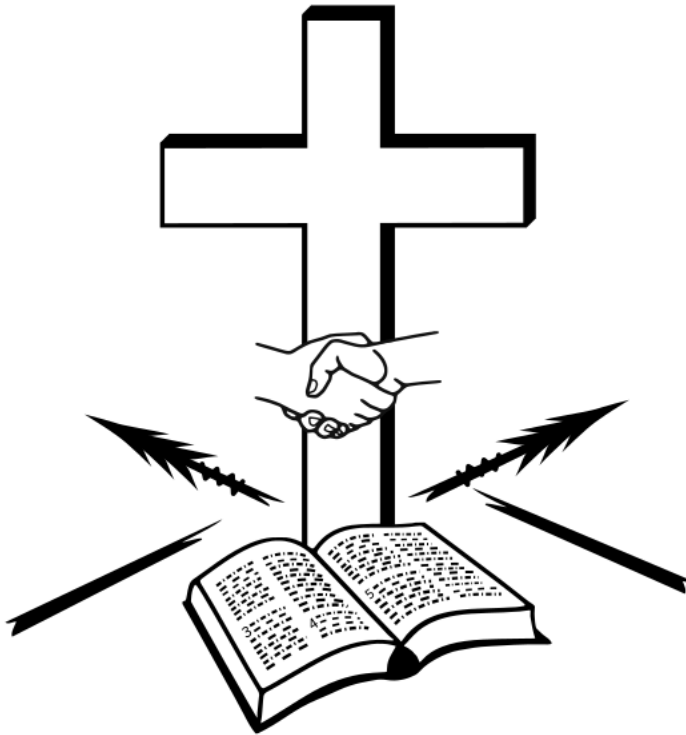

**Mbumbukiam-qa Manqat
Mbomambaqape**

**Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape
Ruth, Jonah, and the New Testament in the Kuni dialect of the Kuni-Boazi language
of Papua New Guinea**

Rut, Jona, na Nupela Testamen long tokples Kuni-Boazi long Niugini

copyright © 2015 Wycliffe Switzerland

Language: Kuni-Boazi

Dialect: Kuni

Translation by: Wycliffe Switzerland

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-04-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 4 Apr 2025
f10a11c4-6a0c-5775-9168-c6e73df1a68f

Contents

INT	1
Lut	2
Ziona	9
Metiu	13
Mak	88
Luk	133
Zion	211
Keliso-gi u-anim	266
Lom	336
1 Kolin	370
2 Kolin	402
Galesia	422
Efesus	434
Filipai	445
Kolosi	453
1 Tesalonika	461
2 Tesalonika	468
1 Timoti	472
2 Timoti	481
Taitus	488
Filemon	492
Iblu	494
Zems	520
1 Pita	528
2 Pita	537
1 Zion	542
2 Zion	550
3 Zion	552
Zud	554
Manqat Qandoveveam	557
Ovøyam manqat	594
Baebol manqat vinivinimba	634

Megeat manqat-qase, nqanek Niu Testamen-qa yaq-te

Nqanek Niu Testamen, Kuni manqat-te, Mbumbukiam-qa Manqát. Ni khanakhanakh kandambá, Mbumbukiam ginitøke, nqanek mbuk ndakin qeikhouim. Iz eqawat matev ate ndægo, taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa begó.

Ibugukhokhof Keliso-gi u-anim neka ezoqa nøme, Niu Testamen, Glik manqat-té ginø-peaomém. Geté vaev-te, ezoqa āv giniqeivím nqægo: Ezoqa kopoáv, ndigu Glik manqat zøtezteáv. Yaq ndigu nqanek mbuk, manqat vinivinimba-té ginø-qambugimém. Ibugukhokhof, manqat kopokopo-te mbá, giqambugimem. Até Inglis manqat-té-a, nupøkhán mbá, Baebol mbaín. Vaev-te mbá ginø-qambugimém, manqat vinivinimba nøme namba. Geté ndakin Baebol manqat, manqat kopoav-qape-té, giqambugimem. Manqat nøme mbaín, ezoqa manqat kopoav-qape-te giqambugimem, av Baebol manqat ndægo. Zapa ndøgo, nqanek Mbumbukiam-qa Manqát. Yaq ndøgo gigiap-qapé. Ezoqa mokho, ùni bembøe-ndapém. Soqaín ndøgo, manqat vini-te tigeve:mat o ti-ewagat, yaq mokho vini tindapat.

Manqat ndøgo, Mozes ibugukhokhof Izlael ezoqam gezø-ein, ate ni-té-a, gigiap-qapé. Ta manqat ndøgo, āv qanengáz nqægo: “Gèndoyogé, Izlael ezoqam!” Geté ta manqat-te ndøgo, Kuni iz tizi-sokhofem, yaq ta manqat-qa wag, av nqægo:

Gèndoyogé, zo Kuni ezoqam! Evezøza, nigi Mbumbukiam, Evezøza sa ndégo. Mbumbukiam nøme mbaín.

Kuku yà betaqagó, Evezøza-te, ndego qoge Mbumbukiam, uni qoqa mbøni-te neka uni qoge nqova-te neka uni qoqa bazaføgakh-te.

Nqanek guguna manqat, no nqægo nqazø-etoumit, zo oskia mbo-mataváp. Zogi nakheis zóté-zømesimát. Khoev-te tozo-qonumat o nakhoa-te tozo-okhoat o venanqei nonqo-te tozo-sømbimat o tozosuzat, manqa oskia zøløvuát.

Deut 6:4-7

Niqa viam manqat, Mbumbukiam-te, nqáneq: Ndego zo Kuni ezoqam, bèzøtøkeé, yaq zo teqa Manqat neka tege Nqova Mbomambaqape mokho-te, Klisten matev-te vøefisam, neka ezoqa kopoav-qape bēqeivi, av nqægo, teqa manqat unimanqatín neka mokho kandambā nqambogo.

Mbumbukiam ndøgoát, zo namba, ate ndøzøte:go.

Lut-qa emanqat

Elimelek Moab manqei-te geyag

¹ Qàgoám. Ta khøuwa-te ndøgo, manqa ovøyam megetapak Izlael manqei gimbo-kewagam, vikia sekeqape ndømát. Yaq Betliem vemlav-te ndøgo, Zuda manqei-te, ezoqa kopu møndøyagám. Yaq ngenek ezoqam Moab manqei-té genøyág, zas neka nakhei angana menas namba. Zapa ndøgo, Zuda manqei-te ndøgo, lou mbaín. Vikia sekeqape ndømát.

² Ngenek ezoqam, teqa iz Elimelék. Neka zas-qa iz Naomí. Neka nakhei angana-qa iziz nqáneq, Malon neka Kilion. Elimelek, ndego Eflat khagua bawan-ák. Betliem vemlav-té geyagám, ndøgo Zuda manqei-te. Yaq geyag, ndøgo temøqóm, Moab manqei-te.

³ Yaq Moab manqei-te giyagam, Elimelek gènaním. Yaq Naomi neka nakhei angana menas sègezuváz.

⁴ Nginik nakhei angana menas Moab sakheis ndøzøkím. Sakhei gizøkím, tiqa iziz nqazøgo, Opa neka Lut.

⁵ Naomi nakheis namba, Moab manqei-te guyagam, viav ande āv tén ndægó. Yaq vaev até ndigú-a, nakhei menas, Malon neka Kilion, vøpakhaez. Yaq Naomi yakhapús segeyagám. Zivis mbaín-a, nakheis mbain.

Naomi Lut namba ekeza manqei-te guiqavan

⁶ Yaq Naomi Moab manqei-te guqotam, manqat āv guni-ewág nqægo, *Yawe ekeza ezoqam nqawa møndøzø-tøké, lou-qa yaq-te. Yaq ndugu matavap āv gunivé nqægo. Ekeza manqei-té gunøqaván. Yaq ziupim-pakha-za namba gigiap vøkhakheinam,

⁷ manqei ndøgo sasa ndø-ivøvem, ma gi-yagam. Yaq ndigu tinø-qavanát ndøgo, Zuda manqei-te, ziupim-pakha-za namba.

⁸ Geté ate av-té gi:-apat, yaq Naomi nginik ziupim-pakha-za guzø-ein, “Zøkeza zøvøndipakha-té qazonø-qavøním. Zo matev mbomømbomá qazogoom no-te neka zogi zøivis-pakha-te, ndigu gipakhaez.

⁹ Yaq Yawe matev mbomambaqape ndømatanám zo-te, neka yage eqeieqei vøzø-etoām, angana ndakinak namba.”

Yaq Naomi ziupim-pakha-za menas sègegavém, sasa ndø-eivam. Eiv gèzømbø-eqavát.

¹⁰ Yaq ziupim-pakha-za gindu-einim, “Tiá. Ni qo namba, qogí ezoqam-té qazinø-niáv.”

¹¹ Geté Naomi guzø-ein, “Nogí sæ-pakha-za. Zøvøndipakha-té qazonø-qavøním. Gekha zapá, no namba tiziniav? Ge zø ndozo-matavap? No nakhei angana nøme ndønøfakhaz, zo vøezøkím? Mbaín.

¹² Yaq nakémbá. Zo vøqavøním, zøkeza zøvøndipakha-te. No khàpe-nøte-ngæpuka-én, anganeam nøme vøténdáf. Até ndøgó-a, no nqægo lova anganeam ndakinak tændaf, yaq nakheis tinøfakhaz,

¹³ yaq ge zø, viav kopuav ndozotó-kewagat atema nginik nakheis vumúfis? Ge zø, ngængæm até ndozøyagat, atema nogi nakheis zo vøzøkím? Nogí sæ-pakha-za. Av taoká. Noqa yage møndøsoqá. Yawe gènøngiú. Geté zo kopømbaqapé, yage ndakinak nqawa tozomø-ndapem. Yaq nakémbá, zøkeza ezoqam-te vøqavøním.”

¹⁴ Naomi nqanek manqat gu-ein, yaq ndigu nangó ginø-eivám. Yaq Opa até gundigu, zakhapuka-pakha sège-møvøiú, ouo manqat vømbø-ein, sasa ndøwav. Geté Lut sègeqóm, Naomi namba.

¹⁵ Yaq Naomi gundu-ein,

“Nqáe! Qoge qakhapikia-pakha-gu zas, ekeza ezoqam-té neka mbumbuk-té gunøqaván. Até qó-a, qakeza ezoqam-te vøqaváq.”

¹⁶ Geté Lut gundu-ein,

“No qavønim-qa yaq-te nøpøuwét. No qó namba nøténáv. Qo ande āv khoqotéqāv, no ndøgo tøtønáv. Qo ande āv khoqoté-yagāt, no ndøgo tæyagát. Qogi ezoqam, ndigu nogí ezoqam ndøgoát. Neka qoge Mbumbukiam, ndego nogé Mbumbukiam ndøgoát.

¹⁷ Qo ande āv khoqomé-naqanīm, até nó-a, no ndøgo tæmønaním. Neka no ndøgo tæ-otambát. Ni løvøte mbá mé:qatanó. No manqat av nqate-manqate, matanapøteav tøgoat, yaq Yawe kopømbaqapé. Bøngiænó.”

¹⁸ Yaq Naomi guqev av nqægo, Lut matavap møndøgø, tu namba tu-iwav, yaq ndugu manqat nøme einiáv.

¹⁹ Yaq nginik sakhei menas sègezáv, atema Betliem vemiaiv-te vømøfakhaz.

Yaq Betliem vemiaiv-te gimøfakhaz, ezoqa ate gi:goam nqova zøndáf. Ti-mbá tiwabám. Yaq sakheis vemiaiv-te gigoam ndøgo, āv gini-akhaém nqægo,

“Gê, ngunuk unimanqatín, Naomi?”

²⁰ Geté Naomi guzø-qavøiu,

“No Naomi nø-akhàyám. Taqa manqa mokho, ‘Yage qanimāv’. Geté Mala zonø-akhaemat. Taqa manqa mokho, ‘Yage soqain’. Zapa ndøgo, ndego Mbumbukiam Bazaføgakh-Qape noqa yage gènøngiú.

²¹ No bugukhokhof nqanek manqei ande qate-ivav, no anganeam-ús neka nakhei angana-ús. Geté Yawe ndakin no nqawa gendo-itumb, nqanek manqei-te, no anganeam mbaín, neka nakheis mbain. Gê, gekha zapá no Naomi tozonø-akhaemat? Yawe noqa yage møndønø-ngiú.”

²² Naomi tugu zivap-pakha Lut, ndugu Moab ezoqam, tu namba Moab manqei gindi-ivøvem, atema Betliem vemiaiv-te vømøfakhaz, ta khøuwa-te ndøgo, bali vingisam viav ndø-ogitát. (Bali ndigu loge gigiáp. Tiqa bugug andé eketóp.)

2

Lut Boaz-gi sasae ezoqam namba gi:sasaetat

¹ Naomi ekesu møndømbo-goám. Teqa iz Boáz. Ngenek tugi zivis-pakha Elimelek, tegé ekeza ezoqám. Ngenek ezoqam gigiap kopoav ezoqám, neka ndego iz-akhaé.

² Yaq khøuwa nøme, Lut, ndugu Moab sævam, Naomi gumbo-ein,

“No ambá khæ-té qatønávín. Yaq bali khakhayakh ndigu, ezoqa tizuvatet, tæmøpisám. Ezoqa nøme tanakh ndønøgó, vønø-ein.”

Yaq Naomi gundu-ein,

“Sæ-pakha. Qanimáv. Vøqáv.”

³ Yaq Lut tunøwáv ndøgo, khæ-te, bali khakhayakh vømøpisam, ndigu sasae ezoqam gi:qogavat, gi:zuvatet. Geté ndugu mè:-otevák av nqægo, nqanek khæ Boaz-qā, ndego Elimelek-ge ekeza ezoqam.

⁴ Ndugu ate av-té bali khakhayakh guipisumat, yaq Boaz tendowáv ndøgo, Betliem vemiaiv-te, tegi sasae ezoqam khanakhanakh manqat vøzø-ein,

“Yawe ndøgoát zo namba.”

Yaq ndigu sasae ezoqam gindu-einim, “Yawe zenda ndø:vé qo-te.”

⁵ Yaq Boaz Lut gu-omet, yaq ndego ezoqam, sasae ezoqa gezø-kewagat, āv gembøbevép nqægo,

“Ndugu gekha mbasønakâm ndunduya?”

⁶ Yaq ndego gendo-ein,

“Ndugu Moab manqei-ak mbasønakâm. Naomi namba me:geavún.

⁷ Ngunuk no āv gunømbe-eín nqægo, ‘No ambá bali khakhayakh nopisamín, qogi sasae ezoqam ndi-zuvatet.’ Ngunuk qanaqanus-qape sasae gungaz atema ndakin, pusa-qase agé taeveáv. Khoev-qase-te ndøgo, khapémbá gumøqomin, nango é-vøsasaein.”

⁸ Yaq Boaz nqanek manqat ge-ewag, ndego Lut āv gembøe-eín nqægo,

“Sæ-pakha. Qotøndé-ewāg. Noqa manqat nqáneq. Qo ezoqa nøme-qa khæ-te ndøqáv, bali khakhayakh voqomø-pisām. Geté sa nqáneq, qoqógót, nogi sasae mbasønakheis namba.

⁹ Gèzømeté, nogi sasae ezoqam. Bali av kini-qogavet, mbasønakheis até vøzøpáev, ndigu ndilvønøvemé. No angana manqa mðezø-løvuá. Qo matev-qase geqá-gonemák. Yaq qo ibøkha naq taqapap, ibøkha vømø-íz ndøgo, angana giziøvemem.”

¹⁰ Yaq Lut Boaz-qa manqat mbomambaqape gu-ewag, ndugu até gundigu, katuk gumøkuí, teqa megemege-te, sasa ndøk hafutav, kawa até manqei vømbo-khanaz. Yaq gumbo-ein,

“No manqei vini-ák. Geté qo tanakh kandambá qoqonøgo.”

¹¹ Yaq Boaz gendo-ein,

“No manqat ate ndægo mðe-ewág, ndøgo qogu qakhapuka-pakha-te matev mbomømboma ndoqombogo, yaq qævis vøndēnanim-a, atema ndakin. Qavøndipakha neka qakeza ezoqam-qa manqei mðqotøndo-iváv. Yaq qo ndakin nqáneq qoqoyagé. Geté bugukhokhof niqa bawan qate-qateáv.

¹² Qo Yawe yaq-fia ndøqagó, av qo matev eqeieqei qoqotego. Yaq-fia kandambá teqago, ndego Izlael ezoqam-ge Mbumbukiam, qo tøke-qa qoqotøndoqav te-te.”

¹³ Yaq Lut gundu-ein,

“Khanánqa. No ezoqam khapúmbá. Qogi sasae mbasønakheis mðndømø-løvumbumím. Geté qo tøke kandambá nqoqonøgot. No khanakhanakh kandambá, qo nqanek manqat qoqonø-ein.”

¹⁴ Yaq khøuwa muin, lou loge khøuwa qandap ndøgo, Boaz Lut tømboe-akhá,

“Qotøndéqāv. Lou qólóg, neka lou yaf-te voqotú-afanām.”

Yaq Lut Boaz-gi sasae ezoqam namba gi-qonav, Boaz bali lonqotøvap mbo-etoám. Gulouz, qambo-ewez, nøme sègeziváz.

¹⁵ Yaq Lut lou gumulog, gu-itan neka sasae manqei-te nqawa guwav, Boaz ekeza sasae ezoqam manqa āv gezømbe-løvuá nqægo,

“Ndugu mbasønakam mbøe-khafēném. Até ndøgó-a, bali løvøtap ndi-abap, ndugu kopømbaqapé bali khakhayakh tupisumit.

¹⁶ Geté bali løvøtap ndi-abap ndigu, nøme zó-ovobém, neka manqei-té qazonø-abømém. Yaq ndugu kopømbaqapé tupisam. Manqat mbo-einím ta zapaya.”

¹⁷ Yaq Lut bali khakhayakh gupisumat, até vømøkhagus. Yaq bali nanga tag gukoqogimat ndøgo, andé kandambá gunqeitaz, ava-te. Ande āv 10 kilogrém ndægó.

¹⁸ Yaq bali nanga gumokhopez, vemiav-te guqavan, zakhapuka-pakha gømbozømét, gimbogoam. Yaq Lut bali lonqotøvap ndigu, khøuwa muin guizivaz, qambo-ewez, zakhapuka-pakha vømbo-etoam.

19 Yaq Naomi gèmbøe-ogofám, bali nanga khape-gimbøe-khouwez, gum-bobevap,

“Nginik bali nanga gekha ezoqam-qâ khæ-tē qoqó-pisumam? Yawe zenda ndò:vé, te-te ndego qo geqatøke.”

Yaq Lut zakhapuka-pakha gumbo-ein,

“No bali nanga qæpisumam, khæ eve iz nqambógo, Boáz.”

20 Yaq Naomi gundu-ein,

“Yáiyé! Qanimav tantáv. Yawe zenda ndò:vé, Boaz-te. Manqa mbusa ndøgo, Yawe khandi ezoqam-te neka løvøte ezoqam-te geve, ni tini-kewagat, ndego oskia mbomataváp. Nande Boaz, nigi angana, ndigu gipakhaez, tigí ekeza ezoqám. Ezoqam av nde:go, Mozes-qa guguna manqat āv qane-eín nqægo: Sævam ndugu anganeam tembonanim, yaq anganeam-gi ekeza ezoqam yábembo-tøkeé.”

21 Yaq Lut gundu-ein, ndugu Moab-ak,

“No ndego manqat nøme mba nømbo-eín av nqægo, ‘Até vøgó, nqanek nogi sasae ezoqam namba, atema bali nanga viav bemø-navøem.’ ”

22 Yaq Naomi ziwap-pakha gumbo-ein,

“Nanda mbomá, qo tegi sasae mbasønakheis toqozø-pavat. Tiqa zita-te bali khakhayakh toqotøndó-pisumát. Geté qo khæ vini-te toqomø-pisam, ezoqam andé matev vinivinimba vøqambé-matønømem.”

23 Yaq Lut ndøgo tusasaetám, Boaz-gi sasae mbasønakheis-qa avønin-te, atema bali nanga neka wit nanga viav vømø-navøem. Yaq ndugu zakhapuka-pakhá namba me:yagám.

3

Lut Boaz-te tøke-qa yaq-te guwav

1 Khøuwa nøme, Naomi Lut gumbo-ein,

“Sæ-pakha. No anganeam é-bataqa-omét. Yaq qo mbomambá tøneyagé.

2 Qo mòqote-qatéq. Boaz, tegi sasae mbasønakheis namba qoqote-sasaetat, ndego nigí angana-gé ezoqám. Nqæ! Nqægo lova ndego bali nanga ndø-evemét, bali nanga tøkuzá manqei-te.

3 Ndakin āv qoqotégó nqægo: Vøkhæ-khakuám. Tae et sisip mbomambaqape qógé, neka ndabua eqeieqei voqó-uzām. Yaq teqa bali nanga tøkuzá manqei-té qonøqáv. Geté Boaz beqàmèkh. Ndego lou loge ùni bembøe-navøém.

4 Yaq ndego temøbuv, qo ùnime:-omét, ma te:buv ndøgo. Yaq venanqei tebuvit ndøgo, qo toqonøqáv ndøgo, teqa ndabua khafuvam nonqo voqombó-onqā, teqa zenda tokhotapak-te, sasa qóbūv. Yaq manqat ndøgo, tenøqá-eín, qo ande gekha matev me qógō.”

5 Yaq Lut nqanek manqat gu-ewag, gundu-ein,

“Qanimáv. No matev ndæmatanám, av qonømbe-manqatat ndægo.”

6 Yaq ta lova ndøgo, ndugu tunøwáv ndøgo, bali nanga tøkuzá manqei-te, yaq manqat ate ndægo vømbøpaev, av zakhapuka-pakha gumøndæ-ein.

7 Yaq Boaz lou gumulog ndøgo, khanakhanakh gendap, yaq bali nanga møvøza avønin-té segebúv. Yaq venanqei gebuvat ndøgo, Lut até gundigu, aiyav-tē gunøwāv, Boaz-qa ndabua khafuvam nonqo vø-onqa, sa zenda tokhotapak-te ndøgo, sasa ndøbuv, teqa zenda tokhotapak qame-vavøem.

8 Andé āv lova u mbá ndægó, Boaz tènesuzám. Yaq ma ge:qambun, nqova mbondáf. Ae, teqa zenda tokhotapak vavap-te sævam gubuvam.

9 Yaq gumbobevap,

“Qo gekha ezoqám?”

Yaq gundu-ein,

“No Lút. No ezoqam khapúmbá. No andé qogú sasae mbasønakám. Qoqa ndabua khafuvam nonqo, ov-qase nandav, no qonøkhafulí. Yaq no tábatenøtén, av nqægo, qonø-kewagát. Zapa ndøgo, qo nogé anganeam-pakha-gé ekeza ezoqám. No ambá qonøkeín.”

¹⁰ Yaq Boaz gumbo-ein,

“Sæ-pakha. Yawe ndøgoát qo namba. Qo qakhapuka-pakha matev qaniqanimáv qoqombo-goam. Geté matev ndakin ndoqo-matønumit, qo no-te tøke-qa qoqotøndoqav, ndøgo møndølvú qoqa matev mbomømboma ate ndægo, qoqo-matønumam. Angana ndakinak kopoáv ngiyage. Nøme gigiap kopoav ezoqám neka nøme gigiap-av ezoqám. Geté qo matavapøteáv av nqægo, ‘No anganeam ndakinak sændáf.’

¹¹ Sæ-pakha. Qo møe ndøgø. Gekha manqát ndøgo, qo toqonø-ein, sæmatanam. Ezoqa ate ngi:gu, nqanek vemlav-te ngiyage, møndæzøtéz, qo sævam matev mbomambaqapú.

¹² Unimanqatín. No qogé anganeam-pakha-gé ekeza ezoqám. No yábataqa-keogé. Geté ezoqa nøme ndêgø, ndego uni qoge qøvis-pakha-gé ekeza ezoqam. Ndego bàmbokho-beváp.

¹³ Até vøkhægót nqanek, nqægo lova. Yaq qanaqanus sizíqeivím, andé gekha matev me petéfakhån, penømakhaya. Ndego tømboqoe teqaki, ság, beqaki. Geté ndego tømboeqasi, kopømbá. No Yawe-qá bugug-té qataqambø-manqaté, no ndæqakí, ndego poeveav tøgoat. Até vøkhæbuvít nqanek, atema qanaqanus.”

¹⁴ Yaq Lut Boaz-qá zenda tokhotapak-té gubuvát, atema vøndønqoe. Geté agé paveateáv. Até gupøistám. Yaq é-møndosuzám. Ezoqa bøi vizu møe ndøgø. Zapa ndøgo, Boaz āv gumbøe-eín nqægo,

“Ezoqa nøme betezøtéz av nqægo, sævam møndøgoām, no namba, nqanek bali nanga tøkuzamangei-te.”

¹⁵ Yaq Boaz Lut manqat nøme gumbo-ein,

“Qakeza ndabua nøme nandav, nqanqa-te nandaqambovi:, vøkhofá. Qóvøndáz.”

Yaq Lut ndabua vøvøndaz. Yaq Boaz até gendego, bali nanga vømbøeqoutaz. Kopoáv gumbøeqoutaz, ndabua até vømømbø-qoqovøem. Taqa viniv andé áv 20 kilogrém ndægø. Yaq Boaz Lut bali nanga kawa-té gumbøezáv, Lut vøwav, yaq ndego ekeza vemlav-te sasa ndøqavan.

¹⁶ Yaq Lut zakhapuka-pakha-te guqavan, zakhapuka-pakha āv gumbøebeváp nqægo,

“Sæ-pakha. Matev áv khaqambé-fakhan?”

Yaq Lut emanqat ate ndægo vømbøe-votot, av Boaz matev qaniqanimav gumbøe-matanam.

¹⁷ Yaq manqat nøme gundu-ein,

“Nginik bali nanga-qape Boaz nø-etoám. Ndego āv genømbe-eín nqægo, ‘Qo qakhapuka-pakha-te zenda-zenda mba ndøqáváq.’ ”

¹⁸ Yaq Naomi gundu-ein,

“Sæ-pakha. Sizió-kewagét, andé gekha matev me ndøfakhån. Ndego Boaz pusa naqanøká gétayák. Matev unimégø, nqægo khøuwa.”

4

¹ Yaq Boaz até gendego, vemiaŋ mboqog tambav-té genəwáv, angana ma manqat gi:vəovumam, vəmōqom. Yaq Elimelek-ge ekeza ezoqam ge-omet ndəgo, teqa yaq-te Boaz Lut manqat gembəe-ein, yaq sègembo-akhá,

“Khanánqa. Qotəndéqā. Qànəqóm nqanek.”

Yaq ndego ezoqam gendowav, vōqom.

² Yaq Boaz vemiaŋ megetapak ten sasa zə-akha, gezə-ein,

“Qànəqonáv nqanek,”

yaq ndigu vōqonav.

³ Yaq Boaz ndego ezoqam gembo-ein,

“Qo mōqote-qatéq. Naomi, ndugu səvam, Moab manqei-te gunduqavan, tugi anganeam-pakha Elimelek, ndego nigé ezoqám. Yaq ndakin ndugu Naomi, teqa manqei wi-qa ndəgó, tege ekeza ezoqa nəme-te.

⁴ No əv qate-matəvém nqəgo, qo bətaqa-eín, taqa yaq-te. Qo nqanek manqei taqa-pəovat, kopəmbá. Nginik vemiaŋ megetapak neka ezoqa ewaqape-qa bəi-te, ngiqonəve, soqó-eín. Geté qo wii poeveav təgoat, taqambo-qasi, sègenə-eín. Zapa ndəgo, qoqa zita-te ezoqa nəme mbaín, nqanek manqei tewi. No mba nogó.”

Yaq ndego Elimelek-ge ekeza ezoqam gendo-ein,

“Qanimáv. Manqei ndəwí.”

⁵ Yaq Boaz manqat nəme gembo-ein,

“Geté nqanek manqei Naomi-te toqondap, até Lut voqó-okī, ndugu Moab səvam, Elimelek-ge yo-pakha-gu zas. Yaq av ndəgo, ta manqei ndəgo ləvəte ezoqam-qa iz-te sekembá segégoát.”

⁶ Yaq ndego ezoqam gendo-ein,

“Av təgoat ndəgo, yaq no kopəmba mbaín manqei təwi. Soqaín ndəgo, nogi nakheis sa timələvuz, noqa ləvəte khəuwa-te manqei tiqaqam. Qo taqa-pəovat, qakeza ndəndáp. No kopəmba mbaín təndap.”

⁷ Ta khəuwa-te ndəgo, Izlael manqei-te, matev əv qazəmbə-goám nqəgo. Ezoqa manqei o gigiap ezoqa nəme-qa zenda-te ge-ivavín, ndego tamak kopo ndəkhofaín, ndego ezoqa nəme vəmbə-etoamín. Yaq ezoqa ewaqape tiabitizətéz, av nqəgo, ta gigiap ndəgo, ndakin ezoqa vini-qá. Nqanek Izlael ezoqam-qá matév.

⁸ Yaq ndego Elimelek-ge ekeza ezoqam Boaz gembo-ein,

“Qo qakeza ndəwí.”

Yaq ndego até gendego, tamak kopo gəkhofá, Boaz sasa mbo-etoam.

⁹ Ndego nqanek matev gego, yaq Boaz vemiaŋ megetapak neka ezoqa ewaqape giqonavam, əv gezəmbə-eín nqəgo,

“Nqəgo khəuwa, zo ezoqa ewaqape ate nqazəte-qonəve, zo mōzoqeivím.

Manqei ndəgo, Elimelek neka tegi nakheis, Kilion neka Malon, tiqa manqei qagoam, no nowí, Naomi-te.

¹⁰ Yaq ngunuk ngəmam, Lut, Moab səvam, Malon gu-okiam, ndugu ndakin nogú səvám. Neka yaq nakhasam anganeam tumumbu-fakhan, ngenek ləvəte ezoqam-qá iz neka manqei teabete-ndapét. Yaq av nqəgo, Malon-qa iz sa gemə-navəmək teqa bawan-te neka nqanek vemiaŋ-te. Nqəgo khəuwa zo ezoqa ewaqape ate nqazəte-qonəve, matev mōzoqeivím.”

¹¹ Yaq ndigu megetapak neka ezoqa nəme, mboqog-te ndəgo giqonavam, gindu-einim,

“Qanimáv. Ni mōiqeivím. Yawe zenda ndəvé, ngunuk səvam-te, qo toqo-oki, qoqa khoev-te tunduŋav. Yaq ngunuk səvam nakheis kopoav tiabembə-fakház, av nginik sakhei menas ngi:gu, Laisol neka Lia nakheis gizəmbə-fakhaz, ni Izlael bawan ate nqazi:gu qazindu-manazəmem. Yaq

Eflat khagua bawan mokho-te neka Betliem vemiav-te nqanek, qoqa iz kandambaqape tãbetaqambegó neka gigiap kopoav ezoqam voqógoát.

¹² Yaq nakheis ndigu Yawe teqa-etoam, ngunuk sævam-te, tigi zi kopoav-qape tãabitigú, av Pelez-gi zi ndi:gu, ndego Tama neka Zuda, tige yo.”

Lut patu qamboqata

¹³ Yaq Boaz até gendego, Lut vø-oki, venanqei nonqo vøtøkuanem. Yaq Yawe gëmbotøké, kha viniv vøndap. Yaq nakhasam anganeám gundaf, gui-ova.

¹⁴ Yaq Lut gui-ova, sakheis vemiav-te ndøgo, Naomi āv gimboe-einím nqægo,

“Khanakhanákh Yawe-te, ndego qo qazeo geqa-etoam. Ngenek ezoqam iz akhae ndógoát, Izlael manqei-te.

¹⁵ Ngenek qazeo, qo khanakhanakh ndøqa-etoám, qoqa yage-te. Yaq qo toqotumu-ngæpuka-eq, ndego qo qákewagát. Neka qo khanakhanákh. Qogu qæwap-pakha, ngenek nakhasam gui-ova, ndugu poev kandambá qo-te. Qo amba nakhei angana seven tiqagonin, ndigu ambá kopømba mbaín tiqa-tøkeemin, av Lut nguigu, matev guimatanam qo-te.”

¹⁶ Yaq Naomi nakhasam sègendáf, vøngenøtam. Yaq ndugu Lut noundape mbotøkeám.

¹⁷ Yaq ndigu sakheis, ta vemiav-te ndøgo giyagam, gi-einim,

“Yáiyé! Ndakin Lut nakhasam anganeam møndømboqán. Ndego andé Naomi-gé nakhasám.”

Yaq ndigu iz Obed mbo-akhaém.

Yaq ndego Obed gumu-khouwev, nakhasam gembo-fakhan, Zesí. Neka ndego Zesi gumu-khouwev, nakhasam gembo-fakhan, Deivid, ndego iz akhae kandambaqape gegoam, Izlael manqei-te ndøgo.

Deivid-gi atanakha-zapazapa-za

¹⁸ Deivid-qa zapa av nqægo qande-itán:

Tege atanakha-zapa Peléz. Pelez gemanaz, Ezlon ndøqán.

¹⁹ Yaq Ezlon gemanaz, Lam vøqan.

Yaq Lam gemanaz, Aminadab vøqan.

²⁰ Yaq Aminadab gemanaz, Nason vøqan.

Yaq Nason gemanaz, Salmon vøqan.

²¹ Yaq Salmon gemanaz, Boaz vøqan.

Yaq Boaz gemanaz, Obed vøqan.

²² Yaq Obed gemanaz, Zesi vøqan.

Yaq Zesi gemanaz, Deivid vøqan.

Ziona-qa emanqat

Ziona Mbumbukiam-qa sasae mœe gekhokhon

¹ Qàgoám. Khøuwa nøme, Evezøza, ndego Mbumbukiam, até gendego, Ziona, Amitai-ge yo, vømbø-ein,

² “Niniva taon kandambaqape-té qonóqáv. Qomézømás, av nqægo, Mbumbukiam géngiæzó. Zapa ndøgo, no møezømét, nandiv. Ndigu soqa matev khàpe-zømbø-khouwév.”

³ Geté Ziona, Evezøza-qa manqat gè-ogí. Yaq viní genøwáv. Tasis taon-te okho-qa ndøgoám. Yaq gevis ndøgo, Ziopa taon-te gemøfakhan, palai khagua ndøqeív, qabøetam. Ndøgo Tasis taon-te teiti-qa ndøgoám. Yaq Ziona até gendego, fia vøgo, vøuketao, sasa ndøteit. Evezøza-qá mœe ndøkhokhonát.

⁴ Yaq ndigu anana-mba mønðu:bøen, Evezøza khamøe-qape tēāndō-khōfōtāv, palai khagua ambá vøtøkuiamin.

⁵ Yaq ndigu ezoqam, khagua-te gu:sasaetam, qambuat mœe ndøgoném. Yaq ezoqa ewaqape, ekeza mbumbuk-te tøke-qa ndø-akhayám. Yaq gigiap ndøgo qøugeipam, gèngagemém. Palai khagua takh-qa mbogoám.

Geté Ziona otevatév. Ndego gù:buvát, ndøgo palai khagua mokho-te. Nqova mokho-té gembøi-teitát.

⁶ Yaq ndego palai khagua gembo-kewagam, até gendego, Ziona vømøtiu. Gembo-ein, “Gekha zapá, venanqei mba ndoqobuvit? Mòqosuzám. Qakeza Mbumbukiam-té qonó-akhá. Éisa, ndego ni tanakh ndønigú. Yaq ni zípakhaenák.”

⁷ Yaq ndigu ezoqam, palai khagua-te gu:sasaetam, āv gini-einím nqægo, “Iziz zípeawám, pepa-qasis-te. Yaq ava-té qazinø-nqeitøvé. Yaq zíqeivím. Ezoqam teqá manqa-zapa ndégo tøgoát, teqa iz tizilivim.” Yaq av gi-gonem ndægo, Ziona-qá iz ndølivím.

⁸ Yaq gèmbø-bevøpém, “Qonimbí-ein. Nqanek matev qafakhan, gekha ezoqam-qá manqa-zapà? Qo gekhā sasae qógo? Neka qo gekha manqei-ák? Neka gekha bawan-ák?”

⁹ Yaq Ziona gezø-qavøiu, “No Iblu ezoqám. No Evezøza nombovizáp, ndego Mbumbukiam, yan-te ngo:yage neka ndego ndaola neka manqei-qape gekhakheinam.

¹⁰ Yaq no Evezøza-qa manqat, nò-ogí. Nøkhokhonét.”

Yaq ndigu ezoqam, nqanek manqat giyogem, ndigu mœe kandambá gigonem. Yaq Ziona gimbo-einim, “Manqa-zapá nandav. Gekha zapá, matev av qoqotego nqægo?”

¹¹ Yaq khamøe, sà tønø-fitumát. Yaq Ziona āv gimboe-bevøpém nqægo, “Gê, gekhā nitaqá-gonēm, nqanek khamøe vønimbí-vøitáv?”

¹² Yaq Ziona gezø-qavøiu, “No ibøkha-té qazonø-ogenønám. Yaq nqanek khamøe segévøitáv. No møtenøtén, nqanek khamøe-qape qandowav, ndøgo noqá manqa-zapá.”

¹³ Geté ndigu ezoqam, palai khagua-te gu:sasaetam, ndigu bazaføgakh-us amba me:tiæmém, manqei khanøzu-qa. Geté kopømba mbaín. Khamøe-qape sà tønø-fitumát.

¹⁴ Yaq ndigu Evezøza-té ginø-akhaém, gi-einim, “Evézøza, ni ngenek ezoqam, teqa yage teingi-nam, ni løvøte ni-etðám neka manqa ovøyam-te ndò-āmb, av qo pepen ezoqam qoqote-abumatun, ndigu manqa-zapa mbain ezoqam

gizitagatun. Zapa ndógo, Evezøza, nqanek khamøe-qape qandowav, ndøgo qoqá poév.”

¹⁵ Yaq até gindigonem, Ziona gèndafém, ibøkha-te sasa ndø-oginam. Yaq ndaføyambá, khamøe sègevøitáv.

¹⁶ Yaq ndigu sasae ezoqam, palai khagua-te gu:guvam, nqanek Evezøza-qa bazaføgakh gigeivim, ndigu møe kandambá gigonem. Yaq até gindigonem, sòvakha gigiap ndølaém, Evezøza-te sasa ndøtaem, neka manqa mbusa vøveem, av nqægo, Evezøza zimbōpavát.

¹⁷ Yaq Evezøza zongøyam-qape ndokhofotáv, Ziona vø-khoutav. Yaq Ziona zongøyam-qá emu mokho-té gunu:goám. Khøuwa misiká neka lova misika.

2

Ziona Mbumbukiam-te geguligulim

¹ Yaq Ziona ate av-té zongøyam-qa emu mokho-te gu:goam, ndego Evezøza-té genø-akhá, tege Mbumbukiam.

² Geguligulim,

“Evezøza, no soqaqape-te qægoam, qo-té qatøndo-akhá. Yaq qo mòqonø-tøké. No løvøte avønin-te qæmø-itan, qo-té qatøndo-akhá, tøkè-qa. Yaq qo noqa akhayam mòqo-ewág.

³ Qo no ibøkha-té qonø-ogenó, anana-mba-qape ndøugu, igian-te. Ibøkha ùnime:-gutambát. Yaq qoqa khamøe makhamakha, noqá mumát qanø-okhoát.

⁴ No qæmatavupam, qo gèqambo-qasí, no qoqa bøi-te totogoat. Geté no qoqa khoev mbomambaqape, nango ndømøqeív.

⁵ Khamøe-qape qandowav, no vøkhølutan, ibøkha-qape ùnime:-gutambát, neka kik noqa kawa vølvønám.

⁶ Yaq no até nogeonát, atema manqei popotap-qa zapazapa-te, ibøkha mokho-te ndøugu. Yaq no ùnime:-tokán.

Geté qo, Evezøza, noqe Mbumbukiam, qo no mòqoliván, neka khandi vo-qonø-etoam.

⁷ Noqa khandi qænavøemat, yaq noqa matavap qo-té qandoveséz, Evezøza. Yaq no nøtaqa-viám. Yaq qo noqa viam manqat toqomø-ewág ndøgo, qakeza khoev-te.

⁸ Ezoqa ndigu khokho mbumbuk ndizøvizap, ndigu qo zita gi:wuaqabem, ndigu qoqa kuku matev géqeivimák.

⁹ Geté no khanakhanakh ouv nøtaqá-qaqayám, neka etoam matev vøtaqágō, av bugukhokhof manqa mbusa qateve.

Zapa ndógo, khandi etoam matev, qo-té qando-okhó, Evezøza.”

¹⁰ Yaq zongøyam-qape ndego, Ziona gekhoutav, Evezøza ndøgeg-té genø-khofotáv, Ziona vømø-qozao.

3

Ziona Niniva taon-te gewav

¹ Yaq Evezøza Ziona manqat nqawá genømbo-eín,

² “Niniva taon kandambaqape-té qonøqáv. Yaq manqat qomézømás, av tøtaqambe-ein ndægo.”

³ Yaq Ziona Evezøza-qa manqat, o-mba mo:ndáp, Niniva taon-te sasa ndøwav. Niniva taon ndøgo, kandambá tantáv. Taon toqokepaz, khøuwa misiká toqotuma, atema yaq voqomø-fakhāq.

⁴ Ziona Niniva taon-te gemøfakhan, yaq sègemát. Khøuwa kopó. Yaq manqa manqate ndøngáz. Gezø-ein, “Khøuwa foti mbá ngu:yoza. Nqanek Niniva taon, Mbumbukiam géngiú.”

⁵ Yaq ndigu Niniva taon-ak, nqanek Mbumbukiam-qa manqat giyogem, gè-unimanqatiním. Yaq ndigu manqa ndøvøovømém, gi-einim, “Ndakin ni ate nqazi:gu, lou logemav matev zígoném.” Yaq ezoqa ewaqape, av tinigoném ndægo, ezoqa kandakanda neka: ezoqa khasøkhasis, yaq ndigu ndabua soqøsoqa vø-uzam-a, mutøkhop vøwanim, tiqa manqa-zapazapa zapaya.

⁶ Yaq ndego Niniva taon-ak-ge kawa, nqanek manqat ge-ewag, ndego até gendego, ekeza qonam nonqo-te geqonumam, gèvíis. Ndabua mbomømboma ge-uzupam, gekhøfoē, yaq ndabua soqøsoqa vø-uzam, pakhakh-te sasa ndøqom.

⁷ Yaq ndego manqa ndøkhofotám, Niniva taon-qape ate qægoam. Manqat gekhofotam nqáne, “Nqanek niqá manqát, no Niniva kawa neka nogi vesøtapak. Zo ezoqa ewaqape, nqanek Niniva taon-te nqazoyage, lou neka ibøkha ndøløgé. Até zogí søvakha gigiáp-a, lou neka ibøkha beløgé.

⁸ Yaq zo ezoqa ewaqape ndabua soqøsoqa zó-uzám. Até zogí søvakha gigiáp-a, ndabua soqøsoqa vozozømbó-khafuzám. Neka viam bazaføgakh-us zógoném Mbumbukiam-te. Zóqambúz te-te, neka matev soqøsoqa neka gekha manqa-zapazapa nøme ndøgot, vø-ivøvé.

⁹ Eisa, Mbumbukiam teqa matavap peté-enēnd penømakhaya, neka ndego qaqa pømbøé-navøēm penømakhaya. Yaq ni zipakhaenāk.”

¹⁰ Yaq Mbumbukiam geqeiv av nqægo, matev gi-enend neka manqa-zapazapa vø-ivøvem, yaq ndego tanakh zøgó ti-te. Yaq ndego Niniva taon ngi:wateáv, av bugukhokhof manqat ge:-ein.

4

Ziona qaqa gego, Mbumbukiam-qa tanakh matev-qa yaq-te

¹ Geté Ziona geqeiv av nqægo, Evezøza Niniva taon ngi:wateav qagoam, yaq ndego khanakhanakh mbáin, neka mbøni mbonqosøgím.

² Yaq av gene-guligulím nqægo, “Evezøza. No nøkeza manqei-te qægoam, no møe-eín, matev av nqægo, ndøfakhán. Yaq nakémbá, no amba Tasis manqei-te tækkhonin. No é-møtenøtén, qo kuku matev-us Mbumbukiám. Neka qo ezoqam tanakh qozøgoatún. Qo qaqa nakha-nakhamas-te gonemáv. Geté qo poev kandambá, ezoqam-te. No møtenøtén, qo matavap sòqo-enendín, yaq ezoqam-qa yage ngi:watáv.

³ Yaq nakémbá, Evezøza, qo noqa khandi vøndáp. E-batenaním. No poeveáv sekemba tæyagat.”

⁴ Yaq Evezøza gendo-ein, “Ziona. Ge qø ndoqo-matavap. Nandav matev eqeieqéí, qo qaqa ndoqogot?”

⁵ Yaq Ziona Niniva taon gè-iváv. Khøuwa fakhanám genøwáv. Agé okhoeáv, khoev-qase tēmøwēv, taqa guzuguzu-te sasa ndøqom. Yaq taon-qape, bøi mba mbøvé, ande gekha matev me mbøéfakhán.

⁶ Yaq Evezøza, ndego Mbumbukiam, gumbag ndøkhofotáv, Ziona-te. Yaq tønøqavíg ndøgo, Ziona-qa khoev-qase qawevam, guzuguzu nøme vømbø-etoam, teqa mbøni nqosøgeap navap nonqo. Yaq Ziona khanakhanakh kandambá gendap, nqanek gumbag guzuguzu qambo-etoam.

⁷ Geté khøuwa nøme qandopave, qanaqanus loalova-us, Mbumbukiam oiyam ndokhofotáv, gumbag ngum vølouz, gumbag vøpakha.

⁸ Yaq khøuwa gendo-eqan, muin ge-itan, Mbumbukiam khamøe tatas-qape tēde-khofotáv. Yaq Ziona khøuwa tatas-te ge:qotat ndøgo, kha

møndømømbō-khatá, ambá bøi vømbō-guain. Yaq ekeza manqat ge-ein, “Ság. Bânønaním. No poeveáv sekemba tæyagat.”

⁹ Geté Mbumbukiam Ziona gembo-ein, “Ge qô ndoqo-matavap, Nandav eqeieqeí, qo qaqa ndoqogot, gumbag-qa yaq-te?”

Yaq Ziona gendo-ein, “No kopømbá qaqa nqægot, gumbag-qa yaq-te. No é-batenaním.”

¹⁰ Yaq Evezøza gendo-ein, “Gekha zapá, gumbag-qa yaq-te mbøni ndøqa-nqosøgeapet? Qo ambá av nqægo, qakeza qo-ogeākh. Neka qo sasae-qase goneáv, taqa yaq-te. Lova qoqobuvat, ekeza mbá segefakhán. Yaq ekeza mbá segepakhá, nqægo lova.

¹¹ Ge qô ndoqo-matavap, qo gumbag tanakh ndoqombogot, yaq gê, no tanakh mbaín, Niniva ezoqam-te? Tiqa bawan-qape, kandambá tantáv. Ndigu wan andled tuenti taosen ezoqam møndømø-løvú, ndigu zøtezateav ndigu, gekha nakhōa eqeieqeí neka gekha nakhōa soqain. Neka søvakha gigiap nanak kopoáv ndiyage.”

Manqat Mbomambaqape Metiu gepeawam

Megeat Manqat-qase

Nqanek emanqat Yesu-qa yaq-te, ndego Mbumbukiam-ge Yo, Metiu ndøpeawám. Yesu-gi paev ezoqam tuelv, nøme ndégo tegoám. Iz nøme qambogoam, Livaí. Yesu gembo-akha, tembopavat, ndego teks moni upøgim ezoqam ndøgoám. Lom gaman mbosasaetám.

Nakhoa mbain, uni tizi:nøten, Metiu nqanek manqat gekha manqei-tē gēpeawam. Eisa, ndego Izlael manqei-tē o Antiok taon-tē, Silia manqei-te ndøgo, gepøtē-peawam-a?

Metiu nqanek manqat, Yesu-qa yaq-te, Zu ezoqam nonqo ndøpeawám. Ndigu bêtezøtéz neka bē-unimanqatiním, av nqægo, Yesu ndégo, Mbumbukiam nupøkhan mba geveatav. Ndego Mesayá. Ndégo, Zu ezoqam oskia gimbøe-kewagam. Yaq nakémbá, Metiu manqat andé kandambá, taqa yaq-te nqáneq gene-peawám, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ibugukhokhof Mesaya-qa yaq-te gipeaumam, yaq ndakin Yesu mokho-te vø-unimanqatin.

Yesu Mbumbukiam-qa Megeat Matev neka matev kandakanda nøme-qa yaq-te, manqat kopoáv gemanqatam. Yaq Metiu gēpeawám.

Yesu-gi atanakha-zapazapa-za (Luk 3:23-38)

¹ Yesu Keliso-gi atanakha-zapazapa-za gindu-manazømem, tiqa iziz nqáneq. Ngenek Yesu, Deivid-gé zeó neka Eibleem-gé zeó.

² Eibleem gendomanaz, Aezek vøqan.

Aezek gendomanaz, Zekop vøqan.

Zekop gendomanaz, Zuda, tegi zaim neka emekheis namba, vøqaz.

³ Zuda gendomanaz, Pelez neka Zela vøqaz. Tigu evo, Tamá.

Pelez gendomanaz, Ezlon vøqan.

Ezlon gendomanaz, Lam vøqan.

⁴ Lam gendomanaz, Aminadab vøqan.

Aminadab gendomanaz, Nason vøqan.

Nason gendomanaz, Salmon vøqan.

⁵ Salmon gendomanaz, Boaz vøqan. Tegu evo, Leiáb.

Boaz gendomanaz, Obed vøqan. Tegu evo, Lút.

Obed gendomanaz, Zesi vøqan.

⁶ Zesi gendomanaz, Deivid vøqan. Ngenek Deivid, Izlael ezoqam kawa zøgoám.

Deivid gendomanaz, Solomon vøqan. Tegu evo, ibugukhokhof Ulia-gú zas ndøgoám.

⁷ Solomon gendomanaz, Leoboam vøqan.

Leoboam gendomanaz, Abaeza vøqan.

Abaeza gendomanaz, Asa vøqan.

⁸ Asa gendomanaz, Zeosafat vøqan.

Zeosafat gendomanaz, Zeolam vøqan.

Zeolam gendomanaz, Uzia vøqan.

⁹ Uzia gendomanaz, Zotam vøqan.

Zotam gendomanaz, Eiaz vøqan.

Eiaz gendomanaz, Ezekaya vøqan.

¹⁰ Ezekaya gendomanaz, Manase vøqan.

Manase gendomanaz, Amon vøqan.

Amon gendomanaz, Zosaya vøqan.

¹¹ Zosaya gendomanaz, Zeoyakin,* emekheis namba, vøqaz.

Ta khøwa-te ndøgo, Bebilon manqei-ak, Izlael ezoqam, Bebilon manqei-té ginø-upøzó. Pingim-ák.

¹² Izlael ezoqam Bebilon manqei-te gi-upøzo, nakhag-te gizøgeagim, taqa zita-te, ezoqa nøme gifakhaz, ngínik:

Zeoyakin gendomanaz, Sealtiel vøqan.

Sealtiel gendomanaz, Zelubabel vøqan.

¹³ Zelubabel gendomanaz, Abiud vøqan.

Abiud gendomanaz, Eliakim vøqan.

Eliakim gendomanaz, Azo vøqan.

¹⁴ Azo gendomanaz, Zadok vøqan.

Zadok gendomanaz, Akim vøqan.

Akim gendomanaz, Eliud vøqan.

¹⁵ Eliud gendomanaz, Eleaza vøqan.

Eleaza gendomanaz, Matan vøqan.

Matan gendomanaz, Zekop vøqan.

¹⁶ Zekop gendomanaz, Zosef vøqan. Ngenek Zosef, Meli-gé zivís. Neka Meli ngunuk, Yesu-gú evó. Yesu, ngének, Keliso nqazimbo-akhayam.

¹⁷ Eibleem gendo-manazam, atema Deivid vømøfakhan, atanakha-zapazapa-za ate gi:goam 14. Yaq Deivid gendo-manazam, atema Bebilon manqei-ak, Izlael ezoqam Bebilon manqei-te gi-upøzo, nakhag-te gizøgeagim, até ndøgó-a, atanakha-zapazapa-za ate gi:goam 14. Neka ta khøwa-te ndøgo, Izlael ezoqam Bebilon manqei-te gi-upøzo, nakhag-te gizøgeagim, atema Keliso vømøfakhan, até ndøgó-a, atanakha-zapazapa-za ate gi:goam 14.

Yesu ge:qan, taqa emanqat

(Luk 2:1-7)

¹⁸ Yesu Keliso āv geneqán nqægo: Tegu evo, Meli, søvøta mba mbogoám, Zosef-te. Geté ndigu uní nøkepøteáv neka venanqei nonqo tøkuateáv. Geté Meli emu é-møndæ-itán. Nqanek matev qambo-fakhan, Nqova Mbomambaqape mbøisasáe.

¹⁹ Meli-ge zivís, Zosef, teqa matev mbomambaqapé, yaq ndego poeveáv, ndugu ezoqam-qa bøi-te to:-ivav, mivi vømbó-etoām. Yaq ndego khonoam-te ivøve-qa ndøgoám.

²⁰ Zosef ate av-té gembøe-matavupat, yaq Evezøza-gé enzol ezoqam mbo-fakhán. Venanqei-tam-té genømbø-fakhán, gembo-ein, “Zósef, Deivid-ge zeo, qo ndøfògeáþ, Meli toqo-okí, qogu sævam tugoat. Zapa ndøgo, ndugu emu nduiyæt, ndøgo Nqova Mbomambaqape ndømatánám.

²¹ Nanduv tui-ova, nakhasam anganeam mbóqán. Yaq iz Yesu† qombó-akhá. Zapa ndøgo, ngenek ekeza ezoqam, gékhandí:z, ndigu manqa-zapazapa-us ndiyage.”

1:11 1:11 2 King 22-24; 2 Chr 36:10; Jer 27:20 * **1:11 1:11** Iz nøme qambogoam, Zekoniá **1:12 1:12** Ezra 3:2 **1:18 1:18** Luk 1:27, 35 **1:21 1:21** Luk 1:31; 2:21 † **1:21 1:21** Yesu, taqa manqa mokho nqánek: Evezøza ezoqa ndøkhandí:z.

²² Nqanek matev ate nqægo, tønne-fakhanám ndøgo: Manqat ndøgo, Mbumbukiam ekeza manqa vevezam ezoqam mokho-te ge-ein, ta manqat ndøgo, tåbete-unimanqatín, qa-ein av nqægo,

²³ “Mbasønakam zivis namba venanqei nonqo, naqanøká gétøkuanemák. Geté ndugu emu é-ndæ-itán. Yaq ndugu nakhasam anganeam mbóqán. Neka teqa iz ‘Emanuel’ mbó-akhá.” Emanuel, taqa manqa mokho nqáneq, “Mbumbukiam ngêgó, ni namba.”

²⁴ Zosef gendosuzam, yaq ndego matev āv tenegó, av enzol ezoqam gembøe-ein, neka Meli vø-oki.

²⁵ Geté ndigu venanqei nonqo tøkuateáv, atema Meli vøe-ova, nakhasam anganeam vøndaf. Yaq nakhasam geqan, Zosef, iz Yesu mbo-akhá.

2

Nduku gevezoat ezoqam, Yesu-te okha gi-apat

¹ Yesu Betliem vemiav-té geqán. Ta khøuwa-te ndøgo, Zudia plovins-te, kawa, Elod ndøgoám. Yaq Yesu geqan, nqæe! Zelusalem taon-te ndøgo, nduku gevezoat ezoqam ndøfakház. Sa khøuwa fakhanám ginduzáv.

² Yaq āv gini-bevupát nqægo, “Ngenek nakhasam, ndaki geqan, ndego Zu ezoqam kawa tezøgoat, kenáqape? Ni tegú ndukuam ni-ometám, khøuwa fakhanam ndøgo. Yaq vizam-qa nimøndæ-niáv.”

³ Elod ndego, Zudia ezoqam-ge kawa, nqanek manqat ge-ewag, ndego gò:khouwá. Até ezoqa ewaqapé-a, ndigu Zelusalem taon-te giyagam, vø:khouwønem.

⁴ Yaq Elod até gendego, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam vømøvab, sasa zøbevap, gezø-ein, “Ngenek Mesaya, Mbumbukiam ge-ein, av nqægo, manqei-qape-te tendokhofotav, gekha vemiav-té gemóqán?”

⁵ Yaq gimbo-einim, “Betliem vemiav-té gemóqán, Zudia plovins-te ndøgo. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, āv gene-peawám nqægo,

⁶ ‘Qo Betliem vemiav, Zuda manqei mokho-te ndoqotu:gu, qo ambá av nqægo, iz mbañ, Zuda khagua bawan mokho-te. Av taoká. Zapa ndøgo, qo mokho-te, megeat ezoqam kopo ndóqán.

Ndego nogi bawan ezoqam zøkewagát, Izlael ezoqam.’ ”

⁷ Elod nqanek manqat ge-ewag, yaq ndego nduku gevezoat ezoqam ndømøváb. Khonoam-té genømøváb, neka ndukuam-qa yaq-te vøzømbèbevap, gekha khøuwa-tê, ande gi-ometam.

⁸ Yaq gi-ometem ndøgo, ndego Betliem vemiav-té genø-khofotáz, vøzø-ein, “Nakhasam nandev, ùni mbøevawém. Yaq tozo-ometam, vøndozáv, no vøenømøndem. Yaq até nó-a, tåbatenáv, bamømbō-vizam.”

⁹ Nginik nduku gevezoat ezoqam, kawa ezoqam-qa manqat gumuyogem, tñizáv. Yaq gi-apat ndøgo, nqæe! Ndukuam ndugu, khøuwa fakhanam gi-ometam, gèzømbo-megetát. Yaq ndøgo, tumø-itán, ma nakhasam ge:goam.

¹⁰ Ndukuam gi-ometam, yaq ndigu khanakhanakh kandambá gindapem.

¹¹ Khoev-te gimøfakhaz, nakhasam gi-ometam, evo namba, Meli, yaq até gindigonem, katuk ndømøkuí, sasa mbovizumem. Yaq moqos ndømboqogím, gol neka gigiap sisip mbomømboma, mboqotam nonqo, neka mel tae et, vømbō-etømem. Ta gigiap-qa fia kandakandá.

¹² Yaq ekeza manqei-te giqavaz, nakhoa vini ndøgeveém. Zapa ndógo, Mbumbukiam venanqei-tam-te, āv genezómás nqægo, “Elod-te nqawa ndøqáváz.”

Zosef neka Meli, Yesu Izip manqei-te gi:khokhoz

¹³ Nduku gevezoat ezoqam gi-ivøvem, yaq nqæ! Zosef, Evezøza-gé enzol ezoqam mbofakhán, venanqei-tam-té, vømbō-ein, “Mòqosuzám. Nakhasam neka evo, Izip manqei-té qoté-khokhóq. Zapa ndógo, Elod ngenek nakhasam gemøndæ-váo. Løvøwe-qa mbogó. Yaq Izip manqei-te ndógo, até vøndoyagé, atema nqawa vøtaqandó-akhā.”

¹⁴ Yaq Zosef até gendego, gè-itán, lová, nakhasam neka evo vø-upøzo, Izip manqei-te sasa ndøkhokhoz.

¹⁵ Yaq ndógo tiyagám, atema Elod vønanim. Nqanek matev tønefakhán ndógo, Evezøza-qa manqat gè-unimanqatín, ndógo ibugukhokhof tege manqa vevezam ezoqam mokho-te ge-ein, av nqægo, “Noge Yo, Izip manqei-té gegoám. Yaq nòmbo-akhá, vøndōwav.”

Elod nakhei angana nqonqon gezitagat

¹⁶ Elod ge:-otev, av nqægo, nduku gevezoat ezoqam gĩmbøe-khavozømēm, yaq qaqa kandambá gego. Yaq até gendego, nakhei zitøge manqat ndøkhofotám. Betliem vemiav-te neka vemiav avøavun vøgoat, gekha nakhei anganá ndigu, ndakinak qaniap, atema viav menas qazøndap, bèpakhaéz. Yaq tegi nakhag ezoqam ndigu nakheis vøzitag. Nduku gevezoat ezoqam Elod gi:-ometem, gekha khøuwa-te ndukuam ande guifakhan, yaq ndego sège-matøvé, nakhasam-qa viav, ndego løvøwe-qa gegoam, áv atægó.

¹⁷ Nqanek matev qafakhan, yaq Mbumbukiam-qa Manqat, tege manqa vevezam ezoqam Zelemaya mokho-te ge-ein, gè-unimanqatín, ge-ein av nqægo,

¹⁸ “Eiv ndøyogém, Lama manqei-te.

Einu neka osombo kandambaqapé ndiwani.

Ndigu sakheis, Laisol-gi zi, ekeza nakheis-qa ndø-eivumít,

neka ezoqa kopømba mbaín, tiqa mokho-te tizø-khakheinam.

Zapa ndógo, tigi nakheis gèpakhaéz. Mbaín.”

Zosef neka Meli, Yesu Izip manqei-te gindi:qavaz

¹⁹ Elod ge:nanim, yaq nqæ! Izip manqei-te ndógo, Zosef, Evezøza-ge enzol ezoqam mbofakhán, venanqei-tam-té,

²⁰ gembo-ein, “Mòqosuzám. Nakhasam neka evo, Izlael manqei-te nqawá qotéveséz. Zapa ndógo, ezoqam ndigu nandev nakhasam ambā tilaemín, ndigu møndø-pakhaéz.”

²¹ Yaq Zosef gesuzam, nakhasam neka evo vø-upøzo, Izlael manqei-te sasa ndøqavaz.

²² Geté Izlael manqei-te gimøfakhaz ndógo, Zosef āv gene-ewág nqægo: Kawa, Elod-gé yo Akileus ndø-itán, Zudia plovins-te ndógo. Yaq ndego møe ndøgó, vøewāv. Yaq venanqei-tam-te, Mbumbukiam manqat nøme mbo-ein. Yaq ndego até gegegevát, Gelili plovins-te vømøfakhaz.

²³ Yaq Nazalet vemiav-té gimøqóm.

Mbumbukiam tege manqa vevezam ezoqam mokho-te, Yesu-qa yaq-te, é-møndæ-ein, av nqægo, “Ndego Nazalet-ak mbó-akhaemát.” Yaq ndakin nqanek manqat gè-unimanqatín.

3

*Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, Yesu-qa nakhoa gekhakheinumat
(Mak 1:1-8; Luk 3:1-18; Zion 1:19-28)*

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Zion ndøfakhán, ndego ibøkha iz etoam ezoqam. Yaq ndego ezoqa zømesim ndøngáz. Leg-av manqei-té gene-zømesimám, Zudia plovins-te ndøgo.

² Av gezømbe-manqatám nqægo, “Mòzoqambúz. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev avønín.”

³ Mbumbukiam tege manqa vevezam ezoqam Aezaya mokho-te, é-møndæ-eín, Zion-qa yaq-te. Av gene-eín nqægo,

“Leg-av manqei-te ndøgo, ezoqam-qa manqa wag ndø-akhayam.

Av qane-akhayám nqægo,

‘Evezøza-qa nakhoa é-mozoto-khakheinømém.

Nakhoa ndaføyamba-qape zombøé-viæém, ndego te:geav.’ ”

⁴ Zion, ndabua ge-uzupam, kemol-qá su gini-geveaném, neka ndabua segim nonqo, søvakha gigiap-gí ngusúm gini-khakheinøvemém. Neka lou gelogam, bamøkhokeakh neká ndokhos, ti-mba ndígu telouzám.

⁵ Ezoqa kopoáv gindupindam te-te. Nøme Zelusalem taon-té gindu-okhoám, neka até ndøgó-a, Zudia manqei-te ate qægoam, neka ta manqei ate qægoam ndøgo, Zoden kea avøavun qagoat, vøndō-okhoam.

⁶ Yaq manqa-zapazapa ndøgo, gimatønnumam, gèvøndæmám, neka Zoden kea-te ndøgo, ibøkha iz vø-upøgimam.

⁷ Ezoqa ndigu, ibøkha iz upøgim-qa ginduzav, nøme Felisi ezoqám neka nøme Sadusi ezoqám. Andé kandambá ginduzav. Yaq Zion gezømet, āv gezømbe-eín nqægo, “Zo waza soqøsoqa. Ge zó, ndozo-matavap? Zo é-ndozó-khokhoz, Mbumbukiam-qa qaqa tøfakhan?”

⁸ Matev eqeieqei vøkhæ-matønømém. Yaq mokho tøfakhan ndøgo, tønimanqatín ndøgo, zo unimanqatin zoqambúz, Mbumbukiam-te.

⁹ Neka zøkeza mokho-mba ndømanqáté, av nqægo, ni Mbumbukiam gēngiænoāk, zapa ndøgo, ni Eibleem-gí zí. No nqazø-manqate: Mbumbukiam kopømbaqapé, nginik nandi manqat mba zø-eín. Yaq segé-Eibleem-gí-zi-íz.

¹⁰ Ila khakheinøváp. Tae ndøbóu. Zapa-té qanø mú-løvuvøemét. Gekha tæe ndøgo, nanga eqeieqei vi:mav ndøgo, gébouím, gøinam-te vønqagimēm.

¹¹ No zo ibøkha iz, ibøkhá qazømbe-etoumít, gekha ezoqám ndigu, manqa-zapazapa-te gigoam, ginduqambuz. Geté ndego ezoqam, noqa zita-te ngegeav, ndego no ùnime:løvumbám. No ezoqa khæpe nøte-khapelavøqasé-én. Até nqanek sasae khapelavøqasé-a, no teqa tamak khofoe-te tæmbotøke, no kopømba mbaín. Ndego zo ibøkha iz, Nqova Mbomambaqapé neka gøina wageáp gezømbé-etoumát.

¹² Ndego andé wit nanga evem ezoqam me mé:geáv. Wit evem nonqo ndø-ndapaváv. Yaq wit nanga ndø-evém, neka louzi nonqo ndigu, lou nqeitam nonqo khoev-té genø-nqeisám. Geté tag ndøgo, gøinam-té genølvutám. Ta gøinam ndøgo, miavmiav ndøwageáp. Khouvøemáv.”

*Yesu Zion-te ibøkha iz gendap
(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)*

¹³ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu Gelili manqei-té goqám. Yaq até ndegó-a, Zion-te vømat, Zoden kea-te ndøgo. Ibøkha iz ndape-qa ndømát, te-te.

¹⁴ Geté Zion Yesu-qa matavap ambá ge-enendín, gembo-ein, “Ambá qo qonø-etoamín, ibøkha iz. Nō begó. Taoká ndøgo, qo no-te qoqotøndoqav, ibøkha iz tøtaqa-etoam.”

¹⁵ Geté yaq Yesu gembo-qavøiu, “Ság. Ibøkha iz sègenø-etoám. Matev eqeieqei ate ndægo, sà bizimu-matanám, av Mbumbukiam ndømbøe-poev.” Yaq Zion sègembopóe, ibøkha iz vømbō-etoam.

¹⁶ Yesu ibøkha-te gende-fakhan, yaq nqáe! Yan tønne-mboqoé. Yaq āv geneqeív nqægo: Yan-te ndo:go, Mbumbukiam-gé Nqova ndovís. Andé kuvøkuvuam me me:løvuvavún, te-te vō:qom.

¹⁷ Yaq yan-te ndo:go, manqa wag ndofakhán. Av qande-eín nqægo, “Ngenek nogé yó. No poev kandambá te-te, neka no nømbøe-khafuát.”

4

Saitan Yesu ge:khamasimat (Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Yaq Nqova Mbomambaqape, Yesu leg-av manqei-té genø-itú. Yaq nqova soqaqape tèabeme-khamás.

² Leg-av manqei-te ndøgo, Yesu khøuwa kopoáv, ate gi:goam, khøuwa fotí, lovølova neká pavpave, lou logemav matev ndøgoám. Yaq ifin mbovín.

³ Yaq nqova soqaqape, ndego ezoqa khamasim matev-te nde-abam, tendowáv ndøgo, vømbō-ein, “Qo Mbumbukiam-ge Yo toqogoat, yaq nginik nandi, manqat mba qozó-eín. Yaq segé-lou-éz.”

⁴ Geté yaq Yesu manqat gembo-qavøiu, “Av taoká. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘Ezoqa kopømba mbaín lou mba ti:yagat. Geté Mbumbukiam-qa manqat ate ndægo, teqa tou-te ndøndo-fakhate, ndøgo tiníyagát.’ ”

⁵ Yaq nqova soqaqape, Zelusalem taon-té genø-itú, Mbumbukiam-qa khoev uni ova-in ndo:go vømøve, sasa mbo-ein,

⁶ “Qo Mbumbukiam-ge Yo toqogoat, soqóvuáq nqáneq, atema manqei-te. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘Mbumbukiam ekeza enzol ezoqam, manqat ndøzø-eín, qo zapaya. Yaq ndigu sogó-ndøpøqém. Yaq qoqa zenda tokhotapak, nandi-te kha geqá-khanøyák.’ ”

⁷ Geté Yesu gembo-qavøiu, “Mbumbukiam-qa Manqat nøme, āv qane-peawáp nqægo, ‘Qo Evezøza, qoge Mbumbukiam, khamasim-te ndø-àwám.’ ”

⁸ Yaq vaev-te, ndego nqova soqaqape, Yesu olol ová genø-itú, taqa eqæv kandambá tantáv, neka manqei-manqei ate ndægo, manqei-qape-te nqago, neka gigiap mbomømboma ate ndægo, ta manqei-manqei-te ndøugu, vøe-omat,

⁹ sasa mbo-ein, “Noqa megemege-te nqanek, qakeza kha, manqei toqote-lavao, neka voqonø-vizām, yaq nqanek gigiap ate nqægo, nøtaqá-etoám.”

¹⁰ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Mòqoqáv qo, Saitan. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘Evezøza-qá iz qó-eqatát, ndego qoge Mbumbukiam. Neka te-mba ndégo, toqombó-vizupát.’ ”

¹¹ Yaq nqova soqaqape, Yesu sège-iváv, vøwav. Yaq enzol ezoqam ndozáv, vømømbō-tøkeem.

Yesu sasae ande ge:ngaz (Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)

¹² Yesu ge-ewag av nqægo, Zion ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ndimbula-tē ginø-utøvēm, yaq ndego Gelili plovins-té genøveséz.

¹³ Geté ndego ambá av nqægo, ekeza vemiyav-tē gemøqōm, Nazalet, geté Kapenaum taon-té genøyág. Ta taon ndøgo, Gelili kewan avønin-té qagó. Zebulon neka Naftali, tiqá khagua bawan-qa manqei.

¹⁴ Yesu av ge:matanam ndægo, yaq manqat ndøgo, Mbumbukiam tege manqa vevezam ezoqam Aezaya mokho-te ge-ein, gè-unimanqatín, av qæ-ein nqægo,

¹⁵ “Ndigu ezoqam, Zebulon neka Naftali manqei-te ndiyage, ta nakhoa-te ndøgo, ndaola-te ndø-ovøev, ndøgo Zoden kea yaq-keoqa,

ndøgo Gelili manqei ndimbo-akhayam, bawan vini-ak-qa manqei,

¹⁶ ndigu ezoqam, bøvun-te ndiyage, ndigu waev ndøqeivím. Waev kandambaqapé.

Tiqa manqei andé løvøte manqei. Bøvunín.

Geté ti mokho-te, waev ndøfakhán.”

¹⁷ Yesu, sasae, ta khøuwa-té ndøgo tenøngáz. Ezoqa av gene-zømesimám nqægo, “Mòzoqambúz. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev avønín.”

*Yesu tegi paev ezoqam ande gezømbe-akha
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)*

¹⁸ Yesu Gelili kewan ndøgeg-te ge-ewat, yaq evenap menas tezømét ndøgo. Nøme Saemón. Iz nøme gimbo-akhaemam, Pitá. Neka nøme, Endlú. Voe ndø-ogiát. Zapa ndøgo, nginik ezoqa menas, voe nqagim ezoqám. Ndøgo tiqá sasáe.

¹⁹ Yaq Yesu gezø-ein, “Vøndozáv. No zonøndó-paevém. Yaq zo ezoqa takhaset matev nøté-zømesím.” ²⁰ Yaq até gindigonem, voe sège-ivøvém, sasa mbopaevem.

²¹ Yaq até ge-ewát, ndøgeg-te ndøgo, evenap menas nøme vøzømet, Zēms neka Zion. Ndigu Zebedi-gí nakheís. Khagua-té gunuguvám, eve namba. Voe ndøkhakheinumát. Yaq Yesu gèzø-akhá.

²² Yaq ndigu evenap menas, ndaføyambá, sègeqá. Eve sège-ivøvém, khagua-te, Yesu vømbō-paevem.

*Yesu Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat neka enqoni-us ezoqam vøkhakheinøvemát
(Luk 6:17-19)*

²³ Yesu Gelili plovins ate ndægo sugumu-vatát, ezoqa tiqa guliguli khoev-te vøe-zømesimat. Manqat Mbomambaqape, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-té zømbe-manqatát, neka ezoqa enqoni bugug vinivinimba vøkhakheinøvemát.

²⁴ Teqa manqat, sège-panqavøém. Qámbá. Ambá ta-mba ndøgo, Gelili plovins-te mbā, geté até Silia plovins-té-a, ate ndægo, sège-panqavøém. Yaq ezoqa ate gi:goam, enqoni qazøgoam, te-te ndégo tinø-upøgimám. Enqoni bugug vinivinimbá. Nøme nqosøgeap kandakanda zøgoám neka nøme nqova soqøsoqa vøzømbū-goam. Nøme ndigu gèzø-qanøvøemám, neka nøme kha vøzø-wauwauwam. Yaq Yesu gèkhakheinøvemám.

²⁵ Ezoqa kandambá gimbopavam. Nøme, Gelili plovins-ák, neka nøme vemiyav-ten-manqei-ák neka nøme Zelusalem taon-ák, neka nøme Zudia plovins-ák. Neka nøme Zoden kea yaq-keoqá gindu-okhoám.

Yesu ezoqa manqei poyat-te ge:zømesimat

5

5:1-7:29

¹ Yesu ezoqa kopoav-qape gezømet, te-te gindupindam, yaq manqei poyat-te genøqavíg, vømøqom, neka tegi paev ezoqam vømbō-qonav.

Gekha ezoqám ndigu, khanakhanakh ndøzøgo
(Luk 6:20-23)

- ² Yaq Yesu nømendim manqat ndøngáz, gezø-ein,
- ³ “Ezoqa ndigu, Mbumbukiam-qa megemege-te, ande khakha-mba ndigu, khanakhanakh mbá giabitigú.*
Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, tiqa ndígu.
- ⁴ Ezoqa mutøkhop ndiwaniap, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.
Zapa ndøgo, Mbumbukiam tiqa mokho-te ndøkhakheinám.†
- ⁵ Ezoqa ekeza iz eqawatav ndigu, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.
Zapa ndøgo, manqei-qape tiqa ndígu tógoát.
- ⁶ Ezoqa matev eqeieqei-te, ande ifin me ndøzømbe-viti neka ande ibøkha naq me ndøzømbe-papat, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.
Zapa ndøgo, Mbumbukiam ndøzø-etoám, ate vøzø-ewēz.
- ⁷ Ezoqa tanakh matev ndøzøgo, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.
Zapa ndøgo, Mbumbukiam tanakh matev ndømbogoát ti-te.
- ⁸ Ezoqa tiqa mbøni mokho-te, eqeieqei ndigu, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.
Zapa ndøgo, ndigu Mbumbukiam ndø-ometám.
- ⁹ Ezoqa sambu matev ndikhakheinam, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.
Zapa ndøgo, Mbumbukiam ndigu ekeza nakhei mé:zæb.
- ¹⁰ Ezoqa ndigu matev eqeieqei zapaya, ngiæzoat matev-te ndiyage, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.
Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, tiqa ndígu.
- ¹¹ Unimanqatín. Zo khanakhanakh mbá qanegó, zo ezoqa no zapaya tin-genøzotat neka yage tizøngi:tat neka khavozam manqat vinivinimba timanqatat, zoqa yaq-te.
- ¹² Até Mbumbukiam-gí manqa vevezam ezoqám-a, ibugukhokhof giyageapam, áv tini-ngiæzotám. Yaq nakémbá, zo gèkhóum neka khanakhanakh mba bezø-asøtvé. Zapa ndøgo, yan-te nqo:go, zo yaq-fia kandambaqape ndøzømbó-keoge.”

Ngalam neka waev, taqa yaya etæ manqat
(Mak 9:50; Luk 14:34-35)

- ¹³ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo manqei-qape ezoqam-qa mokho-te, andé ngalám. Geté ngalam mokhov tømømbō-navøem, yaq nqawa áv kiní-ngalam-mokho-mba-ēz? Nakhoa mbaín. Soqóqousám. Yaq ezoqa segé-tokhonøvemát.
- ¹⁴ Neka zo nqanek manqei-qape-te, andé wáev. Gèmbō-mataváp. Taon manqei poyat-te to:goat, kopømba mbaín tøkhanawat.

5:3 5:3 Isa 57:15 * **5:3 5:3** Ndigu tini-manqaté, ndi:zøtezat av nqægo, ekeza mokho-mba, kopømba mbaín eqeieqei tiyagat, geté Mbumbukiam-qa tøke bezøgó. **5:4 5:4** Isa 61:2-3; Veve 7:17 † **5:4 5:4** Ndigu tini-manqaté, ndigu ekeza manqa-zapa zapaya ndi-eivumit neka Mbumbukiam-te tiqambuz. Yaq Mbumbukiam gezøtvé. **5:5 5:5** Psa 37:11 **5:6 5:6** Isa 55:1-2 **5:10 5:10** 1 Pita 3:14 **5:11 5:11** 1 Pita 4:14 **5:12 5:12** 2 Chr 36:16; Kel 7:52 **5:14 5:14** Zion 8:12; 9:5

15 Neka ezoqa lampa gimagemin, yaq ndigu ambá av nqægo, ndis mo:khafuzimín. Geté lampa asøzam nonqo-té ginø-wuøemín. Yaq ezoqa ewaqape, khoev mokho-te tu:goat, waev sugumú-ndapét.

16 Yaq zo até kopó. Zoqa matev andé waev me betekhæev, ezoqam-qa megemege-te. Yaq ndigu zoqa matev eqeieqei tigeivat, ndigu Mbumbukiam-qa iz ndø-eqatát, ndego zoge Zøve, yan-te ngo:yage.”

Mozes-qa guguna manqat-qa yaq-te

17 Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo ndømatáváp av nqægo, no Mozes-qa guguna manqat neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat nqagim-qa nøgeavün. Av taoká. No ambá av nqægo, tiqa manqat nqagim-qa nøgeavün. Geté no nqáneq gategeavún: Tiqa manqat tåbete-unimanqatín.

18 No unimanqatín nqazø-manqate. Yan neka manqei-qape bugukhokhof mó:navøém. Geté Mbumbukiam-qa guguna manqat mokho-te, peawap-qase o iz-zapa-qase naqanøká gemø-navøemák. Ndøgo até gégoát, atema matev ate ndægo vømú-fakhanām, av bugukhokhof ge:-ein.

19 Yaq nakémbá. Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa guguna manqat-qase tenqawa, até ndøgó-a, manqat khapelavøqase mba tøgoat, neka ezoqa nøme matev av nqægo vøe-zømesimāt, ndego Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, iz mbain ezoqam mé:vewát. Geté gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa guguna manqat tembopavat, neka ezoqa nøme matev av nqægo vøe-zømesimāt, ndego Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, iz kandambaqape mbógoát.

20 No nqazø-manqate: Zoqa matev eqeieqei, ndigu Felisi neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam-qa matev eqeieqei løvupøteav tøgoat, yaq zo Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te zomø-ozák.”

Qaqa-qa yaq-te

(Luk 12:57-59)

21 Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo mðzøte-zøté, Mozes-qa guguna manqat, nigi atanakha-zapazapa-za qazøfakhan, āv qane-eín nqægo, ‘Ezoqa pakhapakha zøkhanèām. Gekha ezoqām ndego, ezoqa pakhapakha tekhana, ndego manqa ovøyam-té geabenø-itán.’

22 Geté no nqazø-manqate: Ti-mbá tiuká ndigu, manqa ovøyam-te timøwanim, ndigu pakhapakha sa ndikhanæ. Geté até ndegó-a, gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme-te qaqa ndømbogo, manqa ovøyam-té gemø-itán. Neka gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme-te naqei telouzat, ndego manqa ovøyam kandambaqape-té gemø-itán. Neka gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme bianav nde:vewe, ndego yà beto-feaiwát. Soqain ndøgo, Mbumbukiam gøinam-te temø-ogiu.

23 Yaq nakémbá. Qo Mbumbukiam-te, etoam matev gone nonqo lou-qasete, etoam matev-qa toqogoat, yaq qo qombō-matøvēm, av nqægo, ezoqa nøme qaqa ndømbôgō qo-te,

24 yaq qo gigiap sègekhe-iváv ndøgo. Yaq soqotøkhæ-qaváq, ndego ezoqam namba manqat vozomø-khakheinømem. Yaq tozotumu-khakheinømem, Mbumbukiam-qa khoev-te, até khæ qóveséz, etoam matev voqomøgō.

25 Gømbo-mataváp. Qo ezoqa nøme-te moni ndiqambo-løfoke, yaq ndego qo manqa ovøyam-te ndapaqat-qa tegoat, qo manqat vøkho-khakheinám, te namba, ate av-té nakhoa-te tøzøte-apet. Soqain ndøgo, ngenek ezoqam

qo manqa ovøyam megeat-qa zenda-te teve, yaq ndego qo polis ezoqam-qa zenda-te vóvē, ndimbula-te sasa ndó-utóqēm.

²⁶ No unimanqatín nqataqa-manqate. Qo ndógo naqanóká qotóndókhæ-fakhaqák, atema fia ate ndægo voqotumúgū.”

Mambe okho matev-qa yaq-te

²⁷ Yaq Yesu manqat nøme ge:zomas, gezø-ein, “Zo mðzøte-zøtéz, Mozes-qa guguna manqat, āv qane-eín nqægo, ‘Qo nøkenøkem matev ndøngi:wát.’

²⁸ Geté no nqazó-manqate: Ta-mbá taoká ndógo. Geté gekha ezoqām ndego, sævam sa tewawam, neka poev vombówāv, ndego nqova-te, mambe mðndombogó, nøkenøkem matev vøngiu.

²⁹ Yaq nakémbá, qoqa nakeamo bøi, manqa-zapa-te tø-ituq, gèkhofá. Yaq qó-ogi. Kha kopo sa tøqa-navøem, ndógo kopømbá. Geté soqain ndógo, Mbumbukiam qoqa kha ate ndægo gøinam-te sa tumu-ogi.

³⁰ Yaq qoqa nakeamo zenda, manqa-zapa-te tø-ituq, gèkepáz. Yaq qó-ogi. Kha kopo sa tøqa-navøem, ndógo kopømbá. Geté soqain ndógo, qoqa kha ate ndægo gøinam-te sa tømuvav.”

Sakhei zøuvis-qa yaq-te

(Met 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

³¹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zomas, gezø-ein, “Mozes-qa guguna manqat mokho-te, manqat nøme āv qane-eín nqægo, ‘Gekha ezoqām ndego, zas ivøve-qa tegoat, ndego sakhei zøuvis pepa bepeawám, bembō-etoam.’

³² Geté no nqazó-manqate: Gekha ezoqām ndego, sævam te-ivav, getē ndugu mambe okhoeāv, ndego nøkenøkem ngi:wat matev neka mambe matev-té gunóvé, ndugu. Neka gekha ezoqām ndego, sævam av nguigu tu-oki, ndego mambe mé:wáv, tu namba, neka nøkenøkem matev vøngiū.”

Unimanqatin manqat manqate-qa yaq-te

³³ Yaq Yesu manqat nøme ge:zomas, gezø-ein, “Até nqanék-a, zo mðzøte-zøtéz. Mozes-qa guguna manqat, nigí atanakha-zapazapa-za qazøfakhan, āv qane-eín nqægo, ‘Manqa mbusa ndógo, Mbumbukiam-qa bøi-te qoqove, betaqambèpá. Geté vømatanám, av Evezøza qoqombøe-ein.’

³⁴ Geté no nqazó-manqate: Ta-mbá taoká ndógo. Geté zoqa manqat, unimanqatin mba begó. Zo Mbumbukiam-te zenda ndø-eqàgím neka yan-qa iz ndøvèwám, zoqa manqat bazaføgakh etoam nonqo. Zapa ndógo, yan Mbumbukiam-qá qonam nonqó. Ndego ndógo teno:qomát, manqei-qape ndo:kawaevat.

³⁵ Neka zo manqei-qape-qa iz ndøvèwám, zoqa manqat bazaføgakh etoam nonqo. Zapa ndógo, manqei-qape, Mbumbukiam-qá zenda tokhotapak awam nonqó. Neka zo Zelusalem taon-qa iz ndøvèwám, zoqa manqat bazaføgakh etoam nonqo. Zapa ndógo, Zelusalem, Mbumbukiam-qá taón, ndego Kawa Ezoqam Kandambaqape.

³⁶ Neka ndømanqatē, av nqægo, noqa kawa yà besoqá, noqa manqat unimanqatinteav tøgoat. Zapa ndógo, até nqanek matev-qasé-a, qo kopømba mbain toqogo, qoqa kawa-te izum kopo toqo-enend, tiqapapez o vøqákisēz.

³⁷ ‘Ya’ tozo-manqatat, yaq ‘ya’ begó. ‘Mbain’ tozo-manqatat, yaq ‘mbain’ begó. Matev nøme tozogoat, zøkeza manqat bazaføgakh etoam nonqo, ndógo nqova soqaqape-té qando-okhó.”

Yaq-fia tawat-qa yaq-te
(Luk 6:29-30)

³⁸ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo mðzøte-zøtéz, Mozes-qa guguna manqat, āv qane-eín nqægo, ‘Gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme-qa bøi tepusua, até ndegó-a, yaq teqa bøi bømbo-pusuaném. Neka gekha ezoqām ndego, ezoqam-gi khayam tekhaozo, até ndegó-a, yaq khayam bømbo-khaozonám.’

³⁹ Geté no nqazø-manqate: Ezoqa manqa-zapa tego qo-te, qo yaq-fia ndøtá. Gekha ezoqām ndego, nakeamo tømøi teqatøkub, yaq até yogea tømøi-a betaqā-tøkub.

⁴⁰ Neka ezoqa nøme, qo manqa ovøyam-te teve, neka qoqa ndabua-qase ndape-qa vøgoāt, yaq qo ndego até qoqá ndabua sekeqapé-a, soqombó-etoám.

⁴¹ Neka ezoqa tetøpøtaq, teqa gigiap ande av 1 kilomita ndægo toqombo-eqa, yaq qo 2 kilomita qombó-eqá.

⁴² Ezoqa gigiap-qa teqaviam, o av teqambe-ein nqægo, ‘Gigiap sætøkhændāp. Nango ndøtaqa-etoám.’ Yaq qo sègembo-etoám.”

Ni kuku binigú, nigi qaqa ezoqam-te
(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo mðzøte-zøtéz, ezoqa āv gini-manqaté nqægo, ‘Qogi ezoqam-te, kuku betaqagó. Neka qogi qaqa ezoqam, qozø-sanqawupát.’

⁴⁴ Geté no nqazø-manqate: Zo kuku bezøgó, zogi qaqa ezoqam-te. Neka gèzø-guligulím, ndigu zo yage føgakh-qape ndizø-etoam.

⁴⁵ Av tøzøtegoat ndægo, yaq zo unimanqatin Mbumbukiam-gí nakheís. Zapa ndøgo, até zogé Zøvé-a, ndego yan-te ngo:yage, teqa matev kopó. Ndegø khøuwa waev, ezoqa eqeieqei neka soqøsoqa, sùguzumbu-etoám, neka ndego qæ ndèzø-ètoám, ndigu matev eqeieqei ndigu neka ndigu matev soqøsoqa ndigu.

⁴⁶ Zo kuku ti-te mba tøzøgoat, ndigu zo-te kuku ndøzøgo, yaq zo Mbumbukiam-te gekha yaq-fia zomøqeivím? Yaq-fia zomø-qeivimák. Gømbo-mataváp. Até teks moni upøgim ezoqám-a, ndigu Mbumbukiam-qa manqat paeveav ndigu, ndigu kuku ndøzøgó, gekha ezoqa nøme-te, ti-te kuku ndøzøgo.

⁴⁷ Neka gè, zogi zøfuap mba ndozozø-khanakhanakhat, yaq zo matev vini tozógo? Av taoká. Até bavokho-ák-a, ndigu Mbumbukiam zøtezteav ndigu, ndigu matev kopo ndøgó.

⁴⁸ Geté zoge Zøve, ndego yan-te ngo:yage, ndaføyamba-qapé. Yaq até zó-a, ndaføyamba-qape āv tønè:gó.”

6

Ezoqam tøkeam-qa yaq-te

¹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Aiyá qagó. Matev eqeieqei tozo-matønumat, kopømba mbaín, ezoqa ewaqape-qa bøi-te tozogoat, yaq ndigu zoqa matev tiniqeivāt. Av tøzøtegoat ndægo, yaq zo yaq-fia zomø-ndapemák, zoge Zøve-te, ndego yan-te ngo:yage.

² Zo gigiap-av ezoqam tozozø-tøkeat, yaq zo ezoqa ewaqape-te me:khambùváp, taqa yaq-te, av khavozam ezoqam guliguli khoev-te o

nakhoa-te gi:goatun, yaq ezoqa tiqa iz vøzømbé-eqatāt. No unimanqatín nqazø-manqate: Ndigu yaq-fia møndømu-ndapém. Nøme gemø-ndapemák.

³ Geté gigiap-av ezoqam toqombo-tøkeat, yaq qoqa yogea zenda bete-otèvāt, matev ndøgo, qoqa nakeamo zenda ndoqote-matanam.

⁴ Gigiap khonoam-té qanø-etoám. Yaq qoge Qave, ndego ezoqam-qa matev ndeqeivi, khonoam-te ndimatanam, ndego yaq-fia ndøqa-etoám.”

*Mbumbukiam-te toqo-guligulimat, taqa yaq-te
(Luk 11:2-4)*

⁵ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Tozo-guligulimat, zo matev ndøgø, av khavozam ezoqam ndi:matanam. Ndigu tøzømbé-khaneát ndøgo: Guliguli khoev-tē neka nakhoa-té ginø-wanimát, neka ezoqa ewaqape-qa bøi-te sasa ndøguligulimāt, yaq ezoqa tiqa matev vøe-qeivāt. No unimanqatín nqazø-manqate: Ndigu yaq-fia møndømu-ndapém. Nøme gemø-ndapemák.

⁶ Geté qo Mbumbukiam-te toqo-guligulimat, qo khoev mokho-té qanø-oqát, mboqog voqotó-tokazāt, Tat-te sasa qøguligulimāt, ndego ezoqam ometupav. Yaq qoge Qave, ndego ezoqam-qa matev ndeqeivi, khonoam-te ndimatanam, ndego yaq-fia ndøqa-etoám.

⁷ Zo tozo-guligulimat, yaq khokho manqat khapé bezømbé-khouwèvāt, av bavokho ezoqam ndi:matanam, ndigu Mbumbukiam zøtezteav ndigu. Ndigu ndimatavap, manqat seke-mba ndimanqate, yaq tigi mbumbuk ttabezømbé-ewág.

⁸ Geté zo tiqa ndigu me:qeiví. Zapa ndøgo, zoge Zøve é-møndæ-otevín, av zo-te mbain ndægo. Zo okhokho-té qazonømbø-viømemín, taqa yaq-te.

⁹ Yaq nakémbá, zo āv qane-guligulím, av nqægo: ‘Nigi Tat, qo yan-te nqoqoto:go.

Qoqa iz, yā beto-eqawát.

¹⁰ Qoqa Megeat Matev bètøndowáv ni-te.

Qoqá poev matev mba bambupáev, nqanek manqei-qape-te, ate av-té, yan-te ndimbøe-paev.

¹¹ Qo nqægo khaiya lou vøni-etoám, av ni lou mbain nqati:gu.

¹² Niqa manqa-zapazapa, sà betaqambo-naváp, ate av-té, ni ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa sa qanimbo-navupatun, ni-te gimatønumatun.

¹³ Qo ni khamasim-te ndø-àmbám. Geté gñitøkeé, ezoqa soqaqape andé vøe-ngiænō.’ ”*

¹⁴ Yesu nqanek guliguli manqat gumu-zømesim, yaq nøme āv gezømbé-eín nqægo, “Unimanqatín. Zo ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa sa tøzømbø-navupat, yaq zoge Zøve, ndego yan-te ngo:yage, até zó-a, zoqa manqa-zapazapa segembøé-navøemát.

¹⁵ Geté zo ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa sa navøepøteav tøgoat, yaq zoge Zøve, matev até kopó, zoqa manqa-zapazapa, sa gembøé-navøemák.”

Lou logemav matev-qa yaq-te

¹⁶ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo lou logemav matev tozo-gonemat, yaq zo khavozam ezoqam-qa me:qeiví. Ndigu tiqa bugug, khanakhanakh mbain sege-kewagatún, ezoqa nøme vøezøtezin, ndigu lou

6:5 6:5 Met 23:5; Luk 18:10-14 **6:7 6:7** 1 King 18:26-29 **6:8 6:8** Met 6:32 **6:10 6:10** Met 26:39; Luk 22:42 **6:12 6:12** Met 6:14-15; 18:21-35 **6:13 6:13** Luk 22:40; Zems 1:13; Zion 17:15; 2 Tes 3:3; 2 Tim 4:18 * **6:13 6:13** Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgø. Ta manqat nqáne: *Zapa ndøgo, megeat matev neka bazaføgakh neka vizap matev, qoqá. Miavmiáv.* **6:14 6:14** Mak 11:25-26 **6:16 6:16** Isa 58:5-9

logemav matev ndøgōt. No unimanqatín nqazø-manqate. Ndigu yaq-fia mōndømu-ndapém. Nøme gemó-ndapemák.

¹⁷ Geté qo lou logemav matev toqogoat, bugug qósunguzát neka eqeieqei voqó-kewagāt, av qo oskia ndoqote-keoge.

¹⁸ Yaq ezoqa gézøtezák, av nqægo, qo lou logemav matev qōgōt. Qave mba mé:-otév, ndego ezoqam ometupav. Yaq qoge Qave, ndego ezoqam-qa matev ndeqeivi, khonoam-te ndimatnam, ndego yaq-fia ndøqa-etoám.”

Gigiap møvøyam-qa yaq-te
(Luk 12:33-34)

¹⁹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo gigiap qaniqanim khapé bezømbe-møvøyám, nqanek manqei-qape-te, khotet mba ngiloge, neka nagi mba nqavøtøyam, neka aqonam ezoqam ngi-āqōnām.

²⁰ Geté zo gigiap qaniqanim, yan manqei-té qanø-møvøemét. Yan manqei-te ndo:go, khotet gemó-logemák neka nagi gemó-vøtøeamák neka aqonam ezoqam gemó-aqonamák.

²¹ Matev āv tøzøté-goném. Zapa ndøgo, ma qoqa gigiap qaniqanim ndægo, até qoqa mataváp-a, sa ndøgo tōgoát.”

Bøi, kha-qa waév
(Luk 11:34-36)

²² Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Qoqa kha, waev bøi mbo-etoám. Bøi eqeieqei tōgoat, yaq kha ate ndægo, waev-té qágoát.

²³ Geté qoqa bøi soqain tōgoat, yaq qoqa kha ate ndægo bøivun-té qanú:goát. Yaq ta waev ndøgo, qoqa mokho-te ndøugu, ande bøivun me tægoat, yaq bøivun ndøgo, kandambá tantáv.”

Mbumbukiam neka Moni-qa yaq-te
(Luk 16:13)

²⁴ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Ezoqa kopømba mbaín, kawa ezoqa menas timbogoat, tezø-sasaetat. Kawa ezoqa menas timbogoat, yaq nøme ndego, gembó-pøovát. Geté nøme ndego, gembøé-qasi:vát. Nøme ndego, teqa manqat o-mba mbøéndapát. Geté nøme ndego, teqa manqat gembó-sanqawát. Yaq até zó-a. Zo kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa mokho-te neka moni-qa mokho-te sa tozotumu-goat.”

Fofogeap-qa yaq-te
(Luk 12:22-31)

²⁵ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Yaq nakémbá, no nqazø-manqate: Zo yage-qa yaq-te ndøfofògeáp, av nqægo, gekha lou o gekha ibøkha zólogāt. Neka kha-qa yaq-te ndøfofògeáp, av nqægo, gekha ndabua zó-uzumāt. Yage-qa mokho, taoká ndøgo, lou mba toqologat. Neka kha-qa mokho, taoká ndøgo, ndabua mba toqo-uzumat.

²⁶ Pipisi zøtézmēt. Ndigu avøe gigiap ogekhamáv, neka gendó-peanemák, lou khoev-te vønqeitøvēm. Geté zogé Zøve ndøzøkefé, ndego yan-te ngo:yage. Gømbo-mataváp. Zo teqa bøi-te, pipisi ùni zøte-løvubám.

²⁷ Ge zó ndozo-matavap, ezoqa kopo zo mokho-te tefofogeapat, ndego yage elavøqase ndømbó-seketet? Mbaín!

²⁸ Neka gekha zapá, ndabua-qa ndozo-fofogeap? Flawas zøtézmēt, gagayag-te ndi-umizan. Ndigu sasae gonemáv neka ndabua potofumáv.

²⁹ Geté no nqazó-manqate: Até Solomón-a, ndego kawa ezoqam kandambaqape, gigiap mbomømboma kopoav-qape qambogoam, teqa ndabua bugug keoge mbain, av flawas ndi:gu, tiqa bugug ndækeoge.

³⁰ Nginik flawas, ndakin gagayag-te ndi-umianet, nakhamas-te ambá giní-pakhaéz. Yaq gøinam-té ginó-nqagivemém. Geté Mbumbukiam ndabua bugug keoge eqeieqei zø-etoám. Yaq ge zô ndozo-matavap, Mbumbukiam zo ndabua gezø-uzamāk? Av taoká. Zoqa unimanqatin khapémbá, Mbumbukiam-te.

³¹ Yaq nakémbá, zo ndøfofògeáp, av nqægo, ‘Gekha lou zílogāt?’ neka ‘Gekha ibøkha zi-izumāt?’ o ‘Gekha ndabua zí-uzumāt?’

³² Gigiap av nqægo upøgim-qa yaq-te, miavmiav bavokho-ak mba ndømataváp, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu. Geté zoge Zøve, ndego yan-te ngo:yage, ndego møndæ-otév, zo gigiap av nqægo bèzøgó.

³³ Zo bugukhokhof Mbumbukiam-qa Megeat Matev neka teqa matev eqeieqei zombó-vawemát. Yaq ndego zo nqanek gigiap nøme ate ndægo ndøzø-etoám.

³⁴ Yaq nakémbá, zo ndøfofògeáp, qasun-qa yaq-te, andé gekha matev me ndøfakhān. Qasun-qa viniv qasun mba qó-eqatét. Ság, nqægo khaiya, nqægo khaiya-qa viniv mba toqo-eqatet.”

7

Ezoqam-qa matev gevewat-qa yaq-te (Luk 6:37-38, 41-42)

¹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo ezoqa nøme ndøvøozðát. Soqain ndøgo, Mbumbukiam zo tevøozo.

² Av zo ezoqa nøme-qa matev ndøzøte-gevewat, Mbumbukiam zoqa matev āv tené-geveá. Neka av zo gigiap o matev ndøzøte-geveam, Mbumbukiam zo āv tezømbé-geveám.

³ Gekha zapâ, qafu-qa bøi-te kupuk-qase ndoqoqeivi, getē tae-qape ndøgo, qakeza bøi-te nandaqa-genøe, qo qeivupāv?

⁴ Gekha zapâ, qafu av ndoqombøe-manqate, ‘No kupuk-qase, bøi-te nandaqa-genøe, nøtaqāliv,’ getē qakeza bøi-te, tae-qape nandaqa-genøe?

⁵ Qo khavozam ezoqám. Bugukhokhof nándav, toqólív, tae-qape, qakeza bøi-te nandaqa-genøe, eqeieqei voqókewāg. Yaq váev, qafu-qa bøi-te, kupuk-qase ndøugu, toqoliv.”

Ezoqa ndigu Mbumbukiam-qa Manqat sa ndi:vøngi:wat

⁶ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Mbumbukiam-qa gigiap mbomømboma gaqo zø-ètoám. Ndigu segendó-qambúz, zo vøfoqobām. Neka gigiap fia kandakanda bøsik-te ndønqāgím. Ndigu segé-tokhonumát.”

Mbumbukiam-te viam-qa yaq-te (Luk 11:9-13)

⁷ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Gèviám. Yaq Mbumbukiam ndøzø-etoám. Gèváo. Yaq zo ndøzo-qeivím. Gèkhaneám. Yaq Mbumbukiam zo mboqog ndøzø-mboqozó.

⁸ Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego, ndeviam, ndego ndòndáp. Neka gekha ezoqām ndego, ndevao, ndego ndòqeív. Neka gekha ezoqām ndego, mboqog-te ndekhaneam, ndego mboqog ndòmbo-mboqóz.*

⁹ Gê, zo mokho-te, ezoqa nøme, ekeza nakhasam lou-qa temboviam, ndego nandi mbó-etoām?

¹⁰ O gê, ndego wazeam mbó-etoām, zongøyam-qa temboviam? Av taoká.

¹¹ Zo manqa-zapazapa-us ambá qazøtegó. Geté zo zøkeza nakheis, gigiap eqeieqei etoam mðzøte-zøté. Yaq av tægoat ndægo, zoge Zøve, yan-te ngo:yage, gigiap eqeieqei nøme mba zømbó-etoám, gekha ezoqām ndigu, timbo-viømemat.”

Ezoqa nøme-te matev eqeieqei gone-qa yaq-te

(Luk 6:31)

¹² Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Gekha matēv ndøgo, zo ndøzøpøev, ezoqa tizø-matønumat, zo matev āv tozozømbé-matønumát. Manqat ndøgo, Mozes neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gi-peaomem, taqa mokho nqáne.”

Nakhoa menás, nøme khandi-té, neka nøme soqaqape-té

(Luk 13:24)

¹³ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Mboqog khapelavøqasi-té qanø-óz. Zapa ndøgo, mboqog kandambaqapi neka nakhoa vøndæv, soqaqape-té qanø má. Ta nakhoa vøndæv-te ndøgo, ezoqa kopoáv ndi-okho.

¹⁴ Geté mboqog ndigu, khandi-te ndimboqozoat, khapímbá, neka nakhoa ndøgo ndøløwe, føgákh. Neka ezoqa khapímbá, ta nakhoa ndøgo ndiqeivi.”

Khavozam ezoqam-te, yà bizio-feanódt

(Luk 6:43-44)

¹⁵ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Khavozam ezoqam-te, ndigu ekeza kha Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ndivewe, zo gø:feazoát. Ndigu andé sip nanak me nde-okhó, zo-te. Geté tiqa mokho-te ndøugu, ndigu andé gaqo khobokhobós.

¹⁶ Zo matev mba zozøqeivát. Yaq søzøté-zøtezát, ndigu unimanqatin Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam tipøtigú-a. Gê, bøning fakiafakia-us-te, kopømbâ, nanga mbomømboma, kopømba ande av gleips ndi-gu, toqo-løvus? O kopømbâ, khouwe-khouwe-te ndøgo, fig nanga toqo-vingisam? Kopømba mbaín.

¹⁷ Tae eqeieqei, nanga eqeieqei ndøviám. Geté tae soqain, nanga soqøsoqa ndøviám.

¹⁸ Tae eqeieqei, kopømba mbaín, nanga soqøsoqa tøviam. Neka tae soqain, kopømba mbaín, nanga eqeieqei tøviam.

¹⁹ Gekha tæe ndøgo, nanga eqeieqei vi:pøteav ndøgo, gébouím. Yaq gøinam-té ginø-nqagimém.

²⁰ Yaq matev até kopó. Zo ndigu ezoqam-qa mokho tozo-qeivimat, yaq zo søzøté-zøté, ndigu unimanqatin Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqām, ó, khavozam ezoqām.”

Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, ti-mba ndigu timø-óz, ndigu Tat-qa poev ndimbopaev

(Luk 13:25-27)

7:8 7:8 1 Zion 3:22; 5:14-15 * **7:8 7:8** Taqa manqa mokho av nqægo: Qo Mbumbukiam-te toqoqambuq, neka ande teqa mboqog-te me toqote-khanæmat, yaq ndego segékhatóq. Kopømbaqapé teqa bawan-te toqomø-oq. **7:11 7:11** Zems 1:17 **7:12 7:12** Met 22:39-40; Lom 13:8-10 **7:15 7:15** Met 24:24; Kel 20:29; 2 Pita 2:1 **7:16 7:16** Gal 5:19-22; Zems 3:12 **7:19 7:19** Met 3:10; Luk 3:9; Zion 15:6 **7:20 7:20** Met 12:33

²¹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo ndømatáváp, av nqægo, ezoqa ewaqape ndigu no Evezøza Evezøza-qa ndinø-akhayam, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te sugumū-ōz. Av taoká. Ti-mba ndígu timø-óz, ndigu noge Tat-qa poev ndimbopaev, ndego yan-te ngo:yage.

²² Manqa ovøyam khøuwa kandambaqape timø-khantaz, ezoqa kopoáv, āv ginømbé-manqatát nqægo, ‘Evézøza. Evézøza. Qoqa iz-te, ni Mbumbukiam-qá Manqat nivevezumám, neka nqova soqøsoqa vøi-ngeasumam, neka umin-giap matev kopoáv qeimatønnumam.’

²³ Geté yaq no ndigu āv qazømbé-qavøitát nqægo, ‘No zo nøtenøtenák. Mòzozáv, zo manqa-zapazapa-us ezoqam.’ ”

Khoev puanam matev menas-qa yaya etæ manqat

(Luk 6:47-49)

²⁴ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, noqa manqat te-ewag neka vømbópavāt, ndego matavap loloakh ezoqám. Ndego andé khoev manqei føgakh-té genøwév.

²⁵ Yaq qæ neka khamøe-qape qandowav, neka vøndō-khouwa, sògoqatá. Geté ta khoev ndøgo nqoeveáv. Zapa ndøgo, manqei føgakh-té qawevám.

²⁶ Geté gekha ezoqām ndego, noqa manqat te-ewag, yaq paeveāv, ndego matavap loloakh mbaín. Ndego andé khoev ndivind-té genøwév.

²⁷ Yaq qæ neka khamøe-qape qandowav, neka vøndō-khouwa, sògoqatá. Yaq ta khoev ndøgo gèkhawá, vø-evøvøem.”

Ezoqa Yesu-qa manqat-qa yaq-te nqova qazøndaf

²⁸ Yesu nqanek nømendim manqat ate ndægo qamømbøe-navøem, yaq ezoqa ewaqape nqova ndafe kandambá. Mbøni zølév.

²⁹ Zapa ndøgo, ndego Mbumbukiam-qá iz-té neka bazaføgakh-té gene-zømesimám. Ambá av nqægo, av tigi guguna manqat nømendim ezoqam gi:zømesimam.

8

Yesu kha sisi-us ezoqam gekhakheinøvem

(Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)

¹ Yesu manqei pøyat-te gendovis, yaq ezoqa gèmbopavát. Ezoqa kandambá.

² Yaq nqáe! Kha sisi-us ezoqam tendowáv ndøgo, ekeza kha, Yesu-qa megemege-te, manqei vøelavao, sasa mbo-ein, “Evézøza. Ambá qokhakheinømbemín. Poev taqagoat, qo kopømbaqapé, toqo-khakheinømbem.”

³ Yaq Yesu zenda mbøevé, vømbō-ein, “Nqanøpoév. Qo vø-eqeieqei-éq.” Yaq nqova mbaín, ndego ezoqam, kha sisi sègembø-navøém.

⁴ Yaq Yesu āv gembøe-ein nqægo, “Nqáe! Qotøndé-ewāg. Ezoqa nøme zø-ein, av matev qaqambe-fakhan. Geté Mbumbukiam-gé iziz ezoqam-té qonóqáv, bemøqamekh, neka Mbumbukiam-te etoam matev vøgo, av Mozes gezømbe-ein. Yaq ezoqa tiabiti-zøté, av nqægo, qo mòqo-eqeieqei-éq.”

Yesu Lom nakhag kawa ezoqam-ge sasae ezoqam gekhakhæv

(Luk 7:1-10)

⁵ Yesu Kapenaum taon-te geme-on, yaq Lom nakhag kawa ezoqam ndowáv, vømbøviam,

⁶ “Evézøza, noge sasae ezoqam enqoní. Khoev-té gegó. Sègebuvít. Ndego kha khokhokemáv, neka nqosøgeap khæpe mbøe-khouwév.”

⁷ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Notøndónáv, ndego vøe-khakhæv.”

⁸ Geté ndego nakhag kawa ezoqam gendo-ein, “Evézøza. Av taoká. No ezoqa egeieqeí mbá, noqa khoev-te toqotøndo-oq. Geté manqat mba qó-eín, yaq noge sasae ezoqam segé-khakhæv.

⁹ Até nó-a, no ezoqam-qá mokho-té qatu:gú. Neka no mokho-te, nakhag ezoqam mu:gú. Ndigu ezoqa kopo tæmbo-ein, ‘Vøqāv’, yaq ndego segéwáv. Neka ezoqa nøme tæmbo-ein, ‘Mòqotøndoqāv’, yaq ndego segendówáv. Neka noge sasae ezoqam tæmbo-ein, ‘Mòqo-matanām, nqanek’, yaq ndego segé-matanām.”*

¹⁰ Yesu nqanek manqat ge-ewag, ndego nqova ndafe kandambá, neka ezoqam ndigu gimbopavam, gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. No nqanek Izlael bawan mokho-te, unimanqatin matev qeiviáv, av ngenek bawan vini-ak nge-unimanqatinat.

¹¹ No nqazø-manqate: Vaev khøuwa-te, ezoqa khøuwa fakhanam neka khøuwa sininím gindúzáv. Ezoqa kopoáv. Ndigu Eibleem neka Aezek neka Zekop namba mé:qonáv, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, lou loge kandambaqape vøgonēm.

¹² Geté ndigu ezoqam, Mbumbukiam ibugukhokhof gevevesam, ambā teqa Megeat Matev mokho-te ti-ozin, ndigu bavokhó ginø-nqagevém. Bøivunté. Yaq tí-eivumát ndøgo, neka khaya vøvivisumāt.”

¹³ Yaq Yesu ndego nakhag kawa ezoqam gembo-ein, “Soqóqaváq. Matev āv tønéfakhán, av qo qoqote-unimanqatin.” Yaq até ta khøuwa iz-te ndøgo, tege sasae ezoqam enqoni tømboe-navøém.

*Yesu ezoqa kopoav gekhakhæz
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)*

¹⁴ Yesu Pita-qá khoev-té genøwáv. Yaq ge-on, tu-omét ndøgo, Pita-gu zimpuka, ngusu tatas enqoni mbovitát. Venanqei nonqo-té gubuvám.

¹⁵ Yaq Yesu pingim mbogeá. Yaq enqoni sègembo-navøém. Yaq ndugu até gundigu, gè-itán, lou vømbōta.

¹⁶ Yaq qakhagus ndøgo, nqova soqøsoqa-us ezoqam kopoáv, Yesu-té gindu-upøgím. Yaq nqova soqøsoqa gèngeasám, ezoqam-qa mokho-te gu:goam. Manqat mba ndømanqatám, gèngeasam. Neka ezoqa ate gi:goam, enqoni qazøgoam, vøkhakheinøvem.

¹⁷ Yesu av ge:matanam ndægo, yaq manqat ndøgo, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya ibugukhokhof ge-ein, møndø-unimanqatín. Av gene-eín nqægo,

“Ndego niqa nqosøgeap møndøndáp neka enqoni vøni-evøzam.”

*Yesu toqombo-paev, taqa yaq-te
(Luk 9:57-62)*

¹⁸ Khøuwa nøme, Yesu ezoqa kopoav gezømet, gimbo-waniapam, ndego ekeza paev ezoqam āv gezømbe-eín nqægo, “Kewan yaq-keoqá qazinø-qantáv.”

¹⁹ Yaq Mozes-qá guguna manqat nømendim ezoqam ndowáv, vømbō-ein, “Nømendim ezoqam. Qo ande āv khoqoté-okhoāt, no até nøtaqá-pavát.”

²⁰ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Qanimáv. Geté gèmbø-mataváp. Gaqo lo-zokhak, sømbiam nonqo, manqei nqa ndøzøgó neka pipisi viviap ndøzøgō. Geté Ezoqam-ge Yo khoev mbaín, te:sømbimat, pusa vøe-tayāt.”

* **8:9 8:9** Ndego nakhag kawa ezoqam nqanek manqat ge-ein, zapa ndøgo: Ndego møndø-unimanqatín, av nqægo, Yesu ta enqoni ndøgo, ivøve manqat tembo-ein, yaq ndøgo segé-iváv. **8:11 8:11** Luk 13:29 **8:12 8:12** Met 22:13; 25:30; Luk 13:28 **8:17 8:17** Isa 53:4 **8:20 8:20** 2 Ko 8:9

21 Neka ezoqa nøme, Yesu gimbo-pavam, gendo-ein, “Evézøza. Até vøkhæ-keogé. Tat bàtøkhæ-otáv.”†

22 Geté yaq Yesu gembo-qavøiu, “Av taoká. Ekeza pakhaezat-ak tiabe-osám ndigu, gipakhaez.‡ Geté qo, no qonøndó-páev.”

*Yesu manqat mba ge-ein, khamøe sa qavøitav
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)*

23 Yesu khagua-té genøketáo. Yaq tegi paev ezoqam gèmbø-paevém, vøgøv, kewan yaq-keoqa sasa ndøqantav.

24 Giqantavat, anana-mba møndu:bøen, mbe-qape tåndøfeā. Kandamba tantáv, khagua sasa ndøngetøyam, ambá vø-qambuanemin. Geté Yesu até gebuvám.

25 Yaq tegi paev ezoqam, gèti:nám, vøszuzam. Yaq gimbo-einim, “Evézøza. Qonítøké. Ni avønín zigeón.”

26 Geté Yesu gezø-qavøiu, “Gekha zapá, zo møe ndozogo? Zoqa unimanqatin Mbumbukiam-te khapémbá.” Yaq Yesu gè-itán. Yaq até gendego, khamøe ndøgo, vøfegimam-a, vøvumøyat, manqat sasanqa-us mbo-eín. Yaq ndøgo sègevøitáv. Manqei sege:veát.

27 Yesu av ge:matanam ndægo, yaq tegi paev ezoqam nqova ndafe kandambá, neka ekeza mokho-mba gibond, “Ngenek gekha ezoqám? E, até khamøe fegim neka khamøe vumøe, manqat o-mba mbøendapé.”

*Yesu ezoqa menas, nqova soqøsoqa gezø-ngeasam
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)*

28 Yesu paev ezoqam namba, kewan yaq-keoqa gimøqa, yaq Gadala manqei-te ndøgo, ezoqa nqova soqøsoqa-us ndozáv. Menás. Nandi nqa-té gindu-fakház. Ta nandi nqa-te ndøgo, løvøte ezoqam ndø-osupám. Nginik ezoqa menas, bazaføgakh kandambá neka møe-ús. Ezoqa nøme ta nakhoa-te ndøgo okhomáv.

29 Yaq Yesu gi-ometam, āv gini-akhaemám nqægo, “Mbúmbukiam-ge Yo! Qo ni gekha gone-qa qonígu? Qo ndakin ni nqosøgeap etoam-qa qotøndóqav? Ta khøuwa ndøgo khantøzateáv. Zuá!”

30 Ta manqei avønín-te ndøgo, bøsi nen møndø-vagimám. Kopoav-qapé.

31 Yaq nqova soqøsoqa, Yesu gimbo-viømem, “Ni ngeandam-qa toqogoat, yaq bøsik-qá mokho-té qanø-khofotán.”

32 Yesu gezø-ein, “Mòzozáv.” Yaq nqova soqøsoqa, sègefakház, ezoqa menas-qa mokho-te gu:goam, bøsik-te vømø-oz. Yaq bøsik manqei khavoe-té ginøbøín, ibøkha-te vømø-geonim.

33 Yaq ezoqam ndigu, bøsik gizø-kewagam, møe ndøbøín. Vemiav-té ginøbøín. Yaq ezoqa emanqat zømbe-votót, matev ate ndægo, qafakhan. Até ndøgó-a, vøzømbē-votot, matev av ezoqa menas qazømbe-fakhan, ndigu nqova soqøsoqa gizømbu-goam.

34 Yaq ezoqa ewaqape, vemiav-te gigoam, Yesu omete-qa ndøgoám, vøndøzav. Matev giqevím, qafakhan, yaq āv gimbo-e-viømém nqægo, “Niqa manqei ambá qo-ivavín.”

8:21 8:21 1 King 19:20 † **8:21 8:21** Ta khøuwa-te ndøgo, ngenek ezoqam-ge eve nanimateáv, as ndøgoát. Geté ndego bugukhokhof tege eve namba yage-qa ndøgoám. Yaq Yesu paev-qa sa ndøgo tenegoám, eve tembøe-nanim. ‡ **8:22 8:22** Ezoqa ndigu gipakhaez, ndigu tøne-manqaté, ndigu Yesu paeveav ndigu. **8:24 8:24** Psa 4:8 **8:26 8:26** Met 14:31; Psa 89:9 **8:29 8:29** Mak 1:24; Luk 4:41

9

*Yesu kagi ezoqam gekhakheinøvem neka manqa-zapazapa vømbō-evøzam
(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)*

¹ Yaq Yesu khagua-té genøketáo, vøsoøkuzim, Gelili kewan yaq-keoqa sasa ndøqantav, ekeza vemiav-te vømøqa.

² Ezoqa Yesu gi-ometam, yaq kagi ezoqam ndondafém. Kumøkuma-té gindu-ndafém. Yesu tiqa unimanqatin geqeiv, yaq ngenek kagi ezoqam, āv gembøe-eín nqægo, “Āti. Ndøfofðgeāp. Qoqa manqa-zapazapa møndøqa-navøém.”

³ Yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, teqa manqat giyogem, ekeza mokho-mba āv ginibondát nqægo, “Ngenek ezoqam, Mbumbukiam-qá iz ndøngi:tít. Ezoqam-qa manqa-zapazapa, Mbumbukiam yakhapús, ndezø-evøzam.”

⁴ Geté Yesu é-møndæ-otév, av ndigu gi:matavupat. Yaq gezø-ein, “Gekha zapá, zoqa mbøni-te matavap soqøsoqa nandozombo-matavupit?”

⁵ Gê, gekha manqát ndøgo, føgakh mbain? Ndógò, no ngenek ezoqam tæmbo-ein, ‘Qoqa manqa-zapazapa møndøqa-navøēm,’ o ndógò, tæmbo-ein, ‘Mòqo-itán, neka okho vøngaz’?

⁶ Geté no ndakin nøtézmás, Ezoqam-ge Yo, bazaføgakh nqambógó, ezoqam-qa manqa-zapazapa tezø-evøzam, nqanek manqei-qape-te.”

Yaq Yesu até gendego, ngenek kagi ezoqam, āv gembøe-eín nqægo, “Mòqo-itán, neka kita vøkhazo, khoev-te sasa ndøqav.”

⁷ Yaq ngenek ezoqam, gè-itán, kita vøkhazo, khoev-te sasa ndøwav.

⁸ Yaq ezoqa nqanek matev giqeivim, ndigu møe ndøgoném neka Mbumbukiam-qa iz vø-eqanem. Ndigu møndø-matøvemém, ezoqa bazaføgakh Mbumbukiam zø-etoám, matev av nqægo timatønumat.

*Yesu Metiu gembo-akha
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)*

⁹ Yesu ta manqei ndøgo ge-ivav, nakhoa gegeveat, teks moni upøgim ezoqam ndø-omét. Teqa iz Metiú. Teks upøgim khoev-qase mokho-té gunu:qotám. Yaq Yesu āv gembøe-eín nqægo, “No qonøndó-páev.” Yaq Metiu até gendego, gè-itán, neka vømbøpaev.

¹⁰ Taqa zita-te, Yesu Metiu-qa khoev-te, lou mølóg. Ta lou loge-te ndøgo, teks moni upøgim ezoqa nøme neka ezoqa nøme, ndigu manqa-zapazapa-us ndizæza, møndøgoám. Kopoáv. Yaq ndigu Yesu neka paev ezoqam, namba me:qonavát.

¹¹ Felisi ezoqam nqanek matev giqeivim, yaq ndigu Yesu-gi paev ezoqam, āv gizømbe-beváp nqægo, “Gekha zapá, zoge nømendim ezoqam, teks moni upøgim neka manqa-zapazapa-us ezoqam namba, lou ngiloget?”

¹² Yaq Yesu nqanek manqat ge-ewag, gezø-ein, “Ezoqam ndigu enqoni mbain ndigu, ndigu mulømula etoam ezoqam mbain tøgøat, kopømbá. Geté enqoni-us ezoqam bezøgó, mulømula etoam ezoqam.

¹³ Zo manqat nøme-qa mokho vømezøté, Mbumbukiam-qa Manqat-te ndøpeawap. Manqat nqáne, ‘Mbumbukiam ge-ein: Noqa poev kandambaqape nqáne, tanakh matev. Ambá ndøgo, ezoqa søvakha gigiap tindu-løvusumat no-te.’”

Yaq Yesu sasa zø-ein, “No ambá av nqægo, ezoqa eqeieqei akhayam-qa nøgeavūn. Geté no manqa-zapazapa-us ezoqam akhayam-qa nøgeavūn.”

*Yesu lou logemav matev-qa yaq-te gimbøe-bevøpem
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)*

¹⁴ Khøuwa nøme, Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, tegi paev ezoqam, Yesu-té ginduzáv, vømbø-einim, “Gekha zapá, ni neka Felisi ezoqam lou logemav matev qeigoatun, getē qogi paev ezoqam gonemāv?”

¹⁵ Yaq Yesu yaya zø-etá, taqa yaq-te, gezø-ein, “Ge zô ndozo-matavap, ezoqa sæva te-oki, yaq zifuap lou loge-te tekhatob, ndigu zifuap kopømbâ, mutøkhop ndøwanim, ndego ti namba te:goat? Av taoká. Kopømba mbaín. Ndigu khanakhanakh zø-asótáv. Geté khøuwa ndøfakház. Yaq ndego ezoqam, sævam ge-oki, ndøndafém, ti namba nde-go. Yaq tegi zifuap lou logemav matev, ndøgo tinígoát.

¹⁶ Ezoqa kopømba mbaín, ndabua mbewat ndakinak, awenege ndabua-te to:tøke. Matev av nqægo, mokho mbaín. Zapa ndøgo, ndabua toqosunguz, yaq ndabua ndakinak segé-khapelavøqasé. Yaq ndabua keqæv sa tømø-khouwév.

¹⁷ Neka ezoqa kopømba mbaín, waen ndakinak, awenege søvakha ngusum-te te-ewa. Zapa ndøgo, awenege søvakha ngusum-te toqo-ewa, yaq waen tøpopon, ndigu gékeqáz. Yaq waen vøqouvøem, neka søvakha ngusum vøsoqoëz. Geté waen ndakinak ndøgo, søvakha ngusum ndakinak-té qotúqóuz. Yaq waen neká ngusum, qanimáv, segégoát.”

*Yesu sævam gukhakheinøvem, ndugu kouk qambowavam, neka mbasønakam vøkhandi:v
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)*

¹⁸ Yesu Zion-gi paev ezoqam namba, ate av-té manqat gi:manqatam. Yaq Zu kawa ezoqam tendowáv ndøgo, teqa megemege-te katuk vømøkui, gembo-ein, “Nogu yu ndakin ndønanim. Geté vøndogáv, zenda vømbøeve. Yaq kopømbá tukhandi:v.”

¹⁹ Yaq Yesu gè-itán, ekeza paev ezoqam namba, vømbø-paevem.

²⁰ Yaq ate av-té nakhoa gi:geveat, sævam tunduwáv ndøgo. Ndugu kouk mbowavám. Nupøkhán mbá. Viav ate qægoam tuélv, kouk qambowavam. Yaq Yesu-qá zita-té gunduwáv, neka ndabua ov-qase vømbø-khanaz.

²¹ Ndugu ekeza mokho-mba āv guni-matøvév nqægo, “No ngenek ndabua mba tæmbokhanaz, yaq no sæ-eqeieqei-én.”

²² Yesu gendoqambun, ndugu vø-omet, gumbo-ein, “Ngólam. Qo ndøfofògeáp. Qoqa unimanqatin nandav, tøkhaheinøqavém.” Yaq ndaføyambá, ngunuk sævam, sège-eqeieqei-év.

²³ Yaq Yesu Zu kawa ezoqam-qa khoev-te gemøfakhan, vømø-on, pøinda khambøyam* ezoqam ndøzømét. Neka ezoqa kandambá giwambupam. Tiqa manqa feazu gèzømbø-eqavát.

²⁴ Yaq Yesu gezø-ein, “Zo mòzofakház. Ngunuk mbasønakam nanimatéáv. Gèbuvít.” Geté ndigu gèvøngi:nám.

²⁵ Yaq ezoqa ate gi:goam gumu-nataz, Yesu tène-ón, ma mbasønakam gui-veam ndøgo, zenda vømbøgea. Yaq mbasønakam, sègendo-suzám, vø-itan.

²⁶ Yaq manqat ndøgo, Yesu av matev ge:matanam ndægo, sège-panqavøemát, ta manqei-te ate qægoam.

Yesu bøi waev mbain ezoqa menas gekhakheinøvem

9:14 9:14 Luk 18:12 **9:21 9:21** Met 14:36 * **9:23 9:23** Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa genanimin, ezoqa pøinda ndøkhamboememín. Ndøgo tiqá matév.

²⁷ Yesu ta manqei nqanek ge-ivav, yaq nakhoa ge:geveat, bøi waev mbain ezoqa menas, sègembo-pavát, gimbo-akhaem, “Déivid-ge Zeo. Ni tanakh gñigú.”

²⁸ Yaq Yesu khoev-te gemøfakhan, gemø-on, ndigu ezoqa menas até gem-bopavát. Yaq gezø-ein, “Zo mozó-unimanqatinim, av nqægo, no bazaføgakh nqanøgō, zoqa bøi tækhakheinam?”

Yaq gindu-qavøinam, “Evézøza. Ni mõi-unimanqatiním.”

²⁹ Yaq Yesu até gendego, bøi vøzø-khanøzam, gezø-ein, “Matev sà bezøfakhán, av zo qazøte-unimanqatinim.”

³⁰ Yaq bøi sègezø-eqeieqei-ám. Geté Yesu ndigu gègugúb, gezø-ein, “Zo ezoqa nøme me:zòmás!”

³¹ Geté ndigu ezoqa menas Yesu gi-ivøvem, teqa emanqat sège-vøndazát, ta manqei-te ndøgo, ate qægoam.

Yesu manqa-khou ezoqam gekhakheinøvem

³² Ndigu ezoqa menas gi:qavaz, yaq ezoqa nøme, manqa-khou ezoqam ndondafém, Yesu-te. Ndego manqa-khou gegoam, zapa ndøgo: Ndego nqova soqa mbøigoám.

³³ Geté Yesu ndego nqova soqa é-vøngeatám-ae, ndego ezoqam, manqa manqate é-vøngaz. Yaq ezoqa ewaqape, matev ndøgo giqeivim, ndigu nqova ndafe kandambá. Gi-einim, “Ni matev av nqægo ibugukhokhof qeiviáv, nqanek Izlael manqei-te.”

³⁴ Geté Felisi ezoqam āv gini-einím nqægo, “Ngenek nqova soqøsoqa ngegeasam, nqova soqøsoqa-gé kawa-qá bazaføgákh gene-ngeasumatún.”

Mbumbukiam yà bizimbo-viám, sasae ezoqam betøndē-khofotaz

³⁵ Yesu taon neka vemiav ate ndægo sùgumu-vatát, tiqa guliguli khoev-te, Manqat Mbomambaqape vømē-zømesim. Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qá yaq-té gene-zømesimát. Neka ezoqa ewaqape, gekha enqoni bugug vinivinimba qazøgoat, vøkhakheinøvemāt.

³⁶ Yesu ndigu ezoqa kopoav gezømetat, yaq ndego tanakh zøgoát. Zapa ndøgo, ndigu fofogep-ús neka ezoqa tøke nonqo mbain. Ndigu andé síp, keoge ezoqam mbain ndigu.

³⁷ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam manqat nøme āv gezømbe-eín nqægo, “Khae-te avøe gigiap kandambá qakhatøkhatoam. Geté sasae ezoqam khapímbá, vøndé-peanēm.

³⁸ Yaq nakémbá. Khae eve, zombó-vi:mát, Mbumbukiam. Yaq sasae ezoqam tèabetøndē-khofotáz, teqa avøe gigiap qakhatøkhatoam ndøgo, betøndō-peanem.”

10

Yesu-gi u-anim tuelv-qa iziz (Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Yesu ekeza paev ezoqam tuelv gèmøváb, neka bazaføgakh vøzø-etoam. Bazaføgakh tezømbe-etoám ndøgo, ezoqa nqova soqøsoqa zøngeasumát, neka enqoni soqøsoqa-us vinivinimba vøe-khakheinøvemāt.

² Nginik Yesu-gi u-anim tuelv, tiqa iziz nqáne: Bugukhokhof, Saemón. Iz nøme gimbo-akhaem, Pitá. Neka nøme Endlú. Pita neka Endlu, ndigu evenáp.

Neka nøme Zéms, neka nøme Zión. Até ndigu ezoqa menás-a, evenáp. Zebedigí nakheís.

³ Nøme Filíp. Nøme Batolomeú. Nøme Tomás. Neka nøme Metiú. Metiu, ndego teks moni upøgim ezoqam ndøgoám. Neka nøme Zéms. Zems, ndego Alfius-gé yó. Neka nøme Tadiés.

⁴ Neka nøme Saemón nømé. Ngenek Saemon, Zelot ezoqam ndøgoám. Neka nøme Zudas Iskaliót, ndego vaev-te Yesu sa gemboqambun, tegi qaqa ezoqam-qa zenda-te geve.

*Yesu ekeza u-anim tuelv, manqa gezø-løvua, gekhofosam
(Mak 6:7-13; Luk 9:1-6)*

⁵ Yaq Yesu nginik ezoqa tuelv gèkhofosám. Manqa møndøzømbøkhæ-løvuá, gezø-ein, “Zo manqei vini ezoqam-te o Samalia bawan-ak-qa vemivemiav-te ndøzáv.

⁶ Geté Izlael manqei-ak-té qazonø-okhoát, ndigu kopømba ande av sip ndi:gu ndiyoniapet.

⁷ Ti-te ndigu tozo-okhoat, manqat nqáneq qazozø-manqatát, ‘Mbumbukiam-qa Megeat Matev avønín.’

⁸ Zo enqoni-us ezoqam vøkhakhætét, neka løvøte ezoqam vøkhandi:tet. Kha sisi-us ezoqam gèkhakheinøvemét, neka nqova soqøsoqa-us ezoqam, nqova soqøsoqa vøzø-ngeasumit. No nqanek bazaføgakh yaq-mbá sæzø-etoám. Yaq até zó-a, zo ezoqa yaq-mbá sozozø-tøkeét.

⁹ Zo tozo-okhoat, moni ndø-upøgím. Gol moni mbaïn, neka silva moni mbaïn, neka kopa moni mbaïn.

¹⁰ Neka zo moqos namba me-òkhõ. Neka ndabua nøme o tamak nøme o tatuag ndø-upøgím. Zapa ndøgo, gekha ezoqam ndego, ndesasaeat, ndego teqa yage nonqo gigiap, yà bembo-etoám.

¹¹ Zo taon-te o vemivemiav-te tozomø-fakhazat, matev eqeieqei ezoqam-qa vømøkho-vawemát, ndego zo khoev tezø-einat. Yaq nambá tøzøté-sokhoát ndégo, atema ta manqei nqawa vozó-ivøvemát.

¹² Khoev-te tozomø-ozat, ezoqa manqat nqáneq qazozø-einat, ‘Sambí, zo-te.’

¹³ Yaq ndigu zo tikhatobat, zoqa sambu manqat até begó ti-te. Geté mbain tøgoat, zoqa sambu manqat nqawa zo-té qabenø-vesezát.

¹⁴ Ezoqa zo khatobeav tøgoat neka zoqa manqat yogeav vøgoát, yaq ta khoev o vemivemiav ndøgo sège-ivøvemát. Yaq pakhakh ndøgo, zoqa zenda tokhotapak-te tøgoat, sozó-pomoememát.

¹⁵ No unimanqatín nqazø-manqate. Manqa ovøyam khøuwa kandambaqape timø-khantaz, ndigu vemivemiav-ak-te unimé:-soqá. Yaq-fia nqosøgeap ndøgo, ndigu tindapem, ndømø-løvuám, av Sodom neka Gomola taon-ak timindapem.”

*Yesu zapaya matev føgøføgakh tøfakhanam
(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)*

¹⁶ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Nqáe! Zo andé síp. Geté zo gaqo khobokhobos-té qatø-khofosumít. Yaq nakémbá. Zo andé waza me me:gó. Matavap loloakh-ús. Neka zo andé kuvøkuvu me me:gó. Manqazapazapa mbaïn.

17 Geté gò:feazoát. Ezoqa zo manqa ovøyam-té ginø-abumát neka Zu ezoqam-qa guliguli khoev mokho-te vøfebumāt.

18 Neka no zapaya, zo megetapak neka kawakawa-za-qá megemege-té ginø-abumát. Yaq zo kopømbaqapé, até ndigú-a neka bawan vini-ak, Manqat Mbomambaqape vøzøté-zømesimāt.

19 Zo manqa ovøyam-te ti-upøgimat, zo ndøfofògeáp, av nqægo, andē gekha manqat me zomø-einimāt, o ande āv khazøté-einimāt. Zapa ndøgo, matev tøfakhanumat, yaq matavap Mbumbukiam zø-etoumāt, zo andé gekha manqat me zøté-manqatāt.

20 Yaq manqat ndøgo, zo tozo-manqatat, ndøgo ambā zoqa manqat, geté zogé Zøve-gé Nqova Mbomambaqape ndømanqatāt, zoqa mokho-te.

21 Ezoqa nøme, ekeza namba-qaniap løvøte-té ginø-abumát neka evøndipakha nøme, ekeza nakheis løvøte-te vø-abumāt. Neka nakheis nøme, ekeza evøndipakha segezø-qambuzát, løvøte-te vø-abumāt.

22 Ezoqa ewaqape zo gésanqabát neka qaqa vøzøgoát, no zapaya. Geté gekha ezoqām ndego, bazaføgakh-us teyat, atema vaev-te, ndego ndømø-khandí:v.

23 Zo vemiav nøme-te tingiæzotat, yaq vemiāv nøme-té qazonø-khokhozát. No unimanqatín nqazø-manqate. Zo nqanek Izlael manqei-te, vemivemiav nqagot, sasae zókhouimák, atema Ezoqam-ge Yo vøndóqavān.

24 Paev ezoqam kopømba mbaín, tege nømendim ezoqam teløvuam, neka sasae ezoqam kopømba mbaín, tege megeat ezoqam teløvuam.

25 Paev ezoqam tege nømendim ezoqam namba ti:viit, ság. Neka sasae ezoqam tege megeat ezoqam namba ti:viit, ság. Ndigu no Saitan-qa iz Belzebul ginø-akhaemam, no ande khoev eve me nqate:go, yaq ndigu nogi ezoqam, iziz soqøsoqa nøme mba zømbó-akhayám.”

*Møe Mbumbukiam-te mbá qazinøgoát, ambá ndøgo, ezoqam-te
(Luk 12:2-7)*

26 Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo ezoqam-qa møe ndøgó. Zapa ndøgo, gekha matēv ndøgo, ndøgutøve, bavokhó qandó-fakhanám. Neka gekha manqāt ndøgo, ndøkhonøwe, ndøndo-veveám.

27 Manqat ndøgo, no lova nqazø-manqate, paveat zómanqatāt. Neka manqat ndøgo, no gea-te nqazø-manqate, zo khoev ová qazøtøndó-manqatāt, ezoqa ewaqape betēyogem.

28 Zo ndigu møe zøgó, ndigu ezoqa pakhapakha sa ndikhanæ. Zapa ndøgo, ndigu kha mba zøngiú. Geté zoqa khandi kopømba mbaín, tizøngiu. Geté zo møe ndégo tozombó-goát, Mbumbukiam. Zapa ndøgo, ndego kopømbaqapé, khā neka khandi, gøinam-te sugumú-ngiú.

29 Zo møzøte-zøté. Pipisi nakheis-qa fia khapekhapémbá. Moni mokho kopo, menas soqotéwí. Pipisi, fia khasøkhasis ambá ginigú. Geté zoge Zøve ndezø-keôgé, ndigu. Pipisiam kopo, kopømba mbaín, manqei-te sa tubøiav, ndego poeveav tøgoat.

30 Geté gèmbø-mataváp. Zo-te até zogí izúm-a, zoqa kawa-te ate nandigu, Mbumbukiam møndø-gevebám.

31 Yaq nakémbá. Zo møe ndøgó. Zo Mbumbukiam-qa bøi-te, pipisi kopoav-qape ùni zøte-løvubám.”

*Ni mivi bizīgū, Yesu-qa yaq-te
(Luk 12:8-9)*

³² Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, ezoqam-qa bøi-te te-unimanqatintat, av nqægo, ‘No Yesu-gē ezoqām,’ teqa yaq-te, até nó-a, Tat-qa megemege-te, ndego yan-te ngo:yage, āv qatē-unimanqatín nqægo, ‘Ngenek nogē ezoqām.’

³³ Geté gekha ezoqām ndego, ezoqam-qa bøi-te noqa yaq-te to:nawam, teqa yaq-te, até nó-a, ndætonawám, Tat-qa bøi-te, ndego yan-te ngo:yage.”

*Niqa kuku matev Yesu-te, yà bemølvú, av kuku matev ezoqa nøme-te nqan-
imbi:gu
(Luk 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo ndømatáváp, av nqægo, no nqanek manqei-qape-te, ezoqa sambi etoam nonqo nøgeavūn. Av taoká. No ambá av nqægo, sambi etoam-qa nøgeavūn. Geté no nakhag kaiya nøndøpavavún.

³⁵ No ezoqa qaqaza-qa nøgeavún. Yo eve namba segé-qatøném, neka yu evo namba vø-qatønēm, neka ziwap zakhapuka namba sasa ndøqatønēm.

³⁶ Ezoqam-gi qaqa ezoqam ndígu timbógoát, te namba khoev kopo-te ndiyage.

³⁷ Gekha ezoqām ndego, teqa kuku matev evøndipakha-te, kandambaqape ndømbogo, getē no-te andē khapēmbā, ndego kopømba mbaín, noge paev ezoqam tegoat. Neka gekha ezoqām ndego, teqa kuku matev nakhei angana-te o nakhei sakheis-te, kandambaqape ndømbogo, getē no-te andē khapēmbā, ndego kopømba mbaín, noge paev ezoqam tegoat.

³⁸ Neka gekha ezoqām ndego, ekeza tae mutui eqawateav tegoat neka no paeveav vøgoát, ndego kopømba mbaín, noge paev ezoqam tegoat.

³⁹ Gekha ezoqām ndego, yage ekeza mokho-mba tendapet, ndego ndækhambuá. Geté gekha ezoqām ndego, ekeza yage te:khambua, no zapaya, ndego ndømøqeív.”

*Yesu-ge paev ezoqam toqombo-tøke, taqa yaq-te
(Mak 9:41)*

⁴⁰ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, zo tekhatob, ndego até nó-a, ndøkhatómb. Neka gekha ezoqām ndego, no tekhatomb, ndego até Mbumbukiám-a, vøkhatō, ndego no gendo-khofotan.

⁴¹ Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam tekhatō, zapa ndøgō, ndego Mbumbukiam-gē manqa vevezam ezoqām, ngenek ezoqam yaq-fia āv teméndáp, av ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam ekezan temendap. Neka gekha ezoqām ndego, matev eqeieqei ezoqam tekhatō, zapa ndøgō, ndego matev eqeieqei ezoqām, ngenek ezoqam yaq-fia āv teméndáp, av ndego matev eqeieqei ezoqam ekezan temendap.

⁴² No unimanqatín nqazø-manqate: Gekha ezoqām ndego, noge paev ezoqa nøme tembotøke, oskiá ndøgo, ndego iz mbain ndego, neka gigiap-qase kopømba ande av ibøkha vatap ndægo tembo-etoam, ngenek ezoqam yaq-fia eqeieqei ndømøndáp.”

11

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, tegi paev ezoqam, Yesu-te gekhofotaz (Luk 7:18-35)

¹ Yesu tegi paev ezoqam tuelv manqa lõvuat qamømbøe-navøem, yaq ta vemiaav ndøgo gè-iváv. Yaq vemivemiaav nøme-té genøwáv, Gelili manqei-te ndøgo, ezoqa vømē-zømesim.

² Ta khøuwa-te ndøgo, Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ndimbula-té ge-utavám. Yaq manqat ge-ewag, av Keliso matev ge:matønumam, ndego ekeza paev ezoqa nøme ndokhofotáz, te-te.

³ Yaq Yesu āv gimbøe-bevøpém nqægo, “Qonimbí-eín. Ezoqam qô, Mbumbukiam ge:manqatam, tendo-khofotav? Ø, ezoqa vini-qa nitó-kewagāt?”

⁴ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zion-te nqawa tozovesez, yaq āv qazømbøe-einím, av zo manqat nqazøte-yoge neka matev nqazøte-qeivi.

⁵ Ezoqam ndigu bøi waev mbain qagoam, ndakin gèkeogé. Neka ezoqam ndigu kagi gigoam, ndakin gè-okhó. Neka ezoqa ndigu kha sisi-us gigoam, kha sisi møndøzø-navøém. Neka ezoqa ndigu gea kandøgeap gigoam, ndakin gèyogé. Neka ezoqa ndigu gipakhaetat, nango møndø-khandi:z. Neka gigiap-av ezoqam, Mbumbukiam-qá Manqat Mbomambaqape ndøyogé.

⁶ Neka gekha ezoqām ndigu, no-te nakeapav ndigu, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.”

⁷ Zion-gi paev ezoqam gi:qavaz, yaq Yesu Zion-qa yaq-te manqa manqate ndøngáz, ezoqa ewaqape-te, gezø-ein, “Gê, zo Zion-te qazo-apat, leg-av manqei-te ndøgo, zo gekha qeivi-qa zó-apat? Gê, zo ezoqa omete-qa zó-apat, ndego kopømba ande av gagayag ndægo, sa tøpovøemet, yaq vøepovēt, yaq vøepovēt, khamøe sa tøqambuvøemet?

⁸ O gê, qazo-apat, zo ezoqa ndabua eqeieqei uzap omete-qa zó-apat? Nqáe! Ezoqa ndabua eqeieqei ndi-uzap, ndigu kawa ezoqam-qá khoev-té giyageáp.

⁹ Geté zonømbé-einím. Zo gekha qeivi-qa zó-apat? Mbumbukiam-gê manqa vevezam ezoqam omete-qa zó-apat? Unimanqatín. Ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám. Geté no nqazø-manqate. Ndego Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ate ndi:gu, møndø-løvubám.

¹⁰ Zapa ndøgo, ezoqam ngének, teqa yaq-te Mbumbukiam-qa Manqat av nqæpeawap nqægo,

‘Nqáe! Noge u-anem notó-khofotáv, qoqa megemege-te.

Ndego nakhoa møqá-khakheinám.’

¹¹ No unimanqatín nqazø-manqate. Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ndego kandambaqapé. Ndego ezoqa ewaqape, nqanek manqei-qape-te gifakhatat, møndø-løvubám. Geté até ezoqa khasøkhasís-a, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, ndigu Zion møndø-løvu:mém.

¹² Ta khøuwa-te ndøgo, Zion manqa manqate ge:ngaz, atema ndakin, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, bazaføgakh-us ndøkhouwévtét. Geté ezoqa keføkefak ngi:wat-qa mbógo.

¹³ Qageavun, atema: Zion vøfakhan, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ate gi:goam neka Mozes-qa guguna manqat, ndøgo tini-manqatám, matev zo ndakin nqazo-qeivi.

¹⁴ Oskíá ndøgo, zo tozo-unimanqatinim o unimanqatinteav tøgoat: Ndigu manqat gi-einim, av nqægo, Mbumbukiam Ilaiza ndøk Hofotáv, ndigu Zion me:manqatám.

¹⁵ Gekha ezoqām ndego, gea tømbo goat, yà beyogé.

16 Nginik ezoqam, ndakin ngiyage, andé gekha me nótékhamās? No nakheis nótékhamās, maket manqei-te ndi-otam. Ndigu yaqyaq-a, āv gini-akhayám nqægo,

17 ‘Ni zo pøinda nizø-khambøemám. Khanakhanakh-ús. Geté zo ogipøteáv. Neka ni osombo ouv nizø-qaqaemám. Geté zo eivøpøteáv.’

18 Zó-a, até kopó. Gekha matēv ndøgo, zo ndozoqeivi, zo khanakhanakh mbáin. Zion gefakhan, lou logemav matev gegoam, neka waen izumav vøgoam, yaq ezoqa ewaqape āv gimbøe-manqatám nqægo, ‘Ngenek nqova soqa mbøigú!’

19 Geté ndakin Ezoqam-ge Yo gefakhan, ngenek lou møndø-logatún, neka waen vø-izumatun. Yaq ezoqam āv gimbøe-manqaté nqægo, ‘Ngenek ezoqam zóté-ometām. Lou loge møqæ, neka waen izam møqæ. Neka ngenek teks moni upøgim ezoqam neka manqa-zapazapa-us ezoqam-gí zifú.’ Ezoqa av nqægo ambá gini-manqaté. Geté Mbumbukiam-qa matev, ni āv qaninømánd nqægo, teqa matavap loloakh, unimanqatín.”

Møndø-soqoéz, ndigu Keliso gisanqawem

(Luk 10:13-15)

20 Vemivemiav nøme-te, Yesu umingiap matev kopoáv gematønumam. Geté ndigu vemiav-ak, Mbumbukiam-te qambuzaneáv. Yaq Yesu gèzøponqóm, vøzø-ein,

21 “Zo Kolazin-ak neka Betsaida-yak, zo mòzo-soqoéz. Zapa ndøgo, no umingiap matev, zo mokho-te qæmatønumam, ambā Taya neka Saedon taon mokho-te tæmatanamín, ndigu ambá nupøkhán mbá, Mbumbukiam-te é-ndo:qambuzín, neka tiqa manqa-zapazapa zapaya, ndabua soqøsoqa vø-uzamín neka pakhakh vøgein.

22 No nqazø-manqate: Manqa ovøyam khøuwa kandambaqape timø-khantaz, zo-te unimé:-soqá. Yaq-fia nqosøgeap ndøgo, zo tozomø-ndapem, ndømø-løvuám, av Taya neka Saedon taon-ak timindapem.

23 Neka ge zô, Kapenaum taon-ak? Zo, yan-té ginø-egazō, av zo ndøzøte-matavap? Av taoká. Zo gøinam-té ginø-nqagevém. No umingiap matev, zo mokho-te qæmatønumam, ambā Sodom taon-te tæmatanamín, yaq ndigu ambá Mbumbukiam-té ginø-qambuzín. Yaq ta taon ndøgo, gøinam-te ambá gélonqotamák. Geté ambá oskia ndøgonín.

24 No nqazø-manqate: Manqa ovøyam khøuwa kandambaqape-te, yaq-fia ndøgo, zo tozomø-ndapem, ndømø-løvuám, yaq-fia, av Sodom taon-ak timindapem.”

Qàndozáv nqanek, Yesu-te, pusa vøta

(Luk 10:21-22)

25 Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu āv gene-guligulím nqægo, “Tat, qo yan neka manqei-qape-ge Evezøza ndoqogo. No ike kandambá qo-te. Zapa ndøgo, qoqa matavap qòkhonáo, ti-te ndigu, ekeza kha zøtezat neka matavap loloakh-us ezoqam ndizæza. Geté qo ti-te ndígu toqonø-vevezám, ezoqam ndigu ande av nakhei nqonqon ndi:gu.

26 Unimanqatín. Tat. Qoqā poev, āv tønegoám.”

27 Yaq Yesu manqat nøme ge-ein, “Gigiap neka matev ate ndægo, Tat noqá zenda-té genøvé. Ndego yakhapús, Yo ge:-otev. Ezoqa nøme, ndigu Yo mè:zøtezák. Neka ezoqa Eve mè:zøtezák. Yo mba me:-otév, neka ndigu vøezøtēz, Yo Eve-qa yaq-te vevezam-qa ndezøgo.”

²⁸ “No-té qandozáv, zo ezoqa ewaqape, qazø-ewez neka viniv-qape ndozo-eqatet. No pusup nõzø-etoám.

²⁹ Kopømba ande av kao nduigu, tae monqo-te toqombø-ve, yaq gigiap gēliv, zo noqá viniv zóndapém, neka zøtezat vozóndapēm, no-te. Yaq zoqa yage-te, zo pusa zótá. Zapa ndøgo, no matev aiyav-té qatø-matanám. Neka no nõkeza iz eqawatáv.

³⁰ Viniv ndøgo, no ezoqam-te totove, tákh. Taqa viniv khapémbá.”

12

Yesu ndego kawá, Sabat khøuwa
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ Khøuwa nõme, Sabat khøuwá, Yesu ekeza paev ezoqam namba, wit khæe livin-mbá gunu:-apát. Yaq tegi paev ezoqam, ifi zøvín. Yaq wit nanga ndøvingisømém, sasa ndølouz.

² Yaq Felisi ezoqam tiqa matev giqeivim, Yesu āv gimbøe-einím nqægo, “Nqæe! Khafeáp nandav, qogi paev ezoqam Sabat khøuwa-te wit nanga nandi-vingisumit. Kopømba mbaín, Sabat khøuwa-te, sasae toqogo.”

³ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Ge zô, emanqat mozó-geveømem, av Deivid ge:matanam, tegi ezoqam namba ifi qazøvin?”

⁴ Mbumbukiam-qá khoev-té genø-ón, flawa vømøndō-upøzo, ndigu lou-qase-te go:-abam, Mbumbukiam-gi, yaq tegi ezoqam namba sasa ndølouz. Matev av nqægo khafeáp ti-te. Mbumbukiam-gí iziz ezoqam mba zø-mboqoatám, nginik flawa tilouzat.*

⁵ Neka ge zô, Mozes-qa guguna manqat mozó-geveømem? Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, Sabat khøuwa-te, sasae ndøgoatún, Mbumbukiam-qa khoev-te. Yaq av nqægo ndigu khafeap ndømøkuimatún. Geté ndigu manqa-zapazapa gonemáv.

⁶ No nqazø-manqate: Ezoqa ngêgó nqanek. Ngenek Mbumbukiam-qa khoev ùnime:-løvuám.

⁷ Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-eín nqægo, ‘Noqa poev kandambaqape nqánek: Zo tanakh matev zógoát, ezoqa nõme-te. Ambá ndøgo, zo søvakha gigiap tozotøndo-løvusumat no-te.’ Zo nqanek manqat ambá mokho tozombo-ndapemin, yaq zo nginik manqa-zapazapa-yav ezoqam, soqøsoqa ambá zøtézæbák.

⁸ Ezoqam-ge Yo, ndego kawá. Sabat khøuwa, ndégo teno-kawaevát.”

Yesu ezoqam pingim qambowau, gekhakheinøvem
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Yesu ta manqei ndøgo ge-ivav, yaq Zu ezoqam-qá guliguli khoev-té genøwáv.

¹⁰ Ta guliguli khoev-te ndøgo, ezoqam møndøgoám. Ndego pingim gēmbowau. Yaq ezoqa Yesu gimbo-bevøpem, “Gê, ezoqa kopømbá, Sabat khøuwa-te, ezoqa nõme tekhakheinøvem, ó, khafeáp?” Av gimbøe-bevøpem nqægo, zapa ndøgo: Ndigu Yesu manqa ovøyam-te vee-qa mbogoám.

¹¹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zonømbé-einím. Ezoqa sip timbowanat, yaq Sabat khøuwa-te, kopo ndugu manqei ozu-té gunübøiäv, yaq ndego ngunuk sip segé-iväv? Av taoká. Ndøliváv.

11:28 11:28 Jer 31:25 **11:30 11:30** 1 Zion 5:3 **12:1 12:1** Deut 23:25 **12:2 12:2** Exo 20:10 **12:3 12:3-4** 1 Sam 21:1-6 **12:4 12:4** Lev 24:5-9 * **12:4 12:4** Deivid av ge:matanam ndægo, yaq ezoqa teqa matev, soqain veweáv. Yaq nakémbá, Yesu teqa yaq-te, nqanek manqat ge-ein. **12:5 12:5** Num 28:9-10 **12:6 12:6** Met 12:41-42 **12:7 12:7** Hos 6:6; Met 9:13 **12:10 12:10** Luk 14:3 **12:11 12:11-12** Luk 14:5

¹² Geté ezoqam sip ùnime:-løvuám. Yaq nakémbá, khafeap mbaín, ezoqam toqombo-tøke, Sabat khøuwa-te.”

¹³ Yaq até gendego, ndego ezoqam āv gembøe-eín nqægo, “Pingim qoté-ovøyām.” Yaq ndego ezoqam, pingim sège-ovøyám, vømbø-eqeieqei, kopømba ande av pingim nøme qambøegoam.

¹⁴ Yaq Felisi ezoqam Yesu-qa matev giqeivim, ndigu sège-ivøvé. Yaq āv gini-pøoném nqægo: Pakhapakha zimbó-khanøém.

Yesu mokho-te, Mbumbukiam-qa Manqat møndø-unimanqatín, ndøgo ibugukhokhof ge-ein

¹⁵ Yaq Yesu ge:-otev, av nqægo, Felisi ezoqam gèmbø-voqoēm, yaq ndego manqei nøme-té genøwáv. Ezoqa kopoáv gimbopavat, yaq ndego enqoni-us ezoqam ate gi:goam, vøkhakheinøvemat.

¹⁶ Geté Yesu āv gene-gugubát nqægo: Ndigu teqa yaq-te, ezoqa nøme betezømèsím.

¹⁷ Yesu av ge:matanam nqægo, yaq manqat ndøgo, Mbumbukiam tege manqa vevezam ezoqam Aezaya mokho-te ge-ein, gè-unimanqatín. Manqat nqáne,

¹⁸ “Nqáe! Ngenek nogé sasae ezoqám. Nō nøveatáv.

No poev kandambá te-te, neka no nømbøe-khafuát.

Nøkeza Nqova nombó-etoám.

Ndego manqei-manqei ate ndægo, ezoqa matev eqeieqei-qá yaq-té mé:zømesimát.

¹⁹ Ndego qaqa manqat gémanqateák. Neka ndego manqa sas gémanqateák. Ezoqa teqa manqat gé-ewagák, nakhoa-te.

²⁰ Pefa køfi:v, ndego ma génqawayák.

Neka lampa ndøgo, tøkhouvøemat, ma gékhoutavák.†

Ndego sasae gé-ivavák. Sasae até gégót, atema matev soqøsoqa ate ndægo vumú-nqagím, yaq matev eqeieqei vøndó-oē.

²¹ Manqei-qape ate nqægo, ezoqa te-te ndégo tinótabát.”

Yesu av gimbøe-einim nqægo, Saitan-qā bazaføgakh-tē genø-sasaeāt (Mak 3:20-30; Luk 11:14-23)

²² Khøuwa nøme, manqa-khou neka bøi waev mbain ezoqam ndondafém, Yesu-te. Ndego manqa-khou neka bøi waev mbain gegoam, zapa ndøgo: Ndego nqova soqa mbøigoám. Yaq Yesu gèkhakheinøvé. Yaq ndego ezoqam kopømbá, manqat vø-ein-a, bøi vømbø-eqeieqei.

²³ Yesu nqanek matev gematanam, yaq ezoqa ewaqape nqova ndafe kandambá. Yaq ekeza mokho-mba gibond, “Gê, ngenek Deivid-gê Zeø penømakhaya, Mbumbukiam ge:manqatam, tendo-khofotav?”

²⁴ Geté Felisi ezoqam nqanek manqat giyogem, ndigu āv gini-einím nqægo, “Av taoká. Ngenek nqova soqøsoqa, Belzebul-qá bazaføgákh gene-ngeasám, ndego nqova soqøsoqa-ge kawa.”

²⁵ Yesu tiqa matavap é-møndæ-otév, yaq gezø-ein, “Zoqa manqat mokho mbaín. Zapa ndøgo, gekha bawān ndigu, giqatønem, yaq ndigu izuizu ndønøfeapāt, nginik gékhoubám, até vømú-nasiním. Neka vemlav o evenap tiqatønem, yaq ndigu izuizu ndønøfeapāt, ta vemlav ndøgo o ndigu evenap, kopømba mbaín, oskia tiyagat.

²⁶ Saitan-qa bawan-qa yaq-te, matev até kopó. Ndego amba ekeza ezoqa tengeasamín, yaq teqa bawan géqatá. Yaq segé-navøém.

12:14 12:14 Zion 5:16 **12:16 12:16** Met 8:4; Mak 3:12 **12:18 12:18** Met 3:17 **12:18 12:18-21** Isa 42:1-4 † **12:20 12:20** Ta yaya etæ-qa manqa mokho nqáne: Ezoqam ndigu bazaføgakh mbain ndigu, Yesu ma géngiæzoák, geté gèzøtøkeé. **12:24 12:24** Met 9:34; 10:25

²⁷ No nqova soqøsoqa amba Belzebul-qa bazaføgakh-te tøte-ngeasamin, av zo ndøzøte-manqate, yaq gê, zogi ezoqam, nqova soqøsoqa gekha ezoqam-qa bazaføgakh-tê ginø-ngeasumatun? Gê, Saitan-qa bazaføgakh-tê ginø-ngeasumatun? Av taoká. Yaq nakémbá. Tiqa matev møndø-unimanqatín, av nqægo, zoqa manqat mokho mbaín.

²⁸ No nqova soqøsoqa, Mbumbukiam-gé Nqová qate-ngeasumatún. Ndøgo zo av qanezømás nqægo: Mbumbukiam-qa Megeat Matev, møndø-fakhán zo-te.

²⁹ Neka nøme nqáne: Gê, ezoqa bazaføgakh-qape, kopømba ande av Saitan nde-go, teqa gigiap aqonam-qa toqogoat, yaq qo khoev-tê soqombó-øq, gigiap voqombó-aqonám? Av taoká. Geté vøkho-løvønøvé. Váev, gigiap toqombo-aqonam, teqa khoev-te.

³⁰ Gekha ezoqám ndigu, no-te nøzøzaneav ndigu, ndigu nogí qaqa ezoqám. Neka gekha ezoqám ndigu, no ezoqa møvøbam-qa yaq-te tøkemav ndigu, ndigu ezoqa gèpanqasumít.

³¹ Yaq nakémbá, no nqazø-manqate: Gekha manqa-zapazapā ndøgo, ezoqa ndimatanam, até ndøgó-a, Mbumbukiam-qa iz ndingi:wat, ta manqa-zapazapa ndøgo, Mbumbukiam kopømbá, segembøé-navøém. Geté ezoqa Nqova Mbomambaqape-qa iz tengiu, Mbumbukiam ta manqa-zapa ndøgo gembøé-navøemák.

³² Ezoqam ndego, Ezoqam-ge Yo-qa yaq-te, manqa soqøsoqa ndeman-qate, Mbumbukiam teqa manqa-zapa ndømbøe-navøém. Geté ezoqa Nqova Mbomambaqape-qa yaq-te, manqa soqa te-ein, Mbumbukiam teqa manqa-zapa gembøé-navøemák, ndaki yage-te neka yage nøme, megemege-te ndo:go.”

Tae nanga eqeieqei o soqain toqoqeiv, yaq soqoté-qatéq, av nqægo, tae ndøgo eqeieqei o soqain

(Luk 6:43-45)

³³ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Tae eqeieqei tøgoat, yaq até nangá-ya, eqeieqei. Geté tae soqain tøgoat, yaq até nangá-ya, soqain. Tae nanga eqeieqei o soqain toqoqeviat, yaq soqoté-qateqát, av nqægo, tae ndøgo eqeieqei o soqain.

³⁴ Zo waza soqøsoqa. Gê, manqat eqeieqei áv khazøté-manqatát, zo manqa-zapazapa-us ndozogo? Nakhoa mbaín. Ezoqa ndøgo témanqatát, gekha matavāp ndøgo, teqa mokho-te qamømbø-tøva.

³⁵ Ezoqa eqeieqei, matev eqeieqei ndøgoatún. Zapa ndøgo, teqa mokho-te, matavap eqeieqei mbøigú. Geté ezoqa soqaqape, matev soqøsoqa ndøgoatún. Zapa ndøgo, teqa mokho-te, matavap soqøsoqa mbøigú.

³⁶ No nqazø-manqate: Gekha manqát ndøgo, ezoqa khokho sa ndimanqate, Manqa ovøyam khøuwa kandambaqape-te, Mbumbukiam-te manqa ndø-ovøemém.

³⁷ Gekha manqát ndøgo, qo ndoqo-manqate, Mbumbukiam qo eqeieqei o soqain ndøgo tenéqæq.”

Felisi ezoqam Yesu-qa umingiap matev qeivi-qa gigoam

(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)

³⁸ Yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Felisi ezoqa nøme, Yesu gimbo-einim, “Nømendim ezoqam. Umingiap matev qómatanám. Yaq ni tåbati-nøtén, qo Mbumbukiam ndokhofotāq.”

³⁹ Geté Yesu gezø-qavøiu, “Zo ezoqa ndakin nqazoyage, zo ezoqa soqøsoqá neka zo Mbumbukiam-te tøkebeáv. Yaq ndakin, zo umingiap matev qeivi-qa mba zøgó. Geté zo matev nøme zóqeivimák. Sa ndógo tozóqeivím, av Ziona qambøe-fakhan, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam.

⁴⁰ Kopømba ande av Ziona khøuwa misika neka lova misika zongøyam-qa mokho-te gu:goam, yaq até Ezoqam-gé Yó-a, manqei mokho-te āv tenégoát, khøuwa misikā neka lova misika.

⁴¹ Mbumbukiam-qa Manqa Ovøyam Khøuwa Kandambaqape-te, ndigu Niniva vemia-vak, segéwán. Yaq ndigu zo ezoqa soqøsoqa mé:zæb, zo ndakin nqazoyage. Zapa ndógo, ndigu manqa-zapazapa-te gigoam, mändo-qambúz, Ziona-qa manqat gi:yogem. Geté, nqáe! Ngenek ezoqam zo namba nge:go, ngenek Ziona ùnime:-løvuám. Geté zo qambuzaneáv, teqa manqat qazoyogem.

⁴² Neka Mbumbukiam-qa Manqa Ovøyam Khøuwa Kandambaqape-te, até ndugú-a, Siba manqei kawa sævam kandambaqapu, segé-itán. Yaq ndugu zo ezoqa soqøsoqa mé:zæb, zo ndakin nqazoyage. Zapa ndógo, ndugu qámbá gunduwav, Solomon-qa matavap loloakh manqat vømømbō-ewag, ndego kawa ezoqam kandambaqape. Geté, nqáe! Ngenek ezoqam zo namba nge:go, ngenek Solomon ùnime:-løvuám. Geté zo teqa nømendim manqat ndapeáv.”

*Matev soqaqape tøfakhan, ezoqa manqa-zapa-te nqawa tevesez
(Luk 11:24-26)*

⁴³ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Nqova soqa ezoqam-te tefakhan, yaq ndego mbenga qaqaniap manqei-té gé-okhoát. Manqei eqeieqei-qa ndøvawét, te:yagat. Geté qeiviav tøgøat,

⁴⁴ ekeza manqat āv gené-eín nqægo, ‘Ság. Nøkeza khoev-té qatóveséz, ma qatønde-fakhan ndógo.’ Yaq ndego nango tevesez, ta khoev-te ndógo, ezoqam mbaín, tembøe-khaz, viayáp neka gapuk mbaín.

⁴⁵ Yaq nangó genøwáv, nqova soqøsoqa seven nøme vømøndó-khatōb, ndigu uni gi:soqøsoqozam. Av teoká, av ndego ekezan nde:go. Yaq ndigu tindúzáv ndógo, namba vøméqōm. Yaq vaev-te ndógo, ndego ezoqam, teqa yage unimé:-soqá. Av taoká, av bugukhokhof ge:yagam. Matev āv tözømbé-fakhán, nginik manqa-zapazapa-us ezoqam, ndakin khøuwa-te ngiyage.”

*Yesu-gu evo neka emekheis, gekha ezoqām?
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)*

⁴⁶ Yesu ezoqa ewaqape namba, manqa mo:manqatám, yaq nqáe! Evo neka tegi emekheis tñøfákhāz. Bavokhó sogowán. Te namba manqa manqate-qa ndøgoám.

⁴⁷ Yaq ezoqa nøme āv gimboe-einím nqægo, “Nqáe! Qavo neka qamekheis, ngówani, bavokho. Ndigu manqa manqate-qa ndøgó, qo namba.”

⁴⁸ Geté yaq Yesu āv gende-qavøiú nqægo, “Nogu evo neka nogi nqamekheis kinøgoam?”

⁴⁹ Yaq Yesu zenda ekeza paev ezoqam-té genøqantáv, ge-ein, “Nqáe! Nogu evo neka nogi nqamekheis, ngínik, ngiwaniap.

⁵⁰ Zapa ndógo, gekha ezoqām ndigu, noge Tat-qa poev ndimbopaev, ndego yan-te ngo:yage, nogu evo neka nogi nqamekheis ndígu.”

13

Ezoqa manqei vinivinimba-te, wit nanga gezøgeakhat, taqa yaya etæ manqat (Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Ta khøuwa kopo-te ndøgo, Yesu khoev gè-iváv. Yaq ndøgeg-té genø-ová, vømøqom.

² Geté ezoqa khàpumu-khouwéz, gindupindam te-te. Yaq Yesu khagua-té genøketáo, vøuqom. Ezoqa ndøgeg-té giwaniapám.

³ Yaq ndego yaya etæ manqat me:zòmás. Kopoáv. Av genengáz nqægo, “Nqæe! Ezoqam møndøgoám. Khae-té genøwáv, wit nanga vømø-zøgeakh.

⁴ Yaq wit nanga ge:panqabumat, nøme nakhoa-té ginø-o:atát. Yaq pipisi tindu-løvuvám ndøgo, vølouz.

⁵ Geté nøme ndigu, nandi-té ginø-o:atát. Nandi-te ndøgo, manqei khapekhapémbá qatøke:pat. Yaq mbusa nakhamas-té ginø-fakhanøvé. Zapa ndøgo, manqei andé mbaín.

⁶ Geté yaq, khøuwa gendosasev, mbusa ndigu gifakhatat, khøuwa tatas ndølouwáz. Yaq gèkusíz. Zapa ndøgo, ndigu ngum uni mbunipøteáv.

⁷ Wit nanga nøme, gapuk-té ginø-o:atát. Yaq gapuk ndøgo qa-eqa, ndigu gèvøtøgeám.

⁸ Geté wit nanga nøme, manqei eqeieqei-té ginø-o:atát. Yaq kopømbá gi-eqanat, nanga vøqataz. Wit nanga nøme ndigu, 100, louzi nonqo gitøkebupat. Nøme ndigu 60, neka nøme ndigu 30.”

⁹ Yaq Yesu gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, gea tømbo goat, yà beyogé.”

Yesu gekha zapā, ezoqa yaya mba gezø-etæam (Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Yaq Yesu-gi paev ezoqam tinduzáv ndøgo, vømbø-bevøpem, “Qo gekha zapā, yaya mba ndoqo-etæ, ezoqa ndoqote-zømesim?”

¹¹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Mbumbukiam zo mba zøtáke, zo nogi paev ezoqam, mokho manqat tøzøte-zøtez, teqa Megeat Matev-qa yaq-te. Geté ezoqa nøme-te, ndego takeáv.

¹² Gekha ezoqām ndego, mokho gendap, Mbumbukiam otevat nøme mba mbøé-etoám. Yaq ndego otevat kandambá tømbo goat. Geté gekha ezoqām ndego, mokho ndapeav ndøgo, yaq Mbumbukiam até otevat-qasé-a, ndømbogo, segéviwám.

¹³ No ndigu yaya mba tæzømbe-etæ ndøgo: Ndigu ndikeøgé. Geté géqeivimák. Neka ndigu ndiyøgé. Geté mokho géndapemák.

¹⁴ Yaq av nqægo, manqat ndøgo, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya gepeawam, gè-unimanqatín, ndøgo qa-ein, ‘Zo ndøzo-ewagát.

Geté manqa mokho zombó-ndapemák.

Zo ndøzo-kewagát.

Geté zóqeivimák.

¹⁵ Nginik ezoqam, mbøni gèzø-føgføgakhám.

Neka gea gèzø-tokeáp,

neka bøi ndikøpøitáp.

Zapa ndøgo, ndigu poeveáv,

bøi ti:qeivat neka gea ti:-ewagat,

neka mokho tindapem,

yaq no-te vøndé-qambüz,

no vøté-khakheinøvēm.’

¹⁶ Geté zo khanakhanakh mbá qanegó. Zapa ndógo, zo bøi ndøzøte-qêiví neka gea ndøzøtē-yōgē.

¹⁷ No unimanqatín nqazø-manqate. Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam neka matev eqeieqei ezoqa kopoáv, matev qeivi-qa ndøgoám, zo ndakin nqazo-qeivi. Geté ndigu qeiviáv. Neka ndigu manqat yoge-qa vøgoam, zo ndakin nqazoyoge. Geté ndigu yogeáv.”

Ezoqa manqei vinivinimba-te, wit nanga gezøgeakhat, taqa yaya etæ-qa manqa mokho

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ Yaq Yesu tegi paev ezoqam gezø-ein, “Gèndoyogé, yaya manqat ndøgo, wit nanga zøgekham-qa yaq-te qazø-eta, taqa manqa mokho.

¹⁹ Wit nanga ndigu, nakhoa-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nøme, ndigu Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te, manqat giyogemín, mokho upøgimáv. Yaq nqova soqaqape, até gendewavín, manqat vøevibamín, tiqa mbøni mokho-te tøu-ogeakhat.

²⁰ Neka wit nanga ndigu, nandi-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa Manqat nakhamas-té ginø-ndapemín. Khanakhanakh-ús.

²¹ Geté ta manqat ndøgo, uni mbuvøemáv, tiqa mokho-te. Yaq ndigu føgøføgakh wanimáv. Mbumbukiam-qa Manqat zapaya, yage føgakh-qape o ngenøgim matev qazø-fakhanín, ndigu nakhamas-té ginø-o:azín.

²² Neka wit nanga nøme ndigu, gapuk-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa Manqat ambá giniyogé. Geté ndigu fofogeap khæpe zømbe-khouwevín, tiqa yage zapaya, neka tiqa poev matev, gigiap kopoav-qa yaq-te, vøtubamín. Yaq Mbumbukiam-qa Manqat, tiqa mokho-te ndøugu, gèvøtagín. Yaq kopømba mbaín, mokho tømbo-fakhan.

²³ Neka wit nanga ndigu, manqei eqeieqei-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa Manqat gèyogemín neka mokho vømbø-ndapemín. Yaq Mbumbukiam-qa Manqat, mokho mbófakhán. Kandambá. Ezoqa nøme-te 100, neka ezoqa nøme-te 60, neka ezoqa nøme-te 30.”

Wit neka avøeavøe sa qamu-umiavat, taqa yaya etæ manqat

²⁴ Yaya etæ manqat nøme, Yesu ge:zømas, nqánek. Gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev, kopømba ande av nqægo: Ezoqa møndøgoám. Khae-té genøwáv, wit nanga mbomømboma vømø-zøgeakh.

²⁵ Geté ezoqa ewaqape ate av-té gi:sømbiapat, tege qaqa ezoqam tendowáv ndógo, avøeavøe nanga vøpomogim, ndøgo wit ma gi:zøgeakham, sasa ndøwav.

²⁶ Yaq wit nanga mbusa gifakhaz, gi-umianat, mokho vøtøkebam, yaq até avøeavøé-a, namba me:-umiavát.

²⁷ Yaq khae eve-gi sasae ezoqam, nqanek matev giqeivim, tinøzáv ndógo, vømømbø-einim, ‘Khanánqa. Qo wit nanga eqeieqei aboqo-zøgeákh. Geté ndakin avøeavøe áv khané-fakhanam?’

²⁸ Yaq gendo-ein, ‘Qaqa ezoqám abe-matanám.’

Yaq sasae ezoqam gimbo-einim, ‘Gê, batíniav? Avøeavøe ambá nimø-khøfoemín.’

²⁹ Geté ndego āv gezømbe-qavøiú nqægo, ‘Mbaín. Avøeavøe naqanøkā ndøkhøføém. Soqáin ndøgo, wit namba tøzøte-khofobem.

³⁰ Wit avøeavøé namba sa bete-umianét, atema vingisam khøuwa vizimø-khantøzēm. Yaq no sasae ezoqam āv qazømbé-ein nqægo, “Avøeavøe vøkhæ-khofoém, vø-møvøemem, yaq sasa zósønqotøvēm. Yaq wit zóvingisumém, noqa lou møvøyam khoev-te vozó-nqeitøzēm.” ’ ’

Masted tae nanga-qa yaya etæ manqat
(Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)

³¹ Yaya etæ manqat nøme, Yesu ge:zømas, nqáneek. Gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev, ndøgo andé masted tae nangá, ezoqa khæ-te gezøgeakhin.

³² Nginik tae nanga khapímbá. Geté mbusa qafakhanin, qakhouwevin, tae kandambá. Avøe gigiap nøme møndø-løvumín. Yaq tae ndøgo tøyat, pipisi até gindi-løvuvamín, taqa tang-te vø:viviamín.”

Flawa poponøvem nonqo, taqa yaya etæ manqat
(Luk 13:20-21)

³³ Yesu yaya nøme gezø-eta, nqáneek, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev, andé flawa poponøvem nonqó. Sakheis khasøkhasis ndø-upøgimatún, khapémbá, flawa-te vøu-pomogimimin. Flawa poponøvem nonqo, khapelavøqase ambá qanegó, neka flawa kandambá. Geté flawa ate ndi:gu, sègemø-popoezín.”

Manqat nøme, yaya etæ-qa yaq-te
(Mak 4:33-34)

³⁴ Yesu nqáneek manqat ate ndægo, ezoqa ewaqape gezø-manqatam, ndego yaya mba zø-etæám. Ndego manqat bavokho manqatemáv. Geté yaya mba zø-etæám.

³⁵ Yesu av ge:matønumam ndægo, yaq manqat ndøgo, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam ge:-ein, gè-unimanqatín. Ta manqat nqáneek, “No ezoqa manqat tæzø-manqatat, yaya mba nøzø-etæát. Manqat ndøgo, no ezoqa tøte-zømesimat, khonoam-té qagoám. Nupøkhán mbá, Mbumbukiam manqei-qape gekhakheinam, atema ndakin.”

Wit neka avøeavøe, taqa yaya etæ-qa manqa mokho

³⁶ Yesu ezoqa ewaqape gezivaz, khoev mokho-te vømø-on, yaq tegi paev ezoqam tinduzáv ndøgo, vømbø-einim, “Yaya etæ ndøgo, ezoqa avøeavøe nanga khæ-te gepomogim, taqa manqa mokho gekhám? Kopømbâ toqoti-nømand?”

³⁷ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Ezoqam ndego wit nanga eqeieqei gezøgeakh, khæ-te, ndego Ezoqam-gé Yó.

³⁸ Khæ ndøgo, manqei-qapé, neka wit eqeieqei ndigu, Mbumbukiam-gí ezoqám, teqa Megeat Matev-te ndu:gu. Geté avøeavøe ndøgo, ndigu nqova soqaqape-gí ezoqám.

³⁹ Qaqa ezoqam, ndego avøeavøe nanga soqøsoqa gepomogim, ndego nqova soqaqapé. Neka wit vingisam khøuwa ndøgo, manqei-qape-qá vaév. Neka sasae ezoqam ndigu, enzol ezoqám.

⁴⁰ Kopømba ande av ezoqam avøeavøe gikhøfoem neka vøsonqotøvem, yaq manqei-qape-qa vaev-te, matev āv tønéfakhán.

⁴¹ Ezoqam-ge Yo, ekeza enzol ezoqam ndókhofotáz, yaq gekha ezoqām ndigu, teqa Megeat Matev mokho-te, manqa-zapazapa ndigu neka ezoqa nøme manqa-zapa-te ndi-ituza, vømøváb.

⁴² Yaq ndigu gøinam wageap-té ginø-nqagivém. Yaq tí-eivumát ndøgo, neka khaya vøvivisumāt.

⁴³ Geté ezoqa egeieqei ndigu, andé khøuwa me mé:sanqatavát, Tat-qa Megeat Matev-te. Gekha ezoqām ndego, gea tømbo goat, yà beyogé.”

Yakhaseke moni-us, khae-te qakhonawam, taqa yaya etæ manqat

⁴⁴ Yaq Yesu yaya nøme zø-etá, gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev, kopømba ande av nqægo: Ezoqa khae nøme-te, yakhaseke ndøqeiv. Moni-ús. Manqei mokho-té qakhonawám. Ta yakhaseke mokho-te ndøugu, moni kandambá gu:nqeitavam. Yaq ndego ezoqam, nqanek yakhaseke nqawá genø-khonáo, sasa ndøqavan. Khanakhanakh khàpe mbøe-khouwév. Yaq até gendego, ekeza gigiap ate qambøegoam, gèwí. Yaq moni geqas ndigu, khae ndøgo tewí, ma moni yakhaseke-us ge:qeiv.”

Ezoqa agiwa qanimav-qapi gezømet, taqa yaya etæ manqat

⁴⁵ Yesu yaya etæ manqat nøme ge:zømas, nqánek. Gezø-ein, “Neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev, kopømba ande av nqægo: Stoa eve møndøgoám. Ndego agiwa-qasis qaniqanimav-qa ndøvawám.

⁴⁶ Yaq khøuwa nøme, agiwa qanimav-qapi ndøzømét. Tiqa fia kandambá. Yaq ndego até gendego, gigiap ate qambøegoam, gèwí. Yaq moni geqas ndigu, agiwa-qasi me:wí.”

Zonga voe gi:ndapin, taqa yaya etæ manqat

⁴⁷ Yesu yaya etæ manqat nøme ge:zømas, nqánek. Gezø-ein, “Neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev, kopømba ande av nqægo: Ezoqa voe gi-gimin, zonga bugug vinivinimbá gindapin.

⁴⁸ Zonga voe gumu-khazemin, yaq ndøgeg-té ginø-itimín, vøqonavin, zonga sasa ndøgevezonamin. Zonga egeieqei ndigu, lagu-té ginø-qonøzemín. Geté zonga soqøsoqa, gènqagevemín.

⁴⁹ Manqei-qape-qa vaev-te, matev kopo āv tønéfakhán. Enzol ezoqam tindúzáv ndøgo, ezoqa vø-qatøzø, egeieqei vini neka manqa-zapazapa-us vini.

⁵⁰ Yaq manqa-zapazapa-us ezoqam, gøinam wageap-té ginø-nqagivém. Yaq tí-eivumát ndøgo, neka khaya vøvivisumāt.”

Awenege nømendim matev neka ndakinak nømendim matev

⁵¹ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezøbevap, “Ge zø, nqanek manqat ate nqægo, taqa manqa mokho mozóndapem?”

Yaq gimbo-qavøinam, “Ni møindapém.”

⁵² Yaq Yesu gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, Mozes-qa guguna manqat ge-otev, yaq ndego Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, ge-noge-paev-ezoqam-ev, ndego andé khoev évé. Ndego teqa khoev kouwat mokho-te, gigiap ndemøvøyam, gigiap qaniqanim vinivinimbá ndømbogo, nøme ndakinák neka nøme awenagé, yaq ta gigiap ndøgo, nøme vøndō-ovøe.”

Yesu ekeza vemiyav-ak gisanqawem

(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Yesu nqanek yaya etæ manqat zømesim qamømbøe-navøem, yaq ta manqei ndøgo ge-ivav,

⁵⁴ ekeza vemiyav-té genøwáv, Nazalet, neka Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, ezoqa vøme-zømesim. Yaq ndigu manqat gimboyogem, nqova ndafe kandambá neka ekeza mokho-mba gibond, “Ngenek ezoqam, matavap loloakh neka bazaføgakh, umingiap matev gone nonqo, gekham-té gendap?”

⁵⁵ Gè, ngenek khoev puanam ezoqam-gè yø? Neka tegu evo, Melí? Neka tegi emekheis Zèms, neka Zoséf, neka Saemôn, neka Zudás?

⁵⁶ Neka até tegi sænakheis ate ndi:gú-a, ni namba zí:yage? Gê, ngenek ezoqam, teqa matev ate ndægo gekham-tê gendap?”

⁵⁷ Yaq ndigu vemiav-ak, Yesu gèsanqawém.

Geté yaq Yesu gezø-ein, “Manqei nøme-te, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, gèmbovizáp. Geté ekeza manqei-te neka ekeza khoev-te, ezoqa vizupáv.”

⁵⁸ Ta vemiav-te ndøgo, Yesu umingiap matev, agé matanapøteáv. Zapa ndøgo, ndigu unimanqatinteáv.

14

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, gilaem
(Mak 6:14-29; Luk 9:7-9)

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Elod ndego, Gelili plovins-ge kawa ezoqam gegoam, Yesu-qa yaq-te, manqat ndø-ewág.

² Yaq ekeza sasae ezoqam gezø-ein, “Ngenek Zión ategó, ndego ezoqa ibøkha iz gezø-etoumam. Løvøte-te nangó abetøndo-khandí:v. Yaq nakémbá, bazaføgakh teqa mokho-te ndøu-sasaeat, umingiap matev ndematanam.”

³ Elod nqanek manqat ge-ein, zapa ndøgo. Ibugukhokhof Elod Zion gèmvøiú, ndimbula-te vø-utav. Elodias zapayá gene-matanám. Ndugu Elodias, ibugukhokhof tege namba qawan Filíp-gú zas ndøgoám. Geté Elod sègeviwám.

⁴ Yaq Zion Elod áv gembøe-manqatám nqægo, “Khafeáp nandav, namba qawan-gu sævam qoqo-oki.”

⁵ Yaq Elod Zion ambá gelavawín, ta zapaya. Geté ndego ezoqam-qá møe ndøgoám. Zapa ndøgo, ndigu Zion Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam me:vewám.

⁶ Yaq Elod ge:qan, ta khøuwa iz gemø-khantaz, zifuap namba lou gilog, Elodias-gu yu tiqa megemege-te, gè-ogiam. Yaq Elod poev kandambá qambowav, tuqa ogiam-te.

⁷ Yaq Elod até gendego, vømbø-ein, “No unimanqatín nqataqa-manqate. Nøtaqambé-khavozák. Gekha gigiáp ndøgo, qo poev taqagoat, soqonø-eín, yaq søtaqá-etoám.”

⁸ Yaq ndugu evo mbobeváp, taqa yaq-te. Yaq ndugu Elod manqat áv tumbøe-qavøiú, av evo-qa poev qægoam, gumbo-ein, “Noqa poev nqáneq. Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, teqa kawa melek-té qazøtøndó-qonøvé, no-te sasa zotøndó-ndapēm.”

⁹ Yaq Elod nqanek manqat ge-ewag, ndego khanakhanakh mbaín. Mbøni mbová. Geté ndego nakhag ezoqam áv tezømbe-eín, av tuqa poev qægoam. Zapa ndøgo, ndego manqat ezoqa ewaqape-qá bøi-té genø-eín.

¹⁰ Yaq ndigu até gindigonem, ndimbula khoev-té ginøzáv, Zion monqo vømømbø-kepøzem.

¹¹ Yaq Zion-qa kawa, melek-té ginø-qonøvé, mbasønakam vømømbø-etoam. Yaq ndugu evo-té gunøndáp, vømømbø-etoam.

¹² Yaq Zion-gi paev ezoqam manqat giyogem, tinduzáv ndøgo, Zion-qa kha vøndapem, sasa mø-ozem. Yaq Yesu-té ginøzáv, vømømbø-einim.

Yesu ezoqa bawan-qape ge:zøkef
(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Zion 6:1-14)

13 Yesu Zion-qa yaq-te manqat ge-ewag, gilaem, ndego khagua-té genøketáo, yaq-keoqa sasa ndøqantav. Ndego ambá ezoqam-av manqei-té genøtinín, neka vømē-yakhapusivin. Geté ezoqam giyogem, av nqægo, møndø-qantāv, ndigu tiqa vemivemiav sège-yovitát, Yesu gimbo-pavat. Zapá ginøzáv.

14 Yesu gemø-asa, ezoqa bawan-qape mba mo:qeív. Yaq ndego tanakh zøgó, neka enqoni-us ezoqam vøkhakheinøvem.

15 Yaq qakhagus ndøgo, ekeza paev ezoqam tinduzáv ndøgo, vømbø-einim, “Gèkhagustét, neka vemivemiav mbaín, nqanek. Ezoqa bawan-qape é-moqo-khofosám. Yaq vemivemiav-té giabenøzáv, ekeza lou bemøwi.”

16 Geté Yesu gezø-ein, “Mbaín. Ndigu qavønipøteav tøgoat, kopømbá. Lou zo zozø-etoám, tilog.”

17 Yaq gimbo-einim, “Gê, áv khatígonēm? Ni flawa faev neka zonga menas mba nigú.”

18 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zøtøndé-upøzonām.”

19 Yaq ndego ezoqa bawan-qape, gagayag-te qonam manqat zø-eín. Yaq até gendego, nginik flawa faev neka zonga menas, gè-upøzó, yan-te sasa ndøqan, Mbumbukiam ike manqat vømbø-ein. Yaq flawa gèmbegim, ekeza paev ezoqam vøzø-etoam, yaq ndigu ezoqa ewaqape sasa zø-etoam.

20 Yaq ezoqa ewaqape lou tilóg ndøgo, até vøzø-ewez. Yaq lou mbegeap ndøgo, ezoqa gi-ivøvem, gèpizumém. Yakhav tuélv ginqeitømem, qamøvea.

21 Ezoqa kopoav-qapé, nqanek lou gilog. Angana ate gi:goam, ande āv faev taosén ndi:gú. Geté sakheis neka nakheis, lou gilog, ndigu gevebøpøteáv.

*Yesu ibøkha mumat go:geavun
(Mak 6:45-52; Zion 6:15-21)*

22 Yesu nginik ezoqa kopoav-qape, lou guzumbu-etoam, yaq até gendego, tegi paev ezoqam vøzø-ein, “Zo khagua-té qanøketáb, yaq-keoqa vø:qantav. No nginik ezoqa ndøtokho-khofosám.” Yaq ndigu vøšøkuzim, sasa ndøtinim.

23 Yesu ezoqa gumu-khofosam, yaq manqei poyat-té genøqavíg, yakhapus-mba vømø-guligulim. Yaq qapøistat, yakhapus mbá segegoát.

24 Ndakin tegi paev ezoqam-qa khagua, anana-mbá qanuteitát. Qámbá. Khamøe sògo-qaqavøemám neka vøshintavam.

25 Yaq lova ande av 3 o 4 oklok ndægo, Yesu ekeza paev ezoqam-té genøwáv. Ibøkha mumát gono:mát.

26 Geté ibøkha mumat go:geavun, gi-ometam, ndigu møe kandambá gigonem. Até vøe-einim, ndego gevøgé. Yaq gèzøgeá.

27 Geté Yesu até gendego, gèzøndo-akhá, “Zo møe ndøgònēm. Nó!”

28 Yaq Pita gembo-ein, “Evézøza. Unimanqatin qo toqogoat, qonø-eín. Yaq ibøkha mumát qatøndónáv qo-te.”

29 Yaq gembo-qavøiu, “Qanimáv. Mòqotøndoqáv.”

Yaq Pita até gendego, khagua gè-iváv, ibøkha-te vøvuaø, Yesu-te sasa ndøwav, ibøkha mumat.

30 Geté khamøe-qape geqeiv, ndego møe ndøgó. Yaq gègeonát. Gendo-akha, “Evézøza. Gènøtøké.”

31 Yaq Yesu nakhamas-té genøvisí, vømbøgea. Gembo-ein, “Qoqa unimanqatin khapembá, Mbumbukiam-te. Gekha zapá ndoqoto-nake?”

32 Yaq ndigu ezoqa menas khagua-te gi:ketab, khamøe-qape sègeveitáv.

33 Yaq ezoqam ndigu, khagua-te gu:guvam, Yesu gèmbø-vizumém. Gimbo-einim, “Unimanqatín. Qo uni Mbumbukiam-gé-Yo-ín.”

*Yesu Genesalet manqei-te, enqoni-us ezoqam gekhakheinøvem
(Mak 6:53-56)*

³⁴ Yesu tegi paev ezoqam namba giqantavat, yaq Genesalet manqei-té gimøqá.

³⁵ Ta manqei-te ndøgo, ezoqa Yesu gimatøvemem, yaq vemivemiav ndøgo, avøavun qagoat, manqa ndøkhotómém, yaq ndigu enqoni-us ezoqa ate gi:goam, te-te sasa ndo-upøgim.

³⁶ Yaq ezoqa āv gimboe-viømém nqægo, “Kopømbâ, nginik enqoni-us ezoqam, ndabua ov-qase mba tiqa-khanøzumat. Yaq enqoni segezø-navøemát.” Yaq gekha ezoqām ndigu, teqa ndabua gimbo-khanazumat, enqoni sègezø-navøemtát.

15

*Mbumbukiam-qa nømendim matev, atanakha-zapazapa-za-qa nømendim matev, gèløvuám
(Mak 7:1-13)*

¹ Khøuwa nøme, Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam ndozáv, Yesu-te. Zelusalem taon-té ginduzáv. Gimbo-einim,

² “Gekha zapá, qogi paev ezoqam, nigi atanakha-zapazapa-za-qa nømendim matev ndimøkuiam? Ndigu bugukhokhof zenda uni sunguzumáv, lou gilogin.”

³ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Geté ge zô, gekha zapá, zøkeza nømendim matev zapaya, Mbumbukiam-qa guguna manqat ndozo-møkuiam?”

⁴ Mbumbukiam āv gene-eín nqægo, ‘Qave neká qavo, gèzøvizáp. Gekha ezoqām ndego, eve o evo soqa manqat tembo-ein, ndego ezoqa yà belaém.’

⁵ Geté zo ndozo-manqate, ezoqa kopømbaqapé, eve o evo sa tembo-ein, av nqægo, gekha gigiāp ndøgo, no amba qo tøtaqa-etoamin, ndøgo Mbumbukiam-qá.

⁶ Geté gekha ezoqām ndego, manqat av nqægo nde:manqate, ndego vizap mbaín, eve-te neka evo-te. Yaq av nqægo, zo zøkeza nømendim matev mokhote, Mbumbukiam-qá Manqat zomøkuíam.

⁷ Zo khavozam ezoqám. Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya, zo me-eín, av ge:-ein nqægo,

⁸ ‘Nginik no tou mbá ginømbe-vizáp.

Geté tiqa mbøni qámbá no-te.

⁹ Ndigu noqa iz, khokhó sege-eqawát.

Zapa ndøgo, ndigu ezoqam-qá nømendim matev mba me:zømesimít.

Ambá ndøgo, noqā nømendim matev.’ ”

*Ezoqam ande áv kené-manqa-zapa-us-ev-in?
(Mak 7:14-23)*

¹⁰ Yaq Yesu ezoqa ewaqape ndømøváb, gezø-ein, “Unime:-yogé, neka mokho vømbø-ndapem!

¹¹ Ezoqam ambá ndøgo, tenē-manqa-zapa-us-ēv, Mbumbukiam-qa bøite, lou ndøgo, teqa manqa-nqa-te ndø-øev. Geté tene-manqa-zapa-us-evín ndøgo, manqat ndøgo, teqa manqa-nqa-te ndøndo-fakhate.”

¹² Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq taqa zita-te, tegi paev ezoqam tinduzáv ndøgo, gimbo-einim, “Ge qó, moqoté-qateq? Felisi ezoqam mbøni nqosøgeap mboyogém, qo nqanek manqat qoqo-ein.”

13 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Gekha gigiāp ndøgo, noqe Tat, ndego yan-te ngo:yage, ogekhæav ndøgo, ndøkhofóé.

14 Sáq! Sègezø-iváv. Ndigu bøi waev mbain ezoqam ituza-qa ndøgó. Geté até ndigú-a, bøi waev mbain. Bøi waev mbain ezoqam, bøi waev mbain ezoqa nøme te-itu, yaq ndigu ezoqa menas, manqei ozu-te, até sugumú-o:áz.”

15 Yaq Pita gendo-ein, “Kopømbâ, yaya ndøgo, ezoqa qoqozø-eta, mokho toqoti-nømand?”

16 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Gê, até zó-a, manqa mokho upøgimâv?

17 Ge zô, møzøté-zøtez? Gekha lōu ndøgo, manqa-nqa-te ndø-øev, gus-té qanø-okhó. Yaq vaev-te nqawa møndø-fakhanín.

18 Geté manqat soqøsoqa ndøgo, manqa-nqa-te ndøndo-fakhate, ndøgo mbøni-té qando-fakhanín. Matev nqáneq, ezoqam Mbumbukiam-qa bøi-te ge:-manqa-zapa-us-evín.

19 Zapa ndøgo, matavap soqøsoqa, kopømba ande av ezoqam pakhapakha khaneam matev neka nøkenøkem ngi:wat matev neka mambe matev neka aqonam matev neka meakha manqat manqate matev neka manqat ponqom matev, ndøgo mbøni-té qando-fakhaté.

20 Ezoqam nqáneq gene-manqa-zapa-us-ev-ín, Mbumbukiam-qa bøi-te. Geté ezoqam bugukhokhof zenda uni sunguziav tegoat, lou telog, ndøgo gé:-manqa-zapa-us-ev-ák.”

Bawan vini-ak sævam, Yesu gu-unimanqatin

(Mak 7:24-30)

21 Yesu nqanéq manqei ge-ivav, yaq Taya neka Saedon taon avønin-té genøwáv.

22 Yaq nqáé! Keinan bawan sævam ndøwáv, ta manqei-te ndøgo guyagam, gundu-akha, “Evézøza. Deivid-ge Zeo. No tanakh genøgó. Nogu yu, nqova soqa mbøigú. Gèngiitét.”

23 Geté Yesu yaq manqat-qase qavøiwateáv, tu-te. Yaq tegi paev ezoqam tinduzáv ndøgo, vømbø-einim, “Vøkhofotáv, ngunuk, niqa zita-te ngundu-akhayam.”

24 Yaq Yesu gendo-ein, “No Mbumbukiam Izlael ezoqam-te mbá gendo-khofotán, ndigu kopømba ande av sip ndi:gu, gi-ewaz.”

25 Geté ndugu tunduwáv ndøgo, katuk vømøkui, gundu-ein, “Evézøza. Vønøtøké.”

26 Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Matev eqeieqei mbá, nakheis-qa lou toqondap, yaq gaqo sasa qozónqagim.”

27 Yaq ndugu gundu-qavøiu, “Evézøza. Nandav unimanqatin. Geté gaqo, lou khakhayakh ndølogatún, ndøgo eve-qa lou-qase-te qando-pomovatun.”

28 Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Ngólam. Qoqa unimanqatin kandambá tantáv. Matev av tønéfakhán, av qo ndaqambe-poev.” Yaq ndaføyambá, tugu yu sège-eqeieqei-év.

Yesu ezoqa kopoav gekhakheinøvem

29 Yesu ta manqei ndøgo ge-ivav, yaq Gelili kewan ndøgeg-té genø-ewát. Yaq manqei poyat-té gemøqavíg, vømøqom.

30 Yaq ezoqa bawan kandambá gindupindam te-te, ezoqa nøme vøndó-upøgim, kagi ezoqam neka bøi waev mbain ezoqam neka bov o pingim kumbøgeap ezoqam neka manqa-khou ezoqam neka ezoqa nøme, gekha enqoni nøme ndøgo, qazøgoat. Yesu-qá megemege-té ginø-abám, vøkhakheinøvem.

31 Ezoqa ewaqape nqova ndafe kandambá, matev ndøgo, bøi gi:qeivim,

manqa-khou ezoqam manqat gimanqatam, neka bov o pingim kumbøgeap ezoqam vø-eqeieqei-ez, neka kagi ezoqam okho vøngazem, neka bøi waev mbain ezoqam, bøi vøkewag. Yaq ndigu Mbumbukiam-qá iz ndø-eqánem, ndego Izlael ezoqam-ge Mbumbukiam.

*Yesu ezoqa bawan-qape nøme ge:zøkef
(Mak 8:1-10)*

³² Yesu ekeza paev ezoqam tenø-møváb ndógo, gezø-ein, “No nginik ezoqam tanakh nøzøgó. Zapa ndógo, nginik no namba ngigu, khøuwa misiká. Yaq ndakin ndigu lou mbaín. No poeveáv, ndigu ififin-us sa tækhofosam. Soqain ndógo, nakhoa-te bøi tømøzø-gugim, ti:qavoniapet.”

³³ Yaq paev ezoqam gimbo-einim, “Gê, lou gekham-tē qazíqeivím, nqanek ezoqam-av manqei-te, nginik ezoqa bawan-qape vizí:zøkēf.”

³⁴ Yaq Yesu gendo-ein, “Flawa gekhám nandizøgo?”

Yaq gindu-qavøinam, “Flawa ate gi:goam sevén neka zonga khasøkhasis khapímbá.”

³⁵ Yaq Yesu ndigu ezoqa bawan-qape, manqei-te qonam manqat zø-eín.

³⁶ Yaq até gendego, nginik flawa seven neka zonga, gè-upøzó, Mbumbukiam ike manqat vømbø-ein, sasa ndømbegim, ekeza paev ezoqam vøzø-etoam, yaq ndigu ezoqa ewaqape sasa zø-etoam.

³⁷ Yaq ezoqa ewaqape lou tilóg ndógo, até vøzø-ewez. Yaq lou mbegeap ndógo, ezoqa gi-ivøvem, gèpizumém. Yakhav kandakanda sevén, gin-qeitømem, qamøvea.

³⁸ Ezoqa kopoav-qapé, nqanek lou gilog. Angana ate gi:goam, fo taosén. Geté sakheis neka nakheis, lou gilog, gevebøpøteáv.

³⁹ Yesu ezoqa ewaqape gumu-khofosam, yaq ekeza paev ezoqam namba, khagua-té ginøketáb, Magadan manqei-te sasa ndøqantav.

16

*Ezoqa Yesu-qa umingiap matev qeivi-qa gigoam
(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)*

¹ Yaq Felisi ezoqam neka Sadusi ezoqam ndozáv, Yesu-te. Matemateam-qa mbogoám. Gimbo-einim, “Umingiap matev qómatanám. Yaq tåbati-nøtén av nqægo, qo Mbumbukiam ndokhofotāq.”

² Geté Yesu gezø-qavøiu, “Khaiya køkouk tøgoat, khøuwa gemøsinanin, yaq zo møzøte-zøtezín, khaiya eqeieqei segení-goát.

³ Yaq khaiya kikis neka bøivun tøgoat, qanaqanus qando-pavein, zo møzøte-zøtezín, qæ ndólanqá. Zo khaiya qazo-qeivimin, zo møzøte-zøtezín, khaiya ande āv khanégoāt. Geté zo matev nqazo-qeivi, av ndakin nqæfakhanumit, yaq zo taqa mokho upøgimáv.

⁴ Zo ezoqa ndakin nqazoyage, zo ezoqa soqøsoqá neka zo Mbumbukiam-te tøkebeáv. Yaq ndakin, zo umingiap matev qeivi-qa mba zøgó. Geté zo matev nøme zóqeivímák. Sa ndógo tozóqeivím, av Ziona qambøe-fakhan.”

Yaq Yesu sègeziváz, vøwav.

Yesu Felisi neka Sadusi ezoqam-qa nømendim matev, flawa poponøvem nonqo ge:khamas

(Mak 8:14-21)

⁵ Yesu-gi paev ezoqam, kewan yaq-keoqa gimøqa, flawa upøzoateáv. Manqa mate zømbo-navøém.

⁶ Yaq Yesu gezø-ein, “Aiyá qagó. Felisi neka Sadusi ezoqam, tiqa flawa poponøvem nonqo, gèmbøe-feazoát.”

⁷ Yaq ndigu paev ezoqam, ekeza mokho-mba gibond, “Yesu nqanek manqat ekeqa ndógo tene-eín, ni flawa upøzoateav qazigoam.”

⁸ Yesu é-møndæ-otév, ndigu gekha manqat mē:bondat. Yaq gezø-ein, “Zo gekha zapá, flawa-qa yaq-te nqazøte-fofogeap? Zoqa unimanqatin Mbumbukiam-te khapémbá.

⁹ Gê, zo mokho ndapeâv? Zo tozombó-matavap, no flawa faev, ndigu faev taosen ezoqam qatezøkef? Yaq yakhav andē gekhâm qazo-nqeitømem, lou ndøgo qamøvea?

¹⁰ Neka gê, zo tozombó-matavap, no flawa seven, fo taosen ezoqam qatezøkef? Neka yakhav andē gekhâm qazo-nqeitømem, lou ndøgo qamøvea?

¹¹ Zo gekha zapá, noqa manqa mokho qeiviav ndozogo? No ambá av nqægo, lou-qā yaq-tē qazømbe-ein. Geté no Felisi neka Sadusi ezoqam-qa flawa poponøvem nonqo nøte-eín. Zo ndógo tozombøé-feazotát.”

¹² Yaq ndakin, Yesu-gi paev ezoqam, manqa mokho tinømbo-ndapém ndógo, ndego ambá flawa poponøvem nonqo me:-eín, ndøgo flawa-te toqotu-nqagim. Geté ndego Felisi neka Sadusi ezoqam, tiqa nømendim matev-qa yaq-té gene-eín.

Pita gematøvem, Yesu, ndego Mesayā
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Yaq Yesu, Sæzalia-Filipai taon avønín-té genøwáv. Yaq ekeza paev ezoqam gezøbevap, “Gê, Ezoqam-ge Yo, ezoqam gekha mé:vewe?”

¹⁴ Yaq gimbo-qavøinam, “Ezoqa nøme ndimanqate, qo Zión, ndego ibøkha iz etoam ezoqam. Neka nøme ndimanqate, qo Ilaizá. Neka nøme ndimanqate, qo Zelemayá, o Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqá nømé, ndigu ibugukhokhof giyageapam.”

¹⁵ Yaq Yesu gezøbevap, “Gemâ zo? No gekha ezoqām zótænæna?”

¹⁶ Yaq Saemon Pita gembo-qavøiu, “Qo Mesayá. Khandi Mbumbukiam-gé Yó.”

¹⁷ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Saemon, Ziona-ge yo, qo khanakhanakh mbá qanegó. Zapa ndógo, nqanek matavap, qo ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam qaveáz. Geté nogé Tat qaveáz, ndego yan-te ngo:yage.

¹⁸ Neka no nqataqá-manqate. Qo Pitá. Taqa manqa mokho, ‘Nandí.’ Yaq ta nandi-qape-te nginik, no ndigu ezoqam, no ndi-unimanqatinat, tiqa bawan andé khoev me notó:wév. Nqova soqaqape-qa bazaføgakh kopømba mbaín, nqanek bawan tøtømbua.

¹⁹ No Mbumbukiam-qa Megeat Matev mboqogim nonqo nøtaqá-etoám. Gekha matév ndøgo, qo nqanek manqei-qape-te toqotø-tokimat, até yan-té-a, āv tønétokát. Neka gekha matév ndøgo, nqanek manqei-qape-te toqo-mboqogimat, até yan-té-a, āv tøné-mboqovát.”

²⁰ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam manqa āv gezømbe-løvuá nqægo, “Zo ezoqa nøme zø-eín, av nqægo, no Mesayā.”

Yesu ekeza løvøte neka nango khandi:vat-qa yaq-te, ande ge:zømas
(Mak 8:31-33; Luk 9:22)

²¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu ekeza paev ezoqam, teqa løvøte-qa yaq-te zømesim ndøngáz. Gezø-ein, “No Zelusalem taon-té qabatønáv, nqosøgeap kandambaqape bamøndap, ti-te ndigu, megetapak neka Mbumbukiam-gi

iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, neka bemõlambem. Geté khøuwa timønø-misika-ez ndøgo, Mbumbukiam no nqawa ndøkhandí:n.”

²² Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq Pita até gendego, sègekható, vøgugu, gembo-ein, “Evézøza. Av taoká! Matev av nqægo, betaqa-fàkhán.”

²³ Geté Yesu, gèndoqambún, Pita vømbõ-ein, “Mòqoqáv qo, Saitan! Qo qònømbø-khazét. Qoqa matavap nandav, ambá av nqægo, Mbumbukiam-tè qandowāv. Geté manqei-qape ezoqam-té qandowáv.”

Yesu-te paev-qa toqogoat
(Mak 8:34-9:1; Luk 9:23-27)

²⁴ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, no-te paev-qa ndego, ndego ekeza poev matev zítá geabetewuá, neka ekeza tae mutui bē-eqa, neka no sasa benøndopaev.

²⁵ Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego, ekeza yage tendapet, ndego ndækhambuá. Geté gekha ezoqām ndego, no zapaya ekeza yage te:khambua, ndego ndømøqeív.

²⁶ Gèmbø-mataváp. Ezoqa manqei-qape gigiap ate nqægo tømbogawam, yaq ekeza yage gèkhambuá, ta gigiap ate ndægo áv khambøé-tøkē? Neka gé, ngenek ezoqam, gekha fia ndøgō, yage nango temendap?

²⁷ Ezoqam-ge Yo tendoqavan, enzol ezoqám namba mé:geáv. Eve-qa waev neka bazaføgakh namba mé:geáv, neka ezoqa ewaqape yaq-fia vøzø-etoām, av ndigu matev ndi:matanam.

²⁸ No unimanqatín nqazø-manqate. Zo ezoqa nøme nqazo-waniap, naqanøká zópakhaezák. Geté Ezoqam-ge Yo ndòzotøkxæ-ometám, teqa Megeat Matev namba te:geav.”

17

Yesu bugug qambo-enend
(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Yaq khøuwa siks-qa zita-te, Yesu, Pita neka Zems neka tege namba qawan Zion, manqei poyat-qape-té genø-itúb, vømø-yakhapus-mokho-mba-ez.

² Yaq Yesu-te gikewagam, ndego bugug sògo-enendtát, tiqa bøi-te. Teqa bugug andé khøuwa waev me me:sanqatavavún, neka teqa ndabua ùnime:papaqá. Andé wáev.

³ Yaq nqáe! Mozes neká Ilaiza, sègezø-fakház. Yesu namba, manqat ndømanqatám.

⁴ Yaq Pita Yesu gembo-ein, “Evézøza. Qanimáv, ni nqeigu. Qo taqa-pøovat, no khoev-qasis misika nøzøpuán, qoqa kopo neka Mozes-qa kopo neka Ilaiza-qa kopo.”

⁵ Pita ate av-té manqat ge:manqatam, yaq ozoz ndøgutáz. Waev-ús. Yaq nqáe! Ozoz-te ndøgo, manqat ndofakhán. Av qande-eín nqægo, “Ngenek nogé Yó. No poev kandambá te-te, neka no nømbøe-khafuát. Zo teqa manqat gèyogé.”

⁶ Yaq ndigu paev ezoqam, nqanek manqat giyogem, møe kandambá gigonem. Yaq sège-o:áz. Bugug até manqei-té.

⁷ Geté Yesu tendowáv ndøgo, kha vøzø-khanøzam. Gezø-ein, “Mòzowán. Møe ndøgòném!”

⁸ Yaq kawa gi-eqagim, gikewag, Yesu mba ndø-ometám. Ezoqa nøme mbaín.

⁹ Manqei poyat-te nango gi:visat, Yesu manqa zøløvuá. Gezø-ein, “Matev nqanek, zo qazoqeivim, ezoqa nøme naqanøká me:zømás. Geté Ezoqam-ge Yo, løvøte-te bètøndokhæ-khandí:v.”

¹⁰ Yaq tegi paev ezoqam gimbo-bevøpem, “Gekha zapá Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam ndimanqate, av nqægo, ‘Ilaiza betøkhæ-fakhán.’?”

¹¹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Unimanqatín, Ilaiza bugukhokhof ndøkhæ-fakhán, gigiap ate ndægo vøkhakheinām.

¹² Geté no nqazø-manqate: Ilaiza møndø-fakhán. Geté ezoqa ndego matavapøteáv. Yaq matev āv timbi-matønømem, av ekezan qazømbe-pøovat. Yaq até Ezoqam-gé Yó-a, nqosøgeap ndøndáp, tiqa zenda-te.”

¹³ Yaq paev ezoqam, manqa mokho tinømbo-ndapém ndøgo, Yesu Ilaiza ge:manqatam, ndego Zion me:manqatám, ndego ibøkha iz etoam ezoqam.

*Yesu opønakam gekhakheinøvem, ndego nqova soqa gembøigoam
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a)*

¹⁴ Yesu paev ezoqa misika namba, manqei pøyat-te ginduvis, ezoqa bawanqape møndøgoám. Yaq ezoqam tendowáv ndøgo, teqa megemege-te katuk vømøkui.

¹⁵ Gembo-ein, “Evézøza. Noge yo tanakh gèmbogó! Gèmbø-qanavøém. Unime:-soqoevín. Nøme gøinam-té genø-bøiavín neka nøme ibøkha-te vøbafin.

¹⁶ No qogi paev ezoqam-te qændafat, ndigu amba me:khamasém. Geté ndego eqeieqevateáv.”

¹⁷ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Zo matev køfigiap neka unimanqatin mbain ezoqam, zo ndakin nqazoyage, gé, no khøuwa andé gekhám, zo namba tizi:yagat neka zoqa viniv vøe-eqatāt? Geté ság! Opønakam vøndo-ndafém.”

¹⁸ Yaq gindu-ndafem, Yesu nqova soqa gèmbøe-khafén, ndego opønakam-qa mokho-te gu:goam, yaq ndego vømbō-fakhan. Yaq opønakam, sège-eqeieqei-év.

¹⁹ Taqa zita-te, tegi paev ezoqam, Yesu namba gimi-yakhapus-mokho-mbaez, gèmbø-bevøpém, “Ni gekha zapá, nqova soqa amba qambøi-ngeatømem?”

²⁰ Yaq gezø-ein, “Zapa ndøgo, zoqa unimanqatin khapémbá. No unimanqatín nqazø-manqate: Zoqa unimanqatin Mbumbukiam-te, kopømba ande av masted tae nanga-qasis ndægo tøgonin, yaq zo ambá kopømbá, manqei poyat nqanek ambá āv qazømbøe-einimín nqægo, ‘Manqei nøme-té qonøqáv.’ Yaq ndøgo ambá segewavín. Matev ate ndægo, zo ambá kopømbá tozo-matønømemin.”*

*Yesu qambo-menas, ekeza løvøte neka nango khandi:vat-qa yaq-te ge:zømas
(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)*

²² Khøuwa nøme, Yesu tegi paev ezoqam namba, Gelili plovins-te gipindam, Yesu āv gezømbe-eín nqægo, “Ezoqam-ge Yo, avønín, ezoqam-qá zenda-té ginøveém,

²³ neka vølaēm. Geté khøuwa timømbo-misika-ez ndøgo, ndego Mbumbukiam nango ndøkhandí:v.” Ndigu paev ezoqam, nqanek manqat giyogem, yaq mbøni zøvá. Mbøni vaev kandambá.

Teks moni abam-qa yaq-te, Mbumbukiam-qa khoev nonqo

17:10 17:10 Mal 4:5 **17:12 17:12** Met 11:14 **17:13 17:13** Luk 1:17 **17:19 17:19** Met 10:1

17:20 17:20 Met 21:21; Mak 11:23; Luk 17:6; 1 Ko 13:2 * **17:20 17:20** Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqánek: ²¹ *Geté nqova soqøsoqa av ngi:gu, kopømba mbain sa toqo-ngeasam. Geté sa ndøgo toqoté-ngeasám, Mbumbukiam-te toqovi:mat neka lou logemav matev voqógoát.* **17:22 17:22** Met 16:21

²⁴ Yesu tegi paev ezoqam namba, Kapenaum taon-te gimøfakhaz, yaq teks moni upøgim ezoqam ndozáv, ndigu Mbumbukiam-qa khoev teks moni gi-upøgimatun. Pita-té ginduzáv, gimbo-einim, “Gê, zoge nømendim ezoqam, teks moni møndø-abumatun, Mbumbukiam-qa khoev nonqo?”

²⁵ Yaq Pita gendo-qavøiu, “Møndø-abumatún.”

Yaq Pita khoev-te gendoqavan, ambá Yesu mbo-einín, taqa yaq-te. Geté Yesu ekezan, é-mando-eín, “Sáemon. Qoqa matavapáv khané:go? Manqei-qape-gi kawakawa-za, teks moni gekha ezoqam-tē gindú-upøgimatun? Ekeza ezoqam-té, ó, ezoqa vini-tè?”

²⁶ Yaq Pita gendo-ein, “Ezoqa vini-té gindu-upøgimatún.”

Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Unimanqatín. Kawakawa-za-gi ezoqam, teks moni gé-abamák ti-te.

²⁷ Geté, ság, soqaín ndøgo, nginik teks moni upøgim ezoqam, qaqa tizizø-løwaz. Yaq nakémbá. Kewan-té qanø-ová, vømø-faleam. Yaq zongøyam ndego, bugukhokhof toqo-tøkhatav, manqa-nqa qombó-mboqoá. Yaq moni mokho toqózømét ndøgo. Yaq ndigu moni mokho, teks moni upøgim ezoqam-té qonø-ndapáz. Yaq qo neka no, niggi teks moni nándiv.”

18

Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, iz akhae gekha ezoqām ndøgoát?

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu-gi paev ezoqam tinduzáv ndøgo, vømbø-bevøpem, “Gê, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, iz akhae kandambaqape, gekha ezoqām ndøgoát?”

² Yaq Yesu nakhasam mbo-akhá, tiqa mokho-te livin-mba ndøugu, vøve.

³ Gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Zo enendateav tøgoat, neka kopømba ande av nakhei nqonqon ndi:gu vozomøgø, yaq zo Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, zomø-ozák.

⁴ Gekha ezoqām ndego, ekeza kha tevoa, kopømba ande av nakhasam nge:go, kandambaqape ndégo tégoát, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te.

⁵ Neka gekha ezoqām ndego, noqa iz-te, nakhasam av nge:go tekhatø, ndego no ndøkhatómb.”

Matev ndøgo, ezoqa manqa-zapa-te ndø-ituza

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, nakhei nqonqon av ngi:gu, ndigu no ndi-unimanqatinat, manqa-zapa-te te-itub, teqa manqa-zapa kandamba tantáv. Ndego amba nandi-qape monqo-te timbo-møpøtøzemín, yaq anana-mba sasa mø-oginamin, vømø-geonín, yaq ta yaq-fia te-te ndego, ambá andé khapémbá. Geté yaq-fia kandambaqape ndøgo, Mbumbukiam-te temøndap.

⁷ Manqei-qape ezoqam møndø-soqoéz, ndigu ezoqa nøme, manqa-zapa-te ndi-ituza. Unimanqatín. Khamasim matev, ndøfakhanám, ndøgo ezoqa manqa-zapa-te tø-itubat. Geté ndigu ezoqam ndøsoqoéz, ndigu ezoqa nøme manqa-zapa-te ti-itubat.

⁸ Qoqa pingim o bov manqa-zapa-te tø-ituqabat, gèkepáz, vø-ogi. Pingim o bov kopo mba taqagoat, khandi miavmiav-te toqomø-oq, ndøgo kopømbá.

Geté soqain ndógo, qoqa bov menas neka pingim menas namba, gøinam-te timø-ogeqænam, ndógo miavmiav ndøwageap.

⁹ Neka qoqa bøi manqa-zapa-te tø-ituqabat, gèkhofá, vø-ogi. Bøi kopo mba taqagoat, qo khandi miavmiav-te toqomø-oq, ndógo kopømbá. Geté soqain ndógo, qo bøi menas taqagoat, yaq gøinam-tē gimø-ogeqænam.”

Sip kopo gu-ewan, yaq nqawa gufakhan, taqa yaya etæ manqat
(Luk 15:3-7)

¹⁰ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo aiyá qagó. Zo ezoqa khasøkhasis, av nginik nakheis ngi:gu, khokho ezoqam me:zæzá. No nqazø-manqate: Enzol ezoqam ndigu, nginik ezoqam ndizø-keoge, noge Tat-qá bugug-té giwaniáp, ndego yan-te ngo:yage.*

¹² Ge zó ndozo-matavap? Ezoqa sip wan andled timbogoat, yaq kopo gembø-ewán, yaq gê, ndego gekhā ndógō? Ndego ndigu nainti-nain nøme, segéziváz, ta manqei poyat-te ndógo, gagayag gilogatun, nøme-qa vømóvað, ndugu gumbo-ewan.

¹³ No unimanqatín nqazø-manqate. Ndugu sip kopo tu-omet, ndego khanakhanakh kandambá tendap. Teqa khanakhanakh tu-ti ndugu, ndømø-løvuám, av khanakhanakh, sip nainti-nain-te ndømbøego, ndigu yozaneav ndigu.

¹⁴ Yaq matev até kopó. Zoge Tat yan-te ngo:yage, ndego poeveáv, nginik ezoqa khasøkhasis, kopo te-ewan.”

Klisten qafu manqa-zapa tego qo-te

¹⁵ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Klisten qafu manqa-zapa tego qo-te, yaq vømboqáv, teqa manqa-zapa vøe-omat, zo ezoqa menas zøkhapus-mba vøkhakheinømem. Ndego qoqa manqat te-ewag, yaq nango møndøqa-Klisten-qafu-év.

¹⁶ Geté ndego qoqa manqat yogeav tøgoat, yaq qo ezoqa kopo o menas namba zótézáv, te-te. Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-manqaté nqægo, ‘Manqa ovøyam tøgoat, yaq bøi vizu ezoqam menas o misika begó.’

¹⁷ Geté ndego tiqa manqat te-ogi, yaq Klisten bawan ezoqam-té qanø-ndafém. Yaq ndego até tiqá manqát-a te-ogi, qo ndego bavokho-ak o teks moni upøgim ezoqam qotéveó.

¹⁸ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha matēv ndógo, zo nqanek manqei-qape-te tozoto-tokimat, até yan-té-a, āv tønétokát. Neka gekha matēv ndógo, nqanek manqei-qape-te tozo-mboqogimat, até yan-té-a, āv tøné-mboqovát.

¹⁹ Neka nøme nqazø-manqate: Nqanek manqei-qape-te, zo mokho-te, ezoqa menas manqat tikoponemat, yaq Mbumbukiam sasa mbóviømemāt, noge Tat, yan-te ngo:yage, matev ndømatanám ti-te.

²⁰ Zapa ndógo, ezoqa menas o misika noqa iz-te timøvab, no ndægoát, ti namba.”

Yaya etæ manqat, qo ezoqam-qa manqa-zapazapa sa navøepøteav tøgoat

²¹ Yaq Pita tendowáv ndógo, Yesu vømbo-ein, “Evézøza. Noge Klisten nøfu, no-te manqa-zapazapa sekemba tegoat, yaq gê, no andé gekhām tæmbo-geveam, sa tønømbo-navøem? Até tægoat sevên?”

18:10 18:10 Iblu 1:14 * **18:10 18:10** Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndógó. Ta manqat nqáne: ¹¹ **Ezoqam-ge Yo, ezoqa khandi:zat nonqo ndøgeavín, ndigu gi-ewaz.**
18:10 18:11 Luk 19:10 **18:15 18:15** Luk 17:3; Gal 6:1 **18:16 18:16** Deut 19:15; Zion 8:17 **18:18 18:18** Met 16:19; Zion 20:23 **18:19 18:19** Mak 11:24; Zion 15:7

²² Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Ambá av nqægo, seven mbā. Ndøgo khapémbá. Geté sà betaqambo-navøemát. Seven até tægoat seventí, sa tøqambo-navøemat.

²³ Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, kopømba ande av nqægo: Kawa ezoqam møndøgoám. Ndego moni upøgim-qa ndøgoám, tegi sasae ezoqam te-te qazømbo-løfokam.

²⁴ Yaq ndego moni tonqogim gengaz, sasae ezoqa nøme tindu-ndafém ndøgo. Ndego moni milión, qambøe-løfokam.

²⁵ Geté ndego moni mbaín, tege kawa ezoqam vømbøé-etoám. Yaq kawa ezoqam, manqat áv gembøe-eín nqægo, ‘Av tægoat ndægo. Gigiap ate ndaqambe:go, qówí. Até qogu sævam neka nakheís-a, voqówí. Yaq fia qotégó, no-te.’

²⁶ Yaq ndego sasae ezoqam, kawa ezoqam-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laváo, vømbø-eín, ‘Káwa ezoqam. Tanakh gènoógó. Até vøkhæ-keogé. Fia ate ndægo, nqanømbo-løfoke, ndøtaqa-etoám.’

²⁷ Yaq ndego kawa ezoqam, tanakh mbogó, gembo-ein, ‘Ság! Fia nø-ètoám.’ Yaq sègemboták, vøwav.

²⁸ Geté ndego sasae ezoqam gendo-fakhan, sasae kopømba ezoqam mba mo:qát. Ndego moni mbøe-løfokám, te-te. Khapímbá. Geté yaq até gendego, sège-khoteiú. Monqo mba mbøegeá, gembo-ein, ‘Fia qonø-etoám, no-te ndaqambo-løfoke.’

²⁹ Yaq ndego sasae ezoqa nøme, katuk ndømøkuí, teqa megemege-te, gembo-ein, ‘Tanakh gènoógó. Até vøkhæ-keogé. Yaq fia ndægó.’

³⁰ Geté ndego gèmbøeqasí. Yaq até gendego, ndimbula-te vø-utav. Yaq ndego até gú:goát ndøgo, atema yaq-fia vøgō.

³¹ Yaq sasae ezoqa nøme, nqanek matev giqueivim, ndigu mbøni zønqosøgím. Yaq kawa ezoqam-té ginøzáv, emanqat ate ndægo vømømbø-vototem.

³² Yaq ndego kawa ezoqam, ngenek sasae ezoqam, gèmbø-akhá. Gembo-ein, ‘Qo ezoqa soqaqapé. Moni kandambaqapi ate ndi:gu, no-te qaqambo-løfokam, no søtaqaták, qo qoqonø-viam.

³³ Geté gekha zapá, qo sasae kopømba ezoqam-te tanakh goneav qagoam, av no tanakh qataqambego?’

³⁴ Yaq ndego kawa ezoqam, qaqa kandambá gego. Yaq até gendego, ngenek sasae ezoqam ndimbula-te vø-utav. Yaq ndego até gú:goát ndøgo. Neka yaq-fia nqosøgeap ndø-upøgimát, atema fia ate ndægo vømúgū.”

³⁵ Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, nøme áv gene-eín nqægo, “Noge Tat, ndego yan-te ngo:yage, zo-te matev até kopó, áv tenégó, zo ezoqa nøme-te, tiqa manqa-zapazapa, sa navøepøteav tøgoat.”

19

Sakhei zøuvis-qa yaq-te (Mak 10:1-12)

¹ Yesu nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, Gelili plovins tène-iváv. Yaq Zudia plovins-té genøwáv, ndøgo Zoden kea yaq-keoqa.

² Ezoqa møndømbo-pavát, bawan-qape kandambá, neka ndego enqoni-us ezoqam vøkhakheinøvemát.

³ Yaq Felisi ezoqam ndozáv, Yesu-te. Ambá gembo-matemateømemín, gimbo-einim, “Gê, Mozes-qa guguna manqat, áv khané-ein? Ezoqa kopømbá, sævam sa te-ivav, ndego poev tømbo goat, ó, kopømba mbaín?”

⁴ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Ge zô, Mbumbukiam-qa Manqat mozó-geveømem, av qæ-ein nqægo? ‘Mbumbukiam ezoqa ande ge:khakheinøvem, anganeam neká sævam, tèkhakheinøvém.’

⁵ Yaq Mbumbukiam āv gene-ein nqægo, ‘Yaq nakémbá, anganeam eve neka evo géziváz. Yaq zās namba mé:tøkuaném, yaq ndigu ezoqa menas, vømó-kha-kopo-éz.’

⁶ Yaq ndakin ndigu ambá av nqægo, kha menās, av bugukhokhof gi:goam. Geté kha kopó. Ndigu Mbumbukiam ndøtøkuzú. Yaq ezoqa beqatøzð.”

⁷ Yaq Felisi ezoqam gimbo-einim, “Av tægoat ndægo, yaq gekha zapá, Mozes-qa guguna manqat av qæ-ein av nqægo? Anganeam sævam ivøve-qa tegoat, ndego sakhei zøuvis pepa bepeawám, bembō-etoam, sasa bekhofotav.”

⁸ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Mozes sakhei zøuvis matev sa gezøtak, zapa ndógo: Zo khåpe zøtesapí:z. Geté Mbumbukiam ezoqa ande ge:khakheinøvem, av me:matøvemák, av ndægo.

⁹ No nqazø-manqate: Gekha ezoqām ndego, sævam te-ivav, geté ndugu mambe okhoeāv, yaq sævam vini vø-okī, ndego nøkenøkem matev ndøngiú neka mambe mé:wáv.”

¹⁰ Yaq Yesu-gi paev ezoqam gimbo-einim, “Av tægoat ndægo, anganeam kopømba mbain tøgoat, sævam sa te-ivav, yaq qanimav ndógo, nøkenøkem tiá, sà biziyagé.”

¹¹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Nandav manqat, nøkenøkem mbain-qa yaq-te, ezoqa ewaqape-qá mbá. Geté tiqa mba ndígu, Mbumbukiam matev tezø-etoam.

¹² Ezoqa sakhei zøkemav ndigu, zapazapa vinivinimbá. Nøme ndigu āv tiniqáz. Neka ezoqa nøme, zapa ndógo: Ezoqa āv tizømbe-matanám. Geté ezoqa nøme, sakhei zøkemav ndigu, Mbumbukiam-qá Megeat Matev zapayá.

Gekha ezoqām ndego, kopømba tegoat, nqanek nømendim matev tendap, sà bendáp.”

*Yesu nakhei nqonqon zenda gezømbø-awam
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)*

¹³ Yaq ezoqa nøme, Yesu-te, nakheis ndo-upøgím. Ndigu møndøzøpoé, Yesu ambá zenda zømbø-awamín neka vøzø-guligulimín. Geté tegi paev ezoqam gèzømbe-khafén, ndigu ezoqam.

¹⁴ Geté Yesu gendo-ein, “Nakheis bègeáv, no-te. Zømbo-khakházám. Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, tiqa ndígu, av nakheis ngi:gu.”

¹⁵ Yaq Yesu até gendego, nakheis zenda vøzømbø-awam neka vøzø-guligulim. Yaq qamømbøe-navøem, tènnewáv.

*Gigiap kopoav ezoqa ndakinak, Yesu-te gendowav
(Mak 10:17-27; Luk 18:18-27)*

¹⁶ Khøuwa nøme, ezoqa tendowáv ndógo, Yesu-te, vømbø-ein, “Nømendim ezoqam. Gekha matev eqeieqei nómatønumāt, khandi miavmiav vøténdāp?”

¹⁷ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Gekha zapá, no matev eqeieqei-qa yaq-te, ndoqonømbe-bevap? Eqeieqei Mbumbukiam mba me:gó. Geté qo khandi miavmiav ndape-qa ndoqombogo, qo Mbumbukiam-qá guguna manqat qombópavát.”

¹⁸ Yaq ndego gendo-ein, “Gekha guguna manqat nombópavát?”

Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Guguna manqat nqáneq qoqombó-pavát: Qo ezoqa pakhapakha zøkhanèám. Neka nøkenøkem matev ndøngi:wát. Neka ndø-aqònám. Neka meakha manqat ndømanqàté.

¹⁹ Qave neká qavo, gèzøvizáp. Ezoqa nøme-te, kuku āv tabetaqambe:gó, av qakeza kha-te kuku ndaqambe:go.”

²⁰ Yaq ngenek ezoqa ndakinak gendo-ein, “Nqanek guguna manqat ate ndægo nqæmbôpáev. Yaq gekha matev nøme ndógò, no matønumav ndøgo?”

²¹ Yaq Yesu gembo-ein, “Qo ndaføyamba-qape gone-qa toqogoat, vøkhæqáv, qoqa gigiap ate ndægo, vømøwi. Yaq moni ndigu toqoqas, gigiap-av ezoqam qozø-etoám. Av toqotego ndægo, yaq qo gigiap qaniqanim yan manqei-té qoqonø-møvøemét. Yaq vøndoqáv. No qonøndó-páev.”

²² Yaq ndego ezoqa ndakinak, nqanek manqat ge-ewag, sègewáv. Avus-mba mbovoé. Zapa ndøgo, ndego gigiap kopoáv qambogoam.

²³ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Ezoqam ndego gigiap kopoav tømboqoat, te-te ndego unimé:føgákh, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te te-on.

²⁴ Unimanqatín. Kemol ndugu, søvakha gigiap kandambaqapu, mil nqa-te one-qa tugoat, tu-te ndugu, føgakh andé mbaín, av gigiap kopoav ezoqam-te føgakh ndægo, ndego Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te one-qa tegoat.”

²⁵ Yaq paev ezoqam nqanek manqat giyogem, ndigu nqova ndafe kandambá, yaq gimbo-bevøpem, “Av tægoat ndægo, yaq gekha ezoqām ndøkhandi:v?”

²⁶ Yaq Yesu ti-te gekewag, gezø-ein, “Matev av nqægo, ezoqa kopømba mbaín. Geté Mbumbukiam kopømbaqapé. Gekha matév ndøgo, ndego gone-qa ndembogo, kopømbá, segégó.”

*Yesu toqombo-pavet, taqa yaq-fia
(Mak 10:28-31; Luk 18:28-30)*

²⁷ Yaq Pita gembo-qavøiu, “Nqáe! Ni gigiap ate qanimbi-goam, zitá qati-wuøém, qo nqeitaqambe-paev.”

²⁸ Yaq Yesu gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Gigiap neka matev ate ndægo tøndakinak, yaq Ezoqam-ge Yo iz kandambaqape tendap, neka kawa ezoqam-qa qonam nonqo qanimav-qape-te vó:qotāt, yaq até zó-a, zo ezoqa tuelv, no nqazonøndo-paev, zøkeza kawa ezoqam-qá qonam nonqo-té qazotó-qonavát, neka Izlael khagua bawan tuelv vozozømbó-kawæztāt.

²⁹ Gekha ezoqām ndego, khoev te-ivav, o namba-qaniap o eve o evo o nakheis tezivaz, o khae te-ivav, no zapaya; ndego Mbumbukiam nøme mba mbøé-etoám, kopoav-qapé, wan andléd ate tægoat, yaq ndego khandi miavmiav vømøndāp.

³⁰ Geté ezoqa kopoáv, ndigu ndakin nduo-megetap, gendópavát. Neka ezoqa kopoav, ndigu ndakin ndindopaev, gó:megetát.”

20

Yaya etæ manqat, ezoqam-qa yaq-te, khae-te gisasaetat

¹ Yaq Yesu yaya zø-etá, gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev, kopømba ande av nqægo:

Ezoqam møndøgoám. Waen khae evé. Yaq qanaqanus lovølova-ús. Ndegø tenøwáv ndógø, teqa khae-te sasae gone nonqo ezoqam vømø-upøzo.

² Tiqa yaq-fia, manqat āv gini-kopo:nēm, av sasae ezoqam khøuwa kopo-te, oskia gi-upøgimatun. Yaq khæ-té genø-khofotáz.

³ Yaq ande av 9 oklok ndægo, ndego maket manqei-te gewav, ezoqá nøme ndøzømét. Ndigu khokhó sege-waniapám.

⁴ Yaq gezø-ein, 'Até zó-a, noqá khæ-té qazonózáv, vozomø-sasaē. No yaq-fia eqeieqei nøzø-etoám.'

⁵ Yaq ndigu sègezáv, sasae vømømbō-gonem.

Yaq khøuwa muin neka 3 oklok qandap, ndego matev até kopó, āv tenegó, av bugukhokhof ge:go.

⁶ Yaq até 5 oklók-a, ndego maket manqei-te, nangó genøwáv, ezoqa nøme vøzømet, ndigu khokho giwaniapam. Yaq gezø-ein, 'Gekha zapá, zo khokho nqazo-waniapet, khøuwa mba nqazotø-ngiaomit?'

⁷ Yaq gindu-qavøinam, 'Zapa ndøgo, ezoqa ni upøngipøteáv, sasae teizøgo.'

Yaq ndego gezø-ein, 'Ság! Até zó-a. Noqá khæ-té qazomø-sasaenēm.'

⁸ Yaq khøuwa gemøsinan, ndego khæ eve, tege sasae keoge ezoqam, āv gembøe-ein nqægo, 'Sasae ezoqam mðqozø-akhayám, fia vøzø-etoam. Fia etoam toqotøndó-ngáz ndøgo, ezoqam ndakin gindu-oz, sasae-te. Yaq ndigu, no bugukhokhof qato-upøzo, fia vaev-té qonøzø-etoám.'

⁹ Yaq ezoqam ndigu 5 oklok sasae gingazem, khøuwa ate ndægo-qá fia ndøndapém.

¹⁰ Yaq ezoqam ndigu bugukhokhof sasae go:ngazem, fia ndape-qa ginduzav, ndigu āv gini-matavupám nqægo: Fia andé kandambá tizindapem. Geté fia ndøgo gindapem, até kopó, av ezoqa nøme gi:ndapem. Khøuwa kopo-qá fiá.

¹¹ Ndigu moni gumu-tonqogim, yaq khæ eve, manqat mboponqomém,

¹² gi-einim, 'Ezoqam nginik, sasae vaev-te gingazem, khapémbá gisas-aenem. Yaq gē, áv khanégo, ndigu yaq-fia kopo gindapem, av ni qazi:ndapem, ni khøuwa ate ndægo, khøuwa tatas-te qazi-sasaetat?'

¹³ Yaq ndego khæ eve, ezoqa nøme-te, ma manqat geponqomat, āv gembøe-qavøiú nqægo, 'Nøfu! Qoté-ewāg. No ambá av nqægo, nøtaqambe-khavōz, av qo ndoqote-matavap. Av taoká. Fia ndøgo, qo qoqondap, eqeieqei. Fia ndøgo, av ni manqat qazi:-kopo:nem.

¹⁴ Ndakin vøqáv, qoqa fia namba. No āv qanømbe-pøovám nqægo: No ndego ezoqam, vaev-te tendowav, fia até kopó, āv tæmbøé-etoám, av qo tøtaqambe-etoam.

¹⁵ Ge qô ndoqo-matavap? Ndøgo eqeieqei mbà, nøkeza moni matev tøtego, av no nqanømbe-pøev? O ge qô, qónønguvim, no ndigu matev eqeieqei qazø-matanam, ndigu sasae-te vaev gindu-oz? "

¹⁶ Yesu nqanek yaya gumu-eta, yaq manqat nøme āv gene-ein nqægo, "Matev até kopó, āv tønégóát. Ezoqam ndigu, ndakin ndindopaev, ndigu gó:megetát. Neka ndigu ndakin nduo-megetap, ndigu gendópavát."

Yesu qambo-misika, ekeza løvøte neka nango khandi:vat-qa yaq-te ge:zømas (Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)

¹⁷ Yesu ekeza paev ezoqam tuelv namba, Zelusalem taon-te gi:qavigat, yaq sègekhatób, vømø-yakhapus-mokho-mba-ez, gezø-ein,

¹⁸ "Nqæe! Ni Zelusalem taon-té qazinø-qavigít. Yaq Zelusalem taon-te ndøgo, Ezoqam-ge Yo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa gu-guna manqat nømendim ezoqam-qá zenda-té ginøveém. Yaq ndigu manqa ovøyam-te sasa ndøveém, manqat vøkopo:nēm, av nqægo, yà benanīm,

19 neka manqei vini-ak-qa zenda-te vóveēm, ndigu Mbumbukiam zótezateav ndigu. Yaq ndigu otóotam mé:vewém, vózuīm, tae mutui-te sasa ndótøkewēm, vónanīm. Geté khøuwa timømbø-misika-ez ndøgo, ndego Mbumbukiam nango ndøkhandí:v.”

Zems neka Zion, iz akhae ndape-qa gigoam
(Mak 10:35-45)

20 Zebedi-gi nakheis-gu evo, Yesu-té gunduwáv. Até nakhei menás-a, Zems neka Zion, vøndözav. Yaq ndugu katuk ndømøkuí, teqa megemege-te, vømbø-ein, “Nøtaqa-viám. Kopømbâ, noqa poev matev toqogo?”

21 Yaq Yesu gumbo-ein, “Gekhâ qápøev?”

Yaq gundu-qavøiu, “Noqa poev nqáne. Qo kawa iz toqomøndap, nginik nogi nakhei menas, nøme ngenek, qoqa nakeamo zenda-té gemøqóm, neka nøme ngenek, qoqa yogea zenda-te vømøqóm.”

22 Geté Yesu gendo-qavøiu, “Zo zøtezøtezák, gekha matev-qa zonø-einim. Gê, zo ezoqa menas, kopømbâ, ibøkha khaqain-qape tozo-izám, av no tøte-iz?”*

Yaq gimbo-einim, “Ni kopømbaqapé.”

23 Yaq Yesu gezø-ein, “Unimanqatín. Zo ibøkha khaqain-qape ndòzomø-izám, av no tøte-iz. Geté gekha ezoqám, noqa nakeamo zenda neka yogea zenda-te timøqonav, ambá av nqægo, no nóvevesám. Geté ta qonam nonqo tiqa ndígu tógoát, noge Tat gevevesam.”

24 Yesu-gi paev ezoqa ten nøme, nqanek manqat giyogem, yaq qaqa ndøgoném, ndigu ezoqa menas-te.

25 Yaq Yesu tegi paev ezoqam ate gi:goam, tenø-møváb ndøgo, gezø-ein, “Zo møzøte-zøté. Bawabawan-gi kawakawa-za, ezoqa gètøkhonøzát. Neka tigi megetapak gò:kawaezát, av ekeza poev ndøzømbe:go.

26 Geté zo mokho-te, matev av nqægo bègõ. Gekha ezoqám ndego, zo mokho-te iz kandambaqape ndape-qa tegoat, ndego yà be-zøge-tøke-ezoqam-év.

27 Neka gekha ezoqám ndego, zo mokho-te megeat-qa tegoat, ndego andé zogé yaq-fia mbain sasae ezoqam bezømbegó.

28 Até Ezoqam-gé Yó-a, ndego matev até kopó. Ndego ambá ndøgo te-negeavün, ezoqa sasae timbogoat neka vømbó-tøkeát. Geté ndego ezoqa tøkè-qa neka teqa kha løvøte-te vee-qa ndøgeavün. Yaq ezoqa kopoav, tèabete-nqovotáz.”

Yesu bøi waev mbain ezoqa menas gekhakheinøvem
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

29 Yesu tegi paev ezoqam namba, Zeliko taon gi-ivøvem, ezoqa bawan-qape kandambá gimboavat.

30 Yaq nakhoa keoqa-te ndøgo, bøi waev mbain ezoqa menas møndø-qonavám. Giyogem, Yesu geløvubat, yaq até gindigonem, vømbø-akhaem, “Evézøza! Déivid-ge Zeo! Ni tanakh gínigú!”

31 Yaq ezoqa ewaqape, gègugúb, “Zo manqat tiá.” Geté ndigu kandakanda nøme mba mo:-akhaemém, “Evézøza. Déivid-ge Zeo. Ni tanakh gínigú.”

32 Yaq Yesu sège-itán, vøzø-akha, “Zo gekhâ zøpoev, no tæzø-matanam?”

33 Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Evézøza. Ni ambá bøi waev qoni-etoamín.”

34 Yaq Yesu tanakh zøgó. Yaq até gendego, bøi vøzø-khanøzam. Yaq ndigu ndaføyambá, bøi sègezø-eqieqei-ám, neka Yesu vømbø-paevem.

20:21 20:21 Met 19:28; Luk 22:30 20:22 20:22 Met 26:39; Zion 18:11 * 20:22 20:22 Ibøkha khaqain-qape, Yesu-qa nqosøgeap me:manqaté, ndego tendap. 20:25 20:25 Luk 22:25-26 20:26 20:26 Met 23:11; Mak 9:35 20:28 20:28 Luk 22:27; Filip 2:7

21

*Yesu Zelusalem taon-te, ande kawa ezoqam me ge:-on
(Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Zion 12:12-19)*

¹ Yesu ekeza paev ezoqam namba, Zelusalem taon gi:khatoat, yaq Betfage vemiav avønin-te, Oliv manqei pøyat-te ndøgo, ndego paev ezoqa menas tëne-khofotáz,

² gezø-ein, “Tozonózáv ndøgo, vemiav zoqa megemege-te ndo:go. Yaq zo ndaføyambá, donki evo zomø-ometám, nakhasam namba. Gémposupát. Yaq zónqovosám, no-te sasa zotøndó-itüb.

³ Ezoqa manqat tezø-ein, yaq zo āv qazømbøé-einím nqægo, ‘Evezøza mbopóe, nginik.’ Yaq ndego zo segezóták.”

⁴ Nqanek matev qafakhan, zapa ndøgo. Manqat ndøgo, Mbumbukiam tege manqa vevezam ezoqam mokho-te ge-ein, tàbete-unimanqatín. Manqat nqáne,

⁵ Zayon ezoqam, ndigu Zelusalem taon-ak, gèzø-eín,

“Nqáe! Zoge kawa ngégeav.

Ndego khambuvap matev mbaín.

Donki-qá zita-té gonoqotáv, donki ndugu ndakinak-qapu.”

⁶ Yaq ndigu paev ezoqa menas gizav, matev āv tini-matønømém, av Yesu gezømbe-ein.

⁷ Yaq donki nakhasam, evo namba, Yesu-té ginø-itüb, ndabua vøzømbō-khafuzam, yaq Yesu sasa mo:qom.

⁸ Yaq ezoqa kopoav-qapé, Yesu-qa megemege-te, ekeza ndabua mo:møtagát, nakhoa-te, neka ezoqa nøme vuv vøndøqogaz, sasa mo:møtag.

⁹ Yaq ezoqa bawan-qape, Yesu-qa megemege-te vō:megetam-a, nøme vøndöpavam, ndigu āv gini-akhaemát nqægo, “Hosána! Iké: te-te, Deivid-ge Zeo! Mbumbukiam ngenek ezoqam bèkhakheinøvé, Evezøza-qa iz-te ngegeav! Hosána! Iké: te-te, ndego uni ova-in ngo:yage!”

¹⁰ Yaq Yesu Zelusalem taon-te gemø-on, ezoqa ewaqape nqova zøndáf, gibevøpem, “Gekha ezoqám, ngenek?”

¹¹ Yaq ndigu ezoqa kopoav-qape, Yesu namba gi:geavun, gindu-qavøinam, “Ngenek Yesú. Nazalet vemiav-ák. Gelili plovins-té gendowáv. Ngenek Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám.”

*Yesu Mbumbukiam-qa khoev-te gegoam
(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Zion 2:13-22)*

¹² Yesu Mbumbukiam-qa khoev uta-te ge-on, yaq até gendego, ezoqam ndigu gigiap gu:wiat, gèngeasám, neka lou-qasis vøzø-nqagim, ndigu møni gi:-enendtát neka ndigu kuvøkuvu, Mbumbukiam-te løvusam nonqo, vøwiat.

¹³ Yaq gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘Noqa khoev, guliguli khoev ndøgoát.’ Geté zo Mbumbukiam-qa khoev zò-enendtēt, vømø-aqonam-ezoqam-qa-pebam-khøev.”

¹⁴ Yaq bøi waev mbain neka kagi ezoqam ndozáv, Yesu-te, ndøgo Mbumbukiam-qa khoev uta mokho-te. Yaq gèkhakheinøvé.

¹⁵ Geté Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, umingiap matev giqeivim, Yesu gematønumat neka vøyogem, av nakheis Mbumbukiam-qa khoev uta mokho-te gi-akhaemam, av nqægo, “Hosána! Iké: te-te, Deivid-ge Zeo,” yaq ndigu qaqa ndøgoném.

16 Yaq Yesu gimbo-einim, “Ge qô, toqóyoge, av nginik nakhei ndindi-akhayam?”

Yaq Yesu gendo-ein, “No nqazoyôgé. Gê, zo Mbumbukiam-qa Manqat mozó-geveømem, av qæ-ein nqægo? ‘Qoqa iz, nakheis neka nakhei nqonqon ndø-eqatét.’”

17 Yaq Yesu sègeziváz, neka Zelusalem taon vø-ivav. Yaq Betani vemiav-té genøwáv, ta lova ndøgo, vømøbuv.

*Yesu fig tae manqat mba gembo-ein, sa qakusi
(Mak 11:12-14, 20-24)*

18 Khøuwa nøme qandopave, lovølova-ús, Yesu Zelusalem taon-te nqawa ge:vesezat, ndego ifi mbovín.

19 Yaq nakhoa keoqa-te ndøgo, ndego fig tae ndøqeív. Geté avønin-te gewav, nanga-qa gemøkewag, esokho mba ndøqeív. Tae nanga mbaín. Yaq Yesu até gendego, fig tae manqat vømbø-ein, “Qo tae nanga nqawa qóviamák.” Yaq ndaføyambá, ndøgo fig tae sègekusi.

20 Yaq tegi pæv ezoqam, nqanek matev giqeivim, ndigu nqova ndafe kandambá. Yaq gimbo-bevøpem, “Av khanégo, nqanek fig tae nakhamas-te qakusi?”

21 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No unimanqatín nqazø-manqate. Zo tozo-unimanqatintat neka nakeap mbain vozógoāt, zo kopømbaqapé, matev āv tözøté-matønumát, av no fig tae qambøe-matanam. Geté ta-mbá taoká. Zo nqanek manqei pøyat tozombo-einim, av nqægo, ‘Mòqo-itān. Yaq ibøkha-tē qanøbāf,’ yaq matev segéfakhán.

22 Gekha matēv ndøgo, Mbumbukiam tozombo-viømemat, zo tozo-unimanqatintat, tozo-guligulimemat, yaq zo ndòzo-upøgimemát.”

*Yesu gimbo-bevøpem, gekha ezoqam-qâ iz-tè, ndego matev gematønumat
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)*

23 Yesu Mbumbukiam-qa khoev uta mokho-te nqawa ge-on, ezoqa vømē-zømesim, yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak ndozáv, te-te, gimbo-einim, “Qo gekha ezoqam-qâ iz-tē qonøgot, nandav matev nandoqo-matønumit? Iz gekha ezoqām qâ-etoam?”

24 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Até nó-a, bevap kopo nqanøgó, zo-te. Zo yaq tozonø-qavøinam, yaq até nó-a, ndæzø-eín, av nqægo, no matev gekha ezoqam-qâ iz-tē qatø-matønumit.

25 Noqa bevap manqat nqáneq: Gê, Zion, ndego ezoqam ibøkha iz gezø-etoumam, ndego iz gekha ezoqam-tē gendāp? Mbumbukiam-tē, ó, manqei-qape ezoqam-tè?”

Yaq ndigu ekeza mokho-mba gibond, “Av khazí-einim? Tizimbo-einim av nqægo, ‘Ndego iz Mbumbukiam-tē gendāp,’ yaq ndego ni āv ginimbí-eín nqægo, ‘Av tægoat ndægo, yaq gekha zapá, zo Zion unimanqatinteav qazogoam?’

26 Geté tizimbo-einim av nqægo, ‘Zion, iz, manqei-qape ezoqam-tē gendāp,’ yaq nginik ezoqa bawan-qape, qaqa níqú. Zapa ndøgo, ezoqa ewaqape āv gini-unimanqatinát nqægo: Zion, ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám.”

27 Yaq Yesu āv gimbøe-qavøinám nqægo, “Ni nītinøtenák.”

Yaq Yesu gezø-ein, “Av tægoat ndægo, yaq até nó-a, nøzø-einák, no gekha ezoqam-qâ iz-tē qatøgot, nqanek matev.”

Yaya etæ manqat, nakhei angana menas-qa yaq-te

²⁸ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Ge zô, nqanek emanqat-qa yaq-te, no ndakin tæzømbe-votot, áv khazømbøé-matøvemēm?”

Qàgoám. Ezoqam møndøgoám. Nakhei angana menás gimbogoam. Khøuwa nøme, eve, yo-khøuwa, áv gembøe-eín nqægo, ‘Ndáe. Nqægo khøuwa, khæ-té qomøsasæ.’

²⁹ Yaq gembo-qavøiu, ‘Tía. No gènømbø-qasí.’ Geté vaev-te, ndego matavap gè-enénd, sasa ndøwav, vømøsasæ.

³⁰ Yaq eve, até eveqase-té-a, vøwav, manqat kopo vømømbø-ein. Yaq ndego gendo-qavøiu. ‘Tát! Qanimáv. Ndænáv.’ Geté ndego okhoeáv.”

³¹ Yesu nqanek emanqat gumuvotot, yaq áv gezømbe-beváp nqægo, “Ge zô, ndozo-matavap? Nakhei menas ndigu, eve-qa manqat gekha ezoqam ndøndap?”

Gindu-qavøinam, “Ndégo, yo-khøuwa.”

Yaq Yesu gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Matev soqøsoqa-us ezoqam, av teks moni upøgim ezoqam neka sakheis, ekeza kha giwiatun, ndigu zo ndølvubám, neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te vømó:-øz.

³² Zapa ndøgo, Zion gegeavun, neka zo ge:zømas, egeiegei ande áv khazøtè-yagát, zo ndego unimanqatinteáv. Geté teks moni upøgim ezoqam neka sakheis ekeza kha giwiatun, ndigu møndø-unimanqatiním. Zo tiqa matev ambá qazøte-qeivím. Geté até ndøgó-a, zo qambuzaneáv neka Zion unimanqatinteáv.”

*Yaya etæ manqat, waen khæ keoge ezoqam-qa yaq-te
(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)*

³³ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Nqanek yaya etæ manqat nøme, zøtøyogēm:

Qàgoám. Ezoqam møndøgoám. Khæ evé. Ndego waen khæ ndøkhá, uta vø-ogi, neka waen nanga pesegim nonqo, manqei vø-oz, neka khæ qeivi nonqo, khoev eqawat-qape vøwev. Yaq khæ ndøgo, ezoqá nøme-qá zenda-té genøvé, timbøe-kewagat, ekezan manqei nøme-te vøwav.

³⁴ Yaq waen nanga khata viav qamøkhanaz, ndego khæ eve, sasæ ezoqam ndøkhofotáz, ti-te ndigu, ma khæ gimbøe-kewagam. Ekeza waen nanga upøgim-qa ndøgoám.

³⁵ Geté ndigu khæ keoge ezoqam, gègavém. Ezoqa nøme gèzuím, neka nøme vølaem; neka nøme nandí gini-pouwím, vønanim.

³⁶ Yaq ndego khæ eve, sasæ ezoqa nøme mba mo:khofotáz. Geté ndigu khæ keoge ezoqam, matev áv tizømbe-matanám, av ezoqa nøme gizømbe-matanam.

³⁷ Yaq vaev-te, ndego khæ eve, ekeza yo ndøkhofotáv, ge-ein, ‘Ngenek nogé yó. Ndego ndømbø-vizumém.’

³⁸ Geté ndigu khæ keoge ezoqam, khæ eve-ge yo gi-ometam, ekeza mokhomba, áv gini-einím nqægo, ‘Ngenek khæ eve-gé yó. Waen khæ ngéne genøkawa-év. Zílaém. Yaq khæ nqanek, ni zíndapém.’

³⁹ Yaq até gindigonem, gèmøvøinám, khæ bavokho sasa ndø-ituim, pakha-pakha vømømbø-khanøem.”

⁴⁰ Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, yaq gezø-ein, “Ge zô, ndozo-matavap? Ndego khæ eve tendowav, gekha matev zømatanám, ndigu khæ gimbo-kewagam?”

⁴¹ Yaq gindu-qavøinam, “Ndego, ndigu ezoqa soqøsoqa ndøzitág, vøpakhaez. Yaq khae ndøgo, keoge ezoqa vini-qá zenda-té genøvé. Tiqá zenda-té tenøvé ndígu, khata viav-te, tegi waen nanga timbo-etoumat.”

⁴² Yaq Yesu gezø-ein, “Ge zó, Mbumbukiam-qa Manqat mozó-geveømem, av qæ-ein nqægo?”

‘Nandi-qapi ndigu, khoev puanam ezoqam gisanqabem,
ndigu møndømø-gigiap-qape-éz, khoev puanam nonqo.

Nqanek matev, Evezøza ndømatanám.

Nðgo qanimav tantáv, niqa bøi-te.’

⁴³ Yaq nakémbá, no nqazø-manqate: Mbumbukiam teqa Megeat Matev, zo-te nandøgo, gévibám. Yaq ezoqa ta bawan ndígu tezø-etoám, ti-te mokho eqeieqei ndøfakhate.”*

⁴⁵ Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Felisi ezoqam, nqanek yaya etæ manqat giyogem, ndigu sògo-matøvemém, ngenek ni me:manqatē.

⁴⁶ Yaq ndigu ambá gimøvøinamín, ndimbula-te vø-utøvemín. Geté ndigu ezoqa bawan-qape-qá møe ndøgoném. Zapa ndøgo, ezoqa ewaqape, Yesu Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam me:vewám.

22

Yaya etæ manqat, nøkenøkem lou loge-qa yaq-te (Luk 14:15-24)

¹ Yesu yaya gezø-etæam, nøme kopo nqáne. Gezø-ein,

² “Mbumbukiam-qa Megeat Matev kopømba ande av nqægo:

Kawa ezoqam møndøgoám. Tege yo, sæva oki-qa ndøgoám. Yaq ndego kawa, lou kandambaqape ndøkhakheinám,

³ neka tegi sasae ezoqam vøkhofosam, ti-te ndigu, ibugukhokhof manqa gezø-khofotam, taqa yaq-te. Geté ndakin sasae ezoqam gizø-ein, av nqægo, yà betøndožāv, ndigu gèzømbø-qasí, tinduzav.

⁴ Yaq ndego kawa ezoqam, sasae ezoqā nøme ndøkhofosám, ti-te ndigu, ibugukhokhof manqa gezø-khofotam, gezø-ein, ‘Nandiv ezoqam gèmøzø-eín. Lou khakheitáp. No kao angana mbomømboma neka søvakha gigiap enaq-us møezitág, lou loge nonqo. Gigiap ate ndægo khakheitáp. Sà betøndožáv, nøkenøkem lou loge-te.’

⁵ Geté ndigu ezoqam, ma gezømbø-akha, kawa ezoqam-qa manqat, gèsanqawém. Yaq ekeza poev matev møgoném. Ezoqa nøme, ekeza khae-té gemøsasáe, neka ezoqa nøme stoa-te vømøsasae.

⁶ Neka ezoqa nøme até gindigonem, ndigu kawa-gi sasae ezoqam sègegavém, vøzitag, pakhapakha sasa zøkhaneam.

⁷ Yaq ndego kawa ezoqam, qaqa kandambá gego. Yaq até gendego, nakhag ezoqam ndøkhofotáz, ndigu ezoqam vømøzitag, pakhapakhá, ndigu tegi sasae ezoqam gizitag, neka tiqa vemia vøsonqotøvem.

⁸ Yaq ndego kawa ezoqam, ekeza sasae ezoqam gezø-ein, ‘Noqa nøkenøkem lou khakheitáp. Geté ndigu, no qazø-akha, lou namba tizilog, ndigu ezoqa soqøsoqá.

⁹ Geté ndakin nakhoa-té søzøtú-okhoát. Yaq gekha ezoqām ndigu, tozo-zømetet, sègendo-khatobát, ndigu noqa nøkenøkem lou loge-te betøndožav.’

21:42 21:42 Psa 118:22-23; Lom 9:33; 1 Pita 2:6-8 * **21:43 21:43** Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáne: ⁴⁴ *Gekha ezoqam ndego, nginik nandi-te to:bøiav, ndego keqaniáp. Neka nandi ndigu, teqa kha-te to:bøiaz, ndego peseinøváp.* **22:6 22:6** Met 21:35

¹⁰ Yaq ndigu sasae ezoqam sège-panqanim. Yaq gekha ezoqām ndigu, nakhoa-te gizòmetin, sègendo-khatobín. Ezoqa nòme ndigu, eqeieqeí, neka nòme ndigu, soqòsoqá. Yaq nòkenøkem khoev ndògo, ùnime:-khazém.

¹¹ Geté kawa ezoqam khoev-te ge-on, ezoqa gegevezo, ezoqa kopo mòndu:goám ndògu. Ndego nòkenøkem ndabua eqeieqeí uzòpòteáv.

¹² Yaq kawa ezoqam gembo-ein, 'Nòfu. Qo áv khoqotòndé-oq nqanek, nòkenøkem ndabua mbomòmboma uzòpòteav ndoqogo.' Geté ndego ote-vateáv, gekha manqat mbøé-eín.

¹³ Yaq ndego kawa ezoqam até gendego, ekeza sasae ezoqam, áv gezømbe-eín nqægo, 'Bov neka pingim zombó-lòvònòmém, neka bavokhó qazomò-oginám. Bòivun-té. Yaq té-eivumát ndògo, neka khaya vòvivisumát.' ”

¹⁴ Yaq Yesu nqanek yaya etæ manqat qamòmbøe-navøem, gezø-ein, “Mbumbukiam ezoqa kopoáv gezø-akhayam. Geté ezoqa khapímbá gevevesam.”

*Yesu amba teks moni abam-qa yaq-te timbøe-matemateømemiñ
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)*

¹⁵ Yaq Felisi ezoqam gèpindám, matavap vòmògonem, av nqægo, Yesu beváp qazimbøé-matemateømém.

¹⁶ Yaq Felisi ezoqam, ekeza paev ezoqam ndòkhofotáz, Yesu-te, ezoqa nòme namba, ndigu Elod-te ginòzaz. Yaq ndigu gimbo-einim, “Nòméndim ezoqam. Ni mòtinòtén, qo unimanqatin ezoqám. Qo ezoqam Mbumbukiam-qa poev-qa yaq-te ndoqote-zòmesim, unimanqatin manqat mba qomanqaté. Qo mòe mbaín, ezoqam-te. Geté qo manqat sòqo-manqaté, oskiá ndògo, ezoqa kandakanda o ezoqa khasòkhasis.

¹⁷ Qonimbí-eín. Qoqa matavap, áv khanégo? Kopòmbâ, Siza-te teks moni tizi-abumat, ndego Lom kawa kandambaqape, ó, khafeáp?”

¹⁸ Geté Yesu tiqa matavap soqòsoqa é-mòndòqeív, gezø-ein, “Zo khavozam ezoqam, gekha zapâ, no matemateam-qa ndozogo?”

¹⁹ Moni mokho zòté-nòmòndém, ezoqam teks-te ndi-abam.” Yaq ndigu moni mokho gindu-ndòpøzem, vøe-ometem.

²⁰ Yaq Yesu gezø-ein, “Gê, gekha ezoqam-qâ bugug neka iz mó:go, nginik moni mokho-te?”

²¹ Yaq gindu-qavøinam, “Siza-qá bugúg, neka teqá íz mo:gó.”

Yaq gezø-ein, “Av tægoat ndægo, Siza-qa gigiap, Siza zombó-etoumemát. Geté gigiáp ndògo, Mbumbukiam-qa, Mbumbukiam zombó-etoumemát.”

²² Ndigu teqa manqa qavøiwat giyogem, yaq ndigu nqova ndafe kandambá. Yaq sège-ivøvém, vøzav.

*Sadusi ezoqam, Yesu lòvøte-te nango khandi:nat-qa yaq-te gimbøe-bevøpem
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)*

²³ Ta khøuwa kopo-te ndògo, Sadusi ezoqam ndozáv, Yesu-te. Nginik Sadusi ezoqam, áv gini-unimanqatinát nqægo: Ezoqa tipakhaetat, ndigu nango gemò-khandi:zák, lòvøte-te. Yaq ndigu Yesu bevap mbogoném,

²⁴ gimbo-einim, “Nòméndim ezoqam. Mozes áv gene-eín nqægo: Ezoqa tenanimat, yaq ndego nakheis mbaín, yaq ngæmam ndugu te-ivavat, namba qawan ndò-okiát, neka tege namba qawan, ndego genanim, patu bembøe-qatayat.

²⁵ Qotòndé-ewāg, nqanek emanqat. Ni mokho-te, angana mòndògoám. Evenáp. Ate gi:goam sevén. Yaq khøuwa ndego, sævam ndø-okí. Yaq gènaním. Zas sège-iváv. Nakheis mbaín. Yaq eveqase ndø-okí, ngunuk ngæmam.

²⁶ Yaq matev até kopó. Até ndegó-a, vōnanim. Nakheis mbain. Yaq vaev até ndigú-a, emekheis, ndugu ngæmam kopo sège-kawawát, atema evenap seven ate gi:goam vōmū-pakhaez.

²⁷ Yaq vaev até sævám-a, vōnanim.

²⁸ Gê, ezoqa unimanqatin lōvōte-te tikhandi:z, yaq ta khōuwa-te ndōgo, timō-khandi:z, ngunuk sævam, gekha ezoqam-gû zas ndōgoát? Zapa ndōgo, ndigu evenap ate gi:goam, ngunuk sævam kopo ndøkawawát.”

²⁹ Yaq Yesu gezō-qavōiu, “Zōqa matavap soqain, zo ndozo-matavap av nqægo, ezoqa tipakhaetat, ndigu lōvōte-te nango gemō-khandi:zāk. Zo Mbumbukiam-qa Manqat neká teqa bazafōgakh, zōtezateáv.

³⁰ Ezoqa lōvōte-te nango timō-khandi:z, ndigu andé enzol ezoqam me mé:goát, ndigu yan-te ngo:yage. Nōkenōkem matev mbain.

³¹ Geté lōvōte-te toqo-khandi:q, taqa yaq-te, gê, zo mozó-geveōmem, manqat ndōgo Mbumbukiam ge-ein?

³² Ndego āv gene-eín nqægo, ‘No Eibleem-gé Mbumbukiám, neka Aezek-gé Mbumbukiám, neka Zekop-gé Mbumbukiám.’ Nqanek manqat ni āv qan-inōmánd nqægo: Ndigu ezoqam zua ndøkhandi:zát, Mbumbukiam namba. Zapa ndōgo, Mbumbukiam ndego ambá av nqægo, lōvōte ezoqam-gē Mbumbukiám, geté ndego khandi ezoqam-gé Mbumbukiám.”

³³ Yaq ezoqa ewaqape nqanek manqat giyogem, ndigu nqova ndafe kandambá, Yesu-qa nōmendim matev-qa yaq-te.

Matev kandakanda menas ndōgo, matev ate ndægo qalōvuam

(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Felisi ezoqam giyogem av nqægo, Yesu ndigu Sadusi ezoqam ùnime-tokāz, yaq ndigu gèpindám, manqat vō-einim.

³⁵ Yaq tigi ezoqa kopo, ndego Mozes-qa guguna manqat otevat ezoqam gegoam, Yesu matemateam-qa mbogoám, gembobevap,

³⁶ “Nōméndim ezoqam. Mozes-qa guguna manqat mokho-te, matev uni kandambaqape-in ākhanégo?”

³⁷ Yaq Yesu gendo-qavōiu, “Matev kandambaqape nqáne: ‘Kuku yà betaqagó, Evezōza-te, ndego qoge Mbumbukiam, uni qoqa mbōni-te neka uni qoge nqova-te neka uni qoqa matavap-te.’

³⁸ Matev uni kandambaqape-in nqáne. Nqanek gò:megeát.

³⁹ Geté até nqané-a, kandambaqapé. ‘Ezoqa nōme-te, kuku āv tabetaqambe:gó, av qakeza kha-te kuku ndaqambe:go.’

⁴⁰ Mozes-qa guguna manqat ate ndægo neka nōmendim manqat ndōgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gipeaomem, nqanek matev menas-té qanō-vōgí.”

Yesu ambá av nqægo, Deivid-ge zeo mbā, geté ndego até tege Evezōzá

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Ndigu Felisi ezoqam, ate av-té giwaniapam, yaq Yesu tenōzō-beváp ndōgo, gezō-ein,

⁴² “Gê, zo ndozo-matavap? Mesaya ndego, Mbumbukiam tendo-khofotav, ndego gekha ezoqam-gê zeò?”

Yaq gimbo-qavōinam, “Ndego Deivid-gé Zeó.”

⁴³ Yaq Yesu gezō-ein, “Av tægoat ndægo, yaq gekha zapá, Deivid ndego Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, Evezōza gembo-akha? Manqat ndōgo, Deivid ge-ein, nqáne:

⁴⁴ Evezøza Mbumbukiam, noge Evezøza, āv gembøe-eín nqægo,
 ‘Noqá nakeamo zenda-té qanøqóm.
 Até qóqotát, atema no qogi qaqa ezoqam,
 qoqa zenda tokhotapak mokho-te vøtaqambú-āb.’

⁴⁵ Gê, Deivid ndego Mesaya, Evezøza ndembo-akhayam, yaq ngenek Mesaya, áv kené-Deivid-ge-zeo-ev?”

⁴⁶ Yesu nqanek bevap manqat gezø-ein, ndigu Felisi ezoqam kopømba mbaín, gembó-qavøinām. Yaq ta khøuwa-qa zita-te, ezoqa møe ndøgoném, Yesu bevap nøme vømbøé-gonēm.

23

Yesu ezoqa Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Felisi ezoqam-qa yaq-te gegugub

(Mak 12:38-39; Luk 11:43, 46; 20:45-46)

¹ Yesu ekeza paev ezoqam neka ezoqa ewaqape gezø-ein,

² “Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Felisi ezoqam, Mozes-qa iziz ndøndapém, zo ndi:zømesim.

³ Yaq nakémbá, zo tiqa manqat, o-mba zømbø-ndapé, neka matev ate ndægo vøgó, av ndizømbø-manqate! Geté tiqa matev mbøpæev. Zapa ndøgo, matev ndøgo, ezoqa nøme ndi:zømesim, ndigu ekezan matønumáv.

⁴ Ndigu ezoqam-qa nqanqa-te, viniv-qape mo:-aumatún. Yaq ezoqa amba-amba me:-eqagimatún. Geté ndigu zenda-qase aumáv, ezoqa vøzømbé-tøkeát, ndigu nqanek viniv ndi-eqawat.

⁵ Ndigu matev ate ndægo, ezoqa qeivi nonqo mba ndøgoatún. Mboges-qase ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat-qase ndøu-peawap, tiqa kawa-pap-te neka pingim-te giløvønumatun, kandakandá sege-khakheinumatún, neka ndabua gi-uzamín, gi loloákh segezø-følæpát. Yaq ezoqa iz tiabezømbø-eqawát.*

⁶ Ndigu tøzømbø-khaneát ndøgo, lou loge kandakanda-te neka guliguli khoev-te, iz akhayapak-qá qonam nonqo-té gíqonumát,

⁷ neka ezoqa ewaqape, maket manqei-te, ndigu khaiya mboma manqat vizap-us bezø-manqate, neka ‘nømendim ezoqam’ sasa bezø-akhayam.

⁸ Geté zo, ‘nømendim ezoqam’ bezø-akhàyám. Zapa ndøgo, zo nømendim ezoqa kopo zømbegó. Geté zo evenáp. Vinivinimba mbaín.

⁹ Neka zo ezoqa ‘Tat’ mbo-akhàyám, nqanek manqei-qape-te. Zapa ndøgo, zo tat kopo zømbegó. Ndégo, yan-te ngo:yage.

¹⁰ Neka zo ‘megeat ezoqam’ bezø-akhàyám. Zapa ndøgo, zo megeat ezoqam kopo zømbegó. Kelisó.

¹¹ Gekha ezoqām kandambaqape ndego, zo mokho-te, ndego zogé sasae ezoqam begó.

¹² Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, ekeza iz te-eqatat, teqa iz gévoatát. Neka gekha ezoqām ndego, ekeza iz tevoatat, teqa iz gó:-eqatát.”

22:44 22:44 Psa 110:1; Met 26:64 **23:3 23:3** Mal 2:7-8 **23:5 23:5** Met 6:1; Exo 13:9; Deut 6:8; Num 15:38-39 * **23:5 23:5** Nginik Felisi ezoqam, Mbumbukiam-qa Manqat-qase, pepa-té gini-peaomemín, mboges-qasis-te vønqeutumemín, neka kawa-pap-te neka pingim-te vølvønømemín, giligulimam. Ndigu āv gini-matavupám nqægo: Ndøgo Mbumbukiam-qá poév, matev av nqægo gimatønumam. Taqa yaq-te qoté-geveām, Exo 13:9, 16, neka Deut 6:4-9 neka Deut 11:13-21. Neka tiqa ndabua-te, gi loloákh segezø-følæpám. Yaq ezoqa tini-zøtezín ndøgo, ndigu Mbumbukiam-qá sasae ndøgoatún. Taqa yaq-te qoté-geveām, Num 15:37-41. Geté ndigu Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, nqanek matev ate ndægo, ekeza iz eqawat nonqo mba me:matønumám. **23:11 23:11** Met 20:26; Mak 9:35; Luk 22:26 **23:12 23:12** Job 22:29; Prov 29:23; Luk 14:11; 18:14

Yesu Mozes-qa guguna manqat nɔmɛndim ezoqam neka Felisi ezoqam, tiqa manqa-zapazapa gezɔ-vɔndɔyam

(Mak 12:40; Luk 11:39-52; 20:47)

¹³ Yaq Yesu manqat nɔme ge:zɔmas, gezɔ-ein, “Zo mɔzo-soqoéz, zo Mozes-qa guguna manqat nɔmɛndim ezoqam neka zo Felisi ezoqam. Zo khavozam ezoqám. Zo mboqog, zɔto-tokɔvém, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te, ezoqa vɔe-ɔz. Zo zɔkezan onimáv. Neka ezoqam ndigu, onim-qa ndigu, zo zɔzɔmbe-khafaép.†

¹⁵ Zo mɔzo-soqoéz, Mozes-qa guguna manqat nɔmɛndim ezoqam, neka zo Felisi ezoqam. Zo khavozam ezoqám. Zo qamba-qambá ndozo-okho neka ndozo-ane, ezoqa kopo-qa ndozovawe, zo tezɔpaev. Yaq ndego zo tezɔpaev, zo manqa-zapa-te nɔme mba zotóveém, áv taoká, av zo zɔkezan ndɔzɔte:go. Yaq até ndegó-a, gɔinam-té gemɔwáv, zo namba.

¹⁶ Zo mɔzo-soqoéz. Zo bɔi waev mbain ezoqam, ituza-qa zogó. Geté até zó-a, bɔi waev mbáin. Zo áv qazɔte-manqaté nqáego, ‘Ezoqa Mbumbukiam-qa khoev-qa iz-te, manqa mbusa teve, gete manqa mbusa geawateav tɔgoat, ndɔgo kopɔmbá. Mbumbukiam te-te ndego yaq-fia gétayák. Geté ezoqa gol-qa iz-te, ndɔgo Mbumbukiam-qa khoev-te ndɔuve, manqa mbusa teve, yaq ndego manqa mbusa até begeawát.’

¹⁷ Ge zó, matavap neka bɔi waev mbain ezoqam, gigiap kandambaqape ákhanégo? Gól, ó, Mbumbukiam-qá khòev? Gol, ndɔgo khokhó. Geté Mbumbukiam-qa khoev-te qamɔ-oein, ndɔgo tɔme-gigiap-qape-ín, vɔmɔ-Mbumbukiam-qa-gigiap-in.

¹⁸ Neka zo nɔme, áv qazɔte-manqaté nqáego, ‘Ezoqa lou-qase-qa iz-te, manqa mbusa teve, ndɔgo Mbumbukiam-te sɔvakha gigiap ndilɔvutam, gete manqa mbusa geawateav tɔgoat, ndɔgo kopɔmbá. Mbumbukiam te-te ndego yaq-fia gétayák. Geté ezoqa sɔvakha gigiap-qa iz-te, manqa mbusa teve, ndɔgo lou-qase-te to:ve, yaq ndego manqa mbusa até begeawát.’

¹⁹ Zo bɔi waev mbain ezoqam, gɛ, gigiap kandambaqape ákhanégo? Ndɔgò, sɔvakha gigiáp, o ndɔgò, sɔvakha lɔvutam nonqo, Mbumbukiam-qa khoev-te ndɔugu? Sɔvakha gigiap ndɔgo, khokhó. Geté sa ndɔgo, tɔme-gigiap-qape-ín, sɔvakha lɔvutam nonqo toqomo:ve, vɔmɔ-Mbumbukiam-qa-gigiap-in.

²⁰ Yaq nakémbá. Gekha ezoqám ndego, sɔvakha gigiap lɔvutam nonqo-qa iz-te, manqa mbusa teve, ndego manqa mbusa, gigiap menas-qá iz-té genóvé, sɔvakha lɔvutam nonqo neka gigiap ate ndægo, ndɔgo ndo:ve.

²¹ Neka gekha ezoqám ndego, Mbumbukiam-qa khoev-qa iz-te, manqa mbusa teve, ndego até Mbumbukiam-qá iz-té-a, vóvê. Zapa ndɔgo, Mbumbukiam ndɔgo teyagé.

²² Neka gekha ezoqám ndego, yan-qa iz-te, manqa mbusa teve, ndego Mbumbukiam-qá qonam nonqo-qá iz-té genóvé. Zapa ndɔgo, yan ndɔgo, Mbumbukiam-qá qonam nonqó. Neka ndego, manqa mbusa, até Mbumbukiam-qá iz-té-a, vóvê.

²³ Zo mɔzo-soqoéz, Mozes-qa guguna manqat nɔmɛndim ezoqam neka Felisi ezoqam. Zo khavozam ezoqám. Zo até avɔe gigiap uni khasɔkhasis-ín-a, qazɔtɔndo-pe:tatun, zɔqqaemín, qaqageap vɔmɔ-ten-in, yaq qatoat kopo, Mbumbukiam vozombɔ-etɔmemin. Matev khasɔkhasis av nqáego, zo

† **23:13 23:13** Baebol kopokopo nɔme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nɔme ndɔgó. Ta manqat nqáne: ¹⁴ Zo mɔzo-soqoéz, Mozes-qa guguna manqat nɔmɛndim ezoqam, neka zo Felisi ezoqam. Zo khavozam ezoqám. Zo ngængæm zozɔmbe-khavozumatún, tiqa khoev neka gigiap vozozɔ-aqonumatun. Neka zo ezoqa ewaqape-qa bɔi-te, guliguli loloakh sozogoatún. Yaq nakémbá zoqa yaq-fia, viniv kandambá tozomɔ-ndapem. **23:16 23:16** Met 15:14 **23:22 23:22** Isa 66:1; Met 5:34 **23:23 23:23** Lev 27:30; Mica 6:8

mòzogoatún. Geté matev kandakanda, Mbumbukiam-qa guguna manqat-te nqapeawap, zòsanqawatún, kopømba ande av ezoqa nøme-te, matev eqeieqei matanam matev, neka tanakh matev, neka unimanqatin matev. Matev eqeieqei khasøkhasis tozogoat, ndøgo kopømbá. Geté gigiap-qape ndøgo, matev eqeieqei kandakanda tozogoat.

²⁴ Zo bøi waev mbain ezoqam, ituza-qa zøgó. Geté até zó-a, bøi waev mbain. Zo yaf-te, piopam zoqombinamín. Geté kemol-qapu ndu:vøete, zo sòzo-khoutøve:mín.

²⁵ Zo mòzo-soqoéz, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Felisi ezoqam. Zo khavozam ezoqám. Zo kap neka melek, mumat mba zoto-sunguzumatún. Geté mokho-te ndøugu, khavim-ús. Ta kap neka melek ndøgo, zó. Zoqa mokho-te, gigiap qovet møqæ neka zøkeza kha mba qeivi matev zømbu:gú.

²⁶ Zo Felisi ezoqam, zo bøi waev mbain. Bugukhokhof, mokho-té qazonø-sunguzám. Yaq até bavokhó-a, segébæbæis.

²⁷ Zo mòzo-soqoéz, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Felisi ezoqam. Zo khavozam ezoqám. Zo andé manqei-pakha ozáp. Bavokho ndo:go, khakheitáp neka busøgeáp neka voqoát. Geté mokho-te ndøugu, bazag neka peakha vøvanq mba mu:gú.

²⁸ Zo até kopó. Bavokho nandozo-keoge, bugug eqeieqei. Geté zoqa mokho-te nandøugu, khavozam neka manqa-zapazapá qazømbe-tøtvøyám.

²⁹ Zo mòzo-soqoéz, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Felisi ezoqam. Zo khavozam ezoqám. Zo Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam neka gekha ezoqa eqeieqei nøme, ibugukhokhof giyageapam, khoev qaniganimav zozø-puanumatún, tiqa manqei-pakha-te, neka vozozø-fegatun.

³⁰ Neka zo äv qazøte-manqatatún nqægo, ‘Ni amba nigi atanakha-zapazapaza-qa khøuwa-te tizi-yagein, ni ndigu ambá nizø-tøkeák, ndigu Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gizitagat.’

³¹ Zo av ndøzøte-manqate, yaq zo äv qazøte-vøndæmét nqægo, zo tigi zí, ndigu Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gizitagat.

³² Sáq. Vø-apét. Nandav matev, ùnime:-khouím, av zogi atanakha-zapazapaza gi:matønumam.

³³ Zo waza soqøsoqa. Ge zø ndozo-matavap, gøina wageap-qa møe, áv khazømbøé-khokhøz?

³⁴ Nqæ! No Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam neka matavap loloakh ezoqam neka nømendim ezoqam notøndó-khofosumát, zo-te. Geté zo ndigu ezoqa nøme, pakhapakha zozø-khanæmát, neka nøme tae mutui-te vozó-tøkebumát, neka nøme Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te vozó-febumát, neka vemiav nøme-te atema vemiav nøme-te vozó-ngeasumát.

³⁵ Yaq nakémbá, ezoqa eqeieqei ate ndi:gu, pakhapakha gizø-khanæmam, Eibol gilaem, qamat, atema zo Zekalaya, Belekia-ge yo, pakhapakha qazombo-khanøem, yaq Mbumbukiam-qa khoev-a, yaq søvakha gigiap løvusam nonqo lou-qase-te, taqa yaq-fia nqosøgeap zo-té qanø-nqeivøém.

³⁶ No unimanqatín nqazø-manqate: Nqanek yaq-fia nqosøgeap ate nqægo, zo-té qanø-nqeivøém, zo ndakin nqazoyage.”

*Yesu Zelusalem-ak-qa mbøni qambova
(Luk 13:34-35)*

³⁷ Yaq Yesu manqat nøme ge-ein, “Zelusalem, Zelusalem, zo Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, pakhapakha ndozozø-khaneam, neka nandí

ndōzōtē-zitōgē, ndigu Mbumbukiam zo-te ndendo-khofosam, no khōuwa kopoáv, baqa amba nōte-eqagimám zo-te, kopōmba ande av kokolok evo nduigu, nakheis gukhatobin, ekeza taf mokho-te vō-ozin. Geté zo gèzōmboqasi:vám.

³⁸ Nqáe! Zoqa khoev nqanek, gésoqá. Ezoqam mbaín, segégoát.

³⁹ No nqazó-manqate: Zo no nango naqanøká zónōmendamák. Geté ta khōuwa-te ndōgo, sa tōzōtē-nōmendám, zo tozo-einim, av nqægo, 'Mbumbukiam ngenek ezoqam bèkhakheinōvém, Evezōza-qa iz-te ngegeav!' "

24

Mbumbukiam-qa khoev tōsoqa (Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Yesu Mbumbukiam-qa khoev ge-ivav, nakhoa gegeveat, yaq ekeza paev ezoqam tinduzáv ndōgo, gimbo-einim, "Qotéqeiv. Khoev mbomōmbomá ndōpuate, Mbumbukiam-qa khoev uta mokho-te."

² Yaq Yesu gezō-ein, "No unimanqatin nqazō-manqate. Khoev ate ndægo, ndozoqeivi, manqei-té qamō-khakhandám. Nandi kopo nōme, nandi nōme-te, gó:zaveák."

Viniv vinivinimba tōfakhanam (Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Taqa zita-te, Yesu Oliv manqei poyat-té genōwáv, vōmōqom. Tegi paev ezoqam mba ndōgoám, te namba. Yaq āv gimboe-bevōpém nqægo, "Qonimbí-ein. Matev nandav qoqote-manqatam, gekha khōuwā qanéfakhān? Neka andé gekha matev me nitíqeivim, ni tōtinōten, av nqægo, qo qotōndō-qavāq neka nqanek manqei-qape gemō-navōēm?"

⁴ Yaq Yesu gezō-qavōiu, "Aiyá qagó. Zo ezoqa betúbām.

⁵ Ezoqa kopoáv, noqá iz-té gindú-okhoát. Ndigu ezoqa āv gizōmbé-manqatát nqægo, 'No Kelisó', neka ezoqa kandambá titubumat.

⁶ Zo nakhag-qa yaq-te tozo-ewagat neka nakhag u vozó-ewagāt, zo mōe ndōgō. Matev av nqægo, ndōkhæ-fakhanám. Geté manqei-qape-qa vaev zuá.

⁷ Manqei nōme, manqei nōme namba, nakhag ndōgoát, neka kawa ezoqa nōme-qa bawan, kawa ezoqa nōme-qa bawan namba, vōnōfeapāt. Manqei nōme-te, lou mbaimbai zōwagát, neka manqei nōme-te, manqei vōkukuvōemāt. Manqei vinivinimbá. Kopoáv.

⁸ Geté nqanek matev ate ndægo, ngazu mbá. Ndōgo kopōmba ande av-té, sævam tui-ova, nqosōgeap ande tuikhantav.

⁹ Zo ndōgavemát neka vōngiæzotāt, lōvōte-te sasa ndō-abumāt. Manqei-manqei ate ndægo, zo gezō-sanqawupát, no zapaya.

¹⁰ Ta khōuwa-te ndōgo ezoqa kopoáv, tiqa unimanqatin no-te segemō-ivōvemát. Ndigu yaqyaq-a gésanqambupát neka qaqa ezoqam-qa zenda-te izuizu vō-ambumāt.

¹¹ Yaq khavozam manqa vevezam ezoqam ndōfakhanám, kopoáv, ezoqa kopoav vōtubām.

¹² Yaq matev soqōsoqa sa tōnō-khouwevtét. Yaq ta zapaya ndōgo, ezoqa kopoáv, tiqa kuku matev segezō-navōém.

¹³ Geté gekha ezoqām ndego, bazafōgakh-us teyat, atema vaev-te, ndego ndōmō-khandí:v.

14 Manqat Mbomambaqape, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te, ezoqa sugumú-zømesimít, manqei-qape ate nqægo. Bawan vinivinimba ate ndægo, sugumú-ewagét. Manqei-qape-qa vaev, khæ ndøfakhán.”

*Gigiap soqaqape tøfakhan Mbumbukiam-qa khoev-te, Zelusalem taon-te
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)*

15 Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo gigiap soqaqape zóqeivím, ndøgo Deniel, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, ge:manqatam. Mbumbukiam-qa khoev-té qanú-wuøyát. Geté khafeap kandambá, gigiap av nqægo tøu-wuøyat ndøgu. (Gekha ezoqām ndego, nqanek manqat tegeveam, mokho bømboqeív.)

16 Zo nqanek gigiap tozoqeivim, yaq gekha ezoqām ndigu, Zudia plovins-te tiyagat, manqei popotap-té giabenø-khokhóz.

17 Gekha ezoqām ndego, khoev ova to:yat, ndego khoev mokho-te bè-øn, gigiap vømøndó-upøgim.

18 Neka gekha ezoqām ndigu, khæ-te tisaætet, ndigu ndabua upøgim-qa bevèséz.

19 Ta khøuwa-te ndøgo, ti-te ndigu unimé:-soqá, sakheis emu-us ndigu neka nakhei tete ndizøloge.

20 Mbumbukiam zombó-vi:mát. Nqanek matev, qozaq viav-te o Sabat khøuwa-te, befàkhán.

21 Viniv ndøgo, ta khøuwa-te tøfakhan, føgakh-mbá tantáv. Mbumbukiam manqei-qape ande ge:khakheinam, atema ndakin, matev føgakh-qape fakhaneáv, av ta khøuwa-te ndøgo tæfakhan. Yaq até taqa zita-té-a, matev føgakh-qape av nqægo, nango gemø-fakhanák.

22 Geté Mbumbukiam matavap é-møndo:vé, av nqægo, khøuwa ndøtokhopogeaqasí:z. Mbain tøgønín, yaq ezoqa kopo ambá gemø-khandi:vák. Mbumbukiam, khøuwa, ti zapaya ndigu tené-tokhopogeaqasí:z, ndigu ekezan gevevesam.

23 Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa tezø-ein, av nqægo, ‘Ngé! Keliso ngéneq,’ ó, ‘Ndé. Keliso ndégo,’ yaq zo ndø-unimanqatiním.

24 Zapa ndøgo, khokho Keliso neka khokho Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ndøfakhanám. Ndigu matev kandakanda neka umingiap matev ndømatønnumát. Yaq kopømba tøgønín, até ndigú-a, Mbumbukiam ekezan gevevesam, ambá ndætubám.

25 Ndakin zo mðzøte-zøté. Møezø-ein, matev av nqægo, ndømø-fakhanám.

26 Yaq nakémbá, ezoqa zo tizø-manqatat, av nqægo, ‘Ndæ! Ndego ndendóya, leg-av manqei-te,’ yaq zo ndøgo ndøzāv. O tizø-manqatat, av nqægo, ‘Ndæ! Ndego ndendópewe,’ zo ndøgo ndø-unimanqatiním.

27 Zapa ndøgo, Ezoqam-ge Yo tegeav, nakhamas-té gendó-fakhán. Andé ndand mé:vøiyám, ndøgo khaiya ate ndægo sa tumukhazet, khøuwa vøndē-fakhanín-a, vømē-sinanín.

28 Søvakha pikia ande āv kenéveāt, koe ndøgo tinø-piaín.”

*Yesu nango tendoqavan
(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)*

29 Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Matev føgøføgakh khøuwa timi-nasinim, yaq nqova mbaín, khøuwa waev segembó-navøém, neka

lɔvɔyak beawap mbaín, neka nduku yan-te ngo:go vɔndó-o:áz, neka gigiap fɔgɔfɔgakh, yan-te nqo:go, vókukuvɔēm.

³⁰ Yaq yan-te nqo:go, Ezoqam-gé Yo-qá khakhatap ndó:fakhán. Yaq bawabawan ate nqægo, manqei-qape-te nqago, mbøni zombóvá neka vó-eivám. Yaq Ezoqam-gé Yo ndø-ometám. Khaiya ozoz-té genøgeáv. Bazafɔgakh-ús neka waev-qape-ús.

³¹ Yaq kipi ndówáv. Wag gembøe-eqavét. Yaq ndego ekeza enzol ezoqam ndókhofosám, manqei-qape ate nqægo, khøuwa vɔndē-fakhanin-a, vømē-sinanin, neka sanqa-sanqa vømbō-anam. Yaq gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam gevevesam, manqei-qape ande āv khandēvavet, enzol ezoqam gémváb.”

*Yesu ge:zomas, ande āv kinizøtēz, av nqægo, teqa qavøne khøuwa avønín
(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)*

³² Yaq Yesu manqat nøme ge:zomas, gezø-ein, “Zo fig tae-té qazøté-zøté. Tang-te mbusa tɔfakhanam, esokho vɔqabām, yaq zo møzøte-zøtezín, wavam khøuwa avønín.

³³ Yaq matev até kopó. Zo nqanek matev ate ndægo tozo-qeivimat, no qate-manqatavun, yaq zo sɔzøté-zøté, Ezoqam-ge Yo, avønín gendóqaván.

³⁴ No unimanqatín nqazø-manqate. Ezoqa nøme, ndakin ngiyage naqanøká gépakhaezák. Até géyagát, atema ta khøuwa-te ndøgo, nqanek matev ate ndægo vømú-fakhanām.*

³⁵ Yan neka manqei-qape ndømø-navøém. Geté noqa manqat gemø-navøemák.”

*Ezoqa mè:zøtezák, Yesu gekha khøuwa-tē gendé-qavān
(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)*

³⁶ Yaq Yesu manqat nøme ge:zomas, gezø-ein, “Ezoqa mè:zøtezák, nqanek matev gekha khøuwa-tē neka khøuwa iz-tē qanéfakhán. Até enzol ezoqām-a, yan-te ngo:yage, neka até Yó-a, zøtezteáv. Geté Eve yakhapús sege-otév.

³⁷ Ezoqam-ge Yo-qa qavøne khøuwa āv tønégóát, av Noa-qa khøuwa-te qægoam.

³⁸ Ta khøuwa-te ndøgo, khouwat-qape fakhaneav qagoam, ezoqa lou loge zɔgoupám, neka izam vøzø-goupam, neka sakhei vøzøkimam-a, vø-etoumam, até gemát, atema Noa khagua-qape-te vøu-on.

³⁹ Ndigu mè:zøtezák, ande gekha matev me ndøfakhán ti-te, atema vɔndø-khouwa, vøngiæzo. Yaq Ezoqam-ge Yo tendoqavan, matev até kopó, āv tønéfakhán.

⁴⁰ Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa menas khae-te tisasætet, nøme ndego, Mbumbukiam ndøndáf. Geté nøme ndego, segé-iváv.

⁴¹ Neka sakhei menas, flawa timivisumit, nømu ndugu, Mbumbukiam ndøndáf. Geté nømu ndugu, segé-iváv.

⁴² Yaq nakémbá. Gø:feazoát. Zapa ndøgo, zo khøuwa neka khøuwa iz zøteztezák, zoge Evezøza te:fakhan.

⁴³ Gèmbø-mataváp: Khoev eve amba te:-otevín, av nqægo, ande gekha khøuwa iz-te, aqonam ezoqam tendowav, yaq ndego ambá gé:buvák. Geté ambá sege-tiawatín. Yaq ndego aqonam ezoqam ambá gembótakák, khoev sa tembo-nqawain.

24:30 24:30 Zech 12:10; Veve 1:7; Dan 7:13 **24:31 24:31** 1 Ko 15:52; 1 Tes 4:16 **24:34 24:34** Met 16:28 * **24:34 24:34** Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndego Mbumbukiam-qá khoev ngi-wat-qa yaq-té abete-manqatám, neka gekha matev vinivnimba nøme ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo tɔfakhanam. **24:35 24:35** Met 5:18 **24:36 24:36** Kel 1:7; 1 Tes 5:1-2 **24:37 24:37** Gen 6:5-8 **24:39 24:39** Gen 7:21-23 **24:42 24:42** Met 25:13 **24:43 24:43** Luk 12:39-40; Veve 16:15

⁴⁴ Yaq nakémbá. Até zó-a, zo vò:khakheinám. Zapa ndógo, Ezoqam-ge Yo, ta khøuwa-te ndógo tendéqaván, zo matavapøteav tøgoat, ndego tendoqavan.”

Yaya etæ manqat, sasae ezoqam eqeieqei neka sasae ezoqam soqaqape-qa yaq-té

(Luk 12:41-48)

⁴⁵ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Gekha sasae ezoqâm, ndego eqeieqei neka matavap loloakh-us? Sasae ezoqam eqeieqei neka matavap loloakh-us av ngé:go. Tege kawa ezoqam, manqei nøme-te tewav, yaq ndego sasae ezoqam, keoge ezoqam teve, teqa khoev teqeivat neka tegi sasae ezoqa nøme, khøuwa eqeieqei-te lou vøzø-etoumât,

⁴⁶ yaq vaev-te nqawa tendoqavan, teqeiv av nqægo, ndego sasae eqeieqei ndøgõt, ndego sasae ezoqam kopømbá, khanakhanákh.

⁴⁷ No unimanqatín nqazø-manqate. Ndego kawa ezoqam gigiap ate ndømbøgo, keoge ezoqam ndégo tévé, ngenek sasae ezoqam.

⁴⁸ Geté ndego sasae ezoqam, soqaqape tegoat neka av te:matavupat nqægo, noge kawa ezoqam nakhamas-te gendø-qavanāk,

⁴⁹ yaq ndego tegi sasae kopømba ezoqam kha zókhanæmât, neka lou vólogât neka ibøkha soqa vó-izumât, ezoqa nøme namba, ndigu oskia gi-izumatun,

⁵⁰ yaq tege kawa ezoqam ta khøuwa-te ndógo tendéqaván, ndego sasae ezoqam khakheinøpøteav tøgoat neka otevatav vøgoât, ndego tefakhan.

⁵¹ Yaq kawa ezoqam, ndego sasae ezoqam, yaq-fia nqosøgeap mbó-etoám. Yaq-fia kandambá teta, te-te ndego. Yaq ndógo tenó-khofotáv, ma khavozam ezoqa nøme ndi:gu. Yaq té-eivumât ndógo, neka khaya vóvivisumât.”

25

Yaya etæ manqat, mbasønakheis ten-qa yaq-te

¹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Ta khøuwa-te ndógo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, ande āv qanégoát nqægo:

Mbasønakheis møndøgoám. Tén ate gi:goam. Ezoqam, sævam te-okí, qatøzu-qa ndøgoám. Lampá namba me:záv.

² Faev nøme ndigu, matavap loloakh-ús. Geté faev nøme ndigu, matavap loloakh mbaín.

³ Ndigu matavap loloakh mbain mbasønakheis, oil nøme upøgipøteáv, lampa-te qouzam nonqo.*

⁴ Geté ndigu matavap loloakh-us, oil nøme møndø-upøgím.

⁵ Yaq ndego ezoqam, sævam te-okí, yakha møndævá. Yaq ndigu mbasønakheis, venanqei zøvín, vøføyam, venanqei sasa ndøsømbiam.

⁶ Yaq qamø-umba ndógo, ezoqa tĩndi-akhaém, ‘Ezoqam sævam te-okí, ngégeav! Mòzotøndozáv. Zimbøé-qatøzém.’

⁷ Yaq ndigu mbasønakheis ten ate gi:goam, sùgumusúz, tiqa lampa waev vø-khouwe-khouwevam.

⁸ Yaq ndigu matavap loloakh mbain mbasønakheis, matavap loloakh mbasønakheis gizø-ein, ‘Ni oil zoní-etoám, zoqa nanda. Niqa lampa avønín gékhouvøém.’

⁹ Yaq matavap loloakh mbasønakheis gindu-qavøinam, ‘Nakhoa mbaín. Oil nqanek nqanigu, kopømba mbaín, zo vøizø-etoám neka ni nikeza nonqo. Geté oil wi ezoqam-té qanøzáv, nøme vømøwi.’

24:47 24:47 Met 25:21, 23 **25:1 25:1** Veve 19:7; Luk 12:35 * **25:3 25:3** Ta khøuwa-te ndógo, kelesen mbaín. Geté ezoqa oliv oil ndøqouzumám, tiqa lampa-te. Ta oil ndógo, oliv tae nanga-qá ét. Nandí gini-pesegimám, oil sasa ndøwain.

10 Yaq ndigu vōzav. Geté gi-ivøvem, ndego ezoqam sævam te-oki, tēnefakhán. Yaq mbasønakheis faev ndigu, go:khakheinam, namba me:zāv ndego, neka nōkenøkem lou loge-te vømō-oz. Yaq mboqog keoge ezoqam, até gindigonem, mboqog vōtokøzem.

11 Yaq vaev até ndigú-a, matavap loloakh mbain mbasønakheis, vōfakhaz. Gi-akhaem, ‘Khanánqa. Khanánqa. Mboqog qoní-mboqozó!’

12 Geté yaq ndego sævam te-oki, gezø-qavøiu, ‘Av taoká. No nōtenøtenák zo.’ ”

13 Yaq Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, gezø-ein, “Yaq nakémbá. Gò:feazoát. Zapa ndógo, zo khøuwa neka khøuwa iz zøtezøtezák, Ezoqam-ge Yo te:fakhan.”

Yaya etæ manqat, sasae ezoqam-qa yaq-te, kawa ezoqam moni gezø-etoam, ti:sasaetat
(Luk 19:11-27)

14 Yaq Yesu yaya etæ manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev, ande āv qanéhoát nqægo:

Ezoqam mōndøgoám. Manqei nøme-te okho-qa ndøgoám. Yaq ndego ekeza gigiap, sasae ezoqam-qá zenda-té genø-awám, timbøe-qeivat.

15 Sasae ezoqa nøme, moni pus faev gembo-etoam. Nøme ndego, menás. Neka nøme ndego, kopó. Moni ndego gezø-etoumat, ndógo tø-einín, tiqa matev eqeieqei neka zøtezat, ande āv khazømbēgo. Yaq ndego até gendego, vōwav.

16 Yaq ndego ezoqam, moni pus faev ge-upøzo, gème-sasáe, moni pus faev nøme vōqas.

17 Yaq até ndegó-a, moni pus menas ge-upøzo, nøme menas vōqas.

18 Geté ndego ezoqa nøme, moni pus kopo gendapaz, manqei mba ndø-óz, tege kawa ezoqam-gi moni vōkhonab.

19 Yaq møi-mbá sege-awám, tige kawa ezoqam nqawa tēandō-qāvān. Yaq gezøbevap, ‘Nginik nogi moni, āv khazømbøé-matønumam?’

20 Yaq ndego sasae ezoqam, moni pus faev ge-upøzo, faev nømé namba sùgumu-upøzotavún, neka moni ate gi:goam, kawa ezoqam vømbō-etoam, gembo-ein, ‘Káwa ezoqam. Qotézømet. Moni pus faev ndigu, noqa zenda-te qoqo-ab, no moni pus faev nøme nøteqás. Moni ate ndi:gu, ngínik.’

21 Yaq ndego kawa ezoqam gendo-ein, ‘Mbomambaqapé. No khanakhanákh. Qo sasae ezoqam qanimáv. Gigiap-qase ndøgo, qoqa zenda-te qæve, qo eqeieqei qombo-kewagám. No gigiap nøme mba nøtaqambó-etoám, toqombo-kewagat. Vøndo-óq. Khanakhanakh zígoném, no namba.’

22 Yaq até kopó, ndegó-a, sasae ezoqam, moni pus menas ge-upøzo. Kawa ezoqam-te gewav, āv gembøe-eín nqægo, ‘Káwa ezoqam. Qotézømet. Moni pus menas ndigu, noqa zenda-te qoqo-ab, no moni pus menas nøme nøteqás. Moni ate ndi:gu, ngínik.’

23 Yaq ndego kawa ezoqam gembo-ein, ‘Mbomambaqapé. No khanakhanákh. Qo sasae ezoqam qanimáv. Gigiap-qase ndøgo, qoqa zenda-te qæve, qo eqeieqei qombo-kewagám. No gigiap nøme mba nøtaqambó-etoám, toqombo-kewagat. Vøndo-óq. Khanakhanakh zígoném, no namba.’

24 Yaq até ndegó-a, ndego moni pus kopo gendapaz, vøndō-on. Yaq ndego kawa ezoqam āv gembøe-eín nqægo, ‘Káwa ezoqam. No mōtenøtén, qo matev føgakh-qape ezoqám. Qo gigiap sòqo-peaín. Geté khae sasae kandakanda, ezoqá nøme qagoatún. Qo toqopewát ndógo, qo qakezan ogekhæmav ndoqogo.

²⁵ Yaq nakémbá. No mœe nogoám. Yaq no qogi moni nõkhonáb. Manqei-té qæmø-otáz. Yaq ndakin qogi moni ngínik.'

²⁶ Yaq ndego kawa ezoqam gendo-ein, 'Qo sasae ezoqam soqain neka wau-qapé. Qo ndoqo-matavap, no ezoqa matev føgakh-qape, no avøe gigiap qæpe:tatun, no nõkeza ogekhæmav ndøgo,

²⁷ yaq qo moni, ambá moni nqeisam nonqo-té qomø-utazín. Yaq no ndakin qatøndo-qavan, ndigu moni elavøqase, bèkhouwezín, tæ-upøzoín.'

²⁸ Yaq ndego kawa ezoqam ge-ein, 'Moni pus kopo, vøe-viomém. Yaq ndégo tozombó-etøomém, ndego moni pus ten ndimbogo.

²⁹ Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, gigiap ndømbogo neka eqeieqei vømbó-kewagāt, no nøme mba nømbøé-etoám. Geté ndego, gigiap eqeieqei keogeav tøgoat, até ndøgó-a, gigiap-qase ndømbogo, nøtéviwám.

³⁰ Ngenek wau ezoqam, bavokhó qazonø-oginám. Bøivun-té. Yaq té-eivumát ndøgo, neka khaya vøvivisumát.' "

Manqa ovøyam kandambaqape tøfakhan

³¹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, "Ezoqam-ge Yo tegeav, ndego kawa ezoqam ndøgeáv. Bazaføgakh-ús neka waev-ús. Ndego ekeza enzol ezoqam ate ti:goat namba mé:geáv. Yaq ekeza kawa qonam nonqo qanimav-qape-té gonóqotáv.

³² Yaq bawabawan ate ndi:gu, teqá megemege-té ginømváb. Yaq ndego ezoqa ewaqape, géqatøzó. Av gené-qatøzó, av sip keoge ezoqam gi:goatun, sip mba vini, neka naningus mba vini.

³³ Ezoqa eqeieqei, ekeza nakeamo zenda-té genø-áb, neka ezoqa soqøsoqa, ekeza yogea zenda-te vø-áb.

³⁴ Yaq ndego kawa ezoqam, ndigu ekeza nakeamo zenda-te tiwanat, āv gezømbé-ein nqægo, 'Vøndozáv, zo ezoqam. Noge Tat, zo mõndø-khakheinøvé. Mbumbukiam-qa Megeat Matev, ndego ibugukhokhof zo gezønøza, manqei-qape ande ge:khakheinam, zoqá.

³⁵ Zapa ndøgo, no ifi qanø-vinumam, zo lou zonø-etøumám. Neka ibøkha naq qanø-papumam, zo ibøkha zonø-etøumám. Neka no manqei vini-ak qægoam, zo khoev zonø-manqatám.

³⁶ Neka no ndabua mbain qægoam, zo ndabua zonø-etøumám. Neka no enqoni qanøgoam, zo zønø-kewagám. Neka no ndimbula-te qægoam, zo okha zonøndo-okhoám.'

³⁷ Yaq ndigu ezoqa eqeieqei timbo-qavøinam, 'Evézøza. Gê, ni gekha khøuwa-tē qatí-qamekham, qo ifi qaqa-vinumam, yaq lou vøitaqā-etøumam, neka ibøkha naq vøqā-papumam, yaq ibøkha vøitaqā-etøumam?

³⁸ Neka ni gekha khøuwa-tē qatí-qamekham, qo manqei vini-ak qoqogoam, yaq ni khoev vøitaqā-manqatam, neka qo ndabua mbain qoqogoam, yaq ni ndabua vøitaqā-etøumam?

³⁹ Neka ni gekha khøuwa-tē qatí-qamekham, qo enqoni qaqagoam, o ndimbula-te qoqogoam, yaq ni okha vøitaqandō-okhoam?'

⁴⁰ Yaq ndego kawa ezoqam tezø-ein, 'No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha matēv ndøgo, zo ndigu qazozø-matønumam, ndigu no ndinøpaev, oskiá ndøgo, ndigu iz mbain ndigu, yaq ndøgo zo no-té qazonø-matønumám.'

⁴¹ Geté yaq ndego kawa ezoqam, manqat ndigu tezø-ein, ndigu ekeza yogea zenda-te tiwanat. Av gezømbé-ein nqægo, 'Møzozáv. Zo mõzo-soqoéz.

Gøinam-té qazonózáv, ndøgo miavmiav ndøwageap, ndøgo Mbumbukiam nqova soqaqape neka tegi enzol ezoqam nonqo gekhakheinam.

⁴² Zapa ndøgo, no ifi qanø-vinumam, zo no lou etoumáv. Neka no ibøkha naq qanø-papumam, zo no ibøkha etoumáv.

⁴³ Neka no manqei vini-ak qægoam, zo no khoev manqatemáv. Neka no ndabua mbain qægoam, zo no ndabua etoumáv. Neka no enqoni qanøgoam neka ndimbula-te qægoam, zo no-te okha okhomáv.'

⁴⁴ Yaq ndigu timbo-qavøinam, 'Evézøza. Ni qo gekha khøuwa-tē qatí-qamekham, qo ifi qaqa-vinumam, o ibøkha naq qaqa-papumam, o qo manqei vini-ak qoqogoam, o ndabua mbain qoqogoam, o enqoni qaqagoam, o ndimbula-te qoqogoam, yaq ni qo tøkemáv?'

⁴⁵ Yaq ndego kawa ezoqam tezø-ein, 'No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha matēv ndøgo, zo qazømbø-qasi:vupam, ezoqa vozozømbé-goāt, ndigu no ndinøpaev, oskiá ndøgo, ndigu iz mbain ndigu, zo no zømbø-qasi:vupám.'

⁴⁶ Nginik ezoqam, yaq-fia nqosøgeap miavmiav-us-qape ndøndapém. Geté ezoqa eqeieqei ndigu, khandi miavmiav møndapém."

26

Yesu gimbo-voqoem

(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Zion 11:45-53)

¹ Yesu nqanek manqa manqate ate qægoam qamømbøe-navøem, yaq ekeza paev ezoqam gezø-ein,

² "Zo mðzøte-zøté, khøuwa menas mba mui-ozá, niqa Pasova khøuwa kandambaqape tizi-khantøzem. Yaq Ezoqam-ge Yo gémøvøinám, tae mutui-te vøtøkewēm."

³ Ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak, gémøváb. Kayafas-qá khoev-té ginømváb, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape.

⁴ Yaq matavap āv giniveém nqægo: Yesu gémøvøinám, khonoam-té, vølaēm.

⁵ Geté āv gini-einím nqægo, "Ni khøuwa kandambaqape-te, bizi-matønømém. Soqain ndøgo, ezoqa qaqa tigonem ni-te, yaq nøfe kandambaqape ndøfakhān, ti mokho-te."

Sævam tae et sisip mbomambaqape, Yesu-qa kha-te gumbøe-qouz

(Mak 14:3-9; Zion 12:1-8)

⁶ Yesu Betani vemlav-te gegoam, Saemon-qá khoev-té geqotám. Ngenek Saemon, bugukhokhof kha sisi-us ndøgoám.

⁷ Yaq Yesu ate av-té lou ge:logat, sævam kopo tunduáv ndøgo, botol-qase vøndøndap. Tae et sisip qanimav-qape mu:nqeitavám. Taqa fia kandamba tantáv. Yaq ndugu até gundigu, Yesu, kawa-té gumbøe-qóuz.

⁸ Tegi paev ezoqam, nqanek matev gigeivim, ndigu khanakhanakh mbaín, gi-einim, "Gekha zapá, ngunuk nqanek tae et fia kandambaqape, sa ngungi-itit?

⁹ Ngunuk ambá gewiín, fia kandambaqape vøqasin, yaq ni moni gigiap-av ezoqam vizizø-etoamin."

¹⁰ Yesu é-møndæ-otév, av manqat gi:manqatam, yaq gezø-ein, "Gekha zapá, zo ngunuk sævam viniv nqazombøe-veet? Ngunuk matev mbomambaqapé gunø-matanam.

¹¹ Zo gigiap-av ezoqam namba oskia zøté-yageapát. Geté no namba, oskia zí:yageák.

¹² Ngunuk nqanek tae et sisip mbomambaqape, noqa kha-te guoqouz, ndugu no otønat nonqo me:khakheinømbém.

¹³ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha manqei-tē ndøgo, ezoqa nqanek Manqat Mbomambaqape ti:zømesimat, manqei-qape-te ate nqægo, ezoqa ngunuk sævam-qa yaq-te mé:manqatát, matev mbomambaqape av guimatanam, neka ngunuk vømbøé-matavupát.”

Zudas Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda namba, manqa gi:kopo:nem, Yesu tiqa zenda-te teve

(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Taqa zita-te ndøgo, ndigu Yesu-gi paev ezoqa tuelv, ezoqa kopo, iz nqam-bogo, Zudas Iskaliot, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda-té genøwáv,

¹⁵ vøzø-ein, “Yaq-fia gekha zønø-etøomēm, ndego Yesu zoqa zenda-te tæve?” Yaq ndigu até gindigonem, moni mokho 30 vøgevebømem, sasa mbo-etøomem.

¹⁶ Yaq Zudas ndakin nakhoa-qa ndøváo, Yesu tiqa zenda-te ande āv kenévē.

Yesu tegi paev ezoqam namba, Pasova lou gilog

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-13, 21-23; Zion 13:21-30)

¹⁷ Zu ezoqam-qa khøuwa kandakanda qangaz, ndøgo flawa poponøvemav gilouzatun, ta bugukhokhof khøuwa-te ndøgo, Yesu-gi paev ezoqam tinduzáv ndøgo, vømbø-bevøpem, “Gê, qoqa poev gekhâm? Ni Pasova lou gekham-tē qeimøqá-khakheinømēm?”

¹⁸ Yaq Yesu manqa gezø-qavøiu, ezoqam-qá iz zø-etoám, gezø-ein, “Zelusalem taon mokho-té qazonøzáv, ngenek ezoqam manqat vømømbø-einīm. Av qazømbøé-einīm nqægo, ‘Nømendim ezoqam, āv gene-eín: Noqa khøuwa iz mõndøndáp. No paev ezoqam namba, Pasova lou, qoqá khoev-té qeitølóg.’”

¹⁹ Yaq paev ezoqam āv tini-matønømēm, av Yesu gezømbe-ein, Pasova lou vømbø-khakheinømem.

²⁰ Yaq qakhagus ndøgo, Yesu tegi paev ezoqam tuelv namba tinøpindám ndøgo, lou loge-te vøqonav.

²¹ Yaq ate av-té lou gi:logat, Yesu āv gezømbe-eín nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate: Zo ezoqa kopo segenø-qambún, neka no qaqa ezoqam-qa zenda-te vøvē.”

²² Yaq ndigu mbøni zøvá, nqanek manqat giyogem. Mbøni vaev kandambá. Yaq ezoqa kopokopo ate gi:goam āv gimbøe-bevupát nqægo, “Evézøza. Eisa. Qo ekeqá no qote-manqaté.”

²³ Yaq gezø-qavøiu, “Ezoqam ndøgo tégoát, ndego no namba lou yaf-te sa qeitumu-afønam.

²⁴ Ezoqam-ge Yo ndønánīm, av Mbumbukiam-qa Manqat qæ-ein. Geté te-te ndego, unimé:-soqá, ndego Ezoqam-ge Yo sa temboqambun, neka qaqa ezoqam-qa zenda-te vøvē. Ngenek ezoqam qaneav tøgonin, ambá qanimáv te-te.”

²⁵ Yaq Zudas, ndego Yesu sa gemboqambun, āv gembøe-eín nqægo, “Nømendim ezoqam. Eisa. Qo ekeqá no qote-manqaté?”

Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Nándav, av qo ndoqote-manqate.”

Evezøza-qa lou loge matev ande qæfakhan

(Mak 14:22-26; Luk 22:14-20; 1 Ko 11:23-25)

²⁶ Ndigu ate av-té lou gi:logat, yaq Yesu flawa ndøndapáz, Mbumbukiam-te ike manqat vø-ein, sasa ndømbegim, ekeza paev ezoqam vøzø-etoam, gezø-ein, “Mòzo-upøgím, neka vølouz. Nqanek noqá khá.”

²⁷ Yaq izam nonqo ndøndáp, waen-ús, Mbumbukiam ike manqat vømbō-ein, ekeza paev ezoqam vøzō-etoam, gezø-ein, “Mòzo-izám, zo ate ndøzøte:go.

²⁸ Nqanek noqá kóuk. Mbumbukiam poev mé:-unimanqatín, tegi ezoqam namba. Noqa kouk, ezoqam kopoav zapayá qanéwá. Manqa-zapazapa zømbé-sunguzát.

²⁹ No nqazø-manqate: No waen tae nanga-qa et, nqawa naqanøká nø-izák. No sa ndógo tømé-íz, ta khøuwa-te ndøgo, zo namba Tat-qa Megeat Matev-te, waen ndakinak tizimø-izømem.”

³⁰ Lou gumulog, Mbumbukiam-te ouv sasa ndøqaem, yaq Oliv manqei pøyat-té ginøzáv.

*Yesu Pita gembo-vøndøyam, ndego teqa yaq-te to:nawam
(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Zion 13:36-38)*

³¹ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Nqægo lova, zo ate nqazøte:go, møe zóbøín. No sozó-nøuvøném. Mbumbukiam-qa Manqat, äv qane-peawáp nqægo, ‘No sip keoge ezoqam nólaváo. Yaq sip segemø-panqaním.’ Yaq ndakin matev äv tønéfakhán, av ndægo.

³² Geté no løvøte-te tötøndo-khandi:n, yaq Gelili plovins-té qatónáv. No é-ndøto:má ndøgo, zoqa megemege-te.”

³³ Yaq Pita gendo-ein, “Ezoqa ewaqape, qo ambá giní-qouvøqém. Geté no, nóqouvaqák.”

³⁴ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No unimanqatín nqataqa-manqate: Nqægo lova kokolok naqanøká gé-ogeayák. Qo noqa yaq-te ndøqotøkhæ-nawám. Misiká toqoto-nawam.”

³⁵ Geté Pita gembo-qavøiu, “Av taoká. Oskia ndøgo, qo namba tøtenanim. No notó-nawamák, qoqa yaq-te.”

Yaq até tegi paev ezoqa nømé-a, manqat kopó, äv tini-manqatám.

*Yesu Getsemani manqei-te, Mbumbukiam-te gemø-guligulim
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)*

³⁶ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam namba, khae manqei-té ginøzáv. Taqa iz, Getsemani. Yaq gimøfakhaz ndøgo, tegi paev ezoqam, äv gezømbe-eín nqægo, “Até vo:qonøvé nqanek. No elavøqase nøme nónáv. Nomø-guligulím.”

³⁷ Yaq ndego ti-mba ngínik gekhatób, namba gi:zav, Pita neka Zebedi-gi nakhei menas. Yaq Yesu mbøni vaev matev mbongáz. Viniv kandambá gembo-ewag.

³⁸ Yaq gezø-ein, “Noqa mbøni kandambá qanevá. No avønín, nønaním. Até vøgó nqanek, neka até vo:tiawét, no namba.”

³⁹ Yaq Yesu elavøqase nøme vøwav. Khapémbá. Yaq ekeza kha, manqei me:laváo, bugug até manqei-té, Mbumbukiam-te sasa ndøviam. Av gene-guligulím nqægo, “Tát! Kopømba tøgoat, nqanek nqosøgeap kandambaqape, ndøgo ande ibøkha khaqain-qape me tønømbe-fakhan, ambá qøndapín. Geté matev äv tabete-fakhán, av qoqa poev ndægo. Ambá ndøgo, av no nqanømbe-poev.”

⁴⁰ Yaq ndego tegi paev ezoqa misika-te gevesez, tezømét ndógo. Gèsømbiám. Yaq Yesu Pita gembo-ein, “Ge zø, kopømba mbaín, no namba elavøqase tøzøte-tiawet?”

⁴¹ Até vo:tiawét, neka gøguligulimít. Soqain ndøgo, khamasim matev tøndowav zo-te, yaq zo zø-o:áz. Unimanqatín. Nqova poev ndømbøgó. Geté kha, bazaføgakh mbaín.”

⁴² Yaq Yesu nangó genówáv, vøm̄-guligulim, ge-ein, “Tát! Nakhoa nøme mbain tōgoat. Qo taqa-pōovat, no nqanek ibøkha khaqain-qape sa tæ-iz, ság. Qoqa poev matev sà befakhán.”

⁴³ Yaq tegi paev ezoqa misika-te nango gendovesez, gezømet, ndigu nqawá ginø-sømbiám. Kopømba mbaín, to:tiawet.

⁴⁴ Yaq Yesu sègezø-iváv, nango vōwav. Yaq gèmmøbo-misiká, geguligulimat. Manqat ge-ein, até kopó, av bugukhokhof ge:manqatam.

⁴⁵ Yaq tegi paev ezoqam-te nango gendovesez, gezø-ein, “Zo sekembā sozó-sømbiapet neka pusa zótavet? Nqáe! Khøuwa iz mīzi-khanøzém. Ezoqam-ge Yo, manqa-zapazapa-us ezoqam-qá zenda-té ginøveém.

⁴⁶ Mòzosúz. Bìziniáv. Ngé! Ezoqam ngének, no ezoqam-qa zenda-te teve!”

Yesu gimøvøinam

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Zion 18:3-12)

⁴⁷ Yesu ate av-té manqat ge:manqatam, Zudas tènefakhán. Tegi paev ezoqa tuelv, ezoqa nøme ndégo tegoám. Ezoqa kopoáv, namba me:geavún, ndigu kaiya neka ndawa vøndō-upøgim. Nginik Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak ndokhofotáz.

⁴⁸ Zudas, manqa é-møndøzø-eín, av nqægo, “Ezoqam ndégo, no tængenøtam. Ndégo tozó-møvøinám.”

⁴⁹ Yaq Zudas até gendego, Yesu-té genówáv, gembo-ein, “Nøméndim ezoqam. Lova mbomá.” Neka sasa ndøngenøtam.

⁵⁰ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Nøfu. Matev vømatanám, ma qoqombøe-geavun.”

Yaq ndigu ezoqa nøme tinduzáv ndógo, Yesu vø-møvøinam.

⁵¹ Yaq nqáe! Ezoqa kopo, Yesu namba ge:goam, até gendego, kaiya mba ndøliváz, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, tege sasae ezoqam, gea vømbøkawa.

⁵² Geté Yesu gembo-ein, “Kaiya nandiv, nango vø-utáz, ma qoqotønde-livaz. Ezoqam ndigu kaiya ti:khanæmat, kaiyá gimí-pakhaéz.

⁵³ Ge qó, qateqateáv, av nqægo? No amba tønø-poevin, yaq no ambá kopømbá. Ambá Tat nombo-akhaín, tøke-qa. Yaq ndego até tendegonin, enzol ezoqam vøndō-khofotazin, no vønø-tøkeemin. Ndego enzol ezoqam kopoav-qapé tendo-khofotazin. Tiqa bawan ate tægonin, tuelv ndømø-løvuín.

⁵⁴ Geté Mbumbukiam tegi enzol ezoqam amba tendo-khofotazin, yaq gè, Mbumbukiam-qa Manqat áv khané-unimanqatín, ndøgo qa-ein, av nqægo, matev yà befakhán, av ndakin tæfakhan ndægo?”

⁵⁵ Yaq Yesu ezoqa ewaqape gezø-ein, “Ge zô, no pepen ezoqam zóténæmbem, nakhag kaiya neka ndawa-us qazogeavun, no vozó-møvønonām? No khøuwa ate qæpavpavemam, Mbumbukiam-qá khoev-té qæqoám, ezoqa vøtē-zømesimam. Geté ndøgo, zo no møvønoateáv.

⁵⁶ Geté nqanek matev ate ndægo, tønefakhán ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat tàbete-unimanqatín, av tegi manqa vevezam ezoqam gi:peaumam.”

Yaq Yesu nqanek manqat qamømbøe-navøem, tegi paev ezoqam sège-ivøvé. Møe ndøbøín.

Yesu manqa ovøyam-te gindafem

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Zion 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Ezoqam ndigu, Yesu gimøvøinam, yaq Kayafas-qá khoev-té ginøndafém, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape. Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Zu megetapak nøme, é-møndømøváb ndøgo.

⁵⁸ Pita Yesu até gembopavát. Andé qámbá gendopavam. Yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-qa khoev-te gemøfakhan, até ndegó-a, uta mokho-te vø-on, vos keoge ezoqam namba vømēqonav. Ndego matev qeivi-qa ndøgoám, Yesu andé gekha matev me mbøégonēm.

⁵⁹ Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu ezoqam-gi manqa ovøyam megetapak ate gi:goam, Yesu, manqa-zapazapa-qa mbovawát. Yaq ezoqa amba khokho manqat ti-einimin, teqa yaq-te, ndigu ambá gelaemín.

⁶⁰ Ezoqa kopoáv gindu-okhoat, khokho manqat gimantat, teqa yaq-te. Geté ndigu megetapak nakhoa qeiviáv, vøelaēm. Yaq vaev, ezoqa menas tinduzáv ndøgo, gindu-einim,

⁶¹ “Ngenek ezoqam āv gene-eín nqægo, ‘No kopømbá. Mbumbukiam-qa khoev nó-evøzám. Yaq khøuwa misika mokho-te, nangó qatøwév.’ ”

⁶² Yaq Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqape ndø-itán, Yesu vømbø-ein, “Ge qó, yaq manqa qavøiwat taqágo, nginik qo-te manqat ngi-møvøet?”

⁶³ Geté Yesu manqat einiáv. Yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape gembø-ein, “Khandi Miav-ak Mbumbukiam-qa iz-te, soqoní-eín. Gê, qo Mesayá? Mbumbukiam-gê Yò?”

⁶⁴ Yaq Yesu gembø-qavøiu, “No nándev, av qo ndoqote-manqate. Geté no nqazø-manqate. Zuá. Zo Ezoqam-ge Yo zomø-ometám. Mbumbukiam Bazaføgakh-qape-qá nakeamo zenda-té géqotát. Yaq ndego khaiya ozoz-té genøgeáv.”

⁶⁵ Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, mbøni mbon-qosøgím, nqanek manqat ge-ewag. Yaq até gendego, ekeza ndabua vøkeqa, gendo-ein, “Ngenek Mbumbukiam-qá iz ndøngiú. Ság! Bøi vizu ezoqa nøme-qa bizivàwém. Nqáe! Zo mòzombo-yogém, Mbumbukiam-qa iz gengiu.

⁶⁶ Ge zò, áv khazømbøé-matavap?”

Yaq ndigu ezoqa ewaqape gindu-qavøinam, “Unimanqatín. Ngenek manqa-zapa ndøgó. Yà benaním.”

⁶⁷ Yaq ndigu até gindigonem, køse vømbøe-pisibømem, teqa bugug-te, neka vøzuim. Ezoqa nøme, tømøi mbotøkubím,

⁶⁸ yaq āv gimbøe-einím nqægo, “Qo Mesaya toqogoat, ndego Mbumbukiam tendo-khofotav, yaq qotínømand, av nqægo, qo gekha ezoqām ndølavaq?”

Pita Yesu-qa yaq-te go:nawam

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Zion 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Pita khoev uta mokho-te gu:qotam, yaq sasae mbasønakam ndowáv, gumbo-ein, “Até qó-a, Yesú namba qotegoám, ndego Gelili plovins-ak.”

⁷⁰ Geté ndego gò:nawám. Yaq ezoqa ewaqape-qa bugug-te, āv gene-eín nqægo, “No nøtenøtenák, qo gekhā qotē-manqate.”

⁷¹ Yaq ndego uta mboqog-te gendo-fakhan, sasae mbasønakam nømu tūni-omét. Yaq ndugu ezoqa nøme, giwaniapam ndøgo, āv guzømbe-eín nqægo, “Ngenek Yesú namba me:goám, ndego Nazalet vemiyav-ak.”

⁷² Yaq até nangó, Pita gò:nawám, gendo-qavøiu, “No unimanqatín nqataqa-manqate. Mbumbukiam-qa iz-te, no ngenek ezoqam nøtenøtenák.”

⁷³ Yaq khapélæ qa-auwam. Yaq até ezoqa nømé-a, giwaniapam, Pita-te vøndoazáv, gimbo-einim, “Unimanqatín. Ezoqa nøme qó, te namba qazøtegoam. Ni tøtinøtén ndøgo, qoqa manqat elavøqase viní. Gelili ezoqam-qá manqát.”

⁷⁴ Yaq Pita gezø-qavøiu, “No unimanqatín nqazø-manqate. No nandev ezoqam nøtenøtenák. No tøte-khavozumit, yaq Mbumbukiam kopømbaqapé, bèlavámb.”

Pita nqanek manqat ge-ein, yaq ndaføyambá, kokolok tündū-ōgeā.

⁷⁵ Yaq Pita manqat gèmbø-matøvém, av Yesu gembøe-ein nqægo, “Kokolok naqanøká gé-ogeayák. Qo noqa yaq-te ndòqotøkhæ-nawám. Misiká toqoto-nawam.”

Yaq Pita bavokhó genøfakhán, vømøvin. Eiv baza ùni mbøepós, ge-eivat.

27

Yesu Pailøt-te gindafem, ndego Lom gaman ezoqam

(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Zion 18:28-32)

¹ Yaq qanaqanus, lovølova-ús. Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak, manqat ndøkopo:ném, gi-einim, “Yesu zílaém.”

² Yaq gèlvønøvemém, Lom gaman ezoqam-qa zenda-te vømøveem. Teqa iz Pailøt.

Zudas genanim

(Kel 1:18-19)

³ Zudas, ndego Yesu sa gemboqambun, ge:-otev, ndigu matavap giveem, av nqægo, Yesu zílaém, yaq ndego mutøkhøp ndø-itán, av matev ge:matanam ndægo. Yaq até gendego, moni mokho 30 gimbo-etømem, nangó genø-upøzó, ti-te ndigu, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka megetapak.

⁴ Yaq Zudas āv gezømbe-eín nqægo, “No manqa-zapa nøgó, ndego manqa-zapa mbain ezoqam, zoqa zenda-te qæve, tozolaem.”

Geté ndigu gindu-qavøinam, “Nandav niqá vinív mbá. Qakeza manqa-zapá.”

⁵ Yaq Zudas até gendego, moni mokho Mbumbukiam-qá khoev mokho-té genø-nqagevém, sasa ndøwav. Yaq gewav ndøgo, ekeza monqo møfók, vønanim.

⁶ Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, moni mokho gèpisumém, Zudas Mbumbukiam-qa khoev-te genqagevem. Geté gi-einim, “Khafeáp, nginik moni, Mbumbukiam-qa khoev moni namba tizi:tøkuzunam. Zapa ndøgo, nginik moni mokho, ezoqam me:laém.”

⁷ Yaq ndigu manqat āv gini-kopo:ném nqægo: Ndigu moni, ganda pot khakheinam ezoqam-qá khæ me:wiim. Manqei vini-ak-qá ezoqa osam nonqó, Zelusalem taon-te løvøte tiqeivimat.

⁸ Yaq nakémbá, ndøgo khæ, ndakin iz “khæ kouk-us” mbo-akhayám.

⁹ Nqanek matev qafakhan, yaq manqat ndøgo, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Zelemaya gepeawam, gèmø-unimanqatín, av qæ-ein nqægo, “Ndigu moni mokho 30 gi-upøzonam, ta fia ndøgo, Izrael ezoqam manqat gikopo:nem, ndego ti:wiim,

¹⁰ yaq nginik moni, pot khakheinam ezoqam-qá khæ me:wiim. Ate av-té, av Evezøza manqat genømbe-ein.”

Yesu Pailøt-qa bugug-te manqa ge-ovøyam, ndego Lom gaman ezoqam

(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Zion 18:33-38)

¹¹ Yaq Yesu Lom gaman ezoqam-qá megemege-té genø-itán. Yaq ndego gembobevap, “Gê, qo Zu ezoqam-gê kawà?”

Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Nándav, av qo ndoqote-manqate.”

¹² Geté ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka megetapak manqat te-te gimøvyat, ndego manqat einiáv.

13 Yaq Pailøt gembo-ein, “Gê, qo tiqa manqat toqóyoge, ndigu qo-te mba ndimøvøet?”

14 Geté Yesu yaq manqa qavøiwateáv. Yaq ndego Lom gaman ezoqam, nqova ndafe kandambá.

*Pailøt manqa gevøovam, Yesu tae mutui-te titøkewem
(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Zion 18:39-19:16)*

15 Zu ezoqam-qa Pasova khøuwa kandambaqape-te, ndego Lom gaman ezoqam, ndimbula ezoqa kopo sège-nqonqotavín, ezoqam-te, vøfakhanin, av ndigu qazømbe-poein.

16 Ta khøuwa-te ndøgo, ndimbula ezoqa kopo møndøgoám. Teqa iz Balabás. Ezoqa ewaqape møndæzøté, ndego pepen ezoqam soqaqapé.

17 Yaq ezoqa ewaqape, Pailøt-te gimøvab, ndego āv gezømbe-beváp nqægo, “Gekha ezoqā nøzø-mboqoiū, ndimbula-te tefakhan? Balabás, ó, Yesú, ndego Mesaya ndimbo-akhayam?”

18 Ndego møndæ-otév, Zu megetapak, Yesu teqa zenda-te, ta zapaya ndøgo tiniveém. Ndigu ova ndø-einím.

19 Pailøt manqa ovøyam khoev-te ge:qotam, yaq tegu zas manqat ndokho-fotáv. Manqat av nqægo, “Nandev ezoqam, matev-qase mbomatánám. Ndego manqa-zapa mbaín. No lova venanqei notamát, te zapaya. Venanqei-tam soqaqapé.”

20 Geté Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak, ezoqa ewaqape āv gizømbe-pouweát nqægo, “Pailøt āv qazømbøé-einím nqægo: Balabas benqonqotáv, bavokho. Geté Yesu løvøte-té geabenøvé.”

21 Yaq Pailøt ezoqa ewaqape gezøbevap, “Nginik ezoqa menas, gekha ezoqām nøzø-nqonqotāv?”

Yaq ezoqa ewaqape gimbo-qavøinam, “Nánde, Balabas, toqonín-qonqotáv!”

22 Yaq Pailøt gezø-ein, “Av tægoat ndægo, yaq ngenek Yesu, Mesaya ndimbo-akhayam, gekha nombógō?”

Yaq ezoqa ewaqape gimbo-qavøinam, “Tae mutui-té geabe-tøkewé.”

23 Yaq Pailøt gezøbevap, “Gekha zapá? Ngenek gekha manqa-zapā ndøgo?” Geté ndigu kandakanda nøme mba mo:-akhaemém, “Tae mutui-té geabe-tøkewé.”

24 Yaq Pailøt geqeiv, av nqægo, ndigu teqa manqat gēyogemāk neka avønín nøfe ndøngazēm, yaq ndego ibøkha ndøndáp, ezoqa ewaqape-qa bøi-te, zenda vøsunguz, gezø-ein, “Nqanek noqá manqa-zapá mbá, zo ngenek ezoqam tozolaem. Zoqá manqa-zapá.”

25 Yaq ezoqa ewaqape gindu-qavøinam, “Yaq-fia nqosøgeap, teqa kouk waev-qa yaq-te, ni-té qabenø-nqeivøém, nigi nakheis namba.”

26 Yaq Pailøt até gendego, Balabas vøzø-nqonqotav. Geté Yesu nakhag ezoqam-qá zenda-té genøvé, bemøfeomem, tae mutui-te sasa bemø-tøkewem.

*Nakhag ezoqam, Yesu otøotam gi:vewem
(Mak 15:16-20; Zion 19:2-3)*

27 Yaq Pailøt-gi nakhag ezoqam, Yesu gaman-qá khoev-té gimøndafém, yaq nakhag ezoqa ewaqape vøzø-akha, te-te vøndō-pindam.

28 Yaq até gindigonem, ekeza ndabua sègembo-khofoném, neka ndabua køkouk, kopømba ande av kawa ezoqam-qa ndabua ndægo, vømbō-uzim.

29 Yaq gumbag fakiafakia-us ndø-ogeaném. Yaq kawa-té gimboe-uzím. Andé kawa ezoqam-qá wawáq. Yaq teqa nakeamo zenda-te, tatuag, kopømba ande

av kawa ezoqam-qa tatuag ndægo, vombō-etømem. Yaq otøotam me:vewém. Katuk ndømøkuí, teqa megemege-te, gimbo-einim, “Zu ezoqam-ge kawa. Iké: qo-te.”

³⁰ Yaq kōse mbøe-pisibømém, teqa kha-te, tatuag nqawa vøe-viomem, kawa sasa mbøe-khanæmem.

³¹ Otøotam gumuvewem, yaq ndabua køkouk, nqawá ginømbø-khofoném, neka ekeza ndabua vombō-uzim. Yaq tinøndafém ndøgo, tae mutui-te vømø-tøkewém.

Yesu tae mutui-te gitøkewem

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Zion 19:17-27)

³² Nakhag ezoqam, Yesu taon bavokho gi:-ituat, ezoqa ndø-ometám. Sailini taon-ák. Teqa iz Saemón. Yaq ndigu até gindigonem, ndego Yesu-qa tae mutui eqawat-qa yaq-te vøtøpøtøvem.

³³ Yaq gi:-apat, manqei ndøgo timøfakház, Golgota ndimbo-akhayam. Taqa manqa mokho, “Kawa-pakha manqei.”

³⁴ Yaq Yesu ambá waen mbo-etømemín. Gigiap khaqain-qapé namba me:tøkuaném. Geté ndego ge:khamas, yaq gèmbøeqasí, vøe-íz.

³⁵ Yaq Yesu tae mutui-té ginø-tøkewém. Gumu-tøkewem, yaq teqa ndabua, kas me:-otám.

³⁶ Yaq qame-navøem, ndigu sègeqonáv ndøgo, Yesu vombō-gazinem.

³⁷ Teqa kawa-te, ova ndo:go, manqat ndøtøkeém, ndego andé gekha manqazapa zapayā ginílaem. Av qane-peaupám nqægo, “Ngenek Yesú. Zu ezoqam-gé kawá.”

³⁸ Yesu gitøkewem, pepen ezoqam menás namba me:tøkebám. Nøme ndego, teqa nakeamo zenda-té ginø-tøkewém, neka nøme ndego, yogea zenda-te vøtøkewem.

³⁹ Ezoqa gi-okhoat ndøgo, Yesu sège-ngenøitát. Kawa mba ndøngetæát,

⁴⁰ manqat vombō-manqatat, av nqægo, “Qo Mbumbukiam-qa khoev ngi:wat-qa neka khøuwa misika mokho-te nango weve-qa qoqogoam, qo qakeza mokho-mba vøkhandí:q. Soqotøndó-vís, nandav tae mutui-te, qo unimanqatin Mbumbukiam-ge Yø toqogoat.”

⁴¹ Yaq até Mbumbukiam-gí iziz ezoqa kandakandá-ya, Mozes-qa gu-guna manqat nømendim ezoqam neka megetapak nøme namba, otøotam me:vewém.

⁴² Gi-einim, “Ezoqa nøme gèkhandi:ztám. Geté ekeza kha, kopømba mbain tekhandi. Ngenek unimanqatin Izlael ezoqam-ge kawa tegoat, yaq ndakin yà betøndovís, nqanek tae mutui-te. Yaq ni tábizi-unimanqatiním.

⁴³ Ndego Mbumbukiam-te mbá genøtawé. Yaq Mbumbukiam yà bekhandí:v, unimanqatin poev tømbogoat te-te. Ngenek ekezan āv gene-eín nqægo, ‘No Mbumbukiam-gé Yó.’ ”

⁴⁴ Yaq até pepen ezoqám-a, Yesu namba tae mutui-te gitøkebupam, vøngenøinam.

Yesu ge:nanim

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Zion 19:28-30)

⁴⁵ Yaq khøuwa muin qandap, qamat atema khagus 3 oklok vøndap, manqei ate qægoam, bøivun ndønqeivøém.

⁴⁶ Yaq ande av 3 oklok ndægo, Yesu kandambaqape tène-ogeá. Ekeza manqat-te āv gene-akhá nqægo, “Eli, Eli, lømá sabaxtáni?” Taqa manqa

mokho nqáneek: “Mbumbukiam, Mbumbukiam. Gekha zapá, no qoqo-nøuvan?”

⁴⁷ Geté ezoqa nøme, avønin giwaniapam ndøgo, teqa akhayam giyogem, ndigu manqa mokho ndapeáv. Yaq áv gini-einím nqægo, “Ngenek Ilaiza mbo-akhayám.”

⁴⁸ Yaq ezoqa nøme até gendego, ndabua-qa ndøteít, waen khaqain-qape-te vøuqogom, tae-te sasa ndølvønám, Yesu vømbø-qantav. Izam-qa mbogoám.

⁴⁹ Geté ezoqa nøme gindu-einim, “Qombó-iváv. Yaq zíqeivím, Ilaiza petøndéwáv, penømakhaya, ngenek vøkhandi:v.”

⁵⁰ Yaq Yesu kandambaqape, nangó genø-akhá, vønanim.

⁵¹ Yaq nqáe! Mbumbukiam-qa khoev-te, ndabua ndøgo, khafeap kouwat mboqog-te qafaleam, livin-mbá qanømu-qatavát. Sa ová qandoqatá, atema manqei-te. Neka manqei vøkukuvøem, neka nandi kandakanda vø-qaqanimat.

⁵² Yaq Mbumbukiam-gi ezoqa kopoáv, ndigu ibugukhokhof gipakhaetat, tiqa manqei-pakha sège-mboqovøemát, ma gi-osupat ndøgo, neka løvøte-te vøndøsuz,

⁵³ neka tiqa manqei-pakha vø-ivøvem. Yaq Yesu løvøte-te gendo-khandi:v, taqa zita-te, ndigu Zelusalém ginø-óz, Mbumbukiam-qa taon-te. Ezoqa kopoáv gizømet, ndigu løvøte ezoqam.

⁵⁴ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam neka ndigu nakhag ezoqa nøme, Yesu gimbo-kewagat, manqei kukuvøem neka matev ate ndægo giqeivim, qafakhanumat, ndigu møe ndøgoném. Møe kandambá. Yaq áv gini-einím nqægo, “Ngenek unimanqatín Mbumbukiam-gé Yó.”

⁵⁵ Ta manqei-te ndøgo, até sakheís-a, vøgoam. Sakheís kandambá. Andé qambaqapé gindu-waniapát, matev giqeivat. Nginik sakheís Yesú namba me:geavún, Gelili plovins-te ginduzav, neka vømbø-tøkeam.

⁵⁶ Sakhei nøme, namba gi:waniapam, nømu Melí. Magdala vemiav-ák. Neka Meli nømu, ndugu Zems neka Zosef, tigú evó. Neka nømu ndugu, Zebedi-gú zás. Zems neka Zion, tigú evó.

Yesu manqei ozu-te gi-oeinam

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Zion 19:38-42)

⁵⁷ Ezoqa kopo møndøgoám. Teqa iz Zoséf. Alimatea vemiav-ák. Gigiap kopoav ezoqám. Ndego Yesu-gé paev ezoqam nøme ndøgoám. Yaq Yesu gitøkewem, qakhagus ndøgo,

⁵⁸ ndego Pailøt-té genøwáv, Yesu-qa kha-qa yaq-te vømømbø-viam. Yaq Pailøt ekeza nakhag ezoqam gezø-ein, “Ság. Ngenek teqa kha, sà bendáp.”

⁵⁹ Yaq Zosef até gendego, teqa kha vøndap, ndabua ndakinak sasa me:løvønøvem.

⁶⁰ Yaq ekeza manqei ozu-té gemø-oeiú, ndøgo nandi-te ge-oz. Yaq nandi-qape ndøqambesám, manqei-pakha mboqog vøtok, sasa ndøwav.

⁶¹ Yaq Meli Magdala vemiav-ak neka Meli nømu, manqei-pakha avønin-té giqonavát, gimbo-kewagat.

Nakhag ezoqam, Yesu-qa manqei-pakha gimbo-kewagat

⁶² Yaq khøuwa nøme qandopave, khøuwa kandakanda-qa lou khakheinam khøuwa qame-navøem, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Felisi ezoqam, Pailøt-té ginøzáv.

⁶³ Gimbo-einim, “Khanánqa. Ni matavap āv qanimbi-veséz nqægo: Ndego khavozam ezoqam gekhandi:vtam, ndego āv gene-eín, ‘No løvøte-te nango ndækhandi:n, khøuwa misika-qa zita-te.’

⁶⁴ Yaq nakémbá. Nakhag ezoqam qókhofotáz, ndøgo manqei-pakha-te. Yaq ùni bembøe-keogé, atema khøuwa misika bemø-nasinim. Soqaín ndøgo, tegi pæv ezoqam teqa kha ti-aqonømem, yaq ezoqa vøzømbé-khavozām, av nqægo, ‘Ndego løvøte-tē gendo-khandi:v.’ Khavozam manqat av nqægo, amba tøfakhanin, yaq ndøgo, teqa khavozam manqat ate ndægo, ibugukhokhof gemanqatam, ambá unime:løvuumín.”

⁶⁵ Yaq Pailøt gezø-ein, “Qanimáv. Nakhag ezoqam zó-upøzó. Neka ùni mbøe-keogé, nandav manqei-pakha.”

⁶⁶ Yaq ndigu manqei-pakha-te vøzav. Yaq nandi-qape-te ndøgo, ndigu mboqog-te go:zavam, khakhatap mo:goném. Soqaín ndøgo, ezoqa sa ti-oz. Yaq nakhag ezoqam, sègeziváz ndøgo, manqei-pakha gimbo-kewagat.

28

*Yesu løvøte-te gendo-khandi:v
(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12; Zion 20:1-10)*

¹ Sabat khøuwa qame-navøem, yaq Sande qanaqanus qandopave, Meli, ndugu Magdala vemlav-ak, neka Meli nømu, manqei pakha-té ginøzáv. Ambá gèmmø-qeivimín.

² Yaq nqova mbaín, manqei qando-kukuvøem. Manqei kukuvøem kandambá. Zapa ndøgo, Evezøza-gé enzol ezoqam ndovís, yan-te, nandi-qape vø-qambesam, manqei-pakha mboqog tambav-te go:zavam, nandi mumat sasa mo:qom.

³ Teqa kha waev kandambá, vøiyam-ús, neka teqa ndabua ùnime:papaqá.

⁴ Yaq nakhag ezoqam gi-ometam, ndigu møe kandambá. Kha sègezømbu-wageapát, vø-o:az. Andé løvøte ezoqam me me:singitavát.

⁵ Geté ndigu sakheis, enzol ezoqam āv gezømbe-eín nqægo, “Zo møe ndøgòném. No møtenøtén. Zo Yesu-qa zovawét, ndego tae mutui-te gitøkewem.

⁶ Ndego nqanek mbaín. Mbumbukiam møndø-khandi:v, løvøte-te. Ate av-té, ekezan manqat ge:manqatam. Zøtøndézāv. Manqei ndøgo, ma kha qæveam, nqáne.

⁷ Ndakin nakhama ndøzáv, tegi pæv ezoqam manqat vømøzø-ein. Av qazozømbé-eín nqægo, ‘Ndego møndø-khandi:v, løvøte-te. Yaq ndakin Gelili plovins-té genómá. Ndego é-ndo:má ndøgo, zoqa megemege-te. Yaq ndøgo, tozomø-ometám.’ Nqáe! No ndakin møezø-eín.”

⁸ Yaq ndigu sakhei menas, manqei-pakha sège-ivøvé. Nakhamas-té. Møe-ús. Geté até khanakhanakh kandambá. Yaq tegi pæv ezoqam-té ginøbóin. Ambá manqat møzø-einín.

⁹ Geté nakhoa livin ndøugu, nqáe! Yesu zøfakhán, vøzø-ein, “Qanaqanus mbomá, zo-te!” Yaq ndigu tinøzáv ndøgo, katuk vømbø-møkuim, zenda tokhotapak sasa mbogeagimem, vømbø-vizumem.

¹⁰ Yaq Yesu gezø-ein, “Zo møe ndøgòném. Nogi pæv ezoqam-té qanøzáv, manqat vømøzø-ein. Gelili plovins-té giabenøzáv. Yaq no ndøgo timø-nømendám.”

Khokho emanqat, Yesu-qa kha-qa yaq-te qapanqavøem

¹¹ Ndigu sakheis nakhoa-te gi:apat, yaq nakhag ezoqa nøme ndigu, manqei-pakha gimbo-kewagat, taon-té ginøveséz, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, matev ate ndægo, ande āv khanē-fakhanumat, vømēzømas.

¹² Yaq ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, megetapak nømé namba me:qonáv, manqat vøkakambam. Manqat gumu-kopo:nem, yaq até gindigonem, nakhag ezoqam moni vøzø-etoam. Moni andé kandambá.

¹³ Gizø-ein, “Zo ezoqa āv qazozømbé-manqatét, ‘Ni nīsømbiát, lova. Yaq tegi paev ezoqam tinduzáv ndøgo, teqa kha vø-aqonømem.’

¹⁴ Geté ndego Lom gaman ezoqam, taqa yaq-te te-ewag, yaq ni āv qeimbøé-einím nqægo: Ndøgo zoqá manqa-zapá mbá. Zo mbofofògeáp.”

¹⁵ Yaq ndigu nakhag ezoqam, moni gindøpøzem, āv tini-matønumám, av gizømbe-ein. Yaq nqanek khokho emanqat, sège-panqavøemát, Zu ezoqam-qa bawan mokho-te. Até ndaki khøuwa-té-a, sège-panqavøemét.

*Yesu ekeza paev ezoqam, sasae-qa yaq-te manqa gezø-løvua
(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Zion 20:19-23; Kel 1:6-8)*

¹⁶ Yaq Yesu-gi paev ezoqam ileven, Gelili plovins-té ginøzáv, manqei pøyat-te vømøqavig. Ate av-té, av Yesu gezømbe-manqatam.

¹⁷ Yaq gi-ometam ndøgo, katuk ndømøkuím, vømbø-vizumem. Geté nøme ndigu, gò:nakém.

¹⁸ Yaq Yesu sègezø-khanøgím, gezø-ein, “Gigiap ate ndægo, yan-te neka manqei-qape-te nqago, Mbumbukiam noqá zenda-té genøvé. No notó-kawaentát.

¹⁹ Yaq nakémbá. Bawabawan-te ate ndækhazet, sozó-okhoát, ezoqa noqa manqat vømē-zømesim, yaq ndigu bemø-nogi-paev-ezoqam-ez. Yaq ibøkha iz zozø-etoumát, Tat-qā iz-tē, neka Yo-qā iz-tē, neka Nqova Mbomambaqape-qā iz-tè.

²⁰ Neka vøe-zømesimít. Manqat ate ndægo, av no qazømbe-manqatam, bemøndapem.

Nqáe! No ndægoát zo namba, khøuwa ate ndægo, atema manqei-qape vaev-te.”

Manqat Mbomambaqape Mak gepeawam

Megeat Manqat-qase

Nqanek emanqat, Yesu-qa yaq-te, ndego Mbumbukiam-ge Yo, Mak ndøpeawám. Ndego iz nøme, Zion-Mak mbo-akhaemám. Ndego ambá av nqægo, Yesu-gí paev ezoqam tuelv mokho-tē gunu:goām.

Mak, ndego Pol-ge zifu Banabas, tegé ekeabøí (Kol 4:10). Ndego Zelusalem taon-té gekhouwév, neka Pita neka Pol neka Banabas, tiqa sasae-te vøzø-tøkeam.

Ni kopømba mbain uni tizi:nøten, gekha manqei-tē ndøgo, Mak nqanek manqat gepeawam. Geté Klisten bawan megetapak, nupøkhan mba giyagam, āv gini-matavupám nqægo: Mak Lom taon-té abewáv, yaq ndego ta taonte ndøgo, Pitá namba abetegoám, ngenek Yesu-qa yaq-te ge:vototupam, yaq Mak vøpeawam.

Mak nqanek manqat, Yesu-qa yaq-te, Lom ezoqam nonqo ndøpeawám. Nginik ezoqam, tiqa poev, bazaføgakh matev zøgoám. Yaq nakémbá, Mak manqat andé kandambá, Yesu-qa bazaføgakh-qa yaq-té gene-peawám, av ndego enqoni-us ezoqa kopoav ge:khakhæz, neka ezoqam ndigu nqova soqøsoqa gizømbu-goam, vøzø-ngeasumam, neka tiqa manqa-zapazapa-te vønqovotaz, ndøgo qazø-geageapam.

Nqanek manqat-qa vaev, Mak 16:9 qangaz, ta manqat ndøgo, ezoqa vini abe-peawám.

Zion Yesu-qa nakhoa gekhakheinumat (Met 3:1-12; Luk 3:1-18; Zion 1:19-28)

¹ Emanqat Mbomambaqape, Yesu Keliso-qa yaq-te, ndego Mbumbukiam-ge Yo, nqánek.

² Matev āv qanengáz, av Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya ge:peawam. Ndego āv gene-peawám nqægo, “Mbumbukiam ge-ein:

Nqáe! Noge u-anem notó-khofotáv, qoqa megemege-te.

Ndego nakhoa møqá-khakheinám.

³ Leg-av manqei-te ndøgo, ezoqam-qa manqa wag ndø-akhayam.

Av qane-akhayám nqægo,

‘Evezøza-qa nakhoa é-mozoto-khakheinømém.

Nakhoa ndaføyamba-qape zombøé-viæém, ndego te:geav.’ ”

⁴ Yaq Zion ndøfakhán, leg-av manqei-te ndøgo, ezoqam ibøkha iz vøzø-etoumam neka Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesimam. Av gezømbe-manqatám nqægo, “E-mozoqambúz, neka ibøkha iz vø-upøgim. Yaq Mbumbukiam zoqa manqa-zapazapa, ndømbøe-navøém.”

⁵ Ezoqa kopoáv, gindupindam te-te. Zudia plovins-té gindu-okhoám, plovins ate ndægo, neka Zelusalem taon-ak vøndø-pindam. Yaq manqa-zapazapa ndøgo, gimatønumam, gèvøndæmém, neka Zoden kea-te ndøgo, ibøkha iz vø-upøgim.

⁶ Zion ndabua egeiegei uzøpøteáv. Geté ndabua ge-uzupam, kemol-qá su gini-geveaném, neka ndabua segim nonqo, søvakha gigiap-gí ngusúm gini-khakheinøvemém. Neka lou gelogam, bamøkhokeakh neká ndokhos, ti-mba ndígu telouzám.

⁷ Zion ezoqa manqat āv gezømbe-manqatám nqægo, “Noqa zita-te, ezoqa kopo ndøgeáv. Ndego no ùnime:løvumbám. No ezoqa khàpe nøte-khapelavøqase-én. Até nqanek sasae khapelavøqasé-a, no katuk tæmøkui, teqa tamak khofoe-te tæmbotøke, no kopømba mbain.

⁸ No zo ibøkha iz, ibøkhá qazømbe-etoumít. Geté ndego ibøkha iz, Nqova Mbomambaqapé gezømbé-etoumát.”

Yesu ibøkha iz gendap
(Met 3:13-17; Luk 3:21-22)

⁹ Ta khøuwa-te ndøgo, até Yesú-a, Zion-te vømat. Nazalet vemiaiv-té gendowáv, Gelili plovins-te ndøgo. Yaq até ndegó-a, Zion-te ibøkha iz vøndap, Zoden kea-te ndøgo.

¹⁰ Yesu ibøkha-te é-vøndo-fakhán-ae, yaq āv geneqeív nqægo: Yan gëmboqoé. Yaq Nqova Mbomambaqape ndovís. Andé kuvøkuvuam me:løvuvavún, te-te.

¹¹ Yaq yan-te ndo:go, manqa wag ndofakhán. Av qande-eín nqægo, “Qo nogé Yó. No poev kandambá qo-te. No nøtaqambo-khafuát.”

Saitan Yesu ge:khamasimat
(Met 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Taqa zita-te, Nqova Mbomambaqape, Yesu leg-av manqei-té genø-itú.

¹³ Khøuwa fotí, leg-av manqei-te geyagam. Yaq Saitan Yesu teme-khamasím ndøgo. Yesu søvakha gigiap lozokháak namba me:yagám. Yaq enzol ezoqam tinduzavín ndøgo, Yesu vømbō-tøkeemin.

Yesu Gelili plovins-te sasae gengaz
(Met 4:12-22; Luk 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Zion ndimbula-te gi:utøvem, yaq Yesu Gelili plovins-té genøwáv, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape vømē-zømesim.

¹⁵ Av gene-zømesimát nqægo, “Khøuwa mizi-khantøzém. Mbumbukiam-qa Megeat Matev, avønín. E-mozozambúz neka Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape vø-unimanqatinim!”

¹⁶ Yesu Gelili kewan ndøgeg-te ge-ewat, yaq evenap menas tezømét ndøgo, Saemon neka Endlu. Voe ndø-ogíát. Zapa ndøgo, ndigu ezoqa menas, voe nqagim ezoqám. Ndøgo tiqá sasáe.

¹⁷ Yaq Yesu gezø-ein, “Vøndozáv. No zonøndó-paevém. Yaq zo ezoqa takhaset matev nøté-zømesím.”

¹⁸ Yaq até gindigonem, voe sège-ivøvém, sasa mbopaevem.

¹⁹ Yesu agé okhoeáv, evenap menas nøme tenøzømét, Zems neka Zion. Ndigu Zebedi-gí nakheís. Khagua-té gunuguvám. Voe ndøpotofumát.

²⁰ Yaq ate ndigú-a, Yesu vøzø-akha. Yaq ndigu gèqá. Eve sège-ivøvém, tegi sasae ezoqam namba, Yesu vømbō-paevem.

Yesu ezoqa kopo, nqova soqa gembo-ngeatam
(Luk 4:31-37)

²¹ Yesu ekeza paev ezoqam namba, Kapenaum taon-té ginøzáv. Yaq Sabat khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam-qá guliguli khoev-té gemø-ón, ezoqa vømē-zømesim.

22 Ezoqam ndigu, teqa nømendim manqat giyogem, mbøni zølév. Zapa ndógo, ndego Mbumbukiam-qá iz-té neka bazaføgakh-té gene-zømesím. Ambá av nqægo, av Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam gi:zømesimam.

23 Ta guliguli khoev-te ndógo, ezoqa kopo møndu:goám. Ndego nqova soqa mbøigoám. Yaq ndego kandambaqapé sege-akhá,

24 “Yésu, Názalet-ak! Gê, qo ni gekha qonígū? Ni ngiænoat-qā qotøndóqav? No møtenøtén, qo gekha ezoqām. Qo Mbumbukiam-gé Ezoqa Ndaføyamba-qapé.”

25 Yaq Yesu ndego nqova soqa, gèmbøe-khafén, gembo-ein, “Qo manqat tíá! Mòqotøndo-fakháq, qo nandav ezoqam-qa mokho-te ndoqotu:gu.”

26 Yaq ndego nqova soqa, até gendego, ndego ezoqam møndøkha-qantám, sùgumu-waguvupát, sasa ndøfakhan. Akhayam-ús, gendo-fakhan.

27 Yaq ezoqa ewaqape, nqova ndafe kandambá, neka yaqyaq-a gibond, “Nqanek gekha matêv? Teqa nømendim matev viní. Ndakinák, neka bazaføgakh-ús. Ngenek nqova soqøsoqa sègezømbøe-khafenín, yaq ndigu teqa manqat o-mba vømbøe-ndapemín.”

28 Yesu nqanek matev gego, yaq ndaføyambá, teqa emanqat sùgumu-panqavøemát, Gelili plovins-te ate qægoam.

*Yesu ezoqa kopoav gekhakhæz
(Met 8:14-17; Luk 4:38-41)*

29 Yesu Zu ezoqam-qa guliguli khoev gendo-ivav, yaq Saemon neka Endlu, tiqá khoev-té genøwáv. Até Zems neka Zion, namba me:apát.

30 Yaq khoev-te gimøfakhaz, Saemon-gu zimpuka, ngusu tatas enqoni mbovitát. Venanqei nonqo-té gubuvám. Yaq Yesu tøke-qa mboviømém, tuqa yaq-te.

31 Yaq Yesu tenøwáv ndógo, zenda vømbøgea, neka vø-eqei. Yaq ngusu tatas enqoni, sègembo-navøém. Yaq ndugu até gundigu, lou vøzøta.

32 Yaq khøuwa gumusinan ndógo, ezoqa ewaqape, enqoni qazøgoam o nqova soqøsoqa gizømbu-goam, Yesu-té gindu-upøgím.

33 Vemiav-ak ezoqa ewaqape ndozáv. Khoev vimá ginømváb.

34 Yaq gekha enqoní, bugug vinivinimba qazøgoam, Yesu gèkhakhæz. Ezoqa kopoáv. Neka nqova soqøsoqa kopoav, ezoqam-qa mokho-te gizømbu-goam, vøzø-ngeasam. Ndego nqova soqøsoqa takeáv, manqat timanqatat. Zapa ndógo, ndigu møndæzøtéz, ndego gekha ezoqām.

*Yesu manqei vinivinimba nøme-te ge-okhoam
(Luk 4:42-44)*

35 Khøuwa nøme qandopave, lovølova-ús, até gupøistám, Yesu gesüzām, khoev vø-ivav, ezoqam-av manqei-te sasa ndøwav, vømø-guligulim.

36 Yaq Saemon-za, gèmbovawát.

37 Yaq gi-ometam ndógo, gimbo-einim, “Ezoqa ewaqape qoqa ndøvawét.”

38 Geté Yesu manqat gezø-qavøiu, “Ni até vemivemiav nøme-té-a, avønin nqagot, bíziniáv, Mbumbukiam-qa Manqat bamē-zømesim. Zapa ndógo, no ta zapaya nqánek qatøndenáv.”

39 Yaq Yesu Gelili plovins ate ndægo sugumu-vatát, ezoqa tiqa guliguli khoev-te vøe-zømesimat, neka nqova soqøsoqa vøzø-ngeasumat, ezoqam-qa mokho-te gu:goat.

*Yesu kha sisi-us ezoqam gekhakheinøvem
(Met 8:1-4; Luk 5:12-16)*

⁴⁰ Khøuwa nøme, kha sisi-us ezoqam ndowáv. Yaq Yesu-qa megemege-te, katuk ndømøkuí, vømbøviam, “Ambá qokhakheinømbemín. Poev taqagoat, qo kopømbaqapé, toqo-khakheinømbem.”

⁴¹ Yaq Yesu ngenek ezoqam tanakh mbogó, zenda vømbøeve, gembo-ein, “Nqanøpoév. Qo vøkhakhæq.”

⁴² Yaq nqova mbaín, ndego ezoqam, kha sisi sègembo-navøém.

⁴³ Yaq Yesu ngenek ezoqam gèkhofotáv. Geté āv genegugú nqægo,

⁴⁴ “Qo ezoqa nøme zø-eín, av matev qaqambe-fakhan. Geté Mbumbukiam-gé iziz ezoqam-té qonóqáv, bemøqamekh, neka Mbumbukiam-te etoam matev voqógō, av Mozes gezømbø-ein, kha sisi tøqa-navøem. Yaq ezoqa tñabiti-zøté, qo mòqo-eqeieqei-éq.”

⁴⁵ Geté ngenek ezoqam gewav, ndego Yesu-qa manqat sège-vøndazát. Ezoqa ewaqape zømanqatát. Yaq ta zapaya ndøgo, Yesu kopømba mbaín, ezoqa ewaqape-qa bøi-te, vemivemiav-te vøe-onimít. Geté vemiaav bavokho ndøgo, ezoqam-av manqei-té genø-qonumát. Geté ezoqa ta manqei vinivinimba-te giyagam, sègendo-okhoám, te-te.

2

*Yesu kagi ezoqam gekhakheinøvem neka manqa-zapazapa vømbø-evøzam
(Met 9:1-8; Luk 5:17-26)*

¹ Khapé outøpøteáv. Yaq Yesu Kapenaum taon-té genøveséz. Yaq ezoqa møndøyogém, av nqægo, ndego khoev-té gegō.

² Yaq gèndopindám te-te. Ezoqa kopoáv. Khoev ùnime:-khazém. Até bavokhó-a, mboqog-te ndo:go, løvøzupøteáv. Yaq Yesu Mbumbukiam-qá Manqat me:zømesimát.

³ Ge:zømesimat, yaq ezoqa foa tñdizáv. Kagi ezoqam ndø-eqeitavún.

⁴ Ambá Yesu-té ginø-eqeinamín. Geté ezoqa khápumu-khouwéz, vøe-ōz. Yaq até gindigonem, khoev ová ginøqavíg, yaq ova ndo:go, ma Yesu ge:qotam, nqa vømø-løzem, neka ndego enqoni-us ezoqam, kita-te geqeiám, sasa ndøføløtvem.

⁵ Yesu tiqa unimanqatin geqeiv, yaq ngenek kagi ezoqam, āv gembøe-eín nqægo, “Ati. Qoqa manqa-zapazapa møndøqa-navøém.”

⁶ Yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, wambap-te giqon-avam, ekeza mokho-mba āv gini-matavupát nqægo,

⁷ “Gekha zapá, ngenek av nge:manqate? Mbumbukiam-qá iz ndøngi:tít. Ezoqam-qa manqa-zapazapa, Mbumbukiam yakhapús, ndezø-evøzam.”

⁸ Yesu é-møndæ-otév, av gi:matavupat. Yaq gezø-ein, “Zo gekha zapá, zoqa mbøni-te av ndøzøte-matavupit?

⁹ Gé, gekha manqát ndøgo, føgakh mbain? Ndógò, no ngenek kagi ezoqam tæmbo-ein, ‘Qoqa manqa-zapazapa møndøqa-navøém,’ o ndógò, tæmbo-ein, ‘Mòqo-itán, kita vøkhazo, okho sasa ndøngaz?’

¹⁰ Geté no ndakin nøtézmás, Ezoqam-ge Yo, bazaføgakh nqambógó, ezoqam-qa manqa-zapazapa tezø-evøzam, nqanek manqei-qape-te.”

¹¹ Yaq Yesu até gendego, ngenek kagi ezoqam āv gembøe-eín nqægo, “No nqataqá-manqate. Mòqo-itán, neka kita vøkhazo, khoev-te sasa ndøqav.”

¹² Yaq ndaføyambá, ngenek ezoqam sège-itán, kita vøkhazo, bavokho sasa ndøwav. Ezoqa ewaqape até gembo-kewagát, gemat. Ndigu nqova ndafe kandambá, neka Mbumbukiam-qa iz vø-eqanem. Gi-einim, “Ni bugukhokhof matev av nqægo qeiviáv.”

*Yesu Livai gembo-akha, tempovavat, neka teqa khoev-te lou vølog
(Met 9:9-13; Luk 5:27-32)*

¹³ Taqa zita-te, Yesu Gelili kewan-té genøveséz. Yaq ezoqa kandambá, gindupindam te-te. Yaq Yesu Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesim.

¹⁴ Yesu ta manqei ndøgo ge-ivav, nakhoa gegeveat, ezoqam ndø-omét. Teqa iz Livái.* Alfius-gé yó. Teks upøgim khoev-qase mokho-té gunu:qotám. Yaq Yesu áv gembøe-eín nqægo, “No qonøndó-páev.” Yaq Livai até gendego, gè-itán, vømbøpaev.

¹⁵ Taqa zita-te, Yesu Livai-qa khoev-te, lou mølóg. Ta lou loge-te ndøgo, teks moni upøgim ezoqa nøme neka ezoqa nøme, ndigu manqa-zapazapa-us ndizæza, møndøgoám. Kopoáv. Yaq ndigu Yesu neka paev ezoqam, namba me:qonavát. Ezoqam av ngi:gu, kopoáv, Yesu gimbopavam.

¹⁶ Yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, ndigu Felisi gizø-akhaemam, Yesu gi-ometam, ezoqam av ngi:gu, lou namba gi:logat, yaq ndigu tegi paev ezoqam, áv gezømbe-eín nqægo, “Gekha zapá, ngenek teks moni upøgim ezoqam neka manqa-zapazapa-us ezoqam namba lou ndiloget?”

¹⁷ Yesu tiqa manqat ge-ewag, yaq áv gezømbe-eín nqægo, “Ezoqam ndigu enqoni mbain ndigu, ndigu mulømula etoam ezoqam mbain tøgoat, kopømbá. Geté enqoni-us ezoqam bezøgó, mulømula etoam ezoqam. No ambá av nqægo, ezoqa eqeieqei akhayam-qa nøgeavün. Geté no manqa-zapazapa-us ezoqam akhayam-qa nøgeavün.”

*Yesu lou logemav matev-qa yaq-te gimbøe-bevøpem
(Met 9:14-17; Luk 5:33-39)*

¹⁸ Khøuwa nøme, Zion-gi paev ezoqam neka Felisi ezoqam, lou logemav matev ndøgoát. Yaq ezoqa nøme tinduzáv ndøgo, Yesu vømbø-bevøpem, “Gekha zapá, Zion-gi paev ezoqam neka Felisi ezoqam, lou logemav matev gigoatun, geté qogi paev ezoqam gonemáv?”

¹⁹ Yaq Yesu yaya zø-etá, taqa yaq-te, gezø-ein, “Ge zô ndozo-matavap, ezoqa sæva te-oki, yaq zifuap lou loge-te tekhatob, ndigu zifuap kopømbá, lou logemav matev ndøgonem, ndego ti namba te:goat? Av taoká. Ndego anganeam, zifuap namba zua tiqoqongepet, ndigu kopømba mbaín, lou logemav matev tigoat.

²⁰ Geté khøuwa ndøfakház. Yaq ndego ezoqam, ndego sævam ge-oki, ndøndafém, ti namba nde:go. Yaq tegi zifuap lou logemav matev, ta khøuwa-te ndøgo tinígoát.

²¹ Ezoqa kopømba mbaín, ndabua mbewat ndakinak, awenege ndabua-te to:tøke. Av toqotego ndægo, yaq ndabua toqosunguz, ndabua ndakinak ndøgo, segé-khapelavøqasé. Yaq ndabua keqæv sa tømø-khouwév.

²² Neka ezoqa kopømba mbaín, waen ndakinak, awenege søvakha ngusum-te te-ewa. Zapa ndøgo, awenege søvakha ngusum-te toqo-ewa, yaq waen tøpopon, ndigu gékeqáz. Yaq waen vøqouvøëm, neka søvakha ngusum vøsoqoëz. Geté waen ndakinak ndøgo, søvakha ngusum ndakinak-té qotúqóuz.”

*Yesu ndego kawá, Sabat khøuwa
(Met 12:1-8; Luk 6:1-5)*

* 2:14 2:14 Livai, iz nøme Metiú. 2:16 2:16 Met 11:19

²³ Khøuwa nøme, Sabat khøuwá, Yesu ekeza paev ezoqam namba, wit khæ livin-mbá gunu:-apát. Yaq tegi paev ezoqam, wit nanga ndøvingisømém, sasa ndølouz.

²⁴ Yaq Felisi ezoqam tiqa matev giqeivim, Yesu āv gimboe-einim nqægo, “Nqæe! Gekha zapâ, qogi paev ezoqam nqanek Sabat khøuwa-te sasae ngigut. Khæfæp nandav?”

²⁵ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Ge zô, emanqat mozó-geveømem, av Deivid ge:matanam, tegi ezoqam namba ifin qazøvin?”

²⁶ Ta khøuwa-te ndøgo, Abiata Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape gegoam, Deivid Mbumbukiam-qá khoev-té genø-ón, flawa vømølouz, ndigu lou-qase-te go:-abam, Mbumbukiam-gi. Matev av nqægo khæfæp. Mbumbukiam-gí iziz ezoqam mba zø-mboqoatám, nginik flawa tilouzat. Geté Deivid sègelóuz, neka até ndigú-a, vøzø-etoam, te namba gi:goam.”†

²⁷ Yaq Yesu nøme gezø-ein, “Mbumbukiam ambá av nqægo, ezoqa Sabat khøuwa nonqo ndøkhakheinøvēm. Geté ndego Sabat khøuwa, ezoqam nonqo ndøkhakheinám.

²⁸ Ezoqam-ge Yo, ndego kawá. Até Sabat khøuwá-ya, ndégo teno-kawaevát.”

3

Yesu ezoqam pingim qambowau, gekhakheinøvem (Met 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Khøuwa nøme, Yesu Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te gemat, ezoqa kopo mønđu:goám ndøgo. Ndego pingim gèmbowáu.

² Yaq ezoqa Yesu-te bøi mba mo:veém, ndego ngenek ezoqam peté-khakheinøvēm, penømakhaya, Sabat khøuwa-te. Zapa ndøgo, ndigu Yesu manqa ovøyam-te vee-qa mbogoám.

³ Yaq Yesu ngenek ezoqam pingim qambowau gembo-ein, “Qoté-itān, livin-mba nqøugu.”

⁴ Yaq Yesu ezoqa ewaqape gezøbevap, “Gekha matév ndøgo, Sabat khøuwa-te toqogo, kopømba? Ndøgò, matev eqeieqei toqogo, o ndøgò, matev soqain toqogo? Ndøgò, ezoqa toqo-khandi:v, o ndøgò, ezoqa pakhapakha toqokhana?” Geté ndigu yaq manqat qavøiwateáv.

⁵ Yesu geqambunim, ezoqa vøzømet, ndego qaqa ndøgó, neka mbøni mbon-qosøgím. Zapa ndøgo, ndigu mokho qeiviáv. Yaq até gendego, ndego ezoqam gembo-ein, “Pingim qoté-ovøyām.” Yaq ndego ezoqam, pingim vø-ovøyam. Sègembo-eqeieqei.

⁶ Yaq Felisi ezoqam, Yesu-qa matev giqeivim, ndigu sège-ivøvēm, vøzav, yaq gaman ezoqam Elod, tegi ezoqam namba, vømø-møvab, manqat vø-einim, Yesu ande āv kinílaēm.

Ezoqa bawan-qape Yesu gimbojavam

⁷ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam namba, Gelili kewan-té ginøzáv. Geté Gelili plovins-ak kopoáv, até gezøpavát. Até Zudia plovins-ák-a,

⁸ neka Zelusalem taon-ak, neka Idumea manqei-ak, neka Zoden kea yaq-keoqa manqei-ak, neka Taya-yak neka Saedon manqei-ak, vøndō-okhoam. Ndigu tindi-okhoám ndøgo, Yesu matev vinivinimba ge:matønumam, manqat giyogem.

2:24 2:24 Deut 23:25 **2:25 2:25** 1 Sam 21:1-6 **2:26 2:26** Lev 24:5-9 † **2:26 2:26** Deivid av ge:matanam ndægo, yaq ezoqa teqa matev, soqain veweáv. Yaq nakémbá, Yesu teqa yaq-te, nqanek manqat ge-ein. **2:27 2:27** Deut 5:14 **3:4 3:4** Luk 14:3 **3:6 3:6** Met 22:15-16

⁹ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam, khagua khakheinam manqat zø-eín. Yaq tæabete-ketáo, ezoqa andé vøe-nqonøtvēm.

¹⁰ Zapa ndógo, ta khøuwa-te ndógo, Yesu ezoqa kopoáv, gekhakheinøvem. Yaq enqoni-us ezoqa nøme, ezoqam gèqaqagimám, atema Yesu-te, kha vømbø-khanøzemín.

¹¹ Yaq ezoqam ndigu, nqova soqøsoqa gizømbu-goam, Yesu gi-ometamín, ndigu Yesu-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:lavawín, vø-akhæmemín, “Qo Mbumbukiam-gé yó.”

¹² Geté Yesu ndigu gèzømbe-khafén. Ezoqa bezø-manqaté av nqægo, ndego gekha ezoqám.

*Yesu u-anim tuelv gi-upøzo
(Met 10:1-4; Luk 6:12-16)*

¹³ Yesu manqei poyat-té genøqavíg, ezoqa vømvab, ndigu ekeza ma qambøe-pøovam. Yaq ndigu te-te sasa ndøzav.

¹⁴ Yaq Yesu até gendego, ezoqa tuelv vøvevesam. Ndigu ezoqa tuelv, u-anim zø-akhá. Ndigu namba mé:goát. Yaq gékhofosám, ezoqam Mbumbukiam-qa Manqat vømé-zømesím,

¹⁵ neka bazaføgakh vøzø-etoām, yaq ndigu nqova soqøsoqa vøngeasumāt, ezoqam-qa mokho-te tu:goat.

¹⁶ Ezoqa tuelv gi-upøzo, ngínik: Saemón. Yaq Yesu iz nøme gembo-akha, Pitá.

¹⁷ Nøme Zéms neka Zión. Ndigu Zebedi-gí nakhéis. Yesu iz nøme gezø-akha, Boanezéz. Taqa manqa mokho, “Ndand nakhéis.”

¹⁸ Nøme gi-upøzo, Endlú neka Filíp, neka Batolomeú, neka Metiú, neka Tomás, neka Zéms. Ngenek Zems, Alfius-gé yó. Neka nøme Tadiés neka Saemón. Ngenek Saemon, Zelot ezoqam ndøgoám.

¹⁹ Neka nøme Zudas Iskaliót. Ezoqam ngének, vaev-te Yesu tegi qaqa ezoqam-qa zenda-te geve.

*Yesu av gimboe-einim nqægo, Saitan-qā bazaføgakh-tē genø-sasaeāt
(Met 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)*

²⁰ Yesu khoev-te gevesez, yaq ezoqa kopoáv, nqawa gindupindam. Yaq Yesu tegi paev ezoqam namba, ambá lou ndølogín. Geté ezoqam khåpumu-khouwéz.

²¹ Yesu-gi ekeza ezoqam, nqanek manqat giyogem, yaq tinduzáv ndógo. Ambá gekhatowemín. Zapa ndógo, ndigu até vøe-einim, gèkawakawaév.

²² Neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, Zelusalem taon-te ginduzav, āv gini-einím nqægo, “Ngenek Belzebul mbøigú, ndego nqova soqøsoqa-ge kawa. Teqá bazaføgakh-té genø-ngeasumatún, nqova soqøsoqa.”

²³ Yaq Yesu ndigu ezoqam gèmváb, gezø-ein, “Manqat nandav, mokho mbaín. Gê, Saitan ekeza kha áv kené-ngeatām, ezoqam-qa mokho-te tu:goat?” Yaq Yesu yaya zø-etá, taqa yaq-te, gezø-ein,

²⁴ “Bawan kopo tigoat, yaq livin-mbā gunumú-qatønēm, izuizu nakhag vøgonēm, ndigu sugumú-nasiním.

²⁵ Neka evenap tigoat, yaq livin-mbā gunumú-qatønēm, izuizu vønøfē, yaq ndigu sugumú-nasiním.

²⁶ Neka matev até kopó. Saitan ekeza kha livin-mba tumuqata, yaq ekeza kha namba vønøfē, ndego até segemø-navøém.

²⁷ Neka nøme nqáneek: Ezoqa kopømba mbaín, bazaføgakh ezoqam-qa khoev-te sa te-on, gigiap vømbó-aqonām. Geté ndego bazaføgakh ezoqam bètøkho-løvønøvéem. Væev gigiap tembo-aqonam, teqa khoev-te.

²⁸ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha manqa-zapazapā ndøgo, ezoqa ndimatanam, até ndøgó-a, Mbumbukiam-qa iz ndingi:wat, ta manqa-zapazapa ndøgo, Mbumbukiam kopømbá, segembøé-navøém.

²⁹ Geté ezoqa Nqova Mbomambaqape-qa iz tengiu, Mbumbukiam ta manqa-zapa ndøgo, gembøé-navøemák. Ndøgo miavmiáv, até gégoát.”

³⁰ Yesu nqanek manqat ge-ein, zapa ndøgo: Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam āv gini-einím nqægo, “Nandev nqova soqa mbøigú, teqa mokho-te.”

*Yesu-gu evo neka emekheis, gekha ezoqām?
(Met 12:46-50; Luk 8:19-21)*

³¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu-gu evo neka emekheis ndøfakház. Khoev vimá sogowán. Yaq manqat mba ndøkhotøvéem, av nqægo, Yesu yà betøndowáv.

³² Ezoqa kopoáv, Yesu-qa avønin-te giqonavat. Unime:-khøogøvéem. Yaq ezoqa gimbo-einim, “Nqáé! Qogu qavo neka qamekheis ngó:wani, bavokho. Qoqa mo:keogé.”

³³ Yaq Yesu gezø-ein, “Nogu evo neka nogi nqamekheis kinógoam?”

³⁴ Yaq gèqambuním, ezoqa vøzømet, uni gi:khøogøvem, giqonavam, gezø-ein, “Nqáé! Nogu evo neka nogi nqamekheis ngínik!

³⁵ Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam-qa poev ndimbopaev, nogi nqamekheis neka evo ndígu.”

4

*Ezoqa manqei vinivinimba-te, wit nanga gezøgeakhat, taqa yaya etæ manqat
(Met 13:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Khøuwa nøme, Yesu Gelili kewan-te ndøgo, zømesim manqat nqawa gengaz, ezoqa kopoáv gindupindam. Yesu ùnime:-khøogøvéem. Yaq ndego khagua-té genøketáo, khagua elavøqase vøšøkuz, sasa mo:qom. Ezoqa ewaqape, ndøgeg-té gigoám.

² Yaq ndego yaya etæ manqat zømanqatát. Kopoáv. Nøme gezø-eta, nqáneek,

³ “Nqáé! Ezoqam møndøgoám. Khae-té genøwáv, wit nanga vømø-zøgeakh.

⁴ Yaq wit nanga ge:panqabumat, nøme nakhoa-té ginø-o:atát. Yaq pipisi tindu-løvuvám ndøgo, vølouz.

⁵ Geté nøme ndigu, nandi-té ginø-o:atát. Nandi-te ndøgo, manqei khapekhapémbá qatøke:pat. Yaq mbusa nakhamas-té ginø-fakhanøvéem. Zapa ndøgo, manqei andé mbaín.

⁶ Geté yaq, khøuwa gendosasev, mbusa ndigu gifakhatat, khøuwa tatas ndølouwáv. Yaq gèkusíz. Zapa ndøgo, ndigu ngum uni mbunipøteáv.

⁷ Wit nanga nøme, gapuk-té ginø-o:atát. Yaq gapuk ndøgo qa-eqa, ndigu gèvøtøgeám. Yaq louzi nonqo fakhazaneáv. Mbaín.

⁸ Geté wit nanga nøme ndigu, manqei eqeieqei-té ginø-o:atát. Yaq kopømbá gi-eqanat, nanga vøqataz. Wit nanga nøme ndigu, 30, louzi nonqo gitøkebupat. Nøme ndigu 60, neka nøme ndigu 100.”

⁹ Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, yaq āv gezøembe-eín nqægo, “Gekha ezoqām ndego, gea tømbo goat neka yoge kopømba vømbógoát, yà beyogé!”

*Yesu gekha zapā, ezoqa yaya mba gezø-etæam
(Met 13:10-17; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Ezoqa bawan-qape gi:zav, yaq Yesu-gi paev ezoqam tuelv neka ezoqa nøme gimbovavam, yaya etæ-qá manqa mokho mbobevøpém.

¹¹ Yaq gezø-ein, “Mbumbukiam zo mba zøtáke, mokho manqat tøzøte-zøtez, teqa Megeat Matev-qa yaq-te. Geté ezoqa nøme, no yaya mba nøzø-etæ.

¹² No ndigu yaya mba tæzømbe-etæ ndøgo: Ndigu ndikeøgé. Geté géqeivimák. Neka ndigu ndiyøgé. Geté mokho géndapemák. Amba tiqeivimin neka mokho vøndapemín, yaq ndigu ambá Mbumbukiam-té ginø-qambuzín, yaq ndego tiqa manqa-zapazapa vøzø-evøzamin.”

Ezoqa manqei vinivinimba-te, wit nanga gezøgeakhat, taqa yaya etæ-qa manqa mokho

(Met 13:18-23; Luk 8:11-15)

¹³ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Gê, zo nqanek yaya etæ-qa manqa mokho ndapeáv? Yaq av tægoat ndægo, zo yaya etæ nøme-qa mokho áv khazøté-upøgim?

¹⁴ Noqa yaya etæ-qa manqa mokho nqánek: Ezoqam ndego wit nanga gezøgeakhat, ndego Mbumbukiam-qá Manqat me:zømesimát.

¹⁵ Wit nanga ndigu, nakhoa-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nøme, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat giyogemín, Saitan até gendewavín, manqat vøe-vibamin, tiqa mokho-te tøu-ogeakhat.

¹⁶ Neka wit nanga ndigu, nandi-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa Manqat nakhamas-té ginø-ndapemín. Khanakhanakh-ús.

¹⁷ Geté ta manqat ndøgo, uni mbuvøemáv, tiqa mokho-te. Yaq ndigu føgøføgakh wanimáv. Mbumbukiam-qa Manqat zapaya, yage føgakh-qape o ngenøgim matev qazø-fakhanín, ndigu nakhamas-té ginø-o:azín.

¹⁸ Neka wit nanga nøme ndigu, gapuk-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa Manqat ambá giniyogé.

¹⁹ Geté ndigu fofogeap khàpe zømbe-khouwevín, tiqa yage zapaya, neka tiqa poev matev, gigiap kopoav neka matev vinivinimba-qa yaq-te, vøtubamin. Yaq Mbumbukiam-qa Manqat, tiqa mokho-te ndøgu, gèvøtagín. Yaq kopømba mbaín, mokho tømbo-fakhan.

²⁰ Neka wit nanga ndigu, manqei egeiegei-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa Manqat, ùnime:yogemín neka manqa o-mba vømbøe-ndapemín. Yaq Mbumbukiam-qa Manqat, mokho mbófakhán. Kandambá. Ezoqa nøme-te 30, neka ezoqa nøme-te 60, neka ezoqa nøme-te 100.”

*Waev-qa yaya etæ manqat
(Luk 8:16-18)*

²¹ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Gê, ezoqa lampa tøzøgoat, ndigu ndis o lou-qase mokho-té gunú:-wuøém? Av taoká! Geté lampa asøzam nonqo-té ginø-wuøém.

²² Yaq até kopó. Gekha matèv ndøgo, ndøkhonøwe, bavokhó qandó-fakhanám. Neka gekha mokho manqat ndøgo, ndøkhonøwe, segendó-veveám.

²³ Gekha ezoqām ndego, gea tømbo goat neka yoge kopømba vømbógoāt, yà beyogé!”

²⁴ Yaq Yesu nøme gezø-ein, “Unime-yogé, manqat nqæmanqate. Av zo gigiap o matev ndøzøte-geveam, Mbumbukiam zo āv tezømbé-geveám. Yaq Mbumbukiam-qa matev ndømø-løvuám, av zo matev ndøzøte-matanam.*

²⁵ Gekha ezoqām ndego, mokho gendap, Mbumbukiam otevat nøme mba mbøé-etoám. Geté gekha ezoqām ndego, mokho ndapeav ndøgo, yaq Mbumbukiam até otevat-qasé-a, ndømbogo, segéviwám.”

Yesu Mbumbukiam-qa Megeat Matev, wit nanga ge:khamas

²⁶ Yesu yaya nøme gezø-eta, nqáneek. Gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev, kopømba ande av nqægo: Ezoqa khæ-te wit nanga tezøgeakh,

²⁷ yaq tebuvat, neka vøsumām, ndigu wit nanga yakhapus mokho-mbá segé-qatazát neka vøfisamāt. Geté ndego gé:-otevák, ande āv kinifakhāz.

²⁸ Manqei yakhapus, ewa qambo-etoamin, gifisamin. Bugukhokhof wit gagayag ndøfitamín, yaq wit nanga sasa ndøqatazin, yaq louzi nonqo vøgonin.

²⁹ Yaq louzi nonqo gumu-fisamin, yaq ngenek avøe ogekhæm ezoqam tewavín ndøgo, vømø-qogazin.”

*Masted tae nanga-qa yaya etæ manqat
(Met 13:31-32; Luk 13:18-19)*

³⁰ Yaq Yesu nøme gezø-ein, “Gê, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, áv khazí:khamasēm? Gekha yaya zí-etæēm, taqa yaq-te?

³¹ Masted tae nanga zí:khamasēm. Manqei-te toqo-zøgeakh, yaq ndigu khapímbá. Av tiuká, av tae nanga nøme ndi:gu.

³² Geté yaq giqatazin, mbusa vøfakhanin, yaq tae kandambá tøyat. Khæ gigiap nøme møndø-løvuamín, neka tangtang kandakandá. Yaq ta tae tangtang guzuguzu-te ndøgo, kopømbaqapé, pipisi go:viviamín.”

*Manqat nøme, yaya etæ-qa yaq-te
(Met 13:34)*

³³ Yesu ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam, yaya av nqægo kopoáv gezø-etæam. Yaq ndøgo, ndigu mokho tñabembøe-ndapém.

³⁴ Ezoqa ewaqape, ndego yaya mba zø-etæám. Geté ekeza paev ezoqam namba, gimi-yakhapus-mba-ezin, ndego manqa mokho ate ndægo møndøzø-ovøyamín.

*Yesu manqat mba ge-ein, khamøe sa qavøitav
(Met 8:23-27; Luk 8:22-25)*

³⁵ Ta khagus ndøgo, Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Kewan yaq-keoqá qazinø-qantáv.”

³⁶ Yaq ezoqam ndigu, namba gi:goam, ekeza vemivemiav-té ginø-khofosám. Yesu khagua-te é-møndøketáo, yaq até tegi paev ezoqám-a, vøketab, yaq sasa ndøsøkuzim. Até khagua nømé-a, namba me:-áz.

³⁷ Yaq giqantavat, anana-mba møndu:bøen, mbe-qape tåndøfeā, khamøe khagua sasa ndøngetøyam, ibøkha vøu-yovøem. Lokh bøi-té qanø-tøvøyát.

³⁸ Geté Yesu khagua okho-te ndøgo, gèbuvám. Kawa kaoqa-té qamboveám. Yaq ekeza paev ezoqam gèti:nám, gimbo-einim, “Nøméndim ezoqam! Qo ni-te toqó-matavap? Ní avønín zígeón!”

4:24 4:24 Met 7:2 * **4:24 4:24** Taqa manqa mokho nøme nqáneek: Qo Mbumbukiam-qa manqat elavøqase mba toqo-ewagat, yaq qateqat khapémbá toqondapat. Geté Mbumbukiam-qa manqat møe mba toqo-ewagat, neka voqombó-pavāt, yaq qateqat kandambaqapé toqondap. Yaq av nqægo, Mbumbukiam qateqat nøme mba qambó-etoám. **4:25 4:25** Met 13:12; 25:29; Luk 19:26 **4:29 4:29** Joel 3:13; Veve 14:15

³⁹ Yaq Yesu gendosuzam, v̄o-itan. Yaq até gendego, khamøe ndøgo, v̄ofegimam-a, v̄ovumøyat, manqat sasanqa-us mbo-eín. Yaq khamøe sègevøitáv. Qavøitav mbómā. Manqei sege:veát.

⁴⁰ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Zo, gekha mbøni zóva? Ge zó, Mbumbukiam unimanqatinteav sekembā sozógo?”

⁴¹ Yesu matev av nqægo gematanam, yaq tegi paev ezoqam, møe kandambá gigonem, neka yaqyaq-a gibond, “Ngenek gekha ezoqám? E, até khamøe fegim neka khamøe vumøe, manqat o-mba mbøendapé.”

5

Yesu ezoqam nqova soqøsoqa gembo-ngeasam (Met 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Yesu ekeza paev ezoqam namba, kewan yaq-keoqá ginøqantáv, Gelasa ezoqam-qa manqei-te v̄om̄fakhaz.

² Yesu khagua-te é-vøndovuáo-ae, ezoqa nqova soqøsoqa-us é-vøndōwav. Nandi nqa-té gendo-fakhán.

³ Ta nandi nqa-te ndøgo, løvøte ezoqam ndø-osupám. Ngenek ndøgo teyagám. Ndego bazaføgakh kandambá. Até auli sén-a, kopømba mbaín, toqote-løvønøvem.

⁴ Khøuwa kopoáv, ezoqa ambá gini-løvønøvemám, bov-té neka pingim-te. Geté sen sègezø-løvusám. Ezoqa bazaføgakh-qape mbaín, v̄ombóe-khāz.

⁵ Pavpave neká lovølova, ndego manqei-pakha-te neka manqei popotap-té genø-okhoám. Sugú-akhaemét neka ekeza kha nandí gene-qaqagumám.

⁶ Yesu qámbá gegoam. Yaq ndego ezoqam Yesu ge-omet, gèndovuáo, Yesu-qa megemege-te, ekeza kha, manqei v̄øelavao.

⁷ Yaq ndego ezoqam, kandambaqapé møndæ-akhá, ge-ein, “Yésu, Mbumbukiam-ge Yo, ndego Egeiwat-Qape, qo no gekha qonógō? Mbumbukiam-qa iz-te, nòtaqa-viám, no nqosøgeap nø-etðám!”

⁸ Ndego nqanek manqat ge-ein, zapa ndøgo: Yesu āv gene-eín nqægo, “Qo nqova soqa, nandev ezoqam-qa mokho-te ndoqotu:gu, mðqotøndo-fakháq.”

⁹ Yaq Yesu gembobevap, “Qo gekha íz?” Yaq gembo-qavøiu, “Noqa iz Bawan-qapé. Zapa ndøgo, ni nqova soqøsoqa kopoáv.”

¹⁰ Yaq ngenek nqova soqa, Yesu āv gembøeviám nqægo, “Ni nqanek manqei-te nqei, ndøkhofótán.” Viam kandambá gego.

¹¹ Ta manqei avønin-te ndøgo, bøsi nen møndøwanám. Kopoav-qapé. Manqei poyat-té givagimám.

¹² Yaq nqova soqøsoqa Yesu gimbo-viømem, “Ni bøsik-qá mokho-té qanø-khofótán.”

¹³ Yaq Yesu sègezøták. Yaq ndigu nqova soqøsoqa até gindigonem, v̄øfakhaz, ndego ezoqam-qa mokho-te gu:goam, bøsik-te sasa mø-oz. Yaq bøsik manqei khavoe-té ginøbbøín, ibøkha-te v̄om̄-geonim. Bøsik kopoav-qapé, ande āv tu taosén ndægó, gigeonim.

¹⁴ Yaq ezoqam ndigu, bøsik gizø-kewagam, møe ndøbbøín, yaq taon-te neka vemivemiav-te, ezoqa emanqat v̄om̄zømbē-vototap. Yaq ezoqa tinduzáv ndøgo, matev ndøqeivím, ma qæfakhan.

¹⁵ Yaq Yesu-te gifakhaz, matev āv giniqeivím nqægo: Ezoqam ndego nqova soqøsoqa gimboigoam, geqotam, ndabua ndø-uzupám neka matavap kopømbá qambogoam. Yaq ndigu møe ndøgoném.

¹⁶ Yaq ezoqam ndigu, matev b̄oi gi:qeivim, emanqat z̄ombe-vototáp, teqa yaq-te ndego, nqova soq̄osoqa gimboigoam, neka b̄osik, matev ande āv khaz̄ombē-fakhan.

¹⁷ Yaq ezoqa Yesu āv gimboe-viōmém nq̄ægo, “Niqa manqei ambá qo-ivavín.”

¹⁸ Yesu khagua-te ge:ketawat, yaq ezoqam ndego, nqova soq̄osoqa gembo-ngeasam, te namba okho-qa mboviám.

¹⁹ Geté Yesu ndego takeáv, gembo-ein, “Qakeza khoev-té neka ezoqam-té qonóqáv. Neka matev kandambaqape qaqafakhan, emanqat qoz̄ombē-vototupát, av Mbumbukiam Evez̄oza geqambe-matanam neka tanakh āv keqambēgo.”

²⁰ Yaq ndego ezoqam t̄enewáv. Ta vemiaav ten ate q̄ægoam, ekeza manqei-te, ezoqa s̄uguzumbu-manqatát, Yesu ande āv kemb̄ōē-matanam. Yaq ezoqa nqova ndafe kandambá, giyogem.

Yesu sævam gukhakhein̄vem, ndugu kouk qambowavam, neka mbas̄onakam v̄ōkhandi:v

(Met 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Yesu kewan yaq-keoqa nqawa giqantavat, gim̄oqa, yaq ezoqa kopoáv gindupindam te-te. Ndego nd̄ogeg-te até gegoám,

²² yaq Zu ezoqam-qa guliguli khoev megeat ezoqam ndowáv. Teqa iz Zailés. Yaq Yesu ge-omet, ndego teqa zenda tokhotapak-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laváo,

²³ v̄omb̄oviam, gembo-ein, “Nogu yu av̄onín génaním. Ambá qotondo-qavín. Zenda qomb̄óévé. Yaq ndugu enqoni t̄abemb̄ōe-nav̄óém neka t̄uabete-khandi:v.”

²⁴ Yaq Yesu ndego ezoqam, namba me:wáv. Yaq ezoqa kopoáv, segembo-paevém, neka s̄ege-nqonondumát, teqa av̄onin-te.

²⁵ Ezoqam gi-apat nd̄ogo, sævam kopo m̄õndu:goám. Ngunuk kouk mbowavám. Nup̄okhán mbá. Viav ate q̄ægoam, tuélv qambowavam.

²⁶ Ngunuk sævam, mul̄õmula etoam ezoqam-te vinivinimba, ambá guni-okhoám, neka tugi moni ate gi:goam v̄õ:ngiæzotam. Geté ndigu nqos̄ogep mba mbo-etoumám. Tuqa enqoni nav̄oep̄óteáv. Sà t̄on̄o-khouwevtát.

²⁷ Ngunuk Yesu-qa manqat m̄õnd̄o-ewág. Yaq ezoqa bawan-qape-qa mokho-te gu:goam, ndugu Yesu-qá zita-té gunduwáv, neka ndabua v̄omb̄ō-khanaz.

²⁸ Av guni-mat̄ovém nq̄ægo, “No ngenek ndabua mba t̄æmbokhanaz, yaq no sæ-eqeieqei-én.”

²⁹ Ndugu ndabua até é-v̄ombokhanáz-ae, yaq kouk waev s̄egembo-nav̄óém. Yaq ndugu s̄ege:-otév, ekeza kha-te, “Nqanek enqoni m̄õnd̄on̄o-nav̄óém.”

³⁰ Yesu tene-otév nd̄ogo, teqa bazaf̄ogakh n̄õme, ezoqam-té qan̄owáv, v̄ōkhakhein̄vem. Yaq ḡendoqambún, ezoqa ewaqape-qa mokho-te, gez̄o-ein, “No ndabua gekha ezoqām n̄ōkhanaz?”

³¹ Yaq ekeza paev ezoqam gimbo-einim, “Ezoqam toq̄ó-z̄õmete, nginik qoqa av̄onin-te khape gindikhas? Yaq gekha zapâ, qo av qoqote-ein nq̄ægo, ‘No kha gekha ezoqām n̄ōkhanaz?’ ”

³² Geté Yesu sekembá segevawám, av nq̄ægo, kha uni gekha ezoqām mbókhanaz?

³³ Yaq ngunuk sævam s̄egendowáv. M̄õe-ús. Kha s̄egemb̄oi-wageapát. Zapa nd̄ogo, ndugu m̄õnd̄æ-otév, ezoqa nó, matev qan̄ofakhan. Yaq ndugu Yesu-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laváo, neka tuqa emanqat ate q̄ægoam, v̄omb̄ō-v̄õndaz.

³⁴ Yaq Yesu gumbo-ein, “Ngólam. Qoqa unimanqatin nandav, tòkhakheinøqavém. Mòqoqáv. Qo mbøni betaqáváev. Enqoni møndøqanavøém.”

³⁵ Yesu ate av-té manqat ge-manqatam, yaq Zailles-qa khoev-te, ndego Zu ezoqam-qa guliguli khoev gezømbø-megetam, ezoqam tinduzáv ndógo, vømbø-einim, “Qogu yu møndønaním. Nandev nømendim ezoqam, sekemba mbopøuwé:t, tendowav.”

³⁶ Yesu tiqa manqat møndø-ewág. Geté guliguli khoev megeat ezoqam, āv gembøe-eín nqægo, “Qo ndøfofògeāp! Soqó-unimanqatín.”

³⁷ Yesu ezoqa nøme gèzømbø-khafén, te namba ti:zav. Geté ti-mba ndígu tekhatób, Pita neka Zems neka Zion, Zems-ge yakhasek.

³⁸ Yaq guliguli megeat ezoqam-qa khoev-te gimøfakhaz, eiv neka osombo kandambá geqeiv. Manqa feazu khàpumu-khouwév.

³⁹ Yaq Yesu khoev-te ge-on, ezoqa āv gezømbø-eín nqægo, “Zo gekhā zø-eivumit? Neka gekha osombo zówanet? Ngunuk nakhasam nanimateáv. Geté gèbuvít.”

⁴⁰ Geté ndigu Yesu gèvøngi:nám. Yaq Yesu ezoqa ewaqape gènatáz. Evøndipakha neka tegi paev ezoqam misika mba ndøkhatób, neka kouwat mokho-te vø-oz, ma nakhasam guigoam.

⁴¹ Yaq Yesu até gendego, zenda vømbøgea neka ekeza manqat-te sasa mbo-ein, “*Talita, kóum!*” Taqa manqa mokho nqáneq, “Khapúlav. Nqataqá-manqate. Mòqo-itán!”

⁴² Yaq ndaføyambá, ngunuk mbasønakam sège-itán, okho vøngaz. (Ngunuk mbasønakam, tuqa viav tuélv.) Nqanek matev qafakhan, yaq ezoqa nqova ndafe kandambá.

⁴³ Geté Yesu gèzømbø-khafén. Ezoqa nøme bezø-eín, av matev qæfakhan ndægo. Yaq ndego mbasønakam lou etoam manqat zø-eín.

6

Yesu ekeza vemiav-ak gisanqawem

(Met 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ Yesu nqanek manqei ge-ivav, yaq ekeza vemiav-té genøwáv. Até ekeza paev ezoqám-a, namba me:-apát.

² Yaq Sabat khøuwa qandap, ndego nømendim manqat ndøngáz, tiqa guliguli khoev-te ndøgo. Ezoqa kopoáv, teqa manqat giyogem. Neka ndigu nqova ndafe kandambá, gi-einim, “Ngenek ezoqam, otevat neka matavap loloakh gekham-té gendap? Neka bazaføgakh gekham-té gendap, umingiap matev vinivinimba ndematanam?”

³ Gè, ngenek ndégò, khoev puanam ezoqam? Meli-gè yò? Zems neka Zosef neka Zudas neka Saemon, tigí zapikià? Neka até tegi sænakheís-a, ni namba zí:yage?” Yaq ndigu vemiav-ak, Yesu gèsanqawém.

⁴ Geté yaq Yesu gezø-ein, “Manqei nøme-te, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, gèmbøvizáp. Geté ekeza manqei-te neka ekeza ezoqam-te, ndego vizupáv.”

⁵ Ta manqei-te ndøgo, Yesu kopømba mbain, umingiap matev tematanam. Geté zenda enqoni-us ezoqa kopokopo mba zømbø-awám, yaq ndigu vøkhakhæz.

⁶ Yesu nqova ndafe kandambá, tiqa unimanqatin mbain matev-qa yaq-te.

Yesu ekeza u-anim tuelv, manqa gezø-løvua, gekhofosam

(Met 10:5-15; Luk 9:1-6)

Yaq Yesu vemivemiav nøme-té genø-okhoám, ta manqei ndøgo, ezoqa vømē-zømesim.

⁷ Yaq ekeza paev ezoqa tuelv gèmváb, vøndōzav, yaq ndigu menømenas sasa ndøkhofosam, neka nqova soqøsoqa ngeasam nonqo bazaføgakh vøzø-etoam.

⁸ Av gezømbe-eín nqægo, “Gigiap mbaín, sozó-panqaním. Tatuag mba zótonqogím, okho nonqo. Geté lou neka moqos neka moni ndøtonqògím.

⁹ Zo kopømbaqapé, tamak tozo-uzam. Geté ndabua nøme ndøtonqògím, sa nándav, nandozo-uzap.”

¹⁰ Neka nøme gezø-ein, “Zo ezoqa khoev tizø-einat, ta khoev-te ndøgo, até vøskhoé. Yaq ta-mbá tøzøté-ivøvemát ndøgo, vemivav nøme-te tozozavat.

¹¹ Geté manqei nøme-te tozomø-fakhazat, yaq ndigu ezoqam zo khatobeav tøgoat neka zoqa manqat yogeav vøgoát, ta manqei ndøgo sège-ivøvemát. Yaq pakhakh ndøgo, zoqa zenda tokhotapak-te tøgoat, sozó-pomoememát. Yaq ndigu tñabiti-zøtezát, ni manqa-zapa zigonēm.”

¹² Yaq Yesu-gi paev ezoqam gèpanqaním, neka ezoqa Mbumbukiam-te qambuzan manqat vøzø-manqatat.

¹³ Yaq nqova soqøsoqa kopoáv, ezoqam-qa mokho-te gu:goat, gèzø-ngeasumám. Neka enqoni-us ezoqam, oil vøzømbō-qouzumam. Yaq ndigu sège-khakhæzín. Ezoqa kopoáv.

*Zion ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ande āv kinīlaem
(Met 14:1-12; Luk 9:7-9)*

¹⁴ Yesu-qa manqat sège-panqavøemát. Até Elód-a, ndego Gelili plovins-ge kawa ezoqam gegoam, vø-ewag. Ezoqa nøme āv gini-manqatám nqægo, “Yesu, ndego Zión ategó, ndego ezoqam ibøkha iz gezø-etoumam. Ekeqa nangó gendo-khandí:v. Yaq nakémbá, ndego umingiap matev vinivinimba ndematanam.”

¹⁵ Geté ezoqa nøme gimanqatam, “Ilaizá ategó.” Neka ezoqa nøme gi-manqatam, “Yesu ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám, av ibugukhokhof gi:yagam.”

¹⁶ Yaq Elod nqanek manqat ge-ewag, ndego āv gene-eín nqægo, “Ngenek Zión ategó, no teqa monqo kepøzu manqat qævøovam. Nqawá gendo-khandí:v.”

¹⁷⁻¹⁸ Ta matev ndøgo, āv qanefakhán nqægo: Elod-gu zas Elodias, ndugu ibugukhokhof tege namba qawan Filip-gú zas ndøgoám. Yaq Zion Elod āv gembøe-manqatám nqægo, “Manqa-zapá nandav, qoge namba qawan-gu sævam qoqondaf.” Yaq Elod-qa qavøiwat, nakhag ezoqam ndøkhofotáz, Zion vø-møvøinam neka ndimbula-te vø-utøvem.

¹⁹ Elodias ndugu, qaqa mbogoám, Zion-te, teqa manqat zapaya. Yaq ndugu Zion løvøwe-qa mbogoám. Geté ndugu nakhoa qeiviáv, ande āv kumbøé-matanām.

²⁰ Zapa ndøgo, Elod møe ndøgoám, Zion-te. Ndego møndæ-otév, Zion ezoqam egeieqeí neka ndaføyamba-qapé. Yaq Elod gèmbøe-vigimám. Elod, Zion-qa manqat, viniv ambá qambøe-etoumám. Geté ndego gèmbøe-khaneatám, teqa manqat ge-ewagam.

²¹ Geté vaev, Elodias khøuwa mbomambaqape tumø-khantáz ndøgo, Zion-qa løvøte-qa yaq-te. Elod ge:qan, ta khøuwa iz gemø-khantaz, ndego lou kandambaqape ndølog, gaman ezoqam kandakanda neka nakhag megetapak neka Gelili plovins-ak kandakanda namba.

²² Yaq ate av-té lou gi:logat, Elodias-gú yu ndo-ón, ogiam-ús. Yaq Elod neka ezoqa ewaqape, namba gi:logat, poev kandambá qazøwav, tuqa ogiam-te.

Yaq Elod, ndego Zudia ezoqam-ge kawa, até gendego, mbasønakam vømbø-ein, “No unimanqatín nqataqa-manqate. Nøtaqambé-khavozák. Gekha gigiāp ndøgo, qo toqonø-viam, soqonø-eín. Yaq søtaqá-etoám.”

²³ Yaq manqa mbusa āv genevé nqægo, “Unimanqatín. Gekha gigiāp ndøgo, qo taqapoe. Søtaqá-etoám. Qo toqonø-ein, av nqægo, no gigiap neka manqei ate ndægo, nqæmbo-keoge, livin-mba sa tøtumu-qata, neka nøme qo vøtaqá-etoám, ság. Yaq sægó.”

²⁴ Yaq mbasønakam evo-té gunøwáv, vømbøbevap, “No gekha gigiap-qa manqat nombó-eín?” Yaq evo gundu-ein, “Gigiap nqáneq: Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, teqá kawa-qá manqat qombøé-eín.”

²⁵ Yaq ndaføyambá, mbasønakam kawa ezoqam-té gunøveséz, vømbø-ein, “Noqa poev nqáneq. Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, teqa kawa melek-té qotøndó-qonáv, ndakin.”

²⁶ Elod nqanek manqat ge-ewag, yaq ndego khanakhanakh mbáin. Mbøni mbová. Geté ndego poeveáv, tuqa manqat tesanqao. Zapa ndøgo, ndego manqa mbusa é-møndo:vé, taqa yaq-te, neka ezoqa ewaqape lou namba gi:logat, møndøyogém.

²⁷ Yaq ndaføyambá, nakhag ezoqam ndøkhofotáv, ndimbula khoev-te, Zion-qa kawa vømøndó-ndāp. Yaq ndego nakhag ezoqam gèwáv, Zion-qa monqo vømøkepaz.

²⁸ Yaq nqawa gendoqavan, kawa melek-té gendové, mbasønakam vømbø-etoam. Yaq mbasønakam evo sasa mbo-etoam.

²⁹ Zion-gi paev ezoqam manqat giyogem, yaq ndigu tinduzáv ndøgo, teqa kha vøndapem, sasa mø-ozem.

Yesu ezoqa bawan-qape ge:zøkef

(Met 14:13-21; Luk 9:10-17; Zion 6:1-14)

³⁰ Yesu-gi u-anim, gekhofosam, nqawa gindu-vesezam, yaq te-te gindupin-dam, emanqat mbøe-vototém, matev ate ndægo gi:matønumam neka ezoqa vøe-zømesimam.

³¹ Yaq Yesu āv gezømbe-eín nqægo, “Zo neka no, ezoqam-av manqei-té qazinø-niáv, vizimø-nikhapus-mokho-mba-ēn, neka pusa sasa zomøtā.” Yesu nqanek manqat ge-ein, zapa ndøgo. Ezoqa kopoáv, sege-vesendám, yaq vøndē-okhoam-a, yaq vø-okhoam. Yaq Yesu tegi paev ezoqam namba, kopømba mbáin, lou tilog.

³² Yaq ndigu khagua-té ginøketáb, ezoqam-av manqei-te sasa ndøtinim. Ambá gimi-yakhapus-mokho-mba-ezín.

³³ Geté ezoqa kopoáv, é-møndøzømét, gisøkuzim. Yaq møndø-matøvemém, ande āv kinítinim. Yaq vemiaiv vinivinimba ate qægoat, ezoqa gèndobøín. Zapá ginøzáv. Yaq é-vømøfakhaz, ma Yesu neka tegi paev ezoqam gimbøepøtat.

³⁴ Yaq Yesu gemø-asa, ezoqa bawan-qape mba mo:qeív. Yaq ndego tanakh zøgó. Zapa ndøgo, ndigu ezoqam, andé síp, keoge ezoqam mbain tigøat. Yaq ndego nømendim manqat vinivinimba zøngáz.

³⁵ Yaq qakhagus ndøgo, ekeza paev ezoqam tinduzáv ndøgo, vømbø-einim, “Gèkhagustét, neka vemiaiv mbáin, nqanek.

³⁶ Ezoqam é-moqo-khofosám. Yaq vemivemiaiv neka khoev avøavun nqagot, ekeza lou bemøwi.”

³⁷ Geté yaq Yesu manqa qavøiwat gezø-ein, “Lou zo zozø-etoám, tilog.”

Yaq gimbo-einim, “Nakhoa mbain. Taqa fia khàpumu-khouwév. Geté ni amba-té, 200 moni mokho tinigunin, amba lou teimø-wiin, nginik ezoqa zøkefe nonqo.”

³⁸ Yaq Yesu gezøbevap, “Gê, zo flawa gekhâ nandizøgo? Zøtézāv, neka zøtéwawēm.” Yaq giqasem, gi-einim, “Flawa faév, neka zonga menas.”

³⁹ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Ezoqa ate nandi:gu, gagayag-té giabe-qoqongepét.”

⁴⁰ Yaq ndigu vøqoqongim. Bawabawan nøme-te, ezoqa 50 giqonavat, nøme-te 100.

⁴¹ Yaq Yesu até gendego, nginik flawa faev neka zonga menas gè-upøzó, yan-te sasa ndøqan, Mbumbukiam ike manqat vømbø-ein. Yaq flawa gèmbegim, tegi paev ezoqam vøzø-etoam, ezoqa ewaqape-te etoam nonqo. Até zongá-ya, paev ezoqam vøzø-etoam, yaq ndigu ezoqa ewaqape sasa zø-etoam.

⁴² Yaq ezoqa ewaqape, lou tilóg ndøgo, até vøzø-ewez.

⁴³ Yaq flawa neka zonga mbegeap ndøgo, ezoqa gi-ivøvem, gèpizumém. Yakhav tuélv ginqeitømem, qamøvea.

⁴⁴ Ezoqa kopoav-qapé, nqanek lou gilog. Angana ate gi:goam, faev taosén.*

*Yesu ibøkha mumat go:geavun
(Met 14:22-33; Zion 6:15-21)*

⁴⁵ Yesu nginik ezoqa kopoav-qape, lou guzumbu-etoam, yaq até gendego, tegi paev ezoqam vøzø-ein, “Zo khagua-té qanøketáb, yaq-keoqa, Betsaida vemiav-te, vø:qantav. No nginik ezoqam ndøtokho-khofosám.” Yaq ndigu vøšøkuzim, sasa ndøtinim.

⁴⁶ Yaq Yesu ezoqa gumu-khofosam, manqei poyat-té genøqavíg, vømbø-guligulim.

⁴⁷ Yaq qamupøis ndøgo, Yesu sekembá segegoám, manqei-te. Yakhapús. Geté tegi paev ezoqam, kewan livin-mbá gunu-tiamát.

⁴⁸ Yaq Yesu av genezømét nqægo: Khamøe ndøstávám. Yaq kave kandakandá sege-itimát. Yaq lova ande av 3 o 4 oklok ndægo, Yesu ekeza paev ezoqam-té genøwáv. Ibøkha mumát gono:mát. Yaq ndego tiqa khagua løvui-qa ndøgoám.

⁴⁹ Geté ndigu Yesu gi-ometam, ibøkha mumat go:geavun, ndigu até vø-einim, ndego gevøgēv. Yaq ndigu møe ndøzøgeá.

⁵⁰ Ndigu ate gi:goam, gi-ometam, møe kandambá gigonem.

Geté Yesu nakhamas-té genøzø-akhá, gezø-ein, “Zo møe ndøgøném. Nó!”

⁵¹ Yaq khagua-té gezømbu-ketáo. Yaq khamøe sègevøitáv. Yaq ndigu nqova ndafe kandambá.

⁵² Ndigu møndæzøté, av nqægo, Yesu ezoqa kopoav-qape lou gezø-etoam. Geté ndigu mokho ndapeáv, teqa yaq-te. Matavap zua zøtokeapám.

*Yesu Genesalet manqei-te, enqoni-us ezoqam gekhakheinøvem
(Met 14:34-36)*

⁵³ Yesu tegi paev ezoqam namba giqantav, yaq Genesalet manqei-té gimøfakház, vømbø-asa.

⁵⁴ Manqei-te givøvuam ndøgo, yaq ndaføyambá, ezoqa Yesu gèmatøvømém.

⁵⁵ Yaq ndigu sège-panqaním, nakhamas-té, neka enqoni-us ezoqam vømøndø-upøgim. Gekha manqei-tē ndøgo, ezoqa Yesu-qa yaq-te giyogemin, ndigu enqoni-us ezoqam kita-té ginø-abamín, Yesu-te sasa ndø-upøgimin, ma ndego te:goat.

* **6:44 6:44** Sakheis neka nakheis møndøgoám, lou gilog. Geté ndigu gevebøpøteáv. **6:46 6:46** Luk 5:16 **6:49 6:49** Luk 24:37 **6:51 6:51** Mak 4:39

⁵⁶ Neka gekha manqei vinivinimba-tē ndøgo, ge-okhoam, vemia v khasøkhasis-te neka vemia v kandakanda-te, ezoqa enqoni-us ezoqam, maket manqei-té ginø-upøgimín. Yaq Yesu āv gimboe-viømemín nqægo, “Kopømbâ, nginik enqoni-us ezoqam, ndabua ov-qase mba tiqa-khanøzumat.” Yaq gekha ezoqām ndigu, ndabua gimbo-khanøzemin, ndigu sège-khakhæzín.

7

Mbumbukiam-qa nømendim matev, atanakha-zapazapa-za-qa nømendim matev, gèløvuám
(Met 15:1-9)

¹ Khøuwa nøme, Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam ndozáv, Yesu-te. Zelusalem taon-té ginduzáv.

² Yaq āv giniqei vím nqægo: Yesu-gi paev ezoqa nøme, lou gilog, ndigu zenda uni sunguziáv, av Felisi ezoqam, ezoqa gi:zømesimam.

³ (Nginik Felisi ezoqam neka Zu ezoqam ate gi:goam, lou logemáv, zenda uni sunguzumav tøgoat. Geté atanakha-zapazapa-za-qá matev mbopævemín, taqa yaq-te.

⁴ Yaq ezoqam maket manqei-te gindu-qavazín, ndigu møndøkha-khakuamín, váev lou gilogín. Ndigu matev nøme kopoáv ndimbopæv, tigi atanakha-zapazapa-za-te gindu-upøgimam, kopømba ande av kap neka pot neka melek neka venanqei nonqo sunguzam matev.)

⁵ Yaq ndigu Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, Yesu gimbo-bevøpæm, “Gekha zapá ndøgo, qogi paev ezoqam nigi atanakha-zapazapa-za-qa matev pøpøvumav ndøgo? Ndigu bugukhokhof zenda uni sunguzumáv, lou gilogín.”

⁶ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya, unimanqatin manqat ndø-eín, zo khavozam ezoqam-qa yaq-te. Ndego āv gene-peawám nqægo, ‘Mbumbukiam ge-ein: Nginik no tou mbá ginømbe-vizáp. Geté tiqa mbøni qámbá no-te.

⁷ Ndigu noqa iz, khokhó sege-eqawát. Zapa ndøgo, ndigu ezoqam-qá nømendim matev mba me:zømesimít. Ambá noqā nømendim matev.’

⁸ Mbumbukiam-qa nømendim matev, zo mðzo-ivøvém. Geté ezoqam-qá nømendim matev zombopavét.”

⁹ Yaq Yesu gezø-ein, “Mbumbukiam-qa nømendim manqat sanqawe neka zøkeza matev paev-qa yaq-te, zo ùni zøtezøtéz.

¹⁰ Mozes āv gene-eín nqægo, ‘Qave neká qavo, gèzøvizáp. Gekha ezoqām ndego, eve o evo soqa manqat tembo-ein, ndego ezoqa, yà belaém.’

¹¹ Geté zo ndozo-manqate, ezoqa kopømbaqapé, eve o evo sa tembo-ein, av nqægo, gekha gigiāp ndøgo, no amba qo tøtaqa-etoamin, ndøgo Kobán. (Taqa manqa mokho, ‘Mbumbukiam-qá.’)

¹² Zo av ndøzøte-manqate, yaq zo ezoqa evøndipakha tøkeam-qa yaq-te, zòzømbø-khazú.

¹³ Yaq zo zøkeza nømendim matev mokho-te, atanakha-zapazapa-za-te qazo-upøgim, Mbumbukiam-qá Manqat zosanqawé. Neka zo matev av nqægo, kopoáv nandozogot.”

Ezoqam áv kené-manqa-zapa-us-ev-in?
(Met 15:10-20)

14 Yaq Yesu ezoqa ewaqape nqawá genømváb, gezø-ein, “Noqa manqat ùnime:-yogé, zo até nqazøte:go, neka mokho vømbō-ndapem!

15 Gigiap ndøgo, ezoqam-te ndø-oev, kopømba mbaín, te:-manqa-zapa-us-ev, Mbumbukiam-qa bøi-te. Geté ndøgo tené-manqa-zapa-us-év, matev neka manqat ndøgo, te-te ndøndo-fakhate.”*

17 Yesu nginik ezoqam gezivaz, neka khoev mokho-te vømø-on, yaq ekeza paev ezoqam, nqanek manqat mokho-qa yaq-te mbobevøpém.

18 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Gê, até zó-a, manqa mokho upøgimâv? Ge zô, møzøté-zøtez? Gekha gigiap ndøgo, ezoqam-te ndø-oev, ndøgo kopømba mbaín, te:-manqa-zapa-us-ev, Mbumbukiam-qa bøi-te.

19 Zapa ndøgo, ta gigiap ndøgo, ambá av nqægo, mbøni-tē qanø-oeín, geté emu-té qanø-oeín, neka nqawa vømø-fakhanin.” (Nqanek manqat mokho-te, Yesu av gene-eín nqægo: Mbumbukiam-qa bøi-te, lou ate ndægo eqeieqéí. Qoté-manqa-zapa-us-eq-ák.)

20 Yaq Yesu gezø-ein, “Ezoqam ndøgo tené-manqa-zapa-us-év, matev neka manqat ndøgo, te-te ndøndo-fakhate.

21 Zapa ndøgo, ezoqam-qa matavap soqøsoqa, ndøgo matev soqøsoqa-te nakhoa ndøløwe, teqa mbøni-té qando-fakhaté. Ta matev soqøsoqa nqánek: Mambe matev, neka aqonam matev, neka ezoqa pakhapakha khaneam matev,

22 neka nøkenøkem ngi:wat matev, neka gigiap qovetam matev, neka sanqambap matev, neka khavozam matev, neka sapi matev, neka ova matev, neka manqa ponqom matev, neka qakeza iz eqawat matev, neka kawakawa matev.

23 Matev nqanek ate ndægo, ezoqam-qá mokho-té qando-fakhaté. Yaq ezoqa ndøgo tene-manqa-zapa-us-evín.”

*Bawan vini-ak sævam, Yesu gu-unimanqatin
(Met 15:21-28)*

24 Yesu ta manqei ndøgo ge-ivav, yaq Taya taon avønin-té genøwáv. Yaq khoev-te gemø-on, ndego poeveáv ezoqa nøme ti:zøtez av nqægo, ndego ngêgō. Geté ndego kopømba mbaín tekxonawat.

25 Ta manqei-te ndøgo, sævam møndøgoám. Tugu mbasønakam-yu, nqova soqa mbøigoám. Ngunuk sævam, Yesu-qa yaq-te até é-vøe-ewág-ae, vøndōwav, teqa zenda tokhotapak-qa megemege-te, ekeza kha, manqei vøelavao.

26 Ngunuk sævam, bawan vini-ák. Glik sævám. Finisia taon-té guqán, Silia plovins-te ndøgo. Yaq ndugu Yesu av gumbøe-viám nqægo, “Nogu yu, ambá nqova soqa qombo-ngeatamín?”

27 Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Matev eqeieqéí mbá, nakheis-qa lou toqondap, yaq gaqo sasa qozønqagim. Geté lou bugukhokhof nakheis betølóg, bezø-ewez.”†

28 Geté yaq ndugu gundu-ein, “Evézøza. Nandav unimanqatin. Geté gaqo ndigu, lou-qase mokho-te ngu:sømbiap, lou khakhayakh ndølogatún, nakheis gi-ivøvemín.”

29 Yaq Yesu gumbo-ein, “Qoqa manqat, mokho kandambá. Khoev-té qonøqáv. Nqova soqa ndego, qogu yu-qa mokho-te gu:goam, møndømbo-fakhán.”

7:15 7:15 Kel 10:14-15 * 7:15 7:15 Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqánek: 16 Gekha ezoqam ndego, gea tømboqat neka yoge kopømba vømbóqat, yá beyogé! † 7:27 7:27 Yesu gaqo ge-ein, zapa ndøgo. Zu ezoqam, bawan vini-ak, gaqo me:zæbám.

³⁰ Yaq ndugu khoev-te guqavan, tukewág ndógo, mbasønakam-yu, venan-gei nonqo-té gumbobuvám. Neka nqova soqa møndø-fakhán, tu mokho-te gu:goam.

Yesu gea kandøgeap neka manqa-khou ezoqam gekhakheinøvem

³¹ Yesu nqanek manqei Taya taon avønin-te ndógo, nqawá genø-iváv. Yaq Saedon taon-té genøwáv, vømøløvu, Gelili kewan-te vømø-ova, neka vemivav ten manqei-te sasa ndøwav.

³² Yesu gefakhan ndógo, yaq gea kandøgeap neka manqa-khou ezoqam ndøndafém, te-te. Yaq zenda awam-qa mboviømém.

³³ Yaq Yesu ndego ezoqam, ezoqa ewaqape-qa mokho-te gu:goam, manqei vini-té genøndáf, vømø-yakhapus-mokho-mba-ez. Yaq até gendego, kokosov gea nqa-te vømbōwasam, neka kokosov-te køse sasa ndøpisib, yaq nasam vømbō-khantav.

³⁴ Yaq Yesu yan-té genøqán, mbøni sekeqape vøfok, ekeza manqat-te ge-ein, “Efata!” Taqa manqa mokho nqánek, “Sà bemboqoé!”

³⁵ Yesu nqanek manqat até é-vø-eín-ae, yaq ngenek ezoqam-qa gea gèmbomboqovém, neka nasam kopømbá gèmbombo-sasaetam, yaq ndego manqa manqate equeieqei vøngaz.

³⁶ Yaq Yesu ndigu ezoqam av genegugúb nqægo, “Ezoqa nøme zø-eín, taqa yaq-te.” Ndego manqat kopømbá gegugubam. Geté ndigu teqa emanqat, nøme mba mo:vøndazát.

³⁷ Ndigu nqova ndafe kandambá, yaq gimanqatam, “Matev ate ndægo ndematanam, qanimav tantáv. Ezoqa gea qazø-kandøgeapam neka manqa-khou vøgoam, ndigu ndakin kopømbá ndiyoge neka manqat ndimanqate.”

8

*Yesu ezoqa bawan-qape nøme ge:zøkef
(Met 15:32-39)*

¹ Khøuwa nøme, até nqawá, ezoqa kopoáv, Yesu-te gindupindam. Yaq ndigu lou mbaín, vøelög. Yaq Yesu ekeza paev ezoqam ndømøváb, gezø-ein,

² “No tanakh nøzøgó, nginik ezoqam. Zapa ndógo, nginik no namba ngigu, khøuwa misiká. Yaq ndakin, ndigu lou mbaín.

³ No ndigu ififin-us sa tækhofosam, ekeza vemivemivav-te, yaq bøi møzøgugím, livin-qase. Ezoqa nøme, andé qámbá gindu-okhoam.”

⁴ Yaq Yesu-gi paev ezoqam gimbo-qavøinam, “Gê, lou gekham-tē qazíqeiivím, nqanek ezoqam-av manqei-te, nginik ezoqam vizí:zøkēf.”

⁵ Yaq Yesu gezøbevap, “Flawa gekhám nandizøgo?”

Ndigu gindu-qavøinam, “Flawa ate gi:goam sevén.”

⁶ Yaq Yesu ndigu ezoqa bawan-qape, manqei-te qonam manqat zø-eín. Yaq até gendego, nginik flawa seven gè-upøzó, Mbumbukiam ike manqat vømbø-ein, sasa ndømbegim, ekeza paev ezoqam, ezoqa ewaqape etoam nonqo, vøzø-etoam, yaq ndigu sasa zø-etoam.

⁷ Até zonga khasøkhasís-a, vøzøgoam. Khapémbá. Yaq Yesu Mbumbukiam-te ike manqat qambøeva, até nginik zongá-ya, ekeza paev ezoqam, ezoqa ewaqape etoam nonqo, vøzø-etoam.

⁸ Yaq ezoqa ewaqape lou tilóg ndógo, até vøzø-ewez. Yaq lou mbegeap ndógo, ezoqa gi-ivøvem, gèpizumém. Kandambá qamøvea. Yakhav kandakanda sevén, ginqeitømem.

⁹ Ezoqa kopoav-qapé, nqanek lou gilog. Angana ate gi:goam, ande āv fo taosén ndi:gu.* Yaq Yesu ndigu ezoqam, ekeza vemivemiav-té genøkhofosám.

¹⁰ Yaq ndego até gendego, ekeza paev ezoqam namba, khagua-té ginøketáb, Dalmanuta manqei-te sasa ndøtinim.

*Felisi ezoqam Yesu-qa umingiap matev qeivi-qa gigoam
(Met 12:38-42; 16:1-4)*

¹¹ Yaq Felisi ezoqam ndozáv, Yesu-te, neka te namba manqa itumbam vøngazem. Ndigu matemateam-qa mbogoám. Neka ambá umingiap matev mboqeivimín, ndego uni Mbumbukiam-qa bazaføgakh tøpømbøégo-a.

¹² Geté Yesu mbøni sekeqape ndøfók, gezø-ein, “Zo ezoqa ndakin nqazoy-age, gekha zapá, zo umingiap matev qeivi-qa ndøzøgo? No unimanqatín nqazø-manqate, zo umingiap matev zóqeivimák.”

¹³ Yaq Yesu Felisi ezoqam tenøziváz ndøgo, khagua-te vøketao, yaq-keoqa sasa ndøqantav.

Yesu Felisi ezoqam neka Elod, tiqa matev, flawa poponøvem nonqo ge:khamas

(Met 16:5-12)

¹⁴ Yesu tegi paev ezoqam namba gi:qantavat, flawa kopo zømbukhokhonavám, khagua-te. Nøme tonqozoateáv. Manqa matev zømbø-navøém.

¹⁵ Yaq Yesu gezø-ein, “Aiyá qagó. Felisi ezoqam neka Elod, tiqa flawa poponøvem nonqo, gèmbøe-feazoát.”

¹⁶ Yaq tegi paev ezoqam, āv ginibondát nqægo, “Ngenek nqanek manqat ekeqá tene-eín ndøgo, ni flawa mbain nqazigu.”

¹⁷ Yesu é-møndæ-otév, ndigu gekha manqat mē:bondat. Yaq gezø-ein, “Zo gekha zapá, flawa-qa yaq-te nqazøte-fofogeap? Gê, zo sekemba sozó-bevupit, neka mokho ndapeáv? Gê, zoqa matavap gétokeap?”

¹⁸ Zo bøi ndøzøgó. Geté zo qeivupáv. Neka zo gea ndøzøgó. Geté zo yogeapáv. Gèmbø-mataváp,

¹⁹ ta khøuwa-te ndøgo, no flawa faev qæmbegim, neka yaq ezoqa faev taosen vøtèzøkef. Zo yakhav ate qægoam gekhám, lou mbegeap qazo-nqeitømem, ndøgo qamøvea?”

Yaq gimbo-einim, “Yakhav ate qægoam tuélv, qeinqeitumem.”

²⁰ Yaq Yesu nøme gezø-ein, “Neka flawa seven qæmbegim, ezoqa fo taosen nonqo. Zo yakhav ate qægoam gekhám, lou mbegeap qazo-nqeitømem, ndøgo qamøvea?”

Yaq gimbo-einim, “Yakhav ate qægoam, sevén qeinqeitumem.”

²¹ Yaq Yesu gezø-ein, “Yaq ge zó, gekha zapá, noqa manqat-qa mokho sekemba qeivupav ndozogo?”

Yesu bøi waev mbain ezoqam gekhakheinøvem

²² Yesu ekeza paev ezoqam namba, Betsaida vemivemiav-te gimøfakhaz, yaq bøi waev mbain ezoqam ndondafém, neka Yesu te-te zenda awam-qa vømbø-viømem.

²³ Yaq Yesu ndego bøi waev mbain ezoqam pingi mbogeá, vemivemiav bavokho vø-itu. Yaq até gendego, teqa bøi-te, køse mbøe-pisíb, neka zenda sasa mbøeve, gembobevap, “Toqóqeivi?”

²⁴ Yaq ngenek ezoqam bøi ge-eqa, gembo-ein, “Ezoqam nqæzømété. Geté nginik ngi-okhoet, andé tae nøteqeiví.”

* **8:9 8:9** Sakheis neka nakheis møndøgoám, lou gilog. Geté ndigu gevebøpøteáv. **8:12 8:12** Met 12:39; Luk 11:29 **8:15 8:15** Luk 12:1 **8:17 8:17** Mak 6:52 **8:19 8:19** Mak 6:41-44

²⁵ Yaq Yesu teqa b̄oi-te, zenda nqawá genøvé. Yaq ngenek ezoqam b̄oi gemboqoa, s̄egembo-eqeieqeí. Gigiap ate qægoam ùnime-qeiváp. Bavokho-qapé.

²⁶ Yaq Yesu gembo-ein, “Qakeza khoev-té qanøqáv. Geté vemiaav mokho-te ndøqáv.”

Pita gematøvem, Yesu, ndego Mesayá
(Met 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ Yesu ekeza paev ezoqam namba, Sæzalia-Filipai taon avønin-té ginø-apat, vemiaav vinivinimba qagoat. Ate av-té gi-apat, yaq Yesu gezøbevap, “Gê, ezoqa no gekha ezoqām mé:næna?”

²⁸ Yaq gimbo-einim, “Ezoqa nøme ndimanqate, qo Zión, ndego ibøkha iz etoam ezoqam. Neka nøme ndimanqate, qo Ilaizá, o Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqá nømé, ndigu ibugukhokhof giyageapam.”

²⁹ Yaq Yesu gezøbevap, “Gemâ zo? No gekha ezoqām zótænæna?”

Yaq Pita gembo-qavøiu, “Qo Mesayá.”

³⁰ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam manqa āv gezømbe-løvuá nqægo, “Zo ezoqa nøme zø-ein, no gekha ezoqām.”

Yesu ekeza løvøte neka nango khandi:vat-qa yaq-te, ande ge:zømas
(Met 16:21-23; Luk 9:22)

³¹ Yesu tegi paev ezoqam, ekeza løvøte-qa yaq-te zømesim ndøngáz. Gezø-ein, “Ezoqam-ge Yo, nqosøgeap kandambaqape bendáp. Neka Zu megetapak neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam bèsanqawém, sasa belaem. Geté khøuwa misika-qa zita-te, nqawa ndøkhandí:v.”

³² Yesu manqat bavokho-qapé gezø-ein, taqa yaq-te. Yaq Pita até gendego, Yesu s̄egekható, guguna manqat manqate vømbøngaz.

³³ Geté Yesu, gèndoqambún, ekeza paev ezoqam vøzømet, Pita sasa mbo-ponqom, gembo-ein, “Mòqoqáv qo, Saitan! Zapa ndógo, qoqa matavap nandav, ambá av nqægo, Mbumbukiam-tē qandowāv. Geté manqei-qape ezoqam-té qandowāv.”

Yesu-te paev-qa toqogoat
(Met 16:24-28; Luk 9:23-27)

³⁴ Yaq Yesu ezoqa bawan-qape ndømøváb, ekeza paev ezoqam namba, gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, no-te paev-qa ndego, ndego ekeza poev matev, zitá geabetewuá, neka ekeza tae mutui bē-eqa, neka no sasa benøndopaev.

³⁵ Gekha ezoqām ndego, ekeza yage geawat-qa tegoat, ndego ndækhambuá. Geté gekha ezoqām ndego, no neka Manqat Mbomambaqape zapaya, ekeza yage te:khambu, ndego ndømøqeív.

³⁶ Ḡembo-mataváp. Ezoqa manqei-qape gigiap ate nqægo tøm bogawam, yaq ekeza yage ḡekhambuā, ta gigiap ate ndægo, áv khambøé-tøkē?

³⁷ Neka gê, ngenek ezoqam, gekha fia ndógō, yage nango temendap?

³⁸ Gekha ezoqām ndego, noqa yaq-te neka noqa manqat-qa yaq-te, mivi tegoat, nginik manqa-zapazapa-us ezoqam mokho-te, ndakin ngiyage, ndigu Mbumbukiam-te tøkebeav ndigu, yaq até Ezoqam-gé Yó-a, ndego mivi ndógó te-te, Eve-qa waev neka bazaføgakh-te tegeav, Mbumbukiam-gi enzol ezoqam namba.”

9

¹ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Zo ezoqa nøme, nqazo-waniap, naqanøká zópakhaezák. Geté Mbumbukiam-qa Megeat Matev ndòzotøkhæ-qeivím. Bazaføgakh-us ndøgeáv.”

*Yesu bugug qambo-enend
(Met 17:1-13; Luk 9:28-36)*

² Yaq khøuwa siks-qa zita-te, Yesu, Pita neka Zems neka Zion, manqei poyat-qape-té genø-itúb, vømø-yakhapus-mba-ez. Yaq Yesu-te gi:kewagam, ndego bugug sògo-enendtát, tiqa bøi-te,

³ neka teqa ndabua vømømbō-papaqa-qape. Bøi sanqatøve-ús. Manqei-qape-te ate nqægo, ezoqa kopømba mbain, ndabua tezunguz, vøpapaqā, kopømba ande av teqa ndabua qægoam.

⁴ Yaq Ilaizā neka Mozes, sègezø-fakház. Yesu namba, manqat ndømanqatám.

⁵ Yaq Pita Yesu gembo-ein, “Nøméndim ezoqam. Qanimáv, ni nqeiugu. Ni khoev-qasis misika nizøpuán, qoqa kopo neka Mozes-qa kopo neka Ilaiza-qa kopo.”

⁶ Pita nqanek manqat khokhó sege-eín. Ndego otevatéáv gekha manqat ndø-eín. Zapa ndøgo, ndigu møe ndøgoném.

⁷ Yaq ozoz ndokawá, vøgutaz. Yaq ta ozoz-te ndøgo, manqat ndofakhán. Av qande-eín nqægo, “Ngenek nogé Yó. No poev kandambá te-te. Zo teqa manqat gèyogé.”

⁸ Yaq ndigu amba me:qambuním. Geté ezoqa nøme zømeteáv. Yesu mba ndø-ometám, ti namba ge:goam.

⁹ Yaq manqei poyat-te gi:visat, Yesu manqa āv gezømbe-løvuá nqægo, “Matev nqanek, zo qazoqeivim, ezoqa nøme naqanøká me:zømás. Geté Ezoqam-ge Yo, løvøte-te bètøndokhæ-khandí:v.”

¹⁰ Yaq ndigu teqa manqat gèkhatiwím. Geté yakhapus mokho-mba, āv ginibondát nqægo, “Ngenek løvøte-te khandi:v-qa yaq-te, manqat ge-ein, taqa manqa mokho áv khanégo?”

¹¹ Yaq Yesu gèmbø-bevøpém, “Gekha zapá ndøgo, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam ndimanqate, av nqægo, ‘Ilaiza betøkho-fakhán.’?”

¹² Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Unimanqatín, Ilaiza bugukhokhof ndøkho-fakhán, gigiap ate ndægo vøkhakheinām. Geté Ezoqam-ge Yo-qa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat nøme mozó-geveømem? Ndøgo āv qane-eín nqægo, ‘Ndego nqosøgeap kandambaqape ndøqeiv neka ezoqa gésanqawém.’”

¹³ Geté Ilaiza-qa yaq-te, no nqazø-manqate: Ndego møndø-fakhán. Yaq ezoqam ndego, āv timbøe-matønumát, av ndigu ekeza qazømbe-pøovam. Nqanek matev āv tønefakhán, av Mbumbukiam-qa Manqat teqa yaq-te qæ-ein.”*

*Yesu opønakam gekhakheinøvem, ndego nqova soqa gembøigoam
(Met 17:14-21; Luk 9:37-43a)*

¹⁴ Yaq Yesu, Pita neka Zems neka Zion namba, tegi paev ezoqa nøme-te nango ginuqavaz, givisavun, yaq tizømét ndøgo, ezoqa kopoáv giwaniapam ti-te. Neka ndigu Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam namba, manqa ndø-itumbumát.

¹⁵ Yaq ezoqa ewaqape, Yesu gi-ometam, ndigu nqova zøndáf. Yaq tinøbøin ndøgo, khaiya mboma manqat vømbo-einim.

¹⁶ Yaq Yesu gezø-ein, “Gekha zapayā zøté-ponqombupit?”

9:1 9:1 Mak 13:30 9:2 9:2-7 2 Pita 1:17-18; Kel 3:22 9:11 9:11 Mal 3:1 9:12 9:12 Mal 4:5-6; Psa 22:1-18; Isa 53:3 9:13 9:13 Met 11:14 * 9:13 9:13 Yesu Ilaiza-qa yaq-te manqat ge-ein, ndego Zion me:manqatám. Qotéqeiv: Met 11:14 neka 17:13

¹⁷Yaq ezoqa tendowáv ndógo, manqat vombō-ein, “Nóméndim ezoqam. No nōkeza yo notōndo-ndáf qo-te. Ndego nqova soqa mbōigú, neka manqa khóu.

¹⁸Nqova soqa gè-uvutumátún. Yaq manqei me:lavawín. Yaq kōse mōndæqouzín, teqa manqa-nqa-te, neka khaya vōvivisamín, neka kha vombō-fōgakhín. No qogi paev ezoqam, mōezø-eín. Nqova soqa ambá gengeatømemín. Geté ndigu amba me:goném. Kopømba mbain.”

¹⁹Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Zo unimanqatin mbain ezoqam, zo ndakin nqazoyage, gè, no khóuwa andé gekhâm, zo namba tizi:yagat neka zoqa viniv vøe-eqatât? Geté ság! Opønakam vōndo-ndafém.”

²⁰Yaq opønakam vōndō-ndafem. Yaq nqova soqa Yesu ge-omet, ndego até gendego, nakhasam vø-uvutam. Kha sègembøi-wageapát. Yaq nakhasam manqei-té genø-ogiú. Sège-qambinimát, neka manqa-nqa-te kōse vombō-qounát.

²¹Yaq Yesu eve gèmbobeváp, “Gekha khóuwā qambøengaz?”

Yaq ndego gendo-ein, “Ndógo, khapelavøqase ge:goam, tōmbøe-ngáz.

²²Khóuwa nōme, nqova soqa, gøinam-té neka ibøkha-té genø-nqagevemám. Laelae-qa mbogoám. Geté qo kopømba toqogoat, ambá tanakh qoniguín neka voqonĩ-tøkein.”

²³Yaq Yesu gembo-ein, “Gekha zapá, av nqoqote-manqate nqægo, ‘Qo kopømba toqogoat?’ Matev ate ndægo kopømbá, te-te ndego, nde-unimanqatinat.”

²⁴Yaq nakhamas-té, ndego nakhasam-ge eve, āv gene-akhá nqægo, “No mōe-unimanqatin. Gèntøké. Yaq no kopømbaqapé, tæ-unimanqatin.”

²⁵Yaq Yesu geqeiv, av nqægo, ezoqa bawan-qape gèpindumít, yaq ndego nqova soqa gèmboponqóm, gembo-ein, “Qo nqova soqa, manqa-khou neka gea kandøgeap, no nqataqá-manqate. Ngenek nakhasam mòqo-iváv, neka nango ndò-ōq, teqa mokho-te.”

²⁶Yaq ngenek nqova soqa, gè-ogeá, neka nakhasam vø-uvutam. Kandambá ge-uvutam, sasa ndøfakhan. Yaq ndego nakhasam, andé løvøte bugug me me:kewagám. Yaq ezoqa nōme āv gini-einím nqægo, “Ndego mōndønaním.”

²⁷Geté Yesu zenda mbogeá, sasa ndø-eqeiu, vø-itan.

²⁸Yaq vaev-te, Yesu khoev-te ge-on, ekeza paev ezoqam namba gimiyakhapus-mba-ez, ndigu gèmbobevøpém, “Ni gekha zapá ndógo, nqova soqa amba qati-ngeatømem?”

²⁹Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Nqova soqa av nge:go, guligulim mbá qoté-geatám.”

Yesu qambo-menas, ekeza løvøte neka nango khandi:vat-qa yaq-te ge:zømas (Met 17:22-23; Luk 9:43b-45)

³⁰Yesu ekeza paev ezoqam namba, nqanek manqei gi-ivøvem, yaq Gelili plovins mokho-té sugu-apát. Yaq ndego poeveáv, ezoqam ti:zøtez av nqægo, ndego gekham-tē gego.

³¹Zapa ndógo, ndego ekeza paev ezoqam me:zømesimát. Gezø-ein, “Ezoqam-ge Yo, ezoqam-qá zenda-té ginøveém, neka pakhapakha vombó-khanøēm. Geté tenanim, yaq khóuwa misika-qa zita-te, nqawa ndøkhandí:v.”

³²Tegi paev ezoqam, nqanek manqat giyogem, ndigu manqa mokho ndapeáv. Geté mōe ndøgoném, vombøé-bevøpēm.

Yesu-gi paev ezoqam mokho-te, megeat ezoqam, gekha ezoqâm? (Met 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³Yaq Yesu, ekeza paev ezoqam namba, Kapenaum taon-té ginøzáv. Khoev-te gimø-oz ndøgo, yaq āv gezømbe-eín nqáego, “Zo nakhoa-te ndøgo, gekha zapayá qazøté-ponqombem?”

³⁴Geté ndigu yaq manqat qavøiwateáv. Zapa ndøgo, nakhoa-te ndøgo, taqa yaq-te ndøgo tini-ponqombém, ti mokho-te, iz akhae kandambaqape, gekha ezoqām ndøgo.

³⁵Yaq Yesu segeqóm ndøgo, ekeza paev ezoqam tuelv, sasa ndømøvab, gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, megeat iz ndape-qa tegoat, ndego yá betøndo-páev, neka ndego ezoqa ewaqape-gé sasae ezoqam begó.”

³⁶Yaq Yesu nakhasam ndo-itú, tiqa mokho-te livin-mba ndøugu vøve, sasa ndøngenøtam, gezø-ein,

³⁷“Gekha ezoqām ndego, noqa iz-te, nakhasam av nge:go tekható, ndego no ndøkhatómb. Neka gekha ezoqām ndego, no tekhatomb, ndego no mba gékhatombák, geté até ndegó-a, Mbumbukiam, no gendo-khofotan.”

Ezoqam ni sanqaupav ndigu, ndigu nigí

(Luk 9:49-50)

³⁸Zion Yesu gembo-ein, “Nøméndim ezoqam. Ni ezoqam mõi-ometám. Ndego nqova soqøsoqa ndøngeasumatún. Qoqá iz-té genøgoatún. Yaq ni ndego nimbøe-khafeném. Zapa ndøgo, ndego ni namba okhomáv.”

³⁹Geté yaq Yesu gezø-qavøiu, “Mbøe-khafèáp, ndego. Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, noqa iz-te umingiap matev ndematanam, ndego noqa iz nakhamas-te géngiuák.

⁴⁰Gekha ezoqām ndego, ni-te sanqaupav ndego, ndego nigí.

⁴¹No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, zo noqa iz-te, ibøkha-qase tezø-etoam, zapa ndøgo, zo Keliso-gē ezoqām, ngenek ezoqam yaq-fia eqeieqei ndømøndáp.”

Matev soqøsoqa ndøgo, unimanqatin matev ndøngi:wat

(Met 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴²Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, nakhei nqon-qon av ngi:gu, ndigu no ndi-unimanqatinat, manqa-zapa-te te-itub, teqa manqa-zapa kandamba tantáv. Ndego amba nandi-qape monqo-te timbo-møpøtøzemin, kewan-te sasa mø-oginamin, yaq ta yaq-fia te-te ndego, ambá andé khapémhá. Geté yaq-fia kandambaqape ndøgo, Mbumbukiam-te temøndap.

⁴³Qoqa zenda kopo, manqa-zapa-te tø-ituqabat, sègekepáz. Zenda kopo mba taqagoat, khandi miavmiav-te toqomø-oq, ndøgo kopømbá. Geté soqain ndøgo, qo zenda menas taqagoat, yaq gøinam-tē qonóqāv, ta gøinam ndøgo, khouvøemav ndøgo.†

⁴⁵Neka qoqa zenda tokhotapak kopo, manqa-zapa-te tø-ituqabat, sègekepáz. Zenda tokhotapak kopo mba taqagoat, khandi miavmiav-te toqomø-oq, ndøgo kopømbá. Geté soqain ndøgo, qo zenda tokhotapak menas taqagoat, yaq gøinam-tē gimó-ogeqænām.‡

⁴⁷Neka qoqa bøi kopo, manqa-zapa-te tø-ituqabat, sègekho fá. Qo bøi kopo mba taqagoat, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te toqomø-oq, ndøgo

9:35 9:35 Luk 22:24-26; Met 20:25-27; Mak 10:43-44 **9:37 9:37** Met 10:40 **9:40 9:40** Met 12:30; Luk 11:23 **9:41 9:41** Met 10:42 **9:43 9:43** Met 5:30 † **9:43 9:43** Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáne: ⁴⁴ *Ta gøinam-te ndøgo, nonqou ndigu, ezoqam-qa kha ndiloge, nasiniapáv, neka gøinam khouvøemáv.* ‡ **9:45 9:45** Até nqané-k-a, Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáne: ⁴⁶ *Ta gøinam-te ndøgo, nonqou ndigu, ezoqam-qa kha ndiloge, nasiniapáv, neka gøinam khouvøemáv.* **9:47 9:47** Met 5:29

kopømbá. Geté soqain ndógo, qo bøi menas taqagoat, yaq gøinam-tē gimó-ogeqænām.

⁴⁸ Ta gøinam-te ndógo, nonqou ndigu, ezoqam-qa kha ndiloge, nasiniapáv, neka gøinam khouvøemáv.

⁴⁹ Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, te-te søvakha gigiap giløvusamin, gøinam-te, ndigu ngalam mo:geemín. Yaq ndógo, søvakha gigiap sège-eqeieqei-ín, Mbumbukiam-qa bøi-te. Yaq matev até kopó, matev føgøføgakh yà betøndo-fakhaté, ezoqa ewaqape-te, ndigu bemø-eqeieqei-ez, Mbumbukiam-qa bøi-te.

⁵⁰ Ngalam gigiap qanimáv. Geté mokhov tømømbo-navøem, yaq áv kho-qotégø, nqawa ti-mokhov-us-ez? Zo ngalam bezømbu:gú, zo mokho-te. Neka sambi matev-té qanøyagé, yaqyaq-a.”

10

*Nøkenøkem matev ngi:wat-qa yaq-te
(Met 19:1-12; Luk 16:18)*

¹ Yesu ta manqei ndógo ge-ivav, yaq Zudia plovins-te neka Zoden kea yaq-keoqá genøwáv. Yaq até nqawá, ezoqa kopoáv gindupindam, yaq ndego vøe-zømesim, av oskia ge:goam.

² Yaq Felisi ezoqam ndozáv, Yesu-te. Ambá gembo-matemateømemín, gimbo-bevøpem, “Gê, Mozes-qa guguna manqat, áv khané-ein? Ezoqa kopømbâ, sævam sa te-ivav, ó, kopømba mbáin?”

³ Yaq Yesu gèzøbeváp, “Gê, zo Mozes gekha manqat zø-ein, taqa yaq-te?”

⁴ Yaq gimbo-qavøinam, “Mozes āv gene-eín nqægo: Anganeam sævam ivøve-qa tegoat, ndógo kopømbá. Sakhei zøvis pepa bepeawám, bembø-etoam, ndugu sasa bekhofotav.”

⁵ Yaq Yesu gezø-ein, “Mozes nandav manqat gepeawam, zapa ndógo: Zo khåpe zøtesapí:z.

⁶ Geté Mbumbukiam manqei-qape ande ge:khakheinam, ndego ezoqam, anganeam neká sævam, tèkhakheinøvém.

⁷ Yaq nakémbá, anganeam eve neka evo géziváz. Yaq zās namba mé:tøkuaném,

⁸ yaq ndigu ezoqa menas, vømø-kha-kopo-ēz. Yaq ndakin ndigu ambá av nqægo, kha menās, av bugukhokhof gi:goam. Geté kha kopó.

⁹ Ndigu Mbumbukiam ndøtøkuzú. Yaq ezoqa beqatøzø.”

¹⁰ Yaq Yesu tegi paev ezoqam namba, khoev-te givesez, ndigu gømbo-bevøpém, taqa yaq-te.

¹¹ Yaq gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, sævam te-ivav neka sævam vini vø-okī, ndego manqa-zapa ndógó, zas-te. Ndego nøkenøkem matev ndøngiú neka mambe mé:wáv.

¹² Yaq até kopó. Sævam ndugu, zivis tu-ivav, anganeam vini vøndáf, até ndugú-a, nøkenøkem matev ndøngiú neka mambe mé:wáv.”

*Yesu nakhei nqonqon zenda gezømbø-awam
(Met 19:13-15; Luk 18:15-17)*

¹³ Ezoqa nøme, Yesu-te, nakheis ndo-upøgím. Ndigu møndøzøpoé, Yesu ambá zenda zømbø-awamín. Geté tegi paev ezoqam gèzømbe-khafén, ndigu ezoqam.

¹⁴ Yesu nqanek matev geqeiv, ndego khanakhanakh mbáin, ekeza paev ezoqam-te, gezø-ein, “Nakheis bègeáv no-te. Zømbo-khakházám. Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, tiqa ndígu, av nakheis ngi:gu.

¹⁵ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa Megeat Matev khatiwiav tøgoat, av nakhei nqonqon ngi:gu, ndego teqa Megeat Matev mokho-te gemø-onák.”

¹⁶ Yaq Yesu ngenik nakheis, gè-upøgimám, zenda vøzømbø-awam, sasa zøguligulim.

*Gigiap kopoav ezoqa ndakinak, Yesu-te gendowav
(Met 19:16-26; Luk 18:18-27)*

¹⁷ Yesu manqei ndøgo ge-ivavtat, yaq ezoqa kopo tendotéit ndøgo, Yesu-qa megemege-te, katuk vømøkui, gembo-ein, “Nøméndim ezoqam mbomambaqape. No gekha matev nómatønumāt, khandi miavmiav vøténdāp?”

¹⁸ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Gekha zapâ no mbomambaqape ndoqote-næna? Ezoqa mbaín, mbomambaqape. Mbumbukiam mba me:gó.

¹⁹ Qo Mbumbukiam-qa guguna manqat mòqote-qatéq, av qæ-ein nqægo, ‘Qo ezoqa pakhapakha zøkhanèám. Neka nøkenøkem matev ndøngi:wát. Neka ndø-aqònám. Neka meakha manqat ndømanqaté. Neka khavozam matev ndøgó. Qavē neka qavo, gèzøvizáp.’”

²⁰ Yaq ngenek ezoqam gendo-ein, “Nøméndim ezoqam. Nqanek guguna manqat ate ndægo nqæmbôpæev, no khapelavøqase qategoam, atema ndakin.”

²¹ Yaq Yesu ngenek ezoqam, gèwawám, kuku matev-ús, gembo-ein, “Qan-ímáv. Geté matev kopo nøme nqáneq qoqógó. Vøkhæqáv. Yaq gigiap ate nandaqambe-go, qomówí. Yaq moni ndigu toqoqas, gigiap-av ezoqam qozø-etoám. Av toqotego ndægo, yaq qo gigiap qaniqanim, yan manqei-té qoqonø-møvøemét. Yaq vøndoqáv. No qonøndó-pæev.”

²² Yaq ndego nqanek manqat ge-ewag, ndego avus-mba mbovoé. Yaq sègewáv. Mbøni vaev-ús. Zapa ndøgo, ndego gigiap kopoáv qambogoam.

²³ Yaq Yesu geqambunim, ekeza paev ezoqam sasa ndøwabam, gezø-ein, “Gigiap kopoav ezoqam, ti-te ndigu unimé:-føgákh, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te tu:-oz.”

²⁴ Yaq tegi paev ezoqam nqanek manqat giyogem, ndigu nqova ndafe kandambá. Geté Yesu manqat, nqawá genøzø-eín, “Nogi nakheis. Nakhoa føgakh-qapé, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te toqotu-oq!

²⁵ Kemol ndugu, søvakha gigiap kandambaqapu, mil nqa-te one-qa tugoat, tu-te ndugu føgakh andé mbaín, av gigiap kopoav ezoqam-te føgakh ndægo, ndego Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te one-qa tegoat.”

²⁶ Yaq Yesu-gi paev ezoqam, nqova nøme mba zømbondáf, neka yaqyaq-a gibond, “Av tægoat ndægo, yaq gekha ezoqām ndøkhandi:v?”

²⁷ Yaq Yesu ti-te gekewag, gezø-ein, “Matev av nqægo, ezoqa kopømba mbaín. Geté Mbumbukiam, ndego viní. Matev ate ndægo, ndego kopømbaqapé tego.”

*Yesu toqombo-pavet, taqa yaq-fia
(Met 19:27-30; Luk 18:28-30)*

²⁸ Yaq Pita Yesu gembo-ein, “Nqáe! Ni gigiap ate qægoam, zítá qati-wuøém, qo nqeitaqambe-paev.”

²⁹ Yaq Yesu gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, khoev te-ivav, o namba-qaniap o evo o eve o nakheis tezivaz, o khæ te-ivav, no zapaya neka Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape zapaya,

³⁰ ndego Mbumbukiam ndakin yage-te nøme mba mbøé-etoám, kopoav-qapé, wan andléd ate tægoat, khoev, neka namba-qaniap, neka evøndipakha-sæv neka khae. Geté ndego até ngenøgim matév-a vøndāp, no zapaya. Yaq megemege-te ndo:go, ndego khandi miavmiav ndøndáp.

³¹ Geté ezoqa kopoáv, ndigu ndakin nduo-megetap, gendópavát. Neka ezoqa kopoav, ndigu ndakin ndindopaev, gó:megetát.”

Yesu qambo-misika, ekeza løvøte neka nango khandi:vat-qa yaq-te ge:zømas (Met 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Yesu ekeza paev ezoqam namba nakhoa gigeveat, Zelusalem taon-te giqavigat, ndego gèzøombo-megetát. Yaq tegi paev ezoqam, nqova zøndáf neka mbøni zová, taqa yaq-te. Até ezoqa nømé-a, namba gi-apat, møe ndøgoném.

Yaq Yesu ekeza paev ezoqam tuelv, nqawá genøkhatób, vømō-yakhapus-mba-ez, neka matev-qa yaq-te, ndøgo Zelusalem taon-te tømøombo-fakhan, sasa me:zømas,

³³ gezø-ein, “Nqáe! Ni Zelusalem taon-té qazinø-qavigít. Yaq Zelusalem taon-te ndøgo, Ezoqam-ge Yo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam-qá zenda-té gimøveém. Yaq ndigu manqa ovøyam-te sasa ndøveém, manqat vøkopo:nēm, av nqægo, yà benanīm, neka manqei vini-ak-qa zenda-te vøveém, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu.

³⁴ Yaq ndigu otøotam mé:vewém neka køse vømbøé-pisibømēm, teqa kha-te, neka vøzuīm, pakhapakha sasa mbókhanøēm. Geté khøuwa misika-qa zitate, ndego nqawa ndøkhandí:v.”

Zems neka Zion, iz akhae ndape-qa gigoam (Met 20:20-28)

³⁵ Zems neka Zion, ndigu Zebedi-gi nakheis, tinduzáv ndøgo, Yesu manqat vømō-einim, “Nømendim ezoqam. Nitaqá-viømém. Kopømbâ, niqa poev matev toqogo.”

³⁶ Yaq Yesu gezø-ein, “Zo gekhā zøpoev, no tæzøgo?”

³⁷ Yaq gimbo-einim, “Niqa poev nqáne. Qo megeat iz kandambaqape toqomøndap, yaq ni ambá qo namba zimi-qonavín, ezoqa nøme, qoqa nakeamo zenda-te vøqōm, neka ezoqa nøme, qoqa yogea zenda-te vøqōm.”

³⁸ Geté Yesu gendo-qavøiu, “Zo zøtezøtezák, gekha matev-qa zonø-einim. Gê, zo kopømbâ, ibøkha khaqain-qape tozo-izam, av no tøte-iz? Neka ibøkha iz ndøgo, no tændap, kopømbâ tozo-upøgim?”*

³⁹ Yaq gimbo-einim, “Ni kopømbaqapé.”

Yaq Yesu gezø-ein, “Zo ibøkha khaqain-qape ndøzomø-izám, av no tøte-iz. Neka zo ibøkha iz ndøzomø-upøgím, av no tøtendap.

⁴⁰ Geté gekha ezoqām, noqa nakeamo zenda neka yogea zenda-te timøqonav, ambá av nqægo, nō nøvevesām. Geté ta qonam nonqo, tiqa ndigu tógoát, Mbumbukiam gevevesam.”

⁴¹ Yesu-gi paev ezoqa ten nøme, nqanek manqat giyogem, yaq qaqa ndøgoném, Zems neka Zion-te.

⁴² Yaq Yesu ekeza paev ezoqam tenø-møváb ndøgo, gezø-ein, “Zo møzøte-zøté. Ezoqa ndigu, bawan vinivinimba, kawakawa-za ndizæza, ndigu ezoqa gètøkhonøzát. Neka tigi megetapak, gò:kawæzát, av ekeza poev ndøzømbe:go.

10:31 10:31 Met 20:16; Luk 13:30 **10:32 10:32-34** Mak 8:31; 9:31 **10:38 10:38** Mak 14:36; Luk 12:50 * **10:38 10:38** Ibøkha khaqain-qape neka ibøkha iz ndape, Yesu-qa nqosøgeap me:manqaté, ndego tendap. **10:39 10:39** Kel 12:2; Veve 1:9 **10:42 10:42** Luk 22:25-26

⁴³ Geté zo mokho-te, matev av nqægo bègǝ. Gekha ezoqām ndego, zo mokho-te iz kandambaqape ndape-qa tegoat, ndego yà be-zoge-tøke-ezoqam-év.

⁴⁴ Neka gekha ezoqām ndego, zo mokho-te megeat-qa tegoat, ndego andé ezoqa ewaqape-ge yaq-fia mbain sasae ezoqam bezømbegó.

⁴⁵ Até Ezoqam-gé Yó-a, ndego matev até kopó. Ndego ambá ndøgo te-negeavūn, ezoqa sasae timbogoat neka vømbó-tøkeāt. Geté ndego ezoqa tøke-qa neka teqa kha løvøte-te vee-qa ndøgeavūn. Yaq ezoqa kopoav, tèabete-nqovotáz.”

*Yesu bøi waev mbain ezoqam gekhakheinøvem
(Met 20:29-34; Luk 18:35-43)*

⁴⁶ Yesu tegi paev ezoqam namba, Zeliko taon-te gimøfakhaz, yaq nqawa gi-ivøvem, ezoqa kopoáv, namba gi:zav. Yaq ate av-té nakhoa gi:geveat, keoqa-te ndøgo, bøi waev mbain ezoqam møndøqotám. Teqa iz Batimeús. Timeus-gé yó. Ndego ezoqa gigiap-qa zøvi:mám.

⁴⁷ Yaq ge-ewag av nqægo, Yesu, ndego Nazalet-ak ngēma, yaq ndego sège-akhá, “Yésu. Déivid-ge Zeo. No tanakh gènøgó.”

⁴⁸ Yaq ezoqa kopoáv, gèguguím, “Qo manqat tía.” Geté ndego kandakanda nøme mba mo:-akhayám, “Déivid-ge Zeo. No tanakh gènøgó.”

⁴⁹ Yaq Yesu sège-itán, manqat vø-ein, “Ezoqam nandev, yà betøndowáv, no-te.”

Yaq ezoqa ndego bøi waev mbain ezoqam gèmbø-akhaém, gimbo-einim, “Qo khanakhanakh mbá qanegó. Qó-itán. Yesu ndeqandó-akhayam.”

⁵⁰ Yaq ndego até gendego, ekeza ndabua sekeqape, manqei-té genø-ogí. Yaq sasanqá sege-itán, Yesu-te vøwav.

⁵¹ Yaq Yesu gembo-ein, “Qo gekhā qápoe, no tøtaqa-matanam?”

Yaq ndego bøi waev mbain ezoqam gendo-ein, “Nøméndim ezoqam. No bøi keoge-qa nøgó.”

⁵² Yaq Yesu gembo-ein, “Qanimáv. Mòqoqáv. Qoqa unimanqatin nandav, tøkhlakheinøqavém.” Yaq ndaføyambá, ngenek ezoqam gèkewág, neka Yesu vømbøpaev, nakhoa-te gi-apat.

11

*Yesu Zelusalem taon-te, ande kawa ezoqam me ge:-on
(Met 21:1-11; Luk 19:28-40; Zion 12:12-19)*

¹ Yesu ekeza paev ezoqam namba, Zelusalem taon gi:khatoat, yaq Betfage neka Betani vemiav-te gimøfakhaz, Oliv manqei pøyat-te ndøgo, ndego paev ezoqa menas tène-khofotáz,

² gezø-ein, “Tozonøzáv ndøgo, vemiav zoqa megemege-te ndo:go. Tozomø-oz, yaq ndaføyambá, zo donki nakhasam zomø-ometám. Gémpotavát. Ta donki nakhasam-qa zita-te ndo:go, ezoqam bugukhokhof qomateáv. Yaq sozó-nqovotøvém, sasa zotøndó-ituím.

³ Geté ezoqa tezøbevap av nqægo, ‘Gekha zapá, ngunuk donki nqazo-nqovotavet?’ Yaq zo av qazømbøé-einim nqægo, ‘Evezøza mbopóe, ngunuk. Yaq ndego nakhamás, nango ndøzøndo-khofotáv.’ ”

⁴ Yaq nginik paev ezoqam gizav, donki nakhasam møndø-ometám. Khoev mboqog tambav-té gumopotavám.

⁵ Yaq ezoqa nøme, giwaniapam ndøgo, gèzøbeváp, “Zo gekhā zógot? Gekha zapá, nanduv nandozo-nqovotavet?”

⁶ Yaq paev ezoqam, manqat āv tizimbi-eín, av Yesu gezømbe-ein. Yaq ndigu sègezõták.

⁷ Yaq donki ndugu, Yesu-té gindu-ituím. Yaq até gindigonem, ekeza ndabua donki-qá zita-té gimbøe-khafuzím, Yesu vō:qom.

⁸ Yaq ezoqa kopoáv, Yesu-qa megemege-te, ekeza ndabua mo:møtagát, nakhoa-te, neka ezoqa nøme vuv vøndōqogaz, sasa mo:møtag.

⁹ Yaq ezoqa nøme Yesu-qa megemege-te vō:megetam-a, nøme vøndōpavam, ndigu āv gini-akhaemát nqægo, “Hosána! Iké: Mbumbukiam-te! Ndego ngenek ezoqam bèkhakheinøvém, Evezøza-qa iz-te ngegeav.

¹⁰ Mbumbukiam teqa Megeat Matev bèkhakheinám, ndego ni tenimbo-kawaevtat, av bugukhokhof nigi atanakha Deivid ginimbo-kawaevtam. Hosána! Iké: te-te, ndego uni ova-in ngo:yage!”

¹¹ Yaq Yesu Zelusalem taon-te gemø-on, ndego Mbumbukiam-qá khoev-té genøwáv, gigiap ate qægoam vømøqeiv. Yaq taqa zita-te, Betani vemiav-té genøveséz, tegi paev ezoqam tuelv namba. Zapa ndøgo, khøuwa gèsinanát.

*Yesu fig tae manqat mba gembo-ein, yaq sa qakusi
(Met 21:18-19)*

¹² Yaq khøuwa nøme qandopave, Yesu Betani vemiav nqawa ge-ivav, yaq nakhoa livin ndøugu, ifi mbovín.

¹³ Yaq Yesu bøi ge-ogi, fig tae mba mo:qeív, qandoyam. Esokho møndømbo-goám. Geté avønin-te ndøgo gewav, nanga-qa gemøkewag, esokho mba ndøqeív. Tae nanga mbaín. Zapa ndøgo, taqá viáv mbá.

¹⁴ Yaq Yesu até gendego, ta fig tae ndøgo manqat vømbō-ein. Gembo-ein, “Qo tae nanga nqawa qóviamák. Ezoqa nango gélogemák qo-te.” Yaq Yesu-gi paev ezoqam, nqanek manqat møndøyogém, ge-ein.

*Yesu ezoqa gengeasam, ndigu Mbumbukiam-qa khoev-te gigiap giwiam
(Met 21:12-17; Luk 19:45-48; Zion 2:13-22)*

¹⁵ Yesu Zelusalem taon-te gevesez, Mbumbukiam-qa khoev uta-te nqawa ge-on, yaq até gendego, ezoqam ndigu gigiap gu:wiat, gengeasám, neka lou-qasis vøzō-nqagim, ndigu møni gi-enendtat neka ndigu kuvøkuvu, Mbumbukiam-te løvusam nonqo, vøwiat.

¹⁶ Yaq ndego ezoqa takeáv, gigiap Mbumbukiam-qa khoev uta yaq-keoqa gisinatam.

¹⁷ Yaq Yesu gè:zømesím, gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘Noqa khoev, bawabawan ate ndi-gu-qá guliguli khoev ndøgoát.’ Geté zo Mbumbukiam-qa khoev zò-enendém, vømø-aqonam-ezoqam-qa-pebam-khoev.”

¹⁸ Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, nqanek manqat giyogem, ndigu Yesu laelae-qá nakhoa mbovawém. Ndigu møe mbogoám. Zapa ndøgo, ezoqa ewaqape, teqa nømendim manqat, mbøni zølév.

¹⁹ Yaq qakhagus ndøgo, Yesu neka tegi paev ezoqam, Zelusalem taon nqawa tñi-ivøvém.

*Unimanqatin matev-qa yaq-te
(Met 21:20-22)*

²⁰ Khøuwa nøme qandopave, Yesu ekeza paev ezoqam namba nakhoa gigeveat, sège-keogém ndøgo, ta fig tae ndøgo, manqat gembo-ein, gèpakhá. Até lu-té.

21 Pita até gembo-matavupám, Yesu tae manqat gembo-ein. Yaq ndego Yesu āv gembøe-eín nqægo, “Nøméndim ezoqam. Qotékewāg. Ta tae ndøgo, nømkhaiya soqain-te qoqove, møndø-pakhá!”

22 Yaq Yesu gezø-ein, “Zo Mbumbukiam vø-unimanqatiním.

23 No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, nqanek manqei pøyat tembo-ein av nqægo, ‘Soqōqavīg, neka ndaola-tē qomōbōiāq,’ yaq ndego nakeap mbain tøgoat, teqa mbøni-te, getē gē-unimanqatín av nqægo, matev segēfakhān, av manqat ge:-ein, yaq matev segembó-fakhān.

24 No nqazø-manqate. Gekha matēv ndøgo, zo tozombøe-guligulimat neka Mbumbukiam vøzombøé-viømemāt, zo vø-unimanqatiním, av nqægo, matev møndø-fakhān. Yaq zo zóndapém.

25 Geté zo tozo-guligulimat, yaq zo ezoqa nøme-te qaqa tøzøgoat, ndigu zo manqa-zapazapa gizøgo, yaq zo sà bezømbo-navøém. Yaq zoge Zøve ndego, yan-te ngo:yage, até zoqá manqa-zapazapá-ya, segembøé-navøém.”*

Yesu gimbo-bevøpem, gekha ezoqam-qá iz-tē, ndego matev gematønumat (Met 21:23-27; Luk 20:1-8)

27 Yesu tegi paev ezoqam namba, Zelusalem taon-te, nangó ginøveséz. Yaq Yesu Mbumbukiam-qa khoev uta mokho-te gu:-okhoam, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Zu megetapak nøme, tinduzáv ndøgo,

28 gimbo-einim, “Qo gekha ezoqam-qá iz-tē qonøgot, nandav matev nandoqo-matønumit? Iz gekha ezoqām qá-etoam, matev av nqægo ndoqogot?”

29 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Até nó-a, bevap kopo nqanøgó, zo-te. Zo yaq tozonø-qavøinam, yaq no ndæzø-eín, av nqægo, no matev gekha ezoqam-qá iz-tē qatø-matønumit.

30 Zønømbé-einím. Gê, Zion, ndego ezoqam ibøkha iz gezø-etoumam, ndego iz Mbumbukiam-tē, ó, manqei-qape ezoqam-tē gendap?”

31 Yaq ndigu ekeza mokho-mba gibond, “Av khazi:-einím? Tizimbo-einim av nqægo, ‘Ndego iz Mbumbukiam-tē gendāp,’ yaq ndego ni āv ginimbí-eín nqægo, ‘Av tægoat ndægo, yaq gekha zapá, zo Zion unimanqatinteav qazogoam?’

32 Geté tizimbo-einim av nqægo, ‘Zion, iz, manqei-qape ezoqam-tē gendāp,’ yaq nginik ezoqa bawan-qape, ndøndo-qambúz ni-te, qaqa vønígū.”

Ndigu megetapak, møe ndøgoám, ezoqam-te. Zapa ndøgo, ezoqa ewaqape, āv gini-unimanqatintám nqægo: Zion, ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám.

33 Yaq Yesu āv gimbøe-qavøinám nqægo, “Ni nītinøtenák.”

Yaq Yesu gezø-ein, “Av tægoat ndægo, yaq até nó-a, nøzø-einák, no gekha ezoqam-qá iz-tē qatøgot, nqanek matev.”

12

Yaya etæ manqat, khae keoge ezoqam-qa yaq-te (Met 21:33-46; Luk 20:9-19)

1 Yaq Yesu yaya etæ ndøngáz, gezø-ein, “Ezoqa møndøgoám. Ndego waen khae ndøkhá, uta vø-ogi, neka waen nanga pesegim nonqo, manqei vø-oz,

11:23 11:23 Met 17:20

11:24 11:24 Met 7:7

11:25 11:25 Met 6:14-15

*

11:25 11:25

Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáne:

26 Geté zo ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa sa navøepøteav tøgoat, yaq zoge Zøve, matev até kopó, zoqa manqa-zapazapa, sa gembøé-navøemák. 12:1 12:1 Isa 5:1-2

neka khæ qeivi nonqo, khoev eqawat-qape v̄wew. Yaq khæ nd̄ogo, ezoqā n̄ome-qá zenda-té gen̄ové, timb̄oe-kewagat, ekezan manqei n̄ome-te v̄wvav.

² Yaq waen nanga qakhata nd̄ogo, ndego khæ eve, sasae ezoqam nd̄okhofotáv, ti-te ndigu, ma khæ gimb̄oe-kewagam. Ekeza waen nanga up̄ogim-qa nd̄ogoám.

³ Geté ndigu khæ keoge ezoqam, até gindigonem, ngenek sasae ezoqam ḡem̄ov̄inám, v̄øzuim, yaq khakha-mba nango sasa nd̄okhofot̄ovem.

⁴ Yaq ndego khæ eve, sasae ezoqa n̄ome nd̄okhofotáv. Geté ndego kawa-té gin̄ombo-khan̄æmém, mivi matev v̄omb̄o-et̄omem.

⁵ Neka sasae ezoqam n̄ome gekhofotav, yaq ndigu pakhapakha mbokhan̄ém. Ngenek waen khæ eve, sasae ezoqa n̄ome kopoáv gekhofosumam. N̄ome ndigu ḡezitagám, neka n̄ome pakhapakha v̄øz̄o-khan̄æmam.

⁶ Yaq ngenek waen khæ eve, ekeza yo mba mbogoám, ndego gemb̄oe-khafuatam. Yaq vaev nd̄ego tekhofotáv, ekeza manqa ge-ein, 'Ngenek nogé yó. Ndego nd̄ombo-vizumém.'

⁷ Geté ndigu khæ keoge ezoqam gi-ometam, ekeza mokho-mba, āv gini-einím nq̄ægo, 'Ngenek khæ eve-gé yó. Waen khæ ngének gen̄o-kawa-év. Zílaém. Yaq khæ nq̄anek, gem̄oniqá.'

⁸ Yaq até gindigonem, ḡem̄ov̄inám, pakhapakha v̄omb̄o-khan̄øem, khæ bavokho sasa nd̄o-ogi:nam."

⁹ Yesu nq̄anek yaya et̄æ manqat qam̄omb̄oe-nav̄øem, yaq gez̄ø-ein, "Ge z̄o, ndozo-matavap? Ngenek waen khæ eve, gekha matev nd̄óḡo? Ndego āv gen̄égó nq̄ægo: Ndego nd̄ondowáv, ndigu khæ keoge ezoqam pakhapakha v̄øm̄øz̄o-khaneām, neka waen khæ, ezoqa vini sasa z̄o-etoām.

¹⁰ Ge z̄o, Mbumbukiam-qa Manqat moz̄o-gevēømem, av q̄æ-ein nq̄ægo? 'Nandi-qapi ndigu, khoev puanam ezoqam gisanqabem, ndigu m̄ond̄øm̄ø-gigiap-qape-éz, khoev puanam nonqo.

¹¹ Nq̄anek matev, Evez̄øza nd̄ømatanám.

Nd̄øgo qanimav tantáv, niqa b̄øi-te.' "

¹² Yesu nq̄anek manqat gez̄ø-ein, yaq Zu megetapak, m̄ov̄øiwat-qá nakhoa mbovawém. Geté ndigu ezoqa bawan-qape-qá m̄øe nd̄ogoám. Yaq ndigu Yesu s̄øge-iv̄øvém, v̄øzav.

*Yesu amba teks moni abam-qa yaq-te timb̄oe-matematēømemin
(Met 22:15-22; Luk 20:20-26)*

¹³ Kh̄øuwa n̄ome, Zu megetapak, Felisi ezoqam neka Elod-gi zifuap nd̄okhofotáv, Yesu-te. Ndigu ambá gembo-matematēømemín. Yaq Yesu manqat soqain te-einin, yaq ndigu ambá gem̄ov̄inamín.

¹⁴ Yaq ndigu tinduzáv nd̄ogo, v̄omb̄o-einim, "N̄óméndim ezoqam. Ni m̄øtin̄øtén. Qo unimanqatin ezoqám. Qo m̄øe mbaín, ezoqam-te. Geté qo manqat s̄øqo-manqaté, oskiá nd̄ogo, ezoqa kandakanda o ezoqa khas̄økhasis. Neka qo ezoqa Mbumbukiam-qa poev-qa yaq-te ndoqote-z̄ømesim, qo unimanqatin manqat mba qomanqaté. Qonimbí-ein. Kop̄ombâ, Siza-te teks moni tizi-abumat, ndego Lom kawa kandambaqape, ó, khafeâp? Moni ndizí-abumat, ó, mbaín?"

¹⁵ Ndigu nq̄anek manqat gi-einim, yaq Yesu m̄ond̄ø-mat̄øvém, ndigu matemateam-qa mbogoám, yaq gez̄ø-ein, "Zo gekha zapâ, no matemateam-qa ndozon̄øgo? Moni mokho z̄øt̄øndé-nd̄øp̄øzēm, bat̄éz̄ømet."

¹⁶ Yaq ndigu moni mokho gindu-nd̄øp̄øzem, v̄øe-ometem. Yaq gez̄øbevap, "Gê, gekha ezoqam-qá bugug neka iz mó:go, nginik moni mokho-te?"

Yaq gimbo-einim, “Siza-qa bugúg, neka teqá iz mo:gó.”

¹⁷ Yaq Yesu gezø-ein, “Av tægoat ndægo, Siza-qa gigiap, Siza zombó-etoumemát. Geté gigiāp ndøgo, Mbumbukiam-qa, Mbumbukiam zombó-etoumemát.”

Yesu nqanek manqa qavøiwat gezø-ein, yaq ndigu nqova ndafe kandambá.

*Sadusi ezoqam, Yesu løvøte-te nango khandi:nat-qa yaq-te gimbøe-bevøpem
(Met 22:23-33; Luk 20:27-40)*

¹⁸ Yaq Sadusi ezoqam ndozáv, Yesu-te. Nginik Sadusi ezoqam, āv gini-unimanqatinát nqægo: Ezoqa tipakhaetat, ndigu nango gemø-khandi:zák, løvøte-te. Yaq ndigu Yesu bevap mbogoném,

¹⁹ gimbo-einim, “Nøméndim ezoqam. Mozes ni āv ginimbi-peawám nqægo: Ezoqa tenanimat, sæva te-ivavat, patu qataeveav vøgoāt, yaq ngunuk ngæmam, namba qawan be-okíát, tege namba qawan, ndego genanim, patu bembō-qatayat.

²⁰ Qotøndé-ewāg, nqanek emanqat. Angana møndøgoám. Evenáp. Até gi:goam sevén. Yaq khøuwa ndego, sævam ndø-okí, vønanim. Patu qataeveáv.

²¹ Yaq eveqase ndø-okí, ngunuk ngæmam, ndego teqa zita-te geqan. Geté ndego matev até kopó, patu qataeveáv genanim. Yaq até ndegó-a, teqa zita-te geqan, matev até kopó.

²² Yaq matev até gemát, atema ndigu evenap seven ate gi:goam vømū-pakhaez. Ndigu patu qataeveáv. Yaq vaev até sævám-a, vønanim.

²³ Gê, ezoqa unimanqatin løvøte-te tikhandi:z, yaq ta khøuwa-te ndøgo, timø-khandi:z, ngunuk sævam, gekha ezoqam-gû zas ndøgoāt? Zapa ndøgo, ndigu evenap ate gi:goam, ngunuk sævam kopo ndøkawawát.”

²⁴ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zoqa matavap soqáin, zo ndozo-matavap av nqægo, ezoqa tipakhaetat, ndigu løvøte-te nango gemø-khandi:zák. Zo Mbumbukiam-qa Manqat neka teqa bazaføgakh zøtezateáv.

²⁵ Ezoqa løvøte-te nango timø-khandi:z, ndigu andé enzol ezoqam me mé:goát, ndigu yan-te ngo:yage. Nøkenøkem matev mbaín.

²⁶ Geté løvøte-te toqo-khandi:q, taqa yaq-te, gê, zo Mozes-qa mbuk-te, emanqat mozó-geveømem, tae-qase-qa yaq-te, qawageapam? Ta emanqat-te ndøgo, Mbumbukiam Mozes āv gembøe-eín nqægo, ‘No Eibleem-gé Mbumbukiám, neka Aezek-gé Mbumbukiám, neka Zekop-gē Mbumbukiám.’

²⁷ Nqanek manqat ni āv qaninømánd nqægo: Ndigu ezoqam zua ndøkhandi:zát, Mbumbukiam namba. Zapa ndøgo, Mbumbukiam ndego ambá av nqægo, løvøte ezoqam-gē Mbumbukiám, geté ndego khandi ezoqam-gé Mbumbukiám. Yaq nakémbá, zo Sadusi ezoqam, zoqa matavap soqáin, zo ndozo-matavap, av nqægo, ezoqa tipakhaetat, ndigu nqawa gēkhandi:zatāk.”

*Matev kandakanda menas ndøgo, matev ate ndægo qaløvuam
(Met 22:34-40; Luk 10:25-28)*

²⁸ Yesu Sadusi ezoqa namba manqa gi-itumbumam, yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqa kopo møndøgoám, tiqa manqat vø-ewag. Yaq geqeiv av nqægo, Yesu qavøiwat mbomambaqapē gezø-ein, yaq ndego tendowáv ndøgo, bevap nøme vømbøgo, gembo-ein, “Gê, Mozes-qa guguna manqat mokho-te, gekha matēv mó:megeat?”

²⁹ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Matev nqo:megeat nqánek, ‘Gèndoyogé, Izlael ezoqam! Evezøza, nigí Mbumbukiam, Evezøza sa ndégo. Mbumbukiam nøme mbaín.

³⁰ Kuku yà betaqagó, Evezøza-te, ndego qoge Mbumbukiam, uni qoqa mbøni-te neka uni qoge nqova-te neka uni qoqa matavap-te neka uni qoqa bazaføgakh-te.'

³¹ Neka matev kandambaqape nøme nqáneq, 'Ezoqa nøme-te, kuku āv tabetaqambe:gó, av qakeza kha-te kuku ndaqambe:go.' Matev kandakanda nøme mbaín, nqanek matev menas qaløvuam."

³² Yaq ngenek Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, Yesu gemboein, "Nømendim ezoqam. Qanimáv. Qoqa manqat unimanqatín. Evezøza yakhapús, Mbumbukiam. Mbumbukiam nøme mbaín.

³³ Neka unimanqatín. Kuku yà betaqagó, Evezøza-te, ndego qoge Mbumbukiam, uni qoqa mbøni-te neka uni qoqa matavap-te neka uni qoqa bazaføgakh-te. Neka ezoqa nøme-te, kuku āv tabetaqambe:gó, av qakeza kha-te kuku ndaqambe:go. Matev kandakanda sa nqáneq. Taoká ndøgo, Mbumbukiam-te søvakha gigiap nqazi-løvusam, o gekha etoam matev nøme nqazimbogo."

³⁴ Yesu geqeiv av nqægo, ngenek ezoqam-qa qavøiwat mokho kandambā, yaq āv gembøe-eín nqægo, "Qo qambaqapé mbá, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te."

Yaq taqa zita-te, ezoqa møe ndøgoném, Yesu bevap nøme vømbøé-gonēm.

*Yesu ambá av nqægo, Deivid-ge zeo mbā, geté ndego até tege Evezøzá
(Met 22:41-46; Luk 20:41-44)*

³⁵ Yesu Mbumbukiam-qa khoev-te gegoam, ezoqa ge:zømesimat, yaq āv gezømbe-beváp nqægo, "Gê, zo ndozo-matavap? Gekha zapá, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam ndimanqate, av nqægo, Mesaya ndego, Deivid-gē zeō?

³⁶ Deivid ekezán, Nqova Mbomambaqape mokho-te, Mesaya-qa yaq-te ge-ein:

Evezøza Mbumbukiam, noge Evezøza, āv gembøe-eín nqægo,

'Noqá nakeamo zenda-té qanøqóm.

Até qóqotát, atema no qogi qaqa ezoqam

qoqa zenda tokhotapak mokho-te vøtaqambú-āb.'

³⁷ Deivid ekezan, ndego Mesaya, Evezøza mbo-akhayám. Yaq gê, ngenek Mesaya, áv kené-Deivid-ge-zeo-ev?"

Ezoqa kopoáv, Yesu namba giwaniapam, teqa manqat giyogem. Yaq ndigu teqa manqat gèzømbe-khaneatám.

*Yesu ezoqa Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam-qa yaq-te gegugub
(Met 23:1-36; Luk 20:45-47)*

³⁸ Yesu ezoqa ge:zømesimat, nøme āv gezømbe-eín nqægo, "Gò:feazoát, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam-qa yaq-te. Ndigu tözømbe-khaneát ndøgo, ti-okhoat, ndabua loloakh mbomømboma ndø-uzupát, neka ezoqa ewaqape, maket manqei-te, ndigu khaiya mboma manqat vizap-us bezø-manqate,

³⁹ neka guliguli khoev-te neka lou loge kandakanda-te ndøgo, iz akhayapak-qa qonam nonqo-te vøqonumāt.

⁴⁰ Ndigu ngængæm zømbe-khavozumatún, tiqa khoev neka gigiap vözø-aqonumatun. Neka ezoqa ewaqape-qa bøi-te, guliguli loloakh ndøgoatún. Yaq nakémbá ndigu yaq-fia nqosøgeap, nøme mba mó:ndapém."

*Ngæmam-qa etoam matev, Mbumbukiam-te
(Luk 21:1-4)*

⁴¹ Yesu Mbumbukiam-qa khoev-te, moni nqeisam nonqo avønin-té geqotám. Ndego ezoqa ndøzømetát, moni ginqeisumat. Gigiap kopoav ezoqam kopoáv, moni kandakandá ginqeisumat.

⁴² Yaq até sævám-a vøndōwav. Ndugu ngæmám. Gigiap-av ezoqám. Zivis møndømbo-naním. Gunduwav, moni mokho khasøkhasis menas vønqeitaz. Nginik moni, tiqa fia khapímbá. Ande āv penpakha kopó ndi:gu.

⁴³ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam ndømøváb, gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Ngunuk gigiap-av sævam, moni kandambá gu:nqeitaz, āv tiuká, av ezoqa ewaqape nøme, moni gi:nqeisumat.

⁴⁴ Zapa ndøgo, ndigu ezoqa nøme, moni kandakanda ambá gini-nqeisumám. Geté ndigu moni nøme kopoav-qapí ndizøgo. Geté ngunuk ngæmam, viní. Ndugu moni ate gimbøegoam, sùgumu-áb. Nøme mbaín, tuqa yage nonqo.”

13

Mbumbukiam-qa khoev tōsoqa (Met 24:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Yesu Mbumbukiam-qa khoev ge:-ivavtat, yaq tege paev ezoqa kopo nøme, āv gembøe-eín nqægo, “Nøméndim ezoqam. Qotéqēiv! Mbumbukiam-qa khoev-te ndøgo, khoev qaniqanimáv tantáv. Nandi kandakanda mbá ginipuán.”

² Geté Yesu gembo-qavøiu, “Khoev kandakanda ate ndægo, ndoqoqeivi, manqei-té qamø-khakhandám. Nandi kopo nøme, nandi nøme-te, gó:zaveák.”

Viniv vinivinimba tōfakhanam (Met 24:3-14; Luk 21:7-19)

³ Taqa zita-te, Yesu Oliv manqei poyat-té genøwáv, vømøqom. Ta manqei poyat ndøgo, Mbumbukiam-qa khoev yaq-keoqá qagó. Pita neka Zems neka Zion neka Endlu, ti-mba ndígu tigoám, te namba. Yaq āv gimbøe-bevøpém nqægo,

⁴ “Qonimbí-eín. Matev nandav, qoqote-manqatam, gekha khøuwā qanéfakhān? Neka andé gekha matev me nitíqevīm, ni tōtinøten, av nqægo, nqanek matev ate ndægo avønin gēfakhanām?”

⁵ Yaq Yesu gezø-ein, “Aiyá qagó. Zo ezoqa betübám.

⁶ Ezoqa kopoáv, noqá iz-té gindú-okhoát. Ndigu ezoqa āv gizømbé-manqatát nqægo, ‘Ezoqa, nó’, neka ezoqa kandambá titubumat.

⁷ Zo nakhag-qa yaq-te tozo-ewagat neka nakhag u vozó-ewagāt, zo møe ndøgó. Matev av nqægo, ndøkhæ-fakhanám. Geté manqei-qape-qa vaev zuá.

⁸ Manqei nøme, manqei nøme namba, nakhag ndøgoát, neka kawa ezoqa nøme-qa bawan, kawa ezoqa nøme-qa bawan namba, vønøfeapāt, neka manqei nøme-te, manqei vøkukuvøemāt. Manqei vinivinimbá. Kopoáv. Manqei nøme-te, lou mbaimbai zówagát. Geté nqanek matev ate ndægo, ngazu mbá. Ndøgo kopømba ande av-té, sævam tui-ova, nqosøgeap ande tuikhantav.

⁹ Zo aiyá qazógoát. Ezoqa zo manqa ovøyam-té ginø-abumát neka Zu ezoqam-qa guliguli khoev mokho-te vøfebumāt. Neka no zapaya, zo mege-tapak neka kawakawa-za-qá megemege-té ginø-abumát, yaq zo ndigu noqa yaq-te vøzøté-zømasāt.

¹⁰ Geté ezoqa bawabawan ate ndi:gu, Mbumbukiam-qa Manqat Mbomam-baqape bètøkhæ-yogém, yaq váev manqei-qape tømø-navøem.

11 Zo tigavemat neka manqa ovøyam-te vø-abumāt, zo naqanøká ndøfोगemēm, av nqægo, andē gekha manqat me zomø-einimāt. Zapa ndógo, matev tøfakhanumat, yaq matavap Mbumbukiam zø-etoumāt, zo andē gekha manqat me zoté-manqatāt. Yaq zo ambá av nqægo, zøkezan zómanqatāt. Geté Nqova Mbomambaqape ndømanqatāt.

12 Ezoqa nøme, ekeza namba-qaniap løvøte-té ginø-abumāt neka evøndipakha nøme, ekeza nakheis løvøte-te vø-abumāt. Neka nakheis nøme, ekeza evøndipakha segezø-qambuzát, løvøte-te vø-abumāt.

13 Ezoqa ewaqape zo gésanqabát neka qaqa vøzøgoāt, no zapaya. Geté gekha ezoqām ndego, bazaføgakh-us teyat, atema vaev-te, ndego ndømø-khandí:v.”

Gigiap soqaqape tøfakhan, Mbumbukiam-qa khoev-te, Zelusalem taon-te (Met 24:15-28; Luk 21:20-24)

14 Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo Mbumbukiam-qa khoev mokho-te, gigiap soqaqape zóqeivím. Geté khafeap kandambá, gigiap av nqægo tøu-wuøyat ndøgu. (Gekha ezoqām ndego, nqanek manqat tegeveam, mokho bèmboqeív.) Zo nqanek gigiap tozoqeivím, yaq gekha ezoqām ndigu, Zudia plovins-te tiyagat, manqei popotap-té giabenø-khokhóz.

15 Gekha ezoqām ndego, khoev ova to:yat, ndego khoev mokho-te bè-øn, gigiap vømøndó-upøgim.

16 Neka gekha ezoqām ndigu, khae-te tisasætet, ndigu ndabua upøgim-qa bevèséz.

17 Ta khøuwa-te ndøgo, ti-te ndigu unimé:-soqá, sakheis emu-us ndigu neka nakhei tete ndizøloge.

18 Mbumbukiam zombó-vi:mát. Nqanek matev, qozaq viav-te befàkhán.

19 Viniv ndøgo, ta khøuwa-te tøfakhan, føgakh-mbá tantáv. Mbumbukiam manqei-qape ande ge:khakheinam, atema ndakin, matev føgakh-qape fakhaneáv, av ta khøuwa-te ndøgo tæfakhan. Yaq até taqa zita-té-a, matev føgakh-qape av nqægo, nango gemø-fakhanák.

20 Geté Mbumbukiam matavap é-møndo:vé, av nqægo, khøuwa ndøtokhopogeaqasí:z. Mbain tøgønín, yaq ezoqa kopo ambá gemø-khandi:vák. Mbumbukiam, khøuwa, ti zapaya ndígu tené-tokhopogeaqasí:z, ndigu ekezan gevevesam.

21 Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa tezø-ein, av nqægo, ‘Ngé! Mesaya ngének,’ ó, ‘Ndé. Mesaya ndégo,’ yaq zo ndø-unimanqatiním.

22 Zapa ndógo, khokho Mesaya neka khokho Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ndøfakhanám. Ndigu matev kandakanda neka umingiap matev ndømatønumát. Yaq kopømba tøgønín, até ndigú-a, Mbumbukiam ekezan gevevesam, ambá ndætubám.

23 Geté zo aiyá qazógoát. No ndakin matev ate ndægo, tømø-fakhanam, møezømbe-eín.”

Yesu nango tendoqavan

(Met 24:29-31; Luk 21:25-28)

24 Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Ta khøuwa-te ndøgo, nqanek viniv kandambaqape tømē-navøem, yaq khøuwa waev segembó-navøém, neka løvøyak beawap mbain,

25 neka nduku yan-te ngo:go vøndó-o:áz, neka gigiap føgøføgakh yan-te nqo:go, vøkukuvøem.

²⁶ Yaq ezoqa Ezoqam-gé Yo ndó-ometám. Khaiya ozoz-té genógeáv. Bazafogakh-ús neka waev-qape-ús.

²⁷ Yaq ndego enzol ezoqam ndókhofosám, manqei-qape ate nqægo, khøuwa vøndē-fakhanin-a, vømē-sinanin, neka sanqa-sanqa vømbō-anam. Yaq gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam gevevesam, manqei-qape ande āv khandēvavet, enzol ezoqam gémøváb.”

*Yesu ge:zomas, ande āv kinizōtēz, av nqægo, teqa qavøne khøuwa avønīn
(Met 24:32-35; Luk 21:29-33)*

²⁸ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zo fig tae-té qazōté-zōtéz. Tang-te mbusa tōfakhanam, esokho vøqabām, yaq zo mōzōte-zōtezīn, wavam khøuwa avønīn.

²⁹ Yaq matev até kopó. Zo nqanek matev tozo-qeivimat, tōfakhanumat, yaq zo sōzōté-zōtéz, Ezoqam-ge Yo, avønīn gendóqaván.

³⁰ No unimanqatín nqazø-manqate. Ezoqa nøme, ndakin ngiyage, naqanøká gépakhaezák. Até géyagát, atema ta khøuwa-te ndøgo, nqanek matev ate ndægo vømú-fakhanām.*

³¹ Yan neka manqei-qape ndømø-navøém. Geté noqa manqat gemø-navøemák.”

*Ezoqa mè:zøtezák, Yesu gekha khøuwa-tē gendé-qavān
(Met 24:36-44)*

³² Yaq Yesu manqat nøme ge:zomas, gezø-ein, “Ezoqa mè:zøtezák, nqanek matev gekha khøuwa-tē neka gekha khøuwa iz-tē qanéfakhān. Até enzol ezoqām-a, yan-te ngo:yage, neka até Yó-a, zøtezateáv. Geté Eve yakhapús sege:-otév.

³³ Yaq nakémbá. Aiyá qazógoát. Gò:feazoát. Zapa ndógo, zo khøuwa iz zøtezøtezák, ta matev ndøgo tōfakhan.

³⁴ Ndøgo kopømba ande av ndægo, ezoqam manqei nøme-te tewav. Khoev te-ivav, yaq ekeza gigiap, tegi sasae ezoqam-qá zenda-té genó-awám, timbøe-qeivat. Ezoqa vinivinimba, sasae vinivinimbá tezø-etoam. Yaq ndego ezoqam mboqog tembo-kewagat, āv gembóe-eín nqægo, ‘Qo oskia mo:feazoát.’

³⁵ Até zó-a, gò:feazoát. Zapa ndógo, zo zøtezateáv, gekha khøuwâ, ndego khoev eve tendoqavan, khagūs o lova u-mbā, o kokolok tui-ogea o qanaqanus tængovet.

³⁶ E-mozoto-khakheinám. Soqáin ndøgo, ndego nqova tezøndaf, yaq zo venanqei sømbiam-tē gēzømēt.

³⁷ Nqanek manqat zo nqazø-manqate, no ezoqa ewaqape nøte-zømastét. Manqat nqáne: Oskia mo:feazoát!”

14

*Yesu gimbo-voqoem
(Met 26:1-5; Luk 22:1-2; Zion 11:45-53)*

¹ Khøuwa menas mba mu:-ewabám, atema Zu ezoqam-qa Pasova khøuwa kandambaqape-te neka ta khøuwa kandakanda nøme ndigu, flawa ponøvemav gilouzatun. Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam nakhoa-qa ndøvawát, Yesu ande āv kimbóe-matemateømēm, neka vó-møvøinām, sasa ndólaēm.

13:26 13:26 Veve 1:7 **13:27 13:27** Met 13:41 * **13:30 13:30** Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndego Mbumbukiam-qá khoev ngi:wat-qa yaq-té abete-manqatám, neka gekha matev vinivinimba nøme ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo tōfakhanam. **13:35 13:35** Luk 12:38

² Geté ndigu āv gini-einim nqægo, “Ni khøuwa kandambaqape-te, bizi-matønømem. Soqain ndøgo, ezoqa qaqa tigonem ni-te, yaq nøfe kandambaqape ndøfakhān, ti mokho-te.”

Sævam tae et sisip mbomambaqape, Yesu-qa kha-te gumbøe-qouz

(Met 26:6-13; Zion 12:1-8)

³ Yesu Betani vemlav-te gegoam, Saemon-qa khoev-té geqotám. Ngenek Saemon, bugukhokhof kha sisi-us ndøgoám. Yaq Yesu ate av-té lou ge:logat, sævam kopo tunduáv ndøgo, botol-qase vøndōndap. Tae et sisip qanimav-qape mu:nqeitavám. Taqa fia kandambá tantáv. Yaq ndugu até gundigu, botol gumboqā, tae et sisip mbomambaqape, Yesu-qa kawa-te sasa mo:qouz.

⁴ Ezoqa nøme, nqanek matev giqevim, ndigu khanakhanakh mbaín, neka yaqyaq-a gibond, “Gekha zapá, ngunuk nqanek tae et fia kandambaqape, sa gungiu?”

⁵ Nqanek gigiap fia kandambá tantáv. Moni mokho tri andled møndø-løvuám. Ngunuk ambá gewiín, fia kandambaqape vøqasin, yaq ni moni gigiap-av ezoqam vizizø-etoamin.” Yaq ndigu ngunuk sævam gemboponqomém.

⁶ Geté yaq Yesu gezø-ein, “Sègembo-ivøvé. Gekha zapá, zo ngunuk sævam viniv nqazombøe-veet? Ngunuk matev mbomambaqapé gunø-matanam.

⁷ Zo gigiap-av ezoqam namba, oskia zøtè-yageapát. Yaq gekha khøuwā ndøgo, zo tøzø-pøovat, kopømbaqapé tozozø-tøkeat. Geté no namba, oskia zí:yageák.

⁸ Matev egeiegei ndøgo, ndugu kopømbaqape qagoam, tumatanam, møndø-matanám. Ngunuk nqanek tae et sisip mbomambaqape, noqa kha-te guoqouz, ndugu no otønát nonqo me:khakheinømbém.

⁹ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha manqei-tē ndøgo, ezoqa Manqat Mbomambaqape ti:zømesimat, manqei-qape-te ate nqægo, ezoqa ngunuk sævam-qa yaq-te mé:manqatát, matev mbomambaqape av guimatanam, neka ngunuk vømbøé-matavupát.”

Zudas Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda namba, manqat gi:kopo:nem, Yesu tiqa zenda-te teve

(Met 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Yaq Zudas Iskalit, ndego Yesu-gi paev ezoqa tuelv gegoam, ndego Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda-té genøwáv, manqat vømø-kopo:nem, av nqægo, Yesu tiqā zenda-tē genøvé.

¹¹ Yaq ndigu khanakhanakh kandambá gindapem, teqa manqat giyogem, neka yaq-moni etoam manqat vømbo-einim. Yaq Zudas nakhoa-qa ndøváo, Yesu tiqa zenda-te, ande āv kenévē.

Yesu tegi paev ezoqam namba, Pasova lou gilog

(Met 26:17-25; Luk 22:7-13, 21-23; Zion 13:21-30)

¹² Zu ezoqam-qa khøuwa kandakanda qangaz, ndøgo flawa poponøvemav gilouzatun, ta bugukhokhof khøuwa-te ndøgo, ndigu Pasova lou loge nonqo, sip nakheis gizitagatun, Yesu-gi paev ezoqam tinduzáv ndøgo, vømbo-bevøpem, “Gé, qoqa poev gekhām? Ni gekham-tē qatiniāv, Pasova lou vøimøqá-khakheinømem?”

¹³ Yaq Yesu ekeza paev ezoqa menas ndøkhofotáz, gezø-ein, “Zelusalem taon mokho-té qazonøzáv. Yaq ezoqam zomø-ometám. Ibøkha ndø-egatét. Yaq zombó-paevém.

¹⁴ Khoev mokho-te te-on, yaq ta khoev ndøgo, khoev eve āv qazømbøé-einím nqægo, ‘Nømendim ezoqam āv geqande-beváp nqægo: Noqa khoev kouwat gekham-tē qágo, ma nogi paev ezoqam namba Pasova lou teimilog?’

¹⁵ Yaq ndego zo khoev kouwat kandambaqape mé:zómás, khoev ova ndo:go. Qonam nonqo neka lou-qase khakheitáp. Yaq niqa lou ndøgo tozomó-khakheinømém.”

¹⁶ Yaq nginik Yesu-gi paev ezoqam, taon-qape-te gizav, ndigu matev āv timiqeivím, av Yesu gezømbe-ein ndægo. Yaq ndigu Pasova lou vømø-khakheinømém.

¹⁷ Yaq qakhagus ndøgo, Yesu tegi paev ezoqam tuelv namba tinøpindám ndøgo, lou loge-te vøqonav.

¹⁸ Yaq ate av-té lou gi:logat, Yesu āv gezømbe-ein nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate. Zo ezoqa kopu, ndakin lou nqazologet, segenø-qambún, neka no qaqa ezoqam-qa zenda-te vøvē.”

¹⁹ Yaq tegi paev ezoqam, nqanek manqat giyogem, ndigu mbøni zová. Yaq ezoqa kopokopo ate gi:goam, āv gimboe-bevupát nqægo, “Eisa. Qo ekeqá no qote-manqaté.”

²⁰ Yaq Yesu gezø-ein, “Zo ezoqa tuelv nqazo-qonøve, no namba lou yaf-te nqazi-afønnumit, ezoqa kopu ngû:gú.

²¹ Ezoqam-ge Yo ndønáním, av Mbumbukiam-qa Manqat qæ-ein. Geté te-te ndego, unimé:-soqá, ndego Ezoqam-ge Yo sa temboqambun, neka qaqa ezoqam-qa zenda-te vøvē. Ngenek ezoqam qaneav tøgonin, ambá qanimáv te-te.”

Evezøza-qa lou loge matev ande qæfakhan

(Met 26:26-30; Luk 22:14-20; 1 Ko 11:23-25)

²² Ndigu ate av-té lou gi:logat, yaq Yesu flawa ndøndapáz, Mbumbukiam-te ike manqat vø-ein, sasa ndømbegim, ekeza paev ezoqam vøzø-etoam, gezø-ein, “Mòzo-upøgím. Nqanek noqá khá.”

²³ Yaq izam nonqo ndøndáp, waen-ús, Mbumbukiam-te ike manqat vø-ein, ekeza paev ezoqam sasa zø-etoam. Yaq ndigu ate gi:goam sùgumu-izumát, ta izam nonqo kopu-te.

²⁴ Yaq Yesu āv gezømbe-ein nqægo, “Nqanek noqá kóuk. Mbumbukiam poev mé:-unimanqatín, tegi ezoqam namba. Noqa kouk, ezoqam kopuav zapayá qanéwá.

²⁵ No unimanqatín nqazø-manqate. No waen tae nanga-qa et, nqawa naqanøká nø-izák. No sa ndøgo tømé-iz, ta khøuwa-te ndøgo, no Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te, waen ndakinak tæmø-iz.”

²⁶ Lou gumulog, Mbumbukiam-te ouv sasa ndøqaem, yaq Oliv manqei pøyat-té ginøzáv.

Yesu Pita gembu-vøndøyam, ndego teqa yaq-te to:nawam

(Met 26:31-35; Luk 22:31-34; Zion 13:36-38)

²⁷ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Zo ate nqazøte:go, møe zóbøín. No sozó-nøuvøném. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘No sip keoge ezoqam nólaváo. Yaq sip segemø-panqaním.’

²⁸ Geté no løvøte-te tøtøndo-khandi:n, yaq Gelili plovins-té qatónáv. No é-ndøto:má ndøgo, zoqa megemege-te.”

²⁹ Geté Pita gendo-ein, “Ezoqa ewaqape, qo ambá gini-qouvøqém. Geté no, nógouvaqák.”

³⁰ Yaq Yesu gembo-ein, “No unimanqatín nqataqa-manqate. Nqægo lova, kokolok menas naqanøká gé-ogeayák. Qo noqa yaq-te ndòqotøkhæ-nawám. Misiká toqoto-nawam.”

³¹ Geté yaq Pita manqa qavøiwat gego, manqat bazaføgakh-ús ge-ein, “Av taoká. Oskíá ndøgo, no totonanim, qo zapaya, no notó-nawamák, qoqa yaq-te.”

Yaq até tegi paev ezoqa nømé-a, manqat kopó, āv tini-manqatám.

Yesu Getsemani manqei-te gemø-guligulim
(Met 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Yaq Yesu ekeza paev ezoqam namba, khae manqei-té ginøzāv. Taqa iz, Getsemani. Yaq gimøfakhaz ndøgo, tegi paev ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo, “Até vo:qonøvé nqanek. No nomø-guligulím.”

³³ Yaq ndego ti-mba ngínik gekhatób, namba gi:zav, Pita neka Zems neka Zion. Yaq Yesu mbøni vaev matev mbongáz. Viniv kandambá gembo-ewag.

³⁴ Yaq gezø-ein, “Noqa mbøni kandambá qanevá. No avønín, nønaním. Até vøgó nqanek, neka até vo:tiawét.”

³⁵ Yaq Yesu elavøqase nøme vøwav. Khapémbá. Yaq katuk ndømøkuí. Bugug manqei-té, vøguligulim, av nqægo, “Kopømba tøgoat, ta matev ndøgo, tønøfakhan, ambá sege-løvumbín.”

³⁶ Neka nøme āv gene-eín nqægo, “Aba! Tát! Qo kopømbaqapé, matev ate ndægo toqogo. Nqanek nqosøgeap kandambaqape, ndøgo ande ibøkha khaqain-qape me tønømbe-fakhan, ambá qøndapín. Geté matev āv tabete-fakhán, av qoqa poev ndægo. Ambá ndøgo, av no nqanømbe-poev.”

³⁷ Yaq ndego tegi paev ezoqa misika-te gevesez, tezømét ndøgo. Gèsømbiám. Yaq Yesu Pita gembo-ein, “Sáemon! Qo qóbuvit? Ge qó, kopømba mbaín, no namba elavøqase toqote-tiawet?

³⁸ Zo até vo:tiawét, neka gèguligulimít. Soqáin ndøgo, khamasim matev tøndowav zo-te, yaq zo zō-o:āz. Unimanqatín. Nqova poev ndømbøgó. Geté kha, bazaføgakh mbaín.”

³⁹ Yaq Yesu nangó genøwáv, vømø-guligulim. Guliguli manqat até kopó, av bugukhokhof ge:guligulim.

⁴⁰ Yaq tegi paev ezoqa misika-te nango gendovesez, gezømet, ndigu nqawá ginø-sømbiám. Venanqei baza khàpe zømbepós. Yaq gisuz ndøgo, ndigu mè:zøtezák, gekha manqat mbó-einím.

⁴¹ Yaq Yesu nqawá genøwáv, vømø-guligulim. Yaq qambo-misika, tegi paev ezoqam-te nango gendovesez, gezø-ein, “Zo sekembā sozó-sømbiapet neka pusa zótavet? Sag! Khøuwa iz møndøndáp. Ezoqam-ge Yo, manqa-zapazapa-us ezoqam-qá zenda-té ginøveém.

⁴² Mòzosúz. Bìziniáv. Ngé! Ezoqam ngének, no ezoqam-qa zenda-te teve!”

Yesu gimøvøinam
(Met 26:47-56; Luk 22:47-53; Zion 18:3-12)

⁴³ Yesu ate av-té manqat ge:manqatam, Zudas tènefakhán. Tegi paev ezoqa tuelv, ezoqa nøme ndégo tegoám. Ezoqa kopoáv namba me:geavún, ndigu kaiya neka ndawa vøndō-upøgim. Nginik Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Zu megetapak kandakanda ndokhofotáz.

⁴⁴ Zudas, manqat é-møndøzø-eín, av nqægo, “Ezoqam ndégo, no tængenøtam. Ndégo tozó-møvøinám, neka gømbo-kewagét, tozoqavaz.”

⁴⁵ Yaq Zudas até gendego, Yesu-té genowáv, gembo-ein, “Nóméndim ezoqam.” Neka sasa ndøngenøtam.

⁴⁶ Yaq ezoqam tinduzáv ndøgo, vø-møvøinam.

⁴⁷ Yaq paev ezoqa kopo, avønin gembogoam, kaiya mba ndøliváz, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, tege sasae ezoqam, gea vømbøkawa.

⁴⁸ Yaq Yesu gezø-ein, “Ge zð, no pepen ezoqam zøténæmbem, nakhag kaiya neka ndawa-us qazogeavun, no vozó-møvønnonām?”

⁴⁹ No khøwa ate qæpavpavemam, Mbumbukiam-qá khoev-té qæqoám, zo namba, ezoqa vøtē-zømesimam. Geté ndøgo, zo no møvønnoateáv. Geté nqanek matev ate ndægo, tønefakhán ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat tåbete-unimanqatín, av bugukhokhof ge:-ein.”

⁵⁰ Yaq Yesu nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, tegi paev ezoqam sège-ivøvém. Møe ndøbøín.

⁵¹ Geté ezoqa ndakinak kopo, Yesu até gembopavát. Ndabua papaqa-mba ndølvøvetám. Yaq ndigu ambá ndabua mbogeanemin.

⁵² Geté ndego ndabua geløvøetam, sège-iváv, vøteit. Naqei-áv.

Yesu manqa ovøyam-te gindafem

(Met 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Zion 18:13-14, 19-24)

⁵³ Ezoqam ndigu, Yesu gimøvøinam, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-qá khoev-té ginøndafém. Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, tinømváb ndøgo.

⁵⁴ Pita Yesu até gembopavát. Andé qámbá gendopavam. Yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-qa khoev-te gemøfakhan, até ndegó-a, uta mokho-te vø-on. Yaq ndego vos keoge ezoqám namba me:qonáv, gøinam avønin-te, kha vøqoqoutam.

⁵⁵ Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu ezoqam-gi manqa ovøyam megetapak ate gi:goam, Yesu, manqa-zapazapa-qa mbovawát. Yaq ezoqa amba gekha manqat ti-einimin, teqa yaq-te, ndigu ambá gelaemín. Geté ndigu teqa manqa-zapa qeiviáv.

⁵⁶ Zapa ndøgo, ezoqa kopoáv, khokho manqat ambá gini-manqatát, Yesu-qa yaq-te. Geté tiqa manqat vinivinimbá.

⁵⁷ Yaq ezoqa nøme até gindigonem, vøwan, Yesu-qa yaq-te meakha manqat vømanqatat, gi-einim,

⁵⁸ “Ni ngenek møimbo-yogém. Av gene-eín nqægo, ‘No Mbumbukiam-qa khoev, ezoqa giwevem, nó-evzám. Yaq khøwa misika mokho-te, nøme nówév. Geté ta khoev ndøgo, ambá av nqægo, ezoqam ndøwevēm.’ ”

⁵⁹ Geté ndigu ezoqam, nqanek manqat gimanqatat, ate ndígu-a, meakha manqat vinivinimbá gimanqatat.

⁶⁰ Yaq Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqape ndø-itán, tiqa megemege-te ndo:go, Yesu vømbøbevap, “Ge qð, yaq manqa qavøiwat taqágo, nginik qo-te manqat ngi-møvøet?”

⁶¹ Geté Yesu manqat einiáv neka yaq qavøiwateáv. Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, até gendego, Yesu vømbøbevap, “Gê, qo Mesayá? Mbumbukiam, ndego Iz Eqawat-Qape, tegê Yð?”

⁶² Yaq Yesu gembo-ein, “No nándev! Zo Ezoqam-ge Yo zomø-ometám. Mbumbukiam Bazaføgakh-qape-qá nakeamo zenda-té géqotát. Yaq ndego khaiya ozoz-té genøgeáv.”

⁶³ Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, mbøni mbon-qosøgím, nqanek manqat ge-ewag. Yaq até gendego, ekeza ndabua vøkeqa, gendo-ein, “Ság! Bøi vizu ezoqa nøme-qa bizivàwém.

⁶⁴ Zo mòzombo-yogém, Mbumbukiam-qa iz gengiu. Zo gekha zombó-matavap?”

Yaq ezoqa ewaqape āv gindi-einím nqægo, “Ngenek manqa-zapa ndøgó. Yà benaním!”

⁶⁵ Yaq ezoqa nøme até gindigonem, køse vømbøe-pisibømem, teqa kha-te. Bøi ndabuá gimboe-gutøvé, zenda sasa me:zuim, gimbo-einim, “Qo Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam toqogoat, qotínømánd, av nqægo, qo gekha ezoqām ndólavaq.” Yaq vos keoge ezoqam ndozáv, Yesu vø-ituim neka vøzuim.

Pita Yesu-qa yaq-te go:nawam

(Met 26:69-75; Luk 22:56-62; Zion 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Pita khoev uta mokho-te gu:qotam, yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, tegu sasae mbasønakam nømu ndowáv.

⁶⁷ Yaq Pita gu-omet, gøinam-te kha geqoqoutumat, ndugu āv gumbøe-eín nqægo, “Até qó-a, Yesú namba qotegoám, ndego Nazalet-ak!”

⁶⁸ Geté Pita gò:nawám, ge-ein, “No nøtenøtenák, qo gekhā qotē-manqate. Av khoqoté-manqate?” Yaq Pita gewav, uta mboqog avønin-te gemø-itan, kokolok tūni-ogeá.

⁶⁹ Yaq ngunuk mbasønakam, Pita nqawá gunø-omét. Yaq ezoqa nøme, avønin giwaniapam, ndugu āv guzømbe-eín nqægo, “Ezoqa nøme, Yesu namba ge:goam, ngének.”

⁷⁰ Geté Pita gò:nawám.

Agé outøpøteáv, ezoqa nøme, Pita-qa avønin-te giwaniapam, gimbo-einim, “Unimanqatín! Ezoqa nøme qó, te namba qazøtegoam. Zapa ndógo, até qó-a, Gelili plovins-ák.”

⁷¹ Yaq Pita gezø-qavøiu, “No unimanqatín nqazø-manqate. No nandev ezoqam nøtenøtenák, zo ndøzøte-manqate. No tøte-khavozumit, yaq Mbumbukiam kopømbaqapé, bèlavám.”

⁷² Pita nqanek manqat ge-ein, yaq ndaføyambá, kokolok nango tūndi-ogeá. Yaq Pita manqat gèmbø-matøvé, av Yesu gembøe-ein nqægo, “Kokolok menas naqanøká gé-ogeayák. Qo noqa yaq-te, ndòqotøkhæ-nawám. Misiká toqoto-nawam.”

Yaq Pita mbøni mbová. Mbøni vaev kandambá, vøvin.

15

Yesu Pailøt-te gindafem, ndego Lom gaman ezoqam

(Met 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Zion 18:28-38)

¹ Yaq qanaqanus, lovølova-ús. Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Zu ezoqam-gi manqa ovøyam megetapak ate gi:goam, matavap é-møndø-kopo:ném, Yesu ande gekha matev me mbógonēm. Yaq ndigu até gindigonem, gèlvønøvemém, Pailøt-qa zenda-te vømøveem.

² Yaq Pailøt gembobevap, “Gê, qo Zu ezoqam-gê kawà?”

Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Nándav, av qo ndoqote-manqate.”

³ Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, manqa ndømøvøém te-te. Manqat kandambá gimøvøem.

⁴Yaq Pailøt Yesu nqawá genømbø-beváp, gembo-ein, “Nqáe! Nginik manqa-zapazapa kandambá ngi-møvøet qo-te. Yaq ge qó, yaq manqa qavøiwat taqágo?”

⁵Geté até nqawá, Yesu yaq manqa qavøiwateáv. Yaq Pailøt nqova ndafe kandambá.

*Pailøt manqa gevøovam, Yesu tae mutui-te titøkewem
(Met 27:15-26; Luk 23:13-25; Zion 18:39-19:16)*

⁶Zu ezoqam-qa Pasova khøuwa kandambaqape-te, Pailøt, ndimbula ezoqa kopo sège-nqonqotavín, ezoqam-te, vøfakhanin, av ndigu qazømbe-poein.

⁷Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa kopo ndimbula-te møndøgoám, ezoqa nøme namba. Teqa iz Balabás. Ndigu Lom gaman ngeasam-qa ndøgoám neka ezoqa vølaem.

⁸Yaq ezoqa kopoáv, Pailøt-té ginduzáv, vømbø-einim, “Qo ambá ezoqa kopo qonqonqotavín, géfakhán, av oskia qoqote-goatun ndægo.”

⁹Yaq Pailøt gezø-ein, “Zo gekhā zøpoev? No ndégo tænnqonqotáv, tefakhan, ndego Zu ezoqam-ge kawa ndimbo-akhayam?”

¹⁰Pailøt møndæ-otév, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, Yesu teqa zenda-te, ta zapaya ndøgo tiniveém. Ndigu ova ndø-einím.

¹¹Geté Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, ezoqa ewaqape āv gizømbe-pouweát nqægo, “Pailøt Balabas betøndo-nqonqotáv, bavokho. Teoká ndego, Yesu.”

¹²Yaq Pailøt ezoqa gezøbevap, “Av tægoat ndægo, yaq ngenek ezoqam, zo Zu ezoqam-ge kawa nqazombo-akhayam, gekha nombógō?”

¹³Yaq āv gini-akhaém nqægo, “Tae mutui-té qanø-tøkeó!”

¹⁴Yaq Pailøt gezøbevap, “Gekha zapá? Gê, ngenek gekha manqa-zapā ndøgo?”

Geté ndigu kandakanda nøme mba mo:-akhaemém, “Tae mutui-té qanø-tøkeó!”

¹⁵Yaq Pailøt ezoqa khanakhanakh-qa ndøgoám. Yaq Balabas zønqonqotáv. Geté Yesu nakhag ezoqam-qá zenda-té genøvé, bemøfeomem, tae mutui-te sasa bemø-tøkewem.

*Nakhag ezoqam, Yesu otøotam gi:vewem
(Met 27:27-31; Zion 19:2-3)*

¹⁶Yaq ndigu nakhag ezoqam, Yesu gaman-qá khoev-té ginøndafém, ta uta mokho-te vømø-on, neka nakhag ezoqa ewaqape vøzø-akha, te-te vøndø-pindam.

¹⁷Yaq até gindigonem, ndabua køkouk, kopømba ande av kawa ezoqam-qa ndabua ndægo, vømbø-uzim. Yaq gumbag fakiafakia-us ndø-ogeaném. Yaq kawa-té gimbøe-uzím. Andé kawa ezoqam-qá wawáq.

¹⁸Yaq ndigu khokho khanakhanakh manqat mbomanqatát te-te, gimbo-einim, “Zu ezoqam-ge kawa, iké: qo-te.”

¹⁹Yaq ndigu kawa-te, tæe gimbøe-khanæmát, teqa kha-te, køse vømbøe-pisibømem. Yaq teqa megemege-te, katuk ndømøkuí, iz khokho vømbøeqanem.

²⁰Otøotam gumuvewem, yaq ndabua køkouk, nqawá ginømbø-khofoném, neka ekeza ndabua vømbø-uzim. Yaq taon bavokhó ginø-ituím, tae mutui-te vømø-tøkewēm.

*Yesu tae mutui-te gitøkewem
(Met 27:32-44; Luk 23:26-43; Zion 19:17-27)*

²¹Nakhag ezoqam, Yesu taon bavokho gi:-ituat, ezoqa ndø-ometám. Sailini

taon-ák. Teqa iz Saemón. Aleksanda neka Lufus, tigé evé. Ndego ambá Zelusalem taon-té genømatín. Yaq nakhag ezoqam até gindigonem, ndego Yesu-qa tae mutui eqawat-qa yaq-te vøtøpøtøvem.

²² Yaq Yesu ndøgo tinøndafém, manqei iz nqambogo, Golgota. Taqa manqa mokho, “Kawa-pakha manqei.”

²³ Yaq Yesu ambá waen mbo-etømemín. Mulømula-ús. Mel tae et namba me:tøkuaném. Nqosøgeap navap nonqó. Geté Yesu gèmbøeqasí.

²⁴ Yaq Yesu tae mutui-té ginø-tøkewém. Gumu-tøkewem, yaq kas me:-otám, av nqægo, teqa ndabua vinivinimba-te ndøgo, gekha ezoqám, gekha ndabua ndø-upā.

²⁵ Ndøgo khøuwa iz 9 oklok qanaqanús, Yesu tae mutui-te gitøkewem.

²⁶ Tae mutui-te ova ndo:go, manqat ndøtøkeém, ndego andé gekha manqazapa zapayā ginilaem. Av qane-peaupám nqægo, “Ngenek Zu ezoqam-gé kawá.”

²⁷⁻²⁸ Yesu gitøkewem, pepen ezoqam menás namba me:tøkebám. Nøme ndego, teqa nakeamo zenda-té ginø-tøkewém, neka nøme ndego, yogea zenda-te vøtøkewem.*

²⁹ Ezoqa gi-okhoat ndøgo, Yesu sège-ngenøitát. Kawa mba ndøngetæát, manqat vømbō-manqatat, av nqægo, “Qo Mbumbukiam-qa khoev ngi:wat-qa neka khøuwa misika mokho-te nango weve-qa qoqogoam,

³⁰ qo qakeza mokho-mba vøkhandí:q. Soqotøndó-vís, nandav tae mutui-te.”

³¹ Yaq até Mbumbukiam-gí iziz ezoqa kandakandá-ya, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka megetapak nøme namba, otøotam me:vewém. Yaqyaq-a, āv gini-manqatám nqægo, “Ezoqa nøme gèkhandi:ztám. Geté ekeza kha, kopømba mbaín tekhandi.

³² Ngenek unimanqatin Mesaya neka Izlael ezoqam-ge kawa tegoat, yaq ndakin yā betøndovís, nqanek tae mutui-te. Yaq ni tåbizi-unimanqatiním.”

Até ndígu-a, Yesu namba gi:tøkebupam, Yesu otøotam me:vewém.

Yesu ge:nanim

(Met 27:45-56; Luk 23:44-49; Zion 19:28-30)

³³ Yaq khøuwa muin qandap, qamat atema khagus 3 oklok vøndap, manqei ate qægoam, bøivun ndønqeivøém.

³⁴ Yaq 3 oklok qandap, Yesu kandambaqape tène-ogeá. Ekeza manqat-te āv gene-akhá nqægo, “Eloi, Eloi, lømá sabaxtáni?” Taqa manqa mokho nqáneq, “Mbumbukiam, Mbumbukiam. Gekha zapá, no qoqo-nøuvan?”

³⁵ Geté ezoqa nøme, avønin giwaniapam ndøgo, teqa akhayam giyogem, ndigu manqa mokho ndapeáv. Yaq āv gini-einím nqægo, “Nqáe! Ngenek Ilaiza mbo-akhayám!”

³⁶ Yaq ezoqa nøme até gendego, ndabua-qa ndøteít, waen khaqain-qape-te vøuqoqom, tae-te sasa ndølvønám, Yesu vømbō-qantav. Izam-qa mbogoám. Yaq ge-ein, “Zíqeivím, Ilaiza petøndéwāv penømakhaya, vømbótøkē, tae mutui-te vøkoqoiū.”

³⁷ Yaq Yesu kandambaqapé sege-ogeá, sasa ndønanim.

³⁸ Yaq Mbumbukiam-qa khoev-te, ndabua ndøgo, khafeap kouwat mboqog-te qafaleam, livin-mbá qanømu-qatavát. Sa ová qandoqatá, atema manqei-te.

15:24 15:24 Psa 22:18 **15:27-28 15:27-28** Isa 53:12 * **15:27-28 15:27-28** Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáneq: *Yaq av nqægo, Mbumbukiam-qa Manqat møndø-unimanqatin, av qæ-ein nqægo, “Ndego pepen ezoqam me:vewém.”* **15:29 15:29** Psa 22:7; 109:25; Mak 14:58 **15:34 15:34** Psa 22:1 **15:36 15:36** Psa 69:21

³⁹ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam, tae mutui-qa megemege-te go:yam, matev ge:qeiv, av Yesu ge:nanim, ndego āv gene-ein nqægo, “Ngenek unimanqatin Mbumbukiam-gé Yó.”

⁴⁰ Ta manqei-te ndøgo, até sakheis-a, vøgoam. Andé qambaqapé ginduwaniapát, matev giqeivat. Ndigu sakheis, nømu Meli Magdala vemiav-ák, neka nømu Salomé, neka nømu Meli. Ngunuk Zems neka Zoses, tigú evó. (Ngenek Zems ezoqa ndakinák. Geté ezoqa nøme møndøgoám, iz kopo qambøegoam.)

⁴¹ Yesu Gelili plovins-te ge-okhoam, nginik sakheis møndømo-pavám, neka vømbō-tøkeam. Neka sakheis nøme kopoáv, Yesu namba gi:geavun, atema Zelusalem taon-te ndøgo.

Yesu manqei ozu-te gi-oeinam

(Met 27:57-61; Luk 23:50-56; Zion 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Ezoqa kopo møndøgoám. Teqa iz Zoséf. Alimatea vemiav-ák. Ndego manqa ovøyam ezoqam kandambaqape ndøgoám. Neka ndego Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa mo:kewagám.

Yaq qakhagus ndøgo, Sabat khøuwa khakheinam khøuwa-te, ngenek Zosef, møe goneáv, geté Pailøt-té genøwáv, Yesu-qa kha-qa yaq-te vømømbō-viam.

⁴⁴ Yaq Pailøt Yesu-qa løvøte manqat ge-ewag, nakhamas mba genanim, ndego nqova mbondáf. Yaq nakhag kawa mbo-akhá, vømbøbevap, “Yesu até unimanqatin ndønanim?”

⁴⁵ Yaq ndego nakhag kawa gembo-unimanqatin, av nqægo, Yesu møndønanim, Pailøt Zosef sègemboták, Yesu-qa kha tendap.

⁴⁶ Yaq Zosef ndabua papaqa mowí, Yesu-qa kha, tae mutui-te qatøkeam, vømøndō-koqa. Yaq teqa kha ndabuá geneløvnám, manqei ozu-te vøndap. Ta manqei ozu ndøgo, nandi nqá. Yaq Zosef Yesu temø-utáv ndøgo, nandi-qape vø-qambesam, manqei-pakha mboqog vøtok.

⁴⁷ Meli Magdala vemiav-ak, neka Meli ndugu, Zoses-gu evo, ndigu até gendo-kewagám, Zosef Yesu nandi nqa-te ge-utavat.

16

Yesu løvøte-te gendo-khandi:v

(Met 28:1-8; Luk 24:1-12; Zion 20:1-10)

¹ Sabat khøuwa qame-navøem, yaq Meli, ndugu Magdala vemiav-ak, neka Meli, Zems-gu evo neka Salome, Yesu-qa kha-te giam nonqo, mulømula sisip mbomambaqape mø-wiím.

² Yaq Sande qanaqanus, lovølova-us, khøuwa ge:fakhatavun, ndigu sakheis manqei pakha-té ginøzáv.

³ Ndigu yaqyaq-a gibond, “Gekha ezoqām níqambesām, ndigu nandi-qapi, manqei-pakha mboqog ndætoke?”

⁴ Geté manqei-pakha-te gifakhaz, tiqeivím ndøgo, mboqog gèmbøqoatám. Nandi-qapi é-møndø-qambiním. Nginik nandi, kandamba tintív.

⁵ Yaq nandi nqa-te gi-oz, ezoqa ndakinak ndø-ometám. Nakeamo zenda-té geqotám. Ndabua papaqa ndø-uzám. Yaq ndigu møe kandambá gigonem.

⁶ Geté yaq ndego ezoqam gezø-ein, “Zo møe ndøgòném. No møtenøtén. Zo Yesu-qa zovawét, ndego Nazalet-ak, ndego tae mutui-te gitøkewem. Ndego nqanek mbain. Mbumbukiam møndø-khandí:v, løvøte-te. Nqáe! Manqei nqáneq, gi:veem.

⁷ Ndakin mōzozáv, Pita neka Yesu-gi paev ezoqa nøme, manqat vømøzø-ein. Av qazozømbé-ein nqægo, ‘Gelili plovins-té genømá. Ndego é-ndo:má ndøgo,

zoqa megemege-te. Yaq ndógo, tozomó-ometám, av bugukhokhof gezømbe-ein ndægo.’”

⁸ Yaq ndigu sakheis mœ kandambá gigonem. Kha sègezømbu-wageapát. Yaq nandi nqa-te gindu-fakhaz, ndigu mœ ndøbóín. Yaq ndigu ezoqa nœme-te einiáv, matev ndógo giqeivim. Zapa ndógo, ndigu mœ ndógoném.

Yesu Meli Magdala vemiav-ak gembo-fakhan
(Met 28:9-10; Zion 20:11-18)

⁹ *Yesu Sande qanaqanus lovølova-us, løvøte-te gende-khandi:v, ndego bugukhokhof Meli Magdala vemiav-ak mbofakhán. Ngunuk sævam ndúgu, ibugukhokhof nqova soqøsoqa seven gimboigoam, Yesu gumbo-ngeasam.

¹⁰ Meli Yesu gu-omet, yaq tegi paev ezoqam-té gunøwáv. Ndigu mutøkhop ndøwaniapát neka vø-eivumat. Yaq Meli manqat vømøzø-ein.

¹¹ Geté manqat gimboyogem, av nqægo, “Yesu møndø-khandi:v. No mœ-omēt,” ndigu tuqa manqat gèqavotøvé.

Yesu ekeza paev ezoqa menas gezøfakhan
(Luk 24:13-35)

¹² Taqa zita-te, Yesu-gi paev ezoqa menas, Zelusalem taon gi-ivavtat, Yesu sègezø-fakhán, nakhoa-te ndógo. Geté ndego bugug viní.

¹³ Yaq nginik ezoqa menas, nqawá ginøveséz, tegi paev ezoqa nœme vømøzø-ein. Geté ndigu unimanqatinteáv, tiqa manqat.

Yesu ekeza paev ezoqa ileven gezøfakhan
(Met 28:16-20; Luk 24:36-49; Zion 20:19-23; Kel 1:6-8)

¹⁴ Yaq vaev Yesu ekeza paev ezoqa ileven-té genøfakhán, ate av-té lou gi:logat. Yaq ndego gèzøponqóm. Zapa ndógo, ndigu tiqa manqat unimanqatinteáv, ndigu Yesu gi-ometam, løvøte-te gendo-khandi:v. Mbøni gèzø-tokeapám.

¹⁵ Yaq Yesu av gezømbe-eín nqægo, “Manqei-qape ate nqægo, sozó-okhoát, ezoqa ewaqape, Manqat Mbomambaqape vømē-zømesim.

¹⁶ Gekha ezoqām ndego, te-unimanqatin neka ibøkha iz vøndāp, ndego ndømø-khandi:v. Geté gekha ezoqām ndego, unimanqatinteav tegoat, ndego yaq-fia nqosøgeap ndøqeív.

¹⁷ Ezoqam ndigu ti-unimanqatintat, umingiap matev av nqægo giní-matønumát. Ndigu noqa iz-te, nqova soqøsoqa segé-ngeasumát, ezoqam-qa mokho-te tu:goat, neka manqat ndakinak vinivinimba vøe-manqatāt.

¹⁸ Waza ti-upøgimat, o ibøkha mulømula-us ti-izumat, ndógo ezoqa løvøte ndøzø-etoam, ndógo géngiæzoák. Neka ndigu enqoni-us ezoqam-te, zenda tizømbø-aumat, yaq ndigu segé-khakhæzát.”

Yesu yan-te geqavig
(Luk 24:50-53; Kel 1:9-11)

¹⁹ Evezøza Yesu, ti-te manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq Mbumbukiam yan-té genøndáf, yaq ndego Mbumbukiam-qa nakeamo zenda-te vømøqom.

²⁰ Yaq tegi paev ezoqam sège-panqaním, neka Mbumbukiam-qa Manqat, manqei-manqei ate qægoam vømē-zømesim. Yaq Evezøza møndøzø-tøkeát, neka tiqa manqat, umingiap matev vinivinimba vøzømbē-unimanqatintat.

* **16:9 16:9** Ibugukhokhof Baebol Glik manqat-te gipeaomem, Baebol kopokopo nœme-te, nqanek vaev manqat ves 9 atema 20 mbaín. **16:14 16:14** 1 Ko 15:5 **16:15 16:15** Kel 1:8 **16:16 16:16** Kel 2:38 **16:17 16:17** Kel 2:4; 8:7 **16:18 16:18** Luk 10:19; Kel 28:3-6 **16:19 16:19** Kel 1:9-11; 2:33-34 **16:20 16:20** Kel 14:3; Iblu 2:3-4

Manqat Mbomambaqape Luk gepeawam

Megeat Manqat-qase

Nqanek emanqat, Yesu-qa yaq-te, ndego Mbumbukiam-ge Yo, Luk ndøpeawám. Ngenek Luk, mulømula etoam ezoqám. Ndego ambá av nqægo, Yesu-gí paev ezoqam tuelv mokho-tē gunu:goām.

Ndego Pol namba me:sasaetám, ngenek manqei vinivinimba-te gekhoam, vømbō-tøkeam. Neka Luk até Lom taon-té-a, Pol namba vøgoam.

Luk Zu bawan-ák mbá. Ngenek Glik bawan-ák. Ndego nqanek manqat, Yesu-qa yaq-te, Glik ezoqam nonqo ndøpeawám. Até Tiofilús-a, te-te ndego, Luk nqanek manqat gekhofotav, Glik ezoqám.

Nginik Glik ezoqam, tiqa poev, matev ndaføyamba-qape zøgoám. Yaq nakémbá, Luk manqat andé kandambá, Yesu-qa matev ndaføyamba-qape-qa yaq-té gene-peawám, neka taqa yaq-te ndøgo, ndego ezoqam tanakh, āv kezømbē-goam.

Luk até Keliso-gi u-anim-qa emanqát-a, vøpeawam.

Luk teqa manqat ande ge:ngaz

¹ Ezoqa kopoáv, emanqat amba-amba me:peaumám, ta matev vinivinimba-qa yaq-te, ni mokho-te qafakhanumam, av Mbumbukiam ge:manqatam, tøfakhanam.

² Ndigu manqat ndøgo tipeaumám, av ezoqa nøme gi:zømesimam, ndigu matev ekeza bøi gi:qeivam, ande qandengaz atema vaev-te, neka ndigu ezoqa ewaqape vøe-zømesimam.

³ Até nó-a, no matev ate qægoam, mokho møembo-vawát, vøemøqeiv, matev ande qandengaz, atema vaev-te.

Yaq nakémbá, Tiofilus, nigí kandambaqape, no nqæmatavap, emanqat eqeieqei bataqa-peawám, matev ate ndægo, av qæfakhanumat.

⁴ No tøtaqambé-peawám ndøgo, qo tøneqatéq, manqat ndøgo, qo gi:gamekhæmam, ndøgo unimanqatín.

Enzol ezoqam, Zekalaya Zion-qa qane-qa yaq-te ge:-omat

⁵ Ta khøuwa-te ndøgo, Elod Zudia plovins-te kawa gegoam, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam møndøgoám. Teqa iz Zekalayá. Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa bawan-te, Abaeza gimbo-akhaemam, ndøgo tunu:-sasaetám. Até tegú zás-a, Elon-gú ziú.* Tuqa iz, Elizabét.

⁶ Nginik ezoqa menas, tiqa yage eqeieqei, Mbumbukiam-qa bøi-te. Manqa-zapazapa mbaín. Evezøza-qa guguna manqat neka khafeap ate ndægo ùni mbøepavám.

⁷ Geté ndigu nakheis mbaín. Zapa ndøgo, Elizabet ndugu, sóg. Yaq ndakin ndigu ezoqa menas, khap møndøzøgó.

⁸ Khøuwa nøme, Zekalaya ekeza bawan namba, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam-qa sasae gego, Mbumbukiam-qa megemege-te,

⁹ ndigu nandi-qasis ndønqagevemém, iz-ús, av Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa matev qazømbe-goam. Yaq Zekalaya-qá iz ndøfakhán,

1:1 1:1 Kel 1:1 * **1:5 1:5** Até tugé evé-a, Mbumbukiam-gé iziz ezoqam ndøgoám, av Elon-gi zi ate gi-goam gigoam. **1:9 1:9** Exo 30:7

Mbumbukiam-qa khoev mokho-te te-on, Mbumbukiam-te tae et sisip mbomambaqape temø-mboqotav.

¹⁰ Yaq Zekalaya Mbumbukiam-qa khoev-te, tae et gemø-mboqotav, ezoqa ewaqape, bavokhó gono-waniapám. Gò:guligulimát.

¹¹ Zekalaya Mbumbukiam-qa khoev-te gu:goam, yaq nqáe! Evezøza-gé enzol ezoqam mbofakhán, lou-qase-qa nakeamo-te vø-itan, ma Mbumbukiam-te, tae et sisip mbomambaqape qæmboqotavat.

¹² Yaq Zekalaya ngenek enzol ezoqam ge-omet, ndego nqova mbondáf. Møe kandambá gego.

¹³ Geté ndego enzol ezoqam, āv gembøe-eín nqægo, “Zékalaya. Qo møe ndøgó. Mbumbukiam qoqa akhayam, møndøqa-ewág. Qogu sævam, Elizabet, nakhasam anganeam mbóqán. Yaq teqa iz Zion qombó-akhá.

¹⁴ Ndego khanakhanakh qá-etoám, voqókhōum. Neka até ezoqá nømé-a, khanakhanakh ndøgoném, teqa qane-qa yaq-te. Ezoqa kopoáv.

¹⁵ Ndego ezoqam kandambaqape ndøgoát, Evezøza-qa bøi-te. Ndego waen neka ibøkha føgøføgakh nøme be-izám. Até ndøgó-a, evo-qa emu mokho-te tu:goat, teqa kha Nqova Mbomambaqape, é-ndømømo-tønøyám.

¹⁶ Ndego Izlael ezoqa kandambá, Evezøza-té gendó-qambuzú, tigi Mbumbukiam.

¹⁷ Ndego Evezøza-qá megemege-té genómá. Ilaiza-qá bazaføgakh-té neka Nqova Mbomambaqape-ús. Yaq ndego evøndipakha-qa mbøni, nakheis-té genøqambuá neka ezoqam ndigu, Mbumbukiam-qa manqa o-mba ndapeav ndigu, ndigu vø-enēnd neka ezoqa nøme-qa matev vømbó-paevēm, ma teqa manqa o-mba ndimbøe-ndape. Ndego Evezøza-gi ezoqam é-ndo:khakheinøvém, te nonqo.”

¹⁸ Yaq Zekalaya gembobevap, “Gê, no áv khaténøtēn, av nqægo, matev ndøfakhān, av qo qoqote-ein ndægo? No lawaqapé. Neka até nogú sævám-a, ndugu ngæpuká.”

¹⁹ Yaq enzol ezoqam gembo-qavøiu, “No Gebliél. No Mbumbukiam-qá megemege-té qatoyá. No ndégo tendo-khofotán, qo namba manqat vizí-einīm neka nqanek manqat mbomambaqape batēqamakh.

²⁰ Nqáe! Qo manqa-khou qógoát. Manqat qómanqateák, atema ta khøuwa-te ndøgo, nqanek matev vømøfakhān. Zapa ndøgo, qo noqa manqat unimanqatinteáv. Geté nqanek matev ndømø-fakhán, ekeza khøuwa eqeieqei-te.”

²¹ Zekalaya nqanek matev qambøe-fakhan, yaq ezoqa ewaqape bavokho go:waniapam, gembøe-kewagát. Yaq ndigu gò:bevøpém, gekha zapá Mbumbukiam-qa khoev-te khøuwa mba ngu:ngeaomit?

²² Yaq vaev-te gendo-fakhan, ndego kopømba mbaín, manqat te-ein. Yaq ndigu sògo-matøvemém, ngenek umingiap ndøqeív, Mbumbukiam-qa khoev mokho-te. Yaq ndego zendá gezømbe-khamasím. Manqat até gekhoutáv.

²³ Yaq Zekalaya tege sasae khøuwa gumukhoub, Mbumbukiam-qa khoev-te ndøgo, ndego ekeza vemiav-té genøqaván.

²⁴ Yaq khapé outøpøteáv, tegu zas Elizabet, emu tūni-ítān. Yaq ndugu ekeza khoev mokho-te mbá gunu:goám. Løvøyak faév.

²⁵ Yaq ndugu manqat āv guni-eín nqægo, “Evezøza matev kandambá gego, no-te. Ezoqa no gèsanqambám. Geté teqa kuku matev kandambá. Yaq ndego ndakin noqa mivi matev, møndønø-nqagím.”

Enzol ezoqam, Meli Yesu-qa qane-qa yaq-te gui-omat

²⁶ Elizabet lɔvɔyak gimɔmbo-siks-ez, kha viniv-us guigoam, Mbumbukiam tege enzol ezoqam Gebliel, Nazalet vemlav-té genɔ-khofotáv, Gelili plovins-te ndɔgo.

²⁷ Mbasɔnakam-té genɔ-khofotáv. Tuqa iz, Meli. Ngunuk sɔvɔta mba mbogoám. Anganeam-qa iz Zoséf. Ngenek Zoséf, Deivid-gé zeó, ndego Izlael ezoqam-ge kawa kandambaqape gegoam.

²⁸ Yaq Gebliel Meli-te gemɔfakhan, ndego áv gumbɔe-eín nqágo, “Khaiya mbomá. Mbumbukiam poev kandambá qo-te. Evezɔza nandégó, qo namba.”

²⁹ Meli nqanek manqat gu-ewag, ndugu nqova ndafe kandambá. Yaq gò:beváp, nqanek manqat-qa mokho gekhám?

³⁰ Yaq ndego enzol ezoqam gumbo-ein, “Méli. Qo mɔe ndɔgɔ. Mbumbukiam kukú qo-te. Ndego qo ndɔveatáq.

³¹ Nqáe! Qo emu qoté-itán, voqoté-ovā. Nakhasam anganeám teqaqan. Yaq teqa iz Yesu qombó-akhá.

³² Ndego kandambaqape ndɔgoát. Yaq ndego Mbumbukiam Egeiwat-Qape-ge Yo mbó-akhaemát. Neka Evezɔza Mbumbukiam, ndego kawa mó:vé, av tege atazɔkha Deivid ge:goam.

³³ Ndego zo Izlael ezoqam, Zekop-gi zi, kawa zɔmbógoát, miavmiav. Teqa Megeat Matev gemɔ-navɔemák.”

³⁴ Yaq Meli ndego enzol ezoqam gumbobevap, “Gê, nqanek matev áv khanɔmbé-fakhán? No anganeam mbaín.”

³⁵ Yaq ndego enzol ezoqam gumbo-qavɔiu, “Nqova Mbomambaqape ndóvís qo-te, neka Mbumbukiam-qa bazafɔgakh vɔgutāq, ndego Egeiwat-Qape. Yaq nakémbá, ndego nakhasam-yo teqaqan, ndego ezoqam egeiegeiqape ndɔgoát, yaq ndego iz Mbumbukiam-ge Yo mbó-akhaemát.

³⁶ Nqáe! Até Elizabét-a, qogu ezoqam, emu me:yáét. Lɔvɔyak síks. Ndugu ngæpuká. Ezoqa áv gimɔe-manqatám nqágo, ngunuk sóg. Geté ndugu ndakin nakhasam anganeam ndɔndáf.

³⁷ Zapa ndɔgo, matev ate ndægo, Mbumbukiam kopɔmbaqapé, segé-matanám.”

³⁸ Yaq Meli gundu-qavɔiu, “Qanimáv. No Mbumbukiam-gú sasae ezoqám. Matev sà befakhán, av qo ndoqote-manqate.”

Yaq ndego enzol ezoqam, tenɔ-iváv ndɔgo, vɔwav.

Meli Elizabet-te okha gumat

³⁹ Yaq khapé outɔpɔteáv, Meli gigiap tɔnɔ-khākhēinām, manqei popotap-te vɔwav, Zudia plovins-te ndɔgo. Nakhamas-té gunɔmát. Yaq vemlav-te gumɔfakhan,

⁴⁰ ma Zekalaya geyagam, ndugu khoev-té gumɔ-ón, Elizabet khaiya mboma manqat vɔmbɔ-ein.

⁴¹ Elizabet Meli-qa manqat gu-ewag, yaq nakhasam kha ndɔkhokhók, tuqa emu mokho-te. Yaq Elizabet, kha Nqova Mbomambaqapé qambɔe-tɔnɔyám.

⁴² Yaq ndugu kandambaqapé sege-akhá. Av guni-akhá nqágo, “Ni sakheis ate nqazi:gu-qa mokho-te, qo Mbumbukiam mɔndɔ-khakheinɔqavém. Neka até nakhasám-a, qoqa emu mokho-te nandu:gu, ndego mɔndɔ-khakheinɔvém.

⁴³ Geté no gekha ezoqám, noqe Evezɔza-gu evo, no-te gugeavun?

⁴⁴ Nqáe! No qoqa khaiya mboma manqat até vɔe-ewág-ae, yaq nakhasam noqa mokho-te ngu:gu, khanakhanakh ndɔgó. Kha ndɔkhokhók.

⁴⁵ Qo khanakhanakh mbá qanegó. Zapa ndɔgo, qo Evezɔza-qa manqat mɔqo-unimanqatín. Yaq matev ndɔgo ndɔfakhán, av geqambe-ein ndægo.”

Meli Mbumbukiam-qa iz gui-eqa

- ⁴⁶ Yaq Meli manqat āv guni-eín nqægo,
 “Noqa mbøni mokho-te, no Evezøza-qa iz ùni nøte-eqatét.
⁴⁷ Neka no khóum, Mbumbukiam-te, ndego noge khandi etoam ezoqam.
⁴⁸ No tegú sasae mbasønakám. Ezoqa kandambaqapú mbá.
 Geté ndego møndønøménd.
 Yaq ndakin-a, atema tøma, ezoqa ate ti:mønøzomit, noqa yaq-te āv ginømbé-
 manqatát nqægo, ‘Ndugu kopømbá, khanakhanákh.’
⁴⁹ Zapa ndøgo, ndego Mbumbukiam Eqeivat-Qape, matev kandambaqapé
 genø-matanam. Ndego ndaføyamba-qapé.
⁵⁰ Teqa tanakh matev até gémá, ezoqa ate ti:mønøzomit, ti-te ndigu, ndego
 timbo-vizupat.
⁵¹ Teqa zenda bazaføgakh-us, ndego matev kandakandá ge:matanam.
 Ezoqa ndigu gikhambuvupam, ndigu ekeza kha gi-eqatam, ndego
 gèpanqasám.
⁵² Kawa ezoqa kandakanda, ndego sège-nqagevém, tiqa qonam nonqo-te
 gigoam, vø-khokho-ezoqam-ez.
 Geté ezoqa ndigu, ekeza kha eqawatav ndigu, ndego gè-eqazó.
⁵³ Ezoqa ndigu, ifi qazøvitam, loge gigiap mbomømboma me:zøkéf.
 Geté gigiap kopoav ezoqam, khakha-mbá sege-khofosám.
⁵⁴ Ndego ni Izlael bawan-ak, tegi sasae ezoqam, møndøni-tøké,
 neka ndego manqa mate navøepøteáv, teqa tanakh matev-qa yaq-te,
⁵⁵ av bugukhokhof nigi atanakha-zapazapa-za manqa mbusa gezømbeve,
 Eibleem neka tegi zi, av nqægo, teqa tanakh matev segēmā ni-te, miavmiāv.”
⁵⁶ Meli løyak ande āv misiká ndi:gú, Elizabet namba gi:søkhoam, yaq taqa
 zita-te, ekeza vemiyav-te nqawa sasa ndøqavan.

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, geqan

- ⁵⁷ Ta khøuwa-te ndøgo, Elizabet qakhantav, gui-ova, nakhasam anganeám
 gemboqan.
⁵⁸ Yaq ezoqam ndigu, avønin gimbo-puatat neka ekeza ezoqam, giyogem
 av nqægo, Evezøza tanakh-qapē gumbogo, nakhasam gumboqan, yaq ndigu
 khanakhanakh kandambá gindapem, tu namba.
⁵⁹ Yaq opønakam-yo khøuwa eit qamømbo-ndap, ezoqam ndigu tegi ngusum
 qogøzat matev-qa yaq-te gimøvab, ndigu ambá eve-qá iz mbo-akhaemín,
 Zekalaya.
⁶⁰ Geté tegu evo, āv guni-eín nqægo, “Av taoká. Teqa iz Zion ndøgoát.”
⁶¹ Yaq ndigu gimbo-qavøinam, “Geté zogi zøkeza ezoqam, iz mbaín, av
 nandægo.”
⁶² Yaq ndigu eve gèmbøe-khamasimím, av nqægo, teqa poev gekhâm, ndego
 ande gekha iz me mbó-akhā, nakhasam.
⁶³ Yaq ndego peawam nonqo gigiap-qa ndøgoám, vømbō-etømem. Yaq
 ndego āv gene-peawám nqægo, “Teqa iz Zión.” Yaq ezoqa ewaqape, nqova
 ndafe kandambá.
⁶⁴ Yaq nqova mbaín, Zekalaya, kumam nqawa gembosasae, manqa man-
 qate vøngaz, Mbumbukiam-qa iz sasa ndø-eqa.
⁶⁵ Yaq ezoqa ewaqape, avønin gizø-puatat, ndigu nqova ndafe kandambá,
 neka møe ndøgoném. Yaq nqanek manqat, Zudia plovins manqei popotap-te
 ate qægoam, sùgumu-panqavøemát.

⁶⁶ Yaq ezoqa ewaqape, nqanek manqat giyogem, ndigu matavap kandedambá gigonem. Av gini-einim nqægo, “Gê. Ngenek nakhasam-yo, andé gekha ezoqam me mé:goât?” Ndigu av gini-matøvemém nqægo, Mbumbukiam-qa bazaføgakh ndøgó, te namba.

Zekalaya Mbumbukiam-qa manqat gevevezam, Yesu neka Zion, tiqa yaq-te

⁶⁷ Yaq Zekalaya, nakhasam-yo-ge eve, kha Nqova Mbomambaqapé qambøe-tønøyám. Yaq ndego Mbumbukiam-qá manqat ndøvevezám. Manqat av gene-ein nqægo,

⁶⁸ “Evezøza-qa iz, yà beto-eqawát, ndego Izlael ezoqam-ge Mbumbukiam.

Ndego ni tøke-qa ndowáv, ni tegi ezoqam. Yaq génqovotán.

⁶⁹ Ndego khandi etoam ezoqam bazaføgakh-qape nindo-khofotáv.

Ngenek tege sasae ezoqam Deivid, tegé zeó.

⁷⁰ Nupøkhán mbá, ndego tegi manqa vevezam ezoqam mokho-te, ndigu gevevesam, av gene-ein nqægo:

⁷¹ Ndego ni ndøkhandí:n, nigi qaqa ezoqam-qa zenda-te nqazu:gu neka ezoqa ewaqape-qa zenda-te, ndigu ni ndisanqana.

⁷² Ndego ni tanakh nigú, av nigi atanakha-zapazapa-za gezømbe-ein.

Poev matev ndøgo, ti namba ge-unimanqatin, ndego manqa mate navøepøteáv.

⁷³ Mbumbukiam nigi atanakha-zapa Eibleem, manqa mbusa av gembøevé nqægo,

⁷⁴ ndego ni ndøkhandí:n, nigi qaqa ezoqam-qa zenda-te nqazu:gu.

Yaq ni kopømbaqapé. Møe zigoák, teqa iz tizi-eqatat,

⁷⁵ neka niqa yage-te, khøuwa ate tægoat, ndaføyamba vizíyagāt neka niqa matev eqeieqei vøgoāt, teqa bøi-te.

⁷⁶ Yaq qo, noge yo, qo Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam qá-akhaemát, ndego Eqeiwat-Qape.

Zapa ndøgo, qo Evezøza-qá megemege-té qoqotómá. Teqá nakhoa qotó-khakheinumít.

⁷⁷ Qo tegi ezoqam, av qoqoté-zømesimít nqægo: Mbumbukiam tiqa manqa-zapazapa ndø-evøzám neka vøkhandí:z.

⁷⁸ Zapa ndøgo, nigi Mbumbukiam-qa kuku matev neka tanakh matev kandedambaqapé.

Khandi etoam matev andé khøuwa me mé:fakhatáv.

⁷⁹ Yaq ezoqa waev zø-etoám, ndigu bøivun-te neka løvøte-te ndiyage.

Yaq ndigu sambí yage-té genø-itúb.”

⁸⁰ Yaq Zion gèkhouwév, neka nqova-te bazaføgakh vømbøgo. Yaq ndego leg-av manqei-té geyagám, atema ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa ewaqape-qa megemege-te vø:itan, ndigu Izlael manqei-ak.

2

Yesu ge:qan

(Met 1:18-25)

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Siza Ogastes, ndego Lom kawa ezoqam kandedambaqape, manqat av gene-vøovám nqægo: Ezoqa ewaqape, manqei-manqei ate qægoam, Lom gaman gimbo-kewagam, tiqa iziz gaman-qá mbuk-té qabe-peawáp.

² Ezoqa gevebam matev av nqægo, khokhofá qafakhan, Lom gaman-qa mokho-te. Ta khøuwa-te ndøgo, Silia plovins-te, Kuilinius kawa ndøgoám.

³ Yaq ezoqa ewaqape, ekeza vemias-té ginø-qavøním, tigi atanakha-zapazapa-za ma gindizav ndøgo, iziz vømø-awam.

⁴ Yaq até Zoséf-a, Nazalet vemias, Gelili plovins-te ndøgo, gè-iváv. Yaq Deivid-qa vemias-té genøqavíg, Zudia plovins-te ndøgo. Zapa ndøgo, ndego Deivid-gé zeó. Ta vemias-qa iz Betliém.

⁵ Yaq iz vee-qa gewav, Melí namba me:-apát. Ndigu søvøta mba zøgoám. Geté Meli ndugu, emu-ús.

⁶ Yaq Betliem vemias-te gi:sokhoam, Meli tùnì-ová.

⁷ Nakhasam gembøqan, anganeám. Meli-gé nakhasa khøuwá. Yaq ndabuá guni-løvønøvé, kao lou loge nonqo-te sasa ndøve. Zapa ndøgo, khoev kouwat ndøgo, ma okha ezoqam gisømbi:matun, løvøzupøteáv. Gùmukhazém.

Enzol ezoqam, sip keoge ezoqam-te gimøfakhaz

⁸ Ta lova ndøgo, Betliem vemias bavokho, sip keoge ezoqam møndøgoám. Sip zøkewagát.

⁹ Yaq nqova mbaín, Evezøza-gé enzol ezoqam zøfakhán. Yaq Evezøza-qa waev-qape, sùgumu-gutavát, ndigu sip keoge ezoqam. Yaq ndigu møe kandambá gigonem.

¹⁰ Geté ndego enzol ezoqam gezø-ein, “Zo møe ndøgòném. Nqáe! No manqat mbomambaqape nondapavún zo-te. Ndøgo ezoqa ewaqape khanakhanakh zø-etoám.

¹¹ Nqægo lova, Deivid-qa vemias-te, Betliem, khandi etoam ezoqam ndøqán, zo-te. Ndego Kelisó. Evezøzá.

¹² Zo ngenek nakhasam, āv qazóté-ometám nqægo: Ndego ndabua løvønøváp, neka kao lou loge nonqo mokho-té gunu:-utøvé.”

¹³ Yaq nqova mbaín, enzol ezoqa nøme kopoav-qape ndøfakház. Mbumbukiam-qa iz ndø-eqatát. Av gini-manqatám nqægo,

¹⁴ “Mbumbukiam-qa iz yà beto-eqawát, ndego uni ova-in ngo:yage. Manqei-qape-te nqanek, sambi matev ndøfakhán, ndigu ezoqam-te, Mbumbukiam ndømbopøev.”

¹⁵ Yaq enzol ezoqam, yan-te nango giqavaz, ndigu sip keoge ezoqam āv gini-einím nqægo, “Biziniáv, Betliem vemias-te ndøgo, matev bizimø-qeivim, av Evezøza manqat ginindi-khofotav ndægo.”

¹⁶ Yaq nakhamas-té ginøzáv, Meli neka Zoséf neka nakhasam vømøzømet, ndego kao lou loge nonqo-te gu:qeiam.

¹⁷ Nakhasam gi-ometam ndøgo, yaq ndigu emanqat me:vototém, av enzol ezoqam, nakhasam-qa yaq-te gezømbe-ein.

¹⁸ Yaq ezoqa ewaqape, sip keoge ezoqam-qa manqat giyogem, ndigu nqova ndafe kandambá.

¹⁹ Geté Meli ndugu, matavap mba ndø-aumát, matev ate ndægo qambo-fakhanumat. Ndugu oskia mbomatavupám.

²⁰ Yaq sip keoge ezoqam giqavanat, ndigu Mbumbukiam-qa iz até go:-eqatát neka ike manqat vømbø-manqat, matev ate qægoam-qa yaq-te, giyogem neka vøqeivim. Matev āv tønøfakhán, av enzol ezoqam gezømbe-ein.

Yesu iz gimbo-akhaem

²¹ Yaq nakhasam-yo khøuwa eit qamømbø-ndap, tegi ngusum gi:kepøtøzem, iz Yesu mbo-akhaém, ate av-té, av enzol ezoqam Meli gumbøe-ein, ndugu emu itønøav qagoam.

Simeon Yesu-qa yaq-te, Mbumbukiam ike manqat gembo-ein

²² Yesu ge:qan, yaq khøuwa foti-qa zita-te, Meli kha sunguzam matev qamømbøe-navøem, av Mozes-qa guguna manqat qæ-ein, nakhasam ge:qanin, yaq Zosef neka Meli, Mbumbukiam-qa khoev-té ginøzáv, Zelusalem taon-te ndøgo, Yesu Evezøza-qa zenda-te vømøveēm.

²³ Taqa yaq-te, Evezøza-qa guguna manqat, āv qane-eín nqægo, “Nakhei angana ate ti:goat, bugukhokhof tiqanet, ndigu Evezøza-gi ndøgoát.”

²⁴ Yaq ndigu etoam matev møgoném, Mbumbukiam-te, av Evezøza-qa guguna manqat qæ-ein. Ndøgo āv qane-eín nqægo: Kuvøkuvu o mumuk nakhei menas qó-áb.

²⁵ Zelusalem taon-te ndøgo, ezoqa møndøgoám. Teqa iz Simeón. Ndego ezoqam ndaføyamba-qapé neka Mbumbukiam mbovizupám. Ndego teqá tenø-kewagám ndégo, Izlael ezoqam tekhandi:z. Mbumbukiam-gé Nqova Mbomambaqape mo:goám, te-te.

²⁶ Nqova Mbomambaqape, ndego āv gene-omát nqægo: Ndego naqanøká génanimák. Geté Mesaya ndøkhæ-omét, ndego Evezøza tendo-khofotav.

²⁷ Ta khøuwa-te ndøgo, Nqova Mbomambaqape, Simeon Mbumbukiam-qa khoev-té genø-itú. Yaq Meli neka Zosef, Yesu gindu-ndafem, gindu-oz, matev tigonem, av Mozes-qa guguna manqat qæ-ein,

²⁸ yaq Simeon até gendego, nakhasam gèndāf, Mbumbukiam ike manqat vømbø-ein. Av gene-eín nqægo,

²⁹ “Evézøza Egeiwat-Qape. Manqa mbusa ndøgo, no-te qoqove, møndø-unimanqatín. Yaq no, qoge sasae ezoqam, ndakin kopømbá, mbomambá sænaním.

³⁰ No ndakin qoqa ezoqa khandi:zat matev, nøkeza bøí qateqeív,

³¹ ndøgo qo bawabawan ate ndægo nonqo qoqo-khakheinam.

³² Ngenek bawan vini-ak-qa waev ndøgoát, neka Mbumbukiam-qa yaq-te vøzømbé-vevezumāt, neka ni Izlael-ak, qogi bawan ezoqam, iz kandambaqape vønigoát.”

³³ Simeon nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu evøndipakha, nqova ndafe kandambá.

³⁴ Yaq Simeon zenda mo:vé ti-te, vøzø-guligulim. Yaq ndego Meli gumbo-ein, “Nqæe! Mbumbukiam ngenek nakhasam tene-veatáv ndøgo: Ezoqa kopoáv gé-o:atát, ndego tisanqawat, neka ezoqa kopoav vówaniapāt, ndego ti-unimanqatintat, nqanek Izlael manqei-te. Ndego Mbumbukiam-qa khakhatap ndøgoát. Geté ezoqa kopoav gembó-sanqaupát.

³⁵ Yaq, qo Meli, qoqa mbøni andé nakhag kaiya me qambé-keqáz. Timbo-sanqaupat, yaq ezoqam-qa matavap, khonoam-te ndøgo, segendó-veveám.”

Ena ezoqa Yesu-qa yaq-te guizømas

³⁶ Ezoqa nøme møndøgoám, Mbumbukiam-qa khoev-te ndøgo. Sævám. Tuqa iz, Ená. Ndugu Mbumbukiam-gú manqa vevezam ezoqám. Fanuel-gú yú. Asa khagua bawan-ák. Ndugu ngæpuká. Anganeam namba gi:yagam, viav seven mbá, yaq tønø-nānīm.

³⁷ Yaq ndugu tuni-ngæmam-év ndøgo, atema ndakin, viav 84 vømbøndap. Ndugu Mbumbukiam-qa khoev løvøinøvemáv. Pavpave neká lovølova, Mbumbukiam-qa iz mba ndø-eqatám, lou logemav matev vøgoam-a, vøguligulimam.

³⁸ Simeon ate av-té Meli neka Zosef namba manqat gi:manqatam, yaq ndugu tündiwáv, Mbumbukiam-qa iz vø-eqa neka ezoqa ewaqape

nakhasam-yo-qa yaq-te v̄ezomas, ndigu khandi etoam ezoqam gimbø-kewagam, ndego Zelusalem ezoqam tenqovotaz.

Zosef neka Meli, Yesu namba Nazalet vemlav-te givavaz

³⁹ Zosef neka Meli, matev ate ndægo gumugonem, av Evezøza-qa guguna manqat ndæmanqate, ndigu ekeza vemlav-té ginøqaváz, Nazalet, ndøgo Gelili plovins-te.

⁴⁰ Yaq ndego nakhasam gekhouwevtat, bazaføgakh-ús neka matavap loloakh-ús. Neka Mbumbukiam-qá kuku matev mo:goám te-te.

Yesu opønakam ge:goam, Mbumbukiam-qa khoev-te gemat

⁴¹ Viav-viav ate qægoam, Yesu-gi evøndipakha, Zelusalem taon-té ginøkhoám, Pasova khøuwa kandakanda matev v̄m̄-gonemin.

⁴² Yaq Yesu viav tuelv qamømbøe-ndap, até ndegó-a, ti namba m̄v̄ombam khøuwa kandakanda-te v̄owav, av tiqa matev qazømbe-goam.

⁴³ Yaq pindap qamezømbe-navøem, tegi evøndipakha gi:qavanat, Yesu Zelusalem taon-té segeqóm. Geté tegi evøndipakha zøtezateáv.

⁴⁴ Ndigu gimatavupam, ezoqá n̄mé namba me:qavanét. Geté khøuwa seke gingiaumat, gi:-apat, ndigu tigi ekeza ezoqam neka zifuap-te amba mbøevawém.

⁴⁵ Geté ndigu ometeáv. Yaq Zelusalem taon-té ginøveséz, v̄m̄bō-vawem.

⁴⁶ Yaq khøuwa misika-qa zita-te, Mbumbukiam-qá khoev-té gi-ometám. Mbumbukiam-qá Manqat n̄mendim ezoqám namba me:qonavám. Tiqá manqat ndø-ewagát, neka v̄z̄-sinøzumat.

⁴⁷ Ezoqa ewaqape, teqa manqat giyogem, ndigu teqa otevat neka manqa qavøiwat-qa yaq-te, nqova zøndáf.

⁴⁸ Yaq tegi evøndipakha gi-ometam, ndigu nqova ndafe kandambá. Yaq evo gumbo-ein, “Áti. Gekha zapá, qo matev av nqægo qoqoni-matanam? Nqáe! No qave namba, fofogeap kandambá qeitaqa-goat, amba qeitaqambe-vawat.”

⁴⁹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Gekha zapá, no qazonø-vawat? Gê, zo zøtezateáv, av nqægo, no Tat-qā khoev-tē qabatu:gū?”

⁵⁰ Geté ndigu manqa mokho ndapeáv, gekhā mé:manqatam.

⁵¹ Yaq Yesu evøndipakha namba, ekeza vemlav-té ginøqaváz, Nazalet. Yaq ndego tiqa manqat o-mba zømbo-ndapám. Geté Meli ndugu, matavap mba ndø-aumát, matev ate ndægo, qambo-fakhanumat.

⁵² Yaq Yesu gekhouwevtat, até matavap loloákh namba sege-khouwevtát, Mbumbukiam neka ezoqam, kuku v̄z̄goam te-te.

3

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat

(Met 3:1-12; Mak 1:1-8; Zion 1:19-28)

¹ Ta viav-te ndøgo, Siza Taibilies viav 15 Lom kawa ezoqam kandambaqape goam, neka Pontius Pailøt, Zudia plovins-te, Lom gaman ezoqam v̄øgoam, neka Elod Gelili plovins v̄ombō-kewagam, neka tege eveqase Filip, Itulia neka Tlakonitis manqei v̄ombō-kewagam, neka ndego Lisantias, Ebinlin manqei v̄ombō-kewagam,

² neka Anas neka Kayafas Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda v̄øgoam, yaq Zion-te, ndego Zekalaya-ge yo, Mbumbukiam-qá manqat ndøfakhán. Ta khøuwa-te ndøgo, Zion leg-av manqei-té goám.

³ Yaq ndego até gendego, Zoden kea avønin-te, manqei-manqei ate qægoam sège-okhoám, ezoqa vøe-zømesimam, av nqægo, “È-mozozambúz, neka ibøkha iz vø-upøgim. Yaq Mbumbukiam zoqa manqa-zapazapa, ndømbøe-navøém.”

⁴ Matev āv tønefakhán, av Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya, mbuk-te ge:peawam. Ndego āv gene-peawám nqægo, “Leg-av manqei-te ndøgo, ezoqam-qa manqa wag ndø-akhayam.

Av qane-akhayám nqægo,

‘Evezøza-qa nakhoa é-mozoto-khakheinømém.

Nakhoa ndaføyamba-qape zombøé-viæém, ndego te:geav.

⁵ Manqei tømbovap ate ndægo, manqei nøme bètø-awáp,

neka manqei popotap ate ndægo, bèmøkuiáp.

Nakhoa ndøkhafigeapet, bèndaføyá, neka nakhoa ndø-asøtavet bēgevnøem.

⁶ Yaq ezoqa ewaqape, Mbumbukiam-qa khandi etoam matev ndøqeivím.’ ”

⁷ Ezoqa kopoáv, ibøkha iz ndape-qa ginduzav, Zion-te. Geté ti-te ndigu, khokho sa ginduzav, ndego āv gezømbe-manqatám nqægo, “Zo waza soqøsoqa. Ge zô, ndozo-matavap? Zo é-ndozó-khokhoz, Mbumbukiam-qa qaqa tøfakhan?”

⁸ Matev eqeieqei vøkhæ-matønømém. Yaq mokho tøfakhan ndøgo, tønimanqatín ndøgo, zo unimanqatin zoqambúz, Mbumbukiam-te. Neka zøkeza mokho-mba ndømanqaté, av nqægo, ni Mbumbukiam gēngiænoāk, zapa ndøgo, ni Eibleem-gī zī. No nqazø-manqate: Mbumbukiam kopømbaqapé, nginik nandi manqat mba zø-eín. Yaq segé-Eibleem-gī-iz.

⁹ Ila khakheinøváp. Tae ndøbóu. Zapa-té qanømú-løvuvøemét. Gekha tæe ndøgo, nanga eqeieqei vi:mav ndøgo, gébouím, gøinam-te vønqagimēm.

¹⁰ Yaq ezoqa ewaqape, manqat gimboyogem, āv gimboe-bevøpém nqægo, “Av tægoat ndægo, yaq ni gekha nígonēm?”

¹¹ Yaq Zion gezø-qavøiu, “Gekha ezoqām ndego, ndabua menas tømbo goat, nøme tèabembo-etoám ndego, ndabua mbain ndego. Neka gekha ezoqām ndego, lou tømbo goat, yà bembo-etoám ndego, lou mbain ndego.”

¹² Até teks moni upøgim ezoqám-a, ibøkha iz ndape-qa vøndōzav. Yaq Zion gimbo-bevøpem, “Nøméndim ezoqam. Gebá ni? Gekhā nígonēm?”

¹³ Yaq gezø-qavøiu, “Zo ezoqam-te, teks moni ndozo-upøgim, zo nøme khokho ndø-upøgím. Sà tø-upøgím ndigu, av gaman iziz ge:ve.”

¹⁴ Até nakhag ezoqám-a, Zion gimbo-bevøpem, “Gebá ni? Gekhā nígonēm?”

Yaq gezø-qavøiu, “Ezoqa moni etoam-qa yaq-te ndøtøpøtøzát. Neka meakha manqat ndømanqaté, ezoqam-qa yaq-te, ti-te moni upøgim nonqo. Ság, moni ndigu, gaman-te ndozo-upøgim.”

¹⁵ Ezoqa ewaqape, khandi etoam ezoqam-qa mo:kewagám. Yaq ndigu Zion-qa matev gíqeivím, gø:bevøpém, “Eisa. Ngenek Mesayá agegó, ndego ezoqam, Mbumbukiam tendo-khofotav, ni tekhandi:n.”

¹⁶ Geté Zion gèzø-ovøyám, gezø-ein, “No Mesayá mbá. No zo ibøkha iz, ibøkhá qazømbe-etoumít. Geté ndego, noqa zita-te ngegeav, ndego no ùnime:-løvumbám. No ezoqa khàpe nøte-khapelavøqase-én. Até nqanek sasae khapelavøqasé-a, no teqa tamak khofoe-te tæmbotøke, no kopømba mbaín. Ndego zo ibøkha iz, Nqova Mbomambaqapé neka gøina wageáp gezømbé-etoumát.

¹⁷ Ndego andé wit nanga evem ezoqam me mé:geáv. Wit evem nonqo ndøndapaváv. Yaq wit nanga ndø-evém, neka louzi nonqo ndigu, lou nqeitam

nonqo khoev-té genø-nqeisám. Geté tag ndøgo, gøinam-té genóløvutám. Ta gøinam ndøgo, miavmiav ndøwageáp. Khouvøemáv.”

¹⁸ Zion ezoqa guguna manqat vinivinimbá gezø-manqatam, kopoáv, neka Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape vøe-zømesimam.

¹⁹ Elod-qa yaq-te, ndego kawa ezoqam, Zion āv gene-eín nqægo, “Ngenek manqa-zapa ndøgó, namba qawan-gu zas, Elodias, sa geviwam, vø-okí neka matev soqøsoqa nøme kopoav vømatanam.”

²⁰ Yaq vaev-te, Elod matev soqa nøme mba mo:matanám, ndøgo Zion ndimbula-te ge-utav.

Yesu ibøkha iz gendap

(Met 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Zion ezoqa ewaqape ibøkha iz gezø-etoumat, yaq até Yesú-a, ibøkha iz vøndap. Yaq Yesu ate av-té ge:guligulimat, yan tønè-mboqoé.

²² Yaq Nqova Mbomambaqape ndovís, te-te vō:qom. Bugug andé kuvøkuvuám. Yaq yan-te ndo:go, manqa wag ndofakhán. Av qande-eín nqægo, “Qo nogé Yó. No poev kandambá qo-te. No nøtaqambo-khafuát.”

Yesu-gi atanakha-zapazapa-za

(Met 1:1-17)

²³ Yesu Mbumbukiam-qa sasae ge:ngaz, ndego viav ande āv 30 ndægó. Ezoqa āv gini-matavupám nqægo: Ndego Zosef-gē yō.

Zosef, ndego Eli-gé yó.*

²⁴ Eli, ndego Matat-gé yó.

Matat, ndego Livai-gé yó.

Livai, ndego Melki-gé yó.

Melki, ndego Zenai-gé yó.

Zenai, ndego Zosef-gé yó.

²⁵ Zosef, ndego Matataias-gé yó.

Matataias, ndego Amos-gé yó.

Amos, ndego Naum-gé yó.

Naum, ndego Esli-gé yó.

Esli, ndego Nagai-gé yó.

²⁶ Nagai, ndego Mat-gé yó.

Mat, ndego Matataias-gé yó.

Matataias, ndego Semein-gé yó.

Semein, ndego Zosek-gé yó.

Zosek, ndego Zoda-gé yó.

²⁷ Zoda, ndego Zoanan-gé yó.

Zoanan, ndego Lesa-gé yó.

Lesa, ndego Zelubabel-gé yó.

Zelubabel, ndego Sealtiel-gé yó.

Sealtiel, ndego Neli-gé yó.

²⁸ Neli, ndego Melki-gé yó.

Melki, ndego Adi-gé yó.

Adi, ndego Kosam-gé yó.

Kosam, ndego Elmadam-gé yó.

Elmadam, ndego E-gé yó.

²⁹ E, ndego Zosua-gé yó.

3:19 3:19 Met 14:3-4; Mak 6:17-18 **3:22 3:22** Zion 1:32 **3:23 3:23** Luk 4:22; Zion 6:42 * **3:23 3:23** Glik manqat-te, nqanek manqat uni bavokho-in mbá, Eli-qa yaq-te. Zøtezat ezoqa nøme, āv gini-mataváp nqægo: Eli ndego, Meli-gé evé, ambá av nqægo, Zosef-gē evé.

Zosua, ndego Elieza-gé yó.
 Elieza, ndego Zolim-gé yó.
 Zolim, ndego Matat-gé yó.
 Matat, ndego Livai-gé yó.
³⁰ Livai, ndego Simeon-gé yó.
 Simeon, ndego Zuda-gé yó.
 Zuda, ndego Zosef-gé yó.
 Zosef, ndego Zonam-gé yó.
 Zonam, ndego Eliakim-gé yó.
³¹ Eliakim, ndego Melea-gé yó.
 Melea, ndego Mena-gé yó.
 Mena, ndego Matata-gé yó.
 Matata, ndego Neitan-gé yó.
 Neitan, ndego Deivid-gé yó.
³² Deivid, ndego Zesi-gé yó.
 Zesi, ndego Obed-gé yó.
 Obed, ndego Boaz-gé yó.
 Boaz, ndego Salmon-gé yó.
 Salmon, ndego Nason-gé yó.
³³ Nason, ndego Aminadab-gé yó.
 Aminadab, ndego Admin-gé yó.
 Admin, ndego Ani-gé yó.
 Ani, ndego Ezlon-gé yó.
 Ezlon, ndego Pelez-gé yó.
 Pelez, ndego Zuda-gé yó.
³⁴ Zuda, ndego Zekop-gé yó.
 Zekop, ndego Aezek-gé yó.
 Aezek, ndego Eibleem-gé yó.
 Eibleem, ndego Tela-gé yó.
 Tela, ndego Nao-gé yó.
³⁵ Nao, ndego Selug-gé yó.
 Selug, ndego Leu-gé yó.
 Leu, ndego Peleg-gé yó.
 Peleg, ndego Eba-gé yó.
 Eba, ndego Sela-gé yó.
³⁶ Sela, ndego Kenan-gé yó.
 Kenan, ndego Afaksad-gé yo.
 Afaksad, ndego Sem-gé yó.
 Sem, ndego Noa-gé yó.
 Noa, ndego Lamek-gé yó.
³⁷ Lamek, ndego Metusela-gé yó.
 Metusela, ndego Inok-gé yó.
 Inok, ndego Zaled-gé yó.
 Zaled, ndego Malalel-gé yó.
 Malalel, ndego Kenan-gé yó.
³⁸ Kenan, ndego Enos-gé yó.
 Enos, ndego Set-gé yó.
 Set, ndego Adam-gé yó.
 Neka Adam, ndego Mbumbukiam ndøkhakheinøvém.

4

Saitan Yesu ge:khamasimat
(Met 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹ Yesu Zoden kea-te gegoam, kha Nqova Mbomambaqapé qambøe-tønøyám. Yaq gendovesez, ndego Nqova Mbomambaqape, leg-av manqei-té genø-itú.

² Yaq nqova soqaqape, teme-khamasím ndøgo. Ge:khamasimam, khøuwa ate gi:goam, fotí. Ta khøuwa foti mokho-te ndøgo, Yesu lou logemáv. Sègegoám. Yaq vaev-te, ndego ifi mbovín.

³ Yaq ndego nqova soqaqape, Yesu gembo-ein, “Qo Mbumbukiam-ge Yo toqogoat, yaq nginik nandi, manqat mba qombó-eín. Yaq segé-lou-éz.”

⁴ Geté yaq Yesu gembo-qavøiu, “Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-peawáp nqægo, ‘Ezoqa kopømba mbaín, lou mba te:yagat.’ ”

⁵ Yaq ndego nqova soqaqape, Yesu olol ová genø-itú. Yaq ndego até gendegó, manqei-manqei ate ndægo vøe-omat, nqanek manqei-qape-te nqago,

⁶ gembo-ein, “Nqanek bawabawan ate nqægo, qoqá zenda-té qatóvé. Yaq qō qotó-kawaeqtát, iz kandambaqape vøqágoāt. Nqanek gigiap ate nqægo, noqá. Yaq gekha ezoqām ndego, no tønø-pøovat, tæmbo-etoam, no kopømbaqapé, sæmbó-etoám.

⁷ Yaq nakémbá, katuk qotøndó-møkuí no-te, neka voqonø-vizām, yaq nqanek gigiap ate nqægo, qoqa ndøgoāt.”

⁸ Geté yaq Yesu gembo-qavøiu, “Av taoká. Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-peawáp nqægo: Evezøza-qá iz qó-eqatát, ndego qoge Mbumbukiam. Neka te-mba ndégo, toqombó-vizupát.”

⁹ Yaq nqova soqaqape, Yesu Zelusalem taon-té genø-itú, Mbumbukiam-qa khoev uni ova-in ndo:go vømøve, sasa mbo-ein, “Qo Mbumbukiam-ge Yo toqogoat, soqóvuáq nqáneq, atema manqei-te.

¹⁰ Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-peawáp nqægo, ‘Mbumbukiam tegi enzol ezoqam ndøzø-eín. Ndigu ndøqa-tøkeém.

¹¹ Yaq ndigu sogó-ndøpøqém. Yaq qoqa zenda tokhotapak, nandi-te kha geqá-khanøyák.’ ”

¹² Geté Yesu gembo-qavøiu, “Mbumbukiam-qa Manqat nøme, āv qane-eín nqægo, ‘Qo Evezøza, qoge Mbumbukiam, khamasim-te ndø-àwám.’ ”

¹³ Nqova soqaqape, teqa khamasim matev ate qægoam qamømbøe-navøem, yaq ndego Yesu sège-iváv, vøwav. Yaq khøuwa nøme eqeieqei temøzømet, nqawa ndøgo temékhamás.

Yesu Gelili plovins-te sasae gengaz
(Met 4:12-17; Mak 1:14-15)

¹⁴ Yaq Yesu Gelili plovins-té genøveséz. Nqova Mbomambaqape-qa bazaføgakh, møndu:goám te-te. Yaq teqa manqat sùgumu-panqavøemát, ta manqei-te ndøgo, ate qægoam.

¹⁵ Ndego, ezoqam, Zu ezoqam-qá guliguli khoev-té gene-zømesimám. Ezoqa ewaqape, teqa manqat gi-ewagam, ndigu gèmbø-vizupám.

Yesu ekeza vemiav-ak gisanqawem
(Met 13:53-58; Mak 6:1-6)

¹⁶ Yesu Nazalet vemiav-te gemat, ma ge:khouwev ndøgo, yaq Sabat khøuwa qandap, ndego guliguli khoev-té genø-ón, av ekeza matev qambøegoam. Yaq sège-itán. Mbumbukiam-qá Manqat geveam-qa ndøgoám.

17 Yaq Aezaya-qa mbuk mbo-etomém, vō-mboqoa, manqat nōme vōqeiv. Yaq āv gene-geveám nqægo,

18 “Evezøza-gé Nqova mo:gó, no-te.

Ndego oil nōmboqóuz, vōveatan. Tene-veatán ndógo, ezoqa ndigu khakha-mba ndiyage, Manqat Mbomambaqape nóté-zømesimát.

Neka ndego no nqánek gende-khofotán. No ndimbula ezoqam nótézømás, av nqægo, ndigu kopømbaqapé, segéfakház, neka bōi waev mbain ezoqam vótézømás, av nqægo, ndigu bōi nango segé:kewág.

Ezoqam ndigu, ezoqam-qa mokho-te ndu:gu, ndigu ndingenezoat neka matev soqøsoqa ndizø-matanam, ndigu ndøkhandí:z.

19 No ndigu āv qazømbé-akhá nqægo, ‘Khøuwa mōndōndáp. Evezøza tegi ezoqam-te, matev mbomambaqape ndømatanam.’ ”

20 Yesu nqanek manqat gumu-geveam, mbuk sasa ndøtok, mbuk keoge ezoqam nqawa vōmbō-etoam, vōqom, yaq ezoqa ewaqape, Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te gu:qonavam, bōi te-te mbá.

21 Yaq Yesu nōmendim manqat ndōngáz, gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Manqat nqanek, zo qazoyogem, qægeveam, gè-unimanqatín, nqægo khaiya.”

22 Yaq ezoqa ewaqape, teqa manqat giyogem, sègembøe-gøomém neka nqova zōndáf, teqa manqat mbomambaqape-qa yaq-te. Yaq ndigu gò:bevøpém, teqa yaq-te, gi-einim, “Gé, ngenek Zosef-gé yò?”

23 Yaq Yesu gezø-ein, “No mōtenótén. Manqat ndógo, ezoqa ndimanqate, no zonø-einim. Av qazonømbé-einim nqægo, ‘Mulømula etoam ezoqam, qakeza kha vøkhæ-khakheinám. Matev kandakanda ndógo, ni qeyogem, Kapenaum taon-te qoqo-matønumam, até nqané-k-a, qakeza vemiav-te, vømatanam.’ ”

24 Yaq Yesu nōme gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, ekeza vemiav-te, ezoqa teqa manqat géyogemák.

25 No nqazø-manqate: Ilaiza geyagam, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, yaq viav misika neka løvøyak siks vikia seke qamat, ta khøuwa-te ndógo, ngængæm kopoáv gigoam, Izlael manqei-te.

26 Geté Mbumbukiam Ilaiza ambá av nqægo, Izlael ngængæm-tē genø-khofotāv, vømøzø-tøkē. Geté ngæmam kopo-te mbá genø-khofotáv, Zalefat taon-te guyagam, Saedon manqei-te, vømømbō-tøke.

27 Neka ta khøuwa-te ndógo, Ilaiza Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam gegoam, kha sisi-us ezoqa kopoáv giyagam, Izlael manqei-te. Geté ezoqa kopo khakhævateáv. Sa ndégo tekakhæév, Naeman, ndego Silia manqei-ak.”

28 Ezoqa ndigu, Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te giqonavam, nqanek Yesu-qa manqat giyogem, ndigu mbøni zønqosøgím.

29 Yaq até gindigonem, vemiav bavokhó ginø-ngeatømém. Yaq manqei khavoe-té ginø-ituím. Tiqa vemiav, manqei poyat-té qagoám. Yaq ndigu ambá timø-oginamín ndógo.

30 Geté Yesu ezoqa ewaqape, sège-keqazotát. Livin-mbá sugumát, vømøfakhan.

*Yesu ezoqa nqova soqa gembo-ngeatam
(Mak 1:21-28)*

31 Yaq Yesu Kapenaum taon-té genøwáv, Gelili plovins ndógo, neka Sabat khøuwa-te, ezoqa vømē-zømesim.

³² Yaq ezoqam ndigu, teqa manqat giyogem, mbøni zølév. Zapa ndógo, ndego Mbumbukiam-qá iz-té neka bazaføgakh-té gene-zømesimát.

³³ Ta guliguli khoev-te ndógo, ezoqa kopo møndu:goám. Ndego nqova soqa mbøigoám. Yaq ndego kandambaqapé sege-akhá,

³⁴ “A? Yésu, Názalet-ak! Gê, qo ni gekha qonígū? Ni ngiænoat-qā qotøndóqav? No møtenøtén, qo gekha ezoqām. Qo Mbumbukiam-gé Ezoqa Ndaføyamba-qapé.”

³⁵ Yaq Yesu ndego nqova soqa, gèmbøe-khafén, gembo-ein, “Qo manqat tí! Mòqotøndo-fakháq, qo nanda ezoqam-qa mokho-te ndoqotu:gu.” Yaq ndego nqova soqa, até gendego, ndego ezoqam, manqei-té genø-ogiú, sasa ndøfakhan. Yaq ge:fakhan, ndego teqa kha ngi:wateáv.

³⁶ Yaq ezoqa ewaqape nqova ndafe kandambá. Av gini-einím nqægo, “Ngenek ezoqam. Teqa manqat viní. Andé iz akhae ezoqam-qá manqa manqaté. Taqa bazaføgakh kandambá. Ndego nqova soqøsoqa, manqat mba zømanqaté. Yaq ndigu sègendo-fakhazín.”

³⁷ Yesu nqanek matev gego, yaq teqa emanqat sùgumu-panqavøemát, vemivemiav ate qægoam, ta manqei-te ndógo.

*Yesu ezoqa kopoav gekhakhæz
(Met 8:14-17; Mak 1:29-34)*

³⁸ Yesu Zu ezoqam-qa guliguli khoev gendo-ivav, yaq Saemon-qá khoev-té genøwáv. Khoev-te ndógo, Saemon-gu zimpuka, ngusu tatas enqoni mbogoám. Tatas kandambá. Yaq Yesu tøke-qa mboviømém, tuqa yaq-te.

³⁹ Yaq ndego tuqá avønin-té genø-itán, sasa mo:foe, enqoni ndógo, ivøve manqat vømbø-ein. Yaq enqoni sègembo-navøém. Yaq ndugu até gundigu, gè-itán, ndigu lou vøzøta.

⁴⁰ Yaq khøuwa gesinanat, ezoqa ewaqape, ekeza ezoqam, ndigu enqoni vinivinimba qazøgoam, Yesu-té gindu-itúb. Yaq zenda zømbø-awám, vøkhakheinøvem.

⁴¹ Ezoqa nøme kopoáv, nqova soqøsoqa zøfakhatát. Akhayam-ús. Av gini-akhaemám nqægo, “Qo Mbumbukiam-gé Yó!” Geté Yesu gèzømbe-khafén neka takeáv, manqat nøme ti-einim. Zapa ndógo, ndigu nqova soqøsoqa møndæzøtéz, Yesu, ndego Mesayā.

*Yesu vemivemiav nøme-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat
(Mak 1:35-39)*

⁴² Khøuwa nøme, qænqøovat, Yesu taon tène-iváv. Yaq ezoqam-av manqei-té genøwáv, vømø-yakhapus-mokho-mba-ev. Geté ezoqa gèmbovawát. Yaq gi-ometam ndógo, ndigu keseiwat-qa mbogoám. Manqei nøme-te, ambá géwavák.

⁴³ Geté Yesu gezø-ein, “No Manqat Mbomambaqape, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te, até vemivemiav nøme-té-a, bàmè-zømesím. Mbumbukiam ta zapaya nqáneq gende-khofotán.”

⁴⁴ Yaq Yesu até Zu ezoqam-qa guliguli khoev nøme-té-a, vemivemiav vinivinimba-te qapuata, Zudia plovins-te ndógo, Mbumbukiam-qa Manqat vømē-zømesim.

5

*Yesu tegi paev ezoqam, ande gezømbe-akha
(Met 4:18-22; Mak 1:16-20)*

¹ Khøuwa nøme, Yesu Genesalet kewan* ndøgeg-té geyám. Ezoqa me:zømesimát. Ezoqa kopoáv gindupindam. Mbumbukiam-qá Manqat ndø-ewagát.

² Yaq pu-te ndøgo, Yesu khagua menas ndøqeív. Voe nqagim ezoqam ndø-asæmém. Ndigu voe ndøsunguzát.

³ Yaq khagua nøme qa-asæam, Yesu tunuketáo ndøgo. Ndøgo Saemon-qá khaguá. Yaq gembo-ein, “Elavøqase vøndosøkúz.” Yaq Yesu khagua-té gunu:qóm, ezoqa ewaqape Mbumbukiam-qa Manqat sasa me:zømesim.

⁴ Yesu manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq ndego Saemon āv gembøe-eín nqægo, “Ananá qazonø-tiním, voe vømø-nqagem.”

⁵ Yaq Saemon gembo-qavøiu, “Kándambaqape. Lova seke qapøistat, ni sasae kandá qeigoat. Voe amba niti-nqagimát. Zongøyam kopo ndafeáv. Geté ság, av qo qoqote-ein ndægo, voe ndænqág.”

⁶ Yaq av gi-gonem ndægo, zonga kopoav-qapé gizømbe-ndap. Voe ambá vøkeqavøemin.

⁷ Khagua nøme-te, voe nqagim ezoqa nøme møndøbøetám. Yaq ndigu tøke-qa zø-akhá. Yaq gindutinim, zonga khagua menas-té ginø-geabám, até vømøzø-tøtøvøbam. Khagua ambá vøzø-geovøemin.

⁸ Yaq Saemon Pita, nqanek matev geqeiv, ndego katuk ndømøkuí, Yesu-qa megemege-te, vømbø-ein, “Evézøza. Noqa avønin-te ndøyá. Zapa ndøgo, no manqa-zapa-us ezoqám.”

⁹ Ndego nqanek manqat ge-ein, zapa ndøgo: Ndego neka ezoqa nøme, te namba gi:goam, ndigu nqova ndafe kandambá, zonga kopoav-qape gizømbe-ndap.

¹⁰ Até Zems neka Zión-a, ndigu Zebedi-gi nakheis, Saemon namba gi:sasaetam, nqova vøzøndaf.

Yaq Yesu Saemon āv gembøe-eín nqægo, “Qo møe ndøgø. Qo ndakin ambá av nqægo, zonga qótakhasát, geté ezoqa qótakhasát.”

¹¹ Yaq ndigu até gindigonem, khagua neka gigiap ate qægoam, sège-iváv, Yesu sasa mbopaevem.

*Yesu kha sisi-us ezoqam gekhakheinøvem
(Met 8:1-4; Mak 1:40-45)*

¹² Yesu vemiaav nøme-te gegoam, yaq ezoqa møndøgoám. Teqa kha ate qægoam, kha sisi-ús. Yaq Yesu ge-omet, ndego teqa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laváo, bugug até manqei-té, vømbøviam, “Evézøza. Ambá qokhakheinømbemín. Poev taqagoat, qo kopømbaqapé, toqo-khakheinømbem.”

¹³ Yaq Yesu zenda mbøevé, vømbø-ein, “Nqanøpoév. Qo vø-eqeieqei-éq.” Yaq nqova mbaín, ndego ezoqam, kha sisi sègembo-navøém.

¹⁴ Yaq Yesu manqa āv gembøe-løvuá nqægo, “Ezoqa nøme zø-eín. Geté Mbumbukiam-gé iziz ezoqam-té qonøqáv, bemøqamekh, neka Mbumbukiam-te etoam matev vømøgo, av Mozes gezømbe-ein ndægo. Yaq ezoqa tñabiti-zøté, av nqægo, qo mòqo-eqeieqei-éq.”

¹⁵ Yesu ndego ezoqam møndøgugú, geté teqa emanqat sège-panqavøemát. Yaq ezoqa kopoáv gindu-okhoam te-te. Ndigu teqa manqat yoge-qa ndøgoám, neka khakhæzat-qa vøgoam, ndigu enqoni qazøgoam.

¹⁶ Geté Yesu ezoqam-av manqei-té genøwavín, vømø-guligulimin.

*Yesu kagi ezoqam gekhakheinøvem neka manqa-zapazapa vømbø-evøzam
(Met 9:1-8; Mak 2:1-12)*

¹⁷ Khøuwa nøme, Yesu ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat, Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, møndø-qonavám. Nøme Gelili plovins-té ginduzáv, vemivemiav ate qægoam, neka nøme até Zudia plovins-té-a neka Zelusalem taon-te vøndō-okhoam. Yaq Evezøza Mbumbukiam-qa bazaføgakh, enqoni-us ezoqam khakheinøvem nonqo, møndøgoám, Yesu-te.

¹⁸ Yesu ezoqa ge:zømesimat, yaq ezoqa nøme tinduzáv ndógo. Kagi ezoqam ndø-eqeitavún. Ambá khoev mokho-té ginø-ndafemín, Yesu-qa megemege-te vō:veemin.

¹⁹ Geté ndigu nakhoa qeiviáv, vøe-ōz. Zapa ndógo, ezoqa khàpumu-khouwéz. Yaq até gindigonem, khoev ová ginøqavíg, yaq ova ndo:go, ma Yesu ge:qotam, nqa vømō-løozem. Yaq ndego ezoqam sège-føløtøvé, kita-ús, ezoqa ewaqape-qa livin-te, Yesu-qa megemege-te.

²⁰ Yesu tiqa unimanqatin geqeiv, yaq ndego ezoqam āv gembøe-eín nqægo, “Nøfu! Qoqa manqa-zapazapa, møndøqa-navøém.”

²¹ Yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Felisi ezoqam, nqanek manqat giyogem, ndigu āv ginibónd nqægo, “Gekha ezoqám ngenek, Mbumbukiam-qa iz ngengenøitit? Ezoqam-qa manqa-zapazapa, Mbumbukiam yakhapús, ndezø-evøzam.”

²² Yesu é-møndæ-otév, av ndigu gi:matavupat. Yaq gezø-ein, “Zo gekha zapá, zoqa mbøni-te av ndøzøte-matavupit?”

²³ Gê, gekha manqát ndøgo, føgakh mbain? Ndógò, no ngenek ezoqam tæmbo-ein, ‘Qoqa manqa-zapazapa møndøqa-navøém,’ o ndógò, tæmbo-ein, ‘Mòqo-itán, neka okho vøngaz?’

²⁴ Geté no ndakin nøtézømás, Ezoqam-ge Yo, bazaføgakh nqambògó, ezoqa manqa-zapazapa tezø-evøzam, nqanek manqei-qape-te.”

Yaq Yesu ngenek kagi ezoqam, āv gembøe-eín nqægo, “No nqataqá-manqate. Mòqo-itán, kita vøkhazo, khoev-te sasa ndøqav.”

²⁵ Yaq nqova mbaín. Ndego ezoqa ewaqape-qa bøi-te, sège-itán, kita vøkhazo, khoev-te sasa ndøwav. Mbumbukiam-qa iz até go:-eqatát, gemat.

²⁶ Yaq ezoqa ewaqape, nqova ndafe kandambá. Mbumbukiam-qa iz ndø-eqaném. Yaq āv gini-manqatát nqægo, “Ni nqægo khaiya, matev viní qaziqeivim.”

Yesu Livai gembo-akha, tembopavat

(Met 9:9-13; Mak 2:13-17)

²⁷ Taqa zita-te, Yesu vemiaav ge:-ivavtat, ndego teks moni upøgim ezoqam ndø-omét. Teks upøgim khoev-qase mokho-té gunu:qotám. Teqa iz Livái.† Yaq Yesu āv gembøe-eín nqægo, “No qonøndó-páev.”

²⁸ Yaq Livai até gendego, vømbøpaev. Gigiap ate qægoam, sège-iváv.

²⁹ Yaq Livai lou kandambaqape ndølóg, ekeza khoev-te. Yesu mbokhanakhanákh. Teks moni upøgim ezoqam neka ezoqa nøme kopoáv, teqa lou loge-te gindupindam.

³⁰ Yaq Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, ndigu Felisi ezoqam-te ginøzaz, qaqa ndøgoném, Yesu-gi paev ezoqam-te, gizø-ein, “Gekha zapá, zo teks moni upøgim ezoqam neka manqa-zapazapa-us ezoqam namba, ibøkha nqazøte-izit neka lou namba nqazøte-loget?”

³¹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Ezoqam ndigu enqoni mbain ndigu, ndigu mulømula etoam ezoqam mbain tøgoat, kopømbá. Geté enqoni-us ezoqam bezøgó, mulømula etoam ezoqam.

³² No ambá av nqægo, ezoqa eqeieqei akhayam-qa nøgeavūn, tiqambuz. Geté no manqa-zapazapa-us ezoqam akhayam-qa nøgeavūn, vøndó-qambūz.”

*Yesu lou logemav matev-qa yaq-te gimbøe-bevøpem
(Met 9:14-17; Mak 2:18-22)*

³³ Ezoqa nøme, Yesu āv gimbøe-einím nqægo, “Zion-gi paev ezoqam, lou logemav matev ndøgoatún, vøguligulimatun. Até Felisi ezoqam-gi paev ezoqám-a, vøgoatun. Geté qogi paev ezoqam, matev av nqægo gonemáv. Ndigu lou sège-logatún, neka ibøkha vø-izumatun.”

³⁴ Yaq Yesu yaya zø-etá, taqa yaq-te, gezø-ein, “Ge zô ndozo-matavap, ezoqa sæva te-okí, yaq zifuap lou loge-te tekhatob, ndigu zifuap kopømbâ, lou logemav matev ndøgonem, ndego ti namba ti:goat? Av taoká. Ndigu lou logemav matev gégonemák.

³⁵ Geté khøuwa ndøfakház. Yaq ndego ezoqam, sævam ge-okí, ndøndafém, ti namba nde:go. Yaq tegi zifuap lou logemav matev, ta khøuwa-te ndøgo tinígoát.”

³⁶ Yaq Yesu yaya nøme zø-etá, gezø-ein, “Ezoqa kopømba mbaín, ndabua ndakinak tekeqa, yaq ta mbewat ndøgo, nqawønege ndabua-tē gemótøkē. Zapa ndøgo, av toqotego nqægo, yaq ndabua ndakinak segemø-soqá, neka ndabua mbewat ndakinak gemø-kopømbayák, nqawønege ndabua namba.

³⁷ Neka ezoqa kopømba mbaín, waen ndakinak, awenege søvakha ngusum-te te-ewa. Zapa ndøgo, awenege søvakha ngusum-te toqo-ewa, yaq waen tøpopon, ndigu gékeqáz. Yaq waen vøqouvøēm, neka søvakha ngusum vøsoqoēz.

³⁸ Geté waen ndakinak, søvakha ngusum ndakinak-té qotúqóuz.

³⁹ Geté unimanqatín, gekha ezoqām ndigu, waen awenege gi-izumatun, ndigu waen ndakinak gèzømbo-qasiín. Ndigu āv gini-einimín nqægo, ‘Qanimav ndøgo, awenege.’ ”

6

*Yesu ndego kawá, Sabat khøuwa
(Met 12:1-8; Mak 2:23-28)*

¹ Sabat khøuwa nøme, Yesu ekeza paev ezoqa namba, khae mokho-té gunu:apát. Yaq tegi paev ezoqam, wit nanga ndøvingisømém, sasa ndøtisisam, tag vøkhofovøem, mokho sasa ndølouz.

² Yaq Felisi ezoqa nøme, tiqa matev giqeivim, ndigu āv gizømbe-eín nqægo, “Gekha zapá, zo wit nanga ndozo-vingisumit? Khafeáp nanda, Sabat khøuwa-te sasae av nqægo toqogot.”

³ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Ge zô, emanqat mozó-geveømem, av Deivid ge:matanam, tegi ezoqam namba, ifi qazøvin?”

⁴ Mbumbukiam-qá khoev-té genø-ón, flawa vømøndō-upøzo, ndigu lou-qase-te go:-abam, Mbumbukiam-gi, yaq sasa ndølouz, neka ndigu ezoqam, te namba gi:goam, vøzø-etoam. Matev av nqægo khafeáp. Mbumbukiam-gí iziz ezoqam mba zø-mboqoatám, nginik flawa tilouzat.” *

⁵ Yaq Yesu gezø-ein, “Ezoqam-ge Yo, ndego kawá. Sabat khøuwa, ndégo teno-kawaevát.”

*Yesu ezoqam pingim qambowau, gekhakheinøvem
(Met 12:9-14; Mak 3:1-6)*

5:34 5:34 Zion 3:29 6:1 6:1 Deut 23:25 6:2 6:2 Zion 5:10 6:3 6:3 1 Sam 21:1-6 6:4 6:4 Lev 24:5-9 * 6:4 6:4 Deivid av ge:matanam ndægo, yaq ezoqa teqa matev, soqain veweáv. Yaq nakémbá, Yesu teqa yaq-te, nqanek manqat ge-ein.

⁶ Sabat khøuwa nøme, Yesu Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te gemat, ezoqa ge:zømesimat, ezoqam møndøgoám. Teqa nakeamo pingim, gèmbowauí.

⁷ Yaq Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, Yesu bøi mba mbøeveém, ndego ezoqa peté-khakheinøvēm penømakhaya, Sabat khøuwa-te. Zapa ndøgo, ndigu Yesu manqa ovøyam-te vee-qa mbogoám.

⁸ Yesu é-møndæ-otév, ndigu ande gekha me mbómatavupam. Yaq ndego ezoqam, pingim qambowau, āv gembøe-eín nqægo, “Qoté-itān. Yaq ezoqa ewaqape-qá megemege-té qoqonó-itān.” Yaq ndego ge-itān, sasa ndøwav, ezoqa ewaqape-qa megemege-te vømō-itan.

⁹ Yaq Yesu ndigu Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam gezøbevap, “Ge zó, ndozo-matavap. Gekha matév ndøgo, Sabat khøuwa-te toqogo, kopømba? Ndøgò, matev eqeieqei toqogo, o ndøgò, manqa-zapa toqogo? Ndøgò, ezoqa toqo-khandi:v, o ndøgò, teqa yage toqongiu?”

¹⁰ Yaq Yesu sège-qambuním, ezoqa ewaqape vøzømet, yaq pingim wau ezoqam gembo-ein, “Pingim qoté-ovøyām.” Yaq ndego ezoqam, pingim gè-ovøyám. Sègembo-eqeieqei.

¹¹ Yesu matev av ge:matanam, yaq Zu megetapak, qaqa kandambá gigonem, neka yakhapus mokho-mba gibond, “Ni ngenek gekhā zimbógonēm?”

Yesu tegi u-anim tuelv gevevesam

(Met 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Ta khøuwa-te ndøgo, khøuwa nøme, Yesu manqei poyat-té genøqavíg, vømō-guligulim. Yaq lova seke qamat, Mbumbukiam-té genø-akhaemát.

¹³ Yaq qanaqanus qandopave, ndego ekeza paev ezoqam ndømøváb, ezoqa tuelv vøvevesam. Ndigu ezoqa tuelv, u-anim zø-akhá.

¹⁴ Ezoqam gevevesam ngínik: Saemón. Iz nøme gembo-akha, Pitá. Neka tege eveqase Endlú. Neka nøme Zéms, neka Zión, neka Filíp, neka Batolomeú,

¹⁵ neka Metiú, neka Tomás, neka Zems nømē. Ngenek Zems, Alfius-gé yó. Neka Saemōn nømē. Ngenek Saemon, Zelot ezoqam ndøgoám.

¹⁶ Nøme Zudás. Ngenek Zems-gé yó. Neka nøme Zudas Iskaliót. Ezoqam ndégo, vaev-te Yesu tegi qaqa ezoqam-qa zenda-te geve.

Yesu Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat neka enqoni-us ezoqam vøkhakheinøvemát

(Met 4:23-25)

¹⁷ Yesu tegi u-anim namba, manqei poyat-te ginduvis, yaq manqei gev-te gimøwan, tegi paev ezoqa nøme kandambá gindupindam. Neka ezoqa nøme kopoáv, Zudia plovinš-té ginduzáv, vemivemiav ate qægoam, neka Zelusalem taon-te vøndōzav. Até ndøgó-a, Taya neka Saedon taon avønín, ndaola-te ndøgo, vøndōzav.

¹⁸ Ndigu tindi-okhoám ndøgo, Yesu-qa manqat ndøyogém neka vøkhakhæz, ndigu enqoni qazøgoam. Yaq ezoqam ndigu nqova soqøsoqa gizømbu-goam, Yesu vøkhakheinøvem.

¹⁹ Ezoqa ewaqape, Yesu kha khanøzam-qa mbogoám. Zapa ndøgo, bazaføgakh ndofakhatám te-te, ezoqa ewaqape vøkhakhæz.

Gekha ezoqám ndigu, khanakhanakh tøzøgoat, neka gekha ezoqám ndigu, tisoqoez

(Met 5:1-12)

²⁰ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam ndøwabám, gezø-ein, “Zo khanakhanakh mbá qanegó, zo gigiap-av ezoqam.

Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, zoqá.

²¹ Zo khanakhanakh mbá qanegó, zo ndakin ifi ndøzøvinam.

Zapa ndógo, zo ndøzø-ewéz.

Zo khanakhanakh mbá qanegó, zo ndakin ndozo-eivam.

Zapa ndógo, zo khanakhanakh møzø-asøtáv.

²² Unimanqatín, zo khanakhanakh mbá qanegó, zo Ezoqam-ge Yo zapaya ndisanqaza neka ndøzø-mbo-qasi:v neka zoqa manqat ndiponqom neka zoqa iz ndingenøiwat.

²³ Matev av nqægo tøfakhan, yaq sègekhoum, neka gè-ogiám. Zapa ndógo, Mbumbukiam yaq-fia møndøzømbø-nøzá, yan-te nqo:go. Matev ndøgo, zo-te ndimatanam, até kopó, av tigi atanakha-zapazapa-za, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-te gi:matønumam.

²⁴ Geté zo, mðzo-soqoéz, gigiap kopoav ezoqam.

Zapa ndógo, zo yage eqeieqei mðzotumu-ndapém. Nøme mbaín.

²⁵ Neka zo, mðzo-soqoéz, zo ndakin lou ndøzø-ewezat.

Zapa ndógo, zo ifi møzøvinám.

Neka zo, mðzo-soqoéz, zo ndakin khanakhanakh mba ndøzø-asøtøve.

Zapa ndógo, zo mbøni vaev-té qazó-waniapát neka zó-eivumát.

²⁶ Neka zo, mðzo-soqoéz, ezoqa ewaqape zoqa iz ndi-eqawat. Matev ndøgo, zo-te ndimatanam, ndøgo até kopó, av tigi atanakha-zapazapa-za, khokho Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-te gi:matønumam.”

Zogi qaqa ezoqam-te, kuku bezøgó

(Met 5:38-48; 7:12a)

²⁷ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Geté zo ezoqam, zo noqa manqat nqazoyoge, no nqazó-manqate: Zo kuku bezøgó, zogi qaqa ezoqam-te. Neka matev eqeieqei zømatanám, ti-te ndigu, zo ndisanqaza.

²⁸ Ezoqa tiqa manqa manqat-te, zo soqain-te ti-abumat, yaq zo āv qane-guligulím: Mbumbukiam matev eqeieqei bezø-matanám. Neka gèzø-guligulím, ndigu zo yage føgøføgakh ndizø-etoam.

²⁹ Ezoqa tømøi teqatøkub, yaq sège-qambúq, yaq betaqā-tøkub. Neka ezoqa qoqa ndabua tendap. Ság! Até ndabua nømé-a, bëndáp.

³⁰ Gekha ezoqām ndego, gigiap-qa teqaviam, sègembo-etoám. Neka gekha ezoqām ndego, qoqa gigiap sa tendap, nqawa ndape-qa ndøgó.

³¹ Gekha matēv ndøgo, zo ndøzøpoev, ezoqa zo-te timatønumat, zo matev āv tozozømbé-matønumát.

³² Zo kuku ti-te mba tøzøgoat, ndigu zo-te kuku ndøzøgo, yaq ge zô ndozo-matavap, zoqa matev viní? Eqeieqei-qapé? Av taoká. Até manqa-zapa-us ezoqám-a, kuku ndøzøgó, ti-te ndigu, kuku ndøzøgo.

³³ Neka ge zô ndozo-matavap, zo matev eqeieqei ti-mba ndigu tozozø-goat, ndigu matev eqeieqei ndimatanam zo-te, yaq zoqa matev viní? Eqeieqei-qapé? Av taoká. Até manqa-zapa-us ezoqám-a, matev āv tinigoatún.

³⁴ Neka ge zô ndozo-matavap, zo gigiap ti-mba ndigu tozozø-etoumat, zo ndøzøte-zøtezat, ndigu nqawa ndøzø-qavøiū, yaq zoqa matev viní? Eqeieqei-qapé? Av taoká. Até manqa-zapa-us ezoqám-a, gigiap møndø-etoumatún, yaqyaq-a. Yaq ndigu gigiap ate ndægo, nqawa tonqogim-qa ndøgonemín.

³⁵ Geté, zo kuku bezøgó, zogi qaqa ezoqam-te. Neka matev eqeieqei zømatanám. Gigiap yaq-mbá segezø-etoám. Neka nqawa qavøiwat-qa ndøgó. Zo av tøzøte-matønumat ndægo, zo yaq-fia kandambaqape ndøzomø-ndapém. Yaq Mbumbukiam, ndego Eqeiwat-Qape, zo ekeza nakheis mé:zæb. Zapa

ndógo, até ndegó-a, matev eqeieqei zomatønumatún, ndigu ike manqat manqatemav ndigu neka ndigu ezoqa soqøsoqa.

³⁶ Ezoqa nøme-te, tanakh bezøgó, av zoge Zøve yan-te ngo:go, tanakh ndømbøego.”

*Ezoqa nøme ndøvøozòdt
(Met 7:1-5)*

³⁷ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zo ezoqa nøme ndøvøozòdt. Yaq Mbumbukiam até zó-a gévøozoák. Neka ndømanqàté, av nqægo, ezoqa nøme ndigu ùnime:-soqøsoqoezām. Yaq Mbumbukiam até zoqá yaq-té-a, av nqægo gé-einák. Ezoqam-qa manqa-zapazapa, sà bezømbo-naváp. Yaq Mbumbukiam até zoqá manqa-zapazapá-ya, segembøé-navøém.

³⁸ Gè-etoám, ezoqa nøme-te. Yaq Mbumbukiam zo ndøzø-etoám. Kandambá gezømbé-etoám. Kopømba ande av lou ndægo, ezoqa ava-te tenqeitavet, gétøvøgimít, vømótøvā, neka vømø-qoqovøēm. Av ezoqa tozozømbe-etoumat, zo Mbumbukiam āv tezømbé-etoám.”

³⁹ Yaq Yesu yaya zø-etá, gezø-ein, “Bøi waev mbain ezoqam, kopømba mbaín, bøi waev mbain ezoqa nøme te-itu. Av tægoat ndægo, yaq ndigu ezoqa menas, manqei ozu-te até sugumú-o:áz.

⁴⁰ Paev ezoqam kopømba mbaín, tege nømendim ezoqam teløvuam. Geté gekha ezoqām ndego, nømendim matev ate ndægo tumundap, ndego āv tenégoát, av tege nømendim ezoqam nde:go.

⁴¹ Gekha zapá, qafu-qa bøi-te, kupuk-qase ndoqoqeivi, geté tae-qape ndøgo, qakeza bøi-te nandaqa-genøe, qo qeivupāv?

⁴² Gekha zapá, qafu av ndoqombøe-manqate, ‘Nøfu, kupuk-qase bøi-te nandaqa-genøe, nøtaqāliv,’ geté qakeza bøi-te nandav, qo tae-qape qeiviāv, nandaqa-genøe? Qo khavozam ezoqām. Bugukhokhof nándav, toqóliv, tae-qape, qakeza bøi-te nandaqa-genøe, eqeieqei voqókewāg. Yaq váev qafu-qa bøi-te, kupuk-qase ndøugu, toqoliv.”

Tae nanga eqeieqei o soqain toqoqeiv, yaq soqoté-qatéq, av nqægo, tae ndøgo eqeieqei o soqain

(Met 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Tae eqeieqei, nanga soqøsoqa géviamák. Neka tae soqain, nanga eqeieqei géviamák.

⁴⁴ Tae nanga toqoqeiv, yaq soqoté-qatéq, tae ndøgo eqeieqei o soqain. Bøning fakiafakia-us-te, kopømba mbaín, nanga mbomømboma, kopømba ande av fig ndi:gu, toqo-vingisam. Neka khouwe-khouwe-te ndøgo, kopømba mbaín, gleips toqo-løvus.

⁴⁵ Yaq matev até kopó. Ezoqa eqeieqei, matev eqeieqei ndøgoatún. Zapa ndøgo, teqa mokho-te, matavap eqeieqei mbøigú. Geté ezoqa soqaqape, matev soqøsoqa ndøgoatún. Zapa ndøgo, teqa mokho-te, matavap soqøsoqa mbøigú. Unimanqatín. Gekha matavāp ndøgo, ezoqam-qa mokho-te qamømbo-tøva, ndego ndøgo témanqatát.”

*Khoev puanam matev menas-qa yaya etæ manqat
(Met 7:24-27)*

⁴⁶ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Gekha zapá, no Evezøza ndozonø-akhayam, geté matev gonemāv, av no nqazømbe-manqate?

⁴⁷ Gekha ezoqām ndego, no-te tendowav, noqa manqat vø-ewāg, neka o-mba vó:ndāp, no nótézømás, ndego andē gekha ezoqām.

⁴⁸ Ndego ezoqam, kopømba ande av ndé:go, khoev manqei føgakh-te gewev. Uk ge-asøzam, até pakoa-té. Yaq khouwat qandowav, khamøe qando-okhoam, ndøgo kopømba mbaín, tønqonaz. Zapa ndógo, khoev føgakh-qapé qawevam.

⁴⁹ Geté gekha ezoqām ndego, noqa manqat sa te-ewagat, gete o-mba ndapeav vøgoāt, ndego kopømba ande av ndé:go, khoev qoq-te gewev, uk sa go:føløzam. Yaq khouwat qandowav neka khamøe qando-okhoam, sègemø-khawá. Khoev ùnime:-ngiú.”

7

Yesu Lom nakhag kawa ezoqam-ge sasae ezoqam gekhakhæv

(Met 8:5-13)

¹ Yesu teqa nømendim manqat qamømbøe-navøem, ezoqam-te, yaq Kape-naum taon-té genøwáv.

² Ta vemlav-te ndøgo, Lom nakhag kawa ezoqam møndøgoám, neka ndego sasae ezoqam vømbøgoam. Te-te ndego khafuat kandambá. Ndego sasae ezoqam, enqoni mbogoám, ambá vønanimin.

³ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam, Yesu-qa yaq-te manqat ge-ewag, ndego Zu megetapak ndøkhofotáz, te-te. Yesu āv gimboé-einim nqægo: Bètøndowáv, tege sasae ezoqam vøkhakheinøvēm.

⁴ Yaq ndigu Yesu-te gi-apat, gimøfakhaz, gèmmøbo-viømém. Viam kandambá gigonem, vømbø-einim, “Qombótøké, ngenek nakhag kawa. Ndego ezoqa mbomambaqapé,

⁵ neka ndego poev kandambá, ni Zu ezoqam-te. Niqa guliguli khoev giwevem, moni ndégo te-áb.”

⁶ Yaq Yesu namba me:záv. Khoev gi:khatoot, ndego nakhag kawa ezoqam, zifuap ndokhofotáz, teqa manqat vømømbø-einim, av nqægo, “Khanánqa. Ság. Noqa khoev-te ndòqáv. No ezoqa eqeieqeí mbá, noqa khoev-te to-qotøndo-oq.

⁷ Yaq nakémbá, no nøkezan okhoeáv qo-te. Geté manqat mba qó-eín. Yaq noge sasae ezoqam segé-khakhæv.

⁸ Até nó-a, no ezoqam-qá mokho-té qatu:gú. Neka no mokho-te, nakhag ezoqam mu:gú. Ndigu ezoqa kopo tæmbo-ein, ‘Vøqāv’, yaq ndego segéwáv. Neka ezoqa nøme tæmbo-ein, ‘Mòqotøndoqāv’, yaq ndego segendówáv. Neka noge sasae ezoqam tæmbo-ein, ‘Mòqo-matanām, nqanek’, yaq ndego segé-matanám.”*

⁹ Yesu nqanek manqat ge-ewag, yaq nqova mbondáf. Yaq gèndoqambún, ndigu ezoqa bawan-qape gimbopavam, vøzø-ein, “No nqazø-manqate. No nqanek Izlael bawan mokho-te, unimanqatin matev qeiviáv, av ngenek bawan vini-ak nge:-unimanqatinat.”

¹⁰ Yaq ndigu u-anim, nakhag kawa-qa khoev-te giqavaz, ti-ometám ndøgo, ndego sasae ezoqam, møndø-khakhæv.

Yesu ngæmam-ge yo gekhandi:v

¹¹ Khøuwa nøme, Yesu taon nøme-té genømát. Ta taon-qa iz, Naín. Ekeza paev ezoqam neka ezoqa nøme bawan-qapé namba me:-apát.

¹² Yaq nqáe! Taon uta mboqog ge:khatobat, ezoqa løvøte ezoqam ndø-eqeitavún. Taon-té gindu-fakház. Ndego ezoqa ndakinák. Tegu evo ngæmám. Zivis gèmbonaním, neka ndugu nakheis nøme mbaín. Taon-ak kopoáv, ngæmam namba gi:geavun.

* **7:8 7:8** Ndego nakhag kawa ezoqam nqanek manqat ge-ein, zapa ndógo: Ndego møndø-unimanqatín, av nqægo, Yesu ta enqoni ndøgo, ivøve manqat tembo-ein, yaq ndøgo segé-iváv.

¹³ Yaq Evezøza ngunuk sævam gu-omet, ndego tanakh mbogó, gumbo-ein, “Qo ndø-eiv.”

¹⁴ Yaq Yesu tenøwáv ndøgo, løvøte ezoqam-qa kumøkuma vømøkhanaz. Yaq ezoqam ndigu, gi-eqeitam, sègewán. Yaq Yesu até gendego, ndego løvøte ezoqam, āv gembøe-ein nqægo, “Ndáe! No nqataqá-manqate. Mòqo-khandí:q.”

¹⁵ Yaq ndego sègeqóm, manqa manqate vøngaz, yaq Yesu ndego ezoqam, evo nqawa sasa mbo-etoam.

¹⁶ Yaq ezoqa ewaqape, nqanek matev giqeivim, ndigu møe ndøgoném, neka Mbumbukiam-qa iz vø-eqanem. Av gini-einím nqægo, “Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam kandambaqape ndøfakhán, ni mokho-te. Mbumbukiam ni-te tøke-qa ndowáv, ni tegi ezoqam.”

¹⁷ Yaq nqanek manqat, Yesu-qa yaq-te, Zudia plovins-te ndøgo neka manqei-manqei ate qægoam, avøavun qagoat, sùgumu-panqavøemát.

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, tegi paev ezoqam, Yesu-te gekhofotaz (Met 11:2-19)

¹⁸ Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, tegi paev ezoqam, matev ate ndægo gi:-ometem ndøgo, Yesu gematønumat, yaq ndego ekeza paev ezoqa menas zø-akhá.

¹⁹ Yaq Yesu-té genø-khofotáz. Av gimømbøé-bevøpém nqægo, “Gê, ezoqam qô, Mbumbukiam ge:manqatam, tendo-khofotav? Ø, ezoqa vini-qa nitó-kewagāt?”

²⁰ Yaq Yesu-te gimøfakhaz, gimbo-einim, “Ni Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ndokhofotán. Qo nitaqá-bevøpém: Gê, ezoqam qô, Mbumbukiam ge:manqatam, tendo-khofotav? Ø, ezoqa vini-qa nitó-kewagāt?”

²¹ Ta khøuwa-te ndøgo, ndigu ezoqa menas gigeavun, Yesu ezoqa kopoáv gekhakheinøvem. Ndigu enqoni bugug vinivinimba zøgoám neka nøme ndigu, nqova soqøsoqa vøzømbū-goam. Neka bøi waev mbain ezoqa kopoáv, bøi waev vøzø-etoam.

²² Yaq Yesu ndigu Zion-gi paev ezoqam gezø-qavøiu, “Zion-te nqawa to-zovesez, yaq āv qazømbøé-einím, av zo manqat nqazøte-yoge neka matev nqazøte-qeivi. Ezoqam ndigu, bøi waev mbain qagoam, ndakin gèkeogé. Neka ezoqam ndigu, kagi gigoam, ndakin gè-okhó. Neka ezoqa ndigu, kha sisi-us gigoam, kha sisi møndøzø-navøém. Neka ezoqa ndigu, gea kandøgeap gigoam, ndakin gèyogé. Neka ezoqa ndigu, gipakhaetat, nango møndø-khandí:z. Neka gigiap-av ezoqam, Mbumbukiam-qá Manqat Mbo-mambaqape ndøyogé.

²³ Neka gekha ezoqām ndigu, no-te nakeapav ndigu, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.”

²⁴ Zion-gi manqa upøgim ezoqam gi:qavaz, yaq Yesu Zion-qa yaq-te manqa manqate ndøngáz, ezoqa ewaqape-te, gezø-ein, “Gê, zo Zion-te qazo-apat, leg-av manqei-te ndøgo, zo gekha qeivi-qa zó-apat? Gê, zo ezoqa omete-qa zó-apat, ndego kopømba ande av gagayag ndægo, sa tøpovøemet, yaq vøepovēt, yaq vøepovēt, khamøe sa tøqambuvøemet?”

²⁵ O gê, qazo-apat, zo ezoqa ndabua eqeieqei uzap omete-qa zó-apat? Nqáe! Ezoqa ndabua eqeieqei ndi-uzap neka gigiap kopoav si ndøzøwag, ndigu kawa ezoqam-qá khoev-té giyageáp.

²⁶ Geté zonømbé-einím. Zo gekha qeivi-qa zó-apat? Mbumbukiam-gê manqa vevezam ezoqam omete-qa zó-apat? Unimanqatín. Ndego

Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám. Geté no nqazó-manqate. Ndego Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ate ndi:gu, møndø-løvubám.

²⁷ Zapa ndógo, ezoqam ngének, teqa yaq-te Mbumbukiam-qa Manqat av nqæpeawap nqægo,

‘Nqáe! Noge u-anem notó-khofotáv, qoqa megemege-te.

Ndego nakhoa møqá-khakheinám.’

²⁸ No nqazó-manqate. Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ndego kandambaqapé. Ndego ezoqa ewaqape, nqanek manqei-qape-te gifakhatat, møndø-løvubám. Geté até ezoqa khasøkhasís-a, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, ndigu Zion møndø-løvú:mém.”

²⁹ Ezoqa ewaqape, nqanek manqat giyogem, møndø-unimanqatiním, av nqægo, Mbumbukiam-qa matev egeieqéí. Até ndigú-a, teks moni upøgim ezoqam. Ibøkha iz sùgumu-upøgimát, Zion gezø-etoam.

³⁰ Geté Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat zøtezat ezoqam, ndigu Mbumbukiam-qa matavap gè-ogiím, tiqa yaq-te ge:pøoa, te-te tiqambuz. Neka ndigu gèzømbo-qasí, Zion ibøkha iz tezø-etoam.

³¹ Yaq Yesu gezøbevap, “Gé, nginik ezoqam, ndakin ngiyage, andé gekha me nótékhamás? Nginik ande gekhám?

³² No nakheis nótékhamás, maket manqei-te ndi-otam. Ndigu yaqyaq-a, āv gini-akhayám nqægo, ‘Ni zo pøinda nizø-khambøemám. Khanakhanakh-ús. Geté zo ogipøteáv. Neka ni osombo ouv nizø-qaqaemám. Geté zo eivøpøteáv.’

³³ Zó-a, até kopó. Gekha matēv ndøgo, zo ndozoqeivi, zo khanakhanakh mbáin. Zion ndego ibøkha iz etoam ezoqam gefakhan, lou logemav matev gegoam, neka waen izumav vøgoam, yaq zo āv qazøte-manqatám nqægo, ‘Ngenek nqova soqa mbøigú.’

³⁴ Geté ndakin Ezoqam-ge Yo gefakhan, ngenek lou møndø-logatún, neka waen vø-izumatun. Yaq zo āv qazøte-manqaté nqægo, ‘Ngenek ezoqam zóté-ometám! Lou loge møqæ, neka waen izam møqæ. Neka ngenek teks moni upøgim ezoqam neka manqa-zapazapa-us ezoqam-gí zifú.’

³⁵ Zo av nqægo ambá qazøte-manqaté. Geté ezoqam-qa matev toqoqeiv, ndøgo Mbumbukiam-qa matavap loloakh-te ndøndo-fakhate, yaq soqoté-qatéq, av nqægo, Mbumbukiam-qa matavap loloakh, unimanqatín.”

Manqa-zapa-us sævam, Yesu-qa zenda tokhotapak-te, tae et sisip mbomambaqape guoqouz

³⁶ Khøuwa nøme, Felisi ezoqam, Yesu lou loge manqat mbo-eín, teqa khoev-te. Yaq Yesu tenøwáv ndøgo, lou vømølog.

³⁷ Ta vemiaiv-te ndøgo, sævam møndøgoám. Ndugu manqa-zapa-ús. Yaq manqat gu-ewag av nqægo, Yesu Felisi ezoqam-qa khoev-te lou gelogat, ndugu tunduwáv ndøgo, botol-qase vøndøndap. Tae et sisip qanimav-qape mu:nqeitavám. Taqa fia kandambá tantáv.

³⁸ Yesu-qá zita-té gunduwáv, teqa zenda tokhotapak avønin-te vø-itan. Ndugu gèvín. Yaq bøi einu ndigu, Yesu-qá zenda tokhotapak-té ginø-lanqanimám.† Yaq ndugu até gundigu, susu ndøgo, Yesu-qa zenda tokhotapak-te qagoam, ekeza izúm guni-vuogím, neka zenda tokhotapak vømbø-ngenøtam, yaq tae et sisip mbomambaqape, teqa zenda tokhotapak-te sasa mbøeqouz.

^{7:27 7:27} Mal 3:1 ^{7:29 7:29} Luk 3:12 ^{7:30 7:30} Met 21:32 ^{7:34 7:34} Luk 15:2 ^{7:37 7:37} Met 26:7; Mak 14:3; Zion 12:3 † ^{7:38 7:38} Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa lou loge-te gionavam, andé gi:sømbiapám. Bov gèzø-zageapám. Yaq nakémbá, ngunuk sævam, Yesu-qa zita-te gunduwav, eiv-us, tugi bøi einu, Yesu-qa zenda tokhotapak-te go:lanqanimam.

³⁹ Yaq ndego Felisi ezoqam, ma Yesu gendekhato, nqanek matev gegeiv, ndego ekeza mokho-mba, āv gene-matavupát nqægo, “Ngenek amba unimanqatin manqa vevezam ezoqam tegonin, yaq ndego bête-otevín, ngunuk sævam, kha ndumbo-khanøzam. Ndego bête-otevín, av nqægo, ndugu manqazapa-ús.”

⁴⁰ Yesu teqa matavap é-møndæ-otév, yaq gembo-ein, “Sáemon. No manqat nqanøgó, qo-te.”

Yaq Saemon gembo-ein, “Nøméndim ezoqam, qonømbé-eín.”

⁴¹ Yaq Yesu yaya mbo-etá, gembo-qavøiu, “Ezoqa menas møndøgoám. Ndigu moni etoam ezoqam-te, moni zømbo-løfokám. Moni kandambá. Nøme moni mokho 500 qambøe-løfokam, neka nøme moni mokho 50.‡

⁴² Geté ndigu ezoqa menas, moni mbaín, ndego nango vømbøé-qavøinām. Yaq ndego ezoqam, te-te moni qazømbo-løfokam, āv gezømbe-eín nqægo, ‘Ság, moni nango nøqavøinām.’ ”

Yaq Yesu Saemon gembobevap, “Ge qô ndoqo-matavap? Nginik ezoqa menas, ndego ezoqam-te moni qazømbo-løfokam, kuku kandambaqape gekha ezoqām mbógoāt, te-te?”

⁴³ Yaq Saemon gendo-qavøiu, “No nqæmatavap: Ezoqam ndégo, ndego moni kandambaqape qambøe-løfokam, sa gembotak.”

Yaq Yesu gembo-ein, “Nándav. Qo unimanqatin ndoqo-manqate.”

⁴⁴ Yaq Yesu sævam-té genøqambún, Saemon sasa mbo-ein, “Ngunuk sævam qoté-omēt. No qoqa khoev-te qatøndo-on, qo no ibøkha etopøteáv, noqa zenda tokhotapak sunguzu nonqo. Geté ngunuk noqa zenda tokhotapak, ekeza bøi einú gunisungúz. Yaq ekeza izúm guni-vuogím.

⁴⁵ Qo no ngenøndøpøteáv, no qatøndo-on, av niqa matev ndægo. Geté ngunuk sævam, noqa zenda tokhotapak, oskia ndøngenøtumít, ande qatønde-on, atema ndakin.

⁴⁶ Neka qo noqa kawa-te, oil qouziáv, qatøndo-on, av niqa matev ndægo. Geté ngunuk sævam, noqa zenda tokhotapak-te, tae et sisip mbomambaqape mo:qóuz.

⁴⁷ No nøtaqá-eín, gekha zapā ngunuk kuku khape qambe-khouwev no-te. Ngunuk kuku khape tømboe-khouwév ndógo, tuqa manqa-zapazapa kopoav-qape, møndømbo-navøém. Geté gekha ezoqām ndego, manqa-zapazapa khapelavøqase mba sa qambøe-navøem, teqa kuku khapémbá.”

⁴⁸ Yaq Yesu ndugu sævam āv gumbøe-eín nqægo, “Qoqa manqa-zapazapa, møndøqa-navøém.”

⁴⁹ Yaq ezoqa nøme, lou loge-te namba gi-qonavam, ekeza mokho-mba gibond, “Ngenek kenøgoam, ezoqa manqa-zapazapa ndezø-evøzam?”

⁵⁰ Yaq Yesu ndugu sævam gumbo-ein, “Qoqa unimanqatin nandav, tøkhandí:q. Mòqoqáv. Qo mbøni betaqávæv.”

8

Sakheis ndigu, Yesu namba gi-okhoam

¹ Taqa zita-te, yaq Yesu taon neka vemivemiam ate qægoam sège-okhoám. Ezoqa Manqat Mbomambaqape, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te me:zømesimám. Ekeza paev ezoqam tuelv namba me-okhoám,

² neka sakheis vøgoam. Nginik sakheis, Yesu gèkhakhæz. Nøme ndigu, enqoni vøzøgoam-a, nøme ndigu, nqova soqøsoqa vøzømbū-goam. Sævam

‡ **7:41 7:41** Ndigu moni, fia kandambá. Moni mokho 500, ndigu viav menas-qá fiá. Neka moni mokho 50, ndigu løvøyak menas-qá fiá. **7:50 7:50** Luk 8:48; 18:42 **8:2 8:2** Met 27:55-56; Mak 15:40-41; Luk 23:49

kopo nømu, Meli Magdala vemiaiv-ák. Yesu nqova soqøsoqa sevén, gumbo-ngeasam.

³ Neka sævam nømu, iz Zoaná. Ndugu Kuza-gú zás. Ngenek ezoqam, ndigu Elod-qa khoev-te gisasaetam, kawa zømbogoám. Neka sævam nømu, ndugu iz Susaná. Neka sakheis nøme kopoáv gigoam. Ndigu sakheis, ekeza gigiáp gizømbe-tøkeám, ndigu gi-okhoam.

Ezoqa manqei vinivinimba-te, wit nanga gezøgeakhat, taqa yaya etæ manqat (Met 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Khøuwa nøme, ezoqa kopoáv gimøvab. Vemivemiaiv ate ndægo, Yesu-te gindu-okhoam. Yaq ndego yaya zø-etá, gezø-ein,

⁵ “Ezoqa møndøgoám. Khae-té genøwáv, wit nanga vømø-zøgeakh. Yaq wit nanga ge:panqabumat, nøme nakhoa-té ginø-o:atát. Yaq ezoqa tetøkhonøvemém ndøgo, pipisi vølouz.

⁶ Geté nøme ndigu, nandi-té ginø-o:atát. Nandi-te ndøgo, manqei khapekhapémbá qatøke:pat. Yaq mbusa qafakhan, gèkusíz. Zapa ndøgo, ibøkha mbaín.

⁷ Wit nanga nøme, gapuk-té ginø-o:atát. Yaq gapuk ndøgo, wit namba qæ-eqa, ndigu gèvøtøgeám.

⁸ Geté wit nanga nøme ndigu, manqei egeiegei-té ginø-o:atát. Yaq kopømbá gi-eqanat, nanga vøqataz. Wit nanga kopokopo-te, louzi nonqo andled-andléd gitøkebupat.”

Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, yaq āv gene-akhá nqægo, “Gekha ezoqām ndego, gea tømbo goat neka yoge kopømba vømbo goāt, yà beyogé!”

Yesu gekha zapā, ezoqa yaya mba gezø-etæam (Met 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ Yesu nqanek yaya ge-eta, yaq tegi paev ezoqam, manqa mokho-qa mbøbevevøpém.

¹⁰ Yaq gezø-qavøiu, “Mbumbukiam zo mba zøtáke, zo nogi paev ezoqam, mokho manqat tøzøte-zøtez, teqa Megeat Matev-qa yaq-te. Geté ndigu ezoqa nøme, no yaya mba nøzø-etæ. No yaya tæzømbe-etæ ndøgo: Ndigu ndøqeivát. Geté mokho gembó-ndapemák. Neka ndigu ndø-ewagát. Geté manqa mokho gembó-ndapemák.”

Ezoqa manqei vinivinimba-te, wit nanga gezøgeakhat, taqa yaya etæ-qa manqa mokho

(Met 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ Yaq Yesu tegi paev ezoqam gezø-ein, “Yaya etæ-qa manqa mokho nqánek: Wit nanga ndigu, Mbumbukiam-qá Manqát.

¹² Nøme ndigu, nakhoa-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nøme, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat giyogemín, yaq nqova soqaqape até gendewavín, Mbumbukiam-qa Manqat vøe-vibamín, tiqa mbøni mokho-te ndøugu. Ndego tenegoatún ndøgo, soqáin ndøgo, ndigu ti-unimanqatinim, yaq Mbumbukiam khandi vøzø-etoám.

¹³ Neka wit nanga ndigu, nandi-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa Manqat khanakhanakh-us ndø-ndapemín. Geté ta manqat ndøgo, uni mbuvøemáv, tiqa mokho-te. Yaq tiqa unimanqatin matev Mbumbukiam-te, khapekhapé outupáv. Khamasim matev qazø-fakhanín, ndigu nakhamas-té ginø-o:azín.

¹⁴ Neka wit nanga nøme ndigu, gapuk-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa Manqat ambá giniyogé. Geté tiyagat,

ndigu tiqa yage-qa yaq-te fofogeap khàpe zømbe-khouwevín, neka gigiap kopoav neka manqei-qape-qa khanakhanakh matev-qa yaq-te, poev khape vøzømbē-khouwevín. Yaq tiqa unimanqatin gèvøtagín. Kopømba mbaín, mokho tøfakhan.

¹⁵ Neka wit nanga ndigu, manqei egeiegei-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqáneek: Ezoqa nøme, tiqa mbøni egeiegei neka unimanqatín. Ndigu Mbumbukiam-qa Manqat ùnime:-yogemín. Ndigu føgøføgakh até gembó-geageapát neka yovitáv. Yaq Mbumbukiam-qa Manqat, tiqa mokho-te ndøugu, mokho ndøfakhanín.”

*Qoqa Klisten matev, ande waev me ndægo, ndøkhònao
(Mak 4:21-25)*

¹⁶ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Lampa toqomag, yaq kopømba mbaín, baket mokho-te o lou-qase mokho-te toqo-khona. Geté lampa asøzam nonqo-té qonøwuá. Yaq gekha ezoqām ndigu, khoev-te ti-ozat, waev gégeivát.

¹⁷ Gekha matēv ndøgo, ndøkhonøwe, bavokhó qandó-fakhán. Neka gekha mokho manqāt ndøgo, ndøkhonøwe, gendó-veveám. Yaq ezoqa ewaqape, gé:zøtéz.

¹⁸ Yaq nakémbá, aiyá qagó. Noqa manqat ùnime:-yogé, manqat nqæmanqate. Gekha ezoqām ndego, mokho gendap, Mbumbukiam otevat nøme mba mbøé-etoám. Geté gekha ezoqām ndego, mokho ndapeav ndøgo, yaq até otevat-qasé-a, ndego ezoqam ndematavap ndømbogo, Mbumbukiam segéviwám.”

*Yesu-gu evo neka emekheis, gekha ezoqām?
(Met 12:46-50; Mak 3:31-35)*

¹⁹ Khøuwa nøme, Yesu-gu evo neka emekheis ndøfakház. Geté ndigu kopømba mbaín, Yesu-te vøe-øz. Zapa ndøgo, ezoqa khàpumu-khouwéz.

²⁰ Yaq ezoqa nøme, āv gimboe-einím nqægo, “Qogu qavo neka qamekheis ngó:wani, bavokho. Qo ndøqamekhám.”

²¹ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Nogu evo neka nqamekheis ndígu, Mbumbukiam-qa Manqat ndiyoge neka ndimbopaev.”

*Yesu manqat mba ge-ein, khamøe sa qavøitav
(Met 8:23-27; Mak 4:35-41)*

²² Khøuwa nøme, Yesu ekeza paev ezoqam namba, khagua-té ginøketáb, gezø-ein, “Yaq-keoqá qazinó-qantáv.” Yaq sasa ndøsøkuzim.

²³ Giqantavat, Yesu venanqei mbovín. Yaq gèbúv. Yaq anana-mba møndu:bøen, mbe-qape tåndøfeā. Khamøe qando-okhoam, lokh bøi-té qanø-tøvøyát, ambá vø-qambuanemín.

²⁴ Yaq até gindigonem, Yesu gèti:nám, gimbo-einim, “Evézøza, Evézøza. Ni avønín zígeón.”

Yaq Yesu gendosuzam, vø-itan. Yaq khamøe ndøgo, vøfegimam-a, vøvumøyat, manqat sasanqa-us mbo-eín. Yaq ndøgo sègevøitáv. Qavøitav mbómā.

²⁵ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Zo unimanqatin mbaín, Mbumbukiam-te?”

Yesu matev av ge:matanam ndægo, yaq tegi paev ezoqam, nqova ndafe kandambá neka møe vøgonem. Yaq, yaqyaq-a gibond, “Ngenek gekha ezoqām? E, até khamøe fegim neka khamøe vumøe, manqat mba mbomanqaté. Yaq ndøgo manqa o-mba mbøendapé.”

*Yesu ezoqam nqova soqøsoqa gembo-ngeasam
(Met 8:28-34; Mak 5:1-20)*

²⁶ Yesu ekeza paev ezoqam namba, Gelasa ezoqam-qá manqei-té ginøqantáv. Ta manqei ndøgo, Gelili manqei yaq-keoqá qagó.

²⁷ Yesu khagua-te gendovua, yaq vemia-ak kopo ndowáv. Ndego nqova soqøsoqa mbøigoám. Viav kopoáv, ndego ndabua uzumáv neka ve-te sømbimáv. Geté nandi nqa-té geyagám. Ta nandi nqa-te ndøgo, løvøte ezoqam ndø-osupám.

²⁸ Yaq ngenek ezoqam Yesu ge-omet, kandambaqapé sege-ogeá, ekeza kha, teqa megemege-te, manqei vøelavao. Yaq āv gene-akhá nqægo, “Yésu, Mbumbukiam-ge Yo, ndego Egeiwat-Qape, qo no gekha qonøgō? Mbumbukiam-qa iz-te, nqataqá-viam, no nqosøgeap nø-etðám.”

²⁹ Ndego nqanek manqat ge-ein, zapa ndøgo. Yesu nqova soqa fakhane manqat mbo-eín. Ndego nqova soqa oskia ndøqanøtumám. Khøuwa kopoáv. Bov neka pingim, auli sen ambá gimbøe-løvønøvememín. Geté ndego sège-løvuzuín. Yaq nqova soqa, ndego ezoqam-av manqei-té genø-ituín.

³⁰ Yaq Yesu gembobevap, “Qo gekha íz?”

Yaq ndego gendo-qavøiu, “Noqa iz Bawan-qapé.” Nqanek tene-eín ndøgo. Zapa ndøgo, nqova soqøsoqa kopoáv, teqa mokho-te gimbøigoam.

³¹ Yaq ndigu nqova soqøsoqa, Yesu āv gimbøe-viømém nqægo, “Ni manqei ozu-te, nqa vaev mbain ndøgo, ndøkhofòtán.”

³² Ta manqei avønin-te ndøgo, bøsi nen møndøwanám. Kopoav-qapé. Manqei poyat-té givagimám. Yaq nqova soqøsoqa, Yesu gimbo-viømém, “Ni ambá bøsik mokho-té qonø-khofotanín?” Yaq Yesu sègezoták.

³³ Yaq ndigu nqova soqøsoqa, gèfakház, ndego ezoqam-qa mokho-te gu:goam, bøsik-te vømø-oz. Yaq bøsik manqei khavoe-té ginøbøín, ibøkha-te vømø-geonim.

³⁴ Yaq ezoqam ndigu, bøsik gizø-kewagam, nqanek matev giqeivim, ndigu møe ndøbøín, yaq taon-te neka vemivemia-ve, ezoqa emanqat vømøzømbē-vototap.

³⁵ Yaq ezoqa tinduzáv ndøgo. Matev qeivi-qa ndøgoám, ma qæfakhan ndøgo. Yaq Yesu-te gimøfakhaz, ti-ometám ndøgo, ndego ezoqam, nqova soqøsoqa gimbo-fakhaz, ndabua ndø-uzupám neka matavap kopømba vømbøgoam. Yesu-qá zenda tokhotapak megemege-té gonoqotám. Yaq ndigu møe ndøgoném.

³⁶ Yaq ezoqam ndigu, matev bøi gi:qeivim, emanqat zømbe-votót, ndego nqova soqøsoqa gimbogoam, ande āv kenē-khakhæv.

³⁷ Yaq ezoqa ewaqape, Gelasa manqei-te giyagam, Yesu āv gimbøe-viømém nqægo. Tiqa manqei, yà be-iváv. Zapa ndøgo, ndigu møe kandambá gigonem. Yaq Yesu gèketáo, sasa ndøsøkuzim.

³⁸ Yaq ndego ezoqam, nqova soqøsoqa gimbo-fakhaz, Yesu namba okho-qa mboviám. Geté Yesu ndego takeáv, gembo-ein,

³⁹ “Qakeza vemia-ve-té qonøqaváq, ezoqa voqomé-zømās, Mbumbukiam ande āv keqambē-matanam.”

Yaq ndego ekeza vemia-ve-té genøwáv. Manqat sège-manqatát, vemia-ve-te ate qægoam, Yesu ande āv kembøe-matanam.

*Yesu sævam gukhakheinøvem, ndugu kouk qambowavam, neka mbasønakam
vøkhandi:v
(Met 9:18-26; Mak 5:21-43)*

⁴⁰ Yesu kewan yaq-keoqa nqawa geqantavat, gemøqa, yaq ezoqa kopoáv, khanakhanakh mbogoném, ge:fakhan. Zapa ndøgo, ndigu gèmbøe-kewagám.

⁴¹ Yaq nqáe! Ezoqam tendowáv ndógo. Teqa iz Zailés. Ndego Zu ezoqam-qá guliguli khoev megeat ezoqám. Yaq ndego até gendego, Yesu-qa zenda tokhotapak-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laváo, ekeza khoev-te okho-qa yaq-te vømbøviam.

⁴² Zapa ndógo, tegu yu, ndugu viav ande av tuelv ndægo qambøegoam, gènanimtát. Neka ndego nakheis nøme mbain.

Yaq Yesu gemat, ezoqa bawan-qape gèqanabát, ambá vøtøgutømemin.

⁴³ Ta bawan mokho-te ndógo, sævam kopu møndu:goám. Ndugu kouk mbowavám. Nupøkhán mbá. Viav ate qægoam, tuélv, qambowavam. Ndugu tugi moni ate gi:goam ambá guni-ngiæzotám, mulømula etoam ezoqam-te. Geté ezoqa kopu, kopømba mbain vøe-khakheinøvem.

⁴⁴ Yaq ndakin ngunuk sævam, Yesu-qá zita-té gunduwáv, teqa ndabua ov-qase vømbø-khanaz. Yaq nqova mbain. Tuqa kouk waev, sègembo-navøém.

⁴⁵ Yaq Yesu gebevap, “No gekha ezoqám ndøkchantan?”

Geté ezoqa ewaqape gò:naomém. Yaq Pita gembo-qavøiu, “Evézøza. Ezoqa bawan-qape khápumu-khouwév, qoqa kha ngikhanazumit.”

⁴⁶ Geté Yesu gendo-ein, “Ezoqa møndø-khantán. No tøtenøtén ndógo. Zapa ndógo, noqa bazaføgakh nøme, ezoqam-té qanøwáv.”

⁴⁷ Yaq ngunuk sævam gui-otev av nqægo, Yesu møndøqānd, yaq sègendowáv. Kha wageap-ús. Yaq Yesu-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laváo, ezoqa ewaqape-qa bøi-te vøvøndøyam, gekha zapayā guni-khantav, yaq ndaføyambā sege-eqeieqei-øv.

⁴⁸ Yaq Yesu gumbo-ein, “Ngólam. Qoqa unimanqatin nandav, tøkhaheinøqavém. Mòqoqáv. Qo mbøni betaqávæv.”

⁴⁹ Yesu ate av-té manqat ge:manqatam, yaq Zailés-qa khoev-te, ndego Zu ezoqam-qa guliguli khoev gezømbø-megetam, ezoqam tendowáv ndógo, vømbø-ein, “Qogu yu møndønanim. Nandev nømendim ezoqam, sekemba mbopøuwé:t, tendowav.”

⁵⁰ Geté Yesu nqanek manqat ge-ewag, yaq ndego Zailés av gembøe-ein nqægo, “Qo ndøfofògeáp. Soqó-unimanqatin. Ndugu segé-khandí:v.”

⁵¹ Yesu Zailés-qa khoev-te gemøfakhan, yaq ezoqa nøme gèzømbø-khafén, te namba ti-oz. Geté ti-mba ndigu tekhatób, Pita neka Zion neka Zems, neka nakhasam-gi evøndipakha.

⁵² Ezoqa ewaqape, eiv neka osombo ndøgoném, nakhasam-te. Geté Yesu gezø-ein, “Eiv ság! Ngunuk nakhasam nanimateáv. Geté venanqei ndøbuvít.”

⁵³ Yaq ndigu Yesu gèvøngi:nám. Zapa ndógo, ndigu møndæzøtéz, ndugu møndønanim.

⁵⁴ Geté Yesu até gendego, mbasønakam zenda vømbøgea, sasa ndø-akha, “Khapúlav. Mòqo-itán!”

⁵⁵ Yaq tugu nqova, nqawá gumøndæ-veséz. Yaq ndaføyambá, ndugu sègendo-suzám, vø-itan. Yaq Yesu mbasønakam-te, lou etoam manqat ndø-ein.

⁵⁶ Nakhasam-gi evøndipakha, ndigu nqova ndafe kandambá. Geté Yesu gèzømbø-khafén. Ezoqa nøme bezø-ein, av matev qæfakhan ndægo.

9

*Yesu ekeza u-anim tuelv, manqa gezø-løvua, gekhofosam
(Met 10:5-15; Mak 6:7-13)*

¹ Khøuwa nøme, Yesu ekeza paev ezoqam tuelv, gèmøváb. Yaq ndego iz neka bazaføgakh zø-etoám. Ndigu ezoqa nqova soqøsoqa vinivinimba zøngeasumát neka enqoni-us ezoqam vøkhaheinøvemāt.

² Yaq tene-khofosám ndógo, ezoqa Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-té gini-zomesimát neka enqoni-us ezoqam vókhakheinøvemát.

³ Av gezømbe-eín nqægo, “Tozo-okhoat, gigiap ndø-upøgím, av nqægo, tatuag neka moqos neka lou neka moni neka ndabua enend nonqo.

⁴ Zo ezoqa khoev tizø-einat, ta khoev-te ndógo, até vøsokhoé. Yaq ta-mbá tøzøté-ivøvemát ndógo, vemiaav nøme-te tozozavat.

⁵ Geté zo vemiaav nøme-te tozomø-fakhazat, yaq ndigu zo khatobeav tøgoat, ta vemiaav ndógo, sège-ivøvemát. Yaq pakhakh ndógo, zoqa zenda tokhotapak-te tøgoat, sozó-pomoememát. Yaq ndigu tñabiti-zøtezát, ni manqa-zapa zigonēm.”

⁶ Yaq ndigu gèpanqaním, vemivemias vinivinimba-te, Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape vømē-zomesim-a, enqoni-us ezoqam vømø-khakheinøvem, manqei-manqei ate qægoam.

Elod Yesu-qa yaq-te go:nakat
(Met 14:1-12; Mak 6:14-29)

⁷ Yaq Elod, ndego Gelili plovins-ge kawa ezoqam, manqat ge-ewag, matev vinivinimba qafakhanumat, ndego gò:beváp. Zapa ndógo, ezoqa nøme āv gini-manqatám nqægo, “Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, nangó gendo-khandí:v, løvøte-te.”

⁸ Geté ezoqa nøme gimanqatam, “Ilaiza ndøfakhán.” Neka ezoqa nøme, āv gini-manqatám nqægo, “Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, ibugukhokhof giyageapam, nøme nangó gendo-khandí:v.”

⁹ Yaq Elod āv gene-eín nqægo, “Zion, noqa manqa vøovam-te, monqo mbokepøzém. Geté ngenek gekha ezoqám, emanqat nqæambo-yoge?” Yaq ndego Yesu omete-qa ndøgoám.

Yesu ezoqa bawan-qape ge:zøkef
(Met 14:13-21; Mak 6:30-44; Zion 6:1-14)

¹⁰ Yesu-gi u-anim nango ginduvesez, vøe-ometem, av nqægo, matev ande āv kinī-matønnumam, yaq ndego vemiaav nøme-té genø-itúb. Ta vemias-qa iz, Betsaidá. Ndego ambá gemø-yakhapus-mokho-mba-ezín, ti namba.

¹¹ Geté ezoqa ewaqape gi:zøtez, av nqægo, Yesu ande āv kenēma, yaq ndigu sègembo-paevém. Yaq Yesu sègekhatób, neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te vøe-zomesim neka enqoni-us ezoqam vókhakheinøvem.

¹² Yaq qakhagus ndógo, khøuwa ambá vømø-sinanin. Tegi paev ezoqam tuelv tinizāv, Yesu vømbō-einim, “Ezoqa bawan-qape é-moqo-khofosám. Yaq vemivemias neka khoev avøavun nqagot, lou neka venanqei nonqo, tñabimi-váo. Zapa ndógo, ni ezoqam-av manqei-té qazigú, nqanek.”

¹³ Geté yaq Yesu gezø-ein, “Lou zo zozø-etoám, tilog.”

Yaq gindu-qavøinam, “Ni flawa faev neka zonga menas mba nigú. Gè, nginik ezoqa bawan-qape, lou ni nimøzøwí?”

¹⁴ Ndigu nqanek manqat gi-einim, zapa ndógo. Ezoqa kandambá gigoam. Angana ate gi:goam, ande āv faev taosén ndi:gú.*

Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Ezoqa yà beqonáv. 50 50-té giabenø-qoqongepét.”

¹⁵ Yaq Yesu-gi paev ezoqam, āv tini-matønømém, yaq ezoqa ewaqape vøqonam.

9:3 9:3-5 Luk 10:4-11 9:7 9:7 Met 16:14; Mak 8:28; Luk 9:19 9:9 9:9 Luk 23:8 * 9:14 9:14
Sakheis neka nakheis mõndøgoám. Geté ndigu gevebøpøteáv.

16 Yaq Yesu até gendego, nginik flawa faev neka zonga menas ge-upòzō, yan-te sasa ndøqan, Mbumbukiam ike manqat vømbō-ein. Yaq gèmbegim, tegi paev ezoqam vøzø-etoam, yaq ndigu ezoqa ewaqape sasa zø-etoam.

17 Yaq ezoqa ewaqape, lou tilóg ndøgo, até vøzø-ewez. Yaq lou mbegeap ndøgo, ezoqa gi-ivøvem, gèpizumém. Yakhav tuélv ginqeitømem, qamøvea.

Pita gematøvem, Yesu, ndego Mesayā
(Met 16:13-19; Mak 8:27-29)

18 Khøuwa nøme, Yesu geguligulimat, tegi paev ezoqam mba ndøgoám, te namba. Yaq ndego āv gezømbē-beváp nqægo, “Gê, ezoqa no gekha ezoqām mé:næna?”

19 Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Ezoqa nøme ndimanqate, qo Zión, ndego ibøkha iz etoam ezoqam. Neka nøme ndimanqate, qo Ilaizá. Neka nøme ndimanqate, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqa nøme, ndigu ibugukhokhof giyageapam, ezoqa kopu nqawá gendo-khandí:v.”

20 Yaq Yesu gezøbevap, “Gemâ zo? No gekha ezoqām zøténæna?”

Yaq Pita gendo-qavøiu, “Qo Mesayá, ndego Mbumbukiam ge:manqatam, tendo-khofotav.”

21 Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gègugúb, vøzømbē-khafen, gezø-ein, “Zo ezoqa nøme me:zømás, av nqægo, no gekha ezoqām.”

Yesu ekeza løvøte neka nango khandi:vat-qa yaq-te, ande ge:zømas
(Met 16:21-23; Mak 8:31-33)

22 Yaq Yesu manqat nøme, āv gezømbē-eín nqægo, “Ezoqam-ge Yo, nqosøgeap kandambaqape bendáp. Neka Zu megetapak neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam bèsanqawém, sasa belaem. Geté khøuwa timømbo-misika-ez ndøgo, ndego Mbumbukiam nango ndøkhandí:v.”

Yesu-te paev-qa toqogoat
(Met 16:24-28; Mak 8:34-9:1)

23 Yaq Yesu ezoqa ewaqape gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, no-te paev-qa ndego, ndego ekeza poev matev, zitá geabetewuá, neka ekeza tae mutui bē-eqa, khøuwa ate tæpavpavemat, neka no sasa benøndopaev.

24 Gekha ezoqām ndego, ekeza yage geawat-qa tegoat, ndego ndækhambuá. Geté gekha ezoqām ndego, ekeza yage te:khambu, no zapaya, ndego ndømøqeív.

25 Gèmbø-mataváp. Ezoqa manqei-qape gigiap ate nqægo tøm bogawam, geté ekezan gèsoqoëv, vømø-navøëm, yaq ta gigiap ate ndægo, áv khambøé-tøkē?

26 Gekha ezoqām ndego, noqa yaq-te neka noqa manqat-qa yaq-te, mivi tegoat, yaq até Ezoqam-gé Yó-a, ndego mivi ndøgó te-te, ndego ekeza waev bazaføgakh-us neka Ève-qa waev bazaføgakh-us neka Mbumbukiam-gi enzol ezoqam-qa waev bazaføgakh-us namba te:geav.

27 No unimanqatín nqazø-manqate. Zo ezoqa nøme nqazo-waniap, naqanøká zópakhaezák. Geté Mbumbukiam-qa Megeat Matev, ndòzotøkhae-queivím.”

Yesu bugug qambo-enend
(Met 17:1-8; Mak 9:2-8)

²⁸ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ande av khøuwa eit-qa zita-te, ndego Pita neka Zion neka Zems tëne-upøzó. Yaq manqei pøyat-té gimøqavíg. Guligulim-qa ndøqavigát.

²⁹ Ndego ate av-té ge:guligulimat, yaq teqa bugug sège-enénd, neka ndabua vømbō-enend. Unime:-papaqá. Andé ndand vøiyám.

³⁰ Yaq nqáe! Ezoqa menas sègefakház. Ezoqa ngínik, Mozes neka Ilaiza. Manqat ndømanqatám, Yesu namba.

³¹ Ndigu ezoqa menas, Mbumbukiam-qá waev-ús. Yesu-qá løvøte-qa yaq-té gini-manqatám, neka ndego Mbumbukiam-qa manqa mbusa ande āv kemé-unimanqatín, Zelusalem taon-te ndøgo.

³² Pita neka tegi zifuap menas, venanqei zøvín. Yaq sègesømbí. Yaq nango gindusuz, ndigu Yesu Mbumbukiam-qá waev-ús ndø-ometám, neka ndigu ezoqa menas vøzømet, te namba giwanam.

³³ Yaq ndigu ezoqa menas, qavøne-qa gigoam, Pita Yesu āv gembøe-eín nqægo, “Evézøza. Qanimáv, ni nqei. Ni khoev-qasis misika nizøpuán, qoqa kopo neka Mozes-qa kopo neka Ilaiza-qa kopo.” Pita nqanek manqat khokhó sege-eín. Ndego otevatáv, gekha manqat ge-ein.

³⁴ Pita ate av-té manqat ge:manqatam, yaq ozoz ndokawá, vøgutaz. Yaq ndigu paev ezoqam, møe kandambá gigonem, ozoz qagutaz.

³⁵ Yaq ozoz-te ndøgo, manqat ndofakhán. Av qande-eín nqægo, “Ngenek nogé Yó. No nøveatáv. Zo teqa manqat gèyogé.”

³⁶ Manqat ndøgo qame-navøem, yaq Yesu mba ndø-ometám. Yakhapús segeyám.

Ndigu paev ezoqam, nqanek matev gigeivim, gèkhonoumám. Ta khøuwa-te ndøgo, ndigu ezoqa nøme-te manqatemáv, taqa yaq-te.

*Yesu opønakam gekhakheinøvem, ndego nqova soqa gembøigoam
(Met 17:14-18; Mak 9:14-27)*

³⁷ Yaq khøuwa nøme qandopave, Yesu tegi paev ezoqa misika namba, manqei poyat-te ginduvis, yaq ezoqa bawan-qape møqás.

³⁸ Yaq nqáe! Ta bawan mokho-te ndøgo, ezoqa kopo āv gene-akhá nqægo, “Nøméndim ezoqam, no nøtaqa-viám. Ambá noge yo qombo-tøkeín. No nakheis nøme mbaín. Sa kopo ngének.

³⁹ Nqova soqa ndøqanøtumatún. Yaq gè-ogeaín. Kha segembøí-wageapét neka køse vømbó-qounít. Faf-faf-ús. Ndego nqova soqa yovitáv neka ùnime-ngiuín.

⁴⁰ No qogi paev ezoqam møezøviám, ngenek nqova soqa tingeatømem. Geté ndigu amba me:goném. Kopømba mbaín.”

⁴¹ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Zo matev køfigiap neka unimanqatin mbain ezoqam, zo ndakin nqazoyage, gé, no khøuwa andé gekhám, zo namba tizi:yagat neka zoqa viniv vøe-eqatát? Geté ság! Qoge yo vøndondáf.”

⁴² Yaq ndego opønakam, ate av-té ge:geavun, nqova soqa manqei-té genø-ogiú, vø-uvutam. Kha sègembøi-wageapát. Yaq Yesu ndego nqova soqa gembøe-khafén, vøfakhan, neka opønakam vøkhakheinøvem, yaq eve nqawa sasa mbo-etoam.

⁴³ Ezoqa ewaqape, nqanek Mbumbukiam-qa bazaføgakh-qape gigeivim, ndigu nqova ndafe kandambá.

*Yesu qambo-menas, ekeza løvøte-qa yaq-te ge:zømas
(Met 17:22-23; Mak 9:30-32)*

Ezoqa ewaqape, Yesu-qa matev ate ndægo-qa yaq-te, até gimbøe-matavupát, yaq ndego ekeza paev ezoqam gezø-ein,

⁴⁴ “Noqa manqat ùnime:-yogém, no ndakin tæzø-ein. Ezoqam-ge Yo, ezoqam-qá zenda-té ginøveém.”

⁴⁵ Geté Yesu nqanek manqat ge-ein, tegi paev ezoqam, manqa mokho ndapeáv. Gèkhonawám ti-te. Yaq ndigu kopømba mbain, manqa mokho vøe-qeivím. Geté ndigu møe ndøgoném, Yesu manqa mokho-qa yaq-te vømbøe-bevøpēm.

Yesu-gi paev ezoqam mokho-te, megeat ezoqam, gekha ezoqám?

(Met 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Khøuwa nøme, Yesu-gi paev ezoqam, ekeza mokho-mba, gèponqombupát. Tini-ponqombupát ndøgo, ti mokho-te, iz akhae kandambaqape, gekha ezoqā ndøgo.

⁴⁷ Geté Yesu é-møndæ-otév, ndigu gekhā mbómatavupam. Yaq ndego nakhasam ndo-itú, teqa avønin-te vøve,

⁴⁸ gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, noqa iz-te, ngenek nakhasam tekható, ndego no ndøkhatómb. Neka gekha ezoqām ndego, no tekhatomb, ndego até ndegó-a, vøkhatō, ndego no gendo-khofotan. Zo mokho-te, ezoqa kandambaqape ndégo tegó, ndego iz mbain ndøgo.”

Ezoqam ni sanqaupav ndigu, ndigu nigí

(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Zion Yesu gembo-ein, “Evézøza. Ni ezoqam mõi-ometám. Ndego nqova soqøsoqa ndøngeasumatún. Qoqá iz-té genøgoatún. Yaq ni nimbøe-khafeném. Zapa ndøgo, ndego ni namba, qo-te pøpøvumáv.”

⁵⁰ Geté yaq Yesu gezø-qavøiu, “Mbøe-khafēāp, ndego. Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, zo-te sanqaupav ndego, ndego zogé.”

Samalia vemiaiv nøme-te, Yesu gisanqawem

⁵¹ Khøuwa gekhatobat, Yesu yan-te te:qavig, ndego matavap āv genegó nqægo: Zelusalem taon-té genøwáv. Yaq kopømba mbain, teqa matavap toqo-enend taqa yaq-te.

⁵² Yaq ndego u-anim ndøkhofotáz, teqa megemege-te. Yaq ndigu vemiaiv nøme-te gimøfakhaz, Samalia manqei-te ndøgo, ambá nakhoa mømbo-khakheinømemín, vømébūv.

⁵³ Geté ndigu vemiaiv-ak, giyogem av nqægo, Yesu Zelusalem taon-té genømā, yaq ndigu khatoweáv.†

⁵⁴ Yaq tegi paev ezoqa menas, Zems neka Zion, tiqa matev gigeivim, ndigu Yesu āv gimbøe-einím nqægo, “Evézøza. Qoqa poev gekhām? Ndizí-akhaem, gøinam betøndōvis yan-te, nginik ezoqam vøngiæzō?”

⁵⁵ Geté Yesu gèndoqambún, nginik ezoqa menas vøgugub.‡

⁵⁶ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam namba, vemiaiv nøme-té gimøzáv.

Yesu toqombo-paev, taqa yaq-te

(Met 8:19-22)

⁵⁷ Yaq ndigu ate av-té nakhoa gi:geveat, ezoqa tendowáv ndøgo, Yesu vømbø-ein, “Qo ande āv khoqoté-okhoāt, no até nøtaqá-pavát.”

9:44 9:44 Luk 9:22 **9:45 9:45** Luk 18:34 **9:46 9:46** Luk 22:24 **9:48 9:48** Met 10:40 **9:50 9:50** Met 12:30; Luk 11:23 † **9:53 9:53** Yaq Zu ezoqam-a, yaq Samalia ezoqam, qaqa matev zømbuqám. Yaq ndigu Samalia ezoqam poeveáv, Zu ezoqam tiqa manqei-te sa tu-apet. **9:54 9:54** 2 King 1:9-16 ‡ **9:55 9:55** Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáneq: Yaq Yesu gezø-ein, “Zo zøtezateáv, zo gekha nqova-gí ezoqām. Zapa ndøgo, Ezoqam-ge Yo, ambá av nqægo, ezoqam-qa yage ngi:wat-qa ndøgeavún. Geté ndego ezoqa khandi:zat-qa ndøgeavún.”

⁵⁸ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Qanimáv. Geté gèmbø-mataváp. Gaqo lo-zokhak, § sòmiam nonqo, manqei nqa ndøzøgó neka pipisi viviap ndøzøgō. Geté Ezoqam-ge Yo, khoev mbaín, te:sømbimat, pusa vøe-tayāt.”

⁵⁹ Yaq ezoqa nøme-te, Yesu āv gene-eín nqægo, “Qonøndó-páev.”

Geté yaq ndego ezoqam gendo-ein, “Évèzøza. Até vøkhæ-keogé. Tat båtøkhæ-otáv.”*

⁶⁰ Geté yaq Yesu gembo-qavøiu, “Av taoká. Ekeza pakhaezat-ak tiabe-osám ndigu, gipakhaez. † Geté qo, ezoqa Mbumbukiam-qá Megeat Matev qomé-zømesím.”

⁶¹ Ezoqa nøme Yesu gembo-ein, “Évèzøza. No ndøtaqando-páev. Geté båtøkhonáv, nogi ezoqam, ouo manqat bamøzø-ein.”

⁶² Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Gekha ezoqām ndego, manqei tekhaemet, yaq ndego zita-te sekembā segē-qambunimāt, ndego kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te sasae tego.”

10

Yesu ekeza paev ezoqa septi-tu gekhofosam

¹ Taqa zita-te, Evezøza paev ezoqa septi-tu nøme ndøvevesám. Yaq teqá megemege-té genø-khofosám. Ezoqa menømenas ndøkhofosumát, ndøgo taon neka vemivemiav ate qægoam, ma ekeza okho-qa gembøgoam.

² Yaq ndego manqa zøløvuá, gezø-ein, “Khae-te avøe gigiap kandambá qakhatøkhatoam. Geté sasae ezoqam khapímbá, vøndé-peanēm. Yaq nakémbá. Khae eve, zombó-vi:mát, Mbumbukiam. Yaq sasae ezoqam, tæabetønde-khofotáz, teqa avøe gigiap qakhatøkhatoam ndøgo, betøndø-peanem.

³ Mòzozáv. Nqæe! Zo andé sip nakheís. Geté zo gaqo khobokhobos-té qatø-khofosumít.

⁴ Moni neka moqos neka tamak ndø-upøgím. Ezoqa tozomø-qasat nakhoa-te, yaq ti namba manqa manqate-te, khøuwa iziz khapekhapé me:khòubám.

⁵ Khoev-te tozomø-ozat, zo bugukhokhof manqat nqáneq qazozø-einat, ‘Sambí zo-te, zo nqanek khoev-te nqazoyage.’

⁶ Ndigu ezoqam, sambianim tigoat, zo vøkhatobāt, yaq zoqa sambianim manqat, até gégoát ti-te. Geté ndigu zo khatobeav tøgoat, zoqa sambianim nango ndøzø-vesezát.

⁷ Zo ezoqa khoev tizø-einat, ta khoev-te ndøgo, até vøøkhoé. Lou neka ibøkha vølogé, ndigu tizø-etoumat. Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, ndesasaeat, ndego teqa yage nonqo gigiap yà bembo-etoám. Sa ndøyægeáp, khoev nøme-te, khoev nøme-te.

⁸ Gekha vemianim-té ndøgo, tozomø-fakhazat, ndigu zo tikhatobat, yaq lou sège-logemat, zoqa megemege-te timøvøemat.

⁹ Enqoni-us ezoqam zókhakheinøvemát, neka ezoqa āv qazozømbé-manqatát nqægo, ‘Mbumbukiam-qa Megeat Matev, møndø-fakhán zo-te.’

¹⁰ Geté zo vemianim nøme-te tozomø-fakhazat, yaq ezoqa zo khatobeav tøgoat, yaq nakhoa-té qazonø-wanát, ta vemianim-te ndøgo. Yaq āv qazozømbé-manqatát nqægo,

¹¹ ‘Até pakhákh-a, niqa zenda tokhotapak-te nqatøkeap, zoqa vemianim-te

§ 9:58 9:58 Nginik gaqo lozokhak-qa nqovønqova, Metiu 8:20 avønin-té qonóqeív. * 9:59 9:59 Ta khøuwa-te ndøgo, ngenek ezoqam-ge eve nanimatév, as ndøgoát. Geté ndego bugukhokhof tege eve namba yage-qa ndøgoám. Yaq Yesu paev-qa sa ndøgo tenegoám, eve tembøe-nanim † 9:60 9:60 Ezoqa ndigu gipakhaez, ndigu tønè-manqaté, ndigu Yesu paeveav ndigu. 9:61 9:61 1 King 19:20 10:1 10:1 Mak 6:7 10:2 10:2 Met 9:37-38; Zion 4:35 10:3 10:3 Met 10:16 10:4 10:4 Met 10:7-14; Mak 6:8-11; Luk 9:3-5 10:7 10:7 1 Ko 9:6-14; 1 Tim 5:18 10:8 10:8 1 Ko 10:27 10:11 10:11 Kel 13:51; 18:6

gei-okhoam, ni n̄ipomoemét. Yaq zo t̄oz̄oté-z̄otéz nd̄ogo, zo manqa-zapa zongoném. Geté zo v̄ez̄otéz, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, m̄ond̄o-fakhán.’ ”

¹² Yaq Yesu tegi paev ezoqam gez̄o-ein, “No nqaz̄o-manqate. Manqa Ov̄oyam Kh̄ouwa Kandambaqape tim̄o-khantaz, ndigu vemiav-ak-te unimé:-soqá. Yaq-fia nqos̄ogeap nd̄ogo, ndigu tindapem, nd̄om̄o-l̄ovuám, av Sodom taon-ak timindapem.”

*M̄ond̄o-soqoéz, ndigu Keliso gisanqawem
(Met 11:20-24)*

¹³ Yaq Yesu manqat n̄ome gez̄o-ein, “Zo m̄ozo-soqoéz, zo Kolazin-ak neka Betsaida-yak. Zapa nd̄ogo, no umingiap matev, zo mokho-te q̄emat̄onumam, ambā Taya neka Saedon taon mokho-te t̄emat̄anam̄in, ndigu ambā nup̄okhán mbá, Mbumbukiam-te é-ndo:qambuzín, neka tiqa manqa-zapazapa zapaya, ndabua soq̄osoqa v̄o-uzam̄in neka pakhakh-te v̄oqonavin. Geté zo qambuzaneáv.

¹⁴ Manqa ov̄oyam kh̄ouwa tim̄o-khantaz, zo-te unimé:-soqá. Yaq-fia nqos̄ogeap nd̄ogo, zo tozom̄o-ndapem, nd̄om̄o-l̄ovuám, av Taya neka Saedon taon-ak timindapem.

¹⁵ Neka ge z̄o, Kapenaum taon-ak? Zo, yan-té gin̄o-eqaz̄o, av zo nd̄oz̄o-te-matavap? Av taoká. Zo ḡoinam-té gin̄o-nqagevém.”

¹⁶ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gez̄o-ein, “Gekha ezoqām ndego, zoqa manqat tendap, ndego noqá manqat nd̄ondáp. Neka gekha ezoqām ndego, zo tesanqab, ndego no nd̄os̄anqám. Neka gekha ezoqām ndego, no tesanqamb, ndego até ndegó-a, ma no gende-khofotan, v̄os̄anqaō.”

Yesu-gi paev ezoqam septi-tu, nango gindugavaz

¹⁷ Yesu-gi paev ezoqam septi-tu, nango gindugavaz, ndigu khanakhanakh kandambá. Yaq gimbo-einim, “Ev̄ez̄oza. Até nqova soq̄osoqá-ya, niqa manqat o-mba mo:ndapám, ni qoqa iz-te, manqat qeiz̄o-manqatam.”

¹⁸ Yaq Yesu gez̄o-qav̄oiu, “No Saitan m̄o-e-omét. Yan-té gendob̄oiáv. Andé v̄oyam me me:b̄oi.

¹⁹ Nqáe! No zo bazaf̄ogakh m̄ohez̄o-etoám. Zo waza soq̄osoqa neka lakalaka sozó-tokhonevemát, neka zoge qaqa ezoqam, Saitan, teqa bazaf̄ogakh ate nd̄ægo vozó-tokhonēm. Yaq zo-te matev-qase gem̄o-fakhanák.

²⁰ Geté zo ambā ta zapaya nd̄ogo, khanakhanakh nd̄oḡo, nqova soq̄osoqa zoqa manqat o-mba nduondape, geté zo khanakhanakh nd̄ogo tabez̄oḡo, zoqa iziz yan-te ndo:peawap.”

*Yesu khanakhanakh-us, Eve ike manqat gembo-ein
(Met 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Ta kh̄ouwa-te nd̄ogo, Yesu Nqova Mbomambaqape mokho-te, khanakhanakh kandambá gendap. Yaq āv gene-guligulim nq̄ægo, “Tat, qo yan neka manqei-qape-ge Ev̄ez̄oza ndoqoqo. No ike kandambá qo-te. Zapa nd̄ogo, qoqa matavap q̄okhonáo, ti-te ndigu, ekeza kha z̄otezat neka matavap loloakh-us ezoqam ndivewe. Geté qo ti-te ndigu toqon̄o-vevezám, ezoqam ndigu ande av nakhei nqonqon me ndi:gu. Unimanqatín. Tát! Qoqa poev, āv t̄onegoám.”

²² Yaq Yesu manqat n̄ome ge-ein, “Gigiap neka matev ate nq̄ægo, Tat noqá zenda-té gen̄ové. Ezoqa m̄e:z̄otezák, ndego Yo gekha ezoqām. Eve mba me:otév. Neka ezoqa m̄e:z̄otezák, ndego Eve gekha ezoqām. Yo mba me:otév, neka ndigu v̄ez̄otéz, Yo Eve-qa yaq-te vevezam-qa ndez̄ogo.”

²³ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam-té genøqambún. Yaq ti-mba ndígu tezø-eín, “Zo khanakhanakh mbá qanegó, zo matev bøi nqazøte-qeivi, ndakin nqafakhanam.

²⁴ No nqazø-manqate: Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam neka kawakawa-za kopoáv, matev qeivi-qa ndøgoám, zo ndakin nqazo-qeivi. Geté ndigu qeiviáv. Neka ndigu manqat yoge-qa vøgoam, zo ndakin nqazoyoge. Geté ndigu yogeáv.”

Samalia ezoqam-qa yaya etæ manqat

²⁵ Khøuwa nøme, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam ndowáv. Ndego Yesu ambá gembo-matemateamín, gembo-ein, “Nømendim ezoqam. No gekha matév nómatønumāt, khandi miavmiáv vøténdáp?”

²⁶ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Gê, Mozes-qa guguna manqat áv khané-ein? Qo qoqo-geveam, gekha mokho qombóndáp?”

²⁷ Yaq ndego gendo-qavøiu, “Mozes-qa guguna manqat, āv qane-eín nqægo, ‘Kuku betaqagó, Evezøza-te, ndego qoge Mbumbukiam, uni qoqa mbøni-te neka uni qoge nqova-te neka uni qoqa bazaføgakh-te neka uni qoqa matavap-te. Neka ezoqa nøme-te, kuku āv tabetaqambe:gó, av qakeza kha-te, kuku ndaqambe:go.’ ”

²⁸ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Qo unimanqatín ndoqo-manqate. Qo matev āv tønégó. Yaq qo khandi ndòqondáp.”

²⁹ Geté ndego ezoqam, ekeza iz khakheinam-qa ndøgoám, yaq gendo-ein, “Gê, ezoqa nøme, gekha ezoqām?”

³⁰ Yaq Yesu gembo-qavøiu, emanqat me:votót, gembo-ein, “Ezoqa møndøgoám. Zelusalem taon-té gendowáv. Ambá Zeliko taon-té genø-visatín. Yaq nakhoa livin-qase ndøgu, pepen ezoqam ndøqás, vø-møvøinam, ndabua sasa mbokhofoem, vøzuim. Yaq sège-ivøvé. Ndego ambá vønanimin.

³¹ Yaq ta khøuwa iz kopo-te ndøgo, nakhoa-te ge:veam, Mbumbukiam-gé iziz ezoqam ndøgeavún. Yaq ndego ngenek ezoqam ge-omet, geveam, ndego nakhoa yaq-keoqá genøqantáv, vølvøvu.

³² Yaq matev até kopó, ta nakhoa-te ndøgo, Livai bawan-ak ndøgeavún. Yaq até ndegó-a, ngenek ezoqam ge-omet, geveam, ndego nakhoa yaq-keoqá genøqantáv, vølvøvu.

³³ Yaq vaev, Samalia bawan-ak ndowáv, ta nakhoa-te ndøgo, ngenek ezoqam vø-omet. Yaq ndego tanakh mbogó,

³⁴ te-te vøwav, nqamav-te oil neka waen ande mulømula me vømbøe-qouzam, sasa mboløvønam, ekeza donki-qa zita-te vø:ve.* Yaq okha ezoqam-qá venanqei nonqo khoev-té genøndáf, vømbø-kewagam.

³⁵ Yaq khøuwa nøme qandopave, ndego silva moni mokho menas ndø-upøzó, ndego okha ezoqam-qa khoev keoge ezoqam vømbø-etoam.† Yaq āv gembøe-eín nqægo, ‘Gèmbø-keogé, ngenek ezoqam. Yaq nango tøtøndo-qavan, qo fia nøme ande āv khoqoté-nqagivemēt, teqa kha-te, no fia ndægó.’ ”

³⁶ Yesu nqanek emanqat gumuvotot, yaq ndego Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, āv gembøebéváp nqægo, “Ge qó ndoqo-matavap? Ezoqa misika mokho-te nginik, matev eqeieqei, gekha ezoqām ndømatanam, te-te ndego, pepen ezoqam gizuim?”

³⁷ Yaq ndego Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam gendo-ein, “Ezoqam ndégo, tanakh gembogo, vømbøtøke.”

10:25 10:25 Met 22:35-40; Luk 18:18 **10:27 10:27** Deut 6:5; Lev 19:18 **10:28 10:28** Lev 18:5

* **10:34 10:34** Yaq Samalia ezoqam-a, yaq Zu ezoqam, qaqa matev zømbøgoám. Geté ndego Samalia ezoqam, tanakh mbogó, ndego Zu ezoqam, vømbøtøke. † **10:35 10:35** Nginiik moni mokho menas-qa fia, andé kandambá.

Yaq Yesu gembo-ein, “Nándav. Yaq até qó-a, matev āv toqotégoát.”

Yesu Mata neka Meli okha gezømat

³⁸ Khøuwa nøme, Yesu ekeza paev ezoqam namba, nakhoa gigeveat, yaq vemiav nøme-té gimøfakház. Ta vemiav-te ndøgo, sævam møndøgoám. Tuqa iz Matá. Yaq ndugu Yesu khoev-té gunukható.

³⁹ Ndugu yakhasuk møndømbo-goám. Tuqa iz Melí. Yaq ndugu Evezøza-qá zenda tokhotapak avønin-té gunøqóm. Nømendim manqat mbøe-ewagát.

⁴⁰ Geté Mata ndugu, khanakhanakh mbain, lou yakhapus gu-ifutat. Sasae khàpe mbøe-khouwév. Yaq ndugu tunøwáv ndøgo, Yesu vømbø-ein, “Evézøza. Ge qó ndoqo-matavap, nqanek matev egeiegeí, no nakhapus nqæsasaetet, yaq nogu nam, no tøkeeav ndøgo? Gèmbø-eín, nanduv, no yà benøtøké.”

⁴¹ Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Máta, Máta! Qo matev vinivinimba-qa yaq-te, khàpe qote-fofogeáp neka matavap khàpe qambe-khouwevát.

⁴² Geté matev kopo mba betaqambegó. Ngunuk Meli, matev mbomambaqape ndøndáp, noqa manqat ngu-ewaget. Yaq ezoqa kopømba mbain, tuviwam.”

11

Mbumbukiam-te toqo-guligulimat, taqa yaq-te

(Met 6:9-13; 7:7-11)

¹ Khøuwa nøme, Yesu manqei nøme-te geguligulimat, yaq qamømbøenavøem, ekeza paev ezoqa kopo nøme, āv gembøe-eín nqægo, “Evézøza. Ni guligulim-qa yaq-te qotínømand, av Zion, ndego ezoqa ibøkha iz etoam ezoqam, ekeza paev ezoqam ge:zømas.”

² Yaq Yesu gezø-ein, “Zo tozo-guligulimat, āv qazøté-manqatát nqægo, ‘Tát!

Qoqa iz yà beto-eqawát.

Qoqa Megeat Matev, bètøndowáv ni-te.

³ Khøuwa ate tæpavpavemat, ni lou gñi-etoám, av ni lou mbain nqati:gu.

⁴ Niqa manqa-zapazapa, sà betaqambo-navøemát.

Até ní-a, ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa, møndønimbo-navupatún, ni-te gimatønumatun.

Neka ni khamasim-te ndø-àmbám.’ ”

⁵ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Ge zó, ezoqa kopo, lova u-mbaqape zifu-qa khoev-te tema, vømømbó-eín av nqægo, ‘Nøfu. Flawa misika mba qonø-etoām.

⁶ Zapa ndøgo, noge nøfu nøme, manqei nøme-tē genømə. Yaq ndakin noqā khoev-tē genøfakhān. Geté no lou mbain vømbøe-etoām.’

⁷ Yaq qafu khoev mokho-te āv gendē-qavøiū nqægo, ‘Mòqo-nøuvān! Khoev mboqog mótøtokāz. Ni nīsømbiit, nakheis namba. Yaq kopømba mbain tæsuzam, lou vøtaqá-etoām.’

⁸ No nqazø-manqate: Ndego tesuzam, lou vømbó-etoām, ndøgo ambá ta zapaya ndøgo tenégō, ndego zifu ndembogo. Geté ta zapaya ndøgo tenésuzám, ndego ge:pouweam, yaq gigiap ate ndægo, ndego mbain ndøgo, vømbó-etoām.

⁹ Yaq nakémbá. No nqazø-manqate: Gèviám. Yaq Mbumbukiam ndøzø-etoám. Gèváo. Yaq zo ndòzo-qeivím. Gèkhaneám. Yaq Mbumbukiam zo mboqog ndøzø-mboqozó.

¹⁰ Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego, ndeviam, ndego ndòndáp. Neka gekha ezoqām ndego, ndevao, ndego ndòqeív. Neka gekha ezoqām ndego, mboqog-te ndekhaneam, ndego mboqog ndòmbo-mboqóz.*

¹¹ Gê, zo mokho-te, matev áv khanégo? Nakhasam eve zongøyam-qa temboviam, ndego wazeam mbó-etoām?

¹² O gava-qa temboviam, ndego lakalakoam mbó-etoām? Av taoká.

¹³ Zo manqa-zapazapa-us, ambá qazøtegó. Geté zo zøkeza nakheis, gi-giap eqeieqeí etoam mðzøte-zøté. Yaq av tægoat ndægo, zoge Zøve, yan-te ngo:yage, ndego Nqova Mbomambaqape nøme mba zømbó-etoám, gekha ezoqām ndigu, timbøe-viømemat.”

*Yesu av gimboe-einim nqægo, Saitan-qā bazaføgakh-tē genø-sasaeāt
(Met 12:22-30; Mak 3:20-27)*

¹⁴ Khøuwa nøme, Yesu manqa-khou ezoqam, nqova soqa mbongeatám. Yaq nqova soqa gembo-fakhan, ndego manqa manqate ndøngáz. Yaq ezoqa ewaqape, nqova ndafe kandambá.

¹⁵ Geté ezoqa nøme, áv gini-einim nqægo, “Ngenek nqova soqøsoqa, Belzebul-qá bazaføgákh gene-ngeasám, ndego nqova soqøsoqa-ge kawa.”

¹⁶ Neka ezoqa nøme ndigu, matemateam-qa mbogoám, neka teqa umin-giap matev qeivi-qa vømbøgoam.

¹⁷ Geté Yesu é-møndæ-otév, av ndigu gi:matavupam, teqa bazaføgakh ande áv khanēfakhan. Yaq ndego yaya zø-etá, taqa yaq-te, gezø-ein, “Bawan kopo tigoat, yaq ndigu livin-mbā gunumú-qatønēm, izuizu nakhag vøgonēm, nginik gékhoubám, até vømú-nasinim. Neka até evenáp-a, tiqatønem, yaq izuizu ndønøfeapāt, ndigu gemø-navøém.

¹⁸ Yaq Saitan-qa yaq-te, matev até kopó. Ndego ekeza kha livin-mba tumuqata, yaq ekeza kha namba vøenøfē, teqa bawan áv khanégoāt? Yaq nakémbá, zoqa manqat mokho mbaín, nandozo-manqate av nqægo, no nqova soqøsoqa, Belzebul-qā bazaføgakh-tē qatø-ngeasám.

¹⁹ No nqova soqøsoqa, amba Belzebul-qa bazaføgakh-te tøte-ngeasamin, av zo ndøzøte-manqate, yaq gê, zogí ezoqam, nqova soqøsoqa gekha ezoqam-qā bazaføgakh-tē ginø-ngeasumatun? Gê, Saitan-qā bazaføgakh-tē ginø-ngeasumatun. Av taoká. Yaq nakémbá. Tiqa matev møndø-unimanqatín, av nqægo, zoqa manqat mokho mbaín.

²⁰ No nqova soqøsoqa, Mbumbukiam-qá bazaføgakh-té qatø-ngeasumatún. Ndøgo zo áv qanezømás nqægo: Mbumbukiam-qa Megeat Matev, møndø-fakhán zo-te.

²¹ Neka nøme nqáne: Ezoqa bazaføgakh-qape, ekeza khoev-te bøibøi to:yøet neka sanqava kopoav vømbøgoāt, yaq teqa gigiap kopømbá. Ezoqa gembó-aqonamák.

²² Geté ezoqa uni bazaføgakh-us-qape-in tendowav, namba vøenøfē, yaq-mba vøzū, yaq ndego sanqava géviwám, ndego go:tawam, neka teqa gigiap vømbó-upøgim, vømø-etøomēm, ezoqa nøme namba.†

²³ Gekha ezoqām ndigu, no-te nøzøzaneav ndigu, ndigu nogí qaqa ezoqám. Neka gekha ezoqām ndigu, no ezoqa møvøbam-qa yaq-te tøkemav ndigu, ndigu ezoqa gèpanqasumít.”

* **11:10 11:10** Taqa manqa mokho av nqægo: Qo Mbumbukiam-te toqoqambuq, neka ande teqa mboqog-te me toqote-khanæmat, yaq ndego segékhatóq. Kopømbaqapé teqa bawan-te toqomø-oq. **11:15 11:15** Met 9:34; 10:25 **11:16 11:16** Met 12:38 **11:22 11:22** Kol 2:15 † **11:22 11:22** Ezoqa bazaføgakh-qape ndego, ekeza khoev-te bøibøi ndo:yøet, ndego Saitán. Geté ndego ezoqam uni bazaføgakh-us-qape-in, ndego yaq-mba tezu neka gigiap vømbó-upøgim, ndego Yesú. **11:23 11:23** Luk 9:50

*Matev soqaqape tɔfakhan, ezoqa manqa-zapa-te nqawa tevesez
(Met 12:43-45)*

²⁴ Yaq Yesu manqat nɔme ge:zɔmas, gezɔ-ein, “Nqova soqa ezoqam-te tefakhan, yaq ndego mbenga qaqaniap manqei-té gé-okhoát. Manqei eqeieqei-qa ndɔvawét, te:yagat. Geté qeiviav tɔgoat, ekeza manqat āv gené-eín nqágo, ‘Ság. Nɔkeza khoev-té qatɔveséz, ma qatɔnde-fakhan ndɔgo.’

²⁵ Yaq ndego nango tevesez, ta khoev ndɔgo viayáp neka gapuk mbaín.

²⁶ Yaq nangó genɔwáv, nqova soqɔsoqa seven nɔme vɔmɔndó-khatɔb, ndigu uni gi:soqɔsoqozam. Av teoká, av ndego ekezan nde:go. Yaq ndigu tindúzáv ndɔgo, namba vɔmɔqɔm. Yaq vaev-te ndɔgo, ndego ezoqam, teqa yage unimé:-soqá. Av taoká, av bugukhokhof ge:yagam.”

Unimanqatin khanakhanakh-qa yaq-te

²⁷ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ezoqa ewaqape-qa mokho-te, sæva kopo āv guni-akhá nqágo, “Sævam ndugu khanakhanakh mbá guabitigú, qo gui-ova neka tete vɔqā-etoumam.”

²⁸ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Unimanqatín, nandav. Geté uni khanakhanakh-in ndígu tɔzɔgoát, ezoqam ndigu, Mbumbukiam-qa Manqat ndiyɔgē neka manqa o-mba ndímbɔē-ndāpē.”

*Yesu ekezan, Ziona ge:khamas
(Met 12:38-42)*

²⁹ Ezoqam-qa bawan qakhouwewtat, Yesu-qa manqat gi-ewagat, yaq ndego āv gezɔmbe-eín nqágo, “Zo ezoqa ndakin nqazoyage, zo ezoqa soqɔsoqá. Zo umingiap matev qeivi-qa mba zɔgó. Geté zo matev nɔme zóqeivimák. Sa ndɔgo tozɔqeivím, av Ziona qambɔe-fakhan.

³⁰ Matev ndɔgo, Ziona qambo-fakhan, Niniva ezoqam āv qanezɔmás nqágo: Mbumbukiam ndokhofotáv. Yaq até ta matev ndɔgó-a, Ezoqam-ge Yo tɔmbo-fakhan, zo mé:zɔmás, zo ndakin nqazoyage, av nqágo, no Mbumbukiam ndokhofotán.

³¹ Mbumbukiam-qa Manqa Ovøyam Khøuwa Kandambaqape-te, ndugu Siba manqei kawa sævam kandambaqapu, segé-itán. Yaq ndugu zo ezoqa soqɔsoqa mé:zæb, zo ndakin nqazoyage. Zapa ndɔgo, ndugu qámbá gunduway, Solomon-qa matavap loloakh manqat vɔmɔmbɔ-ewag, ndego Izlael kawa ezoqam kandambaqape. Geté, nqáe! Ngenek ezoqam zo namba nge:go, ngenek Solomon ùnime:-lɔvuám. Geté zo teqa nɔmendim manqat ndapeáv.

³² Ta Manqa Ovøyam Khøuwa Kandambaqape-te, até Niniva ezoqám-a, vɔwān. Yaq ndigu zo ezoqa soqɔsoqa mé:zæb, zo ndakin nqazoyage. Zapa ndɔgo, ndigu manqa-zapazapa-te gigoam, mândo-qambúz, Ziona-qa manqat giyogem. Geté, nqáe! Ngenek ezoqam, zo namba nge:go, ngenek Ziona ùnime:-lɔvuám. Geté zo qambuzaneáv, teqa manqat qazoyogem.”

*Niqa matev waev-té qabegó
(Met 5:15; 6:22-23)*

³³ Yaq Yesu manqat nɔme ge:zɔmas, gezɔ-ein, “Lampa toqomag, yaq kopɔmba mbaín toqo-khonao o yakhav mokho-te voqotú-utáv. Geté lampa asɔzam nonqo-té qonɔwuá. Yaq gekha ezoqám ndigu, khoev-te ti-ozat, waev ndɔqeivát.

³⁴ Qoqa kha, waev b̄oi mbo-etoám. B̄oi eqeieqei t̄ogoat, yaq kha ate ndægo, waev-té qágoát. Geté b̄oi soqain t̄ogoat, yaq qoqa kha ate ndægo, b̄oivun-té qágoát.

³⁵ Yaq nakémbá. Aiyá qagó. Soqain ndøgo, ta waev ndøgo, qoqa mokho-te nandaqambu:gu, t̄ob̄oivun.

³⁶ Yaq nakémbá, qoqa kha ate ndægo, waev mokho-te mba t̄ugoat neka b̄oivun-qase mbain v̄øgoāt, yaq kha ate ndægo waev-ús, kop̄omba av-té, lampaq waev qo-te ndækhaev.”

Yesu Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat n̄omendim ezoqam gez̄øponqom

(Met 23:1-36; Mak 12:38-40)

³⁷ Yesu manqa manqate qam̄omb̄øe-nav̄øem, yaq Felisi ezoqa kop̄o, Yesu lou loge manqat mbo-eín. Yaq khoev-té gem̄ombo-ón, lou loge-te v̄øqom.

³⁸ Geté Yesu bugukhokhof zenda sunguziav, av tiqa matev qægoam, lou gilogin. Yaq ndego Felisi ezoqam, nqova mbondáf.

³⁹ Yaq Evez̄øza, ndego āv gemb̄øe-eín nqægo, “Zo Felisi ezoqam, zo kap neka melek, mumat mba zoto-sunguzumatún. Neka zo z̄økezan, até kop̄ó. Mumat-te ndo:go, eqeieqei. Geté zoqa mokho-te, gigiap qovetu matev neka manqa-zapazapa, m̄ond̄øm̄ø-t̄øtv̄øyám.

⁴⁰ Zo matavap mbain ezoqam, ge z̄o ndozo-matavap, Mbumbukiam ndego ezoqam gekhakhein̄øvem, mumat mba mb̄øé-khakheinam, geté mokho-te khakhein̄øp̄øteāv neka ndego otevatēāv, ndøgo mokho-te ndøugu? Av taoká.

⁴¹ Yaq nakémbá, gigiap nandav, zoqa melek neka kap nandu-nqeit̄øve, zo gigiap-av ezoqam zoz̄ø-etoám. Yaq nqáe! Gigiap ate ndægo, ndøgo t̄øz̄ømb̄øe-eqeieqei.

⁴² Zo m̄øzo-soqoéz, Felisi ezoqam. Zo até av̄øe gigiap uni khas̄økhasis-ín-a, qaz̄øt̄øndo-pe:tatun, z̄øq̄aq̄aemín, qaq̄ageap v̄øm̄ø-ten-in, yaq qatoat kop̄o Mbumbukiam vozomb̄ø-et̄ømemin. Matev khas̄økhasis av nqægo, zo m̄øzogoatún. Geté matev kandakanda, kop̄omba ande av ezoqa n̄øme-te, matev eqeieqei matanam matev, neka kuku matev Mbumbukiam-te, zo ḡèz̄ømbo-qasí:v. Matev eqeieqei khas̄økhasis tozogoat, ndøgo kop̄ombá. Geté gigiap-qape ndøgo, matev eqeieqei kandakanda tozogoat.

⁴³ Zo m̄øzo-soqoéz, Felisi ezoqam. Zo t̄øz̄ømbe-khaneát ndøgo, guliguli khoev-te, iz akhayapak-qá qonam nonqo-té qaz̄ó-qonumát, neka ezoqa ewaqape, maket manqei-te, zo khaiya mboma manqat vizap-us bez̄ø-manqate.

⁴⁴ Zo m̄øzo-soqoéz. Zo andé manqei-pakha ozap n̄øme me z̄øte:gó. Mumat-te ndøgo, bugug eqeieqei. Geté mokho-te ndøugu, kha m̄ønd̄ølanqá. Yaq ezoqa sogó-okhoát, mumat. Zapa ndøgo, ndigu z̄øtezateāv, av nqægo, nqanek ezoqa-pikia nge-ot̄øv̄e.”

⁴⁵ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq Mozes-qa guguna manqat n̄omendim ezoqa kop̄o, āv gemb̄øe-eín nqægo, “N̄oméndim ezoqam. Qo nqanek manqat nandoqo-manqate, qo até ní-a, iz s̄øqonimbu-ngi:wát.”

⁴⁶ Yaq Yesu gembo-qav̄øiu, “Unimanqatín. Até z̄ó-a, Mozes-qa guguna manqat n̄omendim ezoqam, zo m̄øzo-soqoéz. Zo ezoqa viniv-qape zoz̄ømb̄ø-awám. Yaq ezoqa amba-amba me:-eqagím. Geté zo zenda-qase aumáv, ezoqa vozoz̄ømb̄ø-t̄økeāt, ndigu nqanek viniv ndi-eqawat.

⁴⁷ Zo m̄øzo-soqoéz. Zapa ndøgo, zo Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqei ozap-te, khoev qaniqanimav zoz̄ø-puanumatún, zoqa matavap vesezu nonqo. Geté ndigu z̄økeza z̄øz̄økha-zapazapa-za nd̄øzitagát.

⁴⁸ Zo matev av nqægo ndozogo, yaq zo zò-unimanqatintét, av nqægo, matev ndøgo, zogi zøzøkha-zapazapa-za gigonem, eqeieqei. Ndigu gèzitagám, ndigu Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, yaq zo tiqa manqei ozap mumat, khoev qaniqanimav zozø-puanumatún.

⁴⁹ Mbumbukiam ekeza matavap loloakh-te, taqa yaq-te āv gene-eín nqægo, ‘No manqa vevezam ezoqam neka u-anim notøndó-khofosumát, ti-te. Geté nøme ndigu, pakhapakha zøkhanæmát neka matev soqøsoqa vøzøgoát.’

⁵⁰ Yaq nakémbá, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ate gi:goam gizitagat, Mbumbukiam manqei-qape ande ge:khakheinam, atema ndakin, taqa yaq-fia nqosøgeap, zo-té qanóbóí, zo ndakin nqazoyage,

⁵¹ ta zitøge matev ndøgo, qangaz, Eibol gilaem, qamat, atema Zekalaya vømølaem, yaq lou-qase-te ndøgo, ma Mbumbukiam-te søvakha gigiap giløvusumatun, yaq ndøgo, Mbumbukiam-qa khoev ndøwev, livin-qase ndøugu. No unimanqatín nqazø-manqate. Nqanek yaq-fia nqosøgeap, zo zóndapém, zo ndakin nqazoyage.

⁵² Zo mòzo-soqóéz, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam. Zo mboqog mboqogim nonqo, mòzo-khonøbém, Mbumbukiam-qa yaq-te zøtezat nonqo. Zo zøkezan onimáv, neka zo ezoqa nøme zòzømbø-kház, ndigu onim-qa ndigu.”

⁵³ Yesu nqanek khoev ge-ivav, yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Felisi ezoqam, qaqa matev ndøngazém, te-te. Yaq ndigu bevap vinivinimbá gimbogoam.

⁵⁴ Ambá gembø-matemateømemín. Yaq ndego manqat soqain te-einin, yaq ambá manqa ovøyam-té ginø-veemín.

12

Ezoqam-qa khavozam matev-qa yaq-te, gò:feazoát

(Met 10:26-27)

¹ Ndakin ezoqa kopoav-qapé gindupindam, Yesu-te. Taosen møndømø-løvú. Izuizum sège-tokhonømbemám. Geté Yesu bugukhokhof ekeza paev ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo, “Gò:feazoát. Felisi ezoqam ndigu, khavozam ezoqám. Tiqa matev, bugug eqeieqei ndøkeogé. Geté soqain. Neka tiqa khavozam matev, andé flawa poponøvem nonqo me me:panqavøemín, ezoqa nøme-te.

² Geté gekha matēv ndøgo, ndøgutøve, bavokhó qandó-fakhanám. Neka gekha manqāt ndøgo, ndøkxonøwe, ndøndo-veveám.

³ Manqat ndøgo, zo lovølova ndozo-manqate, yaq tøndo-paveat, ezoqa ewaqape sugumú-ewagét. Neka manqat ndøgo, zo khoev mokho-te, ezoqa nøme-qa gea-te sa ndozoto-potozu, bavokhó sugumú-vøndavét.”

Møe Mbumbukiam-te mbá qazinøgoát, ambá ndøgo, ezoqam-te

(Met 10:28-31)

⁴ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Nøfuap! No nqazø-manqate: Zo ndigu møe zøgō, ndigu ezoqa pakhapakha sa ndikhanæ. Zapa ndøgo, ndigu kha mba zøngiú. Geté taqa zita-te, ndigu matev nøme kopømba mbaín tizøgo.

⁵ Geté no ndakin nøtézømás av nqægo, zo møe gekha ezoqám zombógoát. Zo møe ndégo tozombó-goát, Mbumbukiam. Ndego bazaføgakh ambá ta-mba nqānek, qambøegō, ezoqa tezitag. Geté taqa zita-te, ndego kopømbaqapé, ezoqa gøinam-té gemø-nqagivém. Unimanqatín. Møe te-mbá tømbogó ndego.

⁶ Zo m̄z̄ote-z̄otéz. Pipisi nakheis-qa fia khapekhapémbá. Moni mokho-qasis menas, faev soqotéwí. Pipisi, fia khasøkhasis ambá ginigú. Geté Mbumbukiam ndezø-keôgé, ndigu. Ndego pipisiam kopo, manqa mate gembøé-navøemák.

⁷ Geté gèmbø-mataváp. Zo-te até zogí izúm-a, zoqa kawa-te ate nandigu, Mbumbukiam m̄ndø-gevebám. Yaq nakémbá. Zo m̄e ndògõ. Zo Mbumbukiam-qa b̄i-te, pipisi kopoav-qape ùni z̄ote-løvubám.”

*Ni mivi bizigú, Yesu-qa yaq-te
(Met 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ Yaq Yesu manqat n̄me ge:zomas, gezø-ein, “No nqazø-manqate: Gekha ezoqām ndego, ezoqam-qa b̄i-te te-unimanqatintat, av nqægo, ‘No Yesu-gē ezoqām,’ teqa yaq-te, até Êzoqam-gé Yó-a, Mbumbukiam-gi enzol ezoqam-qa bugug-te, āv gené-unimanqatín nqægo, ‘Ngenek nogē ezoqām.’

⁹ Geté gekha ezoqām ndego, ezoqam-qa b̄i-te noqa yaq-te to:nawam, teqa yaq-te, até nó-a, ndætonawám, Mbumbukiam-gi enzol ezoqam-qa bugug-te.

¹⁰ Gekha ezoqām ndego, Ezoqam-ge Yo-qa yaq-te, manqa soqøsoqa ndemanqate, ta manqa-zapa ndøgo, Mbumbukiam kopømbá, segembøé-navøém. Geté ezoqa Nqova Mbomambaqape-qa iz tengiu, Mbumbukiam teqa manqa-zapa gembøé-navøemák.

¹¹ Zo ezoqa Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te o megetapak-qa megemege-te o gekha kawakawa-za-qa megemege-te ti-itub, yaq zo ndøfòfògeáp av nqægo, ande gekha manqat me zozømbé-qavøiu o gekha manqat zó-einim.

¹² Zapa ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo, Nqova Mbomambaqape zø-ovøyám, zo ande gekha manqat me z̄oté-einim.”

Gigiap kopoav ezoqam, ndego gigiap sa gemøndatat, taqa yaya etæ manqat

¹³ Yesu ezoqa bawan-qape manqat gezø-manqatat, yaq livin-te ndøugu, ezoqa kopo āv gembøe-eín nqægo, “Nøméndim ezoqam, noge ata gèmbø-eín, tat-qa gigiap, yà bani-etøomém, ndøgo gini-ivav, genanim.”

¹⁴ Geté Yesu gembo-qavøiu, “Gê, no gekha ezoqām ndøve, qo neka qazøpikia tæzø-ein, av nqægo, ‘Zøve-qa gigiap āv qazøtē-etøomēm nqægo?”

¹⁵ Yaq Yesu ezoqa ewaqape, āv gezømbe-eín nqægo, “Aiyá qagó neka zøkeza kha, gèmbø-keogé. Zo gigiap me:qovètú. Ezoqam-qa yage, ambá av nqægo, gigiap kopoav-qape-tē qanotawē.”

¹⁶ Yaq Yesu yaya zø-etá, gezø-ein, “Ezoqa kopo m̄ndøgoám. Gigiap kopoav ezoqām. Ndego khae vømbøgoam. Yaq viav n̄me-te, ndego avøe gigiap kopoav-qapé qambo-fakhan.

¹⁷ Yaq ndego ezoqam gematøvem, ‘Av khatégõ? Noqa khoev ate nqæpuate løvøzupøteáv, avøe gigiap vøté-nqeitām.’

¹⁸ Yaq ndego āv gene-eín nqægo, ‘No nqáneq qægó. Lou nqeitam khoev awenege nó-evøzám. Yaq kandakanda ndakinak nópuán. Yaq lou tötú:nqeitām ndøgo, noqa gigiap n̄me namba.

¹⁹ Yaq taqa zita-te, no n̄keza mokho-mba āv qaté-eín nqægo, “No ndakin gigiap kopømbá. Viav kopoáv, no gigiap-qa nófòfogeapák. No ndakin pusa mba nótavát, lou vøelogāt neka ibøkha vøe-izumāt. Yaq no khanakhanakh mbá qatéyagát.”

²⁰ Geté Mbumbukiam gembo-ein, ‘Qo matavupav ezoqam, qo nqægo lova qónaqanim. Yaq gê, qoqa gigiap ate nandaqambe:go, gekha ezoqām ndøupøgim, ndoqo-khatiwi? Qó mbá!’ ”

²¹ Yesu nqanek yaya guzumbu-eta, yaq nøme āv gezømbe-eín nqægo, “Ndigu matev āv tözømbé-fakhán, ndigu gigiap sa timøndatet, ekezan nonqo, geté Mbumbukiam-qa bøi-te, gigiap ande mbain me ndi:gu.”

Zo gigiap-qa yaq-te ndøfofògeáp
(Met 6:25-34)

²² Yaq Yesu ekeza pæv ezoqam gezø-ein, “Yaq nakémbá, no nqazó-manqate: Zo yage-qa yaq-te ndøfofògeáp, av nqægo, gekha lou zólogāt. Neka kha-qa yaq-te ndøfofògeáp, av nqægo, gekha ndabua zó-uzumāt.

²³ Yage-qa mokho, taoká ndøgo, lou mba toqologat. Neka kha-qa mokho, taoká ndøgo, ndabua mba toqo-uzumat.

²⁴ Pipisi zøtézmēt! Ndigu avøe gigiap ogekhamáv, neka gendó-peanemák. Neka ndigu lou nqeitam nonqo khoev mbaín. Geté Mbumbukiam ndøzøkefé. Gèmbø-mataváp. Zo teqa bøi-te, pipisi ùni zøte-løvubám.

²⁵ Ge zó ndozo-matavap, ezoqa kopø te mokho-te tefofogeapat, ndego yage elavøqase ndømbó-seketet? Mbaín!

²⁶ Até nqanek matev-qasé-a, zo kopømba mbaín, tozo-matønømem. Av tægoat ndægo, yaq zo gekha zapá, matev nøme-qa yaq-te ndozo-fofogeap?

²⁷ Neka flawas zøtézmēt, ndi-umizan. Ndigu sasæ gonemáv neka ndabua potofumáv. Geté no nqazó-manqate: Até Solomón-a, ndego kawa ezoqam kandambaqape, gigiap mbomømboma kopøav-qape qambogoam, teqa ndabua bugug keoge mbaín, av flawas ndi:gu, tiqa bugug ndækeoge.

²⁸ Nginiq flawas, ndakin gagayag-te ndi-umianet, nakhamas-te ambá giní-pakhaéz, yaq gøinam-té ginø-nqagivemém. Geté Mbumbukiam ndabua bugug keoge eqeieqei zø-etoám. Mbumbukiam flawas ndabua eqeieqei ndezø-etoam, ndego zo nøme mba zømbó-uzám. Zoqa unimanqatin khapémbá, Mbumbukiam-te.

²⁹ Zo lou-qa yaq-te neka izam-qa yaq-te, matavap khapé bezømbe-khouwévát neka mbofofògeáp.

³⁰ Gigiap av nqægo upøgim-qa yaq-te, miavmiav bavokho-ak mba ndømataváp, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu, nqanek manqei-qape-te. Geté zoge Zøve, ndego møndæ-otév, gigiap av nqægo, zo bèzøgó.

³¹ Zo bugukhokhof Mbumbukiam-qa Megeat Matev mba zombóvawát. Yaq ndego zo nqanek gigiap nøme, ndøzø-etoám.”

Moni mendebam-qa yaq-te
(Met 6:19-21)

³² Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo møe ndøgǫ, zo ande sip nakhei misika mba ndøzøte:go. Zapa ndøgo, zoge Zøve-qa poev nqánek: Ndego teqa Megeat Matev zo zø-etoám.

³³ Gigiap nandøzøgo, gèwí. Yaq moni ndigu, tozoqasem, gigiap-av ezoqam zozø-etoám. Av tözøte-gonem ndægo, yaq zogi moni, yan manqei-té qazonø-møvøbumít. Ta manqei-te ndøgo, moni nqeisam nonqo ndigu, gékeqanimák. Neka moni ndigu, génasinimák. Neka aqona ezoqam, kopømba mbaín, tizømetam, neka khotet kopømba mbaín, tilouzim.

³⁴ Matev āv tözøté-goném. Zapa ndøgo, ma zoqa gigiap qaniqanim ndægo, até zoqá mataváp-a, sa ndøgo tógoát.”

Evezøza-qa qavøne nonqo, é-mozoto-khakheinám

³⁵ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo é-mozoto-khakheinám. Neka zoqa lampa até betøkháev.

³⁶ Zo andé nginik sasae ezoqam me me:gó. Khakheitáp. Ndigu ekeza kawa-qa tiokewaget, ndego sakhei etoam matev-te gewav, yaq khøuwa nøme nqawa tendoqavan, mboqog-te vøkhaneām, yaq ndigu mboqog nakhamas-té ginømbó-mboqozønám.

³⁷ Yaq ndigu sasae ezoqam khanakhanakh mbá ginígoát, kawa ezoqam tendoqavan, ndigu vøzømet, timbøe-tiawet. No unimanqatín nqazø-manqate. Ndego kawa ezoqam, tegi sasae ezoqam av te:zømet ndægo, yaq ndego sasae nonqo ndabua ndø-úz, lou loge-te qonam manqat vøzø-eïn-a, lou vøzø-qoqōng.

³⁸ Sasae ezoqam av ngi:gu, khanakhanakh mbá ginígoát, até ndøgó-a, tigi kawa ezoqam lova u-mba o nqøev-te tendoqavan, yaq ndigu tezømet, av nqægo, ndigu møndo:-khakheinām.

³⁹ Gèmbø-mataváp: Khoev eve amba te:-otevïn, av nqægo, ande gekha khøuwa iz-te, aqonam ezoqam tendowav, yaq ndego ambá gembótakák, khoev sa tembo-nqawain.

⁴⁰ Yaq até zó-a, zo vø:khakheinám. Zapa ndógo, Ezoqam-ge Yo, ta khøuwa-te ndógo tendéqaván, zo matavapøteav tøgoat, ndego tendoqavan.”

Yaya etæ manqat, sasae ezoqam eqeieqei neka sasae ezoqam soqaqape-qa yaq-té

(Met 24:45-51)

⁴¹ Yaq Pita Yesu gèmbobeváp, “Evézøza. Gê, yaya nqanek qoqo-eta, ni qoté-manqate, ó, ezoqa ewaqape qotē-manqate?”

⁴² Yaq Evezøza gèmbø-qavøiu, “Ge qô ndoqo-matavap? Gekha sasae ezoqām, ndego unimanqatin neka matavap loloakh-us? Sasae ezoqam unimanqatin neka matavap loloakh-us, av ngé:go. Tege kawa ezoqam, manqei nøme-te tewav, yaq ndego sasae ezoqam, keoge ezoqam teve, teqa khoev teqeivat neka tegi sasae ezoqa nøme, khøuwa eqeieqei-te lou vøzø-etoumāt,

⁴³ yaq vaev-te nqawa tendoqavan, teqeiv av nqægo, ndego sasae eqeieqei ndøgōt, yaq ndego sasae ezoqam kopømbá, khanakhanákh.

⁴⁴ No unimanqatín nqazø-manqate. Ndego kawa ezoqam, gigiap ate ndømbøego, keoge ezoqam ndégo tévé, ngenek sasae ezoqam.

⁴⁵ Geté ndego sasae ezoqam, av te:matavupat nqægo, noge kawa ezoqam nakhamas-te gendō-qavanāk, yaq ndego sasae ezoqa nøme kha zókhanæmāt, angana neka sakheis, neka lou loge møqæ vømbóyāt neka ibøkha soqa izam møqæ vøgoāt, yaq kawa mbó-okivāt,

⁴⁶ yaq tege kawa ezoqam, ta khøuwa-te ndógo tendéqaván, ndego sasae ezoqam khakheinøpøteav tøgoat neka otevatav vøgoāt, ndego tefakhan. Yaq kawa ezoqam, ndego sasae ezoqam, yaq-fia nqosøgeap mbó-etoám. Yaq-fia kandambá teta, te-te ndego. Yaq ndógo tenø-khofotáv, ma unimanqatinteav ezoqa nøme ndi:gu.

⁴⁷ Gekha sasae ezoqām ndego, tege kawa ezoqam-qa poev te-otev, gete khakheinøpøteav tøgoat neka teqa poev paeveav vøgoāt, ndego yaq-fia nqosøgeap kandambá tendap.

⁴⁸ Geté gekha sasae ezoqām ndego, tege kawa ezoqam-qa poev otevatav tøgoat, neka matev soqain vøgoāt, ndego yaq-fia nqosøgeap andé khapémbá tendap.

Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam otevat kandambaqape gèmbø-etoam, yaq ndego nqawa kandambaqapé sa bembo-qavøiu. Neka gekha

ezoqām ndego, Mbumbukiam gigiap o matev kopoav teqa zenda-te go:ve, yaq ndego nqawa kandambá sa bembo-etoám.”

*Ezoqa géqaqáb, Yesu zapaya
(Met 10:34-36)*

⁴⁹ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “No nqanek manqei-qape-te, gøinam mboqotøve-qa nøgeavún. Neka noqa poev kandambaqape nqáneq: Ambá gewagimín.

⁵⁰ Geté no ibøkha iz vini bàtøkhæ-ndáp. Yaq no mbøni vaev kandambá, taqa yaq-te, atema matev ate ndægo, vømø-navøëm.

⁵¹ Ge zô ndozo-matavap, no nqanek manqei-qape-te, ezoqa sambi etoam-qa nøgeavun? Av taoká. No ezoqa qaqaqa-qa nøgeavún.

⁵² Ndakin matev āv qanéfakhán nqægo: Khoev kopo-te ezoqam faev tiyagat, ndigu ndøqatøném. Ezoqa misika, ezoqa menas gésanqáb, neka ezoqa menas, ezoqa misika vøsanqāb.

⁵³ Eve yo ndøsanqáo, neka yo eve vøsanqáo. Evo yu ndøsanqáo, neka yu evo vøsanqáo. Zakhapuka ziwap ndøsanqáo, neka ziwap zakhapuka vøsanqáo.”

*Yesu-qa yaq-te, mokho vømbo-ndapém neka vøqambuz
(Met 16:2-3)*

⁵⁴ Yesu ezoqa bawan-qape manqat nøme gezø-ein, “Zo ozoz qazo-qeivimin, khøuwa sininim tøwuøyav, yaq zo nakhamas-te āv qazøte-einimín nqægo: Qæ ndølanqā. Yaq unimanqatín. Qæ sège-lanqáin.

⁵⁵ Neka yaq sanqa khamøe qando-feain, yaq zo āv qazøte-einimín nqægo: Khøuwa tatas-qape ndøyøët. Yaq unimanqatín. Khøuwa tatas-qape sège-itanín.

⁵⁶ Zo khavozam ezoqám, zo ndozo-manqate av nqægo, ‘Ni Mbumbukiam møtinøtēn.’ Zo manqei neka khaiya qazo-qeivimin, yaq zo møzøte-zøtezín, av nqægo, khaiya ande āv khanégoāt. Geté zo matev nqazo-qeivi, av ndakin nqæfakhate, zo gekha zapâ, taqa mokho ndapeav ndozogo?”

*Mbumbukiam-te nakhamas-té qanøqambúz
(Met 5:25-26)*

⁵⁷ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zo gekha zapâ, zøkhapus mokho-mba matavapøteav ndøgo, gekha matēv ndøgo, eqeieqei ndøgo?

⁵⁸ Gømbo-mataváp. Qo ezoqa nøme-te moni ndiqambo-løfoke, yaq ndego qo manqa ovøyam-te ndapaqat-qa tegoat, qo manqat vøkho-khakheinám, te namba, ate av-té nakhoa-te tøzøte-apet. Soqáin ndøgo, ndego qo manqa ovøyam megeat ezoqam-qa zenda-te teve, yaq ndego qo polis ezoqam-qa zenda-te vøvē, yaq ndego qo ndimbula-te sasa ndø-utāq.

⁵⁹ No nqataqá-manqate. Qo ndøgo naqanøká qotøndó-fakhaqák, atema fia ate ndægo voqotumúgū.”

13

Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-te qambuniav tegoat, ndego gemø-navøém

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa nøme Yesu namba gi:goam, emanqat āv gimboe-vototém nqægo: Gelili ezoqa nøme, Mbumbukiam-te søvakha gigiap ndølvusumát. Yaq ate av-té, etoam matev gi:goat, Pailøt-gi nakhag ezoqam, gèzitág. Yaq av nqægo, tiqa kouk, søvakha gigiap-té qanø-o:á,

ndigu Mbumbukiam-te etoam nonqo lou-qase-te go:-aomem, neka tiqa kouk namba vømō-tøkua.

² Yesu nqanek emanqat ge-ewag, yaq āv gezømbe-eín nqægo, “Ge zô ndozo-matavap, ndigu ezoqam, nqanek matev qazøfakhan, tiqa manqa-zapazapa kandambâ, áv táoka, ndigu Gelili ezoqa nømme-qa manqa-zapazapa? Yaq nakêmbâ, nqanek matev qazøfakhan ti-te?”

³ Mbaín! Geté no nqazø-manqate: Zo Mbumbukiam-te qambuzaneav tøgoat, yaq até zó-a, zo ate ndøzøte:go, āv tøzømé-nasiním.

⁴ Neka ge zô ndozo-matavap, ndigu ezoqa 18 gipakhaez, Siloam kewan-qasi avønín-te ndøgo, khoev eqawat-qape qandonqoe, tiqa manqa-zapazapa kandambâ, áv táoka, ndigu ezoqa nømme-qa manqa-zapazapa, Zelusalem taon-te ndiyage?

⁵ Mbaín! Geté no nqazø-manqate: Zo Mbumbukiam-te qambuzaneav tøgoat, yaq até zó-a, zo ate ndøzøte:go, āv tøzømé-nasiním.”

Yaya etæ manqat, fig tae vi:mav qagoam

⁶ Yaq Yesu yaya zø-etá, gezø-ein, “Ezoqa møndøgoám, ekeza waen khæ-te, fig tae vømbōyam. Yaq tae nanga-qa gemøkewag, vi:pøtéáv.

⁷ Yaq ndego tege sasae ezoqam, khæ gembøe-kewagam, āv gembøe-eín nqægo, ‘Nqæ! No nqanek tae-te, nanga viam-qa nømbøe-kewagám. Viav misiká. Geté vi:máv. Sáq! Qókhavoé. Manqei mo:khazú.’

⁸ Geté yaq ndego sasae ezoqam gendo-qavøiu, ‘Khanánqa. Tae nqanek até betøkhæyá. Viav kopo nømme bètøkho-ngeatám. Tae zapa-te nqanek, manqei mumat bàtøkho-nqagím. Yaq pakhakh notóqouzám.

⁹ Eisa, viáv nømme qanéviám. Geté mbain tøgoat, kopømbá. Soqó-khavoé.’ ”

Yesu Sabat khøuwa-te, sævam zita køfi:v gukhakheinøvem

¹⁰ Sabat khøuwa nømme, Yesu Zu ezoqam-qa guliguli khoev nømme-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat,

¹¹ yaq nqæ! Sævam kopo møndøgoám. Ndugu nqova soqa mbøigoám, ndego enqoni vømbō-etoam. Viav kandambá gumbøigoam. Viav ate qægoam 18. Yaq ndugu zita køfí:v. Kopømba mbaín, ndaføyamba vøe-itān.

¹² Yesu ndugu sævam gu-omet, yaq sègembo-akhá, vøndōwav, yaq gumbo-ein, “Ngólam, qo mòqo-eqeieqei-éq. Qoqa enqoni nandav, møndøqanavøém.”

¹³ Yaq ndego zenda mbøevé. Yaq nqova mbaín, ndugu sège-eqeieqei-év, ndaføyamba vø-itān, Mbumbukiam-qa iz sasa ndø-eqa.

¹⁴ Geté ndego Zu ezoqam-qa guliguli khoev megeat ezoqam, khanakhanakh mbaín, Yesu ngunuk sævam, Sabat khøuwa-te guikhakheinøvem. Yaq ndego ezoqa āv gezømbe-eín nqægo, “Sasae khøuwa ate ndi:gu, síks. Ta khøuwa-te ndøgo tøzøtøndé-okhoát, eqeieqezat-qa tozogoat. Ambá ndøgo, Sabat khøuwa-te.”

¹⁵ Yaq Evezøza gembo-qavøiu, “Zo khavozam ezoqám. Até zó-a, zo sasae sòzogoatún, Sabat khøuwa-te. O gê, zo Sabat khøuwa-te, kao o donki nqovotumáv, neka ibøkha-te ituimáv. Av taoká. Zo mòzogoatún.

¹⁶ Até ngunuk sævám-a, Eibleem-gú ziú. Geté Saitan viav kopoav-qapé gumøvøitam. Ate qægoam 18. Yaq ge zô ndozo-matavap? Ngunuk kopømba mbaín, Sabat khøuwa-te tu-eqeieqei-ev. Av taoká. Kopømbaqapé!”

¹⁷ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq tegi qaqa ezoqam ate gi:goam, mivi ndøndapém. Geté ndigu ezoqa nømme, khanakhanákh, Yesu matev kandakanda ate qægoam, gematønumam.

Masted tae nanga-qa yaya etæ manqat
(Met 13:31-32; Mak 4:30-32)

¹⁸ Yaq Yesu gezø-ein, “Gê, Mbumbukiam-qa Megeat Matev ande gekhâm? Gekhâ nôtékhamás?

¹⁹ Masted tae nanga nôtékhamás. Ndigu khapikhapímbá. Geté ezoqa, nanga kopo khae-te tezøgeakh, yaq ndigu gèkhouwezín, vømø-tae-in, neka pipisi tang-te sasa mo:viviamin.”

Flawa poponøvem nonqo-qa yaya etæ manqat
(Met 13:33)

²⁰ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Gê, Mbumbukiam-qa Megeat Matev gekhâ nôtékhamás?

²¹ Flawa poponøvem nonqo nôtékhamás. Sakheis khasøkhasis ndø-upøgimatún, khapémbá, flawa-te vøu-pomogimimin. Flawa poponøvem nonqo, khapelavøqase ambá qanegó, neka flawa kandambā. Geté flawa ate ndi:gu, sègemø-popoezín.”

Yaya etæ manqat, mboqog khapelavøqasi-qa yaq-te
(Met 7:13-14, 21-23)

²² Yesu nakhoa gegeveat, Zelusalem taon-te gemat, ta taon neka vemivemiav-te ndøgo, nakhoa-te qo:goat, Mbumbukiam-qa manqat me:zømesimát.

²³ Yaq ezoqa nøme, Yesu āv gembøbeváp nqægo, “Evézøza. Gê, ezoqa khapímbá, tikhandī:z?”

Yaq Yesu ndigu gezø-qavøiu,

²⁴ “Bazaføgakh ndø-asáz. Mboqog khapelavøqasi-té qazomø-óz. No nqazø-manqate. Ezoqa kopoáv, onim-qa tigoat. Geté kopømba mbaín.

²⁵ Khoev eve mboqog to:tokaz, yaq zo bavokhó sozotówán, vozó-khanæmēm. Yaq zombó-viømém, ‘Evézøza. Mboqog qoní-mboqozó!’ Geté yaq ndego tendo-qavøiu, ‘No zo nøtenøtenák. Zo gekha manqei-ák?’

²⁶ Yaq zo tozombo-qavøinam, ‘Ni lou zilogám neka ibøkha zi-izumám, qo namba, neka qo niqa vemivemiav-te, mòqoti-nømendimám.’

²⁷ Geté ndego nangó genøzø-qavøiú, tezø-ein, ‘No zo nøtenøtenák. Zo khazonø-goam? Mòzozáv, zo manqa-zapazapa-us ezoqam ate ndøzøte:go.’

²⁸ Zo zó-eivumát, neka khaya vozó-vivisumát, Eibleem neka Aezek neka Zekop neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ate ndi:gu tozo-zømet, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te tigoat, getē zo bavokhø ginø-nqagevēm.

²⁹ Ezoqa khøuwa fakhanam neka khøuwa sininim neka sanqa-sanqa-té gindúzáv. Yaq ndigu Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, lou loge kandambaqape-té genøqonáv.

³⁰ Nqæe! Ezoqa nøme, ndakin ndindopaev, ndigu gó:megetát. Neka nøme ndigu, nduo-megetap, ndigu gendópavát.”

Yesu Zelusalem-ak-qa mbøni qambova
(Met 23:37-39)

³¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Felisi ezoqam ndozáv, Yesu vømømbø-einim, “Nqanek manqei mòqo-iváv. Viní qonøqáv. Zapa ndøgo, Elod qo løvøqa-qa qagó.”

³² Geté Yesu gezø-ein, “Ngenek khavozam ezoqam, Elod, āv qazømbø-einim nqægo, ‘Nqæe! No nqægo neka qasun, nqova soqøsoqa sængiasumít,

ezoqam-qa mokho-te ndu:gut, neka ezoqa vøe-khakheinøvemēt. Yaq khøuwa timønø-misika-ez, no sasae nutumúkhóu.

³³ No nakhoa até banø-geveét. Sæmá, nqægo neka qasun neka qapunum, atema Zelusalem taon-te vøemø-fakhān. Zapa ndógo, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, kopømba mbaín, manqei vini-te tilaem. Zelusalem taon-te mbá giabemø-laém.*

³⁴ Zelusalem, Zelusalem, qo Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam pakhapakha ndoqozø-khaneam, neka nandí ndōqōtē-zītōgē, ndigu Mbumbukiam qo-te ndendo-khofosam, no khøuwa kopoáv, qogi ezoqam baqa amba nøzømbe-eqatám, kopømba ande av kokolok evo nduigu, nakheis gukhatobin, ekeza taf mokho-te vø-ozin. Geté qo gèqambo-qasi.vám.

³⁵ Nqáe! Zoqa khoev nqanek, ezoqam mbaín, segégoát. No nqazø-manqate: Zo no nango naqanøká zónømendamá. Geté ta khøuwa-te ndógo, sa tōzōté-nømendám, zo tozo-einim, av nqægo, 'Mbumbukiam ngenek ezoqam bèkhakheinøvem, Evezøza-qa iz-te ngegeav!' "

14

Yesu Sabat khøuwa-te, ezoqa gekhakheinøvem

¹ Sabat khøuwa nøme, Yesu lou Felisi iz akhae ezoqam-qá khoev-té gemølóg. Yaq ndigu bøi mba mbotakém, ande gekha matev me ndómatanām.

² Yaq nqáe! Ezoqa tendowáv ndógo, Yesu-qa megemege-te vø-itan. Ndego bov neka pingim gèmbø-boqotám.

³ Yaq Yesu ndigu Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Felisi ezoqam, āv gezømbe-beváp nqægo, "Gê, kopømbâ, Sabat khøuwa-te ezoqa toqo-khakheinøvem, ó, khafeáp?"

⁴ Geté ndigu yaq qavøiwateáv. Yaq Yesu ngenek ezoqam, zenda mbøevé, vøkhakheinøvem, sasa ndøkhotav.

⁵ Yaq Yesu gezø-ein, "Zonømbé-einim. Zo nqazo-qonøve, ezoqa kopo, Sabat khøuwa-te, yo o kao ibøkha ozu-te tumbøe-van, yaq gê, ndego sa ndø-ivav? Av taoká. Geté nakhamas-té genøliváv. Até ndøgó-a, Sabat khøuwa-te tōgoat."

⁶ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu kopømba mbaín, manqat vømbøé-qavøinām.

Qo qakeza iz toqovoa, yaq Mbumbukiam ndø-eqoqø

⁷ Yesu nqanek lou loge-te goeam, yaq ezoqa tezømét ndógo, ndigu ezoqa kandakanda-qá qonam nonqo-té gimøqonám. Yaq Yesu yaya zø-etá, taqa yaq-te, gezø-ein,

⁸ "Qo ezoqa sakhei etoam lou loge-te tekhatøq, yaq ezoqa kandakanda-qa qonam nonqo-te ndòqōm. Soqáin ndøgo, ezoqa iz-akhae-qape tendowav,

⁹ yaq ndego ezoqam, ma qo ge:khatoq, teqa-ein, 'Qoqa qonam nonqo, ngēnek qombō-etoām,' yaq qo mivi voqóndāp, khokho ezoqam-qa qonam nonqo-te sasa qomøqōm.

¹⁰ Geté ezoqa lou loge-te tekhatøq, yaq khokho ezoqam-qá qonam nonqo-té qamøqōm. Yaq ndego ezoqam, qo ma ge:khatoq, tendowáv ndógo, qo vøqá-ein, 'Nøfu. Nqáneq qoqonø-qóm, ezoqa kandakanda-qa qonam nonqo-te.' Yaq av nqægo, qoqa iz gó:-eqatát, ezoqa ewaqape-qa bøi-te, ndigu qo namba lou-qase-te tiqonavat."

* **13:33 13:33** Yesu Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam ge-ein, ekezan me-ein. **13:35 13:35**
Psa 118:26 **14:3 14:3** Luk 6:9 **14:5 14:5** Met 12:11; Luk 13:15 **14:8 14:8** Prov 25:6-7

¹¹ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego, ekeza iz te-eqatat, teqa iz gévoatát. Neka gekha ezoqām ndego, ekeza iz tevoatat, teqa iz gó:-eqatát.”

Kopømba mbain, ti-mba toqozø-tøkeat ndigu, yaq tiqa-qavøitat

¹² Yaq Yesu ndego ezoqam, ma lou loge-te ge:khato, āv gembøe-ein nqægo, “Qo lou loge kandambaqape toqo-khakheinam, khøuwa muin o khagus, qo ambá av nqægo, qogi qafuap o namba-qaniap o qakeza ezoqa nøme o gigiap eve ezoqam, ndigu khoev avønin ndiqapuate, ti-mba ndígu toqókhatób. Av toqotegoat ndægo, yaq ndigu qo até tiqá lou loge-té-a, segé-khatoqabém. Yaq qoqa yaq-fia sa ndøgo tøqágoát. Yaq-fia nøme mbain.

¹³ Geté lou loge toqo-khakheinam, yaq gigiap-av ezoqam neka bov o pingim soqøsoqa ezoqam neka kagi ezoqam neka bøi waev mbain ezoqam qókhatób.

¹⁴ Av toqotegoat ndægo, qo kopømbá, khanakhanákh. Zapa ndøgo, ndigu kopømba mbain vøqambé-qavøinām. Geté yaq-fia ndøgo toqomøndáp, ezoqa eqieieqi løvøte-te tindusuz.”

Yaya etæ manqat, lou loge kandambaqape-qa yaq-te, ezoqa qazømbo-qasi (Met 22:1-10)

¹⁵ Ezoqa nøme, ndego lou namba gi:logat, nqanek manqat ge-ewag, yaq ndego Yesu āv gembøe-ein nqægo, “Ezoqa khanakhanakh mbá giabitigú, ndigu Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, lou loge kandambaqape-te ndøgo, lou timølog.”

¹⁶ Geté yaq Yesu gembo-qavøiu, “Unimanqatín. Geté qoté-ewāg, nqanek emanqat:

Ezoqa møndøgoám. Ndego lou loge kandambaqape ndøkhakheinám. Yaq ndego ezoqa kopoáv gezø-akhayam, teqa lou loge-te tinduzav.

¹⁷ Yaq lou loge khøuwa qamø-khantaz, ndego tege sasae ezoqam ndøkhofotáv, ti-te ndígu, vømøzø-ein, ‘Mòzotøndozáv. Lou møndømu-khakheinám.’

¹⁸ Geté ndigu ezoqa ewaqape, tanakh manqat mbo-einím. Kopømba mbain vøndézāv. Nøme ndego gendo-ein, ‘No manqei nowí. Yaq bàmønáv, bamøqeiv. Tanakhambá. Kopømba mbain, vøtøndénāv.’

¹⁹ Ezoqa nøme ndego gendo-ein, ‘No kao nowí. Ate gi:goam tén. Avøe manqei khayam nonqó. Yaq ndakin nømé-khamasím. Tanakhambá. Kopømba mbain, vøtøndénāv.’

²⁰ Ezoqa nøme gendo-ein, ‘No sævam no-okí. Yaq kopømba mbain, vøtøndénāv.’

²¹ Yaq ndego sasae ezoqam gèndoveséz, ekeza kawa ezoqam, manqat vømømbø-ein. Ngenek nqanek manqat ge-ewag, yaq qaqa ndøgó, ekeza sasae ezoqam vømbø-ein, ‘Ság. Nakhoa kandakanda neka khasøkhasis-té soqóqáv, taon-te ndøgo. Nakhamas-té. Yaq gigiap-av ezoqam neka bov o pingim soqøsoqa ezoqam neka bøi waev mbain ezoqam neka kagi ezoqam qotøndókhatób, voqotøndó-itüb.’

²² Yaq ndego sasae ezoqam matev gumugu, av kawa ezoqam gembøe-ein, nango vøndøqavan, yaq āv gembøe-ein nqægo, ‘Káwa ezoqam. No ezoqa møtøndo-khatób, av manqat qoqonømbe-ein ndægo. Geté qonam nonqo nøme, ndøløvûzáp.’

²³ Yaq kawa ezoqam gembo-qavøiu, ‘Taon bavokhó qonóqáv, ta nakhoa vinivinimba-te ndo:go. Yaq ezoqa qomøzø-pouwá. Bètøndozáv. Noqa khoev-te, ùni betetøváb.

24 No nqazø-manqate: Ndigu ezoqam, no bugukhokhof qazø-akha, qazømbø-qasi, ndigu ezoqa kopø, noqa lou loge kandambaqape-te, gemø-onák.’ ”

Vøkhæ-matøvé, Yesu paev-qa toqombo-goat
(Met 10:37-38)

25 Khøuwa nøme, ezoqa bawan-qape kandambá, Yesu namba nakhoa-te gi-apat. Yaq ndego tønøqambún ndøgo, ndigu gimbopavam, vøzø-ein,

26 “Gekha ezoqām ndego, no-te tendowav, gete ndego ekeza eve neka evo neka zas neka nakheis neka namba-qaniap sanqabeav tøgoat neka atē ekeza yagé-a, sanqaweav vøgoāt, ndego kopømba mbaín, noge paev ezoqam tegoat.

27 Neka gekha ezoqām ndego, ekeza tae mutui eqawateav tøgoat, no vønøndó-paæv, ndego kopømba mbaín, noge paev ezoqam tegoat.

28 Gømbø-mataváp. Zo ezoqa kopø, khoev eqawat-qape weve-qa tegoat, ndego bugukhokhof bètøkho-matøvé, av nqægo, taqa fia gekhâm, atē vømúkhøu.

29 Soqáin ndøgo, ndego sement mba tezav o uk mba te-asaz, yaq ndego kopømba mbain tøgoat, khoev sasae ate ndægo temøkhøu, zapa ndøgo, moni mbaín. Av tægoat ndægo, yaq ezoqa ewaqape, khoev timbo-qeivimat, gévøngi:namát,

30 sasa ndø-einimát, av nqægo, ‘Ngenek ezoqam khoev sasae amba me:ngáz. Geté kopømba mbaín, vøekhøu.’

31 Neka nøme nqáne: Kawa ezoqam tegoat, yaq ndego tegi nakhag ezoqam ten taosen namba, nakhag gone-qa tegoat, kawa ezoqa nøme namba, ndego nakhag ezoqam tuenti taosen ndimbugu, yaq ndego bètøkhæqóm, vømatøvé, av nqægo, teqa khagua pemé-eqā, penømakhaya.

32 Geté teqeiv av nqægo, kopømba mbaín, yaq ndego u-anim bekhofotáz, kawa ezoqa nøme-te, ndego ate av-té qambaqape te:goat. Yaq ndigu sambí manqat manqate-qa bemømbø-viømé.”

33 Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, yaq āv gezømbø-eín nqægo, “Zó-a, kopó. Gekha ezoqām ndego, ekeza gigiap ate ndægo, zita wuøeav tegoat, ndego kopømba mbaín, noge paev ezoqam tegoat.”

Ngalam-qa yaya etæ manqat
(Met 5:13; Mak 9:50)

34 Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Ngalam gigiap qanimáv. Geté mokhov tømømbøe-navøem, yaq nqawa áv kiní-ngalam-mokho-mba-ēz?

35 Ngalam av ngi:gu, mokho mbaín. Atē ndøgó-a, manqei namba toqote-qambua, avøe ewa etoam nonqo, kopømba mbaín. Soqó-ogizó.

Gekha ezoqām ndego, gea tømboqat neka yoge kopømba vømbógoāt, yà beyogé!”

15

Sip kopø gu-ewan, yaq nqawa gufakhan, taqa yaya etæ manqat
(Met 18:12-14)

1 Khøuwa nøme, teks moni upøgim ezoqam neka manqa-zapa-us ezoqam kopoáv, Yesu-te gindupindam. Manqat yoge-qa mbozáv.

2 Yaq Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, Yesu manqa mbogevé, gi-einim, “Ngenek gekha zapâ, manqa-zapa-us ezoqam namba ndi:tøkuat neka lou namba ndi:loge?”

3 Yaq Yesu yaya zø-etá, taqa yaq-te, gezø-ein,

⁴ “Zo ezoqa kopo, sip wan andled timbogoat, yaq kopo gembō-ewān, yaq gē, ndego gekhā ndógō? Ndego ndigu nainti-nain nōme, segéziváz, ta manqei-te ndogo, gagayag gilogatun, nōme-qa vómóvaō, ndugu gumbo-ewan. Yaq até gembóvawét, atema vómō-omēt.

⁵ Yaq tu-omet, ndego khanakhanákh. Yaq nqanqa-té gunóvé,

⁶ sasa ndóqanāo, vóqavān. Yaq ndego zifuap neka ezoqa nōme, avōnin timbo-puatat, tenzó-akhá ndogo, vózó-eín, ‘Vòndozáv. Khanakhanakh zígoném, no namba. Zapa ndogo, sip kopo qanombo-navupam, mōe-omēt.’

⁷ No nqazó-manqate: Yan-te nqo:go, matev até kopó. Khanakhanakh ndogo, tindapem, manqa-zapa-us ezoqa kopo, Mbumbukiam-te teqambun, ndogo gemó-lóvuám, av khanakhanakh ndogo, ezoqa egeiegei nainti-nain-qa yaq-te tózombe-goat, ndigu ndimatavap, ni kopømbaqapē Mbumbukiam-te qambuniav tøgoat.”

Sæva kopo, moni mokho gimbo-nasiniapam, yaq nqawa guzømet, taqa yaya etæ manqat

⁸ Yaq Yesu yaya nōme gezø-eta, gezø-ein, “Sæva moni mokho ten timbogoat, yaq kopo gembō-nasinim, yaq gekhā ndógō? Ndugu lampa ndómág, khoev vóviayām. Yaq unimé:-vawét, atema vómózømet.

⁹ Yaq moni mokho tuzømet, zifuap neka ezoqa nōme, avōnin timbo-puatat, tunzó-akhá ndogo, vózó-eín, ‘Vòndozáv. Khanakhanakh zígoném, no namba. Zapa ndogo, moni mokho ndigu, ginø-nasiniapam, nango møezømet.’

¹⁰ No nqazó-manqate: Manqa-zapa-us ezoqa kopo, Mbumbukiam-te geqambunin, yaq Mbumbukiam-gi enzol ezoqam, até kopó, khanakhanakh āv tini-gonemín.”

Yaya etæ manqat, nakhei angana menas-qa yaq-te

¹¹ Yaq Yesu yaya nōme zø-etá, gezø-ein, “Ezoqa kopo møndøgoám. Nakhei angana menás gimboam.

¹² Yaq khøuwa nōme, yo okho-qase até gendego, eve vombō-ein, ‘Tát! Gigiap ndogo, no ata namba toqoni-etoam, qo toqo-lawaqape-eq, no é-moqonømbe-etoám ndakin.’ Yaq eve até gendego, ekeza gigiap ate ndægo, lívin-mbá gunumu-qatatát, nakhei menas vózø-etoam.

¹³ Khapé outøpøteáv, yaq okho-qase ekeza gigiap gèwí. Yaq manqei nōme-té genøwáv. Qámhá. Yaq tegi moni, khokho matev-té genø-nqagivemát.

¹⁴ Yaq moni até gi:goam gumukhoub, vikia seke ndøfakhán, ta manqei-te ndogo, yaq ndego lou mbaimbai vombōpa.

¹⁵ Yaq ndego mo-manqei-anim ezoqam tøke-qa gemboviam, ndego bøsi nen-té genø-khofotumám, lou vómøzø-etoamin.

¹⁶ Yaq ndego ifi kandambá qambo-vinumam. Geté ezoqa lou etoumáv. Yaq ndego bøsik-qá lou soqaqape loge-qa mbogoám.

¹⁷ Yaq matavap egeiegei qamøndæ-vesez, ndego ekeza manqat āv gene-eín nqægo, ‘Tat-gi sasae ezoqam ate ndi:gu, ndigu lou kopoáv ndiloge. Geté no, nòpotonám. No avōnín nōnaním.

¹⁸ Ság! Manqei nqanek, nō-iváv. Yaq tat-té qatóqaván. No āv qamømbó-eín nqægo, ‘Tát! No manqa-zapa nogó, Mbumbukiam-te neka qo-te.

¹⁹ No ezoqa egeiegeí mbá, qoge yo sekemba tægoat. Ság. No qoge sasae ezoqam mba nógoát.” ’

²⁰ Yaq ndego até gendego, ta manqei ndogo gè-iváv, eve-te sasa ndøwav. Ndego qambaqape, ambá genegeavún. Yaq eve sège-omēt. Yaq

tanakh mbogó. Yaq até gendego, tenøvuáo ndógo, yo vøm̄-møvøiu, sasa ndøngenøtam.

²¹ Yaq yo gembo-ein, ‘Tát! No manqa-zapa nogó, Mbumbukiam-te neka qo-te. No ezoqa eqeieqei mbá, qoge yo sekemba tægoat.’

²² Geté eve ekeza sasae ezoqam zø-akhá, gezø-ein, ‘Nakhama ndógó! Nd-abua eqeieqei zotøndó-upøném, vozombó-uzømēm, neka kokosov-te mbimak khapelavøqasi vozombó-utözēm neka tamak vozombó-uzømēm.

²³ Kao-yu enaq-us vøndolaém. Yaq lou zílóg. Khanakhanakh-qape zígoném.

²⁴ Zapa ndógo, noge yo, andé genaním. Geté ndakin, møndø-khandí:v. Ndego gò:navupám. Geté ndakin, møndø-fakhán.’ Yaq lou loge ndøngazém. Khanakhanakh kandambá gígonem.

²⁵ Ta khøuwa-te ndógo, yo-khøuwa, khae-té gegoám. Yaq nango gendoqavan, khøev ge:khatoat, ndego ouv qaqayam ndø-ewág, ezoqa gi-ogimat.

²⁶ Yaq ndego sasae ezoqam mbo-akhá, gembobevap, ‘Gekhā ndógo, manqa khape qæfeaz?’

²⁷ Yaq ndego sasae ezoqam gembo-qavøiu, ‘Qaveqase ndoqaván. Yaq qave, kao-yu enaq-us ndølaváo. Zapa ndógo, ndego khanakhanakh kandambá, gomet av nqægo, te-te matev-qase nøme fakhaneav qagoam, gefakhan.’

²⁸ Geté ndego zapikia, nqanek manqat ge-ewag, ndego qaqa ndógó. Yaq poeveáv, lou loge-te te-on. Yaq eve ndøfakhán, onim-qa yaq-te vøm̄mbø-pouwa.

²⁹ Geté ndego yo-khøuwa, eve gembo-qavøiu, ‘Nqáe! No viav kopoáv, sasae nqataqago. Neka no qoqa manqat nqagímáv. Geté qo até naningus-yu kopó-a, etopøteáv no-te, yaq nogi nøfuand namba khanakhanakh vøtígonēm.

³⁰ Geté nandev qoge yo gendoqavan, ndego qogi moni ate ndi:gu mambe sakheis-te go:ngiæzo, yaq qo até qoqotøndego, kao-yu enaq-us voqombø-lavao.’

³¹ Yaq eve gendo-ein, ‘Ati. Qo no namba oskia qogó. Neka gigiap ate nqanømbe:go, ndógo qoqá.

³² Geté ni lou ùni bizilóg neka khanakhanakh binī-asøtav. Zapa ndógo, qoge qaveqase, andé genaním. Geté nango møndø-khandí:v. Ndego gò:navupám. Geté ndakin, møndø-fakhán.’ ”

16

Yaya etæ manqat, gigiap keoge ezoqam-qa yaq-te, ndego ge:khavozam

¹ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam, emanqát nøme zøvotót, gezø-ein, “Qàgoám. Ezoqa møndøgoám. Gigiap kopoav ezoqám. Neka ndego sasae ezoqam vøm̄bøgoam. Gigiap ate qægoam, ndégo tembøe-kawaevtám. Geté khøuwa nøme, ndego gigiap eve ezoqam, āv gene-ewág nqægo: Tege sasae ezoqam, moni mbongiæzøtét.

² Yaq gigiap eve ezoqam, até gendego, ndego gigiap keoge ezoqam vøm̄bø-akha, gembo-ein, ‘Gê, gekhā ndógo, qoqa moni ngiæzoat matev-qa yaq-te, manqat nqæyoge? Sáq! Emanqat qópeawám, nogi moni ande āv khoqombø-kewagam. Zapa ndógo, qo kopømba mbáin, noge gigiap keoge ezoqam, sekemba toqogoat.’

³ Yaq ndego gigiap keoge ezoqam, ekeza manqat ge-ein. ‘Av khatégō? Noge kawa gékhofonó, sasae-te. No bazaføgakh mbáin, manqei ozam sasae tægo. Neka no miví, ezoqa gigiap-qa vøzømbé-vi:māt.

⁴ Ság. No ndakin mōtenōtén, ande gekha matev me nōtéǵō. Yaq sasae-te tækhofon, no ezoqa ekeza khoev-té ginó-khatombém.'

⁵ Yaq ndego até gendego, ezoqa ewaqape, ndigu tege kawa-te gigiap gazombo-lōfokam, vōzō-akhayam. Yaq ndego ezoqam, bugukhokhof gendowav, āv gembōe-eín nqǵego, 'Qo noge kawa-te, gigiap ate qǵegoam gekhām nandaqambo-lōfoke?'

⁶ Yaq ndego ezoqam gendo-qavōiu, 'No te-te oil yakhav wan andléd, nqanōmbo-lōfoke.'

Yaq ndego gigiap keoge ezoqam gendo-ein, 'Ság. Pepa taqa yaq-te gipeaomem, nqáne. Gèqóm. Yaq yakhav fifti mba qotó-peawám. Nakhamas-té.'

⁷ Yaq ndego gigiap keoge ezoqam, ezoqa nōme gembobevap, 'Gebâ qo. Qo noge kawa-te, gigiap ate qǵegoam gekhām nandaqambo-lōfoke?'

Yaq ndego ezoqam gembo-qavōiu, 'No te-te flawa pus wan taosén, nqanōmbo-lōfoke.'

Yaq ndego gigiap keoge ezoqam gembo-ein, 'Pepa taqa yaq-te gipeaomem, nqáne. Ság! Eit andled mba qotó-peawám.'

⁸ Yaq vaev-te, ndego gigiap kopoav ezoqam, tege keoge ezoqam-qa manqat ge-ewag, av khavozam matev ge:matanam, yaq ndego teqa iz gè-eqá. Zapa ndógo, teqa matavap loloákh."

Yaq Yesu taqa yaq-te, āv gezōmbe-eín nqǵego, "Unimanqatín. Manqei-qape ezoqa soqōsoqa, yaqyaq-a matev gimatōnumatun, tiqa matavap loloakh mōndōlōvú, ndigu ezoqa nōme-qa matavap, ndigu waev-te ndiyage.

⁹ Geté no nqazó-manqate. Manqei-qape ezoqam, moni manqa-zapazapa nonqo ndō-abumatún. Geté zo ezoqá nōme zozōmbé-tóké. Yaq ndigu zogi zōfuap ndógoát. Yaq vaev ndógo, moni khatibam matev tōmō-navōem, Mbumbukiam zo ekeza khoev miavmiav-té genó-upōzó."

Gigiap neka moni keoge eqeieqei-qa yaq-te

¹⁰ Yaq Yesu manqat nōme ge:zōmas, gezō-ein, "Gekha ezoqām ndego, ezoqam-qa gigiap khapelavōqase, eqeieqei tembo-kewagat, ndego até gigiap kandambaqapé-a, eqeieqei mbókewagát. Geté gekha ezoqām ndego, ezoqam-qa gigiap khapelavōqase, keoge eqeieqei mbain tōgoat, ndego até gigiap kandambaqapé-a, keoge eqeieqei gembógoák.

¹¹ Yaq nakémbá, zo manqei-qape moni keoge eqeieqei gonemav tōgoat, ge zō ndozo-matavap, zo Mbumbukiam unimanqatin gigiap ndōzō-etoam, tozombo-kewagat? Av taoká.

¹² Neka gè, zo ezoqa nōme-qa gigiap keoge eqeieqei gonemav tōgoat, zo Mbumbukiam zōkeza gigiap ndōzō-etoam? Mbaín."

Ezoqa kopōmba mbain, kawakawa-za menas timbogoat, Mbumbukiam nekā moni

(Met 6:24)

¹³ "Sasae ezoqa kopōmba mbaín, kawa ezoqa menas timbogoat, tezō-sasaetat. Kawa ezoqa menas timbogoat, yaq nōme ndego, gembó-pōvát. Geté nōme ndego, gembōé-qasi:vát. Nōme ndego, teqa manqat o-mba mbōéndapát. Geté nōme ndego, teqa manqat gembó-sanqawát. Yaq até zō-a. Zo kopōmba mbaín, Mbumbukiam-qa mokho-te neka moni-qa mokho-te sa tozotumu-goat."

Felisi ezoqam-qa khavozam matev, moni-qa yaq-te

¹⁴ Yaq Felisi ezoqam, nqanek manqat giyogem, moni-qa yaq-te, ndigu Yesu gèvōngi:nám. Zapa ndógo, ndigu moni-te poev zōgoám.

¹⁵ Yaq Yesu gezø-ein, “Zo ezoqam-qa bøi-te, zoqa matev bugug eqeieqei keoge-qa zøgó. Geté Mbumbukiam, zoqa mbøni møndæ-otév. Matev nøme ndøgo, ezoqa eqeieqei ndivewe, ndøgo Mbumbukiam-qa bøi-te soqaqapé.”

Mozes-qa guguna manqat neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te (Met 11:12-13; 5:31-32; Mak 10:11-12)

¹⁶ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zion gefakhan, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, yaq ndakin Mozes-qa guguna manqat-gi khøuwa neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-gi khøuwa, møndømø-nasiním. Ndakin Manqat Mbomambaqape, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te ndøfakhán. Neka ezoqa ewaqape, onim-qa ndøgót. Bazaføgakh-ús.

¹⁷ Geté unimanqatín. Yan neka manqei-qape, kopømbá, tømø-navøem. Geté Mbumbukiam-qa guguna manqat mokho-te, peawap-qase gemø-navøemák.

¹⁸ Khamasim, nqáneek: Gekha ezoqām ndego, sævam te-ivav, yaq sævam vini vø-okī, ndego nøkenøkem matev ndøngiú neka mambe mé:wáv. Neka gekha ezoqām ndego, sævam tu-okī, ezoqa nøme ge-ivav, até ndegó-a, mambe mé:wáv tu namba neka nøkenøkem matev vøngiú.”

Gigiap kopoav ezoqam neka Lazales, tiqa emanqat

¹⁹ Yaq Yesu emanqát nøme zøvotót, gezø-ein, “Qàgoám. Ezoqa møndøgoám. Gigiap kopoav ezoqám. Ndabua eqeieqei fia kandakanda ndø-uzumám neka yage eqeieqei-te vøyagam.

²⁰ Tegi mboqog bavokho ndøgo, gigiap-av ezoqam ndøveém. Teqa kha ate qægoam, saté nqama-nqamav. Iz nqambógo, Lazalés.

²¹ Ndego lou khakhayakh loge-qa mbogoám, ndøgo gigiap eve-qa lou-qase-te qando-pomovam. Yaq gaqo ndozavín, nqamav vømbō-venegomemin.

²² Yaq Lazales gènaním. Yaq enzol ezoqam, Eibleem-té ginø-eqeinám, teqa avønin-te vømðqom. Yaq vaev até ndegó-a, gigiap eve ezoqam, vønanim, neka ezoqa vømð-otøvem.

²³ Yaq ndego løvøte ezoqam-qa manqei-te gemøfakhan ndøgo, bøi ge-eqa, nqosøgeap kandambaqape gembo-ewagam, Eibleem mba mo:-omét. Lazales namba me:qonavám. Qámbá.

²⁴ Yaq sège-akhá, ‘Atákha. Eibleem. No tanakh gènøgó. Lazales qotøndó-khofotáv. Kokosov kopo ibøkha-té genø-qoqomáz, noge sas vøkhantāv, vøvamēv. Zapa ndøgo, no nqanek gøina wageap-te nqægo, nqosøgeap khàpe nømbe-khouwév.’

²⁵ Geté Eibleem āv gembøe-eín nqægo, ‘Nøzeø. Gèmbø-mataváp. Qo qoqoyagam, qo gigiap qaniqanimáv qaqagoam. Geté Lazales gigiap soqøsoqá geneyagám. Geté ndakin ngenek yage qanimav-qape ndøndapét. Geté qo nqosøgeap-qape qondapét.

²⁶ Neka nøme nqáneek: Yaq qo-a, yaq ni, manqei ozu khavoe-qape nqøugu. Neka gekha ezoqām ndigu, nqanek ngiyage, qo-te okho-qa ndigu, kopømba mbaín. Neka gekha ezoqām ndigu, nandav nandiyage, kopømba mbaín, ni-te tinduzav.’

²⁷ Yaq ndego gigiap kopoav ezoqam gendo-ein, ‘Atákha. Av tægoat ndægo. Nøtaqá-viám. Lazales nogé tat-qá khoev-té qonø-khofotáv.

²⁸ No namba qatifakhan, fáev ate gi:goam. Yaq Lazales bèwáv, bemøzø-ein, tiqa matev bè-enénd. Soqáin ndøgo, até ndigú-a, nqanek nqosøgeap manqei-te tinduzav.’

²⁹ Geté yaq Eibleem gembo-qavøiu, ‘Qogi namba-qaniap, nømendim manqat ndøzøgó, Mozes neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gi-peaomem. Yaq tiabembo-pavét ndøgo, av ndigu gi:peaomem.’

³⁰Yaq ndego gigiap kopoav ezoqam gendo-ein, 'Atákha. Eibleem. Av taoká. Geté ezoqa kopo lóvøte-te tendosuzam, manqat vøzø-ein, ndigu ndòqambúz.'

³¹Geté yaq Eibleem gembo-qavøiu, 'Ndigu Mozes neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat yogeav tøgoat, yaq até ndøgó-a, ezoqa lóvøte-te tendosuzam, ndigu teqa manqat yogeav āv tinígoát.' ”

17

Ezoqa nøme, manqa-zapa-te toqo-itub

(Met 18:6-7; Mak 9:42)

¹Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Matev vinivinimba ndøfakhanám, ndøgo ezoqa manqa-zapazapa-te tø-itubat. Geté ndego ezoqam, møndø-soqóév, ndego matev av nqægo tematønumat, ndøgo ezoqa nøme manqa-zapazapa-te tø-itub.

²Ezoqa av nge:go, amba nandi-qape monqo-te timbo-møpøtøzemin, kewan-te sasa mø-oginamin, vømø-geonin, ndøgo ambá qanimáv. Geté soqain ndøgo, ndego nginik ezoqa khasøkhasis manqa-zapa-te te-itub.

³Yaq nakémbá. Aiyá qagó.”

Ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa, sà betaqambo-navøemát

(Met 18:21-22)

Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Klisten ezoqa nøme, manqa-zapa tematanam, yaq qógugú. Yaq ndego tematøvem, av nqægo, 'Unimanqatin. No manqa-zapa nogō.' Yaq qo teqa manqa-zapa, sà betaqambo-navøém.

⁴Até ndøgó-a, ezoqa khøuwa kopo-te, matev soqøsoqa seven tematønumit qo-te, neka tanakh manqat seven vøqá-manqatēt, yaq qo teqa manqa-zapazapa, até sa betaqambo-navøemát.”

Unimanqatin-qa yaq-te

⁵Yaq Evezøza-gi u-anim gimbo-einim, “Niqa unimanqatin vønifitám.”

⁶Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Unimanqatin. Até ndøgó-a, zoqa unimanqatin khapelavøqase mba tøgoat, kopømba ande av masted tae nanga-qasi ndi:gu, zo kopømbá, nqanek tae-qape sozombó-einim, 'Vøkhofóq. Yaq ndaola-té qoqomó-itán.' Yaq tae nqanek, zoqa manqat o-mba zømbóndáp.”

Yesu ekeza paev ezoqam, sasae ezoqam ge:khamas

⁷Yaq Yesu yaya zø-etá, gezø-ein, “Zo ezoqa nøme, sasae ezoqa teqagoat, ndego khae-te teqa-sasaetat o sip tezø-kewagat, yaq ndego sasae manqei-te gendo-qavanin, gē, qo moqombó-einin, av nqægo, 'Mòqotøndo-óq. Gèqóm. No namba lou zílóg?”

⁸Av taoká. Geté qo ndego āv qoqombøe-einín nqægo, 'Noqa lou vøkhætá, vøkhakheinam, voqó-yogim. Yaq no lou loge neka ibøkha izam tønømbu-navøem, qo qakeza lou ndøgo toqonólóg.'

⁹Yaq ndego sasae ezoqam, nqanek sasae qamømbøe-navøemin, yaq gē, qo ike manqat qombó-einin, ndego qoqa manqat o-mba geqambo-ndap? Av taoká.”

¹⁰Yaq Yesu taqa yaq-te gezø-ein, “Zo até kopó. Zo matev ate ndægo tozotumu-gonem, av Mbumbukiam gezømbe-ein, yaq zo sa nqánek qazó-einim, 'Ni khokho sasae ezoqam mbá. Ni satø ndøgo teigoném, av Mbumbukiam manqat ginimbi-ein.' ”

Yesu kha sisi-us ezoqam ten gekhakheinøvem

¹¹Yesu Zulusalem taon-te gemat, yaq æ tunumát, e Samalia manqei-a, e Gelili plovins.

¹² Yesu vemiaav nøme-te ge-onat, yaq kha sisi-us ezoqam ndozáv. Tén ate gi:goam. Yaq ndigu qambaqapé segendowán.*

¹³ Yaq ndigu kandambaqape segendo-akhaém, “Yésu. Káwa ezoqam. Ni tanakh ġinígú.”

¹⁴ Yesu ndigu ezoqam gezømet, yaq āv gezømbe-eín nqægo, “Mbumbukiam-ġi iziz ezoqam-té qazonózáv, bemøzømet.” Yaq ndigu ezoqam ten ate av-té gi:-apat, kha sisi sègezømbo-navøemtát.

¹⁵ Yaq ndigu ezoqa kopo ge:-otev av nqægo, kha sisi møndønø-navøēm, ndego nangó genøveséz, Yesu-te. Mbumbukiam-qa iz, até go:-eqatát. Kandakandá møndæ-akhayám.

¹⁶ Yaq ndego Yesu-qa zenda tokhotapak-qa megemege-te, katuk ndømøkuí, ike manqat vømbō-ein. Ndego ezoqam, bawan vini-ák. Samalia ezoqám.

¹⁷ Yesu ngenek ezoqam ge-omet, yaq āv gene-eín nqægo, “Ezoqa ate gi:goam tén, kha sisi-us gigoam, gi-eqeieqei-ez. Gemâ ndigu ezoqa nain nøme, kinøqapi?”

¹⁸ Gê, ezoqa nøme, ambá gēmatøvemem, av nqægo, ni bāniveséz, Mbumbukiam-qa iz bamū-eqanem? Gê, ezoqa sa ngénèk, manqei vini-ak?”

¹⁹ Yaq Yesu ndego ezoqam gembo-ein, “Qoté-itān. Mòqoqáv. Qoqa unimanqatin nandav, tøkhaheinøqavém.”

*Mbumbukiam-qa Megeat Matev tøfakhan
(Met 24:23-28, 37-41)*

²⁰ Khøuwa nøme, Felisi ezoqam Yesu gimbo-bevøpem, Mbumbukiam-qa Megeat Matev gekha khøuwā qanéfakhān, yaq ndego āv gezømbe-qavøiú nqægo, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev tøfakhan, yaq kopømba mbaín, to-qoqei, av gigiap o matev nøme ndoqote-qeivi.

²¹ Ezoqa kopømba mbaín, ti-einim av nqægo, ‘Nqáe! Mbumbukiam-qa Megeat Matev nqáne,’ ó, ‘Ndæ! Mbumbukiam-qa Megeat Matev ndógo.’ Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, zo mokho-té qanu:ǵú.”

²² Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Khøuwa ndømø-fakház. Yaq zo Ezoqam-ge Yo-gi khøuwa kopo zømete-qa zógoát. Geté zo zózømetamák.

²³ Ezoqa zo āv gizømbé-manqatát nqægo, ‘Ndæ! Keliso ndégo, yaq manqei,’ ó, ‘Nqáe! Keliso ngégo.’ Geté zo ndözáv, neka ndigu zøpæev, tizav.

²⁴ Zapa ndógo, ta khøuwa-te ndøgo, Ezoqam-ge Yo tegeav, ndego nakhamas-té gendó-fakhán. Andé ndand mé:vøiyám, ndøgo yan-qape sa tumukhazet.

²⁵ Geté bugukhokhof, ndego nqosøgeap kandambaqape bètøkho-ndáp neka ezoqa ndakin ngiyage, bēsanqawem.

²⁶ Ezoqam-ge Yo nango tegeav, matev āv tønégóát, av Noa-qa khøuwa qægoam.

²⁷ Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa lou loge zøgoupám, ibøkha izam vøzø-goupam, neka sakhei vøzøkimam-a, vø-etoumam. Yaq matev até gemát, atema Noa khagua-qape-te vøu-on, khouwat-qape vøndōwav, ezoqa ewaqape vøngiæzo.

²⁸ Yaq até Lot-qá khøuwa-té-a, matev até kopó, āv tønégóám. Ezoqa lou loge zøgoupám, ibøkha izam vøzø-goupam, gigiap vøwiam, neka avøe gigiap vø-ogeakham, neka khoev vøpuanemam.

²⁹ Geté ta khøuwa-te ndøgo, Lot Sodom taon ge:-ivav, gewav, gøinam neka nandi wagøvap-us ndø-o:áz. Andé qæ me me:lanqá, ezoqa ewaqape vøngiæzo.

³⁰ Yaq matev kopo, āv tønéfakhán, Ezoqam-ge Yo tendoveao, tendoqavan.

* **17:12 17:12** Ndigu qambaqape tindiwán ndógo. Zapa ndógo, ta khøuwa-te ndøgo, kha sisi-us ezoqam kopømba mbaín, ezoqa nøme-qa avønin-te tizav. Khaféap. **17:13 17:13** Lev 13:45-46 **17:14 17:14** Lev 14:2-3; Met 8:3-4 **17:23 17:23** Mak 13:21; Luk 21:8 **17:28 17:28** Gen 18:20; 19:25

³¹ Ta khøuwa-te ndøgo, gekha ezoqām ndego, khoev ova to:yat, ndego khoev mokho-te bè-ón, gigiap vømøndó-upā. Neka gekha ezoqām ndego, khae-te tesasaetet, ndego khoev-te nango bevèséz.

³² Lot-gu zas gèmbo-mataváp, ndugu andē gekha matev me mbøefakhan.

³³ Gekha ezoqām ndego, ekeza yage geawat-qa tegoat, ndego ndækhambuá. Geté gekha ezoqām ndego, ekeza yage te:khambua, ndego ndømøqeív.

³⁴ No nqazó-manqate: Ta lova ndøgo, ezoqa menas venanqei nonqo kopo-te tisømbiit, yaq Mbumbukiam kopo ndøndáf. Geté nøme, segé-iváv.

³⁵ Neka sakhei menas, flawa timivisumit, nømu ndugu, Mbumbukiam ndøndáf. Geté nømu ndugu, segé-iváv.”†

³⁷ Yesu-gi paev ezoqam, nqanek manqat giyogem, yaq āv gimbøe-bevøpém nqægo, “Evézøza. Nqanek matev, gekha manqei-té qamøfakhān?”

Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Søvakha pikia ande āv kenéveāt, koe ndógo tinø-piaín.”

18

Ngæmam neka manqa ovøyam megeat ezoqam, tiqa yaya etæ manqat

¹ Yesu ekeza paev ezoqam, yaya nøme zø-etá. Tezømbe-etá ndøgo, ndigu bètezótéz, Mbumbukiam-te miavmiav be-akhayám neka be-ivøvém.

² Yaya gezø-eta nqáne, “Vemiav nøme-te, manqa ovøyam megeat ezoqam møndøgoám. Ngenek Mbumbukiam-te møe mbaín neka ezoqam-qa yaq-te matavupáv.

³ Neka ta vemiav kopo-te ndøgo, ngæmam vøgoam. Zivis møndømbo-naním. Ndugu ngenek manqa ovøyam ezoqam-té gunø-okhoám, manqat vømømbø-einin, av nqægo, ‘No ùni nømbetøké. Noge qaqa ezoqam, no ngiænoat-qa ndøgó.’

⁴ Geté ndego manqa ovøyam megeat ezoqam, khøuwa kopoav, gèmbøe-qasi:vám. Geté vaev-te, ndego ekeza manqat āv gene-eín nqægo, ‘Ság! No Mbumbukiam-te møe mbaín neka ezoqam-qa yaq-te matavupáv.

⁵ Geté no gènømbo-qasí:v, ngunuk ngæmam sekemba ngundu-okho, khøuwa ngunø-ngiæzoat. Ság! Sæmbótøké. Soqaín ndøgo, nqanek matev sa tøma, no kha vømønø-føløvøēm.’ ”

⁶ Yaq Evezøza nqanek emanqat gumuvotot, gezø-ein, “Ngenek manqa ovøyam megeat ezoqam, soqaqapé. Geté teqa manqat mozóyogem?”

⁷ Yaq ge zô, ndozo-matavap, ndego ngunuk ngæmam gumbotøke, yaq Mbumbukiam, tegi ezoqam gevevesam, gezø-tøkeāk, neka ndigu manqa ovøyam-te, matev eqeieqei gèndapemāk, ndigu te-te oskia ndi-akhayam, pavpave neka lovølova? Neka Mbumbukiam yakha ndømbóva, tezøtøke? Mbaín.

⁸ No nqazó-manqate: Ndego ekeza ezoqam, nakhamas-té genøzø-tøké.

Geté Ezoqam-ge Yo nango tendoqavan, gè, ndego unimanqatin ndøqeiv?”

Yaya etæ manqat, Felisi ezoqam neka teks moni upøgim ezoqam-qa yaq-te, ndigu Mbumbukiam-te gimø-akhaemem

⁹ Ezoqam-qa mokho-te, ndigu Yesu-qa manqat gi-ewagat, nøme ekeza kha, eqeieqei me:vewám. Yaq ndigu ezoqa nøme, gèsanqabám. Yaq Yesu ndigu yaya zø-etá, gezø-ein,

17:31 17:31 Met 24:17-18 **17:32 17:32** Gen 19:17, 26 **17:33 17:33** Luk 9:24 † **17:35 17:35** Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. ³⁶ *Neka ezoqa menas, khae-te tisaetet, nøme ndego, Mbumbukiam ndøndáf. Geté nøme ndego, segé-iváv.* **18:1 18:1** Kol 4:2; 1 Tes 5:17

¹⁰ “Ezoqa menas møndøgoám. Nøme ndego, Felisi ezoqám. Neka nøme ndego, teks moni upøgim ezoqám. Yaq khøuwa nøme, ndigu ezoqa menas, Mbumbukiam-qá khoev-té ginø-apát. Guligulim-qa ndø-apát.

¹¹ Yaq ndego Felisi ezoqam, sège-itán. Anøzí. Yaq āv gene-guligulím nqægo, ‘Ike kandambá, Mbumbukiam. Zapa ndøgo, no āv tiuká, av ezoqa nøme soqøsoqa ndi:gu, ndi-aqonam neka ndi:khavozam neka mambe ndi:-okho. Neka no āv teoká, av ngenek teks moni upøgim ezoqam nge:go.

¹² No pula kopo-te, khøuwa menas, lou logemav matev nogoatún. Neka gigiap ate ndægo, qæ-upøgimatun, no nõqaqain, qaqageap vømø-ten-in, neka qatoat kopo qo vøtaqā-etoamin.’

¹³ Geté ndego teks moni upøgim ezoqam, qambaqapé segendo-itán. Yaq geguligulim, ndego kawa eqawateáv, yan-te. Zapa ndøgo, ndego miví. Geté ndego ekeza savim ndøtøkubám, mutøkhop vø-itan, sasa ndø-ein, ‘Mbumbukiam! No tanakh gènøgó. No manqa-zapa-us ezoqám.’ ”

¹⁴ Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, yaq āv gezømbøe-eín nqægo, “No nqazø-manqate: Nginik ezoqa menas khoev-te giquavaz, ezoqam ngének ge-eqeieqei-év, Mbumbukiam-qa bøi-te, vaev-te geguligulim. Ambá ndego, Felisi ezoqam. Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, ekeza iz te-eqatat, teqa iz gévoatát. Neka gekha ezoqām ndego, ekeza iz tevoatat, teqa iz gó-eqatát.”

Yesu nakhei nqonqon, zenda gezømbove

(Met 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ Ezoqa nøme, Yesu-te, nakhei nqonqon ndo-itub. Ndigu møndøzøpoé, Yesu ambá zenda zømbø-awamín. Geté tegi paev ezoqam nqanek matev giqueivim, gèzømbø-khafén, ndigu ezoqam.

¹⁶ Geté Yesu ndigu nakheis, sègezø-akhá. Yaq āv gene-eín nqægo, “Nakheis bègeáv, no-te. Zømbø-khakházám. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, tiqa ndígu, av nakheis ngi:gu.

¹⁷ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa Megeat Matev khatiwiav tøgoat, av nakhei nqonqon ngi:gu, ndego teqa Megeat Matev mokho-te gemø-onák.”

Gigiap kopoav ezoqa ndakinak, Yesu-te gendowav

(Met 19:16-26; Mak 10:17-27)

¹⁸ Khøuwa nøme, megeat ezoqa nøme, Yesu āv gembøebéváp nqægo, “Nøméndim ezoqam mbomambaqape. No gekha matev nómatønumāt, khandi miavmiav vøténdāp?”

¹⁹ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Gekha zapá, no mbomambaqape ndoqote-næna? Ezoqa mbaín, mbomambaqape. Mbumbukiam mba me:gó.

²⁰ Qo Mbumbukiam-qa guguna manqat mõqote-qatéq, av qæ-ein nqægo: Qo nõkenøkem matev ndøngi:wát. Neka ezoqa pakhapakha zøkhanèám. Neka ndø-aqònám. Neka meakha manqat ndømanqaté. Qavé neka qavo, gèzøvizáp.”

²¹ Yaq ndego ezoqam gendo-qavøiu, “Nqanek guguna manqat ate ndægo, nqæmbôpáev, no khapelavøqase qategoam, atema ndakin.”

²² Yesu nqanek manqat ge-ewag, yaq gembo-qavøiu, “Qanimáv. Geté matev kopo nøme nqánek qoqógó. Gigiap ate nandaqambe:go, qówí. Yaq moni ndígu toqoqas, gigiap-av ezoqam qozø-etoám. Av toqotego ndægo, yaq qo

gigiap qaniqanim, yan manqei-té qoqonø-møvøemét. Yaq vøndoqáv. No qonøndó-páev.”

²³ Geté ngenek ezoqam, nqanek manqat ge-ewag, ndego khanakhanakh mbaín. Avus-mba mbovoé. Zapa ndøgo, ndego gigiap kopoáv qambogoam.

²⁴ Yesu ngenek ezoqam ge-omet, avus-mba qambovoe, yaq āv gene-eín nqægo, “Gigiap kopoav ezoqam, ti-te ndigu unimé:føgákh, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te tu:-oz.

²⁵ Kemol ndugu, søvakha gigiap kandambaqapu, mil nqa-te one-qa tugoat, tu-te ndugu føgakh andé mbaín, av gigiap kopoav ezoqam-te føgakh ndægo, ndego Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te one-qa tegoat.”

²⁶ Yaq ezoqam ndigu, nqanek manqat giyogem, āv gini-bevøpém nqægo, “Av tægoat ndægo, yaq gekha ezoqām ndøkhandi:v?”

²⁷ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Gekha matēv ndøgo, ezoqam-te kopømba mbain ndøgo, Mbumbukiam kopømbaqapé, segé-matanám.”

*Yesu toqombo-pavet, taqa yaq-fia
(Met 19:27-30; Mak 10:28-31)*

²⁸ Yaq Pita Yesu gembo-ein, “Nqæ! Ni nikeza gigiap ate qægoam, zítá qati-wuøém, qo nqeitaqambe-paev.”

²⁹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, khoev te-ivav o zas o namba-qaniap o evøndipakha o nakheis tezivaz, Mbumbukiam-qa Megeat Matev zapaya,

³⁰ ndego Mbumbukiam, ndakin yage-te nqanek, nøme mba mbøé-etoám, kopoav-qapé, yaq megemege-te ndo:go, ndego khandi miavmiav vømóndāp.”

*Yesu qambo-misika, ekeza løvøte neka nango khandi:vat-qa yaq-te ge-zømas
(Met 20:17-19; Mak 10:32-34)*

³¹ Yesu ekeza paev ezoqam tuelv, tène-itúb, vømø-yakhapus-mokho-mbaez, yaq gezø-ein, “Nqæ! Ni ndakin Zelusalem taon-té qazinø-qavigít. Yaq matev ate ndægo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, Ezoqam-ge Yo-qa yaq-te gi:peaomem, gemø-fakhanám.

³² Ndego manqei vini-ak-qá zenda-té ginøveém, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu. Yaq ndigu otøotam mé:vewém neka vøngenøinām neka køse vømboé-pisibømēm teqa kha-te, sasa ndøfeomēm, vølaēm.

³³ Geté khøuwa timømbo-misika-ez ndøgo, ndego nqawa ndøkhandi:v.”

³⁴ Yesu-gi paev ezoqam, nqanek manqat giyogem, ndigu manqa mokho-qase ndapeáv. Ti-te ndigu, teqa manqat mokho mbaín. Ndigu zøtezateáv, av nqægo, Yesu gekhā mé:manqatam.

*Yesu bøi waev mbain ezoqam gekhakheinøvem
(Met 20:29-34; Mak 10:46-52)*

³⁵ Yesu Zeliko taon ge:khatoot, yaq bøi waev mbain ezoqam møndøgoám. Nakhoa keoqa-té geqotám. Ezoqa gigiap-qa zøvi:mát.

³⁶ Yaq ndego ezoqa bawan-qape gezø-ewag, manqa qazøfeazat, giløvuat, yaq gèbeváp, ge-ein, “Gekhā ndøgo?”

³⁷ Yaq ezoqa gimbo-einim, “Yesu ndømá, ndego Nazalet vemlav-ak.”

³⁸ Ngenek bøi waev mbain ezoqam, nqanek manqat ge-ewag, yaq até gendego, sège-akhá, “Yésu. Déivid-ge Zeo. No tanakh gènøgó.”

³⁹ Yaq ndigu ezoqam, Yesu-qa megemege-te go:-apat, gèguguím, gimbo-einim, “Qo manqat tíá.”

Geté ndego kandakanda nøme mba mo:-akhayám, “Déivid-ge zeo. No tanakh gènøgó!”

⁴⁰ Yaq Yesu sège-itán, ezoqa vøzø-ein, “Nandev ezoqam, vøndo-ituím, no-te.”

Yaq ndego ezoqam gendowav, Yesu ndego āv gembøebéváp nqægo,

⁴¹ “Qo gekhā qápoev, no tøtaqa-matanam?”

Yaq ndego gendo-qavøiu, “Evézøza. No bøi keoge-qa nøgó.”

⁴² Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Qanimáv. Mòqokewág. Qoqa unimanqatin nandav, tøkhaheinøqavém.”

⁴³ Yaq nqova mbaín. Ngenek ezoqam gèkewág, Yesu vømbøpaev. Mbumbukiam-qa iz até go:-eqatát, gemat. Yaq até ndigú-a, ezoqa bawanqape, nqanek matev gigeivim, Mbumbukiam-qa iz vø-eqanem.

19

Zakies-qa emanqat

¹ Yesu Zeliko taon-te ge-on, yaq livin-mbá gunu:mát.

² Ta taon-te ndøgo, ezoqam møndøgoám. Teks moni upøgim kawa ezoqám. Teqa iz Zakiés. Ndego gigiap eve ezoqám.

³ Yaq ndego Yesu omete-qa ndøgoám, ndego andē gekha ezoqām. Geté kopømba mbaín. Zapa ndøgo, ezoqa khàpeme:-khouwéz, neka ndego khàpeme:-tokhopogeaqase-év, vøe-omēt.

⁴ Yaq ndego megemege-té genøvuáo, Yesu omete-qa gego, tae-te vømøqavig. Zapa ndøgo, Yesu ndøgo tenómá.

⁵ Yesu tae gumukhato, yaq bøi ndø-eqá. Yaq ndego Zakies āv gembøe-eín nqægo, “Zákies. Nakhama ndovís. No nqægo, qoqá khoev-té qægoát.”

⁶ Yaq Zakies até gendego, gèndovís, Yesu khoev-te vøkhato. Khanakhanakh-ús.

⁷ Ezoqa ewaqape, nqanek matev gigeivim, yaq ndigu Yesu, manqa mbo-geveém, gi-einim, “Ngenek gekha zapá, manqa-zapazapa-us ezoqa namba, lou timølog.”

⁸ Yaq khoev-te gimøqonav, Zakies até gendego, sège-itán, Evézøza vømbø-ein, “Evézøza. Nqæ! Noqa gigiap livin-mbá qatumú-qatá. Yaq nøme, gigiap-av ezoqam nøzø-etoám. Neka gekha moni ndigu, no ezoqa qazø-aqonøvemam, no nqawá qanøzø-etoám. No moni nøme foa-foá, indap, tæzømbø-abam.”

⁹ Yaq Yesu gendo-ein, “Nqægo khaiya, nqanek khoev-te, khandi møndø-fakhán. Zapa ndøgo, até ngenek ezoqám-a, Eibleem-gé zeó.*

¹⁰ Ezoqam-ge Yo, ndøgo tenegeavún. Ezoqa gezóváo, ndigu gi-ewaz, neka vøkhandi:z.”

Yaya etæ manqat, sasae ezoqam-qa yaq-te, kawa ezoqam moni gezø-etoam, ti:sasaetat

(Met 25:14-30)

¹¹ Ezoqa ewaqape ate av-té manqat gimbøe-ewagat, yaq Yesu manqat nøme mba mo:manáz. Zapa ndøgo, ndego Zelusalem taon ge:khatoat, ezoqa até vøe-einim, Mbumbukiam-qa Megeat Matev ndakin ndøfakhán, yaq Yesu kawa ndøgoát. Yaq Yesu yaya zø-etá, taqa yaq-te, gezø-ein,

¹² “Qàgoám. Ezoqam møndøgoám. Iz akhae ezoqám. Yaq ndego manqei qambaqape okho-qa ndøgoám. Ndøgo kawa iz møndáp, yaq vaev ekeza manqei-te nango vøvesēz.

19:7 19:7 Luk 15:2 **19:8 19:8** Exo 22:1; Num 5:6-7 **19:9 19:9** Kel 16:31; Luk 13:16 * **19:9 19:9** Yesu ngenek ezoqam, Eibleem-ge zeo ge:veo, zapa ndøgo: Ndego āv tene-unimanqatin, av Eibleem ge:-unimanqatin. **19:10 19:10** Luk 15:4-5; Zion 3:17; 1 Tim 1:15

13 Yaq gewav, tegi sasae ezoqam ten mōndøzømbøkhæ-akhá, ezoqa kopokopo moni mokho kopokopo vøzð-etoam.† Yaq gezø-ein, 'Zøté-sasaeném, no tøte-ewambat,' yaq ndego sasa ndøwav.

14 Geté ekeza manqei-te ndøgo, ezoqa gèmbø-sanqaupám. Yaq ndigu u-anim ndøkhofotáz, teqa zita-te. Ndigu ta manqei qambaqape ezoqam, āv tiabezømbe-eín, 'Ni poeveáv, ngenek ezoqam, nigi kawa tegoat.'

15 Geté ndego ezoqam, kawa iz mōndømbo-akhaém, ekeza manqei-te vøqavan. Yaq gemøfakhan ndøgo, ndego manqat mba ndøkhofotám. Tegi sasae ezoqam bètøndopiá, betē-otev, ndigu moni ande gekha-gekhâm gíqaqasam, ndego ge-ewawam.

16 Yaq ndego sasae ezoqam, bugukhokhof gendowav, ndego kawa ezoqam āv gembøe-eín nqægo, 'Káwa ezoqam. Qogi moni mokho kopo, noqa zenda-te qoqozav, ndakin mōndømø-ten-éz.'

17 Yaq kawa ezoqam gembo-ein, 'Qanimáv. Qo sasae ezoqam mbomambaqapé. Ndakin qo kawa ezoqam nøveét. Taon ate tægoat tén, toqotokawaeqtat. Zapa ndøgo, gigiap khapelavøqase ndøgo, qoqa zenda-te qæve, qo qanimáv qoqombo-kewagam.'

18 Yaq sasae ezoqa nøme gendowav, kawa vømbø-ein, 'Káwa ezoqam. Qogi moni mokho kopo, noqa zenda-te qoqozav, ndakin mōndømø-faev-éz.'

19 Yaq kawa ezoqam gembo-ein, 'Qanimáv. Qo taon fáev, toqotokawaeqtat.'

20 Yaq sasae ezoqa nøme gendowav, kawa ezoqam vømbø-ein, 'Káwa ezoqam. Qogi moni mokho kopo, noqa zenda-te qoqozav, ngínik. Ndabua mbewát gate-løvønøvé, sasa nokhonab.

21 No møe nøtaqa-goám. Zapa ndøgo, qo ezoqa kefak-qapé. Qo moni soqo-upøgimín ndøgo, qakezan sasae gonemav ndoqogo, neka qo avøe gigiap voqð-peain, ndøgo qakezan ogekhæmav ndoqogo.'

22 Yaq kawa ezoqam gembo-qavøiu, 'Qo sasae ezoqa soqaqapé. Qo yaq-fia āv tøtaqambé-matanám, av manqat qoqote-ein. Qo āv qoqote-eín nqægo: Qo mðqote-qatéq. No ezoqa kefak-qapé, neka no moni sæ-upøgimatún, ndøgo no sasae gonemav qægoatun neka avøe gigiap sa vøe-peain, ndøgo no ogekhæmav ndøgo.

23 Av tægoat ndægo, yaq qo gekha zapá, nogi moni, moni nqeisam nonqo khoev-te zaveav qagoam? Yaq ndakin no qatøndo-qavan, ndigu ambá elavøqase ndøkhouwezín, no nqawa qændapaz.'

24 Yaq ndego kawa ezoqam, até gendego, ndigu sasae ezoqa nøme, teqa avønin-te giwaniapam, vøzð-ein, 'Moni mokho kopo vøe-viomém. Yaq ndégo tozombó-etøomém, ndego moni mokho ten ndimbogo.'

25 Geté ndigu sasae ezoqam gindu-einim, 'Káwa ezoqam. Ndego sasae ezoqa nøme, moni mokho ten ndimbógó.'

26 Yaq ndego kawa ezoqam gendo-qavøiu, 'No nqazø-manqate: Gekha ezoqām ndego, kopoav ndømbogo, ndego nøme mba mbøé-etøomém. Geté gekha ezoqām ndego, khakha-mba ndego, khapelavøqase nøme ndømbogo, gé:viomém.

27 Geté nogi qaqa ezoqam-qa yaq-te, ndigu poeveav qagoam, no kawa tæzømbo-goat, ndigu vøndo-upøzó, noqa bugug-te sasa zøzitāg, vøpakhæz.' "

*Yesu Zelusalem taon-te, ande kawa ezoqam me ge:-on
(Met 21:1-11; Mak 11:1-11; Zion 12:12-19)*

† 19:13 19:13 Nginik moni vini. Fia kandakandá. 19:17 19:17 Luk 16:10 19:26 19:26 Met 13:12; Luk 8:18

²⁸ Yesu nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq nakhoa até gegeveát, atema Zelusalem taon-te.

²⁹ Yaq Betfage neka Betani vemiav ge:khatoat, Oliv manqei poyat avønin-te ndøgo, yaq ekeza paev ezoqa menas tène-khofotáz,

³⁰ gezø-ein, “Tozonózáv ndøgo, vemiav zoqa megemege-te ndo:go. Tozomø-oz, yaq zo donki nakhasam zomø-ometám. Gémpotavát. Ta donki nakhasam-qa mumat-te ndøgo, ezoqam bugukhokhof qomateáv. Yaq sozó-nqovotøvém, sasa zotøndó-ituím.

³¹ Geté ezoqa tezøbevap av nqægo, ‘Gekha zapá, ngunuk donki nqazo-nqovotavet?’ Yaq zo áv qazømbøé-einím nqægo, ‘Evezøza mbopóe, ngunuk.’ ”

³² Yaq ndigu ezoqa menas gizav, Yesu gekhofotaz, ndigu matev áv timiqeivím, av gezømbe-ein ndægo.

³³ Yaq donki gi:nqovotavat, tugi evøndipakha, áv gizømbe-eín nqægo, “Gekha zapá, ngunuk donki nqazo-nqovotavet?”

³⁴ Yaq gizø-ein, “Evezøza mbopóe, ngunuk.”

³⁵ Yaq ndigu Yesu-té gindu-ituím, ekeza ndabua vømbøe-khafuzim, Yesu sasa mbotøkeem, tuqa zita-te vø:qom.

³⁶ Yaq Yesu donki-te go:qotat, nakhoa gegeveat, ezoqa teqa megemege-te, ekeza ndabua mo:møtagát, nakhoa-te.

³⁷ Yaq Zelusalem taon gi:khatoat, Oliv manqei poyat gindi-isøtaz, yaq Yesu-gi paev ezoqa bawan-qape, khanakhanakh zømbø-asøtáv, neka teqa iz vø-eqanem. Manqa gèzømbo-eqavát. Teqa iz ndøgo tini-eqaném, umingiap matev vinivinimba giqeivam, Yesu gematønumam.

³⁸ Av gini-akhaemavún nqægo, “Mbumbukiam ngenek kawa ezoqam, bèkhakheinøvém, Evezøza-qa iz-te ngegeav.

Mbumbukiam ndego yan-te ngo:go, sambi ndøgót ni-te. Teqa iz bèto-eqawát, ndego uni ova-in ngo:yage.”

³⁹ Yaq Felisi ezoqa nøme, ndigu ezoqa bawan-qape mokho-te gu:goam, Yesu áv gimboe-einím nqægo, “Nøméndim ezoqam, qogi paev ezoqam gèzømbe-khafén. Manqat av nqægo bemanqáté!”

⁴⁰ Geté Yesu gezø-qavøiu, “No nqazø-manqate: Ndigu manqat tikhoutav, yaq nandi ndó-akhaemém.”

Yesu Zelusalem ezoqam-qa gevin

⁴¹ Yesu Zelusalem gumukhato, taon geqeiv, yaq gèvín.

⁴² Ge-ein, “Zelusalem taon, qo nqægo khøuwa, amba toqo-matøvemín, av nqægo, ‘Sambi áv khaténdāp,’ yaq qo ambá qoqeivín. Geté ndøgo gèkhonøwé, qoqa bøi-te.

⁴³ Khøuwa ndøfakház. Yaq qogi qaqa ezoqam, qoqa taon uta-te ndøgo, manqei ndømøvøemém. Taon unimé:-khawagét, qo vøtokāq.

⁴⁴ Yaq ndigu qo unimé:-ngiæqonám, qogi ezoqam pakhapakha vøzø-khaneām. Ndigu qo mokho-te, nandi kopo nøme, nandi nøme-qa mumat-te, gézivazemák. Nqanek matev tenéfakhán ndøgo. Zapa ndøgo, qo matavapøteáv, av nqægo, Mbumbukiam qo tøke-qa ndøgeavün.”

Yesu Mbumbukiam-qa khoev-te gegoam

(Met 21:12-17; Mak 11:15-19; Zion 2:13-22)

⁴⁵ Yaq Yesu Mbumbukiam-qa khoev uta-te gemø-on, ndego até gendego, ezoqam ndigu gigiap gi:wiat, vøngeasam.

⁴⁶ Gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘Noqa khoev, guliguli khoev ndógoát.’ Geté zo Mbumbukiam-qa khoev, zò-enendém, vømō-aqonam-ezoqam-qa-pebam-khoev.”

⁴⁷ Ta pula-te ndøgo, khøuwa ate qæpavpavemam, Yesu ezoqa Mbumbukiam-qa khoev-té gene-zømesimám. Geté Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka megetapak nøme, ndigu Yesu laelae-qa nakhoa mbovawám.

⁴⁸ Geté ndigu nakhoa qeiviáv, Yesu ande āv kimbøé-gonēm. Zapa ndøgo, ezoqa ewaqape Yesu løvøinøvemáv. Soqain ndøgo, teqa manqat kopo ti:løvuum.

20

*Yesu gimbo-bevøpem, gekha ezoqam-qā iz-tē, matev gematønumat
(Met 21:23-27; Mak 11:27-33)*

¹ Khøuwa nøme, Yesu Mbumbukiam-qa khoev-te, ezoqa ge:zømesimat neka Manqat Mbomambaqape vøzø-manqatat, yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Zu megetapak nøme ndozáv,

² vømbō-bevøpem, “Qonimbí-ein. Qo gekha ezoqam-qā iz-tē qonøgot, nandav matev nandoqo-matønumit? Iz gekha ezoqām qá-etoam?”

³ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Até nó-a, bevap kopo nqanøgó, zo-te. Zonømbé-einim.

⁴ Gē, Zion, ndego ezoqa ibøkha iz gezø-etoumam, ndego iz Mbumbukiam-tē gendap, ó, manqei-qape ezoqam-tē?”

⁵ Yaq ndigu ekeza mokho-mba gibond, “Av khazí-einim? Tizimbo-einim av nqægo, ‘Ndego iz Mbumbukiam-tē gendāp,’ yaq ndego ni āv ginimbí-ein nqægo, ‘Av tægoat ndægo, yaq gekha zapâ, zo Zion unimanqatinteav qazogoam?’

⁶ Geté tizi-einim av nqægo, ‘Zion, iz, manqei-qape ezoqam-tē gendāp,’ yaq nginik ezoqa bawan-qape, nandí ginizitáng. Zapa ndøgo, nginik āv gini-unimanqatinát nqægo: Zion ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam ndøgoám.”

⁷ Yaq ndigu gimbo-qavøinam, “Ni nñtinøtenák, teqa matev gekham-tē qandō-fakhan.”

⁸ Yaq Yesu gezø-ein, “Av tægoat ndægo, yaq até nó-a, nøzø-einák, no gekha ezoqam-qā iz-tē qatøgot, nqanek matev.”

*Yaya etæ manqat, khæ keoge ezoqam-qa yaq-te
(Met 21:33-46; Mak 12:1-12)*

⁹ Yaq taqa zita-te, Yesu ezoqa ewaqape yaya zø-etá, gezø-ein, “Ezoqa møndøgoám. Ndego waen khæ ndøkhá. Yaq khæ ndøgo, ezoqa nøme-qa zenda-té genøvé, timbøe-kewagat, ekezan manqei nøme-te vøwav. Møp-mbá gene-ewawám.

¹⁰ Yaq waen nanga qakhata ndøgo, ndego khæ eve, sasae ezoqam ndøkhofotáv, ti-te ndigu, ma khæ gimboe-kewagam. Ekeza waen nanga upøgim-qa ndøgoám. Geté ndigu khæ keoge ezoqam, ngenek sasae ezoqam gèzuim. Yaq nango khakha-mbá sege-khofotøvém.

¹¹ Yaq ndego khæ eve, sasae ezoqa nøme ndøkhofotáv. Geté até ndegó-a, vøzuim-a, vøngenøinam, khakha-mba nango sasa ndøkhofotøvem.

¹² Yaq ndego khæ eve, sasae ezoqa nøme ndøkhofotáv. Nðakin gèmbomisika-éz, sasae ezoqam gekhofosumam. Geté até ndegó-a, vøzuim-a, kouk vømbō-etømem, khæ bavokho sasa ndøngeatømem.

13 Yaq ndego khae eve, ekeza manqa ge-ein, 'Ndakin gekhā nógō? Ság! Nøkeza yo nókhofotáv, ndego nqæmbøe-khafuat. Ngenek tiabembøe-vizumém.'

14 Geté ndigu khae keoge ezoqam, khae eve-ge yo gi-ometam, yaq ndigu ekeza mokho-mba āv ginibónd nqægo, 'Ngenek khae eve-gé yó. Waen khae ngenek genó-kawa-év. Zílaém. Yaq khae nqanek, gemóniqá.'

15 Yaq ndigu até gindigonem, khae bavokhó ginø-ituím, pakhapakha vømømbó-khanøem."

Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, yaq ezoqa āv gezømbe-eín nqægo, "Ge zó, ndozo-matavap? Ndego khae eve, gekha matev zómatanām, ndigu khae gimbo-kewagam?"

16 Ndego āv genégó nqægo: Ndego ndøndowáv, ndigu khae keoge ezoqam pakhapakha vømøzø-khaneām, neka waen khae, ezoqa vini sasa zó-etoām."

Yaq ezoqam ndigu, nqanek Yesu-qa manqat giyogem, āv gini-einím nqægo, "Matev av nqægo befàkhán!"

17 Yaq Yesu ndigu gèwabám, gezø-ein, "Zo ndozo-matavap, matev av nqægo kopømba mbaín, tøfakhan, yaq gè, gekha zapá, Mbumbukiam-qa Manqat av nqæpeawap nqægo:

'Nandi-qapi ndigu, khoev puanam ezoqam gisanqabem,

ndigu møndømø-gigiap-qape-éz, khoev puanam nonqo.'?"

18 Gekha ezoqām ndego, nginik nandi-te to:bøiav, ndego keqaniáp. Neka nandi ndigu, teqa kha-te to:bøiaz, ndego peseinøváp."

19 Yesu nqanek manqat gezø-ein, yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, ambá ndaføyamba ndømøvoinamín. Zapa ndógo, ndigu āv gini-matøvemém nqægo: Yesu nqanek yaya ge-eta, ndígu tene-manqatám. Geté ndigu matev-qase goneáv. Zapa ndógo, ndigu ezoqam-qá møe ndøgoném.

*Yesu amba teks moni abam-qa yaq-te timbøe-matemateømemin
(Met 22:15-22; Mak 12:13-17)*

20 Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, bøi mba mo:veém, Yesu-te. Yaq ndigu bøibøi ezoqam ndøkhofotáv, Yesu bemømbøe-khavozømem, av nqægo, ndigu yoge eqeieqei mbøgonēm. Geté ndigu ambá gembo-matemateømemín. Yaq Yesu ambá Lom gaman ezoqam-qá zenda-té ginø-veemín, gaman-qa yaq-te amba manqat soqain te-einin.

21 Yaq nginik ezoqam, Yesu āv gimboe-einím nqægo, "Nømendim ezoqam, ni møtinøtén, manqat ndøgo, qo ndoqo-manqate neka ezoqa ndoqote-zømesim, eqeieqei. Neka qo ezoqam-te møe mbaín, oskiá ndøgo, ndigu ezoqa kandakanda o ezoqa khasøkhasis. Geté qo ezoqa Mbumbukiam-qa poev-qa yaq-te ndoqote-zømesim, qo unimanqatin manqat mba qomanqaté.

22 Qonimbí-eín. Kopømbâ, Siza-te teks moni tizi-abumat, ndego Lom kawa kandambaqape, ó, khafeâp?"

23 Geté Yesu tiqa matemateam matev, é-møndæ-otév, yaq gezø-ein,

24 "Moni mokho zøté-nømøndēm. Gè, gekha ezoqam-qá bugug neka iz mó:go?"

Yaq gindu-einim, "Siza-qá bugúg, neka teqá iz mó:gó."

25 Yaq Yesu gezø-qavøiu, "Av tægoat ndægo, Siza-qa gigiap, Siza zombó-etoumemát. Geté gigiap ndøgo, Mbumbukiam-qa, Mbumbukiam zombó-etoumemát."

²⁶ Yesu-qa manqa qavøiwat qanimav-qape giyogem, yaq ndigu nqova ndafe kandambá. Kopømba mbain, timbo-matemateømem, ezoqa ewaqape-qa bøite. Yaq ndigu manqat nømme einiáv. Sège-ivøvém.

Sadusi ezoqam, Yesu løvøte-te nango khandi:nat-qa yaq-te gimbøe-bevøpem (Met 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ Yaq Sadusi ezoqam ndozáv, Yesu-te. Nginik Sadusi ezoqam, āv gini-unimanqatinát nqægo: Ezoqa tipakhaetat, ndigu nango gemó-khandi:zák, løvøte-te. Yaq ndigu Yesu āv gimbøe-einím nqægo,

²⁸ “Nøméndim ezoqam, Mozes ni āv ginimbi-peawám nqægo: Ezoqa ten-animat, sæva te-ivavat, patu qataeveav vøgoāt, yaq ngunuk ngæmam, namba qawan be-okíát, tege namba qawan, ndego genanim, patu bembō-qatayat.

²⁹ Qotøndé-ewāg, nqanek emanqat. Angana møndøgoám. Evenáp. Até gi:goam sevén. Yaq khøuwa ndego, sævam ndø-okí, vønanim. Patu qataeveáv.

³⁰ Yaq eveqase ndø-okí, ngunuk ngæmam, ndego teqa zita-te geqan. Yaq até ndegó-a, vønanim. Nakheis qazaneáv.

³¹ Yaq ndakin ngæmam ndégo te-okí, teqa zita-te go:qavigavun. Yaq até ndegó-a, vønanim. Nakheis mbain. Yaq matev até gemát, atema ndigu evenap seven ate gi:goam vømū-pakhaez. Ndigu patu qataeveáv.

³² Yaq vaev até sævám-a, vønanim.

³³ Gê, ngunuk sævam-qa yaq-te, matev áv khanégo? Ezoqa unimanqatin løvøte-te tikhandi:z, yaq ta khøuwa-te ndøgo, timø-khandi:z, ngunuk sævam, gekha ezoqam-gú zas ndøgoāt? Zapa ndøgo, ndigu evenap ate gi:goam, ngunuk sævam kopo ndøkawawát.”

³⁴ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Nøkenøkem matev sa nqáneq qagó, ndakin nqaziyage, manqei-qape-te.

³⁵ Geté ezoqa ndigu, Mbumbukiam eqeieqei tezæb, løvøte-te nango tisuz, neka megemege-te vømóyāg, ndigu nøkenøkem matev gezógoák.

³⁶ Ndigu andé enzol ezoqam me mé:goát, neka løvøte nømme gemó-qeivimák. Ndigu Mbumbukiam-gí nakheis ndøgoāt. Zapa ndøgo, ndigu løvøte-te møndø-khandi:z.

³⁷ Geté løvøte-te khandi:nat-qa yaq-te, Mozes ekezan møndænømánd, av nqægo, ndøgo unimanqatín. Zapa ndøgo, Evezøza Mozes gembo-fakhan, tae-qase-te ndøgo, qawageapam, yaq Mozes ndego āv gembøe-akhá nqægo: Eibleem-gé Mbumbukiám neka Aezek-gé Mbumbukiám neka Zekop-gé Mbumbukiám.

³⁸ Mbumbukiam ndego ambá av nqægo, løvøte ezoqam-gē Mbumbukiám, geté ndego khandi ezoqam-gé Mbumbukiám. Te-te ndego, ezoqa ewaqape, gipakhaetat, zua ndøkhandi:zát.”

³⁹ Yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqa nømme, Yesu-qa manqat giyogem, āv gini-einím nqægo, “Nøméndim ezoqam. Qoqa qavøiwat manqat, qanimáv tantáv.”

⁴⁰ Yaq taqa zita-te, ezoqa nømme bevap goneáv, te-te. Møe ndøgoném.

Yesu ambá av nqægo, Deivid-ge zeo mbā, geté ndego até tege Evezøzá (Met 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Yaq Yesu ezoqa gezøbevap, “Ge zô, ndozo-matavap? Gekha zapá, ezoqa av ndi:manqate, av nqægo, Mesaya ndego, Deivid-gē Zeō?

⁴² Sams mbuk mokho-te, Deivid ekezan āv gene-peawám nqægo: Evezøza Mbumbukiam, noge Evezøza, āv gembøe-eín nqægo, ‘Noqá nakeamo zenda-té qanøqóm.

⁴³ Até qóqotát, atema no qogi qaqa ezoqam,
kopømba ande av zenda tokhotapak awam nonqo,
qoqa zenda tokhotapak mokho-te vøtaqambú-áb.’

⁴⁴ Deivid, ndego Mesaya, Evezøza mbo-akhayám. Yaq gê, ngenek Mesaya, áv kené-Deivid-ge-zeo-ev?”

Yesu ekeza paev ezoqam, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam-qa yaq-te gegugub

(Met 23:1-36; Mak 12:38-40)

⁴⁵ Ezoqa ate av-té teqa manqat gi-ewagat, yaq Yesu ekeza paev ezoqam áv gezømba-eín nqægo,

⁴⁶ “Gò:feazoát, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam-qa yaq-te. Ndigu tømbe-khaneát ndøgo, ti-okhoat, ndabua loloakh mbomømboma ndø-uzupát, neka ezoqa ewaqape, maket manqei-te, ndigu khaiya mboma manqat vizap-us bezø-manqate, neka guliguli khoev-te neka lou loge kandakanda-te ndøgo, iz akhayapak-qa qonam nonqo-te vøqonumát.

⁴⁷ Ndigu ngængæm zømbe-khavozumatún, tiqa khoev neka gigiap vøzø-aqonumatun. Neka ezoqa ewaqape-qa bøi-te, guliguli loloakh ndøgoatún. Yaq nakémbá ndigu yaq-fia nqosøgeap, nøme mba mó:ndapém.”

21

Ngæmam-qa etoam matev Mbumbukiam-te

(Mak 12:41-44)

¹ Yesu Mbumbukiam-qa khoev-te gegoam, yaq gigiap kopoav ezoqam ndøzømét. Ndigu moni ndø-abumát, moni nqeisam nonqo-te ndøgo.

² Yaq até sævám-a, vø-omet. Ngunuk ngæmám. Gigiap-av ezoqám. Zivis møndømbo-naním. Ngunuk moni mokho khasøkhasis menas mba mu:nqeitáz.

³ Yesu ngunuk sævam gu-omet, yaq áv gene-eín nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate. Ngunuk gigiap-av sævam, moni kandambá gu:nqeitaz, áv tiuká, av ezoqa ewaqape nøme, moni gi:nqeisumat.

⁴ Unimanqatín. Ndigu ezoqa nøme, moni kandakandá ginqeisumat. Geté ndigu moni nøme kopoav-qapi ndizøgó. Geté ngunuk ngæmam, viní. Ndugu moni ate gimbøegoam, sùgumu-áb. Nøme mbaín, tuqa yage nonqo.”

Mbumbukiam-qa khoev tømsoqa, Zelusalem taon-te ndøgo

(Met 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa khoev-qa yaq-te, áv gini-manqatám nqægo, “Mbumbukiam-qa khoev mbomambá tantáv. Nandi kandakanda qaniqaním giniwévém. Neka gigiap qaniqaním gimbøe-fegém, gigiap ndøgo, ezoqa Mbumbukiam-te etoam matev gi:goam.”

Geté yaq Yesu gezø-qavøiu,

⁶ “Khøuwa ndømø-fakház. Yaq nqanek khoev ate ndægo, ndozoqeivi, manqei-té qamø-khakhandám. Nandi kopo nøme, nandi nøme-te, gó:zaveák.”

Viniv vinivinimba tøm fakhanam

(Met 24:3-14; Mak 13:3-13)

⁷ Yaq ndigu Yesu gimbo-bevøpem, “Nøméndim ezoqam. Matev nandav, qoqote-manqatam, gekha khøuwā qanéfakhān? Neka andé gekha matev me nitíqeivím, ni tømten, av nqægo, nqanek matev avønín gēfakhān?”

⁸ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Gò:feazoát. Soqáin ndøgo, zo ezoqa titubam. Ezoqa kopoáv, noqá iz-té gindú-okhoát. Ndigu ezoqa áv gizømbé-manqatát nqægo, ‘Ezoqa, nó’, ó, ‘Khøuwa møndø-fakház.’ Geté zo ndigu zøpaæv.

⁹ Nakhag neka nõfeap kandakanda-qa yaq-te tozo-ewagat, yaq zo mõe ndõgonemāt. Matev av nqægo, bugukhokhof ndõkho-fakhanām. Gete manqei-qape-qa vaev, zuá.”

¹⁰ Yaq Yesu manqat nõme gezø-ein, “Manqei nõme, manqei nõme namba, nakhag ndõgoát, neka kawa ezoqa nõme-qa bawan, kawa ezoqa nõme-qa bawan namba, vønøfeapāt,

¹¹ neka manqei nõme-te, manqei vókukuvøemāt. Manqei kukuvøem kandakandá. Neka manqei vinivinimba-te, ifin matev neka enqoni soqøsoqa ndõfakhanām, neka matev kandakanda mõe-us neka yan-te khakhatap kandakanda vøfakhanām.

¹² Gete nqanek matev ate ndægo, okhokho-té qanø-fakhanām. Zo ezoqa ndõkhæ-gavemat neka matev soqøsoqa vøzø-matønumāt. Ndigu zo manqa ovøyam-té ginø-abumāt, Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te ndõgo, neka zo ndimbula-te vønqeisumāt. Neka no zapaya, zo megetapak neka kawakawa-za-qá megemege-té ginø-abumāt.

¹³ Matev av nqægo tøfakhanam, yaq zo kopømbaqapé, ndigu ezoqam Manqat Mbomambaqape zøté-zømesimāt.

¹⁴ Gete zo naqanøká ndøfofogemém, av nqægo, zo andé gekha manqat me zozø-qavøitāt.

¹⁵ Zapa ndõgo, manqat egeieqei neka matavap loloakh, nõ nõzø-etoumāt. Yaq zogi qaqa ezoqam, kopømba mbain, zoqa manqat tiqavøitat neka vøzø-nqagimāt.

¹⁶ Até zogi zøvøndipakhá-ya neka namba-qaniap neka zøkeza ezoqam neka zøfuap, segezø-qambúz, neka zo ezoqa nõme vøzitāg.

¹⁷ Ezoqa ewaqape zo gésanqabát, no zapaya.

¹⁸ Gete zoqa kawa-te, izum ate nandizømbi:gu, kopo gezø-nasinimák.

¹⁹ Zo føgøføgakh ndøwaniáp. Yaq zo khandi zomøndapém.”

Zelusalem taon ngi:wat-qa yaq-te

(Met 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ Yaq Yesu manqat nõme gezø-ein, “Zo nakhag ezoqa tozo-zømet, ndigu Zelusalem taon uni ti:khawaget, yaq zo søzøté-zøtéZ, av nqægo, ndõgo avønín gésoqá.

²¹ Ta khøuwa-te ndõgo, ezoqa ndigu Zudia plovins-te tiyagat, manqei popotap-té giabenø-khokhóz. Neka ndigu Zelusalem taon-te tiyagat, taon yá be-ivøvém. Neka ezoqa ndigu bavokho to:yagat, taon-te betøndò-øz.

²² Nginik khøuwa, Mbumbukiam-qá yaq qavøiwat khøuwá, ezoqa manqa-zapazapa gi:goam. Yaq Mbumbukiam-qa Manqat ate ndægo, gemø-unimanqatín, taqa yaq-te ndøpeawap.

²³ Ta khøuwa-te ndõgo, ti-te ndigu unimé:-soqá, sakheis emu-us ndigu neka nakhei tete ndizøloge. Yage føgakh-qape ndõfakhán, nqanek manqei-te. Nginik bawan ezoqam, Mbumbukiam-qá qaqa ndõqeivím.

²⁴ Zu ezoqa nõme, nakhag kaiya-té ginø-pakhaetát, neka nõme vøzø-geagimāt, manqei vinivinimba-te sasa ndõ-itubāt, manqei-qape-te ate nqægo. Yaq Zelusalem taon, bawan vini-ak ndøtokhonumāt, atema bawan vini-ak-gi khøuwa vømø-nasinim.”

Yesu nango tendoqavan

(Met 24:29-31; Mak 13:24-27)

²⁵ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Khøuwa neka løvøyak neka nduku, matev vinivinimba zøfakhanám. Neka manqei-qape-te nqanek, bawabawan vinivinimba gó:bevøpém neka møe vøgonēm. Zapa ndøgo, ndaola-te ndøgo, khamøe kandakanda ndøvumøemát. U-ús.

²⁶ Ezoqa møe khape tözømbekhouwevat, matev kandakanda nøme-qa timbøe-kewagat, manqei-qape-te tøfakhanam, yaq bøi zøgugimát. Até ndøgóa, gigiap yan-te nqo:go, vøkukuvøēm.

²⁷ Yaq ezoqa, Ezoqam-gé Yo ndø-ometám. Khaiya ozoz-té genøgeáv. Bazaføgakh-ús neka waev-qape-ús.

²⁸ Matev av nqægo tøngazøngazam, zo sège-føgføføgakhæzám. Kawa mba zotó-eqá. Zapa ndøgo, zo Mbumbukiam avønín génqovotáz.”

Fig tae-qa yaya etæ manqat
(Met 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Yaq Yesu yaya zø-etá, gezø-ein, “Zo fig tae o gekha tae nøme zóqeivát.

³⁰ Zo qazo-qeivimin, esokho qaqabamin, yaq zo møzøte-zøtezín, wavam khøuwa avønín.

³¹ Yaq matev até kopó. Zo nqanek matev tozo-qeivimat, tøfakhanumat, av no qazømbekmanqatam, yaq zo søzøté-zøté, Mbumbukiam-qa Megeat Matev avønín géfakhán.

³² No unimanqatín nqazø-manqate. Ezoqa nøme, ndakin ngiyage, naqanøká gépakhaezák. Até géyagát, atema ta khøuwa-te ndøgo, nqanek matev ate ndægo vømú-fakhanām.*

³³ Yan neka manqei-qape ndømø-navøém. Geté noqa manqat, gemønavøemák.”

Aiyá qabizigú, soqain ndøgo, ni khakheinøpøteav tøgoat

³⁴ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Aiyá qagó. Zo manqei-qape matev-te, kawa ndøvòá, kopømba ande av ibøkha soqa izam matev neka qakeza yage-qa yaq-te khape toqote-fofogeapat. Soqain ndøgo, ta khøuwa ndøgo, zo ande ka me tözøte-ndap.

³⁵ Nqanek khøuwa, ezoqa ewaqape-té qanøfakhán, nqanek manqei-qape-te ngiyage. Nakhamas-té.

³⁶ Zo oskia mo:feazoát. Gèguligulím, av nqægo, nqanek matev ate ndægo tøfakhanam, zo bazaføgakh-us tözøté-waním, yaq vaev Ezoqam-ge Yo-qa megemege-te vozotó-wán.”

³⁷ Ta pula-te ndøgo, khøuwa ate qæpavpavemam, Yesu ezoqa Mbumbukiam-qá khoev-té gene-zømesimám. Yaq qakhagusin ndøgo, ndego Zelusalem taon, gè-ivavín. Yaq lovølova, Oliv manqei poyat-té gemøbuvín.

³⁸ Yaq qanaqanus qando-pavein, ezoqa ewaqape, Mbumbukiam-qá khoev-té ginøzavín, lovølova-ús, Yesu-qa manqat vømø-yogemin.

22

Yesu gimbo-voqoem

(Met 26:1-5; Mak 14:1-2; Zion 11:45-53)

¹ Zu ezoqam-qa khøuwa kandambaqape, Pasova ndimbo-akhayam, ndøgo flawa poponøvemav gilouzaton, avønín qagoám.

² Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, Yesu laelae-qá nakhoa mbovawém. Geté ndigu poeveáv,

21:25 21:25 Isa 13:10; Ezek 32:7; Joel 2:31; Veve 6:12-13 21:27 21:27 Dan 7:13; Met 26:64; Veve

1:7 * 21:32 21:32 Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndego Mbumbukiam-qá khoev ngi-wat-qa yaq-té abete-manqatám, neka gekha matev vinivinimba nøme ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo tøfakhanam.

ezoqa ewaqape-qa bœi-te timøvøinam. Zapa ndøgo, ndigu ezoqam-qá mœ ndøgoám.

Zudas Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda namba, manqa gi:kopo:nem, Yesu tiqa zenda-te teve

(Met 26:14-16; Mak 14:10-11)

³ Yaq Zudas, iz nœme Iskaliot gimbo-akhaemam, ndego Yesu-gi paev ezoqa tuelv goeam, Saitan mbœi-ón.

⁴ Yaq Zudas até gendego, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam-gi megetapak-té genøwáv, ti namba manqa vømø-khakheinømem, Yesu tiqa zenda-te ande āv kenévē.

⁵ Ndigu teqa manqat giyogem, yaq ndigu khanakhanákh, neka te-te moni etoam manqat vøkhakheinømem.

⁶ Yaq Zudas tiqa manqat gè-unimanqatín. Yaq khøuwa egeiegei-qa mo:kewagám. Yesu ezoqa ewaqape-te ande āv khambøé-løvüz, yaq tiqa zenda-te ndøgo tenévé.

Yesu-gi paev ezoqa menas, Pasova lou gimø-khakheinømem

(Met 26:17-25; Mak 14:12-21; Zion 13:21-30)

⁷ Zu ezoqam-qa khøuwa kandambaqape gimø-khantøzem, ndøgo flawa ponøvemav gilouzatun, neka Pasova lou loge nonqo sip nakheis vøzitagatun,

⁸ yaq Yesu Pita neká Zion, tèkhofotáz, gezø-ein, “Pasova lou zomø-khakheinømém, ni tizimølog.”

⁹ Yaq gimbo-einim, “Gê, qoqa poev gekhâm? Ni gekham-tē qeimø-khakheinømēm?”

¹⁰ Yaq gezø-qavøiu, “Zelusalem taon-te tozomø-oz, zo ezoqa zó-ometám. Ibøkha ndø-eqatét. Yaq zombó-paevém, atema khoev-te vømø-øn.

¹¹ Yaq ta khoev ndøgo, khoev eve āv qazømbøé-einím nqægo, ‘Nømendim ezoqam, āv geqande-beváp nqægo: Khoev kouwat gekham-tē qágo, ma nogi paev ezoqam namba, Pasova lou teimølog?’

¹² Yaq ndego zo khoev kouwat kandambaqape mé:zømás, khoev ova ndo:go. Qonam nonqo neka lou-qase khakheitáp. Yaq zo lou ndøgo tozomø-khakheinømém.”

¹³ Yaq ndigu gizav, matev āv timiqeivím, av Yesu gezømbe-ein ndægo. Yaq ndigu Pasova lou vømø-khakheinømem.

Evezøza-qa lou loge matev ande qæfakhan

(Met 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Ko 11:23-25)

¹⁴ Yaq qakhagus ndøgo, lou loge khøuwa iz gimø-khantaz, Yesu tegi u-anim namba, tinøpindám ndøgo, lou loge-te vøqonav.

¹⁵ Ndego āv gezømbe-ein nqægo, “No nqosøgeap banøndáp. Geté noqa poev kandambaqape, nqáneq qagoám. Nqanek Pasova lou bízikhæológ, zo namba.

¹⁶ No nqazø-manqate: No Pasova lou nœme, naqanøká nomølogák, atema Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, matev ate ndægo vømø-unimanqatín, ndøgo Pasova lou loge matev kha-mba ndømbo-ove.”

¹⁷ Yaq Yesu izam nonqo ndøndáp, waen-ús, Mbumbukiam-te ike manqat vø-ein, yaq gezø-ein, “Møzondapém. Yaq søzøtumú-izumít, zo ate ndøzøte:go.

¹⁸ No nqazø-manqate: No waen tae nanga-qa et, nqawa naqanøká nø-izák, atema Mbumbukiam-qa Megeat Matev vømøfakhān.”

¹⁹ Yaq taqa zita-te, Yesu flawa ndøndapáz, Mbumbukiam-te ike manqat vø-ein, sasa ndømbegim, ekeza paev ezoqam vøzø-etoam, gezø-ein, “Nqanek

noqá khá, zo nqazø-etoumit. Matev av nqægo até vøgó. Yaq no zonømbé-matavupát.”

²⁰ Yaq matev até kopó, lou loge qamezømbe-navøem, Yesu izam nonqo ndøndáp, waen-ús, gezø-ein, “Nqanek waen, Mbumbukiam poev ndakinak mé:-unimanqatín. Noqá kóuk gené-unimanqatín, ndøgo zo zapaya tøwa.

²¹ Geté. Nqáe! Ezoqam ndego, ma nogi qaqa ezoqam-qa zenda-te teve, ngégo, nqanek lou loge-te nqazi-qonøve.

²² Ezoqam-ge Yo ndønáním, av Mbumbukiam-qa poev ndægo. Geté ndego møndø-soqøév, ndego ezoqam, ma nogi qaqa ezoqam-qa zenda-te teve.”

²³ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ekeza paev ezoqam ekeza mokho-mba, āv ginibónd nqægo, “Eisa, ni mokho-te matev av nqægo, gekha ezoqām ndømatanām?”

Megeat Matev eqeieqei-qa yaq-te

²⁴ Yaq Yesu-gi paev ezoqam-qa mokho-te, ponqombap matev ndøfakhán. Tini-ponqombupát ndøgo, ti mokho-te, iz akhae kandambaqape, gekha ezoqā ndøgo?

²⁵ Yaq Yesu gezø-ein, “Bawabawan-gi kawakawa-za, ezoqa gètøkhonøzát. Yaq nginik megetapak, ekeza kha, keoge ezoqa eqeieqei me:vewé.

²⁶ Geté zo mokho-te, matev av nqægo bègó. Gekha ezoqām ndego, zo mokho-te iz kandambaqape tegoat, ndego yà be-khapelavøqase-év. Neka gekha ezoqām ndego, megeat ezoqam tegoat, ndego yà be-zøge-tøke-ezoqam-év.

²⁷ Gê, ezoqa kandambaqape ákenego? Ndégò, lou-qase-te ndemia, ó, ndégò, lou ndeyogimit? Zo møzøte-zøtéz, ezoqa kandambaqape ndégo, lou-qase-te teqotat. Geté no zo mokho-te, zøgé sasae ezoqām.

²⁸ Zo nó namba zi:goám. Neka zo no nøuvønateáv, matev føgføgakh qanø-fakhanumam.

²⁹ Yaq nakémbá. No zo Megeat Matev nøzø-etoám, kopømba av-té, Tat no Megeat Matev genømbe-etoam.

³⁰ No kawa iz tæmøndap, zo noqa lou-qase-te, lou zólogát neka ibøkha vozó-izumāt, no namba, neka zøkeza kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te vozotó-qonavāt, neka Izlael khagua bawan tuelv vozøzømbó-kawæztāt.”

Yesu Pita gembo-vøndøyam, ndego teqa yaq-te to:nawam (Met 26:31-35; Mak 14:27-31; Zion 13:36-38)

³¹ Yesu Pita āv gembøe-eín nqægo, “Sáemon, Sáemon. Nqáe! Saitan Mbumbukiam zo khamasim-qá yaq-té gembøeviám. Ndego zo andé wit me mé:-evém, tag vøkhofovøēm.

³² Geté no, nøguligulím, qo zapaya, Saemon. Qoqa unimanqatin, betaqa-nāvøēm. Yaq nqawa toqotøndo-qambuq, qafuap vøzøtøké. Yaq tiqa unimanqatin bezømbē-føgakh.”

³³ Geté Pita gembo-qavøiu, “Evézøza. No kopømbá. Ndimbula-te sænáv, qo namba, neka sizimú-pakhaén.”

³⁴ Yaq Yesu gembo-ein, “Píta! No nqataqá-manqate. Nqægo lova, kokolok naqanøká gé-ogeayák. Qo noqa yaq-te, ndøqotøkhæ-nawám. Misiká toqoto-nawam. Av qoqoté-manqatát nqægo, ‘No genek ezoqam nøtenøtenāk.’”

Yesu-gi paev ezoqam bèto:-khakheinám

³⁵ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezøbevap, “Ta khøuwa-te ndøgo, zo qækhofosam, yaq no av qazømbe-ein nqægo, moni neka moqos neka tamak ndø-upøgím, yaq ge zô, gigiap mbaín mozógoam?”

Yaq gindu-qavøinam, “Mbaín. Ni kopømbá qeigoam.”

³⁶ Yaq Yesu gezø-ein, “Qanimáv. Geté ndakin viní. Gekha ezoqām ndego, moni nqeisam nonqo timbogoat neka moqos vømbógoāt, bètonqoatét. Neka gekha ezoqām ndego, nakhag kaiya mbain tøgoat, ndego ekeza ndabua nøme, yà bewi. Yaq moni ndigu teqas, nakhag kaiya mé:wí.

³⁷ Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-peawáp nqægo: ‘Ndego pepen ezoqam me:vewém.’ No nqazø-manqate. Nqanek manqat bè-unimanqatín, no mokho-te. Unimanqatín. Gekha manqāt ndøgo, noqa yaq-te ndøpeawap, avønín géfakhán.”

³⁸ Yaq Yesu-gi paev ezoqam gindu-einim, “Evézøza. Nqáe! Nakhag kaiya menas ngínik.”

Geté ndego gendo-ein, “Ság. Tiá.”

Yesu Oliv manqei poyat-te gemø-guligulim

(Met 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Taqa zita-te, Yesu Zelusalem taon, gè-iváv. Yaq Oliv manqei poyat-té genøwáv, av oskia ge:goam, neka tegi paev ezoqam vømbø-paevem.

⁴⁰ Yaq gimøfakhaz ndøgo, ekeza paev ezoqam āv gezømbe-ein nqægo, “Zo bazaføgakh-qa, gèguligulím. Soqáin ndøgo, khamasim matev tøndowav zo-te, yaq zo zō-o:āz.”

⁴¹ Yaq ndego sègeziváz, elavøqase nøme vøwav. Atap ande av ndægo, nandi toqo-ogizo, timø-bøiaz. Yaq ndego katuk ndømøkuí, vøguligulim.

⁴² Av gene-guligulím nqægo, “Tát! Qo taqa-pøovat. Nqanek nqosøgeap kandambaqape, ndøgo ande ibøkha khaqain-qape me tønømbe-fakhan, ambá qøndapín. Geté matev āv tabete-fakhán, av qoqa poev ndægo. Ambá ndøgo, av no nqanømbe-poev.”

⁴³ Yaq yan-te ndo:go, enzol ezoqam ndovís, bazaføgakh vømbø-etoam.

⁴⁴ Yesu mbøni vaev kandambaqape ndøndáp. Yaq ndego bazaføgakh-us nøme mba mo:guligulím. Tata andé kóuk. Sège-lanqavám, manqei-te.

⁴⁵ Yesu guligulim qamømbøeva, ge-itan, tegi paev ezoqam-te gevesez, yaq āv genezømét nqægo: Gèsømbiám. Bazaføgakh gèzø-navøém. Zapa ndøgo, ndigu mbøni vaev matev khàpe zømbe-khouwév.

⁴⁶ Yaq Yesu gezø-ein, “Zo gekha zapá, venanqei mba ndozo-sømbiit? Mòzosúz. Neka gèguligulím. Soqáin ndøgo, khamasim matev tøndowav zo-te, yaq zo zō-o:āz.”

Yesu møvøiwat-qa ginduzav

(Met 26:47-56; Mak 14:43-50; Zion 18:3-11)

⁴⁷ Yesu ate av-té manqat ge:manqatam, yaq nqáe! Ezoqa bawan-qape tñøfákhāz. Ndigu Zudas ndø-itubavún, ndego Yesu-gi paev ezoqa tuelv nøme gegoam. Yaq ndego até gendego, Yesu-té genøwáv, vøngenøtam.

⁴⁸ Yaq Yesu gembo-ein, “Zúdas. Gê, qo Ezoqam-ge Yo ngenøtam-ûs, qaqa ezoqam-qa zenda-te nqoqoveet?”

⁴⁹ Yaq ndigu ezoqam, Yesu namba gi:goam, go:matøvemem, ande gekha matev me ndøfakhán, yaq āv gimbø-einím nqægo, “Evézøza, nakhag kaiyā ndøtízitag?”

⁵⁰ Yaq paev ezoqa nøme, até gendego, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, tege sasae ezoqam, nakeamo gea vømbøkawa.

⁵¹ Geté yaq Yesu gezø-ein, “Ság. Matev av nqægo tønév.” Yaq Yesu teqa gea gëmbokhanáz, nango vømbō-eqeieqei.

⁵² Yaq Yesu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam neka Zu megetapak nøme, ndigu møvøiwat-qa gigeavun, āv gezømbe-eín nqægo, “Ge zð, no pepen ezoqam zøténæmbem, nakhag kaiya neka ndawa-us qazogeavun?”

⁵³ No khøuwa ate qæpavpavemam, Mbumbukiam-qá khoev-té qæqoám, zo namba. Geté ndøgo, zo no kha khanøzeáv. Geté ndakin, zoqa khøuwa qanimav-qape møndø-fakház. Kawa matev, bøivun-qá bazaføgakh ndøndáp.”

Pita Yesu-qa yaq-te go:nawam

(Met 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Zion 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Yaq ezoqam ndigu gigeavun, até gindigonem, Yesu vø-møvøinam, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-qa khoev-te sasa ndø-ituim. Pita até gezøpavát. Andé qámhá gendopavam.

⁵⁵ Khoev-te gimøfakhaz, yaq uta mokho-te ndøugu, gøinam møndø-løvutám. Yaq Pita tenøqóm ndøgo, ti namba, ndigu gøinam-te giqonavam.

⁵⁶ Sasae mbasønakam Pita gu-omet, gøinam waev-te gegotam, yaq ndugu gèwawám, gundu-ein, “Até ngenék-a, Yesú namba me:goám!”

⁵⁷ Geté Pita gò:nawám, gendo-ein, “Ngolam, no nandev ezoqam, nøtenøtenák.”

⁵⁸ Yaq khapé outøpøteáv, ezoqa nøme Pita tēnø-ømēt, gembo-ein, “Unimanqatín. Até qó-a, qo tigí ezoqám.”

Geté yaq Pita gendo-qavøiu, “Khanánqa. Av taoká. Nó mbá.”

⁵⁹ Andé møi-mhá sege-auwám. Andé av wan awá ndægó, ezoqa nøme tēandøwāv, gendo-ein, “Unimanqatín. Møtenøtén. Ezoqa nøme ngének, Yesu namba ge:goam. Zapa ndøgo, até ngenék-a, Gelili plovins-ák.”

⁶⁰ Yaq Pita gendo-qavøiu, “Khanánqa. No nøtenøtenák, qo gekhá qotēmanqate.”

Yaq Pita ate av-té manqat ge:manqatam, kokolok tündi-ogeá.

⁶¹ Yaq Evezøza gèndoqambún, Pita vøwawam. Yaq Pita tembo-matøvémm ndøgo, Evezøza av gembøe-ein nqægo, “Nqægo lova, kokolok naqanøká géogeayák. Qo noqa yaq-te ndøqotøkhæ-nawám. Misiká toqoto-nawam.”

⁶² Yaq Pita bavokhó genøfakhán, vømøvin. Eiv baza ùni mbøepós, ge-eivat.

Yesu otøotam vøe-vewem-a, vøzuim

(Met 26:67-68; Mak 14:65)

⁶³ Yaq ndigu vos keoge ezoqam, Yesu gimbo-kewagat, otøotam me:vewát neka vøzuat.

⁶⁴ Bøi ndabuá gimbøe-gutøvémm, vømbō-einim, “Qo Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam toqogoat, qotínømánd, av nqægo, qo gekha ezoqām ndølavag?”

⁶⁵ Yaq ndigu ngenøgim manqat nøme kopoáv gimbo-manqatat.

Yesu Zu megetapak-te, manqa ge-ovøyam

(Met 26:59-66; Mak 14:55-64; Zion 18:19-24)

⁶⁶ Yaq qanaqanus qænqovat, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Zu megetapak nøme tñnimøváb. Yaq Yesu tiqá megemege-té ginø-ituím.

⁶⁷ Yaq gimbo-bevøpem, “Qonimbí-eín. Gê, qo Mesayá?”

Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No tæzø-ein, zo no ma zó-unimanqatinimák.

⁶⁸ Neka no zo bevap tæzøgo, zo ma zonø-qavøinamák.

⁶⁹ Geté avønín, Ezoqam-ge Yo Mbumbukiam-qá nakeamo zenda-té gemóqóm, ndego Bazafógakh-Qape.”

⁷⁰ Yaq ndigu ate gi:goam gimbo-bevøpem, “Av tægoat ndægo, yaq gê, qo Mbumbukiam-gê Yò?”

Yaq gezø-qavøiu, “Manqat nándav, av zo ndøzøte-manqate. No tètév.”

⁷¹ Yaq ndigu gi-einim, “Ság! Bøi vizu ezoqa nøme-qa bizivàwém. Ni manqat ekeza tou-té qazinømbo-yogém.”

23

Yesu Pailøt-te manqa ge-ovøyam, ndego Lom gaman ezoqam

(Met 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Zion 18:28-38)

¹ Yaq ndigu megetapak ate gi:goam, até gindigonem, Yesu Pailøt-té ginø-ituím.

² Yaq ndigu manqa ndøsøkuzømem, Yesu-qa yaq-te, gimbo-einim, “Ni ngenek ezoqam āv qati-ometám nqægo. Nigi bawan ezoqam-qá matavap ndø-enegimatún. Neka ngenek, ezoqa āv gezømbe-manqatatún nqægo: Siza-te, ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape, teks moni be-ābām. Neka ngenek ekeza kha, Mesaya neka kawa ezoqam me:vewé.”

³ Yaq Pailøt Yesu gembobevap, “Gê, qo Zu ezoqam-gê kawà?”

Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Nándaav, av qo ndoqote-manqate.”

⁴ Yaq Pailøt Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka ezoqa ewaqape gezø-ein, “No ngenek ezoqam, teqa manqa-zapa qeiviáv.”

⁵ Geté ndigu sekembá segembo-pouweám, av nqægo, “Ngenek ezoqa ge:zømesimatun, matavap ùni zømbe-ngi:tatún, ni Zu ezoqam-qa manqei-te ate nqægo. Gelili plovins-té gendongáz. Yaq ndakin nqanek Zelusalem taon-té gegó.”

Yesu Elod-te manqa ge-ovøyam

⁶ Yaq Pailøt nqanek manqat ge-ewag, ezoqa gezøbevap, “Gê, ngenek ezoqam, Gelili plovins-āk?”

⁷ Yaq Pailøt ge:-otев av nqægo, Yesu ta plovins-te ndøgo tendowāv, ma Elod gembo-kewagam, yaq ndego Elod-té genø-khofotáv. Zapa ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo, ngenek Zelusalem taon-té gegoám.

⁸ Yaq Elod Yesu ge-omet, ndego khanakhanakh kandambá. Zapa ndøgo, ndego omete-qa ndøgoám. Nupøkhán mbá. Ndego møndø-ewág, Yesu-qa yaq-te. Yaq ndakin, ndego umingiap matev qeivi-qa mbogoám, av Yesu ge:matønumam.

⁹ Yaq Elod Yesu bevap kandambá gembogoat. Geté ndego yaq manqat qavøiwateáv.

¹⁰ Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, até gegoám, Yesu-qa manqa vøsøkuzømem. Manqat kandambá gimbøe-møvømem.

¹¹ Yaq Elod ekeza nakhag ezoqam namba, Yesu otøotam me:vewém neka vøngenøinam. Ndigu kawa ezoqam-qá ndabua mbo-uzím, Pailøt-te nango sasa ndøkhofotøvem.

¹² Ta khøuwa-te ndøgo, Elod neka Pailøt, zifu matev ndøngazém. Geté bugukhokhof, ndigu qaqa zømbugoám.

Pailøt manqa gevøovam, Yesu tae mutui-te titøkewem

(Met 27:15-26; Mak 15:6-15; Zion 18:39-19:16)

¹³ Yesu Pailøt-te nango gindu-ituim, yaq ngenek Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka megetapak nøme neka ezoqa ewaqape ndømøváb,

¹⁴gezø-ein, “Zo ngenek ezoqam no-te qazøtøndo-ndafem, neka zo av ndøzøte-manqate av nqægo, ngenek ezoqam-qā matavap ndø-enegim, nqæe! No amba nømbøe-beváp, zoqa bøi-te. Geté no teqa manqa-zapa-qase qeiviáv, av zo manqa ndøzømbøe-møvøemet.

¹⁵Até Elód-a, teqa manqa-zapa-qase qeiviáv. Yaq nakémbá, ndego nite nango gendo-khofotav. Ngenek ezoqam matev-qase goneáv, ta zapaya tizi:laem.

¹⁶Geté nakhag ezoqam bètøkho-feomém. Yaq sænqonqotáv.”*

¹⁸Geté ndigu ezoqa ewaqape sùgumu-tøkúz, gindu-akhaemem, “Gèlaém nandev. Geté Balabas qonindó-nqonqotáv.”

¹⁹Balabas ndimbula-té gunu-utavám. Zapa ndógo, ndego Lom gaman ngeasam-qa mbogoám, ndógo Zelusalem taon-te, neka ezoqa vølavao.

²⁰Pailøt Yesu nqonqotøve-qa mbogoám. Yaq ndego ezoqa ewaqape, manqat amba zømbe-eín, nango.

²¹Geté ndigu sekembá sege-akhaemám, “Gèlaváo. Tae mutui-té qanø-tøkeó!”

²²Yaq ndakin Pailøt gèmbø-misiká, gezø-ein, “Gekha zapá? Ngenek gekha manqa-zapā ndógo? No teqa manqa-zapa qeiviáv, ta zapaya tizi:laem. Geté nakhag ezoqam bètøkho-feomém. Yaq sænqonqotáv.”

²³Geté ndigu ivøveáv. Sekembá sege-akhaemát, av nqægo, Yesu tae mutui-té geabe-tøkewé. Tiqa akhayam, Pailøt-qa manqat ùnime:tømbuá.

²⁴Yaq vaev-te, ndego manqa āv tene-vøovám, av ndigu qazømbe-pøovam.

²⁵Ndego ezoqam, ndigu qazø-pøovam, tefakhan, ndego sègezø-nqonqotáv, ndego Lom gaman ngeasam-qa gembogoam neka ezoqa vølavao, yaq ta zapaya ndimbula-te gi-utavam. Geté Yesu nakhag ezoqam-qá zenda-té genøvé, yaq ndigu matev bemømbō-matønømem, av ezoqa ewaqape poev qazømbe-goam.

Yesu ezoqa zitøge manqei-te gi-ituim

(Met 27:32; Mak 15:21; Zion 19:17)

²⁶Nakhag ezoqam, Yesu taon bavokho gi-ituat, ezoqa ndø-ometám. Sailini taon-ák. Teqa iz Saemón. Ndego ambá Zelusalem taon-té genømatín. Yaq ndigu até gindigonem, vø-møvøinam, Yesu-qa tae mutui vømbøe-veem, sasa ndøtøpøtøvem, teqa zita-te te-egatet.

²⁷Ezoqa bawan-qape kandambá, gimbopavat. Neka sakheis kopoáv, Yesu gèmbø-eivumát, neka ekeza savi vø-qambubumat.

²⁸Yaq Yesu gèndoqambún, gezø-ein, “Zelusalem taon-ak, sakheis, zo noqā ndø-eivùmít. Geté zo zøkezan-qa ndø-eivám neka zogi nakheis-qa vozó-eivām.

²⁹Nqæe! Khøuwa ndømø-fakház. Yaq ezoqa āv giní-einím nqægo, ‘Sakheis ndigu, khanakhanakh mbá giabitigú, ndigu sog ndigu neka nakheis mbain ndigu neka nakheis tiqa tete logemav ndigu.’

³⁰Ta khøuwa-te ndógo, ezoqa olol vinivinimba, āv gimbøé-manqatát nqægo, ‘Niqá mumát qando-muvuvøém’ neka manqei popotap vømbó-einím, ‘Ni vøkhonám.’

³¹Nginik matev av nqægo ngimatønnumit no-te, no kopømba ande av tae khandin me nqate:go, yaq ge zó ndozo-matavap, zo gekha matév zøfakhān, zo kopømba ande av tae pakhapakha me ndøzøte:go? Matev unimé:soqá tøzøfakhān.”

³²Yesu gi-ituat, yaq até ezoqa menas nømé-a, vø-itubat, timøzitag. Ndigu pepen ezoqám.

* **23:16 23:16** Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáne: ¹⁷ *Pasova khøuwa kandambaqape-te, Pailøt ndimbula ezoqa kopo ndønqonqotavín.* **23:29 23:29** Luk 21:23 **23:30 23:30** Hos 10:8; Veve 6:16

*Yesu tae mutui-te gitøkewem**(Met 27:33-44; Mak 15:22-32; Zion 19:18-27)*

³³ Yaq ta manqei-te ndøgo gimøfakhaz, kawa-pakha manqei ndimbo-akhayam, ndigu Yesu tae mutui-té ginø-tøkewém, neka pepen ezoqa menas, vøtøkebam. Nøme ndego, Yesu-qa nakeamo zenda-té ginø-tøkewém, neka nøme ndego yogea zenda-te vøtøkewem.

³⁴ Yesu gi:pototumat, yaq āv gene-eín nqægo, “Tát. Tiqa manqa-zapa, qo sà betaqambo-navøém. Zapa ndøgo, nginik zøtezteáv, andē gekha matev me ndømatunumit.”

Gumu-tøkewem ndøgo, yaq nakhag ezoqam, teqa ndabua, kas me:-otám.

³⁵ Ezoqa tiwaniapát ndøgo. Matev ndøqeivát. Geté Zu megetapak, Yesu otøotam me:vewém, gi-einim, “Ezoqa nøme gekhandi:ztam, yaq ndakin ekeza kha bekhandí, ngenek uni Mesaya-in tegoat, ndego Mbumbukiam geveatav.”

³⁶ Até nakhag ezoqám-a, otøotam me:vewém, waen khaqain-qape etoam-qa vømbøgonem.

³⁷ Yaq āv gimboe-einim nqægo, “Qo Zu ezoqam-ge kawa toqogoat, qakeza kha qókhandí.”

³⁸ Teqa kawa-te, ova ndo:go, manqat ndøtøkeém. Av qane-peaupám nqægo, “Ngenek Zu ezoqam-gé kawá.”

³⁹ Pepen ezoqa nøme, ndego namba gi:tøkebupam, Yesu otøotam me:veó, gembo-ein, “Gê, qo Mesayâ? Av tægoat ndægo, qo qakeza kha qókhandí neka ni voqó-khandí:n.”

⁴⁰ Geté ndego pepen ezoqa nøme, namba gi:tøkebupam, gègugú, gembo-ein, “Gê, qo ndakin yaq-fia nqosøgeap kopo ndoqote-ndapet, av ngenek nge:ndapet, qo Mbumbukiam-te møe mbaín?”

⁴¹ Ni nqanek yaq-fia nqosøgeap, nikeza manqa-zapa zapayá qazindapét. Geté ngenek ezoqam, manqa-zapa-qase goneáv.”

⁴² Yaq ngenek pepen ezoqam, Yesu gembo-ein, “Yésu. No gènøndo-matøvé, qo kawa iz toqomøndap.”

⁴³ Yaq Yesu gembo-ein, “No unimanqatín nqataqa-manqate. Nqægo khøuwa, qo no namba, Paladais manqei-té qazígoát.”

*Yesu ge:nanim**(Met 27:45-56; Mak 15:33-41; Zion 19:28-30)*

⁴⁴ Yaq khøuwa ande av muin qandap, qamat atema khagus 3 oklok vøndap, manqei ate qægoam, bøivun ndønqeivøém.

⁴⁵ Khøuwa waev sègembo-navøém. Neka ndabua ndøgo, Mbumbukiam-qa khoev mokho-te qafaleam, sège-keqavát. Livin-mbá qanumu-qatavát.

⁴⁶ Yaq Yesu kandambaqapé sege-akhá, “Tát! Noge nqova, qoqá zenda-té qatøveét.” Ndego nqanek manqat gumu-ein, yaq gènaním.

⁴⁷ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam, nqanek matev geqeiv, ndego Mbumbukiam-qá iz ndø-eqá, ge-ein, “Unimanqatín. Ngenek ezoqam ndaføyamba-qapé.”

⁴⁸ Yaq ezoqa ewaqape, matev qeivi-qa gindupindam, matev ndøgo giqeivim, qafakhanumat, ndigu savi mba ndøqambubám, sasa ndøzav.

⁴⁹ Ezoqa ewaqape, ndigu Yesu gi:zøtez, ande qámbá gindu-waniapam. Até ndigú-a, sakheis, ndigu Yesu gimbo-pavavun, Gelili plovins-te ginduzav, matev vøqeivim.

*Yesu manqei ozu-te gi-oeinam**(Met 27:57-61; Mak 15:42-47; Zion 19:38-42)*

⁵⁰ Yaq nqáe! Ezoqa kopo møndøgoám. Teqa iz Zoséf. Alimatea vemiav-ák. Ndego Zu ezoqam-qá manqa ovøyam megeat ezoqá nømé. Ndego ezoqa mbomambaqapé neka ndaføyamba-qapé.

⁵¹ Mbumbukiam-qá Megeat Matev-qa mo:kewagám. Ta khøuwa-te ndøgo, Zu megetapak nømé, manqat gikopo:nem, Yesu tilaem, ndego tiqa manqat unimanqatinteáv.

⁵² Yaq ndego Pailøt-té genøwáv, Yesu-qa kha-qa yaq-te vømømbō-viam.

⁵³ Yaq gembotak, Zoséf até gendego, Yesu vøkoqoiu, tae mutui-te getøkewam, ndabua sasa me:løvønøvem, nandi nqa manqei-pakha-te vømø-utav. Ta manqei-pakha ndøgo, nandi giløotøzem, bugukhokhof løvøte ezoqa utøveáv.

⁵⁴ Ta khøuwa ndøgo, Sabat gigiap khakheinam khøuwá. Yaq Sabat khøuwa avønín qagoám, tøngaz.

⁵⁵ Sakheis ndigu, Yesu gimbo-pavavun, Gelili plovins-te ginduzav, ndigu Zoséf gëmbo-paevém, nandi nqa manqei-pakha vøqeivim, neka Yesu-qa kha āv kimí-utøvem.

⁵⁶ Yaq khoev-te givesez, tae nanga etet sisip mbomømboma møkhaheinømém. Yesu-qá kha-te giam nonqó. Geté Sabat khøuwa é-møndøngáz. Yaq ndigu gèqovezát, av Mozes-qa guguna manqat qæ-ein.

24

Yesu løvøte-te gekhandi:v

(Met 28:1-10; Mak 16:1-8; Zion 20:1-10)

¹ Yaq Sande qanaqanus, lovølova-ús. Ndigu sakheis manqei pakha-té ginøzáv, tae etet sisip mbomømboma vø-upøgim, Yesu-qa kha-te giam nonqo gikhakheinumat.

² Yaq manqei-pakha-te gimøfakhaz, āv giniqeivím nqægo: Nandi ndigu nqa qætokam, gèqambiním.

³ Geté ndigu gi-oz, Yesu-qa kha qeiviáv, ndego Evezøza.

⁴ Ndigu ate av-té matavap gimboe-aumat, yaq nqáe! Tiqa avønin-te, ezoqa menas sègefakház. Tiqa ndabua bøi sanqatøve-ús.

⁵ Yaq ndigu sakheis, møe kandambá gigonem. Bøi manqei-té ginøvøogím. Geté ndigu ezoqa menas gindu-einim, “Gekha zapá, nqanek løvøte ezoqam-qa manqei-te, khandi ezoqam-qa ndozovawet?”

⁶ Ngenek mbaín, nqanek. Møndø-khandí:v. Tozombó-matavap, manqat ndøgo gezø-ein, zo namba Gelili plovins-te gegoam?

⁷ Ndego āv gene-eín nqægo, ‘Ezoqam-ge Yo, manqa-zapazapa-us ezoqam-qá zenda-té giabenø-veém, neka tae mutui-te bētøkewem. Geté khøuwa timømbo-misika-ez ndøgo, ndego nqawa ndøkhandí:v.’ ”

⁸ Yaq ndigu sakheis, nqawa tinø-matøvemém ndøgo, av Yesu manqat gezømbe-manqatam.

⁹ Yaq taon-té ginøqaváz, Yesu-gi paev ezoqa ileven neka paev ezoqa nømé, manqat vømøzø-ein.

¹⁰ Sakheis ndigu, Yesu-gi u-anim manqat gizø-ein, ngínik: Meli, ndugu Magdala vemiav-ák, neka Zoanā, neka Meli nømu, ndugu Zems-gu evo, neka sakheis nømé vøgoam, ti namba.

¹¹ Geté ndigu paev ezoqam, sakheis-qa manqat gèqavotøvém. Ti-te ndigu, tiqa manqat, møkho mbaín.

12 Geté Pita até gendego, manqei ozu-té genøteít. Yaq nandi nqa mokho-te gemø-fakhanam, ndego ndabua mba ndøqeív. Ezoqam mbaín. Yaq nangó genøqaván. Matavap mba ndø-aumát, ande gekha matev me ndøfakhan.

Yesu tegi paev ezoqa menas gezøfakhan, ndigu Emaus vemlav-te gi-apat (Mak 16:12-13)

13 Yaq nqáe! Ta khøuwa kopo-te ndøgo, Yesu-gi paev ezoqa menas nøme, Emaus vemlav-té ginø-apat. Yaq Zelusalem taon-a, yaq Emaus vemlav, taqa atap ande āv ileven kilomítá ndægó.

14 Nakhoa-te gi-apat, manqat ndøgo tini-manqatát, matev ate ndægo, ande āv khanēfakhan.

15 Ndigu ate av-té, nakhoa gi:geveat, manqat vømanqatat-a, matavap vø-aumat, yaq Yesu ndowáv, namba sasa me:zav.

16 Geté ndigu matavapøteáv, ndego.

17 Yaq Yesu gèzøbeváp, “Zo gekha manqat zøté-manqatet, nqanek nakhoa nqazo-geveet?”

Yaq ndigu sègewán. Avus-mba zøvøovøém.

18 Yaq ezoqa kopo, iz nqambogo Kleopas, āv gembøe-eín nqægo, “Ezoqa ewaqape mokho-te, Zelusalem taon-te gipindam, qo mbá atogogó, emanqat yogeav ndogogo, matev ndøgo qafakhan, ndakin khøuwa-te.”

19 Yaq Yesu gezøbevap, “Gekha matēv ndøfakhan?”

Yaq gindu-qavøinam, “Yesu-qá manqat niti-manqatét, ndego Nazalet vemlav-ak. Ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam ndøgoám. Teqa manqat neka matev bazaføgakh kandambá. Ezoqam nekā-e, Mbumbukiam, ndego eqeieqei me:vewám.

20 Geté Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka nigi kawakawa-za nøme, Lom gaman ezoqam-qá zenda-té ginøveém. Yaq tiabiti-laém. Yaq ndigu tae mutui-té ginø-tøkewém.

21 Geté ni āv qati-matavupám nqægo: Ezoqam ategó ndego, ni Izlael ezoqam tenqovotan. Geté matev viní qafakhan. Ndakin khøuwa møndømø-misika-éz, nqanek matev qafakhan.

22 Neka nøme nqánek: Nigi sakheis nøme, nqova nindáf. Nqægo qanaqanus, manqei-pakha-te gi-apat,

23 ndigu teqa kha qeiviáv. Yaq ndigu ginduqavaz, āv ginimbi-eín nqægo, ‘Ni umingiap niqevím. Enzol ezoqam nizømét. Neka ndigu enzol ezoqam, āv ginimbi-eín nqægo, ndego møndø-khandí:v.’

24 Yaq nigi ezoqa nøme ndøzáv, manqei-pakha-te ndøgo. Yaq matev āv timiqevím, av sakheis gi:manqatam. Geté ndigu ometeáv, ndego.”

25 Yaq Yesu ndigu ezoqa menas gezø-ein, “Ge zô, mokho ndapeáv? Zo zuā zøté-bevupit, manqat ate ndægo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gi:manqatam?”

26 Neka gê, zo mokho ndapeáv, av nqægo, Mesaya ndego, nqosøgeap betøkhæ-ndáp, yaq váev iz kandambaqape temøndap.”

27 Yaq Yesu Mbumbukiam-qá Manqat zø-ovøyám, manqat ate ndægo, ekezan-qa yaq-te ndøpeawap. Mozes-té genøngáz, qamat, atema manqat ate ndægo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gimbøe-manqatam.

28 Yaq ndigu Emaus vemlav gi:khatoat, yaq Yesu bugug āv gene-kewagám nqægo: Segē-gegevēt.

29 Geté ndigu āv gimboe-viømém nqægo, “Qo ní namba bizi:gu. Gèkhagustét. Avónín gépóís.” Yaq Yesu namba me:zāv, tiqa khoev-te vømōqonav.

30 Yaq ti namba lou loge-te giqonavam, Yesu flawa ndøndapáz, Mbumbukiam ike manqat vømbō-ein, sasa ndømbegim, vøzø-etoam.

31 Yaq ndigu bøi fea mba ndøkewág. Yesu khæ gèmatøvemém. Geté nqova mbaín, ndego tiqa bøi-te, sègezømbo-navøém.

32 Yaq ndigu ekeza mokho-mba gi-einim, “Unimanqatín. Niqa mokho-te, andé gøinam me me:wageapám, Yesu nakhoa-te manqat gini-manqatam, neka Mbumbukiam-qa Manqat-qa mokho vøenømand.”

33 Yaq ndigu paev ezoqa menas, até gindigonem, Zelusalem taon-té ginøveséz, Yesu-gi u-anim ileven neka paev ezoqa nøme vøzømet, giwambupam.

34 Yaq ndigu, ndigu ezoqa menas āv gizømbe-eín nqægo, “Unimanqatín. Yesu møndø-khandí:v, løvøte-te. Saemon-té gemøfakhán.”

35 Yaq ate ndigu paev ezoqa menás-a, emanqat vøzømbē-votot, matev ande āv khazømbē-fakhan, ndøgo nakhoa-te, neka yaq ndigu Yesu ande āv kinimatøvemem, flawa gembegim, gezø-etoam.

Yesu ekeza paev ezoqam gezøfakhan

(Met 28:16-20; Mak 16:14-18; Zion 20:19-23; Kel 1:6-8)

36 Ndigu ezoqa menas, ate av-té manqat gi:manqatam, yaq nqova mbaín, Yesu sègefakhán, ti mokho-te, gezø-ein, “Sambí, zo-te.”

37 Geté ndigu nqova zøndáf neka møe kandambá. Av gini-matavupám nqægo: Ngenek nqovā.

38 Geté Yesu gezø-ein, “Gekha zapá, zo nqova qazøndáf? Neka gekha zapá, zo ndozoto-nakeapet?”

39 Zenda tokhotapak neka geagim nonqo zonømbé-qeivím. Ezoqa nó. Kha zonø-khanøzømém. Yaq zo ndøzøte-zøté, av nqægo, no uni ezoqam-anim-ín. Nqova ndigu, bazag neka kha mbaín, av zo no ndakin nqazøte-nømende.”

40 Yesu nqanek manqat gumu-ein, yaq ndego teqa zenda tokhotapak neka geagim nonqo me:zømás.

41 Ndigu khanakhanakh kandambá neka óu gimbo-matavupat. Geté ndigu zua me:nakát. Yaq Yesu gezø-ein, “Zo lou loge nonqo tøzøgo, tælog?”

42 Yaq ndigu até gindigonem, zonga-kha vesu vømbó-etømem.

43 Yaq Yesu gèndáp, tiqa bøi-te ndøgo, vølog.

44 Yaq Yesu gezø-ein, “No zo namba qazi:goam, møezø-manqatám, av nqægo: Matev ate ndægo, noqa yaq-te, Mozes-qa guguna manqat-te neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa peawap-te neka Sams mokho-te ndøpeawap, sà befakhanám.”

45 Yaq Yesu gè:zømesím, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat mokho bembøē-ndapem,

46 gezø-ein, “Manqat āv qane-peawáp nqægo: Mesaya nqosøgeap kandambaqape bendáp, vønaniím. Geté khøuwa timømbo-misika-ez ndøgo, ndego nqawa ndøkhandí:v, løvøte-te.

47 Yaq teqa iz-te, bawabawan ate ndægo, manqat āv tiabiti-zømesím. Ndigu Mbumbukiam-té giabenø-qambúz neka yaq ndego tiqa manqa-zapazapa vøzø-evøzām. Zelusalem taon-té giabenø-ngazém, nqanek.

48 Zo matev ate ndægo, zøkeza bøí qazøte-qeivám. Yaq zo ezoqa zømé-zømesím.

⁴⁹ Nqáe! No zo Mbumbukiam-qá bazaføgakh nozøndó-khofotáv, av noge Tat, manqa mbusa ge:ve. Zo nqanek Zelusalem taon-te, até vøgó, atema nqanek bazaføgakh vozóndapēm, ndøgo yan-te tøndovis.”

Yesu yan-te geqavig

(Mak 16:19-20; Kel 1:9-11)

⁵⁰ Yaq khøuwa nøme, Yesu ekeza paev ezoqam, Zelusalem taon bavokhó genø-itúb, Betani vemiav avønin-te vømøfakhaz. Yaq ndego zenda ndø-eqá, vøzø-guligulim.

⁵¹ Yaq ate av-té gezømbe-guligulimat, ndego sògo-zivatát. Mbumbukiam yan-té genø-eqeatát.

⁵² Yaq ndigu katuk ndømøkuí, vømbō-vizumem, Zelusalem taon-te sasa ndøqavaz. Ndigu khanakhanakh kandambá.

⁵³ Yaq ndigu khøuwa ate qæpavpavemam, Mbumbukiam-qá khoev-té gigoám, Mbumbukiam-qa iz vø-eqatam.

Manqat Mbomambaqape Zion gepeawam

Megeat Manqat-qase

Nqanek emanqat, Yesu-qa yaq-te, ndego Mbumbukiam-ge Yo, Zion ndøpeawám. Yesu-gi paev ezoqam tuelv, nøme ndégo tegoám.

Zion nqanek manqat, Yesu-qa yaq-te, ezoqa ewaqape nonqo ndøpeawám, manqei-manqei ate nqægo ndisokhoeapet. Ndego teqa emanqat ande ge:ngaz, ndógo tene-manqaté, av Yesu Eve namba oskia vøegoam-a, atema manqei-qape-te vøfakhan. Mbumbukiam ni ekezan-qa yaq-te, Keliso mokho-té genø niveáz, ni teqa yaq-te, mokho bizi:ndapem. Zion nqanek manqat ezoqa ewaqape nonqo, ta zapaya nqánek gene-peawám: Ezoqa ewaqape, tiabiti-unimanqatiním: Yesu ndego Kelisó. Mbumbukiam-gé Yó. Yaq ndigu tiqa yage, teqá zenda-té giabenø-veém, neka te mokho-te, unimanqatin khandi betendapem.

Yaq nakémbá, Zion manqat kandambaqape, ambá taqa yaq-te ndøgo tene-peawám, matev vinivinimba, Yesu gematønumam. Geté ndego manqat kandambaqape, Yesu-qá manqat-qá yaq-té gene-peawám, av ndego ezoqa emanqat vøzømbē-vototupam-a, vøe-Zømesimam.

Manqat ndøgo, khandi nqani-etoam, qamø-ezoqam-ev Nqanek Manqat, Yesu Kelisó

¹ Ibugukhokhof, manqei-qape khakheinøpøteav qagoam, Manqat ndøgo, oskia ndøgoám. Nqanek Manqat Mbumbukiám namba me:goám, neka ndøgo Mbumbukiám.

² Ngenek ezoqam, ngenek Manqat nqago, ndego Mbumbukiam namba oskia ndøgoám, ibugukhokhof, atema ndakin.

³ Mbumbukiam gigiap ate nqægo, te mokho-té genø-khakheinumát. Gigiap kopo mbaín, ndego te mokho-te khakheinøpøteav qagoam.

⁴ Te mokho-te, khandi ndøgoám. Neka nqanek khandi, ezoqam-qá wáev.

⁵ Nqanek waev bøivun-té qanuwaév. Yaq bøivun, kopømba mbaín, nqanek waev vøe-khoutāv.

⁶ Yaq ezoqa ndowáv. Mbumbukiam ndokhofotáv. Teqa iz Zión.

⁷ Ndego ezoqa zømesim-qa ndøgeavún. Waev-qá yaq-té gené-zømesím. Yaq te mokho-te ndego, ezoqa ewaqape, tiabiti-unimanqatiním.

⁸ Zion ndego ekezan, wáev mbá. Ndego ezoqa waev-qa yaq-te zømesim-qa mba ndøgeavún.

⁹ Ta waev ndøgo, unimanqatin wáev. Ezoqa ewaqape-té qanøwá. Nqanek waev, manqei-qape-té qanøfakhán.*

¹⁰ Ngenek ezoqam, ndego Manqat ndøgo, ndego manqei-qape-té gegoám. Ta manqei-qape, te mokho-té qando-fakhán. Geté manqei-qape ezoqam, gèbi:nám.

¹¹ Ndego ekeza ezoqam-té genøgeavún. Geté ndigu khatoweáv.

¹² Geté gekha ezoqām ndigu, gikhatowem neka ndego vø-unimanqatinim, ndego iz zø-etoám. Ndigu kopømbá, gemø-Mbumbukiam-gí-nakheis-éz.

1:1 1:1 Zion 17:5; 1 Zion 1:1-2; Veve 19:13 **1:3 1:3 1** Ko 8:6; Kol 1:16-17; Iblu 1:2 **1:4 1:4** Zion 5:26

1:5 1:5 Zion 3:19 **1:6 1:6** Met 3:1; Luk 1:13-17, 76 **1:9 1:9** Zion 8:12 * **1:9 1:9** Nqanek waev, Yesu Kelisó.

¹³ Nginik ambá av nqægo, evøndipakha-qā kouk-tē o kha-qā poev-tē o zivis-qā poev-tē ginøqáz. Geté Mbumbukiam mokho-té ginøqáz.

¹⁴ Nqanek Manqat gèmo-ezoqam-év, ni namba vizimiyag. Ni teqa bazaføgakh neka waev mõiçeivím. Ndøgo Yo kopo-qá bazaføgákh neka wáev. Eve-té qandowáv. Te mokho-te, kuku matev neka unimanqatin manqat, møndømø-tøvá.

¹⁵ Zion ndégo tene-manqatám. Teqa yaq-te, ndego āv gene-akhá nqægo, “Ezoqam ngének, no qate-manqatam av nqægo: Ndego ezoqam, noqa zita-te tegeav, ndego no ùnime:løvumbám. Zapa ndøgo, no qaneav qagoam, ndego até gegoám.”

¹⁶ Teqa kuku matev-te, te mokho-te qamu-tøva, ni ezoqa ate nqazi:gu, kuku matev oskia zi-upøgimatún, miavmiav.

¹⁷ Mozes mokho-te, Mbumbukiam guguna manqat ni-etoám. Geté Yesu Keliso mokho-te, kuku matev neka unimanqatin manqat ndofakhán, ni-te.

¹⁸ Ezoqa kopo Mbumbukiam ometeáv. Geté tege Yo kopo, ndego ekezán, Mbumbukiám. Neka ndego Evé namba me:yagé. Ngének, gini-ovøyám, teqa yaq-te.

*Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ezoqa Keliso-qa yaq-te ge:zømesimam
(Met 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18)*

¹⁹ Zu megetapak, Zelusalem taon-te ndøgo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam neka Livai ezoqam ndøkhofotáz, Zion-te, vømømbō-bevøpem, av nqægo, “Gê, qo gekha ezoqám?”

²⁰ Yaq Zion, ndego naopøteáv. Sègezø-eín, “No Mesayá mbá.”

²¹ Yaq ndigu gimbo-qavøinam, “Av tægoat ndægo, qo gekha ezoqám? Ilaizá?”

Yaq Zion gezø-qavøiu, “Mbaín. No Ilaizá mbá.”

Yaq gimbo-bevøpem, “Gê, qo Mbumbukiam-gê manqa vevezam ezoqám, ni nqazimbøe-keoge?”

Yaq ndego gendo-qavøiu, “Mbaín. No teoká ndego.”

²² Yaq ndigu gimbo-einim, “Av tægoat ndægo, yaq qo gekha ezoqám? Ni qavøiwat manqat batikhæ-ndapém, ni tømizømas, ndigu, ni ma gindikhofotan. Gê, qo qakezan-qa yaq-te gekhā qoté-manqate?”

²³ Yaq Zion gezø-ein, “No ndégo, ezoqam-qá manqa wág, leg-av manqei-te ndø-akhayam, av nqægo, ‘Evezøza-qa nakhoa é-mozoto-khakheinám.’ Av Aezaya, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, ge:peawam.”

²⁴ Ti mokho-te ndigu, Zu megetapak gindu-khofotaz, nøme Felisi ezoqám.

²⁵ Yaq ndigu Zion gimbo-bevøpem, “Qo Mesaya neka Ilaiza neka Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam goneav ndoqogo, yaq qo gekha zapá, ezoqa ibøkha iz ndoqozø-etoam?”

²⁶ Yaq Zion gendo-qavøiu, “No ezoqa ibøkha iz, ibøkhá qazømbe-etoám. Geté zo mokho-te, ezoqam ngégó. Zo ndego zøtezøtezák.

²⁷ Ezoqam ndégo, noqa zita-te ngegeav. Ndego no ùnime:løvumbám. No ezoqa khåpe nøte-khapelavøqase-én. Até nqanek sasae khapelavøqasé-a, no teqa tamak khofoe-te tæmbotøke, no kopømba mbaín.”

²⁸ Nqanek matev, Betani vemiav-té qafakhán. Zoden kea yaq-keoqá, ta manqei ndøgo, Zion ezoqa ibøkha iz gezø-etoumam.

Yesu, ndego Mbumbukiam-gé Sip Nakhasám

1:13 1:13 Zion 3:3-6; Zion 2:11; 1 Pita 1:23

1:14 1:14 Filip 2:7

1:17 1:17 Exo 34:28; Lom 6:14

1:18 1:18 Exo 33:20; Zion 6:46; 1 Tim 6:16

1:21 1:21 Deut 18:15, 18; Met 11:14

1:23 1:23 Isa 40:3

1:27 1:27 Zion 1:15

²⁹ Yaq khøuwa nøme qandopave, Zion Yesu ndø-omét. Te-té genømat. Yaq Zion ezoqa āv gezømbe-eín nqægo, “Ndé! Mbumbukiam-gé Sip Nakhasám. Ngenek manqei-qape ezoqam-qá manqa-zapazapa ndøndáp.

³⁰ Ezoqam ngének, no qate-manqatam av nqægo, ‘Noqa zita-te, ezoqa ndøgeáv. Ndego no ùnime:-løvumbám. Zapa ndøgo, no qaneav qagoam, ndego até gegoám.’

³¹ No bugukhokhof ngenek nøtenateáv. Geté no qægeavun, ezoqam ibøkha iz nqazø-etoam, no nqáneq qatøndenáv, Izlael ezoqam gí:zøté, ezoqam ngének.”

³² Yaq nqanek matev-qa yaq-te, taqa zita-te qafakhan, Zion ezoqa āv gezømbe-manqatám nqægo, “No āv qateqéiv nqægo: Yan-te nqo:go, Nqova Mbomambaqape ndovís. Andé kuvøkuvuam me me:løvuvavún, te-te vø:qom.

³³ No bugukhokhof nøtenateáv, ndego gekha ezoqām. Geté Mbumbukiam, ndego no gendo-khofotan, ezoqa ibøkha iz tæzø-etoumat, āv genenømand nqægo, ‘Qo ezoqam toqo-omet, Nqova Mbomambaqape te-te ndego tendovís, yaq te-te vø:qōm, ezoqam nándev. Ndego ezoqa ibøkha iz, Nqova Mbomambaqape-té genøzø-etoumát.’

³⁴ No mðeqéiv, nqanek matev. Yaq no nò-unimanqatintét, av nqægo, ndego Mbumbukiam-gé Yó.”

Yesu-gi bugukhokhof pæv ezoqam

³⁵ Yaq khøuwa nøme qandopave, Zion manqei kopo-te ndøgo, nqawá genø-itán. Ekeza pæv ezoqa menás namba me:goám.

³⁶ Yaq Zion Yesu ge-omet, gegeavun, ndego āv gene-eín nqægo, “Ndé! Mbumbukiam-gé Sip Nakhasám.”

³⁷ Yaq ndigu Zion-gi pæv ezoqa menas, nqanek manqat giyogem, até gindigonem, Yesu vømbø-pævem.

³⁸ Yaq Yesu gendoqambun, gezømet, gimbojavam, ndego āv gezømbe-beváp nqægo, “Zo gekham-qā zóvawet?”

Yaq gindu-qavøinam, “Lábai, qo gekham-tē qoqó-qomat?” (Labai, taqa manqa mokho, “Nømendim ezoqām.”)

³⁹ Yaq gendo-qavøiu, “Zøtøndézāv. Zomøqeivím.”

Yaq ndigu namba me:záv, vøqeivim, ma ge:qotam ndøgo. Ndøgo khagús. Khøuwa iz ande āv 4 oklók ndægó. Yaq ndigu Yesú namba me:goát, ate khøuwa vømøsinan.

⁴⁰ Ndigu ezoqa menas, Zion-qa manqat giyogem, yaq Yesu gimbo-pævem, ezoqa nøme Endlú. Saemon Pita-gé namba qawán.

⁴¹ Endlu Yesu ge-ivav, yaq até gendego, ekeza namba qawan-qa møváo, Saemon, vø-omet, gembo-ein, “Ni Mesaya ni-ometám, ndego Mbumbukiam manqa mbusa geve, tendo-khofotav.” (Nqanek manqat, Mesaya, Glik manqat-te, Keliso mbo-akhayám.)

⁴² Yaq ndego Yesu-té genø-itú.

Yesu Saemon ge-omet, yaq āv gembøe-eín nqægo, “Qo Saemon, Zion-ge yo, iz Sifas qá-akhaemát.” (Sifas neka Pita, ndøgo mokho kopó, nandí.)

Yesu Filip neka Natanael gezø-akha, timbopavat

⁴³ Yaq khøuwa nøme qandopave, Yesu matavap āv genegó nqægo: Gelili plovins-té qatónáv. Ate av-té ge:mat, yaq ezoqam ndø-omét. Teqa iz Filíp. Yaq āv gembøe-eín nqægo, “No qonøndó-pæv.”

⁴⁴ Filip, ndego Betsaida vemiav-ák. Até Endlu neka Pitá-ya, vemiav kopó.

⁴⁵ Yaq Filip Natanael ndø-omét. Gembo-ein, “Ni ndégo tei-ometám, Mozes neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gi:peaomem, teqa yaq-te. Ndego iz nqambógo, Yesú. Zosef-gé yó. Nazalet vemlav-ák.”

⁴⁶ Geté Natanael gendo-ein, “Gé, Nazalet vemlav-te, matev qanimav kopo ndófakhan? Géfakhanák.”

Yaq Filip gendo-qavøiu, “Qotøndéqāv. Qakeza qó-omét.”

⁴⁷ Yesu Natanael ge-omet, gegeavun, yaq teqa yaq-te āv gene-eín nqægo, “Ngé! Ngenek unimanqatin Izlael ezoqám. Te mokho-te, khavozam mbaín.”

⁴⁸ Yaq Natanael Yesu gembobevap, “Ge qô, no āv khoqotéqateq?”

Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Filip qo okhokho-té genøqa-eín. No é-møeqamékh, fig tae guzuguzu-te qoqoqotam.”

⁴⁹ Yaq Natanael gembo-qavøiu, “Nøméndim ezoqam. Qo unimanqatin Mbumbukiam-gé yó. Qo ni Izlael ezoqam-gé kawá.”

⁵⁰ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Qo ndógo toqote-unimanqatin, no av qataqambe-ein nqægo, ‘No ē-møeqamékh, fig tae guzuguzu-te qoqoqotam.’ Geté qo matev uni kandakanda-in nøme ndòqoqevít.”

⁵¹ Yaq Yesu manqat nøme gembo-ein, “No unimanqatin nqazø-manqate. Zo yan mboqoat zóqevím. Yaq Mbumbukiam-gi enzol ezoqam segé-vesendát, Ezoqam-ge Yo-te vøevisít neka vøe-qavigít.”

2

Yesu ibøkha ge-enend, sa qamø-waen

¹ Yesu Filip neka Natanael gezø-akha, timbopavat, yaq khøuwa menas-qa zita-te, ezoqa kopo sævam ndø-okí. Keina vemlav-té, ndøgo Gelili plovins-te. Yesu-gu evo mõndøgoám, ndøgo lou loge-te.

² Neka ate Yesú-a, tegi paev ezoqa namba, vøzø-akha, lou loge-te ndøgo.

³ Yaq waen gümü-navøém, ta lou loge-te ndøgo. Yesu-gu evo ndøgo matev guqev, yaq tunøwáv ndøgo, Yesu vømømbø-ein, “Ezoqa waen nøme mbaín. Møndømu-navøém.”

⁴ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Evo. Qo gekha zapá, nqanek manqat ndoqonø-manqate? Nogi khøuwa khantøzateáv. Zuá.”

⁵ Geté Yesu-gu evo, ndigu lou loge tøke ezoqam, āv guzømbe-eín nqægo, “Gekha manqāt ndøgo, tezø-ein, sègembo-paevém.”

⁶ Ta khoev-te ndøgo, ibøkha ziøvem nonqo kandakanda mõndø-asazám. Ate qægoam síks. Mbaqambaqá gini-khakheinømém. Ndøgo Zu ezoqam-qá kha sunguzam matev nonqó. Kha ti:sunguzat, yaq Mbumbukiam-qa bøi-te gé:ndaføyamba-éz. Ibøkha ziøvem nonqo kopokopo-te, kopømba ande āv 100 litás ndægó.

⁷ Yaq Yesu ndigu lou loge tøke ezoqam gezø-ein, “Nqanek ibøkha ziøvem nonqo ate nqægo, ibøkhá qazøté-tøtvøemém.” Yaq ndigu ibøkha mu:qouzømém, até vømø-tøtvøyam.

⁸ Yaq Yesu nøme gezø-ein, “Ibøkha-qase vøtakhaém. Yaq tozombó-etøomém ndégo, ma lou loge-te nde:megeat.” Yaq ndigu até gindigonem, ibøkha-qase vømømbø-etøomem,

⁹ yaq ndego lou loge megeat ezoqam vøekhamas. Geté ta ibøkha ndøgo, ibøkha ziøvem nonqo-te qøugoam, mõndø-qambúi, vømø-waen. Ndego ote-vateáv, nqanek waen gekham-té qanøgeavun. Geté ndigu tøke ezoqam, ibøkha ma gindi-takhaemem, mõndæzøté. Yaq ndego lou loge megeat ezoqam, ndégo tembo-akhá, sævam ndakin ge-oki,

¹⁰ vombō-ein, “Ezoqa waen giyogimatun, bugukhokhof waen eqeieqei-qape, fia kandakanda ndoyogememín. Yaq ezoqa kawa qazø-okiin, waen fia khapelavøqase zoyogemín. Geté qo waen eqeieqei-qape, sòqo-mendewát, atema ndakin.”

¹¹ Yesu teqa umingiap matanam matev, nqáneq genøngáz, Keina vemiaav-te, Gelili plovins-te. Ta mokho-te ndøgo, ndego ezoqa āv genezømás nqægo: Teqa bazaføgakh kandambá neka teqa iz, tò:-eqavét. Yaq tegi paev ezoqam matev giqevim, ndigu gè-unimanqatiním ndego.

¹² Taqa zita-te, Yesu, evo neka namba-qaniap neka tegi paev ezoqa namba, Kapenaum taon-té ginøzāv. Yaq khøuwa elavøqasi timø-khoubím ndøgo.

*Yesu ezoqa gengeasam, ndigu Mbumbukiam-qa khoev-te gigiap giwiam
(Met 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)*

¹³ Zu ezoqam-qa khøuwa kandambaqape, Pasova, avønín qagoám. Yaq Yesu Zelusalem taon-té genøqavíg.

¹⁴ Yaq Mbumbukiam-qa khoev uta-te gemø-on, ndego ezoqa tezømét ndøgo. Ndigu kao neka sip neka kuvøkuvu ndøwiát, neka ezoqa nøme, lou-qasis-té giqonavát. Moni ndø-enendtát.

¹⁵ Yaq Yesu até gendego, ezoqa febam nonqo ndøløvnáz, yaq ndigu ezoqam vøngeasam, bavokho, tigi kao neka sip namba, neka moni enend ezoqam, moni mokho vøzø-nqagivem, lou-qasis sasa zøqambugim.

¹⁶ Yaq ezoqam ndigu, kuvøkuvu giwiat, ndego āv gezømbe-eín nqægo, “Gigiap mōzo-upøgím! Mōzofakház! Noge Tat-qa khoev, kopømba mbain tozo-enendem, vømø-gigiap-wi-nonqo-khøev.”

¹⁷ Yesu nqanek matev gematanam, yaq tegi paev ezoqam timbo-matøvném ndøgo. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “No poev khåpe nømbe-khouwév, qoqa khoev-te. Ndøgo no mbøni nølóg.”

¹⁸ Yaq Zu megetapak, Yesu āv gimboe-bevøpém nqægo, “Ge qð, gekha umingiap matev qómatanām, ni vøtínøtēn av nqægo, qo iz akhaē, nqanek matev ndoqo-matønumit?”

¹⁹ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Mbumbukiam-qa khoev nqanek, vø-evzømém. Yaq khøuwa misika mokho-te, no nqawa ndæwév.”

²⁰ Geté ndigu gindu-qavøinam, “Nqanek khoev giwevat, viav foti-síks giniwevát. Yaq gē, qo khøuwa misika mokho-te, áv khoqotéwēv? Nakhoa mbain!”

²¹ Geté Yesu Mbumbukiam-qa khoev ge:-ein, ndego ekeza kha me:-eín.

²² Vaev-te, Mbumbukiam Yesu løvøte-te nango ge:khandi:v, tegi paev ezoqam, teqa manqat gëmbo-matøvemém. Yaq ndigu Mbumbukiam-qa Manqat vø-unimanqatinim-a, Yesu-qa manqat vø-unimanqatinim.

Yesu ezoqam-qa matavap møndæ-otév

²³ Yesu Zelusalem taon-te gegoam, ndøgo Pasova khøuwa kandambaqape qamat, yaq ezoqa kopoáv gè-unimanqatiním, umingiap matev giqevim, gematønumam.

²⁴ Geté Yesu ekezan, unimanqatinteáv, ndigu ezoqam. Zapa ndøgo, ndego ezoqa ewaqape møndæ-otév.

²⁵ Ezoqa te-te manqat einiav tøgoat, ezoqa nøme-qa yaq-te, ndøgo kopømbá. Zapa ndøgo, ndego ezoqam-qa matavap, é-møndæ-otévín.

3

Nikodemus Yesu-te gegevun

¹ Zu megeat ezoqam mōndøgoám. Iz nqambógo. Nikodemús. Ndego Felisi ezoqám.

² Yaq khøuwa nøme, lová, Yesu-té genøwáv, vømømbō-ein, “Nøméndim ezoqam. Ni mōtinøtén. Qo Mbumbukiam ndokhofotáq, ni toqote-nømendimat. Ezoqa kopømba mbaín, umingiap matev tematanam, av qo ndoqotematatanam, getē Mbumbukiam te namba te:goat.”

³ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No unimanqatín nqataqa-manqate: Ezoqa kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa Megeat Matev temøqeiv, getē ndego nqawa teqan.”

⁴ Yaq Nikodemus gendo-ein, “Gê, ezoqa temu-khouwev, nqawa áv kenéqān? Kopømba mbaín, evo-qa emu-te nqawa te-on, yaq nqawa sasa ndøqān.”

⁵ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No unimanqatín nqataqa-manqate: Ezoqa kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te te-on, getē ndego ibøkha-te neka nqova-te teqan.

⁶ Ezoqa geqanin, ndego ezoqam-té gendo-fakhanín. Geté yage ndakinak nqova-te, Nqova Mbomambaqape-té qandowavín.

⁷ Qo nqova betaqāndáf, qataqa-ein av nqægo, qo nango vøqāq.

⁸ Khamøe ndøgo tønø-feaín, av ekezan tømboe-pøvet. Qo, a, ndøqomboewagát. Geté qo qotéqateqák, āv khandē-feain o āv khanēfetet. Yaq ezoqam-qa yaq-te, ndigu Nqova Mbomambaqape-te, yage ndakinak gindapem, matev até kopó.”

⁹ Yaq Nikodemus gendobevap, “Gê, matev av nqægo, áv khanégo?”

¹⁰ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Gê, qo Izlael ezoqam-ge nømendim ezoqam ndoqogo, qo qateqateáv, taqa yaq-te?”

¹¹ No unimanqatín nqataqa-manqate. Matev ndøgo, ni ezoqa nqeizømbe-manqate, ni mōtinøtén. Neka ni nqati-zømesim ndøgo, ni møiqeivím. Geté zo niqa manqat upøgimáv.

¹² Zo noqa manqat unimanqatinteav qagoam, no manqei-qape matev-qa yaq-te qazømbe-manqatam, gê, zo noqa manqat áv khazøté-unimanqatiním, no yan-qa matev-qa yaq-te, manqat tæzømbe-manqatat?

¹³ Ezoqa kopo yan-te qavigiáv. Yan-te nqo:go, sa ndégo tegoám, ndego yan-te gendovis. Ezoqam-gé Yó.

¹⁴ Mozes leg-av manqei-te, auli wazeam ge-eqei, tae-te vøtøkeo, yaq Ezoqam-ge Yo āv tiabiti-eqeinám.

¹⁵ Yaq ta matev mokho-te, gekha ezoqām ndego, Ezoqam-ge Yo te-unimanqatin, khandi miavmiav ndøndáp.

¹⁶ Mbumbukiam ni manqei-qape ezoqam, teqa kuku matev kandambaqape, āv gininømánd nqægo: Ndego ekeza Yo kopo ni-etoám. Yaq gekha ezoqām ndego, te-unimanqatin, ndego soqaqape géqeivák, geté khandi miavmiav ndøndáp.

¹⁷ Mbumbukiam ekeza Yó, nqanek manqei-qape-te, ambá ta zapaya ndøgo tendē-khofotav, manqei-qape ezoqam, manqa ovøyam-tē genø-āb. Geté ndøgo tende-khofotáv, manqei-qape ezoqam, te mokho-te gékhandí:z.

¹⁸ Ezoqam ndego, Yo nde-unimanqatinat, ndego yaq-fia nqosøgeap géqeivák. Geté ezoqam ndego, unimanqatinteav ndego, teqa yaq-te

3:1 3:1 Zion 7:50; 19:39 **3:3 3:3** Met 18:3; 1 Pita 1:23 **3:5 3:5** Ezek 36:25-27 **3:6 3:6** Zion 1:13

3:14 3:14 Num 21:9; Zion 8:28; 12:32 **3:15 3:15** Zion 20:31 **3:16 3:16** Zion 3:36; 10:28; Lom 5:8; 8:32; 1 Zion 4:9-10 **3:17 3:17** Luk 19:10 **3:18 3:18** Zion 5:24

Mbumbukiam møndø-eín, ndego soqaqape ndóqeív. Zapa ndógo, ndego Mbumbukiam-ge Yo kopo unimanqatinteáv.

¹⁹ Mbumbukiam ezoqa yaq-fia nqosøgeap ta zapaya nqáneq gezømbé-etoám: Waev møndø-geavún, nqanéq manqei-qape-te. Geté ezoqa poev bøvun-té qazøgoám, ambá ndøgo, waev-te. Zapa ndógo, tiqa matev matanam soqáin.

²⁰ Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego, matev soqøsoqa ndematanam, ndego waev gèmbøeqasí:v. Ndego waev-te fakhanumáv. Zapa ndógo, ndego poeveáv, teqa matev soqøsoqa tevøndaz.

²¹ Geté ezoqam ndego, matev eqeieqei ndematanam, ndego waev-té gendo-fakhanín. Yaq ezoqa āv giníqeivát nqægo: Ndego matev, Mbumbukiam-qá mokho-té genø-matanám.”

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ezoqa ekezan-qa yaq-te neka Yesu-qa yaq-te ge:zømas

²² Taqa zita-te, Yesu ekeza paev ezoqa namba Zudia plovins-té ginøzáv. Yaq ti namba khøuwa elavøqasi timø-khoubím ndógo, neka ezoqa ibøkha iz vømøzø-etoam.

²³ Até Zión-a, ezoqa ibøkha iz vøzø-etoumam. Aenon manqei-té gezø-etoumám, Salim vemíav avønin-te. Zapa ndógo, ibøkha kandambá qaçon-avam, ta manqei-te ndøgo. Yaq ezoqa kopoáv tinø-okhoám ndógo, ibøkha iz vøndapemin.

²⁴ (Ta khøuwa-te ndøgo, Zion ndimbula-te utøveav ndøgoám. Zuá.)

²⁵ Yaq manqa itumbam ndøfakhán, Zion-gi paev ezoqa nøme neka Zu ezoqa kopo. Kha sunguzam matev-qá yaq-té gini-itumbám, toqote-ndaføyamba-eq Mbumbukiam-qa bøi-te.

²⁶ Yaq ndigu Zion-té ginøzáv, vømømbō-einim, “Nøméndim ezoqam. Ndego ezoqam, qo namba Zoden kea yaq-keoqa qazøtegoam, teqa yaq-te manqat qoqote-manqatam, nqæe! Ndego ndakin ezoqa ibøkha iz zø-etoumít neka ezoqa ewaqape te-té tinø-apét.”

²⁷ Yaq Zion gezø-qavøiu, “Qanimáv. Ezoqa kopømba mbaín, matev tendap, vøgō, Mbumbukiam ndego etopøteav tøgoat.

²⁸ Zo zøkezan mðzoyogém, ndøgo manqat, no av qate-ein nqægo, ‘No Mesayā mbā. Getē Mbumbukiam no bugukhokhof ndokhofotān. No nakhoa nombo-khakheinumít’.

²⁹ Ezoqa sævam te-oki, ndugu tegú sævám. Tege zifu segembóyát. Yaq ndego teqa manqat te-ewag, ndego khanakhanakh mbá genégoát. No ndakin até kopó, noqa khanakhanakh møndømø-tøvá.

³⁰ Yesu ndego yà bekhouwév. Geté no yà banø-khapelavøqase-én.

³¹ Ezoqam ndego ova gendovis, ndego ùnime:løvubám, ezoqa nøme ate ndi:gu. Geté ezoqam ndego, manqei-qape-te gendowav, av no nqate:go, ndego manqei-qape ezoqām neka ndego manqei-qape-qá manqat mba me:manqatatún. Geté ndego yan-te gendovis, ndego ezoqa ewaqape møndø-løvubám.

³² Ndego manqat ndógo tene-manqaté, ndego bøi vøe-qeivam-a, gea vøe-ewagam. Geté ezoqa teqa manqat upøgimáv.

³³ Geté gekha ezoqām ndego, teqa manqat gendap, ndego āv gene-unimanqatinát nqægo: Mbumbukiam-qa manqat unimanqatín.

³⁴ Ndego ezoqam, Mbumbukiam gendo-khofotav, ndego Mbumbukiam-qá manqat ndømanqaté. Mbumbukiam ekeza Nqova mbo-etoám. Kandambá gembo-etoam. Khapelavøqasé mbá.

³⁵ Eve kuku Yo-te. Ndego gigiap neka matev ate ndægo, teqá zenda-té genø-áo.

³⁶ Ezoqam ndego, Yo nde-unimanqatinat, ndego khandi miavmiav ndømbôgó. Geté ezoqam ndego, Yo-qa manqat o-mba ndapeav ndøgo, ndego khandi géqeivák. Mbumbukiam-qa qaqa, oskia ndógoát te-te.”

4

Yesu Samalia sævam namba, manqa gimanqatam

¹ Felisi ezoqam äv giniyogém nqægo: Ezoqa kandambá, Yesu-té ginønøzáz, ibøkha iz vøzø-etoam. Ndigu ezoqa møndø-løvubám, ndigu ezoqam, Zion ibøkha iz gezø-etoumam.

² (Geté unimanqatin, Yesu ekezan, ezoqa ibøkha iz etopøteáv. Ekeza paev ezoqam mba zø-etoumám, ibøkha iz.)

³ Yesu nqanek manqat ge-ewag, gimanqatam, ndego Zudia plovins gè-iváv. Yaq ekeza paev ezoqa namba, Gelili plovins-té ginøveséz.

⁴ Yaq nakhoa ndøgo gegeveat, Samalia manqei mokho-té sugu:-apát,

⁵ yaq Samalia manqei-te ndøgo, vemias nøme-te vømøfakhaz. Taqa vemias iz Siká. Manqei ndøgo, ibugukhokhof Zekop tege yo Zosef gembo-etoam, avønín qagoám.

⁶ Ndøgo Zekop-qa ibøkha ozu ndø-ozám. Yaq ande av khøuwa muin ndægo, Yesu gèmbø-ewéz, ge:geavun. Yaq ibøkha ozu-té genøwáv, vømøqom.

⁷ Yaq gegotam ndøgo, Samalia sævam ibøkha takhae-qa ndowáv. Yaq Yesu ndugu sævam gumbo-ein, “Ambá ibøkha qonø-etoamín. Nø-íz.”

⁸ (Tegi paev ezoqam, vemias-té ginø-apát. Lou loge nonqo wi-qa ndøzáv.)

⁹ Yaq ndugu Samalia sævam gundu-qavøiu, “Qo Zu ezoqám. Geté no Samalia sævám. Gekha zapá, no ibøkha manqat nqoqonø-manqate?” Ndugu nqanek manqat gu-ein, zapa ndógo: Zu ezoqam neka Samalia ezoqam, tøkuatáv.

¹⁰ Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Qo amba Mbumbukiam-qa etoam matev toqote-qateqin, neka voqotē-qateqin, ngenek gekha ezoqám, qo ibøkha manqat ngeqa-manqate, yaq qo ambá qombo-viamín, yaq ngenek ambá khandi ibøkha qa-etoamín.”

¹¹ Yaq ndugu sævam gumbo-qavøiu, “Khanánqa. Qo ibøkha takhayam nonqo mbaín neka ibøkha nqanek møndøsiná. Qámbá ndøndovaev. Gé, qo gekham-tē qoqótakhā, nandav khandi ibøkha?”

¹² Nqanek ibøkha ozu, nigi atanakha-zapa Zekop ni-etoám. Ndego nqanek ibøkha ekezan ndølogám, tegi nakheis neka tegi søvakha gigiap nanak namba. Yaq gé, qo ndego Zekop qóløvu?”

¹³ Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Gekha ezoqám ndego, nqanek ibøkha te-izumat, ndego ibøkha naq nango ndømbopáp.

¹⁴ Geté gekha ezoqám ndego, nqanek ibøkha te-iz, no tæmbo-etoam, ndego ibøkha naq nango gembópapák. Geté nqanek ibøkha, no tæmbo-etoam, te mokho-te andé kea kumbutøve me mé:goát. Yaq ndøgo oskia ndómbatát, neka khandi miavmiav vømbó-etoám.”

¹⁵ Yaq ndugu sævam gundu-qavøiu, “Khanánqa. Nandav ibøkha nandoqote-manqate, gènø-etoám. Yaq no ibøkha naq nango genøpapák, neka no ibøkha takhaemav tåbategó, nqanek ibøkha ozu-te.”

¹⁶ Yaq Yesu gumbo-ein, “Qanimáv. Vøkhæqáv, qeivis vømøndø-khato.”

¹⁷ Yaq ndugu gundu-qavøiu, “No anganeam mbaín.”

Yaq Yesu gumbo-ein, “Qo unimanqatín ndoqo-manqate, av nqægo, ‘No anganeam mbain.’

¹⁸ Qo angana fáev, qoqozø-qonumat. Yaq ndego anganeam, qo ndakin namba nandoqote-yage, ndego uni qeivis-ín mbá. Manqat ndøgo, qoqo-ein, unimanqatín.”

¹⁹ Yaq sævam gundu-ein, “Khanánqa. No ndakin møtenøtén, qo Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám.

²⁰ Nigi Samalia atanakha-zapazapa-za, Mbumbukiam-qa iz, ta lol-te nqáneq gimbo-eqatám. Geté zo Žu ezoqam, āv qazøte-manqaté nqægo, ‘Ezoqa Mbumbukiam-qa iz, Zelusalem taon-te mbá giabe-eqawát.’ ”

²¹ Yaq Yesu gumbo-ein, “Ngólam! Noqa manqat vø-unimanqatín. Khøuwa nqágeáv. Yaq ta khøuwa-te ndøgo, zo nqanek lol-te o Zelusalem taon-te zóqavigák, Tat-qa iz vozomø-eqanēm.

²² Zo Samalia ezoqam zøtezateáv, zo gekha ezoqam-qā iz zō-eqawat. Geté ni Zu ezoqam møtinøtén, gekha ezoqam-qā iz nī-eqawat. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa ezoqa khandi:zat matev, Zu ezoqam-té qando-okhó.

²³ Geté khøuwa nqágeav. Unimanqatín. Khøuwa møndø-fakház. Yaq gekha ezoqām ndigu, Tat-qa iz uni ti:-eqatat, ndigu Nqova Mbomambaqape mokho-té neka unimanqatin-té ginø-eqatát. Mbumbukiam-qa iz eqawat ezoqam eqeieqei av ngí:gu. Tat ezoqam av ngí:gu gezøvawét.

²⁴ Mbumbukiam ndego Nqová. Gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam-qa iz ti-eqatat, ndigu Nqova Mbomambaqape mokho-té neka unimanqatin-té giabenø-eqawát.”

²⁵ Yaq ndugu sævam gundu-ein, “No møtenøtén, Mesaya ndøfakhán, ndego Keliso ndimbo-akhayam. Yaq tefakhan, ndego ni matev ate nqægo génømendimát.”

²⁶ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No nándev, ndakin manqat ngeqa-manqate.”

Yesu-gi paev ezoqam ginduvesez

²⁷ Yesu ndugu Samalia sævam namba, ate av-té manqat gi:manqatam, yaq ekeza paev ezoqam tīnøfākház. Yaq ndigu nqova zøndáf, gi-ometam, ngunuk sævam namba manqat gimanqatam. Geté ndigu ezoqa kopo, manqat einiáv te-te, av nqægo, “Gekhā qápoev, tu-te?” ó “Gekha zapá, nandu manqat namba ndoqoté-manqatet?” Mbain.

²⁸ Yaq ndugu sævam, tuqa ibøkha takhayam nonqo sège-iváv. Yaq taon-té gunøwáv, ezoqa vømøzø-ein,

²⁹ “Zøtøndézāv. Ezoqa zó-ometám. Ndego no matev ate qægoam, qæmatønumam, sègenø-vøndazát. Eisa, ndego Mesayá, penømakhaya?”

³⁰ Yaq ndigu até gindigonem, taon vø-ivøvem, Yesu-te sasa ndøzav.

³¹ Ndugu sævam gui-ewawam, Yesu-gi paev ezoqam āv gimbøe-pouwém nqægo, “Nøméndim ezoqam. Lou mòqológ.”

³² Geté Yesu gezø-qavøiu, “No lou nqanøgó, tælog. Geté ta lou ndøgo, zo zøtezateáv.”

³³ Yaq tegi paev ezoqam, ekeza mokho-mba gibond, “Eisa? Ezoqa lou pømbøé-ndapavun-a?”

³⁴ Yaq Yesu gezø-ein, “Noqa lou nqáneq: No teqá poev matev nógó, ndego ma gende-khofotan, neka teqa sasae vøekhøu, ma genømbe-etoam.

³⁵ Zo āv qazøte-manqatatún nqægo, ‘Løvøyak foa mba mu:yozá. Yaq avøe zindúpeá.’ Geté no nqazø-manqate: Gèqeiví. Avøe gigiap møndømu-umiá. Kopømbá. Zotøndó-peá.

³⁶ Unimanqatín. Até ndakín-a, sasae ezoqam avøe gigiap ndøpe:tét, neka yaq-fia ndindāpēt. Ta avøe gigiap ndøgo, ndipewat, ndøgo ezoqám. Yaq ndigu khandi miavmiav møndapém. Yaq ezoqa ndigu vø-ogeakhāt-a, vøndó-peanēm, ndigu khanakhanakh sugumú-ndapém.

³⁷ Taqa yaq-te, nqanek manqat unimanqatín, ezoqa av gi:manqatatun nqægo: Ezoqa nøme gè-ogeakhín, neka ezoqa nøme vøndō-peain.

³⁸ No zo avøe gigiap pewat nonqo nokhofotáz. Ta avøe ndøgo, zo zøkezan ogekhexáv. Ezoqa vini ndø-ogeákh. Zo nango nangó sozotø-peain.”

Samalia ezoqa kopoav, Yesu gi-unimanqatinim

³⁹ Ta taon-te ndøgo, Samalia ezoqa kopoáv, Yesu gè-unimanqatiním. Ndigu tini-unimanqatiním ndøgo, sævam av guzømbe-ein nqægo, “Ndego no matev ate qægoam, qæmatønumam, sègenø-vøndazát.”

⁴⁰ Yaq ndigu Samalia ezoqam, te-te gifakhaz, āv gimbøe-viømém nqægo, “Elavøqase vøkhæqóm nqanek, ni-te.” Yaq Yesu namba me:sokhoám. Khøuwa menás.

⁴¹ Yaq Yesu ge:zømesimam, ezoqa kopoav nøme mba mo:-unimanqatiním.

⁴² Yaq ndigu, ndugu sævam āv gimbøe-einím nqægo, “Ni ndakin ambá ta-mba ndøgo tøti-unimanqatiním, manqat ndøgo, qo qoqonimbi-ein. Geté ni manqat nikezan nimboyogém neka ni møtinøtén, ngenek unimanqatín manqei-qape ezoqam-gé khandi etoam ezoqám.”

Yesu gaman ezoqam-ge yo gekhandi:v

⁴³ Yesu khøuwa menas gumukhoub, Samalia manqei-te geqotam, gewav, yaq nakhoa até gegeveát, atema Gelili plovins-te.

⁴⁴ (Yesu bugukhokhof ekezan, manqat āv gene-ein nqægo, “Ekeza manqei-te, ezoqa Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam vizupáv.”)

⁴⁵ Geté Yesu ndakin Gelili plovins-te gemøfakhan, ndigu khanakhanakh mbogoném. Zapa ndøgo, Yesu Pasova khøuwa kandambaqape-te, Zelusalem taon-te gegoam, até ndigú-a, møndøgoám ndøgo, neka teqa matev ate qægoam vøqeivim, ndøgo gematønumam.

⁴⁶ Yaq Gelili plovins-te ndøgo, ndego nqawa Keina vemiaiv-té gemøwáv. Ta vemiaiv ndøgo, ibugukhokhof ibøkha ge-enend, vømø-waen. Ta khøuwa-te ndøgo, Kapenaum taon-te, gaman ezoqam møndøqotám. Tege yo, enqoni kandambaqape ndøqeív.

⁴⁷ Yaq ndego eve, ge-ewag av nqægo, Yesu Zudia plovins møndø-ivāv, yaq Gelili plovins-tē gegō, ndego tenøwáv ndøgo, vømømbō-ein, “Ambá Kapenaum taon-tē qotøndo-qavīn. Noge yo qomø-khakheinøvém. Ndego avønín é-ndønaním.”

⁴⁸ Yaq Yesu gembo-ein, “Zo umingiap matev qeivi-qa mba zogó. Geté zo qeiviav tøgoat, zo no zó-unimanqatinimák.”

⁴⁹ Geté ndego gaman ezoqam gendo-qavøiu, “Khanánqa. Vøndoqáv! Soqain ndøgo, noge yo é-ndo:naním.”

⁵⁰ Yaq Yesu gembo-ein, “Qanimáv. Qo vøqáv. Qoge yo géyagét.”

Yaq ndego ezoqam, Yesu-qa manqat gè-unimanqatín, sasa ndøwav.

⁵¹ Ndego ate av-té ge:mat, yaq nakhoa livin-te ndøugu, tegi sasae ezoqam ndozáv, vømbo-einim, “Qoge yo, enqoni møndømbo-navøém. Gèyagét.”

⁵² Yaq ndego gezøbevap, “Gê, enqoni gekha khøuwa iz-tē qanømbó-navøem?”

Yaq āv gindi-qavøinám nqægo, “Ngusu tatas enqoni, nømøkhaiya, khaiya wan oklók qanømbó-navøém.”

⁵³ Yaq ndego eve tenø-matøvévém ndøgo. Tege yo gekhandi:v, até ta khøuwa iz-té ndøgo, Yesu manqat gembo-ein, av nqægo, “Qoge yo gēyagēt.” Yaq ndego, ekeza ezoqa namba ate gi:goam, khoev-te gimboyagam, tini-unimanqatiním ndøgo.

⁵⁴ Yesu Zudia plovins gende-ivav, Gelili plovins-te ge-okhoam, yaq umingiap matev gematanam, ta manqei-te ndøgo, ndakin gèmbø-menás.

5

Yesu kewan-qasi-te, ezoqa gekhakheinøvem

¹ Taqa zita-te, Zu ezoqam-qá pindap khøuwa kandambaqape ndøgoám. Yaq até Yesú-a, Zelusalem taon-te vøqavíg.

² Zelusalem taon-te ndøgo, kewan-qasi ndígú. Taon mboqog ndigu, Sip mboqog ndimbo-akhayam, avønin-té gigú. Iblu manqat-te, nginik kewan-qasi-qa iz, Betesda* mbo-akhayám. Yaq nginik kewan-qasi-te, lou-qasis ndølvøvtupám. Fáev qaløvtupam. Kewan-qasi mba ndøkhøogavát.

³ Ta lou-qasis-te ndøgo, enqoni-us ezoqa mo:sømbiapát. Kopoav-qapí. Nøme ndigu, bøi waev mbain ezoqám, neka nøme ndigu, kagi ezoqám, neka nøme ndigu, kha zøwauwauám.†

⁵ Yaq enqoni-us ezoqa nøme møndøgoám. Ndego enqoni nupøkhán mbá qambogo. Viav 38.

⁶ Yesu ngenek ezoqam ge-omet, geqeiam, ndego møndæ-otév, ngenek enqoni nupøkhán mbá qambogo. Yaq Yesu āv gembøbeváp nqægo, “Gê, qo eqeieqeiqat-qa qógo?”

⁷ Yaq ndego enqoni-us ezoqam gendo-qavøiu, “Khanánqa. No eqeieqeinat-qa nqægó. Geté no ezoqam mbain, ibøkha-te vøendapān, ibøkha wa tøqavat. No bafe-qa tøtegoat, ezoqa nøme é-møndøbafín.”

⁸ Yaq Yesu gembo-ein, “Ság. Mòqo-itán, kita vøkhazo, okho sasa ndøngaz!”

⁹ Yaq nqova mbain. Ndego ezoqam, sège-eqeieqei-év, kita vøkhazo, okho sasa ndøngaz. Ta khøuwa-te ndøgo, matev qafakhan, Sabat khøuwá.

¹⁰ Yaq Zu megetapak, ndego ezoqam gekhakhæv, āv gimbø-einím nqægo, “Nqægo khaiya, Sabat khøuwá. Khafeáp nandav, Sabat khøuwa-te, kita nandoqo-ndapavet.”

¹¹ Geté ndego gezø-qavøiu, “Ndego ezoqam, no gekhakheinømbem, āv genømbe-eín nqægo, ‘Kita vøkhazó, okho sasa ndøngaz!’ ”

¹² Yaq gimbo-bevøpem, “Ndego gekha ezoqám, geqa-ein av nqægo, ‘Kita vøkhazó, okho sasa ndøngaz!’?”

¹³ Geté ndego ezoqam, ge-eqeieqei-ev, otevateáv. Zapa ndøgo, Yesu é-møndøwáv. Yaq gèmbøe-navøém. Ezoqa khápumu-khouwéz, ta manqei-te ndøgo.

¹⁴ Vaev-te, Yesu ndego ezoqam, enqoni qambogoam, Mbumbukiam-qá khoev-té ge-omét, gembo-ein, “Nqáe! Qo ndakin mòqo-eqeieqei-éq. Geté manqa-zapa matanam qó-iváv. Soqain ndøgo, matev soqaqape nøme mba tømøqa-fakhan.”

4:54 4:54 Zion 2:11 * **5:2 5:2** Iz nøme “Betsata” mbo-akhaemám † **5:3 5:3** Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqánek: *Nginik ezoqam, ibøkha wa qæv-qa mo:kewagám.* ⁴ *Zapa ndøgo, khøuwa kopokopo-te, Evezøza-gé enzol ezoqam ndowavín, ibøkha kha vømbø-khanazin. Yaq ate av-té, ibøkha wa tæqavat, yaq gekha enqoni-us ezoqám ndego, bugukhokhof gebafín, ndego enqoni sègembo-navøemín.* **5:8 5:8** Met 9:6 **5:10 5:10** Jer 17:21-22; Neh 13:19

15 Taqa zita-te, ndego ezoqam, Zu megetapak-té genówáv. Yaq āv gemezomás nqægo, “Ezoqam ndego, no gekhakheinombem, Yesú.”

Yesu, ndego khandi zapa

16 Yesu Sabat khøuwa-te, matev av nqægo gego, yaq Zu megetapak, ngi:wat matev ndøngazém, te-te.

17 Geté Yesu āv gezømbe-eín nqægo, “Noge Tat oskia ndøsasaeát. Até ndakín-a. Yaq até nó-a, no oskia nosasaeát.”

18 Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu Zu megetapak, qaqa nøme mba zømboløwáz. Yaq ambá gelaemín. Zapa ndógo, ndego ambá av nqægo, Sabat khøuwa khafeap mba ndønqawá. Geté ndego Mbumbukiam ekeza eve me:veó. Yaq av nqægo, ndego ekezan, Mbumbukiám namba sugumu-víam.

19 Taqa yaq-te, Yesu āv gezømbe-eín nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate. Yo kopømba mbáin, ekeza mokho-mba, matev tematanam. Ndego sa ndógo tématønumát, av Eve nde-omete, ndematanam. Eve ande āv kené-matanām, Yo āv tené-matanám.

20 Eve kukú Yo-te. Ndego matev ate ndægo møndæ-ometimatún, av ekezan nde:matanam. Yaq ndego matev kandakanda nøme mba mó:-ometimít. Ndøgo ndømø-løvuám, av ndakin qazøte-qeivim. Yaq zo nqova zøndafát, matev tozo-qeivimat.

21 Kopømba ande av eve, løvøte ezoqam ndetiæzoat neka khandi ndēzø-ētōām, até Yó-a, ezoqa khandi zø-etoumát, av ekezan ndømbøe-poev.

22 Neka nøme nqánek: Eve ndego, ezoqam-qa manqa ovøyam yogeapáv. Geté manqa ovøyam matev ate ndægo, Yo-qá zenda-té genóvé.

23 Mbumbukiam tenegó ndógo: Ezoqa Yo āv tiabembøe-vizáp, av Eve ndimbøe-vizap. Gekha ezoqām ndego, Yo vizøpøteav tøgoat, ndego até Evé-a, gembó-vizapák, ndego Yo gendo-khofotav.

24 No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, noqa manqat te-ewagat neka ndego vø-unimanqatintāt, ndego no gendo-khofotan, ndego khandi miavmiav møndøndáp. Ndego yaq-fia nqosøgeap gemøndapák. Geté ndego løvøte møndø-iváv, khandi vøndap.

25 No unimanqatín nqazø-manqate. Khøuwa nqágeav. Yaq ta khøuwa-te ndøgo, løvøte ezoqam, Mbumbukiam-gé Yo-qá manqat ndøyogém. Yaq gekha ezoqām ndigu, tiyogimat, khandi ndøndapemát. Nginik khøuwa møndø-fakház.

26 Av Eve ekeza mokho-te khandi ndømbøego, ndego até Yó-a, khandi møndømbo-etoám. Yaq até Yó mokho-té-a, khandi ndøugú.

27 Eve até manqa ovøyam matév-a, Yo-qá zenda-té genóvé. Zapa ndógo, ndego Ezoqam-gé Yó.

28 Zo nqova bezøndáf, taqa yaq-te. Khøuwa nqágeáv. Yaq løvøte ezoqam ate ndi:gu, tiqa manqei ozap-te, teqá manqat ndøyogém,

29 neka vøndó-fakház. Gekha ezoqām ndigu, matev eqeieqei gimatønumam, ndigu tisuz, yaq khandi ndøndapém. Geté gekha ezoqām ndigu, matev soqøsoqa gimatønumam, ndigu tisuz, ndigu manqa ovøyam-té genówán, yaq-fia nqosøgeap vøndapēm.

30 No nakhapus-mba, kopømba mbáin, matev kopo tæmatanam. No manqa ovøyam sa ndógo tæyogé, av Tat ndenømbe-manqate. Noqa manqa ovøyam matev, eqeieqei. Zapa ndógo, no ambá av nqægo, nøkeza poev mba nom-bopaēv. Geté no teqá poev mba nombopavét, ndego ma gende-khofotan.”

Yesu ndego uni Mbumbukiam-gé-Yo-in

³¹ Yaq Yesu manqat nøme āv gezømbe-eín nqægo, “No nøkezan-qa yaq-te manqat tøte-manqatat, yaq ezoqa kopømba mbaín, ti:zøtez av nqægo, noqa manqat unimanqatín tøpøtégo-a.

³² Geté ezoqa nøme ndêgó, ndego noqa yaq-te manqat nde:manqate. Yaq no møtenøtén, manqat ndøgo, ndego noqa yaq-te nde:manqate, unimanqatín.

³³ Zo Zion-te, u-anim zokhofotáz. Yaq ndego zo noqa yaq-te, unimanqatin manqat me:zømás.

³⁴ Geté no ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam benøgō, ndego noqa yaq-te, ezoqa te:zømesimat. No nqanek manqat sa ndøgo tæzømbe-eín, zo tønè-khandí:z.

³⁵ Zion andé lampa me me:goám, ezoqa waev vøzø-etoam. Zo elavøqase møndøzø-gawám, nqanek waev. Khøuwa khapémhá.

³⁶ Geté matev nøme ndøgó, noqa yaq-te ndæmanqate. Ta matev ndøgo møndølvú, Zion-qa manqat. Matev nqánek, sasae, no Tat genø-etoam, tægo. Matev vinivinimba, no nqæmatanam, ndøgo tønè-zømesím, av nqægo, no Tat ndokhofotán.

³⁷ Até Tát-a, ndego no ma gende-khofotan, noqa yaq-te, manqat nde-manqáté. Zo teqa manqa wag yogeáv neka bugug qeiviáv.

³⁸ Zoqa mokho-te, teqa manqat mbaín. Zapa ndøgo, zo ndego unimanqat-inteáv, ndego Mbumbukiam gendo-khofotav.

³⁹ Zo Mbumbukiam-qa Manqat mōzo-geve:matún. Zapa ndøgo, zo āv qazøte-matavupatún nqægo: Ndøgo zo khandi miavmiav zøtéqeivím. Ta manqat ndøgo, noqá yaq-té qane-manqaté.

⁴⁰ Geté zo gèzømbo-qasí:v, no-te tozotøndozav, khandi miavmiav vozøndapēm.

⁴¹ No ambá av nqægo, ezoqam-qa nogō, ndigu noqa iz ti-eqatát.

⁴² Geté zo viní. No møtenøtén, zo andē gekha ezoqām. Neka no møtenøtén, zoqa mbøni mokho-te, zo Mbumbukiam-te poev mbaín.

⁴³ No Tat-qá iz-té qatøgeavún. Yaq zo no zosanqambém. Geté ezoqa nøme, ekeza iz-te tendowav, zo ndòzo-khatowém.

⁴⁴ Zo no unimanqatinteav ndøgo tøzøtegó, zoqa poev nqánek. Zoqa iz, ezoqa ndø-eqatát. Geté Mbumbukiam zoqa iz te-eqatat, ndøgo zo gèzømbo-qasí:v.

⁴⁵ Geté zo ndømatáváp, av nqægo, ezoqam nō, Tat-qa megemege-te, zoqa manqa tæsøkus. Av taoká. Geté zoqa manqa, Mozes ndøsøkús, ndego zo ndozoto-vintøzat.

⁴⁶ Zo Mozes amba uni tøzøte-unimanqatinimin, yaq zo no ndòzo-unimanqatinimín. Zapa ndøgo, ndego møndø-peawám, noqa yaq-te.

⁴⁷ Geté zo teqa manqat unimanqatinteáv. Yaq nakémbá, zo até noqá manqát-a, unimanqatinimáv.”

6

Yesu ezoqa bawan-qape ge:zøkef

(Met 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Khøuwa nøme, taqa zita-te, Yesu ekeza paev ezoqa namba, Gelili kewan yaq-keoqá ginøqantáv. Nginik kewan, iz nøme ndimbo-akhayam, Taibelias Kewán.

² Ezoqa bawan-qape até gembopavát. Zapa ndøgo, ndigu teqa umingiap matev ndøqeivím, enqoni-us ezoqam-te gematønumam.

³ Yaq Yesu manqei poyat-té genøqavíg, ekeza paev ezoqam namba, vømøqónav.

⁴ Ta khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam-qa Pasova khøuwa kandambaqape, avønín qagoám.

⁵ Yaq Yesu bøi ge-eqa, ezoqa bawan-qape mba mo:zømét, gipitavun. Yaq ndego Filip āv gembøe-eín nqægo, “Gè, lou gekham-tē qaziwiim, ezoqa bawan-qape tizi:zøkef?”

⁶ Ndego nqanek manqat ge-ein, Filip gè:khamás. Geté Yesu é-møndæ-otév, ndego ande āv kenégō.

⁷ Yaq Filip gendo-qavøiu, “Nakhoa mbaín, lou tizizøwi. Taqa fia khàpumu-khouwév. Ni amba 200 moni mokho tinigunin, kopømba ande av løvøyak eit-qa sasae yaq-fia, yaq até ndøgó-a, kopømba ambá mbaín, lou tiziwi:min, nginik ezoqa bawan-qape vizi:-zøkefín.”

⁸ Yaq tege paev ezoqa nøme, iz nqambogo Endlu, Saemon Pita-ge namba qawan, gendo-ein,

⁹ “Opønakam ngégó, nqanek. Ndego bali flawa faev neka zonga menas ndimbógó. Geté ndøgo gigiap khapémbá, ezoqa ewaqape zøkefe nonqo.”

¹⁰ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Ezoqa gèzø-eín, yà beqonáv.” Ta manqei ndøgo, gagayag kopoáv. Yaq ezoqa tinøqonáv ndøgo. Angana ate gi:goam, ande āv faev taosén ndi:gú.*

¹¹ Yaq Yesu até gendego, flawā ge-upøzō, Mbumbukiam-te ike manqat vø-ein, ezoqa sasa zø-etoam, ndøgo giqonavam. Yaq até zonga-té-a, matev āv tene-matanám. Yaq ezoqa ewaqape lou kandambaqape, āv tinilóg, av ekeza qazømbe-pøovat.

¹² Yaq lou gumulog, qazø-ewez, Yesu ekeza paev ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo, “Lou mbegeap, ezoqa gi-ivøvem, vøpizømém. Gigiap-qase bizingiínám.”

¹³ Yaq lou mbegeap ndøgo, ezoqa gi-ivøvem, ndigu ta bali flawa løvusap faev-te gilouzim, gèpizumém. Yakhav tuélv ginqeitømem, qamøvea.

¹⁴ Ezoqa nqanek matev bøi gi:qeivim, Yesu gematanam, ndigu āv gini-einím nqægo, “Ngenek unimanqatín Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám, ndego ni nqazimbøe-keoge.”

¹⁵ Yesu gematøvem, av nqægo, ndigu avønín gendōzāv, ndego vøndafēm, yaq kawa iz mbō-akhaēm, yaq ndego nango manqei poyat-té genøwáv, vømø-yakhapus-mba-ev.

Yesu ibøkha mumat go:geavun

(Met 14:22-33; Mak 6:45-52)

¹⁶ Yaq qakhagus ndøgo, Yesu-gi paev ezoqam, pu-té ginø-ová.

¹⁷ Yaq khagua-té ginøketáb, vøskuzim. Kewan yaq-keoqá ginø-qantavát. Kapenaum taon-qa mbo-izumat. Ndakin møndøpøis. Geté gisøkuzim, Yesu mbaín.

¹⁸ Yaq khamøe ndovumá. Khamøe kandakandá qa-okhoam.

¹⁹ Yesu-gi paev ezoqam, ande av faev o siks kilomita ndægo gitiamat, yaq Yesu ndø-ometám. Ibøkha mumát genøgeavún. Khagua kha-mba mbo-ovát. Yaq ndigu møe ndøgoném.

²⁰ Geté Yesu gezø-ein, “Nó! Zo møe ndøgòném.”

²¹ Yaq ndigu gèmbo-tøkeém, khagua-te vøzømbū-ketao. Yaq nqova mbaín, tiqa khagua, ta manqei-te ndøgo tømøfakhán, ma gimbøe-pøotat ndøgo.

Ezoqa Yesu gimbovawem

* **6:10 6:10** Sakheis neka nakheis møndøgoám. Geté ndigu gevebøpøteáv. **6:15 6:15** Zion 18:36

²² Yaq khøuwa nøme qandopave, ndigu ezoqa ewaqape, kewan yaq-keoqa sa gizuvaz, Yesu-qa ndøvawém. Zapa ndógo, ndigu møndæzøté, Yesu tegi paev ezoqam namba gi:tiamavun, khagua kopó gini-tiamavún. Yaq tegi paev ezoqam, nqawa giqavaz, Yesu ketøweáv ti-te.

²³ Ndakin khagua nøme, Taibelias manqei-té qandobøín, ta manqei avønin-te vø-aseam, ma Yesu Mbumbukiam ike manqat gembo-ein, yaq ezoqa ewaqape lou vølog.

²⁴ Yaq ndigu ezoqa bawan-qape gi:zøtez av nqægo, Yesu mbaïn ndøgo, neka atē tegi paev ezoqām-a, mbaïn, yaq ndigu ta khagua-te ndógo tinøguvím, Kapenaum taon-te sasa ndøqantam, Yesu vømømbō-vawem.

Yesu ndego khandi lóu

²⁵ Ndigu ezoqam, Yesu gimbovawat, yaq-keoqa gimø-ometam, āv gimbo-bevøpém nqægo, “Nøméndim ezoqam. Qo nqanek gekha khøuwa iz-tē qotégeavun?”

²⁶ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No unimanqatín nqazø-manqate. Zo no ta zapaya mba ndógo tözønømbe-vawét, zo lou kandambaqape qazøtelog, atē vøzø-ewez. Geté ta matev ndøgo, Mbumbukiam zo noqa umingiap matev mokho-te zømesim-qa ndego, zo poev mbaïn, taqa mokho tozondapem.

²⁷ Zo lou-qa mbosasæát ndøgo, sa tølancayat. Geté ta lou-qa ndógo tømbo-sasæát, lanqalanqaumav ndøgo, neka khandi miavmiav vøzø-etoám. Nqanek lou, zo Ezoqam-ge Yo zø-etoám. Mbumbukiam, nigi Tat, mbusa ndømøpá te-te, av nqægo, ndego kopømbaqapé, matev tematanam.”

²⁸ Yaq ndigu gimbo-bevøpem, “Gê, Mbumbukiam-qa poev gekhâm? Ni gekha matev nígonēm?”

²⁹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Mbumbukiam-qa poev nqánek: Zo ndégo tozó-unimanqatiním, ndego Mbumbukiam gendo-khofotav.”

³⁰ Yaq ndigu gindu-einim, “Ge qô, gekha umingiap matev qómatanām, ni vøiqeivím neka qo vøtí-unimanqatiním? Gekha qógō?”

³¹ Nigi atanakha-zapazapa-za leg-av manqei-te gigoam, mana ndølogám. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat āv qane-peawáp nqægo, ‘Ndego lou zø-etoumám, tiqa loge nonqo. Ta lou ndøgo, yan-té qando-visigimám.’ ”

³² Yaq Yesu gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Matev ambá av nqægo, lou Mozes zø-etoumām, yan-te qando-visigimam. Geté unimanqatin lou, yan-te ndøndo-okho, zo noge Tat zø-etoám.

³³ Lou ndøgo, Mbumbukiam ezoqa ndezø-etoam ngének, ndego yan-te gendovis neka manqei-qape ezoqam khandi ndēzø-ētōám.”

³⁴ Yaq ndigu gimbo-einim, “Evézøza. Lou av nandægo, ni oskia ni-etoám.”

³⁵ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Lou ndøgo, ezoqa khandi ndøzø-etoam, nó. Gekha ezoqām ndego, no-te tendowav, ndego ifi nqawa gembóvinák. Neka gekha ezoqām ndego, no te-unimanqatin, ndego ibøkha naq nqawa gembópapák.

³⁶ Geté no møezø-eín, av nqægo. Zo no mòzo-nømendám, matev vinivinimba qæmatønumam. Geté zo no unimanqatinteáv.

³⁷ Ezoqa ewaqape, noge Tat tenø-etoam, ndigu no-té gindúzáv. Yaq gekha ezoqām ndego, no-te tendowav, no nósanqawák.

³⁸ Zapa ndógo, no yan-te ambá ndøgo tøtøndēvis, nøkeza poev tæmbopavat. Geté no nqánek qatøndēvis, no teqá poev nombópavát, ndego ma gende-khofotan.

³⁹ Ndego no ma gende-khofotan, teqa poev nqáneek: No ezoqa kopo bate-khambùú, ndigu no genø-etoam. Geté no løvøte-té qabatø-khandí:z, vaev khøuwa-te.

⁴⁰ Noge Tat-qa poev nqáneek: Gekha ezoqām ndego, tege Yo-te tekewagat neka ndego vø-unimanqatintāt, ndego khandi miavmiav tæbetendáp. Yaq no ndego vaev khøuwa-te nòkhandí:v.”

⁴¹ Zu megetapak nqanek manqat giyogem, yaq ndigu manqa ndøgeveømém, teqa yaq-te. Zapa ndøgo, Yesu āv gene-eín nqægo, “Lou ndøgo, yan-te qandovis, nó.”

⁴² Yaq ndigu gi-einim, “Ngenek Yesu, ndego Zosef-gé yó. Ni mizi:nøtén, tege eve neka evo. Yaq gekha zapá, av nde:manqate, av nqægo, no yan-tē qatøndovis?”

⁴³ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zo manqa ndøgevèét.

⁴⁴ Ezoqa kopo kopømba mbaín, no-te tendowav, Tat no-te ituiav tøgoat, ndego no gendo-khofotan. Yaq no ndego ezoqam, vaev khøuwa-te nòkhandí:v.

⁴⁵ Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, āv gini-peaomém nqægo, ‘Ezoqa ewaqape, Mbumbukiam ekezan mé:zømesím.’ Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego, Tat-qa manqat te-ewag neka manqa mokho vøndāp, ndego no-té gendóváv.

⁴⁶ Geté unimanqatín. Ezoqa kopo, Tat ometeáv. Ezoqa sa ndégo te-omét, ndego Mbumbukiam-te gendowav.

⁴⁷ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, nde-unimanqatinat, ndego khandi miavmiav møndøndáp.

⁴⁸ Lou ndøgo, ezoqa khandi ndøzø-etoam, nó.

⁴⁹ Zogi atanakha-zapazapa-za, leg-av manqei-te ndøgo, mana ndølogám. Geté vaev-te, ndigu gèpakhaetát.

⁵⁰ Geté lou nqanek, yan-te qandovis, viní. Gekha ezoqām ndego, nqanek lou telog, ndego génanimák.

⁵¹ Nqanek khandi lou nó, yan-te qandovis. Gekha ezoqām ndego, nqanek lou telog, ndego miavmiav ndøyagát. Nqanek lou, ezoqa tæzø-etoam, ndøgo noqá khá. Yaq manqei-qape ezoqam, khandi mé:ndapém.”

⁵² Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu Zu ezoqam, gèponqombém, gi-einim, “Ngenek ezoqam ekeza kha áv kinimbí-etoām, tizilogem?”

⁵³ Yaq Yesu gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Zo Ezoqam-ge Yo-qa kha logeav tøgoat neka teqa kouk izøpøteav vøgoāt, zo khandi gezøgoák, zoqa mokho-te.

⁵⁴ Gekha ezoqām ndego, noqa kha telog neka noqa kouk vø-iz, ndego khandi miavmiav ndøndáp. Yaq no vaev khøuwa-te ndækhandí:v.

⁵⁵ Zapa ndøgo, noqa kha unimanqatin lóu, neka noqa kouk unimanqatin ibøkhá.

⁵⁶ Gekha ezoqām ndego, noqa kha telog neka noqa kouk vø-iz, ndego noqá mokho-té gunu:gú neka no teqá mokho-té qatu:gú.

⁵⁷ Av no khandi Tat gende-khofotan, neka no te mokho-te nqæyage, yaq matev até kopó. Gekha ezoqām ndego, no teloutan, ndego géyagét, no mokho-te.

⁵⁸ Lou yan-te qandovis, nqáneek. Nqanek lou viní. Av taoká, av lou ndægo, ndigu atanakha-zapazapa-za gilogam. Vaev-te, ndigu gèpakhaetám. Geté gekha ezoqām ndego, nqanek lou telog, ndego miavmiav ndøyagát.”

⁵⁹ Yesu nqanek manqat ndøgo te-eín, ezoqa Kapenaum taon-te, Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te ge:zømesimam.

Yesu-qa manqat, khandi miavmiav manqát

⁶⁰ Ezoqa nøme, Yesu gimbopavam, nqanek manqat giyogem, teqa kha loge-qa yaq-te, yaq ndigu kopoáv, áv gini-einím nqægo, “Nqanek manqat mokho mbaín. Av khazí:-ndapēm, teqa manqat?”

⁶¹ Yesu é-møndæ-otév, ndigu tegi paev ezoqam, manqa ndøgeveát, teqa manqat-qa yaq-te. Yaq gezø-ein, “Ge zô, nqanek manqat wema zømiviz?”

⁶² Av tægoat ndægo. Yaq gê, zo áv khazøté-zæyáz, Ezoqam-ge Yo tozometam, nango teqavig, ma bugukhokhof ge:goam?

⁶³ Ezoqa khandi, Mbumbukiam-gé Nqova zø-etoám. Kha yakhapus-mba, kopømba mbaín tøkhandi:v. Manqat ndøgo, zo qazø-manqatam, ndøgo Mbumbukiam-gé Nqova-ús neka khandi-ús.

⁶⁴ Geté zo mokho-te, ezoqa nøme no unimanqatinteáv.”

Yesu nqanek manqat ge-ein, zapa ndøgo. Ndego sasae ande ge:ngaz, ndego é-møndæ-otév, gekha ezoqām ndigu, te-te unimanqatinteav tigoat neka gekha ezoqām ndego, qaqa ezoqam-qa zenda-te vøvē.

⁶⁵ Yaq Yesu manqat nøme áv gene-eín nqægo, “No nakémbá qazø-ein, av nqægo, ezoqa kopømba mbaín no-te tinduzav, ndigu noge Tat ituzaeav tøgoat.”

⁶⁶ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu-gi paev ezoqa kandambá, zitá gini-wuowém. Yaq ndigu ndego sekemba paeveáv.

⁶⁷ Yaq Yesu ekeza paev ezoqa tuelv gezøbevap, “Gebá zo? Até zó-a, ndozónøuvønem?”

⁶⁸ Yaq Saemon Pita gembo-qavøiu, “Evézøza. Gê, ni qo teiqouvøqem, yaq gekha ezoqam-tē qeitøniáv? Qoqa manqat, ezoqa khandi miavmiav zø-etoám.

⁶⁹ Ni mõi-unimanqatiním neka møtinøtén, av nqægo, Ezoqa Ndaføyambaqape qó, ndego Mbumbukiam gendo-khofotav.”

⁷⁰ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zo ezoqa tuelv, no nøkezan nøvevesám. Geté zo mokho-te, ezoqa kopo, ndego ezoqa soqaqapé.”

⁷¹ Yesu nqanek manqat, Zudas me:-eín. Saemon Iskaliot-gé yó. Yesu-gi paev ezoqa tuelv, nøme ndégo tegoám. Geté vaev-te, ndego sègemboqambún, qaqa ezoqam-qa zenda-te vøve.

7

Yesu-gi namba-qaniap, ndigu ndego unimanqatinteav gigoam

¹ Taqa zita-te, Yesu Gelili plovins-té ge-okhoám. Ndego poeveáv, Zudia plovins-te tewav. Zapa ndøgo, ta manqei-te ndøgo, Zu megetapak, laelae-qa mbogoám.

² Ta khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam-qa khøuwa kandakanda, ndøgo khoevqasis gipuanumatun, avønín qagoám.

³ Yaq Yesu-gi namba-qaniap, áv gimbøe-einím nqægo, “Nqanek manqei vø-iváv. Zudia plovins-té qonóqáv. Yaq qogi paev ezoqam, umingiap matev ndøqeivím, qoqo-matønumatun.

⁴ Ezoqa tømbo-pøovat, ezoqa ewaqape teqa yaq-te ti:zøtez, yaq kopømba mbaín, tekhnao. Qo unimanqatin, matev kandakanda ndoqo-matanam, yaq ezoqa ewaqape bèqamekhám.”

⁵ Yesu-gi namba-qaniap, nqanek manqat gi-einim, zapa ndøgo. Até ndigú-a, ndego unimanqatinteáv.

⁶ Yaq Yesu gezø-ein, “Nogi khøuwa eqeieqei fakhazaneáv. Zuá. Geté zo-te, khøuwa ate ndi:gu, eqeieqei.

⁷ Manqei-qape ezoqam, kopømba mbaín, zo tisanqabat. Geté ndigu no, gèsanqaná. Zapa ndógo, no ndigu áv qazømbe-manqaté nqægo: Tiqa matev soqáin.

⁸ Zo vøzáv ndógo, møvøna kandambaqape-te. No naqanøká nónavák. Zapa ndógo, nogi khøuwa eqeieqei fakhazaneáv. Zuá.”

⁹ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndego Gelili plovins-té segeqóm.

Yesu ezoqa Zelusalem taon-te, møvøna kandambaqape-te ge:zømesimam

¹⁰ Yesu-gi namba-qaniap, møvøna kandambaqape-te gi:zav, yaq vaev até Yesú-a, vøwav. Geté ndego ambá ezoqa ewaqape-qā bøi-tē genø-okhoám, geté khonoam-té genø-okhoám.

¹¹ Yaq møvøna manqei-te ndógo, Zu megetapak gèmbovawém. Gibevøpem, “Ngenek gekham-tē gégo?”

¹² Ezoqa kopoáv, teqa manqat mokho-mbá gunu-manqatám. Ezoqa nøme áv gini-manqatám nqægo, “Ngenek ezoqa qanimáv.” Geté ezoqa nøme gi-einim, “Mbaín. Ngenek ezoqa ewaqape gètubumít.”

¹³ Geté ezoqa kopo, teqa yaq-te manqat bavokho einiáv. Zapa ndógo, ndigu Zu megetapak-qá møe ndógoám.

¹⁴ Møvøna khøuwa livin-mba møndømuwán. Yaq Yesu Mbumbukiam-qá khoev-té genøwáv, ezoqa vømē-zømesim.

¹⁵ Yaq Zu megetapak teqa manqat giyogem, ndigu nqova ndafe kandambá. Gi-einim, “Ngenek otevat gekham-tē géndap? Ndego skul kandambaqape-te okhoeáv.”

¹⁶ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Manqat ndógo, no nqate-zømesim, ambá av nqægo, nøkeza nømendim manqát. Geté teqa ndégo, no ma gende-khofotan.

¹⁷ Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa poev matev paev-qa tego, ndego segé:-otév, av nqægo, manqat ndógo, no nqate-zømesim, Mbumbukiam-tē qando-okhō, ō, no nøkeza matavap-tē qate-zømesim.

¹⁸ Gekha ezoqām ndego, ekeza manqat mba ndemanqate, ndego ekeza iz eqawat-qa mba ndógo. Geté ndego ezoqam, ndego teqa iz eqawat-qa ndego, ma gende-khofotav, ndego unimanqatin manqat ndømanqaté. Neka te mokho-te, manqa-zapa mbaín.

¹⁹ Zo Mozes, guguna manqat zø-etoám. Geté zo ezoqa kopo, teqa guguna manqat pøpøvumáv. Zo gekha zapá, no lambe-qa ndozogo?”

²⁰ Yaq ezoqa ewaqape gindu-qavøinam, “Nandav manqat, mokho mbaín. Gekha ezoqām, qo løvøqa-qa ndego? Qo nqova soqa qambu:gú, manqat av nandoqote-manqate.”

²¹ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No Sabat khøuwa-te, ezoqa kopo qækhakheinøvem, yaq zo ate ndøzøte:go, nqova nøzøndáf.

²² Geté até zó-a, zo sasae sozogoatún, Sabat khøuwa-te. Zapa ndógo, até Sabat khøuwa-té-a, zogi nakhei angana ngusu zozø-qogavatún, av Mozes zo guguna manqat gezømbe-etoam. (Geté unimanqatín. Mozés mbá, nqanek matev gengaz. Atanakha-zapazapa-za ndøngazém. Mozes okhokho-té genøfakhán.)

²³ Zo até Sabat khøuwa-té-a, nakhei angana ngusu zozø-qogøzát. Zapa ndógo, Mozes zo guguna manqat, áv tezømbe-etoám. Neka zo poeveáv, tozonqonem. Av tægoat ndægo, yaq zo gekha zapá, qaqa ndozogo no-te, no Sabat khøuwa-te, ezoqam-qa kha ate ndægo qækhakheinam.

²⁴ Zo matev mumat-te mba mo:gevèwát. Geté ùnime:-gevewát, gekha matēv ndøgo, eqeieqei o soqain.”

Ezoqa Yesu-qa yaq-te go:bevøpem

²⁵ Zelusalem taon-ak nøme, āv gini-einim nqægo, “Gê, ezoqam ngénèk, laelae-qa ndimbogo?”

²⁶ Nqáe! Ndego manqat ezoqa ewaqape-qa bøi-té genø-manqaté. Geté ezoqa kopo, manqat-qase einiáv, taqa yaq-te. Gê, ndigu megetapak, peté-matøvemem-a, av nqægo, ndego unimanqatīn Mesayā?

²⁷ Geté ngenek ezoqam-qa yaq-te, ni mizi:nøtén, gekham-tē gendówav. Geté Mesaya tendowav, ezoqa gézøtezák, ndego ākendēwav.

²⁸ Yaq Yesu ezoqa Mbumbukiam-qa khoev-te ge:zømesimat, āv gene-akhá nqægo, “Ge zò, no unimanqatīn møzøté-zøtez? Neka zo møzøté-zøtez, no gekham-tē qatøndónav? No ambá av nqægo, nøkeza matavap-tē qatøgeavūn. Ndego, no ma gende-khofotan, ndego unimanqatin-qapé. Geté zo zøtezateáv ndego.

²⁹ No møtenøtén ndego. Zapa ndøgo, no te-té tøtøndonáv neka ndégo tendokhofotán.”

³⁰ Zu megetapak, nqanek manqat giyogem, yaq ambá gemøvøinamín. Geté ezoqa kopo zenda veeáv te-te. Zapa ndøgo, teqa khøuwa khantøzateáv.

³¹ Geté ezoqa kopoáv, ezoqa bawan-qape mokho-te ndøugu, møndø-unimanqatiním. Gi-einim, “Ngenek amba Mesaya goneav tøgonin. Yaq gê, unimanqatin Mesaya tendowavin, ndego amba umingiap matev nøme mba mó:matanamín, av ngenek nge:matanam? Av taoká. Yaq nakémbá, ngenek Mesayá agegó.”

Zu megetapak, Yesu møvøiwat-qa gimbogoam

³² Yaq Felisi ezoqam nqanek manqat giyogem, ezoqa ewaqape khonoam-te Yesu-qa yaq-te gi:manqatat, yaq ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda namba, Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam ndøkhofotáz. Yesu ambá gemøvøinamín.

³³ Yaq Yesu ezoqa gezø-ein, “No khapé nøtégoák, zo namba. Yaq no te-te ndégo tøtøqaván, no ma gende-khofotan.

³⁴ Zo no zonøvawát. Geté zønømendamá. Ma tøtegoat ndøgo, zo kopømba mbaín, tozotøndoza.”

³⁵ Yaq Zu megetapak, ekeza mokho-mba gibond, “Gê, ngenek gekha manqei genówāv, yaq ni amba tizimbøe-vawēm, getē zī-ometamāk? Gê, ngenek Glik manqei-te okho-qa mbógo, ndøgo nigi ezoqa nøme ndindu-yageapet, neka Glik ezoqa vømé-zømesim?”

³⁶ Neka gê, ngenek gekhā mé:manqate, av ge-ein nqægo, ‘Zo no zonøvawāt, getē zønømendamāk,’ neka, ‘Ma tøtegoat ndøgo, zo kopømba mbaín, tozotøndoza.’?”

Khandi ibøkha-qa yaq-te

³⁷ Møvøna-qa vaev khøuwa gimø-khantøzem, ndøgo khøuwa uni kandambaqape, yaq Yesu ezoqa ewaqape-qa megemege-té genø-itán. Yaq āv gene-akhá nqægo, “Gekha ezoqām ndego, ibøkha naq ndømbopapat, ndego no-té geabetøndo-wáv, bē-iz.

³⁸ Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-manqaté nqægo, ‘Gekha ezoqām ndego, no te-unimanqatin, te-te ndego, khandi ibøkha ndóqouvát.’ ”

³⁹ Yesu nqanek manqat, Nqova Mbomambaqape me-eín, ezoqa tindafemat, ndigu ndego ti-unimanqatinim. Ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam ezoqam-te, tege Nqova naqanaqá etopøteáv. Zuá. Zapa ndøgo, Yesu iz kandambaqape ndapeav zua ndøgoám.

Ezoqa Yesu zapaya giqatønem

⁴⁰ Ezoqa nøme, ezoqa bawan-qape mokho-te gu:goam, nqanek Yesu-qa manqat gimboyogem, yaq ndigu āv gini-einím nqægo, “Ngenek unimanqatín Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám, ndego tendo-khofotav!”

⁴¹ Neka ezoqa nøme, āv gini-einím nqægo, “Ngenek ezoqam, Mesayá!” Geté ezoqa nøme gi-einim, “Av taoká. Mesaya Gelili plovins-te gendówavák.

⁴² Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa manqat āv qane-eín nqægo, ‘Mesaya ndego Deivid-gé Zeo ndøgoát, ndego nigí kawa ezoqam kandambaqape. Neka ndego Betliem vemíav-té géqán, ta vemíav ndøgo, ma Deivid ge:yagam.’”

⁴³ Yaq ezoqa gèqatøném, Yesu zapaya.

⁴⁴ Ezoqa nøme, ndego møvøiwat-qa mbogoám. Geté ezoqa kopo, zenda veeáv te-te.

Zu megetapak, Yesu unimanqatinteav qagoam

⁴⁵ Yaq ndigu vos keoge ezoqam, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Felisi ezoqam-te giqavaz, yaq ndigu āv gizømbe-beváp nqægo, “Gekha zapá, zo ndego ni-te ndafeav ndozogo?”

⁴⁶ Geté ndigu gindu-qavøinam, “Ezoqa kopo nøme, manqat manqatemáv, av ndego manqat nde:manqate.”

⁴⁷ Yaq Felisi ezoqam gezø-qavøiu, “Gê, ndego até zó-a, gétubam?”

⁴⁸ Ni megetapak o Felisi ezoqam-qa mokho-te, ezoqa kopo mbáin, ndego Yesu nde-unimanqatinat.

⁴⁹ Nginik ezoqa ewaqape, ndego ndi-unimanqatinat, ndigu Mozes-qa gu-guna manqat zøtezateáv. Mbumbukiam ndigu ndøngiæzó.”

⁵⁰ Yaq ndego Felisi ezoqa nøme, Nikodemus, ndego bugukhokhof Yesu-te gemat, ndigu āv gezømbe-eín nqægo,

⁵¹ “Gê, niqa guguna manqat gekhā ndø-ein? Kopømbâ, ezoqa løvøte-te tiziveem, ni teqa manqa yogeav tøgoat neka teqa manqa-zapa qeiviav vøgoát? Kopømba mbáin.”

⁵² Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Gê, até qó-a, Gelili plovins-ák? Mbumbukiam-qa Manqat ùnime:geveám. Yaq soqóqeív ndøgo, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqa kopo gendówavák, Gelili plovins-te.”

⁵³ Taqa zita-te, ezoqa ewaqape sège-qavøním.

8

Sævam mambe guiwav, Yesu-te gindu-ituim

¹ Ezoqa ewaqape giqavønim, yaq Yesu Oliv manqei pøyat-té genøwáv.

² Yaq khøuwa nøme qandopave. Qanaqanus lovølova-ús. Ndego Mbumbukiam-qá khoev-té genøveséz. Yaq ezoqa kopoáv, gindupia, te-te. Yaq ndego tenøqóm ndøgo, ndigu vøe-zømesim.

7:39 7:39 Zion 16:7; 20:22; Kel 2:4 7:40 7:40 Zion 6:14 7:41 7:41 Zion 1:46 7:42 7:42 Psa 89:3-4; Mica 5:2 7:46 7:46 Mak 1:22 7:48 7:48 Zion 12:42 7:50 7:50 Zion 3:1-2 7:52 7:52 Zion 7:41-42 * 7:52 7:52 Ibugukhokhof nqanek manqat Glik manqat-te gipeaomem, mbuk nøme-te, 7:53 atema 8:11 mbáin.

³ Yaq Mozes-qa guguna manqat nɔmɛndim ezoqam neka Felisi ezoqam, sɛvam ndo-ituim. Ngunuk ɔv giniqatɛm nqɛgo, nɔkenɔkem matev ndɔngiú. Mambe me:wáv. Yaq ndugu ezoqa ewaqape-qá megemege-té ginɔveém.

⁴ Yaq ndigu Yesu gimbo-einim, “Nɔmɛndim ezoqam. Ngunuk sɛvam ɔv qatiqatɛm nqɛgo, nɔkenɔkem matev ndɔngiú.

⁵ Niqa guguna manqat-te, Mozes manqa ɔv ginimbi-lɔvuá nqɛgo, ‘Sɛvam av nguigu, mbaqambaqá qotépóu, bɛnanim.’ Yaq ndakin qo gekha manqat qó-ein, tuqa yaq-te?”

⁶ Nqanek manqat timbɔe-einim ndógo, Yesu matemateam-qa mbogoám. Ndego amba manqat soqain te-einin, ndigu ambá manqa ovɔyam-té ginɔveemín.

Geté ndego sègefoé. Yaq manqei-te kokosóv gene-peawám.

⁷ Yaq ndigu sekembá segembo-sinɔzumát. Yaq Yesu kawa nango gendo-eqa, gezɔ-ein, “Zo nqazowani, gekha ezoqám ndego, manqa-zapa mbain ndego, bugukhokhof mbaqambaqa tɛabe-ogezó ndego, tu-te.”

⁸ Yaq ndego nangó genɔfoé, manqei-te vɔpeawam.

⁹ Yaq ndigu nqanek manqat giyogem, ezoqa ewaqape sège-panqaním. Ezoqa kopokopo ndɔkhofatám. Ibugukhokhof, laombɔkik ndɔ-ivɔvém. Yaq vaev-te, Yesu yakhapus mbá sege-ivɔvém, ndugu sɛvam vɔmbɔyam.

¹⁰ Yaq Yesu kawa nangó gendo-eqá, ndugu sɛvam vɔmbo-ein, “Nginik ezoqam kinɔqapi? Gê, ezoqa nɔme mbaín, qoqa yaq-te ndimanqate, av nqɛgo, qo vɔnaqaním, qakeza manqa-zapa zapaya?”

¹¹ Yaq ngunuk sɛvam gundu-qavɔiu, “Khanánqa. Ezoqam nɔme mbaín.”

Yaq Yesu gumbo-ein, “Até nó-a, no nɔ-einák, av nqɛgo, qo vɔnaqaním. Mòqoqáv. Geté manqa-zapa nango mɔgó.”

Yesu ndego manqei-qape-qá wáev

¹² Khɔuwa nɔme, Yesu ezoqa manqat nɔme ɔv gezɔmbe-ein nqɛgo, “No manqei-qape-qá wáev. Gekha ezoqám ndego, no tenɔndo-paev, ndego bɔivunte sekemba gé-okhoák. Geté ndego waev mbógoát, ta waev ndɔgo, ezoqa khandi ndɔzɔ-etoam.”

¹³ Yaq Felisi ezoqam, ɔv gimbɔe-einim nqɛgo, “Nandav manqat, qo qakeza qote-manqaté, qoqa yaq-te. Yaq kopɔmba mbaín, tei-unimanqatinim.”

¹⁴ Yaq Yesu gezɔ-qavɔiu, “Unimanqatín. No nɔkeza nɔte-manqaté, nqanek manqat. Geté, noqa manqat unimanqatín. Zapa ndógo, no mɔtenɔtén, no gekham-té qatɔndɔnav neka no gekham-té qatɔma. Geté zo zɔtezateáv, no ma qatɔndenav neka no ma nqatéma.

¹⁵ Zo ezoqa nɔme, manqei-qape ezoqam-qá matavap-té qazonɔ-gevezoát. No ezoqa gevezoatáv.

¹⁶ Geté no tɛgevezo, yaq noqa gevezoat matev unimanqatín. Zapa ndógo, no ezoqa ambá nakhapus mbá sɛgevezoat. Geté no Tát namba niti-gevezoát, ndego ma gende-khofotan.

¹⁷ Zoqa guguna manqat-te, ɔv qane-peawáp nqɛgo: Ezoqa menas matev bɔi ti:qeivim, yaq ndigu manqa ovɔyam-te manqat kopo ti-einim taqa yaq-te, yaq ta manqat ndɔgo, unimanqatín.

¹⁸ Até noqa yaq-té-a, matev kopó. Ezoqa nɔme, noqa yaq-te tezɔ-ovɔyam, nó, neka ezoqa nɔme, noqa yaq-te tezɔ-ovɔyam, nogé Tát.”

¹⁹ Yaq ndigu gimbo-bevɔpem, “Ge qó, qave kenɔqáqape?”

Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zo no zøtezateáv, neka zo até nogé Tát-a, zøtezateáv. Zo no amba tøzøte-zøtezin, yaq zo até nogé Tát-a, ndøzøte-zøtezin.”

²⁰ Yesu ezoqa Mbumbukiam-qa khoev-te ge:zømezimat, nqanek manqat ate nqægo ta kouwat-te ndøgo temanqatám, ma ezoqa Mbumbukiam-te moni gi:-abumam. Geté ezoqa ndego møvøiwateáv. Zapa ndøgo, tege khøuwa fakhazaneáv, ndigu ti:møvøinam. Zuá.

Yesu ova gendovís, ambá av nqægo, manqei-qape-tē gendowāv

²¹ Yaq Yesu ezoqa manqat nøme āv gezømbe-eín nqægo, “No ndænáv. Yaq zo no ambá ndøzønømbe-vawát. Yaq zo zøkeza manqa-zapazapá nambá søzøtē-pakhaetát. Zo kopømba mbain, tozotøndoza, no ma nqatema.”

²² Yaq Zu megetapak, ekeza mokho-mba gibond, “Gê, ndego ekeza kha ndøngiū, yaq nakēmbà, ge:-ein av nqægo, ‘Zo kopømba mbain, tozotøndoza, no ma nqatema.’?”

²³ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Zo manqei-qape-ák. Geté no ova-yák. Zo manqei-qape ezoqám. Geté no manqei-qape ezoqám mbá.

²⁴ Yaq nakēmbá, no zo qazø-ein av nqægo, zo zøkeza manqa-zapazapā nambā søzøtē-pakhaetát. Zo unimanqatinteav tøgoat, av nqægo, no ndego, yaq zo zøkeza manqa-zapazapá nambá søzøtē-pakhaetát.”

²⁵ Yaq ndigu gimbo-bevøpem, “Gê, qo gekha ezoqám?”

Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No zo oskia nøzø-manqatám, no gekha ezoqám.

²⁶ No manqat kandambá nqanøgo, no amba zoqa yaq-te tøte-manqatatin neka vøe-gevezoatin. Geté no manqei-qape ezoqam sa ndøgo tæzømbe-manqaté, no te-te qæ-ewagam, ndego no gendo-khofotan. Ngenek ezoqam, teqa manqat unimanqatín.”

²⁷ Yesu nqanek manqat gezø-ein, ndigu mokho ndapeáv, av nqægo, Eve-qā yaq-tē gezømbe-manqatām.

²⁸ Yaq Yesu āv gezømbe-eín nqægo, “Zo Ezoqam-ge Yo tozotumu-eqeinam, yaq zo zøtéztéz, no ndego, neka no ambá av nqægo, matev nøkeza matavap-te mbā qatø-matanām. Geté no sa nqānek qæmanqaté, av Tat ge:nømand.

²⁹ Ndego ezoqam, no gendo-khofotan, ngégó no namba. Ndego no nøvønateáv. Zapa ndøgo, no oskia ndøgo tægoatún, av ndego poev ndømbøego.”

³⁰ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ezoqa kopoáv gè-unimanqatiním.

Mbumbukiam-qa unimanqatin manqat, ezoqa génqovotáz

³¹ Ndigu Zu ezoqam, Yesu gi-unimanqatinim, ndego āv gezømbe-eín nqægo, “Zo noqa manqat mokho-te tozotu-yagat, yaq zo uni nogí paev ezoqam-in zógoát.

³² Yaq zo unimanqatin manqat zøtéztéz. Yaq nqanek unimanqatin manqat, zo génqovotáz. Yaq zo bavokhó qazonø-fakház.”

³³ Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Ni Eibleem-gí zí. Ni ambá av nqægo, ezoqam-gí yaq-fia mbain sasae ezoqám, neka ndigu ni gètøkønāt. Gekha zapâ, nqoqo-manqate av nqægo, ni bavokho seífakhān?”

³⁴ Yaq Yesu gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqám ndigu, manqa-zapazapa ndimatanam, ndigu manqa-zapazapa-gí yaq-fia mbain sasae ezoqám. Ndøgo gètøkøzát.

³⁵ Geté unimanqatín, yaq-fia mbain sasae ezoqam, ezoqam-qa khoev-te ate nonqo gú:goák. Geté khoev eve-ge nakhasam, oskia mú:goát.

³⁶ Zo Mbumbukiam-ge Yo mboqog tezø-mboqozo, zo vozófakhāz, yaq zo ùni ndøzøte-fakhāz. Zo manqa-zapazapa-gi yaq-fia mbain sasae ezoqam, sekemba zógoák.

³⁷ No møtenøtén, zo Eibleem-gí zí. Geté zo no pakhapakha khaneam-qa zonøgó. Zapa ndøgo, noqa manqat, zo mokho-te mbaín.

³⁸ No ndøgo tæmanqaté, no Tat ge:nømand. Geté zo ndøgo tozo-matanám, av zoge zøve ge:zømas.”

³⁹ Yaq ndigu gimbo-qavøinam, “Nigi tat Eibleém.”

Yaq Yesu gezø-ein, “Zo amba Eibleem-gi zi tozogonin, zo matev amba āv tøzøte-matanamín, av ndego ge:matønumam.*

⁴⁰ No zo unimanqatin manqat mba nøzø-manqatám, ndøgo no Mbumbukiam-te qæ-ewagam. Geté zo no pakhapakha khaneam-qa zonøgó. Eibleem matev av nqægo matanapøteáv.

⁴¹ Zo āv tøzøte-matanám, av zoge zøve nde:matanam.”

Yaq ndigu gimbo-qavøinam, “Av taoká. Ni mambe nakheís mbá. Nigi Tat, Mbumbukiam yakhapús.”

⁴² Yaq Yesu gezø-ein, “Mbumbukiam amba zoge zøve tegonin, zo ambá kuku zogonin no-te. Zapa ndøgo, no Mbumbukiam-té qatøndonáv, atema zo-te. No ambá av nqægo, nøkeza matavap-tē qatøgeavūn. Geté no ndøgo tendokhofotán.

⁴³ Zo gekha zapá, mokho ndapeav ndozogo, no manqat nqazø-manqate? Zo ndapeav tøzøtegó ndøgo, zo kopømba mbaín, noqa manqat tozondapem.

⁴⁴ Zapa ndøgo, zo nqova soqaqape-gí nakheís. Zoge zøve ndøgo. Gekha matēv ndøgo, ndego ndømbøe-khaneat, zo matanam-qa zogó. Ibugukhokhof, atema ndakin, ndego pakhapakha khaneam ezoqam oskia ndøgó, neka ndego elavøqase nøzøneáv unimanqatin-te. Zapa ndøgo, te mokho-te unimanqatin mbaín. Ndego gekhavozamin, ndego ekeza matev mba mbopaevín. Zapa ndøgo, ndego khavozam ezoqám neka khavozam manqat ate ndægo, ndego evé.

⁴⁵ Geté no unimanqatin manqat nomanqaté. Yaq nakémbá, zo no unimanqatinteáv.

⁴⁶ Gé, zo mokho-te, ezoqa kopo kopømbâ, noqa yaq-te te-ein, av nqægo, ngenek manqa-zapa ndøgō. Kopømba mbaín. Av tægoat ndægo, no unimanqatin manqat nqæmanqate, yaq gekha zapá, zo no unimanqatinteav ndozogo?

⁴⁷ Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-gē, ndego Mbumbukiam-qa manqat gèyogé. Geté zo Mbumbukiam-gé mbá. Yaq nakémbá, zo manqat yogeapáv.”

Yesu gò:megeát, Eibleem gèpæv

⁴⁸ Yaq Zu megetapak, Yesu gimbo-einim, “Ni møi-einím. Qo Samalia ezoqám. Neka qo nqova soqa qambugú.”

⁴⁹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No ambá av nqægo, nqova soqa nømbugū. Av taoká. No Tat nombovizáp. Geté zo noqa iz, zòvoát.

⁵⁰ No ambá av nqægo, nøkeza iz eqawat-qa nogó. Geté ezoqa ndêgó, noqa iz eqawat-qa ndego. Ndego no equeieqi me:næná.

⁵¹ No unimanqatin nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, noqa nømendim manqat tembopavat, ndego miavmiav løvøte géqeivák.”

8:39 8:39 Met 3:9 * **8:39 8:39** Yesu nqanek manqat tene-eín ndøgo. Zapa ndøgo, Eibleem Mbumbukiam møndø-unimanqatin. Geté ndigu Yesu uni unimanqatinteáv. **8:41 8:41** Isa 63:16 **8:44 8:44** 1 Zion 3:8 **8:46 8:46** 2 Ko 5:21; 1 Pita 2:22 **8:47 8:47** 1 Zion 4:6 **8:48 8:48** Mak 3:21-22 **8:51 8:51** Zion 5:24

⁵² Yaq ndigu Zu ezoqam gimbo-einim, “Ndakin ni mōtinōtén, av nqægo, qo nqova soqa nandeqambû:gú! Qoqa manqat, mokho mbaín. Eibleem mōndōnaním neka até Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqám-a, vōpakhaez. Geté qo āv qoqote-manqaté nqægo: Gekha ezoqām ndego, qoqa nōmendim manqat tembopavat, ndego miavmiav lōvōte géqeivák.

⁵³ Gê, qo nigī atanakha-zapa Eibleem neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, moqólōvub, ndigu gipakhaez? Qo qakeza kha gekha qotévewe?”

⁵⁴ Yaq Yesu gezō-qavōiu, “No amba nōkeza iz tæ-eqawatín, ta iz eqawat mokho ambá mbaín. Geté noqa iz, noge Tat ndō-eqawát. Ezoqa ndégo, zo ndōzōte-manqate, av nqægo, ndego nigī Mbumbukiām.

⁵⁵ Zo ndego zōtezateáv. Geté no ndego mōtenōtén. No amba av tōte-manqatein nqægo, no ndego nōtenōtenāk, yaq no ambá khavozam ezoqam nogonín, av zo ndōzōte:go. Geté no ndego mōtenōtén, neka no teqa manqat o-mba notondapé.

⁵⁶ Zoge atanakha-zapa Eibleem, ndego noqa fakhane khōuwa-qa khanakhanakh-us mo:kewagám. Yaq ndego mōndōqeív. Yaq khanakhanakh kandambá gendap.”

⁵⁷ Yaq ndigu gimbo-einim, “Qoqa manqat nandav, mokho mbaín. Qo viav fifti ndapeáv. Zuá. Yaq gê, qo Eibleem áv khoqoté-omet?”

⁵⁸ Yaq Yesu gendo-qavōiu, “No unimanqatín nqazō-manqate. Eibleem qaneav gegoam, no nōgoám.”

⁵⁹ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu mbaqambaqa mba ndōpitáz. Ambá gepouimín. Geté Yesu é-mōndōpeó, Mbumbukiam-qa khoev vō-ivav.

9

Yesu ezoqam gekhakheinōvem, ndego bōi waev mbain geqan

¹ Yesu gewav, yaq bōi waev mbain ezoqam ndō-omét. Ndego āv teneqán. Bōi waev mbaín.

² Yaq ekeza paev ezoqam gimbo-bevōpem, “Nōméndim ezoqam. Gê, ndego bōi waev mbain geqan, ndōgo gekha ezoqam-qâ manqa-zapâ? Ndōgo ekezâ manqa-zapâ, ó, evōndipakha-qâ manqa-zapâ?”

³ Yaq Yesu gendo-qavōiu, “Ndego bōi waev mbain geqan, ndōgo ambá av nqægo, ekeza manqa-zapa zapayā, o evōndipakha-qā manqa-zapa zapayā. Geté te mokho-te, Mbumbukiam-qá bazafōgakh tabete-qeiví.

⁴ Ate av-te paveat ndægo, ni teqa sasae, ndego no gendo-khofotan, é-bizigoném. Geté bōivun nqágeáv. Yaq ta khōuwa-te ndōgo, ezoqa kopo kopōmba mbaín, sasae tego.

⁵ No manqei-qape-te nqægo, no manqei-qape-qá wáev.”

⁶ Yesu nqanek manqat gumu-ein, yaq manqei-te, kōse ndōpisí. Yaq gèqōzō, vō-menegim. Yaq até gendego, ta qoq ndōgo, bōi waev mbain ezoqam-qâ bōi-té genōgí,

⁷ vōmbō-ein, “Mōqoqá. Bugug Siloam kewan-qasi-té qomōsungúz.” (Siloam, taqa manqa mokho nqáneq, “Ezoqam gikhofotōvem.”) Yaq ndego bōi waev mbain ezoqam, sègewáv, bugug vōmōsunguz. Yaq gendoqavan, teqa bōi sège-eqeieqei.

⁸ Taqa zita-te, ndigu ezoqam, khoev avōnin qazō-puatam neka ezoqa nōme ndigu bugukhokhof gi-ometupam, ezoqa gigiap-qa gezōvi:mam, gèbevōpém, “Gê, ezoqam ngénèk, nakhoa-te geqonumam, ezoqa gigiap-qa gezōvi:mam?”

⁹ Ezoqa nøme gindu-einim, “Ezoqam ngének.”

Geté ezoqa nøme gindu-einim, “Mbaín. Teoká ndego. Ngenek andé teqa bugug me:keogé.”

Geté ndego ezoqam, bøi waev mbain gegoam, ekezan āv gene-eín nqægo, “Ezoqam nó.”

¹⁰ Yaq ndigu gimbo-bevøpem, “Gê, āv khanégo, qo ndakin ndoqo-keoge?”

¹¹ Yaq ndego gendo-qavøiu, “Ndego ezoqam, iz nqambogo Yesu, ndego qoq ndøqoá, noqa bøi-te vō:ge. Yaq āv genømbe-eín nqægo, ‘Siloam kewan-qasité qonóqáv, bugug voqomø-sungüz.’ Yaq no sænáv, bugug vøemø-sunguz. Qatumu-sunguz ndøgo, yaq no kopømbá qækewag.”

¹² Yaq ndigu gimbo-bevøpem, “Gê, ndego ndakin kenáqape?”

Yaq ndego gendo-qavøiu, “No nøtenøtenák.”

Bøi waev mbain ezoqam, ndego Yesu gekhakheinøvem, Felisi ezoqam gimbo-sinøzømem

¹³ Taqa zita-te, ndego ezoqam, bøi waev mbain gegoam, Felisi ezoqam-té ginøndafém.

¹⁴ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu qoq geqoa, yaq ndego bøi waev mbain ezoqam vøkhakheinøvem, ta khøuwa ndøgo, Sabat khøuwá.

¹⁵ Yaq ndakin até ndigu Felisi ezoqám-a, vømbø-bevøpem, av nqægo, ndego bøi waev ande āv kenēdap?

Yaq ndego gezø-ein, “Ndego noqa bøi-te, qoq mo:gé, yaq no bugug vøemø-sunguz. Yaq ndakin no kopømbá nqækeoge.”

¹⁶ Yaq Felisi ezoqa nøme gi-einim, “Ndego ezoqam, ambá av nqægo, Mbumbukiam ndokhofotāv. Zapa ndøgo, ndego Mozes-qa guguna manqat pøpøvumáv, Sabat khøuwa-qa yaq-te.”

Geté ezoqa nøme gi-einim, “Gê, ezoqa manqa-zapa-us tegoat, āv khané:go, umingiap matev av nqægo tematønumat?”

Yaq ti mokho-te, qaqa matev ndøgoám.

¹⁷ Yaq ndigu Felisi ezoqam, nqawá ginømbo-sinøzømém, ndego ezoqam, bugukhokhof bøi waev mbain gegoam. Gimbo-einim, “Ge qð, āv khoqoté-matavap, teqa yaq-te, ndego bøi geqa-khakheinam?”

Yaq ndego ezoqam gendo-qavøiu, “Ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám.”

¹⁸ Geté ndigu Zu megetapak unimanqatinteáv, av nqægo, ndego ezoqam bøi waev mbain ndøgoām, yaq ndakin ndego kopømbā ndekeoge. Yaq ndigu evøndipakha ndømøváb.

¹⁹ Yaq āv gezømbe-beváp nqægo, “Gê, ngenek zogé yō, zo teqa yaq-te ndøzøte-manqate, av nqægo, ngenek bøi waev mbaín geqan? Av tægoat ndægo, gê, āv khané:go, ndakin ndekeoge?”

²⁰ Yaq tegi evøndipakha gindu-qavøinam, “Ni møtinøtén, ngenek nigí yó, neka ngenek bøi waev mbaín geqan.

²¹ Geté ni nøtenateáv, ndego ndakin ande āv kenē-keoge o bøi gekha ezoqám mbøkhakheinam. Ekezan mbobevøpém! Ndego møndømu-khouwév. Kopømbá, ekeza tezø-qavøiu.”

²² Ndigu evøndipakha, nqanek manqat tini-einím ndøgo, ndigu Zu megetapak-qá møe ndøgoném. Zapa ndøgo, ndigu Zu megetapak, manqat é-møndø-kopo:ném, av nqægo, gekha ezoqám ndego, te-unimanqatin, av nqægo, Yesu ndego Mesayā, yaq ndego ezoqam gembøé-khafeném. Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, sekemba gé-okhoák.

²³ Yaq nakémbá, tegi evøndipakha gi-einim av nqægo, “Ngenek møndømu-khouwēv. Ekeza mbobevøpēm.”

²⁴ Yaq ndigu Zu megetapak, ndego ezoqam, bøi waev mbain gegoam, nqawá ginømbō-akhaém, vømbō-einim, “Mbumbukiam-qa iz-te, qo unimanqatin manqat qó-eín. Ni møtinøtén, nandev ezoqam qo ndoqote-manqate, ndego manqa-zapa-us ezoqám.”

²⁵ Yaq ngenek ezoqam gendo-qavøiu, “No nøtenateáv, ndego manqa-zapa-us ezoqám penømakhaya. No sa nqáneq qatenøtén. No bøi waev mbain nogoám. Yaq ndakin no kopømbá nqækeoge.”

²⁶ Yaq ndigu gimbo-bevøpem, “Gê, ndego gekha matev qámatanam? Ndego qoqa bøi áv kené-khakheinam?”

²⁷ Yaq ndego gendo-qavøiu, “No møezø-eín. Geté zo yogeáv. Gekha zapâ, zo nqawa yoge-qa ndozogo? Gê, ate zó-a, zo tegi paev ezoqam gone-qa zógo?”

²⁸ Yaq ndigu mbøni nqosøgeap mboyogém, vømbō-einim, “Tege paev ezoqam, qó. Ni Mozes-gí paev ezoqám.”

²⁹ Ni møtinøtén, Mbumbukiam manqat Mozes mbomanqatám. Geté nandev, ni ùnimi-nøtenateáv. Até ndøgó-a, ma gendewav, ni nøtenateáv.”

³⁰ Yaq ndego gendo-qavøiu, “Nandav nqova ndafe-ús, zo zøtezateav ndozogo, ndego ma gendewav, yaq ndego no bøi vønø-khakheinam.”

³¹ Ni mizi:nøtén, Mbumbukiam manqa-zapa-us ezoqam-qa manqat yo-geapáv. Geté gekha ezoqám ndigu, ndimbovizap neka matev ndimatanam, av ndego poev ndømbøego, ndigu tezøygé.

³² Manqei-qape ande qæfakhan, atema ndakin, ezoqa yogeáv av nqægo, ezoqa bøi waev mbain ezoqam ndøkhakheinøvēm, ndego bøi waev mbain geqan, vøkewāg.

³³ Ndego ezoqam, amba Mbumbukiam khofotøveav tegonin, ndego matev-qase ambá gé:matanamák.”

³⁴ Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Qo manqa-zapa mokho-té qonøqáq. Yaq ge qó, ni nømendim-qa qógo?”

Yaq ndigu gèmbøe-khafeném, tiqa guliguli khoev-te nqawa gé-onák.

Ezoqam ndigu unimanqatinteav ndigu, ndigu andé bøi waev mbain ezoqám

³⁵ Yesu ge-ewag, av nqægo, Felisi ezoqam ndego ezoqam gèmbøe-khafenēm, ndego bøi waev mbain gegoam, tiqa guliguli khoev-te nqawa gé-onāk, yaq ge-omet, ndego áv gèmbøebeváp nqægo, “Gê, qo Ezoqam-ge Yo moqó-unimanqatin?”

³⁶ Yaq ndego gendo-qavøiu, “Khanánqa. Qonømbé-eín, ndego gekha ezoqám? Yaq no ndego nó-unimanqatín!”

³⁷ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Qo mòqo-omét ndego. Ezoqam ngének, ndego ndakin manqat ngeqa-manqate.”

³⁸ Yaq ndego ezoqam gendo-ein, “Evézøza. No møe-unimanqatín!” Yaq até gendego, Yesu-qa megemege-te, katuk ndømøkuí, vømbøvizam.

³⁹ Yaq Yesu gembo-ein, “No nqanek manqei-qape-te, ezoqam-qa matev gevewat-qa nøgeavún. Yaq bøi waev mbain ezoqam, bøi tiabiti-kewág, neka bøi egeiegei ezoqam, bemø-bøi-waev-mbain-ezoqam-ez.”

⁴⁰ Yaq Felisi ezoqa nøme, ndigu avønin giwaniapam, nqanek manqat gimboyogem, ndigu áv gimbøe-einim nqægo, “Ge qó, até ní-a, bøi waev mbain ezoqam qotínæna?”

⁴¹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zo amba ande bøi waev mbain ezoqam me tozogonin, zo ambá manqa-zapazapa-yav sozogonín. Geté zo āv qazøte-manqaté nqægo, ‘Ni n̄ikeogé.’ Yaq nakémbá, zo manqa-zapazapa zua zøgó.”

10

Yaya etæ manqat, sip keoge ezoqam eqeieqei-qa yaq-te

¹ Yesu manqat nøme, āv gene-eín nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, sip-qa khoev-te, mboqog-anim-te oneav tøgoat, geté khoev-te nakhoa vini-tē genøqavīg, ndego aqona ezoqám neka pepen ezoqám.

² Geté sip keoge ezoqam eqeieqei, mboqog-anim-té genø-onín.

³ Mboqog keoge ezoqam, mboqog mbo-mboqozoín. Tegi sip, teqa manqa wag møndæzøté, neka vøyogemín. Ndego sip iziz zø-akhayamín, bavokho sasa ndø-itubin.

⁴ Yaq tegi sip bavokho ge-itubin, gèzømbø-megeín, ndigu vømbø-paevemín. Zapa ndøgo, ndigu teqa manqa wag, møndæzøté.

⁵ Ndigu ezoqa vini gembø-paevemák. Geté møe mbóbøín. Zapa ndøgo, ndigu teqa manqa wag zøtezateáv.”

⁶ Yesu nqanek yaya manqat gezø-eta, ndigu manqa mokho ndapeáv, gekha mé:manqate.

Yesu, ndego mboqóg

⁷ Ndigu nqanek yaya etæ-qa mokho ndapeav qagoam, yaq Yesu manqat nøme āv gezømbø-eín nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate. No sip-gí mboqóg.

⁸ Ezoqa ewaqape ibugukhokhof go:geavun, ndigu aqona ezoqám neka pepen ezoqám. Geté sip tiqa manqat yogeapáv.

⁹ No mboqóg. Gekha ezoqām ndego, no-te tendo-on, ndego khandi ndøndáp. Yaq ndego, kopømba ande av sip me nduigu, gé-onimát neka nango vøfakhanāt, gagayag eqeieqei loge nonqo vømøqeivāt.

¹⁰ Aqona ezoqam, sip aqonøvem neka zitøge neka ngiæzoat-qa mba ndo-okhoatún.

Geté no ezoqa khandi etoam-qa nogevún. Yaq ta khandi ndøgo, tåbete-tøvá, ti mokho-te.”

Yesu, ndego sip keoge ezoqam mbomambaqapé

¹¹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, “No sip keoge ezoqam mbomambaqapé. Sip keoge ezoqam mbomambaqape, ekeza khandi gésanqáo, sip zapaya.

¹² Geté ezoqa nøme, ndego sip keoge sasae, moni qaqasam nonqo mba ndego, ndego segéteít, gaqo khobos te-omet. Ndego sip segézuváz. Zapa ndøgo, ndego sip keoge ezoqam eqeieqei mbá neka ndigu sip ekezán mbá. Yaq gaqo khobokhobos, sip segé-ngeasám, vøpanqanim.

¹³ Ezoqam av ngenek nge:go, ndego sasae, moni qaqasam nonqo mba ndøgoatún, neka ndego sip gezømbø-køfiayák.

¹⁴ Sip keoge ezoqam mbomambaqape, nó. No nøkeza sip møtenøtén, neka ndigu no vøezøtez,

¹⁵ ate av-té, Tat no ge:-otev neka no ndego vøtēnøten. Yaq no nøkeza khandi nósanqáo, sip zapaya.

16 No sip nøme ndinøgó. Ndigu nqanek sip uta mokho-té mbá. Até ndigú-a, batøndo-khatób. Ndigu noqa manqa wag ndøyogém. Yaq sip bawan kopo mé:goát, neka sip keoge ezoqa kopo vøzøgoát.

17 Tat kukú no-te. Zapa ndøgo, no nøkeza khandi nósanqáo, ezoqa zapaya. Yaq no nango tàbate-khandí:n.

18 Ezoqa ambá av nqægo, no khandi ndævimbām. Geté no nøkeza poev-té qatøsanqáo. No bazaføgakh nqanøgó, nøkeza khandi tæsanqao neka nqawa vøendāp. No Tat nø-eín, matev av nqægo tægo.”

19 Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq Zu megetapak nangó ginø-qatøném.

20 Ndigu ezoqa kopoáv, āv gini-einím nqægo, “Nandev ezoqam, nqova soqa mbøigú! Matavap kumbøgeáp, nandev. Gekha zapâ, zo teqa manqat ndozoyoge?”

21 Geté ezoqa nøme, āv gini-einím nqægo, “Manqat av nqægo, kopømba mbain, nqova soqa-us ezoqam-te tøndo-fakhatat. Neka gê, nqova soqa, bøi waev mbain ezoqam áv kené-khakheinøvēm?”

Yesu gisanqawem

22 Zelusalem taon-te ndøgo, pindap khøuwa kandambaqape ndøfakhán. Zu ezoqam, Mbumbukiam-qá khoev mboqoat khøuwa mbomatavupatún, ma ibugukhokhof ndøgo, Mbumbukiam-qa khoev nqawa teqa zenda-te giveem. Ta khøuwa-te ndøgo, qozaq viav ndø-ogitát.

23 Yesu Mbumbukiam-qa khoev uta mokho-te, Solomon-qá lou-qase-té ge-okhoám.

24 Yaq Zu megetapak ndøpindám, te-te, vømbō-bevøpem, “Gê, ni manqat ndaføyamba gekha khøuwā qonimbí-eín? E-moqoni-eín: Gê, qo Mesayá?”

25 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No møezø-eín. Geté zo no unimanqatinteáv. Matev ndøgo, no Tat-qa iz-te nqæmatanam, zo ndøgo tøne-zømesimít, av nqægo, no gekha ezoqām.

26 Geté zo no unimanqatinteáv. Zapa ndøgo, zo nogí síp mbá.

27 Nogi sip, manqa wag nø-ewagatún. No møtenøtén ndigu, neka no ndigu gènøpáev.

28 No ndigu khandi miavmiav nøzø-etoám. Ndigu sa gemø-nasinimák. Ezoqa kopo, ndigu noqa zenda-te gévimbamák.

29 Noge Tat, ndego no ndigu genø-etoam, ndego ezoqa ewaqape ùnime-løvubám. Ezoqa kopømba mbain, ndigu Tat-qa zenda-te te:viwam.

30 No neka Tat, ni kopó.”

31 Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu Zu megetapak, nqawa mbaqambaqa mba ndøpitáz. Ambá gepouimín, vølaemín.

32 Yaq Yesu gezø-ein, “No matev egeiegei kopoav nomatønumám, zoqa bøi-te, ndøgo Tat-te qando-fakhanam. Yaq gê, nqanek matev egeiegei ate ndægo, kopo ākhanégo, ta zapaya ndøgo, no lambe-qa nqazonøgo?”

33 Yaq ndigu gimbo-qavøinam, “Ni ambá av nqægo, qoqa matev egeiegei zapayā qatí-pouqobēm, vøi-laqabēm. Geté ni ndøgo tøtí-laqabém. Qo Mbumbukiam-qá iz qongi:wát. Qo ezoqam mbá, qo. Geté qo Mbumbukiam-qá qote-khamasiáp.”

34 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zoqa guguna manqat-te, Mbumbukiam āv gene-eín nqægo, ‘No møezø-eín: Zo mbumbúk.’

35 Ni mizi:nøtén, manqat ndøgo, ta mbuk-te ndøpeawap, unimanqatín. Mbumbukiam-qa Manqat gé-enendák. Mbumbukiam ndigu mbumbuk me:zæb, ti-te ndigu teqa manqat qafakhan.

³⁶ Av tægoat ndægo, yaq gekha zapá, zo no ndozonø-manqate, ‘qo Mbumbukiam-qā iz qongi:wāt’, no qæ-ein, av nqægo, no Mbumbukiam-gē Yō. No Tat ndøveatán neka nqanek manqei-qape-te vøndō-khofotan.

³⁷ No amba matev matønumav tægonin, av noge Tat ndømbøe-poev, yaq ság, zo no ndø-unimanqatiním.

³⁸ Geté no møematønumatún. Yaq nakémbá. Zo noqa manqat unimanqatin poeveav tozogoat, zo noqa matev matanam zó-unimanqatiním. Yaq zo tözoté-zótéz ndøgo, neka mokho vozóndapēm, av nqægo, Tat no mokho-té gunu:gú neka no Tat mokho-té qatu:gú.”

³⁹ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu ambá nqawá ginø-møvøinamín. Geté ndego sègezømbo-navøém.

⁴⁰ Taqa zita-te, Yesu nqawa Zoden kea yaq-keoqá genøveséz, ta manqei ndøgo, ma bugukhokhof Zion ezoqa ibøkha iz gezømbe-etoumam. Yaq ndøgo temøqóm.

⁴¹ Yaq ezoqa kopoáv gimøndæ-pindam. Ndigu āv gini-manqatám nqægo, “Zion umingiap matev goneáv. Geté manqat ate ndægo, ngenek ezoqam-qa yaq-te ge:manqatam, unimanqatín.”

⁴² Yaq ndøgo, ezoqa kopoáv, gè-unimanqatiním ndego.

11

Lazales genanim

¹ Ezoqa møndøgoám. Iz Lazalés. Ndego enqoni mbogoám. Ndego tegi sænakheis namba, Meli neka Mata, Betani vemiaiv-té giyagám.

² Ngunuk Meli, tuge anganøm-yo Lazales enqoni qambogoam, ndúgu, tae etet sisip mbomambaqape, Evezøza-qa zenda tokhotapak-te guoqouz neka yaq susu ekeza izum vømbøe-vuogim.

³ Yaq ndigu Lazales-gi sænakheis manqat ndøkhofotøvém, Yesu-te, “Evézøza, qoge qafu mbomambaqape, enqoni mbogó.”

⁴ Geté Yesu nqanek manqat ge-ewag, ndego āv gene-eín nqægo, “Nqanek enqoni, løvøte-te gé-ituák. Geté tønefakhán ndøgo, Mbumbukiam-qá iz mé:eqá, neka Mbumbukiam-ge Yo, iz kandambaqape vøendāp.”

⁵ Yesu poev kandambá, Mata-te neka tugu namba qawan-te neka Lazales-te.

⁶ Geté Lazales-qa enqoni-qa yaq-te manqat ge-ewag, ndego nakhamas-te okhoeáv ti-te. Geté ta manqei-te ndøgo, ma ge:goam, khøuwa menas nøme, møndø-qovezám.

⁷ Taqa zita-te, ndego ekeza paev ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo, “Nqawa Zudia plovins-té qazinø-qaván, Lazales bizimø-ometam.”

⁸ Geté tegi paev ezoqam gimbo-qavøinam, “Nøméndim ezoqam. Nømønqei qagoam, ezoqa qo ambá nandí gini-pouqabemín ndøgo, vølaqabemín. Gē, qo unimanqatín, veseze-qa qógo?”

⁹ Yaq Yesu gezø-ein, “Paveat kopo-te, khøuwa iziz tuélv nqambøigu. Gekha ezoqām ndego, paveat-te te-okhoat, ndego kopømba mbáin tekhaotav, vøbøiāv. Zapa ndøgo, paveat-qá waev-té genø-okhoát.

¹⁰ Geté gekha ezoqām ndego, bøvun-te te-okhoat, ndego ndøkhaotáv, vøboiāv. Zapa ndøgo, ndego waev mbáin.”

¹¹ Taqa zita-te, Yesu manqat nøme, āv gezømbe-eín nqægo, “Nigi nøfu Lazales, venanqei ndøbuvít. Geté no nangó qamøtiú.”

¹² Yaq tegi paev ezoqam gindu-qavøinam, “Evézøza. Qanimáv. Ndego ndebuvit, yaq ndø-eqeieqei-év.”

¹³ Ndigu até vøe-einim, Yesu Lazales-qa venanqei sømbiam-qa yaq-te mba me:manqaté. Geté ndego teqa løvøte-qa yaq-té gene-eín.

¹⁴ Yaq Yesu manqat ndaføyamba zø-eín, “Lazales møndønaním.

¹⁵ Geté zo zapaya, no khanakhanákh, no te namba goneav qagoam. Yaq zo kopømbá, no tønne-unimanqatiním. Geté, ság. Ndakin zíniáv te-te.”

¹⁶ Yaq Tomas, iz nøme gimbo-akhaemam, qaqangeāp, paev ezoqa nøme āv gezømbe-eín nqægo, “Sà bizimuniáv. Yaq sizimú-pakhaén te namba.”

Yesu ndego, ezoqa løvøte-te ndekhandi:zat neka khandi ndēzø-ētōām

¹⁷ Yesu Betani vemíav-te gemøfakhan, yaq āv gene-ewág nqægo: Lazales manqei-pakha-te møndø-utøvém. Ndakin khøuwa foa møndømø-navøém.

¹⁸ Yaq Betani vemíav-a, yaq Zelusalem taon, taqa atap khapémbá. Tri kilomita mbá.

¹⁹ Zudia ezoqam kopoáv ginduzav, Mata neka Meli eiv vømøzø-tøkē, tigi anganøm-yo gezømbe-nanim.

²⁰ Mata gu-ewag, av nqægo, Yesu ngêgeāv, yaq nakhoa-té gunøwáv. Yesu mbøeqatáz. Geté Meli khoev-té gunoqotám.

²¹ Yaq Mata Yesu gumbo-ein, “Evézøza. Qo amba nqanek toqogonin, yaq noge anganøm-yo, ambá gé:nanimák.

²² Geté no møtenøtén, até ndakin-a, qo Mbumbukiam andē gekha mē toqombo-viam, ndego ndøqa-etoám.”

²³ Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Qoge anganøm-yo nango ndøkhandí:v.”

²⁴ Yaq Mata gundu-ein, “No møtenøtén. Vaev khøuwa-te, løvøte ezoqam tikhandi:z, até ndego-a, tékhandí:v.”

²⁵ Yaq Yesu gumbo-ein, “Ezoqam nó, ezoqa løvøte-te nqækhandi:zat neka khandi nqázø-ētōām. Gekha ezoqām ndego, no nde-unimanqatinat, ndego géyagét, oskia ndego tenanim.

²⁶ Neka gekha ezoqām ndego, ndeyage neka no ndē-ūnimānqātināt, ndego génanimák. Gê, qo nqanek moqó-unimanqatin?”

²⁷ Yaq ndugu gundu-qavøiu, “Evézøza. No møe-unimanqatin, av nqægo, qo Mesayá. Mbumbukiam-gé Yó. Qo ndego, Mbumbukiam manqat ge-ein, av nqægo, nqanek manqei-qape-te tendo-khofotav.”

Yesu Lazales-qa gevin

²⁸ Mata nqanek manqat gumu-ein, yaq tugu namba qawan-té gunøqaván, Meli, manqat vømømbø-ein. Sègembo-voá, gumbo-ein, “Nømendim ezoqam møndø-geavún. Ngêgó nqanek. Qoqa ndøbeváp.”

²⁹ Meli nqanek manqat gu-ewag, yaq ndugu até gundigu, gè-itán, te-te vøwāv.

³⁰ Yesu vemíav mokho-te fakhaneav ndøgoám. Ndego zua ndo:goám, ma Mata gumiqat.

³¹ Ndigu Zu ezoqa nøme, Meli namba khoev-te gigoam, eiv gimbo-tøkeam, gi-ometam, av nqægo, ndugu nakhamas-te gu-itan, vøfakhan, yaq ndigu gømbo-paevém. Ndigu até vøe-einim, manqei pakha-tē gunømā. Gemøvín.

³² Meli Yesu-te gumufakhan, gu-omet, yaq teqa zenda tokhotapak-te, ekeza kha, manqei me:laváo, vømbø-ein, “Evézøza. Qo amba nqanek toqogonin, yaq noge anganøm-yo ambá gé:nanimák.”

³³ Yesu Meli gu-omet, gu-eivam, neka ndigu Zu ezoqa nøme, namba gi:geavun, vø-eivumam, ndego mbøni mbonqosøgím, tanakh vøzøgo.

³⁴ Yaq gezøbevap, “Zo ndego gekham-tē qazomó-otøvem?”
Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Evézøza. Biziniáv, vømøqeiv.”

³⁵ Yaq Yesu gèvín.

³⁶ Yaq ndigu Zu ezoqam, āv gini-einím nqægo, “Ndæ! Ndego kuku kandambá qambogoam te-te.”

³⁷ Geté ezoqa nøme āv gini-einím nqægo, “Ngenek, ndego bøi waev mbain ezoqam ndøkhakheinøvém. Yaq gè, kopømba mbaín, Lazales amba tekakheinøvemín? Yaq ndego ambá génanimák.”

Yesu Lazales løvøte-te gekhandi:v

³⁸ Yesu manqei-pakha-te gemefakhan, mbøni kandambaqape, nangó qanømbo-nqosøgím. Ta manqei-pakha ndøgo, køi nqá. Mboqog mbaqambaqa-qapé gini-tokavám.

³⁹ Yaq Yesu gezø-ein, “Mbaqambaqa-qape vø-qambesømém.”

Geté Mata, ndugu løvøte ezoqam-gu sævømiu, gundu-ein, “Evézøza. Vøvanq unimé:-soqá. Ndego khøuwa møndømbo-foa-éz, manqei-pakha-te ngu:gu.”

⁴⁰ Yaq Yesu gumbo-ein, “No møtaqa-eín. Toqo-unimanqatin, yaq Mbumbukiam-qa bazaføgakh-qape qóqeív.”

⁴¹ Yaq ndigu ezoqam até gindigonem, mbaqambaqa-qape vø-qambesømem.

Yaq Yesu ová genøqán. Yaq āv gene-eín nqægo, “Tát! No ike kandambá qo-te. Qo noqa manqat, mðqo-ewág.

⁴² No møtenøtén, qo noqa manqat oskia qøyogé. Geté no nqanek manqat ti zapaya ngínik qate-manqaté, ezoqa ewaqape ngiwaniap. Nginik tñabiti-unimanqatiním, av nqægo, no qo qotøndo-khofotán.”

⁴³ Yesu nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq kandambaqapé møndæ-akhá, “Lázales. Mðqotøndo-fakháq!”

⁴⁴ Yaq ngenek ezoqam, genanim, sègendo-fakhán. Teqa zenda lou geagim nonqo neka zenda tokhotapak-te, ndabua até gembøe-løvøtupám, neka kawa-te vømbø-løvøtupam.

Yaq Yesu ezoqa āv gezømbe-eín nqægo, “Ndabua nandav, vømbo-nqovozømém, bēwav.”

Yesu ande gimboe-voqoem

(Met 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ Ndigu Zu ezoqam, Meli-te gindupia, yaq matev giqeivim, Yesu gematanam, ndigu ezoqa kopoáv, gè-unimanqatiním.

⁴⁶ Geté ezoqa nøme, Felisi ezoqam-té ginøzáv, Yesu-qa matev-qa yaq-te, emanqat vømøzø-votot.

⁴⁷ Yaq Felisi ezoqam neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, Zu megetapak nøme ndøpisám. Manqa ndø-ovøemém. Yaq āv ginibondát nqægo, “Gekhā zígonēm? Ngenek ezoqam, umingiap matev khàpumu-khouwév, ngematanam.

⁴⁸ Sa tizimbo-taket, matev av nqægo sa tegot, yaq ezoqa ewaqape gé-unimanqatiním ndego. Yaq Lom megetapak, Mbumbukiam-qa khoev géngi:nám neka manqei vønimbí-viním.”

⁴⁹ Yaq ti mokho-te ndigu, ezoqa kopo, iz nqambogo Kayafas, ndego ta viav-te ndøgo Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape gegoam, ndego āv gene-eín nqægo, “Ge zó, matavap mbaín?”

⁵⁰ Mozombó-matøvemem? Qanimav ndøgo, ezoqa kopo tenanim, ezoqa ewaqape zapaya, ambá ndøgo, ni ezoqam ate nqazi:gu, sa tizimu-nasinim.”

⁵¹ Kayafas nqanek manqat ge-ein, ndego ambá av nqægo, yakhapus mbā sege-matøvēm. Geté ndego Mbumbukiam-qá manqat ndøveáz. Zapa ndógo, ta viav-te ndøgo, ndego Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqapé. Yaq nakémbá, ndego av ge:-ein nqægo, Yesu Zu bawan-ak zapaya mē:nanīm.

⁵² Geté unimanqatín, Zu ezoqam zapaya mbá mbá. Geté até ti zapaya ndigú-a, Mbumbukiam-gi nakheis ate ndi:gu, manqei-manqei vinivinimba ndindu-yageapet. Yaq até ndigú-a, tlabiti-tøkuaném, vømó-kopoēz.

⁵³ Ta khøuwa-te ndøgo, Zu megetapak voqoe ndøngazém, av nqægo, Yesu gēlaēm.

⁵⁴ Yaq nakémbá, Yesu Zudia plovins-te, kha sekemba vøndæveáv. Geté Eflaim vemiav-té genøwáv, ndøgo leg-av manqei avønin-te ndøgo. Yaq ekeza paev ezoqam namba, ndøgo tiyagám.

⁵⁵ Ta khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam-qa Pasova khøuwa kandambaqape, avønín qagoám. Yaq ezoqa ewaqape, Zelusalem taon-té ginøqavát, Mbumbukiam-qa bøi-te, é-betō-ndaføyamba-ez, tiqa khøuwa kandambaqape nonqo, av Mozes-qa guguna manqat qæ-ein.

⁵⁶ Yaq ndigu Yesu-qa ndøvawát. Mbumbukiam-qa khoev uta mokho-te gimøvabat, ndigu āv ginibondát nqægo, “Av khazøté-matavap? Ndego petøndéwāv penømakhaya, nqanek møvøna kandambaqape-te?”

⁵⁷ Geté Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Felisi ezoqam, ezoqa manqa é-møndøzømbo-løvuaá, av nqægo, gekha ezoqám ndego, te-otev, Yesu åkenégo, bèzø-eín. Zapa ndógo, ndigu Yesu møvøiwat-qa mbogoám.

12

*Meli tae et sisip mbomambaqape, Yesu-qa kha-te gumbøe-qouz
(Met 26:6-13; Mak 14:3-9)*

¹ Khøuwa siks mba mu:-ewabám, Pasova khøuwa kandambaqape. Yaq Yesu Betani vemiav-té genøwáv. Betani vemiav ndógo, ma Lazales geqotam, ndego løvøte-te gekhandi:v.

² Yaq qakhagus ndøgo, Yesu zapaya, lou ndøkhakheinømém. Mata ndøyogím, lou. Ezoqa nøme, Yesu namba lou loge-te giqonavam, Lazalés.

³ Yaq Meli até gundigu, Yesu-té gunøwáv, botol-qase tae et sisip mbomambaqape, fia kandambaqape, vøndōndap, yaq Yesu-qa zenda tokhotapak-te sasa mo:qouz. Yaq ekeza izúm gumbøe-vuogím. Taqa sisip gò:yát. Khoev-qape ùnime:-gutáv.

⁴ Yaq Yesu-ge paev ezoqa kopo nøme, Zudas Iskaliot, ndego vaev sa gembo-qambun, āv gene-eín nqægo,

⁵ “Nqanek tae et fia kandambaqape, ambá ziwi:mín, moni mokho tri andled vizí-qasemín. Yaq moni ndigu, ambá gigiap-av ezoqam zizø-etoamín.”

⁶ Ngenek nqanek manqat ge-ein, ambá av nqægo, gigiap-av ezoqam me:goám. Geté zapa ndógo: Ndego aqona ezoqám. Yesu neka tegi paev ezoqam-gi moni, ndégo tembo-kewagám neka nøme sège-nøzøzoín, ekezan nonqo.

⁷ Geté Yesu gembo-ein, “Sègembo-iváv, ngunuk. Ei mbá guni-matanám. Nqanek tae et sisip mbomambaqape gugeatam neka noqa kha-te vø:qouz, ngunuk no otønat nonqo me:khakheinømbém.

⁸ Zo gigiap-av ezoqam namba oskia zøté-yageapát. Geté no namba, oskia zí:yageák.”

Lazales gimbo-voqoem

⁹Zu ezoqa bawan-qape giyogem av nqægo, Yesu Betani vemlav-tē gegō, yaq ndigu tinøzāv ndōgo. Ndigu ambá av nqægo, Yesu zapaya mbā gini-apāt, geté ndigu até Lazales omete-qa ndōgoám, ndego Yesu løvøte-te gekhandi:v.

¹⁰Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, nqanek matev giqevim, ndigu āv gini-voqoém nqægo, “Até Lazalés-a, bīzilaém.”

¹¹Zapa ndōgo, Lazales zapaya, Zu ezoqa kopoáv, Yesu-té ginønøzáz, ndego vø-unimanqatinim.

*Yesu Zelusalem taon-te, ande kawa ezoqam me ge:-on
(Met 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)*

¹²Yaq khøuwa nøme qandopave, ezoqa bawan-qape Pasova khøuwa kandambaqape-te gindupindam, āv giniyogém nqægo: Yesu Zelusalem taon-té gendówáv. Avønín géfakhán.

¹³Yaq ndigu epek ndø-upøgím, vømbøe-qatøzem. Yaq āv gini-akhaemát nqægo, “Hosána! Iké: Mbumbukiam-te. Ndego ngenek ezoqam bèkhakheinøvé, Evezøza-qa iz-te ngegeav, ngenek Izlael ezoqam-ge kawa.”

¹⁴Yaq Yesu donki ndakinak ndø-omét. Yaq zita-té gembøeqóm, sasa ndøwav. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat, é-møndo:-eín, av nqægo,

¹⁵“Zayon ezoqam. Zo møe ndøgó, zo ezoqam, Zelusalem taon-te ndozoyage. Ngé! Zoge kawa ngégeav. Donki ndakinak-qá zita-té gonoqotáv.”

¹⁶Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu donki-qa zita-te, Zelusalem taon-te gewav, tegi paev ezoqam nqanek manqat-qa mokho zøtezateáv. Geté vaev-te, Yesu iz kandambaqape gendap, yaq tinizøtéz ndōgo, nqanek manqat, Yesu-qá yaq-té qane-peaupám. Yaq ezoqa Yesu āv timbøe-matønømém, av Mbumbukiam-qa Manqat bugukhokhof qæ-ein.

¹⁷Ndigu ezoqa kopoav, Yesu gi-ometam, Lazales gembo-akha, ndego manqei-pakha-te gegoam, neka løvøte-te vøkhandi:v, ndigu nqanek emanqat sège-vøndazát.

¹⁸Yaq nakémbá, ezoqa kopoav-qape nakhoa-te gizav, Yesu vømbøe-qatøzem. Zapa ndōgo, ndigu nqanek umingiap matev-qa yaq-te, møndoyogém, Yesu gematanam.

¹⁹Yaq Felisi ezoqam ekeza mokho-mba, āv ginibónd nqægo, “Ndæ, zøtéqeivim? Ni ezoqa Yesu-qa yaq-te qazizømbi-khafen, kopømba mbaín. Ezoqa ewaqape sègembo-pavét.”

Bawan vini-ak, Yesu omete-qa gigoam

²⁰Ndigu ezoqam-qa mokho-te, Zelusalem taon-te gi-apat, Pasova khøuwa-te Mbumbukiam-qa iz timø-eqanem, Glik ezoqam møndøgoám.

²¹Yaq ndigu Filip-té ginøzāv, ndego Betsaida vemlav-ak, ndøgo Gelili plovins-te, vømbø-einim, “Khanánqa. Ni ambá manqat nimbo-einimín, Yesu.”

²²Yaq Filip Endlu-té genøwáv, vømømbø-ein. Yaq ndigu ezoqa menas, sasa ndøzav, Yesu vømømbø-einim.

²³Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Qanimáv. Khøuwa iz møndøndáp. Mbumbukiam avønín, iz kandambaqape mbó-etoám, Ezoqam-ge Yo.

²⁴No unimanqatín nqazø-manqate. Wit nanga, manqei-te bøiazaneav tøgoat neka pakhaezateav vøgoāt, yaq yakhapus mbá segégoát. Geté tipakhaez, yaq nanga ndøviám. Kopoáv.

²⁵ Gekha ezoqām ndego, yage-te mōqæ tømboyat, ndego ndækhambuá. Geté gekha ezoqām ndego, nqanek manqei-qape-te, ekeza yage zita te:wua, ndego miavmiav ndógeatát.

²⁶ Gekha ezoqām ndego, noqa sasae gone-qa ndego, ndego no bènøpáev. Yaq ma no tøtegoat, até ndegó-a, gégoát. Gekha ezoqām ndego, noge sasae ezoqam tegoat, ndego noge Tat, iz kandambaqape mbó-etoám.”

Yesu ekeza løvøte-qa yaq-te ge:zømas

²⁷ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “No nõfofogeapét. Matavap gènømbu-kiambøpét. Gê, no gekha manqat nó-ein? Ndógò? ‘Tát! No vøkhandi:n. Nqanek viniv-qape benøfakhán.’ Geté āv taoká! No nqánek qategeavún. Khøuwa egeiegei møndøndáp.

²⁸ Tát! Qakeza iz vø-eqá!”

Yaq yan-te nqo:go, manqat ndofakhán. Av qane-ein nqægo, “No nøkeza iz, mðe-eqá. Yaq no nangó qatø-eqá.”

²⁹ Ezoqa ewaqape, ta manqei-te ndøgo giwaniapam neka nqanek manqat vøyogem, nøme āv gini-einim nqægo, “Ndand ndønqøz.” Geté nøme gi-einim, “Enzol ezoqam, manqat mbo-ein.”

³⁰ Yaq Yesu gendo-ein, “Manqat nqanek, yan-te qandovis, ambá av nqægo, no zapayā qane-manqatām. Geté zo zapayá qane-manqatām.

³¹ Ndakin Mbumbukiam manqei-qape ezoqam gégevezó, neka ndego manqei-qape kawa ezoqam, Saitan, vø-ogiu.

³² No manqei-qape-te nqægo, ti-eqanonam, yaq no ezoqa ewaqape nõkhatób, no-te.”

³³ Yesu nqanek manqat ge-ein, tenezomás ndøgo, ndego ande āv kenénanim.*

³⁴ Yaq ezoqa ewaqape gindu-einim, “Mozes-qa guguna manqat, ni qeiyo-gem, āv qaninómánd nqægo, Mesaya ndego miavmiav ndøyagát. Yaq ge qó, gekha zapá, qo av ndoqote-manqate nqægo, Ezoqam-ge Yo gēnanim? Neka gê, ndego Ezoqam-ge Yo, gekha ezoqām?”

³⁵ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Waev, zo mokho-te khøuwa nøme khapémbá tøgoat. Zo ndakin waev zua nandazømbego, yaq waev-té qanø-okhó. Soqain ndøgo, zo bøivun tøgutaz. Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, bøivun-te tema, ndego gé-otevák, ande āv kenéma.

³⁶ Ndakin waev zua ndøgó, zo namba. Yaq nakémbá, vø-unimanqatinim, nqanek waev, yaq até zó-a, vozó-waev-ezoqam-ēz.”

Yesu nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq gèwáv. Gèpeó, ezoqam-te.

Ezoqa kopoáv, Yesu unimanqatintedáv

³⁷ Yesu ezoqa ewaqape-qa bøi-te, umingiap matev vinivinimba kopoáv gematønumam. Geté até ndøgó-a, ndigu unimanqatintedáv ndego.

³⁸ Nqanek matev tønefakhán ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat tàbete-unimanqatín, tege manqa vevezam ezoqam Aezaya gepeawam. Ndøgo āv qane-manqaté nqægo,

“Evézøza. Manqat ndøgo, ni qati-zømesimam, gekha ezoqā ndø-unimanqatin? Neka gekha ezoqā ndómatøvem, av nqægo, nqanek matev kandakanda, Mbumbukiam ndómatanām?”

³⁹ Ezoqa kopømba mbaín, Yesu gé-unimanqatinim. Taqa yaq-te, Aezaya manqat nøme āv gene-ein nqægo,

12:25 12:25 Met 16:25 **12:27 12:27** Psa 6:3; 42:5; Met 26:38 **12:32 12:32** Zion 3:14 **12:33 12:33**

Zion 19:6 * **12:33 12:33** Ndøgo tene-ein, tae mutui-te ti-eqeinam, vøtøkewēm. **12:34 12:34** Psa 110:4; Isa 9:7; Dan 7:14 **12:35 12:35** Zion 8:12 **12:36 12:36** Ef 5:8 **12:38 12:38** Isa 53:1

40 “Mbumbukiam b̄oi m̄ond̄oz̄o-gutám,
neka mb̄oni v̄oz̄ōtok.
Yaq nakémbá, ndigu kop̄omba mbaín, b̄oi ti:qeivat
neka tiqa mb̄oni-te, kop̄omba mbaín, mokho timbo-ndapemat,
neka ndigu kop̄omba mbaín, no-te tinduzav, neka no ndigu v̄o-
khakhein̄vēm.”

41 Aezaya nqanek manqat, Yesu me:-eín. Ndego é-m̄ondo:qeív, av nqægo, Yesu iz kandambaqape ndónáp.

42 Ezoqa kopoáv, ndigu Yesu unimanqatinteáv. Geté até Zu mege-
tapak mokho-té-a, n̄ome m̄ond̄o-unimanqatiním. Kopoáv. Geté ndigu
gèkhonoumám. Ndigu manqat bavokho einiáv, av nqægo, Yesu-tē gin̄on̄zāz.
Zapa nd̄ogo, ndigu Felisi ezoqam-te m̄oe nd̄ogoám. Soqáin nd̄ogo, ndigu tiqa
guligulim-te tiz̄ombe-khafen.

43 Ndigu iz kandakanda, ezoqam-te ndape-qa nd̄ogoám, ambá nd̄ogo,
Mbumbukiam-te.

Ezoqa manqa ov̄oyam-te t̄o-ab, nqáneq, Yesu-qa manqat

44 Yaq Yesu sa manqa nd̄oyám. Av gene-eín nqægo, “Gekha ezoqām ndego,
no nde-unimanqatinat, ndego ambá av nqægo, no mba nd̄o-unimanqatināt.
Geté ndego até ndegó-a, no gendo-khofotan, nde-unimanqatínát.

45 Neka gekha ezoqām ndego, no nden̄omende, ndego até ndegó-a, no
gendo-khofotan, nde-omété.

46 No waev nogeavún, nqanek manqei-qape-te. Yaq gekha ezoqām ndego,
no nde-unimanqatinat, ndego b̄oivun-te sekemba géyageák.

47 Gekha ezoqām ndego, noqa manqat ndeyoge, gete o-mba ndapeav
nd̄ogo, no ndego manqa ov̄oyam-te n̄oveák. Zapa nd̄ogo, no ambá ta zapaya
nd̄ogo, t̄otegeavún, manqei-qape ezoqam manqa ov̄oyam-te t̄e-ab. Geté no
ndigu khandi:zat-qa nogeavún.

48 Gekha ezoqām ndego, no ndesanqana neka noqa manqat o-mba nda-
peav ndego, matev nd̄ogó, ndego manqa ov̄oyam-te t̄ove. Ndego vaev kh̄ouwa-
te, manqa ov̄oyam-te, nqáneq qávé, manqat no nqæmanqate.

49 Zapa nd̄ogo, manqat nd̄ogo, no qate-z̄omesimam, nd̄ogo ambá av nqægo,
noqa matavap-tē qando-fakhatē. Geté manqat, Tat n̄ol̄vuát, ndego no gendo-
khofotan, no gekha manqat ban̄o-ein neka ezoqa batē-z̄omesim.

50 Neka no m̄oten̄otén, manqat nd̄ogo, no manqa gen̄o-l̄ovua, t̄ote-z̄omesim,
zo khandi miavmiav z̄o-etoám. Yaq nakémbá, gekha manqāt nd̄ogo, no
nqate-manqate, no āv qate-manqaté, av Tat gen̄ombe-ein.”

13

Yesu ekeza paev ezoqam, zenda tokhotapak gez̄osunguz

1 Pasova kh̄ouwa kandambaqape, av̄onín qagoám. Yesu é-m̄ond̄æ-otév, teqa
kh̄ouwa m̄ond̄o-fakhān. Ndego nqanek manqei-qape, av̄onín gé-iváv, Eve-te
v̄owāv. Ndego kuku mbogoám, ekeza ezoqam-te, nqanek manqei-qape-te.
Yaq ndakin ndego āv genez̄omás nqægo: Teqa kuku kandamba tantáv.

2 Khagus, Yesu ekeza paev ezoqam namba, lou gilog, Zudas, Saemon
Iskaliot-ge yo, nqova soqaqape matavap é-m̄ond̄ombo-etoám, av nqægo, Yesu
segemb̄o-qambūn.

3 Yesu m̄ond̄æ-otév, Eve matev ate ndægo, teqá zenda-té gen̄ové.
Neka ndego m̄ond̄æ-otév, Mbumbukiam-té gendowáv, neka yaq nango
Mbumbukiam-te v̄ovesēz.

⁴ Yaq Yesu até gendego, lou loge-te geqotam, gè-itán, ndabua mumat go-uzam, gèkhofá, neka ndabua susu vuogim nonqo, bøndim-te vōlōvōen.

⁵ Qamømbøeva ndøgo, ndego ndis-te ibøkha ndøqóuz, tegi paev ezoqam-qa zenda tokhotapak sunguzam vōngaz, neka ndabua bøndim-te qambo-lōvōetam, susu sasa zømbe-vuogim.

⁶ Yaq Saemon Pita-te gendowav, ngenek Yesu āv gembøe-eín nqægo, “Evézøza. Qo ezoqa kandambaqapé. Kopømba mbaín, noqa zenda tokhotapak toqosunguz.”

⁷ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Qo ndakin mokho ndapeáv, matev no nqæmatønumit. Geté vaev-te ndøqome-qatēq.”

⁸ Yaq Pita gendo-ein, “Kopømba ùnime:-mbaín, zenda tokhotapak toqonø-sunguz.”

Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No qoqa zenda tokhotapak sunguziav tōgoat, yaq qo kopømba mbaín, noge ezoqam toqogoat.”

⁹ Yaq Saemon Pita gendo-qavøiu, “Evézøza! Av tægoat ndægo, yaq qo zenda tokhotapak mba qonø-sunguzák, geté até lou geagim nonqó-a neka kawa voqonø-sungūz.”

¹⁰ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Gekha ezoqām ndego, tekhakuam, teqa kha ate ndægo bæbæs. Ndego kha nango gésunguzák. Geté zenda tokhotapak mba ndøsungúz. Até zó-a, bæbæs. Geté ezoqa ewaqapé mbá.”

¹¹ Yesu é-møndæ-otév, gekha ezoqām ndego, sa temboqambun. Yaq nakémbá, av ge:-ein nqægo, “Ezoqa ewaqapé mbā, bæbæs.”

¹² Yesu tiqa zenda tokhotapak gumusunguz, yaq ndabua mumat go-uzam, gekhofa, nqawa tène-úz, vōqom, ma geqotam ndøgo. Yaq gezøbevap, “Zo mokho mozombó-ndapem, no ndakin matev qazø-matønumat?”

¹³ Zo no ‘Nømendim ezoqam’ neka ‘Evezøza’ zonø-akhayám. Yaq ndøgo qanimáv. Zapa ndøgo, no unimanqatín, zoge nømendim ezoqám neka zoge Evezøzá.

¹⁴ No zoge Evezøza neka zoge nømendim ezoqam nqægo, zenda tokhotapak qazø-sunguzat, yaq até zó-a, zo yaqyaq-a zenda tokhotapak zósunguzumát.

¹⁵ No matev mōtezømás. Yaq até zó-a, matev kopo zómatønumát, av no qazømbe-matanam.

¹⁶ No unimanqatín nqazø-manqate. Sasae ezoqam, ekeza kawa ezoqam gélvuák. Neka u-anim, ma gélvuák, ndego ezoqam, ma gende-khofotav.

¹⁷ Ndakin zo mōzøte-zøtéz, taqa yaq-te. Zo āv tønne-matanám. Yaq zo khanakhanakh-us zógoát.

¹⁸ No ambá av nqægo, zo ezoqa ewaqape nøte-manqatē. No mōtenøtén, ndigu ezoqam, no qævevesam. Geté manqat ndøgo, Mbumbukiam-qa manqat-te nqapeawap, tåbete-unimanqatín, av qæ-ein nqægo, ‘Ndego ezoqam, lou namba qatilogat, sègenø-qambún.’

¹⁹ Ndakin, nqanek matev fakhaneav ndøgo, no é-ndøtezømastét, taqa yaq-te. Yaq matev tōfakhan, zo tønne-unimanqatiním, av nqægo, no ndégo.

²⁰ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme tekható, ndego no qatøndo-khofotav, ndego no ndókhatómb. Neka gekha ezoqām ndego, no tekhatomb, ndego ndégo tékható, ma no gende-khofotan.”

*Yesu tegi paev ezoqam ge:zømas, av nqægo, ezoqa kopo segembø-qambūn
(Met 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)*

²¹ Yesu nqanek manqat gumu-ein, yaq ndego mbøni mbová. Yaq ndego manqat ndaføyamba zø-eín, av nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate, zo ezoqa kopo segenø-qambún, neka no qaqa ezoqam-qa zenda-te vøvē.”

²² Yesu-gi paev ezoqam, nqanek manqat giyogem, yaq sègewambám. Gò:bevøpém, ndego gekha ezoqām mé:manqate.

²³ Ndego paev ezoqa nøme, Yesu kuku qambogoam te-te, ndego Yesu avønin-té geqotám.

²⁴ Yaq Saemon Pita, bøi mba mbokhouwá, av nqægo, “Qombøébevāp, nandev. Gekha ezoqā mé:manqate?”

²⁵ Yaq ndego paev ezoqam, Yesu-té genøsiná, vømbøbevap, “Evézøza. Gekha ezoqām qoté-manqate?”

²⁶ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No lou mbewat, yaf-té qatúqoqóm. Yaq gekha ezoqām ndego, tæmbo-etoam, ezoqam ndégo.” Yaq Yesu até gendego, yaf-te lou mbewat vøuqoqom, Zudas, ndego Saemon Iskaliot-ge yo, sasa mbo-etoam.

²⁷ Zudas nqanek lou mbewat gendap, yaq Saitan mu:-ón, teqa mokho-te. Yaq Yesu āv gembøe-eín nqægo, “Matev ndøgo, qo matanam-qa ndoqogo, nakhamas-té qanøgó.”

²⁸ Ndigu ezoqa nøme, lou loge-te giqonavam, ndigu mokho ndapeáv, gekha zapā Yesu nqanek manqat gembo-ein.

²⁹ Ezoqa nøme āv gini-matavupám nqægo: Yesu Zudas loge gigiap wi-qa yaq-te abembøe-eín, tiqa khøuwa kandambaqape nonqo, o gigiap-av ezoqam moni etoam-qa yaq-te abembøe-eín. Zapa ndøgo, moni ndégo tembo-kewagám.

³⁰ Zudas nqanek lou mbewat ge:ndap, yaq até gendego, bavokho vøfakhan. Ta khøuwa-te ndøgo, lová.

Yesu guguna manqat ndakinak gezø-løvua

³¹ Zudas ge-ivav, gewav, yaq Yesu āv gene-eín nqægo, “Ndakin Ezoqam-ge Yo, iz kandambaqape ndøndáp. Neka te mokho-te, Mbumbukiam iz kandambaqape vøndáp.

³² Mbumbukiam Ezoqam-ge Yo-qa mokho-te, iz kandambaqape tendap, yaq ndego até Ezoqam-gé Yó-a, iz kandambaqape mbó-etoám. Unimanqatín, ndego iz kandambaqape, avønin é-ndømbo-etoám.

³³ Nogi nakheis. No ndakin khøuwa khapímbá, zo namba tøtegoat. Zo no ambá ndøzønømbe-vawém. Geté, av Zu megetapak qazømbe-ein, no zo manqat kopó, āv tæzømbé-eín, ‘Zo kopømba mbaín tozotøndoza, ma no nqatema.’

³⁴ No zo ndakin guguna manqat ndakinak nøzø-løvua. Manqat nqáne: Zo kuku yá bezøgó, yaqyaq-a. Av no kuku qanømbe-goam zo-te, yaq até zó-a, zo kuku āv tabezømbe:gó, yaqyaq-a.

³⁵ Zo kuku tøzøgoat, yaqyaq-a, yaq ezoqa ewaqape segézøté, av nqægo, zo nogi paev ezoqám.”

Yesu Pita gembo-vøndøyam, ndego teqa yaq-te to:nawam

(Met 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Saemon Pita Yesu gembobevap, “Evézøza. Gê, qo ākhoqotéma?”

Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No ma nqatema, qo ndakin kopømba mbaín, toqonøndo-paev. Geté vaev-te, qo qonøndó-páev.”

³⁷ Yaq Pita gembobevap, “Evézøza, gekha zapá, no kopømba mbaín ndøgo, qo ndakin tøtaqando-paev? No notónaním, qo zapaya.”

³⁸ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Gê, qo unimanqatín qotó-naqaním no zapaya? Av taoká. No unimanqatín nqataqa-manqate, kokolok naqanøká gé-ogeayák. Qo noqa yaq-te, ndòqotøkhæ-nawám. Misiká toqoto-nawam.”

14

Mbumbukiam-te, nakhoa Yesu

¹ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zo mbøni bezøvã. Geté zo Mbumbukiam zó-unimanqatiním. Neka até no-á, vø-unimanqatinim.

² Noge Tat-qa khoev-te, kougiap kopoáv. Amba mbain tøgonin, no av nqægo ambá nøzømbé-einák. Yaq no tøtemá ndógo, zo khoev nomøzø-khakheinám.

³ No tænav ndøgo, khoev vømøzø-khakheinām, yaq nango ndøtøndo-veséz, zo vøekhatøb, nøkezan-te. Yaq até zó-a, tønégó, ma no tøtegoat.

⁴ Zo nakhoa møzøte-zøté, ndøgo ndølowe, ma no tøtema.”

⁵ Yaq Tomas gembobevap, “Evézøza, ni nøtenateáv, ma qo toqotema. Gê, ni nakhoa áv khatínøtēn?”

⁶ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Nakhoa, nó. Neka unimanqatin, nó. Neka khandi, nó. Ezoqa no mokho-te mbá, gindúzáv, atema Tat-te. Nakhoa nøme mbáin.

⁷ Zo no qazøte-zøtez, yaq zo até nogé Tát-a, ndøzøte-zøté. Até ndakín-a, zo møzøte-zøté ndego. Neka zo ndego mðzo-ometám.”

⁸ Yaq Filip gembo-ein, “Evézøza. Ni ambá Qave qoti-nømandín. Ság, nqanek.”

⁹ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Fílip. No nupøkhán mbá, zo namba nqaziyage. Yaq gê, qo no qateqateáv? Gekha ezoqām ndego, no genømend, ndego Tat ndø-omét. Gekha zapá, qo no ndoqonø-manqate, av nqægo, ‘Ni ambá Qave qoti-nømandín?’

¹⁰ Gê, qo unimanqatinteáv, av nqægo, no Tat-qā mokho-tē qatu:gū neka ndego Tat, no mokho-tē gunu:gū? Manqat ndøgo, no nqazø-manqate, no ambá av nqægo, nøkeza matavap-tē qatø-manqatē. Geté Tat mu:sasaeát, ndego noqa mokho-te ngu:gu.

¹¹ Zo no vø-unimanqatiním, no zo av nqazømbe-manqate nqægo, no Tat mokho-tē qatu:gū, neka ndego Tat, no mokho-tē gunu:gū. Geté zo nqanek manqat unimanqatinteav tøgoat, zo tøzøté-unimanqatiním ndøgo, no matev nqæmatanam.

¹² No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, no nde-unimanqatinat, ndego matev āv gené-matønumát, av no nqate-matanam. Unimanqatín. Matev ndøgo, tematønumat, ndømø-løvuám, av matev no nqate-matanam. Zapa ndógo, no Tat-té qatømá.

¹³ Yaq gekha matēv ndøgo, zo noqa iz-te tozo-viømemat, no ndæmatønumát. Yaq ndógo, Yo mokho-te, Tat-qa iz tåbete-egawát.

¹⁴ Unimanqatín. Gekha matēv ndøgo, zo noqa iz-te tozotøndo-viømemat, no ndæmatønumát.”

Yesu manqa mbusa geve, Nqova Mbomambaqape tendo-khofotav

¹⁵ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zo kuku tøzøgoat no-te, yaq zo noqa manqa løvuat manqat ndøzombo-pavát.

¹⁶ No Tat ndæmboviám. Yaq ndego zo tøke ezoqam nøme zø-etoám. Yaq ngenek zo namba mé:yagát, miavmiav.

¹⁷ Ngenek t̄oke ezoqam, Nqova Mbomambaqapé. Ndego unimanqatin manqat mba nd̄omanqaté. Manqei-qape ezoqam, kop̄omba mbaín, tindafem. Zapa nd̄ogo, ndigu ndego ometupáv neka ndego z̄otezateáv. Geté zo ndego m̄oz̄ote-z̄otéz. Zapa nd̄ogo, ndego zo namba me:gó neka zo mokho-te até gú:goát.

¹⁸ No t̄aenav, no ambá av nq̄ægo, zo andē loundik me n̄otézuvāz. Geté no nango nd̄ot̄ondoqaván, zo-te.

¹⁹ Khapé gé:-auwamák. Yaq manqei-qape ezoqam no nango gen̄omendamák. Geté zo no nd̄ozo-n̄omendát. Zapa nd̄ogo, no t̄eyagat, yaq até zó-a, zo nd̄ozoyagát.

²⁰ Ta kh̄ouwa-te nd̄ogo, zo t̄oz̄oté-z̄otéz nd̄ogo, no Tat-qā mokho-tē qatu:gū neka zo no mokho-tē qazotu:gū neka no zo mokho-tē qatu:gū.

²¹ Gekha ezoqām ndego, noqa guguna manqat te-ewagat neka v̄ombópavāt, ezoqam nd̄ego, kuku nd̄ombogo no-te. Neka gekha ezoqām ndego, no-te kuku nd̄ombogo, noge Tat kuku te-te. Neka até nó-a, kuku te-te. Neka no ndego, n̄okezan-qa yaq-te, nombó-v̄ond̄oyám.”

²² Yaq Zudas gembo-ein, (ngenek Zudas teoká ndego, Zudas Iskaliot), “Evéz̄oza, gekha zapá, qo ni qakezan-qa yaq-te toqoni-v̄ond̄oyam, geté manqei-qape ezoqam qoz̄-v̄ond̄oyamák?”

²³ Yaq Yesu gembo-qav̄oiu, “Gekha ezoqām ndego, no-te kuku t̄ombogoat, ndego noqa manqat o-mba mb̄éndapát. Yaq noge Tat kuku mb̄ogoát te-te. Yaq ni nit̄ondú-niáv, te namba v̄otíq̄om.

²⁴ Geté gekha ezoqām ndego, kuku mbain t̄ogoat no-te, ndego noqa n̄omendim manqat, o-mba gó:ndapeák. Nqanek manqat zo nqazoyoge, nd̄ogo ambá av nq̄ægo, n̄okeza manqāt, geté nd̄ogo Tat-qá manqát, ndego no gendo-khofotan.

²⁵ No nqanek manqat, t̄æz̄ombe-eín nd̄ogo, ate av-té, no zo namba nqate:go.

²⁶ Ndego t̄oke ezoqam, Nqova Mbomambaqape, ndego Tat noqa iz-te tendo-khofotav zo-te, ndego zo matev ate nd̄ægo gé:z̄omesimát neka matavap v̄oz̄-mboqoayāt, manqat ate nd̄ægo, no qaz̄-manqatam.

²⁷ No mb̄oni b̄oiv matev n̄oz̄-iváv zo-te. Noqá mb̄oni b̄oiv matév. Mb̄oni b̄oiv matev nd̄ogo, t̄æz̄-etoam, viní. Av taoká, av manqei-qape ezoqam ndiz̄ombe-etoam.

²⁸ Zo manqat m̄ozon̄-yogém, no qaz̄-ein, av nq̄ægo, ‘No n̄omá. Geté no nango nd̄ot̄ondo-veséz zo-te.’ Zo amba kuku t̄oz̄ogonin, no-te, yaq zo ambá khanakhanák, no Tat-te nq̄æma. Zapa nd̄ogo, ndego no m̄ond̄o-l̄ovumbám.

²⁹ Matev okhokho-té qan̄ofakhán. Geté no ndakin é-baz̄ombe-eín. Yaq matev t̄ofakhan nd̄ogo, zo t̄one-unimanqatiním.

³⁰ No zo namba, manqat kandakanda n̄ome nómanqateák. Zapa nd̄ogo, nqanek manqei-qape-ge megeat ezoqam, Saitan, ngégeav. Ndego kop̄omba mbaín, no tet̄ombuno.

³¹ Geté manqei-qape ezoqam, t̄iabiti-z̄otéz, av nq̄ægo, no kuku Tat-te. Yaq nakémbá, no matev ate nq̄ægo, āv t̄otégót, av ndego no manqa gen̄ombe-l̄ovua. Mā. Biziniáv. Nqane manqei bizi-iv̄vém.”

15

Yesu ndego waen t̄æ, ni tangtáng

¹ Yesu tegi paev ezoqam, manqat n̄ome, āv gez̄ombe-eín nq̄ægo, “No unimanqatin waen t̄æ, neka noge Tat, waen khae keoge ezoqám.

² Gekha tāng ndøgo, no-te nqago, nanga vi:mav ndøgo, ndego géqóg. Geté tang ndøgo, nanga qavi:matun, tang-qasis qapakhapakhawamin, gèmquiamín. Ndego tenegoatún ndøgo, yaq tang ndøgo, tàbete-eqeieqei neka nanga kopoav beteviam.

³ Zo mòzo-eqeieqei-éz. Noqa nømendim manqat mokho-té, zo qate-zømesimam, tøkøte-eqeieqei-éz.

⁴ Zo no mokho-te até vøugú, yaq no zo mokho-te oskia nøtúgoát. Tang kopømba mbaín, ekezan mba nanga tøviam, geté tae-te tøbunøzupit. Zo até kopó. No mokho-te goneav tozogoat, zo kopømba mbaín, mokho tøkøfakhan.

⁵ No waen taé, neka zo tangtáng. Gekha ezoqām ndego, no mokho-te tu:goat neka no te mokho-te vøtúgoát, ndego mokho kandambá tømbofakhan. Zo no namba bunøzeav tøgoat, zo matev-qase kopømba mbaín, tozomatønumat.

⁶ Gekha ezoqām ndego, no mokho-te goneav tøgoat, ndego ande tang soqaqape me mé:-ogím, vøkakavøēm. Tangtang av nqægo gémøvøyám, gøinamte sasa mønqagím, vølønqotām.

⁷ Zo no mokho-te ate tozotugoat neka noqa manqat zo mokho-te ate vøugoát, yaq gekha matēv ndøgo, zo poev tøkøgoat, vøviømemát, yaq zo ndòzo-upøgimát.

⁸ Zo mokho kandamba tøkø-fakhanam neka ta mokho-te tøkøte-zømas, av nqægo, zo nogí paev ezoqām, noge Tat iz kandambaqape ndøgo tenéndáp.

⁹ No kuku zo-te, āv qanømbegó, av Tat kuku ndømbøego no-te. Zo até vøugú, noqa kuku matev mokho-te.

¹⁰ Zo noqa manqa løvuat manqat, o-mba tozoto-ndapat, yaq zo noqa kuku matev mokho-te oskia ndòzotu:goát, ate av-té, no Tat-qa manqa løvuat, o-mba nqato-ndape, neka no teqa kuku matev-te oskia nqatu:gu.

¹¹ No zo nqanek manqat, tæzømbe-manqaté ndøgo: Noqa khanakhanakh zo mokho-te tàbetegó neka zoqa khanakhanakh tàbezømbe-tøtøvøyám.

¹² Noqa manqa løvuat nqánek: Zo yaqyaq-a kuku āv tabezømbe:gó, av no kuku nqanømbe:go zo-te.

¹³ Ezoqa zifuap-te kuku kandambaqape tømboagoat, yaq ekeza yage sa tenqonqotav, ti zapaya, teqa kuku matev, ùnime:-løvúám, kuku matev ate ndægo.

¹⁴ Zo nogí nøfuáp, zo manqat tozombo-pavat, no nqazø-løvuat.

¹⁵ No zo ndakin sasae ezoqam, sekemba nøzø-akhayámák. Zapa ndøgo, sasae ezoqam mè:zøtezák, ekeza kawa ezoqam, ande gekha matev me mé:gó. Geté no zo nøfuap nøzø-akhayám. Zapa ndøgo, manqat ate qægoam, Tat-te qæewagam, no zo møte-zømesimám.

¹⁶ Zo ambá av nqægo, no zo zoveatønēm. Geté zo no nøvevesám. Neka no zo tøkø-abám ndøgo, zo mokho kandambaqape tàbezømbe-fakhán. Yaq ta mokho ndøgo, ate nonqo tàbetegót. Yaq gekha matēv ndøgo, zo Tat noqa iz-te tozombo-viømemat, ndego segezø-etoumát.

¹⁷ Noqa manqa løvuat manqat zo-te nqánek: Zo kuku yà bezøgó, yaqyaq-a.”

Manqei-qape ezoqam, Yesu-gi paev ezoqam gésanqabát, ate av-té, Yesu gi:sanqawam

¹⁸ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zo manqei-qape ezoqam tisanqabat, yaq zo manqa matev nqawá qanø-eimimát, av nqægo, ndigu bugukhokhof no mo:sanqambám.

¹⁹ Zo amba manqei-qape-gi tozogonin, yaq manqei-qape ezoqam, ambá kuku zogonin zo-te, ate av-té, ekeza ezoqa nøme-te, kuku ndøzømbe:go. Geté zo manqei-qape-gí mbá. No nøvevesám zo, nqanek manqei-qape-te. Yaq nakémbá, ndigu manqei-qape ezoqam, zo gèsanqazá.

²⁰ Gèmbø-mataváp. No āv qazømbe-ein nqægo, ‘Sasae ezoqam, ekeza kawa ezoqam géløvuák.’ Ezoqa no ngenøgim ginøgoam, yaq ndigu até zó-a, ngenøgim zógoát. Neka ezoqa, noqa nømendim manqat gi-upøgimam, yaq até zoqá nømendim manqát-a, ndø-upøgimát.

²¹ Ndigu zo nqanek matev ate ndægo, no zapayá gizømbé-matønnumát. Zapa ndøgo, ndego ezoqam, no gendo-khofotan, ndigu zøtezateáv.

²² No okhoeav tøgonin neka no ndigu manqat einiav vøgonin, ndigu manqa-zapazapa ambá mbaín sègegonin. Geté no mðegeavún neka no ndigu manqat vøzø-ein. Yaq nakémbá, ndigu kopømba mbaín ti-einim, av nqægo, ‘Ni manqa-zapa-ūs mbā, zapa ndøgo, ni nøtenateāv.’

²³ Gekha ezoqām ndigu, no ndisanqana, ndigu até nogé Tát-a, ndisanqáwé.

²⁴ No ti mokho-te amba matev goneav tøgonin, av bugukhokhof ezoqa goneav qagoam, ndigu manqa-zapazapa ambá mbaín sègegonin. Geté ndigu noqa matev møndø-qeivám. Geté até ndøgó-a, ndigu no sège-sanqambám, Tat namba.

²⁵ Geté nqanek matev tønefakhán ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat tåbete-unimanqatín, tiqa guguna manqat-te ndøpeawap, av nqægo, ‘Ndigu no khokhó sege-sanqambám. Mokho mbaín.’

²⁶ Ndego tøke ezoqam tendowav, no zo-te tøtøndo-khofotav, no Tat-te tægoat, ndego zo mé:zømesimát, noqa yaq-te. Ndego tøke ezoqam, Nqova Mbomambaqapé. Ndego Tat-té gendowavín neka unimanqatin manqat mba ndømanqaté.

²⁷ Neka ate zó-a, zo ezoqa noqa yaq-te vøzøté-zømesimát. Zapa ndøgo, zo oskia zogoám no namba, no sasae ande qatengaz, atema ndakin.”

16

¹ “No zo nqanek manqat ndøgo tæzømbe-manqaté, zoqa unimanqatin navøpøteav tåbezømbegó.

² Zo Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, gizømbé-khafeapát. Unimanqatín. Khøuwa ndømø-fakház. Yaq ezoqa zo løvøte-te ti-abumat, ndigu āv giní-matavupát nqægo: Ndigu Mbumbukiam-qā sasae ndøgöt.

³ Ezoqa matev av nqægo, zapa ndøgo tinígoném, ndigu no mè:zøtezák, neka até noge Tát-a, mè:zøtezák.

⁴ Geté no zo nqanek manqat tæzømbe-manqatám ndøgo, ta khøuwa ndøgo timøfakhaz, yaq zo matavap nango tåbezømbe-vesezú, no ande gekha manqat me nøzømbē-manqatam. No zo bugukhokhof manqat einiáv, taqa yaq-te. Zapa ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo, no mðegoám, zo namba.”

Nqova Mbomambaqape-qa sasae-qa yaq-te

⁵ Yaq Yesu tegi paev ezoqam, manqat nøme gezø-ein, “No ndakin nømá. Te-te ndégo tøtømá, no ma gende-khofotan. Geté zo ezoqa kopo no-te bevøpøteáv av nqægo, ‘Gé, qo ākhoqotéma?’

⁶ Zapa ndøgo, zo mbøni zøvá, ta zapaya ndøgo, no qazø-ein.

⁷ Geté no unimanqatín nqazø-manqate. Ndøgo qanimáv zo-te, no tænav. Zapa ndøgo, no okhoeav tøgoat, yaq ndego tøke ezoqam gendówavák zo-te. Geté no tænav, yaq no ndego notøndó-khofotáv zo-te.

⁸ Ndego tendowav, ndego manqei-qape ezoqam āv genézømás nqægo: Tiqa matavap soqain, manqa-zapa neka matev eqeieqei neka Mbumbukiam-qa manqa ovøyam-qa yaq-te.

⁹ Manqa-zapa-qa yaq-te, ndego te:zømas: Manqa-zapa nqáneq, ndigu no unimanqatinteav ndøgo.

¹⁰ Neka matev eqeieqei-qa yaq-te, ndego te:zømas: Ezoqa Mbumbukiam-qa bøi-te, ta mokho-te ndøgo tiní-eqeieqei-éz, no Tat-te tænav. Yaq zo nango zónømendamáq.

¹¹ Neka manqa ovøyam-qa yaq-te, ndego te:zømas: Mbumbukiam ndego manqei-qape-ge megeat ezoqam, Saitan, manqa ovøyam-te møndøvé. Ndego yaq-fia nqosøgeap, ndømøqeív.

¹² No zo-te manqat kandambá, manqa manqate-qa nqægo. Geté zo ndakin kopømba mbaín, mokho tozombo-ndapem.

¹³ Geté Nqova Mbomambaqape tendowav, ndego unimanqatin manqat mba ndemanqate, yaq ndego zo unimanqatin manqat-té genø-itúb, ate ndægo. Ndego ambá av nqægo, ekeza matavap-tē genø-manqatát. Geté ndøgo témanqatát, manqat ndøgo te-ewagat. Neka ndego gé:zømesimat, megemege-te ndo:go, ande gekha matev me mó:fakhanām.

¹⁴ Ndego noqa iz ndø-eqatát. Zapa ndøgo, manqat ndøgo, zo te:zømesimat, no-té gé-upøgimát.

¹⁵ Matev neka bazaføgakh ate ndægo, noge Tat ndømbogo, ndøgo noqá. Yaq nakémbá no qæ-ein av nqægo, manqat ndøgo, ndego Nqova Mbomambaqape zo te:zømesimat, ndøgo no-té gē-upøgimāt.”

Yesu-gi paev ezoqam-qa mbøni vaev matev, khanakhanakh-té qamøzø-qambuí

¹⁶ Yaq Yesu tegi paev ezoqam manqat nøme, āv gezømbe-eín nqægo, “Khøuwa khapémbá ngu:yoza, yaq zo no sekemba zónømendeák. Yaq taqa zita-te, khøuwa khapémbá tu-ewabat, yaq zo no nqawa ndòzo-nømendām.”

¹⁷ Yaq ndigu ekeza paev ezoqa nøme gibond, “Nqanek gekha mokhó, ngenek av ginimbi-ein nqægo, ‘Khøuwa khapēmbā ngu:yoza, yaq zo no sekemba zōnømendeāk. Yaq taqa zita-te, khøuwa khapēmbā tu-ewabat, yaq zo no nqawa ndòzo-nømendām.’? Neka ndøgo gekha mokhó, ge-ein av nqægo, ‘Zapa ndøgo, no Tat-tē qatømā.’?”

¹⁸ Yaq ndigu nøme āv ginibondát nqægo, “Nqanek manqat, ‘Khøuwa khapēmbā,’ ndøgo gekha mokhó? Ni zi:nøtenák, ngenek gekha mē:manqate.”

¹⁹ Yesu møndæ-otév, ndigu ambá gembo-bevøpemín. Yaq ndego āv gezømbe-eín nqægo, “Gê, zo ndøgo tøzøté-bondet, no av qazømbe-ein nqægo, ‘Khøuwa khapēmbā ngu:yoza, yaq zo no sekemba zōnømendeāk. Yaq taqa zita-te, khøuwa khapēmbā tu-ewabat, yaq zo no nqawa ndòzo-nømendām.’?”

²⁰ No unimanqatín nqazø-manqate: Zo ndòzo-eivám neka mbøni vøzøvā. Geté manqei-qape ezoqam, khanakhanakh zø-asøtáv. Zo mbøni ndøzøvā. Geté zoqa mbøni vaev, segemø-qambuí. Yaq zo khanakhanakh møzø-asøtáv.

²¹ Sævam gui-ovain, qakhantavín, ndugu mbøni mbovaín. Zapa ndøgo, tuqa nqosøgeap khøuwa møndøndáp. Geté nakhasam geqomín, yaq ndugu nqosøgeap sekemba gembó-matavapák. Zapa ndøgo, ndugu khanakhanákh. Nakhasam ndakinak ndøfakhán, manqei-qape-te.

²² Até zó-a, zo ndakin mbøni zøvavét. Geté zo nqawa ndæzømét. Yaq zo khanakhanakh møzø-asøtáv. Yaq ta khanakhanakh ndøgo, ezoqa kopømba mbaín, zo ti:vibam.

²³ Ta khøuwa-te ndøgo, zo no sekemba zonø-bevapák. No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha matēv ndøgo, zo Tat noqa iz-te tozombo-viømemat, ndego segezø-etoumát.

²⁴ Atema ndakin, zo Mbumbukiam-te noqa iz-te viimáv. Geté zo gèviám, yaq zo ndòzo-upøgimát. Yaq zoqa khanakhanakh, nøme mba tàbete-tøtvøyam.”

Yesu manqei-qape-qa bazaføgakh møndøtokhóm

²⁵ Yaq Yesu tegi paev ezoqam, manqat nøme āv gezømbē-eín nqægo, “No zo manqat qazø-manqatam, yaya nøzø-etæám. Geté khøuwa ndømø-fakház, yaq no zo yaya sekemba nøzø-etæák. Geté zo Tat-qa yaq-te, manqat bavokhó sæzømbó-manqatát.

²⁶ Ta khøuwa-te ndøgo, zo Tat noqá iz-té qazonømbó-vi:mát. No einiáv av nqægo, Tat nō nombóvi:māt zoqa yaq-te.

²⁷ Zapa ndøgo, ndego Tat ekezan, kuku zo-te. Ndego kuku zo-te tømbegegó ndøgo, zo no-te kuku ndøzømbego neka vozø-unimanqatinim, av nqægo, no Tat-tē qatøndonāv.

²⁸ Unimanqatín. No Tat-té qatøndonáv, manqei-qape-te vøefakhan. Yaq ndakin no manqei-qape nqawá qatø-iváv. Yaq Tat-té qatøqaván.”

²⁹ Yesu nqanek manqat gezø-ein, yaq ekeza paev ezoqam āv gimbe-einim nqægo, “Nqæ! Qo ndakin manqat bavokhó qotø-manqaté. Qo ambá av nqægo, yaya sekembā soqoni-etæ.

³⁰ Ni ndakin møtinøtén, qo matev ate ndægo mòqote-qatēq. Até ezoqam-qá beváp-a, qo é-moqote-qateqín. Yaq ni nqánek qati-unimanqatinát, av nqægo, qo Mbumbukiam-té qoqotøndoqáv.”

³¹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Ge zø, ndakin tozó-unimanqatinat?

³² Nqæ! Khøuwa nqægeav. Unimanqatín. Ndøgo møndø-fakhán. Yaq zo khokhó sozó-panqanimít. Zøkeza kha mba zøtéqeivít, yaq no sozó-nøuvøném. Geté no ambá av nqægo, nakhapūs sægō. Zapa ndøgo, Tat ngêgó, no namba.

³³ No zo nqanek tæzømbē-eín ndøgo: Zo mbøni bøiv tønégó, no mokho-te. Zo nqanek manqei-qape-te, viniv zo-eqawát. Geté zo anøzi ndøgó! Zapa ndøgo, no manqei-qape-qa bazaføgakh, møetømbuá.”

17

Yesu tegi paev ezoqam-qa yaq-te ge:guligulim

¹ Yesu nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq yan-té genøqán, manqat sasa ndø-ein, “Tát! Khøuwa iz møndøndáp. Qoge yo-qa iz vø-eqá, yaq yo qoqa iz betē-eqa.

² Qo ezoqa ewaqape, teqá zenda-té qonø-áb. Yaq ndego khandi miavmiav bezømbē-etoam, ezoqam ate ngi:gu, ndego qoqombo-etoam.

³ Khandi miavmiav nqánek: Ezoqa qo gé:zøté. Unimanqatin Mbumbukiam qo qakhapús. Neka ndigu Yesu Keliso vøezøtēz, ndego qo qoqotøndokhofotav.

⁴ No qoqa iz møe-eqá, nqanek manqei-qape-te. Sasae ndøgo, qoqonø-etoam tægo, mütumukhóu.

⁵ Yaq ndakin, Tat, no nqawa qo namba tɔtegoat, no iz kandambaqape nqawa vɔnɔ-etoám, av no oskia qategoam, qo namba, até ndógó-a, manqei-qape khakheinɔpɔteav qagoam.

⁶ No nginik ezoqam mɔtezɔmás, qoqa yaq-te, ndigu qo manqei-qape ezoqam-qa mokho-te qoqo-vevesam neka no voqonɔ-etoam. Ndigu qogí ezoqám. Yaq qo mɔqonɔ-etoám ndigu. Yaq ndigu manqat o-mba qambo-ndapém.

⁷ Ndigu ndakin mɔndæzɔtéz, matev ate ndægo, no qoqonɔ-etoam, qo-té qandowáv.

⁸ Manqat ndɔgo, qoqonɔ-etoam, mɔtezɔmás, neka ndigu vɔndapem. Ndigu mɔndæzɔtéz, no unimanqatín qo-té qatɔndonáv. Neka ndigu mɔndɔ-unimanqatiním, av nqægo, no qo qotɔndo-khofotán.

⁹ No tiqa ndígu tɔtaqambe-vi:mít. No ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam-qa qataqambe-vi:mít, geté tiqa ndígu, no qoqonɔ-etoam. Zapa ndógo, ndigu qogí ezoqám.

¹⁰ Ezoqa ate nginɔmbi:gu, qogí. Neka ezoqa ate ngiqambi:gu, nogí. Yaq ti mokho-te, noqá iz me:-eqawát.

¹¹ No ndakin qo-té qatɔgeáv. No manqei-qape-te sekemba nógoák. Geté ndigu, nqanek manqei-qape-te até gégoát. Tát! Qo mbomambaqapé, neka ezoqa nɔme mbaín, av qo ndoqote:go. No áv qataqambe-viám nqægo: Qoqa iz bazafɔgakh-us mokho-te ndɔgo, qoqonɔ-etoam, gèzɔ-keogé, ndigu ezoqam. Yaq ndigu kopo mé:goát, ate av-té, qo neka no kopo nqazi:gu.

¹² No ti namba qatigoam, no qoqa iz bazafɔgakh-us mokho-te ndɔgo, qoqonɔ-etoam, mɔezɔ-kewagám. No eqeieqeí qazɔ-kewagam. Ezoqa kopo khambuiwateáv. Sate ndégo tɔte-khambuiú, av Mbumbukiam-qa Manqat qæ-ein, ndego te-ewan. Nqanek manqat tábete-unimanqatín.

¹³ No ndakin qo-té qatɔgeáv. Geté nqanek manqat, no ndakin nqæmanqate, no manqei-qape-te zua nqægo, no ndógo tɔte-manqaté, noqa khanakhanakh tábete-tɔváv, ti mokho-te.

¹⁴ No qoqa manqat mɔte-zɔmesimám. Geté manqei-qape ezoqam, gèsanqazá ndigu. Zapa ndógo, ndigu manqei-qape-gí mbá, ate av-té, no nqate:go, manqei-qape-gē mbā.

¹⁵ No nɔtaqá-viamák, av nqægo, vɔndo-upɔzɔ, ndigu manqei-qape-te ngiyage. Geté no áv qataqambe-viám nqægo: Gèzɔ-keogé. Andé nqova soqaqape vóe-ngiæzɔ.

¹⁶ Ndigu manqei-qape-gí mbá, ate av-té, no nqate:go, no manqei-qape-gē mbā.

¹⁷ Qo vɔndo-nɔzɔzɔ, qakezan-te, ndigu ezoqam. Yaq ndigu bemɔ-uni-Mbumbukiam-gi-nakheís-ez. Unimanqatin manqát qande-nɔzɔzɔ. Unimanqatin manqat ndógo, qoqa manqat.

¹⁸ No ndigu manqei-qape-te, áv tɔte-khofotáz, av qo no nqanek manqei-qape-te qoqotɔnde-khofotan.

¹⁹ No ti zapaya, nɔkeza kha, qoqá zenda-té qatɔvé. No tɔtɔgoát ndógo, yaq até ndigú-a, ekeza kha qoqa zenda-te tiabiti-veém, neka unimanqatin qogí ezoqam bēgo.

²⁰ No ambá av nqægo, tiqa yaq-te mbā qataqambe-vi:mít, ndigu ndakin no namba ngi:gu, geté até tiqá yaq-té-a, ndigu tiqa manqat zapaya, no ti-unimanqatinim.

²¹ Tát! No áv qataqambe-viám nqægo: Ndigu kopo betegó. Av qo no mokho-te nqoqote:go neka no qo mokho-te nqatu:gu, yaq até ndigú-a, ni

mokho-té giabetu:gú. Yaq manqei-qape ezoqam, tlabiti-unimanqatiním, av nqægo, no qo qotøndo-khofotān.

²² No iz kandambaqape nøzø-etoám, ate av-té, qo iz kandambaqape qo-qonømbe-etoam. Yaq ndigu kopo tlabitigú, ate av-té, qo neka no kopo nqazi:gu.

²³ No ti mokho-té qatu:gú neka qo no mokho-té qoqotu:gú. Yaq até ndigú-a, kopo betegó. Yaq manqei-qape ezoqam, tlabiti-unimanqatiním, av nqægo, no qo qotøndo-khofotān neka qoqa kuku ti-te, āv tøqambegó, av qo no-te kuku ndaqambe:go.

²⁴ Tát! No āv qanømbe-poév nqægo: Ndigu ezoqam, no qonø-etoam, no namba nitígoát, no ande āv khatégoāt. Yaq ndigu tlabiti-qeivím, av nqægo, qo no iz kandambaqape qonø-etoám. Zapa ndøgo, qo kuku é-møndøqambe-goám no-te, nqanek manqei-qape khakheinøpøteav qagoam.

²⁵ Tat ndaføyamba-qape! Manqei-qape ezoqam, qo mè:zøtezák. Geté no qo møtenøtén. Neka nginik paev ezoqam, møndæzøtéz, av nqægo, no qo qotøndo-khofotān.

²⁶ No ndigu møezø-ovøyám, qoqa yaq-te. Yaq no até nøzø-ovøemát. Yaq kuku matev ndøgo, qo no-te nqaqago, ti mokho-té qabezogó. Neka até nó-a, ti mokho-té qabatu:gú.”

18

Yesu gimøvøinam

(Met 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Yesu nqanek manqat ate ndægo qamømbøe-navøem, yaq ekeza paev ezoqam namba, Zelusalem taon sège-iváv, Kidlon kea vømøtanqa. Yaq-keoqa ndøgo, khae ndøgoám. Oliv tae khæe. Yaq Yesu ekeza paev ezoqam namba, timø-óz ndøgo.

² Zudas, ndego Yesu sa gemboqambun, møndæ-otév, nqanek khae. Zapa ndøgo, Yesu ekeza paev ezoqam namba, tinø-wambamín ndøgo.

³ Yaq ndakin Zudas tendowáv ndøgo, nakhag ezoqam neka Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam vø-itub. Nginik, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Felisi ezoqam ndokhofotáz. Yaq ndigu nakhag gigiap neka mogenda neka lampa vøndø-upøgim, gigeavun.

⁴ Yesu é-møndæ-otév, matev ate ndægo, te-te tøfakhanam. Yaq ndego sègendo-veáo, vøzø-ein, “Zo gekha ezoqā zombóvawet?”

⁵ Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Ni Yesu nimbovawét, ndego Nazalet vemia-ak.”

Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Ezoqa nó.”

Zudas, ndego Yesu sa gemboqambun, møndøgoám, ti namba.

⁶ Yesu nqanek manqat ge-ein, “Ezoqa nō,” yaq ndigu sègesináz, manqei-te vø-o:az.

⁷ Yaq Yesu nangó genøzø-beváp, “Zo gekha ezoqā zombóvawet?”

Yaq ndigu nqawa gindu-qavøinam, “Ni Yesu nimbovawét, ndego Nazalet-ak.”

⁸ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No møezø-eín. Ezoqa nó. Av tægoat ndægo, no ndozonø-vawet, yaq nginik ezoqa nøme, vøzøták. Bèzáv.”

⁹ Yesu nqanek manqat tene-eín ndøgo, manqat tàbete-unimanqatín, ndego bugukhokhof ge-ein, av nqægo, “Tát! No ezoqa kopo khambuiwateáv, ndigu no qoqonø-etoam.”

¹⁰ Saemon Pita, nakhag kaiya møndombo-goám. Yaq ndego até gendego, segelivāz, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-ge sasae ezoqam, nakeamo gea vombōkawa. Ndego sasae ezoqam, teqa iz Malkús.

¹¹ Geté Yesu Pita āv gembøe-ein nqægo, “Kaiya nandiv, nango vø-utáz, ma qoqotønde-livaz. Ge qô, ndoqo-matavap, no nqanek ibøkha khaqain-qape, no Tat genø-etoam, tæ-iz, nó-izāk? Av taoká. Bånø-íz.”*

Yesu Anas-te gi-ituim

¹² Yaq nakhag ezoqam neka tigi kawa ezoqam neka Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam, até gindigonem, Yesu vø-møvøinam, sasa mboløvnem.

¹³ Yaq bugukhokhof Anas-té ginø-ituim. Ta viav-te ndøgo, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, Kayafas ndøgoám. Yaq ndego Anas, Kayafas-gé zimuí.

¹⁴ Kayafas ndégo, bugukhokhof Zu megetapak gezø-ein, av nqægo, “Qanimav ndøgo, ezoqa kopo tenanim, ezoqa ewaqape zapaya. Ambá ndøgo, ezoqa ewaqape tipakhaez.”

Pita Yesu-qa yaq-te bugukhokhof go:nawam
(Met 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ Saemon Pita neka paev ezoqa kopo nøme, Yesu até gembopavát. Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, ndego paev ezoqa nøme, møndæ-otév. Yaq Yesu Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-qa khoev uta mokho-te gi-ituim, ndego namba me:-óz.

¹⁶ Geté Pita uta mboqog-té sogo-itán. Yaq ndego paev ezoqa nøme, nangó gendoveséz, mbasønakam manqat vombō-ein, ndugu uta mboqog gumbokewagam, yaq ndugu Pita vombōtak, vø-on.

¹⁷ Yaq mbasønakam ndugu, mboqog-te guoyam, Pita āv gumbøe-ein nqægo, “Qo ngenek ezoqam-gé paev ezoqa nømé atoqogó?”

Geté Pita gembo-qavøiu, “Av taoká. No tegé paev ezoqám mbá.”

¹⁸ Ta lova ndøgo, sasae ezoqam neka vos keoge ezoqam, gøinam ndølvøutím. Zapa ndøgo, qozaq ndønqeivøém. Yaq gøinam gè-ogitøvé, kha vøqoqoutam. Yaq até Pitá-ya, ti namba vøewan, kha sasa ndøqoqoutam.

Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape Yesu gembo-sinøzam
(Met 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

¹⁹ Yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, Yesu gèmbosinøzám. Tegi paev ezoqam neka teqa nømendim matev-qá yaq-té gembøebéváp.

²⁰ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No manqat ezoqa ewaqape-qá bøi-té qatø-manqatám. No oskia guliguli khoev vinivinimba-té neka Mbumbukiam-qa khoev-té qate-zømesimám, ma Zu ezoqam ate ndi:gu gi:pindumatun. No ezoqa khonoam-te zømesimáv.

²¹ Qo gekha zapá, no nqoqonø-sinøzam? Toqozø-beváp ndígu, noqa nømendim manqat gi-ewagam. Nqáe! Ndigu møndæzøté, av no qate-zømesimam.”

²² Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq vos keoge ezoqa nøme, ndego avønin geyam, até gendego, Yesu loko vombōtøkub, gembo-ein, “Qo Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, manqat av nandægo mboqavøiwát!”

²³ Yaq Yesu gendo-ein, “Manqat ndøgo, qæ-ein, soqain tøgoat, yaq vøkhænømánd, taqa soqain-qa yaq-te. Geté manqat ndøgo, qæ-ein, unimanqatin tøgoat, yaq gekha zapá, no loko qoqonø-tøkub?”

18:11 18:11 Met 26:39 * **18:11 18:11** Ibøkha khaqain-qape, Yesu-qa nqosøgeap me:manqaté, ndego tendap. **18:14 18:14** Zion 11:49-51

²⁴ Yaq Anas Yesu Kayafas-té genø-khofotáv, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape. Yesu até gembo-løvøetám.

*Pita Yesu-qa yaq-te, qamømbø-menas neka qamømbø-misika go:nawam
(Met 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)*

²⁵ Pita ate av-té gøinam-te ge:yam, kha geqoqoutumat, yaq ezoqa nøme āv gimboe-einím nqægo, “Gebá qo? Qo ngenek ezoqam-gé paev ezoqa nømé atoqogó.”

Geté Pita gò:nawám, gendo-ein, “Mbaín. No tegé paev ezoqám mbá.”

²⁶ Yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-ge sasae ezoqam kopo, ndego Pita gea gembokawa, tege ekeza ezoqam, gembo-ein, “Qo no andé møteqamékh, ndøgo khæ-te.”

²⁷ Geté Pita nqawá genønwám.

Yaq ate av-té, manqat ge:manqatam, kokolok tündi-ogeá.

*Yesu Pailøt-te manqa ge-ovøyam, ndego Lom gaman ezoqam
(Met 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)*

²⁸ Yesu Kayafas-qa khoev-te gegoam, yaq qanaqanus lovølova-us, ndego Lom gaman ezoqam-qá khoev-té ginø-ituím. Geté ndigu Zu megetapak ozaneáv, khoev-te ndøgo. Zapa ndøgo. Soqáin ndøgo, ndigu Mbumbukiam-qa bøi-te ande khavim-us me ti:goat, ndigu bawan vini-ak-qa khoev-te timø-oz, yaq kopømba mbaín vøgoāt, Pasova khøuwa kandambaqape-qa lou tilog.

²⁹ Yaq ta zapaya ndøgo, Pailøt bavokhó gendo-fakhán, vøzøbevap, “Ngenek gekha manqa-zapā zombó-qeivim?”

³⁰ Yaq gindu-qavøinam, “Nandev amba manqa-zapa goneav tøgonin, yaq ni ambá nitøndí-ndafemák qo-te.”

³¹ Yaq Pailøt gezø-ein, “Av tægoat ndægo, zo zøkeza ndøndafém, neka matev vømømbø-gonem, av zøkeza guguna manqat qæ-ein ndægo.”

Geté ndigu gimbo-qavøinam, “Nakhoa mbaín. Lom-qa khæfap ni takeáv, ni ezoqam løvøte-te tei-abumat.”

³² Nqanek matev tønefakhán ndøgo, Yesu-qa manqat tàbete-unimanqatín, ndøgo bugukhokhof ge-ein, ndego ande āv kenénaním.

³³ Yaq Pailøt nangó genø-ón, khoev mokho-te, Yesu vømbø-akha, vø-on. Yaq āv gembøbeváp nqægo, “Gê, qo Zu ezoqam-gê kawà?”

³⁴ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Gê, nandav bevap qoqâ matavap-tē qandó-fakhate, ó, ezoqā nøme qá-ein, noqa yaq-te?”

³⁵ Yaq Pailøt gendo-qavøiu, “No Zu ezoqám mbá. Qo noqa zenda-te, qogi qakeza ezoqam neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda ndøveém. Ge qô, gekha manqa-zapa qómatanam?”

³⁶ Yaq Yesu gendo-ein, “Noqa Megeat Matev, ambá nqanek manqei-qape-tē qando-fakhatē. Amba nqanek manqei-qape-te tønðo-fakhanin, yaq nogi sasae ezoqam, ambá nøfe-qape ndøngazemín, no zapaya, yaq ezoqa ambá kopømba mbaín, no Zu ezoqam-qa zenda-te tiveemin. Unimanqatín. Noqa Megeat Matev, ambá nqānek qando-fakhatē.”

³⁷ Yaq Pailøt gembobevap, “Av tægoat ndægo, yaq ge qô, kawa ezoqám?”

Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Nándav, av qo ndoqote-manqate. No kawá. No nqānek qateqán neka no nqanek manqei-qape-te nqānek qatefakhán, ezoqam unimanqatin manqat nøtézømás. Gekha ezoqām ndego, unimanqatin manqat-te tenøzan, ndego noqa manqat gé-ewagát.”

³⁸ Yaq Pailøt gembo-ein, “Gê, unimanqatin manqat ākhanégo?”

*Pailøt manqa gevøovam, Yesu tae mutui-te titøkewem
(Met 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)*

Pailøt nqanek manqat ge-ein, yaq nqawa bavokhó genøfakhán, Zu ezoqam-te, vøzø-ein, “No teqa manqa-zapa qeiviáv.

³⁹ Zo møzøte-zøtéz. No zoqa Pasova khøuwa kandambaqape-te, ndimbula ezoqa kopo nøzø-nqonqotavín, av zoqa poev ndægo. Yaq ndakin zo gekhā zøpoev? No ngének qazø-nqonqotāv, ngenek Zu ezoqam-ge kawa?”

⁴⁰ Geté ezoqa ewaqape sùgumu-tøkúz, gindu-akhaemem, “Mbaín. Teoká nandev. Geté Balabas qónqonqotáv.” (Balabas, ndego pepen ezoqam ndøgoám.)

19

¹ Yaq Pailøt nakhag ezoqam, Yesu zui manqat zø-eín, yaq ndigu sasa ndøndafem, vømøzuim.

² Yaq ndigu nakhag ezoqam, gumbag fakiafakia-us ndø-ogeaném. Yaq kawa-té gimbøe-uzím. Andé kawa ezoqam-qá wawáq. Neka ndabua køkouk, kopømba ande av kawa ezoqam-qa ndabua ndægo, vømbø-uzim.

³ Yaq ndigu otøotam me:vewém. Gèzavín, manqat vømbø-einimin av nqægo, “Zu ezoqam-ge kawa, iké: qo-te,” neka loko vømbø-tøkubømemin.

⁴ Yaq Pailøt nangó genøfakhán, bavokho, ezoqa ewaqape vøzø-ein, “Nqáe! Yesu notøndó-itú, zo-te, zo vøzøté-zøtéz, av nqægo, no teqa manqa-zapa qeiviáv.”

⁵ Yaq Yesu gendo-fakhan, gumbag fakiafakia-us neka ndabua køkouk até gembøe-uzupám. Yaq Pailøt gezø-ein, “Ngé! Ezoqam ngének.”

⁶ Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam gi-ometam, ndigu āv gini-akhaemém nqægo, “Gèlaváo. Tae mutui-té qanø-tøkeó!”

Yaq Pailøt gezø-ein, “Zo ndøndafém, neka tae mutui-te vømø-tøkewem. Geté no, teqa manqa-zapa qeiviáv.”

⁷ Yaq Zu ezoqam nango gindu-qavøinam, “Ni guguna manqat nqanígú. Yaq ndøgo āv qane-eín nqægo: Nandev yà benaním. Zapa ndøgo, ndego ekeza kha, Mbumbukiam-gé yo me:vewám.”

⁸ Yaq Pailøt nqanek manqat ge-ewag, ndego møe nøme mba mbøe-khouwév.

⁹ Yaq nangó genø-ón, khoev mokho-te, Yesu vømømbø-bevap, “Qo gekha manqei-ák?”

Geté Yesu manqa qavøiwateáv.

¹⁰ Yaq Pailøt Yesu gembo-ein, “Gê, qo no-te manqa manqate geqambó-qasi? Qo āboqote-qatéq? No iz nqanøgó. Tønø-pøovat, yaq sænqonqotáq. Ø, tønø-pøovat, no qo tae mutui-té qatø-tøkéq.”

¹¹ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Qo no-te matev-qase ambá qómatanamák, Mbumbukiam qo-te amba iz etopøteav tøgonin. Yaq nakémbá, ndego ezoqam, no qoqa zenda-te geve, teqa manqa-zapa møndø-løvuám, qoqa manqa-zapa.”

¹² Pailøt nqanek manqat ge-ewag, yaq ndego nakhoa-qa ndøváo, Yesu ande āv kené-nqonqotāv. Geté Zu ezoqam, āv gindi-akhaemém nqægo, “Qo nandev sa toqo-nqonqotav, yaq qo Siza-gé zifú mbá, ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape. Zapa ndøgo, ezoqa av nde:manqate nqægo, no kawā, ndego Siza-gé qaqa ezoqám.”

¹³ Yaq Pailøt tiqa manqat ge-ewag, ndego Yesu bavokhó genø-itú, yaq Pailøt manqa ovøyam qonam nonqo-te vøqom. Ta manqei ndøgo, Nandi Manqei mbo-akhayám. Iblu manqat-te, taqa iz Gabatá.

¹⁴ Ta khøuwa-te ndøgo, Pasova gigiap khakheinam khøuwá. Yaq ndakin, ande āv khøuwa muín ndægó. Yaq Pailøt Zu ezoqam gezø-ein, “Ngé! Zoge kawa ezoqam ngének.”

¹⁵ Geté ndigu gindu-akhaemem, “Yà belae. Yà belae. Tae mutui-té qanø-tøkeó.”

Yaq Pailøt gezøbevap, “Gê, no zoge kawa ezoqam, unimanqatín tae mutui-té qatø-tøkeō?”

Geté ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda gindu-qavøinam, “Ni kawa ezoqam kopo mba nigú. Sizá. Ezoqa nøme mbaín.”

¹⁶ Taqa zita-te, Pailøt Yesu nakhag ezoqam-qá zenda-té genøvé, tae mutui-te bemø-tøkewem.

Yesu tae mutui-te gitøkewem

(Met 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

Yaq nakhag ezoqam, Yesu gèndafém.

¹⁷ Yesu tae mutui, ekezan mo-eqatát, gemat. Taon ge-ivav, yaq ta manqei ndøgo temøfakhán, kawa-pakha manqei ndimbo-akhayam. (Iblu manqat-te, ta manqei-qa iz, Golgotá.) ¹⁸ Yaq ndøgo, Yesu tae mutui-té ginø-tøkewém. Até ezoqa menas nømé-a, vøtøkebam. Nøme yáq ginø-tøkewém, neka nøme yaq vøtøkewem. Yesu livin-mbá gunu-tøkewám.

¹⁹ Pailøt manqat ndøpeawám. Yaq tae mutui-té ginø-tøkeém, Yesu-qa kawa gameva. Av qane-peaupám nqægo, “Ngenek Yesú. Nazalet vemlav-ák. Zu ezoqam-gé kawá.”

²⁰ Manqat ndøgo, Iblu manqat-té neka Latin manqat-té neka Glik manqat-té qanø-peaupám. Zu ezoqa kopoáv, nqanek manqat gigeve:mam. Zapa ndøgo, Yesu ma ge:tøkewam, qambaqapé mbá, taon-te. ²¹ Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, nqanek manqat gigeveømem, yaq Pailøt āv gimbo-einím nqægo, “Qo manqat soqain soqo-peawám, qoqo-peawam, av nqægo, ‘Zu ezoqam-gē kawā.’ Qo āv qoté-peawám nqægo, ‘Ngenek ekezan ndø-eín, av nqægo, no Zu ezoqam-gē kawā.’”

²² Geté Pailøt gezø-qavøiu, “Manqat ndøgo, qæpeawam, até bepeawáp.”

²³ Ndigu nakhag ezoqam, Yesu tae mutui-te gumu-tøkewem, yaq teqa ndabua gèmvømemém. Møvøyap foá. Yaq ndigu nakhag ezoqa foa, ezoqa kopokopo, møvøyap kopokopo ndø-upøgimát. Geté ndabua nøme ndøgo, gindapem, viní. Ta ndabua ndøgo, gevewat kopó. Sekeqapé. Potoføpøteáv.

²⁴ Yaq nakhag ezoqam yaqyaq-a gibond, “Nqanek ndabua sekeqape, bizikeqagimém. Geté zí-otám. Nandi-qasis zinqagevemát. Yaq zíqeivím, ande gekha ezoqam me ndøndāp, nqanek ndabua.” Nqanek matev tønefakhán ndøgo, manqat ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat-te ndøpeawap, tåbete-unimanqatín, av qæ-ein nqægo, “Noqa ndabua nøme gè-etømem neka ndabua sekeqape vøe-otømem.” Yaq nginik nakhag ezoqam, āv tinigoném.

²⁵ Yesu-qa tae mutui avønin-te ndøgo, tegu evo møndøyám. Até tugú namba qawán-a, neka Meli nømu, ndugu Klopas-gu zas, neka Meli nømu, Magdala vemlav-ak, vøwanam.

²⁶ Yesu evo gu-omet, tege paev ezoqam namba guiyam, te-te kuku qambo-goam, yaq ndego evo āv gumbøe-eín nqægo, “Evo, nandev ndakin qogé yó.”

²⁷ Yaq ndego paev ezoqam, āv gembøe-eín nqægo, “Nanduv ndakin qogú qavó.” Ta khøuwa-te ndøgo, ndego paev ezoqam, ndugu ekeza khoev-té genøkható.

*Yesu ge:nanim**(Met 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)*

²⁸ Yesu mōndæ-otév, matev ate ndægo mōndømukhóu, Mbumbukiam ma gende-khofotav, manqei-qape-te. Yaq ndego āv gene-eín nqægo, “No ibøkha naq nōpáp.” Nqanek manqat tene-eín ndógo, Mbumbukiam-qa Manqat tãbete-unimanqatín, taqa yaq-te manqat qa-ein.

²⁹ Avōnin-te ndógo, waen khaqain-qape mōndø-wuøyám. Yaq nakhag ezoqam, ndabua ndōndapém. Yaq waen-té gunu-qoqoném, Isop tae-te sasa ndøløvōnemem, Yesu-qa tou-te vōmbō-qantøvem.

³⁰ Yesu elavøqase ge-iz, yaq āv gene-eín nqægo, “Ndakin mütumukhóu.” Yaq kawa sègevoá, vōnanim.

Yesu totokha-te gikeqatøvem

³¹ Ta khøuwa-te ndógo, Sabat gigiap khakheinam khøuwá. Yaq Zu megetapak poeveáv, ndigu ezoqam, tae mutui-te gitøkebupam, sekemba titøkebupat. Geté nakhamas-té giabenø-pakhaéz. Zapa ndógo, nōme tōndopave, Sabat khøuwa kandambaqapé. Yaq ndigu Pailøt āv gimbøe-einím nqægo, “Nginik ezoqam, tae mutui-te ngitøkebab, nakhag ezoqam bov bezømøkuí. Yaq ndigu nakhamas-té giabenø-pakhaéz, tae mutui-te é-bē-upøgim.”

³² Yaq nakhag ezoqam tizáv ndógo, ndigu ezoqa menas, Yesu namba gi:tøkebupam, bov vōmøzø-møkui. Bugukhokhof ndégo, yaq getøkewam, tĩmbo-møkuimém, yaq ndego nōme, getøkewam, vōmbō-møkuimem.

³³ Geté Yesu-te ginduzav, tikeogém ndógo, ndego é-mōndønaním. Yaq ndigu teqa bov møkuiptøteáv.

³⁴ Geté nakhag ezoqa nōme, até gendego, Yesu-qa totokha-te, sumbianq vøe-keqatav. Yaq kouk neka ibøkha tōndo-qouvøém ndógo.

³⁵ Ndego ezoqam, nqanek matev bøi ge:qeiv, emanqat ndøvotót. Emanqat ndógo, gevotot, unimanqatín. Ndego mōndæ-otév, ndego unimanqatin manqat mba ndømanqaté. Yaq ndego tene-eín ndógo, zo tōne-unimanqatiním.

³⁶ Nqanek matev tōnefakhán ndógo, Mbumbukiam-qa Manqat tãbete-unimanqatín, av qæ-ein nqægo, “Bazag kopo gembónqoeák.”

³⁷ Neka manqat nōme āv qane-eín nqægo, “Ezoqa te-te ndégo tinø-kewagát, gikeqatøvem.”

*Yesu manqei-pakha-te gi-oeinam**(Met 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)*

³⁸ Taqa zita-te, ezoqa kopo Pailøt-té genøwáv, Yesu-qa kha-qa yaq-te vōmømbō-viam. Teqa iz Zoséf. Alimatea vemlav-ák. Ndego Yesu-gé paev ezoqá nōmé. Geté khonoam-té genømbo-pavám. Zapa ndógo, ndego Zu megetapak-qá møe ndøgoám. Yaq Pailøt sègemboták. Yaq Zosef tenøwáv ndógo, Yesu-qa kha tae mutui-te vōmōndō-ndap.

³⁹ Até Nikodemús-a, ndego lova kopo, Yesu-te gemat, vōndōwav. Ndego tae etet sisip mbomømboma ndø-upatavún. Tae etet menas tøkúát, mel neka aloe. Tae etet kandambá. Ande āv 30 kilogrém ndægo.

⁴⁰ Ndigu ezoqa menas, Yesu-qa kha gēndapém, tae etet sisip mbomømboma namba, ndabua papaqa vøe-gutøvem, av Zu ezoqam-qa matev qazømbe-goam, ezoqa manqei-pakha-te gi-oeinamin.

⁴¹ Ta manqei-te ndógo, ma Yesu gi:laem, khae mōndøgoám. Yaq ta khae-te ndógo, manqei-pakha mōndø-ozám. Ndakinák. Ta manqei-pakha ndógo, nandi giløotøzem, bugukhokhof løvøte ezoqa utøveáv.

19:28 19:28 Psa 22:15 19:29 19:29 Psa 69:21 19:31 19:31 Deut 21:22-23 19:35 19:35 Zion 21:24

19:36 19:36 Psa 34:20; Exo 12:46; Num 9:12 19:37 19:37 Zech 12:10; Veve 1:7 19:39 19:39 Zion

⁴²Yaq ndigu Yesu-qa kha timø-utøvé m ndógo. Zapa ndógo, ta khøuwa ndógo, Zu ezoqam-qá Sabat gigiap khakheinam khøuwá. Yaq khøuwa nøme tøndopave, Sabat khøuwá, neka ta manqei-pakha ndógo, avønín qagoám.

20

Manqei-pakha-te, ezoqam mbain (Met 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)

¹Yaq Sabat khøuwa qame-navøem, Sande qanaqanus qæ nqøovat, até gupøistám, Meli Magdala vemiav-ak, manqei pakha-té gunøwáv. Yaq tuqeiv ndógo, nandi-qape mboqog-te go:tokavam, mbaín. Viní gizavám.

²Yaq matev guqeiv ndógo, gètéit, Saemon Pita neka ndego paev ezoqa nøme, te-te Yesu kuku qambogoam, vømøzø-ein. Av guzømbe-eín nqægo, “Evezøza, manqei-pakha-te gu:goam, ezoqa møndøndafém. Neka ni nøtenateáv, ndego gekham-té gimøveem.”

³Yaq Pita neka ndego paev ezoqa nøme, até gindigonem, manqei-pakha-te vøzav.

⁴Ndigu ezoqa menas, sùgumu-bøitát. Geté ndego paev ezoqa nøme, nakhamas-té genøteít, Pita vølvøvu, manqei-pakha-te ndógo, é-vømøfakhan.

⁵Yaq nandi nqa mokho-te gemø-fakhanam, ndabua mba ndøqeiv, Yesu ge:gutavam. Geté ndego oneáv, mokho-te ndøugu.

⁶Yaq Saemon Pita gefakhan, ndego ndaføyamba ndø-ón, manqei ozu mokho-te ndøugu, ndabua ndógo, Yesu ge:gutavam, vøqeiv, qa-awam.

⁷Até ndabua nømé-a, Yesu-qa kawa-te qaløvøtupam, vøqeiv. Ndógo viní qaveám. Putøgiap ndøveám.

⁸Yaq até ndegó-a, ndego paev ezoqa nøme, bugukhokhof go:fakhan, manqei ozu-te vø-on. Yaq matev geqeiv, ndego gè-unimanqatín, av nqægo, Yesu møndø-khandí:v.

⁹Mbumbukiam-qa Manqat møndø-eín, av nqægo, ndego løvøte-te ndøkhandí:v. Geté ndigu bugukhokhof mokho ndapeáv, taqa yaq-te.

¹⁰Yaq ndigu paev ezoqam, khoev-té ginøqaváz.

Yesu Meli Magdala vemiav-ak gembo-fakhan (Met 28:9-10; Mak 16:9-11)

¹¹Meli, ndugu Magdala vemiav-ak, manqei ozu bavokho até go:goám. Gè-eivát. Gui-eivam, yaq manqei ozu mokho-té gunø-fakhanám.

¹²Yaq ndugu, ma bugukhokhof Yesu-qa kha qæveam, enzol ezoqa menas ndøzømét. Ndabua papaqa-mba ndø-uzupám. Nøme ndego, kawa-té geqotám, neka nøme ndego, mbage-te vøqotam.

¹³Yaq ndigu Meli āv gimbøe-bevøpém nqægo, “Ngólam. Qo gekham-qā qó-eivit?”

Yaq ndugu guzø-qavøiu, “Noge Evezøza-qa khatae, gèndapém. Yaq no nøtenøtenák, gekham-té gimøveem.”

¹⁴Yaq ndugu nqanek manqat gumu-ein, guqambun, Yesu mba mo:-omét, geyam. Geté ndugu matavapøteáv, av nqægo, ndego Yesū.

¹⁵Yaq Yesu gumbobevap, “Ngólam. Qo gekham-qā qó-eivit? Qo gekha ezoqam-qā qóvawet?”

Ndugu até vøe-ein, ndego khae keoge ezoqám. Yaq gumbo-ein, “Khanánqa, av qo khatae toqotendap-a, kopømbâ toqonø-ein, av nqægo, qo gekham-té qonøve? Yaq no nømøndó-ndáp.”

¹⁶Yaq Yesu gendo-ein, “Meli!”

Yaq guqambun, uni v̄e-omet, ndugu ekeza Iblu manqat-te āv guni-eín nqægo, “Labúni!” Taqa manqa mokho, “N̄mendim ezoqám.”

¹⁷ Yaq Yesu gembo-ein, “No kha naqanøká n̄khanáz. Zapa ndógo, no Tat-te qavigiáv. Zuá. Geté nogi n̄fuap-té qanøqáv, manqat av nqægo v̄z̄ð-ein: No te-te ndégo t̄t̄ð-vesezét, ndego noge Tat neka zoge Tat, ndego noge Mbumbukiam neka zoge Mbumbukiam.”

¹⁸ Yaq Meli, ndugu Magdala vemlav-ak, paev ezoqam-té gun̄wáv, v̄z̄ð-ein, “No Evezøza no-omét.” Yaq ndugu manqat n̄me v̄z̄ð-ein, av ndego manqat gumbøe-ein.

*Yesu ekeza paev ezoqam gezøfakhan
(Met 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)*

¹⁹ Ta kh̄uwa-te ndógo, Sande khagús, paev ezoqa ate gi:goam, khoev mokho-té gunu:goám. Mboqog ate gi:goam ḡetok̄vemém. Zapa ndógo, ndigu Zu megetapak-qá m̄e ndógoám. Yaq Yesu segezø-fakhán ndógo, ti mokho-te v̄ð-itan, gezø-ein, “Sambí, zo-te.”

²⁰ Yesu nqanek manqat gumu-ein, yaq ndego teqa zenda neka totokha me:zómás. Yaq ndigu paev ezoqam, khanakhanakh kandambá gindapem, Evezøza gi-ometam.

²¹ Yaq Yesu nango āv gezømbe-eín nqægo, “Sambí, zo-te. Av no Tat gendekhofotan, yaq no zo āv t̄t̄é-khofosám.”

²² Yesu nqanek manqat guzumbu-ein, yaq até gendego, qozøqozaq zøkhambá, gezø-ein, “Nqova Mbomambaqape v̄ndafém.

²³ Zo ezoqa tiqa manqa-zapazapa sa t̄z̄ømbo-navøemat, ndigu segezø-navøemát. Geté zo tiqa manqa-zapazapa navøepøteav t̄goat, tiqa manqa-zapazapa, até gezøgoát.”

Tomas manqa geqavotam, Yesu-qa yaq-te

²⁴ Ta kh̄uwa-te ndógo, Yesu ekeza paev ezoqam-te gefakhan, yaq Tomas, iz n̄me qaqangeap gimbo-akhaemam, ndigu paev ezoqa tuelv, kopo n̄me ndego gegoam, gè-ewawám.

²⁵ Yaq ndigu paev ezoqa n̄me, Tomas gimbo-einim, “Ni Evezøza ni-ometám.”

Geté Tomas gezø-qavøiu, “No teqa zenda-te, ikuk nqa-nqa qeiviav t̄goat, neka nogi kokosov ta nqa-nqa-te watøzateav v̄goat, neka noqa zenda teqa totokha-te wazeav v̄goat, ma sumbianq gigenab, yaq no n̄z̄ø-unimanqatinák.”

²⁶ Pula kopo-qa zita-te, paev ezoqa ate gi:goam, nqawá gin̄m̄váb, ta khoev mokho-te ndøugu. Até Tomás-a, v̄ugoam. Mboqog ate gi:goam ḡetok̄vupám. Geté Yesu s̄gefakhán, ti mokho-te v̄ð-itan. Gezø-ein, “Sambí, zo-te.”

²⁷ Yaq Yesu Tomas āv gembøe-eín nqægo, “Qogi kokosov nqánek qonózáv, neka noqa zenda voqóqeiv. Yaq qot̄ndé-visi, qoqa zenda noqa totokha-te qot̄wáz. Yaq qo qavotam matev s̄ge-iváv. Geté v̄ð-unimanqatin.”

²⁸ Yaq Tomas manqat sa nqánek ge-eín, “Noge Evezøza neka noge Mbumbukiam.”

²⁹ Yaq Yesu gembo-ein, “Qo toqote-unimanqatin ndógo, no qoten̄mend. Geté gekha ezoqám ndigu, no ndi-unimanqatinat, oskiá ndógo, no n̄mendev tigoat, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.”

Zion nqanek emanqat gekha zapā gené-peawam

³⁰ Yesu ekeza paev ezoqam-qa bugug-te, umingiap matev nøme kopoáv gematønumam. Geté ta matev-qa yaq-te, manqat peawapøteáv, nqanek mbuk-te.

³¹ Geté manqat ndøgo, nqanek mbuk-te nqapeawap, tønne-peawáp ndøgo, zo tønne-unimanqatiním, av nqægo, Yesu ndego Mesayá neka ndego Mbumbukiam-gé Yó. Yaq zo nqanek manqat tozo-unimanqatinim, zo te mokho-te khandi zóténdapém.

21

Yesu ekeza paev ezoqa seven gezøfakhan, yaq ndigu zonga kopoav-qape gizømbe-ndap

¹ Taqa zita-te, Yesu ekeza paev ezoqam nangó genøzø-fakhán. Taibelias kewan-té. Matev āv qanefakhán nqægo:

² Saemon Pita neka Tomas, iz nøme gimbo-akhaemam Qaqangeap, neka Natanael, ndego Keina vemiaav-ak, Gelili plovins-te ndøgo, neka ndigu Zebedi-gi nakhei menas neka Yesu-gi paev ezoqa menas nøme, namba me:goám.

³ Yaq Saemon Pita, ezoqa nøme gezø-ein, “No zonga nømó-khakhasám.” Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Qanimáv. Ni namba zí:tiním.” Yaq ti-ová ndøgo, khagua-te vømøketab. Geté ta lova ndøgo, voe amba me:qeivupát. Zonga mbain.

⁴ Yaq khøuwa gefakhatavun, Yesu ndøgeg-té geyám. Geté ndigu paev ezoqam matavapøteáv, av nqægo, ngenek Yesū.

⁵ Yaq Yesu gezø-ein, “Nófuap. Zonga møndøzømbé-ndap?”

Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Mbaín. Ndapeáv.”

⁶ Yaq ndego āv gezømbe-eín nqægo, “Voe nandav, nakeamo zenda-té qanøogím, ma khagua nandøzømbe-bøyat. Yaq zo zonga ndøzømbendáp.”

Yaq ndigu āv tini-matønømém, av gezømbe-ein ndægo. Geté ndigu voe nango amba me:itiím. Zapa ndøgo, zonga khápumu-khouwéz.

⁷ Yaq ndego paev ezoqa nøme, Yesu kuku qambogoam te-te, Pita gembo-ein, “Evezøzá, ngenek.”

Yaq Pita ge-ewag, av nqægo, Evezøza ndøgō, ndego ndabua sekeqape ndølvøén. Zapa ndøgo, ndego ta ndabua sekeqape ndøgo, gò:khofá, ta lova ndøgo, zonga-qa givawat. Yaq ndego ibøkha-té genøbáf, vøtanqa, manqei-te vømøqa.

⁸ Geté paev ezoqa nøme, khagua-us gibøetam, ùnime:-tokhotøvém, manqei-te. Voe zonga-us, sège-livavát. Ndigu qambaqapé mbá, gibøetam. Manqei avønín. Ande āv 100 kifigiáp ndægó.

⁹ Yaq giqa ndøgo, gøinam mba mo:qeivím, taq-te zonga vø:qoqoutøvupat neka flawa vø-abam.

¹⁰ Yaq Yesu gezø-ein, “Zonga nøme vøndo-upøzonám, nandiv ndakin gizømbe-ndap.”

¹¹ Yaq Saemon Pita, khagua-te, nangó genøketáo, voe manqei-te vø-iti. Zonga kandakanda kopoáv gizømbe-ndap. Ate gi:goam 153. Geté voe ke-qavøepøteáv.

¹² Yaq Yesu gezø-ein, “Vøndoazáv. Lou zológ.” Ezoqa kopo bevøpøteáv, av nqægo, “Qo gekha ezoqám?” Zapa ndøgo, ndigu møe ndøgoném, neka ndigu é-møndæzøté, ngenek Evezøzá.

¹³ Yaq Yesu gøinam-té gendowáv, flawa neka zonga vøndō-upøzo, sasa zø-etoam.

¹⁴ Ndakin gèmbó-misiká, Yesu ekeza paev ezoqam-te gefakhanam, Mbumbukiam ndego løvøte-te gendo-khandi:v, taqa zita-te.

Yesu Pita manqa gembo-løvua

¹⁵ Yaq ndigu lou loge qamezømbe-navøem, Yesu Saemon Pita āv gembøe-eín nqægo, “Sáemon, Zion-ge yo, qo kuku taqágo, no-te? Neka qoqa kuku matev no-te møndømø-løvua, nginik ezoqa nøme-qa kuku matev no-te?”

Yaq Pita gendo-qavøiu, “Evézøza. Qo mòqote-qatéq, no poev nqanøgó qo-te.”

Yaq Yesu gembo-ein, “Nogi sip nakheis, gè:zøkefé.”

¹⁶ Yaq Yesu nangó genømbo-eín, “Sáemon, Zion-ge yo, qo kuku taqágo, no-te?”

Yaq Pita gendo-qavøiu, “Evézøza. Qo mòqote-qatéq, no poev nqanøgó qo-te.”

Yaq Yesu gembo-ein, “Nogi sip, gèzø-keogé.”

¹⁷ Yaq Yesu nangó genømbo-beváp. Ndakin gèmbó-misiká, gembo-ein, “Sáemon, Zion-ge yo, qo poev taqágo, no-te?”

Yaq Pita mbøni mbová. Zapa ndøgo, Yesu gèmbó-misiká, gembo-bevupam, av nqægo, “Qo no-te poev taqágo?”

Yaq Pita gendo-ein, “Evézøza, qo matev ate ndægo mòqote-qatéq. Neka qo mòqote-qatéq, no poev nqanøgó qo-te.”

Yaq Yesu gembo-ein, “Nogi sip gè:zøkefé.”

¹⁸ No unimanqatín nqataqa-manqate. Qo ezoqam ndakinak qoqotegoam, qo ndabua segim nonqo qakeza qoløvønøvemám, sasa qoqavín, ma taqambe-pøøvet. Geté toqo-lawaqape-eq, qo pingim qó-eqagím. Yaq ezoqa vini qáløváz. Yaq ndøgo tenø-itúq, qo ma okho poeveav ndoqotego.”

¹⁹ Yesu nqanek manqat ge-ein, tene-omát ndøgo, Pita ande āv kenénaním neka ta mokho-te ndøgo, ndego Mbumbukiam-qa iz ande āv kembøé-eqā.

Taqa zita-te, Yesu Pita āv gembøe-eín nqægo, “No qonøndó-páev.”

Paev ezoqam-qa yaq-te, te-te ndego Yesu kuku qambogoam

²⁰ Pita gendoqambun, yaq ndego paev ezoqa nøme ndø-omét. Ngenek gèzøpavám. Ezoqa ndégo, te-te ndego, Yesu kuku qambogoam, neka ndego Pasova lou loge-te, Yesu-qa savim-te go:vintavam, neka vømbøbevap, av nqægo, “Evézøza, gekha ezoqám ndego, qo sa teqaqambun?”

²¹ Pita ndego ezoqam ge-omet, yaq ndego Yesu āv gembøebéváp nqægo, “Evézøza, gemá ngenek? Av kenénaním?”

²² Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No tønø-pøøvat, ndego até teyaget, atema no vøtøndóqavān, yaq gè, ndøgo gekhā ndøgo, qo-te? Nqanek qoqá matév mbá. Qo soqonøndó-páev.”

²³ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ta zapaya ndøgo, Klisten ezoqa bawan mokho-te, manqat āv qane-panqavøém nqægo: Ndego paev ezoqam gènanimák. Geté Yesu manqat einiáv av nqægo, ndego gènanimāk. Ndego sa nqánek ge-ein, “No tønø-pøøvat, ndego até teyaget, atema no vøtøndóqavān, gè, ndøgo gekhā ndøgo, qo-te?”

Vaev manqat, nqanek emanqat-qa yaq-te

²⁴ Ndego paev ezoqam, teqa yaq-te Yesu nqanek manqat ge-ein, ezoqam ndégo, nqanek emanqat ate nqægo gevotot neka vøpeawam. Ni møtinøtén, manqat ndøgo, ndego ge-ein, unimanqatín.

²⁵ Yesu matev nɔme kopoáv gematɔnumam. Ta matev vinivinimba ate ndægo, amba tɔpeawapɪn, éisa, no nqæmatavap, manqei-qape-te, mbuk ate ndægo, ambá gélvuzuák.

Keliso-gi U-anim-qa Emanqat

Megeat Manqat-qase

Nqanek emanqat, Luk ndøpeawám. Ezoqa kopo ndégo, ibugukhokhof Luk mbuk Yesu-qa yaq-te, gepeawam. Ngenek Luk, mulømula etoam ezoqám. Ndego nqanek Keliso-gi u-anim-qa emanqat, Tiofilus-té genø-peawám. Geté ndego ezoqa ewaqape nonqo ndøpeawám, manqei-manqei ate nqægo.

Nqanek emanqat-te, Luk Keliso-gi u-anim-qa yaq-té genevototát, neka tiqa matev ate qægoam, gimatønumam. Nqova Mbomambaqape, Yesu-gi paev ezoqam, bazaføgakh zø-etoám, neka até ndigú-a, vøzø-etoam, ezoqa ewaqape, gi-unimanqatintam neka vømbøpavam. Yesu-gi paev ezoqam, ezoqa teqa manqat, bugukhokhof Zelusalem taon-té gini-zømesimám. Yaq ndigu ezoqam, tiqa manqat gi-unimanqatintam, ndigu taon neka vemivemiav nøme-té ginø-okhoám, neka Manqat Mbomambaqape, Yesu-qa yaq-te, Zu ezoqa nøme vøzø-vototupam. Yaq ezoqa nøme, manqei-manqei nøme-té ginø-okhoám, neka nqanek Manqat Mbomambaqape, Zu ezoqam neká bawan vini-ak, vøe-zømesimam. Yaq nqanek manqei vinivinimba-te, ezoqa nøme, Yesu ekeza khandi etoam nonqo ndøndafém, yaq Klisten bawan matev vøngazem.

Nqanek emanqat mokho-te, sapta 1 atema 12, Pita-za-qa yaq-té qane-manqaté. Neka sapta 13 atema 28, ndógo tønemanqaté, matev vinivinimba, Pol-za gimatoam. Manqei nøme-te, Pol ge-okhoam, Luk møndøgoám, te namba. Yaq ta emanqat mokho-te nqanek, Luk āv gene-peawám nqægo: “Ni nimatønumám.” Ta emanqat nqané: Kel 16:10-17, 20:5-21:18 neka 27:1-28:16. Emanqat nøme-te, ndøgo ekezan goneav qagoam, ndego āv gene-peawám nqægo: “Ndígu timatønumám.”

Yesu manqa mbusa geve, Nqova Mbomambaqape tendo-khofotav

¹ Tiofilus. Khaiya mbomá, qo-te!

Ta mbuk ndøgo, no bugukhokhof qæpeawam, no tøtø-peawám ndógo, matev ate ndægo, Yesu gematønumam neka ezoqa vøe-zømesimam, ndego teqa sasae ande ge:ngaz,

² atema ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam yan-te vøkhato. Bugukhokhof, ndego Nqova Mbomambaqape mokho-te, tegi u-anim, manqa é-møndøzø-løvuá, ndigu bugukhokhof gevevesam.

³ Yesu tae mutui-te gitøkewem, genanim, nango gendo-khandi:v, yaq ndego khøuwa foti mokho-te, gèfakhanumám ti-te, neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te vøe-zømesimam. Ndego khøuwa kopoáv, āv gene-zømesimám nqægo: Ndego unimanqatin ndøkhandí:v.

⁴ Khøuwa nøme, Yesu ti namba ge:goam, ndego āv gezømbe-eín nqægo, “Zelusalem taon naqanøká ndø-ivøvé. Geté manqa mbusa ndøgo, av noge Tat ge:ve, tozombøé-kewagát ndógo, no qazømbe-manqatam.

⁵ Zion, ndego ezoqa ibøkha iz, ibøkha-té genøzø-etoumám. Geté zo avønín, ibøkha iz, Nqova Mbomambaqapé qazøté-ndapém.”

⁶ Khøuwa nøme, Yesu-gi u-anim, te namba gi:møvab, ndigu āv gimbøe-bevøpém nqægo, “Evézøza. Eisa, qo ni Izlael ezoqam, ndakin megeat matev nqawa poqonimbí-etoám, penømakhaya, yaq ni nikeza ezoqam nimbø-kawaevtāt?”

⁷ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Matev āv taoká, av ndægo, zo zøtēzøtēz, ta khøuwa

neka viav, Tat ekeza poev-te gezav.

⁸ Geté Nqova Mbomambaqape zo-te tendovis, zo bazaføgakh zóndapém. Yaq zo nogi bøi vizu ezoqam zógoát, neka noqá u zóløozumát, nqanek Zelusalem taon-te, neka Zudia plovins-te ate ndægo, neka Samalia manqei-te, atema manqei-qape-qa vaev-te.”

Yesu yan-te geqavig

(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)

⁹ Yesu manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq Mbumbukiam yan-té genø-eqeiú. Ndigu até ge-ometát, ge-eqanat, atema khaiya ozoz vømē-otan.

¹⁰ Tiqa bøi é-møndømø-føgøføgakhám, yan-te. Yaq nqáe! Tiqa avønin-te, ezoqa menas sègefakház. Ndabua papaqa ndø-uzupám.

¹¹ Yaq ndigu āv gizømbe-eín nqægo, “Gélili plovins-ak. Zo gekhá zówanet, yan ndozo-waomit? Ngenek Yesu, Mbumbukiam zo mokho-te gendaf, yaq yan-te vøqavig, ndego nqawa āv tendéqaván, av zo ndakin qazøte-ometam, yan-te geqavigat.”

Matias Zudas-qa iziz gendap

(Met 27:3-10)

¹² Yaq Yesu-gi u-anim, ta manqei poyat ndøgo, Oliv manqei poyat gimbo-akhaemam, gè-ivøvém, Zelusalem taon-te vøvesez. Yaq ta manqei pøyat-a, yaq Zelusalem, taqa atap khapémhá. Ande āv 1 kilomítá ndægó.

¹³ Zelusalem taon-te gimøfakhaz, yaq khoev ova kouwat-té ginøzáv, ma gipindumam. Ezoqam ngínik: Pita neka Zion neka Zems neka Endlu neka Filip neka Tomas neka Batolomeu neka Metiu, neka Zems nøme, ndego Alfius-ge yo, neka Saemon, ndego Zelot ezoqam, neka Zudas, ndego Zems-ge yo.

¹⁴ Nginik møndø-møvøbumám, vøguligulimam. Até sakhéis-a, vøgoam. Neka até Meli-a, Yesu-gu evo, neka tegi emekheis, vøgoam.

¹⁵ Khøuwa nøme, ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, nqawa gimøvab, ezoqam ande av 120 ate gi:goam, yaq Pita tenø-itán ndógo, vøzø-ein,

¹⁶ “Nøfuap. Mbumbukiam-qa Manqat-te, Nqova Mbomambaqape Deivid mokho-te, Zudas-qa yaq-te, manqat é-møndo:-eín, ndego ndigu ezoqam gezø-ovøemavun, ndigu Yesu gimøvøinam. Yaq nqanek manqat bè-unimanqatín, matev vøfakhan.

¹⁷ Ni Yesu-gi u-anim, nøme ndégo tegoám, neka sasae kopømba vøtigoam, ni namba.”

¹⁸ (Moni ndigu, Zudas gendapaz, matev soqaqape ge:matanam, khae me:wíim. Yaq ta manqei-te ndøgo, ndego sègebøiáv. Pakhapakhá. Teqa kha sège-keqavøemát, neka teqa emu vøndø-qouvøem.

¹⁹ Ezoqa ewaqape, Zelusalem taon-te giyagam, manqat sùgumu-ewagát, taqa yaq-te. Yaq ta khae manqei ndøgo, ekeza manqat-te, Akeldama mbo-akhaemám. Taqa manqa mokho nqáneq, “Khae Manqei Kouk-ús.”)

²⁰ Yaq Pita nøme gezø-ein, “Sams mbuk mokho-te, āv qane-peawáp nqægo, ‘Teqa khoev unimé:-khakhambá. Ndøgo ezoqa gó:yageák.’ Neka nøme ndøpeawap, nqáneq, ‘Teqa sasae, ezoqá nøme bendáp.’

²¹ Yaq nakémbá, ni ezoqa kopo bizimbo-vawém, ndego ni namba qazi:goam, ta khøuwa ate qæpavpavemam, nigí Evezøza Yesu, ni namba ge-økhoam,

²² sasae ande qandengaz, Zion ezoqa ibøkha iziz gezø-etoumam, atema ta khøuwa-te ndøgo, Yesu ni genøuvan, Mbumbukiam yan-te gendaf. Yaq ngenek ezoqam, nqanek sasae até begót, ni namba, neka u bëløozumit, av bøi ge:qeiv, av nqægo, Yesu løvøte-tē gendo-khandi:v.”

²³ Pita nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu ezoqa menas ndø-upøzó. Nøme ndego, Zoséf. Iz menas nøme møndømbo-goám, Basabas neka Ziastes. Neka nøme ndego, Matiás.

²⁴ Yaq ndigu āv gini-guligulimém nqægo, “Evézøza. Qo ezoqa ewaqapeqa matavap mòqote-qatéq. Qotínømánd, nginik ezoqa menas, ākenégo, qo qoqo-veatav,

²⁵ ndego qoge u-anim tegoat, Zudas-qa iziz vøendāp. Zudas nqanek sasae, zitá genewuá. Yaq ndøgo tenøwáv, ma Mbumbukiam manqei gembøemendeo.”

²⁶ Yaq ndigu nandi-qasis ndønqagevemém, iz-ús. Yaq Matias-qá iz ndøfakhán. Yaq Keliso-gi u-anim ileven-te, ndégo tindafém.

2

Nqova Mbomambaqape gendovis

¹ Zu ezoqam-qa khøuwa kandambaqape-te ndøgo, Pentikos ndimboakhayam, ndigu ezoqam ate gi:goam, khoev kopo-té ginømváb.

² Yaq nqova mbaín, yan-te ndo:go, u ndowáv. Andé khamøe-qape me:fetavún. Yaq khoev ate qægoam, ma gi:qonavam, u ùnime:kház.

³ Yaq ndigu andé gøina wageap me me:qeivím. Sègendo-panqavøém, ezoqa ewaqape-qa kha-te, vøqonam. Andé ezoqa sas bugug me me:kewagám.

⁴ Yaq nginik ezoqam ate gi:goam, kha Nqova Mbomambaqapé qazømbe-tønøyám. Yaq bawan vinivinimba-qá manqát gini-manqatát, av Nqova Mbomambaqape, matev gezømbe-etoumat.

⁵ Ta khøuwa-te ndøgo, Zelusalem taon-te ndøgo, Zu bawan-ak kandambá giwambupam. Manqei-manqei ate ndægo, sugumu-pitát, ndigu ezoqam, Mbumbukiam gimbo-vizupam.

⁶ Yaq nginik ezoqam, nqanek u giyogem, tinduzáv ndøgo, matev vøqeivim. Ezoqa kandambá. Yaq ndigu nqova zøndáf. Zapa ndøgo, Yesu-gi paev ezoqam, manqat gimanqatat, ndigu tiqá bawan vinivinimba-qá manqát gini-manqatám.

⁷ Ndigu nqova ndafe kandambá, yaq gibevoepem, “Nqáe! Nginik manqa ngimanqate, nginik Gelili plovins-ak mbá.

⁸ Gê, áv khané:go, ni ate nqazi:gu nqazizø-yoge, nikeza manqat vinivinimba ngi:manqate?

⁹ Ni ezoqa vinivinimba, nøme Patia manqei-ák, nøme Midia manqei-ák, nøme Elam manqei-ák, neka nøme ndigu Mesopotemia-yák, neka nøme Zudia-yák, neka nøme Kapadosia-yák, nøme ndigu Pontus-ák neka nøme ndigu Esia-yák,

¹⁰ nøme Fligia-yák neka nøme Pamfilia-yák, nøme Izip manqei-ák neka nøme Libia-yák, ndøgo Sailini taon avønin-te. Até Lom ezoqám-a, vøndōzav.

¹¹ Ti mokho-te, nøme Zu bawan-ák neka nøme bawan vini ezoqám, ndigu ti-te ginøzaz, Mbumbukiam timbo-vizupat. Neka ni ezoqa nøme, Klit manqei bawa-yák, neka ezoqa nøme, Alebia manqei-ák. Geté ni ate nqazi:gu, nginik niqa manqat vinivinimba-té qazizø-ewagét. Mbumbukiam-qa matev kandakanda-qa yaq-té gini-manqatét.”

¹² Ndigu nqova ndafe kandambá neka gò:nakém, taqa yaq-te. Yaq āv ginibónd nqægo, “Gekha matêv nqanek?”

¹³ Geté ezoqa nøme gèvongezó, ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatinim, gi-einim, “Nginik ezoqam, gèndo-íz.”

Pita-qa manqat

¹⁴ Yaq Pita, ndigu u-anim ileven nøme namba, tenø-itán ndógo. Yaq sa manqa ndøyám. Yaq ezoqa ewaqape, gi-oteipam, āv gezømbe-eín nqægo, “Zo Zu ezoqam, nogi ezoqam, neka zo ezoqa nøme, nqanek Zelusalem taon-te nqazo-wambap, vøndoyogém, no mokho bazø-ovøyam.

¹⁵ Nginik ezoqam, ambá av nqægo, ge-íz, av zo ndøzøte-matavap. Ezoqa lovølova ndø-izumatún. Geté ndakin qanaqanus 9 oklok mbá.

¹⁶ Geté matev, ndakin qafakhan, ndógo, av Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Zoel ge:manqatam. Ndego ge-ein,

¹⁷ ‘Mbumbukiam āv gene-eín nqægo,

“Vaev khøuwa-te,

no ezoqa ewaqape,

noge Nqova nøzø-etoám.

Zogi nakhei angana neka zogi nakhei sakheis,

noqa manqat ndøvevezumát

Zogi ezoqa ndakinak,

umingiap ndøqeivát,

neka zogi laombøkik,

venanqei vøtamāt.

¹⁸ Ta khøuwa-te ndøgo,

no até sasae ezoqám-a, angana neka sakheis, ndigu no ti-unimanqatintat,

Nqova Mbomambaqape vøezø-etoám.

Yaq ndigu noqa manqat ndøvevezumát.

¹⁹ No umingiap matev nómatønumát,

khaiya ova nekā manqei-qape-te.

Kouk neka wageap neka ekuqape ndøfakhán.

²⁰ Khøuwa ndøbøivunév, neka løvøyak andé kouk mé:goát.

Nqanek matev ndøkhæ-fakhán.

Yaq Evezøza-qa Khøuwa Kandambaqape ndøfakhán, ndego teqa bazaføgakh neka waev te:zømas.

²¹ Ta khøuwa-te ndøgo,

gekha ezoqām ndego,

Evezøza-te tøkeam-qa te-akha,

ndego gékhandí:v.” ’ ’ ”

²² Pita nqanek Zoel-qa manqat qamømbøe-navøem, yaq ndego manqat nøme āv gezømbe-eín nqægo, “Izlael ezoqam! Manqat qåndoyogé nqanek, nogi ezoqam! No Yesu Nazalet-ak-qa yaq-té qazømbé-eín. Zo zøkeza møzøte-zøté, te mokho-te, Mbumbukiam zoqa avønin-te, umingiap matev neka matev kandakanda vinivinimba ndømatønumám. Mbumbukiam tene-matanám ndógo, zo tønèzøté, ndego Yesu ekezan ndokhofotáv.

²³ Ezoqa ndego zoqa zenda-te giveem, yaq zo ndego ezoqa soqøsoqa mokho-te, tae mutui-te sasa zotøkewem, vozølaem, ndøgo Mbumbukiam ekezan ndøpøoá. Ndego é-møndæ-otév, matev av nqægo ndøfakhán.

24 Geté Yesu lǝvǝte-qa bazafǝgakh mokho-te gu:goam, Mbumbukiam mǝndǝ-nqovotáv, vǝkhandi:v. Lǝvǝte, ngenek ezoqam amba me:geiú. Geté kopǝmba mbaín.

25 Yesu lǝvǝte-te tekhandi:v, taqa yaq-te, Deivid nupǝkhan mba, āv gene-eín nqǝgo,

‘No Evezǝza, noqa megemege-te, oskia no-ometám.

Ndego noqa avǝnin-té gegó.

Yaq no kha genǝ-wagimák.

26 Yaq nakémbá, noqa mbǝni mokho-te, no khanakhanákh neka no manqat khanakhanakh-us nomanqaté.

Até noqá khá-ya, Mbumbukiam-te mbá qanǝtawát.

27 Zapa ndǝgo, qo no ezoqa pakhaezatak-qa manqei-te qǝnǝuvanák.

Qo qoge Ezoqam Mbomambaqape, teqa kha, sa qó-ivavák, vǝlanqā.

28 Qo no nakhoa qotenǝmánd, no khandi ande āv khaténdāp.

Qo no namba qotégoát. Yaq no khanakhanakh nógoát.’ ”

29 Pita nqanek Deivid-qa manqat qamǝmbǝe-navǝem, yaq nǝme āv gezǝmbe-eín nqǝgo, “Nǝfuap. Nigi atanakha-zapa Deivid-qa yaq-te, no ndafǝyambá qazǝmbé-eín. Ndego mǝndǝnaním, neka vǝ-otǝvem. Até ndakin khǝuwa-té-a, teqa manqei ozu nqǝnek qagó.

30 Geté Deivid mǝndǝe-otév, tegi zi, ezoqa kopo, teqa iziz ndǝndáp neka kawa ezoqam vǝgoát. Mbumbukiam te-te manqa mbusa ndǝvé, taqa yaq-te. Deivid Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam ndǝgoám.

31 Yaq nakémbá, ndego é-mǝndǝqeív, Keliso tenanim, yaq Mbumbukiam gékhandi:v. Unimanqatín. Mbumbukiam ndego ezoqa pakhaezatak-qa manqei-te ivǝveáv, neka teqa kha, manqei ozu-te lanqǝeveáv.

32 Ngenek ezoqam, Mbumbukiam lǝvǝte-te gekhandi:v, Yesú. Ni ate nqati:gu, nikeza bói qatiqeiívím.

33 Mbumbukiam ndego ekezan-té genǝ-eqeíú, neka teqa nakeamo zenda-te vǝve. Yaq Eve Nqova Mbomambaqape mbo-etoám, av ibugukhokhof manqa mbusa ge:ve, yaq Yesu ndakin ni vǝni-etoam. Matev nqǝnek, zo nqazo-qeivi neka nqǝzǝyǝgē.

34 Ni mǝzi:nǝtén, Deivid mbá, yan-te geqavig. Geté ndego Mesaya me:manqatám, av ge-ein nqǝgo,

‘Evezǝza Mbumbukiam, noge Evezǝza, āv gembǝe-eín nqǝgo,

“Noqá nakeamo zenda-té qanǝqóm.

35 Até qǝqotát, atema no qogi qaqa ezoqam,

kopǝmba ande av zenda tokhotapak awam nonqo,

qoqa zenda tokhotapak mokho-te vǝtaqambú-āb.” ’

36 Yaq nakémbá, zo Izlael bawan-ak ate ndǝzǝte:go, zo vǝezǝtéz. Ngenek Yesu, zo tae mutui-te qazo-tǝkewem, Mbumbukiam āv gene-veatáv nqǝgo: Ndego Evezǝza neka Mesaya ndǝgoát.”

Ezoqam Mbumbukiam-te giqambuz neka ibǝkha iz vǝndapem

37 Yaq ndigu ezoqam, Pita-qa manqat giyogem, tiqa mbǝni, mǝndǝkhanáz. Yaq ndigu Pita neka Keliso-gi u-anim nǝme, āv gizǝmbe-beváp nqǝgo, “Nǝfuap. Ni ndakin gekhā nǝgonēm?”

38 Yaq Pita gezǝ-qavǝiu, “Zo é-mozozambúz, neka Yesu Keliso-qa iz-te, ibǝkha iziz vǝ-upǝgim. Yaq Mbumbukiam zoqa manqa-zapazapa, segembǝe-navǝém, yaq zo Nqova Mbomambaqape vozǝndafēm.

³⁹ Manqa mbusa ndøgo, Mbumbukiam taqa yaq-te geve, ndøgo zoqá neka zogi nakheis-qá neka até tiqá ndigú-a, ndigu qamba-qamba ndinduyageapet. Gekha ezoqām ndigu, ndego Evezøza, nigi Mbumbukiam, ndezø-akhayam, te-te tinduzav, nqanek manqa mbusa tiqa ndígu.”

⁴⁰ Pita manqat nøme kandambá gezø-manqatam. Manqat nøme, āv gezømbe-eín nqægo, “Mòzoqambúz. Soqain ndøgo, nginik manqa-zapazapa-us ezoqa namba tözøte-soqøez, ndakin ngiyage.”

⁴¹ Ezoqa ndigu, Pita-qa manqat gindapem, ndigu ibøkha iz ndøndapém. Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa kandambá, Klisten bawan-te gi-oz. Ate gi:goam, ande āv tri taosen ezoqám ndi:gú.

Klisten ezoqam, nqova kopo-te giyagam

⁴² Ndigu Klisten ezoqam, āv gini-matønumám nqægo: Keliso-gi u-anim-qá nømendim manqat ndø-ewagám, neka yaqyaq-a vøtøke:mam. Ndigu gèpindupám, lou vølogin neka Evezøza-qa lou loge matev vøgonemín neka vøguligulimemin.

⁴³ Mbumbukiam, Keliso-gi u-anim mokho-te, umingiap matev kopoáv gematønumat. Ezoqa ewaqape, nqova ndafe kandambá neka mø vøgonemín.

⁴⁴ Ndigu ezoqa ate gi:goam, Yesu gi-unimanqatinim, ndigu nqova kopo-te sùgumu-yagám. Neka tiqa gigiap ate qazømbe-goam, sège-etoumám, yaqyaq-a.

⁴⁵ Ekeza manqei neka gigiap vinivinimba gèwiám. Yaq moni ndigu, gi:qaqasumam, ndigu tizø-etoumám, lou-qa o gigiap-qa gi:potonumam.

⁴⁶ Khøuwa ate qæpavpavemam, ndigu Mbumbukiam-qá khoev-té ginø-pindupám. Yaq Klisten zifuap vinivinimba-qa khoev-te, ndigu lou ndølogám neka Evezøza-qa lou loge matev vømø-gonemín. Khanakhanakh-ús. Lou sège-etoumám, yaqyaq-a.

⁴⁷ Yaq tiqa matev ate qægoam, ndigu Mbumbukiam-qá iz me:eqatám. Ezoqa ewaqape, poev ndøveém, ti-te. Yaq khøuwa ate qæpavpavemam, Evezøza Klisten bawan-te, ezoqá nøme ndøyogimám, ndigu khandi gezø-etoamin.

3

Kagi ezoqam gikhakheinøvemem

¹ Khøuwa nøme, ande av khagus tri oklok ndægo, ta khøuwa iz-te ndøgo, Zu ezoqam giguligulimam, Pita neka Zion, Mbumbukiam-qá khoev-té ginø-apát.

² Ta khøuwa iz-te ndøgo, ezoqa kagi ezoqam ndø-eqeitavún. Ndego āv teneqán, kagi. Khøuwa ate qæpavpavemam, ndego mboqog tambav-té ginø-ivøvemín, ta mboqog ndigu, Qanimav-Qape gimbo-akhaemam. Yaq ndego ezoqa moni-qa zøviamín, ndigu Mbumbukiam-qa khoev-te gi-onimam.

³ Yaq ndego Pita neka Zion gezømet, gi-onat, ndego moni-qa zøviam.

⁴ Ndigu ezoqa menas, gèwaomém. Yaq Pita ndego āv gembøe-eín nqægo, “Ni-tē qotøndé-kewāg.”

⁵ Yaq ndego vøkewag. Ndego āv gene-matavupám nqægo: Moni nø-etøomém.

⁶ Geté Pita gembo-ein, “No moni mbaín. Geté no tøtaqá-etoám ndøgo, no nqanøgo. Yesu Keliso-qa iz-te, ndego Nazalet vemlav-ak, mòqo-itán neka okho vøngaz.”

⁷ Yaq Pita nakeamo zenda mbogeá, vø-eqei. Yaq nqova mbaín, teqa zenda tokhotapak sègembo-føgføgakhám neka gømig vømbo-føgføgakhæzam.

⁸ Yaq ndego sasanqá sege-itán, okho vōngaz. Yaq Mbumbukiam-qa khoev-te, namba me:-óz. Sège-okhoát neka vōvōvumat, neka Mbumbukiam-qa iz vō-eqatat.

⁹ Ezoqa ti-ometám ndógo, ge-okhoam neka Mbumbukiam-qa iz ge-eqatat.

¹⁰ Gimatøvemem, av nqægo, ezoqa ngēnek, mboqog tambav-te geqonumam, ta mboqog ndigu Qanimav-Qape gimbo-akhaemam, neka gigiap-qa vōvi:mam, yaq ndigu nqova ndafe kandambá, ta matev-qa yaq-te, ndógo qambo-fakhan.

Pita-qa manqat, Mbumbukiam-qa khoev mokho-te

¹¹ Ndego ezoqam, kagi gegoam, Pita neka Zion, ti-te gēmø-tøkenøvém. Yaq lou-qase-te gizav, ndógo Solomon-qa Lou-Qase gimbo-akhaemam, ezoqa ewaqape tinøbōin ndógo, ngenek ezoqam vō-ometam. Yaq ndigu nqova ndafe kandambá.

¹² Pita nginik ezoqa gezømet, yaq āv gezømbe-eín nqægo, “Zo Izlael-ak, nogi ezoqam. Gekha zapá, zo nqova qazøndaf, matev av nqægo qafakhan? Neka gekha zapá, ni-te ndozotøndo-keoge? Ge zó, ndozo-matavap, ni ngenek nikeza bazaføgakh-tē qeitø-khakheinøvemem, okho gengaz? Ø, ni ezoqam qaniqaním, Mbumbukiam-qa bōi-te, yaq nakêmbà, ndego ni ginitøke, ngenek ezoqam qeikhakheinøvemem? Av taoká!

¹³ Ta matev mokho-te, ndego Eibleem neka Aezek neka Zekop-ge Mbumbukiam, ndego nigi atanakha-zapazapa-za-ge Mbumbukiam, ndego tege sasae ezoqam Yesu, iz kandambaqape mbo-etoám. Ezoqam ngēnek, zo Lom ezoqam-qa zenda-te qazoveem, yaq ndigu vōlaem. Pailøt ambá segenqonqotavín. Geté zo Yesu zòsanqawém.

¹⁴ Zo ngenek Ezoqam Mbomambaqape neka Ndaføyamba-qape, zòsanqawém. Yaq zo Pailøt pepen ezoqam-qa zombo-viømém, sa tezø-nqonqotav.

¹⁵ Zo ngenek khandi zapa ezoqam, zòlaém. Geté Mbumbukiam møndø-khandí:v, løvøte-te. Ni nikeza bōi qatigeivím.

¹⁶ Ngenek ezoqam, zo nqazo-omete neka ndøzøtē-zøtēzāt, ngenek Yesu-qa bazaføgakh neka iz mokho-té, bazaføgakh gendap. Nqanek matev, unimanqatin matev-té qando-fakhán. Ni Yesu qei-unimanqatinim, yaq ndego ngenek ezoqam gèkhakhæv, av zo ndakin nqazøte-omete.

¹⁷ Nøfuap. No møtenøtén, matev ndógo, zo neka zogi megetapak, Yesu qazombo-matønømem, zapa ndógo: Zo zøteateáv.

¹⁸ Mbumbukiam, tegi manqa vevezam ezoqam ate gi:goam mokho-te, é-møndi:nømánd, av nqægo, ndego Mesaya, tendo-khofotav, ezoqa tekhandi:z, ndego nqosøgeap ndóqeív, vōnaním. Yaq ta matev mokho-te ndógo, qafakhanam, nqanek manqat møndø-unimanqatín.

¹⁹ Yaq ndakin, zo é-mozo-enénd neka Mbumbukiam-te vozóqambüz. Yaq ndógo, Mbumbukiam zoqa manqa-zapazapa, segembøé-navøém.

²⁰ Yaq ndego zo pusa taev matev zó-etoám, neka Mesaya vøndó-khofotāv, ndego ibugukhokhof geveatav, ezoqa tekhandi:z. Ngenek ezoqam, Yesú.

²¹ Geté ndego bugukhokhof yan-té geabeto:gó, atema ta khøuwa-te ndógo, Mbumbukiam gigiap neka matev ate ndægo nango vøndakināk, av ndego nupøkhan mba, tegi manqa vevezam ezoqam mokho-te ge:-ein, ndigu gevevesam.

²² Mozes āv gene-eín nqægo, ‘Evezøza, zoge Mbumbukiam, zo mokho-te manqa vevezam ezoqam ndóveatáv, av no nqate:go. Yaq gekha manqāt ndógo, tezø-manqatat, zo vøndapemát.

²³ Geté gekha ezoqām ndego, teqa manqat ndapeav tōgoat, yaq Mbumbukiam ndego géngiú. Yaq ndego Mbumbukiam-ge ezoqam sekemba gégoák.’

²⁴ Até Samuél-a, neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ate gi:goam, teqa zita-te gipavavun, ndigu matev ndógo tini-manqatám, av ndakin khøuwa-te qæfakhanam.

²⁵ Manqa mbusa ndøgo, Mbumbukiam tegi manqa vevezam ezoqam mokho-te gendo-ein, ndøgo zogi atanakha-zapazapa-za-te geve, ta manqa mbusa ndøgo, zo nonqó. Mbumbukiam Eibleem namba, poev ge-unimanqatin, yaq āv gembøe-eín nqægo, ‘Qogi qazi, ezoqa kopo mokho-te, no ezoqa ewaqape matev mbomømboma nøzø-matanám, nqanek manqei-qape-te.’

²⁶ Mbumbukiam ngenek sasae ezoqam Yesu, ndego geveatav, bugukhokhof zo-té gendo-khofotáv. Ndego tende-khofotáv ndógo, ndego zo matev mbomømboma zømatanám, zoqa manqa-zapazapa-te tözøtønde-qambuz.”

4

Pita neka Zion, ndimbula-te ginqeitaz

¹ Pita neka Zion, ezoqa manqat até gezø-manqatám, yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqam neka Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam-ge kawa neka Sadusi ezoqam tīnøfākhāz.

² Ndigu khanakhanakh mbain, ndigu ezoqa menas, ezoqa gi:zømesimat, neka gi:zømas, av nqægo, Mbumbukiam kopømbaqapē ezoqa løvøte-te tekhandi:z, zapa ndøgo, ndego Yesu ndøkhandi:v, løvøte-te.

³ Yaq ndigu Pita neka Zion sègegavém. Yaq ndimbula-té genø-nqeitáz, atema nøme vøndöpave. Manqa ovøpøteáv. Zapa ndógo, gèpøistát.

⁴ Geté ezoqa kopoáv, ndigu tiqa manqat giyogem, gè-unimanqatiním. Yaq ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, møndømø-faev-taosen-éz, angana.*

⁵ Yaq khøuwa nøme qandopave, Zelusalem taon-te ndøgo, Zu ezoqa kandakanda neka megetapak neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam ndømøváb.

⁶ Até Anás-a, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, neka Kayafas, neka ezoqa nøme, Zion gimbo-akhaemam, neka Aleksanda, neka Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-gi ezoqa nøme, vøgoam.

⁷ Yaq Pita neka Zion, tiqa megemege-té ginø-áb, sasa zøbevap, “Nqanek matev, gekha bazaføgakh-té neka gekha ezoqam-qá iz-té qazonø-gonem?”

⁸ Pita, Nqova Mbomambaqape kha é-møndømbøi-tønøyám. Yaq ndigu āv gezømbe-qavøiú nqægo, “Zo kawakawa-za neka megetapak!

⁹ Zo ni ndakin matev mbomambaqape-qa yaq-te nqazonimbi-sinøzomit, ni kagi ezoqam qeimbo-matønømem, yaq ngenek vøkhakhæv,

¹⁰ zo vøezøtéz neka até Izlael ezoqam ewaqapé-a, betēzøtez: Ngenek ezoqam, zoqa bøi-te ngeya, Yesu Keliso-qá iz-té gene-eqeieqei-év, ndego Nazalet vemiyav-ak. Zo ndego tae mutui-té qazonø-tøkewém. Geté Mbumbukiam løvøte-te møndø-khandi:v.

¹¹ Ezoqam ngének, teqa yaq-te Mbumbukiam-qa Manqat qæ-ein, av nqægo, ‘Nandi-qapi ndigu,

zo khoev puanam ezoqam qazo-sanqabem,
ndigu møndømø-gigiap-qape-éz, khoev puanam nonqo.’

3:25 3:25 Gen 22:18 **3:26 3:26** Kel 13:46 **4:4 4:4** Kel 2:41 * **4:4 4:4** Sakheis neka nakheis møndøgoám, ndigu Yesu gi-unimanqatintam. Geté ndigu gevebøpøteáv. **4:10 4:10** Kel 3:6, 13-16
4:11 4:11 Psa 118:22

¹² Ezoqa nøme mbaín, niqa khandi:nat nonqo. Yesu yakhapús. Nqanek manqei-qape ate nqægo, Mbumbukiam ezoqa nøme khofotøveáv, ni tekhandi:n.”

¹³ Ndigu megetapak, ndigu ezoqa menas gizømet, manqat ndaføyamba gi-einim neka mivi mbaín, ndigu nqova ndafe kandambá. Zapa ndógo, ndigu møndæzøté, ndigu khokho ezoqám, skul kandakanda mbaín. Neka ndigu møndæzøté, ndigu ezoqa menas, Yesú namba me:goám.

¹⁴ Geté ndigu zøtezateáv, gekha manqat zøqavøiü. Amba zømbe-eín. Zapa ndógo, ndego ezoqam, kagi gegoam, Pita neka Zion namba me:wanám. Ndego møndø-khakhæv. Yaq ndøgo bavokho-qapé.

¹⁵ Yaq ndigu bavokhó ginø-khofotáz. Yaq gizav, ndigu Zu megetapak, manqa ovøyam khoev-te gu:qonavam, manqa ndøvøovømém.

¹⁶ Gi-einim, “Gekha zizøgō, nginik ezoqa menas? Ezoqa ewaqape, nqanek Zelusalem taon-te ngiyage, møndømu-yogém, av matev gi:matønømem ndægo. Unimanqatín. Ndøgo matev viní. Ni kopømba mbaín tizio-naomem.

¹⁷ Geté nqanek manqat Yesu-qa yaq-te, ezoqa nøme-te, bepanqàvøém. Yaq nakémbá. Ni manqa av qazizømbé-løvua nqægo, ndigu teqa iz-te, ezoqa nøme manqat nqawa bezø-eín.”

¹⁸ Yaq ndigu nqawa gizø-akha, khoev mokho-te vøu-oz, yaq gèzømbe-khafén. Ndigu Yesu-qa iz-te, manqat nqawa be-eíním, neka ezoqa nqawa bete-zømèsím! Matev av nqægo, ùni bete-navøém!

¹⁹ Geté Pita neka Zion gizø-qavøiu, “Zo zøkeza mokho-mba, zøté-matøvømém, av nqægo. Eqeieqei ákhanégo? Zoqá manqat níndapēm, ó, Mbumbukiam-qā manqat níndapēm?

²⁰ Ni kopømba mbaín, manqa sa teikhoutavat, av ni bøi qatigeivam, neka vøi-ewagam.”

²¹ Yaq ndigu megetapak, kha-khoiv manqat nøme zø-eín. Geté yaq sègenqonqotáz, vøzav. Ndigu nakhoa qeiviáv, yaq-fia nqosøgeap ande av kizømbé-etoám. Zapa ndógo, ezoqa ewaqape Mbumbukiam-qá iz ndø-eqatát, ta matev ndøgo, qafakhan.

²² Ngenek ezoqam, ndego kagi-qape geqan, yaq Yesu-qa iz-te vøkhakhæv, ndego viav 40 møndømø-løvú.

Mbumbukiam bazaføgakh-qa gimbo-viømem

²³ Pita neka Zion até vønqonqotáz-ae, ekeza Klisten bawan ezoqam-te e-vøzav, yaq emanqat vøzøvotot, av Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka megetapak nøme gizømbe-manqatam.

²⁴ Ndigu Klisten bawan ezoqam, nqanek manqat giyogem, yaq sùgumu-guligulimém. Nqova kopo-té. Mbumbukiam av gimboe-akhaém nqægo, “Bázaføgakh-us-qape. Yan neka manqei-qape neka ndaola, neka gigiap ate nqægo, ta mokho-te nqøugut, qo qokhakheinumát.

²⁵ Qo nigi atanakha-zapa Deivid, ndego qoge sasae ezoqam gegoam, qoge Nqova Mbomambaqape mokho-te, manqat qombo-etoám. Yaq ndego av gene-eín nqægo,

‘Gekha zapá, bawan vini-ak qaqa ndigu?’

Neka gekha zapá, ndigu amba mba ndi:voqoyam?

²⁶ Nqanek manqei-qape-gi kawakawa-za neka megetapak møndø-tøkuaném. Ndigu nøfe-qa mba mo:keogé, Evezøza namba, neka Mesaya namba, ndego geveatav.’

²⁷ Unimanqatín. Matev av nqægo, møndø-fakhán, nqanek taon-te. Ndigu

kawakawa-za menas, Elod neka Pontius Pailøt, manqei vini-ak neka Izlael manqei-ak namba me:tøkuaném. Neka nõfe-qa mba mo:kewagám, te-te ndego, Yesu, qoge sasae ezoqam, ndego qo Mesaya qoqo-veatav.

²⁸ Geté ta matev mokho-te ndøgo, gimatønumat, ndigu qoqá matavap neka poev mba mbopavát. Qoqa bazaføgakh-te, qo nupøkhán mbá, é-moqopøóá, matev av nqægo tàbete-fakhán.

²⁹ Yaq ndakin, Evezøza, vømbo-matøvém, kha-khoiv matev ndøgo, gi-matønumat. Ginitøké, ni qogi sasae ezoqam, yaq ni qoqa manqat, ndaføyamba neka mivi mbain tàbati-manqaté.

³⁰ Qo zenda qotó:vé, ti-te ndigu, enqoni ndøzøgo, yaq vøkhakhæz. Neka qoge sasae ezoqam mbomambaqape, Yesu, teqa iz mokho-te, umingiap matev vinivinimba voqó-matønumát.”

³¹ Ndigu gumu-guligulimem, yaq manqei ndøgo, ma gi:qonavam, sùgumu-kukuvøemát. Yaq kha Nqova Mbomambaqapé qazømbe-tønøyám. Yaq ndigu Mbumbukiam-qá Manqat me:zømesimát. Bazaføgakh-ús neka mivi mbain.

Klisten ezoqam, yaqyaq-a gitøke:mam

³² Ndigu ezoqa ate gi:goam, Yesu gi-unimanqatintam, ndigu nqova kopo zømbegoám. Ezoqa kopo einiáv, av nqægo, “Nqanek gigiap, nõkeza nonqo mbā.” Geté gigiap ate qægoam, sège-etoumám, yaqyaq-a.

³³ Keliso-gi u-anim, ezoqa åv gini-zømesimám nqægo: Yesu løvøte-te møndø-khandí:v. Yaq ndego Evezøzá. Ndigu bazaføgakh-us me:zømesimám. Neka Mbumbukiam, matev mbomømboma zømatønumám, kopoáv, ti-te ndigu, ezoqa ewaqape.

³⁴ Ezoqa kopo gigiap-qa potonøpøteáv, ti mokho-te. Ezoqa nõme ndigu, manqei o khoev qazøgoam, gèwiám. Yaq moni ndigu, gi:qaqasumam,

³⁵ Keliso-gi u-anim-té ginø-upøgimám. Yaq ndigu gèqaqabemín, yaq gekha ezoqám ndigu, gigiap-qa gipotonumam, vøzø-etoamin.

³⁶ Ezoqa nõme, matev av nqægo gego, teqa iz Zoséf. Ndego Livai bawan-ák. Saiples manqei bawá geqán. Ndigu Keliso-gi u-anim, iz Banabas mbo-akhaemám. (Taqa manqa mokho, “Ezoqa zita tøpøzu ezoqám.”)

³⁷ Ngenek manqei ndøwí. Yaq moni ndigu, geqas, Yesu Keliso-gí u-anim-té genøndapáz, ezoqa tøke nonqo.

5

Ananayas neka Safila, meakha manqat gi-einim

¹ Geté ezoqa nõme møndøgoám. Iz Ananayás, neka ndego zas vømbøgoam. Tuqa iz Safilá. Até ndegó-a, ekeza manqei nõme, gèwí.

² Geté moni ndigu, gendapaz, nõme gèkhonáb. Tegu zas møndæ-otév. Yaq moni nõme ndigu, Yesu Keliso-gí u-anim-té genøndapáz. Yaq åv gezømbe-eín nqægo, “Moni ndigu, qeiqasem, ngínik.”

³ Yaq Pita Ananayas gembo-ein, “Ananayas. Gekha zapá, qo Saitan qo-qombotak, qoqa mbøni mokho-te gendo-on, yaq Nqova Mbomambaqape voqombøe-khavoz, qo moni nõme qoqokhonab, manqei qoqowi.

⁴ Ndøgo qakeza manqei ndøgoám. Yaq qo qakeza poev-té qonøwí. Yaq moni qoqoqas, até ndigú-a, gemøqa-qakezanéz. Geté gekha zapá, qo matavap soqøsoqa qoqo-tonqogim? Qo ambá av nqægo, ezoqa mba qombøekhavöz. Geté Mbumbukiam qombøekhavöz.”

⁵ Yaq Ananayas nqanek manqat ge-ewag, sègebøiáv, vønanim. Yaq ezoqa ewaqape, manqat giyogem, kha zøkhoí.

⁶ Yaq ezoqa ndakinak, teqa kha ndabuá gini-løvønømém, bavokho sasa ndø-eqanem, vømø-ozem.

⁷ Khapé outøpøteáv. Ande āv tri awáz ndægó, zas tündū-ōn. Ndugu otevateáv, matev ndøgo, qafakhan.

⁸ Yaq Pita gumbobevap, “Soqoní-eín. Moni ndigu qazoni-etoam, venanqeí, ndigu manqei qazøte-wiim?”

Yaq gundu-qavøiu, “Venanqeí.”

⁹ Yaq Pita gumbo-ein, “Gekha zapá, qeivis namba, manqat qazo-kopo:nem av nqægo, Evezøza-ge Nqova Mbomambaqape khamasim-te qazoveem? Nqáe! Ezoqa ndigu, qoge anganeam gi-otøvem, mboqog tambav-té gonowaní. Yaq ndigu até qó-a, gé-eqæqonám.”

¹⁰ Pita nqanek manqat ge-ein, yaq ndugu teqa megemege-te sègebøiáv, vønanim. Yaq ndigu ezoqa ndakinak ginduqavaz, gi-ometam av nqægo, møndønanim, yaq bavokhó ginø-eqeinám, zivis-qa avønin-te vømø-otøvem.

¹¹ Yaq Klisten bawan ezoqam ate gi:goam neka ezoqa ewaqape, nqanek manqat giyogem, ndigu kha-khoiv kandambá.

Keliso-gi u-anim, ezoqa kandamba gikhakhæz

¹² Keliso-gi u-anim, ezoqam-qa mokho-te, umingiap matev kopoáv gi-matønnumam. Ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, Solomon-qa lou-qasé-té ginøwambám, ndøgo Mbumbukiam-qa khoev-te.

¹³ Bavokho ezoqam, møe ndøsinønimám. Yaq ndigu Klisten ezoqam namba, tøkuateáv. Geté ndigu gèzø-vizupám.

¹⁴ Yaq Evezøza, ezoqa nøme mba mo:-unimanqatiním. Ezoqa kandambá. Angana nekā sakheis.

¹⁵ Matev ndøgo, ndigu Keliso-gi u-anim gimatønnumat, ta zapaya ndøgo, ezoqa nøme enqoni-us ezoqam ndo-upøgimám. Yaq ndigu ekeza venanqeí nonqo neka kita-te, nakhoa-té ginø-abumám. Yaq Pita-gé nqovønqova mba bekhantáz, ma ndego te:ma.

¹⁶ Até vemivemiav nøme-té-a, Zelusalem taon avønin-te ndøgo, enqoni-us ezoqam ndo-upøgimám, neka ezoqa nøme, nqova soqøsoqa giqantavam. Yaq ndigu ezoqa ate gi:goam, gèkhakhæz.

Enzol ezoqam, Keliso-gi u-anim gezøtøke, ndimbula-te gigoam

¹⁷ Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape neka tegi paev ezoqa ate gi:goam, ndigu Sadusi ezoqam gigoam, ndigu ova ndø-einím, Keliso-gi u-anim-te. Ova kandambá qazøgoam.

¹⁸ Yaq ndigu até gindigonem, Keliso-gi u-anim sègegavém, ndimbula-te vønqeitaz.

¹⁹ Geté ta lova ndøgo, Evezøza-ge enzol ezoqam ndowáv, ndimbula mboqog vøzø-mboqogim, ndigu Keliso-gi u-anim bavokho sasa ndøkhatob,

²⁰ vøzø-ein, “Zo Mbumbukiam-qá khoev-té qanøzáv. Yaq ezoqam-qá megemege-té qazomówán, manqat ate ndægó, khandi-qa yaq-te, vozomé-zømās.”

²¹ Yaq ndigu u-anim, manqa o-mba mbøendapém, av enzol ezoqam gezømbe-ein. Yaq qanaqanus, khøuwa gendo-eqan, ndigu Mbumbukiam-qá khoev-té ginøzáv, ezoqa vømē-zømesim.

Ta khøuwa iz kopo-te ndøgo, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape neka tegi paev ezoqam, Zu megetapak ate gi:goam ndøpisám. Manqa ndø-ovøemém. Yaq ndigu ndimbula khoev-te, manqat ndøkhofotøvém. Ndigu Keliso-gi u-anim, bègeáv.

²² Geté ndigu sasae ezoqam, ndimbula-te gifakhaz, ndigu Keliso-gi u-anim qaseáv, mokho-te ndøugu. Yaq ndigu sègeveséz, manqat vøm̄-einim,

²³ “Ni ndimbula khoev-te qeim̄-fakhan, mboqog qeiz̄metat, tok̄váp. Neka ndimbula keoge ezoqam m̄ndo-feazotát, mboqog-te ndøgo. Geté mboqog qeim̄boqogimem, ezoqam mbain, mokho-te.”

²⁴ Ndego Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam-ge kawa neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, nqanek manqat giyogem, ndigu gò:bevupém, av nqægo, “Gê, ndigu gekha matev z̄ofakhan?”

²⁵ Yaq ezoqam tendowáv ndøgo, v̄z̄-ein, “Nqáe! Nginik ezoqam, zo ndimbula khoev-te qazo-nqeitaz, Mbumbukiam-qá khoev-té gigú. Ezoqa me:z̄omesimít.”

²⁶ Yaq ndego vos keoge ezoqam-ge kawa neka tegi sasae ezoqam, tin̄záv ndøgo, nginik Keliso-gi u-anim, nqawa vøm̄ndō-up̄zo. Geté ndigu t̄p̄t̄zateáv. Zapa ndøgo, ndigu m̄e ndøgoném. Soqáin ndøgo, ezoqa qaqa tiz̄go, nandi v̄ep̄ub, neka v̄opakhaēz.

Keliso-gi u-anim, manqa ov̄yam-te, Mbumbukiam-qa Manqat manqate-te m̄e goneáv qagoam

²⁷ Yaq ndigu vos keoge ezoqam, Keliso-gi u-anim, Zu megetapak-qá manqa ov̄yam-té gin̄-tonqozó. Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape gez̄-ein,

²⁸ “Ni zo khafeap niz̄ombové, av nqægo, ‘Zo ezoqa Yesu-qa iz-te me:z̄omèsim.’ Geté nqáe! Zo nandav n̄mendim manqat, Zelusalem taon-te ate nqægo, s̄ozo-v̄ondzém. Neka zo n̄ zoni-l̄v̄yáp, ngenek ezoqam gilaem.”

²⁹ Yaq Pita neka ndigu Keliso-gi u-anim n̄me giz̄-qav̄iu, “Ni Mbumbukiam-qá manqat bambupáev, ambá ndøgo, ezoqam-qa manqat.

³⁰ Nigi atanakha-zapazapa-za-ge Mbumbukiam, Yesu l̄v̄te-té gendo-khandí:v, ndego zo qazolaem, tae mutui-te qazo-t̄kewem.

³¹ Yaq Mbumbukiam ndego ekezan-té gen̄-eqeiú, neka teqa nakeamo zenda-te v̄ve. Yaq ndego kawa neka khandi etoam ezoqam ndøgoát. Yaq ni Izlael ezoqam t̄bizi:-qambún, yaq Mbumbukiam niqa manqa-zapazapa bemb̄ē-nav̄em.

³² Matev ndøgo, Yesu gemat̄numam neka te-te v̄ofakhanumam, ni b̄oi qat̄qeivám. Yaq ni ezoqa niti-z̄omesimít. Neka até Nqova Mbomambaqapé-a, ndego Mbumbukiam ndigu tez̄-etoumat, ndigu teqa manqa o-mba ndimb̄e-ndape, ndego nqanek matev ate ndægo m̄nd̄oqeív.”

Gamaliel-qa manqat, Keliso-gi u-anim-qa yaq-te

³³ Ndigu iz-akhayapak, nqanek manqat giyogem, ndigu qaqa kandambá gigonem. Yaq ambá pakhapakha z̄okhaneamín.

³⁴ Geté Zu ezoqam-qa manqa ov̄yam-te ndøgo, ezoqa kopo m̄ndu:goám. Teqa iz, Gamaliél. Ndego Felisi ezoqám neka Mozes-qá guguna manqat n̄mendim ezoqám. Ezoqa vizap kandambá gimbogoam. Yaq ndego gè-itán, ndigu Keliso-gi u-anim bavokho v̄okh̄e-khofotaz.

³⁵ Yaq ndego gez̄-ein, “Zo nogi ezoqam, Izlael bawan-ak. Aiyá qagó, nginik ezoqam gekha matev tozoz̄-matanam.

³⁶ Zo gèmb̄o-mataváp. Nup̄okhan mbá mbá. Tiudas ndøgoám. Ndego ekeza kha, kandambaqape me:veó. Ezoqa fo andléd gimboavam. Geté ndego gilaem, yaq ndigu te namba gi:goam, khokhó sege-panqanimát. Yaq matavap ndøgo, qambogoam, s̄egemb̄epá.

³⁷ Taqa zita-te, ta khøuwa-te ndøgo, gaman, ezoqam-qa iziz gindapat, ezoqá nøme ndøfakhán. Teqa iz Zudás. Gelili plovins-ák. Ndego gaman-te nakhag vøngaz. Neka ezoqa kopoáv gimbovavam. Geté até ndégo-a, vølaem. Neka tegi paev ezoqam ate gi:goam, sège-panqanimát.

³⁸ Yaq nakémbá. No nginik ezoqam-qa yaq-te, āv qazømbé-ovøyám nqægo: Zo matev ndømatønømmém, ti-te. Sègezø-iváv. Av tiqa sasae neka matev ezoqam-qa matavap-te mba qando-fakhanin, yaq segemø-navøém.

³⁹ Geté, av nqanek matev Mbumbukiam-te qande-fakhan, yaq zo kopømba mbaín, nginik ezoqam tozozømbø-khaz. Soqáin ndøgo, zo Mbumbukiam namba tozo-nøfeapat.” Yaq ndigu iz-akhayapak, Gamaliel-qa manqat, gè-unimanqatiním.

⁴⁰ Yaq ndigu Keliso-gi u-anim, nango gizø-akha, vøndō-oz. Yaq gèfebám, khafeap vøzømbøve, av nqægo, “Zo ezoqa Yesu-qa iz-te, nqawa me:zømesím.” Yaq sège-nqonqotáz, vøzav.

⁴¹ Yaq Keliso-gi u-anim, nqanek Zu ezoqam-qa manqa ovøyam gi-ivøvem, ndigu khanakhanakh-ús giqavanat. Ndigu khanakhanakh-us tinigú ndøgo, Mbumbukiam ndigu eqeieqei ge:zæb, Yesu zapaya mivi matev gindapem.

⁴² Ndigu ezoqa zømesim ivøveáv. Geté khøuwa ate qæpavpavemam, Manqat Mbomambaqape me:zømesimám. Mbumbukiam-qa khoev-te neka ezoqam-qa khoev vinivinimba-te, ndigu āv gizømbe-ovøemám nqægo: Yesu, ndego Mesayá. Ezoqam ndégo, Mbumbukiam geve, ezoqa tekhandi:z.

6

Tøke ezoqam seven givevesam

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu-gi paev ezoqam, bawan qazø-khouwevtat, yaq ti mokho-te ponqombap ndøfakhán, yaq Zu bawan-ak, ndigu Glik manqat vømanqatām-a, yaq ndigu, Iblu manqat vømanqatam. Ndigu Zu bawan-ak, Glik manqat gimanqatam, āv gini-einím nqægo, “Zo khøuwa kopoav, ngængæm lou-qa yaq-te qazozø-tøkematun, ndigu angana gizø-pakhaez, yaq nigi ngængæm tøke agé upøgimáv.”

² Keliso-gi u-anim tuelv, nqanek manqat giyogem, yaq ndigu ezoqa ewaqape ndømøváb, Yesu gi-unimanqatintam, vøzø-ein, “Matev av nqægo, eqeieqei mbá, ni Keliso-gi u-anim, Mbumbukiam-qa Manqat zømesim tei-ivøvem, yaq lou etoam matev-tē qanimbō-ngetøgeapāt.

³ Yaq nakémbá, nigi nøfuap, ezoqa seven zóvevesám, zo mokho-te, ndigu zo qazøte-zøtez, kha Nqova Mbomambaqapē qazømbe-tønøyām, neka ndigu matavap loloakh ndøzøgō. Yaq ndigu tizí-áb, ezoqa lou tizø-etoumat.

⁴ Geté ni Keliso-gi u-anim, bazaføgakh ndøgo teitø-asazát, teiguligulimat neka ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat vøtí-zømesimát.”

⁵ Ezoqa ewaqape khanakhanakh, nqanek manqat-qa yaq-te. Yaq ndigu Stiven ndøveatøvem, teqa unimanqatin bazaføgakh-us qambogoam neka kha Nqova Mbomambaqape vømbøe-tønøyam. Ezoqa nøme givevesam, Filíp neka Plokólús neka Nikanó neka Timón neka Pamenás neka Nikolás. Nikolas, ndego Antiok taon-ak ndøgoám. Geté ndego møndømø-Zu-bawan-ak-év, yaq ndego Mbumbukiam-anim vømbō-vizupam.

⁶ Yaq ndigu ezoqa seven, givevesam, Keliso-gi u-anim-té ginø-upøzó. Yaq ndigu gèzø-guligulím, neka zenda vøzømbø-awam.

⁷ Mbumbukiam-qa Manqat sège-vøndavát. Yaq Yesu-gi paev ezoqam, Zelusalem taon-te ndøgo, tiqa bawan sà tønø-khouwevtát. Até Mbumbukiam-gí iziz ezoqám-a, ezoqa kopoáv, Yesu-qa manqat vøndapem-a, vø-unimanqatinim.

Stiven gimøvøinam

⁸ Mbumbukiam Stiven gèmbø-tøkeám neka bazaføgakh vømbø-etoumam. Yaq Stiven, ezoqa mokho-te, umingiap matev kandakanda ndømatønumám.

⁹ Geté ezoqa nøme, ndigu Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te gimøvøbumam, ndøgo Nqovotøzat Ezoqam-qa Guliguli Khoev gimbo-akhaemam, ndigu Stiven namba, ponqombap ndøngazém. Nøme ndigu Sailini taon-ák neka nøme Aleksandlia taon-ák neka nøme Silisia manqei-ák neka nøme Esia manqei-ák.

¹⁰ Geté Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape, Stiven matavap loloakh mbo-etoám. Yaq ndigu kopømba mbaín, teqa manqat tiløvumem.

¹¹ Yaq ndigu khonoam-te, ezoqa nøme tñø-nøzøzó ndøgo, gizø-ein, “Zo ezoqa nøme, meakha manqat zómanqatát, av nqægo, ‘Ngenek ezoqam, Mozes-qá neka Mbumbukiam-qá iz ndøngi:tatún. Ni møimbo-yogém, manqat av ge:manqatam.’ ”

¹² Yaq ta matev mokho-te ndøgo, ndigu ezoqa nøme neka megetapak neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, qaqa zølówáz, Stiven-qa yaq-te. Yaq ndigu até gindigonem, Stiven vø-møvøinam, Zu megetapak-qa manqa ovøyam-te sasa ndøndafem.

¹³ Yaq ndigu, ezoqa nøme, khavozam nonqo ndøtonqozó. Yaq ndigu āv gini-einim nqægo, “Ngenek ezoqam, Mbumbukiam-qa khoev neka Mozes-qa guguna manqat-qa yaq-te, manqat soqøsoqa oskia ndømanqatátún.

¹⁴ Ni ngenek āv qeimbøe-yogém nqægo, ‘Ngenek Yesu, Nazalet vemlav-ak, Mbumbukiam-qa khoev géngiú neka niqa matev ate ndægo vø-enënd, Mozes nigi atanakha-zapazapa-za gezø-etoam, yaq ni vizimø-ndapem.’ ”

¹⁵ Yaq Zu megetapak ate gi:goam, manqa ovøyam-te giqonavam, Stiven-te bøi é-møndøzømbø-føgákh. Yaq bugug gimbo-qeivim, ndøgo waev ùnime:papaqá. Andé enzol ezoqam-qá bugug me me:kewagám.

7

Stiven manqa ovøyam khoev-te, manqat gezø-manqatam

¹ Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, Stiven gembobevap, “Gê, manqat ndøgo, ngiqa-møvøet, unimanqatín?”

² Yaq Stiven gezø-qavøiu, “Tát-za neka ata-za! Zøtøndé-yogém. Nigi atanakha-zapa Eibleem, Elan taon-te yageav qagoam, gete Mesopotemia manqei-te zua gegoam, yaq ndego Mbumbukiam Iz-akhae-qape mbofakhán,

³ vømbø-ein, ‘Qoqa manqei neka qakeza ezoqa vøzuváz. Yaq manqei ndøgo toqonøqáv, ma no tøteqamakh.’

⁴ Yaq Eibleem ekeza manqei, ndøgo iz nøme Kalde manqei gimbo-akhaemam, sège-iváv. Yaq Elan taon-té genøwáv, vømøqom. Yaq tege eve genanim, Mbumbukiam ndego nqáneq gendo-khofotáv, zo ndakin nqazoy-age.

⁵ Geté Mbumbukiam Eibleem-te, manqei-qase etopøteáv. Mbaín! Geté ndego manqa mbusa mbové, av nqægo, manqei ndømbø-etoám, ndego neka tegi zi. Ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam manqa mbusa geve, Eibleem nakhasam fakhaneav mbogoám. Zuá.

⁶ Mbumbukiam Eibleem āv gembøe-eín nqægo, ‘Qogi qazi manqei nøme-té géyagát. Ta manqei-te ndøgo, ndigu mo-manqei-aním mbá. Yaq ndigu yaq-fia mbain sasae ezoqam ndøgoát. Ezoqa ndigu géngenøzotát. Viav kandambá. Até tægoat, viav fo andléd.

⁷ Geté no ndigu bawan ezoqam, ndigu yaq-fia mbain sasae-te titøpøtavat, yaq-fia nqosøgeap nøzø-etoám. Yaq taqa zita-te, qogi qazi gendó-fakház, ta manqei-te ndøgo ti:sokhoat. Yaq noqa iz nqáneq gí-eqatát.’

⁸ Yaq Mbumbukiam, Eibleem namba, poev ndø-unimanqatín, neka ngusu qogøzat matev vømbø-etoam. Yaq tege yo Aezek geqan, ta khøuwa-te ndøgo, ndego khøuwa eit qamømbo-ndap, Eibleem ngusum mbokepøtáz. Yaq ndego Aezek, matev até kopó, tege yo Zekop, ngusum vømbøkepøtaz. Yaq até Zekóp-a, tegi nakhei angana tuelv, ngusu vøzøqogaz, ndigu nigi atanakha-zapazapa-za kandakanda.

⁹ Ndigu atanakha-zapazapa-za, tigi eveqase-te Zosef, ova ndø-einím. Yaq ndego gèwiím. Yaq ndigu ezoqam, ma gi:wiiim, Izip manqei-té ginø-ituím, ndego yaq-fia mbain sasae ezoqam vøveem. Geté Mbumbukiam até gegoám, te namba,

¹⁰ neka teqa yage føgakh-te vøkhandi:v. Yaq Zosef Felo-qa megemege-te go-itan, ndego Izip manqei-ak-ge kawa, Mbumbukiam matavap loloakh mbo-etoám. Yaq Felo, até gendego, Zosef vesøteve iz vømbø-akha. Yaq Izip manqei ate qægoam neka kawa-qa khoev ate qægoam, ndégo tembo-kewagám.

¹¹ Yaq Izip neka Keinan manqei ate qægoam, vikia sekeqape ndømát. Yage føgakh kandambá. Nigi atanakha-zapazapa-za, lou mbaín. Gèzø-navøém.

¹² Yaq Zekop ge-ewag, av nqægo, Izip manqei-te, lou zua ndøgō, yaq ndego ekeza nakheis, nigi atanakha-zapazapa-za, andé tene-khofotáz, ndøgo Izip manqei-te.

¹³ Yaq khøuwa nøme nqawa ginduzav, Zosef ekeza zapikia-za tènèzømás, av nqægo, ‘No zogé zøveqasé.’ Ndakin Felo møndæ-otév, Zosef-gi namba-qaniap ngínik.

¹⁴ Yaq Zosef eve-te Zekop, manqat ndøkhofotáv, av nqægo: Ndego ekeza ezoqam namba, Izip manqei-té giabetøndozáv. Ndigu ezoqa ate gi:goam seventi-fáev.

¹⁵ Yaq Zekop Izip manqei-té genøwáv, ekeza ezoqa namba. Yaq ndøgo teyagám, atema vønanim. Neka até ndigú-a, tegi nakhei angana, nigi atanakha-zapazapa-za, ndøgo tiyagám, atema vumū-pakhaez.

¹⁶ Ndigu gipakhaetat, yaq tiqa kha Sekem manqei-té ginø-tonqogimám. Yaq ndøgo, tinø-osumám, ta manqei ozu-te ndøgo, ibugukhokhof Hamo-gi nakheis-qa manqei ozu qagoam, yaq Eibleem vøwi.

¹⁷ Khøuwa qækhatøat, Mbumbukiam ekeza manqat te-unimanqatin, av ibugukhokhof Eibleem-te manqa mbusa ge:ve, ndigu bawan kandambá qazø-khouwev, Izip manqei-te ndøgo.

¹⁸ Geté ndego kawa ezoqam ndakinak, Izip manqei gembo-kewagam, ndego Zosef-qa yaq-te otevatéáv.

¹⁹ Yaq ngenek kawa ezoqam, nigi atanakha-zapazapa-za gèzømbe-khavozumám neka ngenøgim matev vøzø-matønumam. Ndego āv gene-vøovám nqægo: Tigi nakhei ndakinak qaniap, bavokhó giabeto-abupít. Yaq ndigu tñabiti-pakhaeté.

7:6 7:6-7 Gen 15:13-14; Exo 12:40 **7:7 7:7** Exo 3:12 **7:8 7:8** Gen 17:9-14; 21:4 **7:9 7:9** Gen 37:11, 26-28; 39:1-3, 21-23 **7:10 7:10** Gen 41:37-44 **7:11 7:11** Gen 41:54; 42:1-2 **7:13 7:13** Gen 45:1-4, 16 **7:14 7:14** Gen 45:9-11; 46:27 **7:15 7:15** Gen 46:1-7; 49:33 **7:16 7:16** Gen 23:2-20; 33:19; Josh 24:32 **7:17 7:17-18** Exo 1:7-8 **7:19 7:19** Exo 1:11-22

²⁰ Ta khøuwa-te ndøgo, Mozes tëneqán. Mbumbukiam poev kandambá te-te. Ndego geqan, yaq bugukhokhof evøndipakha-qá khoev-té gunugoám, neka vømbō-kewagam. Løvøyak misiká.

²¹ Geté bavokho gimø-ivøvem, av Felo manqa ge:vøovam, ndego Izip ezoqam-ge kawa, yaq kawa-gú yu ndø-omét. Yaq ndugu gè-anqó, neka kopømba ande av ekeza nakhasam nde:go vø-okef.

²² Yaq ndigu Mozes, Izip ezoqam-qá matavap loloakh me:-ometimám, ate qægoam. Yaq ndego otevat kandambá. Manqa manqate nekā sasae gone-qa yaq-te.

²³ Yaq Mozes viav foti qamømbō-ndap, yaq ndego okha ndøwáv, ti-te ndigu, Izlael ezoqam, tegi ekeza ezoqam.

²⁴ Yaq ndego tekewág ndøgo, Izip ezoqam, Izlael ezoqam ndøfeumát. Yaq Mozes até gendego, vømbōtøke, Izip ezoqam pakhapakha vømbō-khana.

²⁵ Mozes āv gene-matavupám nqægo: Ekeza ezoqam àbe-matøvemém, av nqægo, ndego Mbumbukiam ndokhofotáv, ndigu vøe-khandi:z. Geté ndigu matavapøteáv.

²⁶ Yaq khøuwa nøme qandopave, Mozes Izlael ezoqa menas ndøzømét, ginøfeat. Yaq ndego ndigu nqawa tøkuzuat-qa ndøgoám, gezø-ein, 'Nqáe! Zo bawan kopó. Zo gekha zapá, nqazo-nøfeat?'

²⁷ Geté ndego, ma nøfe gendengaz, Mozes gènqontáv, vømbō-ein, 'Ge qó, gekha ezoqām ndøveataq, nigí kawa neka manqa ovøyam megeat ezoqam toqogoat?'

²⁸ Gê, qo até nó-a, løvømbe-qa qógo, av nømøkhaiya Izip ezoqam qotelavao?'

²⁹ Mozes nqanek manqat ge-ewag, yaq ndego gèkhokhón, Midian manqei-te vømøqom. Ta manqei-te ndøgo, ndego mo-manqei-aním mbá. Yaq geyagam ndøgo, nakhei angana menás gimbo-fakhaz.

³⁰ Yaq viav foti nøme qame-navøem, leg-av manqei-te, Sainai lolol avønin-te, enzol ezoqam mbofakhán. Tae-qase wageap-us mokho-té genømbō-fakhán.

³¹ Mozes nqanek matev geqeiv, ndego nqova ndafe kandambá. Yaq avønin-te gewav, matev uni qeivi-qa gegoam, ndego Evezøza-qá manqa wag ndø-ewág. Ndøgo āv qane-eín nqægo,

³² 'No qogi atanakha-zapazapa-za-gé Mbumbukiám, ndigu Eibleem neka Aezek neka Zekop.' Mozes kha wageap kandambá, nqanek manqat ge-ewag. Yaq ndego møe ndøgó, vøekewāg.

³³ Yaq Mbumbukiam gembo-ein, 'Qoqa tamak vøkhofóé. Zapa ndøgo, nqanek manqei, ma nqoqote-ya, khakheitáp. Noqá.

³⁴ No matev soqøsoqa, Izip ezoqam nogi ezoqam ndizø-matanam, møeqeív. Neka tiqa fumugap, møe-ewág. No ndøgo tøtøndevís, no ndigu nóngovotáz. Yaq nakémbá, mòqoqáv. No nqawa Izip manqei-té qatø-khofotáq.'

³⁵ Ngenek Mozes, ndégo, ibugukhokhof Zu ezoqam gisanqawem, gimbo-einim, 'Ge qó, gekha ezoqām ndøveataq, nigí kawa neka manqa ovøyam megeat ezoqam toqogoat?' Geté ndego Mbumbukiam ndokhofotáv, ezoqa tezømbō-megetet neka vøngovotáz. Nqanek sasae, enzol ezoqam mokho-té genømbō-etoám, ndego tae-qase wageap-us mokho-te gembo-fakhan.

³⁶ Yaq ndigu Izlael ezoqam, ndégo tezømbō-megé, Izip manqei vø-ivøvem. Ndego umingiap matev kandambá gegoat, até Izip manqei-té-a neka kewan-te ndøgo, Ndaola Køkouk ndimbo-akhayam, neka ta viav foti ndøgo, ndigu leg-av manqei-te gigoam.

³⁷ Ngenek Mozes, Izlael bawan-ak āv gezømbe-eín nqægo, ‘Mbumbukiam zo mokho-te manqa vevezam ezoqam ndóveatáv, av no nqate:go.’

³⁸ Nigi atanakha-zapazapa-za, leg-av manqei-te ndøgo, Sainai olol avøninte giwambupam, olol-te Mozes ndøqavíg, Mbumbukiam-ge enzol ezoqam-qa manqat vømø-ewag. Mbumbukiam-qa khandi manqat, ndégo tendáp, ni vøni-etoam.

³⁹ Geté nigi atanakha-zapazapa-za, teqa manqat upøgimáv. Ndigu sègesanqawám, neka Izip manqei-te nqawa vesezam-qa ndøgoám.

⁴⁰ Mozes olol-te go:goam, yaq ndigu Elon, tege zapikia, āv gimbøe-einím nqægo, ‘Tae khøuwiap mbumbuk qoní-khakheinøvé. Yaq ndøgo tønimbó-megetát. Zapa ndøgo, ndego Mozes, ni Izip manqei-te gendo-itumb, ni zì:nøtenák, gekha matev mbøfakhan.’

⁴¹ Yaq ta khøuwa-te ndøgo, ndigu tae ndøkhøuwimém. Andé kao nakhasam-qá bugug me:kewagám. Yaq ndigu até gindigonem, søvakha gigiap vømbø-løvusømem. Ta tae khøuwiap ndøgo, ekeza zenda gi:khakheinømem, andé Mbumbukiam me me:vewém, neka khanakhanakh vømbøgonem.

⁴² Yaq Mbumbukiam ndigu zitá genewuáb, neka ekeza matev soqøsoqa-te vøzø-ivav. Yaq ndigu khøuwa neka løvøyak neka nduku zøtabupám. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa mbuk-te, āv qane-peawáp nqægo,

‘Mbumbukiam ge-ein,

“Zo Izlael ezoqam. Zo viav foti leg-av manqei-te qazotu-yageapam, etoam matev neka søvakha løvusam matev qazogoam,

zo ndøgo nō zonø-matønumam?

Av taoká. Nó mbá.

⁴³ Geté zo ndego khape mbumbukiam Molek-qá palai khoev zo-eqatát neka ndego khape mbumbukiam nøme, Lefan, teqa nqovønqova, ndukuam ge:khamas, vozø-eqatat.

Zo tae khøuwiap zokhakheinømém, vozombø-tabupam.

Yaq nakémbá, no zo ndængeasám. Qámbá.

Zo Babilon manqei ndòzo-løvuím.” ’

⁴⁴ Nigi atanakha-zapazapa-za leg-av manqei-te giyageapam, ndigu Mbumbukiam-qá palai khoev zøgoám. Ta palai khoev mokho-te, Mbumbukiam āv genezømás nqægo: Ndego møndøgoám, ti namba. Mbumbukiam ekezan mbo-eín, Mozes, neka nqovønqova vøe-omat, nqanek palai khoev ande āv kiníwevém. Yaq giwevem, ndigu ùni mbøepavát.

⁴⁵ Yaq ta khøuwa-te ndøgo, Zosua nigi atanakha-zapazapa-za-ge megeat ezoqam gegoam, yaq ndigu nqanek manqei gindapem, ndøgo bawan vini-ak-qa manqei qagoam, ndigu Mbumbukiam tiqa megemege-te gengeasumat, yaq nigi atanakha-zapazapa-za nqanek palai khoev mândo-ndapém, ndøgo evøndipakha-za gi:kawawavun. Yaq nqánek qawevám, atema Deivid-gi khøuwa vømø-khantøzem.

⁴⁶ Deivid, ndego ezoqam matev mbomambaqapé. Mbumbukiam khanakhanák te-te. Yaq ndego Mbumbukiam āv gembøevíam nqægo, ‘Ambá khoev eqeieqei nøtaqa-wevín. Yaq ni Zekop-gi zi, ndøgo teitaqá-vizupát?’

⁴⁷ Geté Mbumbukiam ndego takeáv. Yaq Deivid-ge yo, Solomon, manqa ndégo tevøovám, Mbumbukiam-qa khoev giwevem.

⁴⁸ Geté unimanqatín, Mbumbukiam, ndego Eqeiwat-Qape, khoev-te qon-umáv, ndøgo ezoqa zenda gi:wevemín. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqa nøme, ge-ein,

⁴⁹ ‘Evezøza áv gene-eín nqægo, “Noqa qonam nonqo, yán. Neka manqei-qape, noqa zenda tokhotapak awam nonqó. Yaq ge zó, gekha khoev bugug zonøwevēm? Neka manqei áv khazøté-qeivīm, no tøteyagat?”

⁵⁰ Gigiap ate nqægo, no nøkezan nokhakheinám.” ’ ’ ”

⁵¹ Stiven nqanek emanqat ate ndægo gumuvotot, yaq ndego manqa ovøyam megetapak, áv gezømbe-eín nqægo, “Zo sapi ezoqám! Zoqa mbøni neka zoqa matavap gèzø-tokeáp. Zo Mbumbukiam zøtezateáv neka teqa manqat yogeapáv. Até zó-a, zo Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape oskia zosanqawé, av zogi atanakha-zapazapa-za gi:matønumam.

⁵² Gê, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqa kopo møndøgoam, zogi atanakha-zapazapa-za yage ngi:wateav qambogoam? Mbaín. Neka ndigu ezoqam, ge:zømesimam, av nqægo, ndego Ezoqam Ndaføyamba-qape ndøndowāv, ndigu gèzitagám. Ngenek ezoqam, gi:manqatam, møndø-geavún. Geté zoqa matev até kopó, av zogi atanakha-zapazapa-za gi:goam. Zo sòzombo-qambúz, vozølaem.

⁵³ Zo Mbumbukiam-qa guguna manqat mòzondapém. Mbumbukiam-gí enzol ezoqam mo:veém, zoqa zenda-te. Geté zo o-mba ndapeáv.”

Stiven nandi gi:pouwim, genanim

⁵⁴ Ndigu manqa ovøyam megetapak, Stiven-qa manqat giyogem, ndigu qaqa kandambá neka khaya vømbø-vivisumem.

⁵⁵ Geté Stiven, Nqova Mbomambaqape kha é-møndømbøi-tønøyám. Yaq ndego yan-té genøqán, Mbumbukiam-qa waev bazaføgakh-us vøqeiv neka Yesu vø-omet. Mbumbukiam-qá nakeamo zenda-té geyám.

⁵⁶ Yaq Stiven áv gezømbe-eín nqægo, “Nqáe! No yan mboqoat nqæqeivi. Neka Ezoqam-ge Yo, Mbumbukiam-qá nakeamo zenda-té geyá.”

⁵⁷ Yaq ndigu nqanek manqat gimboyogem, zenda gea me:tokeám, vøtøkuz. Yaq sa tinø-viviám ndøgo,

⁵⁸ Stiven vø-møvøinam. Yaq taon bavokhó ginø-ituím. Yaq nandí gini-pouwím. Ndigu ezoqam, Stiven-qa manqat gisøkuzømem, yaq nandi pouwi gingazem, tiqa ndabua loloakh møndøkhofóé. Yaq ezoqam ndakinak-qá zenda tokhotapak-té ginø-awém. Teqa iz, Sól. Yaq ndégo tembo-kewagám.

⁵⁹ Yaq Stiven nandi gi:pouwat, ndego áv gene-akhá nqægo, “Yésu. Evézøza! Noge nqova vøkható!”

⁶⁰ Yaq ndego sa manazap ndømøkuí, vø-akha, “Evézøza! Qo nginik ezoqam-te, nqanek matev soqaqape ngimatønumit, yaq-fia ndøtá.” Yaq nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, tēnenaním.

8

¹ Ndigu Stiven gilaem, Sol møndø-unimanqatín.

Sol Klisten ezoqam gengiæzotat

Ta khøuwa-te ndøgo, ndigu Stiven gilaem, Klisten bawan ezoqam ngiæzoat matev ndøngáz, Zelusalem taon-te ndøgo. Yaq ndigu Klisten ezoqam ate gi:goam, Zudia neka Samalia manqei-té ginø-panqaním. Keliso-gi u-anim mba ndøsokhoám, Zelusalem taon-te ndøgo.

² Yaq ezoqa nøme, ndigu Mbumbukiam gimbo-vizupam, Stiven gè-otøvém. Ndigu enu kandambá te-te.

³ Geté ndego Sol, Klisten bawan ezoqam ngiæzoat matev ndøngáz, ta khøuwa-te ndøgo. Yaq ndego tenø-okhoám ndøgo, khoev ate qæpuatat, ndigu vøgavemin, ndigu Yesu gi-unimanqatintam, angana nekā sakheis, yaq ndimbula-te sasa ndønqeisamin.

Filip Samalia manqei-te, ezoqa Mbumbukiam-qa manqat gemezømas

⁴ Geté ndigu Klisten ezoqam, manqei vinivinimba-te gipanqanim, Mbumbukiam-qa Manqat sège-vøndazát, ma gi-okhoam ndøgo.

⁵ Até Filip-a, matev até kopó gego. Ndego Samalia manqei mokho-te, taon nøme-te gemøfakhan, yaq ndigu ezoqam, Keliso-qá yaq-té gene-zømesimát.

⁶ Yaq ezoqa ewaqape, Filip-qa manqat giyogem neka umingiap matev vøqeivim, gematønumam, ndigu yoge eqeieqei ndøgoném te-te.

⁷ Ezoqa kopoáv, ndigu nqova soqøsoqa gizømbu-goam, ndigu sègezø-fakház. Zøgeæz-ús. Neka kagi ezoqam neka okho soqøsoqa ezoqam kopoáv, sège-khakház.

⁸ Yaq ta taon mokho-te ndøgo, ezoqa khanakhanakh kandambá gindapem.

Saemon, ndego manqa-sisi ezoqam, teqa emanqat

⁹ Ta taon-te ndøgo, ezoqa nøme møndøgoám. Teqa iz Saemón. Ndego manqa-sisi matev ndømatønumám. Yaq ndigu Samalia ezoqam, nqova zøndaføgimám. Neka ndego ekeza kha, ezoqa kandambaqape me:vewám.

¹⁰ Yaq ezoqa ewaqape, iz-akhayapak nekā khokho ezoqam, te-mbá ti-waumám ndégo. Yaq āv gini-einimín nqægo, “Ngenek Mbumbukiam-qá bazaføgakh ndøndáp, ta bazaføgakh ndøgo, bazaføgakh kandambaqape ndimbo-akhayam.”

¹¹ Yaq ndigu yoge eqeieqei mbogoám. Zapa ndøgo, teqa manqa-sisi matev mokho-te, ndego nqova zøndaføgimám. Viav kopoáv.

¹² Geté Filip, ndigu ezoqam, Manqat Mbomambaqape, Mbumbukiam-qa Megeat Matev neka Yesu Keliso-qa bazaføgakh-qa yaq-te ge:zømas, yaq ndigu gè-unimanqatinim, angana nekā sakheis, neka ibøkha iz vøndapem.

¹³ Até Saemón-a, vø-unimanqatin neka ibøkha iz vøndap. Yaq ndego Filip-te, gè-mø-tøkenøvé. Ndego nqova ndafe kandambá, umingiap matev vinivinimba geqeivam, Filip gematønumam.

¹⁴ Yaq Keliso-gi u-anim, Zelusalem taon-te giyagam, giyogem av nqægo, Samalia ezoqam Mbumbukiam-qa Manqat møndø-ndapēm, yaq ndigu Pita neka Zion tikhofotáz, ti-te.

¹⁵ Yaq ndigu ezoqa menas gimøfakhaz ndøgo, ndigu Samalia ezoqam-qa yaq-te, āv gini-guligulimém nqægo, Nqova Mbomambaqape ndøndafēm.

¹⁶ Zapa ndøgo, ndigu Nqova Mbomambaqape ndafeáv. Geté Evezøza Yesu-qa iz-te, ibøkha iz mba ndøndapēm.

¹⁷ Yaq ndigu Keliso-gi u-anim menas, zenda zømbø-awám, yaq ndigu Nqova Mbomambaqape vøndafem.

¹⁸ Yaq Saemon geqeiv, ndigu ezoqa nøme, Nqova Mbomambaqape gindafem, ndigu Keliso-gi u-anim zenda gizømbø-awam, yaq ndego moni ndondapáz.

¹⁹ Yaq ndego Pita neka Zion, āv gezømbe-eín nqægo, “Até nó-a. Bazaføgakh nandav, zonø-etøomém. No ezoqa nøme zenda, tåbazømbe-awám, yaq ndigu Nqova Mbomambaqape betëndafem.”

²⁰ Geté Pita gembo-qavøiu, “Qo nandiv moni namba, gøinam-té qonøqáv! Manqa-zapá nandav, qo qoqo-matavupam av nqægo, Mbumbukiam-qa etoam matev, moni qoqotēwī.

²¹ Qo kopømba mbaín, nqanek sasae mokho-te toqotugoat. Zapa ndógo, qoqa mbøni, eqeieqeí mbá, Mbumbukiam-qa bøi-te.

²² Vøqambúq. Qoqa manqa-zapazapa nandav, zitá qanewuá. Yaq Evezøza qombóviám. Eisa, yaq ndego ta manqa-zapa nandav pømbøé-navøem, penømakhaya, qo teqa bazaføgakh amba moni toqote-wiin.

²³ No āv qate-qamekhé nqægo: Qoqa matavap khàpumu-soqá. Neka manqa-zapazapa matev, qo møndø-løvónáq.”

²⁴ Yaq Saemon gendo-ein, “Zo ezoqa menas, Evezøza āv qazømbøé-viømém nqægo: Matev nandav, av zo nqazonømbe-manqate, befàkhán no-te.”

²⁵ Pita neka Zion, ta taon-te ndógo, ezoqa Evezøza-qa manqat gi:zømesimat, qazømbe-navøem, yaq Zelusalem taon-té ginøqaváz. Yaq nakhoa livin-te ndøugu gu:-apat, ndigu Samalia manqei-te, vemiyav kopoáv, ezoqa Manqat Mbomambaqape me:zømesimát.

Filip Itiopia ezoqam, Mbumbukiam-qa Manqat ge:omat

²⁶ Khøuwa nøme, Evezøza-ge enzol ezoqam, Filip āv gembøe-eín nqægo, “Mòqo-itán, yaq ta nakhoa-te ndógo toqonóqáv, ma Zelusalem taon-te qandewav, atema Gaza taon-te ndø-ovøev.” (Ta nakhoa-te ndógo, ezoqa agé okhomáv.)

²⁷ Yaq Filip até gendego, gè-itán, vøwav. Yaq nqáe! Nakhoa livin-te ndøugu, ndego ezoqa mbøeqatáz. Ngenek Itiopia manqei-ák. Gaman iz akhae ezoqám. Kawa sævam, tuqa iz Kandasi, tugé sasae ezoqám. Tuqa gigiap ate qægoam neka moni ate gi:goam, ndégo tembo-kewagám. Ndego Zelusalem taon-té gegoám. Mbumbukiam-qá iz ndø-eqatám.

²⁸ Yaq ndakin ekeza manqei-té genø-qavanát. Manqei khagua wil-us-té gono-qotavún, hos gulivavun. Yaq ndego, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya-qá mbuk ndøgeve:mavún.

²⁹ Yaq Nqova Mbomambaqape, Filip āv gembøe-eín nqægo, “Toqonóqáv ndógo, hos manqei khagua wil-us ndulivav. Yaq avønín soqombómá.”

³⁰ Yaq Filip tenøvuáo ndógo. Yaq ndego ngenek ezoqam āv gembøe-ewág nqægo: Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya-qá mbuk ndøgeve:mét. Yaq Filip gembobevap, “Mokho moqombó-ndap, nandav nandoqo-geve:met?”

³¹ Yaq ndego gembo-qavøiu, “Gê, mokho áv khambøéndāp, ezoqam ovøyam nonqo mbain tøgoat?” Yaq ndego até gendego, Filip vøkhato, ova vø:qavig, te namba vømøqonav.

³² Mbumbukiam-qa Manqat ndógo, gegeve:mavun, nqáneq, “Ndego andé sip me me:-ituím, ndugu laelae-qa ndimbogo. Neka ate av-té, sip nakhasam nduigu, su gimbo-qogemín, manqat mbain tugoat,

até ndegó-a, manqat mbaín.

³³ Ndego ngenøgim kandambá gendap.

Yaq manqa ovøyam ndógo, gimbo-etøomem, eqeieqeí mbá.

Ezoqa tegi zi-qa yaq-te gémanqateák.

Zapa ndógo, teqa yage, nqanek manqei-qape-te, livin-mbá gembøe-kepøzém.”

³⁴ Yaq ndego gaman ezoqam, Filip gembo-ein, “Qoténømānd. Ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, gekha ezoqā mé:manqate? Ekezán, ó, ezoqá vini?”

³⁵ Yaq Filip manqat ndógo sogomanáz, Manqat Mbomambaqape, Yesu-qa yaq-te, vøe-omat.

³⁶ Yaq ndigu ate av-té nakhoa-te gi:teitat, ibøkha ndøqeivím. Yaq ndego gaman ezoqam gendo-ein, “Nqáe! Ibøkha nqáneek. No ambá ibøkha iz nondapín.”*

³⁸ Yaq ndego gaman ezoqam, nøzøgim ezoqam bøyat manqat mbo-eín, vøbøen. Yaq Filip, ndego gaman ezoqam namba, tinø-ová ndógo, ibøkha iz vømbō-etoam.

³⁹ Yaq ibøkha-te nango gindu-fakhaz, yaq nqova mbaín, Evezøza-ge Nqova Mbomambaqape, Filip sègekható. Yaq ndego gaman ezoqam, Filip nango ometeáv. Yaq sège-qavanát. Khanakhanakh-ús.

⁴⁰ Yaq Filip Azotus taon-té gemøfakhán. Yaq gemat, atema Sæzalia taon-te vømøfakhan, ta vemiaav ate qægoam, nakhoa-te qo:goat, ndego ezoqa Manqat Mbomambaqape me:zømesimát.

9

Sol Yesu Keliso-te geqambun (Kel 22:6-16; 26:12-18)

¹ Zelusalem taon-te ndógo, Sol Evezøza-gi paev ezoqam, sekembá sègezø-utavám. Zitøge-qa zøgoám. Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-té genøwáv,

² pepa peawam manqat vømømbō-ein. Yaq ndego, av teqa poev qægoam, pepa āv tembøe-peawám. Gekha ezoqām ndigu, Sol tiqasat, ndigu Yesu-qa Nakhoa ndimbopaev, angana nekā sakheis, ndego kopømbaqapé, segé-gavemát, neka Zelusalem taon-te vøtonqozoāt, yaq ndimbula-te sasa ndónqeitazāt. Nqanek pepa, ndego Damaskus taon Zu ezoqam-qa guluguli khoev megetapak-té genø-peawám. Yaq Sol bëndapét, atema ti-te ndigu.

³ Geté Sol gewav, Damaskus taon gumu-khatoam, yaq nqova mbaín, yan-te, waev bæbæs-qape ndovís, vøgutav.

⁴ Yaq ndego manqei-té genøbøiáv. Manqa wag mba mo:-ewág. Ndógo āv qane-eín nqægo, “Sól, Sol! Gekha zapá, no ndoqo-ngiænotet?”

⁵ Yaq Sol gendo-ein, “Kándambaqape. Qo khoqonø-goam?”
Yaq manqat ndógo, qando-qavøiu, “No Yesú. No ndégo, qo ndoqo-ngiænotet.

⁶ Ndakin mòqo-itán. Yaq taon-té qonóqáv. Ezoqam ndégó. Yaq ndego ndøqa-eín, qo ande āv khoqotégō.”

⁷ Ezoqam ndigu, Sol namba gi:-apat, sègewán. Manqa wag mba gi-ewagam, gete ezoqam mbain, yaq ndigu møe ndøgoném. Ndigu nqova zøndáf. Yaq manqa manqateáv.

⁸ Yaq Sol manqei-te geveam, nqawa ge-itan, bøi geqaqanam, ndego bøi waev mbaín. Yaq ndigu pingi mbogeaném, Damaskus taon-te vø-ituim.

⁹ Sol khøuwa misiká, bøi waev mbain goam. Lou logemāv-a, ibøkha izumav.

¹⁰ Damaskus taon-te ndógo, Yesu-ge paev ezoqam kopo møndøgoám. Teqa iz Ananayás. Ndego umingiap ndøqeív. Evezøza iz mboveó, “Ananayas.” Yaq Ananayas āv gene-qavøiú nqægo, “Évezøza. No nqæya.”

¹¹ Yaq Evezøza Ananayas gembo-ein, “Mòqo-itán. Ta nakhoa-té ndógo toqonóqáv, Nakhoa Ndaføyamba-qape ndimbo-akhayam. Zudas-qa khoev-te toqomø-fakhaq, yaq ezoqa Tasus taon-ak-qá yaq-té qozømbé-beváp. Ndego iz nqambógo, Sól. Nqáe! Ndego gèguligulimít.

8:36 8:36 Kel 10:47 * **8:36 8:36** Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáneek: ³⁷ Yaq Filip gembo-ein, “Qanimáv. Uni toqote-unimanqatin, yaq kopømbaqapé.” Yaq ndego gendo-qavøiu, “No møe-unimanqatin, av nqægo, Yesu Keliso, ndego Mbumbuki-am-gé Yó.” **8:40 8:40** Kel 21:8 **9:1 9:1** Kel 8:3

12 Sol umingiap ndøqeív. Ndøgo āv geneqeív nqægo: Ezoqa kopo, iz nqambogo Ananayas, khoev-té genømbo-ón, zenda vømbøe-ao. Yaq ndego bøi waev nqawa tèabetendáp.”

13 Geté Ananayas gendo-qavøiu, “Evezøza. No nandev ezoqam-qa yaq-te, manqat kandambá qæ-ewagam, av ndego qogi ezoqam, Zelusalem taon-te ndøgo, matev soqøsoqa gezømbe-matønumam.

14 Yaq ndakin ndego Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda-qa iz-te, nqanek Damaskus taon-té gegó. Yaq ndego até nqanék-a, gekha ezoqām ndigu, qoqa iz ndi-eqawat, tèabete-gavém.”

15 Geté Evezøza Ananayas gembo-ein, “Sègeqáv! Zapa ndøgo, no nøveatáv, ndego. Ndego noqá sasae ndøgoát. Ndego ezoqa tèabete-zømesím, noqa yaq-te, até ndigú-a, bawan vini-ak neka tigi kawakawa-za neka Izlael ezoqam.

16 No ndego āv qaté-omát nqægo: Ndego nqosøgeap neka viniv kandambá teqeivat, no zapaya.”

17 Yaq Ananayas tenøwáv ndøgo, ta khoev-te ndøgo, vømø-on. Yaq ndego Sol zenda mbøe-áo, vømbø-ein, “Nøfu! No Evezøza ndokhofotán, qo-te, ndego Yesu, nakhoa-te geqafakhan, qo nqanek qoqogeavun. No ndego ta zapaya ndøgo tende-khofotán. Qo bøi nqawá qonøkewág, neka kha Nqova Mbomambaqapé qaqambé-tønøyám.”

18 Yaq nqova mbaín, Sol-qa bøi-te, andé zongøyam-qá paq me ndenqeivøém. Yaq ndego bøi nqawá genøkewág. Yaq Sol tenø-itán ndøgo, ibøkha iz vøndap.

19 Yaq ndego lou vølog. Yaq kopømbá, bazaføgakh nqawa qamøndæ-vesez.

Sol Damaskus taon-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam

Yaq Sol elavøqase møndø-qovezám, ndigu ezoqam namba, Yesu gi-unimanqatintam, Damaskus taon-te ndøgo.

20 Yaq ndego ndaføyambá, Zu ezoqam-qa guliguli khoev vinivinimba-té genø-okhoám, ezoqa Yesu-qa yaq-te sasa me:zømesim, neka vøzø-ovøyam, av nqægo, Yesu ndego Mbumbukiam-gē Yō.

21 Ndigu ezoqam ate gi:goam, teqa manqat giyogem, ndigu nqova ndafe kandambá. Yaq gi-einim, “Gé, ezoqam ngénèk, ndego Zelusalem taon-te, ndigu ezoqam gengiæzotam, ndigu Yesu ndi-unimanqatinat? Ndego até nqanék-a, ndøgo tenegeavún, ezoqa av ngi:gu gégavém, yaq Mbumbukiam-gí iziz ezoqa kandakanda-té genø-tonqozó.”

22 Sol-qa nømendim matev, taqa bazaføgakh sà tønø-khouwevtát. Ndego ezoqa āv gene-zømesimám nqægo: Yesu ndego Mesayá. Ezoqam ndégo, Mbumbukiam geve, ezoqa tekhandi:z. Yaq ndigu Zu bawan-ak, Damaskus taon-te ndøgo giyagam, kopømba mbaín, vømbøé-qavøinām.

23 Khøuwa andé møe-mbá segembo-auwám. Yaq Zu bawan-ak gèmbøvoqoém. Ambá gelaemín.

24 Geté Sol nqanek voqoe-qa yaq-te, é-møndæ-ewág. Ndigu ezoqam, laelae-qa gimboqam, lovølova neká pavgave, vos oskia mbøe-keavám, taon mboqog-te.

25 Geté khøuwa nøme, qapøis, Sol-gi paev ezoqam, ava-té ginø-utøvé, taon uta bøi mboqog-te sasa ndøføløtøvem, vøkhokhon.

Sol Zelusalem taon-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam

26 Yaq Sol Zelusalem taon-té genøveséz. Yaq ndego ambá Yesu-gi paev ezoqam namba me:tøkuanemín. Geté ndigu møe mbogoném. Ndigu unimanqatinteáv, av nqægo, ndego ndakin møndø-Yesu-gē-paev-ezoqam-ēv.

²⁷ Geté Banabas gèkható, Keliso-gi u-anim-te sasa ndø-itu. Yaq ndego tènøzø-ovøyám ndógo, av nqægo, Sol nakhoa-te Evezøza ndø-omét, yaq ndego manqat vømbō-ein. Yaq Damaskus taon-te ndøgo, ndego ezoqa Yesu-qá iz-té gene-zømesimám. Kha føgakh-mbá neka møe mbaín.

²⁸ Yaq Sol namba me:goám, ndigu. Yaq Zelusalem taon-te ate qægoam, ndego ezoqa, Evezøza-qá iz-té gene-zømesimám. Kha føgakh-mbá neka møe goneáv.

²⁹ Ndego até namba ndigú-a, Zu ezoqam, Glik manqat gimanqatam, manqa vømanqatam, neka ti namba manqa vø-itumbam. Yaq ndigu ambá gelaemín.

³⁰ Geté Klisten zifuap, taqa yaq-te manqat giyogem, yaq ndigu Sol Sæzalia taon-té ginø-ituím, ekeza taon-te sasa ndøkhofotøvem, Tasmus.

³¹ Ndigu Klisten bawan ezoqam, Zudia neka Gelili neka Samalia manqei-te ate qægoam giyagam, ndigu ndakin sambi zøgoám. Tiqa unimanqatin matev, møndøzø-føgøføgakhám, yaq ndigu Evezøza vømbø-vizupam. Yaq Nqova Mbomambaqape-qa zita tøpøzu matev mokho-te, tiqa bawan sà tønø-khouwevtát.

Pita Ainias gekhakhæv

³² Khøuwa nøme, Pita manqei vinivinimba-te gevatam, yaq Lida vemiaav-té genøfakhán, Klisten ezoqam-te okha vøwav.

³³ Yaq ta vemiaav-te ndøgo, kagi ezoqam ndø-omét. Teqa iz Ainiás. Ndego viav kopoáv, venanqei nonqo-te mbá gesømbimám. Até qægoam, viav éit.

³⁴ Yaq Pita ndego av gembøe-eín nqægo, “Ainias. Yesu Keliso gékhakhæq. Mòqo-itán, neka venanqei nonqo vølvøen, nandoqote-sømbiam.” Yaq nqova mbaín, Ainias sège-itán.

³⁵ Ezoqa ewaqape, Lida vemiaav-te neka Salon vemiaav-te giyageapam, Ainias gi-ometam, ge-eqeieqei-ev, yaq ndigu Evezøza-té ginøqambúz.

Pita Tabita løvøte-te gukhandiv

³⁶ Ziopa taon-te, sævam møndøgoám, Yesu gu-unimanqatintam. Tuqa iz Tabitá. Glik manqat-te, Dokas mbo-akhaemám. Ndugu matev eqeieqei ndømatønumám, neka gigiap-av ezoqam vøzø-tøkemam.

³⁷ Yaq Pita Lida vemiaav-te gegoam, Tabita enqoni ndøndáp, vønanim. Yaq tuqa kha gèsunguzím. Yaq khoev ova kouwat-té ginøveém.

³⁸ Ziopa taon qambaqapé mbá, Lida vemiaav-te. Yaq Ziopa taon-te ndøgo, ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, giyogem av nqægo, Pita Lida vemiaav-té gegø, yaq angana menas ndøkhofotáz. Ndigu Pita-te, manqat av ginindapát nqægo: Ndego nakhamas-té geabetøndo-wáv.

³⁹ Yaq Pita até gendego, ndigu ezoqa menas namba vøezav. Yaq gimøfakhaz ndøgo, ndigu khoev ova kouwat-té ginø-ituím. Ta khoev kouwat-te ndøgo, ngængæm kopoáv gipindam, vø-eivumam. Yaq ndigu Pita gè-ogitøvéem, neka ndabua vinivinimba vøe-ometømem, Tabita guzø-potofumam, ndugu khandi guigoam.

⁴⁰ Yaq Pita ezoqa ate gi:goam, bavokhó genø-khofotáz. Yaq ndego katuk ndømøkuí, vøguligulim. Yaq kha-té genøqambún, vømbō-ein, “Tábita, mðqosuzám.”

Yaq ndugu até gundigu, bøi vø-qaqanam. Yaq Pita gu-omet, sègeqóm.

⁴¹ Yaq Pita zenda mbogeá, vø-eqei, ndugu sasa ndø-itan. Yaq ndego, ndigu ngængæm neka ezoqa nøme, Yesu gi-unimanqatintam, nqawá genøzø-akhá, vøndø-oz. Yaq ndego av genezømás nqægo: Ndugu nqawa møndø-khandí:v.

⁴² Ezoqa ewaqape, Ziopa taon-te ndøgo, møndø-ewagát, taqa yaq-te. Yaq ezoqa kopoáv, Evezøza gi-unimanqatinim.

⁴³ Yaq Pita Ziopa taon-te ndøgo, andé møe-mbá sege-qovezám. Saemón namba me:qotám, ndego søvakha gigiap-gi ngusum khakheinøvem ezoqam.

10

Mbumbukiam-ge enzol ezoqam, Konilius gembo-fakhan

¹ Sæzalia taon-te ndøgo, ezoqa møndøyagám. Iz nqambógo, Koniliús. Nakhag bawan mokho-te, ndøgo Itali nakhag bawan gimbo-akhaemam, kawa ezoqam nøme ndégo tegoám.

² Konilius ekeza ezoqa namba, khoev-te gi:yagam, Mbumbukiam ndø-unimanqatintám neka vømbō-vizupam. Neka ndego gigiap-av ezoqam, sègezø-tøkeám. Neka ndego khøuwa kopoav, Mbumbukiam-té genø-guligulimám.

³ Khøuwa nøme, khagus yaq-té. Ande āv 3 oklók ndægó. Konilius umingiap ndøqeív. Av geneqeív nqægo: Mbumbukiam-gé enzol ezoqam ndøgeavún, iz vømbōveo, “Konílius”. Bavokho-qapé sogo-omét, ndego enzol ezoqam.

⁴ Yaq Konilius, ndego sège-waumám. Møe-ús. Yaq gembobevap, “Kándambaqape. Qo no-te manqat taqágo?”

Yaq ndego enzol ezoqam gendo-qavøiu, “Mbumbukiam qoqa guliguli manqat, møndøqa-ewág. Neka ndego møndø-qamékh, qo gigiap-av ezoqam qoqozø-tøkematun. Nqanek matev, andé etoam matev me me:qavíg, Mbumbukiam-te. Yaq ndakin Mbumbukiam yaq qaqavøitít.

⁵ Ezoqa Ziopa taon-té qonø-khofotáz. Ndigu manqat āv tiabiti-ndapét. Ezoqam, iz nqambogo Saemon, iz nøme Pita ndimbo-akhayam, ndego bètøndowáv.

⁶ Ndego Saemon nøme-qá khoev-té geqomat. Ngenek søvakha gigiap-gi ngusum khakheinøvem ezoqám. Teqa khoev ndaola avønin-té qambowév.”

⁷ Enzol ezoqam ge-ivav, ndego manqat gembo-manqatam, yaq Konilius tegi sasae ezoqa menas zø-akhá, neka nakhag ezoqam kopo, gembo-sasaetam, vømbō-akha. Ngenek Mbumbukiam mbovizupám.

⁸ Konilius nginik ezoqa misika, manqat ate qægoam, møndøzømbøkhaevøyám, Ziopa taon-te sasa ndøkhhofotaz.

Pita umingiap geqeiv

⁹ Yaq khøuwa nøme qandopave, ndigu Ziopa taon gikhatoumat, Pita khoev ová genøqavíg, vømbō-guligulim.* Khøuwa iz, ande āv khøuwa muín ndægó.

¹⁰ Yaq Pita ifin mbovín. Yaq lou loge-qa mbogoám. Yaq ezoqa nøme lou gi-ifutat, ndego umingiap ndøqeív.

¹¹ Yan gèmbøqoé. Neka yan-te ndøgo, andé ndabua kandambaqape me ndæføløvøém, atema manqei-te. Taqa vavap foa-té qando-geageapám.

¹² Ta mokho-te ndøugu, søvakha gigiap bugug vinivinimbá gu:goam, nøme ndi-okho-a, nøme ndiløvūvām.

¹³ Yaq manqa wag tøndowáv ndøgo, qando-ein, “Píta! Mòqo-itán. Søvakha gigiap nandiv qózitág, voqólouz.”

¹⁴ Geté Pita yaq gendo-qavøiu, “Evézøza. Av taoká. No søvakha gigiap louzimáv, taqa yaq-te Mozes-qa guguna manqat av ndæmanqate, soqain ndøgo, Mbumbukiam-qa bøi-te.”

¹⁵ Geté nqanek manqa wag, nqawá qandowáv, te-te, qambo-ein, “Gigiap ndøgo, Mbumbukiam gesunguz, qo kopømba mbáin, soqain toqote-vewat.”

* **10:9 10:9** Ta khøuwa-te ndøgo, tiqa khoev puanam matev viní. Ve-zita mbáin. Andé lou me mé:løvøetát. Yaq kopømbaqapé, soqóqavíg. **10:14 10:14** Lev 11:1-47; Ezek 4:14 **10:15 10:15** Mak 7:15, 19

¹⁶ Manqat av nqægo, misiká qando-fakhan. Yaq nqova mbaín, ndabua nqawá qanøveséz, yan-te.

¹⁷ Pita nqanek umingiap-qa mokho até gembøe-bevupát, yaq nqáe! Ndigu angana, Konilius gendo-khofotaz, Saemon-qa khoev tñiqeivím. Yaq mboqog tambav-té gonowán.

¹⁸ Yaq ndigu āv gini-akhaém nqægo, “Gê, Saemon, ndego iz nøme Pita ndimbo-akhayam, téqomat?”

¹⁹ Pita ate av-té, umingiap-qa yaq-te gembøe-matavupat, yaq Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape, āv gembøe-eín nqægo, “Qoté-ewāg. Angana misika qoqa ndøvawét.

²⁰ Mòqo-itán. Manqei-té qonóvis. Yaq soqóqáv, ti namba. Ndøfofògeāp. Zapa ndógo, nō notøndo-khofotáz, ndigu.”

²¹ Yaq Pita tenóvis ndógo, ndigu ezoqam vøzø-ein, “Nqáe! Ezoqam nó, zo qazombo-vawavun. Zo gekham-qā zógeavun?”

²² Yaq ndigu gindu-einim, “Nakhag kawa ezoqam ndokhofotán. Iz nqambógo, Koniliús. Ndego ezoqam ndaføyamba-qapé neka Mbumbukiam mbovizáp. Zu bawan-ak ate ndi:gu, gèmbovizáp. Mbumbukiam-gé enzol ezoqam mbofakhán. Yaq ndego qo akhae manqat mbo-eín. Qo teqá khoev-té qonóqáv, yaq ni qoqa manqat baníyogem.”

²³ Yaq Pita ndigu gèkhatób, neka khoev vøzø-ein. Yaq qanaqanus qandopave, Pita namba me:qaváz. Até Ziopa taon-ak nømé-a, ndigu Yesu gi-unimanqatintam, vøzøfikát.

Pita Konilius-qa khoev-te gemøfakhan

²⁴ Yaq khøuwa nøme qandopave, Sæzalia taon-te gimøfakhaz, Konilius gèzømbo-kewagát. Ndego ekeza ezoqam neka zifuap mbomømboma, é-møndømøváb.

²⁵ Yaq Pita khoev-te gemømbø-on, Konilius teqa zenda tokhopatak-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laváo, khanakhanakh vømbōgo.

²⁶ Geté Pita gè-eqeiú, gembo-ein, “Mòqo-itán. Até nó-a, no ezoqám. Ate av-té, qo nqoqote:go.”

²⁷ Yaq Pita Konilius namba, manqat até go:manqatát, khoev mokho-te gi-onat. Yaq khoev mokho-te ndøugu, āv geneqeív nqægo: Ezoqa kopoáv, gipindam.

²⁸ Yaq gezø-ein, “Zo mðzøte-zøté. Ni Zu bawan-ak-te, khafeáp, bawan vini-ak namba tøti-tøkuanem o tiqa khoev-te tei-on. Geté Mbumbukiam, no āv genenómánd nqægo: No ezoqa nøme, khavim-us o soqain, Mbumbukiam-qa bøi-te, batezæzá.

²⁹ Yaq nakémbá, qo manqat qoqonøndo-khofotav, no qoqa manqat ogieáv. Yaq ndakin no nøtaqá-beváp. Qo gekham-qā, qonøndé-akha?”

³⁰ Yaq Konilius gendo-qavøiu, “Khøuwa foa mðndømø-nasiním. No nøkeza khoev mokho-te, nøguligulimát. Khøuwa iz ande kopó, av ndakin nqægo. Khagus tri oklók. Yaq nqáe! Noqa megemege-te, ezoqam sògo-itán. Ndabua ge-uzam, papaqá. Bøi sanqatøve-ús.

³¹ Yaq ndego āv genømbe-eín nqægo, ‘Konílius! Mbumbukiam qoqa guliguli manqat mðndøqa-ewág. Neka ndego mðndø-qamékh, qo gigiap-av ezoqam qoqozø-tøkematun.

³² Yaq nakémbá. Ezoqa Ziopa taon-té qonø-khofotáz. Saemon qombó-akhá, ndego iz nøme Pita ndimbo-akhayam. Ndego bètøndowáv. Ndego Saemon nøme-qá khoev-té geqomat. Ngenek søvakha gigiap-gi ngusum khakheinøvem ezoqám. Teqa khoev ndaola avønin-té qambowév.’

³³ Yaq no até qatøndego, ezoqam vøtaqandō-khofotaz. Yaq no khanakhanákh, qoqotøndoqav. Yaq ni ndakin nqéigu. Mbumbukiam-qá bøi-té. Manqat ate ndægo níyogém, av Evezøza qo manqa geqambe-løvua, toqoti-nømand.”

Pita Konilius-qa khoev-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømas

³⁴ Yaq Pita manqat gengaz, gezø-ein, “No ndakin ùni nøtenøtén. Mbumbukiam-qa bøi-te, ezoqam ate ndi:gu kopó. Vinivinimba mbain.

³⁵ Bawabawan vinivinimba ate ndægo, gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam ndimbovizap neka matev eqeieqei ndimātānām, ndigu sège-khatobín.

³⁶ Manqat no qatøndo-ndap, nqáneq, Mbumbukiam Izlael ezoqam-te gendo-khofotav, ta Manqat Mbomambaqape, sambiq-qa yaq-te, ndøgo Yesu Keliso mokho-te ndøndo-okho. Ngenek Yesu, ezoqa ewaqape-gé Evezøzá.

³⁷ Zo møzøte-zøté, matev ndøgo, Zudia plovins-te ate ndægo qafakhanumam. Gelili plovins-té genøngáz, Zion ezoqa ge:zømesimat neka ibøkha iziz vøzø-etoumat.

³⁸ Neka zo møzøte-zøté, Mbumbukiam ndego Yesu Nazalet vemia-ak, Nqova Mbomambaqape ande oil me gembøe-qouz neka bazaføgakh vømbø-etoam. Neka zo møzøte-zøté, Yesu ande āv kenē-okhoam, matev eqeieqei gematønumam neka ezoqa ewaqape gekhakheinøvemam, ndigu nqova soqaqape-qa bazaføgakh mokho-te gu:goam. Zapa ndøgo, Mbumbukiam møndøgoám, te namba.

³⁹ Ni matev ate qægoam, Yesu Zudia plovins-te neka Zelusalem taon-te gematønumam, møiqeivím. Yaq ndigu gèlaém. Tae mutui-té ginø-tøkewém.

⁴⁰ Geté genanim, yaq khøuwa misika-qa zita-te, Mbumbukiam ndego nangó genø-khandí:v, yaq ndego ezoqa vøezømas.

⁴¹ Ezoqa ewaqapé mbá. Geté sati ndígu, Mbumbukiam ibugukhokhof gevevesam, bøi vizu ezoqam tigoat. Nginik ezoqam ní. Ndego løvøte-te gesuzam, yaq ndego lou namba vøtilogam-a, ibøkha namba vøti-izumam.

⁴² Yesu ni manqat āv ginimbi-løvua nqægo: Ni ezoqa Mbumbukiam-qá Manqat nití-zømesimát neka āv teizømbé-ovøemát, ezoqa kopo sa ngének, Mbumbukiam geveatav, ndego khandi neka løvøte ezoqam-qa manqat te-ewag, ndigu manqa ovøyam-te tiwan.

⁴³ Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ate gi:goam, teqa yaq-te āv gini-manqatám nqægo, ‘Gekha ezoqām ndigu, ndego ti-unimanqatinim, Mbumbukiam te mokho-te, tiqa manqa-zapazapa segezø-evøzám.’ ”

Bawan vini-ak Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape gindafem

⁴⁴ Pita ate av-té nqanek manqat ge:manqatam, yaq Nqova Mbomambaqape ndovís, atema ti-te ndigu ate gi:goam, ndigu nqanek manqat gi-ewágat.

⁴⁵ Yaq ndigu Zu bawan-ak, Yesu gi-unimanqatintam, ndigu Pita namba gi:geavun, ndigu nqova zøndáf, giqeivim av nqægo, Mbumbukiam até bawan vini-ák-a, Nqova Mbomambaqape zø-etoām.

⁴⁶ Zapa ndøgo, ndigu āv giniyogém nqægo: Nqova Mbomambaqape mokho-te, ndigu manqat vinivinimba-té ginø-manqatát neka Mbumbukiam-qa iz vø-eqatat.

Yaq Pita gendo-ein,

⁴⁷ “Nginik ezoqam, Mbumbukiam-gé Nqova Mbomambaqape ndøndafém, ate av-té, ni qazi.ndafem. Gê, gekha ezoqā zōmbókhāz, ibøkha iz tindapem?”

⁴⁸ Yaq Pita ge-ein, “Nginik ibøkha iz, sà bendapém, Yesu Keliso-qa iz-te.” Yaq taqa zita-te, ndigu Pita āv gimbøe-viømém nqægo, “Elavøqase vønimbøkhæ-qomát.”

11

Pita Zelusalem taon-te geqavan, manqat ge:zømas ndøgo, matev qafakhanam

¹ Keliso-gi u-anim neka Klisten ezoqa nøme, Zudia plovins-te giyagam, møndøyogém, av nqægo, até bawan vini-ák-a, Mbumbukiam-qa Manqat møndø-ndapēm.

² Yaq Pita Zelusalem taon-te nqawa gendoqavan, ndigu Zu ezoqa nøme, Yesu gi-unimanqatinim, gèponqombém, te namba.

³ Ndigu āv gimbøe-einím nqægo, “Manqa-zapá nandav, qo tiqa khoev-te qoqo-oq, ndigu Zu bawan-ak mbain ndigu, neka ti namba lou vøzøtē-logam?”

⁴ Yaq Pita emanqat ate qægoam, gèzømbe-votót, gezø-ein,

⁵ “No Ziopa taon-té qægoám. Yaq khøuwa nøme, no qæguligulimat, no umingiap nøqeív. Yan-te nqo:go, andé ndabua kandambaqape me ndæføløvøém, no-te. Taqa vavap foa-té qando-geageapám.

⁶ Yaq qatu.vøot, søvakha gigiap nøzømét. Nøme nanák neka nøme lozokhák, nøme ndi-okho, neka nøme ndivisiagiap, neka nøme ndiløvūvām.

⁷ Yaq no manqa wag nø-ewág. Ndøgo āv qande-eín nqægo, ‘Pita! Mòqo-itán. Søvakha gigiap qózitág, voqólōuz.’

⁸ Geté yaq no qambo-qavøiu, ‘Evézøza. Av taoká! Noqa manqa-nqa-te, søvakha gigiap-qase kopo oeveáv, taqa yaq-te Mozes-qa guguna manqat qæ-ein, soqain ndøgo, Mbumbukiam-qa bøi-te.’

⁹ Geté nqanek manqa wag, nqawá qandowáv yan-te, qanø-ein, ‘Gigiap ndøgo, Mbumbukiam gesunguz, qo kopømba mbain, soqain toqote-vewat.’

¹⁰ Manqat av nqægo, misiká qando-fakhatam. Yaq gigiap ate qægoam, nqawá qanøqaván, yan-te.

¹¹ Nqanek matev qame-navøem, yaq nqáe! Ezoqa misika ndøfakház, ta khoev-te ndøgo, ma qategoam. Sæzalia taon-té gindu-khofotáz.

¹² Yaq Mbumbukiam-ge Nqova, āv genømbe-eín nqægo, ‘Qo ndøfòfògeáp. Sègeqáv, ti namba.’ Yaq nginik Klisten nøfuap, ezoqa siks, namba nitiniáv, Konilius-qa khoev-te vøimø-on.

¹³ Yaq Konilius ni emanqat nimbivotót. Teqa khoev-te ndøgo, ndego Mbumbukiam-gé enzol ezoqam ndø-omét. Yaq ndego āv gembøe-eín nqægo, ‘Ezoqa Ziopa taon-té qonø-khofotáz. Saemon qombó-akhá, ndego iz nøme Pita ndimbo-akhayam. Ndego bètøndowáv.

¹⁴ Ndego qo manqat qá-eín. Yaq ta manqat mokho-te ndøgo, qo neka qogi ezoqam, qoqa khoev-te ndiyage, zøté-khandí:z.’

¹⁵ Yaq no manqa manqate qængaz, Nqova Mbomambaqape ndovís, atema ti-te. Até kopó, av ibugukhokhof ni-te gendevís.

¹⁶ Yaq no Evézøza-qá manqat nombo-matøvé, manqat ndøgo ge-ein, ‘Zion, ndego ezoqa ibøkha iz, ibøkha-té genøzø-etoumám. Geté zo, ibøkha iz, Nqova Mbomambaqapé qazøté-ndapém.’

17 Ndigu Mbumbukiam-qa etoam matev kopo me:ndapém, av ni bugukhokhof qazi:ndapem, ni Evezøza Yesu Keliso qazi-unimanqatinim. Yaq gê, no gekha ezoqám, Mbumbukiam tæmbøe-khaz?”

18 Ndigu Pita-qa manqat giyogem, yaq ndigu manqat nøme einiáv. Yaq Mbumbukiam-qá iz ndø-eqaném, vø-einim, “Av tægoat ndægo, yaq Mbumbukiam até bawan vini-ák-a, nakhoa zømboqoá, te-te tiqambuz neka khandi vøndapém.”

Mbumbukiam-qa Manqat, Antiok taon-te qafakhan

19 Ta khøwa-te ndøgo, Stiven gilaem, yaq Klisten ezoqam ngiæzoat matev qafakhan, yaq ndigu manqei vinivinimba-te gipanqanim, ezoqa nøme Finisia manqei-té neka nøme Saiples bawa-té neka nøme Antiok taon-té ginøfakház. Geté ta manqei vinivinimba ndøgo, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat, Zu bawan-ak mba me:zømesimám.

20 Geté Klisten ezoqam nøme, ndigu Saiples bawa-te neka Sailini taon-te giyagam, Antiok taon-té ginøzáv. Yaq ndigu Manqat Mbomambaqape, Yesu-qa yaq-te, ndego Evezøza, até bawan vini-ák-a, vøe-zømesimat.

21 Mbumbukiam-qa bazaføgakh møndøgoám, ti namba. Yaq ezoqa kandambá, gi-unimanqatinim neka Evezøza-te vøqambuz.

22 Yaq ndigu Klisten bawan ezoqam, Zelusalem taon-te giyagam, nqanek manqat giyogem, ndigu Banabas ndøkhofotøvém, Antiok taon-te ndøgo.

23 Yaq ndego Antiok taon-te gemøfakhan, ndego khanakhanakh kandambá, matev geqeiv, Mbumbukiam-qa kuku matev mokho-te qafakhan. Yaq ndego zita tøpøzu manqat zø-eín, ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatinim. Ndigu Evezøza, føgøføgakh até bembo-geageáp.

24 Banabas, ndego ezoqam matev mbomambaqapé, neka kha Nqova Mbomambaqape é-møndømømbo-tønøyám, neka teqa unimanqatin bazaføgakh-ús, Yesu-te. Yaq te mokho-te ezoqa kopoáv, Evezøza-te giqambuz.

25 Yaq Banabas, Antiok taon gè-iváv, Tasus taon-te vøwáv. Sol-qa ndøvawát.

26 Yaq kha gemboqeiv, ndego Antiok taon-té genø-itú. Yaq viav kopó, Sol neka Banabas, Klisten bawan ezoqám namba me:goám, Antiok taon-te ndøgo, neka Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesimat. Ezoqa kandambá gi:zømesimam.

Ezoqa ndigu Yesu ndimbopaev, Klisten iz ndizø-akhayam, Antiok taon-té qanøngáz.*

27 Ta khøwa-te ndøgo, Mbumbukiam-gí manqa vevezam ezoqam ndozáv. Zelusalem taon-té ginduvís, atema Antiok taon-te.

28 Ti mokho-te, ezoqa møndøgoám. Teqa iz, Agabús. Yaq ndego tenø-itán ndøgo. Mbumbukiam-ge Nqova mokho-te, āv gene-eín nqægo, “Vikia sekeqape ndøfakhán, ezoqa lou mbaimbai vøzøpā, manqei-qape ate nqægo.” (Nqanek matev tønøfakhán ndøgo, Klodies Lom kawa kandambaqape gegoam.)

29 Yaq Klisten ezoqam, Antiok taon-te ndøgo, manqa āv gini-kopo:ném nqægo: Ndøzøtøkē, ndigu Klisten zifuap, Zudia plovins-te ndiyage. Ezoqa ewaqape, moni āv tiabiti-abumít, av ndizømbi:gut.

30 Yaq moni ndigu, gimøvøbumim, Klisten megetapak-te, Zelusalem taon-te ndøgo, Banabas neká Sol, tindapavát.

11:18 11:18 Kel 13:48; 14:27 11:19 11:19 Kel 8:1-4 11:22 11:22 Kel 4:36 11:25 11:25 Kel 9:30

* 11:26 11:26 Klisten, taqa manqa mokho nqáne: Keliso-gí ezoqám. 11:28 11:28 Kel 21:10 11:30 11:30 Kel 12:25

12

Elod Aglipa, Klisten ezoqam gengiæzotat

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, ndego kawa ezoqam Elod, Klisten ezoqam ngiæzoat matev ndøngáz.

² Yaq Zems, Zion-ge zapikia, kaiyá ginilaém.

³ Yaq Elod ge-otev av nqægo, Zu bawan-ak khanakhanakh gindapem, taqa yaq-te, yaq ndego até Pitá-ya, vø-møvøiu. Nqanek matev, Zu bawan-ak-qa khøuwa kandakanda-té qanøfakhán, ndøgo flawa poponøvemav gilouzatun.

⁴ Pita gimøvøinam, yaq ndimbula-té ginø-utøvém. Yaq nakhag ezoqam-qá zenda-té ginøveém. Nakhag bawan foá gimbo-kewagat. Ndigu sège-enendtát. Bawan kopokopo-te ezoqa foá. Pasova kandambaqape tømø-navøem, yaq Elod Pita manqa ovøyam-te vee-qa mbogoám, ezoqa ewaqape-qa bøi-te.

⁵ Geté Pita ndimbula mokho-te ge-utavam, ndigu Klisten bawan ezoqam, gèmbø-guligulimám. Ndigu Mbumbukiam-te viam kandambá gimbogoat, teqa yaq-te.

Mbumbukiam-ge enzol ezoqam, Pita gembotøke, ndimbula khoev-te gefakhan

⁶ Ta lova ndøgo, Elod Pita amba manqa ovøyam-te tevein, nøme pave, Pita gèbuvát. Nakhag ezoqa menas-qá livin-té gunubuvát. Pingim auli sén gimboe-løvønømém. Yaq sen ndigu, nakhag ezoqa menas-qá pingim-te giløvtupám. Neka nakhag ezoqa nøme, mboqog tambav-té ginøwanát.

⁷ Yaq nqæe! Evezøza-gé enzol ezoqam mbofakhán. Yaq waev mu:sanqatáv, ndimbula khoev mokho-te ndøgu. Yaq ndego enzol ezoqam, Pita gevo-gevo mbokesáz, vøtiu, gembo-ein, “Nakhama ndøgó! Mògo-itán!” Yaq ndaføyambá, auli sen Pita-qa pingim-te giløvtupam, sège-vinginím.

⁸ Yaq enzol ezoqam gendo-ein, “Ndabua segim nonqo mòqolováz, neka tamak vø-uzam.” Yaq Pita sège-matanám. Yaq ndego enzol ezoqam manqat nøme gembo-ein, “Qoqa ndabua qozaq nonqo vø-uz. Yaq no qonøndó-páev.”

⁹ Pita ndego enzol ezoqam sègembo-pavát, ndimbula mokho-te gifakhatat. Geté ndego otevatéáv, av nqægo, matev ndøgo qambo-fakhan, enzol ezoqam mokho-te, unimanqatín penømakhaya. Ndego até vøe-ein, umingiap ndøqeivít.

¹⁰ Gi-apat ndøgo, ndigu vos keoge ezoqam, gù:løvubumát, nøme vømøløvub-a, nøme vømøløvub, yaq auli mboqog-te sasa ndøfakhaz, taon-te go:goam. Nginik auli mboqog, ekezan mbá segezømbo-mboqóz, vøfakhaz. Yaq gimøzav ndøgo, nakhoa gimø-geveem, yaq nqova mbaín, enzol ezoqam, sègembøe-navøém. Pita sège-iváv.

¹¹ Yaq Pita matavap tønømbo-mboqovøém ndøgo, matev ndøgo, te-te qafakhan. Yaq ge-ein, “Ndakin, no møtenøtén. Evezøza unimanqatín, ekeza enzol ezoqam ndokhofotáv, no vøkhandi:n, no Elod-qa zenda-te qægoam, neka matev ate ndægo, ndigu Zu bawan-ak gimatavupam, no amba tønø-fakhanin.”

¹² Yaq matavap qamømbo-ndaføya, taqa yaq-te, ndego Meli-qá khoev-té genøwáv, ndugu Zion-gu evo, ndego iz nøme Mak ndimbo-akhayam. Ezoqa kandambá gipindam ndøgo, giguligulimat.

¹³ Pita uta mboqog bavokho go:khaneam, yaq sasae mbasønakam ndowáv. Tuqa iz Lodá. Ndugu ambá mboqog mømbo-mboqozoín.

¹⁴ Geté Pita-qa manqa wag gu-ewag, yaq ndugu khanakhanakh ndøndáp. Geté ndugu mboqog mboqozoateáv. Ndugu nqawá gunøteít, ndigu ezoqa vøzø-ein, “Pita ngóya, mboqog-te.”

¹⁵ Yaq ndigu gimbo-einim, “Qo kawa qá-oki?”

Geté ndugu sekembá sege-pouweám, av nqægo, “No unimanqatín nqæmanqate!”

Geté ndigu gindu-einim, “Pita-gé nqova ategó!”

¹⁶ Pita sekembá sogo-khanæmám, mboqog-te. Yaq ndigu mboqog gimbo-qozønam, te-mbá tinø-ometám. Yaq ndigu nqova zøndáf.

¹⁷ Yaq ge-on, Pita zenda ndø-eqá. Manqa manqate me:khoutøvém. Yaq ndego gèzø-ovøyám, Evezøza ande āv kembøe-tøke, ndimbula-te gu:goam, ge:fakhan. Yaq gezø-ein, “Zems gèmbø-einím, neka ndigu Klisten nøfuap nøme, matev ande āv khanømbē-fakhan.” Yaq ndego sègezuváz, manqei nøme-te vøwāv.

¹⁸ Yaq khøuwa nøme qandopave, ndigu nakhag ezoqam Pita gimbo-kewagat, ndigu nqova ndafe kandambá. Gèmbøenakát, ande gekha matev me mbøéfakhan.

¹⁹ Yaq Elod Pita vawe-qá manqat ndøvøovám. Geté ndigu ometeáv. Yaq ndego, ndimbula vos keoge ezoqam zøsinøzám, manqa sasa ndøvøovam, ndigu bèzitág, bēpakhaez.

Taqa zita-te, Elod Zudia plovins gè-iváv, Sæzalia taon-te vøyag.

Elod Aglipa genanim

²⁰ Ndego kawa ezoqam Elod, Taya neka Saedon taon ezoqam-te qaqa mbogoám. Yaq ta zapaya ndøgo, ndigu gètøkuaném. Yaq Elod-te okho-qa ndøgoám, sambi manqat namba vømé-einím. Yaq ndigu Blastus-te tøkè-qa ndøzáv, ndego Elod-ge sasae ezoqam kandambaqape. Zapa ndøgo, ndigu lou tinotabám ndøgo, Elod-qa manqei-te qando-okhoam.

²¹ Yaq ta khøuwa ndigu, Elod gezav, ndigu gindizav, ndego ndabua qaniqanim ndø-uzám, ekeza qonam nonqo-te vøqom, ezoqa ewaqape-te, manqa manqate sasa ndøngaz.

²² Yaq ndigu ezoqam ate gi:goam, giwaniapam, teqa manqat gi-ewagat, āv gindi-akhaemám nqægo, “Ngenek ezoqam, teqa manqat nqazimbo-ewaget, ndego mbumbukiám. Ezoqam-aním mbá.”

²³ Elod nqanek manqat ge-ewag, yaq ndego ndigu ezoqam sègezø-iváv. Manqat khoutøpøteáv. Geté ndego vizap ambá Mbumbukiam mbo-etoamín. Yaq Evezøza-ge enzol ezoqam, até gendego, vølavao. Nonqou ndølutøvém, vønanim.

²⁴ Geté Mbumbukiam-qa Manqat sà tønø-vøndavát neka ezoqa kopoáv, teqa manqat qakhanøsumat.

²⁵ Banabas neka Sol, Zelusalem taon-te gizav, ndigu moni vøzø-etoam, ta sasae ndøgo gumø-khouim, yaq Antiok taon-té ginøveséz, Zion vøkhatowem, ndego iz nøme, Mak gimbo-akhaemam.

Pol ande ge:ngaz, manqei vinivinimba-te ge-okhoam, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat

13

13:1-14:28

Banabas neka Sol, Mbumbukiam-qa sasae-te givevesam

¹ Klisten bawan ezoqam mokho-te, Antiok taon-te ndøgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam neka nømendim ezoqam, møndøgoám. Nøme Banabás. Neka nøme Simeón. Iz nøme gimbo-akhaemam, Nigá. Neka ezoqa nøme Lusiús. Ngenek Sailini taon-ák. Neka ezoqa nøme Manaén. Ngenek Elód namba me:fis, ndego kawa ezoqam. Neka ezoqa nøme Sól.

² Yaq ndigu Evezøza iz gimbo-eqatat neka lou logemav matev vøgoat, ndigu Nqova Mbomambaqape, āv gezømbe-eín nqægo, “Banabas neká Sol, tozó-vevesám. Ndigu sasae ndøgo tígoát, no qazømbe-akha.”

³ Yaq ndigu lou logemav matev nøme gigoam neka vøguligulimam, Banabas neka Sol, zenda zømbø-awám, sasae-te sasa ndøk Hofotaz.

Banabas neka Sol, Saiples manqei bawa-te gigoam

⁴ Nqova Mbomambaqape, Banabas neka Sol gekhofotaz, yaq ndigu Selusia taon-té ginø-ová. Yaq palai khagua-té ginøketáb, Saiples manqei bawa-te vøndafaz.

⁵ Yaq Salamis taon-te gimøfakhaz, ndigu Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, Mbumbukiam-qa Manqat me:zømesimát. Até Zion-Mák-a, møndøgoám, ti namba, vøzø-tøkeam.

⁶ Yaq ndigu manqei bawa sekeqape ndøvototát, atema Pafos taon-te vømøfakhaz.

Ta taon-te ndøgo, Zu ezoqam ndøqatém. Teqa iz, Ba-Yesú. Ndego manqasi ezoqám. Ndego ekeza kha, Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam me:vewám. Geté ndøgo unimanqatín mbá.

⁷ Ndego gaman ezoqam-gé sasae ezoqam ndøgoám, iz qambogoam Segies Paulus. Ngenek matavap loloakh ezoqám. Ndego Mbumbukiam-qa Manqat yoge-qa ndøgoám, yaq Banabas neka Sol vøzø-akha.

⁸ Geté ndego manqa-sisi ezoqam, Glik manqat-te, iz nøme Elimas gimbo-akhaemam, ndigu amba zømbekház. Zapa ndøgo, ndego poeveáv, ndego kawa ezoqam, Yesu te-unimanqatin.

⁹ Sol, ndego iz nøme Pol gimbo-akhaemam, Nqova Mbomambaqape kha é-møndømbøi-tønøyám. Yaq ndego Elimas, bøi mbøe-møvuiú,

¹⁰ gembo-ein, “Qo nqova soqaqape-gé yó. Qoqa mokho-te, khavozam matev neka khokho manqa manqate matev ate ndægo møndømø-tøvá. Qo matev egeiegei ate ndægo ngi:wat-qa qogó. Neka qo Evezøza-qa nakhoa ndaføya-ndaføya, køfigim-qa qogó.

¹¹ Yaq nqáe! Evezøza yaq-fia ndakin ndótá. Qo bøi waev geqá-navøém, neka khøuwa-qa waev qóqeiviák. Møe-mbá segeqá-auwám.”

Yaq ndaføyambá, ndego bøivun ndøgutáv, bøi waev vømbø-navøem. Yaq ndego sògo-visimát. Ezoqa itui-qa ndøvawát.

¹² Yaq ndego gaman ezoqam, nqanek matev geqeiv, ndego Yesu gè-unimanqatín. Ndego Evezøza-qa nømendim matev-qa yaq-te, nqova ndafe kandambá.

Pol neka Banabas Antiok taon nøme-te gigoam, ndøgo Pisidia manqei-te

¹³ Yaq Pol neka ndigu ezoqa nøme, namba gi-okhoam, Pafos taon gè-ivøvém. Yaq Pega taon-té ginøtiním. Ndøgo Pamfilia plovins-té qagó. Yaq Zion-Mak ndigu gèzuváz, Zelusalem taon-te vøvesez.

¹⁴ Geté ndigu ezoqa menas, Pega taon-te gigoam, zapá ginøzáv, atema Antiok taon-te, Pisidia manqei-te, vømøfakhaz. Yaq Sabat khøuwa-te ndøgo, ndigu Zu ezoqam-qa guliguli khoev-té gimø-óz, sasa ndøqonav.

¹⁵ Guliguli khoev-te ndøgo, ezoqa Mozes-qa manqat neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat gumu-geveømem, yaq guliguli khoev megetapak, Pol neka Banabas manqat zøkhofotáv, av nqægo, “Nøfuap. Andé manqat vøzøté-geatāt, ezoqam-qa zita tøpøzu nonqo, vøni-eín.”

¹⁶ Yaq Pol tenø-itán ndøgo, zenda sasa zø-eqa, ezoqa vøzø-ein, “Izlael-ak, nogi ezoqam, neka zo ezoqa nøme, Mbumbukiam ndozombo-vizap, zøtøndé-yogēm.

¹⁷ Ni Izlael ezoqam, nigi Mbumbukiam, nigi atanakha-zapazapa-za ndøvevesám. Yaq ndigu Izip manqei-te giyagam, ndego bawan kandambá gezø-khouwev. Yaq teqa bazaføgakh kandambaqape mokho-te, ndego nqawá gendo-khatób, Izip manqei vø-ivøvem.

¹⁸ Yaq ndigu viav foti leg-av manqei-te giyageapam, teqa manqat gisan-qawam, ndego sège-khatibám.

¹⁹ Yaq Keinan manqei-te ndøgo, Mbumbukiam bawan seven tènengiú, neka manqei ekeza ezoqam vøzø-etoam.

²⁰ Nqanek matev ate ndægo qafakhanam, taqa atap, viav ande āv 450 ndægó.

Taqa zita-te, Mbumbukiam manqa ovøyam iz-akhayapak zø-etoumám, ti keoge nonqo, atema Samuel, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, vømøfakhan.

²¹ Yaq ndigu kawa ezoqam-qa giviømem, tezømbo-megetat, Mbumbukiam Sol zø-etoám. Ndego Kis-gé yó. Benzamin khagua bawan-ák. Yaq ndégo tezømbo-megetám. Viav fotí.

²² Yaq Mbumbukiam Sol gevingitav, ndego Deivid ndøvé, tigi kawa. Teqa yaq-te, Mbumbukiam āv gene-eín nqægo, ‘No ezoqam møe-omét, av no nqanømbe-poev. Deivid. Zesi-gé yó. Ndego matev ate ndægo tématønnumát ndøgo, av no nqanømbe-poev.’

²³ Yaq Mbumbukiam ndakin Deivid-ge zeo kopo, Izlael ezoqam-gé khandi etoam ezoqam ndøvé, av bugukhokhof manqa mbusa ge:ve. Ngenek ezoqam, Yesú.

²⁴ Geté Yesu sasae ngazeav qagoam, bugukhokhof Zion Izlael ezoqam ate gi:goam, āv gene-zømesimám nqægo, ‘Yage é-mozo-enénd neka ibøkha iz vøndapem.’

²⁵ Yaq Zion sasae qambøe-navøemtat, ndego ezoqa āv gezømbe-eín nqægo, ‘Ge zó, ndozo-matavap, no gekha ezoqâm? No teoká ndego, zo nqazombøe-keoge. Geté nqáe! Ndego ngêgeáv, noqa zita-te. Ndego no ùnime:løvúmb. Até nqanek sasae khapelavøqasé-a, no teqa tamak khofoe-te tæmbotøke, no kopømba mbaín.’ ”

²⁶ Yaq Pol manqat nøme ge-ein, “Nógi ezoqam, zo Eibleem-gi zi, neka zo ezoqa nøme, Mbumbukiam ndozombo-vizap! Nqanek manqat, khandi:nat matev-qa yaq-te, Mbumbukiam ni-té gendo-khofotáv.

²⁷ Ndigu ezoqam, Zelusalem taon-te ngiyage neka tigi megetapak, ndigu gèbiinám, ngenek Yesu. Ndigu qeiviáv, av nqægo, ndego khandi etoam ezoqâm, Mbumbukiam gendo-khofotav. Neka ndigu Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat mokho ndapeáv, ndøgo Sabat khøuwa ate ndægot, guliguli khoev-te gigeve:matun. Geté Yesu løvøte-te giveem, ta matev mokho-te, manqat ndøgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gipeaomem, tøfakhan, møndø-unimanqatín.

13:17 13:17 Exo 1:7; 6:6; 12:51 **13:18 13:18** Num 14:34; Deut 1:31-32 **13:19 13:19** Deut 7:1; Josh 14:1 **13:20 13:20** Judg 2:16; 1 Sam 3:20 **13:21 13:21** 1 Sam 8:5, 19; 10:20-24 **13:22 13:22** 1 Sam 13:14; 16:12; Psa 89:20 **13:23 13:23** 2 Sam 7:12-16 **13:24 13:24** Met 3:1-2 **13:25 13:25** Zion 1:20, 27

28 Ndigu Yesu-qa manqa-zapa qeiviáv, ta zapaya ndøgo, ndego løvøte-te tiveem. Geté ndigu Pailøt, Yesu laelae manqat sègembo-einím.

29 Yaq ndigu matev ate ndægo gimbøi-matønømem, av Mbumbukiam-qa Manqat teqa yaq-te qæpeaupam, yaq tindu-koqoinám ndøgo, tae mutui-te getøkewam, neka manqei ozu-te vømø-utøvem.

30 Geté Mbumbukiam løvøte-te møndø-khandí:v.

31 Yaq taqa zita-te, ndigu ezoqam, ibugukhokhof te namba Gelili plovins-te gi-okhoam, atema Zelusalem taon-te, ndigu gè-ometupám. Khøuwa kopoáv. Yaq ndigu ezoqam, matev bøi gi:qeivim, nigi ezoqam gè:zømesimít.

32 Yaq ni ndakin nqéiwani. Ni zo Manqat Mbomambaqape nitízømás. Matev ndøgo, Mbumbukiam nigi atanakha-zapazapa-za manqa mbusa gezøve, tematanam,

33 ndakin møndøni-matanám, ndego Yesu løvøte-te ge:khandi:v. Taqa yaq-te, Sams 2-te āv qane-peawáp nqægo: Mbumbukiam ge-ein, 'Qo nogé yó. No nqægo khaiya, nøtaqa-qave-én.'

34 Mbumbukiam møndø-khandí:v, ndego Yesu. Ndego manqei-pakha-te nqawa gévesezák neka gemø-lanqaevák. Taqa yaq-te, Mbumbukiam āv gene-ein nqægo,

'No zo ndæzøtøké, neka matev eqeieqei vøzø-matanām, av no bugukhokhof Deivid qambøe-ein.'

35 Neka Sams nøme-te, āv qane-peawáp nqægo, 'Mbumbúkiam! Qo qoge Ezoqam Mbomambaqape, teqa kha, sa qó-ivavák, manqei ozu-te vølanqā.'

36 Nqanek manqat, Deivid ambá av nqægo, ekezan me:-ein. Ni mizi:nøtén, Deivid geyagam, ndego Mbumbukiam-qá poev mbopavám. Geté ndego gènaním. Yaq ndigu tinø-otøvém ndøgo, ma tegi atanakha-zapazapa-za gi-osupam, teqa kha vølanqā.

37 Geté ndego ezoqam, Mbumbukiam løvøte-te gekhandi:v, teqa kha ambá av nqægo, manqei ozu-tē qamømbo-lanqā.

38 Yaq nakémbá, nogi nøfuap. Zo vøezøté. Ngenek ezoqam-qa mokho-te, Mbumbukiam zoqa manqa-zapazapa segezø-evøzám. Manqat nqáne, ni ezoqa nqati-zømesim. Geté Mozes-qa guguna manqat mokho-te, zo kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa bøi-te tozo-ndaføyamba-ez.

39 Geté Yesu mokho-te, gekha ezoqām ndego, nde-unimanqatinat, Mbumbukiam-qa bøi-te segé-ndaføyamba-év.

40 Yaq nakémbá, zo gø:feazoát! Soqain ndøgo, zo unimanqatinteav tøgoat, yaq ta matev ndøgo tøzøfakhan, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam nøme ge:-ein, av nqægo,

41 'Zo ezoqam, Mbumbukiam-qa Manqat otøotam ndøzøte-vewe!

Nqáe! Zo nqova zøndáf, vozó-pakhaēz.

Zapa ndøgo, no zo mokho-te, matev vini nømatanam.

Zo ezoqa taqa yaq-te tizømbe-manqatat, zo zó-unimanqatinimák.' "

42 Yaq Pol neka Banabas, Zu ezoqam-qa guliguli khoev gi-ivøvem, ezoqa ndigu nqawa vesezu manqat zø-ein, Sabat khøuwa nøme-te. Ndigu taqa yaq-te, manqat nøme yoge-qa ndøgoám.

43 Wambap qame-navøem, yaq ezoqa kopoáv gizø-pavat, Zu ezoqam neka ezoqa nøme ndigu, Zu ezoqam namba gi:tøkuanem neka Mbumbukiam

vømbō-vizupam. Yaq Pol neka Banabas, ndigu ezoqam, gègugúb. Ndigu Mbumbukiam-qá kuku matev-té giabenø-sokhoé.

⁴⁴ Yaq Sabat khøuwa nøme, ezoqa kandambá, andé ewaqapé, ta taon-te ndøgo, gindupindam, Evezøza-qa Manqat vøyogem.

⁴⁵ Yaq Zu megetapak ndigu ezoqa kopoav gizømet, ndigu ova ndø-einím, neka Pol ngenøgim manqat vømbō-einim-a, manqat vø-itumbam.

⁴⁶ Geté Pol neka Banabas møe goneáv. Yaq āv gezømbe-qavøiú nqægo, “Ni Mbumbukiam-qa Manqat, bugukhokhof zo Zu ezoqam bati-zømesím. Geté zo zòsanqawém. Yaq ta mokho-te ndøgo, zo zøkeza kha soqaqape zøtevevé, yage miavmiav vøzøté-ndapēm. Yaq nqáe! Ni ndakin Mbumbukiam-qa Manqat, bawan vini-ak nití-zømesimát.

⁴⁷ Zapa ndøgo, Evezøza ni āv ginimbi-eín nqægo, ‘No qo bawan vini-ak-qá waev nøvé.

Qo mokho-te, ezoqa khandi mé:ndapém, atema nqanek manqei-qape-qa vaev-te.’ ”

⁴⁸ Yaq ndigu bawan vini-ak, nqanek manqat giyogem, ndigu khanakhanakh kandambá. Yaq ndigu Evezøza-qá iz ndø-eqaném, teqa manqat zapaya. Yaq gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam gevevesam, khandi miavmiav tindapem, ndigu gè-unimanqatiním.

⁴⁹ Yaq Evezøza-qa Manqat, sège-vøndavát, ta manqei-te ndøgo, ate qægoam.

⁵⁰ Geté Zu bawan-ak, ti-te ndigu, sakhei iz-akhayapak, ndigu Zu ezoqam-qa guliguli matev gindapem, neka taon megetapak, qaqa zølówáz, Pol neka Banabas-qa yaq-te. Yaq ndigu, nginik ezoqa menas-te, ngiæzoat matev ndøngazém, neka tiqa manqei-te ndøgo vønataz.

⁵¹ Yaq Pol neka Banabas, tiqa zenda tokhotapak-te, pakhakh mba ndøpomoemém. Yaq ndigu ezoqam gé:zøtéz, av nqægo, niqā manqa-zapā, Mbumbukiam-qa Manqat qanimbo-qasi. Yaq ndigu Aikonium taon-té ginøzáv.

⁵² Geté ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, Antiok taon-te ndøgo, ndigu khanakhanakh kandambá neka kha Nqova Mbomambaqapé qazømbe-tønøyám.

14

Pol neka Banabas, Aikonium taon-te gigoam

¹ Até Aikonium taon-té-a, Pol neka Banabas, Zu ezoqam-qá guliguli khoev-té ginø-okhoam, ezoqa vømē-zømesimin. Yaq ezoqa kopoáv, Zu bawan-ak nekā bawan vini-ak, Yesu ndø-unimanqatiním.

² Geté ndigu Zu ezoqa nøme, ndigu Yesu unimanqatinteav gigoam, ndigu bawan vini-ak qaqa zølówáz, Klisten ezoqam-qa yaq-te. Yaq ndigu sègezø-qambúz.

³ Geté Pol neka Banabas møp-mbá gini-sokhoám, Aikonium taon-te ndøgo, ezoqa Evezøza-qa yaq-te vøe-zømesimam. Kha føgakh-mbá neka møe gonemáv. Yaq ti mokho-te, Evezøza umingiap matev neka matev vinivin-imba ndømatønumám. Ta matev mokho-te ndøgo, ndego ezoqa āv genezømás nqægo: Tiqa manqat, teqa kuku matev-qa yaq-te, unimanqatin.

⁴ Ndigu ezoqam, taon-te ndøgo giyagam, gèqaqagimém. Nøme ndigu Zu ezoqam-té ginønøzáv, neka nøme Keliso-gi u-anim-te vønøzaz.

⁵ Yaq Zu bawan-ak neka bawan vini-ak, tigi megetapak namba, Pol neka Banabas ambá gengiæzoín. Ndigu ambá nandí gini-zitagín, vøpakhaezín.

⁶ Geté ndigu ezoqa menas manqat gi:yogem, ndigu Likonia manqei-té ginø-khokhóz. Yaq Listla neka Debe taon-té ginø-okhoám, neka vemivemiav nøme-te, ta taon avønin-te ndøgo.

⁷ Até ndøgo-a, ezoqa Manqat Mbomambaqape vøe-zømesimam.

Pol neka Banabas, Listla neka Debe taon-te gigoam

⁸ Listla taon-te ndøgo, ezoqam møndøqotám. Ndego bov gèmbowauwauám. Ndego āv teneqán. Ande ge:qan, atema ndakin, ndego okhomáv.

⁹ Yaq Pol ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesim, ndego yoge eqeieqei ndøgó. Pol ge-omet, av nqægo, ndego møndø-unimanqatīn, Mbumbukiam kopømbā tekhakheinøvem, yaq ndego bøi mbøe-møvuiú.

¹⁰ Yaq manqat bazaføgakh-ús, āv gembøe-eín nqægo, “Qoté-itān!” Yaq ndego ezoqam sasanqá sege-itán, okho vøngaz.

¹¹ Yaq ezoqa ewaqape matev giqeivim, Pol gematanam, yaq ndigu ekeza Likonia manqat-te, āv gini-akhaemém nqægo, “Mbumbuk ndovís ni-te! Andé ezoqa bugug me:keogé.”

¹² Yaq Banabas tigi mbumbukiam Zus-qá iz mbo-akhaém, neka Pol tigi mbumbukiam nøme-qa iz Hemes vømbō-akhaem. Pol av gimbøe-akhaemam nqægo, zapa ndøgo: Ndego manqa manqate ezoqám. „Ate av-té, av tigi mbumbukiam Hemes nde:go.”

¹³ Yaq ndego khape mbumbukiam Zus-ge iziz ezoqam, ma mbumbukiam-qa khoev taon bavokho qæwevam, ndego taon mboqog-té genøgeavún, kao neka flawas khokhosap vøndō-upøgim. Ndego ezoqa ewaqape namba, Pol neka Banabas, ambá etoam matev zøgonín neka kao vøzølwavavín, „av ekeza mbumbuk-te gi:matønumatun.”

¹⁴ Ndigu ezoqa menas giyogem, „av nqægo, ezoqa ndigu mbumbuk me:zæb,” yaq ndigu ekeza ndabua ndøkeqagím, „av Zu ezoqam-qa matev qazømbe-goam, mbøni nqosøgeap gindapemín.” Yaq ndigu ezoqa ewaqape-qá livin-té ginøbøín, vø-akhaemem,

¹⁵ “Nófuap. Zo gekha zapá, matev av nqazøte-matønumit? Ni até kopó, av zo ndøzøte:go. Ezoqam-anim mbá. Ni sa ndøgo tøtugeavún. Zo Manqat Mbomambaqape nití-zømesím. Zo khape mbumbuk tønneziváz. Yaq khandi miav-ak Mbumbukiam-té qazonø-qambúz, ndego yan neka manqei-qape neka ndaola neka gigiap ate nqægo, ta mokho-te nqøugut, gekhakheinam.

¹⁶ Bugukhokhof qagoam, Mbumbukiam zo bawan vinivinimba, zøkeza nakhoa-té genøzuváz, qazo-okhoam.

¹⁷ Geté ndego zo matev eqeieqei oskia zømatanám. Yaq zo tønne-zøtezát, av nqægo, ndego ndekhandí:vát. Ndego zo qæ zø-etoumatún, yan-te qandolanqain, neka avøe viav eqeieqei vøzø-etoumatun, qa-ogiin, neka lou kandakanda neka khanakhanakh vøzø-etoumatun.”

¹⁸ Oskíá ndøgo, Pol neka Banabas nqanek manqat gizø-ein, ndigu ambá kopømbá mbaín, ezoqa tizømbø-khazin, etoam matev tizøgonín.

¹⁹ Yaq Antiok neka Aikonium taon-te, Zu ezoqam ndozáv, ezoqa bawanqape ekezan-te vø-eozo. Yaq ndigu Pol nandí gini-pouwím. Yaq gimatavupam, av nqægo, møndønanim, ndigu taon bavokhó ginø-livøvé.

²⁰ Geté ndigu ezoqam, Yesu gimbopavam, Pol gi-ogitøvem, ndego sège-itán. Yaq taon-té genøveséz.

Yaq khøuwa nøme qandopave, ndego Banabas namba, ta taon ndøgo gèivøvé, Debe taon-te vøzav.

Pol neka Banabas, Antiok taon-te givesez, Silia manqei-te ndøgo

²¹ Até Debe taon-té-a, Pol neka Banabas, ezoqa Manqat Mbomambaqape me:zømesimát. Yaq ti mokho-te, ezoqa kandambá, gi-Yesu-gi-paev-ezoqam-
ez. Taqa zita-te, ndigu Listla neka Aikonium neka Antiok taon-té ginøveséz,

²² ndigu ezoqam, Yesu gimbopavam, zita tøpøzu manqat vøzø-ein. Av
gizømb-eín nqægo: Ndigu unimanqatin-te, bazaføgakh-us até bewaniáp.
Neka nøme vøzø-ein, “Ni Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te onim-qa
tizigoat, yaq ni matev føgøføgakh kopoáv tiziqeivit.”

²³ Yaq ta Klisten ezoqam-qa bawan vinivinimba-te ndøgo, Pol neka Ban-
abas, megetapak ndøvevesám, ti keoge nonqo. Yaq gøguligulimemín, neka lou
logemav matev vøgonemín. Yaq ndigu Klisten megetapak, Evezøza-qa zenda-
té ginø-abín, te-te ndego, ma ndigu gi-unimanqatintam.

²⁴ Yaq Pisidia manqei-te gu:mutiat, ndigu Pamfilia plovins-té gimøfakház.

²⁵ Yaq Pega taon-te ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat gumu-zømesim, ndigu
Atalia taon-té ginøvís.

²⁶ Yaq ndøgo, palai khagua-té gimøketáb, Antiok taon-te vømøteit, ma
ibugukhokhof Klisten ezoqam, Pol neka Banabas, Mbumbukiam-qa kuku
matev-te gi-ab, nqanek sasae-te tezøtøke, ndigu ndakin qamøzø-navøem.

²⁷ Pol neka Banabas, Antiok taon-te gimøfakhaz, ndigu Klisten bawan
ezoqam ate gi:goam, gèmøváb, emanqat vøzømbē-votot, Mbumbukiam ti
mokho-te ande gekha matev me ndømatønumam, neka ndego bawan vini-ak,
unimanqatin-te, nakhoa āv kezømbē-mboqoa.

²⁸ Yaq ndigu møp-mbá gini-sokhoám, ndøgo, ndigu ezoqa nøme namba, Yesu
gimbopavam.

Pol Zelusalem taon-te gegoam**15***15:1-15:35**Zelusalem taon-te, Mozes-qa guguna manqat-qa yaq-te gi:kakambam*

¹ Antiok taon-te ndøgo, ezoqa nøme Zudia plovins-té ginduzáv. Yaq ndigu
Klisten ezoqam, āv gini-zømesimám nqægo, “Zo ngusum qogøzateav tøgoat, av
Mozes-qa guguna manqat qæ-ein, yaq zo zókhandi:zák.”

² Geté Pol neka Banabas unimanqatinteáv, tiqa manqat. Yaq manqa itum-
bam kandambá qafakhan, taqa yaq-te. Yaq vaev-te, ndigu Klisten ezoqam,
manqa āv gini-kopo:ném nqægo: Pol neka Banabas, Klisten ezoqa nøme
namba, Zelusalem taon-té giabenøzáv, Keliso-gi u-anim neka megetapak taqa
yaq-te bemēzømas.

³ Yaq Klisten bawan ezoqam, gèkhofotáz, ndigu. Yaq nakhoa gigeveat,
ndigu ezoqa ewaqape, Finisia neka Samalia manqei-te ndøgo, emanqat
zømb-e-vototáp, av bawan vini-ak Mbumbukiam-te giqambuz. Yaq ndigu
Klisten ezoqam, nqanek manqat giyogem, ndigu khanakhanakh kandambá
gindapem.

⁴ Yaq Zelusalem taon-te gimøfakhaz, ndigu Keliso-gi u-anim neka mege-
tapak neka Klisten bawan ezoqam, gèkhatób. Yaq ndigu ezoqa menas,
emanqat zømb-e-vototáp, matev-qa yaq-te ndøgo, Mbumbukiam ti mokho-te
gematønumam.

⁵ Geté Felisi ezoqa nøme, ndigu Yesu gi-unimanqatintam, sège-umiáz, gi-einim, “Bawan vini-ak, ndigu gi-Klisten-ezoqam-ez, ndigu ngusum bezø-qogøzát. Neka ni āv tabizizømbe-manqaté. Ndigu Mozes-qá guguna manqat bembopáev.”

⁶ Yaq ndigu Keliso-gi u-anim neka megetapak tinøpindám ndøgo, manqat vøe-kakambam.

⁷ Yaq khøuwa mba gezømbemat, manqat gi:kakambumat, Pita sège-umián, gezø-ein, “Nøfuap. Zo mõzøte-zøté. Ibugukhokhof, ni mokho-te, Mbumbukiam no ndøveatán, teqa Manqat Mbomambaqape, bawan vini-ak tøte-zømesimat. Ndigu no-té ginøyogém neka vø-unimanqatinim.

⁸ Yaq Mbumbukiam, ndego ezoqa ewaqape-qa matavap nde-otevat, mõndø-khatób. Ni ndøgo tizi:nøtén, ndego Nqova Mbomambaqape gezø-etoam, av bugukhokhof ni ginimbi-etoam.

⁹ Mbumbukiam-qa bøi-te, ni neka ndigu kopó. Ndigu gi-unimanqatinim, yaq ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam tiqa manqa-zapazapa sègezø-evøzám.

¹⁰ Yaq ndakin, zo gekha zapá, Mbumbukiam khamasim matev-te ndozoveet, ndigu ezoqam, Yesu ndi-unimanqatinat, nqanek viniv awam-qa ndozozøgo, Mozes-qa guguna manqat ate ndægo timbopavat, ndøgo nigí atanakha-zapazapa-za neka ni kopømba mbain qagoam, amba tizi-eqanemín?

¹¹ Kopømba mbaín, nandav! Ni āv qazi:-unimanqatinát nqægo: Mbumbukiam ni Evezøza Yesu-qa kuku matev zapayá gini-khandí:n. Yaq ti-te ndigu, bawan vini-ak, até kopó.”

¹² Yaq Pol neka Banabas, umingiap matev-qa yaq-te gi:zøvototap, Mbumbukiam ti mokho-te bawan vini-ak gezø-matønumat, yaq ndigu ezoqa ate gi:goam, tiqa manqat giyogem, manqa sùgumu-khoutavát.

¹³ Yaq ndigu manqa manqate qamøzømbu-navøem, Zems ezoqa ewaqape, āv gezømbe-ein nqægo, “Nøfuap! Zøtøndé-yogém.

¹⁴ Saemon Pita ni ndøgo teni:nømánd, Mbumbukiam ibugukhokhof bawan vini-ak mokho-te, ezoqa nøme gekhatob, yaq ndigu vø-ekeza-ezoqam-ez.

¹⁵ Manqat ndøgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gipeaomem, mõndø-unimanqatín, nqanek matev, ndakin qafakhan. Ndigu āv gini-peaomém nqægo,

¹⁶ ‘Evezøza ge-ein,

“Khøuwa ndøfakház.

Yaq no notøndó-veséz,

Deivid-qa kawa matev, ndøgo ande palai khoev ndægo, qanqoe, nqawa vøewēv.

Khoev-qa gigiap ate ndægo qasoqøsoqoam, no nqawá qatø-khakheinám.*

¹⁷ Yaq até bawan vini-ák-a, tiabenømbe-vawém.

Zapa ndøgo, até ndigú-a, nigí.

No, Evezøza, āv qate-manqaté nqægo:

Matev av nqægo ndæmatanám.

¹⁸ Nupøkhán mbá no qæ-ein, matev av nqægo tøfakhan.” ’ ’

¹⁹ Yaq Zems manqat nøme gezø-ein, “Yaq nakémbá, no nqæmatavap, ni bawan vini-ak, Mbumbukiam-te tiqambuz, viniv nøme bizizømbø-àwám.

15:7 15:7 Kel 10:1-43 **15:8 15:8** Kel 10:44; 11:15 **15:10 15:10** Met 11:30; Gal 3:10 **15:11 15:11**

Gal 2:16; Ef 2:5-8 **15:13 15:13** Gal 2:9 **15:16 15:16-18** Amos 9:11-12 * **15:16 15:16** Nqanek yaya manqat-qa mokho, Mbumbukiam ge-eta, nqánek: Ndego Deivid-gi zi mokho-te, ezoqa kopo nqawa ndøveatáv, kawa tegoat. Ngenek ezoqam Yesú.

20 Ni sa nqáneq qazizø-peawam, ‘Loge gigiap ndøgo, ezoqa batae-te ti-aumat, ndigu beløgē. Zapa ndøgo, gigiap av nqægo, Mbumbukiam-qa bøi-te soqain. Neka ndigu mambe okho matev, kha bembo-khanøzám. Neka søvakha gigiap ndigu, ezoqa naq tizø-khotøgimat, ndigu beløuzí. Neka ndigu kouk beløgē.’

21 Ezoqa ewaqape møndæzøté, taqa yaq-te. Zapa ndøgo, taon ate ndægot, Mozes-qa guguna manqat oskia me:zømesimatún, Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, Sabat khøuwa ate ndægot, teqa manqat gigeve:matun. Nupøkhán mbá gingazem, nqanek matev.”

Pepa gikhofotøvem, Klisten bawan vini-ak-te

22 Keliso-gi u-anim neka megetapak neka Klisten bawan ezoqam ate gi:goam, manqa av gini-kopo:ném nqægo: Tigi ezoqa nøme tinø-khofotáz ndøgo, Antiok taon-te, Pol neka Banabas, ti namba. Yaq ngínik givevesám. Zudás, iz nøme gimbo-akhaemam, Basabás, nekā Sailes. Ngínik ezoqa menas, Klisten bawan megetapak.

23 Pepa ndøgo, ndigu ezoqam namba gi:khofotøvem, av gini-peomém nqægo: “Khaiya mbomá, zo-te, nigi nøfuap.

Ni Keliso-gi u-anim neka megetapak, ni zogi zøfuap, nqanek pepa zo-té qeitø-peomít, zo Klisten ezoqam, zo bawan vini-ak nandozogo, Antiok taon-te neka Silia manqei-te neka Silisia manqei-te nandozo-yageap.

24 Ni av qatiyogém nqægo: Nigi ezoqa nøme, zo-té ginduzáv, zo manqat vini vøe-zømesim. Yaq zo mutøkhøp zowaniáp, av ndigu manqat gizømbemanqatam. Geté ndigu ambá av nqægo, niqa manqa vøovam-tē ginduzáv zo-te. Yakhapus mokho-mbá sege-matøvemém.

25 Ni ndakin matavap kopo qeindapem, taqa yaq-te, yaq ni manqat av qati-kopo:ném nqægo: Ezoqa zívevesám. Yaq ndigu zo-té qeitøndú-khofotáz. Ndigu nigi nøfuand mbomømbomá namba ndézáv, Banabas neka Pol,

26 ndigu nigi Evezøza Yesu Keliso-qa sasae-te, ekeza kha ginqonqotøvem.

27 Ezoqa ni nqeikhofotavav, ngínik, Zudas neka Sailes. Yaq ndigu niqa manqat ndø-unimanqatiním, av pepa-te nqati-peaomit.

28 Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape, teqa matavap, neka niqa matavap, kopó, taqa yaq-te. Ni zo viniv nøme nizømbó-veák. Geté sa nqáneq qazombó-pavát:

29 Loge gigiap ndøgo, ezoqa batae-te ti-aumat, zo ndøløgē. Neka kouk ndøløgē. Neka søvakha gigiap ndigu, ezoqa naq tizø-khotøgimat, zo ndøløuzí. Neka zo mambe okho matev, kha mbokhanøzám. Zo nqanek matev vinivinimba gonemav tøgoat, qanimáv. Manqat nøme mbaín. Ouo!”

30 Yaq ndigu ezoqa foa gikhofotaz, Antiok taon-té ginøvís. Yaq gifakhaz ndøgo, ndigu Klisten bawan ezoqam ate gi:goam gèmváb, pepa vøzø-etoam.

31 Yaq ndigu nqanek pepa gigeveømem, ndigu khanakhanakh kandambá. Zapa ndøgo, zita tøpøzu manqat mbomømbomá qøupeaupam.

32 Zudas neka Sailes, ndigu Mbumbukiam-gí manqa vevezam ezoqám. Yaq ndigu Klisten ezoqa nøme manqat kandambá gizø-manqatam. Tiqa manqat zita zøtøpáz, neka unimanqatin vøzøføgakh.

33 Zudas neka Sailes, khøuwa andé kandambá gisokhoam. Yaq ndigu Klis-ten ezoqam, sambu matev-té ginø-khofotáz, ti-te ndigu, ma gindi-khofotaz.†

15:20 15:20 Exo 34:15-17; Lev 17:10-16 15:28 15:28 Met 23:4 † 15:33 15:33 Ibugukhokhof Baebol gipeomem, manqat sa nqáneq qagoám. Geté vaev-te, manqat nøme av gini-mønøzém nqægo: 34 Geté Sailes matavap av genegó nqægo: Tenøqóm ndøgo.

³⁵ Geté Pol neka Banabas, até gesokhoám, Antiok taon-te ndøgo. Yaq ndigu, ezoqa kopoav nøme namba, Evezøza-qá yaq-té gini-zømesimám neka Manqat Mbomambaqape vøe-zømesimam.

Pol qambo-menas, manqei vinivinimba-te ge-okhoam, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam 15:36-18:22

Pol neka Banabas giqatønem

³⁶ Khøuwa nøme, Pol Banabas āv gembøe-eín nqægo, “Tizinø-veséz ndøgo, taon ate ndægot, Mbumbukiam-qa Manqat qazi:-zømesimavun, nigi Klisten nøfuap vizimø-zømēt. Yaq zimø-zømēt, ndigu ande āv kinīgut.”

³⁷ Banabas møndø-unimanqatín. Geté ndego Zion, iz nøme Mak gimbo-akhaemam, ndafe-qa mbogoam, tezø-fikatín.

³⁸ Geté Pol poeveáv, ndego tezøfikit. Zapa ndøgo, ndego ti namba Pamfilia plovins-te gegoam, yaq sègeziváz, neka ti namba sasae khouiáv.

³⁹ Ndigu ezoqa menas, manqat kandambá gi-itumbam, teqa yaq-te. Yaq gèqatøném. Nakhoa vinivinimba ndøgeveám. Banabas, Mak namba, Saiples manqei bawa-té ginøtiním.

⁴⁰ Geté Pol, Sailes ndøveatáv, namba te:ma. Yaq Klisten ezoqam, Antiok taon-te ndøgo, ndigu Evezøza-qá kuku matev-té ginø-áb, ndigu vøzivaz.

⁴¹ Yaq ndigu Silia neka Silisia plovins-té gi-okhoám, Pol Klisten bawabawan vinivinimba-te, ezoqa zita tøpøzu manqat vøzø-manqatat, tiqa unimanqatin vøzø-føgøføgakham.

16

Pol Timoti geveatav, te namba te-okhoat

¹ Yaq Pol Debe neka Listla taon-té genøwáv. Yaq nqæ! Listla taon-te ndøgo, ezoqa møndøgoám. Yesu-gé paev ezoqám. Iz nqambógo, Timotí. Até tegu evó-a, Yesu ndø-unimanqatintám. Ngunuk Zu bawan-ák. Geté tege eve, ndego Glik bawan-ák.

² Klisten ezoqam ate gi:goam, Listla neka Aikonium taon-te giyagam, ndigu Timoti matev egeiegei me:vewám.

³ Pol Timoti khatowe-qa mbogoám, namba ti-apatín. Geté bugukhokhof, Pol Timoti ngusum mbokepøtáz, [vø-Zu-ezoqam-ev.] Zu bawan-ak za-payá gene-matanám, ta manqei-te ndøgo giyagam. Zapa ndøgo, ndigu møndæzøtéz av nqægo, Timoti-ge eve, ndego Glik bawan-ák, [neka ndigu tigi nakhei angana ngusum qogøvemāv.]

⁴ Ndigu taon vinivinimba-te gi-okhoam, yaq ndigu Klisten ezoqam, manqat zø-etoumát, ta manqat ndøgo, Keliso-gi u-anim neka megeta-pak Zelusalem taon-te ande āv kiní-kopo:nem, neka vøzø-ein, “Manqat qambopáev nqanek.”

⁵ Yaq Klisten bawabawan vinivinimba, tiqa unimanqatin matev møndøzø-føgøføgakhám, neka tiqa bawan sà tønø-khouewtát, khøuwa ate qæpavpavemam.

Pol Mbumbukiam-qa umingiap geqei, Masedonia plovins-ak gemøndæ-akha

⁶ Yaq Pol neka ndigu ezoqa nøme, te namba gi:-okhoam, Fligia neka Galesia manqei-te sège-apat. Ta manqei-te ndøgo, ndigu ezoqa Manqat

Mbomambaqape zømesateáv. Zapa ndógo, Nqova Mbomambaqape ndigu takeáv, ezoqa Esia plovins-te ndógo, ti:zømesimat.

⁷ Yaq ndigu Misia manqei iziz gimø-khanøzem, ndigu ambá Bitinia plovins-té ginøzavín. Geté Yesu-ge Nqova, até ndógó-a, takeáv, tizav.

⁸ Yaq ndigu Misia manqei sègemø-løvuím, atema Tloas taon-te vømø-ova.

⁹ Yaq ta lova ndógo, Pol umingiap ndøqeív. Masedonia manqei-ak ndø-omét, geyam, vømbøviam, “Qandoqáv, nqanek Masedonia plovins-te, ni vønítøke.”

¹⁰ Pol nqanek umingiap geqeiv, yaq ni nakhoa-qa nakhamas-té qeitøvawém, Masedonia plovins-te vøtiniáv. Zapa ndógo, ni āv qati-matøvemém nqægo: Ni Mbumbukiam ni-akhá, ni ndigu ezoqam, Manqat Mbomambaqape bamizømas.

Lidia Yesu gu-unimanqatin

¹¹ Yaq ni Tloas taon tøti-ivøvém. Palai khagua-té qeitø-ketám, Samotles manqei bawa-te vøimø-fakhan. Yaq khøuwa nøme qandopave, ni Neapolis taon-té qeimø-fakhán.

¹² Yaq zapá qeimøniáv, atema Filipai taon-te. Ta taon ndógo, Masedonia plovins mokho-te, kandambaqapé. Lom ezoqam mo:kawaeztám. Yaq ni elavøqase, teitø-qovezám ndógo.

¹³ Yaq Sabat khøuwa qandap, ni taon bavokhó qeitø-fakhán. Yaq kea keoqa-té qeitøniáv. Zapa ndógo, ni āv qati-matøvemém nqægo: Ndógo Zu ezoqam-qá pindap manqei atøgó, giguligulimemin. Sakheis nøme, é-møndøpindám ndógo. Yaq ni sèiqonáv, ti namba manqa manqate vøingazem.

¹⁴ Sævam nømu, ndugu niqa manqat gu-ewagam, tuqa iz Lidiá. Tiatila taon-ák. Ndabua køkouk ndøwiám, moni guiqaqasumam. Ndugu Zu ezoqam-qá guliguli matev ndøndáp, neka Mbumbukiam vømbø-vizupam. Yaq ndugu Pol-qa manqat gu-ewag, Evezøza matavap mbomboqoá, yaq ndugu teqa manqat vø-unimanqatin.

¹⁵ Yaq ngunuk sævam neka ndigu ezoqa nøme, khoev-te namba gu:yagam, ibøkha iz ndøndapém. Yaq ndugu ni āv gunimbi-eín nqægo, “Zo no unimanqatin Evezøza-gu paev ezoqam tøzøte-næmbem, yaq noqá khoev-té qazøtøndózáv, vozomóqøm.” Yaq ni tuqa manqat, nímbo-paevém, tuqa khoev-te vøimøqom.

Pol neka Sailes ndimbula khoev-te ginqeitaz

¹⁶ Khøuwa nøme, ni Zu ezoqam-qa guliguli manqei-te qei-apat, yaq sasae mbasønakam ndøqánd. Ngunuk nqova soqa mbøigoám. Ndugu ezoqa é-møndæ-zømasín, megemege-te ndo:go, matev ande āv khanē-fakhanin. Ta matev mokho-te ndógo, ndugu tugi sasae kawakawa-za, fia kandakanda zømbe-qaqasumám.

¹⁷ Yaq ngunuk mbasønakam, Pol neka ni, sègeni-pavám, vøndø-akhaemam, “Nginik ezoqam, ndigu Mbumbukiam-gí sasae ezoqám, ndego Egeiwat-Qape. Nginik nakhoa me:zømesím, zo khandi ande āv khazøté-ndapēm.”

¹⁸ Ngunuk matev av nqægo, khøuwa kopoáv gumatønumam. Yaq Pol gømbo-ewéz. Yaq ndego até gendego, gèqambún, nqova soqa vømbø-ein, “Yesu Keliso-qa iz-te, no nqataqá-manqate: Mòqofakháq, qo mbasønakam-qa mokho-te ndoqotu:gu.” Yaq ndaføyambá, nqova soqa sègefakhán.

¹⁹ Yaq tugi kawakawa-za giqeivim, av nqægo, tu mokho-te, moni nqawa gèqasemāk, yaq Pol neka Sailes sègegavém. Yaq maket manqei-té ginø-itub. Ndabua mba zøgeageapát, taon megetapak-qa megemege-te vø:-ab.

²⁰ Yaq nginik, ndigu Lom megetapak-té ginø-tonqozó, vøzø-ein, “Nginik Zu bawan-ak, taon ningiitit!

²¹ Matev ndøgo, ezoqa ndi:zømesim, ni Lom ezoqam-te khafeáp, tizimbo-pavat.”

²² Yaq até ezoqa nømé-a, giwaniapam, Pol neka Sailes-te, qaqa zøqambuí. Yaq ndigu Lom megetapak, até gindigonem, Pol neka Sailes, ndabua zøkeqagím, neka nakhag ezoqam febam manqat vøzø-ein.

²³ Kha kandambá gizø-khaneam, gifebam. Gumufebam, yaq ndimbula khoev-té ginø-nqeitáz. Yaq ndego ndimbula keoge ezoqam, manqa āv gimboe-løvuaném nqægo, “Qo ùni zømbe-keogé, nginik ezoqa menas. Soqain ndøgo, tifakhaz.”

²⁴ Ndego nqanek manqat ge-ewag, yaq ta kouwat-te ndøgo tenø-nqeitáz, uni mokho-te-in qøugoam. Yaq tiqa bov, tae menas livin-té gezømbu-sokhofám, sasa ndøtøkua, vøtok.

²⁵ Yaq ande av lova u-mba ndægo, Pol neka Sailes, gøguligulimát neka Mbumbukiam-te ouv vø-qaqaemat. Yaq ndigu ndimbula ezoqa nøme, sègezø-ewagát.

²⁶ Yaq nqova mbaín, manqei kandambá qakukuvøem. Ndimbula khoev sùgumu-kukuvøemát. Yaq mboqog ate gi:goam, ekeza mbá segembo-qonimát, neka ndimbula ezoqam auli sen gizø-møpusupat, vøzø-nqovonim.

²⁷ Yaq ndego ndimbula keoge ezoqam gesuzam, nqanek matev geqeiv, mboqog gimboqogeapam, yaq ndego kaiya mba ndøndapáz. Ambá ekeza kha ndøngiuín. Zapa ndøgo, ndego āv gene-matavupám nqægo: Ndimbula ezoqam møndø-khokhonim.

²⁸ Geté Pol gembo-akha, “Qo qakeza kha ndøngiũ. Ni ndimbula ezoqam ate nqati:gu, nqeitú:gu.”

²⁹ Yaq ndego ndimbula keoge ezoqam, waev-qa ndø-akhá, ndimbula khoev mokho-te vøteit. Kha sègembøi-wageapát. Yaq até gendego, ekeza kha manqei me:laváo, Pol neka Sailes, tiqa megemege-te.

³⁰ Yaq ndego bavokhó ginø-itúb, vøzø-ein, “Khanánqa-za. No gekha matev nógō, tøte-khandi:n?”

³¹ Yaq gimbo-qavøinam, “Evezøza Yesu qó-unimanqatín. Yaq até khandi voqotēndāp, qogi ezoqam namba, khoev-te ndiqayage.”

³² Yaq Pol neka Sailes, Evezøza-qá Manqat me:ometimém, neka ndigu ezoqa ate gi:goam, khoev-te namba gi:yagam.

³³ Yaq ta lova u-mba ndøgo, ndego ndimbula keoge ezoqam, Pol neka Sailes nqamav zøsungúz. Taqa zita-te, ndego ndaføyambá, ibøkha iz ndøndáp, ekeza ezoqa namba.

³⁴ Yaq ndego khoev-té genøkhatób, lou vøzø-etoam. Yaq ndego ekeza ezoqam namba, khanakhanakh kandambá gindapem, ndakin Mbumbukiam gi-unimanqatinim.

³⁵ Yaq khøuwa nøme qandopave, qanaqanus, Lom megetapak, polis ezoqam ndøkhofotáz, ndimbula keoge ezoqam vømbō-einim, “Nandiv ndimbula ezoqa menas, vønqonqotáz!”

³⁶ Yaq ndego ndimbula keoge ezoqam, Pol gembo-ein, “Lom megetapak, zo nqonqotøzat manqat ndokhofotøvém. Yaq ndakin zo kopømbá, sambi-té qazonø-fakház.”

³⁷ Geté Pol ndigu polis ezoqam gezø-ein, “Ndigu ni ezoqa ewaqape-qá bøi-té ginøfembám. Oskia ndøgo, ni Lom manqei-ak nqeigu neka ni bugukhokhøf manqa ovøpøteav vøgoam. Yaq ni ndimbula khoev-té ginø-nqeitán. Yaq

ndakin, ndigu ni khonoam-te khofotønat-qa ndøgó. Geté kopømba mbaín. Ndigu ekezan betøndozáv, ni taon bavokho bēkhofotan.”

³⁸ Yaq ndigu polis ezoqam, nqanek manqat, Lom megetapak me:zømás. Yaq nginik giyogem, av nqægo, Pol neka Sailes Lom manqei-āk, ndigu møe kandambá gigonem. „Zapa ndøgo, khafeap kandambá, Lom manqei-ak sa toqofewam, manqa ovøepøteav tøgoat.”

³⁹ Yaq ndigu tinduzáv ndøgo, Pol neka Sailes tanakh manqat vøzø-ein, neka taon ivøve-qa vøzøviam.

⁴⁰ Yaq ndimbula khoev-te gindu-fakhaz, ndigu Lidia-qa khoev-té ginøzáv. Yaq Klisten ezoqa nøme tizømét ndøgo, neka zita tøpøzu manqat vøzø-ein, taon sasa ndø-ivøvem.

17

Pol neka Sailes Tesalonika taon-te gigoam

¹ Yaq Pol neka Sailes, Amfipolis taon neka Apolonia taon sègemø-løvuím. Yaq até ge-apát, atema Tesalonika taon-te vømøfakhaz. Ta taon-te ndøgo, Zu ezoqam-qa guliguli khoev møndøwewám.

² Yaq Pol tenøwáv ndøgo, av oskia ge:goatun, ezoqa vømē-zømesim. Sabat khøuwa misiká, manqat gezø-manqatam.

³ Ndego āv gezømbe-ovøemám nqægo: Mbumbukiam-qa Manqat é-møndø-eín, ndego Mesaya, Mbumbukiam geve, ezoqam tekhandi:z, ndego nqosøgeap bendáp, neka løvøte-te betøndø-suzam. Yaq Pol nøme gezø-ein, “Ndego Yesu, no nqazømbe-manqate, Mesaya ngének.”

⁴ Yaq Zu bawan-ak nøme, nqanek manqat gè-unimanqatiním, Pol neka Sailes-te vønøzaz. Até Glik bawan-āk-a, ndigu Zu ezoqam-qa guliguli matev gindapem neka Mbumbukiam vømbō-vizupam, kopoáv, neka sakhei iz-akhayapak kopoáv, tiqa manqat gi-unimanqatinim.

⁵ Geté Zu bawan-ak nøme, ova ndø-einím. Yaq ndigu ezoqa soqøsoqa ndø-upøzó, maket manqei-te sa gi-okhoam, neka ezoqa ewaqape qaqa vøzølwaz. Yaq ndigu Zeisen-qa khoev-té ginøbøín, Pol neka Sailes vømøzøvao. Yaq ambá ezoqa ewaqape-té ginø-tonqozoín.

⁶ Geté ndigu ezoqa menas, zømteav qagoam, yaq até gindigonem, Zeisen neka Klisten ezoqa nøme vøgavem. Yaq taon megetapak-té ginø-itúb. Ndabua mba zøgeageapát. Yaq āv gini-akhaemát nqægo, “Ezoqam ndigu, manqei-qape-te ate nqægo, manqa-zapazapa gigoatun, ndakin nqáneq gigú.

⁷ Yaq ngenek Zeisen, nginik ezoqam, ekeza khoev-té genøkhatób. Nginik ezoqam ate ngi:gu, Siza-qa khafeap ndømøkuiám, nigi kawa ezoqam kandambaqape. Zapa ndøgo, ndigu āv gini-manqaté nqægo: Kawa nøme ndégo. Iz nqambógo, Yesú.”

⁸ Yaq taon megetapak neka ezoqa ewaqape, khanakhanakh mbaín, nqanek manqat giyogem.

⁹ Yaq ndigu Zeisen neka ezoqa nøme, namba gi:goam, moni abam manqat zø-ein. Yaq ndigu moni gi-abem, vønqonqotaz.

Pol neka Sailes, Belia taon-te gigoam

¹⁰ Yaq ta khøuwa kopo-te ndøgo, qapøis, ndigu Klisten ezoqam, até gindigonem, Pol neka Sailes, Belia taon-té ginø-khofotáz. Yaq gimøfakhaz ndøgo, ndigu Zu ezoqam-qa guliguli khoev-té ginøzáv.

¹¹ Nginik Zu bawan-ak, Belia taon-te ndøgo, tiqa matev egeiegeí, āv tiuká, av ndigu Tesalonika taon-te gi:yagam. Ndigu Manqat Mbomambaqape

ùnime:-ndapém. Yaq khøuwa ate qæpavpavemam, Pol ge:zømesimam, ndigu teqa manqat, Mbumbukiam-qá manqat namba me:geveatát.

¹² Yaq Zu ezoqa kopoáv, gè-unimanqatiním. Neka até Glik iz-akhayapak sakhéis-a, neka Glik angana, vø-unimanqatinim. Ezoqa andé kandambá.

¹³ Geté Tesalonika Zu bawan-ak nøme, giyogem, av nqægo, Pol ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat Belia taon-tē genø-zømesimīt, yaq ndigu tinduzáv ndógo, ezoqa teqa yaq-te qaqa vøzōlōwaz.

¹⁴ Yaq ndigu Klisten ezoqam, até gindigonem, Pol ndaola keoqa-té ginø-khofotøvém. Geté Sailes neka Timoti, Belia taon-te, até gesokhoám.

¹⁵ Yaq ndigu ezoqam, Pol namba gi:-apat, até ge-ituát, atema Atens taon-te vømōfakhaz. Yaq ndigu nqawa ginduqavaz, Pol Sailes neka Timoti-te manqat ndøkhofotáv. Ndigu bètøndozáv. Andé nakhamas-té.

Pol Atens taon-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam

¹⁶ Pol Atens taon-te ndøgo, ndigu ezoqa menas gezømbø-kewagam, yaq āv geneqeív nqægo: Ta taon-te ndøgo, tae khøuwiap kopoav-qapé qagoam. Yaq ndego mbøni mbonqosøgím.

¹⁷ Yaq ndego Zu ezoqam-qá guliguli khoev-té genø-okhoám, ti namba manqat vømō-einimin, Zu ezoqam neka ndigu ezoqa nøme, Zu ezoqam-qa guliguli matev gindapem neka Mbumbukiam vømbō-vizupam. Yaq khøuwa ate qæpavpavemam, ndego até maket manqei-té-a, gekha ezoqām ndigu, sa gi-okhoam, manqat vøzō-manqatam.

¹⁸ Yaq ezoqa nøme, ndigu Epikuli neka Stoik-qa nømendim matev gim-bopavam, ndigu Pol namba manqa ndø-itumbám. Yaq āv gini-einím nqægo, “Ngenek gekha khokho manqāt ndømanqatet? Gê, ngenek ni nømendim-qa ndógo?” Geté ezoqa nøme gi-einim, “Ngenek manqei vini-ak-gí mbumbuk-qá yaq-té ate-manqaté.” Av gi:-einim ndægo, zapa ndógo: Pol Yesu neka ezoqa løvøte-te khandi:zat-qá yaq-té gene-manqatám.

¹⁹ Yaq ndigu Pol Aleopagus manqei-té ginø-ituím, ma taon megetapak gi:pindumam. Yaq ndigu taon megetapak, Pol āv gimbøe-einím nqægo, “Kopømbâ, ni qoqa nømendim ndakinak-qa yaq-te, qo ezoqa ndoqote-zømesim, toqoni-ovøyam?”

²⁰ Manqat nøme ndøgo, ni nqeitaqa-yoge, viní. Yaq ni taqa manqa mokho ndape-qa nigú.”

²¹ (Ndigu Atens taon-ak, neka até bawan vini-ák-a, taon-te okha gindu-okhoam, tiqa poev kandambaqape ndógo tōgoám, khøuwa kopoav, ezoqa emanqat ndakinak vinivinimba vøvototupam-a, vø-ewagam.)

²² Yaq Pol, Aleopagus manqei-te ndøgo, megetapak-qá megemege-té genø-itán, gezø-ein, “Zo Atens ezoqam. No āv qateqeív nqægo: Zo guliguli matev-te, bazaføgakh zo-asazét.

²³ Zapa ndógo, no zoqa taon mokho-te qatu-okhoam, neka gigiap vinivinimba qæqeiv, zo ndozombo-tabap, yaq no lou-qase nøme nøqeív, zo mbumbukiam nøme søvakha gigiap qazombo-løvutumatum. Yaq ta lou-qase-te ndøgo, manqat āv qane-peawáp nqægo, ‘Mbumbukiám nøme-qá, ni nøtenateav ndego.’ Ndego Mbumbukiam nøme, zo ndozombo-vizap, gete zo zøtezateav ndøgo, ndégo, no nqazømbe-manqate.

²⁴ No Mbumbukiam ndégo tøte-manqaté, ndego manqei-qape neka gigiap ate nqægo, ta mokho-te nqøugut, gekhakheinam. Ndego Evezøzá. Yan neka manqei-qape ndégo teno-kawaevát. Ndego ambá av nqægo, guliguli khoev-tē geyagē, ezoqa gipuanumatun.

²⁵ Neka ndego gigiap-av ezoqám mbá. Ndego ambá av nqægo, ni-tē gonotawē. Av taoká. Geté ndego ezoqam ndégo, ni ezoqa ate nqazi:gu, khandi neka mbøni fokeam neka gigiap ate nqægo ngini-etoam.

²⁶ Ibugukhokhof, Mbumbukiam ezoqa kopo ndøkhakheinøvém. Yaq ni bawabawan vinivinimba ate nqazi:gu, ngenek ezoqa kopo mokho-té genø-khakheinømbém, manqei-qape bizikhazem. Neka Mbumbukiam ni bawabawan vinivinimba khøuwa nizáv, ni tiziyagat neka gekha manqei-te qaziyagát.

²⁷ Mbumbukiam matev av nqægo, tenegó ndøgo. Ni teqa tàbizimbøevawém, neka eísa, te-te pizí-visiim penømakhaya, neka pizí-ometām penømakhaya. Zapa ndøgo, ndego Mbumbukiam qambaqapé mbá ni-te, ni ezoqam ate nqazi:gu.

²⁸ Ni teqá mokho-té qazu:yagé, neka teqá mokho-té qazu:okhó, neka teqá mokho-té qazu:gú. Ndøgo até kopó, av zogi emanqat vototap ezoqa nøme ndimanqate, av nqægo, 'Ni tegí nakheis.'

²⁹ Yaq nakémbá, ni Mbumbukiam-gi nakheis nqazigu, yaq ni bizi-matáváp, av nqægo, 'Mbumbukiam ndego gigiáp, kopømba ande av gol neka silva neka mbaqambaqa mbumbuk ndi:gu. Mbumbuk av ngi:gu, ndigu ezoqa zøtezat ndøzøgo, ekeza zendá gini-khakheinøvemátún.'

³⁰ Ibugukhokhof, Mbumbukiam qaqa goneáv, ta zapaya ndøgo, ndego vizøpøteav qagoam. Zapa ndøgo, ndigu ndego zøtezateáv. Geté ndakin, ndego ezoqa ewaqape, manqei-manqei ate ndægot, áv gezømbe-manqaté nqægo, tiqa yage bè-enénd neka te-te bēqambuz.

³¹ Ndego khøuwa møndøzáv. Ta khøuwa-te ndøgo, ndego ni manqei-qape ezoqam ate nqazi:gu, manqa ovøyam-té genø-ám. Ta manqa ovøyam ndøgo, equeieqei. Te mokho-te ndégo tenógó, ndego geveatav. Ezoqam ndégo, løvøte-te gekhandi:v. Teqa khandi:vat matev mokho-te, Mbumbukiam ezoqa ewaqape, áv gininømánd nqægo: Ezoqam geveatav ngének."

³² Ezoqa nøme ndigu, Pol gimboyogem, ezoqa løvøte-te khandi:zat-qa yaq-te ge:manqatam, ndigu gèvøngi:nám. Geté nøme ndigu, gimbo-einim, "Ni khøuwa nøme, qoqa manqat nqawa yoge-qa nigú, taqa yaq-te."

³³ Yaq Pol ndigu gèzuváv, vøwav.

³⁴ Geté ezoqa nøme, møndø-tøkuaném, Pol namba, Yesu vø-unimanqatinim. Ezoqa kopo nøme ge-unimanqatin, teqa iz Dionisiús. Ndigu taon megetapak, Aleopagus møvøna manqei gipindumam, ezoqa nøme ndégo tegoám. Sævam nømu ndugu, gu-unimanqatin, tuqa iz Damalís, neka ezoqa nøme vøgoam, gi-unimanqatinim.

18

Pol Kolin taon-te gegoam

¹ Khøuwa nøme, Pol Atens taon tène-iváv, Kolin taon-te vøwav.

² Yaq Zu ezoqam tenøqát ndøgo. Teqa iz Akuilá. Ndego Pontus manqei-té geqán. Ndego, tegu zas namba, Plisila, Itali manqei-té giyagám. Geté ndakin Kolin taon-té ginøyág. Zapa ndøgo, Klodies, ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape, manqat áv gene-vøovám nqægo: Zu ezoqam ate ndi:gu, Lom taon bè-ivøvém. Yaq Pol okha ndøwáv, Akuila neka Plisila, ti-te ndigu vøqom.

³ Yaq namba me:yagám, sasae namba vøegoam. Zapa ndøgo, até ndigú-a, palai khoev potofam ezoqám, av Pol ge:goam.

⁴Yaq Sabat khøuwa ate qæpavpavemam, ndego Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, Zu bawan-ak nekā Glik bawan-ak, manqat zømanqatám. Ndigu Yesu bè-unimanqatiním.

⁵Yaq Sailes neka Timoti Masedonia plovins-te ginduzav, Pol sasae nøme goneáv. Geté khøuwa kopoáv, ezoqa Mbumbukiam-qá Manqat mba me:zømesimám. Ndego Zu bawan-ak āv gezømbe-ovøemám nqægo: Ndego Mesaya, Mbumbukiam geve, ezoqa tekhandi:z, ndego Yesú.

⁶Geté ndigu Pol-qa manqat, gèsanqawém, neka vøngenøinam. Yaq ndego pakhakh mba ndøpomoyám, ekeza ndabua-te qambogoam, vøzø-ein, “Zo khandi qazo-sanqawem, tozo-soqoez, ndøgo noqá manqa-zapá mbá. Zøkeza manqa-zapá. No ndakin bawan vini-ak-té qatónáv, Mbumbukiam-qa manqat vømé-zømesim.”

⁷Yaq Pol Zu ezoqam-qa guliguli khoev gè-iváv. Yaq Titius Ziastes-qá khoev-té genøwáv, vømøqom. Teqa khoev, guliguli khoev avønin-té qawevám. Ngenek ezoqam, Zu ezoqam-qá guliguli matev ndøndáp, neka Mbumbukiam vømbø-vizupam.

⁸Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te ndøgo, Klispus megeat ezoqam ndøgoám. Yaq vaev, até ndegó-a, neka ndigu ezoqa ate gi:goam, teqa khoev-te gi:yagam, Evezøza vø-unimanqatinim. Neka ezoqa nøme kopoáv, Kolin taon-te ndøgo, Pol-qa manqat gi-ewagam, vø-unimanqatinim, neka ibøkha iz vøndapem.

⁹Khøuwa nøme, lová, Pol umingiap ndøqeív. Ta mokho-te ndøgo, Evezøza āv gembøe-eín nqægo, “Qo møe ndøgó. Ezoqa manqat até vøe-zømesimít. Qo manqat ndøkhoùtáv.

¹⁰No nqægó, qo namba. Ezoqa kopømba mbaín, tengiæqo. Zapa ndøgo, ezoqa kopoáv, nqanek taon-te ngiyage, ndigu nogí ezoqám.”

¹¹Yaq Pol Kolin taon-te viav andé møe-mbá geyagam. Viav kopó neka nøme livin-mbá gunumu-nqawá, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam.

¹²Ta khøuwa-te ndøgo, Galio Akaya plovins-te ndøgo, Lom kawa ezoqam goam, yaq Zu bawan-ak até gindigonem, bawan vøpizumem, Pol sasa ndømøvøinam, manqa ovøyam-te vøndafem

¹³Yaq gi-einim, “Ngenek ezoqam, ezoqa āv gene-zømesimatún nqægo: Ndigu Mbumbukiam matev vini-té giabembo-vizáp. Geté matev av nqægo khafeáp, Mozes-qa guguna manqat-te.”

¹⁴Pol ambá manqat ndø-einín. Geté Galio mba, é-møndo:løfokév, Zu bawan-ak gezø-ein, “Ngenek ezoqam amba manqa-zapa tegonin o ezoqa telavawin, no zoqa manqat ndæ-ewagín.

¹⁵Geté zo zøkeza nømendim manqat neka iziz neka guguna manqat mba zøte-itumbumít. Yaq nakémbá, zo zøkhapus mbá sozó-ovøemém, taqa yaq-te. No zoqa manqa ovøyam, nø-ewagák.”

¹⁶Yaq ndego tiqa manqa ovøyam, gèzø-evøzám, bavokho vøngeasam.

¹⁷Yaq ndigu até gindigonem, Sostenes, ndego Zu ezoqam-qa guliguli khoev megeat ezoqam vø-møvøinam, manqa ovøyam khoev megemege-te, sasa ndøzuim. Geté Galio ndigu geagipøteáv. Sègezøták.

Pol Antiok taon-te gevesez

¹⁸Taqa zita-te, Pol Klisten ezoqam namba, Kolin taon-te ndøgo, elavøqase nøme, møndø-qovezám. Yaq vaev, ndego sègezuváv, Plisila neka Akuila namba. Silia manqei-té ginøtiním. Geté Senklia taon-te ndøgo, khagua-te giketab, Pol bugukhokhof izu ndøqogáz, vømø-kawa-mokho-mba-ev, av

Zu ezoqam-qa matev qazømbe-goam, manqa mbusa gumu-khouimin. Zapa ndógo, Pol manqa mbusa ndøvé, Mbumbukiam-te.

¹⁹ Yaq ndigu Efesus taon-te gimøfakhaz, Pol Plisila neka Akuila gèzuváz. Yaq ndego Zu ezoqam-qa guliguli khoev-té genøwáv, Zu ezoqam namba manqat vømø-einim.

²⁰ Yaq ndigu Pol, khøuwa elavøqase qomat manqat mbo-einim, ti namba. Geté ndego poeveáv.

²¹ Geté ndego ouo manqat gezø-ein, ndego āv gezømbe-ein nqægo, “No nqawa ndòtøndo-veséz, Mbumbukiam poev tømbo goat.” Yaq ndego Efesus taon, gè-iváv, vøšøkuzim.

²² Yaq Pol Sæzalia taon-te gemøfakhan, ndego Zelusalem taon-té genøqavíg, Klisten bawan ezoqam-te ndógo, okha vømøwav. Taqa zita-te, ndego Antiok taon-té gemø-ová.

Pol qambo-misika, manqei vinivinimba-te ge-okhoam, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam

18:23-21:16

²³ Yaq Pol elavøqase møndø-qovezám, Antiok taon-te ndógo. Geté vaev-te, ndego nqawa ge-ivav, Galesia neka Fligia manqei-té genøwáv, ta manqei-te ate qægoam, ndigu Yesu gi-unimanqatintam, zita tøpøzu manqat vøzø-manqatat, tiqa unimanqatin vøzø-føgøføgakham.

Apolos Efesus taon-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam

²⁴ Ta khøuwa-te ndógo, Zu bawan-ak ezoqa kopo, Efesus taon-té genøwáv. Teqa iz Apolós. Ndego Aleksandlia taon-té geqán. Ndego Mbumbukiam-qa Manqat ùnime:-otév neka teqa manqa manqate qanimav tantáv.

²⁵ Ndego Evezøza-qa Nakhoa é-møndæ-ometimém. Yaq ndego ezoqa, Yesu-qa yaq-té gene-zømesimám. Khanakhanakh-ús neka ndaføyamba-qapé. Geté ibøkha iz upøgim-qa yaq-te, ndego sa ndógo tene-otév, av Zion ezoqa gezømbe-etoumam.

²⁶ Yaq ngenek Apolos, Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, Efesus taon-te ndógo, manqa manqate ndøngáz. Kha føgakh-mbá. Yaq Plisila neka Akuila, teqa manqat giyogem, ndigu ekeza khoev-té ginø-khatowém, Mbumbukiam-qa matev-qa yaq-te, nøme vømboe-ovøemem.

²⁷ Yaq vaev Apolos matavap geve, Akaya plovins-te tewav, Klisten zifuap, zita mbotøpøzém, neka pepa vømbo-peaomem. Ta pepa-te ndógo, ndigu Klisten ezoqa nøme-te, go:yagam ndógo, āv gini-peaomém nqægo, “Nandev ezoqam, vømø-khatowém.” Yaq gemøfakhan ndógo, ndego tøke kandambá gezøgo, ndigu ezoqam, ndigu Mbumbukiam-qa kuku matev mokho-te, Yesu gi-unimanqatinim.

²⁸ Zu bawan-ak, ezoqa ewaqape-qa bøi-te, Apolos namba manqa gi-itumbam, ndego gèpitáz. Ndego Mbumbukiam-qa Manqat mokho-te, āv genezømás nqægo: Ndego Mesaya, Mbumbukiam geve, ezoqam tekhandi:z, ndego Yesú.

19

Pol Efesus taon-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam

¹ Ta khøuwa-te ndógo, Apolos Kolin taon-te goeam, Pol manqei popotap-té ge-okhoám, atema Efesus taon-te vømøfakhan. Yaq ndego ezoqa nøme tezømét ndógo, Yesu gi-unimanqatintam,

² vøzøbevap, “Zo Nqova Mbomambaqape mozóndafem, zo Yesu ande qazøte-unimanqatinim?”

Yaq gindu-einim, “Mbaín. Ni Nqova Mbomambaqape-qa yaq-te yogeáv.”

³ Yaq Pol gezøbevap, “Av tægoat ndægo, zo gekha ibøkha iz zóndapem?”

Yaq gindu-qavøinam, “Ni ibøkha iz ndøgo teindapém, av Zion ezoqa gezømbe-etoumam.”

⁴ Yaq Pol gezø-ein, “Gekha ezoqām ndigu, Zion-qa ibøkha iz gindapem, ndigu ta mokho-te ndøgo, āv gini-vøndæmém nqægo, ndigu Mbumbukiam-té ginøqambúz. Zion ezoqa gezø-ein, ‘Ndégo tozó-unimanqatiním, noqa zita-te tegeav.’ Ngenek ezoqam, Yesú.”

⁵ Yaq ndigu ezoqam, Pol-qa manqat giyogem, ndigu ibøkha iz, Yesu-qa iz-té ginøndapém, ndego Evezøza.

⁶ Ibøkha iz gumundapem, yaq Pol zenda mo:vé, ti-te. Yaq Nqova Mbomambaqape ndovís, ti-te. Yaq ndigu bawan vinivinimba-qa manqat-té ginømanqatám, neka Mbumbukiam-qa manqat vøvevezumam.

⁷ Angana ate gi:goam, ibøkha iz gindapem, ande āv tuélv ndi:gú.

⁸ Yaq Pol Efesus taon-te ndøgo, Zu ezoqam-qa guliguli khoev-té genøokhoám, ezoqa namba manqat vøe-manqatam, kha føgakh-mbá, neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te vøzø-ovøyam. Matev av nqægo, løvøyak misiká gematønumam.

⁹ Geté ndigu Zu bawan-ak nøme, Pol-qa manqat ndapeáv. Ndigu føgakhín. Yaq ndigu ezoqa ewaqape-qa bøi-te, Yesu-qa Nakhoa gèngi:nám. Yaq Pol ndigu ezoqa nøme namba, Yesu gimbovavam, sègeziváz. Yaq khøuwa ate qæpavpavemam, ndego ezoqa Tılanus-qa skul khoev-té gene-zømesimám.

¹⁰ Ndego matev av nqægo, viav menás gematønumam. Yaq Zu bawan-ak nekā bawan vini-ak ate gi:goam, Esia manqei-te gisokhoam, Evezøza-qa Manqat sùgumu-ewagát.

Skeva-gi nakhei angana, nqova soqøsoqa amba gi:ngeasam

¹¹ Mbumbukiam Pol mokho-te, umingiap matev viní gematønumam.

¹² Ezoqa nøme ndabua mba ndø-upøgimám, tata vuogim nonqo neka mim-te faleam nonqo, ndego ge-uzumam, yaq enqoni-us ezoqam-té ginø-aumám. Yaq ndigu enqoni sègezø-navøemín, neka ezoqa nøme ndigu, nqova soqøsoqa gizømbu-goam, vøzø-fakhazín.

¹³ Zu ezoqa nøme, ndigu manqei vinivinimba-te gi-okhoam, nqova soqøsoqa gingeasumam, ndigu ndakin nqova soqøsoqa, amba Yesu-qa iz-té ginø-ngeasamín, ndego Evezøza. Ndigu āv gini-einimín nqægo, “No zo nqova soqøsoqa nqazø-manqate: Yesu-qa iz-te, ndego Pol ezoqa nde:zømesim, vøfakház.”

¹⁴ Ezoqa nøme, ndigu matev av nqægo gimatønumam, ndigu Skeva-gí nakhei angana sevén. Ngenek Skeva, Mbumbukiam-gé iziz ezoqa kandambaqapé nømé, Zu ezoqam mokho-te.

¹⁵ Yaq khøuwa nøme, ndigu matev amba av nqægo tigonemín, yaq nqova soqa, āv gezømbe-eín nqægo, “No Yesu møtenøtén, neka Pol vøtēnøten. Geté zo, gekha ezoqám?”

¹⁶ Yaq ndego ezoqam, nqova soqa gembøegoam, até gendego, gèndovuáo, vøzitag. Kha kandakandá gezø-khaneam, neka ndabua vøzølvøi. Yaq ndigu gèbøin, khoev vø-ivøvem. Kouk até gezømbo-wavupát.

¹⁷ Yaq ezoqa ewaqape, Efesus taon-te giyagam, nqanek manqat giyogem, Zu bawan-ak nekā bawan vini-ak, ndigu nqova ndafe kandambá. Yaq Evezøza Yesu, gèmbø-vizumém.

18 Yaq ezoqa nøme, ndigu gi-unimanqatintam, tiqa matev soqøsoqa gèvøndøzém, ezoqa nøme-te. Ezoqa kopoáv, matev av nqægo gigonem.

19 Yaq ndigu ezoqa nøme, manqa-sisi matev vinivinimba gimatønumam, tiqa manqa-sisi mbuk, gèndo-tonqogím, ezoqa ewaqape-qa bøi-te, vølvutømem. Mbuk ndøgo, giløvutømem, taqa fia kandambá tantáv. Silva moni mokho, ande āv fifti taosén ndægó.

20 Yaq ta matev nqanek gi:matønømem, Evezøza-qa Manqat sège-vøndavát. Bazaføgakh-ús.

21 Taqa zita-te, Pol matavap āv genegó nqægo: Ndego Masedonia neka Akaya plovins-té geabenøwáv, yaq vaev Zelusalem taon-te bēwav. Yaq Pol nøme ge-ein, “Taqa zita-te, no até Lom taon-té-a, banønav.”

22 Yaq Pol bugukhokhof tegi tøke ezoqa menas, Timoti neka Elastus mo:khofotáz, ndøgo Masedonia plovins-te. Geté ndego ekezan, elavøqase nøme møndø-qovezám, Esia manqei-te ndøgo.

Efesus taon-te, qaqa matev qafakhan

23 Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu-qa Nakhoa zapaya, qaqa matev kandambá qafakhan.

24 Ezoqa nøme møndøgoám. Iz nqambógo, Demitliús. Ndego silva gigiap ndøkhakheinumám. Taqa bugug, ande Atemis-qá khoév, tigu mbumbukiam sævam. Ndøgo silva, auli gigiap fia kandakandá. Yaq ndego neka ndigu ezoqa nøme, nqanek sasae namba gi:goam, moni kandakandá gi:qaqasumam.

25 Yaq Demitlius, ndigu ezoqa sègezømbu-akhá, ndigu sasae kopo gi:goam, gezø-ein, “Nøfuap. Zo møzøte-zøtéz. Ni nqanek sasae-te, moni kandakandá qazi:-qaqasumatun.

26 Geté zo àmozo-qeivím neka àmozo-yogém. Ngenek ezoqam Pol, ezoqa ewaqape matavap zøqambuatét. Nqanek Efesus taon mokho-te mbá mbá, geté avønín, até Esia manqei ate ndægó-a. Ndego ezoqa āv gene-zømesimatún nqægo: Mbumbuk ndigu, ezoqa zenda gi:khakheinvematun, ndigu uni mbumbuk-aním mbá. Neka ezoqa kopoáv, sège-unimanqatiním.

27 Yaq nakémbá, ni aiyá qabizigú. Soqáin ndøgo, teqa manqat niqa sasae-qa iz mbomambaqape tøngiu. Geté ta-mbá mbá. Uni qæsoqa nqánek, ezoqa ngunuk Atemis, nigu mbumbukiam sævam kandambaqapu, tuqa khoev khokho ti:vewat, yaq ta mokho-te ndøgo, ezoqa ngunuk mbumbukiam sævam-qa iz tingi:nam, ndugu Esia manqei-te neka manqei-qape-te ate ndægo ndimbovizap.”

28 Yaq ndigu nqanek manqat giyogem, qaqa kandambá gigonem. Yaq āv gini-akhaemát nqægo, “Atemis, Efesus taon-gu mbumbukiam sævam, tuqa iz kandambaqapé!”

29 Yaq nakhamas-té, ezoqa ewaqape, taon mokho-te ndøgo, sùgumu-akhayát. Manqa vøe kandambá qapa. Yaq ndigu wambap manqei-té ginøbøin, Gaius neka Alistakus, ndigu Masedonia plovins-ak menas, Pol namba gigeavun, vøgavem.

30 Pol ambá ezoqa ewaqape-qá megemege-té genø-itanín, manqat vøzø-einin. Geté ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, gètøkøvém, tewav.

31 Até plovins megetapak nømé-a, ndigu Pol-gi zifuap gigoam, ndigu manqa ndøkhofotøvém te-te, av nqægo, ndego wambap manqei-te bēwáv. «Soqáin ndøgo, ezoqa timølaem.»

³² Ezoqa ewaqape, giwaniapam ndøgo, manqa wag gèzømbø-eqavát. Ezoqa nøme, manqat vini ndø-akhaemám, neka nøme manqat vini vø-akhaemam. Neka ezoqa kopoáv, mè:zøtezák, av nqægo, gekha mokhō gindīpindam.

³³ Yaq Zu bawan-ak nøme, Aleksanda ndøtøpøtøvé, ndego ezoqa ewaqape manqat bemøzø-ein. Yaq Aleksanda ezoqa ewaqape, zenda zø-eqá. Manqa khoutam-qa zøgoám. Yaq ambá gezø-ovøyamín, av nqægo, nqanek matev qafakhan, ndøgo Zu bawan-ak-qa manqa-zapá mbá.

³⁴ Geté ezoqa ewaqape gimatøvemem, av nqægo, ndego Zu bawan-āk, yaq ndigu nøme mba mo:-akhaemém, av nqægo, “Atemis, Efesus taon-gu mbumbukiam sævam, tuqa iz kandambaqapé!” Ndigu khøuwa iz kandambá gi:khouvim. Ande āv tu awáz ndægó, gi-akhaemat.

³⁵ Yaq vaev-te, ezoqa ewaqape-qa manqat, taon megeat ezoqam zøkhoutāv, gezø-ein, “Efesus taon-ak. Nogi ezoqam. Ezoqa ewaqape møndæzøtéz, av nqægo: Ngunuk mbumbukiam sævam Atemis, tuqa khoev neka tuqa nqovønqova, yan-te qandobøi, ni zimbo-kewagatún, ni Efesus taon-ak.

³⁶ Ezoqa kopømba mbáin, manqa tiqavotømem. Yaq nakémbá, zo manqa feazu vø-ivøvé. Neka matev-qase, ngetøgeap-te ndøgøném.

³⁷ Nginik ezoqam, zo khokho qazøtøndo-itub nqanek, ndigu nigu mbumbukiam sævam-qa iz ngi:wateáv, neka tuqa khoev-te, gigiap aqonøpøteáv.

³⁸ Demitlius neka nginik ezoqa nøme, sasae kopo gi:goatun, manqat tøzøgoat, ezoqam-qa manqa-zapa zapaya, yaq ndigu manqa ovøyam khoev-té giabenøzáv. Manqa ovøyam khøuwa ndøgó neka manqa ovøyam iz-akhayapak ndígú, ndigu manqat gikhakheinumatum.

³⁹ Neka zo manqat nøme tøzøgoat, yaq ni taon manqa manqate møvøna khøuwa-té qabizinø-ovøemém.

⁴⁰ Ni aiyá qabizigú. Soqáin ndøgo, nigi gaman megetapak, niqa manqa tisøkuzømem, av nqægo, ‘Zo ezoqa ewaqape mbøni sozozømbu-sokhofát.’ Nqanek matev, nqægo khaiya qafakhan, mokho mbáin. Yaq tinibevap, yaq ni kopømba mbáin, mokho tizi:zømas.”

⁴¹ Ngenek taon megeat ezoqam, nqanek manqat qamømbøe-navøem, yaq ndigu ezoqa tène-khofosám.

20

Pol Masedonia neka Glik manqei-te ge-okhoam

¹ Nqanek qaqa matev qame-navøem, yaq Pol ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, gèzø-akhá, zita tøpøzu manqat sasa zø-etoam, ouo manqat vøzø-ein. Yaq Pol tenøzuváz ndøgo, Masedonia plovins-te vøwav.

² Yaq ta manqei-te ndøgo gu:mat, ndego Klisten ezoqam, zita tøpøzu manqat zømanqatát. Manqat kandambá gezø-manqatat. Yaq até gemát, atema Glik manqei-te vømøfakhan.

³ Yaq ndøgo løvøyak misiká, geqotam.

Taqa zita-te, Pol ambá palai khagua-té genøketawín, Silia manqei-te vømø-fakhanin. Geté ndego āv gene-ewág nqægo: Zu bawan-ak nøme gèmbø-voqoém. Gélaém. Yaq ndego matavap gè-enénd. Yaq Masedonia plovins mokho-té genøveséz.

⁴ Ezoqa nøme, namba gi:-apat, ngínik: Sapatá. Ndego Pilus-gé yó. Belia taon-ák. Neka nøme Alistakús neka Sekundús. Ndigu Tesalonika taon-ák. Neka nøme Gaiús. Ndego Debe taon-ák. Neka até Timotí-a, neka nginik Esia manqei-ak menas, Tikikus neka Tlofimús, ndigu vø-apat.

⁵ Nginik ezoqam, gø:megetát. Yaq Tloas taon-té ginimbo-kewagám.

⁶ Geté ni até nitøndu-sokhoám, atema Zu bawan-ak-qa khøuwa kandakanda, ndøgo flawa poponøvemav gilouzatun, vømø-nasinim. Yaq ni Filipai taon-te ndøgo, palai khagua nindapém. Yaq khøuwa faev-qa zita-te, nginik ezoqam, Tloas taon-te nqawa vøiqas. Pula kopó, qeisokhoam ndøgo.

Pol Tloas taon-te, ezoqa ndakinak nqawa gekhandi:v

⁷ Sande khøuwa-te ndøgo, ni Klisten ezoqa nømé namba nitimøvámb, Evezøza-qa lou loge matev vøimøgonēm. Yaq Pol ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat tene-zømesimát ndøgo, até vømø-umba. Zapa ndøgo, ndego khøuwa nøme, ivøve-qa ndøgoám.

⁸ Ta khoev-te ndøgo, ni qeipindam, kouwat ová qeito-qonavám. Neka ndøgo ndavand waev kopoáv qakhavat.

⁹ Møvøna-te ndøgo, iwateam møndøgoám. Teqa iz Yutikus. Bøi mboqog-té geqotám. Yaq Pol ate av-té manqat ge:geveat, ngenek Yutikus venanqei-qape mboqaná, vøbuv. Nqova mokho-té gembøi-teitát. Yaq ndego manqei-té genøbøiáv. Yaq ezoqa ginuvis, gindafem, ndego é-møndønaním. Lou løvøtap misika-té gendobøiav.

¹⁰ Yaq Pol gendovis, Yutikus-qá mumat-té genøqoqóz, vøpøtiu, neka ezoqa gezø-ein, “Zo mbøni khapé bezømbèvã. Ngenek ngekhandi:vát.”

¹¹ Yaq Pol nqawá genøqavíg, ezoqa namba Evezøza-qa lou loge matev vøgonem. Yaq ndego manqat até gemanqatát, ezoqam namba, atema: vøndøpave, sasa ndøzivaz.

¹² Ndego iwateam, nqawa gekhandi:v, ezoqa khoev-té ginø-ituím. Ezoqa ewaqape, khanakhanakh kandambá gindapem, te zapaya.

Pol Tloas taon ge-ivav, Miletus taon-te gewav

¹³ Tloas taon-te ndøgo, ni palai khagua-té qeitø-ketám, atema Asos taon-te. Ndøgo Pol-qá poév, av nqægo qeimætønømem. Geté ndego ekezan, zapa okho-qa mbogoám. Yaq sa ndøgo, temøketáo.

¹⁴ Yaq Asos taon-te ndøgo, qeimø-qaqandam, ndego gendo-ketáo, atema Mitilini taon-te, vøimøteit.

¹⁵ Yaq khøuwa nøme qandopave, ni Kios manqei bawa avønin-té qeimø-fakhán. Yaq nøme qamøpave, ni ate niqantavát, Samos manqei bawa-te vøimø-fakhan. Yaq khøuwa nøme qamøni-pave, ni Miletus taon-té qeimø-fakhán.

¹⁶ Pol matavap é-møndøgó, av nqægo, ni até nitúguvít. Efesus taon seimø-løvuím. Ndego gè:ngetøgeapát neka poeveáv, ni Esia manqei-te, khøuwa mba tøti-khoubit. Zapa ndøgo, kopømba tøgoat, ndego Pentikos khøuwa kandambaqape-te, Zelusalem taon-te gone-qa ndøgoám.

Pol Efesus Klisten megetapak, manqa gezø-løvua neka ouo manqat gezø-ein

¹⁷ Ni Miletus taon-te qeimø-fakhan, yaq Pol Efesus taon-te, manqat ndøkhofotáv. Klisten megetapak, yà betøndozáv, bønømendam.

¹⁸ Yaq gifakhaz, ndego ãv gezømbe-eín nqægo, “Zo møzøte-zøté, av no qateyagam, Esia manqei-te ande qategeavun, neka khøuwa ate qægoam, zo namba qazi:yagam.

¹⁹ No Evezøza-qá sasae mba nogoám neka no nøkeza iz eqawateáv. No nqanek sasae qægoam, nøme nø-eivumám. Neka no yage føgakh-qapé qændapat, Zu ezoqam, noqa yage ngi:wat-qa givawam.

²⁰ Neka zo møzøte-zøté, no Mbumbukiam-qa Manqat qate-zømesimam, no manqat-qase khonøweáv, zo tøzømbe-tøkeat. Geté zo ùni nøte-zømesimám, ezoqa ewaqape-qa bøi-te neká zøkeza khoev vinivinimba-te.

²¹ No ezoqa āv qazømbe-ovøemám nqægo: Zu bawan-ak neká bawan vini-ak, tiqa yage bè-enénd, neka Mbumbukiam-te bēqambuz neka nigi Evezøza Yesu bē-unimanqatinim.

²² Yaq ndakin, nqáe! No Zelusalem taon-té qatónáv. Nqova Mbomambaqape ndø-itumbít, tænav. Geté, unimanqatín, no nøtenøtenák, ande gekha matev me mønøfakhān.

²³ Ta-mba nqáneq qatenøtén, gekha tāon ndøgo, qæ-okhoatun, Nqova Mbomambaqape āv gene-nømendimatún nqægo: No ndimbula-té gimø-utøném neka no yage føgakh-qape vøemøqeiv.

²⁴ Geté no nøkeza yage-te, matavapøteáv. Gigiap-qape sa nqáneq: No bøiat uni nøtékhóu, neka ta sasae ndøgo, Evezøza Yesu genø-etoam, vøtumúkhōu, ezoqa Manqat Mbomambaqape tøte-zømesimit, Mbumbukiam-qa kuku matev-qa yaq-te.

²⁵ Yaq nqáe! No āv qatenøtén nqægo: No zo mokho-te qæ-okhoam neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev vøtē-zømesimam, zo noqa bugug nqawa zonø-qeivimák.

²⁶ Yaq nakémbá, no zo āv qazømbé-eín nqægo: Zo ezoqa nøme, Mbumbukiam te-ivav, vøsoqoēv, ndøgo noqá manqa-zapá mbá.

²⁷ Zapa ndøgo, no manqat kopo khonøweáv zo-te. Geté no Mbumbukiam-qa poev ate ndægo, ezoqa khandi:zat-qa yaq-te, søtumu-zømesimát.

²⁸ Zo zøkeza kha, gèqeiví. Neka ate ezoqa ewaqapé-a, vøzømete, ndigu Nqova Mbomambaqape, zoqa zenda-te ge-ab, zo tozozø-kewagat. Zo andé sip keoge ezoqam me zøte:gó. Zo Mbumbukiam-gi bawan ezoqam, mbomambá segezø-keogé, ndego ekeza kouk ge:wí.

²⁹ No møtenøtén, no tænav, yaq zo mokho-te, ezoqa nøme andé gaqo lozokhak khobokhobos me ndézáv. Yaq ndigu ezoqa ngiæzoat-qa ndøgoát, ndigu kopømba ande av sip ndi:gu.

³⁰ Até zo mokho-té-a, ezoqa nøme vøfakhāz. Ndigu Klisten ezoqam-qa matavap enegim-qa ndøgoát. Yaq nginik Klisten ezoqam, ndigu tñabezømbepáev.

³¹ Yaq nakémbá. Gø:feazoát. Até vømbø-mataváp. No zo ate ndøzøte:go, viav misika mokho-te, pavpave neká lovølova, oskia nogugubám. Nøme ndøgo eiv-ús, qægugubam.

³² No zo ndakin Mbumbukiam-qá zenda-té neka teqá Manqat-té qatø-abét, ndøgo teqa kuku matev-qa yaq-te ndæmanqate. Nqanek manqat mokho-te, zoqa unimanqatin kopømbaqapé, gezømbé-føgákh, yaq zo matev mbomømboma vozøndapēm, ndøgo Mbumbukiam tegi ezoqam ate ndi:gu-qa gekhakheinam.

³³ No zo namba qategoam, no ambá av nqægo, ezoqa nøme tigi moni neka tiqa ndabua nøte-qovetām.

³⁴ Zo møzøte-zøtéz, no nøkeza zendá qate-sasaetám, moni qæqasumam, nøkeza kha keoge nonqo neka tiqa ndigu, namba qati-okhoam.

³⁵ Matev ate qægoam, no qæmatønnumam, no āv qatezømás nqægo: Ni sasae bazaføgakh-us bizigú. Yaq av nqægo, ni kopømbaqapé, ndigu ezoqam zizøtøké, ndigu bazaføgakh mbain ndigu, ekeza kha timbo-kewagat. Ni até bizimbo-mataváp, av nigi Evezøza Yesu ekezan ge:-ein, ‘Khanakhanakh ndøgo, toqondap, ezoqa nøme gigiap toqombo-etoam, ndøgo gø:megeát. Møndølvú, av khanakhanakh ndægo, ezoqam-te gigiap toqondap.’ ”

³⁶ Pol nqanek manqat qamømbøeva, yaq katuk ndømøkuí, nginik ezoqa ewaqape namba, vøguligulimem.

³⁷ Yaq ndigu gè-eivám, Pol sasa ndømøvøinam neka vøngenøtømem.

³⁸ Ndigu mbøni vaev kandambaqape, ta zapaya ndøgo tinindapém, ndego gezø-ein av nqægo, “No bugug nqawa zonø-qeivimák.”

Yaq Pol khagua pu-te ge-ova, ndigu gèmbøfikím, vømø-khofotøvem.

21

Pol Zelusalem taon-te gewav

¹ Ni ouo manqat qeizømbu-akha, vøiketamb, yaq ni ndaføyamba niteitát, atema Kos manqei bawa-te. Yaq khøuwa nøme qandopave, ni Lodes manqei bawa-té qeimø-fakhán. Yaq até niteitát, atema Patala taon-te.

² Yaq ni palai khagua nøme qeiqeivim, qabøetam, ndøgo Finisia manqei-te qantøve-qa qagoam, yaq ni teitø-ketám ndøgo, vøi-teit.

³ Yaq ni Saiples manqei bawa qeiqeivim, sèimø-gigizím. Sa nakeamó qeitøteít, atema Silia manqei-te vøimø-fakhan. Yaq ni Taya taon-té qeimø-tokhotøvé, gigiap ndøgo, khagua-te qøugeyam, vø-ivøvem.

⁴ Yaq Taya taon-te ndøgo, Klisten ezoqam qeizøvao, vøizømet, yaq ni namba niti-sokhoám ndigu. Pula kopó. Ndigu Nqova Mbomambaqape mokho-te, Pol āv gimbøe-viømém nqægo: Ndego Zelusalem taon-te bèwāv.

⁵ Geté ta pula kopo ndøgo, qame-navøem, ni tøti-ivøvé, vøi-niav. Yaq Klis-ten ezoqa ewaqape, até sakheis neka nakheis, ginifikát, atema taon bavokho vøimø-fakhan. Yaq ndøgeg-te ndøgo, ni katuk nimøkuí, vøi-guligulimem.

⁶ Yaq ni yaqyaq-a, ouo manqat qeitumu-einim, ni palai khagua-té qeitø-ketám, yaq ndigu khoev-te vøqavaz.

⁷ Ni Taya taon qei-ivøvem, yaq Tolemas taon-té qeitøteít. Yaq ni Klisten nøfuap-te, okha nimøniáv, neka namba vømí-qovez. Khøuwa kopó.

⁸ Yaq khøuwa nøme qandopave, ni nízuváz. Yaq até nigoát, atema Sæzalia taon-te vøimø-fakhan. Yaq ndøgo, ni Filip-qá khoev-té qeimøqóm. Ngenek Filip, ezoqa Manqat Mbomambaqape me:zømesimám, ndigu Yesu-te betøndēqambuz. Ibugukhokhof, Zelusalem taon-te ndøgo, tøke ezoqam seven givevesam, ezoqa nøme ngének.

⁹ Ngenek nakhei sakheis foá gimbogoam. Ngængæm. Angana upøgipøteáv. Ndigu Mbumbukiam-qá Manqat ndøvevezumám, av ndego gezømbe-ovøemam.

¹⁰ Ni Sæzalia taon-te, khøuwa andé møi-mbá qeisokhoam. Yaq Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam ndowáv. Teqa iz Agabús. Zudia plovins-té gendo-ová.

¹¹ Ndego ni-te gendowav, yaq Pol-gi ndabua segim nonqo ndøndapáz, ekeza zenda tokhotapak neka geagim nonqo vølvønønam. Yaq sasa ndø-ein, “Nqova Mbomambaqape, āv gene-manqaté nqægo: Ngenek ezoqam, ndabua segim nonqo ngimbogo, Zu megetapak Zelusalem taon-te, āv tiní-løvønøvemém. Yaq ndigu bawan vini-ak-qá zenda-té ginøveém.”

¹² Ni nqanek manqat qeiyogem, yaq ni ndigu Klisten ezoqa nøme namba, ta taon-te ndøgo giyagam, Pol āv qeimbøe-viømém nqægo: Ndego Zelusalem taon-te bèqá.

¹³ Geté ndego gendo-ein, “Zo gekha zó-eivumit neka noqa mbøni ndøzō-ngiitit? No møekhakheinám. Ta-mbá taoká ndøgo, no timø-løvønømbemem, Zelusalem taon-te ndøgo. Geté até ndøgó-a, noge Evezøza Yesu zapaya tæmønanim.”

¹⁴ Yaq ni kopømba mbain qagoam, teqa matavap teimbo-enendem, yaq ni ndego sekemba pouweáv. Yaq áv qati-einím nqægo, “Evezøza-qá poev mba begó.”

¹⁵ Nginik khøuwa-qa zita-te, Sæzalia taon-te ndøgo, ni gigiap nikhakheinám, Zelusalem taon-te sasa niqavig.

¹⁶ Yesu-gi paev ezoqa nøme, Sæzalia taon-ak, ndigu ni namba qati-apat, Neison-qá khoev-té ginø-itúmb, vøimøqonav. Ngenek ezoqam, Saiples manqei-ák. Yesu ande gimboe-paevem, ezoqa nøme ngének.

Pol Zelusalem taon-te, Klisten megetapak namba gi:qonav

¹⁷ Ni Zelusalem taon-te qeimø-fakhan, Klisten nøfuap, ni gèkhatómb. Khanakhanakh-ús.

¹⁸ Yaq khøuwa nøme qandopave, Pol neka ni ezoqa nøme, Zems-té qeitøniáv. Até Klisten megetapák-a, ate ndi:gu, vøpindam.

¹⁹ Yaq Pol ndigu zenda kaka guzumbu-itiam, ndego emanqat zømbe-votót, matev ate ndægo, Mbumbukiam bawan vini-ak-te, teqa sasae mokho-te gematønumam.

²⁰ Ndigu teqa manqat giyogem, yaq Mbumbukiam-qá iz ndø-eqaném. Yaq Pol gimbo-einim, “Nøfu. Nqáe! Qo mòqote-qatéq, ande gekha taosen Zu bawan-ak, Yesu Keliso gi-unimanqatinim. Nginik ezoqa ate ngi:gu, Mozes-qa guguna manqat, bazaføgakh-us zua mbopavét.

²¹ Geté ndigu manqat áv giniyogém nqægo: Qo Zu ezoqa ate ndi:gu, ndigu bawan vini-ak namba ndi:sokhoe, áv qoqote-zømesimatún nqægo: Ndigu Mozes-qa guguna manqat bè-ivøvé m neka tigi nakhei angana ngusum sekembā bezø-qogázát, neka ndigu niqa matev vinivinimba sekembā be-mbøpæev.

²² Yaq ndakin áv khazígonēm, ndigu ti:zøtez av nqægo, nqanek manqat unimanqatín mbā? Ndigu àbeyogém, qo qoqofakhaq.

²³ Yaq nakémbá, taqa yaq-te, niqa matavap nqáne. Av qoqoté-matanám. Angana foa ndígú, ni namba. Ndigu manqa mbusa ndøveém, Mbumbukiam-te.

²⁴ Nginik ezoqa, vø-upøzó. Yaq Mbumbukiam-qá khoev-té qonøqáv, ti namba, matev vozomø-gonēm, av Mozes ge:peawam, Mbumbukiam-qa bøi-te egeieqei toqome-fakhaq. Yaq ta matev-qa fia, qakeza moní qozømbéwí. Yaq taqa zita-te, ndigu kopømbaqapé, tigi izum nqawá genøzø-qogáz, vømø-kawa-mokho-mbā, av Mozes-qa manqat qæ-ein. Qo nqanek matev toqo-matanam, yaq ezoqa ewaqape tiabiti-zøté, av nqægo, manqat ndøgo, qoqa yaq-te gi:yogem, ndøgo unimanqatín mbá. Yaq ndigu tiabiti-qeivím, av nqægo, qo qakezan, Mozes-qa guguna manqat zua ndoqombø-pæev.

²⁵ Geté bawan vini-ak-qa yaq-te, ndigu Yesu gi-unimanqatinim, ni pepa mizi-khofotøvé m ti-te. Ni manqat áv qazi-kopo:ném nqægo: Loge gigiap ndøgo, ezoqa batae-te ti-aumat, ndigu beløgé. Neka kouk beløgé. Neka søvakha gigiap ndigu, ezoqa naq tizø-khotøgimat, ndigu beløuzí. Neka ndigu mambe okho matev, kha bembo-khanøzém.”

²⁶ Yaq khøuwa nøme qandopave, Pol ndigu angana foa gè-itúb, neka ti namba matev vøngazem, av Mozes ge:peawam, Mbumbukiam-qa bøi-te toqome-ndaføyamba-eq. Taqa zita-te, Pol Mbumbukiam-qá khoev-té genø-ón, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam vømèzømas, gekha khøuwā ndøgo, matev ate ndægo tømøzø-navøem. Yaq taqa zita-te, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam kopømbaqapé, ndigu ezoqa kopokopo, søvakha gigiap zølvutám Mbumbukiam-te.

Pol Mbumbukiam-qa khoev-te gimovoinam

²⁷ Khøuwa seven ambá vømō-nasinimin, ndigu nqanek matev tigonemin. Geté Zu ezoqa nøme, ndigu Esia manqei-te ginduzav, Pol Mbumbukiam-qa khoev-té gi-ometám. Yaq ndigu até gindigonem, ezoqa teqa yaq-te mbøni vøzø-sokhof, sasa ndømøvoinam.

²⁸ Yaq āv gini-akhaemém nqægo, “Izrael-ak! Ginitøké! Ezoqam ngének, manqei-manqei ate ndægo, teqa nømendim manqat mokho-te, ni Zu ezoqam-qa iz neka Mozes-qa guguna manqat neka nqanek Mbumbukiam-qa khoev ndengi:wat. Neka nøme nqáneq: Ngenek bawan vini-ak ndo-itúb, nqanek Mbumbukiam-qa khoev-te, taqa khakheitap matev vøngiu.”

²⁹ Ndigu nqanek manqat gi-einim, zapa ndøgo. Pol Zelusalem taon-te ge-okhoam, ndigu Tlofimus ndø-ometám, te namba. Ngenek Tlofimus, Efesus taon-ák. Yaq ndakin ndigu āv gini-matavupám nqægo: Pol ndego Mbumbukiam-qa khoev-té abe-ituát.

³⁰ Yaq ezoqa ewaqape, Zelusalem taon-te ndøgo, mbøni nqosøgeap ndøndapém, taqa yaq-te. Yaq ezoqa tindubøin ndøgo, Pol vø-møvoinam, Mbumbukiam-qa khoev bavokho sasa ndø-ituim, mboqog é-vøtokøvemem.

³¹ Ndigu ezoqam, Pol laelae-qa mbogoám. Geté ndego Lom nakhag kawa ezoqa kandambaqape, manqat ge-ewag, av nqægo, Zelusalem taon ate qægoam, qaqa kandambaqape ndøfakhān,

³² yaq ndego até gendego, tegi nakhag ezoqam, tigi kawakawa-za namba vø-upøzo, ezoqa ewaqape-te sasa ndøbøin. Yaq ezoqa nakhag ezoqam neka tigi kawa kandambaqape gizømet, gibøitavun, yaq ndigu Pol-qa kha khaneam, sège-ivøvém.

³³ Yaq ndego nakhag kawa kandambaqape, tendowáv ndøgo, Pol vø-møvøiu, neka nakhag ezoqam, ndego auli sen menas løvønøvem manqat vøzø-ein. Yaq ndego ezoqa gezøbevap, “Ngenek gekha ezoqám? Neka gekha manqa-zapa ndøgo?”

³⁴ Geté ezoqa sège-akhaemát. Ezoqa nøme manqat vini ndø-akhaemám, neka nøme manqat vini vø-akhaemam. Manqa feazu kandambá. Yaq nakhag kawa ezoqam, kopømba mbain qagoam, qaqa-qa manqa mokho vøe-qeiv, yaq ndego tegi nakhag ezoqam, Pol nakhag ezoqam-qa khoev-te ndafe manqat zø-eín.

³⁵ Yaq khokhop gumu-khatoem, nakhag ezoqam, Pol gè-eqeinám. Zapa ndøgo. Ezoqa khápumu-khouwéz, neka ndigu qaqa kandambá gigonem, Pol-te. Yaq soqáin ndøgo, ndigu kha timbo-ngi:nam.

³⁶ Ezoqa ewaqape até gezøpavát, vøndō-akhaemat, “Gèlaém nandev!”

Pol ezoqa ewaqape manqat gezø-ein

³⁷ Ndigu nakhag ezoqam, Pol ambá nakhag ezoqam-qa khoev-té ginø-ndafemín. Geté Pol ndego nakhag kawa ezoqa kandambaqape gembo-ein, Glik manqat-té, “Kopømbâ, manqat-qase tøtaqa-ein?”

Yaq ndego gendo-qavøiu, “Ou! Qo Glik manqat toqó-manqate?”

³⁸ Av tægoat ndægo, yaq qo ndego Izip ezoqám mbá, ndego nakhag matev gengaz, gaman namba, neka leg-av manqei-te pepen ezoqam fo taosen vømøvab.”

³⁹ Yaq Pol gendo-ein, “Av taoká. No Zu bawan-ák. No Tasus taon-té qæqán, Silisia manqei-te. No mo-manqei-aném, ta taon kandambaqape-te ndøgo. Ndoqonøtak? No nginik ezoqam, ambá manqat nøzø-einín.”

⁴⁰ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam sègemboták. Yaq Pol khokhop-té genø-itán, yaq ezoqam-qa manqa khoutam nonqo, zenda vøzø-eqa. Yaq ndigu

manqa sùgumu-khoutavát. Yaq Pol ndigu ekeza Iblu manqat-te, āv gezømbe-eín nqægo:

22

¹ “Tát-za neka ata-za. Noqa manqat gëndoyogé. No manqat nõzø-ovøyám, nõkezan-qa yaq-te.”

² Yaq ndigu manqat gimboyogem, ekeza Iblu manqat-te gezømbe-ein, ndigu tñizøyáz. Susú sege-waniapám. Yaq Pol ge-ein,

³ “No Zu bawan-ák. No Tasus taon-té qæqán, ndøgo Silisia manqei-te. Geté no nqáneq qækhouwén, Zelusalem taon-te. Nømendim ezoqam genøgoam, Gamaliél. Ndego no nigi atanakha-zapazapa-za-qa guguna manqat ate ndægo, ùnime:-nømendimát. Yaq no nqanek guguna manqat, bazaføgakh-us nombopavát. Ate av-té, zo ndakin ndøzømbøe-paev.

⁴ No ndigu ezoqam, Yesu-qa Nakhoa ndimbopaev, nõngiæzotám, neka pakhapakha khaneam-qa vøezøgoam. Angana neká sakheis, nõgavemín neka ndimbula-te vøe-nqeitazin.

⁵ Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape neka Zu megetapak nõme, ndigu mõndæzøté, noqa manqat unimanqatín. Ezoqa ngínik, pepa ginø-etømem, no amba Zu megetapak, Damaskus taon-te tæzø-etoamin. Yaq ndigu ambá gezøtezín, av nqægo, no Klisten ezoqam, Zelusalem Zu megetapak-qá manqa vøovam-té qatøgavém, neka nqanek Zelusalem taon-te vøtøndó-khatøb, yaq ndigu kha nqosøgeap bëndapem.”

Pol ezoqa emanqat gezømbe-votot, ndego ande āv kenē-Klisten-ev (Kel 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Yaq Pol manqat nõme gezø-ein, “Ni qei-apat, yaq ande av khøuwa muin ndægo, Damaskus taon qeitungu-khatoem, yaq nqova mbaín, yan-te waev bæbæs-qape ndovís, no vøgutan.

⁷ Yaq no manqei-té qatøbøián. Manqa wag mba noto-ewág. Ndøgo āv qane-eín nqægo, ‘Sol! Sol! Gekha zapá, no ndoqo-ngiænotet?’

⁸ Yaq no qambo-qavøiu, ‘Kándambaqape. Qo khoqonø-goam?’ Yaq manqat ndøgo, qando-ein, ‘No Yesú. Nazalet vemia-ák. No ndégo, qo ndoqo-ngiænotet.’

⁹ Ndigu ezoqa nõme, no namba qati-apat, ndigu waev mõndø-qeivím. Geté ndigu manqat-qa wag uni yogeáv, no-te qando-manqatam.

¹⁰ Yaq no qatøndo-ein, ‘Evézøza. Gê, āv khatégø?’ Yaq Evezøza gendo-qavøiu, ‘Mòqo-itán. Damaskus taon mokho-té qonøqáv. Yaq manqat ndøgo toqomø-ewág, gekha matēv ndøgo, Mbumbukiam ndømbopoev, qo toqo-matønumat.’

¹¹ Geté no bøi waev mbaín, vøtēnāv. Zapa ndøgo, ta waev bæbæs-qape ndøgo, no-te qandovís, bøi gènøngiú. Yaq ndigu ezoqa nõme, no namba qati-apat, pingim nõgeatát, Damaskus taon-te vøimø-fakhan.

¹² Damaskus taon-te ndøgo, ezoqa kopo mõndøgoám. Teqa iz Ananayás. Ndego Mbumbukiam mbovizupám neka Mozes-qa guguna manqat vømböpavam. Zu ezoqam ate gi-goam, ndego gømbo-vizupám.

¹³ Ngenek ezoqam, tendowáv ndøgo, noqa avønin-te vø-itan, yaq genø-ein, ‘Nøfu! Sól! Nqawa qotékewág!’ Yaq nqova mbaín, noqa bøi waev nqawa qandovesez, no ndego vøe-omet.

¹⁴ Yaq ndego āv genømbe-eín nqægo, ‘Nigi atanakha-zapazapa-za-gi Mbumbukiam, qo tene-veatáq ndøgo: Qo teqa poev qotéqatéq neka ndego Ezoqam

Ndaføyamba-qape voqó-omēt neka manqat ndøgo voqó-ewāg, teqa manqanqa-te ndøndo-okho.

¹⁵ Qo tegé bøi vizu ezoqam qógoát neka ezoqa ewaqape emanqat voqozømbé-vototupāt, matev ndøgo qoqoqev neka voqō-ewag.

¹⁶ Yaq qo ndakin gekham-qā qotó-keoge? Mòqo-itán, ibøkha iz vøndap, neka Evezøza vømbō-akha. Yaq qoqa manqa-zapazapa, betaqambē-sunguz.’ ”

Pol emanqat ge:votot, Mbumbukiam gembo-akha, bawan vini-ak teqa Manqat te:zømesimat

¹⁷ Yaq Pol manqat nøme gezø-ein, “No Zelusalem taon-te qatøndo-vesez, yaq Mbumbukiam-qa khoev-te qæguligulim, no umingiap nøqeív.

¹⁸ No Evezøza no-omét. Ndego āv genømbe-eín nqægo, ‘Nakhama ndøgó! Zelusalem taon qó-iváv. Zapa ndøgo, ndigu qoqa manqat géndapemák, noqa yaq-te.’

¹⁹ Geté no qambo-qavøiu, ‘Evezøza. Nginik ezoqam noqa manqat ndøndapém. Zapa ndøgo, ndigu møndæzøtéz, av no Zu ezoqam-qa guliguli khoev vinivinimba-te qate-okhoam, neka ndigu ezoqam vøe-gavemam neka kha vøezø-khanæmam, ndigu qo ndi-unimanqatinat.

²⁰ Neka nginik møndæzøtéz. Qoge bøi vizu ezoqam Stiven gilaem, vønanim, no mðegoám. Neka no mðe-unimanqatín, gilaem, neka ndigu ezoqam-qa ndabua vøezø-qeivam, ndigu gilaem.’

²¹ Geté Evezøza genø-ein, ‘Qóqáv! No bawan vini-ak-té qató-khofotáq. Qámbá.’ ”

Pol nakhag ezoqam ge:zømas, av nqægo, ndego Lom ezoqām

²² Atema nqanek, ezoqa ewaqape manqat mbomambá segembo-ewagát. Geté yaq Pol bawan vini-ak-qa yaq-te geme-ein, yaq ndigu sùgumu-tøkúz, gindu-akhayat, “Gèlaém! Nandev beyágé, nqanek manqei-qape-te. Ezoqam av nge:go, yage-te bizi-khatiwi.”

²³ Ezoqa ewaqape, sùgumu-akhayat, neka ekeza ndabua vøkhofoe, qaqa-ús, neka pakhakh namba sasa ndø-eqazam.

²⁴ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, tegi nakhag ezoqam, Pol nakhag ezoqam-qa khoev-te ndafe manqat zø-eín. Yaq ndøgo bèzuím, Pol ndigu manqa qæf betèzømas, ezoqa ewaqape gekha zapā gini-akhawem.

²⁵ Yaq gumu-løvønøvemem, amba tizumin, Pol até gendego, ndego nakhag kawa ezoqam, avønin gemboyam, vømbō-ein, “Gê, Lom manqei-qa khafeap av khané-ein? Kopømbâ, no Lom mo-manqei-anem nqægo, sa toqo-petembam, noqa manqa-zapa qeiviav tøgoat?”

²⁶ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam nqanek manqat ge-ewag, ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape-té genøwáv, vømømbō-ein, “Qo mo-qoté-qateq, matev nandoqogot? Ngenek ezoqam, Lom mo-manqei-aném.”

²⁷ Yaq ngenek Pol-té genøwáv, vømømbō-bevap, “Qonømbé-eín. Qo unimanqatín, Lom mo-manqei-anèm?”

Yaq Pol gembo-qavøiu, “Nandav unimanqatín.”

²⁸ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape gendo-ein, “No moni kandambá qænqagevem, Lom mo-manqei-anem iz qændap.”

Yaq Pol gendo-ein, “Geté no. Mðeløvúq. No Lom ezoqam noqán.”

²⁹ Yaq ndaføyambá, ndigu ezoqam, Pol amba tizumin neka vømbō-sinøzømemin, sège-ivøvém. Ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, ge-otev, av nqægo, Pol Lom mo-manqei-anëm, yaq sège-løvønøvëm, ndego møe

kandambá gego. «Zapa ndógo, khafeap kandambá, Lom mo-manqei-anem sa toqo-løvønøvem, voqózū.»

Pol Zu manqa ovøyam-te ge-itan

³⁰ Yaq khøuwa nøme qandopave, ndego nakhag kawa ezoqam, manqa qæf otevat-qa ndøgoám, Zu ezoqam Pol-te gekha manqát ndimøvøemet. Yaq Pol auli sen tømboe-nqovosám. Yaq manqat ndøkhofotáv. Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak ate gi:goam, bømøváb, manqa bē-ovøemem. Yaq gimøvab, ndego Pol tenø-itú ndógo, tiqa megemege-te vømō-itan.

23

¹ Yaq Pol ndigu Zu megetapak, manqa ovøyam-te gimøvab, bøi mbøe-møvøiú ti-te, gezø-ein, “Tát-za neka ata-za. Noqa mbøni-te, no bevap mbáin, noqa yage-qa yaq-te. Matev ate ndægo, nqæmatanam, atema ndakin, eqeieqei Mbumbukiam-qa bøi-te.”

² Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, Ananayas, nqanek manqat ge-ewag, ndego até gendego, ndigu ezoqa Pol-qa avønin-te giwanam, teqa tou tøkui manqat vøzø-ein.

³ Yaq Pol Ananayas gembo-ein, “Até qó-a, Mbumbukiam tou qátøkuí. Qo andé khoev møndæp bugug eqeieqei me qote:gó. Bavokho ndo:go, khakheitáp. Geté mokho-te ndøgu, møndølanqá. Qo noqa manqa ovøyam yoge-qa qogó, av Mozes-qa guguna manqat qæ-ein. Geté qo qakezan, khafeap qonqawatét, ezoqa noqa tou tøkui manqat qoqozø-ein.”

⁴ Yaq ndigu ezoqam, Pol-qa avønin-te giwanam, gimbo-einim, “Qo gekhā qógot? Ngenek ezoqam, qo manqat qaqa-us qoqombo-ein, Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqapé.”

⁵ Yaq Pol gezø-ein, “Nøfuap. Tanakhambá. No nøtenateáv, av nqægo, ngenek Mbumbukiam-gē iziz ezoqam kandambaqapé. Unimanqatín. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘Qo ndego manqat qaqa-us mbø-eín, ndego qogi ezoqam ndezøombo-megeat.’ ”

⁶ Pol møndæ-otév, ndigu Zu megetapak, manqa ovøyam-te giqonavam, nøme Sadusi ezoqám, neka nøme Felisi ezoqám. Yaq ndego āv gezømbe-akhá nqægo, “Nøfuap. No Felisi ezoqám. Neka até nogé tát-a, Felisi ezoqam ndøgoám. No manqa ovøyam-te, ta zapaya nqáneq qate-itán, no Mbumbukiam-te nqatotana, ndego løvøte ezoqam nango tekhandi:z.”

⁷ Pol nqanek manqat até vø-eín-ae, ndigu Felisi ezoqam neka Sadusi ezoqam, bawan é-vøqaqagimem, neka manqa vø-itumbam.

⁸ Zapa ndógo, Sadusi ezoqam, ndigu enzol ezoqam neka nqova neka ezoqa løvøte-te khandi:zat-qa yaq-te unimanqatinteáv. Geté Felisi ezoqam, møndø-unimanqatintám.

⁹ Yaq ndigu manqat kandambá gi-itiim. Manqa gèzøombo-eqavát. Yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqa nøme, ndigu Felisi ezoqam gigoam, sègewaním, neka āv gini-akhaém nqægo, “Ni ngenek ezoqam, teqa manqazapa, qeiviáv. Eisa, enzol ezoqam o nqova, manqat unimanqatín as mbø-eín.”

¹⁰ Yaq manqa itumbam, sà tønøzø-khouwevtát. Yaq ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, møe ndógó. Soqáin ndøgo, ndigu Pol tikeqeinøvemem. Yaq ndego nakhag ezoqa ndøkhofotáz. Ndigu Pol bëndafém, neka nakhag ezoqam-qa khoev-te bemø-ituim.

¹¹ Ta lova ndøgo, Pol Evezøza mbofakhán, teqa avønin-te vømō-itan,

manqat vombō-ein, “Qo kha fōgakh-mbá qagó! Av qo nqanek Zelusalem taon-te, ezoqa noqa yaq-te qote-zōmesimam, yaq qo até Lom taon-té-a, qoté-zōmesimát.”

Pol gimbo-voqoem

¹² Khōuwa nōme qandopave, Zu ezoqa nōme tīnipindám, manqat vōkopo:nem neka Mbumbukiam-te vō-unimanqatinim, av nqægo, “Ni lou naqanøká zílogák neka ibøkha naqanøká zí-izamák. Geté Pol, ndego ezoqam soqaqape, pakhapakha bizimbøkhæ-khanøém. Ni goneav tōgoat, yaq Mbumbukiam kopømbá, ni-te yaq-fia ndötá.”

¹³ Ezoqa kopoáv, 40 mōndømø-løvú, Pol gimbo-voqoem.

¹⁴ Yaq nginik ezoqam, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak-té ginøzáv, vøzø-ein, “Ni Mbumbukiam-te, āv qati-unimanqatinim nqægo, ‘Ni gigiap-qase naqanøká nílogák. Geté Pol, pakhapakha bāmboøkha-khanøém.’

¹⁵ Yaq ndakin, zo neka Zu megetapak nōme, manqa ovøyam-te giqoqongatun, nakhag kawa ezoqam kandambaqape-te manqat zókhofotøvém. Pol zo-té giabetōndo-ituím. Av qazømbøé-matemateømém nqægo, ‘Ni Pol ambá nqawá qeinømbo-sinøzømemín, neka manqa qæf vøimbō-yogemín.’ Yaq ni khakheitap nitógoát. Yaq tendowav, ni seílaém. Ma géfakhanák nqanek.”

¹⁶ Geté Pol-gu zan-ge yo, mōndø-ewág, ta voqoe ndøgo. Yaq ndego nakhag ezoqam-qá khoev-té genøwáv, Pol vømømbō-ein.

¹⁷ Pol nqanek manqat ge-ewag, yaq nakhag kawa ezoqam kopo mbo-akhá, vombō-ein, “Iwateam ngenek, nakhag kawa ezoqam kandambaqape-té qanø-ítú, ndego manqat bembō-ewag, ngenek ngembo-geawat.”

¹⁸ Yaq ndego, ngenek iwateam ndaføyambá, nakhag kawa ezoqam kandambaqape-té genø-ítú, vømømbō-ein, “Pol nōndo-akhá, ndego ndimbulate nde-utøve. Yaq āv genømbe-eín nqægo. No ngenek iwateam, qo-té qabatōndo-ndáf. Zapa ndøgo, ndego manqat qageawát. Qo geqá-eín.”

¹⁹ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, iwateam sège-ítú, vø-yakhapusiz, gembobevap, “Qo gekha manqat qonøgeawat?”

²⁰ Yaq ndego iwateam gendo-ein, “Zu ezoqam manqat āv gini-kopo:ném nqægo: Geqá-matemateømém. Ndigu āv giqambé-einím nqægo: Ndigu Pol-qa manqat nōme yoge-qa ndøgó. Yaq ndego qasun tiqa manqa ovøyam-té giabenø-ituím.

²¹ Geté qo tiqa manqat zøpàév. Zapa ndøgo, ndigu Pol laelae-qa ndøgó. Ezoqa kopoáv, 40 mōndømø-løvú, vos nduoke:ve, Pol tilaem. Ndigu Mbumbukiam-te, manqat āv gini-unimanqatinim nqægo: Ndigu lou naqanøká gélogák neka ibøkha naqanøká gé-izamák. Pol pakhapakha, ndømbøkhæ-khanøém. Ndigu mōndø-khakheinám. Qoqá poev manqat-qa mo:yojú.”

²² Yaq ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, iwateam nqawa gekhofotav, é-mōndøgugú, gembo-ein, “Qo ezoqa nōme mbø-eín, nqanek manqat qoqote-nømand.”

Pol gaman ezoqam Filiks-te gindafem

²³ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, até gendego, nakhag kawa ezoqa menas vøzø-akha, gezø-ein, “Nakhag ezoqam 200 zókhakheinøvém, neka 70 nōme ndigu hos ndi:bøiat vozó-khakheinøvém, neka 200 nakhag ezoqa nōme, sanqava-us, vozó-khakheinøvém. Ndigu ate ndi:gu, Sæzalia taon-té giabenøzáv. Lova 9 oklok zó-umiáz.

²⁴ Hos nømi bèzøfikít, Pol to:qotet. Zo ngenek mbomambá segendafét, Filiks-te, ndego gaman ezoqam. Soqaín ndøgo, livin-qase matev-qase tømbo-fakhan.”

²⁵ Yaq ndego nakhag kawa kandambaqape, pepa ndøpeawám. Av gene-peawám nqægo,

²⁶ “Filiks, nigi gaman ezoqam kandambaqape. Khaiya mbomá, qo-te. No Klodies Lisiás, nqanek pepa nqæpeaomit.

²⁷ Ngenek ezoqam, no nqækhofotavav, Zu ezoqam ndømøvøinám. Yaq ndigu ambá gilaemín. No qæ-ewag av nqægo, ndego Lom mo-manqei-anēm, yaq no nønáv, nogi nakhag ezoqam namba, vøi-khandi:vem.

²⁸ No nøtenat ndape-qa qægoam, Pol-te gekha manqāt ndømøvøemet, yaq no tiqa manqa ovøyam-té qatøndáf.

²⁹ Geté no āv qateqeiv nqægo: Ngenek ezoqam, matev soqa-qase goneáv, ta zapaya ndøgo, ezoqa ndimbula-te nqazi-nqeisam o løvøte-te nqazi-abam. Geté ndigu manqat, ekeza khafeap manqat-qa mba mbøe-søkuzumít.

³⁰ No qæ-ewag, av nqægo, ndigu gëmbo-voqoēm, yaq no ndaføyambá, qo-té qatøndo-khofotáv. Yaq ndigu Zu ezoqam, manqat ndimbo-søkuzumit, āv qazømbe-eín nqægo. Ndigu qo-té giabetøndozáv. Yaq manqat nándav timø-ovøemém, te zapaya.”

³¹ Yaq ndigu nakhag ezoqam, āv tini-matønømem, av ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape gezømbe-vøovam. Yaq ta lova ndøgo, ndigu Pol Antipatlis taon-té ginø-ituím.

³² Yaq khøuwa nøme qandopave, ndigu nakhag ezoqam, zapa gigeavun, nakhag ezoqam-qá khoev-té ginøveséz. Geté ndigu nakhag ezoqa nøme, hos-us gigoam, ndigu Pol namba, Sæzalia taon-té ginø-apát.

³³ Yaq Sæzalia taon-te gimøfakhaz, ndigu gaman ezoqam, pepa mbo-etøomém, neka Pol teqa zenda-te vøveem.

³⁴ Yaq pepa gegeveam, ndego Pol āv gembøbeváp nqægo, “Qo gekha plovins-ák?” Yaq ge-ewag, av nqægo, ndego Silisia plovins-āk,

³⁵ gembo-ein, “No qoqa manqat ndøgo tøtø-ewág, ndigu ezoqam tifakhaz, manqat giqa-søkuzim.” Yaq tegi nakhag ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo. Pol Elod-qá gaman khoev-té giabenø-utøvém, ta ndimbula khoev-te ndøgo bembøe-keoge.

24

Pol manqa ovøyam-te giveem

¹ Khøuwa faev-qa zita-te, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, Ananayas, megetapak neka manqa ovøyam otevat ezoqam namba, Titulus, Sæzalia taon-té ginøzáv, gaman ezoqam-te, Pol-qa manqa vømø-søkuzømēm.

² Yaq Pol gimbo-akhaem, vøndō-on, Titulus teqa manqa søkuzam manqat, āv genengáz nqægo, “Nigi kandambaqape, Filiks. Qo mokho-te, ni nupøkhán mbá, sambi-té qeitøyagé. Enend matev vinivinimba ndøgo, qoqa matavap loloakh-te qafakhan, ezoqa ewaqape zøtøkeé, niqa manqei-te.

³ Ni ezoqa ate nqati:gu, nqanek manqei-te nqei-yage, oskia nimanqatatún, taqa yaq-te. Neka ni ike kandambá qo-te.

⁴ Geté soqaín ndøgo, noqa manqat khape tæseke, qogi khøuwa vøe-sisindøvēm. Ta-mba nqánek qataqambé-viám. Niqa manqat-qase nqanek, qó-ewág.

⁵ Ni āv qatīqatém nqǎgo, ngenek ezoqam manqa-zapa-ús. Ndego manqei-qape-te ate nqǎgo, Zu ezoqam mokho-te, qaqa ndøngazungazumatún. Nazalin bawan, ni-te giqataz, megeat ezoqam ngének.

⁶ Neka ndego ambá bawan vini-ak ndo-itubín, Mbumbukiam-qa khoev-te, taqa khakheitap vøngiui. Yaq ni ndøgo teitø-møvøinám.*

⁸ Qo ngenek toqombo-sinøzam, yaq qo qakezan ndòqote-qatéq, manqat ate ndægo unimanqatín, ni ngenek manqa ovøyam-te nqeiweet.”

⁹ Yaq Zu ezoqam ate gi:goam, namba gi:geavun, teqa manqa søkuzam manqat mõndø-unimanqatiním.

Pol Filiks-te manqa ge-ovøyam, ndego gaman ezoqam

¹⁰ Yaq ndego gaman ezoqam, Pol bøi mba mbokhouwá, av nqǎgo: Manqat yà bemanqaté. Yaq Pol gendo-ein, “No qatenøten, av nqǎgo, qo nqanek manqei-te, viav kandamba ezoqam-qa ovøyam manqat nqoqoyoge, yaq no khanakhanákh, qo-te manqat tæ-ovøyam.

¹¹ Ndakin khøuwa tuelv mbá gimø-nasinim, no Zelusalem taon-te qæmat, Mbumbukiam-qa iz eqawat nonqo. Ezoqa toqozø-bevap, yaq geqá-unimanqatiním.

¹² Ezoqa no nømendeáv, av nqǎgo, Mbumbukiam-qa khoev-te, ezoqa namba niti-ponqombēm, o Zu ezoqam-qa guliguli khoev vinivinimba-te o taon mokho-te, ezoqa qaqa nøzølwāz.

¹³ Manqat nqanek, no-te ngi-møvøet, kopømba mbain ti:qamekhem, av nqǎgo, ndøgo unimanqatín.

¹⁴ Geté, unimanqatin nqáneq: No nigi atanakha-zapazapa-za-ge Mbumbukiam, nqáneq qambøe-vizáp: No Yesu-qá Nakhoa nombopáev, ndøgo ezoqa nøme soqain ndivewe. No Mozes-qa guguna manqat ate ndægo neka manqat ndøgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gipeaomem, møe-unimanqatín.

¹⁵ Matev ndøgo, taqa yaq-te no Mbumbukiam-te nqatotana, até kopó, av ndigu te-te nduotaza. Ni te-te taqa yaq-te nqáneq qeitotaná: Løvøte ezoqa ewaqape gékhandí:z, ndigu matev eqeieqei vøgoam-a, matev soqøsoqa vøgoam.

¹⁶ Yaq nakémbá, no bazaføgakh oskia nø-asøzú. Noqa mbøni mokho-te, manqa-zapa mbain, sà begó, Mbumbukiam-qa bøi-te neká ezoqam-qa bøi-te.

¹⁷ No viav kandambá, qæ-ewambam. Yaq no Zelusalem taon-te ndøgo tøteveséz. No ndigu nogi bawan ezoqam, moni etoam-qa nogoám, tigi Klisten zifuap gindu-khofotøzem, gigiap-av ezoqam tøke nonqo, neka no Mbumbukiam-te etoam matev gone-qa vøgoam.

¹⁸ Ta khøuwa-te ndøgo, no ezoqa nøme Mbumbukiam-qa khoev-te ginømendam, no Zu ezoqam-qa matev mütumugú, Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei fakhane nonqo. Neka ezoqa kandambá mbá, no namba, neka no qaqa matev goneáv.

¹⁹ Zu ezoqam, no ginømendam, Esia manqei-ák. Amba ndígu tinduzavín, qo-te noqa manqa vøskuzømemin, ndigu unimanqatin noqa manqa-zapazapa tiqeiivimin.

²⁰ O ngínik giabetaqa-einím, ngiwaniap, no-te gekha manqa-zapa ndøqeivim, no tiqa manqa ovøyam-te qæ-itan.

24:5 24:5 Kel 17:6 **24:6 24:6** Kel 21:28-30 * **24:6 24:6** Ibugukhokhof Baebol gipeaomem, manqat sa nqáneq qagoám. Geté vaev-te, manqat nøme āv gini-mønøzém nqǎgo: Ni nikezan, manqa ovøyam-qa nimbogóám, av Mozes-qa guguna manqat qæ-ein. ⁷ Geté ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, Lisias, gèvimbám, niqa zenda-te goam. ⁸ Yaq āv ginimbi-ein nqǎgo. Ni qo-té qabatøndu-niáv, teqa yaq-te, manqat bant-søkuzømem. **24:15 24:15** Zion 5:28-29 **24:18 24:18** Kel 21:17-28

²¹ Ndigu khanakhanakh mbain, ekeqá taqa yaq-te nqáneek qazømbegó, no tiqa megemege-te, manqat-qase qæ-akha. No sa nqáneek qæ-akhá, ‘No manqa ovøyam-te ta zapaya nqáneek qate-itán, no Mbumbukiam nqæ-unimanqatinat, ndego løvøte ezoqam nango tekhandi:z.’ ”

²² Filiks, ndego otevat andé kandambá, Yesu-qa Nakhoa-qa yaq-te. Yaq Pol teqa manqat qame-navøem, Filiks nqanek manqa ovøyam sègetók, ge-ein, “Lisias tefakhan, ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, yaq no matavap ndógo tótóvé, zoqa manqa ovøyam-qa yaq-te.”

²³ Yaq nakhag kawa ezoqam-te, ndego Pol gembo-kewagam, ndego āv gembøe-eín nqægo, “Ngenek até vømbo-keogé. Geté elavøqase vømbo-mboqoaném. Yaq tegi ezoqam kopømbá, tindu-okhoat, vømbó-tøkemāt.”

Pol Filiks neka Dlusila, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømas

²⁴ Khøuwa nøme, Filiks, zas namba ndezáv. Tegu zas, Dlusila, ndugu Zu bawan-ák. Yaq ndego manqat ndøkhofotáv, Pol bètøndo-ituím. Yaq Pol taqa yaq-te ndógo ge:manqatat, Keliso Yesu ande āv khoqoté-unimanqatín, ndego yoge egeieqei mbogó.

²⁵ Geté yaq Pol matev egeieqei neka qakeza kha nøzøgim matev neka Mbumbukiam-qa manqa ovøyam khøuwa-qa yaq-te gendo-ein, ndógo tøgeav, yaq Filiks møe ndógo, gembo-ein, “Ság! Vøkhæqaváq. No nango tøtaqambé-akhá ndógo, khøuwa egeieqei tæzømet.”

²⁶ Filiks Pol-te, khøuwa andé kopoáv, manqat gekhofotumam, tendo-okhoat, yaq manqat vø-einimat. Zapa ndógo, ndego moni ndøpazat-qa mbo-goám. Yaq Pol ndego amba moni tembo-etoamín, yaq amba gønqonqotavín.

²⁷ Viav menas qame-navøem, yaq Filiks-qa iziz, Posius Festus ndøndáp, gaman ezoqam tegoat. Geté Filiks gewav, yaq Pol ndimbula-te sège-iváv. Zapa ndógo, ndego Zu ezoqam khanakhanakh etoam-qa ndøgoám.

25

Pol Festus-te manqat ge-ovøyam

¹ Festus Zudia plovins-te gefakhan, gaman ezoqam iz vøndap, yaq khøuwa misika-qa zita-te, ndego Sæzalia taon, gè-iváv. Yaq Zelusalem taon-té genøqavíg.

² Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak, Pol-qa yaq-te, manqa ndosøkuzømem te-te.

³ Yaq ndigu Festus āv gimboe-viømém nqægo: Pol Zelusalem taon-té geabetøndo-khofotáv. Ndigu nqanek manqat gimbo-einim, zapa ndógo: Nakhoa livin-te ndøugu, ndigu Pol laelae-qa mbogoám.

⁴ Geté Festus yaq manqat gezø-qavøiu, “Pol ndimbula-te até gekhægoát, Sæzalia taon-te ndógo. No avønín, é-ndæqaván.

⁵ Zogi megetapak bè-apét, no namba. Yaq ndigu manqat ndógo, timø-søkuzømem, Pol-qa yaq-te, av ndego unimanqatin manqa-zapazapa te:goat.”

⁶ Festus khøuwa ande av ten o eit ndægo, Zelusalem taon-te geqovezam, yaq Sæzalia taon-té genøveséz. Yaq khøuwa nøme qandopave, ndego manqa ovøyam khoev-te, teqa qonam nonqo-té genøqóm. Yaq manqat ndøkhofotáv. Pol bètøndo-ituím.

⁷ Yaq Pol gendo-on, ndigu Zu ezoqam, Zelusalem taon-te ginduzav, gè-ogitøvém, neka teqa manqa vøsøkuzømem. Manqa-zapazapa kandakandá gimbo-søkuzømem. Geté ndigu kopømba mbain gi:zømas, av nqægo, tiqa manqat unimanqatín.

⁸ Yaq Pol gezø-qavøiu, “No Zu ezoqam-qa khafeap o Mbumbukiam-qa khoev-qa khafeap o Siza, ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape, teqa khafeap kopo nqawateáv.”

⁹ Festus ndigu Zu ezoqam khanakhanakh etoam-qa ndøgoám, yaq Pol gembo-ein, “Poev taqagoat, yaq ni Zelusalem taon-té qazinø-niáv. Yaq qoqa manqa ovøyam ndøgo, tømøqá-ewág.”

¹⁰ Geté Pol yaq gembo-qavøiu, “No poeveáv, tænav. No ndakin Siza-qa manqa ovøyam-té qatø-itán. Yaq noqa manqat yoge qábegó nqanek. Qo mòqote-qatéq, no Zu ezoqam-te, manqa-zapa-qase goneáv.

¹¹ No amba unimanqatin manqa-zapa kandambaqape tægonin, ta zapaya no løvøte tæqeivin, yaq ság, ambá kopømbá, no tænanimin. Geté nginik Zu ezoqam, noqa manqa-zapa-qase qeiviáv, manqa nginø-møvøet. Yaq ezoqa kopømba mbaín, no tiqa zenda-te sa tiveem. Yaq nakémbá, no áv qanømbe-póe nqægo: Noqa manqa ovøyam, Siza ekezan be-ewág, ndego Lom manqei-ge kawa ezoqam kandambaqape.”

¹² Yaq Festus tegi zøtezat ezoqam namba, manqa gumu-vøovomem, ndego Pol áv gembøe-eín nqægo, “Qo Siza-te okho-qa qogoám, ndego qoqa manqa ovøyam te-ewag. Yaq ság. Qo Siza-té qonøqáv.”

Pol Aglipa neka Benis, tiqa megemege-te gindu-ituim

¹³ Khapé outøpøteáv, kawa ezoqam Aglipa, tegu yakhasuk namba, Benis, Sæzalia taon-té ginøfakház, Festus-te okha vøzav.

¹⁴ Ndigu andé møe-mbá sege-qovezám ndøgo. Yaq Festus, ndego kawa ezoqam, Pol-qa yaq-té gene-omát. Gembo-ein, “Filiks gewav, yaq ndego ezoqa kopo ndø-iváv, ndimbula-te ndøgo.

¹⁵ No Zelusalem taon-te qæmat, yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak, manqa ndøsøkuzømém, teqa yaq-te. Ndigu no áv ginømbe-einím nqægo: Løvøte-té qabatøvé, teqa manqa-zapa zapaya.

¹⁶ Geté no áv qazømbe-eín nqægo, ‘Ni Lom bawan-ak, matev mbaín, av nqægo, ezoqa tiqa zenda-te sa tiveem, ndigu manqa gimbo-søkuzømemin. Geté ndego khøuwa eqeieqei bømbo-etoám, ekeza manqat tezø-ovøyam.’

¹⁷ Yaq ndigu nqanek ginduzav, no khøuwa nøme sisindøvepøteáv. Geté khøuwa nøme qandopave, no manqa ovøyam qonam nonqo-té qatoqóm, neka Pol itui manqat vøe-ein.

¹⁸ Yaq ndigu Zu ezoqam teqa manqa gisøkuzømem, ndigu ambá av nqægo, manqa-zapazapa kandakanda me:manqatám, av no qate-matavupam.

¹⁹ Geté ndigu sa ekeza Mbumbukiam vizap matev-qa yaq-té gini-manqatám, neka ezoqa nøme-qa yaq-te vøe-manqatam, ndego genanim, ndego iz nqambogo, Yesu. Teqa yaq-te, Pol áv gene-manqaté nqægo, ‘Ndego ndekhandí:vát.’

²⁰ No nøtenateav qagoam, no manqa qæf ande áv khatéqeiv, taqa yaq-te, yaq no Pol áv qambøe-eín nqægo. Poev tømboqoat, yaq ndego kopømbá, Zelusalem taon-té genøwáv. Yaq ni teqa manqat ndøgo teimømbó-ovøemém.

²¹ Geté Pol poeveáv, yaq ge-ein, ‘Lom kawa ezoqam kandambaqape, ekezan be-ewág, noqa manqa ovøyam.’ Yaq nakémbá, no áv qate-vøovám nqægo: Pol ndimbula-té geabetøkhæ-utøvé. Yaq khøuwa eqeieqei tømø-khantaz, no Siza-té qatø-khofotáv, ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape.”

²² Yaq Aglipa Festus gembo-ein, “No ndego ezoqam, manqat nøkezan yoge-qa nombogó.”

Yaq Festus gembo-qavøiu, “Qanimáv. Qasun qombó-ewág.”

²³ Yaq khøuwa nøme qandopave, Aglipa neka Benis, tñifakház. Ndigu khakheĩnam kandambá go:gonem, ndabua qaniqanim vø-uzam neka agiwa-qasis khagi-us vø-qanabam. Ndigu pindap khoev-te, nakhag ezoqa kandakanda neka taon megetapák namba sugumu-óz. Yaq Festus, Pol itui manqat ge-ein, tindu-ituím ndøgo, mokho-te vøu-on.

²⁴ Yaq Festus āv gene-eín nqægo, “Nigi kawa ezoqam Aglipa, neka zo ezoqa ate nqazøte:go, nqazo-waniap. Ezoqam ngének, teqa yaq-te, no Zu ezoqam ate ndi:gu, Zelusalem taon-te neká nqanek taon-te, ginømbe-pouwe. Ndigu āv gini-akhayám nqægo: Ndego yage khapé bembøe-sekètét.

²⁵ Geté no teqa manqa-zapa-qase qeiviáv, ta zapaya ndøgo, ezoqa løvøte-te nqazi-abam. Geté ekezan qambo-pøovam, teqa manqa ovøyam manqat, Lom kawa ezoqam kandambaqape te-ewag, yaq no matavap āv qatevé nqægo: Ndækhofotáv, te-te ndego.

²⁶ Geté sa ndøgo. No nøtenøtenák, gekha manqat nópeawām, nigi kawa ezoqam kandambaqape-te tækhofotav, teqa yaq-te. Yaq nakémbá, no ngenek qoqá megemege-té qatøndo-itú, qo nigi kawa ezoqam Aglipa, neka zo ezoqa ewaqape-qa megemege-te, zo nqazo-waniap. Yaq teqa manqat tiziyogem, no kopømbaqapé, pepa tæpeawam.

²⁷ Soqáin ndøgo, no ndimbula ezoqam, Lom taon-te tækhofotav, gete ovøyam manqat eqeieqei khofotøveav tøgoat, teqa yaq-te.”

26

Pol Aglipa-te manqa ge-ovøyam

¹ Yaq Aglipa Pol gembo-ein, “Qo kopømbaqapé, manqat toqo-ein, qakezan-qa yaq-te.”

Yaq Pol zenda ndø-eqá, manqat vøngaz, ge-ein,

² “Nigi kawa ezoqam, Aglipa! No khanakhanakh kandambá, qoqa megemege-te, no manqat tæ-ovøyam, Zu ezoqam-qa manqat ate ndægo-qa yaq-te, ginø-søkuzømem.

³ Qo Zu bawan-ak-qa matev ate ndægo-qa yaq-te, qateqat kandambá. Até ndøgó-a, manqa gi:-itumbumatun. Yaq nakémbá, no āv qataqambe-viám nqægo: Noqa manqat qonø-ewág. Aiyav-té.

⁴ Zu ezoqa ewaqape, noqa yage ate ndægo møndæzøtéz, no nøkeza manqei-te qæyagam, no khapelavøqase qategoam, yaq taqa zita-te, no Zelusalem taon-te vøe-yagam.

⁵ Ndigu møndæzøtéz. No Felisi ezoqam nogoám, neka khafeap matev ate ndægo vøembø-pavam, av Felisi ezoqam gi:goatun. Ndigu tøzø-pøovat, yaq gé-unimanqatiním qo-te.

⁶ Yaq no ndakin nqanek manqa ovøyam-te, ta zapaya nqánek qate-itán, Mbumbukiam-te nqatotana, matev tøfakhan, av ndego nigi atanakha-zapazapa-za-te manqa mbusa ge:ve.

⁷ Zu ezoqam-qa khagua bawan tuelv, ndigu Mbumbukiam pavgave neka lovølova ndimbovizap, te-te ndego, até taqa yaq-te nqánek gonotazá.

Nigi kawa ezoqam! Ta matev ndøgo, no nqæ-unimanqatinat, tøfakhan, ta zapaya nqánek, Zu ezoqam, no manqa ginø-søkuzømem.

⁸ Yaq gekha zapá, zo ndozo-matavap, av nqægo, kopømba mbáin, toqo-unimanqatin, Mbumbukiam løvøte ezoqam, nqawa tekhandi:z?

⁹ Até nó-a, qæmatavupam, no ndigu ezoqam, Yesu Nazalet-ak ndimbopaev, bånøtokáz. Yaq no matev kandakandá qæmatønumat, teqa iz voat nonqo.

¹⁰ No āv qate-matønumám, Zelusalem mokho-te. No Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda-qa iz-te, Mbumbukiam-gi ezoqam kopoáv, ndimbula-té qatø-nqeisumám. Yaq ndigu pakhapakha khaneam-qa gizøgonin, no nõ-unimanqatinin.

¹¹ No ndigu Zu ezoqam-qa guliguli khoev vinivinimba-te, yaq-fia nqosøgeap nõzø-etoumám, tiqa Klisten matev zapaya. Yaq no ndigu amba nõzømbe-khakhazumám, tiqa unimanqatin Yesu-te, betē-ivøvem. No mbøni nqosøgeap kandambá, qanøgoam ti-te. Yaq no ndigu, até taon vinivinimba qambaqape-té-a, møezøpavám, vøe-ngiæzotam.”

Pol emanqat gezø-votot, ndego ande āv kenē-Klisten-ev

¹² “Yaq khøuwa nõme, no Damaskus taon-té qatømát. No ndøgo ambá Klisten ezoqam nõmøndo-gavemín. Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda-qá iz-té qatømát. Ndigu tikhofotøném.

¹³ Nigi kawa ezoqam, Aglipa! Ta khøuwa-te ndøgo, no nakhoa-te qæmat, ande āv khøuwa muín ndægó, no waev bæbæs-qape nõqeív. Ta waev-qa bazaføgakh, møndølvú, khøuwa tatas-qa waev. Yan-té qandovís, no vøgután, até ndigú-a, ezoqa nõme namba qati-apat.

¹⁴ Yaq ni ezoqam ate qatigoam, manqei-té qeitø-o:án. Yaq no manqa wag mba noto-ewág. Ndøgo noqa Iblu manqat-te, āv qane-eín nqægo, ‘Sol! Sol! Gekha zapá, no ndoqo-ngiænotet? Kopømba mbáin, tae viæge toqopam.’

¹⁵ Yaq no qambobevap, ‘Kándambaqape. Qo khoqonø-goam?’

Yaq Evezøza gendo-qavøiu, ‘No Yesú. No ndégo, qo ndoqo-ngiænotet.

¹⁶ Møqo-itán! No nqánek qataqambe-fakhán. Qo nõveatáq. Qo nogé sasae ezoqam neka bøi vizu ezoqam qógoát, neka ezoqa emanqat voqozømbé-vototupát, matev ndøgo, no-te qoqoqeiv neka nõme ndøgo, no vaev-te tøte-qamekhæmit.

¹⁷ No qogi ezoqam neka bawan vini-ak-té qatø-khofotáq. Yaq ndigu qo ngiæqoat-qa tigoat, no ndækhandíq.

¹⁸ Qo ndigu bøi qozø-mboqoá. Yaq ndigu bøivun zitá giabiti-wuøém, neka waev-te betēqambuz. Neka Saitan-qa bazaføgakh, tiabiti-ivøvém, Mbumbukiam-te betēnøzaz. Yaq ndigu no mokho-te, manqa-zapazapa segezø-navøém, neka vø-nogi-ezoqam-ēz, ndigu ezoqa nõme namba, no ndi-unimanqatinat.’ ”

Pol ekeza nõmendim sasae-qa yaq-te gezømas

(Kel 9:1-19; 22:6-16)

¹⁹ “Nigi kawa ezoqam, Aglipa! No nqanek umingiap sanqaweáv, Mbumbukiam-te qandowav. Manqa o-mba nõmbøendáp.

²⁰ Yaq no até qatøndego, Damaskus taon-te ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat nõmendim vøengaz. Taqa zita-te, no Zelusalem taon-té qatønáv neka Zudia manqei ate ndægo vøe-okhoam, neka até bawan vini-ak-té-a, vøe-okhoam. No ezoqa āv qate-zømesimám nqægo: Manqa-zapazapa matanam, zitá giabiti-wuøém, neka Mbumbukiam-te bēqambuz. Yaq tiqa matev mokho-te, ndigu ndimatanam, āv giabiti-zømás, ndigu ùnime:-qambúz, Mbumbukiam-te.

²¹ No Zu ezoqam, Mbumbukiam-qa khoev mokho-te, ta zapaya nqánek gini-møvønónám, neka lambe-qa vønøgoam.

²² Geté Mbumbukiam, no oskia nõtøkeám. Yaq nakémbá, no até ndakín-a, ezoqa iz-akhayapak neka khokho ezoqam-qá megemege-té qatoyá, neka nqátē-zømēsím. No ezoqa sa nqánek qate-zømesím, av Mozes neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gi:manqatam, matev tøfakhanam.

²³ Ndigu āv gini-einim nqægo: Ndego Mesaya, Mbumbukiam geve, ni tekhandi:n, nqosøgeap ndóndáp, vónanim. Yaq løvøte-te, bugukhokhof ndégo tenósuzám. Yaq ndego Zu ezoqam neká bawan vini-ak-te, waev ndóndáp.”

²⁴ Pol nqanek manqat ge-ein, yaq Festus gëmøndótáv, vø-akhao. Gembo-ein, “Pól. Qo kandaniáp. Qoqa qateqat ndape kandambaqape nandav, qòte-kandaqanim.”

²⁵ Geté Pol gembo-qavøiu, “Nigi kandambaqape, Festus! No ambá av nqægo, kandaniáp. Manqat nqæmanqate, unimanqatin neka mokho-ús.

²⁶ Ngenek, nigi kawa ezoqam, Aglipa, møndæ-otév, manqat no nqæmanqate. No kopømbaqapé, bavokhó sæmbøé-manqatát. Matev ate ndægo, no nqate-manqate, ngenek àbe-ewagám. Zapa ndógo, ta matev ndøgo, ambá av nqægo, khonoam-tē qanø-fakhanām.

²⁷ Nigi kawa ezoqam, Aglipa! Qo Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat moqó-unimanqatin? No møtenøtén. Qo mðqo-unimanqatin.”

²⁸ Yaq Aglipa Pol gembo-ein, “Ge qð, ndoqo-matavap, qoqa manqat-te nandav, no nakhamas-te ndæ-Klisten-en?”

²⁹ Yaq Pol gendo-qavøiu, “Nakhamas-te ó aiyav-te. No Mbumbukiam, āv qambøe-viám nqægo: Qo mbá mbá. Geté até ezoqa ewaqapé-a, ndakin noqa manqat ngi-ewaget, zo āv tønē:gó, av no nqate:go. Geté auli sen ndigu, no ginømbe-mopøvømem.”

³⁰ Yaq ndego kawa ezoqam, Aglipa, neka gaman ezoqam Festus neka ndugu Benis, ezoqa ewaqape namba, sùgumu-umiáz.

³¹ Yaq bavokho gizav, ndigu yaqyaq-a gibond, “Ngenek ezoqam manqa-zapa-qase goneáv, ta zapaya ndøgo, ezoqa løvøte-te nqazi-abam neka ndimbula-te nqazi-nqeisam.”

³² Yaq Aglipa Festus gembo-ein, “Qo ngenek ezoqam ambá soqo-nqonqotavín, ndego ekezan poeveav tøgonin, Siza teqa manqa ovøyam manqat te-ewag, ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape.”

Pol Lom taon-te gewav

27

27:1-28:15

Pol gesøkuz, Lom taon-te gemat

¹ Khøuwa qandap, ndigu gizavem, ni Itali manqei-te teimøtinim, yaq Pol neka ndimbula ezoqa nøme, nakhag kawa nøme-qá zenda-té ginø-áb. Teqa iz Zuliés. Ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape-qa nakhag bawan mokho-té gunu:-sasaetám.

² Palai khagua møndøbøetám, ta pu-te ndøgo. Khakheitáp. Adlami-tium taon-té qandowáv. Yaq Esia plovins-te, pu vinivinimba-te tøkeam-qa ndøgoám. Yaq ni teitø-ketám ndøgo, vøi-søkuzim. Ezoqa nøme møndøgoám, ni namba. Ndego Tesalonika taon-ák, ndøgo Masedonia plovins mokho-te. Teqa iz Alistakús.

³ Khøuwa nøme qandopave, ni Saedon taon-té qeimø-fakhán. Yaq Zulies, Pol tanakh mbogó. Ndego sègemboták. Ekeza zifuap-té genøwáv, ndigu loge gigiap neka gekha gigiap nøme bembō-etømem.

⁴ Ni nqawa qeisøkuzim, yaq khamøe sa ni-té qandofeá. Yaq ni Saiples manqei bawa niti-otán. Sèitø-guguyát.

⁵ Yaq ni qeitu-qantavat, anana-mba ndøugu, Silisia neka Pamfilia manqei sa nakeamo-te vøtikhatøvem, yaq Maela taon-té qeimø-fakhán, Lisia manqei-te ndøgo.

⁶ Ta taon-te ndøgo, ndego nakhag kawa ezoqam, palai khagua nøme ndøqeív. Aleksandlia taon-té qandowáv. Itali manqei-te teiti-qa ndøgoám. Yaq ndego ni tenø-itúmb ndøgo, vøimøguy.

⁷ Qeisøkuzim, yaq khøuwa kopoáv, ni aiyav-té qeitø-teitát. Yaq Naides taon qati-khatoumat, ni ambá seiteitatín. Geté kopømba mbaín. Zapa ndøgo, khamøe gèqavønotám. Yaq ni Salmone manqei luát qeitø-qantáv, Klit manqei bawa-te ndøgo.

⁸ Yaq sèitø-guguyát. Geté føgakh-mbá qeitiámát, atema vaev-te khagua pu nøme-te vøimø-fakhan. Ta pu ndøgo, iz Pu Mbomambaqapé. Lasea taon avønin-té qagó.

⁹ Ta-mba av nqægo qati-teitavun, ni khøuwa kandambá qeingiæzotavun. Zu ezoqam-qa khøuwa, ndøgo lou logemav matev gigoatun, é-møndømu-nasiním, yaq mbe viav vøngaz. Yaq ndakin Pol ezoqa av genegugúb nqægo,

¹⁰ “Láo. No av qateqeiví nqægo: Ni sa tizi-teitit, yaq ni matev føgakh-qape zimøqeivím. Ni nqanek palai khagua neka gigiap giníngiú. Geté ta-mbá mbá. Até niqá khandí-a, kopømbá, sa tømø-navøem.”

¹¹ Geté ndego nakhag kawa ezoqam, Pol-qa manqat gè-ogí. Yaq palai khagua eve neka nøzøgim ezoqam-qa manqat ndøndáp.

¹² Zapa ndøgo, ta khagua pu ndøgo, qanimáv mbá, qozøqozaq viav khøuwa-te, khagua tøbøetat, mbe qafakhanumatun. Yaq nakémbá, ezoqa kandambá, nqawa søkuzam-qa ndøgoám. Kopømba tøgoat, ambá Finiks taon-té ginøteitín. Taqa khagua pu, Klit manqei bawa-te ndøgo, khøuwa sininim-té qavé. Nøme ndøgo, nakeamo zenda-té neka nøme ndøgo, yogea zenda-té. Yaq ndøgo kopømbaqapé, qozøqozaq khøuwa-te, khagua tøbøetupat.

Mbe qandofea

¹³ Yaq sa niqa yogea-te ndøgo, khamøe-qase qandofea, palai khagua sasae ezoqam, av gini-matavupám nqægo: Kopømbaqapé. Seítiním, av manqat gi-einim. Yaq angølap sège-khatobumím, vøi-søkuzim. Yaq ni Klit manqei bawa uni avønin-té seitø-guguyát.

¹⁴ Geté nqova mbaín, sa manqei bawa ndøgo, mbe-qape ndofeá. Taqa bazaføgakh kandamba tantáv. Mbe av nqægo, Khøuwa Fakhanam Yogea Zenda Mbe mbo-akhaemám.

¹⁵ Mbe ndøgo, khagua qanqagim, ni kopømba mbaín, eqeieqei níteit, teimbøe-qatazet. Yaq ság. Khamøe ni qavevendumat, sèimbøkhæ-takát.

¹⁶ Yaq Kauda manqei bawa-qase avønin-te qeito-guguyat, ni khagua-qase eqawat-qa nigoám, ndøgo qei-ítiat. Geté føgakh kandambá. Vaev-té qeitø-eqaném, ova vøitø-veem, sasa niløvønømem.

¹⁷ Yaq ta sasae ndøgo game-navøem, ndigu sasae ezoqam, palai khagua tñimøpøvømém, tabetē-føgakh-a, neka palai vøføløzømem. Zapa ndøgo, ndigu møe ndøgoném. Soqain ndøgo, ndøgo Libia manqei avønin-te, ndivind bawa-te teitø-qavig, ibøkha mokho-te ngu:gu. Palai giføløzømem, yaq khamøe mba mbotakém, qavevendumat.

¹⁸ Geté khøuwa nøme qandopave, khamøe ndøgo qafegimam, sà tønø-khouwevtát. Yaq khagua keoge ezoqam, até gindigonem, gigiap khagua-te qøugeyam, gènqagimém, khagua vøvøyan.

¹⁹ Yaq khøuwa nøme qandopave, ndigu até khagua-qa sasae gigiáp-a, vønqagimem. Ekezan ndønqagimém.

²⁰ Yaq khøuwa kopoáv, ni nduku neká khøuwa zømetupøteáv, niqa nakhoa qeivi nonqo. Neka mbe sègemát. Khàpumu-føgákh, qafegimam. Ni sèimbøkhæ-ovøemém. Neka matavapøteáv, av nqægo, ndèiyagèt.

²¹ Ndigu ezoqam, khagua mokho-te gu:goam, khøuwa kopoáv, lou logemáv. Yaq Pol tiqa megemege-te ndo:go, tenø-itán ndógo, vøzø-ein, “Zo noqa manqat ambá zøyogem. Ni Klit manqei, atē bizindu-ivøvèmin. Yaq nqanek matev føgakh-qape neka gigiap qasoqøsoqoam, ambá gé:fakhanák ni-te.

²² Geté no ndakin nqazø-manqate. Zo ndøfofðgeáp. Zo ezoqa kopo gó:navøemák. Palai khagua mba ndósoqá.

²³ No Mbumbukiam-gé ezoqám, neka te-mba ndégo tæmbovizáp. Yaq lova qapøistat, tege enzol ezoqam nøfakhán.

²⁴ Ndego āv genømbe-ein nqægo, ‘Pól. Qo møe ndøgó. Qo ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape, Siza, teqa megemege-te, ndòqomø-itán. Yaq nqáe! Qo zapaya, Mbumbukiam até ezoqa ewaqapé-a, qo namba ndøzøte-guvi, ndøkhandí:z.’

²⁵ Yaq nakémbá, lao, zo anøzi ndøgó. No Mbumbukiam, āv qate-unimanqatinát nqægo: Matev ndøfakhán, av genømbe-ein ndægo.

²⁶ Geté nqanek palai khagua, manqei bawa-qase-té qanótøun, vøtøkuvøēm.”

²⁷ Ni pula menas, Meditelenien ndaola-te qeitu-bøetam, yaq ta lova nøme ndøgo, ndigu khagua sasae ezoqam, āv gini-matavupám nqægo: Manqei ābizimu-khatoém.

²⁸ Yaq mbag ndøføløzém, gigiap viniv vømøpøem. Igian qeivi nonqó. Yaq āv giniqevím nqægo: Ibøkha-qa igian, 40 mitá. Geté nøme qeimø-kawamb, nqawa gimø-føløzem, taqa igian 30 mita mbá.

²⁹ Yaq ndigu ezoqam, møe ndøgoném, av nqægo, khagua andé nanditè vømé-ngøovøēm. Yaq ndigu khagua-qa okho-te, angølap ndønqagivemém. Angølap foá. Yaq paveat-qa ndøguligulimém.

³⁰ Yaq ndigu khagua sasae ezoqam, khokhozan-qa ndøgoám, khagua-qase ibøkha-te vøføløzem. Yaq ndigu ezoqa nøme, ambá gezø-matemateamín, av nqægo, ndigu ambá angølap nøme ndønqagevememín, khagua mege-te ndo:go.

³¹ Geté Pol nakhag kawa neka nakhag ezoqa nøme gezø-ein, “Nginik khagua sasae zøtezat ezoqam, nqanek khagua-te guveav tøgoat, yaq zo zøyageák.”

³² Yaq ndigu nakhag ezoqam, até gindigonem, khagua-qase-qa mbag vøqogømem, ibøkha-te vøbøi.

³³ Yaq qanaqanus lovølova-ús, Pol ezoqa ewaqape, āv gezømbe-ein nqægo, “Zo lou mðzológ. Zapa ndógo, zo pula menas sa qazo-qovezumam, zo lou eqeieqei logemáv.

³⁴ Yaq nakémbá. No nqazø-pouwe. Zo lou zológ. Zo bazaføgakh, bèzøndo-qaván. Yaq zo soqain-qase, zomø-qeivimák.”

³⁵ Pol nqanek manqat ge-ein, yaq ndego flawa ndøndapáz, ezoqa ewaqape-qa bøi-te, Mbumbukiam ike manqat vømbø-ein. Yaq gèmbézó, louzi vøngaz.

³⁶ Yaq ezoqa ewaqape, tiqa mokho-te, é-qazø-eqeieqeitát. Yaq até ndigú-a, lou vølog.

³⁷ Ni ezoqam, palai khagua-te qeitu:guvam, kandambá. Ate qatigoam, 276.

³⁸ Ezoqa ewaqape lou gumulog, qazø-ewez, yaq wit ndigu, khagua-te gu:geabam, gènqagivemém. Khagua betèvøyan.

Palai khagua qamø-ngøovøem

³⁹ Yaq qanaqanus qandopave, khagua keoge ezoqam, manqei ndøqeivím. Geté ndigu amba me:matøvemém. Geté ogewe giqeivim, manqei ge:v

qagoam, ndigu matavap, āv giniveém nqægo: Palai khagua, sa ge:v-té qabenø-qavíg.

⁴⁰ Yaq angølap gi:zøitam, mbag gèqogém. Yaq ndaola-té sege-zuvøzém. Yaq mbag ndøgo, khagua nøzøgim nonqo-te qaløvøtupam, sège-føløzømém, neka palai ndøgo, mege-te qo:løvøtupam, vøvøndøzem. Khamøe ambá manqei ge:v-té qanø-ziandamín.

⁴¹ Geté livin-qase ndøugu, ibøkha mokho-te, nandi bawa mu:zavám. Yaq khagua mege, nandi-té qano:qavíg, vømøføgakh. Kha khokhokeáv. Geté okho, khamøe ndømøkuimát, khagua ate ndægo vømū-møkuvøem.

⁴² Yaq nakhag ezoqam, ndimbula ezoqam, zitøge-qa ndøgoám. Soqain ndøgo, ndigu manqei-te titanqayam, vømø-khokhoním.

⁴³ Geté ndego nakhag kawa ezoqam, Zulies, Pol khandi:vat-qa ndøgoám. Yaq ndego gèzømbø-kház. Ezoqa ewaqape, ndigu tanqayam gi:zøtez, ndego ibøkha-te vøvuam manqat zø-eín, bemø-tanqayam, manqei-te bemøqaqavam.

⁴⁴ Geté ndigu ezoqa nøme, tanqayam zøtezteav gigoam, khagua qaqaqape-te fabam manqat zø-eín, manqei-te betē-tanqayam. Yaq av nqægo, ni ezoqa ate qatigoam, manqei-té qeimø-qaqavám, vøi-khandi:n.

28

Malta manqei bawa-te gigoam

¹ Ni manqei-te qeimøqa, yaq ni āv qatiyogém nqægo: Nqanek manqei bawa, iz Maltá.

² Ndigu ezoqam, ta manqei-te ndøgo giyagam, matev egeieqei nimatanám, vøkhatomb. Yaq gøina niløvutím. Zapa ndøgo, qæ ndølanqavát neka qozaq ndønqeivøém.

³ Pol gøina ndøpizumát. Yaq gøina geløvut, qawagim, te-tata ndøgo, wazeam ndongikáv, pingim-te vømbøtag. Wazeam av nge:go teqatag, yaq løvøte qóqeív.

⁴ Yaq ndigu mo-manqei-anim, Pol gi-ometam, wazeam pingim-te gembo-følawam, āv ginibónd nqægo, “Ngenek pepen ezoqám as ndøgoát. Unimanqatín. Ndego geoneáv, ibøkha-te. Geté ndakin, ndugu mbumbukiam nømu, ezoqam-te yaq-fia ndutaev, unimé:-laváo.”

⁵ Geté Pol wazeam sège-vingitáv, gøinam-te sasa ndø-ogiu. Yaq ndego soqain-qase qeiviáv.

⁶ Ezoqa āv gini-matavupám nqægo: Ndego ndømbo-tøpuí, o segébøiáv, vønaním. Yaq amba me:nqanqeitupám. Geté Pol-te matev-qase fakhaneav qagoam, yaq matavap gè-enendém, gi-einim, “Ngenek mbumbukiám nøme ategó.”

⁷ Ta manqei avønin-te ndøgo, manqei nøme møndøgoám. Ndøgo Publius-qá manqei. Ngenek megeat ezoqam ndøgoám, ta manqei bawa-qase-te ndøgo. Yaq ngenek ni gèkhatómb, lou neka venanqei nonqo vøni-etoam. Khøuwa misiká.

⁸ Publius-ge eve, enqoni mbovinumám. Ngusum tatas neka emu mbo-goám. Venanqei nonqo-té gebuvám. Yaq Pol tenøwáv ndøgo, zenda vømbøeve, sasa ndøguligulim. Yaq ndego enqoni, sègembo-navøém.

⁹ Nqanek matev qafakhan, yaq até enqoni-us ezoqa nømé-a, manqei bawa-te giyagam, Pol-te vøndøzav. Yaq enqoni sègezø-navøém.

¹⁰ Ndigu ni vizap kandambá ginigu. Yaq ni manqei nqawa qei-ivøvem, gekha gigiāp ndøgo, ni mbain qeigoam, ndigu sègeni-etoám.

Pol Lom taon-te gemøfakhan

11 Ta manqei bawa-te ndøgo, palai khagua møndøbøetám. Khamøe viav qa-qogitat, ndøgo tømbegegéz. Aleksandlia taón qandovuáo. Palai khagua-qa mege-te ndo:go, Mbumbuk Qaqangeap-qá nqovønqova mo:goám.

Yaq khamøe viav qame-navøem, ni tötiketám, vøi-søkuzim. Løvøyak misiká qeisokhoam, ta manqei bawa-te ndøgo.

12 Yaq ni Silakus taon-té qeimø-tokhotáv, khøuwa misika vøimø-qovezam.

13 Yaq nqawa qei-ivøvem, ni Legium taon-té qeitøteít, vøimø-tokhotav. Yaq nøme qandopave, khamøe sa zita-té qandofeá, vøsøkutan. Yaq khøuwa menas mbá qati-teitát, Puteoli taon-te vøimø-fakhan.

14 Ta taon-te ndøgo, Klisten ezoqam møndøgoám. Ndigu gèkhatómb. Yaq ni pula kopó, ti namba qati:goam. Yaq nqawa qei-ivøvem, zapá qeitøniáv, atema Lom taon-te.

15 Ndigu Klisten ezoqam, Lom taon-te giyagam, manqat é-møndømø-yogém, av nqægo, ni Puteoli taon-te qeifakhan. Yaq ndigu ezoqa nøme, ni nømendeqa ndozáv. Andé qámhá, ginduzav. Nøme ndigu, ni Apius maket-té qeitøqaqandám neka nøme, ta manqei-te ndøgo, vøi-qaqandam, Venanqei Nonqo Khoev Misika gimbo-akhaemam. Pol nginik ezoqa gezømet, yaq Mbumbukiam ike manqat mbo-eín, neka mbøni vømbøbøi.

Pol Lom taon-te, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat

16 Ni Lom taon-te qeimø-fakhan, yaq gaman ezoqam, Pol sègembo-takém, av nqægo, khoev egeieqei-té géyagát. Geté nakhag ezoqa kopó møndømbo-goám, gembo-kewagam.

17 Yaq khøuwa misika-qa zita-te, Pol Zu megetapak zø-akhayám. Yaq gindupindam, ndego äv gezømbe-eín nqægo, “Tát-za neka ata-za. Noqa yaq-te, manqat nqáneq: No manqa-zapa-qase goneáv, nigi ezoqam-te neka nigi atanakha-zapazapa-za-qa matev-te. Geté Zu ezoqam, no sège-møvønnonám, Zelusalem taon-te. Yaq no Lom ezoqam-qá zenda-té ginøveém.

18 Geté Lom ezoqam ginø-sinøzumem, ndigu no nqonqotønata-qa ndøgoám. Zapa ndøgo, ndigu no-te manqa-zapa-qase qeiviáv, ta zapaya ndøgo, ezoqa løvøte-te ndi-abam, av Zu ezoqam noqa yaq-te qazømbe-pøovam.

19 Geté Zu ezoqam, tiqa manqat gèsanqawém. Yaq no nakhoa nøme qeiviáv. Yaq no äv qazømbe-eín nqægo: Ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape, Siza, ekezan be-ewág, noqa manqa ovøyam manqat. Geté no ambá av nqægo, nøkeza ezoqam manqa nømøzø-søkuzām.

20 No zo ta zapaya nqáneq qazømbe-akhá, nqanek manqat tæzø-ein. No nginik auli sen, te zapaya ndégo tinømbe-løvønøzat, ni Izlael ezoqam, Mbumbukiam-te nqazio-tana, tendo-khofotav, ni tekhandi:n.”

21 Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Zudia ezoqam, ni qoqa yaq-te pepa kho-fotøveáv. Neka nigi ezoqa kopó okhoeáv, ni-te, manqa vøqā-søkuzim, o qo zapaya, manqat soqain vønī-ein.

22 Geté ni qakeza manqat yoge-qa nigú, ande äv khoqotē-matavap. Zapa ndøgo, ni äv qatiyogé nqægo: Manqei-manqei ate ndægot, ezoqa nqanek bawan ndakinak, manqa mbøgeve:matún.”

23 Yaq ndigu Pol namba, khøuwa nøme ndøzavém. Yaq ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa kandambá gindupindam, Pol ma ge:qotam. Yaq khøuwa gemat, qanaqanus atéma khagus, Pol Mbumbukiam-qá Megeat Matev-qá yaq-té gene-zømesimát. Ndego äv gezømbe-ovøemát nqægo: Mozes-qa guguna

manqat neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat mokho-te, Yesu-qa yaq-te, møndø-peaomém. Yaq ndego ndigu Yesu-te khatoza-qa ndøgoám.

²⁴ Ezoqa nøme, møndø-unimanqatiním, Pol-qa manqat. Geté nøme ndigu, unimanqatinteáv.

²⁵ Yaq ndigu ekeza mokho-mba, ponqombap ndønqazém. Yaq sègezáv. Geté Pol ndigu bugukhokhof, āv gezømbe-eín nqægo, “Manqat ndøgo, Nqova Mbo-mambaqape zogi atanakha-zapazapa-za gezø-ein, Aezaya mokho-te, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, nqanek manqat unimanqatín. Ndøgo āv qane-eín nqægo,

²⁶ ‘Vøqáv, ndigu ezoqam vømøzø-ein:

Zo ndòzo-ewagát.

Geté manqa mokho zombó-ndapemák.

Zo ndòzo-kewagát.

Geté zóqeivimák.

²⁷ Zapa ndøgo, nginik ezoqam,
mbøni gèzø-føgøføgakhám,
neka gea gèzø-tokeáp,
neka bøi ndikōpōitāp.

Zapa ndøgo, ndigu poeveáv,
bøi ti:qeivat neka gea ti:-ewagat,
neka mokho tindapem,
yaq no-te vøndé-qambūz,
no vøté-khakheinøvēm.’ ”

²⁸ Yaq Pol nøme gezø-ein, “Zo vøezøté. Mbumbukiam nqanek khandi manqat, ndakin até bawan vini-ak-té genø-khofotáv. Yaq ndigu ndøndapém.”*

³⁰ Ta khoev-te ndøgo, Pol viav menás gegotam, fia vø-aumam. Yaq gekha ezoqām ndigu, gindu-okhoam, sège-khatobín.

³¹ Ndego ezoqa Mbumbukiam-qa Megeat Matev neka Evezøza Yesu Keliso-qa yaq-té gene-zømesimám. Ndego manqat sège-manqatám. Ezoqam-qa møe goneáv. Neka ezoqa kopo ndego khazeáv.

28:26 28:26-27 Isa 6:9-10; Kel 25:13; 26:2, 6; 27:24; Lom 1:5 * **28:28 28:28** Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáne: ²⁹ Pol nqanek manqat ge-ein, yaq Zu ezoqam sègezáv. Izuizu manqa ndø-itumbumát. Manqa itumbam kandambá gigoat.

Lom Pol-qa pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Lom taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pol Lom taon Klisten bawan ezoqam-té genø-peawám. Ta khøuwa-te ndøgo, ndego Kolin taon-té gegoám. Pepa gumu-peawam, yaq Fibi mbo-etoám. Yaq Lom taon-te ngúnuk gundapát. Lom taon ndøgo, kandambaqapé. Itali manqei-té qagó. Gaman kawakawa-za ndøgo tigoám. Klisten ezoqam ndigu, Lom taon-te gisøkhoam, nøme ndigu, Zu ezoqám, neka nøme ndigu, bawan vini-ák.

Nqanek pepa mokho-te, Pol taqa yaq-te ndøgo tene-peawám, Mbumbukiam-qa bøi-te, ande āv khoqoté-ndaføyamba-ēq. Ndego āv gene-eín nqægo: Ezoqa ewaqape, manqa-zapazapa-ús. Neka ezoqa kopømba mbaín, Mozes-qa guguna manqat paev mokho-te o matev eqeieqei gone mokho-te, Mbumbukiam-qa bøi-te ti-ndaføyamba-ez. Geté Yesu ti-unimanqatinim, yaq Mbumbukiam tiqa manqa-zapazapa ate ndægo, segembøé-navøém, yaq ndigu teqa bøi-te vø-ndaføyamba-ēz. Yaq ndigu kopømbaqapé, yage ndakinak ndøndapém, Yesu namba vøe-yagāt.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé sasae ezoqám. No Mbumbukiam ndøveatán. Tegé u-anem nógoát. Ezoqa teqa Manqat Mbomambaqape nøté-zømesimát.

² Mbumbukiam é-møndo:-eín, tegi manqa vevezam ezoqam mokho-te, nqanek Manqat Mbomambaqape, ndøfakhán. Mbumbukiam-qa Manqat mokho-té qapeawáp.

³ Nqanek Manqat Mbomambaqape, ekeza Yo-qa yaq-té qanegó. Manqei-qape-qa matev-te, ndego Deivid-gé zeó.

⁴ Geté løvøte-te gendo-khandi:v, ta mokho-te, Nqova Mbomambaqape, ni āv qaninømánd nqægo: Ngenek Mbumbukiam-gé Yó, neka ndego bazaføgakh-qapé. Ndego Yesu Kelisó. Nigi Evezøzá.

⁵ Te mokho-te, Mbumbukiam kuku mbogoám no-te, neka no tege u-anem vøve. Yaq no bawabawan-te ate ndægo, ezoqa nó-itubít. Yaq ndigu tiabiti-unimanqatiním neka teqa manqat tiabiti-ndapém. Yaq Keliso-qa iz tàbete-qawát.

⁶ Até zó-a, zo Mbumbukiam vøzø-akha. Zo ndakin Yesu Keliso-gí ezoqám.

⁷ Nqanek pepa zo-té qatø-peaomít, zo Lom taon-te nandozo-yage. Mbumbukiam kuku kandambá zo-te. Ndego zo ekeza ezoqam me:zæzá.

Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka sambu matev ndøgoát, zo-te.

Pol gepøgeapam, Lom taon-te tewav

⁸ Noqa manqat āv qaténgáz nqægo: No ike kandambá, noge Mbumbukiam-te, Yesu Keliso mokho-te, zo ezoqa ewaqape zapaya. Zapa ndøgo, manqei-qape ate nqægo, ezoqa zoqa unimanqatin-qa yaq-te, sùgumu-manqatét.

⁹ Mbumbukiam, te zapaya no kha sa nqæ-nqonqotøve, no ezoqa teqa Manqat Mbomambaqape, ekeza Yo-qa yaq-te nqate-zømesim, ndego møndæ-otév, no oskia nøzø-guligulimatún. Khøuwa kopoáv.

¹⁰ Neka no ndego āv qambøe-vi:matún nqægo: Ndego poev tømbo goat, nakhoa bènø-mboqoá. Yaq notøndónáv, vaev-te, zo banøzømet.

¹¹ No vao kandambá zo-te. No zo zømete-qa neka Nqova Mbomambaqape-qa bazaføgakh etoam-qa nøzøgó. Zo unimanqatin-te, tønne-føgakhæz.

¹² Yaq no zo namba tizi:goat, ni yaqyaq-a, niqa unimanqatin matev mokho-te, zita zítøpøzát, zo noqa zita vozó-tøpøzēm, neka no zoqa zita vøe-tøpáz.

¹³ Nøfuap! Zo vøezøtéz, av nqægo: No khøuwa kopoáv, qæpøgeapam, zo tæzømet. Até zo mokho-té-a, noqa sasae-te, mokho bēfakhán, av manqei nøme-te qæfakhanumat. Geté gènømbe-paín.

¹⁴ No Mbumbukiam-qa Manqat, ezoqa ewaqape sà bazømbu-etoám, oskiá ndøgo, Glik bawan-ak o bawan vini-ak ndigu, neka oskiá ndøgo, zøtezat ezoqam o zøtezatav ezoqam ndigu.

¹⁵ Yaq nakémbá, no poev kandambá. Até zó-a, zo Lom taon-te nandozo-yage, Manqat Mbomambaqape nøtézømás.

Mbumbukiam eqeieqei ndigu tenezæzá, ndigu ndi-unimanqatinat

¹⁶ No mivi mbaín, nqanek Manqat Mbomambaqape-qa yaq-te. Zapa ndøgo, ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-qa bazaføgakh mu:sasaeát. Yaq gekha ezoqām ndigu, ndi-unimanqatinat, gékhandí:z. Nqanek khandi matev, bugukhokhof Zu ezoqam-té qanøfakhán. Yaq vaev, até manqei vini-ak-té-a, vømøfakhan.

¹⁷ Nqanek Manqat Mbomambaqape mokho-te, ni Mbumbukiam teqa matev eqeieqei-qape nivevezám. Ta matev eqeieqei-qape nqánek: Ezoqa teqa bøi-te, unimanqatin matév gini-ndaføyamba-ezát. Unimanqatin matév qane-ngazøngazám neka unimanqatin matév qame-kopømba-ín. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Ezoqam ndøgo tenēndaføyamba-év, te-unimanqatintat. Yaq géyagét.”

Mbumbukiam qaqa tenøgó ndøgo, ndigu ndisanqawe

¹⁸ Nqanek manqat, Mbumbukiam ni eqeieqei ndenæna, ni nqazi-unimanqatinat, ndøgo gigiap-qapé. Zapa ndøgo, Mbumbukiam, ndego yan-te ngo:yage, āv gene-vevezám nqægo: Ndego qaqa kandambá. Ezoqa ndigu, ndisanqawe neka manqa-zapazapa ndimatnam, neka ta mokho-te, unimanqatin manqat sa nditokhonam, ti-te ndigu, Mbumbukiam yaq-fia ndótá.

¹⁹ Zapa ndøgo, ndigu Mbumbukiam-qa yaq-te, møndæzøtéz. Ndego ekezan møndøzø-vøndøyám.

²⁰ Unimanqatín. Ezoqa kopømba mbaín, Mbumbukiam te-omet. Geté Mbumbukiam manqei-qape ande ge:khakheinam, atema ndakin, gigiap ate ndægo, gekhakheinam, ni āv qani-nømendím nqægo: Ndego bazaføgakh-qapé, miavmiáv, neka ndego unimanqatin Mbumbukiám. Yaq nakémbá, ezoqa kopømba mbaín, timanqatat av nqægo, “Ni manqa-zapazapa goneāv, zapa ndøgo, ni Mbumbukiam-qa yaq-te nītinøtenāk.”

²¹ Ndigu Mbumbukiam møndæzøtéz. Geté ndigu matavapøteáv, av nqægo, ndego Mbumbukiám. Neka ndigu ndego vizupáv. Neka ndigu te-te ike manqat manqatemáv. Yaq tiqa matavap møndømø-mokho-mbaín. Tiqa mokho-te, matavap eqeieqei mbaín. Bøivun mu:nqeitám.

²² Ndigu ekeza kha, matavap loloakh-us me:vewé. Geté tiqa matavap, møndøzø-livilivisám.

²³ Tiqa matev, mokho mbaín. Zapa ndøgo, khandi miav-ak Mbumbukiam,

ndigu vizupáv. Geté tae khøwuiap bugug vinivinimba mbovizáp, ekezan ndikhakheinam, bugug kopømba ande av ezoqam ndi:gu, vaev-te tipakhaez, o pipisi ndi:gu o søvakha gigiap ndi:gu o gigiap ndivisiagiap ndi:gu.

²⁴ Yaq nakémbá, Mbumbukiam sègezø-iváv. Ndigu manqa-zapazapa, sà bematønumít, av ndi:qovetu. Yaq tiqa mambe matev-te, izuizu kha soqaqape-té giabenø-veém, neka yaqyaq-a mivi betē-etoam.

²⁵ Ndigu unimanqatin manqat, Mbumbukiam-qa yaq-te, gè-ivøvé, khavozam manqat vømbō-paevem. Ndigu gigiap mba mbovizáp, Mbumbukiam gekhakheinam, neka taqa iz ndimbō-ēqāwāt. Geté Mbumbukiam, ndego gigiap ate nqægo gekhakheinam, ndigu vizupáv. Geté teqa iz, miavmiav, bēto-ēqawāt. Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

²⁶ Mbumbukiam zita gi:wuowem, yaq ndego sègezø-iváv. Ndigu mivi matev, sà tiabiti-matønumít, av ekezan ndi:qovetu. Sakheis nøme, nøkenøkem matev eqeieqei, gè-ivøvé. Yaq izu sakheis mambe matev ndøgoatún.

²⁷ Yaq até anganá-ya, ezoqa nøme, nøkenøkem matev eqeieqei, gè-ivøvé, sakheis namba. Yaq tiqa pøev, ndøgo ekeza mbøni mokho-te ande gøinam me ndøwageap, angana nøme-té qanø-okhoatún, yaq ndigu izu angana mambe matev vøgoatun. Ta mokho-te ndøgo, ndigu mivi-qape ndø-ndapemín. Ndøgo tiqa matev-qá yaq-fiá.

²⁸ Ndigu ezoqam, gèzømbō-qasí:v. Mbumbukiam-qa yaq-te matavapøteáv. Yaq Mbumbukiam ndigu tiqa matavap soqøsoqa-té genøziváz. Matev sà tiabegó ndøgo, eqeieqei mbain ndøgo.

²⁹ Ndigu tiqa mokho-te, manqa-zapazapa vinivinimba gèmøzø-tøtøvøyám. Ezoqa soqaqape-te abam matev, neka gigiap qovetu matev, neka ezoqa ngenøgim matev, neka ova matev, neka ezoqa pakhapakha khaneam matev, neka nøfee matev, neka khavozam matev, neka ka awam matev, ndigu khàpe zømbe-khouwév. Ndigu manqa ndøgeve:matún,

³⁰ neka manqat soqøsoqa vømanqatatum. Ndigu Mbumbukiam gèsanqawé. Ezoqa nøme gèvøozotatún neka ekeza mokho-mba vøe-khambuvupatum neka ekeza kha vø-ēqatatum. Ndigu manqa-zapazapa nøme matanam-qa ndøvawatún. Neka ndigu evøndipakha-qa manqat pøpøvumáv.

³¹ Ndigu matavap eqeieqei mbaín. Manqa mbusa giveemin, yaq ndigu matev gonemáv, av gi:-einimin. Ndigu kuku matev mbaín neka tanakh matev mbaín, ezoqa nøme-te.

³² Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-manqaté nqægo, “Gekha ezoqām ndigu, matev av nqægo gigoatun, ndigu bēpakhaéz.” Ndigu nqanek manqat møndæzøtéz. Geté manqa-zapazapa sègegoatún. Geté ta-mbá mbá ndøgo, ekezan manqa-zapazapa ndimatanam. Ndigu até ezoqa nømé-a, zita zøtøpazét. Matev āv tiní-matønumát.

2

Mbumbukiam-qa manqa ovøyam matev eqeieqei

¹ Qo gekha ezoqam, ezoqa nøme-te manqat ndoqo-møvøyam, qo kopømba mbaín toqo-matavupat, av nqægo, qo qakezan, manqa-zapa mbaín. Zapa ndøgo, matev nøme, taqa yaq-te, qo ezoqa nøme-te manqat ndoqo-møvøyam, qo qakezan mōqogooatún, av ndigu ndi:matanam. Yaq até qó-a, manqa-zapa-ús.

² Ni mīzi:nøtén, Mbumbukiam ti-te ndigu, yaq-fia ndetawat, ndigu matev soqøsoqa ndimatanam, ndøgo eqeieqei.

³ Yaq ge qô, ndoqo-matavap, qo qakezan matev av ndoqote-matanam, av ezoqa nøme-te manqat ndoqote-møvøyam, yaq qo Mbumbukiam-qa yaq-fia taev-te, ndoqóvuaq? Av taoká. Qóvuaqák.

⁴ Neka ge qô, Mbumbukiam-qa kuku matev kandambaqape neka tanøtanakh matev neka aiyaiyav matev qo-te, geqambó-qasi:v? Neka qo qeiviáv, av nqægo, Mbumbukiam qo teqa kuku matev mokho-te, qambuqan-qa ndeqago.

⁵ Geté qo ùni qote-føgakhæq neka gèqambo-qasí:v, toqoqambuq. Yaq ta matev mokho-te, qo Mbumbukiam-qa qaqa, qo-te ndømbogo, qòkhouwevtét. Yaq ndego, ta khøuwa-te ndøgo, teqa qaqa tøndovea, qo-te yaq-fia āv tenétá. Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa ewaqape tinøqeivím ndøgo, teqa manqa ovøyam matev eqeieqei.

⁶ Mbumbukiam ezoqa ewaqape, yaq-fia āv tezømbé-etoám, av ndigu ndi:matanam.

⁷ Ti-te ndigu, matev eqeieqei matanam-te bazaføgakh ndi-asøzu, neka yage qanimav-qape-qa ndivawe, Mbumbukiam namba, neka megemege-te ndo:go, iz akhae kandambaqape neka khandi vaev mbain ndape-qa ndigu, ti-te ndigu, Mbumbukiam khandi miavmiav zø-etoám.

⁸ Geté ti-te ndigu, ekeza kha mba ndi:qeivi neka unimanqatin manqat ndisanqawe neka matev soqøsoqa ndimbopaev, Mbumbukiam qaqa zógó neka yaq-fia vótā.

⁹ Ezoqa ewaqape, ndigu manqa-zapazapa ndimatanam, viniv-qape neka mbøni vaev matev zøfakhanám. Bugukhokhof Zu ezoqám. Geté até bawan vini-ák-a.

¹⁰ Geté ti-te ndigu, matev eqeieqei ndimatanam, Mbumbukiam yage qanimav-qape neka iz akhae matev neka sambi matev zø-etoám. Bugukhokhof Zu ezoqám. Geté até bawan vini-ák-a.

¹¹ Zapa ndøgo, Mbumbukiam, ndego manqa ovøyam ezoqam eqeieqei. Ndego ambá av nqægo, yaq-mbā genøwāvīn.

¹² Matev av nqægo: Gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam-qa guguna manqat mbain ndigu neka manqa-zapa ndimatanam, ndigu gésoqoéz, oskiá ndøgo, guguna manqat mbain ndigu. Neka gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam-qa guguna manqat ndøzøgo neka manqa-zapa ndimatanam, yaq Mbumbukiam ekeza guguna manqat mbópáev. Yaq yaq-fia āv tezømbé-etoám.

¹³ Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa bøi-te, ndaføyamba ambā ndígu tígu, teqa guguna manqat sa ndiyoge. Geté ndaføyamba ndígu tigú, teqa guguna manqat ndimbopaev.

¹⁴ Bawan vini-ak, ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat mbaín. Geté ndigu ezoqa nøme, matev sège-matønumatún, av guguna manqat ndæmanqate. Zapa ndøgo, oskiá ndøgo, ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat zøtezateav ndøgo, ndigu guguna manqat ndøzøgó, tíqa mokho-te.

¹⁵ Tíqa matev ni āv qaninømánd nqægo: Mbumbukiam-qa guguna manqat, tíqa mbøni-té qanu:-peawáp. Manqa-zapa gigoatun, yaq ekeza matavap ndøgo, soqøsoqa me:zæbín. Geté matev eqeieqei gigoatun, ekeza matavap ndøgo, ezoqa eqeieqei vøezæbin.

¹⁶ Mbumbukiam-qa manqa ovøyam kandambaqape-te, bavokhó qandó-fakhán, ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam Yesu Keliso-qa mokho-te, ezoqam-qa matev tegevea, khonoam-te ndimatanam. Manqat Mbomambaqape, no ezoqa nqate-zømesim, āv tønemanqaté.

Zu ezoqam-qa yaq-te, ndigu Mozes-qa guguna manqat ndimbopaev

¹⁷ Gebâ qo, Zu ezoqam, qo Mozes-qa guguna manqat-te ndoqoto-taqa neka Mbumbukiam-qa yaq-te ndoqote-khambuvap?

¹⁸ Qo Mbumbukiam-qa poev mðqote-qatéq, neka qo mðqote-qatéq, gekha matēv ndøgo, eqeieqei. Zapa ndøgo, qo Mozes-qa guguna manqat, mðndæ-qamákh.

¹⁹ Qo āv qoqote-mataváp nqægo: Qo bøi waev mbain ezoqam-gí ituza ezoqám neka tiqá waév, ndigu bøivun-te ndiyage.

²⁰ Neka qo ndoqo-matavap, qo matavap mbain ezoqam-gí ovøyam ezoqám neka qo zøtezat mbain ezoqam-gí nømendim ezoqám. Qo Mozes-qa guguna manqat nandaqago, yaq qo āv qoqote-mataváp nqægo: Qo matev ate ndægo mðqote-qatéq neka unimanqatin manqat ate ndægo ndaqágó.

²¹ Ge qð, ezoqa nøme ndoqote-zømesim, qo qakeza nømendim matev to-qombó-paev? Qo ezoqa ndoqozø-manqate av nqægo, “Ndø-aqònám,” gebâ qakezan, moqó-aqonumatun?

²² Neka qo ezoqa nøme ndoqo-guguza av nqægo, “Nøkenøkem matev ndøngi:wát,” gebâ qakezan, nøkenøkem matev moqó-ngi:tatun? Neka qo tae khøuwiap ndoqo-sanqawe, gê, qo tae khøuwiap khoev-te, taqa gigiap fia kandakanda moqó-aqonumatun?

²³ Qo āv qoqote-khambuváp nqægo, “Ni Mbumbukiam-qa guguna manqat nqanígú.” Geté qo sðqo-møkuimatún, neka ta mokho-te, Mbumbukiam-qa iz vøqð-voain.

²⁴ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-peawáp nqægo, “Zo Zu ezoqam zapayá, bawan vini-ak, Mbumbukiam-qa iz ndingi:wat.”

²⁵ Qo Mbumbukiam-qa guguna manqat toqombo-pavat, yaq qoqa ngusum kepøtøzat matev, mokho-ús. Geté toqonqawa, qo andé ngusum kepøtøzateav ezoqam me qote:gó.

²⁶ Bawan vini-ak, ndigu ngusu qogøzat matev mbain. Geté ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat timbopavat, yaq Mbumbukiam ndigu andé ngusu qogøzat ezoqam me me:zæzá.

²⁷ Ndigu bawan vini-ak, ndigu ngusu qogøzat matev mbain ndigu, gete Mbumbukiam-qa guguna manqat sa ndimbopaev, ndigu qo Zu ezoqam, manqa-zapa-us mé:qæq, qo ngusu qogøzat matev nandaqago neka guguna manqat uni ndoqote-qateqat, gete qoqo-møkuiatun.

²⁸ Zu ezoqam-anim, ambá ndøgo, ndego ngusum-te ndego, neka tegi ngusum vðkepøtøzem.

²⁹ Geté Zu ezoqam-anim ndøgo, ndego ekeza mbøni-te Zu ezoqam ndego. Neka unimanqatin ngusu qogøzat matev, ambá ndøgo, ezoqam-qa kha-te gigoatun, av Mozes-qa guguna manqat nqæpeawap. Geté unimanqatin ngusu qogøzat matev ndøgo, Mbumbukiam-ge Nqova, ezoqam-qa mbøni-te gegoatun. Ezoqam av ngi:gu, ambá av nqægo, iz akhae matev ezoqam-tē gi-upøgimatún, geté ndigu iz akhae matev, Mbumbukiam-té gi-upøgimatún.

3

Matev ndøgo, Mbumbukiam manqa mbusa geve, tego, ndego ndømatanám

¹ «Av tægoat ndægo, av qate-peaumavun.» Yaq gê, ndøgo qanimâv, Zu ezoqam ndoqogo? Neka ngusu qogøzat matev mokho tógo?

² Ndøgo qanimav-qapé neka mokho kandambá. Bugukhokhof nqáneq: Mbumbukiam ekeza manqat, Zu ezoqam-qa zenda-té genøvé.

³ Unimanqatín, Zu ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa manqat paeveáv. Geté, zô ndozo-matavap? Mbumbukiam ndigu gezø-ein, av nqægo, “Zo nogi ezoqām,” yaq gê, ndego ekeza manqat ndøsanqawe?

⁴ Av taoká. Mbumbukiam unimanqatin manqat mba ndømanqaté. Ezoqam ambá ndækhavozám. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,

“Mbumbúkiam! Ezoqa ndøqeivím, av nqægo:

Manqat ndøgo, qo ndoqo-manqate, ndaføyamba-qapé.

Ezoqa qo manqa ovøyam-te vee-qa teqago, yaq qo ndòqopitáv.

Zapa ndøgo, qo unimanqatin ezoqām.”

⁵ Niqa manqa-zapazapa mokho-te, ezoqa tiqeivat av nqægo, Mbumbukiam ekezan, matev eqeieqei-qapē, yaq gê, ni áv khazí:-einím? Gê, ezoqa nøme-qa manqat unimanqatín, ndigu ndimanqate, av nqægo, ndøgo eqeieqei mbā, Mbumbukiam ni-te yaq-fia teta, niqa manqa-zapazapa zapaya?

⁶ Av taoká. Mbumbukiam-qa matev eqeieqei-qapé. Teqa manqa ovøyam amba soqain tøgonin, yaq gê, ndego manqei-qape ezoqa ate ndi:gu-qa manqa ovøyam āv kené-ewāg?

⁷ Ezoqa nøme, āv gini-manqatatún nqægo, “Noqa meakha manqat mokho-te, ezoqa tiqeivat, av nqægo, Mbumbukiam ndego vini, ndego unimanqatin manqat mba ndømanqatē, yaq ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-qa iz tøeqatat, yaq gekha zapá, no Mbumbukiam manqa-zapa-us tenæmbat?”

⁸ Neka ezoqa nøme ndimanqate, “Manqa-zapazapa, sà bizigú. Yaq matev eqeieqei tåbetønde-wáv.” Ezoqa nøme, ni-te manqat āv gini-møvøét nqægo: Ni ezoqam āv tøti-zømesím. Geté ndøgo meakha manqát. Mbumbukiam ti-te ndigu, yaq-fia eqeieqei ndótá, ndigu ni-te manqat av nqægo ndimøvøet.

Ezoqa kopo eqeieqei mbaín, Mbumbukiam-qa bøi-te

⁹ Yaq ndakin áv khané:go? Ni Zu ezoqam, bawan vini-ak tizí-løvuzá? Av taoká. No zo møte-zømesimavún, av nqægo, Zu ezoqam neka bawan vini-ak, manqa-zapazapa-qa mokho-te, kopømbá sugumu:gú.

¹⁰ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo: “Ezoqa eqeieqei kopo mbaín.

Unime-mbaín.

¹¹ Ezoqa matavap loloakh-us kopo mbaín.

Neka ezoqa kopo mbaín,

ndego Mbumbukiam-qa poev gone-qa ndembogo.

¹² Ezoqa ewaqape,

Mbumbukiam zitá gini-wuowém.

Ndigu sùgumu-soqoéz.

Ezoqa kopo, matev eqeieqei gonemáv. Mbaín.

¹³ Tiqa manqa-nqa,

andé manqei-pakha ozap mboqogeap me me:gó.

Tiqa tou,

meakha manqat me:manqaté.

Tiqa manqat,

andé wazeam soqaqape-gi khayam me me:gó.

¹⁴ Tiqa manqa-nqa-te,

manqat soqøsoqa neka ezoqa ngenøgim matev, møndømø-tøtvøyám.

¹⁵ Ndigu ezoqa nøme,

pakhapakha nakhamas-té ginø-khanæmatún.

- 16 Ndigu ande āv kini-okhoatun,
 ezoqa gèngiæzotátún
 neka potonam matev v̄z̄ø-etoumatun.
- 17 Ezoqa n̄ome namba, sambite ande āv khoqoté-yagāt,
 ndigu z̄øtezateáv.
- 18 Neka ndigu Mbumbukiam-te,
 m̄øe mbaín.”

19 Ni m̄izi:n̄ótén, Mozes-qa guguna manqat ate ndægo, ti-té t̄on̄ø-manqaté, ndigu guguna manqat mokho-te ndu:gu. Yaq ezoqa ewaqape, manqat t̄iabitikhout̄ovém, neka manqei-qape ezoqam ate ndi:gu t̄iabitimat̄ovémém, av nqægo, ni ezoqa ewaqape, manqa-zapazapa-ūs, Mbumbukiam-qa b̄øi-te.

20 Guguna manqat toqombo-pavat, ta mokho-te ndøgo, ezoqa kop̄ømba mbaín, Mbumbukiam-qa b̄øi-te ti:-ndaf̄øyamba-ez. Geté guguna manqat, niqa manqa-zapazapa mba me:v̄ond̄øzú.

Ni Mbumbukiam-qa b̄øi-te, ndøgo tizi:-ndaf̄øyamba-én, Yesu tizi-unimanqatinim

21 Geté ndakin, Mbumbukiam-qa matev eqeieqei-qape, taqa yaq-te Mbumbukiam-qa Manqat ndæmanqate neka tegi manqa vevezam ezoqam gi:manqatam, m̄åndoveá. Ndøgo ambá av nqægo, Mozes-qā guguna manqat mokho-tē qandoveā.

22 Yaq gekha ezoqām ndigu, Yesu Keliso ndi-unimanqatinat, Mbumbukiam eqeieqei mé:zæb.

Ezoqa ewaqape kopó. Vinivinimba mbaín.

23 Ni ezoqa ate nqazi:gu, manqa-zapazapa-ús. Ni z̄ibus̄øt̄ovém, matev, av Mbumbukiam qamb̄øe-p̄ovam. Yaq ni ambá av nqægo, Mbumbukiam-qā waev-tē qazu:yagē.

24 Mbumbukiam kuku kandambá ni-te. Yaq Yesu ni genqovotan, ta zapaya ndøgo, ndego ni eqeieqei me:næmb. Yaq-mbá segegó.

25 Mbumbukiam, Yesu niqa manqa-zapazapa ev̄øzam nonqo ndokhofotáv. Kop̄ømba ande av s̄ovakha gigiap ndi:gu, tenénaním, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam gil̄øvusumatun, yaq Mbumbukiam-qa qaqa v̄øe-nav̄øém, ni-te. Yaq ni teqa b̄øi-te ndøgo tizi:-ndaf̄øyamba-én, ni tizi-unimanqatinim, av nqægo, Yesu-qa kouk ni zapayā qanewā. Mbumbukiam nqanek matev tenegó ndøgo: Ni gí:n̄ómánd, av nqægo, teqa matev eqeieqei-qapé. Ndego ezoqa yaq-fia nqos̄øgeap nakhamas-te etop̄øteáv, tiqa manqa-zapazapa zapaya, ndigu bugukhokhof gimat̄onumam, Yesu fakhaneav qagoam.

26 Zapa ndøgo, ndego aiyaiyav matev ezoqám. Mbumbukiam ni ndakin kh̄øuwa-te, teqa matev eqeieqei-qape, ta mokho-te nqánek gini-n̄omendím: Ndego Mbumbukiam eqeieqei-qape, ni eqeieqei ndøgo tenénæmb, ni Yesu tizi-unimanqatinim.

27 Av tægoat ndægo, yaq gē, ni kop̄ømbâ nqazi-khambuvap? Av taoká. Kop̄ømba mbaín! Zapa ndøgo. Ni Mbumbukiam-qa b̄øi-te, ambá ta zapaya ndøgo, tizi:-ndaf̄øyamba-én, Mozes-qa guguna manqat nqazimbo-pæev. Geté ni Mbumbukiam eqeieqei sa ndøgo tininæná, ni nqazi-unimanqatinat.

28 Ni ndakin āv qazi:qeiví nqægo: Ezoqa Mbumbukiam-qa b̄øi-te nqánek giní-ndaf̄øyamba-éz, Yesu ti-unimanqatinim. Taoká ndøgo, Mozes-qa guguna manqat timbopavat.

²⁹ Gèmbò-mataváp. Gê, Mbumbukiam ndego Zu ezoqam-gê Mbumbukiam yakhapùs? Neka ndego bawan vini-ak-gê Mbumbukiám mbà? Av taoká. Ndego até bawan vini-ak-gé Mbumbukiám.

³⁰ Zapa ndógo, Mbumbukiam kopo sate ndégo. Ndego ezoqa eqeieqei nqáneq genézæb, ndigu Yesu ti-unimanqatinim, Zu ezoqam nekā bawan vini-ak.

³¹ Yaq gê, ni Yesu nqazi-unimanqatinat, Mozes-qa guguna manqat khokho manqat zívewe? Av taoká. Geté ni āv qazi-unimanqatinát nqægo: Manqat ndógo ndøpeawap, unimanqatín.

4

Mbumbukiam Eibleem, eqeieqei ta zapaya nqáneq geneveó, ndego gè-unimanqatín

¹ Ni qaziqevim av nqægo, ni Mbumbukiam-qa bøi-te, niqa unimanqatin matev mokho-te tizi-ndaføyamba-en, yaq gê, nigi bawan-ge atanakha-zapa Eibleem-qa yaq-te, gekha manqat zí-einím? Ndego áv kené-ndaføyamba-ev?

² Eibleem Mbumbukiam-qa bøi-te, amba ekeza matev matanam-te te-ndaføyamba-evín, yaq ndego kopømbá, ambá ge:khambuvimín. Geté ndego kopømba mbáin, Mbumbukiam-qa megemege-te te:khambuvupat. Zapa ndógo, ndego ambá av nqægo, matev-qa ndømatanām.

³ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo, “Eibleem Mbumbukiam, gè-unimanqatín. Yaq Mbumbukiam ndego ta zapaya ndógo, ndaføyamba-qa me:veó.”

⁴ Gekha ezoqām ndego, ndesasaeat, yaq-fia ndø-upøgimāt, ndógo kuku matév mbá. Zapa ndógo, ndego fia-qa ndøsasaeát.

⁵ Geté gekha ezoqām ndego, matev-qase goneav tøgoat, gete te-unimanqatin, av nqægo, Mbumbukiam manqa-zapa-us ezoqam, eqeieqei tiqa unimanqatin matev zapayā genèveó, ndego Mbumbukiam-qa bøi-te gé:-ndaføyamba-év.

⁶ Deivid ndógo tene-manqatám, av ge:-ein nqægo: Gekha ezoqām ndego, sasae goneav qagoam, gete Mbumbukiam ndego ndaføyamba teveo, ndego kopømbá, khanakhanákh. Sams mbuk mokho-te, ndego āv gene-peawám nqægo:

⁷ “Ezoqa ndigu Mbumbukiam-qa Manqat gimøkuimam,
yaq ndego tiqa manqa-zapazapa sa qambøe-navøem neka vøtok,
ndigu ezoqa kopømbá, khanakhanákh.

⁸ Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego, Evezøza teqa manqa-zapazapa sekemba matavapøteav ndógo,
ndego kopømbá, khanakhanákh.”

⁹ Gê, nqanek khanakhanakh, Deivid ge:manqatam, tiqa mba ndígù, Zu ezoqam? Av taoká. Ndógo até tiqa ndigú-a, bawan vini-ak, ndigu ngusum qogøzav ndigu. Ni āv qazi:qevím nqægo: Mbumbukiam Eibleem ndaføyamba-qa, teqa unimanqatin zapayá geneveó.

¹⁰ Yaq gê, ndego Eibleem eqeieqei gekha khaiya-tē genéveo? Ta khøuwa-te ndógo, ndego ngusum é-møndømbó-kepøtøzem, ó, taqā zita-tē ginømbø-kepøtøzem? Nqáe! Ta khøuwa-te ndógo, Mbumbukiam Eibleem eqeieqei geveo, ndego ngusum naqá kepøtøzateáv.

¹¹ Yaq Eibleem vaev-te ngusum gimbo-kepøtøzem, ndógo andé khakhatáp av nqægo, Mbumbukiam ndego teqa unimanqatin matev zapaya, eqeieqei

é-møndæveó, ndego ngusum kepøtøzateav gegoam. Yaq av nqægo, Eibleem møndø-tigí-atanakha-zapa-év, ndigu ndi-unimanqatinat, yaq ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-qa bøi-te vø-ndaføyamba-ez. Ndego até tigí atanakha-zapá, ndigu ngusum qogøzateav ndigu.

¹² Eibleem até Zu ezoqám-a, ndigu ngusu qogøzat ndizøgo, møndø-tigí-atanakha-zapa-év. Geté ndego ambá ta zapaya ndøgo, tene-tigí-atanakha-zapa-év, ndigu ngusu qogøzat ndizøgo. Av taoká. Geté ndøgo tene-tigí-atanakha-zapa-év, ndigu teqa matev ndimbopaev neka ndi-unimanqatinat, av ndego ge:-unimanqatintam, ndego ngusum kepøtøzateav qagoam.

Manqa mbusa ndøgo, Mbumbukiam geve, tiqa ndigu, ndi-unimanqatinat

¹³ Mbumbukiam Eibleem neka tegi zi, manqa mbusa āv gezømbevé nqægo, “Manqei-qape zoqá.” Geté ndego ambá ta zapaya ndøgo tezømbevé, Eibleem guguna manqat gembopavam. Geté ndego Mbumbukiam, gè-unimanqatín, yaq teqa bøi-te vøe-ndaføyamba-ev. Yaq Mbumbukiam, ndego nqanek manqa mbusa, ta zapaya ndøgo tembøevé.

¹⁴ Ezoqa nqanek Mbumbukiam-qa manqa mbusa amba guguna manqat paev matev mokho-te tindapemín, yaq unimanqatin matev, mokho ambá mbaín. Yaq até ta manqa mbusá-ya, Mbumbukiam Eibleem-te geve, mokho ambá mbaín.

¹⁵ Mozes-qa guguna manqat, kopømba mbaín tønítøke. Zapa ndøgo, toqonqawa, yaq Mbumbukiam-qa qaqá qóqéiv. Geté nqanek guguna manqat amba mbain tøgonín, yaq ambá kopømba mbaín, toqonqawa.

¹⁶ Yaq nakémbá, matev ndøgo, Mbumbukiam manqa mbusa geve, ni unimanqatin matev mokho-té qazinø-ndapét. Mbumbukiam-qa kuku matev mokho-té. Ndego matev ni Eibleem-gi zi ate nqazi:gu, giní-etoám. Ndego ambá ti-mba ndigu tezø-etoám, ndigu Mozes-qa guguna manqat mokho-te ndu:gu. Geté ndego ni ate nqazi:gu giní-etoám, ni nqazi-unimanqatinat, av Eibleem ge:-unimanqatintam. Zapa ndøgo, Eibleem ni ezoqa até nqazi:gu, nqazi-unimanqatinat, nigí atanakha-zapá.

¹⁷ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat-te, ndego Eibleem āv gembøe-eín nqægo, “No qo bawan kopoav-gé atanakha-zapa nøvé.” Mbumbukiam-qa bøi-te, Eibleem bawan kopoav-gé atanakha-zapá. Yaq Eibleem Mbumbukiam-qa manqat, gè-unimanqatín. Zapa ndøgo, ndego møndæ-otév, Mbumbukiam, ndego bazaføgakh-qapé. Ndego kopømbaqapé, løvøte ezoqam segé-khandí:z neka gekha matēv ndøgo, mbain ndøgo, manqat vø-eín, yaq segēfakhān.

¹⁸ Eibleem khápumu-lawaqape-év, neka zas khape vøe-ngæpuka-ev, nakhei tizøfakhaz. Geté ndego sège-unimanqatín, neka Mbumbukiam-te, āv genetawám nqægo: Ndego nakhasam ndømbo-etoám, yaq ndego bawabawan kopoav-gé atanakha-zapa ndøgoát, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve te-te, gembo-ein, “Qogi qazi av tinigoát. Kopoav-qapí.”

¹⁹ Ta khøuwa-te ndøgo, Eibleem-qa viav, ambá andled vømøndapín. Ndego kha é-møndømbøe-bøí. Neka Sæla-qa kha até kopó. Kopømba mbaín nakhei tizøfakhaz. Eibleem møndæ-otév. Geté ndego sège-unimanqatintám. Teqa unimanqatin matev, khapelavøqase navøepøteáv, Mbumbukiam-te.

²⁰ Ndego manqa qavotøpøteáv, Mbumbukiam-qa manqa mbusa-qa yaq-te. Geté teqa unimanqatin nøme mba mbøe-khouwevtát, neka ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-qa iz vø-eqatam.

²¹ Ndego matavap é-mõndo:vé av nqægo: Mbumbukiam ndego kopømbaqapé, matev ndømatanám, av manqa mbusa gembøeve.

²² Yaq Mbumbukiam, Eibleem teqa unimanqatin matev zapaya, ndaføyamba-qape me:veó.

²³ Nqanek manqat, Mbumbukiam-qa Manqat-te nqapeawap, ambá av nqægo, Eibleem-qa mba ndøpeawáp.

²⁴ Geté ndøgo, até ni nonqó-a, sùgumu-peawáp. Até ní-a, Mbumbukiam eqeieqei mí:næmb, ni ndego nqazi-unimanqatinat, ndego Yesu lõvøte-te gekhandi:v, nigì Evezøza.

²⁵ Mbumbukiam Yesu niqa manqa-zapazapa zapayá, ezoqam-qa zenda-te geve, gilaem. Neka ndego lõvøte-te nqánek gene-khandi:v: Ni zì:-ndaføyamba-én, Mbumbukiam-qa bøi-te.

5

Mbumbukiam ni eqeieqei gi:næmb

¹ Mbumbukiam ni eqeieqei gi:næmb, ni qazi-unimanqatinim, yaq ni ndakin sambí, Mbumbukiam namba. Nigì Evezøza Yesu Keliso mokho-té qando-fakhán.

² Ndego ni, unimanqatin matev mokho-te, nakhoa nimboqoá, Mbumbukiam-qa kuku matev-te vizimø-fakhan. Yaq ni ndakin ta kuku matev-té qaziyagé. Yaq ni khanakhanákh. Zapa ndøgo, ni tizio-taná ndøgo: Ni yage qanimav-qape zindapém, Mbumbukiam namba.

³ Geté ni khanakhanakh ta-mbá taoká ndøgo, ma nqazimbøe-keoge. Geté ni até viniv matev mokho-té-a, khanakhanákh. Zapa ndøgo, ni mizi:nøtén, viniv matev mokho-te, ni baza nimbí-føgákh.

⁴ Yaq bazaføgakh-us toqoyat, qo qóbøiaqák, khamasim matev tøndo-okhoat. Yaq ta bazaføgakh-us waniap matev mokho-te, Mbumbukiam-te vintønát matev ndøfakhán.

⁵ Nqanek vintønát matev, Mbumbukiam-te, ni ambá av nqægo, mivi ní-etoám. Zapa ndøgo, ni Mbumbukiam Nqova Mbomambaqape ni-etoám, neka te mokho-te kuku matev vøni-etoam. Ndego teqa kuku matev, andé ibøkha me mu:qóuz, niqa mbøni-te.

⁶ Ni bugukhokhof manqa-zapa-té qazu:goám, neka kopømba mbaín, vizífakhán. Geté oskiá ndøgo, ni bugukhokhof Mbumbukiam qazi-sanqawam, Keliso khøuwa eqeieqei-te, niqa é-møndønaním.

⁷ Ezoqa ambá génanimák, ezoqa eqeieqei-qa. Eisa, ezoqa nøme eqeieqei-qape tegoat, ezoqa pembøé-naním, penømakhaya?

⁸ Geté Mbumbukiam ni áv gininømánd nqægo: Teqa kuku matev kandambá ni-te. Zapa ndøgo, Keliso niqa ndøgo tenø-naním, ni manqa-zapa-te zua qazu:goam.

⁹ Ni Yesu-qa kouk qazi:-ndaføyamba-en, yaq ni nøme mba zionøtén: Ni te mokho-te ndizi-khandi:n neka Mbumbukiam-qa qaqa zíqevimák.

¹⁰ Ni bugukhokhof Mbumbukiam-gí qaqa ezoqam zigoám. Geté tege yo-qa lõvøte mokho-te, ni nqawa mizi-tøkuaném, Mbumbukiam namba. Ni ndakin Mbumbukiam namba nqawa qazi-tøkuanem, neka tege yo, lõvøte-te gekhandi:v, ni nøme mba zionøtén, Mbumbukiam ni gékhandi:n.

¹¹ Geté ni ta-mbá taoká ndøgo, khanakhanákh, matev tizimbøe-kewagat. Geté até ndakin-a, ni khanakhanákh, Mbumbukiam-te. Zapa ndøgo, nigì Evezøza Yesu Keliso mokho-te, ni mizi-tøkuaném, Mbumbukiam namba.

Løvøte, Adam mokho-té qando-fakhán, neka khandi, Keliso mokho-te vøndō-fakhan

¹² Manqa-zapa, ezoqa kopo mokho-té qando-oé, manqei-qape-te, neka teqa manqa-zapa mokho-te, løvøte vøndō-oe.* Yaq løvøte, ezoqa ewaqape-té qando-panqavøém. Zapa ndógo, ezoqa ewaqape manqa-zapazapa sùgumu-goát.

¹³ Mozes-qa guguna manqat mbain qagoam, manqa-zapazapa até gegoám, nqanek manqei-qape-te. Geté unimanqatín, khafeap mbain tōgoat, yaq ezoqa kopømba mbain, timøkuimat, vø-manqa-zapa-us-ēv.

¹⁴ Geté até ta khøuwa-té-a, Adam-qa khøuwa-te atema Mozes-qa khøuwa-te, ezoqa løvøte matev zømbo-kawaevtám. Unimanqatín. Ndigu Mbumbukiam-qa khafeap nqawateáv, av Adam ge:nqawa. Geté até ndigú-a, manqa-zapazapa ndøgoám, yaq vøpakhaetam.

Adam andé Keliso-gé nqovønqova me:goám, ndego vaev-te gefakhan.

¹⁵ Geté Adam-qa manqa-zapa neka Mbumbukiam-qa matev, ndøgo ni yaq-mba gini-etoam, ùnime-vinivinimbá. Zapa ndógo, ezoqa kopo-qa manqa-zapa mokho-te, Adam, ezoqa kopoav gèpakhaetát. Geté ezoqa kopo nøme-qa mokho-te, Yesu Keliso, Mbumbukiam ezoqa kopoav, kuku matev zø-etoám. Yaq ta etoam matev ndøgo, ùnime:-løvúám, ndego ezoqa kopo nøme-qa manqa-zapa.

¹⁶ Neka vinivinimba nøme ndømbôgó, yaq matev ndøgo, Mbumbukiam ni yaq-mba ndini-etoam neka yaq ndego ezoqa kopo-qa manqa-zapa. Ndego ezoqam-qa manqa-zapa kopo mokho-te, yaq-fia nqosøgeap matev ndøfakhán. Geté Mbumbukiam, teqa kuku matev mokho-te, ni eqeieqei mi:næmb, ni manqa-zapazapa kopoav-qape qazi-matønumam.

¹⁷ Ni løvøte qanimbo-kawaev, ndego ezoqa kopo-qa manqa-zapa mokho-te, yaq ni nøme mba zionøtén: Ni Mbumbukiam-qa kuku matev uni kandambaqape-in qazindapem neka Mbumbukiam-qa bøi-te vizí-ndaføyamba-en, ni zíyagát, Yesu Keliso mokho-te, neka te namba vizimú-kawaën.

¹⁸ Matev av nqægo: Ndego ezoqa kopo, Adam, manqa-zapa gego, yaq ezoqa ewaqape, yaq-fia sùgumu-ndapém. Løvøté. Yaq ndakin matev até kopó. Ndego ezoqa kopo, Keliso, matev eqeieqei kopo gego, niqa genanim, yaq ni sízimu-ndaføyamba-én, Mbumbukiam-qa bøi-te, neka miavmiav vizíyagát.

¹⁹ Ezoqa kopo Mbumbukiam-qa manqat gesanqao, yaq ta mokho-te ndøgo, ezoqa kopoáv, sùgumu-manqa-zapa-us-éz. Yaq matev ate kopó. Ezoqa kopo nøme, Mbumbukiam-qa manqat o-mba go:ndap, yaq ezoqa kopoáv, sugumú-ndaføyamba-éz, Mbumbukiam-qa bøi-te.

²⁰ Mbumbukiam ni Mozes-qa guguna manqat ndógo tinimbi-etoám: Ni nøme mba tàbizi:-nøtén, av nqægo, ni manqa-zapazapa kandambá qazigoam. Geté ezoqam-qa manqa-zapazapa qazø-khouwev, yaq Mbumbukiam-qa kuku matev nøme mba mo:khouwév.

²¹ Matev nqáneq qanefakhán: Av ni manqa-zapa qanimbo-kawaevtat, yaq ni vizí-pakhaentat, yaq ndakin Mbumbukiam-qa kuku matev binimbo-kawaevtét, ni Mbumbukiam-qa bøi-te bizimí-ndaføyamba-en, yaq Yesu Keliso mokho-te, nigí Evezøza, khandi miavmiav vizimø-ndapém.

5:12 5:12 Gen 3:6; Lom 6:23 * **5:12 5:12** Ngenek ezoqa kopo, Adám. **5:13 5:13** Lom 4:15 **5:18 5:18** 1 Ko 15:22 **5:19 5:19** Isa 53:11 **5:21 5:21** Lom 6:23

6

*Ni pakhaenát, manqa-zapa-te
Geté Keliso mokho-te, ni yage ndakinak zindapém*

¹ Niqa manqa-zapazapa tøkhouwev, yaq Mbumbukiam-qa kuku matev vøkhouwēv, yaq gê, ni áv khazí:-einim? Gê, ni manqa-zapazapa sekemba sizigoát, yaq av nqægo, Mbumbukiam-qa kuku matev vøkhouwevtét?

² Av taoká. Ni pakhaenát, manqa-zapa-te. Yaq kopømba mbaín, manqa-zapa mokho-te sekemba tiziyagat.

³ Gê, zo mōzōté-zōtez? Ni ibøkha iz qazindapem, neka Keliso Yesu namba vizi:-tøkuanem, ni até teqá lōvōte-té-a, sizimu-ón.

⁴ Ni ibøkha iz qazindapem, ni Keliso namba sizimu-pakhaén, neka te namba, manqei-pakha-te vō-ondam. Yesu genanim, yaq Tat-qa bazaføgakh-qape-te nqawa vøkhandi:v, yaq matev até kopó: Ni te namba qazi-pakhaen, yaq ni ndakin khandi ndakinak-té qabizi-yagé.

⁵ Unimanqatín! Ni Keliso namba qazi:-tøkuanem, ndego genanim, yaq ni áv tizimí-khandi:n, av ndego ge:khandi:v.

⁶ Ni mizi:nótén, niqa awenege yage matev, tae mutui-té ginø-tøkém, Keliso namba, vōnanim. Nqanek matev tōnegó ndógo: Manqa-zapa, bazaføgakh sekemba gembógoák, niqa kha mokho-te. Yaq ni sekemba ginimbó-kawaevaták.

⁷ Zapa ndógo, gekha ezoqām ndigu, gipakhaezin, ndigu manqa-zapa sekemba gezømbó-kawaevaták.

⁸ Ni Keliso namba sa qazimu-pakhaen, ni áv qazi-unimanqatinát nqægo: Ni até sizimú-yagát, te namba.

⁹ Ni mizi:nótén, Keliso lōvōte-te gendo-khandi:v, ndego nqawa génanimák. Lōvōte ndógo, bazaføgakh nōme mbaín, tōmbøe-kawaev.

¹⁰ Keliso genanim, kopo mba me:naním, manqa-zapa-qa bazaføgakh vō-khoutav. Yaq ndakin ndeyage, ndego Mbumbukiam-qa ndøyagé.

¹¹ Yaq matev até kopó. Zo zōkeza yage-qa yaq-te, áv qambøe-mataváp: Manqa-zapa gone-te, ni lōvōte ezoqám. Geté ni Mbumbukiam-qa ziyagé, Keliso Yesu mokho-te.

¹² Yaq nakémbá, manqa-zapa zoqa manqei-qape kha bezømbø-kawàév, yaq kha-qa poev soqøsoqa zombó-paevēm.

¹³ Zoqa kha vinivinimba nandøzø-bunuzupit, matev eqeieqei mbain-te ndønqonqotōvé, manqa-zapa matanam-te. Geté zōkeza kha, Mbumbukiam-té qazonø-nqonqotavát. Gēmbo-mataváp! Zo mōzo-pakhaéz. Geté ndakin mōzo-khandi:z. Neka zoqa kha ate ndægo, matev eqeieqei matanam nonqo begó, Mbumbukiam-te.

¹⁴ Yaq manqa-zapa zo gezømbó-kawaevák. Zapa ndógo, zo ndakin ambá av nqægo, Mozes-qa guguna manqat mokho-té qazotu:gū. Geté zo Mbumbukiam-qá kuku matev-té qazotu:gú.

Ni matev eqeieqei-gí sasae ezoqam bizigú

¹⁵ Ni Mozes-qa guguna manqat mokho-te sekemba goneav nqazigu, gete Mbumbukiam-qa kuku matev mokho-te nqazu:gu, yaq gê, ni manqa-zapazapa sizigoát? Av taoká!

¹⁶ Ge zô, m̄zõté-zõtéz? Zo z̄okeza kha ezoqa n̄ome tozombo-et̄omem, sasae gone nonqo, neka teqa manqat o-mba tozomb̄e-ndapat, yaq zo nd̄ozo-tegí-sasae-ezoqam-éz. Yaq matev até kopó. Zo z̄okeza kha manqa-zapa-te tozo-et̄omem, zo manqa-zapa-gé sasae ezoqám. Geté taqa yaq-fia, l̄ov̄oté. Geté zo z̄okeza kha Mbumbukiam tozombo-et̄omem, teqa manqat o-mba tozomb̄e-ndapat, yaq zo nd̄ozo-ezoqa-ndaf̄oyamba-éz.

¹⁷ No ike kandambá, Mbumbukiam-te. Zapa nd̄ogo, bugukhokhof qagoam, zo manqa-zapa mokho-té qazotugoám. Geté zo Mbumbukiam-qa manqat qazoyogem, gi-z̄omesimam, yaq zo tiqa manqat o-mba zoz̄ombo-ndáp. Neka zo āv t̄oz̄ote-yagé.

¹⁸ Zo manqa-zapa mokho-te qazotugoam neka ande sasae ezoqam me qazomb̄e-goam, Mbumbukiam zo m̄ond̄o-nqovotáz, zo voz̄ofakhaz. Yaq zo ndakin m̄ozo-matev-eqeieqei-gí-sasae-ezoqam-éz.

¹⁹ No nqanek yaya nq̄æ-et̄æet, zapa nd̄ogo: Zo sasae ezoqam-qa yaq-te, m̄oz̄ote-z̄otéz. Geté Mbumbukiam-qa matev-qa yaq-te, f̄ogákh t̄oz̄ote-z̄otéz. Av zo bugukhokhof, zoqa kha manqa-zapazapa sa qazombo-nqonqotavam, matev soq̄soqa vinivinimba voz̄o-mat̄onumam-a, guguna manqat voz̄o-m̄okuimam, yaq guguna manqat m̄okuimam matev n̄ome mba qo:khouwev, zo ndakin zoqa kha matev eqeieqei mbonqonqot̄ovém. Yaq zoqa matev āv t̄ónegoát, av Mbumbukiam nd̄omb̄e-poev.

²⁰ Zo bugukhokhof manqa-zapa mokho-te qazotugoam, zo matev eqeieqei kawaevateáv.

²¹ Zo manqa-zapazapa vinivinimba qazo-mat̄onumam, taqa yaq-te zo ndakin mivi ndozogo, yaq ḡe, ta manqa-zapazapa nd̄ogo, āv khaz̄omb̄é-t̄okeat? Nd̄ogo zo t̄okeeáv. Geté taqa qav̄oiwat, l̄ov̄oté.

²² Geté zo m̄ozofakház, manqa-zapa mokho-te qazotugoam. Yaq zo ndakin, Mbumbukiam-qá mokho-té qazotu-yagé, voz̄o-tegi-sasae-ezoqam-ez. Taqa qav̄oiwat nq̄ánek: Zo ndakin āv qaz̄ote-yagé, av Mbumbukiam nd̄omb̄e-poev, neka khandi miavmiav vozom̄o-ndapēm.

²³ Zapa nd̄ogo, manqa-zapa-qa yaq-fia, l̄ov̄oté. Geté Mbumbukiam-qa etoam matev, nd̄ogo ni yaq-mba ndini-etoam, nd̄ogo khandi miavmiáv. Keliso Yesu mokho-té qazindapé, ndego nigi Evez̄oza.

7

Ni ambá av nq̄ēgo, Mozes-qa guguna manqat mokho-te, sekembā suzu:gū

¹ N̄ofuap! Zo Mozes-qa guguna manqat qaz̄ote-z̄otéz, yaq ḡe, zo m̄zõté-z̄otéz? Khafeap, ezoqa sa nd̄ogo t̄omb̄é-kawaevtát, ndego teyagat. Geté ndego tenanim, yaq khafeap sekemba gemb̄é-kawaevaták.

² Khamasim, s̄ævam anganeam tumboyagat, yaq ndugu anganeám namba mé:t̄okuatát. Geté zivis tembonanim, ndugu segéfakhán, ta khafeap mokho-te nd̄ogo, gu:goam.

³ Zivis sekemba temboyagat, yaq s̄ævam anganeam n̄ome tundaf, khafeap nd̄ogo, ndugu n̄oken̄kem ngi:wat ezoqam mé:vewát. Geté zivis tembonanim, yaq ndugu n̄oken̄kem khafeap mokho-te gu:goam, ndakin mbain. Kop̄ombaqaqapé, anganeam n̄ome tundaf. Ndugu n̄oken̄kem khafeap génqawayák.

⁴ N̄ofuap! Zo-te matev até kopó. Keliso genanim, yaq zo s̄oz̄otumu-pakhaéz, te namba. Yaq Mozes-qa guguna manqat, zo sekemba kawaevateáv. Zo ndakin tege nd̄ego tozogó, ndego l̄ov̄ote-te gesuzam. Yaq niqa yage-te, mokho binimbī-fakhan, av Mbumbukiam nd̄omb̄e-poev.

⁵ Ni manqei-qape matev-te qaziyagam, yaq Mozes-qa guguna manqat mokho-te, poev soqøsoqa ninøzøgimám, neka niqa kha manqa-zapazapa-te vø-itiat. Geté taqa qavøiwat, løvøté.

⁶ Ni bugukhokhof Mozes-qa guguna manqat mokho-te qazu:goam, ni ndakin mizifakhán. Ni pakhaenát, ta matev-te ndøgo, ni qageanotam. Yaq matev neka sasae ndøgo, ndakin nqazi-matanam, ndøgo ambá av nqægo, av bugukhokhof qazi:goam, khafeap vinivinimba qazimbo-pavat. Geté matev ndakinak, Nqova Mbomambaqape-qa mokho-té qazinø-matønumít.

Mbumbukiam-qa guguna manqat, manqa-zapazapa ndovevezám

⁷ Yaq gê, ni áv khazí:-einím? Gê, Mozes-qa guguna manqat, manqa-zapa-ús? Av taoká. Mozes-qa guguna manqat mbain tøgonin, yaq no ambá nøténøtenák, gekha matēv ndøgo, manqa-zapa-us. Khamasim. No ezoqam-qa gigiap qovetu matev-qa yaq-te, ambá nøténøtenák, Mozes-qa guguna manqat einiav tøgonin, “Qo ezoqa nøme-qa gigiap me:qovètũ.”

⁸ Mozes-qa guguna manqat, ambá av nqægo, manqa-zapazapa-ús. Geté ta guguna manqat mokho-te, manqa-zapazapa, nakhoa ndøqeív, no ezoqam-qa gigiap qovetu matev vinivinimba-te vø-itumb. Guguna manqat mbain tøgonin, yaq manqa-zapazapa, bazaføgakh ambá mbaín.

⁹ Bugukhokhof qagoam, no Mozes-qa guguna manqat nøtenateav qagoam, no sæyagám. Geté no guguna manqat qatenøten, yaq no áv qate-matøvém nqægo: No manqa-zapa-ús.

¹⁰ Yaq no andé nønaním. Yaq no áv qate-matøvém nqægo: Guguna manqat ndøgo, no amba khandi tønø-etoamin, no løvøte nø-etoám.

¹¹ Guguna manqat mokho-te, manqa-zapazapa, nakhoa ndøqeív, no vøtumbam-a, vølavamb.

¹² Geté unimanqatín. Guguna manqat, Mbumbukiam-té qandowáv, neka manqat ate ndægo nqøu-peawap, ndaføyamba-qapé neka eqeieqeí neka mbomambaqapé.

¹³ Av tægoat ndægo, yaq gê, nqanek manqat qanimav-qape, løvøte-té qanø-itumb? Av taoká. Geté ndøgo noqá manqa-zapá, løvøte-te qa-itumb. Manqa-zapa, guguna manqat mbomambaqape ndæ-otán, neka løvøte vøfakhan. Nqanek tønøfakhán ndøgo: No Mbumbukiam-qa guguna manqat mokho-te, áv tabate-qeiví, av nqægo, manqa-zapa ndøgo, ùnime:-soqá.

Mbumbukiam-qa guguna manqat yakhapus, kopømba mbain tønitøke, ni matev eqeieqeí tizigoat

¹⁴ Ni mizi:nøtén, av nqægo: Mozes-qa guguna manqat, Mbumbukiam-gé Nqova-té qando-fakhán. Geté no manqei-qape ezoqám. No manqa-zapa mokho-té qatu:gú. Neka no manqa-zapazapa-gé sasae ezoqám.

¹⁵ No mokho qeivupáv, matev qægoatun. Matev eqeieqeí ndøgo, no gone-qa nqægo, no gonemáv. Geté matev soqøsoqa ndøgo, no ndønømbo-qasi:v, no sægoatún.

¹⁶ No matev qægoatun, no poeveav ndøgo, tægo, yaq no møe-unimanqatinín, Mbumbukiam-qa guguna manqat qanimáv.

¹⁷ Yaq nakémbá, matev soqøsoqa qægoatun, no ambá av nqægo, nøkezan noqatún. Geté manqa-zapa ndøgoatún, no mokho-te nqøugu.

¹⁸ No møtenøtén, noqa manqei-qape kha mokho-te, matev eqeieqeí-qase mbaín. Zapa ndøgo, matev eqeieqeí, no gone-qa nogó. Geté kopømba mbain tæmatanam.

¹⁹ Matev eqeieqei, no gone-qa nqægo, no gonemáv. Geté, no matev soqøsoqa nogoatún, ndøgo no poeveav ndøgo, tægo.

²⁰ No matev qægoatun, no poeveav ndøgo, tæmatanam, yaq ndøgo nó mbá, matev qæmatønumatun. Geté ndøgo, manqa-zapa ndøgoatún, no mokho-te nqøugu.

²¹ Yaq no nøkezan-qa yaq-te, āv qateqei ví nqægo: No matev eqeieqei gone-qa nogó. Geté matev ndøgo, no qæmatønumatun, soqáin.

²² Noqa mbøni mokho-te, no khanakhanákh, Mbumbukiam-qa guguna manqat-qa yaq-te.

²³ Geté matev ndøgo, noqa kha mokho-te nqæqei vi, viní. Noqa matavap mokho-te, no møtenøtén, Mbumbukiam-qa guguna manqat qanimáv, neka no paev-qa nogó. Geté ta matev ndøgo, noqa matavap mokho-te nqøugu, neka ta matev ndøgo, noqa kha mokho-te nqøugu, ndøgo izuizu ndønøfeáp. Neka manqa-zapa ndøgo, noqa kha mokho-te nqøugu, no andé ndimbula ezoqa me me:geanoát.

²⁴ No soqaqape-té qægó. No gekha ezoqām nótøkē, noqa kha løvøte-te nqatumbit?

²⁵ No ike kandambá, Mbumbukiam-te. Noge tøke ezoqam, Yesu Kelisó. Nigí Evezøzá.

No mokho-te, matev av nqægo: Noqa matavap mokho-te, no matev eqeieqei gone-qa nogó, av Mbumbukiam-qa guguna manqat ndæmanqate. Geté noqa manqei-qape kha mokho-te, no manqa-zapazapa gone-qa nogó.

8

Yage ndakinak, Nqova Mbomambaqape mokho-te

¹ Yaq ndakin, gekha ezoqām ndigu, Keliso Yesu mokho-te ndu:gu, Mbumbukiam ti-te ndigu yaq-fia gétayák.

² Zapa ndøgo, Nqova Mbomambaqape-qa bazaføgakh, ndøgo Keliso Yesu mokho-te, khandi ndøni-etoam, møndø-nqovotáq, qo manqa-zapa-qa bazaføgakh mokho-te qoqotugoam, ndøgo løvøte-te qa-ítuqabat.

³ Mozes-qa guguna manqat, ambá gini-tøkeín. Geté kopømba mbáin. Zapa ndøgo, niqa matev, manqa-zapazapa-ús. Geté matev ndøgo, guguna manqat kopømba mbain qagoam, tømatanam, Mbumbukiam ndømatanám. Ndego ekeza Yo ndokhofotáv. Ngenek, teqa kha até kopó, av ni manqa-zapazapa-us ezoqam nqazi:gu. Yaq Mbumbukiam, ezoqam-qa manqa-zapazapa, te-te ndégo tenøvé, neka niqa manqa-zapazapa-qa yaq-fia, te-te vøta.

⁴ Mbumbukiam tenegó ndøgo: Ni manqei-qape ezoqam-qa matev qazi-ivøvem, neka Nqova Mbomambaqape-qa matev nqazimbo-paev, ni matev eqeieqei zigoát, av guguna manqat ndæmanqate.

⁵ Nqáe! Gekha ezoqām ndigu, manqei-qape ezoqam-qa matev ndimbopaev, ndigu manqei-qape ezoqam-qá matev mba mbomataváp. Geté gekha ezoqām ndigu, Nqova Mbomambaqape-qa matev ndimbopaev, ndigu ndøgo timbo-mataváp, av Nqova Mbomambaqape ndømbøe-poev.

⁶ Manqei-qape, ezoqam-qa matavap tønøzeinaqavem, taqa qavøiwat, løvøté. Geté Nqova Mbomambaqape tenøzeinaqavem, taqa qavøiwat, khandí neka sambí.

⁷ Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndigu, manqei-qape ezoqam-qa matavap ndøzø-nøzøgim, ndigu Mbumbukiam-gí qaqa ezoqám. Zapa ndøgo, ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat o-mba upøgimáv. Neka unimanqatín. Ndigu kopømba mbáin, teqa manqat o-mba timbøe-ndapat.

⁸ Gekha ezoqām ndego, manqei-qape ezoqam-qa matavap ndømbo-nøzøgimit, te-te ndego, Mbumbukiam kopømba mbain, khanakhanakh tømboogat.

⁹ Geté, zo vini. Zo ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam-qā matev zønøzøgimit. Geté zo Nqova Mbomambaqape zønøzøgimit, av ndego unimanqatin zo mokho-te ndu:yage. Geté gekha ezoqām ndego, Keliso-ge Nqova mbain ndego, ndego Keliso-gé mbá.

¹⁰ Zoqa kha gènaním, manqa-zapa zapaya. Geté Keliso zo mokho-te tegoat, yaq zo mòzo-ndaføyamba-éz, Mbumbukiam-qa bøi-te, neka Nqova Mbomambaqape vozōndafem, yaq ndego khandi vøzø-etoam.

¹¹ Mbumbukiam, ndego Yesu løvøte-te gekhandi:v, tege Nqova zo mokho-te tu:yagat, yaq ndego Mbumbukiam, Keliso løvøte-te gekhandi:v, até zoqá khá-ya tønanim, khandi mbó-etoám, tege Nqova mokho-te, ndego zo mokho-te ndu:yage.

¹² Nøfuap! Av tægoat ndægo, Nqova Mbomambaqape ni mokho-te ngu:yage, yaq ni matev eqeieqei-té qabizi-yagé, ambá ndøgo, av niqa manqei-qape matev ni nøzøgim-qa ndøgo.

¹³ Zapa ndógo, zo kha-qa poev-te tozoyagat, zo ndòzo-pakhaéz. Geté zo Nqova Mbomambaqape mokho-te, zoqa kha-qa poev tozolaem, yaq zo zóyagét.

¹⁴ Gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam-ge Nqova ndezø-nøzøgim, ndigu Mbumbukiam-gí nakheis.

¹⁵ Zapa ndógo, Nqova ndego, Mbumbukiam zo gezø-etoam, ndego ambá av nqægo, zo gevøozō, kopømba ande av kawakawa-za, tigi yaq-fia mbain sasae ezoqam ndivøozoat, yaq zo nqawa møe matev-tē qazōyagāt. Av taoká. Geté zo Nqova Mbomambaqape mokho-te, mòzo-Mbumbukiam-gí-nakheis-éz. Yaq ni ndakin kopømbaqapé, Mbumbukiam, Tat Tat-qa sizimbó-akhaemát.

¹⁶ Mbumbukiam-ge Nqova neka nigi nqova møndø-tøkuaném. Sùgumu-unimanqatinát, av nqægo: Ni Mbumbukiam-gí nakheis.

¹⁷ Ni Mbumbukiam-gi nakheis nqazigu, yaq matev ndøgo, Mbumbukiam ni nonqo genøza, zindapém. Ni Kelisó namba sizimú-ndapém. Ni viniv tiziqat, av Keliso ge:-eqat, yaq ni yage qanimav-qape sizimú-ndapém, te namba.

Yage qanimav-qape-qa yaq-te, ni tizindapem

¹⁸ No āv qate-mataváp nqægo: Viniv ndøgo, ni ndakin nqazi-eqatet, khapémbá, yage qanimav-qape namba toqote-khamas, Mbumbukiam ni vaev-te tinindu-veaz.

¹⁹ Unimanqatin. Gigiap ate nqægo, Mbumbukiam gekhakheinam, oskia mo:qozáp. Gø:-etáp. Taqá tønno-keogé ndógo, Mbumbukiam ekeza nakheis tendo-veataz, ndigu yage qanimav-qape-te vømø-öz.

²⁰ Ibugukhokhof, Mbumbukiam gigiap ate nqægo gekhakheinam, ndøgo eqeieqei-qapé. Geté vaev-te, matev gè-enénd, yaq gigiap vøsoqøsoqoam.* Ndøgo ambá av nqægo, ekeza poëv, qasoqa. Geté Mbumbukiam ndømatanám. Yaq ndakin gigiap ate nqægo, tonotawé ndógo:

²¹ Mbumbukiam gigiap ate nqægo, gekhakheinam, ndøgo ndakin ande ndimbula mokho-te nqøugu neka vøsoqøsoqoam, vaev-te génqovóz neka matev qanimav-qape suguzumbú-etoám, Mbumbukiam-gi nakheis namba.

8:9 8:9 1 Ko 3:16; 12:3 **8:10 8:10** Gal 2:20 **8:13 8:13** Gal 6:8; Kol 3:5 **8:15 8:15** 2 Tim 1:7; Mak 14:36 **8:15 8:15-17** Gal 4:5-7; Veve 21:7 **8:16 8:16** 2 Ko 1:22 **8:20 8:20** Gen 3:17-19 * **8:20 8:20** Matev ndógo tø-enénd, Adam neka Iv Mbumbukiam-qa manqat unimanqatinteav qagoam neka teqa khafeap vønqaonem. **8:21 8:21** Isa 11:6-9

²² Ni mizi:nótén: Até ndakín-a, gigiap ate nqægo, Mbumbukiam gekhakheinam, nqosøgeap-té qagó. Yaq ande av sævam nduigu, tui-ova, nqosøgeap tumbo-ewag, gè:-esevemét.

²³ Geté gigiap mbá mbá, ndø-esevemet. Geté até ní-a, oskiá ndøgo, ni Nqova Mbomambaqape qazindafem, kopømba ande av mbusa me ndæløvøyat, ndøgo Mbumbukiam vaev-te teni-etoam, ni zĩ-esevemét. Ni ta khøuwa-qa ndøgo tizio-endupít, Mbumbukiam ni tegi nakheis te-upono neka kha ndakinak vizíndapēm.

²⁴ Ni mizi-khandí:n. Geté matev ndøgo, Mbumbukiam ni ginimbi-ein, tini-etoam, ni ndakin kopømba mbaín, tiziqeivim. Geté ni tizio-taná ndøgo: Matev ndøfakhán. Unimanqátín. Matev toqoqeiv, yaq qo oskia qotó-taqabaták, av nqægo, ndøfakhán. Gê, matev tøfakhan, yaq ezoqa tégo, ndego zua ndo:tawe av nqægo, matev ndøfakhán?

²⁵ Ni nqazio-tana av nqægo, matev ndøfakhán, ndøgo fakhaneav ndøgo, yaq ni até sizimbøé-kewagát. Kopømba mbaín tønī-ewez.

²⁶ Ni sa nqazi-esevemet neka bazaføgakh mbain nqazigu, Nqova Mbomambaqape, gĩni-tøkeín. Ni zĩ:nøtenák, eqeieqei āv khazí:-guligulimāt. Gekha manqát zĩ-einīm? Yaq Nqova Mbomambaqape ndøvi:mát, Mbumbukiam-te, niqa yaq-te. Esevem-ús.

²⁷ Yaq Mbumbukiam, ndego ezoqam-qa mbøni mokho-te ndeqeivi, ndego Nqova-qa matavap møndæ-otév. Zapa ndøgo, Nqova Mbumbukiam-gi nakheis-qa yaq-te ndemboviam, ndego teqá poev mbopáev.

²⁸ Ni mizi:nótén. Ezoqa ndigu, Mbumbukiam-te poev ndøzøgo, gekha matēv ndøgo, tøzøfakhan, ndigu mokho eqeieqei segezø-fakhán. Ezoqam ndígu, Mbumbukiam gezø-akha, av ndego ge:pøoa.

²⁹ Mbumbukiam ndigu é-møndæ-otév, neka vøvevesam. Yaq ndigu āv tiabiti:gú, av ekeza Yo nde:go. Yaq ngenek yo-khøuwa ndøgoát, neka emekheis kopoav vømbøgoát.

³⁰ Ndigu ezoqam, Mbumbukiam ibugukhokhof gevevesam, ndigu møndøzø-akhá. Yaq ndigu gezø-akha, ndego eqeieqei me:zæb. Yaq ndigu eqeieqei ge:zæb, ndego yage qanimav-qaqe zø-etoám.

Gekha matēv ndøgo, tønī-fakhanumat, ndøgo kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa kuku matev-te tøqatono

³¹ Yaq ndakin, ni āv khazí:-einīm, taqa yaq-te, ni qazi-qeivavun? Manqat nqáneq: Mbumbukiam ni namba te:goat, yaq gê, ezoqa kopømbâ, ni titokhonan? Kopømba mbaín.

³² Gê, ndego ekeza Yo keavateav qagoam, gete sa gendo-nqonqotav, ni zapaya, yaq ndego ni giní-tøkeāk, gekha matev nøme-te? Av taoká. Ndego yaq-mbá segení-tøkeát.

³³ Neka gê, ezoqa kopømbâ, ndigu soqøsoqa tizæb, ndigu Mbumbukiam gevevesam? Kopømba mbaín. Ndigu, Mbumbukiam ekezan eqeieqei me:zæb.

³⁴ Neka gê, ezoqa kopømbâ, tiqa yaq-te ti-einim av nqægo, ndigu yaq-fia nqosøgeap ndøqeivim. Av taoká. Zapa ndøgo, Keliso Yesu ekezan ndønánim, ti zapaya. Geté ta-mbá taoká ndøgo. Ndego møndø-khandí:v. Yaq ndego ndakin Mbumbukiam-qá nakeamo zenda-té geqomát neka ni zapaya vømbøvi:matun.

³⁵ Av tægoat ndægo, yaq gê, ezoqá o matev kopømbâ, ni Keliso-qa kuku matev-te tøqatono? Gê, ni matev føgakh-qaqe, o potonam matev, o ngiænoat

matev, o ifin, o ndabua mbain, o fofogeap, o pakhapakha khaneam matev ndoqatonono? Av taoká. Kopomba mbaín.

³⁶ Unimanqatín. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, av qane-peawáp nqægo,

“Qo zapaya, khøuwa kopoáv,
ni ezoqa løvøte-te ambam-qa nigú.
Ndigu ni sip søvakha gigiap me:næná,
ndigu zitøge-qa ndizøgo.”

³⁷ Geté ta matev ate ndægo, qani-fakhanumatun, ni Keliso mokho-te, ndego ni-te kuku ndømbogo, ùni zi:pitavét.

³⁸ No møtenøtén. Gekha matēv ndøgo, ni-te tøfakhanumit, ndøgo kopomba mbaín, ni Mbumbukiam-qa kuku matev-te tøqatonono. Até løvøté-a, neka até khandí-a, neka até enzol ezoqám-a, neka até nqova soqøsoqá-ya, neka até ndøgó-a, ndakin yage-te o megemege-te tønifakhanumit, neka gekha gigiap bazaføgakh-ūs ndøgo, kopomba mbaín, ni tøqatonono.

³⁹ Neka gekha gigiāp ndøgo, ova nqo:go o mokho-te nqøugu, neka gekha gigiap nømē manqei-qape-te nqago, ndøgo kopomba mbaín, ni Mbumbukiam-qa kuku matev-te tøqatonono, ndego ni Keliso Yesu mokho-te gini-etoam, nigi Èvezøza.

9

Pol-qa tanakh, ekeza ezoqam-qa yaq-te, Izlael ezoqam, ndigu Yesu unimanqatinteav ndigu

¹ Manqat nøme, no ndakin nqæmanqate, unimanqatín. Keliso-qa megemege-té qato-manqaté. No nøté-khavozamák. Neka até Nqova Mbomambaqapé-a, ndego no mokho-te ngu:gu, sùgumu-unimanqatinát, noqa manqat.

² No mbøni vaev neka tanakh kandambá nqanøgo. Yaq ndøgo kopomba mbaín, tønnavøem.

³ No nøkeza ezoqam nøte-manqaté, Izlael ezoqam. No ndigu Keliso namba tøkua-qa nøzøgó. No amba Keliso-te nøzøneav tøgonin, te-te vøe-qatanin, yaq no Mbumbukiam amba soqain-te vøvein, matev av nqægo, nogi ezoqam amba tøzø-tøkein, ndigu Keliso namba titøkuanemin, yaq no-te ambá kopømbá.

⁴ Ndigu Mbumbukiam-gí ezoqám. Ndego ekeza nakheis ndígu tenezæb, neka teqa bazaføgakh neka waev vøzø-vevezam, neka ti namba, teqa poev vø-unimanqatintam, neka teqa guguna manqat vøzø-etoam, neka guliguli matev egeiegei vøezømas, neka manqa mbusa vøzøve.

⁵ Ezoqam ndígu, tigi atanakha-zapazapa-za Mbumbukiam gevevesam. Keliso ge-ezoqam-ev, ndego Izlael ezoqam ndøqán. Ndego Keliso, Mbumbukiám. Gigiap ate nqægo teqá mokho-té qanu:gú. Teqa iz miavmiav, bètoeqawát.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

Mbumbukiam ezoqa av kenē-vevesam

⁶ Unimanqatín, Izlael ezoqa kopoáv, ndigu unimanqatinteáv, Yesu-qa yaq-te. Geté kopomba mbaín, ta zapaya ndøgo, toqo-matavupat av nqægo, Mbumbukiam-qa manqa mbusa ti-te, sège-navøēm. Av taoká. Geté Izlael ezoqam ate ndigú mbá, ndigu uni Izlael-ezoqam-in.

⁷ Eibleem-qa yaq-te, matev até kopó: Ambá ndígu, ezoqa ewaqape, ndigu Eibleem gemanazam, ndigu uni tegi zi-in. Geté uni tegi zi-in sati ndígu, tege

yo Aezek gemanazam. Zapa ndógo, Mbumbukiam Eibleem āv gembøe-eín nqægo, “Qogi qazi iz, ti-mba ndigu tındapém, qoge yo Aezek-gi nakheis.”

⁸ Nqanek ni āv qani-nømendím nqægo: Mbumbukiam-gi nakheis, ambá ndigu tigū, ndigu ezoqam-qa kouk-te gindu-fakhaz. Geté Mbumbukiam Eibleem-gi zi ndigu tenezæzá, tiqa yaq-te ndigu, manqa mbusa geve.

⁹ Mbumbukiam Eibleem-te, taqa yaq-te manqa mbusa geve, ndego āv gembøe-eín nqægo, “Viav nøme, no nqawa ndòtøndonáv, khøuwa kopo-te. Yaq qogu sævam, Sæla, nakhasam anganeam é-ndømbøe-fakhán.”

¹⁰ Yaq nigí atanakha-zapa Aezek-gi nakhei menas-qa yaq-te, Isao neka Zekop, matev até kopó, ndigu tegu zas Lebeka-te gimøfakhaz.

¹¹⁻¹² Ndigu qaqangeap qazaneav qagoam neka matev eqeieqei o matev soqain goneav vøgoam, Mbumbukiam kopo nøme é-møndø-veatáv. Mbumbukiam Lebeka āv gembøe-eín nqægo, “Zapikia eveqase mokho-té gunú:goát.” Nqanek matev, ni āv qani-nømendím nqægo: Mbumbukiam ezoqa ndevevesam, ndego ambá ta zapaya ndøgo tene-vevesām, gekha matēv ndøgo, ezoqa gegoatun, geté ndego ekeza poev-te mbá genø-vevesumatún.

¹³ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “No Zekop, nømbøe-khafuatám. Geté Isao, gènømbø-qasi:vám.”

Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam tanakh gone-qa ndembogo, ndego segembógó

¹⁴ Av tægoat ndægo, Mbumbukiam ezoqa nøme tevevesam neka ezoqa nøme vevesupøteav vøgoát, yaq gé, ni áv khazí:-einím? Gé, Mbumbukiam-qa matev eqeieqei mbá? Av taoká.

¹⁵ Taqa yaq-te, Mbumbukiam Mozes āv gembøe-eín nqægo, “Gekha ezoqām ndego, noqa tanakh matev vøndøze-qa nqæmbogo, no sæmbó-vøndáz. Neka gekha ezoqām ndego, no kuku matev etoam-qa nqæmbogo, no sæmbó-etoám.”

¹⁶ Matev ambá av nqægo, ezoqam-qā poev-tē o ezoqam-qā matev-tē qano-tawē. Geté Mbumbukiam-qá tanakh matev-té qanotawé.

¹⁷ Yaq nakémbá, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo: Mbumbukiam Felo gembo-ein, ndego Izip ezoqam-ge kawa, “No qo kawa, ta zapaya ndógo tøte-veatáq: No qo mokho-te, ezoqa noqa bazaføgakh sôté-zømesimát, neka noqa iz manqei-qape-te ate nqægo vøvøndavēt.”

¹⁸ Ni āv qazi:qeivím nqægo: Mbumbukiam ezoqa nøme, tanakh gone-qa ndembogo, yaq segembógó. Yaq tømbo-pøovat, ezoqa nøme-qa matavap tøføgakh, yaq até ndøgó-a, segembógó.

¹⁹ Eisa, taqa yaq-te ezoqa kopo, áv gepøté-eín penømakhaya, “Av tægoat ndægo, yaq gekha zapá, Mbumbukiam ezoqam-te yaq-fia teta, teqa matev-qa yaq-te? Nakhoa mbáin, teqa poev namba toqote-nøfeipat.”

²⁰ Geté, gømbo-mataváp. Qo gekha ezoqām, Mbumbukiam teqa matev-qa yaq-te toqombo-sinaz. Gê, ganda pot kopømbâ, te-te ndego gekhakheinam, tømbo-ein, av nqægo, “Gekha zapá, no av qoqote-khakheinømbem nqægo?” Kopømba mbáin!

²¹ Ndego ezoqam, ganda pot gekhakheinumatum, ndego yakhapús, gekha pot ndókhakheinām. Poev tømboagoat, ganda kopo-qapi-te, pot nøme eqeieqei-qape neka pot nøme khokho-qape tekhakheinam, ndego yakhapús.

²² Mbumbukiam-qa matev até kopó. Ndego ezoqa teqa qaqqa zømesim-qa zøgoám, ndigu tisoqoez. Ndigu tĩabiti-zøtéz: Mbumbukiam ndego

bazaføgakh-qapé. Geté ndego até aiyav matev zøgoám, oskiá ndøgo, ndego ti-te qaqa qambogoam.

²³ Neka ndigu, Mbumbukiam tanakh ndømbogo ti-te, gé:zòmás, av nqægo, teqa waev neka bazaføgakh kandambá tantáv. Ndígu tenézòmás, ndigu ibugukhokhof go:khakheinøvem, teqa waev neka bazaføgakh tiqeivim.

²⁴ Ndigu ezoqam, ní. Ndego ni Zu bawan-ak mokho-te mbá mbá, geté até bawan vini-ak mokho-té-a, sègenimbu-akhá.

²⁵ Mbumbukiam-qa Manqat mokho-te ndøgo, tege manqa vevezam ezoqam Ozea gepeawam, Mbumbukiam bawan vini-ak-qa yaq-te, āv gene-eín nqægo,

“No ndigu bawan ezoqam,
nogi ezoqam goneav qagoam,
nogi bawan ezoqam nøtézáeb.

Neka ta bawan ndøgo, no kuku goneav qanøgoam,
no ndigu nogi kuku ezoqam vøtézáeb.

²⁶ Neka ta manqei-te ndøgo,
Mbumbukiam ibugukhokhof ezoqa gezø-ein,
‘Zo nogi ezoqām mbā,’

ndego ndigu āv genézæb nqægo:
Mbumbukiam khandi miavak-gí nakheís.”

²⁷ Neka Aezaya, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqa nøme, Izlael ezoqam-qa yaq-te, āv gene-akhá nqægo,
“Izlael ezoqam kopoav-qapí.

Andé ndivind me me:gó, ndøgeg-te ndisingitavet.
Geté ndigu ezoqa khapímbá tikhandi:z.

²⁸ Zapa ndøgo, matev ndøgo, Evezøza ibugukhokhof ge-ein, tego,
ndego nakhamas-té genøgó, ezoqa vøngiæzo,
ta manqei-te ndøgo, ma ndi:yage.”

²⁹ Taqa yaq-te, Aezaya bugukhokhof manqat nøme āv gene-eín nqægo,
“Evezøza Bazaføgakh-qape,

nigi atanakha-zapazapa-za nøme amba khandi:zateav tøgonin,
yaq ndakin ni é-ndizi-soqoenín, kopømba ande av Sodom neka Gomola
taon qatua.”

Izlael ezoqam-qa yaq-te, ndigu unimanqatinteav qagoam

³⁰ Av tægoat ndægo, Mbumbukiam Zu ezoqam gevevesam, yaq gè, ni áv khazí-einím? Manqat nqáne: Unimanqatín. Bawan vini-ak ambá av nqægo, Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei-qa ndøgoām. Geté Mbumbukiam ndigu eqeieqei me:záeb. Zapa ndøgo, ndigu møndø-unimanqatiním.

³¹ Geté Izlael ezoqam, ndigu bazaføgakh gi-asazat, Mozes-qa guguna manqat paev mokho-te, amba Mbumbukiam-qa bøi-te ti-ndaføyamba-ezin, ndigu ndaføyamba matev qeiviáv.

³² Yaq gekha zapâ, ndigu qeiviav ndøgo? Zapa ndøgo, ndigu Mbumbukiam-qa bøi-te, eqeieqei ekeza matev matanam mokho-te gone-qa ndøgoám, ambá ndøgo, gi-unimanqatinim, av nqægo, Yesu ezoqa khandi:zat-qa gigeavun. Yaq ndigu andé nandi me:khaosám, nandi ndigu, ezoqa gi:khaosumatun.

³³ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat, āv qane-peawáp nqægo,
“Nqáe! No Zayon manqei-te,

nandi nózáv.
Nandi nginik,

ezoqa ndøkhaosumát, vø-o:atāt.
Geté gekha ezoqām ndego,
nginik nandi te-unimanqatintat,
ndego mivi gégoák.”

10

¹ Nøfuap! Noqa poev kandambaqape nqáneq: Zu ezoqam møe-mbá sa bekhandi:z. No Mbumbukiam-te oskia no-akhaematún, tiqa yaq-te.

² No zo āv qate-unimanqatinát nqægo: Ndigu bazaføgakh ndø-asazét. Mbumbukiam-qa matev gone-qa ndøgó. Geté ndigu nakhoa eqeieqei zøtezateáv.

³ Ndigu Mbumbukiam-qa matev eqeieqei-qa yaq-te, mokho ndapeáv. Yaq ndigu teqa bøi-te, eqeieqei ekeza mokho-mba gone-qa ndøgó. Yaq nakémbá, ndigu ekeza kha, Mbumbukiam-qa mokho-te veeáv. Neka ndigu Mbumbukiam takeáv, ndigu eqeieqei tezæb, av ekeza poev ndægo.

⁴ Keliso Mozes-qa guguna manqat, møndótók. Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, nde-unimanqatinat, ndego Mbumbukiam eqeieqei mé:veó.

Gekha ezoqām ndego, Yesu nde-unimanqatinat, Mbumbukiam ndøkhandi:v

⁵ Guguna manqat mokho-te eqeieqei gone-qa yaq-te, Mozes āv genepeawám nqægo, “Gekha ezoqām ndego, guguna manqat ndembopaev, ndego ndøyagét.”

⁶ Geté ndigu ezoqam, Mbumbukiam-qa bøi-te, ta mokho-te ndøgo gindaføyamba-ez, gi-unimanqatinim, ndigu āv gini-manqaté nqægo: Kopømba mbaín, qakeza mokho-mba toqobevap, av nqægo, “Gekha ezoqām ndøqavíg, yan-te, Keliso tendondaf?” Zapa ndøgo, Keliso møndø-visavún.

⁷ Neka kopømba mbaín, qakeza mokho-mba toqobevap, av nqægo, “Gekha ezoqām ndøvís, løvøte ezoqam-qa manqei mokho-te, Keliso vøndóndáf?” Zapa ndøgo, Keliso løvøte-te møndø-khandi:v.

⁸ Neka kopømba mbaín, vini toqoqav. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-eín nqægo, “Teqa Manqat qoqá avønin-té qagó. Qoqa manqa-nqa-té qagó neka qoqa mbøni mokho-té qanu:gú.” Nqanek manqat, unimanqatin matev-qa yaq-te nqæmanqate, nqáneq, ni ezoqa nqati-zømesim.

⁹ Qo qakeza tou toqote-ein, av nqægo, “Yesu ndego Evezøzā,” neka mbøni mokho-te voqó-unimanqatin, av nqægo, Mbumbukiam Yesu møndø-khandi:v løvøte-te, yaq qo ndøqo-khandi:q.

¹⁰ Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, teqa mbøni mokho-te nde-unimanqatinat, ndego gé-ndaføyamba-év, Mbumbukiam-qa bøi-te. Neka gekha ezoqām ndego, teqa tou-te ndemanqate, av nqægo, “No nð-unimanqatināt,” ndego ndøkhandi:v.

¹¹ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Gekha ezoqām ndego, ngenek nde-unimanqatinat, ndego mivi gégoák.”

¹² Yaq ndøgo, vinivinimba mbaín, yaq Zu ezoqam-a, yaq bawan vini-ak. Ni ezoqam ate nqazi:gu, Evezøza kopo nimbígú. Yaq gekha ezoqām ndigu, ndimbo-akhayam, ndego matev eqeieqei-qa zømatønumát.

¹³ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-eín nqægo, “Gekha ezoqām ndego, Evezøza tøke-qa tembo-akha, ndego ndøkhandi:v.”

¹⁴ Geté unimanqatin, ndigu te-te áv kiní-akhaemāt, ndigu unimanqat-inteav tøgoat? Neka áv kiní-unimanqatinim, teqa yaq-te yogeav tøgoat?

Neka áv kiní-ewagāt, ezoqam mbain tigoat, ndigu Manqat Mbomambaqape ti:zømesimat?

¹⁵ Neka ndigu ezoqa nøme, Manqat Mbomambaqape áv kiní-zømesimāt, ezoqa ndigu khofotøzateav tigoat? Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Ndøgo qanimav-qapé, ezoqam ndigeav, Manqat Mbomambaqape ndindapav.”

¹⁶ Geté unimanqatín. Izlael ezoqa ewaqapé mbá, Manqat Mbomambaqape gi-unimanqatinim. Aezaya, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, møndø-eín, “Evézøza! Niqa manqat, gekha ezoqām ndø-unimanqatinim?”

¹⁷ Ni āv qazi:qeivím nqægo: Unimanqatin matev, manqat yoge mokho-té qando-okhó. Neka manqat ndøgo, ezoqa ndiyoge, Keliso-qá manqat-té qando-fakhaté.

¹⁸ Yaq gê, ndigu Izlael ezoqam, Manqat Mbomambaqape møndøyogem? Møndøyogém. Tiqa yaq-te ndigu, ezoqa Manqat Mbomambaqape ndi:zømesim, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Tiqa manqa wag, manqei-qape ate nqægo
sùgumu-panqavøemát.

Neka tiqa manqat, manqei-qape vaev até vømøkhanaz.”

¹⁹ Neka bevap nøme nqáne: Gê, Izlael ezoqam, manqa mokho møndømbó-ndapem? Ndigu møndømbo-ndapém. Geté ndigu unimanqatinteáv. Taqa yaq-te, Mozes bugukhokhof āv gene-peawám nqægo, “Mbumbukiam ge-ein:

Zo Zu bawan-ak,
zo nogí ezoqám.

Geté no bawan vini-ak, ndigu iz mbain ndigu, nøkhatób.
Yaq zo ova zómanqatát.

No qaqa nøzølwáz, ti namba.
Ndigu zøtezat mbaín, Mbumbukiam-qa yaq-te.
„Geté ndigu teqa manqat ndøndapém.”

²⁰ Neka Aezaya, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, taqa yaq-te, manqat nøme āv gene-eín nqægo, “Mbumbukiam ge-ein:

No ndígu tinømendám,
ndigu no vaweav qagoam.

Neka:
No ti-te ndígu tæmøfakhán,
ndigu noqa yaq-te bevøpøteav qagoam.”

²¹ Geté Izlael ezoqam-qa yaq-te, Aezaya āv gene-peawám nqægo, “Mbumbukiam ge-ein: Khøuwa ge-okhoam, no zenda nøzø-visiám. Geté ndigu gèsapi:zát neka noqa manqat ndinqāgím.”

11

Izlael ezoqam mokho-te, ezoqa andé khapimbá, ndi-unimanqatinat

¹ Gê, Mbumbukiam, ekeza ezoqam, Izlael-ak, møndø-sanqab? Av taoká. Mbumbukiam ekeza ezoqam sanqabeáv. Até nó-a. No Izlael ezoqám, Eibleem-gé zeó, neka no Benzamin khagua bawan-ák.

² Mbumbukiam ekeza ezoqam sanqabeáv, ndigu nupøkhan mba gevevesam. Gê, zo Mbumbukiam-qa Manqat møzøté-zøtez, ndøgo

Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Ilaiza, ekeza ezoqam qaqa gezøgoam, Izlael-ak? Ta khøuwa-te ndøgo, ndego Mbumbukiam-te āv geneviām nqægo,

³ “Evézøza! Qogi manqa vevezam ezoqam, gèzitág, neka lou-qasis ndøgo, ma søvakha gigiap giløvusumam qo-te, vømøkuim. No nakhapús sege-nøuvøném. Yaq ndigu ndakin até nó-a, løvømbe-qa ndøgó.”

⁴ Yaq Mbumbukiam gekha manqāt mbóqavøiu? Av gembøe-qavøiú nqægo, “Av taoká. Qo ambá av nqægo, qakhapus sege-qouvøqēm. Nogi angana seven taosen nøme ndígú. Até ndígú-a, ndigu Bal-te, ndego khape mbumbukiam, manazap møkuiáv.”

⁵ Até ndakin khøuwa-té-a, ezoqa nøme ndígú, Izlael bawan mokho-te, ndigu Mbumbukiam ekeza kuku matev-te gevevesam.

⁶ Mbumbukiam ndigu ekeza kuku matev-té genø-vevesám, ambá ta zapaya ndøgo, av ndigu matev gi:matønumam. Mbumbukiam, ndigu amba ta zapaya ndøgo tevevesamin, av ndigu matev gi:matønumam, yaq teqa kuku matev, ambá unimanqatin kuku matév mbá.

⁷ Matev av nqægo: Matev ndøgo, Izlael ezoqam bazaføgakh gi-asøzam, amba tiqeivimin, ndigu qeiviáv. Geté ndígu tiqeivím, Mbumbukiam ekeza gevevesam. Geté ndigu ezoqa nøme, gèføgakhæz.

⁸ Taqa yaq-te Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Mbumbukiam ndigu andé venanqei bazapos-qape me zømbe-etoám.

Yaq tiqa bøi kopømba mbaín ti:kewagat
neka tiqa gea kopømba mbaín ti:-ewagat.

Matev av nqægo sègemá, atema ndakin.”

⁹ Ti-te ndigu, matev ndøgo tøfakhán, av Deivid Mbumbukiam-te, tegi qaqa ezoqam-qa yaq-te ge:viam. Ndego āv gene-eín nqægo,

“Ndigu lou-qasis-te, lou tilogat,

yaq timatavupat av nqægo, matev-qase gini-fakhanāk,

ndøgo bèzø-ká
neka bemøzø-voe, betēndapem,
neka bezø-køi-ez, bemø-khaosam.
Nqanek tiqá manqa-zapazapa-qá yaq-fiá.

¹⁰ Tiqa bøi waev, bèzø-navøém.

Yaq géqeivimák.

Neka ndigu viniv-qape oskia be-eqawát, bezø-ewez.”

Bawan vini-ak, ande tae tang me me:gó, Mbumbukiam gebunøzam

¹¹ Bevap nøme nqánek: Gê, Zu ezoqam gi-o:az, ndigu ate nonqō gí-o:az? Av taoká! Geté tiqa manqa-zapa zapaya, khandi matev, bawan vini-ak-té qanøwáv. Yaq Zu ezoqam, ova tñabiti-einím.

¹² Zu ezoqam-qa manqa-zapazapa zapaya, manqei-qape ezoqa nøme khandi gindapem, yaq Mbumbukiam matev kandakanda nøme mba mó:gó, Zu ezoqam ate ndi:gu, te-te tivesez.

¹³ No ndakin zo-té qatø-manqatét, zo bawan vini-ak. No Mbumbukiam zo bawan vini-ak-té gendo-khofotán. Yaq no khanakhanakh kandambá, nqanek sasae nqægot.

¹⁴ Eisa, no nqanek sasae nqægot, nøkeza ezoqa nøme ova peté-einīm penømakhaya, yaq Mbumbukiam-te petéqambūz penømakhaya, khandi vøndapēm.

¹⁵ Mbumbukiam Zu ezoqam qambøe-qasi, yaq ta mokho-te ndøgo, manqei-qape ezoqa nøme, nqawa te namba getøkuzu, yaq gê, gekha matev ndøfakhān, Mbumbukiam Zu ezoqam nqawa tekhatob? Matev kandambaqape nøme mba mó:fákhan. Løvøte ezoqam segé-khandi:z.

¹⁶ Ezoqa wit gipezotatun, yaq flawa ndigu, bugukhokhof gi:løvusumatun, Mbumbukiam mbo-etøomemín. Yaq av nqægo, flawa ate ndi:gu, Mbumbukiam-gí. Neka ezoqa tae te-ogeakh, tae lu Mbumbukiam-qa zenda-te vøvê, yaq até táng-a, Mbumbukiam-qá. Yaq matev até kopó. Izlael ezoqam-gi atanakha-zapazapa-za, Mbumbukiam-gi ndøgoám. Yaq vaev até tigí zí-a, Mbumbukiam-gi vøgoát.

¹⁷ Izlael ezoqam, andé oliv tae zenda-yak eqeieqei me:yá, neka zo bawan vini-ak, andé leg-ak oliv táe. Ta oliv tae eqeieqei ndøgo, Mbumbukiam tang nøme møndø-møkuiám, yaq zo ande leg-ak oliv tae tang me ndøzøte:go, vøbunøzam. Yaq zo ndakin oliv tae eqeieqei namba, et eqeieqei zo-upøgimatún, ta lu-te ndøndo-fakhate.

¹⁸ Geté qo me:khambùváp, ta zapaya ndøgo, Mbumbukiam tae tang gimøkui, yaq qo vøbunøtaq. Gèmbø-mataváp. Matev, ambá av nqægo, qo lu qo-eqawát. Geté lu qo ndø-eqaqæwát.

¹⁹ Eisa, ezoqa kopo zo mokho-te peté-ein penømakhaya, av nqægo, “Mbumbukiam tae tang tene-møkuiám ndøgo, no batē-tøkua.”

²⁰ Ndøgo unimanqatín. Tae tang nøme ndøgo, ta zapaya ndøgo tene-møkuiám, ndigu unimanqatinteav qagoam. Geté qo sekemba ta zapaya ndøgo toqotegó ndøgo, qo ndoqo-unimanqatinat. Qo me:khambùváp, taqa yaq-te. Geté møe qógoát.

²¹ Zapa ndøgo, Mbumbukiam Zu ezoqam kopømba ande av tae tang ndægo gimøkuiam, ndigu unimanqatinteav qagoam, yaq ndego até qó-a, gékхоfoqó, qo unimanqatinteav toqogoat.

²² Gèmbø-mataváp. Mbumbukiam ndego tanákh. Geté ndego até føgákh. Ti-te ndigu, zita giwuowem, ndego føgákh. Geté qo-te, tanákh. Geté qo aiyá qagó. Soqáin ndøgo, teqa tanakh matev toqo-ivav, yaq ndego até qō-a, vønqaoqō, ta tae-te ndøgo.

²³ Zu ezoqam ndigu, tiqa unimanqatinteav matev Keliso-te ti-ivøvem, yaq Mbumbukiam ndigu nangó genøbunøsam tae-te, av bugukhokhof gi:goam. Ndego kopømbaqapé, nqawa tebunøsam.

²⁴ Zo bawan vini-ak, zo andé leg-ak oliv tae tang me zøtegoám. Geté ta leg-ak oliv tae-te ndøgo, zo qazogoam, Mbumbukiam zo gèndomøkús, tae eqeieqei-te vøbunøsam. Geté Zu ezoqam, andé tae zenda-yak eqeieqei me:yá. Yaq tae tang ndøgo, Mbumbukiam gemøkuiam, ndego ùnime:-kopømbá, tiqa tae-te nango tebunøzam.

Mbumbukiam até Zu ezoqám-a, vøkhandi:z

²⁵ Nøfuap. Manqat ndøgo, no ndakin Izlael ezoqam-qa yaq-te tøte-ein, bugukhokhof khøuwa, khonoam-té qagoám. Geté no zo zøtezat-qa nøzøgó. Zapa ndøgo, soqáin ndøgo, zo zøkeza kha matavap loloakh-us tøzøte-vewat, gete mokho ndapeav tøgoat. Unimanqatín. Izlael ezoqa nøme, Mbumbukiam zitá gini-wuowém. Geté matev av nqægo, sa tømboé-outøpít ndøgo, atema bawan vini-ak ate ndi:gu vøkhandi:z, ndigu Mbumbukiam gevevesam.

²⁶ Taqa zita-te, Izlael ezoqam ate ndi:gu gékhandi:z. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Khandi etoam ezoqam,

Zayon taon-té gendó-fakhán,
yaq ndego Izlael ezoqam-qa qasi:vap matev Mbumbukiam-te
vøzø-khofoé, ndigu Zekop-gi zi.

²⁷ Yaq no ti namba, poev āv qaté-unimanqatín nqægo:
No tiqa manqa-zapazapa nókhofoé.”

²⁸ Unimanqatín. Izlael ezoqam, Manqat Mbomambaqape gèsanqawém,
yaq av nqægo, ndigu vø-Mbumbukiam-gi-qaqa-ezoqam-ez. Matev av nqægo
gigonem, zo møndøzø-tøké, zo bawan vini-ak, yaq zo vozø-Mbumbukiam-gi-
ezoqam-ez. Geté Mbumbukiam kuku zua mbogó, ndigu Izlael ezoqam-te.
Zapa ndógo, Mbumbukiam tigi atanakha-zapazapa-za, é-møndø-vevesám.

²⁹ Mbumbukiam ezoqa gevevesamin neka matev eqeieqei vøzø-
matanamín, ndego matavap enendatáv, taqa yaq-te.

³⁰ Zo bawan vini-ak, zo bugukhokhof qagoam, Mbumbukiam-qa Manqat,
zòngagimám. Geté ndakin, Zu ezoqam teqa manqat ndapeav ndøgo, zo
Mbumbukiam-qa tanakh matev zondapém.

³¹ Av zo Mbumbukiam-qa tanakh matev qazøte-ndapem, Zu ezoqam
Mbumbukiam-qa Manqat o-mba ndapeav qagoam, yaq vaev até ndigú-a,
Mbumbukiam-qa tanakh matev, āv tiníndapém.

³² Ezoqa ewaqape, Mbumbukiam-qa manqat gèngagimám. Yaq Mbum-
bukiam sègezø-iváv, ndigu vømø-manqa-zapazapa-gi-ndimbula-ezoqam-ez.
Mbumbukiam tenegó ndógo: Zapa ndógo, ndego ezoqa ewaqape-te, tanakh
gone-qa ndógó.

Mbumbukiam-qa iz, bèto-eqawát

³³ Mbumbukiam kandambá tentév. Teqa matavap neka otevat igian-qapé.
Ni ezoqa kopømba mbain, teqa matavap-qa mokho tizindapem neka nakhoa
vizíqeivím, ndego ndegeve.

³⁴ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,
“Gê, Evezøza-qa matavap,
gekha ezoqām mé:-otev?
Neka gekha ezoqām
mbó-ovøyām?”

³⁵ Neka gê, ezoqa Mbumbukiam gigiap møndømbó-etoam,
yaq Mbumbukiam ndego yaq-fia bembøgo?”

³⁶ Av taoká. Zapa ndógo, gigiap ate nqægo ndégo tekhakheinám, neka
ndégo tegeawát neka te nonqo ndégo tøgó. Mbumbukiam-qa iz, miavmiav,
bèto-eqawát.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

12

Niqa kha, Mbumbukiam bizimbo-etøomém

¹ Nøfuap! Mbumbukiam tanakh kandambá ginigu. Yaq nakémbá.
No nqazø-pouwe. Av Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, søvakha gigiap
giløvusumatun te-te, yaq zo zøkeza kha Mbumbukiam āv tømboe-etøomém.
Ndøgo zoqá etoam matév, te-te. Geté ndøgo khandín. Ambá av nqægo,
nanimāt. Zo Mbumbukiam-gí ezoqam zógoát, ndego khanakhanakh
bembøgo. Av tøzøte-gonem ndægo, yaq zo Mbumbukiam-qa iz eqeieqei
zó-eqatát.

² Zo manqei-qape ezoqam-qa matev mbòpáev, ndigu Mbumbukiam zòtezateav ndigu. Geté zo Mbumbukiam bè-enénd, neka zoqa matavap bezò-ndakinak. Yaq zo Mbumbukiam-qa poev zòtéztótez, gekha matèv ndògo, mbomambaqape, neka gekha matèv ndògo, Mbumbukiam ndòmbøe-khaneat, neka gekha matèv ndògo, eqeieqei-qape ndògo, teqa bøi-te.

Gekha matèv ndògo, Mbumbukiam ni gini-etoam, tizi-matønumat, ni eqeieqei bizi-matanám

³ Mbumbukiam teqa kuku matev mokho-te, no nømendim ezoqam ndòvé. Yaq nakémbá, no zo ezoqa ewaqape, nqazò-manqate: Zo zòkezan-qa yaq-te ndòmatáváp av nqægo, “Nò nòto-eqanowát,” zo eqazoteav tògoat. Geté zo matavap eqeieqei bezògó. Gekha matèv ndògo, tozo-matønumat, zo àv tønematanám, av Mbumbukiam unimanqatin matev gezømbe-etoam.

⁴ Niqa kha-te, gigiap vinivinimbá nqani-bunøzap. Neka kha-qa gigiap, sasae vinivinimbá ndòmbogot.

⁵ Keliso-qa kha-te, matev até kopó. Ni Klisten ezoqam kopoáv. Geté Keliso-qa mokho-te, ni kha kopó. Neka ni andé kha gigiap vinivinimba zi:bunøzømém.

⁶ Nqova Mbomambaqape-qa matev, Mbumbukiam ni teqa kuku matev mokho-te gini-etoam, vinivinimbá. Mbumbukiam ezoqa nøme, teqa manqat vevezam matev gembo-etoam, yaq ndego àv teabete-matanám, av unimanqatin matev ndòmbøego.

⁷ Neka ezoqa nøme tøkeam matev gembo-etoam, yaq ndego ezoqa yà bezò-tøkeám. Neka ezoqa nøme, nømendim matev gembo-etoam, yaq ndego ezoqa yà bete-zømesím.

⁸ Neka Mbumbukiam ezoqa nøme, zita tøpøzu matev gembo-etoam, yaq ndego ezoqa zita yà bezòtøpøzú. Neka Mbumbukiam ezoqa nøme, etoam matev gembo-etoam, yaq ndego khanakhanakh-us be-etoám. Neka Mbumbukiam ezoqa nøme, megeat matev gembo-etoam, ndego bazaføgakh be-asáz, ezoqa eqeieqei bezòmbø-mege. Neka Mbumbukiam ezoqa nøme tanøtanakh matev gembo-etoam, ndego ezoqa nøme-te tanøtanakh matev khanakhanakh-us begó.

Kuku yà binigú, ezoqa nøme-te

⁹ Zoqa kuku matev ezoqa nøme-te, unimanqatin bezògó. Ngusum-te sa bezømbo-khàzú. Manqa-zapa matev zombó-sanqaupát. Geté matev eqeieqei, føgøføgakh zombó-geageapát.

¹⁰ Zoqa kuku matev yaqyaq-a, andé evenap-qá kuku matev me bezømbe:gó. Kuku kandambá. Neka izuizu gèvizáp.

¹¹ Sasae bazaføgakh ndø-asøzú. Ndøwauwì:zát. Nqova Mbomambaqape betu:-sasaeát, zo mokho-te, neka Evezøza-qá sasae zógoát.

¹² Zo Mbumbukiam-te ndozoto-taza, zo te-te khanakhanakh-us mo:tazá. Viniv matev tøzø-fakhanumat, zo føgøføgakh ndøwaniáp. Tatak bezòvín. Neka guligulim oskia ndògó.

¹³ Mbumbukiam-gi ezoqa nøme, gigiap mbain ndigu, gèzøtøkeé, neka ezoqa nøme khoev gèzø-manqaté.

¹⁴ Zo ezoqa ndingæzoat, gèzø-guligulím. Av qane-guligulím: Mbumbukiam, ndigu matev eqeieqei bezø-matanám. Zo ndigu soqain-te ndø-áb.

¹⁵ Ezoqa khanakhanakh tigoat, yaq zo khanakhanakh ndògó, ti namba. Neka ezoqa nøme ti-eivumit, yaq zo gè-eivám, ti namba.

¹⁶ Zo matavap kopo-té qayagé. Neka zøkeza kha ndø-eqàwát. Geté até ndigú-a, iz mbain ndigu, namba gè:tøkuát. Zo zøkeza kha matavap loloakh-us me:vèwé.

¹⁷ Ezoqa manqa-zapa tego zo-te, yaq soqain mbøe-qavðinám. Matev ndógo tozó-matønumát, ezoqa ewaqape eqeieqei ndivewe.

¹⁸ Nakhoa-qa gèvawé, av nqægo: Kopømba tøgoat, sambi matev-té qanø-yageáp, ezoqa ewaqape namba.

¹⁹ Nøfuap mbomømboma! Yaq-fia ndøtawát, ezoqam-te. Geté Mbumbukiam-qá qaqa-qa zotó-kewagát. Yaq-fia ndégo tétá. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat áv qane-peawáp nqægo: Evezøza ge-ein, “Ezoqam nó, ezoqam-qa manqa-zapazapa nqæqavøiwat neka yaq-fia nqættawát.”

²⁰ Geté zo áv tøzøtégoát, av Mbumbukiam-qa Manqat qæ-ein, “Qoge qaqa ezoqam, ifi tømbovitit,

yaq lou soqombó-etoám,
neka ibøkha naq tømbo-paptet,
ibøkha voqombó-etoám.

Av toqotegoat ndægo,

yaq ndego mivi ndøndáp, teqa manqa-zapa zapaya.”

²¹ Manqa-zapa qo betømbùqø. Geté matev eqeieqei qómatanam. Yaq ndógo, manqa-zapá voqoté-tømbugá.

13

Ni gaman mokho-té qabizu:gú

¹ Zo ate ndøzøte:go, gaman mokho-té qanu:gú. Zapa ndógo, gaman ambá av nqægo, ekeza mbā sege-fakhazīn. Geté Mbumbukiam ndø-abamín. Yaq até ndigú-a, gaman ezoqam ndakin ngigu, Mbumbukiam ndø-abám.

² Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, gaman-qa manqat ndesanqawe, ndego Mbumbukiam-qá manqat ndøsanqawé. Yaq gekha ezoqām ndego, matev av nde:matanam, ndego yaq-fia áv tenéqeív, av matev nde:matanam.

³ Gekha ezoqām ndigu, matev eqeieqei ndimatanam, ndigu kopømbá. Ndigu gaman kawakawa-za, møe bezøgø. Geté møe sa ndígu tígoát, ndigu manqa-zapazapa ndimatanam. Gè, qo møe mbain gone-qa qógo, gaman kawakawa-za-te? Qanimáv. Qo matev eqeieqei ndømatanam. Yaq ndigu qo ezoqa eqeieqei mé:qæqabát.

⁴ Gaman ezoqam, ndigu Mbumbukiam-gí sasae ezoqám. Qoqá yage eqeieqei nonqó. Geté qo manqa-zapazapa toqogoat, yaq qo møe qógoát, ti-te. Zapa ndógo, ndigu bazaføgakh ndøzøgø. Viniv segeqá-etøomém. Ndigu Mbumbukiam-qá sasae ndøgoatún, ezoqa viniv gizø-etoumatun, ndigu manqa-zapazapa ndimatanam.

⁵ Yaq nakémbá, zo gaman-qa manqat o-mba mo:ndapé. Manqat o-mba tamhá mo:ndapé ndøgo, zo tiqa yaq-fia-qa yaq-te møe tozombo-goat. Geté zo tiqa manqat o-mba tønendapé ndógo: Zapa ndógo, zo møzøte-zøté, matev av nqægo eqeieqei.

⁶ Yaq nakémbá, zo gaman-te teks moni tozo-abumat, eqeieqei. Zapa ndógo, ndigu Mbumbukiam-gí sasae ezoqám, neka ta sasae-te ndøgo, khøuwa iz vø-khoubumatun.

⁷ Zo gaman-te fia tøzømbø-løfokat, yaq sègezø-etoám. Teks moni upøgim ezoqam, teks moni sègezø-etoám. Neka gaman, gekha moni nøme upøgim-qa ndigu, vøzø-etoam. Ezoqa kandakanda, gèzøvizáp, neka tiqa iz, gè-eqawát.

Mbumbukiam-qa guguna manqat kandambaqape nqáneq: Ni kuku binigú, ezoqa nøme-te

⁸ Zo ezoqam-te, gigiap o moni bezømbø-løfðkē. Geté matev ndøgo, zo izuizum oskia ndøzømbø-løfokeap, kuku matév. Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme-te kuku ndømbogo, ndego Mbumbukiam-qa guguna manqat o-mba mo:ndapé.

⁹ Teqa guguna manqat, āv qane-eín nqægo, “Qo nøkenøkem matev ndøngi:wát,” neka “Ezoqa pakhapakha ndøkhanèām,” neka “Gigiap ndø-aqònām,” neka “Ezoqam-qa gigiap me:qovètú.” Nqanek khafeap manqat vinivinimba neka gekha khafeap nøme ndøgo, ta mokho-te nqáneq qanu:gú, “Ezoqa nøme-te, kuku āv tabetaqambe:gó, av qakeza kha-te kuku ndaqambe:go.”

¹⁰ Gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme-te kuku ndømbogo, ndego manqazapa gématanamák te-te. Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, kuku ndømbogo, ndego guguna manqat ate ndægo, ndembôpáev.

Ni matev eqeieqei-té qabizi-yage Zapa ndøgo, Keliso avønín gendóqaván

¹¹ Zo matev āv tønē-matanám, av no qazømbø-manqatavun. Zapa ndøgo, zo mðzøte-zøté, ndakin gekha khøuwa iz. Yaq nakémbá. Zo mðzosúz, zo venanqei ndozo-sømbiapet. Khøuwa iz mðndøndáp. Ni Yesu Keliso ande qazi-unimanqatinim, yaq khøuwa ndøgo, ni Mbumbukiam uni te:khandi:n, andé qámbá qagoam. Geté ndakin, ta khøuwa ndøgo, andé avønín.

¹² Lova gènavøemtét. Paveat avønín géfakhán. Yaq nakémbá, matev soqøsoqa ndøgo, ezoqa bøvun-te gigoatun, yà bizi-ivøvé. Geté ni waev-qá nakhag gigiap zí-upøgím.

¹³ Ni paveat-té qabizi-yagé. Matev eqeieqei-té. Ni lou loge neka ibøkha soqa izam si biníwág. Ni matev bizi-matánám, ande av gaqo ndi:gu, neka mambe bizi-ðkhó. Ni bizinøfeé neka ova bizi-manqáté.

¹⁴ Matev av nqægo, vønqagím. Geté nigí Evezøza Yesu Keliso-qa matev, andé ndabua ndakinak me zøté-uzám. Zoqa kha-qa poev matev sa mbotáké. Manqa-zapa-te be-itùzā.

14

Klisten ezoqa nøme-qa unimanqatin matev bizi-gevèwát

¹ Ezoqa nøme ndigu Yesu ndi-unimanqatinat, tiqa unimanqatin matev, bazaføgakh andé mbaín. Geté zo ndigu vøkhatób, zoqa mokho-te. Neka ti namba ndøponqòmbáp, tiqa unimanqatin matev-qa yaq-te.

² Ezoqa nøme āv gini-unimanqatinát nqægo: Loge gigiap ate ndægo eqeieqei. Yaq kopømbá, tizilogat. Geté ezoqa nøme-qa unimanqatin matev, bazaføgakh mbaín. Yaq ndigu unimanqatinteáv av nqægo, kopømbā loge gigiap ate ndægo sa toqolog. Yaq ndigu avøe gigiap mba ndølogé.

³ Gekha ezoqām ndigu, loge gigiap ate ndægo sa ndiloge, ndigu ezoqa nøme, søvakha logemav ndigu, bevøðzð. Neka ndigu ezoqam, avøe mba ndiloge, ndigu ezoqa nøme, gigiap ate ndægo ndiloge, manqa-zapa-us betezæzā. Zapa ndøgo, Mbumbukiam ndigu mðndø-khatób.

⁴ Ndigu ezoqam, lou ate ndægo ndiloge, neka ndigu ezoqam, avøe gigiap mba ndiloge, ndigu Mbumbukiam-gí sasae ezoqám. Ambá ndøgo, qogí sasae

ezoqām. Yaq qo gekha ezoqām, ezoqa nøme-gi sasae ezoqam toqo-gevezo? Ndigu bazaføgakh-us tiwanat o ti-o:az, tigi kawa yakhapús segé-gevezó. Geté, unimanqatín. Ndigu bazaføgakh-us ndòwaniapát. Zapa ndógo, Evezøza gèzø-geageáp.

⁵ Ezoqa nøme āv gini-mataváp nqægo: Khøuwa nøme ndigu, kandakandá, geté khøuwa nøme ndigu, khokhó. Geté ezoqa nøme ndimatavap. Khøuwa ate ndi:gu kopó. Vinivinimba mbaín. Taqa yaq-te, gigiap-qape nqáne: Qo matev ùnime:gó, av ndoqote-unimanqatinat.

⁶ Ndego ezoqam, ndematavap av nqægo, khøuwa nøme ndigu, kandakandá, ndego nqanek matev Evezøza-qa ndøgoatún. Neka ndego ezoqam, loge gigiap ate ndægo sa ndeloge, até ndegó-a, Evezøza-qa vøgoatun. Ndego lou-qa yaq-te, Mbumbukiam-te ike manqat ndømanqaté. Neka ndego ezoqam, loge gigiap nøme logemav ndøgo, até ndegó-a, matev Evezøza-qa ndøgoatún, neka Mbumbukiam-te ike manqat vømanqatatan.

⁷ Ni mokho-te, ezoqam mbaín, ndigu ekezan nonqo mba tiyagat o ekezan nonqo mba tipakhaez.

⁸ Tiziyagat, ni Evezøza nonqo ziyagát. Neka tizi-pakhaen, ni Evezøza nonqo zípakhaén. Oskia ndøgo, tiziyagat o tizi-pakhaen, ni Evezøza-gí.

⁹ Keliso ta zapaya ndøgo tenenaním, neka nqawa ta zapaya ndøgo tene-khandi:v, ndego løvøte nekā khandi ezoqam, segezømbú-Evezøza-evtát.

¹⁰ Yaq nakémbá, gekha zapá, qogi Klisten qafuap ndoqo-gevezoat? O gekha zapá, qogi Klisten qafuap ndoqo-vøozoat? Ni até sizimú-wán, Mbumbukiam-qa megemege-te, manqat vizí-ovøemēm.

¹¹ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “No khandi miav-ak Evezøza, āv qate-manqaté nqægo:

Ezoqa ewaqape, katuk ndømøkuí no-te.

Neka ezoqa ewaqape, āv giní-einím nqægo:

No Mbumbukiām.”

¹² Unimanqatín. Ni ezoqa ate nqazi:gu, manqat bízimø-ovøemém, Mbumbukiam-te, av qazi:yagam.

Ni aiyáv qabizigú. Soqain ndøgo, Klisten ezoqa nøme, manqa-zapa-te tizi-itub

¹³ Yaq nakémbá, ni yaqyaq-a, sekemba bizi-gevèmbám. Geté ni matavap nqáneq qazi-goném: Matev nøme zímatanamák, ndøgo nigi Klisten nøfuap ande nandi me tøkhaosumat, yaq ndigu manqa-zapa-te vø-itüb.

¹⁴ No Evezøza Yesu mokho-te nqatu:gu, no møtenøtén, loge gigiap ate ndægo eqeieqeí, Mbumbukiam-qa bøi-te, toqolog. Geté ezoqa nøme, te-unimanqatin, av nqægo, lou nøme soqain Mbumbukiam-qa bøi-te, yaq te-te ndego, nqanek lou ndømøsoqá, ndego telog.

¹⁵ Qo gigiap nøme toqolog, yaq qoge Klisten qafu soqain tembo-ewag; matev av nqægo toqogo, yaq qo kuku matev-te yageáv. Gèmbø-mataváp. Keliso até teqa ndegó-a, genanim. Soqain ndøgo, qoqa lou loge matev mokho-te, teqa unimanqatin matev Yesu-te toqombo-ngiu.

¹⁶ Yaq nakémbá, gò:feazoát. Soqain ndøgo, gigiap nøme ndøgo, zo ndøzøte-zøtezat eqeieqeí, ezoqa nøme-te tø-gigiap-soqa.

¹⁷ Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, lou loge matev neka izam matev, gigiap-qapé mbá. Geté matev kandambaqape nqáne: Matev eqeieqeí-te neka sambí matev-te neka khanakhanakh-us tiziyagat. Matev av nqægo, Nqova Mbomambaqape-té qando-fakhaté.

¹⁸ Gekha ezoqām ndego, av nqægo teyagat neka Keliso av nqægo vombóvizupāt, teqa yaq-te, Mbumbukiam khanakhanákh neka ezoqa nøme teqa matev eqeieqeí mé:vewát.

¹⁹ Yaq nakémbá, ni bazaføgakh nqáneq qazí-asazét: Ni sambi matev-té qaziyagát, ezoqa nøme namba, neka tiqa unimanqatin matev-te vizizø-tøkeát.

²⁰ Kopømba mbaín, lou loge matev zapaya, Mbumbukiam-qa sasae toqongiu, ndego Klisten ezoqa nøme mokho-te ndego. Unimanqatín. Loge gigiap ate ndægo eqeieqeí, Mbumbukiam-qa bøi-te. Geté lou toqolog, yaq ta matev ndøgo, ezoqa nøme tiqa Klisten matev-te tøkhaosam, ndøgo soqaín.

²¹ Yaq nakémbá, qanimav nqáneq. Qo søvakha qólogeák o waen qó-izamáq o gekha matev nøme qómatanamák, ndøgo qoge qafu Klisten matev-te, ande nandi me tøkhaotav.

²² Qo ndoqo-unimanqatinat av nqægo, matev nøme eqeieqeí neka matev nøme soqaín, toqo-matønumat, yaq soqó-unimanqatín. Ndøgo qo qakhapús, yaq Mbumbukiam-a, yaq qo. Kopømba mbaín, ezoqa nøme namba toqoteponqombupat. Gekha ezoqām ndego, matev av te:matønumat, av nde-unimanqatinat, ndego khanakhanakh mbá geabetegó.

²³ Geté ezoqa gigiap telog, taqa yaq-te ndøgo, ndego ndo:nake, yaq ndøgo manqa-zapa-ús te-te. Zapa ndøgo, ndego unimanqatinteáv, av nqægo, ekeza matev eqeieqeí. Gekha matēv ndøgo, ni tizigoat, gete ni unimanqatinteav tøgoat, ndøgo eqeieqeí, matev av nqægo, manqa-zapa-ús.

15

Ni Keliso-qa matev bizimbopæv

¹ Ni ezoqam, unimanqatin bazaføgakh-us nqanigu, ni ndigu ezoqam, unimanqatin khapelavøqase ndøzøgo, yà bizizø-tøkeé. Kopømba mbaín, nikeza kha mba tizimbo-matavupat.

² Geté ni ate nqazi:gu, ezoqa nøme yà bizizø-mataváp, neka matev ndøgo tizí-matønumát, tiqa unimanqatin matev-te tøzø-tøkeat.

³ Até Kelisó-a, ndego ekeza kha-qa yaq-te matavapøteáv. Geté ezoqa Mbumbukiam-qa iz gingenøitat, ndego nqanek iz ngenøiwat matev, ekeza kha-té genøvé. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Mbumbukiam! Ezoqa qoqa iz gingenøitat, tiqa ngenøgim manqat, noqá kha-té qanøbóí.”

⁴ Gekha manqāt ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat-te ndøpeawap, ni nonqo ndøpeawáp. Ni tåbete-nømendím. Yaq ni bazaføgakh-us zí:waniapát, neka Mbumbukiam-qa Manqat, ni zita vøní-tøpazāt, neka ni Mbumbukiam-te biziō-tana, av nqægo, matev ndøfakhān, av manqat ginimbi-ein ndægo.

⁵ Bazaføgakh neka zita tøpøzu matev ndøgo, ni tøni-tøkeat, bazaføgakh-us tizi-waniapat, Mbumbukiam-té qando-okhó. No āv qate-guligulím nqægo: Ndego zo ate ndøzøte:go, matavap kopo zø-etoám, zo Keliso Yesu ndozombo-pæv.

⁶ Yaq zo nqova kopo-te, Mbumbukiam-qa iz søzøtumú-eqatát, ndego nigi Evezøza Yesu Keliso-ge Eve.

Keliso Zu ezoqam neka bawan vini-ak, tøke-qa sùgumu-geavún

⁷ Zo yaqyaq-a, āv tøne-khatimbáp, av Keliso zo ge:khatib, Mbumbukiam-qa iz betē-eqawat.

⁸ No nqazø-manqate: Keliso Zu ezoqam tøke-qa ndøgeavún. Gí:nømand, av nqægo, Mbumbukiam ndego unimanqatin ezoqám. Manqa mbusa ndøgo, ndego Zu ezoqam-gi atanakha-zapazapa-za gezøve, gématanam.

⁹ Geté Keliso ate bawan vini-ák-a, tøke-qa sùgumu-geavún. Yaq até ndigú-a, Mbumbukiam-qa iz, tiabiti-eqawát, teqa tanakh matev zapaya. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,
 “No bawan vini-ak mokho-te,
 qoqa iz nø-eqatát
 neka ouv vøtaqá-qaqaemāt.”

¹⁰ Neka manqat nøme, āv qane-eín nqægo,
 “Zo khanakhanakh, sùgumugú,
 zo bawan vini-ak,
 Mbumbukiam-gi ezoqam namba,
 ndigu Zu bawan-ak.”

¹¹ Até nangó, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo,
 “Zo bawan vini-ak ate ndøzøte:go, Evezøza-qá iz ndø-eqawát.
 Bawabawan ezoqam ate ndi:gu, manqei-qape-te ngiyageap, yà
 bembokhóm.”

¹² Neka até nangó, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya, āv gene-eín nqægo,
 “Zesi-ge zeo ndøfakhán. Yaq ndego até bawan vini-ák-a, gezømbó-kawaevtát.
 Yaq ndigu te-te ndégo tinøtabát.”

¹³ Yaq nakémbá, no āv qate-guligulím nqægo: Mbumbukiam, te-te ndego, ni nqazio-tana, matev mbomømboma tini-matanam, av manqa mbusa ge:ve, ndego zo khanakhanakh neka sambi gezø-tøtøvøyám, zo ndozo-unimanqatinat. Yaq zoqa vintøzat matev Mbumbukiam-te, Nqova Mbomambaqape-qa bazaføgakh mokho-te, tàbezømbe-khouwév.

Pol khanakhanakh, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat nde:zømesim

¹⁴ Nøfuap! No nøkezan āv qate-unimanqatinát nqægo: Zo matev eqeieqei mðzogoatún, ezoqa nøme-te. Neka zo zøtezat kandambá qazondapem. Neka zo kopømbá. Yaqyaq-a søzøté-nømendimát.

¹⁵ Geté manqat nøme, qæpeaumavun, andé nøzø-ponqomavún. Zapa ndøgo, no zo manqa matev eim-qa nøzøgoám. No Mbumbukiam teqa kuku matev mokho-te, genø-etoam, ndøgo tene-veatán:

¹⁶ No Keliso Yesu-ge sasae ezoqam, bawan vini-ak mokho-té qatú:goát. No ndigu Manqat Mbomambaqape nqate-zømesim, no andé Mbumbukiam-gí iziz ezoqam-qa sasae me nøtegó. Yaq no ndigu bawan vini-ak, ande etoam matev me, Mbumbukiam nombó-etoám. Yaq Nqova Mbomambaqape ti mokho-te tesasaetat, ndigu tiabiti-Mbumbukiam-gi-nakheis-éz, yaq ndego khanakhanakh-us betøkhatib.

¹⁷ No Mbumbukiam-qa sasae ate nqægo nqæqeivi, Keliso Yesu mokho-te qæmatønumam, yaq no khanakhanakh neka andé khambuváp, taqa yaq-te.

¹⁸ No noqa sasae-qa yaq-te, sa ndøgo tøte-manqaté, Keliso no mokho-te gesasaetam, yaq bawan vini-ak Mbumbukiam-qa manqat o-mba vømbøé-ndapāt. No manqat qazømbe-manqatam neka sasae vøegoam,

¹⁹ Mbumbukiam Nqova Mbomambaqape mokho-te, umingiap matev vinivinimba ndømatønumám. No Zelusalem taon-te qængaz, atema Ililikum manqei-te vøenav, no Keliso-qa Manqat Mbomambaqape søtumuzømesimát, ezoqam-te.

²⁰ No ezoqa Manqat Mbomambaqape zømesim-qa, oskia ndøgo tægoám, gekha manqei-tē ndøgo, ndigu Keliso-qa yaq-te yogeav qagoam. Zapa ndøgo, no poeveáv, sasae sa tæmanaz, ezoqa nøme gengaz, kopømba ande av lou toqo-løvua, ma ezoqa nøme uk gi:-asøzem.

²¹ Geté no matev āv qategoatún nqægo, av Mbumbukiam-qa Manqat, Keliso-qa yaq-te nqæpeawap,
 “Ezoqam ndígu tí-ometám,
 tí-te ezoqa teqa manqat zømesipøteav qagoam.
 Ndigu ezoqam, bugukhokhof yogeav qagoam,
 mokho ndøndapém.”

Pol Lom ezoqam zømete-qa gegoam

²² Sasae ndøgo, no nqanek manqei vinivinimba-te qægoam, no gègeanotám. Yaq no khøwa kopoáv, qæpøgeapam, ambá notøndo-navín, zo-te.

²³ Unimanqatín. No viav kopoáv, zo-te okho-qa qægoam. Geté ndakin nqanek, manqei nøme mbáin, ezoqa Keliso-qa manqat yogeav ndøgo.

²⁴ Yaq no Spein manqei-te, okho-qa nogó. Geté no tototaná ndøgo: Nakhoa livin-qase nqøugu, no zo båtøkhæ-zømét, ni khanakhanakh-us biziqonav. Yaq zo tozonø-tøkem, vozó-khofotønēm, yaq no até khæ nónáv, Spein manqei-te.

²⁵ Geté no bugukhokhof Zelusalem taon-té qabatøkhænáv, Mbumbukiam-gi ezoqam vøemøzø-tøkē.

²⁶ Zapa ndøgo, ndigu Klisten bawan ezoqam, Masedonia neka Akaya plovins-te ndiyage, matavap āv giniveém nqægo: Gigiap-av ezoqam, Mbumbukiam-gi ezoqam mokho-te, ndøgo Zelusalem taon-te, gezøtøké.

²⁷ Ndigu yakhapus mokho-mbá sege-matøvemém. Geté unimanqatín. Matev av nqægo eqeieqeí. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa matev mbomømboma, bawan vini-ak-te, Zu ezoqam ndø-ndapavún. Yaq nakémbá, ndigu bawan vini-ak, andé gezømbo-løfoké, Zu ezoqam-te. Yaq bawan vini-ak, Zu ezoqam, gigiap-qa yaq-te bèzøtøké.

²⁸ No nqanek sasae tømønø-navøem, Zelusalem taon-te ndøgo, moni tæzømbu-etoam, yaq no Spein manqei-té qatónáv, yaq livin-qase nqøugu, zo vøemøzømét.

²⁹ No møtenøtén, no zo-te tøtøndonav, yaq Keliso-qá matev mbomømboma nøndapáv. Yaq ta matev mbomømboma, zoqa mbøni-te tåbete-tøtøvøyám.

³⁰ Nøfuap! Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa iz-te, neka kuku matev-te ndøgo, Nqova Mbomambaqape ni ndini-etoam, no nqazø-pouwe: Zo bazaføgakh ndø-asøzú. Gendo-guligulím, Mbumbukiam-te, noqa yaq-te.

³¹ Av qane-guligulím: Mbumbukiam no tèabenømbe-khakhazám, tí-te ndigu, unimanqatinteav ndigu, Zudia manqei-te ndøgo. Neka tøke matev ndøgo, no Zelusalem taon-te tændapav, ndigu Mbumbukiam-gi ezoqam, khanakhanakh-us tiabiti-ndapém.

³² Yaq Mbumbukiam poev tømbo goat, no sætøndónáv, khanakhanakh-ús, zo namba pusa vøemøtā.

³³ Mbumbukiam, ndego ezoqa sambu nderø-etoam, ndøgoát, zo namba, zo ate ndøzøte:go.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

16

Pol-qa khaiya mboma manqat, ezoqa vinivinimba-te

15:20 15:20 2 Ko 10:15-16 15:21 15:21 Isa 52:15 15:22 15:22 Lom 1:13 15:25 15:25-26 1 Ko 16:1-4 15:26 15:26 1 Ko 16:1; 2 Ko 8:1; 9:2, 12; Kel 24:17 15:27 15:27 1 Ko 9:11 15:29 15:29 Lom 1:11 15:30 15:30 2 Ko 1:11; Kol 4:3; 2 Tes 3:1

¹ No ngunuk, nigu Klisten nõfu Fibi, tuqa matev eqeieqei-qaape nõtevwé. Ngunuk, Klisten bawan ezoqam mokho-te, Senklia taon-te ndõgo, dikon ezoqám.

² Evezøza-qa iz-te, vøkhatowém. Ezoqam av nguigu, ni matev eqeieqei bizizø-matanám, ni Mbumbukiam-gi ezoqam. Neka gekha gigiāp ndõgo, ndugu mbain tõgoat, zombó-tõkeém. Zapa ndõgo, ngunuk ekezan, ezoqa kandambá guzø-tõkeam, neka até nó-a, vønø-tõkeam.

³ Plisila, zivis namba, Akuila, ndigu no namba qati-sasaetam, Keliso Yesu-qa sasae qeigoam, khaiya mboma manqat zozø-eín.

⁴ Nandiv ezoqa menas, ekeza kha ndønqonqotøvé, no zapaya. No ike kandambá ti-te. Geté no mbá mbá. Até bawan vini-ak-qa Klisten bawabawan ate ndi:gu-a, ike kandambá ti-te.

⁵ Até ndigú-a, tiqa khoev-te giguligulimatun, khaiya mboma manqat vøzø-ein.

Neka até nogé nõfu mbomambaqapé-a, Epenetus, khaiya mboma manqat vømbø-einim. Esia manqei-te ndõgo, bugukhokhof ezoqam nándev, Keliso gembopaev.

⁶ Neka até Melí-a, ndugu zoqa sasae kandambaqape gugu, khaiya mboma manqat vømbø-einim.

⁷ Neka Andlonikus neka ndugu Zunia, ndigu nogi ezoqam, no namba ndimbula mokho-te qatigoam, khaiya mboma manqat vøzø-ein. Keliso-gi u-anim mokho-te, nginik iz-akhayapak ezoqám. No Keliso unimanqatinteav qagoam, nginik é-møndø-unimanqatiním.

⁸ Neka até Ampliatús-a, khaiya mboma manqat vømbø-einim. No kuku kandambá te-te, Evezøza mokho-te.

⁹ Neka até Ubanés-a, ndego Keliso mokho-te, sasae kopo qeigoatun, khaiya mboma manqat vømbø-einim.

Neka até nogé nõfu mbomambaqapé-a, Stakis, khaiya mboma manqat vømbø-einim.

¹⁰ Neka até Apelés-a, khaiya mboma manqat vømbø-einim. Keliso zapaya, ngenøgim matev gendap, ngenek bazaføgakh-mbá geyám, teqa unimanqatin-te.

Neka até Alistobulus-zá-ya, khaiya mboma manqat vøzø-ein.

¹¹ Neka até Elodión-a, khaiya mboma manqat vømbø-einim, ndego noge ezoqam.

Neka até Nasisus-zá-ya, ndigu Keliso ndi-unimanqatinat, khaiya mboma manqat vøzø-ein.

¹² Neka até ndigú-a, Tlifena neka Tlifosa, khaiya mboma manqat vøzø-ein, ndigu sakheis, Evezøza-qa sasae kandambaqape gigoam.

Neka até Pesís-a, khaiya mboma manqat vømbø-einim. Até ndugú-a, Evezøza-qa sasae kandambá gugoat. No kuku kandambá tu-te.

¹³ Neka até Lufús-a, khaiya mboma manqat vømbø-einim. Ndego Evezøza ùni mbøepavét.

Neka até tegú evó-a, khaiya mboma manqat vømbø-einim. Ndugu até nó-a, evo nõgoám.

¹⁴ Neka até ndigú-a, Asinklitus neka Flegon neka Hemes neka Patlobas neka Hemas neka ndigu Klisten zifuap nõme, ti namba ndi:yage, khaiya mboma manqat vøzø-ein.

¹⁵ Neka até ndigú-a, Filologus neka Zulia neka Neleus neka tegu sævømiu neka Olimpás neka Mbumbukiam-gi ezoqa ate ndi:gu, ti namba ndi:yage, khaiya mboma manqat vøzø-ein.

¹⁶ Zo tozo-møvabat, zenda kaka vø-itiámát, neka vøngenøndamat, ate av-té, Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei ndægo.

Keliso-gi bawan vinivinimba, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv, zo-te.

Pol-qa vaev guguna manqat

¹⁷ Nøfuap! No nqazó-pouwe. Zo gò:feazoát. Ezoqa nøme, zo manqat vini me:zømesimít, ambá ndøgo, av bugukhokhof qazøte-ewagam. Yaq ta mokho-te ndøgo, ndigu ezoqam-qa unimanqatin matev géngi:nám neka Klisten bawan ezoqam vø-qaqagím. Ezoqam av ngi:gu, zo møe zozónayát.

¹⁸ Ezoqam av ngi:gu, ambá ndøgo, nigi Evezøza Keliso-qa sasae ndøgöt. Geté ndigu ekeza kha-qa poev mba mbopáev. Tiqa manqat mbomømboma neka manqa enaq giam mokho-te, ndigu ezoqa gètubám, ndigu zøtezateav ndigu, nømendim av nqægo soqaïn.

¹⁹ No khanakhanakh kandambá, zoqa yaq-te. Zapa ndøgo, ezoqa ewaqape, äv giniyogém nqægo: Zo Mbumbukiam-qa Manqat o-mba zotondapém. Geté no zo matavap loloakh-qa nözögó. Yaq zo kopømbaqapé, matev eqeieqei zómatønumát. Geté manqa-zapazapa, zo kha mbokhanøzám.

²⁰ Mbumbukiam, ndego sambi ndini-etoam, avønín, Saitan géngiú, neka zoqa zenda tokhotapak mokho-te vøuvē.

Nigi Evezøza Yesu-qa kuku matev ndøgoát, zo namba.

²¹ Timoti, no sasae kopo namba qategoatun neka Lusius neka Zeisen neka Sosipata, nigi ezoqam, ndigu khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv, zo-te.

²² No Tetiés. Nqanek pepa no nopeawám, av Pol manqat genømbe-manqatat. Khaiya mbomá, zo-te, Evezøza-qa iz-te.

²³ Até Gaiús-a, no teqa khoev-te nqæyage neka Klisten bawan ezoqam, teqa khoev-te gipindumatun, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv zo-te.

Até Elastús-a, ndego taon moni keoge ezoqam, neka Kuotas, ndego nigi nøfu, khaiya mboma manqat ngíkhōfōtāvāv, zo-te.*

Ike manqat, Mbumbukiam-te

²⁵ Mbumbukiam-qa iz, bizi-eqawát. Manqat Mbomambaqape, Yesu Keliso-qa yaq-te, no ezoqa nqate-zømesim, ndøgo äv qane-eín nqægo: Mbumbukiam kopømbaqapé. Ndego gezótøké. Yaq zo unimanqatin matev-te, bazaføgakhus zówaniapát. Bugukhokhof qagoam, nqanek Manqat Mbomambaqape, gèkhonawám. Nupøkhan-mba-qapé.

²⁶ Geté ndakin, av Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gi:peaomem, neka ndego Mbumbukiam miav-ak ekezan ge-ein, tøfakhan, ta manqat ndøgo, khonoam-te qagoam, mändoveá. Yaq bawabawan ate ndi:gu, nqanek manqat gè-ewagét. Yaq ndigu tñabiti-unimanqatiním, neka o-mba betøndapem.

²⁷ Mbumbukiam, ndego yakhapus-mba matavap loloakh-us ndego, teqa iz, miavmiav, bèto-eqawát, Yesu Keliso mokho-te.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

16:16 16:16 1 Ko 16:20; 1 Pita 5:14 **16:17 16:17** Met 7:15; Tait 3:10 **16:18 16:18** Filip 3:19; 2 Pita 2:3 **16:19 16:19** Lom 1:8; 1 Ko 14:20 **16:20 16:20** Gen 3:15 **16:21 16:21** Kel 16:1-2; 19:22; 20:4 **16:23 16:23** Kel 19:22; 1 Ko 1:14 * **16:23 16:23** Ibugukhokhof Baebol gipeaomem, manqat sa nqáneq qagoám. Geté vaev-te, manqat nøme äv gini-mønøzém nqægo: ²⁴ Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa kuku matev, ndøgoát zo namba, ate ndøzøte:go. Amén. Nqanek manqat unimanqatín. **16:25 16:25** Ef 1:9; 3:5, 9; Kol 1:26; Lom 1:5

1 Kolin

Pol-qa bugukhokhof pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Kolin taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Pol Efesus taon-té gegoám, nqanek pepa, Klisten bawan ezoqam-te ge-peawam, ndigu Kolin taon-te giyagam. Kolin taon ndøgo, kandambaqapé. Glik manqei-té qagó. Ta khøuwa-te ndøgo, Glik manqei-qa iz, Akaya mbo-akhaemám. Klisten ezoqam ndigu, Kolin taon-te gisøkhoam, nøme ndigu, Glik ezoqám, neka nøme ndigu, Zu ezoqám. Ezoqa gisøkhoam ndøgo, kandambá, gigiap kopoav ezoqám neka tiqa zøtezat andé kandambá.

Bugukhokhof khøuwa, Pol møndøgoám, Kolin taon-te ndøgo, neka ndigu ezoqam, ndakin mba gi-Klisten-ez, vøe-zømesimam. Nginik Yesu, oskia ndø-unimanqatintám, neka guligulim-te vø-møvøbumam. Geté tiqa Klisten bawan, sège-qaqaém. Neka ndigu matev soqain-té giyagám, kha-qa poev matev vømbōpavam-a, manqa-zapazapa vinivinimba vømatønumam. Pol møndø-ewág, taqa yaq-te, yaq ndigu nqanek pepa mokho-te, unimanqatin matev neka Klisten matev eqeieqei-qa yaq-te vøzø-peawam-a, tiqa matev-qa yaq-te, vøzø-ponqom.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé u-aném. No Mbumbukiam ndøveatán, nqanek sasae nqægo. Ndøgo teqá poév. Nqanek pepa, nigi Klisten nøfu Sostenés namba niti-peaomít.

² Zo-té qeitø-peaomít, zo Mbumbukiam-gi Klisten bawan ezoqam, nandav Kolin taon-te ndozoyage, zo Mbumbukiam Keliso Yesu mokho-te ge:khaz, vozō-tegi-ezoqam-ez. Nqanek pepa até ti-té ndigú-a, vøe-peawām, ezoqa ewaqape-te, manqei-manqei ate nqægo, nigi Evezøza Yesu Keliso-qa iz ndi-vewam, ndiguligulim. Ndego tigi Evezøzá neka nigi Evezøzā.

³ Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka sambu matev ndøgoát, zo-te.

Pol-qa ike manqat Mbumbukiam-te, Kolin ezoqam-qa yaq-te

⁴ No Mbumbukiam, ike manqat oskia nombo-manqaté, zoqa yaq-te, neka teqa kuku matev-qa yaq-te, ndego zo Keliso Yesu mokho-te gezø-etoam.

⁵ Te mokho-te, zo andé gigiap kopoav ezoqám. Mbumbukiam zo nømendim manqat neka zøtezat kandambá gezø-etoam.

⁶ Zapa ndøgo, manqat ndøgo, no Keliso-qa yaq-te qate-zømesimam, møndømø-qóm, zo mokho-te.

⁷ Yaq ndøgo, zo nigi Evezøza Yesu Keliso ndøzømbøe-esap, tendoveao, tendogavan, zo matev nøme løvu:máv, ndøgo Nqova Mbomambaqape, ni Klisten ezoqam ngini-etoam.

⁸ Yesu Keliso zo føgøføgakh zøgeatát. Yaq zo unimanqatin matev-te, føgøføgakh zówaniapát, atema vaev khøuwa-te. Yaq zo nigi Evezøza Yesu Keliso-qa Khøuwa Kandambaqape-te, ndego tendogavan, manqa-zapazapa mbaín, sozógoát.

⁹ Mbumbukiam, ndego zo gezø-akha, tege Yo Yesu Keliso namba tøzøte-yagat, nigi Evezøza, ndego unimanqatin ezoqám. Ndego zo gezø-geatát, atema vaev-te.

Qaqae matev-qa yaq-te, Klisten bawan mokho-te

¹⁰ Nófuap! Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa iz-te, no nqazø-pouwe: Zoqa Klisten bawan mokho-te nandav, zo manqa ndø-itumbám neka qatoat matev bezømbù:gú. Geté zo nqova kopo-té qawaní, neka kha-mba, matev kopo zombó-ovét.

¹¹ Nófuap! No nqanek manqat nqazømbe-manqate, zapa ndógo: Nigu Klisten nõfu Kloe, tugi ezoqa nõme, no áv gini-nømøndém nqægo: Zo mokho-te nandav, qatoat neka ponqombap matev zømbu:gú.

¹² No nqánek qate-manqaté: Zo mokho-te, ezoqa nõme, áv gini-manqaté nqægo, “No Pol nombopáev,” neka nõme ndimanqate, “No Apolos nombopáev,” neka nõme ndimanqate, “No Pita nombopáev,” neka nõme ndimanqate, “No Keliso nombopáev.”

¹³ Av khané:go? Gê, Keliso géqaqanim? Neka gê, no Pol, zoqa yaq-te no notónanim, tae mutui-te? Neka gê, zo ibøkha iz qazondapem, noqā iz-tē qazonø-ndapem? Av taoká.

¹⁴ No ike kandambá, Mbumbukiam-te. Zapa ndógo, zo mokho-te, no ibøkha iz, ti-mba ngínik qazø-etoám, Klispus neka Gaius. Geté ezoqa nõme, ibøkha iz etopøteáv.

¹⁵ Soqáin ndøgo, ezoqa timanqatat, av nqægo, “No ibøkha iz, Pol-qā iz-tē qatøndāp.”

¹⁶ Ø! Unimanqatín. No até Stefanas neka tegi ezoqám-a, ibøkha iz vøezø-etoam. Geté ezoqa nõme, no matavapøteáv, av nqægo, ibøkha iz møezø-etoám.

¹⁷ Keliso no ambá av nqægo, ezoqa ibøkha iz etoam-qa ndokhofotán. Geté ndego no Manqat Mbomambaqape zømesim-qa ndokhofotán. No ezoqa ambá av nqægo, manqei-qape-qā matavap loloākh qate-zømesim. Soqáin ndøgo, Keliso-qa tae mutui manqat, tømø-khokho-manqat.

Mbumbukiam ekeza bazaføgakh neka matavap loloakh, Keliso mokho-te gendo-vevezám

¹⁸ Unimanqatín. Ti-te ndigu, tisoqoez, ta manqat ndøgo, Yesu tae mutui-te genanim, mokho mbaín. Geté ni-te, ni Mbumbukiam ngekhandi:ntet, nqanek manqat, bazaføgakh-ús. Ndøgo Mbumbukiam-qá bazaføgákh.

¹⁹ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, áv qane-peawáp nqægo, “No manqei-qape ezoqam-qa matavap loloakh nõzøngiú.

No tiqa zøtezat nõsanqáo.”

²⁰ Mbumbukiam-qa manqat av qæ-ein ndægo, yaq gê, manqei-qape ezoqam matavap loloakh-us neka zøtezat ezoqam neka manqa manqate ezoqam-qa yaq-te, áv khané:go? Ndøgo khokhó. Mbumbukiam manqei-qape-qa matavap loloakh, khokho matavap me:vewé.

²¹ Mbumbukiam ekeza matavap loloakh-te, matavap áv genevé nqægo: Manqei-qape ezoqam, kopømba mbaín, ekeza matavap loloakh-te, Mbumbukiam ti:zøtez. Yaq teqa poev nqánek qagó: Ezoqa ndígu tékhandí:z, ndigu nqanek manqat ndi-unimanqatinat, ndøgo ezoqa nõme khokho manqat ndi:vewe.

²² Zu ezoqam, ndigu umingiap matev qeivi-qa mba ndøgó, neka Glik ezoqam, matavap loloakh tonqogim-qa mbá ndígū.

²³ Geté ni ezoqa Keliso-qá yaq-te mbá qati-zømesim, ndego tae mutui-te gitøkewem. Nqanek manqat, Zu ezoqam, qaqa zøløozú. Neka bawan vini-ak, nqanek manqat, mokho mbain me:vewé.

²⁴ Geté ni Mbumbukiam ginindu-akha, nøme Zu ezoqam neka nøme bawan vini-ak, ni Keliso-te, Mbumbukiam-qá bazaføgakh neka matavap loloakh ziqeiví.

²⁵ Mbumbukiam-qa matavap, ndøgo ezoqa nøme matavap livilivis ndi:vewe, ta matavap loloakh ndøgo, manqei-qape ezoqam-qa matavap loloakh, ùnime:-løvuám. Neka teqa matev matanam, ndøgo ezoqa nøme bazapos ndi:vewe, taqa bazaføgakh, manqei-qape ezoqam-qa matev matanam, ùnime:-løvuám.

²⁶ Nøfuap! Zo gèmbø-mataváp. Zo mokho-te nandav, Mbumbukiam gezø-akha, zo ezoqa khapímbá, manqei-qape ezoqam-qa bøi-te, matavap loloakh ndøzøgo o iz kandakanda ndøzøgo o zogi zøvøndipakha iz kandakanda qazøgoam.

²⁷ Geté Mbumbukiam ndígu tevevesám, ndigu manqei-qape-te, matavap livilivis neka iz mbain ndi:zæza. Ndego tene-matanám ndøgo: Matavap loloakh-us ezoqam neka iz-akhayapak, mivi mé:ndapém.

²⁸ Mbumbukiam ndígu tevevesám, ndigu iz mbain ndigu, neka ndigu, ezoqa nøme ndisanqaza. Ndego nqanek matev, manqei-qape-qa matev kandakanda ngi:wat-qa ndøgó.

²⁹ Ndego tenegó ndøgo: Ezoqa kopo, gé:khambuvimák, Mbumbukiam-qa bugug-te.

³⁰ Mbumbukiam ndømatanám, zo ndakin Keliso Yesu namba, ndøzøte-yage. Ndego ekeza matavap loloakh, Keliso mokho-té genøni-vevezám. Ni Mbumbukiam-qa bøi-te, te mokho-te ndégo tizi-ndaføyamba-én, neka vizimø-Mbumbukiam-gi-ezoqam-en neka Mbumbukiam ni te mokho-te vønqovotan, ni manqa-zapa mokho-te qazu:goam.

³¹ Matev av tønefakhán, av Mbumbukiam-qa Manqat ndæpeawap, “Gekha ezoqām ndego, khambuvap-qa tegoat, ndego taqa yaq-te teabete-khambuváp ndøgo, Evezøza gematanam.”

2

Pol Yesu-qa manqat, ande āv kenē-manqatam, Kolin taon-te gegoam

¹ Nøfuap! No zo-te qæmat, Mbumbukiam-qa Manqat qate-zømesimam, ndøgo khonoam-te qagoam, no ambá av nqægo, manqat kandakanda neka nøtenat kandambaqapē qazømbe-manqatām.

² Geté no matavap āv qategó nqægo: No zo mokho-te, manqat nøme nømanqateák. Geté Yesu Keliso-qá yaq-te mbá qaté-manqatát, ndego tae mutui-te gitøkewem.

³ No zo mokho-te qatu:goam, no kha bazaføgakh mbaín. No møe nøgoám neka kha wageap-ús.

⁴ Neka manqat ndøgo, zo qate-zømesimam, no ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam-qā matavap loloakh qate-zømesimām. Geté zo Mbumbukiam-ge Nqova-qá bazaføgákh qate-zømesimám.

⁵ Soqain ndøgo, zoqa unimanqatin matev, ezoqam-qa matavap loloakh-te to:tawet. Geté Mbumbukiam-qá bazaføgakh-té qabeto:-tawé.

Matavap loloakh, Nqova Mbomambaqape-te ndøndo-okho

⁶ Geté, unimanqatin. Manqat ndøgo, ni nqeimanqate, matavap loloakh-ús. Ndigu ezoqam, Klisten matev-te gifisam, kopømbaqapé, mokho tindapem. Geté nqanek matavap loloakh, ambá ndøgo, manqei-qape ezoqam-qā matavap loloākh, o kawakawa-za-qā matavap loloākh, ndigu manqei-qape ndo:kawaezat, tiqa bazaføgakh sa tømø-navøem.

⁷ Geté matavap loloakh, ni ezoqa nqati-zømesim, ndøgo Mbumbukiam-qá matavap loloákh. Teqa matavap loloakh nqánek: Manqei-qape khakheinøpøteav qagoam, Mbumbukiam é-møndo:pøóá, av nqægo: Matev ndómatanam, av ndakin ge:matanam, neka yage qanimav-qape vóni-etoām. Ibugukhokhof, nqanek matavap, Mbumbukiam geve, khonoam-té qagoám.

⁸ Nginik manqei-qape kawakawa-za, ezoqa kopó, Mbumbukiam-qa matavap loloakh otevatéav. Ndigu amba ti:zøtezin, ndigu nigi Evezøza iz eqawat-qape, tae mutui-te ambá gétøkewemák.

⁹ Geté matev av qanefakhán, av Mbumbukiam-qa Manqat qæ-ein,
 “Matev ndøgo, ezoqa bugukhokhof
 tiqa bøi-te qeiviav qagoam
 neka tiqa gea-te yogeav vøgoam
 neka tiqa wema-te matavapøteav vøgoam,
 Mbumbukiam, tiqa ndígu tene-mendewám,
 ndigu kuku ndøzøgo te-te.”

¹⁰ Geté ta matavap ndøgo, bugukhokhof qakhonawam, ni Mbumbukiam Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, møndøni-veáz. Ndego Nqova kopømbaqapé, nqanek matev ti:nømand. Zapa ndøgo, ndego matev ate ndægo gèqeiví, até Mbumbukiam-qa matavap igian-qapé-a, ndēqēiví.

¹¹ Gê, gekha ezoqām mé:-otevat, ezoqam-qa matavap? Sa ndégo tene-otevát, tege nqova, te mokho-te ndu:gu. Yaq matev até kopó: Ezoqa mè:-otevák, Mbumbukiam-qa matavap. Mbumbukiam-ge Nqova yakhapús sege:-otevát.

¹² Ni ambá av nqægo, manqei-qape-gē nqova zindafēm. Geté ni Nqova ndégo tizindafēm, Mbumbukiam-te gendowav. Ndego ni ekeza Nqova, tinimbi-etoām ndøgo: Ni Mbumbukiam-qa matev mbomømboma, yaq-mba gini-etoam, zí:nøtén.

¹³ Manqat ndøgo, ni ezoqa nqati-zømesim, ambá av nqægo, av manqei-qape ezoqam, ekeza matavap loloakh-te ndi:nømendim. Geté ni ndøgo tōti-manqaté, av Nqova Mbomambaqape ndi:nømendim. Ni ezoqa Mbumbukiam-qa unimanqatin manqat nqeizø-ovøyam, ndøgo Nqova Mbomambaqape ndi:nømendim, ni Nqova Mbomambaqape-qá mokho-té qeitø-manqaté.

¹⁴ Gekha ezoqām ndego, Nqova Mbomambaqape mbain ndego, ndego manqa mokho géndapák, ndøgo Mbumbukiam-ge Nqova-te ndøndo-okho. Te-te ndego, ta manqat, mokho mbain. Zapa ndøgo, qo Mbumbukiam-ge Nqova mbain tøgoat, qo kopømba mbain, Mbumbukiam-qa Manqat-qa mokho toqondap.

¹⁵ Geté gekha ezoqām ndego, Nqova Mbomambaqape ndembøigu, ndego Mbumbukiam-qa matev ate ndægo-qa yaq-te, mokho ndøndáp. Geté ezoqa nøme, ndigu Nqova Mbomambaqape mbain ndigu, ndigu kopømba mbaín, teqa yaq-te mokho tindapem.

¹⁶ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,
 “Gê, gekha ezoqām mé:-otev,
 Mbumbukiam-qa matavap?
 Neka gê, ezoqa tígu,

Mbumbukiam timbo-ovøemem?"
Av taoká. Ezoqa mbaín. Geté ni Keliso-qa matavap nimbu:gu. Yaq ni kopømbaqapé, mokho tizindapem.

3

Qaqae matev-qa yaq-te, Klisten bawan mokho-te

¹ Nófuap! No zo-te qægoam, no kopømba mbaín, manqat vøté-zømesim, av ndigu nqate-zømesim, ndigu Nqova Mbomambaqape ndezømbu:gu. Geté no manqat av qazømbe-manqatám, av ndigu nqazømbe-manqate, ndigu manqei-qape-qa matev zua ndimbopaev. Zapa ndógo, zo Keliso-qa matev-te, andé nakhei nqonqon me zøtegoám.

² No zo andé tete nøzømbe-etoumám, ambá ndógo, lou føgøføgāk. Zapa ndógo, ta khøuwa-te ndógo, zo kopømba mbaín, manqa mokho vøzømbøé-ndapēm, av ndigu ndi:ndape, ndigu Mbumbukiam-qa matev-te e-ma go:fisam. Até ndakín-a, zo zuá, kopømba mbaín, mokho tozombo-ndapem.

³ Zapa ndógo, zo zøkeza khatae-qa poev, zua zombopavét. Ge zó, ndozo-matavap? Zo-te nandav, ova matev neka ponqombap matev nandøzøgo, ndógo khatae-qa poèv? Unimanqatín. Zo manqei-qape-qa matev-te, zua zoyagé.

⁴ Zapa ndógo, ezoqa nøme nandi-manqate, "No Pol nombopaæv," neka nøme nandi-manqate, "No Apolos nombopaæv." Matev av nqægo tozogoat, yaq zo manqei-qape ezoqam-qa matavap zua zombopáev.

⁵ Gê, Apolos, ndego gekha ezoqám? Neka no, Pol, gekha ezoqám? Ni Mbumbukiam-gí sasae ezoqám, ni mokho-te zo Mbumbukiam vozø-unimanqatinim. Mbumbukiam no sasae vini nø-etoám, neka Apolos sasae vini vømbø-etoam.

⁶ No zo mokho-te, andé ogekhæm sasae me nøtegoám, neka Apolos, ta avøe gigiap ndógo, ande ibøkha me vømbøe-etoumam. Geté zoqa unimanqatin, Mbumbukiam ndø-uminøvemát.

⁷ Ezoqa ndego avøe vø-ogeakh-a, ndego ibøkha vømbø-etoam, ndógo gigiap-qapé mbá. Geté gigiap-qape sate ndégo, Mbumbukiam, ndego avøe nde-uminøvem.

⁸ Ogekhæm ezoqam neka ibøkha etoam ezoqam, nginik kopó. Nginik Mbumbukiam-qa sasae mba ndógó. Yaq nginik ezoqam, yaq-fia av timí-upøgím, av ekeza sasae gi:goam.

⁹ Ni ezoqa menas, ni kopømbá seitumu-sasaeát, Mbumbukiam-qa sasae-te. Zo andé Mbumbukiam-qa khæe neka andé Mbumbukiam-qa khoév.

¹⁰ Mbumbukiam-qa kuku matev mokho-te, ndego genø-etoam, no andé nøte-khoev-puanam-ezoqam-matavap-loloakh-us-én. No uk nø-asáz. Yaq ezoqa nøme, khoev mo:wevét, ta uk-te ndógo, qæ-asaz. Geté, gekha ezoqám ndego, khoev ndewevet, ndego yà beqeiví. Sasae eqeieqei begó.

¹¹ Ta uk ndógo, ndø-asøzú. Ndógo Yesu Kelisó. Ezoqa kopømba mbaín, nøme te-asaz.

¹² Ta uk-te ndógo, ezoqa nøme, khoev gigiap qaniganím giniwevét, kopømba ande av gol o silva o mbaqambaqa fia kandakanda ndi:gu. Geté ezoqa nøme, tae o peføpefa o gagayag mbá giniwevét.

¹³ Yaq vaev-te, Mbumbukiam-qa Khøuwa Kandambaqape-te, ezoqa ewaqape-qa sasae, tønøqeivát ndógo, sasae eqeieqei pizi:goat-a. Gøina ndóqeiv. Gøinam ni ezoqa ewaqape-qa sasae matev, giní-geveá, av nqægo, ta sasae ndógo, ni qazigoat, gøina wageap-te petéwewāt, penømakhaya.

¹⁴ Gekha ezoqam-qā sasae, gøinam-te wageapøteav tøgoat, ndego yaq-fia eqeieqei ndøndáp.

¹⁵ Geté sasae ndøgo, gego, tømbowagim, ndego ezoqam, sasae khokhó sege-goám. Ndego ekezan, ndøkhandí:v. Geté andé gøinam-té gindú-qombi:nám.

¹⁶ Ge zó, møzøté-zøtez? Zo Mbumbukiam-qá khoév. Mbumbukiam-ge Nqova, zo mokho-té gunu:yagé.

¹⁷ Gekha ezoqām ndego, nqanek Mbumbukiam-qa khoev tengiu, Mbumbukiam ndego géngiú. Zapa ndøgo, ta khoev ndøgo, Mbumbukiam-qá khoév. Neka ta khoev ndøgo, zó.

¹⁸ Zo zøkeza kha, mbøe-khavòzám. Zo mokho-te, ezoqa nøme ndematavap, av nqægo, no manqei-qape ezoqam-qa bøi-te, matavap loloakh-ūs, ndego bèmø-matavap-livilivis-us-ezoqam-év. Yaq av nqægo, ndego segemø-matavap-loloakh-us-ezoqam-év.

¹⁹ Zapa ndøgo, manqei-qape ezoqam-qa matavap loloakh, ndøgo matavap livilivís, Mbumbukiam-qa bøi-te. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,

“Mbumbukiam ndigu ezoqam,
ndimatavap av nqægo,
‘Ni matavap loloakh-ūs,’
ndigu ekeza khavozam matév genégavém.”

²⁰ Neka manqat nøme ndøpēāwāp,

“Mbumbukiam, møndæ-otév:
Matavap loloakh-us ezoqam-qa matavap,
ndøgo mokho mbáin.”

²¹⁻²² Yaq nakémbá, zo me:khambùváp, av nqægo, zo ande gekha ezoqam me zombøepaev. Zapa ndøgo, ni ate nqati:gu, Pol neka Apolos neka Pita, ni zogí. Neka até ndøgó-a, manqei-qape neka khandi neka løvøte neka ndaki yage neka vaev yage, ndøgo zoqá.

²³ Geté zo Keliso-gí, neka Keliso, ndego Mbumbukiam-gé.

4

Keliso-gi u-anim-qa yaq-te

¹ Zo ni āv qaninæná, av nqægo: Ni Keliso-gí sasae ezoqám. Ni Mbumbukiam tene-vevendám ndøgo, teqa matavap ndøgo, khonoam-te qagoam, ezoqa batí-zømesim.

² Neka sasae ezoqam-qa yaq-te, zo møzøte-zøtéz, av nqægo: Gekha sasae ezoqām ndigu, ta sasae ndøgo, megeat ezoqam tiqa zenda-te geve, eqeieqei bematanám.

³ No-te, ndøgo gigiap-qapé mbá, av zo no ndøzøte-gevenoat o gekha ezoqa nøme, no ndi:gevenoat. Até ndøgó-a, av no nøkeza kha nqate-gevewat, ndøgo gigiap-qapé mbá.

⁴ Unimanqatín. No nøtenøtenák, av nqægo, no manqa-zapa-qase møegō. Geté até ndøgó-a, no kopømba mbáin tæ-ein, av nqægo, “No ndaføyamba-qapē.” Geté ndego, no nde:gevenoat, Evezøzá.

⁵ Yaq nakémbá. Zo ezoqa nøme-qa matev, ndøgevèwát. Sizió-kewagát, atema Evezøza vømófakhān. Ta khøuwa-te ndøgo, ndego matev ate ndægo, khonoam-te ndøgo, bavokhó genø-awám, neka matavap ate ndægo, ezoqam-qa mokho-te ndøkhonoap, vøvøndáz. Neka ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam yakhapús, niqa iz te-èqā, ó, tevoa.

⁶ Nǒfuap! No Apolos neka noqa yaq-te, yaya qazǒmbe-etæavun, no zo nǒtegó. Zoqá nǒmendim nonqó, av nqægo, zo Mbumbukiam-qa Manqat ndǒlǒvùim. Soqáin ndǒgo, zo tǒzǒte-khambuvapat, neka ezoqa nǒme-qa iz tozo-eqatat, gete ezoqa nǒme-qa iz, vozó-voatát.

⁷ Gê, qakeza kha, ezoqa kandambaqape qotévewe? Gẽmbo-mataváp. Gigiap neka matev tǒgo, qo Mbumbukiam-te ndapeav qoqogoam? Av taoká. Ndǒgo ate ndægo, qo Mbumbukiam qa-etoám. Yaq gekha zapá, ndoqote-khambuvap?

⁸ Zo ndozo-matavap, zo matev ate ndægo mǒzotumu-ndapém neka andé gigiap kopoav ezoqa me zǒte:gó neka ni vozǒ-lǒvumbam neka kawa iz vozǒ-tonqogim. Unimanqatín. Zo unimanqatin-te, amba uni tǒzǒte-fisamín neka kawakawa-za-qa iz vozǒ-upǒgimín, no ambá khanakhanákh. Yaq ni ambá zo namba kawakawa-za zigonín.

⁹ No nqæmatavap, Mbumbukiam ni Keliso-gi u-anim, vaev-té genǒ-ám. Ni andé ndimbula ezoqam me nitigú, ndigu gigavemín, yaq otǒotam-tẽ ginǒ-abín, ezoqa ewaqape-qa bǒi-te sasa ndǒzitagín, vǒpakhaezín. Manqei-qape ezoqam-qa bǒi-te mbá mbá, geté até enzol ezoqám-qá bǒi-te-á.

¹⁰ Keliso zapaya, ezoqa nǒme ni matavap livilivis ezoqam mi:næná. Geté zo, matavap loloakh ezoqam me:zæzá. Keliso zapaya, ni bazafǒgakh, mǒndǒnimbu-navǒém. Geté zo mǒzomǒ-bazafǒgakh-us-ezoqam-éz. Zoqa iz, gǒ-eqawát. Geté niqa iz, gèvoát.

¹¹ Até ndakín-a, ni ifin nivinumatún neka ibǒkha naq vǒnǐ-papumatun. Neka ni ndabua eqeieqei mbaín. Ni gèzítangatún. Neka ni manqei mbaín, teiyagat.

¹² Ni nikeza zenda-te, sasae kandakanda nigoatún, niqa yage nonqo. Ezoqa ni soqa manqat ndini-manqate, yaq ni Mbumbukiam ndigu tǒke-qa nimbo-vi:matún. Neka ni ndingiaenoat, ni viniv, seĩndapé.

¹³ Ni ezoqa manqa soqǒsoqa gini-manqatatun, ni yaq manqat eqeieqei qeizǒmbe-qavǒiúin. Ni manqei-qape ezoqam-qa bǒi-te, mǒimǒ-pageap-én. Unimanqatín. Ti-te ndigu, ni andé khavím. Matev av nqægo, zua ndǒgó, ndakin.

¹⁴ No nqanek manqat, ambá av nqægo, zo mivi etoam-qa nopeaumavún. Av taoká. Geté zo nakhoa eqeieqei zǒmesim-qa nogó. Zapa ndǒgo, zo nogí nakheís. Neka no kuku kandambá zo-te.

¹⁵ Zo nǒmendim ezoqam kopoav-qape, ambá gezǒmbigú, zǒkeza Klisten yage-te. Geté zo zǒvǒndipakha, kopoáv mbá. Zo zǒve kopo mba zǒmbegó. Nǒ. Keliso Yesu mokho-te, no nǒzǒ-zǒve-én, zo Mbumbukiam-qa Manqat ande qatezǒmas.

¹⁶ Yaq nakémbá, no nqazǒ-pouwe: Zo áv tǒneyagé, av no nqateyage.

¹⁷ No ta zapaya ndǒgo, Timoti notǒndo-khofotáv, zo-te. Ndego andé nogé yó, Keliso mokho-te. No poev kandambá te-te. Ndego unimanqatin ezoqám. Ndego zo nqawá geabenǒzǒ-eín, av no Keliso Yesu mokho-te nqateyage. Noqa yage matev, áv tǒne:gó, av no manqei-manqei ate ndægo, Klisten bawan vinivinimba nqate-zǒmesim.

¹⁸ Zo ezoqa nǒme, áv qazǒte-khambuváp nqægo: Pol nqawa gendǒ-vesezāk.

¹⁹ Geté no avǒnín, é-ndǒtǒndonáv, zo-te, Mbumbukiam tǒmbopoe. Yaq no nǒkeza bǒí qatéqéiv, av nqægo: Ezoqam ndigu ekeza iz ndi-eqawat, ndigu unimanqatin bazafǒgakh tǒpǒzǒmbégo-a, ó, manqat mbá ndǒmanqate.

²⁰ Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, ndógo manqat mbá mbá. Geté matev matanam-ús. Neka ndógo bazafógakh-ús.

²¹ Ge zó, gekhā zópoev? No tae-us notøndónāv, zo vótéfebām, ó, kuku matev-us neka aiyav-tē qatógeāv, zo-te?

5

Klisten bawan ezoqam mokho-te, manqa-zapa tɔfakhan

¹ No āv qate-ewág nqáego: Zo mokho-te nandav, mambe okho matev viní qafakhan. Soqaqapé. Ndógo møndømø-løvú, av bavokho-ak, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu, gi:goatun. No āv ginømbe-einím nqáego: Ezoqam nandégó, zo mokho-te. Ndego eve-gú zas mbopáev.

² Zo zøte-khambuváp, taqa yaq-te. Geté zo ambá mutøkhop zowaniapín neka ngenek ezoqam, nqanek matev ndematanam, vozō-khofoinamín, zoqa Klisten bawan mokho-te nandu:gu.

³ Unimanqatín. No kha-te, nøyoná. Geté nqova-te, no ndótú:gú, zo namba. No ngenek ezoqam-qa yaq-te, matev av nqáego gego, matavap é-møto:vé, av nqáego:

⁴ Zo Yesu Keliso-qa iz-te, vømøváb. Yaq no nqova-te, ndægoát, zo namba, neka Yesu, nigí Evezøza, teqa bazafógakh vøgoát.

⁵ Yaq ngenek ezoqam, Saitan-qá zenda-té qazinó-veém, teqa yage vósoqā. Yaq ndego tèabetønde-qambún, neka Evezøza-qa Khøuwa Kandambaqape-te, Mbumbukiam betē-khandi:v.

⁶ Zo zøkeza iz ndozo-eqawat, nandav soqaín. Nandev ezoqam, manqa-zapa av nde:matanam, ndego andé flawa poponøvem nonqo me me:gó. Ge zó, møzøté-zøtez? Poponøvem nonqo flawa-te toqotu-nqagim, oskiá ndógo, khapelavøqase mba tøgoat, yaq flawa-te ate ndi:gu segemø-panqavøém, flawa vøpopøez.

⁷ Yaq nakémbá, zo āv qanegoném, av Pasova khøuwa-te gi:goatun. Flawa awenege poponøvem nonqo-us, vø-ogiím. Yaq zo andé flawa ndakinak poponøvem nonqo mbain me zótégoát. Ndaføyamba-qapé. Unimanqatín, zo mōzo-ndaføyamba-qape-éz. Zapa ndógo, nigí Pasova sip nakhasam, møndønaním, ni zapaya, ni vøkhandi:n. Ndego Kelisó.

⁸ Yaq nakémbá. Ni andé Pasova khøuwa kandambaqape zí:goném. Av Zu ezoqam, Pasova khøuwa-te, flawa awenege poponøvem nonqo-us gi:nqagevematun, ni matev soqøsoqa neka manqa-zapazapa vinivinimba, āv tabizi-nqagím. Neka av Pasova khøuwa-te, flawa ndakinak poponøvem nonqo mbain gilouzatun, ni matev eqeieqei, āv tabizi:gú neka unimanqatín manqat mba bizí-manqate.

⁹ No pepa nøme-te, bugukhokhof qazøndo-peawam, āv qazømbe-eín nqáego: Zo mambe okho ezoqam namba me:tøkùát.

¹⁰ Geté no nqanek manqat qæpeawam, no einiáv av nqáego, zo manqei-qape ezoqam ate ndi:gu, uni zøtēzivāz, ndigu mambe ndi:-okho o gigiap ndiqovetu o gigiap aqonam-te ndi-upøgim o batae ndimbovizap. Zo ezoqa ewaqape av ngi:gu, amba zøuvøzat-qa tozogoín, yaq zo ambá manqei-qape zo-ivøvemín.

¹¹ Geté no nqáneq qæpeawám: Zo mokho-te nandav, ezoqa tigoat, ndigu ekeza kha Klisten ndi:vewe, gete ndigu mambe ndi:-okho, o gigiap ndiqovetu o batae ndimbovizap o ezoqam-qa manqa ndigeveam o ibøkha soqa izam møqæ ndigu o gigiap aqonam-te ndi-upøgim, yaq zo ti namba me:tøkùát. Neka ezoqam av ngi:gu, zo lou namba me:lògé.

¹² No nqanek manqat qæ-ein, zapa ndógo: Ndógo niqá sasáe mbá, bavokho ezoqam tizi-gevezotat. Geté zókeza Klisten bawan ezoqam zógevezotát.

¹³ Mbumbukiam yakhapús, bavokho ezoqam tegevezo. Geté ni Klisten bawan mokho-te, āv tabizi-matanám, av Mbumbukiam-qa Manqat-te nqæpeawap: Manqa-zapa-us ezoqam, vónatáv, zoqa mokho-te nandu:gu.

6

Klisten ezoqa nøme, manqa ovøyam-te toqove, taqa yaq-te

¹ Gê, zoqa Klisten bawan ezoqam mokho-te, ezoqa menas manqat tözøgoat, gigiap o matev-qa yaq-te, yaq ndógo eqeieqeí, bavokho ezoqam-te manqa ovøyam-te tizav, ambā ndógo, zo Klisten bawan mokho-te tozo-khakheinømem? Av taoká. Matev av nqægo, eqeieqeí mbá.

² Ge zô, mözóté-zøtez? Vaev khøuwa-te, ni Mbumbukiam-gi ezoqam, manqei-qape ezoqam zígevezó. Zo vaev khøuwa-te manqei-qape ezoqam tozo-gevezotat, yaq gê, zo ndakin kopømba mbaín, zo mokho-te, manqa-zapa khasøkhasis tozo-khakheinømem?

³ Neka gê, zo mözóté-zøtez? Ni até enzol ezoqám-a, zígevezó. Av tægoat ndægo, yaq ni kopømbaqapé, manqei-qape matev tizi-geveatat.

⁴ Geté zoqa matev viní. Zoqa Klisten bawan mokho-te, manqa-zapa qafakhanín, yaq zo bavokhó qazonø-ndapemín. Yaq tiqa zenda-te ndigu tozonø-veemín, ndigu Klisten bawan-te iz mbain ndigu?

⁵ Zo ambá mivi zøvitiín. Gê, zo mokho-te, ezoqa kopo matavap loloakh-us mbaín, ndego ezoqa tegevezotat, izu Klisten ezoqam-te manqat tøfakhanat?

⁶ Klisten ezoqam, Klisten ezoqa nøme, manqa ovøyam-te teve, ndógo soqaín. Geté uni tønne-soqa-ín ndógo, Klisten ezoqam, Klisten ezoqa nøme, bavokho ezoqam-te tendaf, manqa ovøyam-te vømóvê, ndigu Mbumbukiam unimanqatinteav ndigu.

⁷ Zo yaqyaq-a, manqa ovøyam-te ndozo-ambam, zo mòzo-o:áz, Klisten matev-te. Klisten ezoqa nøme, manqa-zapa teqago o gigiap teqa-aqonam, qo soqombó-ták.

⁸ Geté zo ezoqa nøme-te manqa-zapazapa qazogoatun neka gigiap aqonam-te vozozø-upøgimatum, soqaín nandav. Uni tønne-soqa-ín ndógo, matev av nqægo, Klisten zøfuap-te ndozogo.

⁹ Ge zô, mözóté-zøtez? Ezoqa soqøsoqa, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te gemø-ozák. Zo zókeza kha, mbøe-khavòzám. Ezoqa ndigu mambe ndi-okho, o batae ndimbovizap, o nøkenøkem matev ndingi:wat, o angana izuizum mambe ndigu,

¹⁰ ezoqam av ngi:gu, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te gemø-ozák. Até ndigú-a, aqonam ezoqam, o gigiap qovetam ezoqam, o ibøkha soqa izam møqæ ezoqam, o ndigu manqa ndigeveam, o gigiap aqonam-te ndi-upøgim, ndigu gemø-ozák.

¹¹ Zo ezoqa nøme, matev av nqægo mòzo-matønumám. Geté Mbumbukiam zo møndø-sungutáz, vozø-tegi-ezoqam-ez neka vozó-ndaføyamba-ez, teqa bøi-te. Mbumbukiam, nigi Evezøza Yesu Keliso neka ekeza Nqova Mbomambaqape mokho-té genø-matanám.

Niqa kha, Mbumbukiam-qa iz bizi-eqawát

¹² „Zo ezoqa nøme, āv qazøte-manqaté nqægo, „Ni kopømbá. Matev ate ndægo sizí-matønumát. Khafeap mbaín.” Unimanqatín. Ni-te khafeap

mbaín. Geté matev nøme ndøgo, ni giní-tøkeák. No-te khafeap mbaín. Geté soqain ndøgo, matev o gigiap nøme, noqa yage to:kawaevtat.

¹³ Neka ezoqa nøme, av gini-manqaté nqægo, „Lou ndøgo, emu nonqó. Neka emu ndøgo, lou nonqó.” Ndøgo unimanqatín. Geté gëmbo-mataváp. Nqanek gigiap menas, gigiap-qapé mbá. Vaev-te, Mbumbukiam nqanek gigiap menas géngiú. Neka nøme nqánek: Niqa kha, mambe okho nonqó mbá. Ndøgo Evezøza nonqó. Niqa kha ndégo teno-kawaevát.

¹⁴ Mbumbukiam, ndego Keliso løvøte-te gekhandi:v, ndego ekeza bazaføgakh-te, até ní-a, løvøte-te vøkhandi:n.

¹⁵ Gê, zo møzøté-zøtez? Zoqa kha nandav, Keliso-qá kha bunøzáp. Yaq gê, kopømbâ, Keliso-qa kha, mambe ezoqa namba toqote-tøkua? Ünime:-kopømba-mbaín.

¹⁶ Neka gê, zo møzøté-zøtez? Mambe okho sævam namba, venanqei nonqo toqote-tøkua, yaq qo kha kopó, tu namba. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat, av qane-eín nqægo: Anganeam sævam namba ti:tøkuanem, yaq ndigu kha kopó.

¹⁷ Geté gekha ezoqām ndego, unimanqatin matev mokho-te, Evezøza namba te:tøkua, yaq ndego té namba tené-kopoevtát. Ndigu nqova-te, kopó.

¹⁸ Zo mambe okho matev møe zombónayát. Zapa ndøgo, gekha manqazapā ndøgo, ezoqa ndimatanam, ndøgo kha bavokhó gino:gó. Geté mambe tizi:-okhoat, ni soqain-te, nikeza kha zí-aumát.

¹⁹ Gê, zo møzøté-zøtez? Zoqa kha nandav, Nqova Mbomambaqape-qá khoév, ndego Mbumbukiam-te qazondafem. Yaq ndego zo mokho-té geyagé. Zoqa kha, zøkezán mbá. Ndøgo Mbumbukiam-qá.

²⁰ Ndego zo fiá genewí. Fia kandambá gego. Yaq nakémbá, zoqa kha, Mbumbukiam-qá iz zøté-eqatát.

7

Nøkenøkem-qa yaq-te

¹ Taqa yaq-te ndøgo, zoqa pepa-te qazøtøndo-bevøpem, noqa qavøiwat nqánek: Ezoqa sæva okieav tøgoat, ndøgo qanimáv.

² Geté soqain ndøgo, ezoqa andé mambe matev-te vøe-o:áz. Yaq nakémbá, anganeam, ekeza zas bèmbogó, neka sævam ekeza zivis bembōgo.

³ Anganeam ekeza kha-te khafeap betøvé, zas-te. Yaq matev até kopó. Até sævám-a, ekeza kha-te khafeap betøvé, zivis-te.

⁴ Zas ekeza kha kawaevateáv. Geté zivis mo:kawaevát. Yaq até kopó, zivis ekeza kha kawaevateáv. Geté zas mo:kawaevát.

⁵ Zo bezømbo-qasi:váp, yaqyaq-a. Geté zo manqat tozo-kopo:nem, av nqægo, khøuwa ande gekham tizi-qovezamat, ni matev zigoāk, getē ni zīguligulimāt, yaq ndøgo kopømbá. Geté ta khøuwa ndigu timø-nasimmat, yaq nango vøtøkuanemát. Soqain ndøgo, zo zøkeza kha nøzøgim-qa amba tøzøtegoat, yaq zo Saitan manqazapa-te te-itub.

⁶ No nqanek manqat, zo tøke nonqo nøzø-manqaté. No ambá av nqægo, zo nøkenøkem matev-qa yaq-te khafeap nozømbovē.

⁷ Unimanqatín. No nqæmatavap, zo Klisten ezoqam ate ndøzøte:go, nøkepøteav tøgonin, av no nqate:go, ndøgo ambá qanimáv. Geté Mbumbukiam, teqa kuku matev-te, ni matev vinivinimbá ndini-etoam. Ezoqa nøme vini-a, ezoqa nøme vini.

⁸ Neka ti-te ndigu, nõkepøteav ndigu, neka ngængæm, tigi angana gizø-pakhaez, noqa manqat nqáneq: Ndigu yakhapus-mba tiyagat, av no nqateyage, ndøgo qanimáv.

⁹ Geté ndigu ekeza poev matev amba ti:nøzøgimat, ság, sà benøkím. Soqain ndøgo, tiqa poev matev ande lou me tøzømbe-lonqotumit.

¹⁰ Neka zo ndozo-nøkiap, noqa manqat zo-te nqáneq. Geté unimanqatín. Nqanek noqá manqat mbá mbá. Evezøza-qá manqát. Manqat av nqægo: Zo até vønøkiáp. Sævam zivis be-iváv.

¹¹ Geté sævam ndugu, anganeam ē-møndø-ivāv, ndugu até begó, ngæmam, o nango zivis-té guabenø-qaván, te namba bemø-khakheinømem. Yaq anganeam, até kopó, ndego zas be-iváv.

¹² Ndigu ezoqa nõme-qa yaq-te, tigi angana o sakheis, Yesu unimanqatinteav ndigu, Evezøza manqat einiáv. Geté ti-te ndigu, noqa manqat nqáneq: Qogu sævam, Yesu unimanqatinteav ndugu, yaq ndugu qo namba yage-te poev zua mbogō, qo nanduv sævam ndø-iváv.

¹³ Neka qo sævam, qoge anganeam Yesu unimanqatinteav ndego, yaq ndego qo namba yage-te poev zua mbogō, qo nandev anganeam ndø-iváv.

¹⁴ Zapa ndøgo, anganeam ndego Yesu unimanqatinteav ndego, Klisten sævam namba ndi:nøkeap, yaq até ndegó-a, Mbumbukiam-gé, zas zapaya. Neka até sævám-a, ndugu Yesu unimanqatinteav ndugu, Klisten anganeam namba ndi:nøkeap, até ndugú-a, Mbumbukiam-gú, zivis zapaya. Amba vini tøgonin, yaq zogi nakheis ambá ndaføyambá mbá, Mbumbukiam-qa bøi-te. Geté ndigu ndaføyamba-qapí.

¹⁵ Geté anganeam, ndego Yesu unimanqatinteav ndego, zas ivøve-qa tegoat, o sævam, ndugu Yesu unimanqatinteav ndugu, zivis ivøve-qa tugoat, ság, bëmætønømém. Qo anganeam o sævam, Yesu ndoqo-unimanqatinat, kopømbaqapé, soqombó-ták. Geté yaq sævam-a, yaq anganeam, poev sekemba tøzøgoat, até benøkíáp. Zapa ndøgo, ni Mbumbukiam, sambi yage-té genøni-akhá.

¹⁶ Eisa, qo Klisten sævam, qeivis Keliso-té qopøté-itū penømakhaya, yaq Mbumbukiam vøkhandi:v? Neka qo Klisten anganeam. Eisa, qo qayas Keliso-té qopøté-itū penømakhaya, yaq Mbumbukiam vøkhandi:v?

Ni av tabizi-yagé, av Mbumbukiam ni ginimbi-akha

¹⁷ Zo ezoqa kopokopo ate ndøzøte:go, ta yage mokho-te ndøgo, av Evezøza gezømbe-etoam, até vøyageáp, ta yage ndøgo, zo qazogoam, Mbumbukiam zo gezø-akha, vozō-Klisten-ez. No Klisten bawabawan ate ndægot, ezoqa manqat av tæzømbe-løvuát.

¹⁸ Mbumbukiam Zu ezoqam gemøndæ-akha, vø-Klisten-ev, ndego anganeam ngusum ē-møndømbo-kepøtøzēm, ndego matev nango evøzam-qa bègō. Neka até kopó, ezoqa nõme, ndego ngusum kepøtøzateav gegoam, ge-Klisten-ev, ndego ngusum bekepøtáz.

¹⁹ Zapa ndøgo, ngusum møndømbo-kepøtøzēm, ō, kepøtøzateav tøgoat, nqanek gigiap-qapé mbá. Geté gigiap-qape nqáneq, Mbumbukiam-qa manqat o-mba toqombøe-ndapat.

²⁰ Ezoqa ewaqape, ta yage-te ndøgo, gigoam, gi-Klisten-ez, até begó.

²¹ Qo ezoqam-ge yaq-fia mbain sasae ezoqam qoqogoam, qoqo-Klisten-eq, ság. Mbomatáváp. Até vøugú. Geté qogi kawakawa-za nqonqotøqat-qa tiqagonem, qanimáv. Sègeqáv.

²² Zapa ndógo, gekha ezoqām ndego, yaq-fia mbain sasae ezoqam gegoam, Evezøza gembo-akha, ndego ndakin nqonqotøvé, Evezøza mokho-te. Neka gekha ezoqām ndego, yaq-fia mbain sasae ezoqam goneav gegoam, Evezøza gembo-akha, ndego ndakin andé yaq-fia mbain sasae ezoqām. Zapa ndógo, ndego Keliso-gé.

²³ Ndego zo fiá genewí. Fia kandambá gego. Yaq nakémbá, zo manqei-qape ezoqa bezømbo-kawàéz.

²⁴ Nófuap! Ta yage-te ndógo, Mbumbukiam zo gezømbe-akha, zo até vøgó, Mbumbukiam namba.

Ngængæm-qa yaq-te

²⁵ Tiqa yaq-te ndigu, qazonø-bevøpem, ndigu nøkepøteav ndigu, no Evezøza-qa manqa løvuat mbaín. Geté ndego, teqa tanakh matev mokho-te, no nøtenat nø-etoám. Yaq nakémbá, no nqæmatavap, noqa manqat unimanqatín, taqa yaq-te.

²⁶ Ni ndakin føgakh-te nqaziwani, yaq no nqæmatavap, qanimav av nqægo: Zo ezoqam, nøkepøteav até vøgó.

²⁷ Geté qo qoqo-oq, qo até vøyagé, av ndægo. Qogu sævam, ndø-iváv. Geté qo lousi khoev qeiviav tøgoat, qo sævam-qa ndøvað.

²⁸ Geté unimanqatín. Sævam toqo-oki, ndógo kopømbá. Manqa-zapa mbaín. Até ndøgó-a, mbasønakam anganeam tundaf, ndógo manqa-zapa mbaín. Geté gømbo-mataváp. Ezoqam ndigu tinøkim, ndigu føgakh-té gíwanát. Geté no poeveáv, zo matev føgøføgakh av nqægo tøzø-fakhanam.

²⁹ Nófuap! No nqanek manqat qæ-ein, zapa ndógo: Manqei-qape-gi khøuwa khapímbá ngu:yoza. Yaq nakémbá, ndakin khøuwa-te nqanek, gekha ezoqām ndigu, ndinøkíap, tiqa matavap nøkenøkem-qa yaq-te mba bezøgó.

³⁰ Neka gekha ezoqām ndigu, mutøkhop ndiwaniap, tiqa matavap mutøkhop-qa yaq-te mba, bezøgó. Neka gekha ezoqām ndigu, khanakhanakh ndøzø-asøtøve, tiqa matavap khanakhanakh-qa yaq-te mba bezøgó. Neka gekha ezoqām ndigu, gigiap giwiin, tiqa matavap gigiap-qa yaq-te mba, bezøgó.

³¹ Neka gekha ezoqām ndigu, manqei-qape gigiap ndøzømbo-ngetageapet, tiqa matavap manqei-qape gigiap-te mba bezøgó. Zapa ndógo, manqei-qape-qa bugug, av ndakin nqazi:-qeivi, ndømø-navøém.

³² No av qanømbe-poév nqægo: Zo fofogeap-áv, sozóyagát. Zapa ndógo, gekha ezoqām ndego, sæva okieav ndego, ndego Evezøza-qa sasae mba mbomataváp. Ndego Evezøza khanakhanakh-qa mbogó.

³³ Geté gekha ezoqām ndego, sævam-us ndego, ndego manqei-qape gigiap mbomataváp. Zapa ndógo, ndego zas khanakhanakh-qa mbogó.

³⁴ Matev menás tø-itu:mat. Yaq matev até kopó, ngæmam o mbasønakam, tuqa matavap, Evezøza-qa sasae-te mbá qambogót. Ndugu av qambøpoév nqægo: Ndugu ndaføyamba-qapu ndógoát, neka tuqa kha neka tugu nqova, Mbumbukiam-qa vøgoát. Geté sævam ndugu, zivis-us ndugu, ndugu manqei-qape gigiap mbomataváp. Zapa ndógo, ndugu zivis khanakhanakh-qa mbogó.

³⁵ No nqanek manqat, zo tøke-qa nøzø-manqaté. No ambá av nqægo, zo toke-qa nøzøgó. Geté noqa poev kandambaqape nqánek: Zo matev eqeieqei-té qazógoát neka Evezøza-qa vozóyagát. Soqáin ndógo, zo matev menas tø-itubumat.

³⁶ Ezoqam mbasønakam-te søvøta gimbogonem, geté yaq ndego matavap geve, av nqægo, tiā, no sæva nō-okíāk, geté ndakin ndego gematøvem, av

nqægo, ndøgo eqeieqei mbā, no ndugu okieav tøgoat, zapa ndøgo, ndugu nakhei tonqogim khøuwa avønin gemømbō-nasinim, av tægoat, ság, ndego yà begó, av ndømbøe-poev. Ndigu yà benøkím. Ndøgo manqa-zapa mbaín.

³⁷ Geté ndego ekeza matavap uni ge:ve, av nqægo, no sæva nō-okiāk, neka ezoqa ndego taqa yaq-te tōpōtōveav vøgoāt, neka ndego ekeza kha-qa poev to:kawaevtat, neka ndego uni te:-unimanqatin av nqægo, ndøgo kopømbā, no ndugu okieav tøgoat, yaq ság. Kopømbā. Ndego sæva be-ðkī.

³⁸ Nakhoa menás eqeieqei, qo sæva toqo-ðkī, o, okieav tøgoat. Geté qanimav ndøgo, qo sæva okieav tøgoat.

³⁹ Sævam zivis zua ndemboyage, ndugu zivís namba me:tøkuát. Geté zivis tembonanim, ndugu kopømbaqapé, anganeam nøme tundaf. Khafeap mbaín. Geté ndego Kliten ezoqam begó.

⁴⁰ Geté no nqæmatavap, tuqa khanakhanakh ndømøløvní, ndugu ngæmam sekemba tugoat. Nqanek noqá mataváp. Geté até nó-a, Mbumbukiam-ge Nqova ngenømbú:gú, no mokho-te.

8

Lou-qa yaq-te, khape mbumbuk-te gi-aumatun

¹ Zo sōvakha-qa yaq-te qazōtōndo-bevøpem, tae khøuwiap mbumbuk-te gi-aumatun, yaq ezoqa sasa ndølogin, taqa yaq-te, noqa qavøiwat nqáneq: Unimanqatín. Ni mizi:nøtén. Ni ate nqazi:gu nøtenat nqanígú. Geté qateqat mba taqagoat, yaq ndøgo soqoté-khambuvupát. Geté matev-qape, niqa Kliten matev-te nqani-tøkee, kuku matév.

² Ezoqa nøme ndematavap av nqægo, teqa otevat kandambā, ndøgo ni āv qaninømánd nqægo, ndego otevat ndapeáv, av te:ndapin.

³ Geté gekha ezoqām ndego, kuku ndømbogo Mbumbukiam-te, Mbumbukiam mōndæ-otév ndego.

⁴ Sōvakha-qa yaq-te, khape mbumbuk-te gi-aumatun, ni mizi:nøtén, nginik uni mbumbuk-ín mbá. Mbumbukiam kopo me:gó. Nøme mbaín.

⁵ Gigiap nqâgó, ezoqa “mbumbuk” ndi:zæza, manqei-qape-te nqanek o yan ova nqo:go. Unimanqatín. Mbumbuk neka evezøza-za av ngi:gu kopoáv.

⁶ Geté ni mizi:nøtén, Mbumbukiam sate ndégo, nigi Tat, ndego gigiap ate nqægo gekhakheinam neka ni teqa nqaziyage. Neka Evezøza sate ndégo, Yesu Keliso, te mokho-te, Mbumbukiam gigiap ate nqægo gekhakheinam neka ni te mokho-te nqaziyage.

⁷ Geté ezoqa nøme zøtezateáv. Ndigu mbumbuk gèzømbe-meá. Yaq ndigu sōvakha tilogat, ndøgo khape mbumbuk-te go:-aomem, ndigu āv giní-matavupát nqægo: Khape mbumbuk zua zømbé-tabupít. Yaq nakémbá, ti-te ndigu soqain, lou av nqægo toqolog.

⁸ Geté unimanqatín. Ni kopømba mbaín, lou zapaya, Mbumbukiam-qa bøi-te tizi-ndaføyamba-en. Oskiá ndøgo, lou nøme tizilog o logeav tøgoat, ndøgo kopømbá, Mbumbukiam-qa bøi-te.

⁹ Geté aiyá qagó. Soqain ndøgo, zo lou nøme tozolog, taqa yaq-te ndozo-matavap, khafeap mbaín, yaq zo ndigu ezoqa nøme vozó-itüb, ndigu unimanqatin-te bazaføgakh mbain ndigu, yaq zoqa matev, tiqa Kliten matev-te tøkhaosam, vø-o:āz.

¹⁰ Qo qakezan mōqote-qatēq, khape mbumbuk, ndigu khokhó. Geté Kliten ezoqa nøme teqamekh, qo khape mbumbuk-qa khoev-te toqo-qotat,

lou voqólōg, ndego otevateav ndøgo, ndigu uni mbumbuk-ïn mbā, yaq até ndegó-a, lou segélōg, ndøgo khape mbumbuk-te gi-aomem.

¹¹ Yaq av nqægo, qo ndego ezoqam qoqa qateqat soqoté-ngi:ú, ndego teqa unimanqatin-te bazaføgakh mbain ndego. Geté gèmbō-mataváp. Keliso até te zapaya ndégo, tenenaním.

¹² Qo Klisten qafuap, matev nøme-te toqo-itub, ndøgo ndi:matavap, soqain, yaq qo manqa-zapa qógó, ti-te. Yaq av nqægo, qo ate Keliso-té-a, manqa-zapa qógó.

¹³ Yaq nakémbá, nogi Klisten nøfuap, noqa lou loge zapaya, tiqa unimanqatin-te amba ti-o:azin, yaq no søvakha nango nólogák, noqa yage-te ate nqægo. Zapa ndøgo, soqain ndøgo, nogi Klisten nøfuap, manqa-zapa-te tæ-itub.

9

Pol sasae-te fia upøgimav ambá genegoám, geté ndego khanakhandkh

¹ Ge zô, ndozo-matavap? No kopømba mbaïn, gekha matēv ndøgo, Mbumbukiam ndenøtake, amba sa tæmatanamïn? No kopømbaqapé. Neka gē, no Keliso-gē u-anēm mbà? No nqægó. Neka gē, no Yesu ometeáv, ndego nigi Evezøza? No mðe-omét. Neka gē, ndøgo noqá sasae zapayâ mbà, zo Evezøza ndozo-unimanqatinat. Av taoká. Ndøgo noqá sasae zapayá.

² Ezoqa nøme ndimatavap, no Keliso-gē u-anēm mbā. Geté zo mðzøte-zøtéz, no unimanqatin Keliso-gé u-aném. Zapa ndøgo, zo Evezøza ndozo-unimanqatinat, zo noqá khakhatáp, av nqægo, no unimanqatin Keliso-gé u-aném.

³ No ndigu ezoqam, ndigevenoat, āv qazømbé-qavøiú nqægo:

⁴ Ge zô, ndozo-matavap, no neka Banabas, ni Mbumbukiam-qa sasae nqeigu, amba niqa yaq-fia lou vøtilogin-a, ibøkha vøti-izamin, ndøgo ambá eqeieqeí mbà? Av taoká. Ndøgo ambá eqeieqeí.

⁵ Neka gē, ni amba tønipoein, ni kopømba mbaïn, amba Klisten sakheis teizøkimin neka namba vøti-okhoïn, av ndigu Keliso-gi u-anim nøme neka Evezøza-gi emekheis neka Pita gi:goatun? Av taoká. Ni ambá kopømbaqapé, ni tønipoein.

⁶ Neka ge zô, ndozo-matavap, no neka Banabas, ni amba sasae nøme goneav teigonin, av ezoqa nøme gi:goatun, ndøgo eqeieqeí mbà? Av taoká. Até ní-té-a, ndøgo ambá eqeieqeí, ni sasae nøme goneav teigonin.

⁷ Gē, nakhag ezoqa tígu, ndigu yage nonqo, sasae nøme gigoatun? Neka gē, khæ ogekham ezoqa tígu, ndigu ekeza avøe gigiap logemav ndigu? Neka gē, kao keoge ezoqa tígu, ndigu ekezan, kao-qa tete logemav ndigu? Av taoká. Matev av nqægo, mbaïn.

⁸ Manqat ndøgo, no nqæmanqate, ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam-qā matavap-te mbā qando-fakhatē. Av taoká. Até Mbumbukiam-qá guguna manqát-a, Mozes gini-etoam, gē-unimanqatinát, noqa manqat.

⁹ Ndøgo āv qane-peawáp nqægo, “Qo kao-qa manqa-nqa, mboløvønām, wit tag koqogim sasae tugoat.” Ge zô, ndozo-matavap, Mbumbukiam ndego kao mba zømatavupam, yaq ndego manqat ndøgo tene-eïn?

¹⁰ Av taoká. Geté ndego ni nimatavupám. Unimanqatin. Manqat ndøgo, nqapeawap, ni zapayá qane-peawáp. Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme-qa khæ tekha neka gekha ezoqām ndego, avøe gigiap tepea, ndigu tonotazá ndøgo: Khæ eve, avøe gigiap nøme ndøzø-etoám, tiqa yaq-fia.

11 Ni zo Mbumbukiam-qa Manqat qati-zømesimat, ni andé tege Nqova-qá avøe gigiap me niti-ogeakhát, zo mokho-te. Yaq ge zô, ndozo-matavap, ni sasae qatigoam, zo yaq gigiap-qase tozoni-etoam, ndøgo kopømbâ mbaïn?

12 Gê, zo ezoqa nøme ndozozø-tøkee, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat ndi:zømesim, yaq zo ni kopømba mbaïn tozoni-tøke? Ni sasae kandambá qeigoam, zo mokho-te. Geté ni einiáv av nqægo, yaq-fia bânindapēm. Ni yage føgakh-qape sèindapét. Zapa ndøgo, soqain ndøgo, ezoqa niqa yaq-fia manqat zapaya, amba Keliso-qa Manqat Mbomambaqape tisanqawemïn.

13 Ge zô, møzøté-zøtez? Ezoqam ndigu Mbumbukiam-qa khoev-te ndisasaeat, ndigu loge gigiap ndøgo ti-upøgimatún. Neka ndigu ezoqam, Mbumbukiam-te søvakha gigiap ndiløvusam, nøme ndøgo, tiqá.

14 Yaq matev até kopó. Evezøza manqa āv ginimbi-løvuá nqægo: Gekha ezoqām ndigu, ezoqa Manqat Mbomambaqape ti:zømesimat, ndigu yaq-fia bè-upøgím, tiqa yage nonqo.

15 Geté no manqatemáv av nqægo, no yaq-fia bânøndāp, zapa ndøgo, no zo mokho-te sasae kandambā nqægot. Neka no nqanek manqat ambá ta zapaya ndøgo tøte-peaomít, no yaq-fia ndape-qa nøtegō. Av taoká. No ezoqam-te tambeáv. No andé khambuváp, taqa yaq-te. Neka no poeveáv, ezoqa nqanek khambuvap matev tinø-ngi:nam. No bātøkhæ-naním.

16 Geté no ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat nqate-zømesim, taqa yaq-te, no kopømba mbaïn, tøte-khambuvapat. Zapa ndøgo, nqanek sasae, Mbumbukiam ndøvé, no-te. No bânøgót. No ndæmø-soqoenín, no ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat amba zømesipøteav tægonin.

17 No nqanek sasae amba nøkeza poev-te mba tægoatin, yaq no ambá kopømbá. Yaq-fia ndændapín. Geté nqanek sasae, no Mbumbukiam nøetoám. Nakhoa mbaïn, sa tæ-ivav. Oskíá ndøgo, yaq-fia tændap o ndapeav tøgoat.

18 Av tægoat ndægo, yaq gê, noqa yaq-fia gekhâm? Noqa yaq-fia sa nqánek: No ezoqa Manqat Mbomambaqape, yaq-mbá søté-zømesím neka no yaq-fia upøgimáv, ta sasae-te.

Pol ezoqa ewaqape-te, é-møndømø-tigi-ezoqam-ev-ín

19 No ezoqam-gé sasae ezoqám mbá. Geté no møemø-ezoqa-ewaqape-gé-sasae-ezoqam-en-ín. Zapa ndøgo, no ezoqa ewaqape, Keliso-te yozoat-qa nogó.

20 Zu ezoqam-te, no møemø-Zu-ezoqam-én. Unimanqatín. No ambá av nqægo, Mozes-qá guguna manqat mokho-té qatu:gū. Geté no ti-te møemøzø-Mozes-qa-guguna-manqat-paev-ezoqam-én. Zapa ndøgo, no ndigu ezoqam, Mozes-qa guguna manqat mokho-te ndu:gu, Keliso-te yozoat-qa nogó.

21 Neka bawan vini-ak, ndigu Mozes-qa guguna manqat mokho-te goneav ndigu, no møemøzø-Mozes-qa-guguna-manqat-goneav-ezoqam-én. No nøkezan, ambá av nqægo, Mbumbukiam-qa guguna manqat mokho-te goneāv. Av taoká. No Keliso-qá guguna manqat mokho-té qatu:gú. Geté no ndigu Keliso-te yozoat-qa nogó, ndigu Mozes-qa guguna manqat mokho-te goneav ndu:gu.

22 Ti-te ndigu, unimanqatin-te bazaføgakh mbain ndøgo, no møemø-bazaføgakh-mbain-ezoqam-én. Zapa ndøgo, no ndigu Keliso-te yozoat-qa nogó, ndigu unimanqatin-te bazaføgakh mbain ndøgo. Unimanqatín. No ezoqa ewaqape-te, møemø-tigí-ezoqam-én. Zapa ndøgo, noqa poev kandambaqape nqánek: No ande gekha nakhoa me tæqeiv, ndigu Keliso-té qatøyozó.

²³ No nqanek matev ate ndægo, Manqat Mbomambaqape zapayá qate-goatún. Yaq até nó-a, matev mbomømboma batē-upøgim, ndøgo Manqat Mbomambaqape ndæmanqate.

Ni bazaføgakh-us bizibøitít, atema yaq-fia bizimø-ndapem

²⁴ Ge zô, møzøté-zøtez? Bøiat-te, ezoqa kopoáv gibøinin, gififingimin. Geté ezoqa kopo mba mo:megeín, yaq-fia vøndapin. Yaq nakémbá. Zoqa Klisten matev-te, bazaføgakh-us ndøbøitít, atema yaq-fia vømø-upøgim.

²⁵ Gekha ezoqām ndigu, bøiat-te gififingimin neka yaq-fia upøgim-qa ndigu, ndigu kha-qa poev matev gèvoanemín, bazaføgakh vø-asazin. Geté unimanqatín. Ta yaq-fia ndøgo, gindapemín, ate nonqo gigiáp mbá. Geté ni nqazibøitit, yaq-fia ndøgo tizimø-ndapem, gemø-lanqayák. Ndøgo miavmiáv.

²⁶ Yaq nakémbá, no ambá av nqægo, khokho sæteitit. Geté no megemege-te, kha-mba nombø-ovét. Neka no andé kupundam ezoqám. No pingim khokho sa nqagimáv.

²⁷ No andé nøkeza kha me nøte-khanæmét, neka noqa poev paev-qa nombogó. Soqain ndøgo, no ezoqa nøme mba tæzø-manqatat, ndaføyamba ndøbøitit, gete no nøkezan ndaføyamba teitiav tøgoat, yaq yaq-fia ndapeav vøegoāt.

10

Matev vinivinimba, Izlael bawan-ak-te qafakhanumam, ndøgo ni guguna nonqó

¹ Nøfuap! Zo nigi atanakha-zapazapa-za zozø-matavupát, ande gekha matev me zømbé-fakhanumam. Mozes gimbopavat, ndigu ate gi:goam, ozoz mokho-té gunu:goám, neka ndigu ate gi:goam, kewan-te vømøtanqa.

² Neka ndigu ezoqa ate gi:goam, ozoz mokho-te gu:apat neka kewan-te gitanqa, andé ibøkha iz me me:ndapém, vømø-Mozes-gi-paev-ezoqam-ez.

³ Ezoqa ewaqape, lou kopo me:logám, Mbumbukiam gezø-etoumam.

⁴ Neka ndigu ibøkha kopo vøe-izumam, ndøgo Mbumbukiam gezø-etoumam. Ta ibøkha ndøgo, køi-té qando-fakhatám. Ndigu køi, namba me:-okhoám. Ta køi ndigu, Kelisó.

⁵ Geté ezoqa kopoáv, Mbumbukiam khanakhanakh mbaín, ti-te. Yaq ndigu gèpakhaetám. Ezoqa peakha mba mu:-osupát, Sainai leg-av manqei-te ndøgo.

⁶ Nqanek matev ate qægoam, ni guguna nonqo ndøfakhanám. Soqain ndøgo, ni manqa-zapazapa-te poev tønigoat, av ndigu qazømbe-goam.

⁷ Zo khape mbumbuk zøkhanakhanàkhát, av ndigu ezoqa nøme gi:matønømem. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Ndigu ezoqam gèqonáv, lou loge matev neka izam matev vøgonem. Yaq giwan, tae khøuwiap mbokhanakhanakhém, vø-ogiam.”

⁸ Até mambe matév-a, ni bizigū, av ndigu ezoqa nøme gi:goam. Gèmbomataváp. Mbumbukiam yaq-fia ndøtá, ti-te ndigu, matev gigonem. Ta khøuwa kopo-te ndøgo, ezoqa kopoáv gipakhaez. Ate gi:goam, tuenti-tri taosen ezoqám.

⁹ Ni Keliso khamasim-te bizi-àwám, av ndigu ezoqa nøme, Mbumbukiam khamasim-te gi:veem. Ndigu waza ndøfoqobám, vøpakhaez.

¹⁰ Neka Mbumbukiam-qa, manqa ndøpònqõm, av ndigu ezoqa nõme gi:gonem, yaq ndego enzol ezoqam, ezoqa lõvøte ndezø-etoam, vøndõwav, ezoqa pakhapakha vøzøkhana.

¹¹ Nqanek matev ate qægoam, ti-te qafakhanumam, ni guguna nonqo ndøfakhanumám. Tøne-peawáp ndøgo: Ni gè:guguná, ni ndakin vaev khøuwa-te nqaziyage.

¹² Gekha ezoqám ndego, ndematavap, av nqægo, no bazaføgakh-us noyā, ndego aiyáv geabegó. Soqain ndøgo, tebøiav.

¹³ Khamasim matev nõme fakhaneáv, zo-te. Satø ndøgo, ezoqam-te oskia qafakhanumatun. Mbumbukiam, ndego unimanqatin ezoqám. Ndego khamasim matev nõme sa gembótakák, zo-te tøn-do-okhoat, ndøgo zo kopømba mbain tøgoat, ndaføyamba tozo-waniapat. Geté khamasim matev tøzø-fakhanumat, yaq ndego zo bazaføgakh zø-etoumát. Yaq zo kopømbaqapé, ta khamasim matev-te ndøgo, føgøføgakh zówaniapát.

Ni kopømba mbain, Mbumbukiam-anim neka khape mbumbuk namba tizi-tøkuatat

¹⁴ Yaq nakémbá, nogi nõfuap mbomømboma, zo khape mbumbuk neka tae khøuwiap vizap matev, møe zombónayát.

¹⁵ Zo ezoqam, no nqanek manqat nqazø-manqate, zo matavap loloakh-ús. Yaq nakémbá, zo zøkezan vøgeveaném, noqa manqat eqeieqéi tøpøtegó-a.

¹⁶ Gèmbø-mataváp. Ibøkha ndøgo, Evezøza-qa lou loge matev-te qazi-izumatun neka Mbumbukiam-te ike manqat vizi-manqatatun, ndøgo ni Keliso-qá kóuk namba me:tøkunuín. Neka flawa ndigu, qazi-mbegimatun neka vizilouzin, ndigu ni Keliso-qá khá namba me:tøkunuín.

¹⁷ Ndøgo lou kopó, ni qazi-logatun. Yaq nakémbá, oskiá ndøgo, ni ezoqa kopoāv, ni kha kopó. Zapa ndøgo, ni ate nqazi:gu, lou kopo zi:logé.

¹⁸ Zo Izlael ezoqam zozø-matavupát. Ndigu søvakha gilogin, ndøgo Mbumbukiam-te giløvutumatum, ndigu Mbumbukiám namba me:tøkuzuín.

¹⁹ Av tægoat ndægo. Yaq gé, ezoqa nõme søvakha gigiap, khape mbumbuk gizø-løvusumatun, ndigu unimanqatin mbumbuk zøløvusumatun? Neka ndigu mbumbuk, unimanqatin mbumbük?

²⁰ Av taoká! Geté søvakha gigiap, ndigu khape mbumbuk gizø-løvusumatun, ndigu nqova soqøsoqa zøløvusumatún, ambá ndego, Mbumbukiam-anim. Yaq no poeveáv, zo nqova soqøsoqa namba tøzøte-tøkuatat.

²¹ Zo kopømba mbaín, menas-te tozo-waniapat, Evezøza-qa lou loge matev-te, ibøkha tozo-izumat, neka ibøkha nõme vozó-izamat, ndøgo nqova soqøsoqa gizø-aumatun. Neka zo kopømba mbaín, Evezøza-qa lou-qase-te, lou tozologat neka nqova soqøsoqa-qa lou-qase-te, lou vozólogāt.

²² Soqain ndøgo, ni Mbumbukiam qaqa tizimbo-løzem. Ge zø, ndozo-matavap, niqa bazaføgakh, teqa bazaføgakh ndømølvøvu? Av taoká. Gemø-løvuák.

Gekha matøv ndøgo, ni tizi-matønumat, Mbumbukiam-qa iz bete-egawát

²³ Ezoqa nõme, āv gini-manqaté nqægo, “Ni-te khafeap mbaín. Matev ate ndægo sizigoát.” Unimanqatin. Ni-te khafeap mbaín. Geté matev nõme, giní-tøkeák, niqa yage-te. Neka matev nõme, ni Klisten bawan giní-tøkeák, niqa unimanqatin-te bazaføgakh-us tizi-waniapat.

²⁴ Zo zøkeza kha mba mbomatáváp. Geté ezoqa nõme zozø-matavupát.

²⁵ Gekha sɔvakhā ndøgo, maket-te giwiatun, zo kopømbaqapé, sozólogát. Neka zo khapé mbøe-matáváp, av nqægo, ndigu khape mbumbuk-te peté-aomem-a?

²⁶ Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo, “Manqei-qape neka gigiap ate nqægo, manqei-qape-te nqago, ndøgo Evezøza-qá.”

²⁷ Ezoqa nøme, ndego unimanqatinteav ndego, zo lou loge manqat tezø-ein, teqa khoev-te, yaq zo okho-qa tozogoat, lou ate ndægo, sègelóg ndøgo, ma ndego tezømbe-etoam. Zo khapé mbøe-matáváp, av nqægo, zo manqa-zapa pøzøté-gonēm penømakhaya, ta sɔvakhā ndøgo tozologem.

²⁸ Geté ezoqa nøme tezø-ein, av nqægo, “Nqanek lou mbumbuk-tē ginø-awēm,” yaq zo ndølog. Zo ndégo tøzøtégoát, ma manqat gezømbe-ein.

²⁹ No einiáv av nqægo, zo manqa-zapa zøgonēm, tozolog. Geté no ndégo tæmbøe-manqaté, ndego ezoqam, ma manqat gezømbe-ein. Soqain ndøgo, ndego tematavupat, av nqægo, zo manqa-zapazapa zogót, te namba.

Eisa, ezoqa nøme taqa yaq-te tepeté-manqate-a, “Gekha zapá, ezoqa nøme-qa matavap-te, sa tæmbotambam? Kopømba mbaín.

³⁰ Neka gē, no Mbumbukiam lou-qa yaq-te ike manqat nqæmbo-manqate, yaq gekha zapá, noqa manqa ndigeveam?”

³¹ Noqa qavøiwat taqa yaq-te, nqáneek: Gekha matēv ndøgo, tozogoat, zo lou tozologat o ibøkha tozo-izumat, zo matev ndøgo tozógoát, Mbumbukiam-qa iz tæ-eqatat.

³² Oskia ndøgo, Zu ezoqam o Glik ezoqam o Mbumbukiam-gi bawan ezoqam tigoat, zoqa matev, ndigu tiqa unimanqatin-te bekhaðsám, vø-o:āz.

³³ Zo āv qane-matanám, av no nqate-matanam. No ezoqa ewaqape, matev eqeieqei gone-qa nøzøgó. No ambá av nqægo, nøkeza kha mba nøteqeivi. Geté no ezoqa nøme nøtegó, ndigu khandi betëndapem.

11

¹ Zo noqa matev, āv tozombøé-pavát, av no Keliso-qa matev nqæmbøe-paev.

Kawa gutam-qa yaq-te, guligulim-te

² No khanakhanákh, zoqa yaq-te. Zapa ndøgo, zo noqa manqat miavmiav zombo-mataváp, neka matev ate ndægo ndözømbø-pāēv, ndøgo no qate-zømesimam.

³ Geté no zo zøtezat-qa nøzøgó. Keliso, ndego anganeam-gé kawá, neka anganeam, ndego sævam-gé kawá, neka Mbumbukiam, ndego Keliso-gé kawá.*

⁴ Gekha anganeām ndego, teguligulim o Mbumbukiam-qa manqat tevevezam, ndego teqa kawa tegutav, ndego tege kawa mivi mbó-etoám, Keliso.

⁵ Geté gekha sævām ndugu, tuguligulim o Mbumbukiam-qa manqat tuvevezam, yaq ndugu kawa gutøveav tugoat, ndugu ekeza kawa mivi mbó-etoám. Zapa ndøgo, ndøgo andé izum me me:-agáz.

⁶ Gekha sævām ndugu, kawa gutøveav tugoat, ndugu sà bemá, até izu bēqogaz. Geté sævam ndugu izum tuqogaz o tu-agaz, tu-te ndugu, mivi-ús. Yaq nakémbá, ndugu kawa yà begutáv.

⁷ Geté anganeam kopømba mbaín, kawa tegutav. Zapa ndøgo, ndego andé Mbumbukiam-qá bugug me me:keogé. Te mokho-te, andé Mbumbukiam-qá

10:26 10:26 Psa 24:1 **10:28 10:28** 1 Ko 8:7 **10:30 10:30** 1 Tim 4:4 **10:31 10:31** Kol 3:17 **10:32 10:32** Lom 14:13 **10:33 10:33** 1 Ko 9:20-22 **11:1 11:1** 1 Ko 4:16 **11:3 11:3** Gen 3:16; Ef 5:23

* **11:3 11:3** Manqat mokho nøme nqáneek: Keliso, ndego anganeam-gé zapá, neka anganeam, ndego sævam-gé zapá, neka Mbumbukiam, ndego Keliso-gé zapá. **11:7 11:7** Gen 1:26-27

iz kandambaqape neka bazaføgakh qoteqeiví. Geté sævam mokho-te, andé anganeam-qá iz kandambaqape neka bazaføgakh qoteqeiví.

⁸ Mbumbukiam ezoqam gekhakheinøvem, ndego ambá av nqægo, anganeam sævám gene-khakheinøvé. Geté ndego sævam, anganeam-qá khá gene-khakheinøvé.

⁹ Neka Mbumbukiam ambá av nqægo, anganeam sævam zapayá gene-khakheinøvé? Geté sævam anganeam zapayá gene-khakheinøvé.

¹⁰ Yaq ta zapaya ndøgo, neka enzol ezoqam zapaya, sævam kawa gutam nonqo be-uzú, tuqa kawa-te, Klisten wambap-te tuguligulim o Mbumbukiam-qa manqat tuvevezam. Ndøgo tuqá khakhatáp, av nqægo, ndugu iz ndømbôgó, av tuimatanam.†

¹¹ Gèmbø-mataváp. Evezøza mokho-te, sævam anganeam-té gunø-vintøvé, nekā anganeam sævam-te ndō:vintøvé.

¹² Unimanqatín. Sævam anganeam-qá khá guni-khakheinøvé. Neka anganeam, sævam-té gendo-fakhanín. Geté nginik ezoqa menas, Mbumbukiam ndøkhakheinøvé.

¹³ Zo zøkhapús sozombó-matøvemém. Gê, ndøgo eqeieqeí, sævam ndugu kawa gutøveav tøgoat, Mbumbukiam-te tuguligulim?

¹⁴ Até niqá matév-a, āv qaninømánd nqægo: Anganeam-te mivi-ús, izu loloakh timbogoat.

¹⁵ Geté sævam ndugu izu loloakh timbogoat, tu-te ndugu qanimáv. Zapa ndøgo, tugi izum andé kawa gutam nonqo me mbøegó.

¹⁶ Geté zo ezoqa nøme, taqa yaq-te manqa itumbam-qa tozogoat, no sa nqáneq qazó-eín: Ni neka Mbumbukiam-gi bawan vinivinimba, matev nøme mbaín, taqa yaq-te.

Evezøza-qa lou loge matev-qa yaq-te
(Met 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20)

¹⁷ Matev nøme-qa yaq-te, no ndakin manqa tæzø-løvua, no khanakhanakh mbaín zo-te. Zapa ndøgo, zo qazo-møvabín, zoqa matev soqáin. Ndøgo zo gèngiæzoát, ambá av nqægo, gèzøtøkeē.

¹⁸ Bugukhokhof nqáneq: No āv qate-ewág nqægo, zo qazo-møvabín, zo mokho-te iziz matev zømbu:gú. No nqæmatavap, manqat nøme qæ-ewag, taqa yaq-te, unimanqatín atøgó.

¹⁹ Unimanqatín, iziz matev nøme, zo mokho-te ndøfakhate, ndøgo eqeieqeí. Ndøgo ni tøninømánd ndøgo, gekha ezoqām ndigu, nakhoa eqeieqeí-te ndi-waniap.

²⁰ Zo qazo-møvabín, lou vozølogín, zo ambá av nqægo, Evezøza-qā lou loge matev zøgonemín.

²¹ Zapa ndøgo, zo qazo-møvabín, ezoqa nøme lou loge sège-ngazemín. Yaq av nqægo, ezoqa nøme ifiifin-us oskia ndøgoát. Geté nøme ndigu, lou khápeme:-logín neka waen khape vøe-izamín, kawa vøzø-okí-in.

²² Gê, zo khoev mbaín, ma lou tøzøte-logat neka ibøkha vøzøté-izumāt? Zo ndigu ezoqam, zo mokho-te gigiap mbain ndigu, mivi qazozø-etoumatun, zo Mbumbukiam-gi bawan ezoqam, khasøkhasis zøtezæzá. Ge zø, ndozomatavap? No khanakhanakh manqat nøzø-eín, taqa yaq-te? Av taoká. No khanakhanakh mbaín, taqa yaq-te.

11:8 11:8-9 Gen 2:18-23 † **11:10 11:10** Nqáneq manqat-qa mokho, elavøqase føgákh, Glik manqat-te. Ezoqa nøme, āv gini-mataváp nqægo: Kawa gutam nonqo, nqáneq qane-manqaté. Até sakhéis-a, iz ndøndapém, guligulim-te Mbumbukiam-te tiguligulimat neka teqa manqat vøvevezumāt. Geté ezoqa nøme ndimatavap, taqa mokho nqáneq: Sævam anganeam mokho-té gunu:gú. Neka nøme ndimatavap, mokho nqáneq: Sævam yakhapús, tømbo-pøovat, tuqa kawa tugutav o gutøveav tøgoat. **11:18 11:18 1** Ko 1:10-12

²³ Manqat ndøgo, nigi Evezøza-te qændap neka zo qazø-etoam, nqáneq:

Ta lova ndøgo, Evezøza Yesu, tege paev ezoqam kopo sa gemboqambun, flawā gendāpāz,

²⁴ Mbumbukiam-te ike manqat vø-ein, sasa ndømbegim, gezø-ein, “Nqanek noqá khá. Ndøgo zo nonqó. Zo matev āv tønégó. Yaq no zonømbé-matøvememát.”

²⁵ Yaq lou gumulog, até izam nonqó-a, vøndap, waen-ús, sasa ndø-ein, “Nqanek waen, ndøgo Mbumbukiam-qá poev ndakinák, ndego tegi ezoqam namba, noqa kouk mokho-te ge-unimanqatin. Zo matev āv tønégó. Gekha khøuwā ndigu, zo nqanek ibøkha tozo-izumat, zo no zonømbé-matøvememát.”

²⁶ Gekha khøuwā ndigu, zo nginik flawa tozolouzat neka nqanek waen vozó-izamat, zo Evezøza-qá løvøte-qa yaq-té zøté-zømasát, atema ekezan vøgeāv.

²⁷ Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, ta matev-qa mokho-qa yaq-te matavapøteav tøgoat neka nginik flawa sa vølōuz-a, Evezøza-qa waen sa vø-iz, ndego Evezøza-qá kha neka kouk-qa yaq-te manqa-zapa ndøgót.

²⁸ Yaq nakémbá, ezoqa ekeza matev bètøkhæ-geveá, váev nginik flawa telouz neka nqanek waen vø-iz.

²⁹ Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, nginik flawa sa telouz o waen sa te-iz, neka Evezøza-qa kha-qa mokho matavapøteav vøgoāt, ndego ekeza kha, manqa ovøyam-té genøvé.

³⁰ Yaq nakémbá, zo mokho-te nandav, ezoqa kopoáv, bazaføgakh mbáin neka enqoni-ús neka nøme ndigu møndø-pakhaéz.

³¹ Geté ni nikeza matev amba tizi-geveanemín, yaq ni Mbumbukiam viniv matev av nqægo ambá giní-etoamák.

³² Geté ta viniv matev mokho-te, ni nqazi-ndape, Evezøza ni gè:guguná. Ndego ni nakhoa egeiegei-te ambam-qa nigú. Soqáin ndøgo, ni manqei-qape ezoqa nøme namba, manqa ovøyam kandambaqape-te, viniv kandambaqape tizimø-ndapem.

³³ Yaq nakémbá, nogi nøfuap, zo tozo-møvabat, Evezøza-qa lou loge matev tozo-gonemat, ezoqa nøme-qa, vøzømbøkha-kewagát.

³⁴ Geté gekha ezoqām ndego, ifi tømbovinat, ndego lou khoev-té geabetøndokha-lóg. Soqáin ndøgo, Mbumbukiam-qa manqa ovøyam tøzøfakhan, zoqa møvøna matev zapaya.

No ndakin taqa yaq-te, manqat nøme mbáin. Nøme ndøgo tæzømbé-ovøyám, no zo-te tøtøndonav.

12

Nqova Mbomambaqape-qa matev vinivinimba, ndego ezoqa ndezø-etoam

¹ Nøfuap! No ndakin Nqova Mbomambaqape-qa etoam matev-qá yaq-té qazømbé-qavøiú, zo qazonømbe-bevøpem. No poeveáv, zo taqa yaq-te zøtezateav tøgoat.

² Zo møzøte-zøté, zo Keliso unimanqatinteav qazogoam, zo khape mbumbuk ndø-itubát. Geté ndigu khandi mbumbúk mbá, neka manqat manqatemáv. Yaq ndigu zo vøtubumam.

³ Yaq nakémbá, no zo zøtezat-qa nøzøgó: Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape tembøigoat, ndego kopømba mbáin, te-ein, av nqægo, “Yesu bèsoqoëv.” Neka ezoqa kopømba mbáin

te-ein, av nqægo, “Yesu ndego Evezøzā,” ndego Mbumbukiam-ge Nqova mbain tøgoat.

⁴ Matev ndøgo, Nqova Mbomambaqape ezoqa ndezø-etoam, ndøgo vinivinimbá. Geté Nqova ndego, kopó.

⁵ Neka sasae ndøgo, Evezøza-qa nqazi-matanam, ndøgo vinivinimbá. Geté Evezøza, ndego kopó.

⁶ Neka matev ndøgo, Mbumbukiam ezoqa mokho-te ndu:matanam, ndøgo vinivinimbá. Geté ndego Mbumbukiam kopó, ndego matev ate ndægo, ezoqa ewaqape mokho-te ndu:matanam.

⁷ Gekha matēv ndøgo, Nqova Mbomambaqape ezoqa vinivinimba ndezø-etoam, ndøgo Klisten bawan ezoqam ate ndi:gu-qá tøke nonqó.

⁸ Ezoqa nøme, Nqova Mbomambaqape matavap loloakh zø-etoumatún. Yaq ndigu manqat matavap loloakh-us ndømanqatatún.

Neka ndego Nqova kopo, ezoqa nøme zøtezat vøzø-etoumatun. Yaq ndigu ta zøtezat-te ndøgo, ezoqa zømbe-tøkeé.

⁹ Neka ndego Nqova kopo, ezoqa nøme unimanqatin matev vøzø-etoumatun.

Neka ndego Nqova kopo, ezoqa nøme, ezoqa khakhæzat nonqo, bazaføgakh vøzø-etoumatun.

¹⁰ Neka ezoqa nøme, ndego umingiap matev gone nonqo, bazaføgakh vøzø-etoumatun.

Neka ezoqa nøme, ndego Mbumbukiam-qa manqat vevezam matev vøzø-etoumatun.

Neka ezoqa nøme, ndego zøtezat vøzø-etoumatun. Yaq ndigu segé:zøté, av nqægo, matev nøme, Nqova Mbomambaqape-tē qando-okhō, ó, nqova soqaqape-tē qando-okhō.

Neka ezoqa nøme, ndego manqat vinivinimba-te manqate matev vøzø-etoumatun.

Neka ezoqa nøme, ndego nqanek manqat vinivinimba-qa mokho, ezoqa nøme oyøyam matev vøzø-etoumatun.

¹¹ Nqanek matev ate nqægo, Nqova kopo ndøsasaéat. Av ndego ekezan, eqieqei nde:qeivi, ezoqa segezø-etoumat, matev.

Ni Klisten ezoqam ate nqazi:gu, ni Keliso-qá khá

¹² Ezoqam-qa kha kopó. Geté ta kha-te ndøgo, kha bunøzap vinivinimbá. Kha bunøzap vinivinimba ambá qanegó, geté kha kopó. Keliso-qa yaq-te, matev até kopó. Ni Klisten ezoqam vinivinimbá. Geté ni ate nqazi:gu, kha kopó.

¹³ Ni ezoqa vinivinimbá. Nøme ndigu Zu ezoqám, neka nøme ndigu Glik ezoqám. Nøme yaq-fia mbain sasae ezoqám, neka nøme ndigu, nqon-qotøzat ezoqám. Geté ni ate nqazi:gu, Nqova kopo mokho-te, ibøkha iz kopo zi:ndapém, neka vizimø-kha-kopo-en. Mbumbukiam ni ate nqazi:gu, Nqova Mbomambaqape kopo nimbi-etoám, ni ande ibøkha me vizi:-izim.

¹⁴ Ezoqam-qa kha, ambá av nqægo, kha bunøzu kopo mba me:gō. Geté gigiap vinivinimbá, nqani-bunøzap.

¹⁵ Gê, zenda tokhotapakh amba manqat tø-einin, av nqægo, “No zenda geagim nonqō mbā. Yaq nakēmbā, no kha bunøzū mbā.” Manqat av nqægo tø-einin, yaq gê, ndøgo sekemba kha-qá gigiáp mbà? Av taoká.

¹⁶ Neka gê, gea amba manqat tø-einin, av nqægo, “No bōī mbā. Yaq nakēmbā, no kha bunøzū mbā.” Manqat av nqægo tø-einin, yaq gê, ndøgo sekemba kha-qá gigiáp mbà? Av taoká.

17 Gèmbò-mataváp. Kha ate nqægo, amba bõi mba tøgoin, yaq manqat amba áv khané-yogein? Neka kha ate nqægo, amba gea mba tøgoin, yaq sisip amba áv khané-vutugiamin?

18 Geté matev āv taoká, av nqægo. Mbumbukiam ezoqam-qa kha-te, kha bunøzap vinivinimba āv tenevé, av ekeza qambøe-pøovam, neka sasae vinivinimba vømbō-etoam.

19 Kha ate ndægo, amba kha bunøzu kopo mba tøgoin, yaq kha eqeieqei ambá mbaín.

20 Geté matev av nqægo: Ezoqam-qa kha-te, kha vinivinimbá ndøbunøzap. Geté kha ndøgo, kopó.

21 Bõi kopømba mbaín, pingim tømbo-ein, av nqægo, “Ság, qo mbain toqo-goat. No nøkhapus kopømbā.” Neka kawa kopømba mbaín, zenda tokhotapak vømbó-ein, av nqægo, “Ság, zo mbain tozogoat. No nøkhapus kopømbā.”

22 Av taoká. Até ta kha bunøzap nømé-a, ndøgo ande bazaføgakh mbain me ndækeoge, ndøgo gigiap-qapé. Ta kha bunøzap ndøgo mbain tøgogot, yaq kha kopømba mbaín, eqeieqei tøsasaetat.

23 Gekha kha bunøzāp ndøgo, bugug keogeav tøgogot, ni ùni zimbøekewagatún. Neka kha bunøzap ndøgo, ni mivi ndøni-etoam, ni eqeieqei zigutumátún.

24 Geté kha bunøzap ndøgo, bugug eqeieqei ndømbogo, ndøgo kopømbá, ni gutøveav tøgogot. Mbumbukiam niqa kha, āv gene-bunøzám nqægo: Ta kha bunøzap ndøgo, ande iz mbain me ndækeoge, iz kandakanda mbo-etoám.

25 Mbumbukiam av ge:matanam ndægo, zapa ndógo: Soqain ndøgo, kha mokho-te iziz tøgogot. Geté kha bunøzap vinivinimba, yaqyaq-a yà betøkeám.

26 Kha bunøzu kopo, nqosøgeap tømbo-ewagat, yaq kha ate ndægo, sugumbú-ewagét. Neka kha bunøzu kopo, iz kandambaqape tøndap, yaq kha ate ndægo, khanakhanakh sugumú-ndapét.

27 Zo Klisten bawan ezoqam-qa yaq-te, matev até kopó: Zo ate ndøzøte:go, Keliso-qá khá. Neka ezoqa vinivinimba, zo mokho-te ndu:gu, ndigu Keliso-qá kha bunøzáp.

28 Klisten bawan mokho-te, Mbumbukiam ezoqam vinivinimbá ge-abam. Bugukhokhof Keliso-gí u-aním. Tiqa zita-te, manqa vevezam ezoqám. Neka tiqa zita-te, nømendim ezoqám. Neka nøme ndígu, umingiap matev ndi:matanam. Neka nøme ndígu, ndego bazaføgakh gezø-etoam, enqoni ezoqa tikhakhætát. Neka nøme ndígu, ndigu ezoqa ndizø-tøkee. Neka nøme ndígu, ndigu ezoqa nøme ndizømbo-megeat. Neka nøme ndígu, ndigu manqat vinivinimba-te ndi:manqate, av Nqova Mbomambaqape ndezømbe-etoam.

29 Ge zô, ate ndøzøte:go, Keliso-gí u-aním? O ge zô, ate ndøzøte:go, Mbumbukiam-gí manqa vevezam ezoqám? O ge zô, ate ndøzøte:go, nømendim ezoqám? O ge zô, ate ndøzøte:go, umingiap matev mozó-matønnumatun?

30 O ge zô, ate ndøzøte:go, Mbumbukiam bazaføgakh møndøzø-etoam, enqoni ezoqa tozo-khakhætát? O ge zô, ate ndøzøte:go, manqat vinivinimba-te møzøté-manqatátun? O ge zô, ate ndøzøte:go, ezoqa nqanek manqat vini-qa mokho mozozø-ovøematun? Mbaín. Av taoká, av nqægo.

31 Geté zo bazaføgakh tønø-asøzú ndøgo: Nqova Mbomambaqape-qa matev, tozó-upøgím ndógo, zoqa Klisten bawan ezoqam ndøzø-tøkee.

Geté matev nøme, no ndakin tæzø-ovøyam, ndøgo møndølvú, matev ate ndægo, no qate-manqatavun.

13

Matev uni qækandambaqape, kuku matév

¹ No amba bawa vini-ak-qa manqat-te o enzol ezoqam-qa manqat-te tôte-manqatein, gete no kuku mbain tægonin, yaq no manqa ambá khokhó segenø-feazuín. Mokho mbaín. Ndøgo andé kanda wag o bel wag mba me:wageín.

² Neka no amba Mbumbukiam-qa manqat vevezam-te kopømba tægonin, neka matev ate ndægo, ndøkhonøwe, tôte-nøtenin, neka nøtenat nøme ate ndægo tønøgonin, neka unimanqatin matev kandambaqape tønøgonin, manqei popotap nøzøgim nonqo, geté no kuku mbain tægonin, yaq no khokhó.

³ Neka no gigiap ate nqanømbe:go, amba gigiap-av ezoqam tæzø-etoamin, o noqa unimanqatin matev zapaya, nøkeza kha sa tænqonqotavin, gøinam-te tætain, vøe-nanimin, geté no kuku mbain tægonin, yaq noqa matev, mokho ambá mbaín. Matev av nqægo, genó-tøkeák.

⁴ Gekha ezoqām ndego, kuku ndømbogo, ndego qaqa nakhamas-te gonemáv. Geté ndego ezoqa nøme gèzø-tøkeatún. Neka ndego ova matev mbaín. Neka ndego khambuvap matev mbaín neka ekeza iz eqawatáv.

⁵ Gekha ezoqām ndego, kuku ndømbogo, ndego gésapi:vák, neka ndego ekeza kha-qa yaq-te mba matavupáv, neka ndego mbøni nakhamas-te nqosøgeapáv, neka ndego manqa mate oskia gembó-eimák, ezoqa nøme manqa-zapa tembogo.

⁶ Gekha ezoqām ndego, kuku ndømbogo, ndego khanakhanakh mbaín, matev soqøsoqa-qa yaq-te. Geté ndego unimanqatin matev mbøe-khaneát.

⁷ Gekha ezoqām ndego, kuku ndømbogo, ndego tatak vinumáv. Geté ndego viniv sège-eqawát. Ndego Mbumbukiam oskia ndø-unimanqatintát neka te-te vó:tawāt. Neka gekha viniv ndøgo, tømbo-fakhanumat, ndego føgøføgakh até géyát.

⁸ Kuku matev génavøemák. Geté Mbumbukiam-qa manqat vevezam matev, segé-navøém. Até manqat vinivinimba-te manqate matév-a, segé-navøém. Neka Mbumbukiam ezoqa nøme zøtezat vini tezø-etoam, ta matev ndøgo segé-navøém.

⁹ Nøtenat ndøgo, ni ndakin nqanigu, andé kopokopó. Neka ezoqa Mbumbukiam-qa manqat givevezumatun, ndøgo kopokopo mba ndøvevezumatún.

¹⁰ Geté uni matev-in tøfakhan, yaq nqanek matev vinivinimba, ibu-ibus nonqo nqanigu, ndømø-navøém.

¹¹ No nakhasam qategoam, no manqa āv tôte-manqatám, av nakheis ndi:manqate. Neka noqa matavap, āv tønømbe-goám, av nakheis ndi:matavap. Neka no matev āv tôte-geveatám, av nakheis ndi:gevewat. Geté ndakin, no møekhouwén, vøe-anganeam-en, neka nakheis-qa matev vøe-ivav.

¹² Niqa nøtenat ndakin bavokho-qapé mbá. Ndøgo ate av-té, qakeza bugug ibøkha-te toqoqeiv. Gø:-ototáp. Geté vaev-te, ni abugug ziwambám, Mbumbukiam namba. No ndakin nøtenat khapémbá. Geté vaev-te, uninqape, ndømønøtén, kopømba av-té, no ndakin Mbumbukiam ge:-otev.

¹³ Nqanek matev misika, unimanqatin matev, neka Mbumbukiam-te vintønát matev neka kuku matev, sa gemø-navøemák. Geté ta matev misika mokho-te, matev uni qækandambaqape, kuku matév.

14

Mbumbukiam-qa manqat vevezam neka manqat vinivinimba-te manqate-qa yaq-te

¹ Zo kha-mba kuku matev mbo-ové. Neka zo matev upøgim-qa tøgó ndøgo, Mbumbukiam-ge Nqova-te ndøndo-okho. Zoqa poev kandambaqape, tabegó ndøgo, Mbumbukiam-qa manqat vevezam matev tozondapem.

² Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, Nqova Mbomambaqape matev gembo-etoam, manqat vinivinimba-te nde:manqate, ndego ambá av nqægo, ezoqam-tē genø-manqatē. Geté ndego Mbumbukiam-te mbá genø-manqaté. Ezoqa kopømba mbain, teqa manqa mokho tindapem. Manqat ndøgo, nde-manqate, khonoam-té qagó.

³ Geté gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa manqat ndevevezam, ndego ezoqam-té genø-manqaté. Yaq manqat ndøgo, ndemanqate, ndego ezoqá nøme-qá unimanqatin me:føgføgakhamín, neka zita vøzømbē-tøpazin neka mbøni vøzømbē-bøiin.

⁴ Gekha ezoqām ndego, manqat vinivinimba-te nde:manqate, av Nqova Mbomambaqape ndembøe-etoam, ndego ekeza unimanqatin mba me:føgføgakhamín. Geté gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa manqat ndevevezam, ndego Klisten bawan ezoqam ate ndi:gu-qá unimanqatin ndøføgføgakhamín, wambap-te.

⁵ No nqanøpoév, zo ezoqa ate ndøzøte:go, Nqova Mbomambaqape-qa etoam matev tozondapem, manqat vinivinimba-te tøzøte-manqatat. Geté noqa poev kandambaqape nqáne: Zo Mbumbukiam-qa manqat zóvevezumát. Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa manqat ndevevezam, ndego ezoqā nøme zømbe-tøkeé. Geté ndego ezoqam, manqat vinivinimba-te nde:manqate, ndego teqa manqat mokho-te, ezoqa nøme tøkemáv. Geté ezoqa nøme, teqa manqat mokho te-ovøemat, yaq ezoqa ewaqape-qa unimanqatin kopømbá tøzømbe-føgføgakham.

⁶ Nøfuap! Ge zó, ndozo-matavap? No zo-te tøtøndonav, yaq no manqat vinivinimba-te sa tøte-manqatat, yaq ndøgo zo áv khazømbé-tøkē? Matev av nqægo gezó-tøkeák. Geté no manqat tøte-zømesimat, Mbumbukiam te:nømand, o nøtenat eqeieqei tæzø-etoam, o Mbumbukiam-qa manqat tæzø-vevezumat, o nømendim eqeieqei tøtøndo-ndap, yaq ndøgo zo kandambá tøzøtøke.

⁷ Pøinda neka gita zombó-matavupát. Ouv tozo-qaqaemat, yaq ezoqa pøinda tikhambøemem o gita tikhanøemem, gete taqa wag eqeieqei mbain tøgoat, yaq gê, ezoqa ouv-qa naq áv kiníndapēm? Géndapemák.

⁸ O nakhag kawa ezoqam, kipi tekhambøyam, gete taqa wag ndaføyambā mbā, yaq gê, ezoqa áv kinízøtēz, av nqægo, nakhāg? Gézøtezák.

⁹ Yaq Klisten wambap mokho-te, matev até kopó. Ezoqa nøme, manqat vini-te mba te:manqatat, neka manqat mokho-us manqateav vøgoāt, yaq gê, ezoqa nøme mokho áv kimbøe-ndapēm? Mokho gimbó-ndapemák. Manqat ndøgo ndemanqate, ndøgo khokhó sege-manqaté.

¹⁰ Manqei-qape-te nqanek, bawabawan-qa manqat vinivinimbá. Kopoav-qapé. Yaq nqanek manqat vinivinimba ate ndøgo mokho-ús.

¹¹ Geté no bawa vini ezoqam-qa manqat nøtenateav tøgoat, yaq no teqa manqa mokho nóndapák, neka até ndegó-a, noqa manqa mokho géndapák.

¹² Yaq nakémbá, zo mokho-te, matev até kopó. Zo Nqova Mbomambaqape-qa etoam matev upøgim-qa ndozogo, zo matev upøgim-qa tøgó ndøgo, Klisten bawan ate ndi:gu, tiqa unimanqatin-te tøzømbe-tøke.

¹³ Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, Nqova Mbomambaqape-qa etoam matev tendap, manqat vinivinimba-te te:manqatat, yaq ndego yà beguligulím, Mbumbukiam tèabembøe-tøké, yaq ndego ezoqa nøme ta manqa mokho bezømbē-ovøyam.

¹⁴ Unimanqatín. No manqat vinivinimba-te tøte-guligulimat, noge nqova géguligulimít. Geté noqa matavap, khokhó segégoát.

¹⁵ Yaq no gekha nógō? No matev menás sægoát. No nqova-té qatø-guligulimát, neka até matavap-té-a, vøe-guligulimāt. Neka no ouv nqova-té qatø-qaqaemát, neka até matavap-té-a, ouv vøe-qaqaemāt.

¹⁶ Geté qo Mbumbukiam-qa iz nqova-te mba toqombo-eqatat, yaq gē, ezoqa nøme, ndigu nqanek manqat zøtezateav ndigu, Klisten wambap-te nandav, qoqa ike manqat áv kiní-unimanqatiním neka “Amen” áv kiní-einím? Nakhoa mbaín. Zapa ndøgo, ndigu kopømba mbaín, qoqa manqat-qa mokho timbo-ndapem.

¹⁷ Qoqa ike manqat, mbomambaqape ambá qanegó. Geté ezoqa nøme taqa manqa mokho ndapeav tigoat, yaq qoqa manqat ndigu gezø-tøkeák, tiqa unimanqatin-te.

¹⁸ No ike kandambá, Mbumbukiam-te. Zapa ndøgo, no manqat vinivinimba-te oskia nøte-manqaté, av Nqova Mbomambaqape matev ndenømbe-etoam. No møeløvúb, zo ezoqa ate ndøzøte:go, taqa yaq-te.

¹⁹ Geté Klisten wambap mokho-te, no amba manqat mokho-us faev mba tæ-einin, ezoqa zømesim nonqo, ndøgo ambá qanimáv. Ambá ndøgo, manqat vinivinimba-te, ande gekha taosen manqat tøte-manqatat, ta manqa mokho ezoqa ndapeav ndøgo.

²⁰ Nøfuap! Zo ande nakheis me, sekemba ndøgō, zoqa zøtezat-te. Unimanqatín, manqa-zapa gone-qa yaq-te, zo andé nakhei nqonqon me me:gó. Geté zoqa zøtezat-te, zo ezoqa kandakanda ndøgó.

²¹ Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo:

Evezøza ge-ein,

“No nginik bawan ezoqam,
bawa vini-ak-qá mokho-té
neka manqat vinivinimba-té qazømbé-manqatát.
Geté até ndøgó-a, ndigu noqa manqat géyogemák.”

²² Nqanek manqat ni āv qani-nømendím nqægo: Ezoqa manqat vinivinimba-te ti:manqatat, av Nqova Mbomambaqape ndezømbe-etoam, ndøgo Mbumbukiam-qá khakhatáp. Geté ta khakhatap ndøgo, ambá tiqa ndigu, ndigu ndi-unimanqatinat, geté tiqa ndígu, unimanqatinteav ndigu.* Geté Mbumbukiam-qa manqa vevezam matev, ambá tiqa ndígu, unimanqatinteav ndigu, geté tiqa ndígu, ndi-unimanqatinat.

²³ Gèmbø-mataváp. Zo tozo-møvabat, yaq zo ate ndøzøte:go, manqat vinivinimba-te tøzøte-manqatat, yaq ezoqa vini te-on, ndego ta matev-qa yaq-te otevatav ndøgo, o Klisten-av ezoqam te-on, yaq ndigu zo bianav mé:zæb.

²⁴ Geté zo Mbumbukiam-qa manqat tozo-vevezumat, yaq ezoqa vini te-on, ndego ta matev-qa yaq-te otevatav ndøgo, o Klisten-av ezoqam te-on, yaq ndego ta manqat ndøgo te-ewag, ndøgo teqa mbøni unimé:lév. Yaq ndego segé-matøvém, ndego manqa-zapazapa-ús.

14:20 14:20 Ef 4:14 **14:21 14:21** Isa 28:11-12 * **14:22 14:22** Nqanek khakhatap, ndigu āv qane-zømesím nqægo: Ndigu ndøsoqóéz. Zapa ndøgo, ndigu unimanqatinteáv. **14:23 14:23** Kel 2:13 **14:24 14:24** Zion 16:8

²⁵ Teqa matavap, khonoam-te qagoam, bavokhó qanófhakhán. Yaq ndego ekeza kha, manqei mé:laváo, bugug até manqei-té, Mbumbukiam-qa iz vó-eqā. Yaq āv gené-eín nqáego, “Unimanqatín. Mbumbukiam ngú:gú, zo mokho-te.”

Matev ndøgo, Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape ni ndini-etoam, eqeieqei āv khazí:sasaetāt

²⁶ Nófuap! Av tægoat ndægo, av no qate-manqatavun, yaq zoqa wambap-qa yaq-te, áv khané:go? Av qazótegoát nqáego: Zo ezoqa ewaqape matev vinivinimba zógoát. Ezoqa nøme ouv qaqayám, neka ezoqa nøme nømendim matév, neka ezoqa nøme Mbumbukiam-qá manqat vevezám, neka ezoqa nøme manqat vini-te manqaté, neka ezoqa nøme nqanek Mbumbukiam-qa manqat ovøyám, av ndigu ti:manqatat. Gekha matév ndøgo, zoqa guligulim-te tozo-matønumat, Klisten ezoqam-qá unimanqatin bete-føgføgakhám.

²⁷ Ezoqa manqat vini-te te:manqatat, av Mbumbukiam matev tembøe-etoam, yaq kopømba mbaín, ezoqa kopoav matev kopo tigoat. Geté ezoqa menas o misika mba ndómanqatát. Yaq ndigu ezoqam kopømba mbaín, manqat sa tumu-manqatat. Geté ezoqa kopokopo ndómanqatát. Yaq ezoqa nøme ta manqa mokho ndøgo, bè-ovøyám, ezoqa mokho bembøē-ndapem.

²⁸ Geté manqa ovøyam nonqo ezoqam mbain tøgoat, yaq gekha ezoqām ndigu, manqat vini-te manqate-qa ndigu, ndigu manqat mbaín, sà beqonøvé. Ndigu Mbumbukiam-te, mokho mbá giabetu-manqaté.

²⁹ Ezoqa Mbumbukiam-qa manqat tivevezumat, ezoqa menas o misika mba bevevezám. Yaq ndigu ezoqa nøme tiqonavat, tiqa manqat yà begeveaném, eqeieqei tøpøtøgo-a.

³⁰ Ezoqa Mbumbukiam-qa manqat tevevezumit, yaq Mbumbukiam ezoqa nøme manqat te:omat, ndego wambap-te teqotat, yaq ndego bugukhokhof ezoqam, Mbumbukiam-qa manqat tevevezumit, teqa manqat yà be-iváv. Yaq manqat ndégo témanqatát, Mbumbukiam manqat nøme ge:omat.

³¹ Zo ezoqa ate ndøzøte:go, Mbumbukiam-qa manqat tozo-vevezumat, zó-enendtát. Yaq ndøgo, ezoqa ewaqape zøtezat tiníndapém, neka zoqa manqat tiqa unimanqatin-te zita bezømbē-tøpaz.

³² Nqova Mbomambaqape, ezoqa manqa vevezam-qa yaq-te tøpøsumáv. Geté gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam-qa manqat ndivevezam, ekezan ndømatøvememín, ande āv kiní-einím neka ande gekha khøuwa-tē giní-einím, manqat ndøgo, Mbumbukiam ge:zømas.

³³ Zapa ndøgo, Mbumbukiam, khokho matev poeveáv. Geté ndego matev, sambi-té genø-matønumatún, Mbumbukiam-gi ezoqam-qa wambap mokho-te ate ndægo.

³⁴ Sakheis manqa bezø-feàzū, wambap mokho-te. Kopømba mbaín, manqat sa timanqatat. Geté ndigu megetapak-qá mokho-té giabetu:gú. Até Mozes-qá guguna manqát-a, āv tønē-manqaté.

³⁵ Geté ndigu manqa mokho ndape-qa tigoat, ekeza angana bezøbevapát, khoev-te tiqavazat. Zapa ndøgo, sakheis Klisten wambap-te manqat sa timanqatat, ndøgo eqeieqei mbá.

³⁶ Gê, áv khané:go? Zo áv khazóte-matavap? Gê, Mbumbukiam-qa manqat, zo-té qandó-fakhan? O zo-te mbā qanøgeavun? Av taoká.

³⁷ Ezoqa nøme ndematavap, av nqáego, ndego Mbumbukiam-gē manqa vevezam ezoqām, o ndego Nqova Mbomambaqape-qā etoam matev

ndømbôgō, ndego bête-otév, manqat ndøgo, no qazø-peaumavun, ndøgo Evezøza-qá manqa løvuat manqát.

³⁸ Geté ndego nqanek manqat o-mba ndapeav tøgoat, yaq zo teqa manqat ndø-upøgím.

³⁹ Nøfuap! Manqat ate ndægo, Nqova Mbomambaqape-qa etoam matev-qa yaq-te qate-manqatavun, manqat kandambaqape nqáneek: Zoqa poev kandambaqape, qabegó nqanek, Mbumbukiam-qa manqat tozo-vevezumat. Neka zo ezoqa zømbe-khafèáp, manqat vinivinimba-te ti:manqatat, av Nqova Mbomambaqape, manqat ndezømbe-etoam.

⁴⁰ Geté zo matev ate ndægo, ndaføyamba neka eqeieqei ndøgó.

15

Manqat Mbomambaqape mokho-te, gigiap-qa nqáneek, Keliso løvøte-te gekhandi:v

¹ Nøfuap! No zo ndakin Manqat Mbomambaqape-qa yaq-te, manqa mate eim-qa nøzøgó, no zo bugukhokhof qatezømas. Zo mõzondapém, nqanek manqat. Yaq zo bazaføgakh-us zøtu:-waniáp.

² Zo manqat nqáneek qazøte-khandi:zát, zo føgøføgakh tozombo-geatat, av no qate-zømesimam. Mbain tøgoat, yaq zo khokhó sozo-unimanqatiním.

³ Manqat ndøgo tøtezømás, av Mbumbukiam ge:nømand. Bugukhokhof nqáneek: Keliso niqa manqa-zapazapa evøzam nonqo ndønaním. Mbumbukiam-qa Manqat é-møndo:-eín, matev ndøfakhān.

⁴ Yaq ndego gè-otøvé. Geté yaq khøuwa misika-qa zita-te, nqawá genø-khandi:v. Até taqa yaq-té-a, Mbumbukiam-qa Manqat é-møndo:-eín.

⁵ Yaq ndego Pita-té gemøfakhán, yaq taqa zita-te, ekeza paev ezoqam tuelv vømøzø-fakhan.

⁶ Yaq taqa zita-te, Klisten ezoqa faev andled mõndømø-løvú, gi-ometam. Nøme kopokopo mõndø-pakhaéz. Geté ezoqa nøme, zua ndøyagé. Kopoáv.

⁷ Yaq taqa zita-te, Zems-té gemøfakhán, neka tegi u-anim ate gi:goam vømøzø-fakhan.

⁸ Yaq vaev-te, até nó-a, vømønø-fakhan. Taqa yaq-te, no andé khøuwa soqain-té qatøqán.

⁹ Zapa ndøgo, Keliso-gi u-anim mokho-te, ezoqa uni khapelavøqase-in nó. Unimanqatiním, no ezoqa eqeieqei mbá, ezoqa no Keliso-ge u-anem ndinæna. Zapa ndøgo, no Mbumbukiam-gí bawan ezoqam nøngiæzotám.

¹⁰ No Mbumbukiam-qá kuku matev zapayá, qæ-Keliso-ge-u-anem-en, av no ndakin nqate:go. Geté no Mbumbukiam teqa kuku matev, ambá av nqægo, khokhø segenø-etoām. Av taoká. Zapa ndøgo, sasae ndøgo, no qægoam, ndøgo mõndømø-løvúám, av Keliso-gi u-anim nøme gi:sasaetam. Geté unimanqatiním. No ambá av nqægo, nøkhapus mokho mbā sæsasæetām. Geté Mbumbukiam-qá kuku matev ndøgoám, no namba.

¹¹ Geté ndøgo gigiap-qa pé mbá, zo Manqat Mbomambaqape nō tøte-zømesimat o ndigu u-anim nøme ti:zømesimat. Zapa ndøgo, niqa manqat kopó. Yaq zo nqanek manqat mõzo-unimanqatiním.

Løvøte ezoqam-qa khandi:zat-qa yaq-te

¹² Ni zo qati-zømesimam, av nqægo, Keliso løvøte-tē gendo-khandi:v, yaq gè, áv khané:go, zo ezoqa nøme av ndøzøte-manqate, av nqægo, ezoqa løvøte-te gendø-khandi:vák?

¹³ Ezoqa amba lɔvøte-te khandi:zateav tɔgonin, yaq até Kelisó-a, lɔvøte-te ambá gékhandi:vák. Geté ndego mɔndø-khandí:v.

¹⁴ Neka nøme nqáneq: Keliso amba lɔvøte-te khandi:vateav tɔgonin, yaq manqat ndøgo, ni qati-zømesimam, ambá khokhó. Mokho mbaín. Yaq até zoqá unimanqatín-a, ambá mokho mbaín. Khokhó.

¹⁵ Av tægonin ndægo, yaq ni Mbumbukiam-qa yaq-te, ambá khavozam ezoqam nigonín, ni zo nqati-zømesim, Mbumbukiam Keliso lɔvøte-te gekhandi:v. Zapa ndøgo, Mbumbukiam ezoqa lɔvøte-te amba khandi:zateav tɔgonin, yaq ndego até Kelisó-a, ambá gékhandi:vák.

¹⁶ Zapa ndøgo, lɔvøte ezoqam nango khandi:zateav tɔgonin, yaq até Kelisó-a, ndego lɔvøte-te nango ambá gékhandi:vák.

¹⁷ Yaq Keliso lɔvøte-te amba khandi:vateav tɔgonin, zoqa unimanqatin matev, ambá mokho mbaín. Ambá khokhó. Neka zo manqa-zapa-te, ambá zua zogonín.

¹⁸ Neka ndigu Klisten ezoqa nøme, gipakhaez, ambá gemø-soqoezín.

¹⁹ Ni ndakin yage-qa yaq-te mba, Keliso-te tizio-tambat, geté megemege-qa yaq-te, ni Keliso-te zið-tambatāk, yaq ni uni zí-tanakhamba-én. Yaq ni ezoqa ewaqape nøme ziløvubát, ndigu ti-tanakhamba-ez.

²⁰ Geté Keliso mɔndø-khandí:v, lɔvøte-te. Bugukhokhof ndégo tekhandí:v. Yaq ni mizi:nøtén, vaev-te até lɔvøte ezoqa nømé-a, vókhandí:z.

²¹ Lɔvøte, ezoqa kopo-té qandowáv. Adám. Neka até lɔvøte-te khandi:nat matév-a, ezoqa kopo-té qandowáv. Yesú.

²² Ni ezoqa ewaqape, Adam mokho-te, sizimú-pakhaentát. Yaq matev até kopó. Ni ezoqa ewaqape, Keliso mokho-te, sizimú-khandí:n.

²³ Mbumbukiam matev āv genevé nqægo: Bugukhokhof, Keliso ndøkhandí:v, lɔvøte-te. Yaq vaev, nqawa tendoqavan, lɔvøte-te ni ndøkhandí:n, tegi ezoqam.

²⁴ Yaq taqa zita-te, manqei-qape-qa vaev khøuwa vømófakhāz. Ta khøuwate ndøgo, Yesu megetapak ezoqam neka kawakawa-za neka gekha ezoqa o nqova nøme, Mbumbukiam namba ndi:nøfeap, géngiæzó. Yaq megeat matev, Yesu Eve mbó-etoám.

²⁵ Yesu manqei-qape até gekhæ-kawaevtát, atema Mbumbukiam-gi qaqa ezoqam ate ndi:gu vømú-ngiæzō, neka ekeza zenda tokhotapak mokho-te vøu-āb.

²⁶ Yaq qaqa matev ate ndægo tumungiu, vaev lɔvøte ndøngíu.

²⁷ Mbumbukiam-qa Manqat é-møndo:-eín, av nqægo, “Matev ate ndægo, teqá zenda tokhotapak mokho-té genø-áo.” Geté unimanqatín. Mbumbukiam gigiap ate nqægo, teqa zenda tokhotapak mokho-te ge-ao, ndego ambá av nqægo, até ekeza khá-ya, te mokho-tē genøvē. Av taoká.

²⁸ Yaq gigiap neka matev ate ndægo, Keliso mokho-te tøgoat, yaq ndego ekeza kha, Mbumbukiam-qa mokho-té genóvé, te mokho-te ndego, ibugukhokhof gigiap ate ndægo teqa mokho-te gu:-ao. Yaq Mbumbukiam yakhapús, gigiap ate ndægo, kawa mó:goát.

²⁹ Ezoqa amba lɔvøte-te khandi:zateav tigonin, av ezoqa nøme ndi:manqate, yaq gekha zapá, ezoqa nøme lɔvøte ezoqam-qa iz-te, ibøkha iz gindapemin? Lɔvøte ezoqam amba khandi:zateav tigonin, yaq tiqa matev, mokho ambá mbaín.

³⁰ Yaq até ndøgó-a, niqa kha khøuwa kopoav, Mbumbukiam-qa Manqat zapaya, lɔvøte-te nqei-awam, ndøgo mokho ambá mbaín.

³¹ Nófuap! Unimanqatín. No nøkeza kha, khøuwa kopoáv, løvøte-té qatø-awám. Até nømé-a, unimanqatín. Yesu Keliso mokho-te, nigi Evezøza, no zo nøte-khambuváp.

³² No Manqat Mbomambaqape zapaya, Efesus taon-te ezoqa soqøsoqa namba ande gaqo khobokhobos me qate-nøfe:pam, yaq ndøgo áv khanømbé-tøkē, ezoqa amba løvøte-te khandi:zateav tiginin? Matev av nqægo, ambá genø-tøkeák. Ezoqa amba løvøte-te khandi:zateav tiginin, yaq ezoqa nømē-qa manqat ambá unimanqatín, ndigu av ndi:manqate nqægo, “Lou sizilogát neka ibøkha sizī-izumāt. Zapa ndøgo, ni avønin zīpakhaēn.”

³³ Geté gò:feazoát. Zo ezoqam-qa manqat av nqægo andé vøe-tubām. Zapa ndøgo, ezoqa soqøsoqa namba toqote-khokhombupat, yaq ndigu qoqa matev eqeieqei segé-ngi:nám.

³⁴ Matavap eqeieqei-té qanøqambúz neka manqa-zapazapa matanam é-vø-ivøvem. No nqanek manqat tæzømbe-manqaté ndøgo: Zo ezoqa nømē, Mbumbukiam zøtezateáv. Zo mivi bezøvití, ta zapaya.

Ezoqa løvøte-te tikhandi:z, yaq tiqa kha vini

³⁵ Eisa, ezoqa nømē áv gipøtí-bevupēm penømakhaya, “Gê, løvøte ezoqam áv kiní-khandi:z? Yaq tiqa kha ande áv khazømbé-goāt, ndigu tinduqavaz?”

³⁶ Ezoqa ndigu av ndi:manqate, ndigu mokho ndapeáv, taqa yaq-te. Gømbo-mataváp. Tae nanga toqo-zøgeakh, yaq mbusa naqanøká géfakhanák. Geté tae nanga ndøkhaē-pakhá. Yaq váev mbusa tøfakhan.

³⁷ Qo gigiap toqo-zøgeakh, kopømba ande av wit ndi:gu o gekha gigiap nømē ndægo, qo ambá av nqægo, tae-us qó-ogeakh. Geté qo nanga mba qózøgeákh. Yaq tae segéfakhán.

³⁸ Mbumbukiam, ta nanga ndigu, kha ndakinak mbó-etoám, av ndego qambøe-pøovam. Nanga vinivinimba, mbusa bugug vinivinimba zøfakhanamín.

³⁹ Até gigiap nømē-a, Mbumbukiam gekhakheinam, bugug vinivinimbá. Ezoqam-qa kha viní neka søvakha gigiap-qa kha vini, neka pipisi-qa kha vini neka zonga-qa kha vini.

⁴⁰ Gigiap nømē, yan-té qano:gó neka gigiap nømē manqei-qape-té qagó. Gigiap ndøgo, yan-te nqo:go, taqa bugug keoge viní, neka gigiap ndøgo, manqei-qape-te nqago, bugug keoge vini.

⁴¹ Khøuwa-qa bugug keoge viní, neka løvøyak-qa bugug keoge vini, neka nduku-qa bugug keoge vini. Neka até ndukú-a, tiqa bugug keoge vinivinimbá.

⁴² Løvøte ezoqam-qa khandi:zat-qa yaq-te, matev até kopó. Ezoqam-qa kha, kopømba ande av tae nanga ndægo, ti-ogeakhem, yaq segé-navøém. Geté løvøte-te tønðo-khandi, yaq nqawa génanimák.

⁴³ Kha ndøgo, ndø-ozu, bugug soqain neka bazaføgakh mbaín. Geté løvøte-te tøkhandi, yaq mbomambá segégoát neka bazaføgakh-ús.

⁴⁴ Kha ndøgo, tø-ozat, ndøgo manqei-qape khá. Geté tønðo-khandi, yaq ndøgo khandi miavmiav khá. Manqei-qape kha nqago, yaq até khandi miavmiav khá-ya, ndøgó.

⁴⁵ Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-peawáp nqægo, “Ndego bugukhokhof ezoqam, Adam, Mbumbukiam khandi mbo-etoám, vø-ezoqam-ev.” Geté Keliso, ndego kopømba ande av Adam nømē, vaev-te gegeavun, ndego ekeza Nqova mokho-te, ezoqa khandi ndakinak zø-etoumatún.

⁴⁶ Geté unimanqatín. Matev ambá av nqægo, khandi miavmiav kha bugukhokhof mo:geavün. Geté bugukhokhof, manqei-qape kha mo:geavün. Yaq vaév, khandi miavmiav kha tøgeav.

⁴⁷ Bugukhokhof ezoqam, ndego manqei-qape-té gendowáv. Mbumbukiam manqei gene-khakheinøvém. Geté ndego ezoqa nøme, vaev gegeavun, ndego yan-té gendovís.

⁴⁸ Ni manqei-qape ezoqam, ni até kopó, av Adam nde:go, ndego Mbumbukiam manqei ge:khakheinøvem. Geté vaev-te, ni løvøte-te tizimø-khandi:n, ni andé Keliso me zí:goát, ndego yan-te gendovís.

⁴⁹ Ni ndakin Adam-qá bugug zi:keogé, Mbumbukiam manqei ge:khakheinøvem. Geté vaev-te, ni Keliso-qá bugug zí:kewagát, ndego yan-te gendovís.

⁵⁰ Nøfuap! No nqanek manqat tæzømbe-eín ndøgo: Zo vøezøté. Manqei-qape kha neka kouk, kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te tømø-oe. Unimanqatín. Gigiap ndøgo, sa qamø-navøemín, kopømba mbaín, navupav manqei-te tømø-oe.

⁵¹ Nqáe! No mokho manqat nøtézmás: Ni ezoqa nøme, naqanøká zípakhaenák. Geté ni ate nqazi:gu, sizimú-enendtét.

⁵² Matev nakhamas-té qanøfakhán. Ndánd segení-nqøóz. Kipi-qá wag zíyogém, ta wag ndøgo, ezoqa tæzømas, av nqægo, vaev møndø-fakhán. Yaq ezoqa ndigu gipakhaez, ndøndo-khandí:z. Yaq ndigu miavmiav ndøyagát. Yaq até ní-a, ni ta khøuwa-te zua tiziyagat, ni sizimú-enendtét, ti namba.

⁵³ Kha ndøgo, sa qamø-navøemín, bè-enénd, bemø-navupav-kha. Løvøte kha ndøgo, bè-enénd, bemø-khandi-miavmiav-kha.

⁵⁴ Nqanek matev tøfakhan, manqei-qape kha tø-enend, vømø-navupav-khā neka løvøte kha vømø-khandi-miavmiav-khā, yaq Mbumbukiam-qa Manqat gemø-unimanqatín, ndøgo av qæ-ein nqægo,

“Mbumbukiam-qa khagua, møndømqæ-eqá.

Løvøte matev, møndø-evøzám.

⁵⁵ Løvøte!

Gê, qoqa khagua møndø-eqa?

Av taoká. Møndø-løvuám.

Løvøte!

Qoqa sanqava khanáqape, qo ezoqa qoqote-keqasam?

Mbaín. Møndøqa-navøém!”

⁵⁶ Løvøte-qa bazaføgakh, manqa-zapa-té qando-fakhaté. Neka manqa-zapa-qa bazaføgakh, Mozes-qá guguna manqat mokho-té qando-fakhaté.

⁵⁷ Geté ike kandambá, Mbumbukiam-te. Yesu Keliso mokho-te, ndego nigi Evezøza, Mbumbukiam ni gini-tøkeét. Yaq niqa khagua gemø-eqá.

⁵⁸ Yaq nakémbá, nogi nøfuap mbomømboma! Føgøføgakh ndøwaniáp neka matev nøme benøzøzø. Evezøza-qa sasae-te, bazaføgakh oskia ndø-asøzú. Zapa ndøgo, zo møzøte-zøté, sasae ndøgo, zo Evezøza mokho-te nandozogo, khokho nonqó mbá.

16

Moni-qa yaq-te, ndigu Zelusalem Klisten ezoqam-te khofosam-qa gigoam, ndigu gipotonumam

¹ Zoqa moni møvøbam-qa yaq-te, zo Zelusalem Klisten ezoqam-te khofosam-qa ndozogo, noqa manqat nqáneq: Matev āv tōnegoném, av no Galesia Klisten bawabawan vinivinimba qazømbe-ein.

² Sande-Sande, zo ezoqa ate ndøzøte:go, moni nøme gè:mendebám, ndigu pula-te qazo-qaqasumatun. Ndigu moni, Zelusalem Klisten ezoqam-gí. Soqain ndøgo, moni sa ndøgo tøzøté-møvøbēm, no tæfakhan.

³ Yaq no tøtøndonav, no ndigu ezoqam, zo tozo-vevesam, nginik moni tindapavet, pepa nøzø-etoám. Yaq Zelusalem Klisten ezoqam tiabiti-zøtéq, av nqægo: No nqanek moni pisam matev, møe-unimanqatín. Yaq no ndigu ezoqam nókhofotáz, zoqa etoam matev namba.

⁴ No tæmatøvem, av nqægo, atē nō-a, banømā, yaq no ndæmá, ti namba.

Pol okho-qa yaq-te, gepøgeapam

⁵ No Masedonia plovins-te tæmfakhan, yaq no zo-té qatøndónáv. Masedonia ndøgo, nógovezamák.

⁶ Geté zo namba, elavøqase ndæqóm. Yaq kopømba tøgoat, até qozaq viav-te ate ndægó-a, kopømba ande av løvøyak misika ndægo, sæqotát, zo namba. Yaq taqa zita-te, no gekha manqei nøme-te tænav, zo kopømbaqapé, sozonø-tøkeém.

⁷ No poeveáv, ndakin mba notøndónáv. Yaq waū sæzømet, vøeløvüb. Geté no tønøpoév ndøgo: No zo namba khøuwa andé møe-mbá sizí-qovezám, Evezøza tømbo-pøovat, tenøtak.

⁸ No ndakin nqanek Efesus taon-te, até nóqotát, atema Pentikos khøuwa vømóndáp.

⁹ Zapa ndøgo, Mbumbukiam mboqog møndønø-mboqozó, nqanek. Yaq no kopømbaqapé, Mbumbukiam-qa manqat tøte-zømesim. Geté qaqa ezoqam kopoáv ngigu. Yaq nakémbá, no elavøqase båtøkhæ-qomát, nqanek.

¹⁰ Timoti zo-te tefakhan, yaq zo vøkhatowém. Yaq ndego fofogeap mbaín, sà begó, zo namba. Zapa ndøgo, até ndegó-a, Mbumbukiam-qá sasae ndøgó, av no nqate:go.

¹¹ Ezoqa ndego besanqàwém. Yaq ndego no-te nqawa veseze-qa tegoat, gømbo-tøkeém. Sambitè qando-khofotøvém. Zapa ndøgo, no ndego neka ndigu Klisten zifuap nøme, te namba gi:zav, nòzømbø-endáp.

¹² Nqanek manqat nøme, nigi Klisten nøfu Apolos-qa yaq-té qanegó. No nømbo-pouweám. Ndego bémá, zo-te, ndigu Klisten ezoqa nøme namba, zo-te tizav. Geté ndego ùnime:-poeveáv, ndakin tewav. Geté vaev-te, khøuwa eqeieqei tezømet, ndego ndøndowáv zo-te.

Vaev manqat neka khaiya mboma manqat vinivinimba

¹³ Zo gò:feazoát. Neka føgøføgakh ndøwaniáp, unimanqatin-te. Zo kha føgakh-mbá qagó neka møe ndøgó.

¹⁴ Zo matev ate ndægo, kuku matev-us ndøgó.

¹⁵ Neka nøme nqáneq: Zo møzøte-zøtéq, Stefanas neka ndigu ezoqa nøme, te namba khoev-te ndiyage, ibugukhokhof ngínik gi-Klisten-éz, Akaya plovins mokho-te. Nginik Klisten ezoqa nøme kandambá gizøtøke.

¹⁶ Yaq no nqazø-pouwe: Zo ezoqa av ngi:gu neka gekha ezoqa nøme, ndigu ti namba Evezøza-qa sasae ndigu, tiqá mokho-té qanu:gú.

¹⁷ No khanakhanakh kandambá qændap, zogi ezoqa misika, Stefanas neka Fotunatus neka Akaikus gigeavun. Unimanqatín. No ndakin kopømba mbaín, zo namba tøte-qotat. Geté nginik ezoqam, zoqá iziz ndøndapém.

¹⁸ No nginik ezoqa mokho-te, kha vøndæv kandambá qændap. Até zó-a, zo tiqa mokho-te, kha vøndæv vozōndapem. Ezoqa av ngi:gu, gèzøvizáp.

¹⁹ Klisten bawabawan vinivinimba, nqanek Esia plovins-te ngiyage, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv zo-te. Até Akuilá-ya, zas namba Plisila, neka ndigu Klisten ezoqa nøme, tiqa khoev-te gipindumatun, tiqa khaiya mboma manqat ngìkhōfōtāvāv, Evezøza-qa iz-te.

²⁰ Até Klisten ezoqam ate ngi:gú-a, no namba nqatiyage, tiqa khaiya mboma manqat ngìkhōfōtāvāv.

Zo tozo-møvabat, zenda kaka vø-itamát neka vøngenøndamat, ate av-té, Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei ndægo.

²¹ No Pol, nqanek khaiya mboma manqat-qase, nøkeza zendá qate-peaumít.

²² Gekha ezoqām ndego, Evezøza-te poev mbain ndego, ndego bèsoqoév.

*Malanata!**

²³ Yesu Keliso-qa kuku matev, ndøgoát zo-te.

²⁴ No kuku kandambá zo-te, Keliso Yesu mokho-te.

16:19 16:19 Kel 18:2, 18, 26 **16:22 16:22** Gal 1:8-9; Veve 22:20

* **16:22 16:22** Malanata. Taqa

manqa mokho nqánek: *Evezøza, vøndoqáv!*

2 Kolin

Pol-qa pepa qambo-menas, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Kolin taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pol nqawa, Kolin taon Klisten bawan ezoqam-té genø-peawám.

Ta pepa-te ndøgo, Pol bugukhokhof gezø-khofotav, ndego gèzøponqóm. Yaq taqa zita-te, ndego Taitus ndøkhofotáv, ti-te. Ndego tiqa yage matev, tèabete-qeiví, yaq teqavan, Pol tiqa yaq-te emanqat bembøe-votot. Yaq Taitus geqavan, ndego emanqat, av gembøe-votót nqægo: Kolin Klisten ezoqam, Pol-qa manqat møndø-ndapém, neka tiqa manqa-zapazapa-te vøndō-qambuz. Geté ezoqa nøme, Pol-qa manqat, gèsanqawém, neka ndigu poeveáv, Pol tigi Klisten megeat ezoqam tezøgoat. Ndigu av gini-manqatám nqægo: Pol ndego unimanqatin Keliso-ge u-aném mbá. Yaq ndakin nqanek pepa mokho-te, Pol møndæzømás, av nqægo, ndego unimanqatin Keliso-gé u-aném. Neka manqat nøme gepeawam, nqánek: Moni ndigu, Klisten gigiap-av ezoqam nonqo gipisam, ta pisam matev ndøgo, ùni bete-khouím. Yaq kopømbaqapé, ti-te ndigu tikhofosam.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé u-aném. Ndøgo Mbumbukiam-qa poév. Nqanek pepa nigi Klisten nøfu Timotí namba niti-peaomít.

Zo-té qeitø-peaomít, zo Mbumbukiam-gi Klisten bawan ezoqam, nandav Kolin taon-te ndozoyage, neka zo Mbumbukiam-gi ezoqa ate ndøzøte:go, Akaya plovins-te nandozo-yageap.

² Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka sambu matev, ndøgoát, zo-te.

Pol-qa ike manqat Mbumbukiam-te, teqa tøke-qa yaq-te

³ Ni Mbumbukiam-qa iz, zí-eqatát, ndego nigi Evezøza Yesu Keliso-ge Eve, ndego tanakh møqæ Tat, te mokho-te ni kha oskia ndinimbi-føgakh.

⁴ Gekha viniv ndøgo, tønifakhanumat, ndego ndøni-tøkeát, ni kha vønimbiføgakhāt. Yaq ta kha føgakh matev mokho-te ndøgo, Mbumbukiam ni ndini-etoam, ni kopømbaqapé, ezoqa nøme zizø-tøkeát, viniv matev tøzø-fakhanumat, yaq até ndigú-a, kha vøzø-føgakhāt.

⁵ Keliso matev føgøføgakh kandambá ge-upøgim. Yaq ndakin até ní-a, matev føgøføgakh kandambá nqazi-upøgim, av ndego ge-upøgim. Geté te mokho-te, ni tøke kandambá nqazi-ndape, ni kha ndinimbi-føgākhāt.

⁶ Ni matev føgøføgakh nqei-upøgim, ndøgo zoqá tøke nonqó neka khandi ndape nonqó. Geté Mbumbukiam ndinitøke, neka niqa kha ndæføgakh, yaq ndøgo até zó-a, ndøzøtøké, neka zo kha vøzømbé-føgākh. Yaq zo kopømbaqapé, bazaføgakh-us zówaniapát, matev føgøføgakh tøzø-fakhanumat, av ni nqanimbi-fakhanam.

⁷ Yaq nakémbá, ni zoqa yaq-te, Mbumbukiam-te mbá qeitøtaná. Zapa ndøgo, ni møtinøtén, zo matev føgøføgakh ndozo-upøgim, av ni nqati-upøgim, zo até Mbumbukiam-qa tøké-a, ndøzō-ndāpē, av ni nqati-ndape, neka zoqa kha vøzøføgakh.

⁸ Nófuap. Ni zo zøtezat-qa nizøgó, av nqægo: Ni Esia plovins-te ndøgo, matev føgøføgakh kandambá qani-fakhanumam. Khàpumu-khouwév. Ni amba niti-eqané. Yaq ni qeimatavupam, ndèipakhaén.

⁹ Unimanqatín. Matev bugug āv qambøe-kewagám nqægo: Ni avønín nípakhaén. Geté ndøgo tønimbí-fakhán ndøgo: Ni ambá av nqægo, nikeza kha-tē qeitōtanā, geté Mbumbukiam-te mbá qabatio-taná, ndego ezoqa løvøte-te ndekhandi:zat.

¹⁰ Ndego ni møndøni-tøké neka vøkhandi:n, løvøte avønín-te qeigoam. Até megemege-té-a, Mbumbukiam giní-tøkeát, ni vøkhandi:ntát. Ni te-te mbá qeitōtaná. Ndego ni nqawa ndøkhandi:ntát.

¹¹ Até zó-a, zo niqa yaq-te ndøzøte-guligulim, zo zòni-tøkeé. Yaq zo ezoqa nøme kopoav, niqa yaq-te tøvøte-guligulimat, yaq ezoqa kopoáv, Mbumbukiam ike manqat mbómanqatát, ni zapaya, ta matev ate ndægo-qa yaq-te, Mbumbukiam ni gini-tøkeam.

Pol gekha zapā, Kolin taon-te okhoeav qagoam

¹² Ni nqánek qati-khambuváp: Ni mōtínōtén, matev nqanek manqei-qape-te nqeimatanam, neka zo mokho-te vøi-matønumam, ndøgo ndaføyambá neka mbomambá, ate av-té, av Mbumbukiam ndømbøe-pøev. Ni matev ambá av nqægo, manqei-qape-qā matavap loloakh-tē qeitø-matanām. Geté ni Mbumbukiam-qá kuku matev-té qeitø-matanám.

¹³⁻¹⁴ Manqat ndøgo, ni nqei-peawam, ndaføyamba-qapé. Zo kopømbaqapé, mokho tozombo-ndapem. Ta mokho-te ndøgu, mokho manqat nøme mbaín. Zo niqa manqat nøme-qa mokho, mōzondapém. Yaq no tototaná ndøgo: Vaev-te, zo mokho ate ndægo uni zombøé-ndapém. Yaq nigí Evezøza Yesu-qa Khøuwa Kandambaqape-te, até zó-a, kopømbaqapé, niqa yaq-te zøté-khambuvømém, ate av-té, ni zoqa yaq-te nqati-khambuvap.

¹⁵⁻¹⁶ No qæmatavupam, zo khanakhanákh atozogó, noqa yaq-te. Yaq no āv qatepøtám nqægo: No Masedonia plovins-te tænav, no bugukhokhof, ambá zo-té qatøndo-navín. Yaq nango tøtøndo-qavanín, zo nqawa vøezømetin. Yaq av nqægo, no zo namba tizi:gonín, ambá genø-menasín, neka zo khanakhanakh nøme vozō-ndapemín. Yaq no amba Zudia manqei-te tæmatin, zo ambá zonø-tøkemín.

¹⁷ Ge zó, ndozo-matavap? No matavap sæ-enendtatun? Neka no qæpøoain, no manqei-qape-qá matev-té qatø-pøogeapatun? Neka no khokhó sæmanqatatun, av nqægo, no matev nōgō, gete matev nōgoāk? Av taoká.

¹⁸ Mbumbukiam, ndego unimanqatín. Ndego møndæ-otév, ni ambá av nqægo, manqat khokhō seizø-manqatatūn, geté matev vini nimatønumatūn.

¹⁹ Até Yesu Kelisó-a, ndego Mbumbukiam-ge Yo, teqa yaq-te Sailes neka Timoti neka no qati-zømesimam, ndego ambá av nqægo, manqat khokhō sege-manqatām, yaq matavap gè-enendtām. Av taoká. Geté matev ndøgo, ndego ge-einin, tego, ndego ùnime:-gonín.

²⁰ Gekha manqa mbusa kopoav-qapē ndøgo, Mbumbukiam ge-aumat, Yesu møndø-unimanqatintát. Matev møndø-matønumám. Yaq nakémbá, ni te mokho-te, āv qazi-manqaté nqægo, “Amén. Nqanek manqat unimanqatín,” neka Mbumbukiam-qa iz bembøē-eqawat.

²¹ Zo neka ni, bazaføgakh Mbumbukiam ni-etøomít, niqa unimanqatin-te Keliso-te bazaføgakh-us tizi-waniapat, neka ndego Nqova Mbomambaqape ande oil me vønimbō-qouz.

²² Neka ndego ni-te mbusa ndømópá, av nqægo, ni tegí. Nqova Mbomambaqape, ndego gini-etoam, ni mokho-te teyagat, ndego andé khakhatáp, av nqægo, Mbumbukiam ni vaev-te, nøme mba nimbó-etoám.

²³ No Kolin taon-te okhoeav qagoam, av bugukhokhof qatepøoa, zapa ndógo. No poeveáv, zo viniv nøme tæzø-etoam, neka zoqa matev-qa yaq-te vøzø-ponqōm. No nqanek manqat Mbumbukiam-qa bøi-té qato-manqaté. Ndego møndæ-otév, noqa manqat unimanqatín.

²⁴ Ni ambá av nqægo, zo kawaenat-qa nizøgō, zoqa unimanqatin-qa yaq-te. Geté ni zó namba zi:sasaeát. Zo khanakhanakh etoam nonqó. Ni mōtinōtén, zo bazaføgakh-us zowaniáp, zoqa unimanqatin-te.

2

¹ Yaq nakémbá, no matavap āv qategó nqægo: No notøndó-navák, zo-te. Soqáin ndógo, ni mbøni nqawa tøniva.

² No mbøni vaev tæzø-etoam, yaq no ezoqa nøme mbaín, khanakhanakh tinø-etømem. Zapa ndógo, no khanakhanakh zo mba zønø-etoám.

³ Yaq nakémbá. Manqat ndógo, no bugukhokhof qazøndo-peawam, ta zapaya nqánek qazønde-peawám: Zoqa matev ambá bugukhokhof zokhakheinømemín. Soqáin ndógo, no tøtøndonav, yaq mbøni nōvā. Geté no khanakhanakh ndape-qa nogó, zo namba. No nqæmatavap, no khanakhanakh tønøgoat, yaq até zó-a, zo ate ndøzøte:go, khanakhanakh søzøtumú-goát, no namba.

⁴ No zo pepa bugukhokhof fofogeap-us neka mbøni nqosøgeap-us neka eiv-us nopeaumát. Ta manqat mokho-te ndógo, no zo ambá av nqægo, mbøni vaev etoam-qa nøzøgoām. Geté no zo zøtezat-qa nøzøgoám, no kuku kandambá zo-te.

Ndego ezoqam, manqa-zapa gego, teqa manqa-zapa, sà bezømbo-navøém

⁵ Ndego ezoqam, ndego mbøni vaev matev gengaz, ndego ambá av nqægo, mbøni vaev matev no nø-etoām. Geté ndego zo ezoqa ewaqape zø-etoám. Unimanqatín, ezoqa ewaqape-té mbá. Soqáin ndógo, no manqat tækhouwevtet.

⁶ Yaq-fia ndógo, zo ezoqa bawan-qape qazombotaem, ndógo ság. Matev nøme, bègō.

⁷ Geté zo teqa manqa-zapa, ndakin sà bezømbo-navøém. Neka gèmbotøkeém. Soqáin ndógo, mbøni uni tømboeva, yaq ndego gemø-sanqawām.

⁸ Yaq nakémbá, no nqazø-pouwe: Av qane-ometém: Zo kukú te-te.

⁹ No ta pepa ndógo, nqánek qate-peawám: No nøtenat-qa nøgoám, av nqægo, zo bazaføgakh-us tøpøzøté-waniap-a, neka noqa manqat ate ndægo, o-mba tøpøzøté-ndape-a.

¹⁰ Gekha ezoqām ndego, zo teqa manqa-zapazapa, sa tømbo-navøemat, yaq até nó-a, segenømbó-navøemat. Manqa-zapa tøgoat, ndego ezoqam gego, no amba sa tønømbo-navøemin, ság, no zo zapaya, Keliso-qa bøi-te, møndønømbo-navøém.

¹¹ No ndógo, tøté-matanám. Soqáin ndógo, Saitan ni tinimbi-khavozam. Zapa ndógo, ni teqa pøogeap, mizi-nøtén.

Pol Taitus-qa amba ge:vao

¹² No Tloas taon-te qæmø-fakhan, ezoqa Manqat Mbomambaqape, Keliso-qa yaq-te zømesim-qa, no Evezøza mboqog nømbe-mboqozó.

¹³ Geté no nõfofogeapám. Zapa ndõgo, noge nõfu Taitus, no amba nõmbøe-vawám. Geté kha qeiviáv. Yaq no ndigu ezoqam, ouo manqat mba nõzø-eín, Masedonia plovins-te sasa nõnav.

Keliso-gi u-anim, Mbumbukiam-qa bazaføgakh-té ginø-sasaeát

¹⁴ No ike kandambá, Mbumbukiam-te. Zapa ndõgo, teqa khagua gø: eqawát. Keliso mokho-té qane-eqá. Ndego khanakhanakh-us nde-okho, ezoqa ewaqape teqa khagua eqawat-qa yaq-te nde:zømesim, ndego ni oskia nifikí. Yaq ni mokho-te, nõtenat Keliso-qa yaq-te, manqei-manqei ate ndægot, andé gigiap sisip mbomambaqape me me:panqavøemét.

¹⁵ Zapa ndõgo, ni Mbumbukiam-te, andé Keliso-qa gigiap sisip mbomambaqape me nitigú. Nqanek sisip sège-panqavøemét, ti-te ndigu, ndikhandi:zat-a, ndigu ndisøqøëtét.

¹⁶ Ti-te ndigu, unimanqatinteav ndigu, ta sisip ndõgo, andé peakha vøvánq. Løvøte-té qanø-ituzá. Geté ti-te ndigu, khandi ndindapet, ta sisip ndõgo, mbomambaqapé. Khandi zø-etoám.

Yaq gê, gekha ezoqám, kopømba ndego, nqanek sasae tego? Khàpumu-føgákh.

¹⁷ Ni áv tiuká, av ezoqa nõme ndi:gu, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat nõmendim mokho-te, moni qaqasam-qa mba ndigu. Av taoká. Ni nqanek sasae, Mbumbukiam ni-etoám. Neka ni ezoqa khavozumáv. Ni Keliso-gí sasae ezoqám. Ni ezoqa nqati-zømesim, Mbumbukiam-qa bøi-té qeito-manqaté.

3

Kolin ezoqam, ndigu andé Pol-qa pepá

¹ Ge zø, ndozo-matavap? Ni nqanek manqat mokho-te, nikeza kha nqawa eqawat-qa nígu? O gê, ni ezoqa nõme-qa pepa binígu, ndigu amba niqa sasae-qa yaq-te ti:peaomemín, zo vøti-zømasín? O ni zoqa pepa binígu, zo amba niqa sasae-qa yaq-te tøvøte-peaomemín, ezoqa nõme vøti-zømasín?

² Av taoká. Pepa ndõgo, niqa sasae-qa yaq-te, zo zøkezán. Ta pepa ndõgo, niqá mbøni mokho-té qanu:-peawáp. Ezoqa ewaqape kopømbá, segéqeivát neka segé-geve:mát.

³ Nqanek pepa Keliso ndøpeawám. Ndõgo bavokho-qapé. Niqa sasae mokho-té qando-fakhán. Ndõgo ambá av nqægo, pën qane-peawáp. Geté Mbumbukiam-gé Nqova Mbomambaqapé qane-peawáp. Neka ndõgo ambá av nqægo, nandi-té qano-peawáp, av Mozes-qa guguna manqat ndæpeawap. Geté ezoqam-qa mbøni-té qanu:-peawáp.

⁴ Ni nqanek manqat nqeimanqate, zapa ndõgo. Ni Mbumbukiam-te mbá qeitøtaná, ndego ni Keliso mokho-te nqanek sasae gini-etoam.

⁵ Ni matavapøteáv, av nqægo, ni kopømbaqapē, nqanek sasae teigoat. Geté ni mõtinøtén, bazaføgakh Mbumbukiam ni-etoám, nqanek sasae-te.

⁶ Bazaføgakh ndégo tini-etoám, ezoqa teqa poev matev ndakinak-qa yaq-te nqati-zømesim. Nqanek poev matev ndakinak, Mbumbukiam ezoqa namba ge:-unimanqatin, viní. Av taoká, av Mozes-qa guguna manqat ndægo, mbuk-te ndøpeawap. Geté ndõgo, Nqova Mbomambaqape-té qando-okhó. Mozes-qa guguna manqat, ni løvøte ni-etoám. Geté Nqova, ndego khandi ni-etoám.

Nqova Mbomambaqape-qa tatas neka waev, ùnime:-løvú, Mozes-qa guguna manqat-qa tatas neka waev

⁷ Mozes-qa guguna manqat, ndøgo nandi-te qo:peaupam, neka løvøte ndøni-etoam, waev-us neka tatas-us ndofakhán. Ta khøuwa-te ndøgo, Mozes nqanek manqat gendap, yaq Izlael ezoqam teqa bugug-te, amba me:kewagám. Zapa ndøgo, taqa waev-qape, khàpumu-khouwév. Geté vaev-te, ta waev ndøgo, sège-khapelavøqase-tát.

⁸ Nqanek Mozes-qa guguna manqat, waev-us neka tatas-us qafakhan, yaq gê, Nqova Mbomambaqape-qa sasae-qa yaq-te, áv khané:go? Teqa sasae-qa waev neka tatas ùnime:-løvú, Mozes-qa guguna manqat-qa waev neka tatas.

⁹ Unimanqatín. Mozes-qa guguna manqat, ndøgo ezoqa manqa-zapazapa-us ndivewe neka løvøte-te ndø-abam, taqa tatas kandambá. Geté matev ndøgo, ta mokho-te ni Mbumbukiam-qa bøi-te tizi:-ndaføyamba-en, ndøgo tatas neka waev nøme mba mo:gó. Kandambá tantáv.

¹⁰ Mozes-qa guguna manqat-qa tatas neka waev, matev ndakinak-qa tatas neka waev namba toqote-khamas, yaq ndøgo Mozes-qa guguna manqat, tatas andé mbain. Møndømømbø-navøém.

¹¹ Ta matev ndøgo, ndakin sa nqanavøemtet, taqa tatas neka waev kandambá qagoam. Geté matev ndakinak ndøgo, miavmiav ndøgo, ùnime:-løvú, ta matev ndøgo, av bugukhokhof qægoam.

¹² Unimanqatín. Ni teitotaná ndøgo: Nqanek matev ndakinak, miavmiav ndøgoát. Yaq nakémbá, ni nqanek sasae, kha føgakh-mbá qatigú. Mivi mbain.

¹³ Ni āv tiuká, av Mozes nde:go, ndego ekeza bugug-te ndabua go:khafuzin, yaq Izlael ezoqam kopømba mbain qagoam, teqa bugug-qa waev giqeivim, ndøgo vaev-te qamø-navøem.

¹⁴ Izlael ezoqam, tiqa wema gètókám. Até ndakín-a, zua zøtokeáp. Mbumbukiam-qa poev gigeveømemin, ndego ibugukhokhof ti namba ge-unimanqatin, ndigu mokho ndapemáv. Ta manqat ndøgo, andé ndabua me zømbe-khafuzú. Até ndakín-a. Nqanek ande ndabua me ndøzømbe-khafuzu, Keliso mba zømbé-oqoá.

¹⁵ Até ndakin khøuwa-té-a, ndigu Mozes-qa manqat gigeve:matun, tiqa wema-te, andé ndabua me zømbe-khafuzú.

¹⁶ Geté gekha ezoqám ndego, Evezøza-te teqambun, ta ndabua ndøgo, ndømbo-oqoé.

¹⁷ Nqanek manqat Evezøza-qa yaq-te, Evezøza-gé Nqova me:manqaté. Yaq Evezøza-ge Nqova, ezoqa namba te:goat, ndego ezoqam, gigiap o matev kopømba mbain tøløvønøvupat. Geté ndego møndømbo-nqovovøém.

¹⁸ Ni Klisten ezoqam, niqa bugug-te ndabua khafuzuáv. Geté ni-te, Evezøza-qa waev ndogamewáp. Yaq ndego Evezøza, Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, ni gè-enendtét, atema ni ande teqa bugug me vizimó-kewāg. Yaq Evezøza-qa waev, nøme mba mó:sanqatáv, niqa kha-te. Yaq sa tønó-khouwevtét.

4

Pol sègemát, Mbumbukiam-qa sasae-te

¹ Mbumbukiam ni nqanek sasae, ekeza tanakh matev-té genøni-etoám. Yaq nakémbá ni yovitáv. Geté sèi-apét.

² Ni matev khonoam-te gonemáv neka matev mivi-us gonemáv, neka ni ezoqa khavozumáv, neka ni Mbumbukiam-qa Manqat køfigimáv. Av taoká. Ni ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat, teqá bøi-té qeitø-zømesím. Yaq manqat

ndøgo, ni nqati-zømesim, unimanqatín. Gekha ezoqām ndigu, matavap eqeieqei ndøzøgo, ndigu møndæzøtéz, noqa manqat unimanqatín.

³ Manqat ndøgo, ni ezoqa nqati-zømesim, ambá av nqægo, mokho manqāt. Geté niqa manqat, mokho manqat ti-te mba ndígu tøgó, ndigu tisoqoez.

⁴ Saitan, ndego manqei-qape-ge mbumbukiam, ndego tiqa wema møndøzø-tokéam, ndigu unimanqatinteav ndigu. Yaq ndigu kopømba mbáin, Manqat Mbomambaqape-qa waev vøe-qeivāt, ndøgo Keliso mokho-te ndøndokhaev, ndego ande Mbumbukiam-qa bugug me nde:keoge.

⁵ Ni ezoqa ambá av nqægo, nikezan-qā yaq-tē qati-zømesim. Geté ni Evezøza Yesu Keliso-qá yaq-té qati-zømesim. Ni zogí sasae ezoqám. Nqanek sasae, Yesu ni-etoám.

⁶ Ndego Mbumbukiam, ndego av ge:-ein nqægo, “Waev bekhā, bøivun mokho-te,” ndego até niqá mbøni-té-a, waev vøu-sanqatav. Yaq ni mokho-te, até ezoqa nømé-a, Mbumbukiam-qa waev betézøtez, ta waev ndøgo, Yesu Keliso-qa bugug-te ndøkhaev.

Mbumbukiam matev mbomømboma, andé manqei pot-té genø-nqeitám

⁷ Ta matev mbomømboma, Mbumbukiam gini-etoam, ni manqei-qape ezoqam-qá kha-té qanu:gú. Geté niqa kha ndøgo, andé manqei pót. Gémøkuvøém. Yaq ezoqa av giabiti-qeiví nqægo, bazaføgakh kandambaqape, ni mokho-te nqøu-sasaeat, Mbumbukiam-té qando-okhó, ambá ndøgo, nikezan-tē qando-okhō.

⁸ Ni-te, matev soqøsoqa vinivinimba kandambá nqafakhanam. Geté ni tokhonønateáv. Khøuwa nøme, ni av qati-bevøpemín nqægo, “Av khazí:-gonēm ndakin,” geté ni yovitáv.

⁹ Ezoqa ni ngiænoat-qa ndøgó. Geté Mbumbukiam ni nøuvindáv. Neka ezoqa ni kha nikhanæmatún. Geté ni løvøte qeivupáv.

¹⁰ Niqa kha-te, ni andé Yesu-qá løvøte matev nitindapé. Nqanek matev ndøgo tønde-fakhaté: Niqa kha mokho-te, até Yesu-qá khandí-a, betē-veveam.

¹¹ Unimanqatín. Ni nqeikhandí:nát. Geté niqa kha, oskia løvøte-té qeitø-awám, Yesu zapaya. Niqa kha, løvøte khá. Geté ta kha mokho-te ndøgo, até Yesu-qá khandí-a, tåbete-veveám.

¹² Yaq av nqægo, ni ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat nqati-zømesim, ndøgo ni løvøte ni-etoám. Geté zo khandi zø-etoám.

¹³ Mbumbukiam-qa Manqat, av qane-peawáp nqægo, “No Mbumbukiam, møe-unimanqatín. Yaq nakémbá, no manqat qæ-ein.” Ni nqova kopó, ndego ezoqa namba, nqanek manqat ge-ein. Até ní-a, ni nī-unimanqatinát. Yaq nakémbá, ni manqat nqeimanqate.

¹⁴ Ni møtinøtén, Mbumbukiam, ndego nigi Evezøza Yesu, løvøte-te gekhandi:v, ndego até ní-a, løvøte-te vøkhandí:n. Yaq ndego ni ekeza megemege-té genø-ám. Zó namba mé:-ám.

¹⁵ Nqanek matev ate ndægo, ni-te nqafakhanam, zo tøke nonqó qanimbi-fakhanám. Yaq ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-qa kuku matev, ezoqa nøme mba mó:khatób, Yesu-te, yaq ndigu Mbumbukiam ike manqat bembø-manqate neka Mbumbukiam-qa iz betē-eqawat.

¹⁶ Yaq nakémbá ni yovitáv. Geté sei-apét. Unimanqatín. Niqa kha-qa bazaføgakh, sège-navøemtét. Geté niqa mokho-te, ni khøuwa ate ndægot, sèi-ndakinak-entét.

¹⁷ Matev fəgəfəgakh ndəgo, ni-te nqafakhanam, ndəgo ibu-ibus nonqó. Uni viniv-ín mbá. Geté vaev-te, ta matev mokho-te, matev mbomambaqape ndəfakhán. Ndəgo segémá. Miavmiáv. Neka ndəgo unimé:ləvuám, matev ate ndəgo, av ndakin nqanimbi-fakhanam.

¹⁸ Yaq nakémbá. Ni kha-mba, ambá ndəgo teimbo-ovē, bəi nqati-qeivi. Geté kha-mba ndəgo teimbo-ové, bəi qeivupav ndəgo. Zapa ndəgo, gigiap ndəgo, bəi nqazi-qeivi, ndəgo ibu-ibus nonqó. Geté qeivupav ndəgo, miavmiav gigiáp.

5

Manqei-qape kha neka kha ndakinak-qa yaq-te

¹ Ni mizi:nətén, niqa manqei-qape kha təsoqa, ndəgo ande palai khoev me nqawev, yaq Mbumbukiam ni andé khoev ndakinak me nimbí-etoám, yan-te nqo:go. Ta khoev ndəgo, ambá av nqəgo, ezoqa ndəpuanumatūn. Geté Mbumbukiam ekezan ndəpuán. Ta khoev ndəgo, miavmiav ndəpuatét. Ndəgo niqá kha ndakinák.

² Ni nqanek kha-te nqaziyage, nqosəgeap zimboyogé. Esevem-ús. Neka ni tizimbo-endáp ndəgo: Kha ndakinak ande ndabua ndakinak me zimí-uzám, ndəgo yan-te təndowav.

³ Soqáin ndəgo, ni ande naqei-av me tizi:goat, niqa manqei-qape kha tizi-ivəvem.

⁴ Unimanqatin. Ni nqanek manqei-qape kha-te nqazigu, ni zi-esevém. Zapa ndəgo, viniv khəpumu-khouwév. Ni poeveáv, niqa manqei-qape kha, ande ndabua me tizi-khofoe. Soqáin ndəgo, ni ande naqei-av me tizi:goat. Geté ni kha ndakinak, ande ndabua me uzam-qa zi:gú. Yaq niqa manqei-qape kha, andé khandi ndəkhóug.

⁵ Mbumbukiam ndəkhakheinəmbém, kha ndakinak tizindapem. Ndego Nqova Mbomambaqape gini-etoam, ndəgo andé khakhatáp, av nqəgo, ndego ni até kha ndakinák-a, vəní-etoám.

⁶ Yaq nakémbá, ni kha fəgakh-mba oskia nigú. Ni mizi:nətén, ni nqanek manqei-qape kha-te nqaziyage, ni Evezəza-qa khoev-te fakhaneáv. Zuá.

⁷ Ni ndakin nqaziyage, sizi-unimanqatinát. Matev qeivi zuá.

⁸ Geté ni kha fəgakh-mbá. Ni manqei-qape kha, ndəgo ande palai khoev me nqawev, ivəve-qa nimbogó, neka Evezəzá namba yage-qa nigú, teqa khoev-te ndəgo.

⁹ Geté oskiá ndəgo, ni Evezəza-qa khoev-te é-ndeimə-fakhán, o, manqei-qape-te zua niyagē, ni bazafəgakh ni-asəzú, ndego khanakhanakh etoam-qa nimbogó.

¹⁰ Zapa ndəgo, ni ate nqazi:gu, Keliso-qá megemege-té qabizimə-waním, manqa bizimə-ovəmem. Yaq ni yaq-fia āv qazimí-upəgím, av nqanek manqei-qape kha-te, matev mboməmboma o soqəsoqa nqazi-matanam.

Mbumbukiam ezoqa nqawa təkuzuat-qa ndəgó, ekezan namba

¹¹ Ni mətínətén, Evezəza ni matev, ndəni-geveá. Yaq nakémbá, ni nimbovizáp, neka ezoqa Mbumbukiam-te yozoot-qa nizəgó. Ndego ni məndə-otév. Yaq no tototaná ndəgo: Até zó-a, zo məzəte-zətéz, niqa matev eqeieqéi.

¹² Ni ambá av nqəgo, nikeza kha eqawat-qa nigú, zoqa bəi-te. Av taoká. Geté ni zo zəmesim-qa nizəgó, av nqəgo, zo ni təzəte-khambuvupat, ndəgo

kopømbá. Yaq av nqægo, zo kopømbaqapé, ndigu ezoqam sozozø-qavøitát, ndigu ndimatavap av nqægo, gigiap-qape ndøgo, bøi toqote-qeivat, ambā ndøgo, ezoqam-qa mbøni-te nqøugu.

¹³ Ni matavap mbain teigoat, av ezoqa nøme ndi:manqate, ni Mbumbukiam-qá iz eqawat nonqo nigú. Geté ni matavap eqeieqei tønigoat, ni zo nitigú.

¹⁴ Ni Keliso-qá kuku matev ndønøzøngím. Ni āv qati-unimanqatinát nqægo: Ezoqa kopo, ezoqa ewaqape-qa ndønaním. Yaq te mokho-te, até ní-a, ni ate nqazi:gu, vizí-pakhaen. Ni awenege matev-te, sekemba yageapáv.

¹⁵ Ndego ezoqa ewaqape-qa, ndøgo tenenaním: Gekha ezoqām ndigu, ndiyage, ndigu ambá av nqægo, ekeza kha-qa beyagē, geté teqa ndégo tiabiti-yagé, ndego tiqa genanim neka løvøte-te vøndō-khandi:v.

¹⁶ Yaq nakémbá. Ni ezoqa nøme sekemba gevezoatáv, av manqei-qape ezoqam ndi:matanam. Até Kelisó-a, ndego ni bugukhokhof qeigeveitam, av manqei-qape ezoqam ndi:matanam, ni ndakin av nqægo sekemba geveu-atáv.

¹⁷ Gekha ezoqām ndego, Keliso mokho-te ndeyage, ndego møndø-ndakinak-év. Awenege matev, møndømø-navøém. Yaq nqáe! Matev ndakinak ndøngáz.

¹⁸ Nqanek matev ate ndægo, Mbumbukiam-té qando-okhó. Ndego ni Keliso mokho-te, nqawa ekezán namba me:tøkunú, neka ni nqanek sasae vønī-etoam, ta mokho-te ndøgo, atē ezoqa nømē-a, Mbumbukiam namba betē-tøkuanem.

¹⁹ Manqat ni ezoqa nqati-zømesim, nqáneq: Keliso mokho-te, Mbumbukiam mu:goám. Yaq Mbumbukiam te mokho-te ndego, manqei-qape ezoqam vøtøkuzu, ekezan namba. Yaq ndego ezoqam-qa manqa-zapazapa, sekemba matavupáv. Manqat nqáneq, Mbumbukiam ni gini-etoam, ezoqa tōti-zømesimat. Ndego ezoqa nqawa tøkuzuat-qa ndøgó, ekezan namba.

²⁰ Ni Keliso-qá iz-té qeinøzø-manqaté. Ni mokho-te, Mbumbukiam ezoqa ekezan zø-akhayám. Ni ezoqa Keliso-qa iz-te nqeizø-pouwe: Zo Mbumbukiam-té qando-okhó neka teqa tøkuaat matev vøndapem.

²¹ Keliso, ndego manqa-zapa-qase goneáv. Geté Mbumbukiam, niqa manqa-zapa ate ndægo, Keliso-té geno:vé, yaq ni te mokho-te, Mbumbukiam-qa bøi-te bizimī-ndaføyamba-en.

6

¹ Ni Mbumbukiam namba nqeisasaeat, ni nqeizø-pouwe: Zo Mbumbukiam-qa kuku matev qazondapem, até vøwaní, ta mokho-te ndøugu. Soqáin ndøgo, zo khokho sa qazondapem.

² Mbumbukiam āv gene-manqaté nqægo,

“Khøuwa eqeieqei qandap,

no qoqa guliguli manqat møe-ewág.

No màtaqa-tøké,

ta khøuwa-te ndøgo, no qæzav, ezoqa tækhandi:z.”

Nqáe! Khøuwa eqeieqei ndakín. Khøuwa ndøgo, Mbumbukiam gezav, ezoqa tekhandi:z, ndakín.

Keliso-gi u-anim, Mbumbukiam-qa sasae-te, viniv kandakanda ndi-eqawat

³ Ni matev eqeieqei mba nimbopáev. Soqáin ndøgo, niqa matev ezoqa tiqa unimanqatin-te tøkhaosam neka ezoqa Mbumbukiam-qa sasae vøngenøitāt.

⁴ Geté gekha matēv ndøgo, nqani-fakhanam, ni āv qati-vōndøzú nqægo: Ni Mbumbukiam-gí sasae ezoqám. Potonam matev neka ngenøgim matev neka gekha matev føgøføgakh nqani-fakhanam, ni bazaføgakh-us niwaniáp.

⁵ Ni gèzítangátún, ndimbula-te vønqeindumatun. Neka ni vønqeandumatun. Ni sasae føgøføgakh nigoatún, neka khøuwa nøme, ni venanqei sømbiam kopømba mbaín, neka ifi nivinumatún.

⁶ Ni matev eqeieqei-té qeiyagé, neka nøtenat nigú. Ni ezoqa matev aiyaiyav-te neka kuku matev-us nizøgó. Mbumbukiam-gé Nqova mu:sasaeát, ni mokho-te. Neka niqa kuku matev, ezoqa nøme-te, ngusum-te mba khazeáv.

⁷ Ni ezoqa unimanqatin manqat mba nizø-manqaté. Ni Mbumbukiam-qá bazaføgakh-té qeitø-sasaeát neka matev eqeieqei nigoatún. Ndøgo niqá nakhag gigiáp, nøfe nonqo neká khakhazam nonqo.

⁸ Ezoqa nøme, gñivizáp. Geté nøme ndigu, mivi ni-etoumatún. Ezoqa nøme, iz gñi-eqawát. Geté nøme ndigu, iz gñivoát. Ezoqa nøme, ni khavozam ezoqam mi:næná. Geté ni unimanqatin manqat mba nimanqaté.

⁹ Ezoqa nøme, ni khokho ezoqam mi:næná. Geté nøme ndigu, ni mōndæzøté. Ni ambá nipakhaenín. Geté, nqæ! Ni khandi zua nigú. Ni gèzítangátún. Geté ni løvøte, etopøteáv.

¹⁰ Ni mbøni nivavatún. Geté ni khanakhanakh oskia ni-asøtvé. Ni gigiap-av ezoqám. Geté ni mokho-te, ezoqa kopoáv, andé ge:gigiap-kopoav-ezoqam-éz. Ni zenda-zenda mbá qatiyagé. Geté Keliso mokho-te, ate ndægo, niqá.

¹¹ Zo Kolin-ak. Ni manqat ndaføyambá seizø-manqatám. Ni kuku kandambá zo-te.

¹² Ni ambá av nqægo, kuku matev gēmøni-navøēm zo-te. Geté zo zøkezan zoto-tokém, niqa kuku matev.

¹³ No zo ndakin, andé nogi nakheis me nøzømbe-manqaté. Zo āv tønematanám, av ni nqezømbe-matanam. Até zó-a, zo kuku yà bezøgó ni-te.

Ni ezoqa namba bizi:tøkuåném, ndigu unimanqatinteav ndigu

¹⁴ Zo ti namba me:tøkùát, ndigu unimanqatinteav ndigu. Gê, matev eqeieqei neka matev soqain, áv khané-tøkuā? Neka gê, waev bøivun namba, áv khané-tøkuā? Kopømba mbaín!

¹⁵ Yaq gê, Keliso nqova soqaqape namba, nqova kopo-te áv kiníyagát? Neka gê, ezoqam nde-unimanqatinat, áv kené-tøkuā, ezoqa nøme namba, ndego unimanqatinteav ndego?

¹⁶ Yaq gê, Mbumbukiam-qa khoev, tae khøuwiap namba áv khané-tøkuā? Nakhoa mbaín. Zo mōzøte-zøté. Mbumbukiam-qa khoev, ní, ndego khandi miav-ak Mbumbukiam. Ndegø ekezan, āv gene-eín nqægo,

“No ezoqám namba nøtéyagát
neka no ti mokho-té tötú:-okhoát.

No tigí Mbumbukiam tægoát
neka ndigu nogi ezoqam vøgoát.

¹⁷ Neka Evezøza manqat nøme, āv gene-manqaté nqægo:

Vøziváz ndigu, neka ti-te vøqataz.

Neka gigiap ndøgo, noqa bøi-te soqain ndøgo,
kha mbokhanøzém.

Yaq no zo ndækhatób.

18 Neka Evezøza, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo, manqat nøme āv gene-manqaté nqægo:

No Zøve nøzøgoát

neka zo nogi nakhei angana

neka nakhei mbasi vozonø-goāt.”

7

¹ Nøfuap mbomømboma! Mbumbukiam nqanek manqa mbusa mbomømboma ate ndægo gini-awam, yaq gekha manqa-zapazapā ndøgo, kha-te o matavap-te qazi-matønnumatun, zī-ivøvém. Ni Mbumbukiam-qá mokho-té qabizu:gú. Vizap-ús. Neka bazaføgakh bizi-asøzú, Mbumbukiam-qa bøi-te egeieqei biziyage.

Taitus Kolin ezoqam-qa yaq-te emanqat gevotot, Pol khanakhanakh kandambá gendap

² Ni zoqa mbøni, vøni-mboqoá. Ni ezoqam-te manqa-zapazapa goneáv, neka ezoqa kopu ngi:wateáv. Neka ni ezoqam-te, gigiap aqonøpøteáv.

³ No nqanek manqat, ambá av nqægo, zo vøzoat-qa nømanqatē. Av taoká. No møezø-eín. Ni kuku kandambá zo-te, neka ni kuku até ginígoát, oskiá ndøgo, zo namba tizi:-pakhaen o zo namba tizi:yagat.

⁴ No zo nò-unimanqatinát. Neka nøte-khambuváp, zo. No zoqa yaq-te nqate-matavap, niqa yage føgakh-qape mokho-te, no kha nømbe-føgakhát. Neka no khanakhanakh kandambá.

⁵ Ni Masedonia plovins-te qeimø-fakhan, ni viniv kandambá, qani-fakhanumam. Pusup mbain. Bavokho ndøgo, gñi-ponqomám, neka ni mokho-te, møe neka fofogeap vønigoam.

⁶ Geté Mbumbukiam, ndego ezoqa kha føgakh matev ndezø-etoam, ndigu mbøni ndøzøvaev, ndego kha føgakh ni-etoám, Taitus gendowav.

⁷ Geté Mbumbukiam ni kha føgakh ta-mbá mbá ndøgo, gini-etoam, Taitus gegeavun, geté até ndøgó-a, ndego zoqa yaq-te manqat gini-ein, av matev mbomømboma qazømbøe-matønnumam. Neka ndego nøme āv gene-eín nqægo: Zo vao kandambá no-te, neka zo tanakh zøgó, av qazøte-matønmem, neka no ndøzønømbō-vīgim. No nqanek manqat qæ-ewag, no khanakhanakh kandambá qændap.

⁸⁻⁹ Ta pepa ndøgo, no bugukhokhof qatøn-do-peawam, zo mbøni zømbevá. Unimanqatin, no qæmatavupam, zapá sætøn-do-khofotáv. Geté no ndakin khanakhanakh, taqa yaq-te ndøgo, no qatøn-do-khofotav. Zapa ndøgo, zo mbøni vaev-qase ambá qazøte-ndapém. Geté ta mbøni vaev matev mokho-te, zo Mbumbukiam-té qazonø-qambúz. Zoqa mbøni vaev matev mokho-te, Mbumbukiam ndøsasaetám. Yaq av nqægo, noqa pepa mokho-te ndøgo, zo soqain-qase qeiviáv.

¹⁰ Mbøni vaev matev av nqægo, Mbumbukiam-te ndøn-do-fakhate, ndøgo ezoqa gèzøtøkeé, yaq ndigu Mbumbukiam-te vø-qambuzin, neka khandi vøndapemin. Mbøni vaev matev av nqægo-qa yaq-te, tanakh mbain taqagoat, kopømbá. Geté manqei-qape mbøni vaev matev, ezoqa løvøte-té qanø-ituzá.

¹¹ Nqáe! Zoqa mbøni vaev matev mokho-te, Mbumbukiam matev qaniquánim gezø-matønnumam. Zo ndakin Mbumbukiam-qá poev matev paev-qa mba zombogó. Neka zo āv qazøte-matøvemém nqægo: Matev ndøgo, zo mokho-te qando-fakhan, soqaqapé. Neka zo møe. Soqain ndøgo, manqa-zapa nøme av nqægo tøzøfakhan. Neka zo vao kandambá no-te. Neka zo

ndego ezoqam, manqa-zapa gego, mòzo-guguím. Ta matev ate ndægo, zo ni āv qazøte-nòmánd nqægo: Zo nakhoa eqeieqei geve-qa zogó.

¹² Ta pepa ndøgo, no qatøndo-peawam, no ambá te zapaya ndēgo, tøtønde-peawām, ndego ezoqam, manqa-zapa gego o te zapaya ndego, manqa-zapa gembogo. Geté no nqanek pepa ndøgo tøtønde-peawám: Zo Mbumbukiam-qa megemege-te, āv qane-vøndøzém nqægo: Zo kuku ni-te neka zo niqa manqat o-mba zotondapé.

¹³ Ni kha møndøni-føgákh, taqa yaq-te.

Geté taqa yaq-te mbá mbá. Ni kha nøme mba ndøgo tønimbi-føgákh neka khanakhanakh vøindapem, Taitus manqat gini-ein, av nqægo, zo ate ndøzøte-go, qazombo-tøkeam neka mokho-te vozombø-eqeieqei-tam.

¹⁴ No Taitus-te, nøte-khambuvupám, zo zapaya. Yaq zo mòzo-vøndøzém, av nqægo, noqa manqat unimanqatín, neka zo ni mivi etopøteáv, taqa yaq-te. Manqat ate ndægo, ni zo qeizø-manqatam, unimanqatín. Yaq ndakin, até niqá khambuvap manqát-a, zoqa yaq-te Taitus qeimbo-einim, ndøgo møndø-unimanqatín.

¹⁵ Taitus zo-te gegeavun, yaq zo mòzo-khatowém, møe-ús neka vizap-ús, neka teqa manqat o-mba vøzømbøe-ndapem. Yaq matavap qambo-vesezin, ndego kuku kandambá zo-te.

¹⁶ No khanakhanakh kandambá. Zapa ndøgo, no āv qate-unimanqatinát nqægo: Zo matev eqeieqei sozógót.

8

Etoam matev eqeieqei-qa yaq-te

¹ Nøfuap! Ni zo zøtezat-qa nizøgó, av nqægo: Mbumbukiam Klisten bawabawan mokho-te, Masedonia plovins-te ndøgo, teqa kuku matev mokho-te, matev kandakandá gematønumam.

² Ndigu viniv-qape, ambá qane-khamasimám. Geté ndigu khanakhanakh kandambá. Ndigu gigiap andé mbaín. Geté tiqa khanakhanakh mokho-te, ndigu Klisten ezoqa nøme, tøke kandambá gizøgo.

³ No zo āv qate-unimanqatinát nqægo: Ndigu gigiap mbain ambá ginigú. Neka ambá kopømba mbaín, ezoqa nøme tizøtøke. Geté ndigu nøme mba zømbø-etoám. Ekeza poev-té ginøgoném.

⁴ Ndigu ekezan mbá segeni-viám, av nqægo, “Até ní-a, ni ndigu Klisten ezoqam, gigiap-av ndigu, ndøgo Zudia manqei-te ndiyage, ambá nizø-tøkeín, moni vøizø-khofotazin.”

⁵ Ni qeimataavupam, ndigu moni-qasi mba ndø-etøomém. Geté ndigu bugukhokhof, ekeza kha, Evezøza mbo-etøomém, yaq vaev até ní-a, ande ekeza kha me vønimbī-etoam. Ndigu Mbumbukiam-qá poev mbopaevém, taqa yaq-te.

⁶ Yaq ta zapaya ndøgo, ni Taitus āv qeimboe-viømém nqægo: Ndego até zo mokho-té-a, ta tanakh matev sasae ndøgo, gengaz, zo ndigu Klisten ezoqa zapaya moni nqazo-pisam, ùni betekhóu.

⁷ Zo andé gigiap kopoav ezoqám. Zo Mbumbukiam bazaføgakh-us zo-unimanqatinát, neka teqa manqat eqeieqei zomanqaté. Neka zo zøtezat kandambá. Neka zo Mbumbukiam-qá sasae gone-qa zogó. Neka zo mokho-te, kuku kandambá. Ta kuku matev ndøgo, ni-té qazoqeivám. Yaq nakémbá, zo ande gigiap kopoav ezoqa me ndøzøte-go, zoqa tøke matev até kandambaqape bezøgó, ti-te ndigu, Zudia Klisten ezoqam.

⁸ No nøzø-pouweák, av nqægo, zo vøzøtøkē. Geté no tiqa yaq-te zømesim-qa nøzøgoám, ndigu Klisten ezoqa nøme ndizøtøke. Yaq no qeivi-qa nogó, av nqægo, até zoqá kuku matév-a, unimanqatín tøpøtégo-a.

⁹ Zo møzøte-zøté, nigi Evezøza Yesu Keliso, ndego kuku kandambá gego ni-te. Ndego gigiap kopoav ezoqam ndøgoám. Geté ndego møndømø-gigiapav-ezoqam-év. Zo me:gó. Ndego tenegó ndøgo, teqa gigiap-av matev mokho-te, zo andé tønne-gigiap-kopoav-ezoqam-éz.

¹⁰ Moni pisam-qa yaq-te, noqa matavap nqáne: Zo-te qanimáv, zo moni tozo-etømem, ndigu Klisten ezoqam nonqo. Viav nøme qagoam, zo matavap é-mozoto-veém, taqa yaq-te, neka moni pisam é-vozotø-ngazem.

¹¹ Yaq ndakin matev vøkhouím, zo qazongazem. Av zo matavap qazøte-veem, taqa yaq-te, zo ndakin nqanek matev āv tøzøté-khouím. Khanakhanakh-ús. Gekha moní ndigu, zo kopømba ndøgo, tozozø-etoam, sègezø-etoám.

¹² Qo tøke-qa toqogoat, yaq Mbumbukiam ndøqa-khatiú, qoqa tøke matev. Ndego qoqa etoam matev, ndøgo tenékhamás, av gigiap nandaqambe:go. Geté gigiap mbain toqogoat, etoam nonqo, ság, etopøteav tøgoat.

¹³ Noqa poev ambá av nqægo, zo ndigu zogi moni ate ndi:gu tozozø-etoam, yaq zo zenda-zenda mbā sozōwān. Geté no āv qanømbe-poév nqægo: Matev sà betumuví.

¹⁴ Ndakin zo gigiap kopoáv nandøzøgo. Yaq zoqa gigiap nandav, zo kopømbá, zozømbé-tøké, ndigu ndikhakhambæzat. Yaq vaev ndígu tizøtøké, ndigu gigiap kopoav tøzøgoat, gete zo tozo-khakhambæztat. Yaq av nqægo, matev sugumú-víat.

¹⁵ Yaq matev āv qanégoát, av Mbumbukiam-qa Manqat, Izlael ezoqam-qa yaq-te nqæpeawap, ndigu leg-av manqei-te mana gipizumam, “Gekha ezoqām ndigu, kopoav gipizam, ndigu ambá av nqægo, mana khàpe zømbe-khouwēv. Neka gekha ezoqām ndigu, khapelavøqase gipizam, ndigu ambá av nqægo, mana khapémbá. Geté ezoqa ewaqape kopømbá gigoam.”

Ezoqa misika-qa yaq-te, Kolin taon-te tizav

¹⁶ No ike kandambá, Mbumbukiam-te. Zapa ndøgo, ndego Taitus kuku matev zo-te, āv gembøe-etoám, av no nqanømbe:go.

¹⁷ No qamboviam, zo-te tewav, yaq ndego nakhamas-té qanømbo-póe. Ndego matavap av nqægo, é-møndømbøe-goám.

¹⁸ Ni te namba, até ezoqa nømé-a, nikhofotaváv. Ngenek nigi Klisten nøfu, Klisten bawabawan ate ndægot, gèmbovizáp. Zapa ndøgo, teqa Manqat Mbomambaqape nømendim matev qanimáv.

¹⁹ Klisten bawabawan ezoqam, ngenek até nqanek sasae-té-a, vøveatøvem: Ngenek ní namba bati-apét, Klisten ezoqam tøke nonqo moni, Zelusalem taon-te bati-ndapavet. Ni tøtigút ndøgo: Evezøza-qá iz be-eqawát neka ndigu Klisten ezoqam betēqeivim, av nqægo, ni ndigu tøke-qa nizøgō.

²⁰ Ni sa teitumu-apet, zapa ndøgo: Soqáin ndøgo, ezoqa niqa manqa tigeve:mat, ni tiqa etoam matev kandambaqape nqeigeazoat.

²¹ Ni matev eqeieqei gone-qa nigú. Ambá ndøgo, Evezøza-qā bøi-te mbā, geté até ezoqam-qá bøi-té-a.

²² Ndigu ezoqa menas namba, nigi Klisten nøfu nøme nikhofotaváv. Ni teqa yage møiqeivám. Khøuwa kopoáv neka matev vinivinimbá. Neka ni møtinøtén: Ndego ezoqa tøke-qa zøgó. Yaq ndakin, ndego zoqa yaq-te ge-ewag, av zo ndigu Klisten ezoqa nøme tøke-qa ndozogo, ndego ti namba okho-qa nøme mba mo:gó, nqanek sasae-te bezømbētøke.

²³ Yaq Taitus-qa yaq-te, ndego nogé yaq táng. Ndego no sasae namba, n̄itigú, zo nonqo. Neka ndigu n̄ofuap menas n̄ome, zo-te tinduzav, ndigu Klisten bawabawan-qá iz-té gindúzáv. Tiqa sasae, ndigu Keliso-qá iz me-eqawát.

²⁴ Yaq nakémbá, zo nginik ezoqam v̄okhatób. Kuku matev-ús. Yaq Klisten bawabawan n̄ome, āv giabiti-qeivím nqægo, ni zo nqati-khambuvap, ndøgo unimanqatín.

9

Manqat n̄ome, tiqa t̄oke-qa yaq-te, ndigu Klisten ezoqam-te tikhofot̄ovem, ndigu Zudia manqei-te ndiyage

¹ No manqat kandambaqape n̄ome peawap̄oteav t̄ogoat, zoqa t̄oke-qa yaq-te, Mbumbukiam-gi ezoqam-te, ndigu Zudia manqei-te ndiyage, kop̄ombá.

² No m̄oten̄otén, zo t̄oke-qa zogó. No taqa yaq-te, n̄ote-khambuvupám, ti-te ndigu, Masedonia plovins-te ndiyage. No ndigu āv qaz̄ombe-eín nqægo: Zo Akaya plovins-te ndozoyage, m̄ozo-khakheinám. Viav n̄ome qagoam, zo moni as̄osam é-mozongazém. Yaq ndigu zoqa poev-qa yaq-te giyogem, ndigu Klisten ezoqam tozoz̄o-t̄oke, yaq ate ndigú-a, poev āv tiniveém. Ezoqa kopoáv.

³ No nginik n̄ofuap ndøgo t̄ote-khofotaváv: Soqáin ndøgo, no zoqa yaq-te khokho sa qate-khambuvupam. Geté no t̄on̄opoév ndøgo: Zo é-mozoto-khakheinám, av no zoqa yaq-te qate-ein.

⁴ Soqáin ndøgo, Masedonia plovins-ak no namba tit̄ondu-niav, yaq ndigu tiqeivím av nqægo, zo khakhein̄op̄oteāv, yaq ni mivi teindapem, taqa yaq-te. Geté ni mbá mbá. Até zó-a, zo mivi voz̄o-ndapemin.

⁵ Yaq nakémbá, no āv qate-mat̄ovém nqægo: No nginik n̄ofuap, b̄at̄ondokhæ-khofotáz, zoqa etoam matev b̄ekhakhein̄omem, av bugukhokhof manqa mbusa qaz̄onimbi-ve. Yaq zoqa etoam matev, khakheitáp segégoát, neka matev khanakhanakh-us voz̄ogoāt, ambá ndøgo, qovetam matev-us zógoāt.

Mbumbukiam ni gigiap ndini-etoam, yaq ni kop̄ombaqaqé, ezoqá n̄ome ziz̄ombé-t̄okeát

⁶ Gẽmbo-mataváp: Gekha ezoqām ndego, khapelav̄qase te-ogeakh, ndego khapémbá tepea. Geté gekha ezoqām ndego, kandambaqape te-ogeakh, ndego kandambá tepea.

⁷ Zo ezoqa kopokopo ate nd̄oz̄ote-go, ndigu āv qazoz̄ombé-etoumát, av zo z̄okezan matavap qaz̄ote-aumat. Zo viniv nd̄ond̄apém, etoam-qa yaq-te. Neka zo ndigu ta zapaya mba z̄ombe-t̄oké ndøgo, ndozo-matavap av nqægo, zo ezoqa ndit̄op̄t̄ozat. Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, khanakhanakh-us nde-etoam, Mbumbukiam kukú te-te.

⁸ Mbumbukiam kop̄ombaqaqé, zo gigiap n̄ome mba z̄ombó-etoám. Yaq zo eqeieqei oskia zóyagát, neka kop̄ombaqaqé, até ezoqa n̄omé-a, ndigu khakhamba ndigu, vozoz̄o-t̄okeāt.

⁹ Ezoqam-qa yaq-te, ndego ezoqa n̄ome ndez̄o-t̄okee, Mbumbukiam-qa manqat, āv qane-peawáp nqægo,

“Ndego gigiap-av ezoqam,
yaq-mbá segez̄o-etoám.

Matev eqeieqei ndøgo, ndego ndematanam,

Mbumbukiam gemb̄é-nav̄emák.

Geté miavmiav mbómatavupát.”

¹⁰ Mbumbukiam, ndego avøe khayam ezoqam gigiap ogekhæ nonqo neka lou ndezø-etoam, ndego até zó-a, gigiap ogekhæ nonqo segezø-etoám. Yaq ndøgo segezø-khouwév. Yaq zo loge nonqo kandambá tozo-peanem. Yaq até zoqa matev qanimav mokho-té-a, mokho kandambá tözøfakhan.

¹¹ Mbumbukiam zo gigiap kopoáv segezø-etoám. Yaq zo kopømbaqapé, ta gigiap mokho-te ndøgo, ezoqa nøme zozømbé-tøkeát. Yaq ni zoqa etoam matev, ti-te teindapet, ndigu Mbumbukiam ike manqat mbómanqatát, zoqa tøke-qa yaq-te.

¹² Unimanqatín. Zo ndigu tozozø-tøke, yaq matev ta-mbá taoká ndøgo, tønðo-fakhan, Klisten ezoqam zoqa gigiap tindapem, ndigu ndikhakhambæzat. Geté ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam ike manqat kandambá tendap.

¹³ Zo ndigu tozozø-tøke, yaq ndøgo zo sözøté-vøndøzém, av nqægo: Zo Manqat Mbomambaqape, Keliso-qa yaq-te, o-mba mðzoto-ndapém, ndøgo zo ezoqa nøme ndozozømbe-manqate. Yaq ndigu Klisten ezoqam, zoqa etoam matev tindapem, áv giní-qeivím nqægo: Zo ezoqa nøme tøke-qa zøgó. Yaq ndigu Mbumbukiam-qá iz ndø-eqatát, ta zapaya.

¹⁴ Yaq ndigu zo gezø-guligulím. Kuku matev-ús. Ndigu áv giní-matøvemém nqægo: Mbumbukiam zo kuku kandambá gezøgo.

¹⁵ Unimanqatín. Mbumbukiam-qa kuku matev kandamba tantáv, ni-te. Kopømba mbaín, matev nøme namba toqote-khamas. Neka ni ike kandambá, Mbumbukiam-te, ta zapaya.

10

Pol iz Mbumbukiam-té gendáp, sasae tegoat

¹ No Pol, no manqat-qase nøme nqanøgó. Nøkezan-qa yaq-té qanømbegó. Ezoqa nøme, zo mokho-te, noqa yaq-te áv gini-manqaté nqægo, “Ndego ni namba te:goat, ndego manqat aiyav-té genø-manqaté. Geté qambaqape tegoat, ndego manqat sasanqa-ús sege-manqaté.” Yaq no ndakin, Keliso-qa iz-te, ndego ekeza kha gevoa neka kuku ginigu, nqazø-pouwe:

² Zo no ndøtøpøtøném, av nqægo, no tøtøndonav, manqat sasanqa-us banø-manqatē. No kopømbaqapé, ndigu manqat sasanqa-us tæzø-ein, ndigu niqa yaq-te ndimatavap av nqægo, ni manqei-qape matev mba nimbopæv.

³ Unimanqatín. Até ní-a, ni manqei-qape ezoqám. Geté ni ambá av nqægo, ninakhagát, av manqei-qape ezoqam ndi:nakhagat.

⁴ Ni ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam-qā nakhag gigiāp qati-nøfeāp. Geté ni Mbumbukiam-qá nakhag gigiap føgøføgákh qati-nøfeáp. Yaq ta mokho-te ndøgo, ni kopømbaqapé, ezoqam-qa khokho matavap seí-tømbuatát, kopømba av-té, nakhag-te yaq-ak-qa uta-qape toqote-ngiu,

⁵ neka khambuvap matev ate ndægo vøi-tokhonumāt, ndøgo ezoqam-qa zøtezat, Mbumbukiam-qa yaq-te, ndo:khazu. Neka ezoqam-qa matavap ate ndægo, andé ndimbula khoev-té qati-nqeitám, yaq ndigu Keliso-qa manqat o-mba bembøē-ndapem.

⁶ Ni møikhakheinám. Zo Klisten bawan ezoqam, Mbumbukiam-qa Manqat o-mba tozotumu-ndapem, yaq gekha ezoqā nøme, zo mokho-te zua ndisanqawe, ni yaq-fia nizøtá.

⁷ Zo eqeieqei ndømataváp. Gekha ezoqām ndego, ekeza kha Keliso-ge ezoqam nde:vewe, ndego yà bembo-matøvém, até ní-a, ni Keliso-gí ezoqám. Ndøgo bavokho-qapé.

⁸ Unimanqatín. No tønø-poein, no ambá nøme mba noto-khambuvimín, ta bazaføgakh-qa yaq-te, Evezøza gini-etoam. Geté ta bazaføgakh ndøgo, ndego ni gini-etoam, ndøgo zoqá unimanqatin bazaføgakh etoam nonqó, ambá av nqægo, zo ngiæzoat nonqō. Yaq nakémbá, no mivi mbaín, noqa khambuvap-qa yaq-te.

⁹ No poeveáv, zo ndozo-matavap av nqægo, no zo nøzø-utøvē, noqa pepa vinivinimba-te.

¹⁰ Zapa ndøgo, ezoqa nøme, āv gini-manqaté nqægo, “Pol-qa manqat, teqa pepa vinivinimba-te ndøpeawap, ndøgo bazaføgakh-ús neka sasanqa-ús. Geté ndego ekezan ni namba tizi:goat, yaq teqa manqa manqate, bazaføgakh mbaín. Khokhó.”

¹¹ Gekha ezoqām ndigu, av ndi:manqate, ndigu bètezótéz, niqa pepa-te manqat ande sasanqa-us qeipeaumam, ni matev āv tötí-matønumát, zo namba tizi:goat.

¹² Ezoqa nøme, zo mokho-te nandav, ekeza kha ezoqa kandakanda me:vewé. Ság! Ndigu yakhapús. Ni nikeza kha, ti namba nití-khamasemák, vøimøví. Geté tiqa matev, mokho mbaín. Zapa ndøgo, ndigu ekeza matev, ekeza matev namba me:geveatatún neka ekeza kha, ekeza kha namba vøe-khamasimatun.

¹³ Geté ni khapé bati-khambùváp. Ni taqá yaq-te mbá tötí-khambuvupát, Mbumbukiam ni sasae gini-etoam, teigoat. Até ta sasae ndøgó-a, zo mokho-te nqeigut, ni Mbumbukiam ni-etoám.

¹⁴ Ni amba zo-te okhoeav teigonin, zo qambaqape ndozoyage, yaq ni taqa yaq-te ambá kopømba mbaín tötí-khambuvapin. Ni amba av tötigonin, yaq niqa khambuvap, ambá mokho mbaín. Geté ni møitøndu-niáv zo-te, neka Manqat Mbomambaqape, Keliso-qa yaq-te, vøtizømas.

¹⁵ Ni ambá av nqægo, nikeza iz ezoqa nøme-qā sasae-qa yaq-tē qati-eqawāt, ndøgo ni nikezan goneav qagoam. Geté ni teitotaná ndøgo: Zo unimanqatin matev-te tozotumu-fisam, yaq niqa sasae bèkhouwév, zo mokho-te nandav. Yaq ezoqa nøme mba beto-unimanqatiním.

¹⁶ Unimanqatín. Ni até zoqá manqei yaq ndøndogó-a, ezoqa Manqat Mbomambaqape zømesim-qa nigú. Zapa ndøgo, ni poeveáv, nikeza iz sasae nøme-qa yaq-te tötí-eqatat, ndøgo ezoqa nøme, manqei nøme-te gimatønumam.

¹⁷ Khambuvap-qa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-peawáp nqægo, “Gekha ezoqām ndego, ndekhambuvap, ndego tèabete-khambuváp ndøgo, av Evezøza matev ge:matønumam.”

¹⁸ Ezoqam teoká ndego, ekeza kha kandambaqape ndevewe, iz ndømbogo. Geté iz ndégo tømbogó, ndego Mbumbukiam kandambaqape ndevewe.

11

Pol-qa matev neka khavozam nømendim ezoqam-qa matev, vinivinimbá

¹ Tanakhambá. Manqat nøme, no ndakin tæzø-ein, mokho andé mbaín. Geté ság, no nqæmatavap, zo aiyaiyav matev ndòzogoát, no namba, taqa yaq-te.

² Zo Kolin-ak, zo andé nogú yú. No ezoqa kopo-te ivøve-qa nombogó. Mbumbukiam ova ndømanqaté, zoqa yaq-te. Até nó-a, no poeveáv, ezoqa vini zo tezøkim. No søvøta møegó. Anganeam kopo mba bezøkim. Ndego anganeam, Kelisó. No zo te-te andé mbasønakam matev mbomambaqape me etoam-qa nøzøgó.

³ Geté no nõfofogeáp, zoqa yaq-te. Soqaín ndøgo, ezoqa zoqa matavap ti-negim, yaq zoqa poev Keliso-te tømbo-navøem neka zo ndego uni paeveav vøzøgoát. Soqaín ndøgo, zo matev tømbofakhan, av Iv qambøe-fakhan, wazeam getuwam, teqa khavozam matev mokho-te.

⁴ Zo ezoqa nõme Yesu-qa yaq-te manqat vini ndimanqate, av ni qati-zømesimam, o zo ti-te nõgova vini ndozo-upøgim, av bugukhokhof Nõgova Mbomambaqape qazøte-ndafem, o zo manqat vini ndozozø-upøgim, av bugukhokhof Mbumbukiam-qa Manqat qazøte-ndapem, zo ezoqa av ngi:gu, søzo-khatobumatún.

⁵ No mõtenøtén. Nandiv ezoqam, zo Keliso-gi u-anim uni kandakanda-in ndøzøte-zæza, no ambá av nõqægo, nõzøpæev.

⁶ Eisa? Noqa manqa manqate uni tatas-ín mbá, av ezoqa nõme-qa manqat ndægo. Geté no nõtenat nõqanøgó. Niqa sasae-te ate ndægo, zo mokho-te qeigoam, ni oskia nõzø-vøndazám, taqa yaq-te.

⁷ No Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape, yaq-mbá søte-zømesimám. Neka nõkeza kha nõvoá. No tømte-voatát ndøgo: Zo tõne-eqáz. Yaq ge zø, ndozo-matavap, no av qate-matønnumam ndægo, no manqa-zapa nõgo? Av taoká.

⁸ No zo mokho-te qæsasaetam, no moni Klisten bawan ezoqa nõme-té qæ-upøgimám, ndigu noqa yage nonqo ginø-etoumam. No ndigu andé nõzø-aqonøvemám.

⁹ No gigiap qatumu-wafenín, zo namba qategoam, no zo-te tambeáv. Geté noqa yage nonqo, ndigu tinø-etoumám, nigí Klisten nõfuap, ndigu Masedonia plovins-te ginduzav. No zo-te tambeáv. Yaq até megemege-té-a, no zo-te notø-tambák.

¹⁰ No andé khambuváp, taqa yaq-te ndøgo, no zo-te tambemav ndøgo. Yaq ezoqa kopo, nandav Akaya plovins-te ate ndægo, noqa khambuvap taqa yaq-te, genømbø-khazák. No unimanqatin manqat nõmbøe-manqaté. Neka Keliso-qa unimanqatin manqat, nõøugú, noqa mokho-te.

¹¹ Yaq ge zø, ndozo-matavap? No gekha zapá, av qate-ein nõqægo? Gê, no kuku mbáín, zo-te? Av taoká. Mbumbukiam mõndæ-otév. No kuku nõqanøgó, zo-te.

¹² Ndigu ezoqa nõme, av gini-khambuváp nõqægo: Ndigu até kopó, av ni nõqati:gu. Geté ndøgo unimanqatin mbá. Ndigu zo moni-qa zøvi:matún. Geté ni zo moni-qa viimáv. Yaq nakémbá, no matev av ndakin nõqate-matanam, até nõmatønnumát. Até megemege-té-a, no zo moni-qa yaq-te, nõzø-viamák.

¹³ Ndigu ekeza kha, Keliso-gí u-anim me:vewé. Geté ndøgo khavozam manqát. Ndigu Keliso-gi u-anim mbá. Ndigu zo-te, gè:khavozumatún, tiqa sasae-qa yaq-te.

¹⁴ Geté ni nõgova binĩndáf, matev av nõqægo tømbofakhan. Zapa ndøgo, até Saitán-a, ndego ekeza bugug sège-enendín, ezoqa vøzømbø-khavozamín, av nõqægo, “No Mbumbukiam-gē enzol ezoqām.”

¹⁵ Yaq nakémbá. Ni nõgova binĩndáf, ndigu Saitan-gi sasae ezoqam-qa yaq-te, ndigu ekeza bugug sa ndi-enendat, neka ande sasae ezoqa egeiegei me ndi:keoge. Geté vaev-te, ndigu yaq-fia av tiníqeivím, av matev ndi:matanam.

Pol-qa potonam matev vinivinimba

¹⁶ No nõqawá qatø-eín. Ezoqa bematáváp, av nõqægo, no bianav ezoqām. Geté zo av ndøzøte-matavap, yaq noqa manqat, av qazøté-ndapém, av bianav ezoqa nõme-qa manqat ndøzøte-ndape. Yaq até nõ-a, elavøqase nõté-khambuvupát, av bianav ezoqa ndi:matanam.

¹⁷ Manqat ndøgo, no ndakin nqæmanqate, ambá av ndægo, av Evezøza manqat nde:manqate. Geté no andé bianav ezoqam me nøte-khambuvím.

¹⁸ Av nandiv ezoqa kopoav, ekeza iz ndi:eqawat, kopømba ande av manqei-qape ezoqam ndi:matanam, yaq ndakin até nó-a, nøkeza iz nøté-eqá.

¹⁹ Zo zøkeza kha matavap loloakh-us ndøzøte-vewe, zo bianav ezoqam-qa manqat, gèzømbe-khaneát.

²⁰ Zo ndigu sòzozø-také, ndigu zo ndizøtømev neka gigiap sa ndizø-upøgim neka ande ka me ndizø-awam neka zo khokho ezoqa ndi:zæza neka zo ande lokom me ndizømbe-tøkubam.

²¹ Geté ni zo namba qatigoam, ni matev av nqægo goneáv, zo-te. Yaq ge zô, ndozo-matavap? Ni bazaføgakh mbaín, yaq nakêmbà, ni matev av nqægo gonemav qagoam?

No ndakin andé bianav ezoqam me nøte-manqaté. Ndigu ezoqam, matev nøme-qa yaq-te kopømba tøgoat, ti:khambuvupat, yaq até nó-a, no kopømbaqapé, tøte-khambuvim.

²² Ndigu āv gini-manqate nqægo, “Ni Iblu ezoqám.” Ndøgo unimanqatín. Geté até nó-a, no Iblu ezoqám. Neka ndigu ndimanqate, “Ni Izlael ezoqám.” Geté até nó-a, Izlael ezoqám. Neka ndigu ndimanqate, “Ni Eibleem-gí zí.” Geté até nó-a, Eibleem-gé zeó.

²³ Neka ndigu ndimanqate, “Ni Keliso-gí sasae ezoqám.” Tanakhambá. Manqat no ndakin nqæmanqate, andé bianav ezoqam-qá manqát. No ndigu ùni nøteløvúb, sasae-qa yaq-te. No Keliso-qa sasae kopoav-qapé qæmatønumam, āv taoká, av ndigu gi:matønumam. No Keliso-qa sasae zapaya, khøuwa kopoáv, ndimbula-té ginø-nqeindumám. No ndigu møeløvúb, taqa yaq-te. Neka khøuwa kopoav-qape nøme mba mo:zumbám. Unimanqatín. Khøuwa kopoáv, ambá nønanimín.

²⁴ Khøuwa faev, no Zu ezoqa ndøfembumám. Khøuwa kopokopo-te, 39 kha ginø-khanæmam.

²⁵ Neka khøuwa misika, no Lom ezoqam vøzumbam. Neka khøuwa nøme, nandí gini-poumbím. Neka khøuwa nøme, palai khagua nitøkuvøemám. Misiká, qani-tøkuvøemam. Ta khøuwa nøme-te, no lova kopo nekā paveat kopo, ndaola-té qatu-kawambát.

²⁶ No oskia qæ-okhoam, no løvøte-té qato-wanimám. Khøuwa kopoáv. Kea qætænqaemam, no ambá ibøkha mbageap ndøkawambín. Khøuwa nøme, ambá pepen ezoqam ndøngiænonamín. Neka khøuwa nøme, ambá nøkeza Zu ezoqam ndøngiænonamín, neka khøuwa nøme, ambā bawan vini-ak vøngiænonamin. Neka no løvøte-te nøme, taon mokho-té neka ezoqam-av manqei-té neka ndaola-té qatø-wanimám. Neka no khape Klisten ezoqam mokho-te, løvøte-te vøtø-wanimam.

²⁷ No sasae føgakh-qape nømbo-ngetøgeapám. Khøuwa nøme, no sasae khàpe nømbe-khouwevtám neka venanqei sømbimáv. Neka khøuwa nøme, no ifin neka ibøkha naq páp. Khøuwa kandambá, ififina qægoam. Neka khøuwa nøme, no qozáq neka ndabua eqeieqei mbaín.

²⁸ Geté ta-mbá taoká, ndøgo. No oskia Klisten bawabawan ezoqam nøzø-fofogeáp, ndigu tiqa unimanqatin-te, āv kinī-apet.

²⁹ Ezoqa unimanqatin-te bazaføgakh mbain tøgoat, no soqáin sæmbøe-ewagín. Neka ezoqa nøme, manqa-zapa-te gebøiavin, no mbøni nqosøgeap nombo-ndapín.

³⁰ Zo tøzø-pøovat, no tøte-khambuvim, yaq no nøkeza bazaføgakh mbain-qa yaq-té qaté-khambuvím.

³¹ Mbumbukiam, ndego nigi Evezøza Yesu-ge Eve, teqa iz miavmiav ndø-eqæv, ndego møndæ-otév. No khavozøpøteáv.

³² No Damaskus taon mokho-te qægoam, ndego gaman ezoqam, kawa Aletas-qa mokho-te gu:goam, ambá gemøvønoín, neka taon mboqog-te, bøibøi ezoqam vø-abam.

³³ Geté nogi nøfuap, ava-té ginø-utoném, taon uta bøi mboqog-te sasa ndøføløtønem. Yaq no tøtø-khokhón ndøgo, ndego gaman ezoqam, no møvønoat-qa gegoam.

12

Umingiap matev-qa yaq-te, Pol qambo-fakhanam

¹ No nøme, sà bate-khambuváp. Geté, unimanqatín, matev av nqægo, ezoqa agé tøkemáv. No ndakin umingiap neka vevezam manqat-qá yaq-té qazømbé-eín, Evezøza genø-etoumam.

² No Keliso-ge ezoqa kopo, møtenøtén. Ndego Mbumbukiam, yan uni ova-in-té genøndáf.* Viav 14 møndømmø-navøém, ndakin. No nøtenøtenák, av nqægo, ndego khá namba mé:qavig, ó, nqova mba ndøqavig. Mbumbukiam yakhapús sege:-otév.

³ Neka no møtenøtén, ngenek ezoqam, Paladais manqei-té genøqavig. Yaq até nangó, no nøtenøtenák, ngenek khá namba mé:qavig, ó, nqova mba ndøqavig. Geté Mbumbukiam yakhapús sege:-otév.

⁴ Ta manqei-te ndøgo, ndego manqat ndø-ewág. Vini-qapé. Ezoqa kopømba mbaín, manqat av nqægo timanqatat. Neka ti-te ndigu, khafeáp.

⁵ Yaq nakémbá, no teqá yaq-te ngéneq gate-khambuváp. Geté nøkezan-qa yaq-te, nøté-khambuvapák. Nøkeza bazaføgakh mbain-qá yaq-te mbá qaté-khambuvupát.

⁶ Geté unimanqatín. Até ndøgo-a, no amba nøkezan-qa yaq-te tøte-khambuvapin, yaq no bianav ambá nøtégoák. Zapa ndøgo, manqat ndøgo, no amba tæzø-einin, ndøgo ambá unimanqatin manqát. Geté ság. No nøkezan-qa yaq-te, nøté-khambuvapák. Soqain ndøgo, zo no khape tøzøte-eqanonam. Geté zo sa ndøgo tøzøté-gevenonám, matev av nqate-matanam neka manqat av nqate-manqate.

Pol ande sanqava me qambo-genøyam

⁷ Unimanqatín. Mbumbukiam no matev kandakandá tantáv genø-vevezam. Geté no khapé bate-khambuváp, taqa yaq-te. Yaq nakémbá, Mbumbukiam no viniv-qape nø-etoám. Nqanek viniv, no andé sanqava me nømbegenøé. Ndøgo andé Saitan-gé u-anim me ndæwavín, no vølavambin. Soqain ndøgo, no khape tøte-khambuvupát.

⁸ No Evezøza, møembo-vi:mám. Nqanek viniv, yà bekhofá. Misiká qambovi:mam.

⁹ Geté ndego āv genømbe-qavøiú nqægo, “Noqa kuku matev mba taqagoat, ság. Matev nøme betaqågø. Zapa ndøgo, noqa bazaføgakh, kandambaqape ti mokho-te ndígu tønø-sasaeát, ezoqa ndigu bazaføgakh mbain ndigu.” Yaq nakémbá, no khanakhanák neka taqa yaq-te ndøgo tøte-khambuváp, no bazaføgakh mbain nqægo. Yaq ndøgo, Keliso-qá bazaføgakh betu:gú, no mokho-te.

¹⁰ Yaq nakémbá, no bazaføgakh mbain nqægo neka ngenøgim matev o potonam matev o gekha viniv vinivinimba tønø-fakhanam, o ezoqa no

11:32 11:32-33 Kel 9:23-25 * 12:2 12:2 Nqanek emanqat mokho-te, Pol ekezan me:manqaté. Geté ndego poeveáv, ekezan-qa yaq-te tekhambuvim. Yaq nakémbá, ndego ekeza iz veweáv. 12:7 12:7 Job 2:6 12:9 12:9 Filip 4:11-13

tingiænonam, Keliso zapaya, yaq no khanakhanákh. Zapa ndógo, no mòtenòtén. No bazafógakh ndógo tònógoát, no nòkezan bazafógakh mbain tægoat.

Pol-qa fofogeap, Kolin ezoqam-qa yaq-te

¹¹ No andé bianav ezoqam me nòte-manqatát. Geté zo noqa mbøni, zònøqagém, no qate-khambuvim. Noqa iz, ambá zō zø-eqawatín, taoká ndógo, no nòkeza iz nqæ-eqawat. No khokho ezoqam ambá qategó. Geté ndigu ezoqam, zo Keliso-gi u-anim uni kandakanda-in ndøzøte-zæza, ndigu ambá av nqægo, no gèlvumbim, yaq no nopaæv. Av taoká.

¹² No zo namba qategoam, neka umingiap matev vinivinimba qæmatønumam, ta mokho-te zo Mbumbukiam-qa bazafógakh qazoqeivat, yaq ndógo zo møndøzø-vøndáz, no unimanqatin Keliso-gé u-aném. Neka viniv vinivinimba qambo-ewagam, no sæmát, sasae-te. Neka ivøveáv.

¹³ No ambá av nqægo, zo mokho-te nandav, matev andē khapēmbā qæmatønumam, getē Klisten bawan ezoqa nøme-qa mokho-te, andē kandambā sæmatønumām. Av taoká. Matev kopo, no zo mokho-te vini qæmatanam, sa nqáneq: No zo-te tambeáv, noqa yage nonqo. Zo tozo-matavupat, no manqazapa nogō, no zo gigiap-qa yaq-te viøpøteav qagoam, yaq zo nqanek noqa manqazapa, sà bezømbo-navøém.

¹⁴ Nqáé! No avønín, nqawá qatøndónáv zo-te. Yaq genó-misiká, zo namba tøtegoat. Até ndakín-a, no zo-te notó-tambák. No zo nøpoév, tiuká ndigu, zogi moni. Unimanqatín. Matev ambá av nqægo, nakheis evøndipakha zøkeogē neka gigiap ndizø-etōām. Geté evøndipakha zøkeogé, nakheis, neka gigiap ndizø-etōām.

¹⁵ Sáq, no khanakhanákh. Gigiap ate nqanømbe:go, sæzø-nqonqotáv. Até nòkeza khá-ya, vøezø-nqonqotáv. Noqa kuku tønø-khouwev zo-te, yaq gé, zoqa kuku mé:-khapelavøqasē no-te, ta zapaya?

¹⁶ Zo mðzøte-zøtéz, no zo-te gigiap-qa tambeáv. Geté ezoqa nøme, zo mokho-te, āv qazøte-mataváp nqægo: No àbøzømbe-khavóz, ka vøezøve.

¹⁷ Ge zō, ndozo-matavap, no zo ndigu ezoqa mokho-té qazømbé-khavozam, zo-te qatøndo-khofotaz? Av taoká.

¹⁸ No Taitus qamboviam, zo-te tendowav, Klisten nøfu nøme namba, yaq gé, ndego zo gezømbé-khavozam? Av taoká. Ndego matev av nqægo gonemáv. Ni nqova kopó, niqa sasae-te. Ni nakhoa vinivinimba okhomáv.

¹⁹ Ge zō, ndozo-matavap, ni nikezan zapayá qatí-peaomem? Av taoká. Ni Keliso-qá mokho-té qatu:gú neka nqanek manqat, Mbumbukiam-qá megemege-té qeinøzø-manqaté. Nigi nøfuap mbomømboma! Ni nqanek manqat ate nqægo, zō nizømbe-manqaté, zoqa unimanqatin matev bezømbē-fógakh.

²⁰ Zapa ndógo, no nðfofogeáp. Soqáin ndógo, no tøtøndonav, yaq zo vini tæzømet, ambā av nqægo, av no ndønømbe-pøev. Neka soqáin ndógo, zo no vini tozo-nømendam, ambā av nqægo, av zo ndøzømbe-pøev. Neka soqáin ndógo, no zo mokho-te ponqombap matev neka ova matev neka qaqa matev neka ezoqa qaqa matev neka manqat soqøsoqa manqate matev neka manqa geveam matev neka khambuvap matev neka sapi matev tæqeiv.

²¹ Soqáin ndógo, no zo-te tøtøndonav, matev av nqægo tæqeiv, yaq noge Mbumbukiam zoqa megemege-te ndo:go, mivi nqawa tenø-etoam. Neka soqáin ndógo, no ti zapaya mbøni vaev tændap, ndigu manqazapazapa gigoam, neka tiqa mambe okho matev-te neka sakhei o angana qovesam matev-te, qambuzaneav gigoam.

13

Vaev guguna manqat neka khaiya mboma manqat

¹ Ndakin genø-misiká, no zo-te tətøndonav. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Manqa ovøyam ate ndægot, tøné-unimanqatintát ndøgo, bøi vizu ezoqa misika o menas tigoat.”*

² No zo-te qægeavun, qanø-menas, no é-møezø-eín, neka até ndakín-a, no nqateyona, no nqawá qanøzø-eín, zo ezoqa nøme, manqa-zapazapa qazogoaam neka zo ate ndøzøte:go: No zo-te nqawa tətøndonav, no aiyav matev genøgoák, ti namba ndigu, manqa-zapazapa gigoam.

³ Zo qeivi-qa ndozogo, av nqægo, Keliso no mokho-te ndemanqate, ság, zo ndòzo-qeivím. Ndego ambá av nqægo, bazaføgakh mbain. Av taoká. Ndego bazaføgakh-qapé, zo mokho-te.

⁴ Unimanqatín. Ta khøwa-te ndøgo, tae mutui-te getøkewam, ndego bazaføgakh mbain. Geté ndakin, ndego Mbumbukiam-qá bazaføgakh-té geyagé. Até ní-a, ni Keliso mokho-te nqeyage, ni bazaføgakh mbain. Geté ni āv qatí-zømesimát nqægo: Ni Keliso namba, Mbumbukiam-qá bazaføgakh-té qeiyagát, zo mokho-te.

⁵ Zøkeza kha gèqeiví, zo Yesu uni tøpøzøté-unimanqatinat-a. Zøkeza kha gègevewát, taqa yaq-te. Zo àbøzøte-zøté. Yesu Keliso, zo mokho-té gunu:gú. Mbain tøgoat, yaq zo møzøte-busøtøvé.

⁶ No tototaná ndøgo: Zo zøqeivát. Ni nikezan, busøtøveáv.

⁷ Ni Mbumbukiam-te, āv qati-guligulím nqægo: Zo manqa-zapazapa zøgoák. Ni ambá ta zapaya ndøgo tøti-guligulím, ezoqa tiqeivat av nqægo, ni sasae eqeieqei nigoām, zo mokho-te. Av taoká. Geté ni ndøgo tøti-guligulím: Zo matev eqeieqei-té qayagé. Oskíá ndøgo, ezoqa nøme niqa sasae eqeieqei me veweav tøgoat.

⁸ Zapa ndøgo, ni kopømba mbain, unimanqatin manqat tei-tokhonem. Geté unimanqatin manqat nqei-eqawat, ndøgo kopømbaqapé.

⁹ Ni bazaføgakh mbain tøgoat, gete zo bazaføgakh-us tozogoat, yaq ni khanakhanákh. Ni āv qati-guligulím nqægo: Zo vøfisám, Klisten matev-te.

¹⁰ No ndakin nqateyona, no nqanek manqat ta zapaya ndøgo tøte-peawám: Soqain ndøgo, no zo namba tøtegoat, yaq nøzø-ponqomāt, ta iz mokho-te ndøgo, Evezøza genø-etoam. Ndego no nqanek iz, ndøgo tenømbe-etoám: Zo zøtéfisám, Klisten matev-te, ambá ndøgo, zo zøté-soqoēz.

¹¹ Nøfuap! Noqa manqat nqá-vaev. Zo khanakhanakh bezøgó. Neka bazaføgakh ndø-asøzú, zoqa Klisten matev-te. Manqat ndøgo, no qazø-peaumam, gèmbopáev. Zo nqova kopo-té neka sambí-té qayagé, yaqyaqa. Yaq Mbumbukiam, ndego kuku neka sambí ndini-etoam, ndøgoát, zo namba.

¹² Zo tozo-møvabat, zenda kaka vø-itiamát neka vøngenøndamat, ate av-té, Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei ndægo.

Nginik Mbumbukiam-gi ezoqam, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv zo-te.

¹³ Evezøza Yesu Keliso-qa tanakh matev neka Mbumbukiam-qa kuku matev neka Nqova Mbomambaqape, ndøgoát, zo namba, zo ate ndøzøte:go. Neka te mokho-te, zo nqova kopo tønégó.

13:1 13:1 Deut 19:15; Met 18:16; 1 Tim 5:19 * **13:1 13:1** Pol nqanek manqat, bøi vizu ezoqa misika o menas-qa yaq-te, tene-eín ndøgo: Ndego gembó-misiká, Kolin taon-te tewav. Yaq ndøgo andé bøi vizu ezoqa misiká. Yaq ndøgo ndøzøvøndáz, teqa manqat gigiap-qapé neka unimanqatín. **13:4 13:4** Filip 2:7-8 **13:5 13:5** 1 Ko 11:28 **13:10 13:10** 2 Ko 10:8

Galesia Pol-qa pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Galesia manqei-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pol Galesia manqei Klisten bawan ezoqam-té genø-peawám. Bugukhokhof khøuwa ndøgo, Pol Galesia manqei-te møndøgoám, neka bawan vini-ak, ndigu Zu ezoqam mbain ndigu, Antiok neka Aikonium neka Listla neka Debe taon-te ndøgo, Yesu-qa Manqat Mbomambaqape vøe-zømesimam, yaq ndigu vø-Klisten-bawan-ezoqam-ez (Kel 13–14).

Taqa zita-te, ti-te ndigu, Zu ezoqam ndøzáv. Yaq āv gizømbe-manqatát nqægo: Ndigu Mozes-qa guguna manqat bembopáev. Mbain tøgoat, ndigu kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa bøi-te ti-eqeieqei-ez. Yaq nginik Galesia ezoqam, tiqa khavozam manqat, gè-unimanqatiním. Geté Pol taqa yaq-te ge-ewag, yaq ndego nqanek pepa mokho-te, āv gezømbe-peawám nqægo: Av taoká. Ezoqa Mbumbukiam-qa bøi-te, sa ndøgo tiní-ndaføyamba-eztát, Yesu ti-unimanqatintat.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaumit. No Keliso-gé u-aném. No ambá av nqægo, ezoqa ndøveatønēm o ezoqa nø-etoām, sasae. Geté Yesu Keliso ndøveatán, Mbumbukiam namba, nigi Tat, ndego løvøte-te gekhandi:v.

² No nginik Klisten nøfuap ate ngi:gu namba, khaiya mboma manqat nikho-fotaváv zo-te, zo Klisten bawan vinivinimba, Galesia manqei-te nandozo-yageap.

³ Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka sambu matev ndøgoát, zo-te.

⁴ Yesu Keliso, ekeza kha, niqa manqa-zapazapa zapayá gene-nqonqotáv, ni nqanek manqei-qape-qa matev soqøsoqa matanam-te betē-khandi:n. Mbumbukiam, ndego nige Tat, āv tømboe-pøovám.

⁵ Teqa iz, miavmiav, bèto-eqawát. Amén. Nqanek manqat unimanqatin!

Mbumbukiam-qa Manqat nøme mbaín, ni tizi-khandi:n

⁶ No nqova ndafe kandambá, zoqa yaq-te. Mbumbukiam Keliso-qa kuku matev mokho-te, zo yage ndakinak zø-etoám. Geté zo nakhamas-té qazonø-qambunít. Zo ndego zitá qazøte-wuawét, neka nømendim matev vini ndōzōndāpēt, khandi ndape nonqo.

⁷ Geté nakhoa nøme mbaín, vøzøté-khandi:z. Ezoqa nøme, zo matavap enegim-qa mba zøgót, neka Keliso-qa Manqat Mbomambaqape køfigim-qa ndigū.

⁸ Geté ezoqa nøme zo Mbumbukiam-qa Manqat vini te:zømesimat, ambá ndøgo, av ni zo qati-zømesimam, ndego bèsoqoév. Até ni nikezán-a, amba manqat vini tøti-zømesimin, ni banī-soqoenin, o amba enzol ezoqam yan-te tendovisin, manqat vini te:zømesimin, ndego bèsoqoevin.

⁹ No nangó qanøzø-eín, av bugukhokhof qeizømbe-ein. Ezoqa khandi miavmiav ndape-qa yaq-te, manqat vini te:zømesimat, ambá ndøgo, av zo qazøte-ewagam, ndego ezoqa bèsoqoév.

¹⁰ Ge zô, ndozo-matavap? No av nqate-manqate, no ezoqa khanakhanakh-qa nøzøgo? Av taoká. No Mbumbukiam khanakhanakh-qa nombogó. No

amba ezoqa khanakhanakh-qa tæzø-gonin, no Keliso-ge sasae ezoqam, ambá nøtégoák.

Manqat ndøgo, Pol ezoqa ge:zømesimam, Keliso-té qandowáv

¹¹ Nøfuap! No zo zøtezat-qa nøzøgó, av nqægo: Manqat Mbomambaqape, no zo qate-zømesimam, ndøgo ambá av nqægo, ezoqam-tē qando-fakhatē. Av taoká.

¹² No ambá av nqægo, ezoqam-tē qatøndo-ndāp, o ezoqa me:nømendimām. Geté Yesu Keliso ekezan nøveáz.

¹³ Zo mòzoyogém, no bugukhokhof ande āv khatēgoam, no Zu ezoqam-qa matev manqa o-mba qatondapam. No bazaføgakh nø-asazát, Mbumbukiam-gi ezoqam vøe-ngiæzotat, neka tiqa bawan evøzam-qa vøegoam.

¹⁴ No nøkeza kha ùni nøtevé, nigi atanakha-zapazapa-za-qa manqat vøténøtēn neka vøembó-pavāt. Neka no nòto-eqanát, ta matev-te nqanek, neka nogi bawan ezoqam, ndigu namba qatiqanim, vøe-tømbuzu.

¹⁵ Geté Mbumbukiam, ekeza kuku matev-te, no é-møndø-veatán. Okhokho-té qatøqán, neka no vønø-akha.

¹⁶ Yaq ndego gematøvem, av nqægo, khøuwa egeiegei møndøndāp, ndego ekeza Yo nøndo-veatáv, sasae vønø-etoam, no Manqat Mbomambaqape, bawan vini-ak batē-zømesim, teqa yaq-te. Ndego no nqanek sasae genø-etoam, yaq no ambá av nqægo, ezoqa nøme-tē qatønāv, vønø-ovøyām. Av taoká.

¹⁷ Neka no ambá av nqægo, Zelusalem taon-tē qatønāv, ti-te ndigu, ibugukhokhof Keliso-gi u-anim iz gindapem. Mbaín. Geté no ndaføyambá, Alebia manqei-té qatønáv, yaq taqa zita-te, no nango Damaskus taon-te vøe-qavan.

¹⁸ No Zelusalem taon-te, viav misika-qá zita-te mbá qatemát. Zapa ndøgo, no Pita omete-qa nogoám. Yaq pula menás, namba qatiyagam.

¹⁹ No Keliso-gi u-anim nøme, qaqaøpøteáv. Ezoqa nøme sa ndégo tæ-omét, Zems, ndego Evezøza Yesu namba gi:qaz.

²⁰ Nqáe! No nqanek manqat, Mbumbukiam-qá bøi-té qanøzø-peaomít. Ndego møndæ-otév. No ambá av nqægo, meakha manqat nøzø-manqatē.

²¹ No taqa zita-te, Silia neka Silisia manqei-té qatønáv.

²² Ta khøuwa-te ndøgo, Klisten bawabawan ezoqam, Zudia manqei-te giyageapat, ndigu no kha qeiviáv.

²³ Ndigu sa nqáneq gi-ewagám: Ndego ezoqam, ni gengiænotam, ndakin ezoqa unimanqatin matev-qa yaq-te me:zømesimít, ndøgo bugukhokhof navap-qa gembogoam.

²⁴ Yaq ndigu no zapaya, Mbumbukiam-qá iz ndø-eqatát.

2

Keliso-gi u-anim nøme, Pol-qa sasae gi-unimanqatinim

¹ Yaq viav 14-qá zita-te mbá, no Zelusalem taon-te nango qævesez. Banabás namba nitiniáv, Taitus vøi-ituat.

² No Zelusalem tøte-vesezát ndøgo: No Mbumbukiam é-møndønø-veáz, av nqægo, no bønønāv. Yaq no Klisten ezoqám namba nimiqonáv. Ambá ndigu, ezoqa ewaqape. Geté megetapak mbá. Yaq no Manqat Mbomambaqape nøzømbe-ovøyām, no bawan vini-ak qate-zømesimam. Soqáin ndøgo, ndigu noqa manqat poeveav tøgoat, no bawan vini-ak nqate-zømesim, yaq no nqanek sasae khokhø sægoāt.

³ Yaq ndigu noqa manqat, gè-unimanqatiním. Até Taitús-a, ndego no sasae namba nqatigu, ndego Glik manqei-ak, ndigu pouweáv, ngusum tekepøtaz.

⁴ Manqat taqa yaq-te tønefakhán ndógo: Zapa ndógo, ezoqa nøme møndøgoám. Ndigu Klisten ezoqam-qa me:qeivám, neka Klisten ezoqam namba vøe-tøkuatam. Ndigu niqa matev qeivi-qa ndøgoám, khonoam-té, ni Keliso Yesu genqovotan. Yaq ndigu ni Mozes-qa guguna manqat mokho-te nqawa ambam-qa nigoám.

⁵ Geté ni tiqa manqat-te, poev elavøqase veeáv. Zapa ndógo, ni āv qanimbi-pøovám nqægo: Unimanqatin Manqat Mbomambaqape, ni zo qati-zømesimam, oskia begó zo namba.

⁶ Ndigu ezoqam, iz-akhayapak ndigu, Zelusalem taon-te ndøgo, noqa manqat møndø-unimanqatiním, neka manqat nøme einiáv, taqa yaq-te. Geté, unimanqatin. No-te, tiqa iz akhae gigiap-qapé mbá. Zapa ndógo, Mbumbukiam ezoqa ambá av nqægo, bavokhō genø-gevezoāt.

⁷ Yaq ndigu megetapak, āv gini-matøvemém nqægo: No Mbumbukiam, bawan vini-ak Manqat Mbomambaqape zømesim nonqo ndøveatán, ate av-té, Pita ge:veatav, Manqat Mbomambaqape Zu ezoqa nde:zømesimit.

⁸ Mbumbukiam, ndego Pita u-anim iz gembo-etoam, Zu ezoqam teqa Manqat te:zømesimat, ndego até nó-a, u-anem iz vønø-etoam, bawan vini-ak vøté-zømesimāt.

⁹ Yaq Zems neka Pita neka Zion, ndigu ezoqa uni kandakanda-in ndizæza, ndigu møndø-matøvemém, av nqægo: Iz Mbumbukiam nø-etoám, nqanek sasae nqægot, yaq ndigu no neka Banabas zenda kaka vønī-itiām. Yaq ni manqat āv qati-kopo:ném nqægo: Ni Manqat Mbomambaqape, bawan vini-ak nití-zømesimít neka ndigu Zu bawan-ak vøe-zømesimít.

¹⁰ Nqanek manqat mbá ginimbi-eín: Zo gigiap-av ezoqam, Zelusalem Klisten bawan mokho-te ngigu, sekembá sozozó-tøkeét. Yaq no møe-unimanqatin taqa yaq-te, neka bazaføgakh vøe-asaz.

Pol Pita manqa-zapa-qa yaq-te gembo-ovøyam

¹¹ Khøuwa nøme, Pita Antiok taon-te gegeavun, no ndaføyamba nomboponqóm. Zapa ndógo, matev nøme gematanam, soqáin.

¹² Bugukhokhof, Pita bawan vini-ak namba, lou møndælogám. Geté ezoqa nøme gifakhaz, ndigu Zems gendo-khofotaz, ndego nangó genøsinán, neka bawan vini-ak namba, lou logemáv. Zapa ndógo, Zu ezoqa nøme, ndigu sekembá sege-matavupám, av nqægo: Ndøgo soqáin, bawan vini-ak namba toqo-tøkua, ndigu ngusum qogøzatav ndigu. Yaq Pita ndigu Zu ezoqam, møe zøgoám.

¹³ Yaq ndigu Zu ezoqa nøme, Antiok taon-te ndøgo, Pita-qa matev, gëmbo-paevém. Yaq ndigu lou sekemba logemáv, Klisten ezoqa nøme namba, ndigu Zu bawan-ak mbain ndigu. Até Banabás-a, Pita-qa matev vømbōpaev.

¹⁴ No qæqeiv, ndigu nakhoa ndaføyamba paeveav qagoam, av unimanqatin Manqat Mbomambaqape ndæmanqate, yaq no Pita ezoqa ewaqape-qa bøi-te, āv qambøe-eín nqægo, “Qo Zu ezoqám. Geté qo andé bawan vini-ak me qoteyagé. Qo Zu ezoqam-qa matev pøpøvumáv, av bugukhokhof qoqotegoam, qo Klisten ezoqam mbain qoqogoam. Ndøgo kopømbá. Geté gekha zapá, ndakin qoqosinaq, neka ndigu bawan vini-ak ndoqozø-pouwe, ande Zu ezoqam me ti:yagat?”

Mozes-qa guguna manqat qoté-khandi:qdk, geté Yesu toqo-unimanqatin

¹⁵ Yaq no Pita manqat nøme, āv qambøe-eín nqægo, “Unimanqatin. Ni Zu ezoqa ziqanim. Ni ambá av ndi:gu, bawan vini-ak, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu.

¹⁶ Geté ni ndakin mizi:nøtén, Mbumbukiam ezoqa, ndaføyamba ambá ta zapaya ndøgo, tenezæzā, ndigu guguna manqat ndimbopaev. Geté ndego ndaføyamba, nqáneq genezæzá, Yesu Keliso ndi-unimanqatinat. Até ní-a, ni Keliso Yesu nqáneq qazi-unimanqatiním. Ni āv qazi-matøvemém nqægo: Mbumbukiam ni ndaføyamba nqáneq genenæná, Keliso tizi-unimanqatinim, ambá ndøgo, ni Mozes-qa guguna manqat tizimbo-pavat. Zapa ndøgo, ezoqa kopo kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa bøi-te, ta mokho-te ndøgo te-ndaføyamba-ev, ndego Mozes-qa guguna manqat ndembopaev.”

¹⁷ Ni Zu ezoqam ndakin Keliso mokho-te Mbumbukiam-qa bøi-te ndaføyamba-qa nqeigu, yaq ni møiqeivím, ate ní-a, ni manqa-zapa-ús. Av tægoat ndægo, yaq gê, Keliso ni manqa-zapa gone-qa nígu? Av taoká.

¹⁸ Geté no manqa-zapa nqáneq qatégó, nqawa tæsinan, neka Mozes-qa guguna manqat nqawa vøembópæev. Zapa ndøgo, no é-møeqeív, av nqægo, ndøgo kopømba mbaín tønøtøke, Mbumbukiam-qa bøi-te tæ-ndaføyamba-en.

¹⁹ No bugukhokhof Mozes-qa guguna manqat paev-qa nogoám. Geté kopømba mbaín. Yaq teqa guguna manqat, no andé manqa ovøyam-té qanøvé, løvøte vønø-etoam. Keliso tae mutui-te genanim, no té namba søtumu-pakhaén. No ndøgo tøtenanim: No Mbumbukiam-qa banøyagé.

²⁰ Yaq nakémbá. No nøkezan, ndakin yageáv. Geté Keliso ndøyagé, no mokho-te. No ndakin nqanek manqei-qape-te nqæyage, no unimanqatin matev-té qatøyagé, Mbumbukiam-ge Yo-te, ndego kuku ndømbogo no-te neka ekeza kha sa genqonqotav, no zapaya.

²¹ Mbumbukiam-qa kuku matev, no-te gego, no genømbó-qasiák. Unimanqatin. Ezoqa Mbumbukiam-qa bøi-te amba ndøgo tini-ndaføyamba-ezín, Mozes-qa guguna manqat timbo-paevín, yaq Keliso ambá khokhó segenanimín.

3

Keliso togo-unimanqatin o khafæap matev toqombo-pavat, ndøgo matev ùnime:-vinivinimbá

¹ Zo Galesia ezoqam, zo zó-kawakawa-ez? Gê, zo ezoqa sapi manqat zøvewam? Ni zo Yesu Keliso-qa yaq-te, ùni nizømbe-ovøemám, tae mutui-te gitøkewem, yaq zo manqa mokho vozøndapem.

² No manqat kopo zønømbé-einím? Gê, zo Nqova Mbomambaqape, Mozes-qa guguna manqat paev mokho-té qazonø-ndafem? Av taoká. Zo ndego nqáneq qazøte-ndafém, zo Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape qazøewagam neka vozø-unimanqatinim.

³ Zoqa matev, mokho mbaín. Zo Nqova Mbomambaqape-qa bazaføgákh qazøte-ngazém. Yaq gekha zapá, zo ndakin zoqa yageap, zøkeza bazaføgakh-te khoui-qa ndozogo?

⁴ Zo Mbumbukiam namba, mbomambá sozoyagám. Yaq gê, zo khokhó sozóyagam? No nqæmatavap, mbaín!

⁵ Gê, zo Mbumbukiam Nqova Mbomambaqape ta zapaya ndøgo tezømbé-etoumit, neka zo mokho-te umingiap matev vinivinimba, ta zapaya ndøgo tezømbégot, zo guguna manqat nqazombo-paev? Av taoká. Ndego matev av nqægo, ta zapaya nqáneq gezømbegót, zo Manqat Mbomambaqape qazøewagam neka vozø-unimanqatinim.

6 Ndæ! Eibleem zombøe-matøvemēm? Ndego Mbumbukiam, gè-unimanqatín. Yaq Mbumbukiam ndego ta zapaya ndøgo, ndaføyamba-qape me:veó.

7 Yaq zo vøezøté: Uni Eibleem-gi zi ndígu, ndi-unimanqatinat.

8 Mbumbukiam-qa Manqat, é-møndø-eín, av nqægo: Bawan vini-ak ti-unimanqatinim, yaq Mbumbukiam ndigu ndaføyamba mé:zæb. Yaq nakémbá, ndego Eibleem av gembøe-eín nqægo, “Qo mokho-te, no bawabawan ate ndi:gu, matev eqeieqei nøzø-matønumát.”

9 Eibleem Mbumbukiam, gè-unimanqatín, yaq ndego matev eqeieqei vømbø-matanam. Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndigu, ndi-unimanqatinat, av Eibleem ge:-unimanqatintam, Mbumbukiam ndigu matev eqeieqei zømatanám.

10 Geté gekha ezoqām ndigu, Mozes-qa guguna manqat-te ndo:taza, Mbumbukiam-qa bøi-te ti-ndaføyamba-ez, ndigu møndø-soqøéz. Ti-te ndigu Mbumbukiam yaq-fia ndøtá. Zapa ndøgo, ezoqa kopo mbaín, ndego teqa manqat ate ndægo ndembopaev. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, av qane-peawáp nqægo: Gekha ezoqām ndigu, Mozes-qa guguna manqat ate ndægo paeveav ndigu, ti-te ndigu Mbumbukiam yaq-fia ndøtá.

11 Ndakin bavokho-qapé. Ezoqa kopømba mbaín, guguna manqat mokho-te, Mbumbukiam-qa bøi-te te-ndaføyamba-ev. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat, av qane-eín nqægo: Ezoqam ndøgo tené-ndaføyamba-év, te-unimanqatintat. Yaq géyagét.

12 Keliso toqo-unimanqatin o Mozes-qa guguna manqat toqombo-pavat, ndøgo matev ùnime:-vinivinimbá. Zapa ndøgo, Mozes-qa guguna manqat paev mokho-te, ezoqa sa ndígu tíyagát, ndigu uni timbøepavat.

13 Ni bugukhokhof Mozes-qa guguna manqat, paev-qa zigoám. Geté kopømba mbaín. Yaq Mbumbukiam ni yaq-fia taev-qa nigoám, ta zapaya. Geté Keliso ni gèngovotán. Mbumbukiam niqa manqa-zapa-qa yaq-fia, te-te ndégo tenøtá. Unimanqatín. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, av qane-peawáp nqægo, “Gekha ezoqām ndego, tae-te tetøkewat, te-te ndego, Mbumbukiam yaq-fia ndøtá.”

14 Keliso nqanek matev tene-matanám ndøgo: Matev eqeieqei ndøgo, Mbumbukiam ge-ein, bawan vini-ak tezøgo, Keliso Yesu mokho-té qabenøzø-fakhán. Mbumbukiam Eibleem, manqa mbusa av tembøevé. Yaq ni nqazi-unimanqatinat, Nqova Mbomambaqape bizi:ndafem, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve.

Mbumbukiam Eibleem-te manqa mbusa é-møndøvé, yaq váev, Mozes-qa guguna manqat qafakhan

15 Nøfuap! Zo møzøte-zøté. Ezoqa manqa tikopo:nem neka poev vø-unimanqatinim, yaq ezoqa nøme kopømba mbaín, tíqa manqat-te, manqat nøme to:-awam o tíqa manqat vønqagimēm. Yaq matev até kopó. Manqa mbusa ndøgo, Mbumbukiam Eibleem-te geve, ezoqa kopømba mbaín, ti-enendem.

16 Ta manqa mbusa ndøgo, Mbumbukiam Eibleem neka tege zeo-té genøvé. Mbumbukiam-qa Manqat einiáv av nqægo, manqa mbusa tegi zi-tē genøvé, geté tege zeo kopo-té genøvé, Eibleem namba. Ngenek zeo, Kelisó.

17 Noqa manqa mokho nqánek: Mbumbukiam Eibleem namba, poev ge-unimanqatin, yaq viav 430-qa zita-te, Mozes-qa guguna manqat qafakhan, ta guguna manqat ndøgo, kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa manqa mbusa

tønqawa, ibugukhokhof Eibleem-te geve. Ta manqa mbusa ndøgo, oskia ndøgoát.

¹⁸ Ni Mbumbukiam matev mbomømboma, amba Mozes-qa guguna manqat paev mokho-te teni-etoamin, yaq manqa mbusa ndøgo, Eibleem-te geve, ambá khokhó. Geté Mbumbukiam Eibleem matev āv gembøe-etoám, av manqa mbusa gembøeve. Yaq-mbá.

Mozes-qa guguna manqat-qa sasae, ndøgo ibusa-ibusa nonqó

¹⁹ Av tægoat ndægo, ni tizi-unimanqatinim, ndøgo gigiap-qapē, yaq gē, Mozes-qa guguna manqat, mokho gekhâm? Mozes-qa guguna manqat, ndøgo tønefakhán: Ni tábizi-qeivím, av nqægo, manqa-zapazapa ndøgo, ni qazigoatun, ùnime:-soqá, Mbumbukiam-qa bøi-te. Guguna manqat ndøgo, enzol ezoqam Mozes gembø-etoam, sa ndøgo tønégóát, atema Eibleem-ge zeo vømófakhán, teqa yaq-te, Mbumbukiam manqa mbusa gembøeve. Guguna manqat, ni nginginam mokho-té qanøni-fakhán. Ngenek nginginam, Mozés.

²⁰ Geté Mbumbukiam Eibleem namba manqat gi:kopo:nem, ndøgo nginginam mbaín. Mbumbukiam manqat ekezan mbo-eín.

²¹ Yaq gē, yaq Mozes-qa guguna manqat-a, yaq manqa mbusa ndøgo, Mbumbukiam Eibleem-te geve, qaqa matev tógo? Āv taoká. Zapa ndøgo, Mozes-qa guguna manqat, ni amba khandi tøn-etoamin, yaq ni Mbumbukiam-qa bøi-te, ambá ndøgo tizi-ndaføyamba-enín, teqa guguna manqat tizimbo-pavatín.

²² Geté Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo: Ni ezoqa ewaqape, manqa-zapa-qá mokho-té qazu:gú, neka ni bazaføgakh mbaín, Mozes-qa guguna manqat tizimbo-pavat. Yaq nakémbá, Mbumbukiam, ta khandi ndøgo, taqa yaq-te ibugukhokhof manqa mbusa geve, ndigu tezø-etoám, ndigu Yesu Keliso ndi-unimanqatinat.

²³ Nqanek unimanqatin matev fakhaneav qagoam, ni Mozes-qa guguna manqat mokho-te, løvønát zigoám, neka ande ndimbula ezoqam me vízi:goam. Geté unimanqatin matev qandovea, ni zífakhán.

²⁴ Ni guguna manqat-qá mokho-té qazu:goám. Yaq ni tøtøpøtambám ndøgo, atema Keliso vømøfakhan. Geté ndego gefakhan, yaq ni Mbumbukiam-qa bøi-te, nqáneq qazí:-ndaføyamba-én, ni Keliso tizi-unimanqatinat.

²⁵ Unimanqatin matev qafakhan, yaq ni ndakin Mozes-qa guguna manqat, sekemba tøpøtøateáv.

Ni mizi-Mbumbukiam-gi-nakheis-én, ni Keliso nqazi-unimanqatinat

²⁶ Zo ate ndøzøte:go, Keliso Yesu nqazo-unimanqatinat, zo mòzo-Mbumbukiam-gi-nakheis-éz.

²⁷ Zo ibøkha iz qazondapem, zo Keliso mokho-té qazotu:gú. Neka zo ndego andé ndabua me zøte-uzáp.

²⁸ Yaq nakémbá zo vinivinimba mbaín, zo Zu ezoqam neka zo bawan viniak, neka zo ezoqa iz ndøzøgo neka zo iz mbain ndozogo, neka zo angana neka zo sakheis. Keliso Yesu mokho-te, zo kopó.

²⁹ Zo Keliso-qa mokho-te tozotugoat, zo Eibleem-gí zí. Yaq zo Eibleem-gi zi tozogoat, zo matev ndòzo-ndapém, taqa yaq-te, Mbumbukiam Eibleem manqa mbusa gembøeve.

4

¹ Zo mǝzǝte-zǝtéz, gekha nakhasám ndego, vaev-te eve-qa gigiap ate ndægo to:kawaev, ndego khapelavǝqase zua ndego, ndego andé khokho sasae ezoqam me me:gó, oskiá ndǝgo, gigiap ate ndægo, teqa ndǝgo.

² Yaq ndego ezoqam-qa mokho-té gunu:gú. Ndígu timbo-kewagét, atema ta khǝuwa-te ndǝgo, tege eve gezav, gigiap ate ndægo to:kawaev.

³ Até ní-a, ni Keliso unimanqatinteav qazigoam, ni andé nakheis me zi:goám, neka manqei-qape khafeap matev neka matavap mokho-té qazu:goám. Ni andé tigi khokho sasae ezoqam me zi:goám.

⁴ Geté, khǝuwa eqeieqei qandap, av Mbumbukiam ge:zav, ndego ekeza Yo ndokhofotáv, sævam-te vǝmǝqan. Até ndegó-a, Mozes-qa guguna manqat mokho-té gunu:goám.

⁵ Ndegó tenegeavún ndǝgo: Ezoqa génqovotáz, ndigu guguna manqat mokho-te gu:goam, yaq ni bizi:-Mbumbukiam-gi-nakheis-en.

⁶ Ni Mbumbukiam-gi nakheis nqazigu, Mbumbukiam niqa mbǝni-te, ekeza Yo-ge Nqova Mbomambaqape ndokhofotáv. Yaq ngenek ni mokho-te, Mbumbukiam “Tat” mbo-akhaematún.

⁷ Yaq nakémbá, zo ambá av nqægo, ande khokho sasae ezoqa me sekembá sozogǝ. Av taoká. Zo Mbumbukiam-gí nakhéis. Yaq zo Mbumbukiam yage eqeieqei-qape zǝ-etoám, ndǝgo ekeza nakheis nonqo ndemendewe.

Pol Galesia ezoqam gezǝ-fofogim, ndigu guguna manqat-te nango givesez

⁸ Ibugukhokhof, zo Mbumbukiam zǝtezateáv. Zo khape mbumbuk-qa mokho-té qazotugoám, neka zo ande tigi khokho sasae ezoqam me vǝzǝtǝgoam. Ezoqa ndigu mbumbuk zǝ-akhaematún. Geté ndigu uni mbumbuk-aním mbá.

⁹ Zo ndakin Mbumbukiam mǝzǝte-zǝtéz. O, unimanqatin nqáne. Zo Mbumbukiam me:-otév. Geté, av khané:go, zo khafeap matev-te neka khape mbumbuk-te nqawa ndozo-vesezet, ndigu bazafǝgakh mbain ndigu neka kopǝmba mbain ndigu, zo tizǝtǝke? Gekha zapá, zo tiqa mokho-te nqawa gone-qa ndozogo, nqawa vozó-tigi-khokho-sasae-ezoqam-éz?

¹⁰ Zo khǝuwa nǝme, gigiap-qape zǝtezæzá, lǝvǝyak nǝme-te neka viav-te. Yaq zo ndozo-matavap, tozo-khatiwat, zo Mbumbukiam ndafǝyamba me:zæzá.

¹¹ No nǝzǝ-fofogeáp zo. Andé noqa sasae ate ndægo khokho vǝtégǝ, zo mokho-te bazafǝgakh qæ-asazat.

¹² Nǝfuap! No Zu ezoqám. Geté no ndakin ambá av nqægo, Mozes-qa guguna manqat mokho-te, ndafǝyamba-qa nǝgǝ, Mbumbukiam-qa bǝi-te. No nqazǝ-pouwe. Zo noqa zǝtǝqeivát, taqa yaq-te. Até nó-a, no andé zo me nǝtegoám, no zo namba qategoam. Zo no-te mbǝni vaev etopǝteáv, atema ndakin.

¹³ Ta khǝuwa-te ndǝgo, no zo Mbumbukiam-qa Manqat ande qate-zǝmesimat, no enqoni nǝvitát.

¹⁴ Geté oskiá ndǝgo, noqa enqoni zo viniv qazǝ-etoam, zo no sanqambeáv neka qasi:veáv. Geté zo sǝzo-khatombém. Unimanqatín. Zo no andé enzol ezoqam me o Yesu Keliso me zǝte-khatombém.

¹⁵ Zo Mbumbukiam-qa Manqat ande qazǝte-yogem, zo khanakhanakh kandambá qazondapem. No mǝtenǝtén. Ta khǝuwa-te ndǝgo, zo kopǝmba tozogonin, zo ambá zǝkeza bǝi zokhawaín, no vozonǝ-etǝomemin. Zapa ndǝgo, zo kuku kandambá qazogoam no-te.

¹⁶ No zo unimanqatin manqat nqazǝ-manqate, yaq gǝ, no ta mokho-te ndǝgo, mǝezǝ-qaqa-ezoqam-en?

¹⁷ Nandiv khokho nømendim ezoqam, ndigu gawáp zo-te. Geté ndigu ambá av nqægo, zo tøkeam-qa zøgō. Ndigu zo qatozoat-qa mba zøgó, no-te. Ndigu sa nqáneq qazøpoév, zo ti-te gawap tøzøgoat.

¹⁸ Gawap taqagoat, ndøgo qanimáv, matev eqeieqei-te taqagoat. Zo ambá oskia zøgonín, ambá ta-mba ndøgo, no zo namba tøtegoat.

¹⁹ Nogi nakhei mbomømboma! No viniv nangó qatøndapét zo zapaya, ate av-té, sævam viniv tundap, tui-ova, atema Keliso-qa matev zo mokho-te uni vømé-khouwēv.

²⁰ Noqa poev kandambaqape nqáneq: No ndakin zo-té qabanøgó. No amba zo namba tøtegonín, yaq no manqat ambá ndaføyamba nøzø-manqateín, kuku matev-us. Zapa ndøgo, no nqova ndafe kandambá, zoqa matev-qa yaq-te, neka nøzø-fofogeáp.

Sæla neka Hega, tiqa emanqat

²¹ Zo ezoqam, zo poev ndøzøgo, guguna manqat mokho-te tozotugoat, gē, zo mozóyogem, guguna manqat, gekha manqāt ndø-ein?

²² Av qane-peawáp nqægo: Eibleem nakhei angana menás gimboqaz. Nøme ndego, tegu sasae sævam Hega-té gemøqán. Geté nøme ndego, ekeza zas-té gemøqán, Sæla.

²³ Tege yo, ndugu sasae sævam-te gemboqan, ndego ezoqam-qá manqa vøovam-té genøqán. Geté, tege yo, tegu zas-te gemøqan, ndego ndøgo tenøqán, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve.

²⁴ Nqanek emanqat, yaya ni-etæ. Nginik sakhei menas, andé poev menas me me:gó, Mbumbukiam ezoqa namba gi-unimanqatinim. Poev nøme, Sainai olol-té ge-unimanqatín, Mozes-qa guguna manqat vøzø-etoam. Ta matev ndøgo, andé Hega me me:gó, ndugu khokho sasae sævam, Eibleem-ge nakhasa anganeam nøme gumboqan. Yaq ta guguna matev mokho-te, até ní-a, vizi-khokho-sasae-ezoqam-en.

²⁵ Ezoqa ndakin Zelusalem taon-te, Mozes-qa guguna manqat ndimbopaev, ndigu andé khokho sasae ezoqam me me:gó, ate av-té, Hega nduigu, ndugu Sainai olol guikhamas, Alebia manqei-te ndøgo.

²⁶ Geté ni Klisten ezoqam, ni ambá av nqægo, andé khokho sasae ezoqām. Zapa ndøgo, ni Zelusalem ndakinak taon-ák, ova nqo:go. Ndøgo andé nigú evó.

²⁷ Tuqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,

“Qo khanakhanakh mbá qanegó,

qo sævam, nakheis mbain ndoqogo.

Qo khanakhanakh-us ndø-akhá,

qo nakheis qazøneav qagoam.

Zapa ndøgo, qo qakhapus mba nqoqoyage,

qo nakheis segeqá-goát. Kopoav-qapé.

Av taoká, av sævam nømu nduigu, zivis-us ndugu.”

²⁸ Nøfuap! Nqáe! Mbumbukiam Eibleem-te manqa mbusa ndøvé, yaq Aezek vøqan. Yaq zo até kopó. Mbumbukiam manqa mbusa ndøvé, zo vozø-Mbumbukiam-gi-nakheis-ez.

²⁹ Ta khøwa-te ndøgo, ndego Hega-ge yo, Ismael, ndego ezoqam-qa manqa vøovam-te geqan, Aezek, ndego Mbumbukiam-ge Nqova-qa poev-te geqan, soqaqape-té genø-aumám. Até ndakín-a, matev até kopó. Ndigu ezoqa nøme, zo guguna manqat paev-qa ndizøgo, ndigu zo soqaqape-té ginø-abét, zo Mbumbukiam-ge Nqova-te qazofakhaz.

³⁰ Geté Mbumbukiam-qa Manqat, áv khané-ein? Ndøgo áv qane-peawáp nqægo, “Nanduv khokho sasae sævam, vøkhofotáv, ekeza yo namba.” Zapa ndøgo, khokho sasae ezoqam-ge yo, kopømba mbaín, zas-anim-ge yo namba, eve-qa gigiap to:kawaev.

³¹ Nøfuap! Yaq nakémbá, ni ambá av nqægo, andē khokho sasae sævam-gī nakheís, neka Mozes-qa guguna manqat mokho-tē qazu:gū. Geté ni Eibleem-gu zas-anim-gí nakheís.

5

Keliso ni genqovotan

¹ Ni Keliso genqovotán, guguna manqat-qa mokho-te qazu:goam. Yaq ndakin ni nqanek nqovotønat matev-te, oskia tábizi:gú. Yaq nakémbá, zo føgøføgakh ndøwaniáp, neka nango ndøvèséz, ta viniv-te ndøgo, ni ande khokho sasae ezoqam me qazi:-eqatam.

² Nqáe! No Pol, nqazø-manqate. Zo ngusu qogøzat matev mokho-te, Mbumbukiam-qa bøi-te ndaføyamba-qa tozogoat, yaq matev ndøgo, Keliso zoqa gematanam, gezø-tøkeák.

³ No nqawá qanøzø-ein: Gekha ezoqām ndego, ngusu qogøzat matev mokho-te, Mbumbukiam-qa bøi-te ndaføyamba gone-qa ndego, ndego Mozes-qa guguna manqat ate ndægo bembopáev.

⁴ Zo gekha ezoqam, zo Mozes-qa guguna manqat paev mokho-te, Mbumbukiam-qa bøi-te ndaføyamba gone-qa ndozogo, zo mðzoqatáz, Keliso-te. Zo Mbumbukiam-qa kuku matev, zitá qazøte-wuøém.

⁵ Geté ni ezoqam, Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape mokho-te nqaziyage, ni ta-mba nqáneq qazio-taná: Ni Mbumbukiam ndaføyamba nqáneq genénæmb, ni Keliso tizi:-unimanqatintat.

⁶ Zapa ndøgo, Keliso Yesu mokho-te, ndøgo gigiap-qapé mbá, ngusum e-má tiqambø-kepøtøzēm, ó, kepøtøzateav vøgoat. Geté gigiap-qape nqáneq, Keliso tizi-unimanqatintat neka kuku matev vønigoāt.

⁷ Zo mbomambá sozongazém, Klisten matev-te. Yaq gé, zo matavap, gekha ezoqām zø-enegim, unimanqatin manqat sekemba paeveav ndozogo.

⁸ Manqat ndøgo, ezoqa nøme zo ndezømesim, ambá av nqægo, Mbumbukiam-tē qando-fakhatē, ndego zo gezø-akha. Av taoká.

⁹ Zo mðzøte-zøté: Flawa poponøvem nonqo khapelavøqase, flawa-te toqotu-pomogim, yaq ate ndi:gu segé-popoéz. Yaq matev até kopó. Khokho nømendim manqat khapelavøqase tøgoat, yaq ndøgo segé-khouwév, ezoqa vøtubām. Ezoqa kopoáv.

¹⁰ Geté no áv qate-unimanqatinát nqægo: Zo Mbumbukiam zøtøké. Yaq zo tiqa matavap vini ndapeav tønè:gó. Yaq gekha ezoqām ndego, zoqa matavap ndezø-enegimit, ndego yaq-fia nqosøgeap betēndap.

¹¹ Nøfuap! Gèmbø-mataváp. No amba ezoqa tøte-zømesimin, av nqægo, ngusum yà bezøqogáz, yaq no Zu ezoqam soqaqape-te ambá géveemák. No ezoqa amba zømesipøteav tøgonin, Keliso-qa løvøte mokho-te tikhandi-z, ndego tae mutui-te genanim, yaq no Zu ezoqam, qaqa ambá genøgonemák.

¹² No nqæmatavap, ndigu ezoqam zo ngusu qogøzat-qa yaq-te matavap ndizø-enegim, ndigu sà be-apét, até nqazí-a, bē-ovob.

¹³ Nøfuap! Zo Yesu nqovotøzat matev-té genøzø-akhá. Geté ndego ambá av nqægo, zo nqáneq gene-nqovotáz, zo matev vinivinimba sa tozo-matønumit,

av zøkeza ndøzømbē-poev. Av taoká. Geté zo kuku matev bezøgó, yaqyaq-a, vøe-tøkeam.

¹⁴ Zapa ndøgo, manqat kopo ndøgo, Mozes-qa guguna manqat ate ndægo ndøgutøve, nqáneq: “Ezoqa nøme-te, kuku āv tabetaqambe:gó, av qakeza kha-te kuku ndaqambe:go.”

¹⁵ Geté zo izuizu tozo-keføngimat, neka kopømba ande av søvakha gigiap ndi:gu, izu kha vøzølgāt, zo aiyá qagó, andé vøzøté-khoumbām.

Nqova Mbomambaqape-qa matev neka kha-qa poev matev

¹⁶ No zo āv qazømbé-eín nqægo: Zo Nqova Mbomambaqape-qá mokho-té qanuyagé, ndego zo bēnøzøgim. Yaq zo manqa-zapazapa zógoák, av zøkeza kha ndømbøe-poev.

¹⁷ Kha-qa poev, Mbumbukiam-ge Nqova namba, gènøfeáp. Neka Mbumbukiam-ge Nqova, ezoqam-qa kha-qa poev namba ndē:nøfeáp. Qaqa ndøgó, yaqyaq-a. Yaq nakémbá, matev eqeieqei ndøgo, gone-qa ndoqogo, kopømba mbaín toqogo.

¹⁸ Geté zo Nqova Mbomambaqape tezømbo-megetat, yaq ndøgo vini. Zo ndakin ambá av nqægo, Mozes-qa guguna manqat-qa mokho-te sekembā søzøtu:gū.

¹⁹ Ni kha-qa poev mizi:nøtén. Taqa poev nqáneq: Mambe okho matēv, neka sakhei o angana qovesam matēv, neka gekha manqa-zapazapa nøme ndøgo, av nqægo.

²⁰ Neka kha-qa poev nøme nqáneq: Tae khøwuiap vizap matēv o mbumbuk akhayam matēv, neka manqa-sisi matēv, neka sanqambap matēv, neka manqa itumbam matēv, neka gigiap qovet matēv, neka qaqa matēv, neka qakeza kha eqawat matēv, neka qaqa matev.

²¹ Neka kha-qa poev nøme nqáneq: Ova matēv neka ibøkha soqa izam matēv neka lou loge møqæ matēv neka gekha matev soqøsoqa av nqægo nøme ndøgo. No nqawá qanøzø-eín, av bugukhokhof qazømbe-manqatam: Gekha ezoqām ndigu, matev av nqægo ndimatanam, ndigu Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te gemø-fakhazák.

²² Geté mokho ndøgo, Mbumbukiam-ge Nqova-te ndøndo-fakhate, nqáneq: Kuku matēv, neka khanakhanakh matēv, neka sambi matēv, neka aiyaiyav matēv, neka tanøtanakh matēv, neka matev mbomømboma gone matēv, neka matev eqeieqei-te tøkenømbem matev,

²³ neka qakeza kha voat neka eqeieqei nøzøgim matev. Nqanek matev ate nqægo, guguna manqat kopo nqawateáv.

²⁴ Gekha ezoqām ndigu, Keliso Yesu-gi, ndigu ekeza kha-qa poev sekemba gembó-pavaták. Ndigu kha-qa poev, tae mutui-té ginø-tøkeém, poev soqøsoqa ate ndægo namba.

²⁵ Ni Nqova Mbomambaqape, khandi ndakinak gini-etoam, ni ndégo teabeni-nøzøgím.

²⁶ Ni bizi-khambùváp, neka yaqyaq-a qaqa biziløðzú, neka yaqyaq-a ova bizi-manqaté.

6

Qo gigiap ndøgo toqópeá, av qoqote-ogeakh

¹ Nøfuap! Zo mokho-te ezoqa nøme manqa-zapa tego, yaq zo ezoqa, Nqova Mbomambaqape nanduzumbu-gu, ndego gèmbø-tøkeém. Kuku matev-ús.

Geté zøkeza kha, gèqeiví. Soqain ndøgo, teqa matev, atē zō-a, manqa-zapa-te tø-itub.

² Zo yaqyaq-a, viniv eqawat-qa yaq-te, gètøkeám. Av tøzøtegoat ndægo, zo Keliso-qa guguna manqat o-mba zombøé-ndapát.

³ Gekha ezoqām ndego, ndematavap, av nqægo, ndego ezoqa nøme gèlvubām, getē ndego ezoqa kandambaqapē mbā, ndego ekeza kha gèmbøe-khavozumít.

⁴ Ezoqa ewaqape ekeza matev, yà begevewát. Eqeieqei tøgoat, yaq qo kopømbá, khanakhanákh. Geté kopømba mbáin, toqote-khambuvupat av nqægo, qoqa matev eqeieqei, getē ezoqa nøme-qa matev soqain.

⁵ Zapa ndøgo, ezoqa ewaqape, ekeza viniv ndøzøgó, ndi-eqægeapet.

⁶ Gekha ezoqām ndigu, Manqat Mbomambaqape ndi-upøgim, ndigu yà bembo-tøkeé, ndego nde:zømesim, gigiap qaniqanimav-te.

⁷ Zo zøkeza kha mbøe-khavòzām, av nqægo, Mbumbukiam zimbøe-khavozømēm. Ezoqa kopømba mbáin, Mbumbukiam tembøe-khavozam. Gèmbø-mataváp. Gekha gigiāp ndøgo, toqo-ogeakh, qo ndøgo toqópeá.

⁸ Qo manqa-zapazapa, ande gigiap soqøsoqa me toqo-ogeakh, yaq ngi:wat matev qotøndé-pe:tát. Geté Nqova Mbomambaqape toqombo-pavat neka matev eqeieqei toqo-matønumat, kopømba ande av avøe gigiap eqeieqei me toqote-ogeakh, yaq qo khandi miavmiav qotøndé-pe:tát.

⁹ Yaq nakémbá, ni matev eqeieqei matanam-qa yaq-te, bini-ewèzát. Zapa ndøgo, khøwa eqeieqei-te, ni avøe gigiap eqeieqei-qape zindúpeá, ni yovitav tøgoat.

¹⁰ Yaq nakémbá, gekha khøuwā ndøgo, ni kopømba tøgoat, ezoqa nøme matev mbomømboma tizizø-matønumat, ni sà bizizø-matanám. Bugukhokhof matev mbomømboma, ndigu tizizø-matanám, ndigu ni namba Keliso nqazi-unimanqatinat.

Gigiap-qape nqánek, Mbumbukiam khandi ndakinak gini-etoam

¹¹ No nqanek manqat-qase, nøkeza zendá qate-peaomít. Zøtèqeivím! Taqa peawap kandakandá.

¹² Ndigu ezoqam, zo ngusu qogøzat-qa yaq-te nditøpøtøzat, ndigu Zu ezoqam-te, iz kandakanda ndape-qa mba ndøgó. Ndigu sa tinigoatún ndøgo: Soqain ndøgo, ezoqa soqaqape-te ti-ab, ndigu ezoqa Keliso-qa yaq-te ti:zømesimat, ndego tae mutui-te gitøkewem.

¹³ Ndigu ekezan, Mozes-qa guguna manqat pøpøvumáv, oskiá ndøgo, ngusum ndizø-qogøzat. Geté ndigu zo ngusu qogøzat-qa tizømbigú ndøgo: Tiabiti-khambuváp, av nqægo: Zo tiqa manqat o-mba zotondapé, taqa yaq-te.

¹⁴ Geté no nikeza Evezøza Yesu Keliso mba nøté-khambuvupát, ndego ni zapaya tae mutui-te genanim. Te mokho-te, manqei-qape gigiap neka matev, møndønaním, no-te. Neka no nøkezan, manqei-qape matev-te, vøtø-nanim.

¹⁵ Ndøgo gigiap-qapé mbá, ngusum e-má tiqambø-kepøtøzēm, ó, kepøtøzateav vøgoat. Geté gigiap-qape nqánek, Mbumbukiam khandi ndakinak geqa-etoam.

¹⁶ Gekha ezoqām ndigu, nqanek manqat ndimbopaev, Mbumbukiam-qa sambu matev neka tanakh matev ndøgoát, ti namba. Ndigu ezoqam, unimanqatin Mbumbukiam-gí Izlael ezoqám.

¹⁷ Noqa vaev manqat nqánek: No ezoqa viniv nøme mba benømbòvé. Zapa ndøgo, no nqama ee nqanøgó, no ezoqa gizumbam, no Yesu-qa sasae nqægo.

¹⁸ Nogi Klisten nõfuap. Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa kuku matev ndøgoát, zo namba.
Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

Efesus

Pol-qa pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Efesus taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pol Efesus taon Klisten bawan ezoqam-té genø-peawám. Ta khøuwa-te ndøgo, Pol nqanek pepa gepeawam, ndego Lom taon-té geyagám. Ndimbula mokho-té gunu:goám. Gaman ezoqam, ndego ta zapaya ndøgo tini-møvøinám, ndego ezoqa Yesu-qa yaq-te ge:zømesimam. Pol nqanek pepa, Tikikus mbo-etoám, yaq ngenek Efesus taon-te vøndap.

Nqanek pepa, ndigu Klisten ezoqam, Efesus taon-te giyagam, bêtøkhæ-geveømém, yaq taqa zita-te, ndigu Klisten ezoqa nøme, taon vinivinimba nøme-te giyageapam, bezø-etoam, yaq até ndigú-a, bēgeveømém. Efesus taon ndøgo, kandambaqapé. Ta manqei-te ndøgo tøgó, ndakin khøuwa Teki (*Turkey*) ndimbo-akhayam. Ta khøuwa-te ndøgo, Efesus taon-te ndøgo, bisnis kandakanda ndøgoám, neka ndugu khape mbumbukiam Atemis, tuqa khoev kandambaqape vøgoam.

Klisten ezoqam ndigu, Efesus taon-te giyagam, nøme kopokopo ndigu, Zu ezoqám. Geté ezoqa kopoáv, ndigu bawan vini-ák. Pol nqanek pepa mokho-te, nginik Klisten ezoqam, āv gezømbe-peawám nqægo: Ezoqa ewaqape ndigu, ndi-unimanqatinat, ndigu Keliso mokho-te, kopó. Neka nøme nqánek: Ni Klisten bawan ezoqam, ni Keliso-qá khá, neka ndego nigí kawá. Neka ezoqa ndigu, ndi-unimanqatinat, ndigu andé khoév. Ta khoev-qa mui-uk, Kelisó. Neka nøme nqánek: Ni Klisten bawan ezoqam, andé Keliso-gú sævám.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé u-aném. No nqanek sasae nqægot, ndøgo Mbumbukiam-qá poév.

Nqanek pepa zo-té qatø-peaomít, zo Mbumbukiam-gi ezoqam, Efesus taon-te nandozo-yage, zo Keliso Yesu uni ndøzømbøe-paev.

² Mbumbukiam, nigí Tat, neka Yesu Keliso, nigí Evezøza, tiqa kuku matev neka sambí matev, ndøgoát zo-te.

Matev mbomømboma, Mbumbukiam ni Yesu mokho-te gini-etoam

³ Ni Mbumbukiam-qa iz, zí-eqatát, ndego nigí Evezøza Yesu Keliso-ge Mbumbukiam neka Eve. Keliso mokho-te, ndego ni matev mbomømboma ate ndægo ni-etoám, ndøgo yan-te ndøndo-okho, niqa Klisten matev tøke nonqo.

⁴ Mbumbukiam manqei-qape, okhokho-té genø-khakheinám. Yesu Keliso mokho-te, ndego ni é-møndø-vevendám. Ni tegí ezoqam zigoát, neka teqa bøi-te ndaføyamba neka manqa-zapa-yav vizigoát. Mbumbukiam kuku matev, é-møndømbøe-goám ni-te.

⁵ Yaq ndego é-møndæpøoá, ni gé-uponó, neka Yesu Keliso mokho-te, tegí nakheis vizigoát. Nqanek Mbumbukiam-qá poev qanimav-qapé.

⁶ Ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-qá iz bete-eqawát. Teqa kuku matev qanimav-qapé, ni-te. Yaq-mbá segeni-etoám, te mokho-te ndego, ndembøe-khafuat.

⁷ Keliso-qa kouk mokho-te ndøgo, qawa, ni gènqovotán, neka niqa manqa-zapazapa vømbøe-navøem. Mbumbukiam-qa kuku matev, khåpe mbøe-khouwév,

⁸ ni gini-etoam.

Teqa matavap loloakh neka teqa otevat kandambaqape-te,

⁹ Mbumbukiam matev āv tenegó, av bugukhokhof matavap ge:ve. Yaq matev ndøgo, ibugukhokhof khonoam-te qagoam, matev ate ndægo, Keliso mokho-te tematanam, ni vøenømand.

¹⁰ Mbumbukiam-qa matavap, khonoam-te qagoam, nqáne: Uni khøuwa-in timø-khantaz, ndego gigiap ate nqægo gekhakheinam, yan-te nqo:go neka manqei-qape-te nqago, segépizám. Yaq kawa kopo mé:goát. Kawa sa ndégo, tégoát, Keliso.

¹¹ Te mokho-te, ni Mbumbukiam tene-vevendám ndøgo: Ni tegé ezoqam zigoát, ate av-té, av ndego bugukhokhof ge:pøoa. Zapa ndøgo, gekha matavap neka poēv ndøgo, Mbumbukiam ndømbogo, ndego segé-matanám neka matev segéfakhán.

¹² Mbumbukiam tene-matanám ndøgo: Ni bugukhokhof ezoqam mokho-te, ni Keliso-te mba qeitø-tambat, Mbumbukiam-qá iz bete-egawát.

¹³ Yaq até zó-a, vozō-Keliso-gi-ezoqam-ez, zo unimanqatin manqat qazoyogem, ndøgo Manqat Mbomambaqape, zoqa khandi-qa yaq-te. Yaq zo Keliso qazo-unimanqatinim, Mbumbukiam mbusa ndømøpá, zo-te, av nqægo, zo tegí. Ta mbusa ndøgo, Nqova Mbomambaqapé. Ndégo, Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve, tendo-khofotav.

¹⁴ Ngenek Nqova Mbomambaqape, andé khakhatáp, av nqægo, vaev khøuwa-te, ni matev ate ndægo ndizimø-ndapém, av bugukhokhof manqat ge:-ein, ta khøuwa-te ndøgo, ndego ni uni te:khatomb, ni Mbumbukiam-gi ezoqam. Yaq Mbumbukiam-qá iz bete-egawát.

Pol-qa ike manqat neka guliguli manqat, Efesus ezoqam-qa yaq-te

¹⁵ No ande qate-ewag av nqægo, zo Evezøza Yesu qazo-unimanqatinim neka zo Mbumbukiam-gi ezoqam-te ate ndi:gu kuku ndøzøgo,

¹⁶ yaq no Mbumbukiam-te ike manqat oskia nombo-manqaté, zoqa yaq-te. No zo oskia nøzø-mataváp, noqa guliguli manqat-te.

¹⁷ No āv qate-guligulimatún nqægo: Nigi Evezøza Yesu Keliso-ge Mbumbukiam, ndego nigi Tat bazaføgakh-qape, yan-te ngo:yage, zo Nqova Mbomambaqape bezø-etoám. Yaq ngenek zo matavap loloakh bezømbē-etoam neka Mbumbukiam-qa yaq-te bezømbē-vevezam, yaq zo Mbumbukiam uni vøezøtez.

¹⁸ Neka no āv qate-guligulimatún nqægo: Zoqa matavap tãbezømbemboqoé. Yaq zo vøzøté-zøtēz, gekha matev mbomømbomā ndøgo, ni te-te nqazio-tana, ndego tini-etoam. Mbumbukiam zo tegi ezoqam, matev kandakanda mbomømboma kopoav-qapé tezø-etoam. Ndego zo ta zapaya ndøgo tezømbe-akhá.

¹⁹ Neka zo teqa bazaføgakh-qape tønnezøté, ni-te nqøu-sasaeat, ni ndego nqazi-unimanqatinat. Nqanek bazaføgakh, bazaføgakh nøme ate ndægo, ùnime:-løvuám. Nqanek bazaføgakh, ni-te nqøu-sasaeat, até kopó, av bazaføgakh ndægo,

²⁰ Mbumbukiam Keliso løvøte-te ge:khandi:v neka ekeza nakeamo zenda-te, yan manqei-te nqo:go, qonam nonqo vømbō-etoam.

²¹ Yaq Keliso uni ova-ín gono:gó. Ndego ezoqa nekā nqova, tigi megetapak neka vesøtapak, neka ndigu bazaføgakh-us ndigu neka kawakawa-za neka iz-akhayapak ate ndi:gu, ùnime:-løvubám. Ta-mbá mbá, ndakin nqaziyage. Geté até ndøgó-a, megemege-te yage ndo:go.

²² Mbumbukiam matev ate ndægo, teqá zenda tokhotapak mokho-té

genøvé, neka ni Klisten bawan ezoqam, kawa ndégo tinivé, matev ate ndægo, teqa mokho-te betū:goat.

²³ Ni Klisten bawan ezoqam, ni Keliso-qá khá. Keliso, ndego manqei-qape-te ate nqægo, gigiap ate ndægo mokho-te ndøugu, ndego Klisten bawan ezoqam mokho-té gunu:yagé, kha ndēzø-tønøyām.

2

Mbumbukiam tanakh ginigu Yesu Keliso mokho-te khandi gini-etoam

¹ Zo bugukhokhof Mbumbukiam-qa manqat qazo-sanqawam neka manqa-zapazapa qazo-matønumam, zo pakhaezat zogoám.

² Ta khøuwa-te ndøgo, zo manqei-qape-qá matev soqøsoqa zombopavám, neka nqova soqøsoqa, ndigu nqanek manqei-qape-te ngiyage, tigi kawa-qa manqat o-mba vozombøē-ndapam. Ngenek ndégo, ezoqam-qa mokho-te ndu:sasaeat, ndigu Mbumbukiam-qa manqat ndisanqawe.

³ Até ní-a, ni ezoqa ewaqape, bugukhokhof āv tizi:yagám. Ni nikeza kha-qa poev, sīzimbo-takát, ndøgo ni qa-itumbat. Gekha matev neka matavap soqøsoqā ndøgo, ni qazimbo-matøvememin, ni sīzigonemín. Ni até kopó, av ndigu ezoqam ndi:gu. Até ní-a, ni Mbumbukiam-qa qaqa ndīzi-qeivimín.

⁴ Geté Mbumbukiam, tanakh khàpe mbøe-khouwév ni-te. Zapa ndógo, teqa kuku matev kandambá.

⁵ Ni manqa-zapazapa-te qazu:goam, ni pakhaenat zigoám. Geté Mbumbukiam, Yesu Keliso mokho-te, ni møndø-khandí:n. Unimanqatín. Zo teqa kuku matev-té qazøte-khandí:z.

⁶ Mbumbukiam ni Keliso namba ge:khandi:n, ndego ni te namba qonam nonqo ni-etoám, yan manqei-te nqo:go. Keliso Yesu mokho-té genøni-etoám.

⁷ Ndego tenegó ndógo: Khøuwa ate ti:goat, megemege-te ndo:go, ezoqa āv tiabiti-qeiví: Teqa kuku matev, kandamba tantáv. Ndøgo gèløvuám, ezoqa ewaqape-qa kuku matev. Unimanqatín. Teqa kuku matev, kandamba tantáv ni-te, ndego ni Keliso Yesu mokho-te gi:nømand.

⁸ Zo Mbumbukiam-qá kuku matev-té qazøte-khandí:z, zo Yesu qazo-unimanqatinim. Zo ambá av nqægo, zøkeza matev matanam mokho-tē qazøte-khandí:z. Av taoká. Ndego zo khandi, yaq-mbá segezø-etoám.

⁹ Zo ambá av nqægo, sasae-qape zøte-khanøzēm. Yaq nakémbá, ezoqa kopømba mbaín, ti:khambuvupat.

¹⁰ Zapa ndógo, ni Mbumbukiam ndøkhakheinømbém, av ndakin nqazi:gu. Ndego ni Keliso Yesu mokho-te, tene-khakheinømbém ndógo: Ni matev eqeieqei zígoát, ta matev eqeieqei ndøgo, Mbumbukiam ni gone nonqo gekhakheinam.

Yesu mokho-te, ni kopó

¹¹ Zo gèmbø-mataváp, zo bawan vini-ak: Zo bugukhokhof, bavokho-ak zogoám. Neka Zu ezoqam, ndigu ngusum giqogavatun, zo ngusu qogøzatav ezoqam zø-akhaemám, neka khokho ezoqam vøezæbam. (Geté nqanek ngusu qogøzat matev, ezoqa ndømatønumatún.)

¹² Ta khøuwa-te ndøgo, zo Keliso mbaín. Izrael ezoqam-te, zo bavokho-ak zogoám. Zo ambá av nqægo, Zu ezoqam zogoám, Mbumbukiam geveataz.

Yaq zo Mbumbukiam-qa poev mokho-te yageáv, ndego Izlael namba gi-unimanqatintam. Zo Mbumbukiam zøtezateáv neka te-te tabeáv, nqanek manqei-qape-te.

¹³ Geté ndakin, zo Keliso Yesu mokho-té qazotu:-yagé. Zo ezoqam, bugukhokhof qambaqape qazogoam, zo ndakin Keliso-qa kouk mokho-te, avønin qazøtøndo-fakház.

¹⁴ Ngenek Keliso, sambu matev nindapavún. Zu bawan-ak neka bawan vini-ak, ndégo tetøkunú, ni bawan vønikipo. Sinøndakha ndigu, gu:wabam, ni qaqatønotam, ndego gènqaozó. Ekeza khá gene-nqaozó, neka qaqá matev, yaqyaq-a qanimbu-goam, vø-evøzam.

¹⁵ Mozes-qa guguna manqat, ndego møndø-sisizám, matev ate ndægo, ezoqa gi:zømesimatun. Ndego tenegó ndøgo: Ekeza kha mokho-te, niqa bawan menas tàbete-tøkuá, ni bizí-bawan-kopo-en, neka sambu binígu.

¹⁶ Yesu tae mutui-te genanim, ndego qaqá matev gèkhoutáv, ni yaqyaq-a qanimbu-goam. Ni bawan menas qanigoam, ndego sège-tøkunú, ni vizí-bawan-kopo-en, neka ni Mbumbukiam namba vøe-tøkunu.

¹⁷ Yesu nqanek manqei-qape-te gegeavun, ndego sambu manqat namba me:geavún, ti-te ndigu, avønin ndimbogo, Zu bawan-ak, neka até zo-té-a, zo bawan vini-ak, qambaqape ndozotøndogo.

¹⁸ Unimanqatín. Yesu mokho-te, ni Zu bawan-ak nekā zo bawan vini-ak, kopømbaqapé, Mbumbukiam-ge Nqova kopo mokho-te, Tat-qá avønin-té qazinø-niáv.

¹⁹ Yaq nakémbá, zo ndakin ambá av nqægo, manqei vini-ak neka bavokho-āk. Geté até zó-a, mòzo-mo-manqei-anim-éz, Mbumbukiam-gi bawan namba, ndigu Zu ezoqam, neka até zó-a, vozø-Mbumbukiam-gi-ezoqam-ez.

²⁰ Zo andé khoév. Ta khoev ndøgo, Mbumbukiam ndøwevét. Uk ndøgo ge-asaz, Keliso-gí u-aním neka Mbumbukiam-gí manqa vevezam ezoqám. Yaq Keliso Yesu ekezan, ndego mui-úk.

²¹ Khoev ate ndægo, ngéneke gegeawát, ndæføgakhat. Neka Evezøza mokho-te, nqanek khoev sège-khouwevtét. Yaq gemø-Mbumbukiam-qá-khoév.

²² Keliso mokho-te, até zó-a, søzøtumú-Mbumbukiam-qá-khoev-éz, ezoqa nøme namba, ndego ndewevet. Yaq tege Nqova Mbomambaqape, nqanek khoev mokho-té gunú:goát.

3

Pol-qa sasae, bawan vini-ak-te gego

¹ Yaq nakémbá, no Pol, no zo bawan vini-ak, Mbumbukiam-qa Manqat Keliso Yesu-qa yaq-te nqate-zømesim, yaq ta zapaya ndimbula mokho-te nqatu:gu, nõguligulimatún, zoqa yaq-te.

² Zo àbozo-yogém ndøgo, Mbumbukiam nqanek sasae genø-etoam, zo Manqat Mbomambaqape tøte-zømesimat, teqa kuku matev-qa yaq-te.

³ Matavap ndøgo, khonoam-te qagoam, Mbumbukiam møndøveáz, no vøenømand. No bugukhokhof elavøqase møezø-peawám, taqa yaq-te.

⁴ Yaq zo nqanek manqat tozo-geveømem, zo ndøzøte-zøté, no nøtenat nqanøgó, Keliso-qa yaq-te, ndøgo bugukhokhof khonoam-te qagoam.

⁵ Ibugukhokhof, ezoqa yage gimønøzumavun, zøtezateáv, taqa yaq-te. Geté ndakin, Mbumbukiam tege Nqova mokho-te, tegi u-aním neka manqa vevezam ezoqam, møndøzø-veáz.

⁶ Matev, khonoam-te qagoam, nqáneq: Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape mokho-te, bawan vini-ak, ndakin møndø-bawan-kopo-éz, Izlael ezoqam namba, neka vø-kha-kopo-ez. Yaq Keliso Yesu mokho-te, até bawan vini-ák-a, Mbumbukiam-qa matev mbomømboma ndø-upøgimít, av Mbumbukiam Zu ezoqam-te manqa mbusa ge:ve.

⁷ Mbumbukiam kuku mbogoám no-te. Yaq teqa bazaføgakh mokho-te, no mütumu-Manqat-Mbomambaqape-gé-sasae-ezoqam-én.

⁸ Mbumbukiam-gi ezoqa nøme ate ndi:gu, no møndø-løvumbumím. Geté no Mbumbukiam teqa kuku matev mokho-te, tene-veatán ndøgo: Bawan vini-ak, Manqat Mbomambaqape nóté-zømesimát, teqa matev mbomømboma-qa yaq-te, ndøgo ni Keliso mokho-te gini-etoam. Ta matev mbomømboma ndøgo, kopømba mbaín tizi-geveømem. Khápumu-khouwév.

⁹ Mbumbukiam, ndego manqei-qape neka gigiap ate nqægo gekhakheinam, no sasae nqáneq genø-etoám: No teqa matavap ndøgo, ibugukhokhof ekeza mokho-te qakhonawam, ezoqa yage gimønøzumavun, ezoqa ewaqape nøzømbé-ovøemát.

¹⁰ Mbumbukiam tene-matanám ndøgo: Klisten bawan ezoqam mokho-te, ndego ndakin ekeza matavap loloakh vinivinimba, nqova-gi kawakawa-za neka iz-akhayapak mé:zømás, ndigu ova ngo:yage.

¹¹ Matev ndøgo, Mbumbukiam nupøkhan mba gepøoa, ndego møndø-matanám. Keliso Yesu-qa mokho-té genøgó, ndego nigí Evezøza.

¹² Te mokho-te, ni ezoqa nqazi-unimanqatinat, kopømbaqapé, Mbumbukiam-té qazinø-okhoát. Kha føgakh-mbá neka møe mbaín.

¹³ Yaq nakémbá, zo mbøni bezøvæev, noqa yage føgakh-qape-qa yaq-te, ndøgo zo zapaya qanøfakhan. Zapa ndøgo, ndøgo zoqá tøke nonqó. Ta mokho-te ndøgo, zo yage eqeieqei-qape zótéqeivím.

Yesu Keliso-qa kuku matev ni-te

¹⁴ Yaq nakémbá, no Tat-qa megemege-te, katuk nomøkuiám, neka teqa iz nqæ-ēqāwāt.

¹⁵ Bawabawan ate ndægo, yan-te nqo:go neka manqei-qape-te nqago, zapa ndégo.

¹⁶ Mbumbukiam, ndego matev kandakanda mbomømboma kopoav-qapé, niqa tøke nonqo. Yaq nakémbá, no āv qambøe-vi:matún nqægo: Ndego zo tege Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, bazaføgakh bezø-etoám. Yaq zo bazaføgakh-us zógoát, zoqa mokho-te.

¹⁷ Yaq Keliso, zoqa unimanqatin matev mokho-te, zoqa mbøni-te betū:yage. Yaq zo matev ate ndægo, kuku matev-us vøego. Yaq zo ande tae me ndægo, lu manqei pakoa-te qamø-mbuvøem, føgøføgakh zówaniapát.

¹⁸ Yaq zo Mbumbukiam-gi ezoqam ate ndi:gu nøme namba, tønnezótéz, av nqægo: Keliso-qa kuku matev-qape, ni-te ndømbogo, sà tønømá. Taqa vøndæv neka taqa sekeat neka taqa eqæv neka taqa igian, kandambá tantáv.

¹⁹ Unimanqatín. Ni manqei-qape ezoqam, ni kopømba mbaín, teqa kuku matev ate ndægo uni tizi:nøten. Geté no Mbumbukiam-te, āv qate-vi:matún nqægo: Zo Keliso-qa kuku matev tønnezótéz. Yaq Mbumbukiam-qa matev mbomambaqape, ekezan-te ndøugu, até zó-a, ùni tabezømbe-tøtøvyám, zo mokho-te.

²⁰ Mbumbukiam-qa bazaføgakh, kandamba tantáv, ni mokho-te nqøu-sasaeat. Gekha vian manqāt ndøgo, ni te-te nqanigu, neka gekha matavap ndøgo, nqazi-matavap, teqa tøke kopømbaqapé, unimé:løvúám.

²¹ Teqa iz, bèto-eqawát, Klisten bawan ezoqam mokho-te. Ta zapaya ndøgo, ndego Keliso Yesu mokho-te gematanam, teqa iz miavmiav be-eqawát, atema ezoqa ewaqape yage vòmønøzumīt.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

4

Ni Klisten ezoqam ate nqazi:gu, ni Keliso-qa khá

¹ No Evezøza-qa sasae zapaya, ndimbula mokho-te nqatu:gu, no nqazø-pouwe: Zo Mbumbukiam gezøndo-akha, tegi ezoqam tozogoat, zo matev eqeieqei-té qayageáp.

² Zo zøkeza iz ndø-eqawát. Geté zo aiyaiyav matev-té qayageáp, ezoqa nøme namba, neka zo mbøni nqosøgeap nakha-nakhamas-te ndø-upøgím. Neka kuku matev até bezøgó yaqyaq-a. Ezoqa matev soqøsoqa timatønumat zo-te, zo matev nakhamas-te ndø-qavøinàmát.

³ Zo Nqova Mbomambaqape mokho-te qazo-kopo-ez, yaq zo bazaføgakh ndø-asøzú. Ta sambi matev-te ndøgo, ezoqa ndøtøkuzuat, até vøyageáp.

⁴ Ni Mbumbukiam-gi ezoqam, ni kha kopó. Neka Nqova Mbomambaqape kopo me:gó. Neka até matev kopo me:gó, zo ndozoto-taza, tozondapem, ma Mbumbukiam gezømbe-akha.

⁵ Neka Evezøza kopo me:gó. Neka unimanqatin matev kopo me:gó. Até ibøkha iz upøgim matév-a, kopo me:gó.

⁶ Até Mbumbukiám-a, kopo me:gó, ndego ezoqa ewaqape-ge Tat. Ezoqa ewaqape, ndégo tezømbo-kawaevát. Neka ezoqa ewaqape mokho-te, ndégo tunu-sasaeát. Neka ndego ezoqa ewaqape mokho-té gunu:gú.

⁷ Ni ezoqa kopokopo ate nqazi:gu, Keliso teqa kuku matev mokho-te, matev vinivinimba ni-etoám, av ekezan qambøe-pøovam.

⁸ Keliso ni matev ndini-etoam, taqa yaq-te Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo:

“Uni ova-in nqo:go geqavig,

ndego pingim-ak ndøkhatób, namba gi:qavig.

Yaq ndego ekeza ezoqam,

khanakhanakh matev zø-etoám.”

⁹ Nqanek manqat qa-ein, av nqægo, “ndego geqavig,” ndøgo ni āv qani-nømendím nqægo: Keliso bugukhokhof, nqanek manqei-qape-té gendovís.

¹⁰ Ndego ezoqam, ibugukhokhof gendovís, ezoqam ndégo, uni ova-in nqo:go geqavig, neka yan uni vøe-løvuam. Ndego teneqavíg ndøgo: Gigiap ate ndægo, yan-te nqo:go neka manqei-qape-te nqago, tèabete-tønøyám.

¹¹ Yaq ndego ni Klisten bawan, sasae ezoqam ni-etoám. Nøme tegi u-anim ndøgoát, neka nøme tegi manqa vevezam ezoqam vøgoát. Neka ezoqa nøme ndígu, ezoqa nøme Keliso-te yozoat-qa ndigu. Neka nøme ndígu, Mbumbukiam-gi ezoqam ndizø-keoge. Neka nøme ndígu, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ndi:zømesim.

¹² Keliso nginik ezoqam, ni Klisten bawan tøke nonqo ni-etoám. Yaq ni Mbumbukiam-gi ezoqam, teqa sasae eqeieqei bizi:gú, neka Keliso-qa kha betē-bazaføgakh-us.

¹³ Tiqa sasae, sà bemá, atema ni ate nqazi:gu, niqa unimanqatin-te neka niqa nøtenat-te, Mbumbukiam-ge Yo-qa yaq-te, bizimí-kopo-en, neka Klisten matev-te bizimí-findam neka ande av Keliso ekezan nde:go, bizimí-kopømba-en.

¹⁴ Yaq ni ande av nakhei nqonqon ndi:gu, neka ande av khagua ndægo, khamøe ndøngetøyam, neka ande av gagayag ndægo, khamøe ndøpøogim, sekembá zigoák, nømendim matev vinivinimba tønifakhanumat. Yaq ni ezoqa manqa enaq neka khavozam manqat tini-manqatat, ni tiqa khokho nømendim manqat zimømbó-paevemák, ndøgo niqa unimanqatin matev ngi:wat-qa ndøgo.

¹⁵ Ni unimanqatin manqat mba bizi-manqaté. Kuku matev-ús. Neka niqa matev-te ate ndægo bizifindam, neka ande av Keliso nde:go, bizimí-kopømba-en, ndego nigi kawa.

¹⁶ Ni Klisten ezoqam, ni teqa kha nqazigu, ndégo tegeageáp, ta kha vinivinimba ndøgo, nqabunuzupit neka kha kinik-te ndøgeageapet. Yaq ni eqeieqei tiziyagat, ande av kha ndæbunuzupit, sasae vinivinimba eqeieqei ndømatanam, neka ni kuku tønigoat, yaq Keliso-qa kha segé-khouwév, bazaføgakh-ús.

Yage ndakinak-qa yaq-te Yesu mokho-te

¹⁷ Yaq nakémbá, no Evezøza-qa iz-te nqazó-pouwe: Zo yage sekemba ndøndápét, av bavokho ezoqam ndi:gu, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu. Tiqa matavap, gènokhombáp.

¹⁸ Bøivun-té qagó. Ndigu gèqatáz, khandi-te ndøgo, Mbumbukiam ezoqa ndezø-etoam. Neka ndigu mokho ndapeáv. Zapa ndøgo, tiqa mbøni gètokeám.

¹⁹ Ndigu mivi matev mbain. Ndigu ekeza kha, manqa-zapazapa-té ginønqonqotøvém. Neka ndigu matev soqøsoqa vinivinimba møqæ mba zømbeyæt.

²⁰ Geté zøtezat ndøgo, zo Keliso-te qazondapem, viní!

²¹ Zo mözoyogém, teqa yaq-te, neka zo te mokho-te nqazoyage, zo unimanqatin manqat, møndæ-zømesimám, ndøgo Yesu mokho-te ndøugu.

²² Ta unimanqatin manqat, nqáneq: Zoqa awenege yage matev, ndøgo taqa poev matev soqøsoqa mokho-te zo qatubam neka soqaqape-te vø-itubam, vøkhfoé.

²³ Yaq Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, zoqa matavap bezøndakinak.

²⁴ Neka kopømba ande av ndabua ndakinak tøzøte-uzam, zo yage ndakinak zøndapém, ta yage ndakinak ndøgo, Mbumbukiam gekhakheinam. Yaq zo matev eqeieqei-té neka unimanqatin-té qazóyagát, av Mbumbukiam ndømbøe-poev.

²⁵ Yaq nakémbá, ni yaqyaq-a meakha manqat manqate bizi-ivøvém. Geté unimanqatin manqat mba bizi-manqaté. Zapa ndøgo, ni Klisten ezoqam ate nqazi:gu, kha kopo-té qani-bunøzáp.

²⁶ Zo qaqa tozo-gonemat, yaq ndøgo zo manqa-zapa-te be-ítúb. Zo qaqa khapé bezømbe-lolokhòtáp. Geté é-vø-ivøvemat. Yaq khøuwa okhokho-té geabemø-sinanát.

²⁷ Zo nqova soqaqape, elavøqase mbøe-løvùzím.

²⁸ Gekha ezoqām ndego, nde-aqonam, ndego aqonam matev, sà be-iváv. Teqa zenda sa be-áváp. Geté sasae betegó. Yaq av nqægo, ndego kopømbaqapé, ndigu gezø-tøkeát, ndigu gigiap mbain ndigu.

²⁹ Manqat soqøsoqa ndøgo, ezoqa nøme ndøngiæzoat, manqa-nqa-te bezøndo-fakháté. Geté manqat eqeieqei mba ndømanqaté, ndøgo ezoqa nøme

ndøzømbē-tøkee. Yaq ndigu zoqa manqat ti-ewagat, tiqa mbøni-te bezømbē-eqeieqei.

³⁰ Zo Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape, viniv mbo-etødmém, ndego Mbumbukiam zo ande khakhatap me gezømbeve, av nqægo, zo tegē, neka ndego zo vaev khøuwa-te vøkhatōb, ekezan-te.

³¹ Ezoqam-qa manqa-zapazapa navupav matev neka mbøni nqosøgeap matev neka qaqa matev neka manqa sasanqa manqate matev neka ezoqam-qa iz ngi:wat matev, matev av nqægo ate ndægo, vø-ivøvé, matev soqøsoqa ate ndægo nøme namba.

³² Geté zo yaqyaq-a, matev eqeieqei ndøgó neka tanakh matev mba bezømbu:gú. Neka ezoqa matev soqøsoqa tizøgoat, zo sà bezømbo-navøemát, kopømba av-té, Mbumbukiam Keliso mokho-te, zoqa manqa-zapazapa sa qambøe-navøem.

5

Ni Klisten ezoqam waev-té qabizi-yagé

¹ Zo Mbumbukiam-gi nakheis ndozogo, ndego kuku ndømbogo zo-te, zo matev eqeieqei mba ndømatanam, av ekezan nde:go, matev eqeieqei nde-matanam.

² Neka kuku matev-té qayagé, ate av-té, Keliso kuku qambøegoam ni-te, neka ekeza kha ni zapaya vønqonqotav, kopømba ande av ezoqa søvakha gigiap Mbumbukiam-te gi:løvsumatun. Keliso ekeza kha ge-etoam, ndøgo sisip qanimáv, Mbumbukiam-te. Yaq ndego khanakhanákh, taqa yaq-te.

³ Zo Mbumbukiam-gi ezoqam mokho-te, matev soqøsoqa elavøqase bezømbù:gú, av mambe okho matev ndægo neka gekha matev soqøsoqa av nqægo nøme ndøgo neka gigiap qovet matev. Zapa ndøgo, matev av nqægo, gemø-tøkuayák, Mbumbukiam-gi ezoqam namba.

⁴ Neka zo mambe okho manqat ndømanqaté, neka ezoqam ngenøgim matev-te ndø-ábám, neka gekha emanqat soqøsoqa nøme ndøgo, me:votòtáp. Geté zo Mbumbukiam-te, ike manqat mba ndømanqaté.

⁵ Zo vøezøté: Gekha ezoqám ndigu, mambe ndi-okho o matev soqøsoqa nøme av nqægo ndimatnam o gigiap qovet matev møqæ ndøzøya, ndigu Mbumbukiam-qa neka Keliso-qa Megeat Matev-te, gemø-ozák. Gigiap qovet matev, ndøgo andé batae-te ogiam matév.

⁶ Zo gø:feazoát! Soqáin ndøgo, ezoqam-qa khavozam manqat, zo manqa-zapa-te tø-itub. Zapa ndøgo, nqanek matev soqøsoqa zapaya, Mbumbukiam-qa qaqa ndøgeáv, ti-te ndigu, teqa manqat o-mba ndapeav ndigu.

⁷ Yaq nakémbá, ezoqam ndigu matev soqøsoqa ndimatnam, zo ti namba, me:tøkùát.

⁸ Zo ibugukhokhof, bøivun-té qazogoám. Geté zo ndakin Evezøza-gí ezoqám neka zo waev-té qazoyagé. Zo waev-te ndozoyage, yaq zo matev eqeieqei-te mbá qayagé.

⁹ Waev-te toqoyagat, yaq mokho ndøgo, ndøndo-fakhate, nqáne: Matev mbomømbomá neka matev ndaføya-ndaføya neka unimanqatin manqat.

¹⁰ Zo gèwawé neka gè:zøtezát, gekha matēv ndøgo, Evezøza ndømbøe-khaneat.

¹¹ Ezoqa ndigu bøivun-te ndiyage neka ti-te mokho soqøsoqa mba ndøndo-fakhate, zo ti namba, me:khokhòmbáp, tiqa matev matanam-te. Geté zo ezoqa gè:zømesím, matev av nqægo soqáin. Bematanám.

¹² Unimanqatín, matev nøme ndøgo, ezoqa khonoam-te ndimatnam, mivi-ús, toqote-manqatat.

¹³ Geté gekha matēv ndøgo, waev-te tɔfakhan, yaq soqóqeív, av nqægo, eqeieqeí o soqain.

¹⁴ Gigiap o matev, waev-te tɔfakhatat, yaq segemó-waév. Yaq nakémbá, ouv nøme āv gini-qaqaematún nqægo,

“E-moqosuzám,
qo venanqei nandoqo-buvit.

E-moqo-khandí:q,
qo lɔvøte-te nandoqogo.

Yaq qo waev-té qoqógoát,
ndøgo Keliso-te qandowav.”

¹⁵ Yaq nakémbá, zo gèqeiví, zo ande āv khazóte-yagāt. Zo matavap livilivis ezoqam-qa, me:qeíví. Geté zo matavap loloakh ezoqam zógoát.

¹⁶ Khøuwa khokho ndøngiæzòát. Matev eqeieqeí mba ndøgó. Zapa ndøgo, matev soqósoqa khàpumu-khouwév, ndakin nqaziyage.

¹⁷ Zo ande kandaniap ezoqam me ndøgó. Geté zo ùnime:-vawé, gekha matēv ndøgo, Evezøza ndømbopoev.

¹⁸ Neka zo ibøkha soqa khapekhapé me:-izám, andé kawa vøzømbé-okí. Matev av nqægo, segé-ngiæzó. Geté zoqa kha, Nqova Mbomambaqapé qabezømbe-tønøyám.

¹⁹ Zo ouv gèqaqayám, yaqyaq-a, kopømba ande av Sams ouv ndægo, o ouv nøme ndøgo, Mbumbukiam-qa iz ndø-eqawat, o ouv ndøgo, Nqova Mbomambaqape nde:zømesim. Zo ouv khanakhanakh-us zóqaqaemát, Evezøza-te, zoqa mbøni mokho-te.

²⁰ Neka Mbumbukiam, nigi Tat, ike manqat oskia zombó-etoumát, Yesu Keliso-qa iz-te, ndego nigi Evezøza, matev ate ndægo, ndego zo-te nde-matanam.

Angana neka sakheis, eqeieqeí ande āv kintiyagāt

²¹ Zo Keliso ndozombo-vizap, zo izuizum mokho-té qanu:gú.

²² Zo sakheis, zøkeza angana-qá mokho-té qanu:gú, ate av-té, zo Evezøza-qa mokho-te ndozotu:gu.

²³ Zapa ndøgo, anganeam sævam-gé kawá, ate av-té, Keliso ni Klisten bawan ezoqam-ge kawa nde:go, ndego ni gekhandi:n, ni teqa kha nqazigu.

²⁴ Ate av-té, ni Klisten bawan ezoqam, Keliso-qa mokho-te nqazu:gu, yaq sakheis ekeza angana-qa mokho-te, āv tiabitu:gú, matev ate ndægo.

²⁵ Zo angana, zo zøkeza sakheis-te, kuku āv tabezømbe:gó, av Keliso Klisten bawan ezoqam-te, kuku qambøegoam, neka ekeza kha sa vønqonqotav, ti zapaya.

²⁶ Ndego tene-matanám ndøgo: Ni Klisten bawan ezoqam, ndego ni teqa manqat mokho-te, ande ibøkha me ge:sungutan, Mbumbukiam-gi mba zigoát.

²⁷ Keliso āv qambøe-pøovám nqægo: Ni Klisten bawan ezoqam ate nqazi:gu, ndaføyamba zigoát, teqa bøi-te, ate av-té, sævam bugug keoge eqeieqeí neka mbomambaqapu neka soqain-qase mbain ndu:gu, anganeam tundaf.

²⁸ Yaq matev até kopó. Angana ekeza sakheis-te, kuku āv tabezømbe:gó, av ekeza kha-te kuku ndøzømbe:go. Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego, ekeza zas-te kuku tømbo goat, ndego até ekeza kha-té-a, kuku ndømbôgó.

²⁹ Gèmbø-mataváp: Ezoqa ekeza kha, sanqaupáv. Geté ndigu eqeieqei ndø-okefatún, neka keoge eqeieqei vømbo goatun. Ate av-té, Keliso ni Klisten bawan ezoqam nginimbi-keoge.

³⁰ Zapa ndógo, ni Klisten ezoqam, ni teqá khá.

³¹ Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo, “Yaq nakémbá, an-ganeam eve neka evo géziváz. Yaq zās namba mé:tøkuaném, yaq ndigu ezoqa menas, vømø-kha-kopo-éz.”

³² Taqa manqa mokho, igian kandambá. No Keliso neka ni Klisten bawan ezoqam nøte-manqaté.

³³ Geté nqanek manqat, até ni ezoqam-té-a, ni-té qando-manqaté. Angana ate ndi:gu, ekeza sakheis-te, kuku āv tabezømbe:gó, av ekeza kha-te kuku ndøzømbe:go. Neka sakheis, ekeza angana, yà bezøvizáp.

6

Nakheis neka evøndipakha eqeieqei ande āv kintiyagāt

¹ Nakheis, zo Evezøza-qa mokho-te ndozotu:gu, zo zøvøndipakha-qa manqat o-mba mo:ndapé. Matev av nqægo, eqeieqei.

² Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-eín nqægo, “Qave nekā qavo, gèzøvizáp.” Bugukhokhof guguna manqat nqáne, taqa yaq-te, Mbumbukiam manqa mbusa geve. Manqa mbusa geve, nqáne,

³ “Av toqotegoat nqægo, yaq qo eqeieqei qóyagát neka møp-mbá qotéyagét, nqanek manqei-qape-te.”

⁴ Zo evøndipakha angana, zogi nakheis qaqa zøløzũ. Geté eqeieqei zógugubát neka Evezøza-qa yaq-te vozozø-ovøemāt.

Sasae ezoqam neka tigi kawakawa-za, eqeieqei ande āv kintiyagāt

⁵ Zo sasae ezoqam, zøkeza manqei-qape sasae kawakawa-za, gèzøvizáp, neka tiqa manqat o-mba mo:ndapé. Zoqa mbøni mokho-te, matev ndaføyamba até bezømbu:gú, ate av-té, zo Keliso-qa manqat o-mba ndøzømbøe-ndape.

⁶ Zo sasae bazaføgakh-us, ta-mbá ndøgó ndøgo, ndigu kawakawa-za, zo tizømetat, tiqa enaq giam nonqo. Geté zo Keliso-gi sasae ezoqam ndozogo, zo tiqa sasae bazaføgakh-us ndøgó, av Mbumbukiam ndømbøe-poev.

⁷ Zo sasae khanakhanakh-us ndøgó. Zapa ndógo, zo nqanek sasae, ambá av nqægo, ezoqam-qa mba zogō, geté zo Evezøza-qa zogó.

⁸ Gèmbø-mataváp. Gekha ezoqām ndego, matev eqeieqei tegoat, oskiá ndøgo, ndego khokho sasae ezoqam ndego o iz akhae vøgoāt, Mbumbukiam yaq-fia eqeieqei, ndømbo-etoám.

⁹ Neka até zó-a, zo kawakawa-za, zo matev eqeieqei ndøgó, zogi sasae ezoqam-te. Zo zø-utøvé. Zapa ndógo, zo møzøte-zøté, tigi kawa neka zoge kawa, kopo me:gó. Yan-té gonoyagé. Neka ndego gématøvemák, qo ande gekha ezoqam, iz akhae ezoqām, ø, khokho ezoqam.

Mbumbukiam-qa nakhag gigiap, yà bizi-uzám

¹⁰ Noqa vaev manqat nqáne: Zo bazaføgakh-us ndøwaniáp, ta bazaføgakh ndøgo, Evezøza-te ndøndo-okho. Zapa ndógo, teqa bazaføgakh, kandambá

tantáv. ¹¹ Zo Mbumbukiam-qa nakhag gigiap ate ndægo, vø-uzám. Yaq nqova soqaqape tezømbe-khavozam, zo kopømباقapé, kha føgakh-mbá qazó-waniapát.

¹² Zapa ndógo, ni ambá av nqægo, manqei-qape ezoqám namba zi:nøfeēt. Geté ni nqova soqøsoqá namba zi:nøfeēt, ndigu ova ngo:yage, ndigu kawakawa-za neka iz-akhayapak ndigu neka gekha nqova soqøsoqa bazaføgakh-us nøme ndigu, ezoqa ndigu bøvun-te ndiyage, ndizømbo-kawaezat.

¹³ Yaq nakémbá, zo Mbumbukiam-qa nakhag gigiap ate ndægo, é-mozouzá. Yaq zo føgøføgakh zówaniapát, nqova soqaqape-qa khamasim matev tøndo-okhoat. Yaq tømø-navøem, zo até zówaniapát.

¹⁴ Zo føgøføgakh ndøwaniáp. Unimanqatin manqat-té qanøyagé. Av tøzøte-yagat ndægo, yaq zo mözoto-khakheinám. Ate av-té, av ndabua segim nonqo, bøndim-te toqote-løvaz.

Neka matev ndaføyamba-qape ndógó. Ndøgo andé sanqava khakhazam nonqo me mé:goát, savim-te taqambo-tøkeat.

¹⁵ Zo é-mozoto-khakheinám. Ezoqa Mbumbukiam-qa Sambi Manqat zøté-zømesimát. Ndøgo ate av-té, av zenda tokhotapak-te, tamak toqote-uzupat.

¹⁶ Neka nøme nqáne: Zo unimanqatin matev oskia zógoát. Ate av-té, av sanqava khakhazam nonqo nøme, zenda toqote-geatat. Yaq zo kopømباقapé, nqova soqaqape-qa sanqava wageap-us ate ndægo, søzøté-khoutumát.

¹⁷ Zo mözøte-zøté, Mbumbukiam zo møndø-khandí:z. Nqanek zøtezat, andé nakhag wawaq me me:gó, nakhag ezoqam kawa-te gi-uzumatun. Zo vø-uzám.

Neka Mbumbukiam-qa Manqat, ndøgo ande nakhag kaiya me ndi:gu, Nqova Mbomambaqape gezø-etoam, vøgeageváp.

¹⁸ Zo Mbumbukiam oskia mbo-akhayám, ate av-té, av Nqova Mbo-mambaqape ndezømbe-nøzøgim. Gekha guligulim o viam manqāt ndøgo, Mbumbukiam-te tozogoat, zo bazaføgakh ndø-asøzú. Livin-qase, mø-ivøvém. Zo Mbumbukiam-te, tegi ezoqam ate ndi:gu-qa yaq-té qaneviám.

¹⁹ Neka zo Mbumbukiam, até noqá yaq-té-a, vømbøe-viam. Yaq gekha manqāt ndøgo, no tæmanqatat, Mbumbukiam manqat egeiegei, tèabenømbe-etoám. Yaq no ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat tøte-zømesimat, no kopømباقapé, manqat ndøgo, bugukhokhof qakhonawam, kha føgakh-mbá qæmanqatát.

²⁰ No Mbumbukiam-gé u upøgim ezoqám. No ndimbula-te, teqa Manqat Mbomambaqape zapayá qategó. Zo Mbumbukiam-te gèndoviám, noqa yaq-te, no teqa manqat kha føgakh-mba tåbate-manqaté, av ndego ndømbøe-poev.

Pol-qa vaev manqat

²¹ Noqa yaq-te, zo nigi Klisten nøfu Tikikus mé:zømás, ndego ni nqeimbøe-khafuat, ndego unimanqatin Evezøza-ge sasae ezoqam. Yaq zo matev ate ndægo zøté-zøté, no ande āv khatēyage neka no andē gekha matev me notēgoatun.

²² No ngenek ta zapaya nqáne qate-khofotaváv: Zo zøté-zøté, ni ande āv khatiyage. Yaq zoqa kha gé:føgákh.

²³ Nøfuap! Mbumbukiam, ndego nigi Tat, neka Yesu Keliso, ndego nigi Evezøza, tiqa sambu matev neka kuku matev neka unimanqatin matev, ndøgoát zo-te.

²⁴ Mbumbukiam-qa kuku matev, ndøgoát zo-te, zo ate ndøzøte:go, zo nigi Evezøza-te, Yesu Keliso kuku ndøzøgo, ndøgo navupav ndøgo.

Filipai

Pol-qa pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Filipai taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pol Filipai taon Klisten bawan ezoqam-té genø-peawám. Filipai ndøgo, taon kandambaqapé. Masedonia manqei-té qagó. Ta khøuwa-te ndøgo, Pol nqanek pepa gepeawam, ndego Lom taon-té geyagám. Ndimbula mokho-té gunu:goám. Gaman ezoqam, ndego ta zapaya ndøgo tini-møvøinám, ndego ezoqa Yesu-qa yaq-te ge:zømesimam. Bugukhokhof khøuwa ndøgo, Pol Filipai taon-te, møndøgoám.

Pol ndakin nqanek pepa, Filipai ezoqam-te, ta zapaya nqánek gene-peawám: Nginik ezoqam, moni ndøpisømém. Yaq Epaflodaitus-qá zenda-té ginøzavém, ndego Pol vømømbō-etoam. Yaq Pol khanakhanakh kandambá gendap, tiqa tøke-qa yaq-te, neka ndakin ike manqat vøzø-peawam. Pol ndimbula mokho-te, ambá genegoám, geté ndego khanakhanákh. Yaq ndego Klisten ezoqam, āv gezømbø-peawám nqægo: Ndigu Evezøza-qa mokho-te, khanakhanakh oskia bezøgó.

¹ Nqanek pepa, no Pol neka Timoti nipeaomít. Ni Keliso Yesu-gí sasae ezoqám. Zo-té qeitø-peaomít, zo Mbumbukiam-gi ezoqam, Filipai taon-te ndozoyage, zogi megetapak neka dikon ezoqam namba, zo Keliso Yesu mokho-te ndozotu:gu.

² Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka sambu matev, ndøgoát, zo-te.

Pol-qa guliguli manqat, Filipai Klisten ezoqam-qa yaq-te

³ No Mbumbukiam, ike manqat oskia nombo-etoumatún, zo qazø-matøvemín.

⁴ No Mbumbukiam-te zoqa yaq-te qævi:matun, no khanakhanakh-us no-goatún.

⁵ Zapa ndøgo, no Mbumbukiam-qa Manqat u nqæløozu, zo no oskia zonøtøkeé, zo Yesu ande qazøte-unimanqatinim, atema ndakin.

⁶ Yaq nakémbá, no āv qate-unimanqatinát nqægo: Mbumbukiam, ndego zo mokho-te sasae mbomambaqape gengaz, unimé:khóu, atema Keliso Yesu-qa Khøuwa Kandambaqape-te, ndego tendoqavan.

⁷ Noqa mbøni zo-té qaføläé. Yaq nakémbá, ndøgo egeieqeí, no zo ate ndøzøte:go, av nqazønde-matavap. Zapa ndøgo, zo ndozonø-tøkeé noqa sasae-te, ndøgo Mbumbukiam teqa kuku matev-te genø-etoam, oskiá ndøgo, no ndimbula mokho-te nqatu:gu, o ezoqam Mbumbukiam-qa Manqat nqazø-unimanqatinat neka tiqa manqat nqæqavøiwat, ndigu ndiqavotam.

⁸ Mbumbukiam møndæ-otév, noqa manqat unimanqatin. No vao kandambá zo-te, zo ate ndøzøte:go. Noqa kuku zo-te, Keliso Yesu-té qandowáv.

⁹ No Mbumbukiam-te, āv qate-vi:matún nqægo: Zoqa kuku nøme mba, tåbete-fitám, zoqa zøtezat neka matavap loloakh namba.

¹⁰ Yaq zo zøtéztézté, matev egeieqeí ākhanégo. Yaq zo Keliso-qa Khøuwa Kandambaqape-te, ndaføya-ndaføyamba neka manqa-zapazapa-yav sozógoát.

11 Yaq zo Yesu Keliso mokho-te, matev eqeieqei zombé-tová, tozo-matønumat, yaq Mbumbukiam-qa iz betē-eqawat.

Pol khanakhanákh, Mbumbukiam-qa Manqat sa ndøvøndavet, oskiá ndøgo, matev føgøføgakh ndøfakhanam te-te

12 Nøfuap! No zo zøtezat-qa nøzøgó. Matev ndøgo, no-te qafakhanam, ambá av nqægo, Mbumbukiam-qa Manqat ndøtøk. Av taoká. Geté ndøgo, gè:khouwév.

13 Zapa ndøgo, nakhag ezoqam ate ngi:gu, Lom ezoqam-ge kawa-qa khoev ngimbo-keoge, neka até ezoqa ewaqape nømé-a, nqanek ngiyage, nginik møndø-matøvemém, av nqægo, no ndimbula mokho-te, Keliso zapayá qategó.

14 Yaq nginik nogi Klisten nøfuap kopoáv, kha møndøzø-føgákh, ta zapaya ndøgo, no ndimbula mokho-te nqatu:gu. Yaq ndigu Mbumbukiam-qa Manqat, nøme vøndøzu-qa mba mo:gó. Kha føgakh-mbá neka møe mbaín.

15 Unimanqatín. Ezoqa nøme ndigu Keliso-qa manqat, ta zapaya ndøgo tini-manqaté: Ndigu ova ndømanqaté neka qaqa ndøgó, no-te. Geté ezoqa nøme, ndigu unimanqatin matev-té ginø-matønumít.

16 Nginik kukú no-te. Zapa ndøgo, ndigu møndæzøté, no Mbumbukiam nqanek, teqa Manqat Mbomambaqape manqate nonqo ndøvé.

17 Geté ndigu ezoqa nøme, ekeza iz eqawat-qa mba ndøgó. Ndigu matavap eqeieqei mbaín, Keliso-qa manqat ndimanqate. Geté ndigu no-te viniv nøme mba awam-qa mo:gó, no ndimbula-te nqægo.

18 Sáq. No khanakhanákh. Oskia ndøgo, tiqa matavap eqeieqei o soqain ndøgo, gigiap-qape sa nqánek: Keliso-qa manqat, sà bevøndavét.

Neka no khanakhanakh-us até nógoát.

19 Zapa ndøgo, no møtenøtén: Zoqa guliguli manqat neka Nqova Mbomambaqape-qa tøke mokho-te, ndego Yesu Keliso gendo-khofotav, no ndækhandí:n, nqanek matev føgakh-qape-te, no-te qafakhan.

20 Noqa poev neka vintønat matev kandambaqape, Mbumbukiam-te, nqánek: No nøbøianák, noqa sasae-te. Geté no kha føgakh-mbá qæyát, miavmiáv neka até ndakín-a, neka noqa kha mokho-te, Keliso-qa iz betē-eqawat, oskiá ndøgo, no tæyàgāt, ò, tænanim.

21 Zapa ndøgo, no-te av nqægo: No nqæyage, no Keliso-qa nøyagé. Yaq tænanim, yage eqeieqei nøme mba mó:fakhán no-te.

22 Geté no oskia tæyagat, noqa sasae-te mokho eqeieqei nøme mba mó:fakhán. Yaq no nøtenøtenák, gekha poev nøvē.

23 No matev menás, nqa-itumbam. Noqa poev kandambaqape nqánek: Nqanek yage bånø-iváv. Yaq Kelisó namba nøtéyagát. Nqanek qanimav-qapé.

24 Geté zo zapaya, no até banøyagé.

25 No møematøvé. Nqanek gigiap-qapé. Yaq no møtenøtén, no até nøyagát, zo namba, ate ndøzøte:go, zoqa unimanqatin-te vøefisam neka khanakhanakh-us vøego.

26 Yaq zo Keliso Yesu mokho-te ndozoyage, no namba nango tizi-qaqandam, zo khanakhanakh nøme mba zotóndapém, noqa yaq-te.

27 Gekha matév ndøgo, tøfakhan, gigiap-qape sa nqánek: Zoqa yage, āv tabete:gó, av Keliso-qa Manqat ndæmanqate. Zapa ndøgo, no pøtøndénāv, penømakhaya, zo vøezømet, o pøté-ewambāt, penømakhaya, yaq zoqa manqat mba nø-ewāg, no tábate-nøtén: Zo føgøføgakh zowaniáp, nqova kopo-te, neka

unimanqatin matev zapaya, ndøgo Manqat Mbomambaqape-te ndøndo-okho, bazaføgakh-us zonøfeét.

²⁸ Neka zo møe mbaín sozógoát, zogi qaqa ezoqam-te. Yaq ndøgo, tinízøtéz, av nqægo, ndigu ndøsoqoéz, geté zo ndòzo-khandí:z. Mbumbukiam ndømatanám.

²⁹ Zapa ndøgo, Mbumbukiam zo Keliso mokho-te, ambá ta-mba nqānek gezø-etoām, zo te-te ndozo-unimanqatinat, geté até ndøgó-a, zo Keliso zapaya, matev føgakh-qape ndøzøte-ndape.

³⁰ Nqanek matev føgakh-qape, até kopó, av zo no-te qazøte-qeivim, neka qazo-ewagatun, no oskia nqanøgo.

2

Ni nqova kopo-té qabizigú neka yà bizi-tøkeám, yaqyaq-a

¹ Zo Keliso namba ndøzøte-yage, zo yaqyaq-a, zita mðzo-tøpøzatún. Neka teqa kuku matev, zo kha zøføgakhát. Neka zo Nqova Mbomambaqapé namba zøteyagé. Neka zo kuku matev neka tanakh matev zøgó, yaqyaq-a.

² Av tægoat ndægo, no khanakhanákh. Geté no khanakhanakh nøme mba ndøgo tóté:gó, zo matavap kopo-te neka kuku matev kopo-te neka nqova kopo-te tozoyagat.

³ Zo zøkeza kha mba, mbomatáváp neka matev khokho ndømatánám, zøkeza iz eqawat nonqo. Geté zøkeza kha, gèvoát. Zogi Klisten zøfuap, kandakanda me:zæzá, neka zøkeza kha, khasøkhasis me:vewé.

⁴ Ezoqa ewaqape, ekeza yage mba, be:qeiví. Geté até ezoqa nøme-qá yagé-a, bēqeivi.

Keliso ekeza kha, gèvoá, yaq Mbumbukiam, gè-eqeiú

⁵ Zoqa matavap, āv tabezømbe:gó, av Keliso Yesu qambøegoam.

⁶ Ngenek uni Mbumbukiam-ín. Geté nqanek manqei-qape-te gefakhan, ndego matavapøteáv, av nqægo, ndego Mbumbukiam-qa iz akhae segē-geatát.

⁷ Geté ndego matev av nqægo, sège-iváv, vø-khokho-sasae-ezoqam-ev. Ndego āv tenefakhán, av ni manqei-qape ezoqam nqazi:gu.

⁸ Yaq ndego ekeza kha nøme mba mo:voatát. Ndego Mbumbukiam-qa manqat o-mba mo:ndapát, neka até løvóté-a, vøndap. Até ndøgó-a, kopømba ande av pepen ezoqam nde:go, tae mutui-te gimø-tøkewem.

⁹ Yaq nakémbá, Mbumbukiam ndego uni ova-in-té genø-eqeiú. Yaq iz ndøgo tembo-akhá, ndøgo iz-akhayapak ate ndi:gu-qa iziz qaløvu.

¹⁰ Yaq ndøgo, ezoqa ewaqape, Yesu-qa megemege-te, katuk mé:møkuí, teqa iz vø-eqanēm, gekha ezoqām ndigu, yan-te ngo:yage, neka manqei-qape-te ngiyage, neka manqei mokho-te ngu:yage.

¹¹ Yaq ezoqa ewaqape sugumú-manqatét, av nqægo, “Yesu Keliso, ndego Evezøzá,” neka Mbumbukiam-qa iz, ndego Tat, betē-eqawat.

Ni Klisten ezoqam, waev bizigú, nqanek manqei-qape-te

¹² Nogi nøfuap mbomømboma! Zo noqa manqat o-mba oskia zotondapám, no zo namba qazi:yagam. Geté até ndakin-a, no nqæyona, zo o-mba nøme mba zotóndapém. Zo ezoqa kopokopo ate ndøzøte:go, zo Mbumbukiam-gi ezoqam ndozogo, ndego gekhandi:z, zo matev eqeieqei mba ndøgó. Bazaføgakh-ús neka møe-ús.

¹³ Zapa ndógo, Mbumbukiam ekeza mu:sasaeát, zo mokho-te. Ndego zo matev egeieqei gone-te, poev zø-etoumatún, neka matanam-te vøzø-tøkeatun. Yaq zo kopømbaqapé, matev zómatønumát, av ndego ndømbøe-poev.

¹⁴ Gekha matēv ndógo, zo ndozogo, bezømbo-qasi:váp neka manqa ndøpønqõm.

¹⁵ Yaq zo ndaføyamba zógoát, neka manqa-zapazapa mbaín, zo Mbumbukiam-gi nakheis, ezoqa matev soqøsoqa neka køfigiap mokho-te nqazotu:-yage. Yaq zo nqanek manqei-qape-te, andé nduku me zótégoát, ndigu khaiya-te, waev ndøzø-qamøetap,

¹⁶ zo ezoqa Mbumbukiam-qa khandi manqat tozozø-etoumat. Zo av tøzøtegoat ndægo, yaq no Keliso-qa Khøuwa Kandambaqape-te, zo nøté-khambuvím. Yaq no tøténøtén ndógo, noqa bazaføgakh asøzu neka sasae, ambá av nqægo, khokhõ.

¹⁷ Zoqa unimanqatin matev, andé søvakha gigiap me me:gó, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, gi:løvusumatun. Yaq Mbumbukiam khanakhanákh, taqa yaq-te. Yaq no tænanim, noqa kouk vówā, kopømba ande av waen ndægo, ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, søvakha gigiap-te go:qouzumemin, ság, no khanakhanákh. Yaq no khanakhanakh, até genømbú-goát, zo namba.

¹⁸ Zo matev até kopó. Até zó-a, zo khanakhanakh bezøgó, no namba.

Pol Timoti Filipai taon-te khofotøve-qa gegoam

¹⁹ No Evezøza Yesu-te, tototaná ndógo: No Timoti nakhamas-té qatøndó-khofotáv zo-te. Yaq ndego tendoqavan, no zoqa yaq-te emanqat tenømbe-votot, no khanakhanakh vøendāp.

²⁰ No ezoqa nøme mbaín, av Timoti nge:go, ndego zo-te miavmiav tøke-qa ndego.

²¹ Ezoqa ewaqape nøme, ekeza yage-qa yaq-te mba mbomataváp, ambá ndøgo, av Yesu Keliso ndømbøe-poev.

²² Zo møzøte-zótéz, teqa matev mbomambaqapé. Ndego no namba, Manqat Mbomambaqape-qa yaq-te, sasae qeigoam, ni andé yo neka eve niti-sasaetám.

²³ Gekha khøuwā ndógo, no tøtenøten, ande gekha matev me nømbé-fakhān, no ngenek nakhamas-té qatøndó-khofotáv.

²⁴ Neka no Evezøza, āv qate-unimanqatinát nqægo: Até nó-a, no nakhamas-té qatøndónáv.

Pol Epafloedaitus, Filipai taon-te gekhofotav

²⁵ Neka no āv qate-matøvév nqægo: No ndakin bugukhokhof nigi Klisten nøfu, Epafloedaitus batøndo-khofotáv. Zo-te nangó gendóveséz. Ngenek ezoqam, zø noqa tøke nonqo qazøtøndo-khofotøvem, ndego noqa sasae neka nøfe-te, Manqat Mbomambaqape zapaya, kandambá genøtøke.

²⁶ Ngenek vao kandambá zo-te. Ndego mbøni mbová, ge:-otev, av nqægo, zo qazoyogem, ndego enqoni qambogoam.

²⁷ Unimanqatín. Ngenek enqoni kandambá qambogoam, neka ambá vønanimin. Geté Mbumbukiam tanakh mbogó. Geté te-mbá mbá. Até nó-a, tanakh vønøgo, ndego gekhandi:v. Soqaín ndógo, noqa viniv neka fofogeap khape tønømbe-khouwev.

²⁸ Yaq no ndakin ndego khofotøve-qa nøme mba notogó. Yaq zo nango tozomø-ometam, zo khanakhanakh zóténdapém, neka noqa fofogeap benømbē-khapelavøqase.

²⁹ Zo gèkhatowém. Khanakhanakh-ús neka Klisten kuku matev-ús. Ezoqa, av ngenek nge:go, gèzøvizáp.

³⁰ Zapa ndógo, Yesu Keliso-qa sasae zapaya, ndego ambá vønanimin. Ndego ekeza yage ndønqonqotáv, ta sasae-te ndógo, zoqa iz-te genømbe-tøkeat.

3

Mbumbukiam-qa bøi-te, eqeieqei ande āv khoqoté-yagāt

¹ Nófuap! Manqat nøme nqáneq: Zo khanakhanakh-us ndógó, Evezøza-qa mokho-te.

Manqat nøme, no ndakin tæpeawam, no bugukhokhof møezø-peawám. Geté no genó-ewezák, nango tæzø-peawam. Zo tozombo-paevem, yaq zo gé:khakhasumát, khavozam nømendim ezoqam-qa nømendim matev-te.

² Manqat nqáneq: Zo gò:feazoát, nandiv ezoqam-te, ndigu kopømba ande av gaqo ndi:gu ndi-okho, neka matev soqøsoqa ndimatnam, neka ezoqa ngusu qogøzat-qa ndizøgo.

³ Zapa ndógo, uni ngusu-qogøzat-ezoqam-in neka uni Mbumbukiam-gi-ezoqam-in, ní, ni Mbumbukiam-qa iz, tege Nqova mokho-te nqazi-eqawat. Ni Keliso Yesu mba zi:khambuyáp. Neka ambá ndógo tizio-tanā, matev ezoqa ndimatnam.

⁴ Ezoqam-qa matev av nqægo, gigiap-qape tøgonin, yaq no ambá noto-vintanín. Ezoqa ndimatavap av nqægo, ndigu kopømba ndógo, ezoqam-qa matev matanam-te nduotaza, yaq no kopømba ambá nøme mba notogonín.

⁵ No ande qateqan, khøuwa eit qamendap, no ngusum tìnømbi-kepøtøzém, ate av-té, Mozes-qa guguna manqat ndæmanqate. Neka no uni Izlael-ezoqam-ín. Benzamin khagua bawan-ák. Neka no uni Iblu-kouk-ín. No Felisi ezoqam nogoám, neka Mozes-qa guguna manqat uni vøembøē-pavam, av ndigu gi:goatun.

⁶ No bazaføgakh kandambá qæ-asazat. Neka no Klisten ezoqam nøngiæzotám. No até vøtē-ein, ndógo Mbumbukiam-qa poév. Mozes-qa guguna manqat-qa bøi-te, no ezoqa ndaføyamba-qape nogoám.

⁷ Geté nqanek matev ate ndægo, no qæmatavupam, ndógo gigiap-qapē, no ndakin Keliso mokho-te, khokho matev nøtevevé.

⁸ Unimanqatín. No ndakin Keliso Yesu qatenøten, noge Evezøza, ndógo matev nøme ate ndægo, ùnime:løvuám. Matev nøme ate ndægo, møndønø-khokho-matév. No pageap nøtevevé. No Keliso mba benøgó,

⁹ neka no te-te bamø-tøkenømbem. No Mbumbukiam-qa bøi-te, ambá Mozes-qa guguna manqat paev mokho-tē qate-ndaføyamba-ēn. Geté no ndaføyamba, unimanqatín matev mokho-té qægó, Keliso-te. Mbumbukiam ndømatanám, av nqægo, teqa bøi-te tizi-ndaføyamba-en, Keliso tizi-unimanqatintat.

¹⁰ Noqa poev-qape sa nqáneq: No Keliso nøme mba batenøtentét, neka Mbumbukiam-qa bazaføgakh vøténøtentét, ta bazaføgakh ndógo, Keliso løvøte-te gende-khandi:v. Neka no andé Keliso me bate:gó, oskiá ndógo, no nqosøgeap tændap, av ndego ge:ndapat. Até ndógó-a, no tænanim, av ndego ge:nanim.

¹¹ Yaq até nó-a, løvøte-te batēsuzam, vøemø-khandi:n.

Ni bazaføgakh bizi-asøzú, atema iziz bizimø-khanøzem

¹² No mōtenōtén, no ambá av nqægo, Keliso-qa matev mūtumundāp, vutumū-ezoqa-mbomambaqape-en. Geté no bazafōgakh zua nō-asazét, vøemō-kopōmba-ēn, av Yesu Keliso ekeza nde:go. Zapa ndōgo, ndego no ta zapaya nqáneq genevé.

¹³ Nøfuap! No mōtenōtén, no matev av nqægo ndapeáv. Zuá. Geté no matev kopo nqáneq qægó: Matev ndōgo, no bugukhokhof qægoam, nō-ivavtét. Neka bazafōgakh nō-asazét, matev megemege-te ndo:go, bamēkhanaz.

¹⁴ Yaq nakémbá, no ndafōyamba nōteitít, atema yaq-fia vøemōndāp. Ta yaq-fia ndōgo, yage ova nqo:go, ma Mbumbukiam Keliso Yesu mokho-te genømbe-akha.

¹⁵ Ni ezoqa ate nqazi:gu, Klisten matev-te qazifindam, niqa matavap kopo betegó, taqa yaq-te. Geté zo ezoqa nøme, matavap vini tōzōgoat, Mbumbukiam zo ndōzō-ovøyám.

¹⁶ Sáq! Gigiap-qape nqáneq. Matev ndōgo, ni qazi-matøvemem, eqeieqeī, ta mokho-te até biziyagé.

¹⁷ Nøfuap. Noqa matev até vømbopáev. Gèzømeté, ndigu ezoqam, matev eqeieqeī ndimbopaev, av ni zo qati-zømesimam, neka vozozø-pavāt.

¹⁸ Zapa ndōgo, ezoqa nøme, ndigu mōndømø-Keliso-gí-qaqa-ezoqam-éz, ndego tae mutui-te genanim. Ezoqa kopoáv. No zo møezø-manqatám, taqa yaq-te. No ndakin nqawa nqazømbe-manqate, no nø-eív.

¹⁹ Ndigu vaev khøuwa-te, géngiæzó. Zapa ndōgo, tigi mbumbukiam, ekeza khá. Tiqa matev, gè:khambuváp. Geté ndigu ambá mivi ndøgonemín. Neka ndigu manqei-qape-qa gigiap mba mbomataváp.

²⁰ Geté ni yan mo-manqei-aním, ma nigi khandi etoam ezoqam, Evezøza Yesu Keliso, nqazimbøe-endap, tendoqavan.

²¹ Ndego niqa nakenake nonqo kha, ndø-enénd, vømó-mbomambaqapē, av ekeza kha waev-us ndægo. Ekeza bazafōgakh-té genø-matanám, ta bazafōgakh ndōgo, ndego gigiap neka matev ate ndægo nde:tømbuat, teqa mokho-te vøugoāt.

4

¹ Yaq nakémbá, nogi nøfuap mbomømboma, no zo-te kuku neka vao nqanōgo, zo noqa khanakhanakh neka noqa sasae-qa yaq-fia ndozogo; zo Evezøza mokho-te, fōgōfōgakh āv tøne-waniáp, av no qazømbe-manqatavun.

Guguna manqat vinivinimba

² Zo sakhei menas, Yuodia neka Sintike, no āv qazømbe-viám nqægo: Zo Evezøza-gi ezoqam ndozogo, zo matavap kopo bezømbegó.

³ Neka qo, Szigus, noqa sasae-te kandambaqape qoqonø-tøkeam, no āv qataqambe-viám nqægo: Nandiv sakhei menas gèzøtøké. Nginik no neka Klemen neka nogi sasae ezoqa nøme namba, Manqat Mbomambaqape-qa sasae-te, bazafōgakh ndø-asazám. Nginik ezoqa ate ngi:gu, tiqa iziz, Mbumbukiam-qá khandi mbuk-té qanø-peawáp.

⁴ Zo Evezøza-qa mokho-te, khanakhanakh-us oskia ndøgó. No nqawá qanøzø-eín: Zo khanakhanakh-us ndøgó!

⁵ Zo ezoqa ewaqape-te, matev aiyaiyav-té qanøgó. Gèmbø-mataváp: Nigi Evezøza, avønín gendóqaván.

⁶ Zo ndøfofògeáp. Geté gekha matēv ndøgo, tøzø-fakhanumat, zo Mbumbukiam zombó-akhaemát, neka zoqa poev matev-qa yaq-te vømbøviam. Ike manqat-ús.

⁷ Yaq Mbumbukiam-qa mbøni bøiv matev, ndøgo niqa matavap ate nqægo qaløvuam, zo ndøkhakhasumát, Keliso Yesu mokho-te. Yaq zoqa mbøni-te neka kawa-te, zo fofogeap mbain. Sozógoát.

⁸ Nøfuap! Noqa vaev manqat nqáneq: Gekha matēv ndøgo, unimanqatin neka mbomambaqape neka ndaføyamba-qape neka Mbumbukiam-qa bøi-te egeiegei ndøgo, neka gekha matēv ndøgo, kuku matev-us ndøgo, neka gekha matēv ndøgo, ezoqa khanakhanakh tigonem, toqo-matanam; matavap av nqægo zoqa kawa-te, bètø-tøvøyám, matev qaniqanimav ate ndægo neka matev ndøgo, ezoqa iz tiqambe-eqatat.

⁹ Gekha matev ndøgo, no zo qate-zømesimam, neka no-te vozøndapem, neka vozøqeivim-a, vozøyogem, zo até vømbopáev. Yaq Mbumbukiam, ndego ni sambu matev ngini-etoam, ndego ndøgoát, zo namba.

Pol-qa ike manqat, Filipai ezoqam-te

¹⁰ No khanakhanakh kandambá neka no Evezøza-te, ike manqat nombomanqaté, zo tøke nango qazongazem, no-te. No møtenøtén, zo oskia zonømataváp. Geté zo bugukhokhof, nakhoa mbain, vozonømbé-tøkeēm.

¹¹ No ambá av nqægo, gigiap mbain, yaq nakēmbā, nqanek manqat nqæmanqate. Av taoká. Zapa ndøgo, no nøtenat āv qatendáp nqægo: Gekha matēv ndøgo, tønø-fakhanumat, no khanakhanakh-us nøyagát.

¹² No matev menás qatenøten: Gigiap tønøgoát, ø, mbain tøgoat. Gekha matēv ndøgo, tønø-fakhanumat, no nøtenat nøndáp, khanakhanakh-us āv khatéyagát, oskiá ndøgo, lou kandambaqape tønøgoat, o ifi tønø-vinumam, neka gigiap kopoav tønøgoat, o gigiap mbain tøgoat.

¹³ Te mokho-te ndego, no bazaføgakh ngenø-etoam, no matev ate ndægo, kopømbaqapé, sændapét.

¹⁴ Geté zo matev qanimáv qazogonem, zo noqa yage føgakh-te, qazonø-tøkeem.

¹⁵ Zo Filipai ezoqam, zo møzøte-zøtéz. No Masedonia plovins qate-ivav, no Mbumbukiam-qa Manqat ezoqa nøme-te ande qatendapat, zo mba zonø-tøkeám. Klisten bawan ezoqa nøme, no tøkeev.

¹⁶ Até ndøgó-a, Tesalonika taon-te qægoam, zo gigiap mðzonøndokhofotumám, no gigiap mbain qægoam.

¹⁷ No ambá av nqægo, zo gigiap etoam-qa nøzøviām. Geté noqa poev nqáneq: Zo mokho-te matev egeiegei gezø-khouwév, neka Mbumbukiam-qa matev mbomømboma, ndego ta zapaya tezømbematanam, bezømbē-khouwev.

¹⁸ Gigiap ate ndægo, zo qazonøndokhofotøvem, no mðendáp. Ike kandambá. Kopoáv qazonøndokhofotøvem, Epaflodaitus gendapavun. Ndøgo mðndølvú, av no qambøe-potonumam. No ndakin kopømbá. Nqanek gigiap ande søvakha gigiap sisip mbomambaqape me me:gó, Mbumbukiam-te toqota. Mbumbukiam mðndøndáp, zoqa etoam matev, neka ndego khanakhanákh, taqa yaq-te.

¹⁹ Mbumbukiam, no nqæmbo-sasaeat, gigiap neka matev ate ndægo, teqá. Vaev mbain. Yaq gekha gigiap-qā ndøgo, zo tøzøte-potonumat, ndego zo Keliso Yesu mokho-te, ndøzøtøké.

²⁰ Mbumbukiam, ndego nigi Tat, teqa iz, miavmiav, bèto-eqawát.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín!

Vaev manqat

²¹ Ezoqa ewaqape nandiv, ndigu Keliso Yesu mokho-te, Mbumbukiam-gi ezoqam ndigu, noqa khaiya mboma manqat zozø-eín. Até nginik Klisten nõfuáp-a, no namba nqatigu, khaiya mboma manqat ngikhõfõtāvāv, zo-te.

²² Neka até Mbumbukiam-gi ezoqam ate ngi:gú-a, nqanek taon-te ngiyage, khaiya mboma manqat ngikhõfõtāvāv. Neka ndigu ezoqam, Siza-qa khoev-te ndisasaeat, ndego Lom kawa kandambaqape, kandambaqape vønõpouwem, tiqa khaiya mboma manqat zo-te batøndõ-khofotav.

²³ Èvezøza Yesu Keliso-qa kuku matev, ndøgoát zo-te.

Kolosi

Pol-qa pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Kolosi taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pol Kolosi taon Klisten bawan ezoqam-té genø-peawám. Ta khøuwa-te ndøgo, Pol Lom taon-té geyagám. Ndimbula mokho-té gunu:goám. Gaman ezoqam, ndego ta zapaya ndøgo tini-møvøinám, ndego ezoqa Yesu-qa yaq-te ge:zømesimam.

Kolosi taon, ta manqei-te ndøgo tøgó, ndakin khøuwa Teki (*Turkey*) ndimbo-akhayam. Pol nqanek pepa gumu-peawam, yaq Tikikus neká Onesimus, tezø-etoám, yaq ndigu Kolosi manqei-te vøndapem.

Pol nqanek pepa, ta zapaya nqánek gene-peawám: Epaflas bugukhokhof khøuwa, Lom taon-te gewav, ndego Pol āv gembøe-votót nqægo: Kolosi Klisten ezoqam mokho-te, ezoqa nøme ndígú. Ndigu ezoqa nøme-te, khavozam manqat me:zømesím. Av gini-zømesimít nqægo: Yaq Mbumbukiam-a, yaq ni, gigiap kandakanda ndígú, enzol ezoqám neka nqova kandakandá. Yaq ni bizizø-vizáp, iziz bizizø-eqawat. Neka tiqa khavozam manqat nøme nqánek: Yesu ndego Mbumbukiám mbá. Ndego andé enzol ezoqám. Neka lou nøme ndøgo, ni biziløgé. Neka ni Klisten ezoqam, ngusu bizigoqáz, ate av-té, Zu ezoqam gi:goatun. Yaq Pol nginik Kolosi Klisten ezoqam, nqanek pepa mokho-te, āv gezømbe-ovøyám nqægo: Manqat av nqægo, khavozam manqát. Neka Keliso ndego, gigiap ate ndægo-gé kawa ezoqám.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé u-aném. Ndøgo Mbumbukiam-qa poév. Nqanek pepa, nigi Klisten nøfu Timotí namba niti-peaomit.

² Zo-té qeitø-peaomít, zo Mbumbukiam-gi ezoqam, zo Kolosi taon-te ndoyage, zo nigi Klisten nøfuap, Keliso uni ndøzømbøe-paev.

Mbumbukiam, nigi Tat, teqa kuku matev neka sambi matev, ndøgoát zo-te.

Pol-qa ike manqat Mbumbukiam-te, Kolosi ezoqam zapaya

³ Ni zoqa yaq-te qeiguligulimatun, ni Mbumbukiam-te, ike manqat oskia ni-etoumatún, ndego Yesu Keliso-ge Eve.

⁴ Zapa ndøgo, ni āv qatiyogém nqægo: Zo Keliso Yesu zo-unimanqatinát, neka zo Mbumbukiam-gi ezoqa ewaqape-te, kuku zøgó.

⁵ Zo av nqægo, tøzøte-goatún ndøgo, zapa ndøgo: Zo tozoto-tazá ndøgo: Zo matev, ndøzomø-ndapém, ma Mbumbukiam zo yan manqei-te ndezømbemendewe. Zo taqa yaq-te, mözoyogém, Manqat Mbomambaqape, ndøgo unimanqatin manqat, ande qazømbe-fakhan.

⁶ Ta manqat ndøgo, manqei-qape-te ate nqægo gèpanqavøemét, neka mokho ndøfákhātēt. Até zo mokho-té-a, gu:sasáe, zo ande qazøte-yogem, neka Mbumbukiam-qa kuku matev-qa yaq-te, mokho vozøndapem.

⁷ Nqanek Manqat Mbomambaqape, Epaflas-té qazoyogém, ndego ni namba sasae qatigoatun, ndego Keliso-ge sasae ezoqam mbomambaqape, ni nqeimbøe-khafuat, ndego zoge nømendim ezoqam mbomambaqape.

⁸ Ndego ni até zoqa kuku matev-qa yaq-té-a, emanqat vønimbī-votot, ndøgo Nqova Mbomambaqape, zo ndezø-etoam.

⁹ Yaq nakémbá, ni zoqa yaq-te, manqat ande qatiyogem, ni oskia nizoguligulím, neka ivøveáv. Ni Mbumbukiam-te, āv qati-vi:matún nqægo: Zo matavap eqeieqei, tabezømbe-tøtvøyám. Yaq zo Nqova Mbomambaqape mokho-te, matavap loloakh neka zøtezat zømbégoát, neka teqa poev matev vøzøté-zøtēz.

¹⁰ Yaq zo kopømbaqapé, eqeieqei zóyagát, av Evezøza ndømbøe-poev, zoqa yage-te ate ndægo. Yaq zo sasae eqeieqei tozogoat, zo mokho zømbé-fakhán, neka zoqa zøtezat, Mbumbukiam-qa yaq-te, vøzømbé-khouwēv.

¹¹ Yaq Mbumbukiam, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo, zo bazaføgakh zømbé-etoám. Yaq zo kopømbaqapé, bazaføgakh-us zówaniapát neka gekha vinív ndøgo, tøzø-fakhanumat, vozó-eqatát,

¹² neka Tat ike manqat khanakhanakh-us vozombó-manqatát. Ndego zo iz zø-etoám. Zo Mbumbukiam-gi ezoqa ewaqape namba, matev zóndapém, ndego ekeza waev-te, ndezømbe-mendewe.

¹³ Ni bøvun-qa bazaføgakh mokho-te qazu:goam, ndego ni gèkhandí:n, neka ekeza Yo-qa megeat matev mokho-te vø-amb, ndego ndembøe-khafuat.

¹⁴ Keliso mokho-te, ndego ni gènqovotán, neka niqa manqa-zapazapa vømbøe-navøem.

Keliso-qa matev, taqa eqæv-qaqe kandambá tantáv

¹⁵ Ni kopømba mbaín, Mbumbukiam tizi-ometam. Geté Keliso, Mbumbukiam-qá bugug ndondáp. Ndego tegé yo-khøuwá. Gigiap ate ndægo, Mbumbukiam gekhakheinam, ndego ùnime:løvuám.

¹⁶ Zapa ndøgo, Mbumbukiam gigiap ate nqægo, Keliso mokho-té genøkhakheinám, gigiap khaiya-te nqo:go, neka manqei-qaqe-te nqago, ndøgo nqazi-qeivap neka ndøgo qeivupav ndøgo, até nqova-gi megetapák-a neka kawakawa-za neka iz-akhayapak, neka gekha nqova bazaføgakh-us nøme ndigu. Gigiap neka matev ate ndægo, Mbumbukiam Keliso mokho-té genøkhakheinám, neka te nonqo ndøkhakheinám.

¹⁷ Gigiap ate ndægo fakhaneav qagoam, Keliso até gegoám. Neka gigiap ate nqægo, ndégo tegeawát.

¹⁸ Keliso ni Klisten bawan ezoqam-gé kawá, ni teqa kha nqazigu. Neka ndego ni Klisten bawan ezoqam-qá zapá. Ezoqa bugukhokhof løvøte-te gekhandi:v, ndégo. Yaq matev ate ndægo, ndégo tenó-kawaevtát.

¹⁹ Mbumbukiam āv qambøe-pøovám nqægo: Ekeza matev ate ndægo, ekeza Yo mokho-té qanú:goát,

²⁰ neka te mokho-te, gigiap ate ndægo, ekezan namba nqawa vótøkuā, gigiap yan-te nqo:go neka nqanek manqei-qaqe-te nqago, neka teqa kouk mokho-te, ndøgo tae mutui-te qawa, sambí vøe-khakheinām.

²¹ Bugukhokhof, zo qámbá qazøtøndo-goam. Neka zo Mbumbukiam-gí qaqa ezoqam zogoám, zoqa matavap-te, neka manqa-zapazapa vozømatønumam.

²² Geté ndakin, zo Mbumbukiam, ekezan namba, nqawa møndø-tøkuzú. Keliso-qá khá gene-tøkuzú, ndego genanim. Yaq zo teqa bøi-te, ndaføya-ndaføyamba neka manqa-zapazapa-yav sozógoát.

²³ Geté zo føgøføgakh ndøgeageáp, ndøgo zo ndozo-unimanqatinat, neka føgøføgakh ndøwaniáp. Soqáin ndøgo, zo matev nøme tø-itub, yaq zoqa vintøzat matev Yesu-te zø-ivøvēm, taqa yaq-te Manqat Mbomambaqape ndæmanqate,

zo qazoyogem. Nqanek Manqat Mbomambaqape, ezoqa ewaqape sùgumu-zømesimít, nqanek manqei-qape-te. Mbumbukiam no Pol, nqanek sasae nonqo ndøveatán.

Pol bazaføgakh-us gesasaetam, Yesu-qa Manqat Mbomambaqape zapaya

²⁴ No ndakin viniv nqæ-eqatet, zo nqazømbe-tøkeet, no khanakhanákh. No nøkeza kha-te, viniv āv tøtendapét, av Keliso ge:ndapat. Viniv av nqægo khouiáv. Zua ndømá. Ta viniv ndøgo, nqæ-eqatet, Keliso-qá kha tøke nonqó, Klisten bawan ezoqam.

²⁵ No Mbumbukiam, Klisten bawan ezoqam-gé sasae ezoqam ndøvé. No até zo-té-a, teqa manqat ate ndægo batē-zømesim.

²⁶ Nqanek manqat, ibugukhokhof khonoam-té qagoám, nupøkhán mbá, ezoqa ate gi:goam, yage gimønøzumavun. Geté ndakin, Mbumbukiam ekeza ezoqam me:zømás.

²⁷ Mbumbukiam āv qambøe-pøovám nqægo: Teqa matavap mbomambaqape, khonoam-te qagoam, ni Klisten ezoqam, zí:nøtén. Ta matavap ndøgo nqánek: Keliso Zu ezoqam mokho-te mbá mbá, geté até zó bawan vini-ak mokho-té-a, gunú:yagát. Yaq até zo-a, matev eqeieqei-qape zøndapém, ma ndøzøte-vintavet, tøfakhan.

²⁸ Ni ezoqa ewaqape, teqa yaq-te ndégo tøti-zømesím, neka vøi-gugubatun-a, vøizø-ovøematun. Matavap loloakh-ús. Yaq ni ezoqa ewaqape Mbumbukiam-qa megemege-te teito-ab, ndigu Keliso mokho-te, tiqa Klisten matev-te é-betømū-fisam.

²⁹ No bazaføgakh ndøgo tøte-asazét, nqæ-sasaeat. No Keliso-qá bazaføgakh-té qatø-sasaeát, ndøgo no mokho-te bazaføgakh-us nqøu-sasaeat.

2

¹ No zo zøtezat-qa nøzøgó. No bazaføgakh nø-asazét, zo zapaya, neka até Laodisia taon-ak zapayá-ya, neka ezoqa nøme ndigu, noqa kha qeiviav ndigu.

² No bazaføgakh nqæ-asazet, ezoqa kha zømbé-føgákh, neka kuku matev mokho-te vøtøkuatát neka Mbumbukiam-qa manqat uni betēzøtez, ndøgo khonoam-te qagoam. Nqanek manqat, khonoam-te qagoam, Kelisó.

³ Nøtenat neka matavap loloakh ate ndægo, Keliso mokho-té qanu:gú.

⁴ No nqanek manqat tøte-eín ndøgo: Soqáin ndøgo, zo ezoqa tiqa manqa enøenaq-us mokho-te titubam.

⁵ Unimanqatín. No kha-te, nøyoná. Geté nqova-te, no ndøtú:gú, zo namba. Neka no khanakhanákh, u nqæyoge, zoqa yage eqeieqei neka bazaføgakh-us waniap-qa yaq-te, unimanqatin matev-te, Keliso-te.

Keliso mokho-te, khandi ndøfakhán

⁶ Zo Keliso Yesu qazondafem, zoge Evezøza tegoat, yaq zo te mokho-te até vøuyagé.

⁷ Neka zo te mokho-te, ande tae me ndægo, lu manqei pakoa-te qamømbuvøem, føgøføgakh ndøwaniáp, neka te mokho-te vøfisám. Zoqa unimanqatin matev, bazaføgakh-us ndøgeageáp, av zo gi:zømesimam. Neka Mbumbukiam-te, ike manqat oskia mbomanqaté.

⁸ Zo gø:feazoát. Soqáin ndøgo, zo ezoqa tiqa khokho khavozam manqat neka manqei-qape ezoqam-qa matavap mokho-te tinøzøzo. Nømendim manqat av nqægo, ezoqam-qá matavap-té neka nqanek manqei-qape-gí nqova soqøsoqa-té qando-okhó. Ambá av nqægo, Keliso-tē qando-okhō.

⁹ Zapa ndøgo, Keliso-qa kha, ndøgo kopømba ande av ezoqam-qa kha

ndægo, Mbumbukiam-qá matév qanetová.

¹⁰ Neka zo Keliso mokho-te, ndego nqova iz-akhayapak neka bazaføgakh-us ate ndi:gu ndeløvuzá, khandi vøzø-tøtøvøyam.

¹¹ Zo Keliso mokho-te, andé ngusum qogøzat matev zøtendapém. Geté nqanek matev, ambá av nqægo, ezoqa zendā gene-matanām, neka ngusum vøqogaz. Geté ndøgo zoqa manqa-zapazapa matanam matev zøqóg. Nqanek matev, Keliso ndømatanām.

¹² Zo ibøkha iz qazondapem, gigiosam, zo andé Keliso namba, manqei ozuté ginø-osám. Yaq Mbumbukiam zo Keliso namba, nango vøkhändi:z, zo teqa bazaføgakh qazo-unimanqatinim, ta bazaføgakh ndøgo, Keliso løvøte-te gendo-khandi:v.

¹³ Zo bugukhokhof zøkeza manqa-zapazapa-te qazogoam, zo pakhaezat ezoqa zogoám, neka zo ambá av nqægo, Mbumbukiam-gí ezoqam zogoám, kopømba ande av Zu ezoqam ndi:gu, ndigu ngusu gizø-qogavatun. Geté Mbumbukiam zo ndakin møndø-khandi:z, Keliso namba. Niqa manqa-zapazapa ate ndægo, ndego møndømbøe-navøém.

¹⁴ Pepa ndøgo, niqa manqa-zapazapa ndo:peawap neka matev ate ndægo, ni paeveav qagoam, ndøgo ni amba manqa ovøyam-te tø-ambin, Mbumbukiam møndøngiú. Tae mutui-té genøndáp, vømøtøke.

¹⁵ Yaq ta matev mokho-te, ndego nqova iz-akhayapak neka gekha nqova bazaføgakh-us nøme ndigu, ni amba manqa ovøyam-te ti-ambin, tiqa bazaføgakh møndø-tømbuá neka ezoqa ewaqape-qa bugug-te, mivi matev vøzø-etoam.

Khafeap matev tizimbo-paevem, ndøgo kopømba mbaín, ni tøkhandi:n

¹⁶ Yaq nakémbá, zo ezoqa lou loge o ibøkha izam-qa yaq-te o pusup khøuwa-qa yaq-te, kopømba ande av løvøyak ndakinak gendo-itanin neka Sabat khøuwa-qa yaq-te, khafeap bezømbø-ávám.

¹⁷ Khafeap matev av nqægo, ndøgo andé gigiap-qá nqovønqová, ndøgo tømboe-megetav. Geté unimanqatin gigiap, Kelisó.

¹⁸ Zo ezoqa bevøðzǝ, ndigu khokho kha voat matev neka enzol ezoqam-te tabap matev ndøzøgawap neka emanqat ndivototap, av umingiap ndi:qeivi. Ezoqa av ngi:gu, ekeza iz mba ndø-eqawát. Geté tiqa manqat, mokho mbaín. Manqat ndøgo, ezoqa nøme gi:zømesimatun, ndøgo ekeza khokho matavap-té qando-fakhaté.

¹⁹ Ezoqa av ngi:gu, ndigu Keliso-te geawateáv, ndego ni Klisten ezoqam-ge kawa. Teqa kha ate ndægo, ndøbunuzupit neka søvakha kinik ndægeageapet, te-té qageageapét, neka ndego ndēmbō-kēōgē. Yaq nqanek kha sège-khouwevtét. Ate av-té, av Mbumbukiam ndømbøe-poev.

²⁰ Zo mðzo-pakhaéz, Keliso namba. Neka zo ndakin ambá av nqægo, manqei-qape-qa khafeap matev vinivinimba mokho-te sekembā søzøtu:gū. Geté yaq zo gekha zapá, khafeap matev mokho-te sekemba ndozotu:yage, zo amba manqei-qape-gi ezoqam oskia tozogonin,

²¹ khafeap matev kopømba ande av, “Nqanek gigiap ndøkhanáz!” o “Nqanek loge gigiap ndølóg!” o “Nqanek gigiap ndøgeàgím!”?

²² Nqanek gigiap ate nqægo, toqolog o toqogea, ndøgo manqei-qape gigiap yakhapús. Sège-navøemín. Khafeap matev neka nømendim matev, taqa yaq-te, ezoqa ndø-aumatún.

²³ Unimanqatín. Khafeap matev av nqægo, guliguli matev toqogoat, av qakeza poev ndægo, neka khokho kha voat matev, neka qakeza kha yage føgakh-qape etoam matev, ndøgo bugug andé matavap loloakh me:keogé. Geté ndøgo mokho mbaín. Kopømba mbaín, taqatøke, qoqa kha-qa poev soqøsoqa toqote-nøzøgim.

3

Mbumbukiam ni sùgumu-khandi:n, Keliso namba

¹ Mbumbukiam Keliso løvøte-te gekhandi:v, yaq ndego até zó-a, sùgumu-khandi:z, yage ndakinak vøzø-etoam. Yaq nakémbá, zoqa mbøni-qa poev, yan-qá matev-té qabegó, ma Keliso nde:qomat, Eve-qa nakeamo zenda-te.

² Zoqa matavap, yan-qá matev-qa yaq-té qabegó, ambá nqanek manqei-qape matev-qa yaq-te.

³ Zapa ndógo, Keliso genanim, yaq até zó-a, sòzøtumum-pakhaéz. Zoqa khandi ndakinak, ndakin Mbumbukiam-qá mokho-té qanu-khonøwé, Keliso namba.

⁴ Geté Keliso tefakhan, ndego zoqa khandi zapa, yaq até zó-a, ndòzomø-fakház, te namba, teqa waev mokho-te.

Yage awenege neka yage ndakinak-qa yaq-te

⁵ Yaq nakémbá, zoqa manqei-qape matev vinivinimba, vølaém, kopømba ande av mambe okho matev, neka ezoqa nøme qovet matev, neka gekha matev soqøsoqa av nqægo nøme ndøgot, neka matev soqøsoqa-te poev matev, neka ezoqa nøme-qa gigiap qovet matev. Gigiap qovet matev, ndøgo andé batae-te ogiam matév.

⁶ Nqanek matev soqøsoqa zapaya, Mbumbukiam-qa qaqa ndøgeáv, ti-te ndigu, teqa manqat o-mba ndapeav ndigu.

⁷ Até zó-a, zo matev av nqægo mòzo-matønumám, zoqa yage-te, zo bugukhokhof qazoyagam.

⁸ Geté ndakin, zo matev av nqægo vø-ivøvé, kopømba ande av mbøni nqosøgeap matev, neka qaqa matev neka sanqambap matev. Ezoqam-qa iz ngenøgim manqat, neka mambe okho emanqat vototap, zoqa manqa-nqa-te betøndo-fakháté.

⁹ Neka zo yaqyaq-a, meakha manqat sekemba ndømanqáté. Zapa ndógo, zo awenege yage ande ndabua me, mòzo-khofoé, taqa matev soqøsoqa namba,

¹⁰ neka yage ndakinak vozø-uzam. Mbumbukiam nqanek yage ndakinak, ndego gekhakheinam, oskia ndø-ndakinak-tét, atema kopømba ande av ekeza bugug ndægo vømógō, neka ni Mbumbukiam uni vizimí-nøtēn.

¹¹ Zo nqanek yage ndakinak qazondapem, yaq zo mokho-te, vinivinimba nøme mbaín, yaq Zu ezoqam-a, yaq bawan vini-ak; yaq ndigu ngusu gizø-qogavatun-a, yaq ndigu qogøvemav ndigu. Neka ndøgo gekham mbaín, qo gekha manqei-ak o bawan-ak toqogoat, o khokho sasae ezoqam o iz akhae voqógoāt. Gigiap-qape Keliso yakhapús, ndego ni ate nqazi:gu mokho-te ngu:yage.

¹² Yaq nakémbá, zo Mbumbukiam gevevesam neka vozø-tegi-ezoqam-ez, ndego zo ndezømbo-khafuat, zo matev ndakinak zó-uzám, tanakh matev, neka kuku matev, neka qakeza iz eqawatav matev, neka aiyaiyav matev, neka qaqa nakha-nakhamas-te gonemav matev.

¹³ Ezoqa matev soqøsoqa tizø-matønumat, zo nakha-nakhamas-te ndø-qavøinàmát. Zo yaqyaq-a, sà bezømbo-naváp, ate av-té, Evezøza zoqa manqa-zapazapa sa qambøe-navøem.

14 Neka zo kuku bezøgó. Zapa ndógo, matev ndógo, nqanek matev ate nqægo qaløvu, kuku matév. Matev nqáneq, ni Klisten ezoqam ate nqazi:gu, nqova kopo-te uni nqæløvnønønat.

15 Keliso-qá sambi matev bezø-nøzøgimít, zoqa mbøni-te. Zo Mbumbukiam sambi matev-té genøzø-akhá. Zo kha kopó. Neka zo Mbumbukiam ike manqat mbomanqaté.

16 Keliso-qa Manqat bètu:qonám, zo mokho-te, bezø-tøtøvyam. Gè:nømendím neka gègugumbám, yaqyaq-a. Matavap loloakh-ús. Neka zo ouv gèqaqayám, kopømba ande av Sams ouv ndægo, o ouv nøme ndøgot, Mbumbukiam-qa iz ndø-eqawat, o ouv ndøgo, Nqova Mbomambaqape nde:zømesim. Ouv tozo-qaqaemat, yaq zoqa mbøni mokho-te, ike manqat mba bezømbu:gu, Mbumbukiam-te.

17 Gekha manqāt ndøgo, tozo-manqatat neka gekha matév ndøgo, tozogoat, gèmbø-mataváp, zo Evezøza Yesu-gí paev ezoqám. Neka te mokho-te, zo Mbumbukiam ike manqat mbomanqaté.

Angana neka sakheis, eqeieqei ande āv kintiyagāt

18 Zo sakheis, zøkeza angana-qá mokho-té qanu:gu. Matev av nqægo eqeieqei, Evezøza-qa bøi-te.

19 Zo angana, zo kuku bezøgó, zøkeza sakheis-te, neka qaqa zøgó.

Nakheis neka evøndipakha, eqeieqei ande āv kintiyagāt

20 Zo nakheis, zo zøvøndipakha-qa manqat o-mba mo:ndapé, matev ate ndægo. Zapa ndógo, matev av nqægo, Evezøza gèmbopoév.

21 Zo evøndipakha angana, zogi nakheis qaqa zøløozú. Soqaín ndøgo, ndigu sa timø-tabam.

Sasae ezoqam neka tigi kawakawa-za, eqeieqei ande āv kintiyagāt

22 Zo sasae ezoqam, zøkeza manqei-qape sasae kawakawa-za-qa manqat, o-mba mo:ndapé, matev ate ndægo. Zo sasae bazaføgakh-us ta-mbá ndøgó ndøgo, ndigu zo tizømetat, ti-te enaq giam nonqo. Geté zo Evezøza ùni mbøevizáp neka zogi sasae kawakawa-za-qa sasae tozogoat, tiqa manqat ùni mbøepáev.

23 Gekha sasaē ndøgo, ndozogo, zo bazaføgakh-us ndøgó. Zapa ndógo, zo nqanek sasae, ambá av nqægo, ezoqam-qa mba zogó, geté zo Evezøza-qa zogó.

24 Zo møzøte-zøté, zo Evezøza-te, yaq-fia ndòzomø-ndapém, ndøgo zo nonqo ndemendewe. Zoge unimanqatin kawa ezoqam, Kelisó. Zo teqá sasae zogót.

25 Geté gekha ezoqām ndego, matev soqøsoqa tego, Mbumbukiam ndømbo-qavøiú, av matev ge:matanam. Ndego gématøvemák, qo ande gekha ezoqam, iz akhae ezoqām, ø, khokho ezoqam.

4

1 Neka até zó-a, kawakawa-za, zogi sasae ezoqam eqeieqei zøkeogé neka matev eqeieqei zøgó. Zapa ndógo, zo møzøte-zøté, até zó-a, zo kawa ndezømbògó. Ndego yan-té gonoyagé.

Ovøyam manqat nøme, Klisten yage matev-qa yaq-te

2 Zo oskia ndøguligulím. Matavap bèzøvisít. Neka Mbumbukiam ike manqat oskia mbomanqaté.

³ Neka até niqa yaq-té-a, gèndo-guligulím. Mbumbukiam ni nakhoa bini-mboqóá, ni ezoqa nõme teqa manqat Keliso-qa yaq-te batí-zømesim, ndøgo khonoam-te qagoam neka ta zapaya nqanek, no ndimbula-te nqatu-gu.

⁴ Yaq no ezoqa teqa manqat bavokho-qape bazømbē-ovøyam, av Mbumbukiam-qa poev ndægo.

⁵ Zo bavokho ezoqam namba, matavap loloakh-us ndøyagé. Neka gekha khøuwā ndøgo, nakhoa tozo-qeivimat, Keliso-qa matev tøzøte-zømas, zo vøgonemát.

⁶ Zoqa manqat, kuku matev-us oskia begó. Neka ndøgo andé lou mokhov qanimav-qape me betegó. Yaq gekha ezoqām ndigu, zo unimanqatin-qa yaq-te tizømbe-bevupat, zo kopømbaqapé, qavøiwat eqeieqei zozøgoát.

Pol-qa vaev manqat

⁷ Noqa yage ate ndægo-qa yaq-te, zo nigi Klisten nõfu Tikikus mé:zømás, ndego ni nqeimbøe-khafuat, ndego unimanqatin ezoqam, ndego ni namba Evezøza-qa sasae gegoatun.

⁸ No ngenek ta zapaya nqáneq qate-khofotaváv: Zo tønèzøtéz, ni ande āv khatiyage. Yaq zoqa kha gé:føgákh.

⁹ Ndegø Onesimús namba mé:geáv, ngenek unimanqatin Klisten nõfu nõme, ni nqeimbøe-khafuat, zøkeza ezoqam. Nginik ezoqa menas, matev ate nqægo-qa yaq-te mé:zømás, nqanek nqafakhanam.

¹⁰ Alistakus, no ndimbula namba nqatigu, ndego khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv zo-te, neka até Mák-a, Banabas-ge ekeabøi, khaiya mboma manqat ngíkhøfõtāvāv. Ngenek zo-te tendowav, yaq gèkhatowém, ate av-té, no bugukhokhof manqat qazønde-khofotav.

¹¹ Até Yesú-a*, iz nõme nqambogo, Ziastes, teqa khaiya mboma manqat ngèkhøfõtāvāv. Nginik ezoqa misika yakhapús, Zu ezoqam, ndigu no namba Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te ndisasaeat. Tiqa tøke kandambá no-te.

¹² Até Epaflás-a, zøkeza ezoqam, ndego Keliso Yesu-ge sasae ezoqam, khaiya mboma manqat ngèkhøfõtāvāv. Ndegø zoqa yaq-te, bazaføgakh-us oskia ndøguligulimatún. Zo Klisten matev-te, føgøføgakh tønè-waniáp, neka zoqa unimanqatin-te, Keliso-te, ùni tønèfisám, neka zo Mbumbukiam-qa poev ate ndægo uni vøzøté-zøtéz.

¹³ No zo-te nõ-unimanqatintét, av nqægo: Ndegø bazaføgakh-us ndøsasaeát, zo zapaya, neka até ndigu Klisten ezoqa nõme zapayá-a, ndigu Laodisia taon-te neka Hielapolis taon-te ndisokhoe.

¹⁴ Até Lúk-a, ndego mulømula etoam ezoqam, ni nqeimbøe-khafuat, neka Dimas, khaiya mboma manqat ngíkhøfõtāvāv.

¹⁵ Noqa khaiya mboma manqat, até nigi Klisten nõfuap-té-a, zókhofotøvém, ndigu Laodisia taon-te ndisokhoe, neka Nimfa-te vozó-khofotøvém, neka ndigu Klisten bawan ezoqam-te, ndigu tuqa khoev-te gipindumatun.

¹⁶ Zo nqanek pepa tozotumu-geveømem, yaq Laodisia Klisten bawan ezoqam-té qanø-khofotøvém, ndigu bemø-geveømem. Neka ta pepa ndøgo, no Laodisia taon-te qækhofotav, até zó-a, vøgeveømém.

¹⁷ Zo Akipus gømbo-einím. Nandev sasae ùni betekhóu, Evezøza gembo-etoam.

¹⁸ Nqanek khaiya mboma manqat-qase, no Pol nõkeza zendá qate-peaomít.

4:3 4:3 Lom 15:30; Ef 6:19 **4:5 4:5** Ef 5:15-16 **4:6 4:6** Ef 4:29; 1 Pita 3:15 **4:7 4:7** Ef 6:21 **4:8 4:8** Ef 6:22 **4:9 4:9** Filem 10-12 **4:10 4:10** Kel 12:12; 15:37-39; 13:13; 2 Tim 4:11 * **4:11 4:11** Ngenek ezoqam, iz Yesu ge-akha, ezoqa vini. Teoká ndego, Yesu Keliso. **4:12 4:12-14** Kol 1:7; Filem 23-24 **4:17 4:17** Filem 2 **4:18 4:18** 1 Ko 16:21

No ndimbula-té qatu:gú. Zo bezømbo-nàvøém, noqa yaq-te.
Mbumbukiam-qa kuku matev, ndøgoát zo-te.

1 Tesalonika

Pol-qa bugukhokhof pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Tesalonika taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Pol nqanek bugukhokhof pepa, Klisten bawan ezoqam-te gepeawam, ndigu Tesalonika taon-te giyagam, ta khøuwa-te ndøgo, ndego Kolin taon-té gegoám. Tesalonika ndøgo, taon kandambaqape ndøgoám. Masedonia manqei-té, neka ndaola-té.

Pol qambo-misika, manqei vinivinimba-te ge-okhoam, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam, ndego até Tesalonika taon-té-a, vøgoam (Kel 17:1-14). Yaq teqa nømendim mokho-te, ezoqa nøme møndø-unimanqatiním. Ezoqa kopokopo nøme ndigu, Zu bawan-ák. Geté ezoqa kopoáv, ndigu bawan vini-ák. Ndigu Zu ezoqa nøme, ndigu Yesu unimanqatinteav qagoam, ndigu Klisten ezoqam, ngenøgim-té ginø-abumám. Pol taqa yaq-te ge-ewag, ndego Timoti ndøkhofotáv ti-te, ngenek tiqa unimanqatin-te, zita tøpøzu manqat vømzø-ein. Yaq taqa zita-te, Timoti nqawa gendovesez, ndego Pol tiqa matev eqeieqei-qa yaq-te vømbøe-votot. Yaq Pol nqanek pepa ndakin, nqáneq gene-peawám: Tiqa unimanqatin-te, zita tøpøzu nøme nonqó. Neka ndego tiqa bevap, løvøte neka Yesu-qa qavane-qa yaq-te, vøzømbē-qavøiu.

¹ Nqanek pepa, no Pol neka Sailes neka Timoti, ni nipeaomít. Zo-té qeitø-peaomít, zo Klisten bawan ezoqam, Tesalonika taon-te ndozoyage, zo Mbumbukiam, ndego Tat, neka Evezøza, Yesu Keliso, tiqa mokho-te ndozotu:gu.

Mbumbukiam-qa kuku matev neka sambi matev, ndøgoát, zo-te.

Pol-qa ike manqat Mbumbukiam-te, Tesalonika Klisten bawan ezoqam-qa yaq-te

² Ni zoqa yaq-te qeiguligulimatun, ni Mbumbukiam ike manqat oskia nimbo-manqaté, zo ezoqa ewaqape-qa yaq-te.

³ Niqa guligulim-te, Mbumbukiam-te, nigi Tat, ni oskia teimbo-matavupatún ndøgo, av zo Yesu Keliso ndøzøte-unimanqatinat, neka zoqa sasae-qa yaq-te, ndøgo kuku matev-us ndozogo, neka zoqa føgøføgakh waniap-qa yaq-te, zo nigi Evezøza Yesu Keliso-te ndozoto-taza.

⁴ Nøfuap, zo Mbumbukiam ndezømbo-khafuat, ni møtinøtén, ndego zo møndø-vevesám, vozø-tegi-ezoqam-ez.

⁵ Zapa ndøgo, ni Manqat Mbomambaqape qeindapavun, ndøgo ambá av nqægo, manqat mba ndøgeavün. Geté bazaføgakh neka Nqova Mbomambaqapé namba me:geavün. Yaq zo äv qazøte-qeivím nqægo: Niqa manqat unimanqatín. Zo møzøte-zøté, ni zo mokho-te ande äv khatiyagam. Ni zo nitigoám.

⁶ Ezoqa nøme, zo føgakh-te ambá gini-abumám. Geté zo niqa matev neka Evezøza-qa matev, zømbo-paevém neka manqat khanakhanakh-us vozøndapem. Ta khanakhanakh ndøgo, Nqova Mbomambaqape-té qando-okhó.

⁷ Yaq ta mokho-te nqanek, ezoqa ewaqape, Masedonia neka Akaya plovins-te, Yesu ndi-unimanqatinat, ndigu zoqa matev eqeieqei me:vewé neka paev-qa ndøgó.

⁸ Evezøza-qa manqat, zo ezoqa qazozø-manqatam, ambá av nqægo, Masedonia neka Akaya plovins-te mbā qanø-panqavøēm. Geté manqei-manqei ate ndægo, ezoqa ewaqape, zoqa unimanqatin-qa yaq-te sùgumu-ewagát, ndøgo Mbumbukiam-te ndøzøgo. Ni ti-te ndigu, manqat einiav tøgoat, kopømbá. Zapa ndøgo, ndigu møndøyogém.

⁹ Ndigu ekezan, emanqat møndæ-vototupatún, av zo ni qazøte-khatomb, ni zo-te qeigeavun, neka zø tae khøuwiap-te qazogoam, unimanqatin khandi Mbumbukiam-te ande āv khazøtē-qambuz, ndego zo ndakin ndozombovizap,

¹⁰ neka zo tege Yo Yesu ande āv khazømbøē-keoge, yan-te tendovis, ndego Mbumbukiam løvøte-te gekhandi:v, yaq ndego ni Mbumbukiam-qa manqa ovøyam-te, teqa qaqa-te vøkhandi:n.

2

Pol Tesalonika taon-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam

¹ Nøfuap! Zo zøkeza møzøte-zøté, ni zo-te qeigeavun, ni ambá av nqægo, khokhø seigeavün. Geté mokho kandambá qafakhan.

² Zo møzøte-zøté, ni bugukhokhof Filipai taon-te qeigoam, ezoqa ni gængiænótám, neka vøi-potonumam. Yaq ni zo-te qeitøndu-niav, ni ezoqa nøme, niqa manqa manqate-te tokømbem-qa nigoám. Geté Mbumbukiam ni møndøni-tøké, neka ni zo teqa Manqat Mbomambaqape, kha føgakh-mba vøizø-manqatam.

³ Ni ezoqa manqa qeizø-løvutatun, ni ambá av nqægo, khokho manqat nizø-manqatē o matavap soqøsoqa nigū o ezoqa khavozam-qa nigū.

⁴ Geté ni Mbumbukiam møndø-gevenó neka ezoqa eqeieqei vøenæmb, neka teqa manqat, niqa zenda-te vø:ve. Ni teqa manqat qeimanqatatun, ni ambá av nqægo, ezoqa khanakhanakh asøtøve-qa nizøgō. Geté ni Mbumbukiam khanakhanakh asøtøve-qa nimbogó, ndego niqa mbøni neka matavap ndini-gevewat.

⁵ Zo møzøte-zøté. Ni ambá av nqægo, ezoqa enaq nizøge:mām o khanakhanakh manqat vøizø-etoumam, yaq moni-qā nizømbi-goām. Mbumbukiam møndæ-otév, nqanek manqat unimanqatín.

⁶ Ni ambá av nqægo, nikeza iz eqawat-qa nizøgoām, zo niqa iz tozoni-egatat, o ezoqa nøme vøni-egatāt.

⁷ Ni Keliso-gi u-anim nqeigu, ni tøni-poein, ni ambá nizø-pouweín, av nqægo, zo ni ezoqa kandakanda zøténæmbát. Geté ni zo mokho-te qeigoam, ni matev aiyaiyav-té qeitøgoám. Ni zo qeizø-kewagam, ni andé evo me nitigoám, ndugu nakheis tete nduzø-etoam.

⁸ Ni kuku kandambá zo-te. Yaq ni ambá av nqægo, zo Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape mba niti-zømesimām. Geté ni até nikeza yagé-a, vøizø-etoam. Zapa ndøgo, ni kuku khàpe nimbi-khouwév zo-te.

⁹ Nøfuap! Zo ndozombo-matáváp, ni sasae føgakh-qape qeikhanazat, zo mokho-te qeigoam. Ni pavpave nekā lovølova, sèisasaetám, neka niqa yage nonqo, moni vøi-qaqasumam. Zapa ndøgo, ni Mbumbukiam-qa Manqat qati-zømesimam, ni poeveáv, ni zogi ezoqa kopo-te sa teito-tambet, viniv vøizø-etoām.

¹⁰ Zo møzøte-zøté neka Mbumbukiam vøe-otev, ni zo namba qazi:yagam, ni āv tøtiyagám, av Mbumbukiam ndømbøe-poev. Ni matev eqeieqei-té qeitøyagám neka manqa-zapa-qase goneáv.

¹¹ Neka zo m̄oz̄ote-z̄otéz, ni zo ezoqa kopokopo-te, ate nd̄oz̄ote:go, āv teiz̄ombe-mat̄onumám, av eve nde:go, ekeza nakheis-te te:mat̄onumat.

¹² Ni zo n̄igugubám neka zita v̄oiz̄ō-t̄opazam neka v̄oiz̄ō-pouweam, av nq̄ægo: Zo āv t̄oneyagé, av Mbumbukiam nd̄omb̄oe-poev, ndego zo teqa megeat matev-te neka waev kandambaqape-te ndez̄ō-akhayam.

Klisten ezoqam, matev f̄oḡof̄oḡakh ambá qaz̄ombe-fakhanumám, geté ndigu f̄oḡakh-mbá giwaniapám

¹³ Ni Mbumbukiam, ike manqate oskia nimbo-manqaté. Zapa nd̄ogo, zo teqa manqat qazoyogem ni-te, zo ambá av nq̄ægo, khokho sozondapēm, av ezoqam-qa manqat sa ndozo-up̄ogim. Geté zo Mbumbukiam-qá Manqat zondapēm. Yaq nd̄ogo unimanqatín. Nq̄anek manqat, zoqá mokho-té qanu-sasaeát, zo ndozo-unimanqatinat.

¹⁴ N̄ofuap! Matev nd̄ogo, zo-te qafakhanam, até kopó, av Mbumbukiam-gi Klisten bawan vinivinimba qaz̄ombe-fakhanumam, ndigu Zudia plovins-te, Keliso Yesu-qa mokho-te nd̄ugu. Zogi ezoqam, zo matev soq̄osoqa, āv giz̄ombe-mat̄onumám, av Zu ezoqam, Zudia plovins-te nd̄ogo, Klisten ezoqam-te giz̄ombe-mat̄onumam.

¹⁵ Ezoqam nḡinik, nigi Evez̄oza Yesu neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, l̄ov̄ote-te gi-abumam neka ni v̄onḡiænotam. Mbumbukiam khanakhanakh mbaín ti-te. Neka tiqa matev qaqa-ús, ezoqa ewaqape-te.

¹⁶ Ndigu ni tok̄ombem-qa nigoám. Ni bawan vini-ak, ambá nití-z̄omesimák, yaq ndigu v̄oe-khandi:z. Ta mokho-te nd̄ogo, ndigu manqa-zapazapa n̄ome mba mo:kapuimít, atema v̄om̄ót̄ovā. Geté Mbumbukiam-qa qaqa khakheitáp. Segez̄ō-fakhán.

Pol Tesalonika ezoqam-te, nqawa vesezam-qa gegoam

¹⁷ N̄ofuap! Ni zo qeizuvaz, yaq khapémáb qa-auwam, ni vao kandambá qeigoam, zo-te. Neka ni zoqa bugug nqawa qeivi-qa nigoám. Unimanqatín. Ni qámáb zo-te. Geté niqa matavap-te neka mb̄oni-te, ni namba zi:gú.

¹⁸ Ni zo-te nqawa okho-qa nimbogoám. No Pol, no kh̄uwa kopoáv, ambá not̄ondo-navín, zo-te. Geté Saitan ni ḡetok̄ombemám.

¹⁹ Nigi Evez̄oza Yesu tendoqavan, yaq ni gekham-qā yaq-tē qeit̄ō-tāmb neka gekha mokh̄o qatí-khambuvemēm neka teqa megemege-te ndo:go, khanakhanakh-us v̄otíwanāt? Nd̄ogo zo z̄okhapús.

²⁰ Unimanqatín. Ezoqam zó, ni nqati-khambuvap neka khanakhanakh nq̄anī-ās̄ót̄ovē.

3

¹ Ni kop̄omba mbain qagoam, sekemba amba qati-kewagam, yaq ni matavap āv qatigoném nq̄ægo: Ni nikezan, Atens taon-te até nit̄okhæ-sokhoát.

² Geté ni Timoti nit̄ondú-khofot̄ovém, zo-te, ndego nigi Klisten n̄ofu, ni Mbumbukiam-qa sasae namba nqati-sasaeat, ndego ni Manqat Mbomambaqape manqa manqate-te ngini-t̄oke, Keliso-qa yaq-te. Yaq ndego zo t̄eabez̄ombe-t̄oké neka zita z̄ót̄opáz, zoqa unimanqatin matev bez̄omb̄ē-f̄oḡakh.

³ Soqain nd̄ogo, matev soq̄osoqa nd̄ogo, zo-te qafakhanam, zoqa unimanqatin matev t̄okukugim. Zo z̄okeza m̄oz̄ote-z̄otéz, matev soq̄osoqa av nq̄ægo t̄ondo-okhoat, nd̄ogo Mbumbukiam-qá poév, ni-te.

⁴ Ni zo namba qatigoam, ni m̄oiz̄o-manqatám, av nqægo, “Ni matev f̄ogakh-qape, ndizim̄o-qeivím.” Yaq zo m̄oz̄ote-z̄otéz, matev m̄ond̄o-fakhanám.

⁵ Yaq nakémbá, no kop̄omba mbain qagoam, sekemba amba qatekewagam, no Timoti not̄ondo-khofotáv. No n̄oatenat-qa n̄ogoám, zoqa unimanqatin matev, āv khapez̄ombēgo-a. Soqáin nd̄ogo, ndego ezoqam, ndego ezoqa nde:khamasim, zo te:khamasim, yaq niqa sasae f̄ogakh-qape, zo mokho-te qeikhanazat, v̄om̄o-khokh̄o.

⁶ Geté ndakin Timoti nango gendovesez, zo-te gegoam, ndego zoqa unimanqatin matev neka kuku matev-qa yaq-te, manqat mbomambaqape nd̄o-ndapavún. Neka ndego ni āv ginimbi-eín nqægo: Zo ni oskia zoni-mataváp, khanakhanakh-ús, neka zo vao kandambá ni-te. Neka zo ni nqawa n̄omende-qa zogó, ate av-té, ni zo nqawa z̄omete-qa nqati:gu.

⁷ N̄ofuap! Ni yage f̄ogakh-qape-te nqeyage, ezoqa matev soq̄osoqa ngini-matanam, yaq Timoti zoqa unimanqatin-qa yaq-te emanqat ginimbi-votot, nd̄ogo ni m̄oq̄æ ni-etoám.

⁸ Yaq ndakin niqa yage kop̄ombaqaapé. Zapa nd̄ogo, ni m̄otin̄otén, zo Evez̄oza mokho-te, bazaf̄ogakh-ús ndozo-waniap.

⁹ Ni khanakhanakh kandambá, zoqa yaq-te. Ni n̄oatenateáv, Mbumbukiam zoqa yaq-te, ike manqat eqeieqei ande āv kheimb̄oé-einím.

¹⁰ Pavpave nekā lov̄lova, ni Mbumbukiam-te oskia nivi:matún. Bazaf̄ogakh-ús. Ni zoqa bugug nango b̄aniqeivím neka zo manqat n̄ome bat̄i-z̄omesim, nd̄ogo zo z̄otezateav nd̄ogo, neka zoqa unimanqatin matev bez̄ombē-khouwev.

¹¹ Ni āv qati-guligulím nqægo: Mbumbukiam, ndego nigi Tat, neka nigi Evez̄oza Yesu, ndigu niqa nakhoa ekeza nd̄okhakhein̄omém, ni zo-te teit̄ondu-niav.

¹² Neka Evez̄oza, zoqa kuku matev gez̄o-khouwév, yaq nd̄ogo kandambaqape nd̄ogoát, yaqyaq-a nekā ezoqa n̄ome-te, ate av-té, ni zo-te kuku nqanimbi:gu.

¹³ Yaq ndego zo gez̄ot̄oké, zo bazaf̄ogakh-us z̄owaniapát. Yaq zo Mbumbukiam-qa megemege-te, ndego nigi Tat, manqa-zapazapa-yav neka eqeieqei-qape soz̄ogoát, ta kh̄ouwa-te nd̄ogo, nigi Evez̄oza Yesu, ekeza ezoqam ate ndi:gu namba, tendoqavan.

4

Yage eqeieqei-qa yaq-te, av Mbumbukiam nd̄omb̄oé-poev

¹ N̄ofuap! Manqat n̄ome nqáne: Ni zo m̄oti-z̄omesimám, ande āv khaz̄oté-yagāt, yaq Mbumbukiam khanakhanakh v̄omb̄oé-as̄otāv. Ni m̄otin̄otén, zo āv t̄oz̄ote-yagé. Yaq ndakin ni zo n̄iz̄ovíám, neka nigi Evez̄oza Yesu-qa iz-te, manqat āv qazimb̄i-l̄ovuá nqægo: Ta matev-te nd̄ogo, zo v̄ofisám.

² Zo m̄oz̄ote-z̄otéz, nigi Evez̄oza Yesu-qa iz-te, zo gekha manqat niti-z̄omesimam.

³ Mbumbukiam-qa poev nqáne: Zo ndaf̄oyamba-qape nd̄oyagé neka mambe okho matev, kha mbokhan̄ozám.

⁴ Neka z̄okeza kha ḡequeiví. Matev eqeieqei-té qayagé, av Mbumbukiam nd̄omb̄oé-poev.*

⁵ Ezoqa me:qovèsám, av bavokho ezoqam ndi:matanam, ndigu Mbumbukiam z̄otezateav ndigu.

3:6 3:6 Kel 18:5 **3:7 3:7** 2 Tes 1:4 **3:11 3:11** 2 Tes 2:16-17 **4:3 4:3** 1 Tes 5:23; 1 Pita 1:16 **4:4**

4:4-5 1 Ko 6:13 * **4:4 4:4** Mokho n̄ome nqáne: Zo angana, z̄okeza sakheis eqeieqei z̄okeogé. Vizap-ús. Ate av-té, Mbumbukiam nd̄omb̄oé-poev.

⁶ Khafeap ndøgo, Mbumbukiam geve, ndølvuám. Qoge Klisten qafu-te, manqa-zapa ndøgǫ, tegu zas voqó-aqonøvēm. Evezøza yaq-fia ndøtá, ti-te ndigu, matev av nqægo ndimatnam. Ni zo mðizø-manqatám, neka vøi-gugubam.

⁷ Mbumbukiam, ni ambá av nqægo, manqa-zapa gone-qā nimbi-akhā. Geté ni ndøgo tinimbi-akhá: Ni ndaføyamba-qape zíyagát.

⁸ Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, nqanek nømendim manqat ndesan-qawe, ndego ambá av nqægo, ezoqam-qā manqat ndøsanqawē, geté ndego Mbumbukiam-qá manqat ndøsanqawé, ndego zo ekeza Nqova Mbomam-baqape ndezø-etoam.

⁹ No zo-te, kuku matev-qa yaq-te, Klisten bawan ezoqam mokho-te, manqat nøme peaweav tøgoat, ndøgo kopømbá. Zapa ndøgo, zo Mbumbukiam ekeza me:zómás, zo kuku āv khazømbé-goāt, yaqyaq-a.

¹⁰ Neka unimanqatín, zo kuku ndøzøgó, Klisten ezoqam-te ate ndi:gu, nandav Masedonia plovins ate ndægo. Nøfuap. Ni manqat āv qazimbi-løvua nqægo: Zoqa kuku matev, bèkhouwévtét.

¹¹ Zo bazaføgakh ndø-asøzú. Matev eqeieqei-té qayagé, neka zøkeza yage mba ndøndapét. Neka zøkeza zendá qane-sasaeát, ate av-té, ni zo qati-gugubam.

¹² Zo matev av ndægo tozogoat, yaq bavokho-ak zo ndøzøvizám neka zo ezoqa nøme-te zotótabák, lou neka gigiap-qa yaq-te.

Evezøza tendoqavan, taqa yaq-te

¹³ Nøfuap! Ni poeveáv, zo ndigu Klisten ezoqam-qa yaq-te zøtezateav tøgoat, ndigu gipakhaez. Soqain ndøgo, zo mbøni tøvøvat, av ezoqa nøme ndi:gu, ndigu Yesu-te vintøzateav ndigu.

¹⁴ Ni āv qazi-unimanqatinát nqægo: Yesu møndønaním, neka nango vøkhandi:v. Yaq ni ate nqānek qazi-unimanqatinát: Ndigu Klisten ezoqam, gipakhaez, Mbumbukiam Yesu namba ndé-upozó, ndego tendoqavan.

¹⁵ Manqat ndøgo, ni ndakin teizø-ein, Evezøza ekeza ndø-ein, av nqægo: Ta khøuwa-te ndøgo, ndego Evezøza tendoqavan, ni ezoqam, zua nqaziyage, ni ndigu zíløvubák, ndigu bugukhokhof go:pakhaetat.

¹⁶ Zapa ndøgo, manqat bazaføgakh-us-qape ndówáv, neka enzol ezoqam-gi kawa ezoqa nøme vø-akhā neka Mbumbukiam-qa kipi wag vøpā. Yaq Evezøza yan-té gendóvis. Yaq løvøte ezoqam, ndigu Keliso gi-unimanqatinim, ndigu bugukhokhof løvøte-té gindúsúz.

¹⁷ Yaq taqa zita-te, Mbumbukiam, ni zua nqaziyage, gékhatómb, vø-eqanð, ti namba ndigu, løvøte-te gindusuz. Khaiya ozoz-té genøkhatómb, yaq ni ova nqo:go, Evezøza namba vizimø-qaqandām. Yaq ni Evezøzá namba zí:yagát, miavmiav.

¹⁸ Zo yaqyaq-a, nqanek manqat, zita me:tøpøzú.

5

Yesu gendøqavn. Ni é-bizi-khakheinám

¹ Nøfuap! Ni zo taqa yaq-te manqat peaweav tøgoat, gekha khøuwa neka gekha viav Yesu tendoqavan, ndøgo kopømbá.

² Zapa ndøgo, zo mðzøte-zøté, Evezøza-qa Khøuwa, ndego tendoqavan, andé aqonam ezoqam me mé:geáv, lova khoev teqa-nqawa. Nakhamas-té.

³ Ezoqa géqaqavét. Neka āv giní-manqatát nqægo, “Ni sambi matev-té qaziyagé. Fofogeap mbaín.” Geté ndigu nqova zóndáf. Ezoqa ngiæzoat matev, ande sævam-qa nqosøgeap, gui-ovain, nakhamas-té qanøzø-fakhán. Yaq ezoqa kopømba mbaín tikhokhoz.

⁴ Geté zo, nøfuap, zo ambá av nqægo, bøivun-tē qazoyagē. Yaq nakémbá, ta khøuwa kopømba mbaín, zo ande aqonam ezoqam me, nqova tøzøndaf.

⁵ Zo ate ndøzøte:go, zo waev neka paveat-gí ezoqám. Ni ambá av nqægo, lova neka bøivun-gī ezoqám.

⁶ Yaq nakémbá, ni bizi-sømbiápét, kopømba ande av ezoqa nøme ndi:gu. Geté ni oskia bizio-feanoát neka niqa kha eqeieqei bizinøzøgím.

⁷ Ezoqa ndigu, ndisømbiam, ndigu lovølova ndøsømbi:matún. Neka ezoqa ndigu, ibøkha soqa ndi-izam, ndigu lovølova ndø-izumatún.

⁸ Geté ni paveat-gí ezoqám. Yaq nakémbá, ni nikeza kha, eqeieqei bizinøzøgím. Ni unimanqatin matev neka kuku matev binigú. Matev av nqægo, andé sanqava khakhazam nonqó, savim-te taqambo-tøkeat. Neka niqa vintønát matev Yesu-te, av nqægo, ndego ni gēkhandí:n, ni andé nakhag ezoqam-qá wawaq me bizi:-uzáp.

⁹ Ni Mbumbukiam, ambá av nqægo, ndøgo tene-vevendām, ni qaqa nígū, neka vøngiænō. Geté ndego ni ndøgo tene-vevendám: Ni Yesu Keliso mokho-te gēkhandí:n, ndego nigi Evezøza.

¹⁰ Yesu ta zapaya nqáneq genenaním: Ni té namba bizi:yagé, oskiá ndøgo, ni e-ma tizio-pakhaen o tiziyagat, ndego tendoqavan.

¹¹ Yaq nakémbá, zo yaqyaq-a, zita ndøtøpøzú neka unimanqatin-te vøtøkeam. Ate av-té, ndakin ndøzøte:go.

Pol-qa vaev guguna manqat

¹² Nøfuap! Ni āv qazimbi-viám nqægo: Zo megetapak ezoqam, gèzøvizáp, ndigu zoqa Kliten bawan mokho-te, sasae bazaføgakh-us nandigu, ndigu zo nandizømbø-megetap neka nandi-guguza, Evezøza mokho-te.

¹³ Zo ndigu møe-mbá sozozø-vizupát neka kuku kandambá sozozø-goát, tiqa sasae zapaya. Neka zo yaqyaq-a, sambi bèzøgó.

¹⁴ Nøfuap! Ni manqat nøme āv qazimbi-løvuá nqægo: Ezoqam ndigu, ndiwauwi:zat, gèguguzá. Neka ndigu, kha føgakhateav ndigu, neka ndigu, tiqa unimanqatin-te føgakh mbain ndigu, gèzøtøkeé. Neka aiyaiyav matev ndøgó, ezoqa ewaqape-te.

¹⁵ Gèqeiví, av nqægo: Ezoqa manqa-zapa tego zo-te, zo ndego ta manqa-zapa ndøgo, mbøe-qavðinám. Geté zo yaqyaq-a, matev mbomømboma oskia ndømatanám, neka até ezoqa ewaqape-té-a, matev mbomømboma vozómatønumāt.

¹⁶ Zo khanakhanakh-us oskia ndøgó.

¹⁷ Neka oskia ndøguligulím.

¹⁸ Neka gekha matēv ndøgo, tøzø-fakhanumat, zo Mbumbukiam ike manqat mbomanqaté. Matev av nqægo, Mbumbukiam-qá poév, zo-te, zo Keliso Yesu mokho-te ndozotu:-yage.

¹⁹ Zo Nqova Mbomambaqape, nakhoa mbøe-khakházám, ndego zo mokho-te nandu:-sasaeat.

²⁰ Nqova Mbomambaqape, ezoqa nøme-te manqat tevevezam, yaq ndego ezoqam zo te:zømas, ta manqat ndøgo, ndøsanqawém.

²¹ Geté zo manqat ate ndægo vøgeveaném neka vøqeivim, nqanek manqat Mbumbukiam-tē qapøtendē-wav-a. Yaq manqat ndøgo, unimanqatin tøgoat, zo vøndapém.

²² Geté matev soqain ate ndægo, zo zósanqawém.

²³ No āv qate-guligulím nqægo: Mbumbukiam, ndego ni sambi matev ndini-etoam, zo tèabete-khakheinøvém, teqa bøi-te vøzøté-ndaføyamba-ēz. Neka ndego zoge nqova neka zoqa matavap neka zoqa kha, eqeieqei tèabete-khatiwi. Yaq zo manqa-zapazapa mbaín, sozógoát, nigi Evezøza Yesu Keliso tendoqavan.

²⁴ Mbumbukiam, ndego zo gezøndo-akha, ndego unimanqatín. Ndego ndømatanám.

²⁵ Nøfuap! Zo até ní-a, gñindu-guligulím.

²⁶ Zo tozo-møvabat, zenda kaka vø-itamát, Klisten zøfuap ate ndi:gu namba, neka vøngenøndamat, ate av-té, Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei ndægo.

²⁷ No Evezøza-qa iz-te, nqazø-pouwe: Zo nqanek pepa, Klisten ezoqa ewaqape-té qazonø-geveømém.

²⁸ Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa kuku matev, ndøgoát, zo-te.

2 Tesalonika

Pol-qa pepa qambo-menas, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Tesalonika taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Pol nqanek pepa nøme, Tesalonika taon Klisten bawan ezoqam-te gepeawam, ta khøuwa-te ndøgo, ndego Kolin taon-té gegoám.

Bugukhokhof khøuwa, Pol Tesalonika taon-te, møndøgoám, Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesimam. Yaq ezoqa kopoáv, teqa manqat gè-unimanqatiním. Geté Zu ezoqa nøme, ta zapaya ndøgo, ova ndø-einím, Pol vøngeatømem (Kel 17:1-10).

Yaq ndakin Pol manqat āv gene-ewág nqægo: Tesalonika Klisten ezoqa nøme, ndigu gèqavotumít, av nqægo, Yesu nqawa tendoqavan. Ndigu āv gini-mataváp nqægo: Yesu nqawa mândoqaván. Yaq ndigu sège-qovezám neka sasae gonemáv. Nqanek pepa mokho-te, Pol ndigu nqawá gene-zømesím, Yesu-qa qavane-qa yaq-te. Yaq ndego nøme āv gezømbe-peawám nqægo: Ndigu tiqa yage, bè-enénd, neka matev eqeieqei-té geabeyagé. Sasae yà begó.

¹ Nqanek pepa no Pol neka Sailes neka Timoti, ni nipeaomít. Zo-té geitø-peaomít, zo Klisten bawan ezoqam, Tesalonika taon-te ndozoyage, zo Mbumbukiam, nigi Tat, neka Evezøza, Yesu Keliso, tiqa mokho-te ndozotu:gu.

² Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka sambu matev ndøgoát, zo-te.

Yesu-qa qavøne khøuwa neka unimanqatin-te bazaføgakh-us waniap-qa yaq-te

³ Nøfuap! Ni Mbumbukiam ike manqat oskia bambu-manqaté, zo zapaya. Matev av nqægo eqeieqei. Zapa ndøgo, zoqa unimanqatin kandambá qazømbe-khouwevtét, neka zoqa kuku matev, zo ate ndøzøte:go yaqyaq-a nandøzøgo, nāndøzø-khøūwēvtét.

⁴ Yaq nakémbá, ni zo nīti-khambuvupatún, Mbumbukiam-gi Klisten bawabawan nøme mokho-te. Zapa ndøgo, zo ambá gini-ngenøzoát neka zo matev føgøføgakh ambá qazøte-upøgím, geté zo sekembá sozo-apét, zoqa unimanqatin-te neka bazaføgakh-us ndøzōwānī.

⁵ Ta matev ate ndægo, zo-te ndøfakhanumit, Mbumbukiam, ni āv gin-inømand nqægo: Teqa manqa ovøyam matev, ndaføyamba-qapé. Zo ndakin Mbumbukiam-qa Megeat Matev zapaya, ngenøgim matev ndozo-ndape, ndego zo eqeieqei mé:zæb. Yaq zo kopømbaqapé, teqa Megeat Matev-te ndøgo, ndøzomø-óz.

⁶ Mbumbukiam-qa matev eqeieqei. Ndego yaq-fia ndótá, ti-te ndigu, zo ndingenøzoat.

⁷ Geté zo ndakin ndingiæzoat, Mbumbukiam pusup zø-etoám, ni namba. Ta khøuwa-te ndøgo tenøgó, Evezøza Yesu tendoveao, ndego tegi enzol ezoqam bazaføgakh-us namba, yan-te tendovis, gøina wageap-us.

⁸ Yaq ndego yaq-fia ndótá, ti-te ndigu, Mbumbukiam ndisanqawe neka ndigu Manqat Mbomambaqape, nigi Evezøza Yesu-qa yaq-te, manqa o-mba ndapeav ndigu.

⁹ Yaq-fia teta, nqáne: Ndigu soqaqape-té gigoát. Miavmiáv. Neka ndigu Evezøza-te neka teqa waev bazaføgakh-us-te, géqatáz.

¹⁰ Nqanek matev ta khøuwa-te ndøgo tønéfakhán, ndego tendoqavan, neka iz kandambaqape vøndāp, ta zapaya ndøgo, ndego ekeza ezoqam gezømbe-matanam. Neka gekha ezoqām ndigu, ndi-unimanqatinat, khanakhanakh mbá ginígoát te-te. Até zo-á, zo sòzøtumú-goát, ti namba. Zapa ndøgo, manqat ndøgo, ni zo qeizø-manqatam, zo mòzo-unimanqatiním.

¹¹ Yaq nakémbá, ni oskia niguligulimatún, zoqa yaq-te. Ni Mbumbukiam-te, āv qati-vi:matún nqægo: Ndego nigi Mbumbukiam, zo gezøtøkeé. Yaq zo āv tøzøté-yagát, av ndego gezømbe-akha, zo tozoyagat. Yaq zo ambá av nqægo, matev eqeieqei gone-qa mba zógøt. Geté zoqa unimanqatin matev mokho-te neka Mbumbukiam-qa bazaføgakh-te, zo matev eqeieqei uni zøtégoát.

¹² Yaq nigi Evezøza Yesu Keliso-qa iz, gé-eqatát, zo zapaya, yaq te mokho-te, até zoqá iz-a, vø-eqatát. Nqanek matev ate ndægo, nigi Mbumbukiam neka Evezøza Yesu Keliso, tiqa kuku matev mokho-té qando-fakhaté.

2

Matev vinivinimba ndøkhæ-fakhanám, yaq váev, Keliso tendoqavan

¹ Nøfuap! Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa qavøne-qa yaq-te neka ni te namba tizipindam, taqa yaq-te, ni āv qazimbi-pouwé nqægo:

² Zo matavap nakhamas-te, bezø-enøvøém neka ndøfofogímém, ezoqa nøme tezø-ein, av nqægo, Yesu-qa qavøne khøuwa møndø-fakhān. Oskia ndøgo, ezoqa Nqova Mbomambaqape-qa iz-te, manqat av nqægo tezø-ein, o te-ein av nqægo, nqanek manqat ni-tē qandowāv o nī nitøndu-peaomēm, zo ndø-unimanqatiním.

³ Zo ezoqa betübām. Yesu naqanøká géfakhanák. Bugukhokhof ezoqa kopoáv, Mbumbukiam zitá giní-wuowém. Neka ndego ezoqam bètøndokhæ-veáo, ndego Mbumbukiam-qa manqat ndemøkuiam, yaq ndego Mbumbukiam vaev-te vøngiū.

⁴ Ndego ezoqa soqaqape, Mbumbukiam-gé qaqa ezoqam ndøgoát. Neka ndego ekeza kha, āv genévewát nqægo: Mbumbuk ate ndi:gu, unimé:løvubám, neka gekha gigiap nømē ndøgo, ezoqa ndimbovizap, vølvuām. Yaq ndego Mbumbukiam-qá khoev-té gemøqóm. Neka ezoqa āv gezømbé-manqatát nqægo, “No Mbumbukiām.”

⁵ Zo tozombó-matavap? No taqa yaq-te mðezømbe-manqatám, no zo-te qægoam.

⁶ Zo mðzøte-zøté, ndego ezoqa soqaqape, gekha ndøgeiwat, atema ta khøuwa-te ndøgo, ma Mbumbukiam gembøezav, tendoveao.

⁷ Khonoam-te ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat møkuiam matev, møndøngáz. Geté ndakin ezoqa kopo nqanek matev gø:toké, atema ta khøuwa-te ndøgo, tewav.

⁸ Taqa zita-te, ndego ezoqa soqaqape gendóveáo. Geté vaev-te, Evezøza Yesu tendowav, ndego gélaváo. Segé-khambáo, vøsoqoēv. Teqa bugug waev-us, géngiū.

⁹ Ndego ezoqa soqaqape, Saitan-qá bazaføgakh-té genøgeáv, neka umingiap matev vinivinimba vømatønnumát. Ndego andé Mbumbukiam-qá matev me mé:goát. Geté ndøgo khavozam matév.

¹⁰ Gekha matev soqøsoqā ndøgo, ndego sugumúgút, neka ezoqa vøtubām, ndigu Mbumbukiam vaev-te tengiæzo. Mbumbukiam ndigu ta zapaya ndøgo tené-ngiæzó: Ndigu poeveáv, unimanqatin manqat tindapem, yaq vøe-khandī:z.

¹¹ Ndigu unimanqatin manqat ndapeav tigoat, yaq Mbumbukiam tiqa matavap nøme mba zømbó-enegím. Yaq ndigu khavozam manqat vø-unimanqatiním.

¹² Yaq ndigu yaq-fia géndapém, ndigu unimanqatin manqat unimanqatin-teav qagoam neka matev soqøsoqa vøzø-goupam.

Ni føgøføgakh bizi-waniáp, ni Mbumbukiam gevevendam

¹³ Nøfuap! Ni Mbumbukiam ike manqat oskia bambu-manqaté, zo za-paya, ma Evezøza kuku ndømbøego. Mbumbukiam zo é-møndo:-vevesám, zo gēkhandi:z, zo Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, ndaføyamba ndozoyage neka unimanqatin manqat ndözø-ünimānqātināt.

¹⁴ Mbumbukiam zo Manqat Mbomambaqape mokho-te, ni qati-zømesimam, ndøgo tezømbe-akhá: Zo nigi Evezøza Yesu Keliso-qa waev-té neka bazaføgakh-qa-te qazógoát.

¹⁵ Nøfuap! Yaq nakémbá, zo føgøføgakh ndøwaniáp neka nømendim manqat oskia ndøkhatiwi, ndøgo niqa manqat neka pepa mokho-te qati-zømesimam.

¹⁶ Yesu Keliso, nigi Evezøza, neka Mbumbukiam, nigi Tat, ndego kuku ndømbogo ni-te, neka teqa tanakh matev mokho-te, ni miavmiav zita ndini-tøpøzu neka vintønat matev mbomambaqape gini-etoam,

¹⁷ ndigu zo zita bezøtøpøzú, neka zo bezøtøkee. Yaq zo kopømbaqapé, gekha matev eqeieqei ndøgo, sozógoát neka manqat eqeieqei vozó-manqatāt.

3

Pol Klisten ezoqam gezøviam, tiqa yaq-te tiguligulimat

¹ Nøfuap! Manqat nøme nqánek: Zo niqa yaq-te, āv qane-guligulim: Evezøza-qa nømendim matev, nakhamas-té qabenø-vøndá. Neka ezoqa bèndapém. Vizap-ús. Ate av-té, zo qazøte-ndapem.

² Neka nøme āv qane-guligulim: Mbumbukiam ni ezoqa soqøsoqa-te, tèabinimbi-khakhazám, ndigu ni ngiænoat-qa ndigu. Zapa ndøgo, ezoqa nøme, ndigu unimanqatin-teáv, Mbumbukiam-qa Manqat.

³ Geté ndego Evezøza, unimanqatin. Ndego zo bazaføgakh zø-etoám neka nqova soqaqape-te gezømbó-khakhazumát.

⁴ Ni Evezøza-te āv qati-vintønat nqægo: Manqat ndøgo, ni zo nqazimbi-løvuat, zo matev møzogoatún. Yaq zo sozó-apét, ta matev-te nqanek.

⁵ Ni Evezøza-te āv qati-guligulim nqægo: Ndego zo tèabezømbe-tøkeé, yaq zo Mbumbukiam-qa kuku matev nøme mba zøtéztézté, neka føgøføgakh vozó-waniapāt, ate av-té, Keliso føgøføgakh ge:yam.

Klisten ezoqam, sasae yà begó

⁶ Nøfuap! Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa iz-te, ni nqeizø-pouwe: Klisten ezoqa nøme, ndigu sasae ndøzømbø-qasi:vap neka ndigu yageav ndøgo, av ni zo qati-zømesimam, zo ti namba me:khokhømbāp.

⁷ Zo zøkeza møzøte-zøtézté, zo niqa yage matev gèmbopáev. Zapa ndøgo, ni zo-te qeiyagam, ni ambá av nqægo, niwau:ntām.

⁸ Ni lou logemáv, ndøgo ni fia gonemav qagoam. Geté pavpave nekā lovølova, ni sasae bazaføgakh-us nigoám. Zapa ndøgo, ni poeveáv, ni zo ezoqa nøme-te teito-tambat.

⁹ Ni amba tøni-poein, ni ambá kopømbá, zo-te lou-qa yaq-te teito-tambin. Geté ni nikeza zendá qati-sasaetám. Ni tøti-matønnumám ndøgo: Zo niqa matev, tømboe-paevém.

¹⁰ Ni zo-te qeigoam, ni møizø-manqatám, av nqægo: Gekha ezoqām ndego, sasae tømboe-qasi:vat, ndego lou belògé.

¹¹ Ni āv qatiyogé nqægo: Zo ezoqa nøme khokhó sozoyagé. Sasae gonemáv. Ndigu kesov ezoqam-qá matev-té ginø-sokhosumatún.

¹² Ezoqam av nandi:gu, ni Evezøza Yesu Keliso-qa iz-te, nqeizø-pouwe, neka ni ndigu āv qati-guguzá nqægo: Ndigu matev eqeieqei-té giabenø-yagé neka bèsasaeát, ekeza lou-qa.

¹³ Nøfuap! Zo matev eqeieqei matanam-te bezø-èwéz.

¹⁴ Klisten ezoqa nøme, manqat ndapeav tegoat, ni nqanek pepa-te qei-peaomem, gè-ometé, neka zo te namba me:khokhòmbáp. Yaq ndego mivi bendáp.

¹⁵ Geté zo ezoqam av nge:go, qaqa ezoqam mèvewé. Geté zóguguím. Zo gèmbo-mataváp. Ndego zogé Klisten zøfú.

Pol-qa vaev manqat

¹⁶ Ni āv qati-guligulím nqægo: Gekha matēv ndøgo, zo tøzø-fakhanumat, Evezøza, ndego sambi zapa, zo sambi oskia zø-etoumát.

Evezøza ndøgoát, zo namba, zo ate ndøzøte:go.

¹⁷ Nqanek khaiya mboma manqat-qase nqanek, no Pol, nøkeza zendá qate-peaomít. Noqa pepa-te ate ndægo, no āv tøte-peaumatún. Yaq ezoqa segézøtéz, ta pepa ndøgo, no-té qandowáv.

¹⁸ Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa kuku matev, ndøgoát, zo-te, zo ate ndøzøte:go.

1 Timoti Pol-qa bugukhokhof pepa, Timoti-te

Megeat Manqat-qase

Pol nqanek bugukhokhof pepa Timoti-te gepeawam, ndego manqei vinivinimba-té genø-okhoám, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesimam. Timoti ndego, ezoqa ndakinák. Esia manqei-té gekhouwév. Eve, Glik bawan-ák. Geté evo, Zu bawan ezoqám. Bugukhokhof khøuwa nøme, Pol manqei vinivinimba ge-okhoam, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam, Timoti teqa manqat te-ewág ndøgo, vø-unimanqatin. Yaq taqa zita-te, Pol nqawa ezoqa zømesim-qa ge-okhoam, Timoti namba me:-okhoám, vømbø-tøkeam. Yaq ndigu sùgumu-sasaetám (Kel 16:1-3).

Pol nqanek pepa gekhofotav, Timoti Efesus taon-té geyagám. Ta taon-te ndøgo, ndego Klisten bawan megeat ezoqam ndøgoám. Pol nqanek pepa, ta zapaya nqánek gene-peawám: Timoti bèto-feaiwát. Soqáin ndøgo, khavozam nømendim ezoqam, ezoqa titubam. Neka Pol ndego Klisten mege-tapak vevesam-qa yaq-te, vøe-ometim.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé u-aném. No nqanek sasae Mbumbukiam-qa manqa vøovam-té qatøgót, ndego nigi khandi etoam ezoqam, neka Keliso Yesu-qa manqa vøovam-te nqægót, ndego ni nqaziovintønat.

² Timoti! No nqanek pepa qo-té qatø-peaomít. Niqa unimanqatin matev mokho-te, qo uni nogé-yo-ín. Mbumbukiam, nigi Tat, neka Keliso Yesu, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka tanakh matev neka sambi matev, ndøgoát, qo namba.

Nømendim ezoqa nøme-qa khavozam matev-te, gø:feaqoát

³ Av no bugukhokhof manqat qataqambe-løvua, Efesus taon qate-ivav, Masedonia plovins-te vøenav, qo nandav Efesus taon-te, até vøqomát, neka ezoqam ndigu khokho nømendim manqat ndi:zømesim, gèzømbe-khafaép.

⁴ Ndigu khokho emanqat vototap neka ekeza atanakha-zapazapa-za-qa iziz kopoav-qape geveam matev namba, khøuwa besisindøvém. Zapa ndøgo, matev av nqægo, ezoqa manqa itumbam-té qanø-ituzá. Ndøgo ezoqa gezø-tøkeák, ti-unimanqatintat neka Mbumbukiam-qa manqa vøovam ti:zøtez.

⁵ Geté Mbumbukiam-qa Manqat nømendim-qa mokho nqánek: Ezoqa kuku bezøgó, kuku matev ndøgo, mbøni eqeieqei-te ndøndo-okho, ezoqa matavap eqeieqei mba tøzøgoat neka tiqa unimanqatin matev, ngusum-te mba khazeav vøgoát.

⁶ Ezoqa nøme, nqanek nømendim matev eqeieqei, møndø-ivøvém, yaq khokho manqa manqate matev-té ginøqambúz.

⁷ Nginik ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa guguna manqat-qa yaq-te zømesim-qa ndøgó, Mozes gembo-etoam. Geté ndigu zøtezat mbáin, taqa yaq-te ndøgo, ndi:manqate, oskiá ndøgo, ndigu kha føgakh-mba ndimanqate.

⁸ Ni mizi:nøtén, Mbumbukiam-qa guguna manqat, Mozes gembo-etoam, qanimáv, ni ezoqa eqeieqei tizi:-zømesim.

⁹ Neka ni bizi:nøtén. Nqanek guguna manqat, ezoqa eqeieqei nonqó mbá. Geté ti nonqo ndigu, ezoqa khafaep ndimøkuiam neka pepen matev ndimatnam, neka ndigu Mbumbukiam ndisanqawe neka manqa-zapazapa

ndimatanam. Nqanek guguna manqat, ti nonqo ndigu, ndigu Mbumbukiam-qa matev paeveav ndigu neka teqa iz ndingi:wat, neka evøndipakha neka ezoqa nøme pakhapakha ndizø-khaneam.

¹⁰ Neka nqanek guguna manqat ti nonqo ndigu, mambe ndi-okho, neka izuizum angana mambe matev ndigu. Neka ti nonqo ndigu, ndigu ezoqa nøme gi-aqonøvematum, yaq ezoqa nøme-te vøwiin. Neka ti nonqo ndigu, khavozam ezoqam, neka ndigu manqa ovøyam-te meakha manqat gimanqatatum. Neka gekha ezoqām ndigu, ndigu matev nøme ndimatanam, ndøgo nømendim matev eqeieqei paeveav ndøgo, Mozes-qa guguna manqat, ti nonqo ndigu.

¹¹ Manqat Mbomambaqape ndøgo, Mbumbukiam noqa zenda-te geve, ezoqa tøte-zømesimat, ni āv tøninømánd. Ta manqat mokho-te, Mbumbukiam ni teqá waev neka iz eqawat-qape me:nømendím.

Ike manqat, Mbumbukiam-qa kuku matev zapaya

¹² No ike kandambá, Keliso Yesu-te, ndego nigí Evezøza. Ndego no bazaføgakh nø-etoám neka eqeieqei me:næmb, teqa sasae tægot.

¹³ No bugukhokhof, teqa iz nøngi:tám, neka tegí ezoqam vøe-ngiæzotam-a, vøe-zitagam. Geté Mbumbukiam tanakh nøgoám. Zapa ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo, no Yesu unimanqatinteáv, neka no nøtenateáv, no ande gekha matev me nøtē-matønumam.

¹⁴ Nigi Evezøza, kuku kandambá gego no-te neka unimanqatin matev neka kuku matev vønø-etoam. Matev av nqægo, Keliso Yesu-té qando-okhó.

¹⁵ Keliso Yesu, manqei-qape-te, nqánek genegeavún, ni manqa-zapa-us ezoqam gékhandí:n. Nqanek manqat unimanqatín. Qanimáv, tizindapem. Manqa-zapa-us ezoqam mokho-te, ezoqa uni soqaqape-in nó.

¹⁶ Geté Mbumbukiam tanakh mbogoám, no-te. Zapa ndøgo, Keliso Yesu, ezoqa nøme zømesim-qa ndøgoám, av nqægo, ndego qaqa nakha-nakhamas-te gonemáv. Yaq no-té genekhamás, no ezoqa soqaqape qægoam. Yaq ezoqa géqeivím, av nqægo, ndigu ti-unimanqatinim, kopømbaqapé, khandí miavmiav tindapem.

¹⁷ Ndego miavmiav kawa ezoqam, ndego oskia ndeyage, ndego ezoqa ometupav ndego, ndego yakhapus Mbumbukiam ndego, te-te ndego, miavmiav, vizap matev neka iz eqawat matev begó. Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

¹⁸ Timoti, noge yo, noqa manqat qo-te nqánek. Ndøgo até kopó, av ezoqa nøme, qoqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat givevezumat. Gèmbopáev. Yaq qo kopømbaqapé, nøfe mbomambaqape-te, bazaføgakh-us qónøfeét.

¹⁹ Qoqa unimanqatin matev, qógeatát neka matev eqeieqei mba qombópavát. Ezoqa nøme, matev av nqægo, møndø-ivøvém. Yaq tiqa unimanqatin matev, ande khagua me vøtøkuvøem.

²⁰ Ezoqa menas, matev av nqægo gigonem, nøme Imenæús neka nøme Aleksandá. No nginik Saitan-qá zenda-té qatø-áb. Ndigu tiabiti-zøté, av nqægo: Mbumbukiam-qa iz nango gimø-ngi:namāk.

2

Klisten ezoqam, ande āv kini-guligulimāt

¹ Matev kandambaqape, no Klisten ezoqam bugukhokhof nqazø-pouwe, nqánek: Ndigu ezoqa ewaqape, bèzø-guligulím, neka tiqa yaq-te Mbumbukiam-te bembō-viømemat neka ike manqat bembō-einimat.

² Neka ndigu gaman kawakawa-za neka megetapak bezø-guligulím. Yaq ni kopømbaqapé, yage eqeieqei-té neka sambi matev-té qazíyagát, neka Mbumbukiam vizimbó-vizupāt neka matev mbomømboma vizígoāt.

³ Mbumbukiam-qa bøi-te, ndego nigi khandi etoam ezoqam, guliguli matev av nqægo eqeieqei. Yaq ndego khanakhanákh.

⁴ Ndego āv qambøpoév nqægo: Ezoqa ewaqape khandi sugumú-ndapém neka unimanqatin manqat vøezøtēz.

⁵ Zapa ndøgo, Mbumbukiam sa kopo ndégo. Neka yaq Mbumbukiam-a, yaq ezoqam, iziz ezoqam sa kopo ngének, Keliso Yesu, ndego ge-ezoqam-ev,

⁶ ndego ezoqa ewaqape nqovotøzat nonqo, ekeza kha sa geve. Ta mokho-te, Mbumbukiam khøuwa eqeieqei-te, āv gininømánd nqægo: Ndego ezoqa ewaqape khandi:zat-qa ndøgó.

⁷ No Mbumbukiam nqáneek gene-veatán: No teqa u løozu ezoqam neka Keliso-ge u-anem nógoát. Nqanek manqat unimanqatín. No khavozøpøteáv. No ndøgo tene-veatán: No vini bawan-ak unimanqatin manqat neka unimanqatin matev-qa yaq-te nøté-zømesimát.

⁸ Yaq nakémbá, no āv qanømbe-poév nqægo: Manqei-manqei ate ndægo, angana tiguligulimat, Mbumbukiam-te zenda ti-eqagimat, tiqa mbøni mokho-te, eqeieqei mbá sa bezømbu:gu, qaqa mbaín neka ponqombap mbain.

⁹ Neka sakheis, ndabua, matev eqeieqei-té giabenø-uzám, matavap loloakh-ús, ambá av nqægo, angana poev tàbezømbewāv. Neka ndigu izum, khapekhapé bete-løvnøvém. Neka gigiap bugug mbomømboma fia kandakanda, kopømba ande av agiwa-qasis ndi:gu, khapekhapé bete-kapuiám, kha-te. Neka ndabua fia kandakanda be-üzám.

¹⁰ Geté ndigu matev eqeieqei bematanám. Sakheis ndigu, Mbumbukiam ndimbovizap, tiqa khakheinam matev eqeieqei nqáneek.

¹¹ Sakheis Mbumbukiam-qa Manqat ti-ewagat, ndigu yoge eqeieqei begó. Ndigu nømendim ezoqam, yà bembovizáp neka manqat mbaín. Sà beqonøvé.

¹² No sakheis takeáv, angana tizømbo-kawaeztat neka ti:zømesim. Geté ndigu yoge mbá giabiti-waní.

¹³ Zapa ndøgo, Mbumbukiam bugukhokhof Adam ndøkhakheinøvém. Yaq váev, Iv gukhakheinøvem.

¹⁴ Neka ndøgo Adám mbá, wazeam getuwam. Geté Iv ndøtuwám, yaq ndugu Mbumbukiam-qa khafeap vønqawa.

¹⁵ Geté Mbumbukiam até sakheis-a, ndigu nakheis ndizøqanim, gékhandí:z, ndigu unimanqatin matev neka kuku matev-te ate tiyagat, neka matavap loloakh vøzógoāt neka eqeieqei vøyagát, av Mbumbukiam ndømbøe-poev.

3

Klisten megetapak-qa yaq-te

¹ Ezoqa poev tømboqat, te-Klisten-megeat-ezoqam-ev, ndego sasae qanímáv tømboqoe. Nqanek manqat unimanqatín.

² Geté Klisten megeat ezoqam, matev eqeieqei bembogó. Yaq ndøgo, ezoqa nøme tiabiti-qeiví, ndego manqa-zapazapa mbaín. Neka ndego sæva kopo mba bembogó. Neka ndego matev nakha-nakhamas-te, bègø. Neka ndego

matavap loloakh-us begó. Teqa matev eqeieqei begó, yaq ezoqa tiabembøvizáp. Neka ndego ezoqa, khoev sà bezø-manqaté. Neka ndego Mbumbukiam-qa Manqat nømendim matev, ùni bete-otév.

³ Neka ndego khapekhapé bete-izám. Neka ndego qaqa nakha-nakhamas-te bègõ. Geté ndego sambí matev neka aiyaiyav matev bembogó, ezoqam-te. Neka ndego moni-te, poev bembògõ.

⁴ Ndigu khoev-te namba ndi:yage, ndego eqeieqei bezø-keogé, neka nakheis ùni bete-zømesím. Yaq ndigu teqa manqat o-mba bembøe-ndapé neka ya bembovizáp.

⁵ Zapa ndøgo, ezoqam ndego, ekeza nakheis neka zas keoge-eqeieqei-eav tøgoat, yaq gê, Mbumbukiam-qa Klisten bawan ezoqam, eqeieqei áv kezømbé-kewagát?

⁶ Ezoqam ndego Klisten matev-te ndakinak tendo-on, ndego kopømba mbaín, Klisten ezoqam tezømbø-mege. Soqaín ndøgo, te:khambuvupat, yaq Mbumbukiam manqa ovøyam-tē genøvē, av Saitan ge:ve.

⁷ Até bavokho ezoqám-a, Klisten megeat ezoqam-qa matev tiqeivat, ndigu ndego, ezoqa eqeieqei betevewé. Soqaín ndøgo, manqa soqøsoqa tøfakhan teqa yaq-te, yaq nqova soqaqape-qa ka tendap.

Dikon ezoqam-qa yaq-te

⁸ Até dikon ezoqám-a, matev eqeieqei sa bezøgó. Yaq ezoqa tiabezømbe-vizáp. Ndigu unimanqatin manqat mba bemanqaté. Neka ndigu ibøkha soqa izam bezøgàwáp. Neka ndigu moni-te, poev khapé bezømbègõ.

⁹ Ndigu ezoqa ndaføyamba begó, Mbumbukiam-qa bøi-te, neka teqa manqat, unimanqatin matev-qa yaq-te, ndøgo ibugukhokhof khonoam-te qagoam, eqeieqei begeawát.

¹⁰ Tiqa matev, bèzømbokho-qeív. Yaq ndigu manqa-zapazapa mbain tøgoat, ndigu kopømbaqapé, dikon sasae tigonem.

¹¹ Até tigi sakheis-a, matev eqeieqei sa bezøgó. Yaq ezoqa tiabezømbe-vizáp. Ndigu manqa begevèám. Neka ndigu matev nakha-nakhamas-te bègõ. Neka ndigu unimanqatin ezoqam begó, matev ate ndægo.

¹² Ndigu dikon ezoqam, sakhei kopokopo mba bezøgó. Neka ndigu tigi nakheis neka ezoqam, khoev-te namba ndi:yage, eqeieqei bezø-keogé.

¹³ Yaq ndigu sasae eqeieqei tigoat, ezoqa nøme gezø-vizupát. Yaq ndigu tiqa unimanqatin-te, Keliso Yesu-te, kha føgakh-mbá gíwaniapát.

Mbumbukiam-qa Manqat, khonoam-te qagoam

¹⁴ No tototaná ndøgo: No nakhamas-té qatøndónáv, qo vøe-qamēkh. Geté no nqanek manqat nqæpeaomit, zapa ndøgo:

¹⁵ No khøuwa tæføløtaz, nakhamas-te okhoeav tøgoat, qo vøe-qatéq, Mbumbukiam-gi ezoqam, āv kiníyagāt. Zapa ndøgo, ni Klisten bawan ezoqam, ni khandin Mbumbukiam-gí ezoqám. Neka ni unimanqatin manqat, andé uk me zi:eqawát, neka ni unimanqatin manqat-qá zapá.

¹⁶ Niqa unimanqatin matev, Mbumbukiam ginindu-veaz, qanimav tantáv. Ezoqa kopømba mbaín to:nawam.

Keliso manqei-qape-te gefakhan,

ndego ezoqam ndøfakhán, neka ezoqa vø-ometam.

Yaq Nqova Mbomambaqape, møndøni-unimanqatín:

Ezoqam ngének.

Neka enzol ezoqam ndø-ometám.

Teqa manqat, manqei-manqei ate ndægo,

sùgumu-panqavøemát.
 Neka manqei-qape-te ate nqægo,
 ezoqa vø-unimanqatinim.
 Yaq Mbumbukiam yan-té genøndáf,
 neka iz kandambaqape vømbø-etoam.

4

Khavozam nømendim matev-qa yaq-te

¹ Nqova Mbomambaqape-qa manqat, bavokho-qapé. Av gene-manqaté nqægo: Vaev khøwa-te, ezoqa nøme tiqa unimanqatin Yesu-te, ndø-ivøvé. Yaq ndigu khavozam nqova neka nqova soqøsoqa-qa nømendim manqat mbópavát.

² Ndigu ezoqam, nømendim matev av nqægo ndivøndøzu, ndigu khavozam ezoqám. Tiqa matavap møndø-soqøsoqám, yaq ndigu mè:zøtezák, gekha matev eqeieqei neka gekha matev soqøsoqa.

³ Ndigu nøkenøkem matev-te neka loge gigiap nøme-te, khafeap mo-aumatún. Geté loge gigiap nqanek, Mbumbukiam ndøkhekheinám. Yaq ni Klisten ezoqam, ni nqazi-unimanqatinat neka unimanqatin manqat qazi:nøten, kopømbaqapé, Mbumbukiam ike manqat zimbó-einimát, neka nqanek loge gigiap vizílogát.

⁴ Zapa ndøgo, gigiap ate ndægo, Mbumbukiam gekhakheinam, eqeieqei. Yaq nakémbá, ni bizi-sanqàwé. Geté Mbumbukiam-te ike manqat zímanqatát, sasa zí-upøgimát.

⁵ Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat neka guligulim mokho-te, loge gigiap ate ndægo, gè-eqeieqei-ín, Mbumbukiam-qa bøi-te.

Klisten megeat ezoqam eqeieqei-qa yaq-te

⁶ Qo Klisten qafuap av toqote-zømesimat ndægo, qo Keliso Yesu-ge sasae ezoqam eqeieqei qógoát. Yaq qo Mbumbukiam-qa Manqat mokho-te, unimanqatin matev-qa yaq-te, ndøgo qo ande lou me ndoqote-loge, neka nømendim manqat eqeieqei mokho-te, qoqombo-pavat, bazaføgakh-us qógoát.

⁷ Ezoqam-qa khokho emanqat vototap matev, ndøgo ezoqa tøkemav ndøgo, zitá qanewuóé. Geté qo bazaføgakh tønø-asøzú ndøgo: Av qane-yagé, av Mbumbukiam ndømbøe-pøev.

⁸ Ezoqa sasae tegoat, ekeza kha bazaføgakh etoam nonqo, ndøgo kopømbá. Elavøqase gembótøké. Geté bazaføgakh toqo-asaz, matev toqogo, av Mbumbukiam ndømbøe-pøev, ndøgo kandambá tøqatøke. Av toqotegoat ndægo, qo khandi qóndáp, ndakín neka até megemege-té-a.

⁹ Nqanek manqat unimanqatín. Qanimáv, tizindapem.

¹⁰ Yaq nakémbá, ni bazaføgakh zi-asazét neka sasae bazaføgakh-us zigút. Zapa ndøgo, ni Mbumbukiam-té qazio-taná, ndego khandi Mbumbukiam, ndego ezoqa ewaqape-ge khandi etoam ezoqam. Gekha ezoqám ndigu, ndego ti-unimanqatinim, khandi ndøqeivím.

¹¹ Nqanek manqat, ezoqa gèzø-manqatét neka gè:zømesimít.

¹² Qo ezoqa besanqàqá, ta zapaya ndøgo, qo ezoqam ndakinak ndoqotego. Geté qo matev eqeieqei ndøgó, manqat-te neka yage-te neka kuku matev-te neka unimanqatin matev-te neka qakeza kha eqeieqei nøzøgim-te. Yaq ezoqa géqamekhám, neka qoqa matev vømbó-pævém.

¹³ Qo ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat gèzø-geveám. Gèguguzá, neka gè:zømesím, atema no banøfakhan.

¹⁴ Bazaføgakh ndøgo, Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape geqa-toam, Klisten megetapak zenda giqambo-veem, yaq Mbumbukiam-qa manqat givevezømem qoqa yaq-te, ta bazaføgakh ndøgo, ndøsanqawé. Geté oskia mbogeawát, qoqa sasae-te.

¹⁵ Qo bazaføgakh ndø-asøzú, ta matev-te ndøgo, no qataqambe-manqatavun. Até vøgó. Yaq ezoqa āv tiabiti-qeiví: Qo Klisten matev-te, kandambá qoqo-khouweq.

¹⁶ Qakeza yage neka nømendim matev, gèqeiví. Até vøyá, nqanek matev-te. Av toqotegoat ndægo, qo qakeza kha qókhandí neka até ndigú-a, voqó-khandí:z, ndigu qoqa manqat ti-ewagat.

5

Klisten megeat ezoqam, Klisten zifuap āv kenézcebāt

¹ Anganeam e-ma-khouwevat tegoat, qo manqa sasanqa-us mbomanqaté. Geté manqat taqagoat te-te, āv tønægugú, kopømba ande av qakeza qave toqote-gugú.

Neka anganeam ndakinak-te, manqat taqagoat, āv tønægugú, kopømba ande av qakeza qazøpikia o qaveqase toqote-gugu.

² Neka sævam e-ma-khouwevat tugoat, manqat taqagoat tu-te, āv tønægugú, kopømba ande av qakeza qavo toqote-gugu.

Neka sævam ndakinak-te manqat taqagoat, āv tønægugú, kopømba ande av qakeza qazan o qakhasuk toqote-gugu. Matev eqeieqei-té, Mbumbukiam-qa bøi-te.

Klisten ngængæm-qa yaq-te

³ Ngængæm tigoat, ndigu tøke ezoqa mbain tøgoat, yaq Klisten bawan ezoqam, bèzøvizáp neka yà bezøtøkeé.

⁴ Geté ngæmam ndugu, nakheis neka zi timbogoat, nginik Klisten matev eqeieqei begó neka ekeza ezoqam, yà bezø-keogé. Ndigu evøndipakha neka atanakha-za neka qaza-za, tiabezømbe-qavøiwát, av bugukhokhof gizømbe-kewagam.

⁵ Ngængæm ndigu, ekeza ezoqam mbain ndigu, ndigu Mbumbukiam-te mbá ginøtazá. Ndigu guligulim, sègezømá, pavpave nekā lovølova, neka Mbumbukiam tøke-qa ndimbøviam.

⁶ Geté ngængæm ndigu, ekeza poev matev mba ndimbopaev, ndigu andé løvøte ezoqám. Oskia ndøgo, ndiyage, ndigu møndø-pakhaéz.

⁷ Nqanek manqat gè:zømesím, ndigu Klisten ezoqam. Yaq ezoqa nøme, tiabiti-qeiví, ndigu manqa-zapazapa mbaín.

⁸ Gekha ezoqām ndego, ekeza ezoqam neka ndigu ezoqam, khoev-te namba ndi:yage, eqeieqei tøkemav tøgoat, ndego unimanqatin matev, zitá genewuá. Teqa manqa-zapa, Klisten-av ezoqam-qa manqa-zapa, møndøløvú.

⁹ Ngæmam nømu-qa iz ndøpeawám, ta mbuk-te ndøgo, Klisten ezoqa ngængæm ndizø-tøkee, tiqa iziz ndøpeawap. Geté tuqa iz sa ndøgo toqó-peawám, ndugu viav 60 tumu-løvuat, neka ekeza anganeam mba gumbo-matavupam,

¹⁰ neka tuqa yaq-te, ezoqa ti:zøtez, ndugu sasae mbomømboma gugoavun, kopømba ande av nakheis eqeieqei guzø-kewagam, neka ezoqa khoev guzø-manqatam, neka ndugu mivi mbain qagoam, khokho sasae gugoam, ande av Klisten ezoqa nøme, zenda tokhotapak guzømbe-sunguzumam neka ndigu vøzø-tøkeam, yage føgakh qazø-fakhanumam, neka gekha sasae eqeieqei nøme vøgoam.

¹¹ Geté ngængæm ezoqa ndakinak-qa iziz ndøpeawám, ta mbuk-te ndøgo. Soqain ndøgo, tiqa poev angana-te nango tøvav, yaq angana nqawa vø-upøgim, neka Keliso zita vøe-wuowēm.

¹² Av gigonemín, ndigu manqa-zapa ndøgonemín. Zapa ndøgo, manqa mbusa ndøgo, bugukhokhof giveem, av nqægo, “Ni angana nqawa nī-upøgimāk,” ndigu gènqaonemín.

¹³ Neka nøme nqáne: Ngængæm ezoqa ndakinak-qa iziz toqo-peawam, Klisten bawan ezoqam tizøtøke, ndigu géwauwíz neka āv qazømbé-meá nqægo: Ezoqam-qā khoev-te segé-okhoát. Geté ta-mbá mbá. Ndigu manqa ndøgeve:mát neka ezoqam-qa matev-te, kesov vøsokhosumát. Neka khokho manqat segé-manqatát, ndøgo ambā gēmanqateāk.

¹⁴ Yaq nakémbá, no nqæmatavap, qanimav nqáne: Ngængæm ndakinak, angana nango bètonqogím. Yaq nakheis bezøfakház neka tiqa khoev egeiegei bembø-keoge. Yaq av nqægo, nigi qaqa ezoqam kopømba mbaín, ni Klisten ezoqam, niqa iz tingi:nam.

¹⁵ Ngængæm nøme, ndigu møndø-qambúz, Saitan vømbø-paevem.

¹⁶ Klisten sævam tugoat, ndugu ekeza ezoqa mokho-te, ngængæm timbo-goat, yaq ndugu yà bezøtøkeé. Ndugu Klisten bawan ezoqam-te nqanek viniv bezø-iváv, tizøtøke. Yaq Klisten bawan ezoqam, ti-mbá tiabezø-tøkeé, ngængæm ndigu, ekeza ezoqam mbain ndigu.

Klisten megetapak-qa yaq-te

¹⁷ Klisten megetapak ndigu, Klisten bawan ezoqam egeiegei ndizø-keoge, ndigu vizap neka fia egeiegei be-upøgím. Bugukhokhof tiabe-upøgím ndigu, Mbumbukiam-qa emanqat vototap sasae-te, bazaføgakh ndi-asøzu neka ezoqa ndi:zømesim.

¹⁸ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Qo kao-qa manqa-nqa, mboløvønám, wit tag koqogim sasae tugoat.” Neka nøme nqáne, “Gekha ezoqām ndego, ndesasaeat, ndego yaq-fia bèndáp.”

¹⁹ Ezoqa kopo, Klisten megeat ezoqam-qa yaq-te, manqat teqa-ein, av nqægo, ndego manqa-zapa ndøgø, qo teqa manqat mbo-èwág, geté bøi vizu ezoqam misika o menas tigoat.

²⁰ Geté Klisten megeat ezoqam unimanqatin manqa-zapa tego, qo ezoqa ewaqape-qa bøi-te, qógugú. Yaq ndigu Klisten ezoqa nøme, møe tinígoném, yaq manqa-zapa gégonemák.

²¹ No Mbumbukiam-qa bøi-te neka Keliso Yesu-qa bøi-te neka tegi enzol ezoqam, gevevesam, tiqa bøi-te, nqataqá-pouwe: Nqanek manqat, qataqambe-manqatavun, matev ùnime:gó. Qo ezoqa ndøgevezòát, neka yaq-mba ndø-ðkhó.

²² Qo ezoqa zenda vøvøqa zømbø-àwám, Klisten megeat sasae-te. Geté tiqa matev vøkhæqatéq. Soqain ndøgo, ndigu manqa-zapa tigonem, yaq ezoqa timatavupat, tiqa matev kopømbā qoqa bøi-te. Neka qo qakezan, ndaføyamba até vøyá, Mbumbukiam-qa bøi-te.

²³ Timoti, qo enqoni nandoqo-qeivap, ibøkha mokho-mba ndø-izám. Geté waen khasøkhasis namba me:-izám. Yaq qoqa emu egeiegei qágoát.

²⁴ Ezoqa nøme-qa manqa-zapa, bavokhó qagó. Yaq soqoté-qatéq, ndigu manqa ovøyam-te, yaq-fia ndøndapém. Geté ezoqa nøme-qa manqa-zapa, khonoam-té qagó, yaq vaev-té qandóveá.

²⁵ Neka matev eqeieqei-qa yaq-te, até kopó. Nøme ndøgo, bavokhó qagó. Geté ta matev eqeieqei nøme ndøgo, ndakin khonoam-te nqago, kopømba mbaín, oskia tøkhnawat.

6

Sasae ezoqam-qa yaq-te

¹ Yaq-fia mbain sasae ezoqam, tigi sasae kawakawa-za, ùni bezømbe-vizáp. Soqáin ndøgo, ezoqa nøme Mbumbukiam-qa iz neka niqa Klisten nømendim matev tingenøitat.

² Tigi sasae kawakawa-za, Klisten ezoqam tigoat, yaq sasae ezoqam kopømba mbaín, vizap mbain tigoat ti-te, ta zapaya. Geté ndigu sasae eqeieqei begó ti-te. Zapa ndøgo, ndigu kawakawa-za, ti-te sasae ndigu, ndigu até ge-unimanqatinát neka Mbumbukiam kuku, ti-te.

Khokho nømendim neka moni-te poev-qa yaq-te

Manqat ndøgo, av qate-qamekheimavun, ezoqa gè:zømesím neka gègugúb.

³ Geté ezoqa nøme-qa nømendim manqat vini tøgoat neka nigí Evezøza Yesu Keliso-qa manqat eqeieqei uni leveav vøgoāt, neka teqa nømendim matev, ezoqa tøkeav tøgoat, matev eqeieqei-te tiyagat, av Mbumbukiam ndømbøe-pøev,

⁴ ezoqam av nge-go, ekeza iz khokhó sege-eqawát neka ndego mokho-qase ndapeáv. Teqa matavap, gèmbø-soqøsoqóám. Ezoqam av ngenek nge-go, manqa mokho zapaya, ponqombap neka manqa itumbam-qa mba ndøgó. Geté matev av nqægo, ezoqa ova matev neka sanqambap matev neka ezoqam-qa iz ngenøgim matev neka løvøyap matev-té qanø-ituzá.

⁵ Ezoqam av ngi-gu, khøuwa kopoáv, gèponqombupatún. Tiqa matavap gèsoqøsoqóám. Ndigu unimanqatin nømendim matev, møndø-ivøvém. Ndigu ndimatavap, qo Klisten matev-te toqoyagat, nakhoa ekeqá av nqægo: Qo gigiap kopoav qó-upøgimát.

⁶ Geté ni Mbumbukiam-qa matev tizimbo-pavat neka gigiap-qa yaq-te, ni nqanigu, khanakhanakh vønigoāt, yaq ni unimanqatin gigiap kopoav ezoqám.

⁷ Ni qazi-qanimat, ni gigiap mbaín, sizi-geavún. Yaq até kopó. Ni manqei-qape nqawa tizi-ivøvem, ni gigiap mbaín, sizíniáv.

⁸ Yaq nakémbá, loge gigiap neka ndabua nqanigu, ni kopømbá, khanakhanákh. Gigiap nøme binígú.

⁹ Geté ezoqa ndigu, gigiap kopoav upøgim-qa ndigu, ndigu khamasim matev-té ginø-o:azín, neka ka vøendapemín. Yaq tiqa khokho poev matev soqøsoqa kopoav-qape, soqaqape-té qanø-itúb, vøngiæzō.

¹⁰ Poev moni-te, ndøgo matev soqøsoqa ate ndægo-qá zapá. Ezoqa nøme, ndigu moni-te poev khape qazømbewav, ndigu unimanqatin matev, møndø-ivøvém. Yaq ta zapaya ndøgo, viniv kandambá gindapem.

Ni bazaføgakh bizi-asøzú, Klisten matev-te

¹¹ Geté qo, Mbumbukiam-ge ezoqam, matev soqøsoqa av nqægo, møe gombónayát. Geté bazaføgakh ndøgo tønø-asøzú: Matev eqeieqei gone-te, neka yage-te ndøgo, av Mbumbukiam ndømbøe-pøev, neka unimanqatin matev-te, neka kuku matev-te, neka bazaføgakh-us waniap matev-te, matev føgøføgakh toqoqeiv, neka aiyaiyav matev-te, ezoqa nøme-te.

¹² Qo nøfe mbomambaqape-te, unimanqatin matev-qa yaq-te, bazaføgakh-us qónøfeát. Khandi miavmiav, gèkhatiwií, ndøgo Mbumbukiam geqambe-akha, neka taqa yaq-te, qo ezoqa kopoav-qa bøi-te, qoqa unimanqatin matev qoqo-unimanqatin.

¹³ Mbumbukiam, ndego gigiap ate ndægo, khandi ndembo-etoam, neka Keliso Yesu, ndego Pontius Pailøt-qa bugug-te, unimanqatin manqat ge-unimanqatin, no tiqa bøi-te, nqataqá-manqate:

¹⁴ Mbumbukiam-qa Manqat, o-mba mo:ndapé. Yaq ezoqa āv tiabiti-qeiví, qoqa matev eqeieqei. Até vømbopæv, atema nigí Evezøza Yesu Keliso nango vøndóqavān,

¹⁵ ta khøuwa eqeieqei-te ndøgo, ma Mbumbukiam ge:zav, ndego iz eqawat-qape, ndego yakhapus megeat ezoqam, ndego kawakawa-za-ge Kawa neka evezøza-za-ge Evezøza.

¹⁶ Khandi miavmiav, ndego yakhapús ndømbogo. Ndego waev kandambaqape-té geyagé. Ezoqa kopømba mbaín, taqa avønin-te tewav. Ezoqa kopo, ndego ometeáv neka kopømba mbaín, ti-ometam. Vizap matev neka kawa matev, te-te ndégo. Miavmiáv.

Amén. Nqanek manqat unimanqatin.

Ovøyam manqat nøme, gigiap kopoav ezoqam-qa yaq-te

¹⁷ Ezoqam ndigu gigiap kopoav ndøzøgo, nqanek manqei-qape-te, manqat āv qazømbe-løvuá: Ndigu tiqa gigiap kopoav-qa yaq-te, bete-khambùváp neka betotázá. Zapa ndøgo, manqei-qape-qa gigiap, nakhamas-té qanø-navøemín. Geté ndigu Mbumbukiam-te mbá giabeto-tazá, ndego ni matev mbomømboma ate ndægo ndini-etoam, niqa khanakhanakh nonqo.

¹⁸ Neka gezø-eín: Ndigu matev eqeieqei kopoav matanam ezoqam begó. Ndigu etoam møqæ begó, neka ezoqa nøme yà bezøtøkeé. Khanakhanakh-ús.

¹⁹ Av ti:matønumat, ndigu gigiap kopoav, megemege-te nonqo mó:møvøemét. Yaq ndøgo kopømbaqapé tiotabat. Ndigu unimanqatin khandi ndøndapém.

Væv guguna manqat

²⁰ Timoti! Sasae ndøgo, Mbumbukiam qoqa zenda-te geve, gèqeiví. Khokho manqat ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat kha-mba oveav ndøgo, neka ta manqat ndøgo, khokho nømendim ezoqa nøme 'nøtenat' ndimbo-akhayam, qo zitá qanewuøé.

²¹ Ezoqa nøme, meakha manqat av nqægo, møndø-ndapém, neka unimanqatin matev eqeieqei vø-ivøvem.

Mbumbukiam-qa kuku matev, ndøgoát, zo namba.

2 Timoti

Pol-qa pepa qambo-menas, Timoti-te

Megeat Manqat-qase

Pol nqanek pepa nøme, Timoti-te gepeawam, ndego Lom taon-té geyagám. Ndimbula mokho-té gunu:goám. Pol āv gene-matøvé m nqægo: No avønín ndø lambém, vøe-naním. Nqanek pepa, vaev pepá, Pol gepeawam. Taqa zita-te, ndego pepa nøme peawapøteáv. Pol Timoti taqa yaq-te ndøgo tembøe-peawám, ndego Klisten bawan ezoqam, eqeieqei ande āv kezømbé-kewagāt. Neka Timoti ekezan, unimanqatin matev-te, bazaføgakh-us até beyá.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé u-aném. Ndøgo Mbumbukiam-qá poév. Ndego manqa mbusa, āv genevé nqægo: Ni Keliso Yesu mokho-te, yage miavmiav zindapém. Yaq no ezoqa bâte-zømesím, taqa yaq-te.

² Timoti! No nqanek pepa qo-té qatø-peaomít. Qo andé uni nogé-yo-ín. No nøtaqambo-khafuát. Mbumbukiam, nigi Tat, neka Keliso Yesu, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka tanakh matev neka sambi matev, ndøgoát, qo namba.

Ni mivi bizīgū, Mbumbukiam-qa emanqat vototap-te

³ Mbumbukiam møndæ-otév, no teqa sasae eqeieqei nogó neka nqæmbō-vīzāp, ate av-té, nogi atanakha-zapazapa-za gi:goam. Neka no ike kandambá te-te. No oskia nøtaqando-mataváp, pāv pāv neka lovølova, neka vøtaqandø-guligulimatun.

⁴ No qataqa-matøvemín, qo qoqoviq, no qateqouvaq, yaq no vao kandambá qo-te neka nqawa qamekhe-qa nøgó. Yaq no kopømbá, khanakhanakh tåbenømbe-tøvá.

⁵ No qoqa unimanqatin matev, møtenøtén. Ndøgo ngusum-te mbá mbá. Qogu qazupuka Lois neka qogu qavo Yunis, unimanqatin matev, av tøzømbegoám ndægo. Neka no āv qate-unimanqatinát nqægo: Qoqa unimanqatin matev, qo mokho-te nandu:gu, ndøgo até kopó.

⁶ Yaq nakémbá, no matavap, āv qataqambé-mboqoá nqægo: Matev ndøgo, Mbumbukiam geqa-etoam, no zenda qataqambove, qo toqo-matønumat, yaq ndakin qo mokho-te nandu:gu, ande gøinam me qoté-khambá, nqawa bēwagim.

⁷ Zapa ndøgo, Nqova Mbomambaqape, Mbumbukiam gini-etoam, ndego ambá av nqægo, ni møe matev ni-etoumatún. Geté ndego ni bazaføgakh neka kuku matev neka kha eqeieqei nøzøgim matev ni-etoumatún.

⁸ Yaq nakémbá, qo mivi ndøgó, ezoqa nigi Evezøza-qa yaq-te toqote-zømesimat. Neka noqa yaq-te, no te zapaya ndimbula-te nqatu-utønat, mivi ndøgó. Geté viniv soqó-eqatát, no namba, Manqat Mbomambaqape zapaya. Mbumbukiam bazaføgakh qá-etoám,

⁹ ndego ni gekhandi:n, neka gini-akha, ni tegi ezoqam tizigoat neka matev eqeieqei-te vizíyagāt. Ndego ni ambá av nqægo, niqa matev matanam zapayā gene-khandi:n. Geté ndego āv tømbøe-pøovám, neka ni ekeza kuku matev zapayá gene-khandi:n. Manqei-qape khakheinøpøteav qagoam, Mbumbukiam é-møndo:pøoá, ndego ni ekeza kuku matev, Keliso Yesu mokho-té ginínømánd.

¹⁰ Nqanek matev, ndakin møndø-fakhán, Keliso Yesu, nigi khandi etoam ezoqam, gegeavun. Ndego løvøte-qa bazaføgakh møndøngiú neka Manqat Mbomambaqape-qa mokho-te, khandi miavmiav vøndōndap.

¹¹ Mbumbukiam no nqánek gene-veatán: No teqa u løozu ezoqam neka Keliso-ge u-anem neka nømendim ezoqam nógoát.

¹² No matev vinivinimba ta zapaya ndøgo tøte-potonám. Geté no mivi mbaín. Zapa ndøgo, no møtenøtén, gekha ezoqām ndego, no nqæ-unimanqatinat. Neka no āv qate-unimanqatinát nqægo: Sasae ndøgo, ndego noqa zenda-te geve, ndego kopømbaqapé, gembó-kewagát, atema teqa qavøne khøuwa vømōndāp.

¹³ Nømendim manqat eqeieqei, qo no-te qoqo-ewagam, føgøføgakh ndøgeawát neka ezoqa āv tønne-zømesím. Unimanqatin matev neka kuku matev mokho-té qonøgó, ndøgo Keliso Yesu-te ndøndo-okho.

¹⁴ Ngova Mbomambaqape-qa bazaføgakh mokho-te, ndego ni mokho-te ngu:yage, qo unimanqatin manqat, Mbumbukiam qoqa zenda-te geve, eqeieqei mbokeogé.

¹⁵ Qo mòqote-qatéq, Esia manqei-ak ate ndi:gu, no sège-nøuvøném, até Figelus neka Emogenés-a, no vø-nøuvønem.

¹⁶ Onesifolus mba ndøgó, no nøuvønateav ndøgo. No āv qate-guligulím nqægo: Ndego neka tegi ezoqa nøme, namba ndi:yage, Evezøza tanakh tèabezømbegó. Zapa ndøgo, ndego khøuwa kopoáv, noqa mokho-te, gèkhakheinumám. Neka ndego mivi goneáv, no ndimbula-te nqægo neka auli sen nqate-løvønømbap.

¹⁷ Geté ndego nqanek Lom taon-te gefakhan, ndego noqa, gèvawám, bazaføgakh-ús, atema vømøqand.

¹⁸ Noqa poev nqánek: Evezøza manqa ovøyam khøuwa kandambaqape-te, tanakh bèmbogó. Qo mòqote-qatéq, ndego Efesus taon-te ndøgo, tøke kandambá genøgoam.

2

Klisten ezoqam, sasae mbomambá sa begó

¹ Noge yo! Qo bazaføgakh-us ndøgó, ta kuku matev-te ndøgo, Mbumbukiam Keliso Yesu mokho-te gini-etoam.

² Manqat ndøgo, qo qoqo-ewagam, no ezoqa kopoav-qa bøi-te qate-zømesimam, ezoqa nøme qoté-zømesimát. Ezoqa ndígu toqoté-zømesimát, ndigu qo ndoqote-qateqat, ndigu unimanqatin ezoqam ndigu, neka ndigu kopømba ndøgo, ezoqa nøme ti:zømesimat.

³ Qo Keliso Yesu-ge nakhag ezoqam mbomambaqape ndoqogo, yage føgakh-qape soqóndáp, no namba.

⁴ Qo mòqote-qatéq. Nakhag ezoqam nakhag-te gewavín, ndego sasae nøme geagimáv. Geté nakhag mba mbómatavupít. Yaq tege kawa ezoqam, ndego nqanek sasae-te gendo-akha, khanakhanakh tèabetendáp.

⁵ Neka ezoqa bøiat-te gefifingimin, ndego kopømba mbaín, yaq-fia tendap, ndego bøiat-qa matev uni paeveav tøgoat.

⁶ Ezoqam ndego, khae-te sasae bazaføgakh-us ndego, avøe gigiap bugukhokhof ndégo tabelóg, ndøgo tepe:tat.

⁷ Manqat nqanek ùnime:-matøvém, no nqataqa-manqate. Evezøza qateqat qá-etoám, qo manqa mokho ate ndægo voqombó-ndāp.

8 Yesu Keliso qombó-matavupát, ndego Deivid-ge zeo, ndego Mbumbukiam lɔvɔte-te gekhandi:v, teqa yaq-te Manqat Mbomambaqape ndæmanqate, no ezoqa nqate-zɔmesim.

9 No ta zapaya nqánek qate-potonám, neka ande pepen ezoqam me, auli sen nqate-lɔvɔnɔmbap. Geté Mbumbukiam-qa manqat, kopɔmba mbaín tɔlɔvɔtupat.

10 Yaq nakémbá, no nqanek viniv ate ndægo, sæ-eqawát. No ti zapaya ndigu tɔte-eqawát, Mbumbukiam gevevesam. Yaq até ndigú-a, Keliso Yesu mokho-te, khandi ndóqeivím, neka yage miavmiav qanimav-qape bemɔndapem.

11 Nqanek manqat unimanqatín, av nqægo:
Ni Keliso namba sa qazimu-pakhaen,
yaq ni te namba sizimú-yagát.

12 Ni bazafɔgakh-us tizi-waniapat, matev fɔgɔfɔgakh tɔni-fakhanumat,
yaq ni kawa matev zimɔndapém, te namba.

Ni teqa yaq-te tizio-naomem,
yaq até ndegó-a, niqa yaq-te, ndò:nawám.

13 Geté ni unimanqatin goneav tɔgoat te-te,
ndego unimanqatin até gembógoát ni-te.
Zapa ndógo, ndego ekeza manqat gó:nawamák.

Mbumbukiam-gi unimanqatin sasae ezoqam-qa yaq-te

14 Nqanek manqat, av no qataqambe-manqatavun, qo ezoqa matavap oskia qozɔ-mboqoatát. Neka qógugubát, Mbumbukiam-qa bɔi-te. Ndigu manqa mokho-qa yaq-te, manqa bete-itumbám. Zapa ndógo, manqa itumbam matev av nqægo, ezoqa gezɔ-tɔkeák. Geté ndigu segé-ngiæzó, ndigu manqat ti-ewagat.

15 Qo bazafɔgakh ndɔ-asɔzú, Mbumbukiam-qa bɔi-te, ezoqa eqeieqei vɔego. Qo mivi ndɔgɔ, qoqa sasae-te, neka ezoqa unimanqatin manqat eqeieqei me:zɔmesím.

16 Khokho manqat, mɔe qombónayát, manqat ndɔgo, Mbumbukiam-qa Manqat kha-mba oveav ndɔgo. Zapa ndógo, ta mokho-te, ezoqa Mbumbukiam nɔme mba mó:sanqawém.

17 Nginik ezoqam-qa manqat, andé nqamav me me:gó. Sa tɔnɔ-khouwevtét. Yaq kha unimé:-ngiú. Ezoqa nɔme ndigu, khokho nɔmendim manqat av ndi:manqate, nɔme Imenæús neka nɔme Filetús.

18 Nginik ezoqa menas, unimanqatin manqat mɔndɔ-ivɔvém. Ndigu āv gini-manqaté nqægo, “Khɔuwa ndɔgo, Mbumbukiam ezoqa lɔvɔte-te tekhandi:z, mɔndɔ-fakhán. Ni nango zimɔ-khandi:nák.” Yaq ta mokho-te ndɔgo, ndigu ezoqa nɔme-qa unimanqatin matev, gèngi:tít.

19 Geté Mbumbukiam andé nandi-qapi me me:zāv. Ndigu bazafɔgakh-qapé. Ezoqa kopɔmba mbaín tikukugimem. Nginik nandi-te āv qano-peawáp nqægo: “Evezɔza mɔndæ-otév, ndigu ezoqam, tegi ndigu.” Neka nɔme nqánek: “Gekha ezoqām ndigu, ekeza kha Evezɔza-gi ndi:vewe, ndigu manqa-zapa zitá giabiti-wuóé.”

20 Khoev-qape mokho-te, ndis fia kandakanda mbá mbá ndɔu-awap, ndɔgo gol neka silva gi:khakheinɔmem. Geté ndis nɔme ndɔgo, tae neka ganda mbá gini-khakheinɔmém. Ndis fia kandakanda ndɔgo, lou loge kandakanda-te

mbá ginø-upøgimín, lou vøe-qoqongin. Geté ndis nøme ndøgo, khokho matev neka pageap nonqó.

²¹ Gekha ezoqām ndego, khokho nømendim manqat møe tembonayat, ndego andé ndis fia kandambaqape me mé:goát, ndøgo lou loge kandakanda-te gi-upøgimatun. Ndego Mbumbukiam-ge ndøgoát. Neka ndego khakheitáp. Gekha matev eqeieqeï ndøgo, Mbumbukiam, tege Kawa ezoqam, ndømbopoev, ndego tego, ndego kopømbaqapé, segégoát.

²² Yaq nakémbá, poev matev soqøsoqa ndøgo, ezoqa ndakinak-te qafakhanumatun, møe qombónayát. Geté matev ndaføyamba-qape neka unimanqatin matev neka kuku matev neka sambi matev qombópáev, ndigu ezoqa nøme namba, ndigu Mbumbukiam-te mbøni ndaføyamba-qape ndi-akhayam.

²³ Geté khokho manqat ndøgo, av ezoqa nøme ndi:manqate, ndigu mokho ndapeav ndigu, møe qombónayát. Zapa ndøgo, qo mòqote-qatéq, manqat av ndægo, ezoqa ponqombap-té qanø-ituzá.

²⁴ Geté Evezøza-ge sasae ezoqam, beponqømbáp. Ndego ezoqa ewaqape-te, matev aiyaiyav-té geabenøgó. Neka ndego nømendim-te, kopømba begó. Neka ndego mbøni nakha-nakhamas-te, bembo-nqosøgeáp.

²⁵ Yaq ezoqa nøme, teqa manqat sa tinqagimat, ndego qaqa bègø ti-te. Geté nakhoa eqeieqeï betezómás. Eisa, Mbumbukiam pezømbé-tøkē penømakhaya, yaq ndigu vøe-qambüz neka unimanqatin manqat vøe-unimanqatinim,

²⁶ neka matavap vøzømbé-eqeieqeï neka nqova soqaqape-qa ka-te vøndé-fakhāz, ma ndigu ge:gavem, ndigu teqa poev matev timbopavat.

3

Vaev khøuwa-te, ezoqa matev soqøsoqa timatønumat

¹ Qo vøe-qatéq, vaev khøuwa-te, matev føgøføgakh ndófakhanám.

² Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa ekeza yage neka moni mba mbómatavupát. Ndigu khambuvap ndøgoát neka ekeza iz vø-eqatát, neka ezoqa nøme-qa iz vøvoatát. Ndigu ngenøgim manqat ndómanqatát neka evøndipakha-qa manqa o-mba gezømbó-ndapeák. Ndigu ike manqat gémanqateák neka Mbumbukiam gembó-vizapák.

³ Ndigu kuku matev gezøgoák, neka ezoqa nøme-qa manqa-zapa gezømbó-navøemák. Ndigu manqa ndøgeve:mát, neka ekeza kha génøzøgimák. Qaqa-te segé-moqozét, neka matev mbomømboma gembó-sanqaupát.

⁴ Ndigu zifuap segezø-qambuzát. Ndigu matev soqøsoqa segé-matønumát neka gembó-matavapák, av nqægo, andé gekha matev me mé:fakhān. Neka ndigu ekeza iz khokhó segé-eqatát. Tiqa poev-qape, manqei-qape khanakhanakh matev-té qanøzómá. Geté ndigu Mbumbukiam-te poev mbaín.

⁵ Ndigu Klisten matev, ngusum-te mbá ginøkhasám. Geté Klisten matev eqeieqeï-qa bazaføgakh, ndigu gembó-qavotumát. Ezoqam av ngi:gu, zitá qane-wuøezá.

⁶ Ndigu ezoqa nøme, sakheis-qá khoev-té ginø-okhoatún, neka manqa enøenaq vøzø-ge:matun, neka ande ka me vøendapin, sakheis ndigu matavap loloakh mbain ndigu, neka ndigu ekeza manqa-zapazapa zapaya, viniv ndi-eqawat, neka ekeza poev matev soqøsoqa ndøkhaikhāsām.

⁷ Sakheis av ngi:gu, zøtezat ndape-qa oskia ndøgó. Geté kopømba mbaín, unimanqatin manqat ti:zøtez.

⁸ Kopømba ande av Zianes neka Ziambles, Mozes tokøve-qa gigoam, até

nginik khokho nɔmɛndim ezoqám-a, unimanqatin manqat, gèsanqawé. Tiqa matavap, gèzø-soqøsoqoám. Neka unimanqatin matev eqeieqei, mɔndø-ivøvém.

⁹ Geté ndigu kopømba mbaín, ezoqa oskia tizømbe-khavozumat. Ezoqa ewaqape, áv giníqeivát nqægo: Tiqa manqat mokho mbaín, ate av-té, Zianes neka Ziambles-qa yaq-te gi:qeivim, av nqægo, tiqa manqat mokho mbaín.

Pol-qa guguna manqat, Timoti-te

¹⁰ Geté qo, qo noqa nɔmɛndim neka yage matev mòqombo-pavám, neka no gekha mokho qatēyage. Neka qo noqa unimanqatin matev neka aiyaiyav matev neka kuku matev, mòqombo-pavám, neka no bazaføgakh-us av nqate-tokhotap, viniv matev tønø-fakhanumat.

¹¹ Qo mòqote-qatéq, no ngiænoat-te giveem, neka no av qate-potonumam, neka matev soqøsoqa ate ndægo qanø-fakhanumam, Antiok taon-te neka Aikonium taon-te neka Listla taon-te, Keliso-qa sasae zapaya. Geté ta yage føgakhte ate ndægo, no Evezøza, mɔndø-khandí:n.

¹² Unimanqatin. Gekha ezoqám ndigu, Keliso Yesu mokho-te, yage eqeieqei-qa ndigu, av Mbumbukiam ndømbøe-poev, ndigu ngenøgim matev ndøqeivím.

¹³ Neka gekha ezoqám ndigu, manqa-zapazapa ndimatanam neka ezoqa nøme ndizømbe-khavozam, tiqa manqa-zapazapa, sa tønøzø-khouwevtét. Ndigu ezoqa nøme, gètubumít, neka ezoqa nøme, ndigu vøtubumit.

¹⁴ Geté qo, ta qateqat ndøgo, qoqondap, até vøgeawát. Qo mòqote-qatéq, ta manqat ndøgo, unimanqatin. Neka qo mòqote-qatéq, ta qateqat ndøgo, gekha ezoqam-tē qoqondap.

¹⁵ Qo nakhasa nqonqonam qoqotegoam, atema ndakin, qo Mbumbukiam-qa Manqat mòqote-qatéq. Ta manqat ndøgo, kopømbaqapé, matavap loloakh qá-etoám neka khandi voqoténdāp, Keliso Yesu toqo-unimanqatin.

¹⁶ Mbumbukiam-qa Manqat ate ndægo, ndøpeawap, matavap Nqova Mbomambaqape zø-etoumám, ndigu gipeaomem. Yaq ta manqat ndøgo, kopømbaqapé, ezoqa gé:zømesimát, neka vøgugubāt, neka nakhoa eqeieqei-te vøzø-nøzøgimāt, neka yage eqeieqei-qa yaq-te vøzø-ovøemāt.

¹⁷ Yaq gekha ezoqám ndego, Mbumbukiam-ge ezoqam ndego, teqa manqat ndegeawat, ndego kopømbaqapé, matev mbomømboma ate ndægo segégoát.

4

¹ Mbumbukiam-qa bøi-te neka Keliso Yesu-qa bøi-te, ndego khandi ezoqam neka løvøte ezoqam manqa ovøyam-te te-ab, neka ndego teqavanav, kawa iz vøndāp, no tiqa bøi-te, manqat áv qataqambé-løvúa nqægo:

² Ezoqa Mbumbukiam-qa manqat soqoté-zømesimát, oskiá ndøgo, tøzø-pøovat o poeveav tøgoat. Gèzøponqóm, ndigu matev soqøsoqa ndigu, neka gèguguzá. Neka ezoqa zita qozótópáz, Klisten matev-te. Qo manqat aiyaiyav-té qanøzø-manqaté neka eqeieqei soqoté-zømesimát.

³ Zapa ndøgo, khøuwa gemøfakház. Yaq ezoqa nɔmɛndim manqat eqeieqei yoge, gezømbó-qasi:vát. Yaq ndigu nɔmɛndim ezoqa vini, av tiqa poev ndægo, ndøvevesám. Kopoáv. Yaq kha gezø-wageapát, tiqa khokho manqat ti-ewagat.

⁴ Ndigu unimanqatin manqat, ndø-ivøvém. Yaq khokho emanqat vinivinimba yoge-té ginøqambúz.

⁵ Geté qo, gekha matēv ndøgo, tøqa-fakhanumat, qakeza kha eqeieqei ndønøzøgím. Viniv tøqa-fakhanumit, sège-eqatét. Ezoqa Manqat Mbomambaqape qoté-zømesimít, yaq kopømbaqapé, Mbumbukiam-te tiqambuz. Qo Mbumbukiam-qa sasae ate ndægo, qoqa zenda-te geve, eqeieqei ndøgót.

Pol avønín é-ndønaním

⁶ No nqanek manqat qataqambe-manqatavun, zapa ndøgo: No avønín é-ndænaním. Noqa kouk andé waen me mé:wá, kopømba ande av Mbumbukiam-qa khoev-te waen gi:qouzumatum, Mbumbukiam etoam matev gimbogoatum. Khøuwa iz avønín, é-ndæmø-khantáz, tæqavan.

⁷ No nøfeap mbomambaqape-te, eqeieqei nonøfeapavún. No bøyat møndømønø-navøém. Ma qate-fifitavun, mømø-khanáz. No unimanqatin matev, livin-qase ivøveáv. No até nogeatám.

⁸ Mbumbukiam noqa bøyat-qa yaq-fia, møndønømbo-khakheinám. Yaq-fia no tæmøndap, nqánek: Teqa Khøuwa Kandambaqape-te, Evezøza, ndego manqa ovøyam megeat ezoqam ndaføyamba-qape, no eqeieqei mé:næmb. No mbá mbá, geté até ndigú-a, gekha ezoqām ndigu, kuku matev-us, Yesu-qa qavøne khøuwa ndimbøe-esap.

Pol-qa poev, Timoti nakhamas-te tendowav

⁹ Qo bazaføgakh ndø-asáz. Nakhamas-té qotøndóqáv.

¹⁰ No Dimas møndø-nøuván. Ndego nqanek manqei-qape-qa matev-te, poev khàpe mbøewáv. Yaq Tesalonika taon-té genøwáv. Klesens, ndego Galesia manqei-té genøwáv, neka Taitus Dalmesia manqei-te vøwav.

¹¹ Luk mba ndøgó, no-te. Toqotøndoqav, Mák namba ndæzáv. Yaq ndego kopømbaqapé, noqa sasae-te genøtøké.

¹² No Tikikus Efesus taon-té qatø-khofotáv.

¹³ Qo toqotøndoqav, noqa qozaq nonqo ndabua, no Tloas taon-te, Kapus-qa khoev-te qæ-ivav, qotøndó-ndáp. Neka noqa mbuk vøndō-upa. Noqa poev kandambaqape nqánek: Ta mbuk ndøgo toqotøndó-upá, søvakha gigiap ngusum gi:khakheinømem.

¹⁴ Aleksanda, ndego auli gigiap gekhakheinumatun, ndego matev soqøsoqa ndøgoám, no-te. Kopoáv. Evezøza yaq-fia ndøtá te-te, av no-te ge:matønumat.

¹⁵ Qo gø:feaqaót te-te. Zapa ndøgo, ndego niqa nømendim matev bazaføgakh-ús, ginimbo-khakhazumam.

¹⁶ No manqa ovøyam-te ande qate-itan, ezoqa kopo no zita khonøweáv. Ezoqa ate gi:goam, sège-nøuvøném. Geté no Mbumbukiam-te, āv qate-guligulím nqægo: Ndego bembo-matáváp, no sa ginøuvønem.

¹⁷ Geté Evezøza møndøgoám, no namba, no bazaføgakh vønø-etoam. Yaq no kopømbaqapé, ndigu bawan vini-ak ate gi:goam, Mbumbukiam-qa Manqat ate ndægo vøtēzømas. No andé layon-qá manqa-nqa-té qatu:goám. Geté Mbumbukiam, no møndø-khandí:n. Yaq ndigu no løvøte-te veeáv.

¹⁸ Matev soqøsoqa ate ndægo, ezoqa no-te ndimatnam, Evezøza no gékhandí:n. Yaq ndego no yan-te nqo:go, ekeza Megeat Matev-té genøndapán. Teqa iz, miavmiav, bèto-eqawát.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín!

Khaiya mboma manqat vinivinimba

¹⁹ Plisila, zivis namba, Akuila, noqa khaiya mboma manqat qozø-eín, neka até Onesifolús-a, tegi ezoqam namba, khoev-te ndimboyage, khaiya mboma manqat vøzø-ein.

²⁰ Elastus, Kolin taon-té gemiá. Neka Tlofimus, Miletus taon-té qatøndo-iváv. Zapa ndøgo, ndego enqoni mbovitát.

²¹ Qo nakhamas-té qandoqáv. Yakha betaqává. Soqáin ndøgo, qozaq khøuwa e-ndøfakhān.

Yubulus neka Pudens neka Linus neka ndugu Klodia neka Klisten ezoqam ate ngi:gu, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv qo-te.

²² Evezøza ndøgoát, qo namba. Neka Mbumbukiam-qa kuku matev, ndøgoát zo-te, zo ate ndøzøte:go.

Taitus Pol-qa pepa, Taitus-te

Megeat Manqat-qase

Pol nqanek pepa Taitus-té genø-peawám. Taitus Glik bawan-ák. Zu ezoqám mbá. Ndego Yesu ndógo tene-unimanqatin, Pol-qa nømendim ge-ewag.

Taqa zita-te, Pol manqei vinivinimba nøme-te ge-okhoam, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat, Taitus namba me:mát, vømbø-tøkeat. Taitus até ndógó-a, Pol Zelusalem taon-te gewav, Keliso-gi u-anim nøme namba gimi-kakambam, namba vøewav (Kel 15:2, Gal 2:1-5). Pol Taitus khøuwa menás, Kolin taon-té genø-khofotáv (2 Ko 7:6-7, 8:6, 8:16). Taqa zita-te, Pol Taitus namba, Klit manqei bawa-té ginøzáv, yaq Taitus ta manqei-te ndógo, vømø-Klisten-bawan-megeat-ezoqam-ev (Tait 1:5).

Nqanek pepa mokho-te, Pol Taitus Klisten megetapak vevesam-qa yaq-té gembøe-peawám. Neka ndego bèto-feaiwát. Soqáin ndógo, khavozam nømendim ezoqam, ezoqa titubam. Neka Taitus ekezan, Klisten bawan ezoqam, egeiegei bete-zømesím, yaq Pol vømbø-ovøyam, gekha yage matēv ndógo, egeiegei, ti nonqo ndigu, Yesu ndi-unimanqatinat.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Mbumbukiam-gé sasae ezoqám neka Yesu Keliso-gé u-aném.

No Mbumbukiam nqánek gene-veatán: No ezoqam ndigu, gevevesam, tiqa unimanqatin-te, zita nøzø-tøpazát, yaq ndigu unimanqatin manqat mé:zøtéz, neka matev egeiegei-te, av Mbumbukiam ndømbøe-pøev, vøyagát.

² Ni tizio-taná ndógo: Ni yage miavmiav zindapém. Manqei-qape khakheinøpøteav qagoam, Mbumbukiam ndego khavozumav ndego, manqa mbusa āv tenevé.

³ Yaq ndakin, av bugukhokhof khøuwa ge:zav, ndego manqat ndøveáz, taqa yaq-te. Mbumbukiam, ndego nigi khandi etoam ezoqam, nqanek manqat noqá zenda-té genøvé, no ezoqa batē-zømesim.

⁴ Táitus! No nqanek pepa qo-té qatø-peaomít. Niqa unimanqatin matev mokho-te, ni sa nqanumbergu, qo uni nogé-yo-ín.

Mbumbukiam, nigi Tat, neka Keliso Yesu, nigi khandi etoam ezoqam, tiqa kuku matev neka sambu matev, ndøgoát, qo namba.

Klisten megetapak vevesam-qa yaq-te

⁵ No Klit manqei bawa-te nandav, nqánek qateqøuváq: Qo sasae ndógo, qazingazem, qókhóu. Av bugukhokhof qataqambe-ein ndægo, vemlav ate nandægot, Klisten megetapak qóvevesám.

⁶ Ezoqa toqo-veatav, ndego manqa-zapa-yav begó neka sævam kopo mba bembogó. Tegi nakheis, Yesu be-unimanqatinát neka evøndipakha-qa manqa o-mba bezømbo-ndapé neka sapi gonemav begó.

⁷ Klisten megeat ezoqam, ndego Mbumbukiam-qa sasae ndógó. Yaq nakémbá, ndego matev egeiegei mba begó. Ndego ezoqa be-tøpøtázát neka mbøni tokhop bègø. Neka ndego khapekhapé bete-izám. Neka ndego qaqa møqæ bègø. Neka ndego moni-te, pøev khapé bembøèwáv.

⁸ Neka ndego ezoqa nøme, khoev sà bezø-manqaté. Ndego matev mbomømboma-te pøev bembogó, neka matavap loloakh bembogó. Ndego,

ezoqa matev ndaføyamba-qape begó neka Mbumbukiam-qá matev mba be-mbopáev, neka ekeza kha nõzøgim eqeieqei betē-otev.

⁹ Ndego unimanqatin manqat, av gi:-ometimam, até begeawát. Yaq ndego, teqa nõmendim matev eqeieqei mokho-te, kopømbá, até ezoqa nõmé-a, zita zõtópáz, neka ndigu vøgugubát, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat ndisan-qawe.

Ezoqam ndigu, ezoqa nõme-qa unimanqatin matev ndingi:wat

¹⁰ No nqanek manqat qæmanqatavun, zapa ndógo: Ezoqa nõme, Mbumbukiam-qa manqat, gèsanqawé. Ezoqa kopoáv. Ndigu khokho manqat ndømanqaté neka ezoqa nõme nditübām. Ti mokho-te, matev av nqægo gigoatun, ezoqa kopoáv, Zu ezoqám. Yaq ndigu Klisten ezoqa nõme, ngusu qogøzat-qa yaq-te zøpouweatún.

¹¹ Qo nandiv ezoqam, gètokáz. Manqat ndøgo ndi:zømesimit, bete-zømèsím. Ndigu khoev vinivinimba-te, ezoqa ewaqape ma ndi:sokhoyap, unimanqatin matev zøngi:wát. Neka ndigu fia upøgim-qa ndøgó, ti-te ndigu, ma ndi:zømesim.

¹² Klit ezoqam nõme, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam ndi:vewe, ekezan āv gene-eín nqægo, “Nginik Klit ezoqam, meakha ezoqám. Ndigu andé søvakha gigiap khobokhobos me me:gó. Neka ndigu wauwau neka lou loge møqæ.”

¹³ Nqanek manqat unimanqatín. Yaq nakémbá, qo gøgugúb, ndigu nõmendim matev eqeieqei gi-ivøvem. Manqat bazaføgakh-us qozø-manqatát. Yaq tiqa unimanqatin matev, tàbezømbe-eqeieqei.

¹⁴ Zu ezoqa nõme-qa khokho emanqat, neka ndigu ezoqam-qa khokho khafeap manqat, ndigu unimanqatin manqat zita gi:wuøem, tiqa manqat beyðgé.

¹⁵ Ezoqa ndigu, eqeieqei ndigu, ti-te ndigu, gigiap ate ndægo eqeieqei. Geté ezoqa ndigu, ande khavim-us ndigu neka unimanqatinteav ndigu, ti-te ndigu, gigiap kopo eqeieqei mbain. Zapa ndógo, tiqa matavap neka tiqa mbøni, møndøzø-khavim-ús.

¹⁶ Ndigu āv gini-manqaté nqægo, “Ni Mbumbukiam møtinøtén.” Geté tiqa yage mokho-te, ndigu āv gini-nømendím nqægo: Ndigu Mbumbukiam zitá gini-wuowém. Mbumbukiam gèmbøeqasí:v, ezoqam av ngi:gu. Ndigu Mbumbukiam-qa manqat, gèsanqawé, neka kopømba mbain, matev eqeieqei kopo timatønømem.

2

Klisten ezoqam vinivinimba, eqeieqei āv kintiyagāt

¹ Geté qo ezoqa toqote-zømesimat, nõmendim manqat ndaføyamba-qape mba mbopáev.

² Angana e-ma-fisap tigoat, ndigu āv qozømbé-ovøemát nqægo: Ndigu ekeza kha, eqeieqei benøzøgím. Yaq ezoqa, tiabezømbe-vizáp. Ndigu matavap loloakh begó. Neka tiqa unimanqatin matev neka kuku matev, ndaføyamba-qape bezøgó. Ndigu bazaføgakh-us até bewaniáp, matev føgøføgakh timø-qeivimat.

³ Neka sakheis e-ma-fisap tigoat, ndigu āv qozømbé-ovøemát nqægo: Ndigu matev eqeieqei-té giabe-yagé, ate av-té, Mbumbukiam ndømbøe-poev. Ndigu manqa begevèām. Neka ndigu waen izam benønøsám. Geté ndigu matev mbomømboma nõmendim ezoqam begó.

⁴ Yaq ndigu kopømbaqapé, sakhei ndakinak mé:zòmás, tigi angana neka nakheis-te, kuku matev eqeieqei ande āv khazømbé-goāt,

⁵ neka matavap loloakh-us neka ndaføyamba-qape āv kiníyagāt, neka ndigu ezoqa nøme, khoev-te ndiyage, eqeieqei āv kizømbé-kewagāt, neka ekeza angana-qa mokho-te āv kinígoāt. Soqain ndøgo, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat tingenøitat.

⁶ Angana ndakinak, āv qoqoté-gugubát nqægo: Ndigu matavap loloakh begó, matev ate ndægo.

⁷ Gekha matēv ndøgo, ndoqo-matanam, qo eqeieqei ndømatanám. Yaq ndigu qoqa matev tiqeivat, kopømbá timbopavat. Qo ezoqa toqote-zømesimat, qoqa nømendim matev ndaføyamba neka mokho-us begó.

⁸ Qoqa manqat eqeieqei tøgoat, yaq ezoqa kopømba mbaín, manqa tigeve:mat taqa yaq-te. Yaq nigi qoqa ezoqam mivi ndøgoném neka kopømba mbaín, niqa yaq-te, manqat soqain timanqatat.

⁹ Sasae ezoqam, kawakawa-za-qá mokho-té giabetu:gú, matev ate ndægo. Ndigu sasae āv tiabitigú, av tigi kawakawa-za ndøzømbø-poev neka manqa beqavøgèáp.

¹⁰ Neka ndigu gigiap be-aqðnám, ti-te. Geté ndigu matev eqeieqei mba begó. Yaq tigi kawakawa-za tiabiti-zøté, ndigu unimanqatin ezoqám. Neka ezoqa, tiqa matev ate ndægo mokho-te, āv tiabiti-qeiví, Mbumbukiam, ndego nigi khandi etoam ezoqam, teqa manqat mbomambaqapé.

Matev eqeieqei-te mbá qabizi-yagé atema Yesu bēfakhan

¹¹ Mbumbukiam ni āv gininømánd nqægo: Ndego kuku kandambá ni-te. Ndego ezoqa ewaqape khandi-qa zøgó.

¹² Teqa kuku matev, ni āv qani-nømendím nqægo: Ni matev yà bizi-ivøvém, ndøgo Mbumbukiam vizupav ndøgo, neka manqei-qape-qa poev matev. Geté ni ndakin khøuwa-te, matavap loloakh-té neka matev ndaføyamba-qape-té qabizi-yagé, av Mbumbukiam ndømbøe-poev,

¹³ atema ni tegi khøuwa kandambaqape bizimø-khantøzem, ndego nigi Mbumbukiam neka khandi etoam ezoqam Yesu Keliso, bazaføgakh-us neka waev-qape-us tendoqavan, te-te ndego ni nqazio-tana neka ndego ni nqaz-imbøe-keoge.

¹⁴ Ndego ekeza kha nivé, neka ni manqa-zapazapa ate ndægo mokho-te qazu:goam, vønqovotan-a, vøsungutan. Yaq ni tegi ezoqa ndaføyamba-qape zígoát, neka matev mbomømboma matanam møqæ mba vizígoāt.

¹⁵ Nqanek manqat qataqambe-manqatavun, ezoqa gè:zømesím. Manqa gèzø-løvuát neka gèguguzá, nandiv ezoqam. Ezoqa qo besanqaqábém.

3

Mbumbukiam ni matev eqeieqei gini-matanam, yaq ni matev eqeieqei bizi-matanám

¹ Ezoqa matavap qozø-mboqoatát: Ndigu iz-akhayapak neka gaman ezoqam-qa mokho-té giabetu:gú. Neka tiqa manqat o-mba bezømbø-ndapé. Neka gekha matev mbomømbomā ndøgo, ndigu sà begonemát.

² Ndigu ezoqam-qa manqa begevèám neka ndigu beponqòmbáp. Geté ndigu sambí matev-té giabe-yagé, neka ezoqa ewaqape-te, matev aiyaiyav-té giabenøgó.

³ Até ní-a, ni bugukhokhof matavap eqeieqei mbaín. Ni Mbumbukiam-qa Manqat, zisanqawám, neka nakhoa eqeieqei paveáv. Ni gawap matev neka poev matev soqøsoqa mokho-té qazu:goám. Neka ni matev soqøsoqa matanam neka ova matev mokho-té qaziyagám, neka ezoqa ni vøsanqambam-a, ni ndigu vizi-sanqabam.

⁴ Geté Mbumbukiam, ndego nigi khandi etoam ezoqam, ni āv gininømánd nqægo: Ndego tanakh neka kuku kandambá ni-te,

⁵ yaq ni vøkhandi:n. Ndego ni ambá av nqægo, niqa matev eqeieqei matanam zapayā gene-khandi:n. Geté ndego ni ekeza tanakh matev zapayā gene-khandi:n. Ndego ni gèsungután, neka Nqova Mbomambaqape mokho-te, yage ndakinak vøni-etoam neka ni vizi-ezoqam-ndakinak-en.

⁶ Yesu Keliso mokho-te, ndego nigi khandi etoam ezoqam, Mbumbukiam ni Nqova Mbomambaqape, andé ibøkha me nimboqóuz. Kandambá, ginimboqóuz.

⁷ Mbumbukiam tenegó ndógo: Ni teqa kuku matev mokho-te, teqa bøi-te qazi-ndaføyamba-en, neka vizi-tegi-nakheis-en, ni khandi miavmiav zimøndapém. Ni taqa yaq-te nqáneq nqazio-taná.

⁸ Nqanek manqat unimanqatín. Yaq nakémbá, no nqataqá-manqate: Até vøzøpouwé, nandiv ezoqam. Ndigu yà bembopáev. Yaq ndógo, gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam ndi-unimanqatinat, bazaføgakh taqa yaq-te nqáneq giabiti-asøzú: Matev mbomømboma ndømatønumát. Zapa ndógo, matev av nqægo, eqeieqei. Ezoqa ewaqape zømbétøké.

⁹ Geté khokho manqat vinivinimba neka atanakha-zapazapa-za-qa iziz geveam matev neka ponqombap matev neka manqa itumbam matev, Mozes-qa guguna manqat-qa mokho-qa yaq-te, zitá qanewuøé. Zapa ndógo, matev av nqægo, mokho mbaín neka ezoqa gezø-tøkeák.

¹⁰ Ezoqa nøme, teqa nømendim mokho-te, Klisten ezoqam teqatazotet, ndego gègugú. Ndego qoqa manqat yogeav tøgoat, khøuwa nøme vøgugu. Geté ndego sekemba yogeav tøgoat, yaq zitá qanewuáo.

¹¹ Qo soqoté-qatéq, ezoqa av ngenek nge:go, ndego nakhoa eqeieqei møndø-iváv neka manqa-zapa-té gunu:yagé. Ndego ekezan, kha soqaqape-té genøvé.

Pol-qa vaev manqat

¹² No Atimas o Tikikus tøtaqando-khofotav, qo Nikopolis taon-té qandoqáv. Nakhamas-té. Ni ndógo tizi-qaqandám. Zapa ndógo, no matavap āv qategó nqægo: No qozøqozaq khøuwa, ndøgo khamøe tønqeivøem, ndógo tabøemiá.

¹³ Apolos neka ndego gaman khafeap otevat ezoqam, Zinas, manqei nøme-te tizav, qo gèzøtøké. Ndigu gigiap-qase bewáféz, livin-qase nqøugu tu:-apet.

¹⁴ Nigi Klisten nøfuap nandav, bètezøté, ezoqa ndigu gigiap tiwafez, matev mbomømboma āv khoqozømbé-goāt. Mbain tøgoat, yaq tiqa unimanqatin matev, mokho mbaín.

¹⁵ Nginik ezoqam, no namba nqatiyage, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv qo-te. Niqa khaiya mboma manqat qozø-eín, nandiv nigi Klisten nøfuap, ni namba Yesu Keliso nqazi-unimanqatinat neka kuku ndøzøgo ni-te.

Mbumbukiam-qa kuku matev, ndøgoát, zo-te, zo ate ndøzøte:go.

Filemon Pol-qa pepa, Filemon-te

Megeat Manqat-qase

Pol nqanek pepa, Filemon-té genø-peawám. Ngenek Filemon, Kolosi taonté geyagám. Ndego gigiap kopoav ezoqám. Neka ndego Klisten ezoqám neka Pol-gé zifú.

Filemon ndego, yaq-fia mbain sasae ezoqam møndømbo-goám. Teqa iz Onesimús. Yaq khøuwa nøme, ngenek Onesimus, manqa-zapa ndógó, Filemon-te, vøkhokhon. Yaq ngenek Lom taon-te gewav, ndego Pol-te, Yesu-qa Manqat Mbomambaqape mø-ewág, vø-Klisten-ezoqam-ev. Yaq ndego Pól namba me:yagám, vømbō-tøkeam. Ndakin Pol ngenek nqawa Filemon-te khofotøve-qa ndógó. Yaq nqanek pepa mokho-te, Pol Filemon āv gembøeviám nqægo: Onesimus tendoqavan, nqawa vøkhatiú, kuku matev-us, neka teqa manqa-zapa betaqambō-navøem. Yaq ndego ambá av nqægo, qoge sasae ezoqam mba qágoát, geté até qogé Klisten qafú.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-qa sasae zapaya, ndimbula-té qatu:gu.

Filemon, no nikeza Klisten nøfu Timoti namba, qo-té qeitø-peaomít, qo nigi nøfu mbomambaqape, qo ni namba Keliso-qa sasae nqazigu.

² Até zo-té-a, nigu Klisten nøfu Afia, neka Akipus, qo ni namba kopømba ande av nakhag ezoqam nde:go, nøfe mbomambaqape-te ndoqo-nøfeap, ni khaiya mboma manqat nizø-khofotaváv. Neka até Klisten bawan ezoqám-a, qoqa khoev-te guligulim-qa gipindumatun, ni khaiya mboma manqat nqéizø-khøfõtāvāv.

³ Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka sambu matev, ndøgoát, zo-te.

Pol-qa khanakhanakh, Filemon-qa kuku matev neka unimanqatin matev-qa yaq-te

⁴ No qæguligulimatun neka qataqa-matøvemín, no Mbumbukiam-te, ike manqat oskia nomanqaté.

⁵ Zapa ndógo, no āv qateyogé nqægo: Qo Yesu, nigi Evezøza, oskia qo-unimanqatinát neka qo Mbumbukiam-gi ezoqam-te ate ndi:gu, kuku qagó.

⁶ No āv qate-guligulim nqægo: Qoqa unimanqatin matev, ni sa nqanumbugu, tàbetaqambe-khouwév. Yaq qo Mbumbukiam-qa matev mbomømboma-qa yaq-te, qateqat nøme mba qotóndáp, ndógo ni Keliso mokho-te ndini-etoam.

⁷ Nøfu! No khanakhanakh kandambá qændap, neka noqa mokho-te, ùni qote-khakheinám, qoqa kuku matev-qa yaq-te qæ-ewag, qo Mbumbukiam-gi ezoqam-te nandaqago, neka qo tiqa matavap qoqozø-khakheinam.

Pol-qa viam manqat, Onesimus-qa yaq-te

⁸ Yaq nakémbá, no nøtaqa-viám. Unimanqatín, Keliso mokho-te, no iz nqanógó. Yaq no ambá kopømbá, sataqá-eín, gekha matēv ndógo, qo amba toqogonin.

⁹ Geté no sataqá-viám. Zapa ndógo, no møtenøtén, qo kuku no-te. No ndakin lawaqapé neka no Keliso Yesu zapaya, ndimbula-té qatu:gu.

¹⁰ Noqa viam manqat, Onesimus-qá yaq-té qagó. No ndimbula mokho-te nqatu:gu, no Keliso-té qatøndáf. Yaq ndego møndønø-yo-év.

¹¹ Bugukhokhof khøuwa, ndego qoqa sasae eqeieqei gonemáv. Geté ndego ndakin møndø-enénd, neka kopømbaqapé, no sasae eqeieqei vønøgō-a, qo vøqágō.

¹² No Onesimus, mbøni mokho nømbeám. Geté no qo-te nangó qatø-khofotaváv.

¹³ No ndego keseiwat-qa nombogó. Yaq ndego qoqa iz-te, ambá genø-tøkeín, no Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape zapaya, ndimbula-te nqatu:gu.

¹⁴ Geté no poeveáv, sa tækeseiu, no qo bevøpøteav tøgoat. Zapa ndøgo, gekha matev eqeieqei ndøgo, toqogo, qo qakeza poev-té qanøgó, ambá av nqægo, qo noqa tøpøtøqat zapayā qotégō.

¹⁵ Eisa, ndego qo-te elavøqase ta zapaya ndøgo tøpøté-ewawam-a, yaq ndego qo namba miavmiav tåbete-yagē?

¹⁶ Ndego ndakin ambá av nqægo, qoge yaq-fia mbain sasae ezoqam mba ndøgō, av bugukhokhof ge:goam. Geté ndakin møndøqa-Klisten-qafu-év. No nøkezan, kuku kandambá te-te. Geté no møtenøtén. Qo kuku nøme mba qombøégó. Zapa ndøgo, ndego ndakin qoge sasae ezoqam mbá mbá. Geté Evezøza mokho-te, ndego møndøqa-Klisten-qafu-év.

¹⁷ Yaq nakémbá, no āv qataqambé-viám nqægo: No qoge sasae kopømba ezoqam toqotenæmb, yaq Onesimus āv toqoté-kható, av no nøkezan amba toqote-khatombin.

¹⁸ Av Onesimus qo-te manqa-zapa ge:goam, o ndego moni timbøe-løfokat qo-te, yaq fia ndøgo, ndømbøe-løfoke, noqá zenda-té qonóvé. No nógó.

¹⁹ No nqanek manqat, nøkeza zendá qate-peaomít. No Pol, no teqa fia ndægó, qo-te. Geté gèmbø-mataváp. Qo qakeza khandi mba qambo-løfoké no-te, qo no mokho-te qoqo-Klisten-eq.

²⁰ Yaq nakémbá, qo noge Klisten nøfu ndoqogo, no Evezøza mokho-te, āv qataqambé-viám nqægo: No khanakhanakh qonø-etoám neka Onesimus qafu qókhatiú. Keliso zapayá qotégó.

²¹ No nqanek manqat nqæpeaomit, zapa ndøgo: No møtenøtén, qo soqógó, av no nqataqambe-vi:mit. Neka no møtenøtén, matev ndøgo toqo-matanam, ndømøløví, av no nqataqambe-vi:mit.

²² Neka manqat nøme nqáneq: No khoev kouwat qonø-khakheinám. Zapa ndøgo, no tototaná ndøgo: Mbumbukiam zoqa guliguli manqat ndøzø-qavøíú. Yaq no ndimbula-te nqægo, nófakhán, nqawa vizí-qaqandām.

Ezoqam vinivinimba-qa khaiya mboma manqat

²³ Epaflas, ngenek Keliso Yesu zapaya, no namba ndimbula mokho-te nqeitū-nqeitønāt, khaiya mboma manqat ndøk Hofotaváv, qo-te.

²⁴ Neka até Mák-a, neka Alistakus neka Dimas neka Luk, nginik no namba Mbumbukiam-qa sasae nqatigu, khaiya mboma manqat ngikhōfōtāvāv.

²⁵ Nigi Evezøza Yesu Keliso, teqa kuku matev, ndøgoát, zo namba.

Iblu Pepa, Iblu ezoqam-te

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Zu Klisten ezoqam-té ginø-peaomém. Nginik Zu bawanak, iz nøme, Iblu ezoqam zø-akhaemám. Zapa ndøgo, ndigu Iblu manqat ndømanqatám.

Ni kopømba mbaín uni tizi:nøten, gekha ezoqām ndego, nqanek pepa gepeawam. Ezoqa nøme āv gini-mataváp nqægo: Pol ategó. Geté ni ùni zi:nøtenák.

Nqanek pepa-qa manqat, taqa yaq-te nqáneq qanegó: Bugukhokhof khøuwa, Mbumbukiam nakhoa ndømboqoá, ezoqa te-te āv kindizav. Ta nakhoa nqáneq qagoám: Ezoqa Mozes-qá guguna manqat bembopáev, neka Mbumbukiam-te søvakha gigiap bembō-løvusam. Geté ta mokho-te ndøgo, ezoqa kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa bøi-te uni ti-eqeieqei-ez. Geté ndakin, Mbumbukiam nakhoa ndakinak ndømboqoá. Yesu genanim neka teqa kouk vøwa, nakhoa nqáneq, Mbumbukiam niqa manqa-zapazapa te-evøzam. Nakhoa nøme mbaín. Yesu ndego Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqapé. Ndego Mbumbukiam-qá nakeamo zenda-té geyá neka ni zapaya oskia vøguligulimatun. Yaq nakémbá, ni awenege nakhoa bizi-ivøvé, neka Yesu uni bizi-unimanqatinim.

Keliso ndego até kopó, av Mbumbukiam ekezan nde:go

¹ Ibugukhokhof, Mbumbukiam nigi atanakha-zapazapa-za, manqat, manqa vevezam ezoqam mokho-té genøzø-manqatám. Khøuwa vinivinimbá neka nakhoa vinivinimbá.

² Geté ndakin vaev khøuwa-te, ndego ni ekeza Yo mokho-té ginindumanqatám. Yan neka manqei-qape, Mbumbukiam te mokho-te ndégo tenøkhakheinám neka āv gene-veatáv nqægo: Gigiap ate ndægo, ndégo téndáp.

³ Ndego Yo, Mbumbukiam-qá waev mo:gamewáp, neka ndego até kopó, av Mbumbukiam ekezan nde:go. Gigiap ate ndægo, ndégo tegeawát. Ekeza manqat bazaføgakh-qapé genegeawát. Ezoqam-qa manqa-zapazapa sun-guzam nonqo, nakhoa gumu-mboqoa, yaq yan manqei-te nqo:go, Kawa ezoqam kandambaqape-qá nakeamo zenda-té gemøqóm, ndego Mbumbukiam.

Mbumbukiam-ge Yo, enzol ezoqam, ùnime:-løvúb

⁴ Ndego Mbumbukiam-ge Yo, enzol ezoqam, ùnime:-løvúb. Iz ndøgo gendap, kandamba tantáv. Av taoká, av enzol ezoqam, iz ndøzømbe:go.

⁵ Gê, Mbumbukiam enzol ezoqa kopo, manqat møndømbó-ein, av nqægo, “Qo nogē yō. No nqægo khaiya, nøtaqa-qave-ēn”?

O gê, ndego enzol ezoqam kopo-qa yaq-te, møndæ-ein, av nqægo, “No tegē eve nōgoāt,

neka ndego nogē yo ndōgoāt”?

Av taoká.

⁶ Geté Mbumbukiam ekeza yo-khøuwa, manqei-qape-te gendo-khofotav, ndego āv gene-eín nqægo, “Mbumbukiam-gi enzol ezoqam ate ndi:gu, bembovizáp, ndego.”

⁷ Geté enzol ezoqam-qa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo,

“Mbumbukiam ekeza enzol ezoqam,
andé khamøe me me:khofotumatún. Nakhamas-té.
Ndigu tegi sasae ezoqam,
andé gøina wageap me me:gó.”

⁸ Geté Mbumbukiam ekeza Yo, āv gembøe-eín nqægo,
“Mbumbúkiam!

Qoqa megeat matev, oskia ndógoát. Miavmiáv.

Qo ezoqa matev eqeieqeí qozømbe-kawaeqát.”

⁹ Qo poev, matev eqeieqeí-té qaqagó.

Geté manqa-zapa matanam matev, qo qòsanqawé.

Mbumbúkiam!

Yaq nakémbá, qoge Mbumbukiam, qo oil qamboqóuz,

iz kandambaqape neka khanakhanakh vøqā-etoam.

Ndøgo ùnime:løvú, av qogi qafuap gi:-upøgim.

¹⁰ Mbumbukiam-qa Manqat, Keliso-qa yaq-te, nøme āv qane-eín nqægo,

“Evézøza!

Ibugukhokhof, manqei-qape-qa zapa, qo qové,

neka yan qakeza zenda voqotē-khakheinam.

¹¹ Yan neka manqei-qape, ndømø-navøém.

Andé ndabua pakha me mé:mbevøém.

Geté qo oskia qógót.

¹² Yan neka manqei-qape,

andé ndabua me qoté-putøgím

neka andé ndabua khavim-us me qoté-enénd.

Geté qo qakezan, qó-enendák,

neka qoqa yage, gemø-navøemák.”

¹³ Neka, gē, Mbumbukiam ekeza enzol ezoqa nøme, møndømbó-ein, av nqægo,

“Noqá nakeamo zenda-té qanøqóm.

Até qóqotát, atema no qogi qaqā ezoqam,

kopømba ande av zenda tokhotapak awam nonqo,

qoqa zenda tokhotapak mokho-te vøtaqambú-āb.”?

Åv taoká. Mbumbukiam nqanek manqat, ekeza yo mba mbo-eín.

¹⁴ Yaq gē, enzol ezoqam, ndigu gekhâm? Ndigu nqová. Mbumbukiam-qá sasae ndøgoatún, ndego ezoqa tøkeam-qa vøndō-khofosumatun, ndigu khandi miavmiav tindapem.

2

Ni ndīzi-soqoén, Keliso-qa khandi etoam matev tizi-sanqawem

¹ Unimanqatín. Keliso enzol ezoqam ùnime:løvúb. Yaq nakémbá, ni unimanqatin manqat, føgøføgakh bizigeawát, ni qazi-ewagam. Soqaín ndøgo, tizi-køombam.

² Manqat ndøgo, Mbumbukiam enzol ezoqam mokho-te, nigi atanakha-zapazapa-za gezø-ein, ndøgo føgákh. Yaq gekha ezoqām ndigu, gimøkuimam, neka o-mba ndapeav vøgoam, ndigu yaq-fia møndapém, av Mbumbukiam ge:-ein.

³ Ndigu yaq-fia soqaqape gindapem, ndigu nqanek manqat paeveav qagoam, yaq ge zó, ndozo-matavap, ni yaq-fia soqaqape zimø-ndapemāk,

ni Keliso-qa matev tizi-sanqawem, ndego ni ge:khandi:n? Av taoká. Yaq-fia nqosøgeap kandambá tizimø-ndapem. Nqanek khandi:nat matev-qa yaq-te, bugukhokhof Evezøza ekeza me:manqatám, yaq ndigu ezoqam, gimbo-ewagam, ni-te vø-unimanqatintam.

⁴ Manqat ndøgo, gimanqatam, Mumbukiam møndø-unimanqatintám. Matev makhamakha neka umingiap matev vinivinimbá gene-unimanqatintám. Neka ndego até Nqova Mbomambaqape-qá matev mokho-té-a, vø-unimanqatintam, ndøgo ezoqa ndezø-etoam, av ekeza poev ndægo.

Yesu ni khandi etoam nonqo ge-ezoqam-ev

⁵ Manqei-qape ndakinak, taqa yaq-te ni nqazi:-manqate, ndøgo megemege-te to:fakhan, Mbumbukiam ambá av nqægo, enzol ezoqam-qá zenda-tē genøvē, tiokawaeztat.

⁶ Av taoká. Geté Mbumbukiam-qa Manqat-te, ezoqa nøme āv gene-eín nqægo,

“Mbumbúkiam! Manqei-qape ezoqam, gigiap-qapé mbá.

Yaq gekha zapá, qo ndego ndoqombo-matavap?

Neka gekha zapá, qo ezoqam-ge yo ndoqombo-keoge?

⁷ Qo ndego ibusa-ibusa nonqo, enzol ezoqam-qá mokho-té qonøvé.

Geté vaev-te, qo mðqo-eqeiú, iz neka megeat matev ande kawa ezoqam-qa wawaq me voqombō-etoam.

⁸ Neka gigiap ate ndægo, te mokho-te voqotūve.”

Mbumbukiam gigiap ate ndægo, te mokho-te gu:ve, ndego gigiap kopo løvuiáv. Geté unimanqatín. Ndakin, ni kopømba mbaín, tiziqeivim av nqægo, gigiap ate nqægo, te mokho-tē qanuvē.

⁹ Geté ndøgo tiziqeiví. Yesu, ndego ibusa-ibusa nonqo, enzol ezoqam-qa mokho-te gu:goam, ndego Mbumbukiam kawa ezoqam-qa wawaq, iz neka vizap matev mbo-etoám. Zapa ndøgo, Mbumbukiam ezoqa ewaqape-te, kuku mbogoám, yaq Yesu ni nonqo vønanim.

¹⁰ Mbumbukiam, te mokho-te neka te zapaya gigiap ate nqægo nqago, ndego nakhei kopoav ituza-qa ndøgoám, ndigu te namba yage eqeieqei bemøndapem. Yaq nakémbá, ndego āv qambøe-pøovám nqægo: Ekeza Yo, nqosøgeap bendáp, yaq ta mokho-te ndøgo, ndego bemø-unimanqatin-khandi-etoam-ezoqam-ev.

¹¹ Ndego ezoqam, ndego ezoqa manqa-zapa-te ndesungutøzat, neka ndigu ezoqam, ndego ndesungutøzat, ndigu Eve kopó. Yaq nakémbá, ndego mivi mbaín. Geté ndigu namba-qaniap zø-akhayám.

¹² Ndego Mbumbukiam-te, āv gene-eín nqægo,

“Nogi namba-qaniap, qoqá yaq-té qaté-zømesimát.

No tiqa wambap-te, qoqa iz nó-eqatát. Ouv qaqayam-ús.”

¹³ Neka manqat nøme ge-ein, nqánek,

“No Mbumbukiam-te mbá qatø-vintambát.”

Neka nøme nqánek,

“Nqáe! No nqánek. Neka nakheis, Mbumbukiam genø-etoam ngínik.”

¹⁴ Ni manqei-qape ezoqam, kha-ús neka kouk-ús. Yaq nakémbá, até ndegó-a, vømø-kha-us-ev neka vømø-kouk-us-ev. Tene-ezoqam-év ndøgo, ndego tenanim, yaq teqa løvøte mokho-te, ndego nqova soqaqape gèngiú, ndego løvøte-qa bazaføgakh ndømbogo,

¹⁵ neka gekha ezoqām ndigu, tiqa yage-te ate ndægo, løvøte-qa møe mokho-te gu:goam, vønqovotāz.

¹⁶ Ndego ambá av nqægo, enzol ezoqam-qa ndøgeavūn. Ndøgo bavokho-qapé. Geté ndego niqa ndøgeavūn, ni Eibleem-gi zi nqazigu.

¹⁷ Yaq nakémbá, ndego bè-ezoqam-év, matev ate ndægo, neka niqa betēqeivi, ni tegi emekheis nqazigu. Yaq ndego Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqape ndøgoát, tanakh-matev-ús neka ndaføyamba-qapé, neka ekeza kha Mbumbukiam-te, ande etoam matev me vøe-nqonqotāv, yaq Mbumbukiam ezoqam-qa manqa-zapazapa vøzømbé-evøzām.

¹⁸ Yaq nakémbá, ndego ekezan gepotonumam, khamasim-te gewanimam, ndego kopømbaqapé, ni giní-tøkeát, ni khamasim-te tizimø-wanimat.

3

Yesu gò:megeát, Mozes gèpðev

¹ Yaq nakémbá, nogi Klisten nøfuap, zo Mbumbukiam-gi ezoqam, ndego gezø-akha, ni namba tegi ezoqam sa tizimu-goat, zo Yesu mba mbomataváp, ndego Mbumbukiam-ge u-anem neka iziz ezoqam kandambaqape, teqa yaq-te ni ezoqa nqazi:-zømesim.

² Ndego sasae ndaføyamba-qape mbogoám, te-te ndego, geveatav, ate av-té, Mozes Izlael bawan mokho-te, ndigu ande Mbumbukiam-qa khoev me gi:goam, sasae ndaføyamba-qape ge:goam.

³ Gekha ezoqām ndego, khoev tewev, vizap kandambaqape teqa ndégo tøgó, ambá ndøgo, khoev-qa ndøgō. Yaq nakémbá, vizap kandambaqape Yesu-qa ndøgó, ambá av nqægo, Mozes-qa ndøgō. Zapa ndøgo, khoev ndégo tewév.

⁴ Gekha khøev ndøgo, ndøpuate, ezoqa ndøpuán. Geté gigiap ate nqægo, Mbumbukiam ndøkhakheinám.

⁵ Unimanqatín. Mozes Izlael ezoqam mokho-te, ndigu ande Mbumbukiam-qa khoev me gi:goam, sasae ndaføyamba-qape ndøgoám. Teqa sasae andé nqovønqova me me:goám, ta matev-qa yaq-te, vaev-te qafakhan, ndøgo ezoqa ndakin ndi:zømesimit.

⁶ Geté Keliso, ndego viní. Ndego khoev Eve-gé Yó. Ta khoev ndøgo, ekeza khoév. Yaq ndego eqeieqei mbokeogé. Nqanek khoev ní, ni kha føgakh-mba tizi-waniapat neka niqa vintønatev matev Keliso-te, taqa yaq-te ni nqazi-khambuvap, bazaføgakh-us vizimbó-geatāt.

Gekha ezoqām ndigu, unimanqatinteav ndigu, ndigu kopømba mbain, pusup manqei-te timø-oz

⁷ Yaq nakémbá, Nqova Mbomambaqape, āv gene-manqaté nqægo, “Zo nqægo khaiya, Mbumbukiam-qa manqa wag tozo-ewagat,

⁸ zo sa ndøføgàkhæz, av zogi atanakha-zapazapa-za gi:goam, ndigu Mbumbukiam-qa manqat gisanqawam neka ndego khamasim-te vø-aumam, ta khøuwa-te ndøgo, leg-av manqei-te giyageapam.”

⁹ Taqa yaq-te, Mbumbukiam āv gene-manqaté nqægo, “Ndigu no khamasim-té ginø-ambumám, oskiá ndøgo, noqa matev giqeivam, no viav foti leg-av manqei-te qazø-kewagam.

¹⁰ Yaq no qaqa nøqavigát ti-te. Yaq no āv qate-ein nqægo,

‘Tiqa matavap-te, oskia ndøyoniáp. Noqa nakhoa ndøgo, no ituza-qa qazøgoam, ndigu qeiviáv.’

¹¹ Yaq noqa qaqa-te, no manqa mbusa āv qatevé nqægo, ‘Ndigu gé-ozák, ta manqei-te ndøgo, ma no amba pusup tæzømbe-etoamin.’”

¹² Nófuap! Yaq nakémbá, zo aiyá qagó. Soqáin ndøgo, zo mokho-te, ezoqa nøme tisapi:z neka unimanqatin matev vø-ivøvēm neka khandi Mbumbukiam, zita vøe-wuowēm.

¹³ Geté zo khøuwa ate tæpavpavemat, ndøgo Mbumbukiam “Nqægo khaiya” ndembo-akhayam, zita ndøtøpøzú, yaqyaq-a. Soqáin ndøgo, manqa-zapazapa zo ezoqa nøme tötubam, yaq vozó-føgakhæz.

¹⁴ Ni Kelisó namba zi:tøkuaném, ni unimanqatin matev, av bugukhokhof qazi:ndapem, føgøføgakh tizimbo-geageapat, atema vaev-te.

¹⁵ Ni miziqeivím. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo, “Zo nqægo khaiya, Mbumbukiam-qa manqa wag tozo-ewagat, zo sa ndøføgàkhæz, av zogi atanakha-zapazapa-za gi:goam, ndigu Mbumbukiam-qa manqat gisanqawam.”

¹⁶ Gê, gekha ezoqâm ndigu, ndigu Mbumbukiam-qa manqa wag giyogem, yaq vøsanqawam? Ezoqa ndígu, Mozes mokho-te, Izip manqei-te gindufakhaz.

¹⁷ Neka gê, gekha ezoqâm ndigu, Mbumbukiam viav foti qaqa qambogoam ti-te? Ezoqa ndígu, manqa-zapazapa gigoam, neka leg-av manqei-te, løvøte vøqeivam.

¹⁸ Mbumbukiam manqa mbusa geve, av nqægo, “Ndigu gē-ozāk, ta manqei-te ndøgo, ma no amba pusup tæzømbe-etoamin,” yaq gê, ndego gekha ezoqâm mé:manqatam? Ndígu tené-manqatam, ndigu teqa manqat gisanqawam.

¹⁹ Nqanek emanqat, ni āv qani-nømendím nqægo: Ndigu ta manqei-te ndøgo, ma Mbumbukiam amba pusup tezø-etaamin, oneav ta zapaya ndøgo tinigóám: Ndigu unimanqatinteáv.

4

Ni Mbumbukiam-gi ezoqam, pusa zimótá

¹ Manqa mbusa ndøgo, Mbumbukiam geve, ezoqa teqa pusup manqei-te ti-oz, ndøgo zua ndøgó. Yaq nakémbá. Ni aiyáv qabizigú. Soqáin ndøgo, zo ezoqa nøme nakhoa tözøte-busøtvem, neka oneav vozógoāt, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve.

² Até ní-a, ni nqanek manqat mbomambaqape miziyogém, av ndigu gi:yogem. Geté ti-te ndigu, nqanek manqat ambá av nqægo, møndøzø-tøkē. Zapa ndøgo, ndigu unimanqatinteáv.

³ Ni nqazi-unimanqatinat, ni Mbumbukiam-qa pusup manqei-te, ndizimøón. Geté tiqa yaq-te, ndigu unimanqatinteav gigoam, Mbumbukiam āv gene-eín nqægo,

“Noqa qaqa-te, no manqa mbusa āv qatevé nqægo, ‘Ndigu gé-ozák, ta manqei-te ndøgo, ma no amba pusup tæzømbe-etoamin.’”

Ndego nqanek manqat ge-ein, oskiá ndøgo, teqa sasae qamømbo-navøem, manqei-qape gekhakheinummat, neka ekezan pusa vøta, ta sasae-te ndøgo.

⁴ Mbumbukiam manqei-qape gekhakheinam, yaq khøuwa seven qandap, ta khøuwa-qa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo, “Khøuwa seven qandap, yaq Mbumbukiam pusa ndótá, sasae ate ndægo gumukhou.”

⁵ Geté ta manqat-te ndøgo, bugukhokhof qaziqevim, Mbumbukiam āv gene-eín nqægo, “Ndigu gé-ozák, ta manqei-te ndøgo, ma no amba pusup tæzømbe-etoamin.”

⁶ Nqanek manqa mbusa, Mbumbukiam ezoqam-te geve, pusup manqei-te timø-oz, ndøgo zua ndøgó. Geté ndigu ezoqam, nqanek manqat mbo-mambaqape bugukhokhof gi-ewagam, ndigu oneáv. Zapa ndøgo, ndigu Mbumbukiam-qa manqat, o-mba ndapeáv.

⁷ Yaq nakémbá, Mbumbukiam khøuwa nøme ndøzáv, ezoqa timø-oz. Ta khøuwa ndøgo, nqægo khøuwá. Matev ndøgo, leg-av manqei-te qafakhanam, møndømø-navøém. Nupøkhán mbá. Geté vaev-te, até Deivid-a, av qazi:qevim, taqa yaq-te, āv gene-eín nqægo, “Zo nqægo khaiya, Mbumbukiam-qa manqa wag tozo-ewagat, zo sa ndøføgàkhæz.”

⁸ Zosua ndigu amba pusup tezø-etoamin, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve, yaq Mbumbukiam taqa zita-te, khøuwa nøme ambá gézavák, ezoqa amba pusup tindapemin.

⁹ Yaq nakémbá, pusup khøuwa zua ndøgó, ni Mbumbukiam-gi ezoqam, ande Sabat khøuwa me tizimø-khantøzem.

¹⁰ Yaq gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa pusup-te temø-on, ndego pusa ndótá, sasae-te, ate av-té, Mbumbukiam ekeza sasae-te pusa ge:ta.

¹¹ Yaq nakémbá, ni bazaføgakh bizi-asazét, ndøgo pusup manqei-te bizimø-on. Soqain ndøgo, ni ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa manqat tizi-sanqawem neka nakhoa vizimé-busøtvēm, av ndigu gi:busøtvem.

¹² Mbumbukiam-qa Manqat, nqakhandí:át neka bazaføgakh-ús. Gekha nakhag kaiya geovap yaqyaq-us khobos-qapí ndigu, Mbumbukiam-qa Manqat, tiqa khobos møndømø-løvúb. Mbumbukiam-qa Manqat sa tunúamá ndøgo, yaq kha-qa poev matev-a, yaq Nqova-qa poev matev, vømòqatá. Bazag segé-løwazét, wema ndu:søkhoføpit, vømòkhanāz. Teqa manqat, ezoqam-qa matavap neka poev matev, segé-geveá.

¹³ Unimanqatin. Gigiap ndøgo, Mbumbukiam gekhakheinam, kopo khonøweáv, te-te. Matev ate ndægo, ndego sùgumu-qeiví. Gigiap ate ndægo, bavokhó qanø-fakhaté, teqa bøi-te. Yaq gekha matēv ndøgo, ni nqazi-matanam, ni bizi:-omøtém.

Yesu, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqa kandambaqape

¹⁴ Ni Mbumbukiam-ge iziz ezoqam uni kandambaqape-in nigú. Yesú. Mbumbukiam-gé Yó. Ndego yan uni ova-in-té genøqavíg, atema Eve-te vømøfakhan. Yaq nakémbá, ni unimanqatin matev, até bizigeawát, bazaføgakh-ús, ta unimanqatin matev ndøgo, ni ezoqa nqazi:-zømesim.

¹⁵ Ngenek Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, ndego tanakh matev ndøgó ni-te. Ndego møndæ-otév, ni manqei-qape ezoqam, ni bazaføgakh khapémbá. Até ndegó-a, khamasim matev ate ndægo, møndømøndæ-okhoám, ate av-té, ni-te nqæfakhanam. Geté, unimanqatin. Ndego ekezan, manqa-zapa-qase goneáv.

¹⁶ Yaq nakémbá, ni møe mbaín. Mbumbukiam-te zíkhanøgím, ma ekeza qonam nonqo-te ndo:qomat. Ndego kuku matev-ús. Yaq ni tanakh matev

neka kuku matev tizíqeivát ndógo, neka tøke matev vizí-ndapemāt, gekha khøuwa-tē ndógo, ni te-te tøke-qa tizi-okhoat.

5

¹ Gekha Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqapē ndego, Mbumbukiam ezoqa ewaqape mokho-te geveatavín, ndego Mbumbukiam-qa sasae ndógoát, neka ezoqam-qa manqa-zapazapa zapaya, Mbumbukiam-te sòvakha gigiap vóløvusumāt neka etoam matev vógoát.

² Ndego ezoqa nøme-te, matev aiyaiyav-té genøgoatún, ndigu Mbumbukiam-qa manqat uni zøtezateav ndigu neka nakhoa eqeieqei pøpøvumav ndigu. Zapa ndógo, até ndegó-a, bazaføgakh mbain ezoqám.

³ Yaq nakémbá, ndego ambá av nqægo, Mbumbukiam-te sòvakha gigiap ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa zapaya mbā gene-løvusumatún, geté ndego até ekeza manqa-zapazapa zapayā-ya, vøe-løvusumatun.

⁴ Ezoqa kopømba mbain, ekeza kha sa te-eqa, vømø-Mbumbukiam-ge-iziz-ezoqa-kandambaqape-év. Geté Mbumbukiam mbo-akhaín, ndego vømø-Mbumbukiam-ge-iziz-ezoqa-kandambaqape-evín, ate av-té, Elon gembøe-akha.

⁵ Yaq Keliso-qa yaq-te, matev até kopó. Até ndegó-a, ndego ambá av nqægo, ekeza kha ge-eqā, vømø-Mbumbukiam-ge-iziz-ezoqa-kandambaqape-ev. Geté Mbumbukiam mbo-akhá. Ndego āv gembøe-eín nqægo, “Qo nogé yó.

No nqægo khaiya, nøtaqa-qave-én.”

⁶ Neka manqat nøme-te, Mbumbukiam-qa Manqat mokho-te, ndego āv gene-eín nqægo,

“Qo Mbumbukiam-gé iziz ezoqam qógoát. Miavmiáv,

Ate av-té, Melkizedek Mbumbukiam-ge iziz ezoqam ge:goam.”

⁷ Yesu nqanek manqei-qape-te gegoam, ndego Mbumbukiam-te guligulim neka viam ndógoám. Akhayam-ús neka eiv-ús. Ndego møndæ-otév, Mbumbukiam kopømbaqapé, løvøte-te tekhandi:v. Yaq Mbumbukiam, teqa akhayam møndø-ewág. Zapa ndógo, ndego ekeza kha, Mbumbukiam-qa mokho-té gunu:vé.

⁸ Ndego Mbumbukiam-ge Yo ambá genegoám. Geté ndego nqosøgeap sègendapát. Yaq ta nqosøgeap mokho-te ndógo, Mbumbukiam-qa manqa o-mba ndape-qa yaq-te, otevat vøndap.

⁹ Yaq ndego matev ate ndægo gumu-matanam, av Mbumbukiam qambøepøvam, ndego gèmø-ezoqam-qa-khandi-miavmiav-zapa-év, gekha ezoqām ndigu, teqa manqa o-mba ndimbøe-ndape.

¹⁰ Yaq Mbumbukiam ndego ekeza iziz ezoqa kandambaqape vøe-veo, ate av-té, Melkizedek Mbumbukiam-ge iziz ezoqa kandambaqape ge:goam.

Ni ande nakhei nqonqon me, sekemba bizígú, niqa Klisten matev-te

¹¹ Yesu gemø-Mbumbukiam-ge-manqa-vevezam-ezoqam-ev, kopømba ande av Melkizedek nde:go, taqa yaq-te, manqat nøme kandambá ndógo. Geté, khàpeme:-føgákh, zo teizø-ovøyam. Zapa ndógo, zoqa yoge matev møndømø-føgákh.

¹² Zo nupøkhán mbá, qazo-Klisten-ezoqam-ez. Yaq ndakin, zo ambá ezoqa nøme zøte-zømesimín. Geté zo zøkezan, ezoqa nøme nqawa bèzøgó, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat-qa zapa betē-zømesim. Zo ambá lou føgøføgakh zologéin. Geté zo tete zua zologé.

¹³ Gekha ezoqām ndego, tete zua ndeloge, ndego nakhasa nqonqonam zua ndógó neka ndego matev eqeieqei-qa yaq-te otevatéav.

¹⁴ Geté lou fəgəfəgakh ti nonqo ndígu təgó, ndigu gumufisam. Ezoqam av ngi:gu, ekeza matavap, matev eqeieqei-qa yaq-te me:-ometimám. Yaq ndakin ndigu kopəmbá, segé-geveatát, gekha matev ndəgo, eqeieqei-a, gekha matev ndəgo, soqain.

6

Aiyáv qabizigú. Soqain ndəgo, Klisten matev-te tizimə-o:an

¹ Ni bizi-apét, Klisten matev-te bizimə-findam. Kopəmba mbaín, Klisten matev-qa zapa-qa yaq-te mba, oskia tizi:-manqatat. Neka kopəmba mbaín, taqa yaq-te mba, oskia tizi:-manqatat, matev soqəsoqa matanam-te āv khoqoté-qambūq, ndəgo ləvəte-te tə-ituqobet, neka Mbumbukiam-te āv khoqoté-unimanqatín.

² Neka kopəmba mbaín, ibəkha iz upəgim-qa yaq-te neka zenda awam-qa yaq-te neka ləvəte-te khandi:nat-qa yaq-te neka Mbumbukiam-qa manqa ovəyam-qa yaq-te mba, oskia tizi:-manqatat, ndəgo ni yaq-fia soqaqape miav-ak-qape təni-etoam.

³ Geté ni sà bizi-apét, Mbumbukiam tinitak.

⁴ Ezoqa nəme ndigu, Mbumbukiam-qa waev mokho-te məndəgoám, neka teqa kuku matev vəe-khamasimam, neka Nqova Mbomambaqape vəndafem.

⁵ Ndigu Mbumbukiam-qa Manqat, məndə-khamasimám, neka məndə-qeivím, ndəgo qanimav-qapé. Neka ndigu teqa bazafəgakh-qape məndəzətéz, ndəgo vaev-te bavokho-qape təndo-fakhan.

⁶ Geté ezoqam av ngi:gu, Mbumbukiam zita ti:wuowem, kopəmba mbaín, nqawa toqo-itub, tete nqawa tiqambuz. Ezoqam av ngi:gu, ndigu Mbumbukiam-ge Yo, tae mutui-te, andé nqawá ginə-təkewém neka ezoqa ewaqape-qa bugug-te, mivi-te vəveēm.

⁷ Ezoqa nəme, andé manqei eqeieqei. Qə ndəgo, qalanqavəemín, manqei av nqəgo, gəsogín neka avəe gigiap və-eqain, ti-te ndigu, khae gikhayam. Ezoqam av ngi:gu, Mbumbukiam matev mboməmboma zəmatanamín.

⁸ Geté gekha ezoqām ndigu, ande khae soqəsoqa me, avəeavəe neka khouwe-khouwe qa-eqain, ndəgo mokho mbain ndəgo, ezoqam av ngi:gu, aiyáv giabigú. Mbumbukiam-qa qaqa, avənin gezəfakhán. Yaq vaev khəuwate, khae av nqəgo, gəsonqotəvém.

⁹ Nəfuap mboməmboma! Ni manqat av nqəgo, ambá qeizəmbə-manqaté. Geté ni mətínətén, zo āv taoká, av nqanek khae soqaqape nqəgo. Geté zo zomə-khandí:z.

¹⁰ Mbumbukiam ambá av nqəgo, ezoqa soqaqapē. Ndego manqa matev, gembə-navəemák, sasae ndəgo qazogoat neka kuku ndəgo, te-te vəzəgoam, zo tegi ezoqam qazozə-təkeam neka sekemba ndozozə-təkeet.

¹¹ Niqa poev kandambaqape nqáneq: Zo ezoqa ewaqape, bazafəgakh até və-asəzú, atema vaev-te. Yaq matev ndəgo, zo ndozoto-taza, təfakhan, təbezəmbə-unimanqatín.

¹² Soqain ndəgo, zo baza təzəpos. Geté tiqá matev zombópavát, ndigu tiqa unimanqatin matev neka bazafəgakh-us waniap mokho-te, matev mboməmboma timəndapem, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve.

Mbumbukiam matev segégó, av manqa mbusa ge:ve

¹³ Mbumbukiam Eibleem-te manqa mbusa geve, ndego ekeza iz-té genøvé. Zapa ndógo, ezoqa kandambaqape nøme mbaín, teqa iz-te manqa mbusa tevé.

¹⁴ Ndego Eibleem, āv gembøe-eín nqægo, “No unimanqatín nqataqamanqate. No matev eqeieqei nøtaqá-matanám neka qazi kopoav-qape nøtaqá-etoám.”

¹⁵ Yaq Eibleem sògo-kewagám. Sège-qaqavám, yaq matev ndógo, av Mbumbukiam manqa mbusa gembøeve, vømbō-fakhan.

¹⁶ Ezoqa manqa mbusa gi-aumatun, ndigu ezoqa kandambaqape-qá iz-té ginø-aumatún. Yaq ta matev-te ndógo, ndigu ekeza manqat gè-unimanqatinimín. Soqáin ndógo, ezoqa tiqa manqat tiqavotømem.

¹⁷ Até Mbumbukiám-a, manqa mbusa geve, ndego ezoqa zømesim-qa ndógoám, av nqægo, ndego gembøépayák. Geté ndigu matev unimé:-ndapém, av manqa mbusa gezømbeve. Yaq nakémbá, ndego manqa mbusa, ekeza iz-té genøvé.

¹⁸ Mbumbukiam matev menás gego. Manqat vømanqatam-a, manqa mbusa vøve. Yaq nqanek matev menas, gé-enendák. Zapa ndógo, Mbumbukiam kopømba mbaín, meakha manqat temanqatat. Ni av qazi:nøten nqægo, ndógo ni ezoqam, te-te khandi-qa qazibøin, zita nitøpøzú. Yaq ni kopømbaqapé, niqa vintønát Mbumbukiam-te, føgøføgakh zígeatát. Zapa ndógo, ni mizi:nøtén, ni matev ndizimø-ndapém, niqa megemege-te ndo:go.

¹⁹ Nqanek nøtenat, andé angølap me me:gó, niqa yage-te. Yaq ni zíkøombamák. Geté ni føgøføgakh nigeawát. Ta angølap ndigu, Mbumbukiam-qá khoev mokho-té ginø-ozán, ta kouwat-te ndógo, ndabua nqo:føleap, ma Mbumbukiam nde:mia.

²⁰ Yesu ni zapaya, ta kouwat-te ndógo, é-møndo:-ón, vømø-Mbumbukiam-ge-iziz-ezoqa-kandambaqape-ev. Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqa kandambaqape oskia ndógoát, miavmiáv, av Melkizedek ge:goam.

7

Melkizedek-qa yaq-te

¹ Ngenek Melkizedek, Salem* taon-ak-gé kawa ezoqam ndógoám, neka ndego Mbumbukiam Eqeiwat-Qape-ge iziz ezoqam kandambaqape vøgoam. Eibleem nakhag-te gendoqavan, ndógo kawa ezoqa foa gezøkhana, Melkizedek gèmqát, zenda vømbøeve, vømbō-guligulim.

² Yaq Eibleem gigiap ate ndægo, nakhag-te gendo-upøgim, gèqaqá, qaqaqageap vømø-ten, yaq qatoat kopo, Melkizedek vømbō-etoam. (Melkizedek-qa iz, manqa mokho menás: Nøme, kawa ezoqam ndaføyambaqapé. Neka nøme, Salem taon-ak-gé kawa ezoqám. Nqanek manqat, mokho nøme nqambógo: Sambí kawa ezoqám.)

³ Melkizedek-ge eve neka evo neka tegi zøzøkha-za-qa yaq-te o teqa qane neka løvøte-qa yaq-te, manqat mbaín. Taqa yaq-te, ndego andé Mbumbukiam-gé Yó. Ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam oskia ndógot.

⁴ Ngenek Melkizedek, ezoqa uni kandambaqape-in ndógoám. Ni āv qazi:qeivím nqægo: Eibleem nigi atanakha-zapa kandambaqape ambá genegoám, niqa bawan gondongaz, geté ndego gigiap ate ndægo, nakhag-te gendo-upøgim, gèqaqá, neka ta qaqaqageap ten-te ndógo, qatoat kopo, Melkizedek vømbō-etoam.

6:13 6:13-14 Gen 22:16-17 **6:18 6:18** Num 23:19 **6:19 6:19-20** Lev 16:2-3 **7:1 7:1** Gen 14:17-20

* **7:1 7:1** Salem, ndógo Zelusalem taon-qá iz nømé.

⁵ Unimanqatín. Mozes-qa guguna manqat, āv qane-eín nqægo: Gigiap ndøgo, ezoqa gi-upøgimin, bèqaqaemát, qaqageap bemø-ten-at. Yaq qatoat kopo, Livai-gí zi bendapemát, ndigu Mbumbukiam tegi iziz ezoqam gi-ab. Ndigu nqanek qatoat, ekeza ezoqam-té gindu-upøgimatún, oskiá ndøgo, atē nginík-a, Eibleem-gi zi ndigu.

⁶ Geté ngenek Melkizedek, Livai-gé zeó mbá. Av taoká. Ndego é-møndo:qán. Geté oskiá ndøgo, ndego Livai-ge zeo goneav qagoam, ndego ta qatoat ndøgo, Eibleem gembo-etoam, sège-khatiú. Yaq ndego Eibleem-te, zenda mo:vé, vømbō-guligulim, te-te ndego, Mbumbukiam manqa mbusa gembøeve.

⁷ Ndøgo nake mbaín, av nqægo: Gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme zenda tembøeve, ndego ezoqa kandambaqapé. Teoká ndego, ezoqa nøme, ndego zenda awam matev tendap.

⁸ Livai-gi zi, ndigu ezoqam-qa qatoat kopo gindapemin, ndigu møndø-pakhaezín. Geté Melkizedek-qa yaq-te, ndego Eibleem-qa qatoat kopo gendap, Mbumbukiam-qa Manqat einiáv, av nqægo, ndego møndønānīm.

⁹ Yaq nakémbá, Eibleem Melkizedek qatoat kopo gembo-etoam, yaq até Livaí-a, andé matev kopo me me:gó, oskia ndøgo, ndego ekezan, ezoqam-qa qatoat kopo gendapin.

¹⁰ Ta khøuwa-te ndøgo, Eibleem Melkizedek geqat, Livai qaneav ndøgoám. Geté Livai, Eibleem ndømanazám. Yaq nakémbá, ndego Livai, ta khøuwa-te ndøgo, andé Eibleem-qá kha mokho-té gunu:goám, neka Melkizedek-te, etoam matev vøgo, Eibleem namba.

Yesu, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqa ndakinak, ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa nøme, bugukhokhof gigoam, ùnime:-løvúb

¹¹ Mozes-qa guguna manqat, Izlael ezoqam gindapem, ndøgo āv qane-manqaté nqægo: Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa sasae, Livai-gí zi begeawát. Geté ni amba tiqa sasae mokho-te, Mbumbukiam-qa bøi-te tizindaføyamba-enin, yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqa nøme, ambá géfakhanák. Geté ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, ndigu kopømba mbaín tinitøke, tizindaføyamba-en. Yaq nakémbá, Mbumbukiam-ge iziz ezoqa nøme bèfakhán. Teqa iziz matev, andé Melkizedek-qá matev me me:gó, ambá ndøgo, ande Elon-qā matēv.

¹² Matev tø-enend, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa yaq-te, yaq até guguna manqát-a, bè-enénd, taqa yaq-te.

¹³ Nigi Evezøza, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqa nøme, ni nqazi-manqate, ndego Livai khagua bawan-ák mbá. Teqa bawan-te, ezoqa kopo mbaín, ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa sasae gigoam.

¹⁴ Ni mizi:nøtén, av nqægo, nigi Evezøza, Zuda khagua bawan mokho-té gunu:qán, ndigu Zuda-gi zi. Mozes Mbumbukiam-gi iziz ezoqam ge:manqatam, ndego nqanek bawan-qa yaq-te manqateáv. Livai-gí zi mba me:manqatám.

Yesu, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam oskia ndøgót

¹⁵ Mbumbukiam-ge iziz ezoqam vini gefakhan, kopømba ande av Melkizedek ndego, yaq ndøgo ni āv qani-nømendím nqægo: Matev taqa yaq-te ndøgo, møndø-enénd. Ndøgo bavokho-qapé.

¹⁶ Ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam-qa iz gendap, ndego ambá av nqægo, iz āv genendāp, av ezoqam-qa khafeap matev o guguna manqat

ndæmanqate. Geté, ndego nqanek iz, khandi miavmiav-qá bazaføgákh genendáp.

¹⁷ Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa manqat, Keliso-qa yaq-te, āv qane-eín nqægo,

“Qo Mbumbukiam-gé iziz ezoqam qógót, miavmiáv, ate av-té, Melkizedek Mbumbukiam-ge iziz ezoqam ge:goam.”

¹⁸ Nqanek matev, ni āv qani-nømendím nqægo: Guguna manqat ndógo, bugukhokhof qagoam, Mbumbukiam gènqagím. Zapa ndógo, ndógo bazaføgakh mbaín. Kopømba mbaín, tønítøke.

¹⁹ Mozes-qa guguna manqat mokho-te, ezoqa kopømba mbaín, tindafoyamba-ez. Geté ndakin, Mbumbukiam nakhoa ndakinak ndømboqoá, ni tizio-tambat. Ta nakhoa ndógo, ùnime:-løvú, Mozes-qa guguna manqat. Yaq ta nakhoa-te ndógo, ni kopømbaqapé, Mbumbukiam-qá avønin-té qazinø-niáv.

²⁰ Mbumbukiam Yesu tege iziz ezoqam geve, yaq ndego manqa mbusa ndøvé, taqa yaq-te. Geté Livai-ak Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa iz gi-upøgim, Mbumbukiam manqa mbusa veeáv.

²¹ Geté Yesu tege iziz ezoqam geve, ndego manqa mbusa ndøvé. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-manqaté nqægo,

“Evezøza manqa mbusa, āv genevé nqægo:

Qo Mbumbukiam-gé iziz ezoqam qógót. Miavmiáv.”

Yaq ndego matavap gé-enendák.

²² Mbumbukiam manqa mbusa geve, Yesu tege iziz ezoqam geve, ndógo ni āv qani-nømendím nqægo: Poev ndakinak, Yesu ezoqa namba ge-unimanqatin, ndógo ùnime:-løvú, av bugukhokhof qægoam. Zapa ndógo, ndego ekezan mbokeogé.

²³ Neka matev vini nøme nqánek: Ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqam nøme, kopoáv gigoam. Zapa ndógo, ndigu møndø-pakhaezín, sasae vømø-ivøvemin.

²⁴ Geté, ndego Yesu, oskia ndøyagét, yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam-qa sasae, ezoqa nøme-te, sa gékawawaták.

²⁵ Yaq nakémbá, ndego kopømbaqapé, gekha ezoqām ndigu, te mokho-te Mbumbukiam-te tinduzav, ndego unimé:-khandí:z. Zapa ndógo, ndego miavmiav ndøyagét, neka ndego Mbumbukiam-te oskia ndøvi:mát, ti zapaya.

Yesu, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqa kandambaqape, kopømbaqapé tinitøke

²⁶ Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape av ngé:go geabinimbigú. Zapa ndógo, ngenek ezoqam ndaføyamba-qapé. Ndego manqa-zapazapa mbaín neka soqa matev-qase goneáv. Ndego ùnime:-vini-év. Ndego āv tiuká, av ni manqa-zapa-us ezoqam nqazi:gu. Ndego møndø-eqanát. Qámbá. Yan møndømø-løvú.

²⁷ Ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa nøme, khøuwa kopoav Mbumbukiam-te søvakha gigiap giløvusumatun, bugukhokhof ekeza manqa-zapazapa zapayá gini-løvusumatún, yaq váev, ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa zapaya vølvøvusumatun. Geté ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam ndakinak, viní. Ndego ekezan zapaya, søvakha gigiap løvusumav tegoat, kopømbá. Zapa ndógo, ndego manqa-zapazapa mbaín. Neka ndego ambá av nqægo, søvakha gigiap oskia ndølvøvusumatún. Geté ndego kopo me:gó. Ate nonqó ge:gó, ndego ekeza kha, ande søvakha gigiap løvusam matev me, sa genqonqotav.

²⁸ Ndigu ezoqam, Mozes-qa guguna manqat mokho-te, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda-qa iz gindapem, ndigu manqa-zapazapa-ús. Geté vaev-te, Mbumbukiam ekeza Yo, iziz ezoqa kandambaqape me:veó. Ndego ezoqam, Mbumbukiam-qa manqa mbusa mokho-te, nqanek iz gendap, ndego ndaføyamba-qapé. Neka ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, oskia ndógót. Miavmiáv.

8

Yesu, ndego Mbumbukiam-gé iziz ezoqa ndakinák, yan-te ngo:go

¹ Ni manqat qati-manqatavun, gigiap-qape nqánek: Ni Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape av nqægo, nginígú. Yan-té gono:gó. Kawa ezoqam kandambaqape-qá nakeamo zenda-té gemøqóm, ndego Mbumbukiam.

² Ndego teqa iziz matev, uni Mbumbukiam-qa-khoev-in-té gegó, yan-te nqo:go. Ta palai khoev ndøgo, ambá av nqægo, ezoqa ndøwevēm, geté Evezøza ndøwév.

³ Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda ate ndi:gu, tiqa iz ndøgo tinindapém: Mbumbukiam-te etoam matev ndøgoát neka søvakha gigiap vømbóløvsumāt. Yaq nakémbá, até ndegó-a, nigi Mbumbukiam-ge iziz ezoqa kandambaqape, yan-te ngo:go, ndego gigiap etoam matev begó, Mbumbukiam-te. Yaq ndego ekeza kha mbo-etoám.

⁴ Ndego nqanek manqei-qape-te tegonin, yaq ndego ambá kopømba mbaín, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam tegonin. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa ngígú, ndigu Mbumbukiam-te etoam matev gigoatun, av Mozes-qa guguna manqat ndæmanqate.

⁵ Ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa sasae gigoatun, ndigu yan-qá matev me:khamasimatún. Tiqa matev andé yan matev-qá nqovønqová. Até Mbumbukiam-qá khoév-a, manqei-qape-te nqawev, ndøgo andé Mbumbukiam-qá khoev-qá nqovønqová, ndøgo yan-te nqo:wev. Ta khøuwa-te ndøgo, Mozes Mbumbukiam-qa palai khoev weve-qa gembogoam, Mbumbukiam ndego āv gembøe-eín nqægo, “Palai khoev toqowev, qo gigiap ate ndægo ùni mbøepáev, av no olol-te ndo:go, qateqamakh.”

⁶ Geté Mbumbukiam-ge iziz ezoqam-qa sasae, Yesu gendap, ndøgo ùnime:løvú, ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa nøme-qa iziz matev. Até ta poev ndakinák-a, Mbumbukiam ezoqa namba ge-unimanqatin, Yesu ni-te gendapavun, ndøgo ùnime:løvú, ta poev ndøgo, ibugukhokhof ge-unimanqatin. Zapa ndøgo, manqa mbusa ndøgo, Mbumbukiam ndakin geve, ndøgo ùnime:løvú, av bugukhokhof ge:ve.

⁷ Poev ndøgo, Mbumbukiam ibugukhokhof ezoqa namba ge-unimanqatin, eqeieqei tøgønin, yaq ambá kopømbá, poev nøme unimanqatin-teav tegønin.

⁸ Geté Mbumbukiam āv geneqeív nqægo: Ta poev ndøgo, ibugukhokhof ezoqa namba ge-unimanqatin, kopømba mbaín tøzøtøke. Zapa ndøgo, ndigu manqa-zapa-ús. Yaq ndego Evezøza, tegi ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo, “Nqáe! Khøuwa nqágeav.

Yaq no Izrael ezoqam neka Zuda ezoqam namba, poev ndakinak nó-unimanqatín.

⁹ Ta poev ndøgo, tæ-unimanqatin, ambá av nqægo, av tigi atanakha-zapazapa-za namba qate-unimanqatin, ta khøuwa-te ndøgo, no ndigu pingi qazøndo-geagim neka Izip manqei-te vøtøndō-itub, vøndō-fakhaz.

Ta poev ndøgo, qei-unimanqatinim, ndigu sekemba paeveáv.

Yaq no gènømbo-qasí, ndigu.

¹⁰ Geté poev ndakinak, no Izlael ezoqam namba tøte-unimanqatin, av nqægo:

Ta khøuwa-te ndøgo, no Evezøza, ndigu noqa guguna manqat,

wema-té qanøzø-nqeitám neka mbøni-te vøzømbó-peawām.

Yaq no tigí Mbumbukiam nógoát

neka ndigu nogi ezoqam vøgoát.

¹¹ Ndigu ekeza ezoqam neka zifuap, sekemba gé:zømesimák neka gezø-manqateák, av nqægo,

‘Zo Evezøza vøezøtéz.’

Zapa ndøgo, ndigu ate ti:goat, no é-ndæzøtéz,

ezoqa khasøkhasis nekā ezoqa kandakanda.

¹² No tiqa manqa-zapazapa, ndønømbo-navøém

neka gekha matev soqøsoqā gigoam, nombó-matavapák.”

¹³ Mbumbukiam poev ndakinak-qa yaq-te nde:manqate, ndego te-

unimanqatin, yaq ndego ta poev ndøgo, bugukhokhof ge-unimanqatin,

awenege me:vewé. Neka ni mizi:nøtén, gekha gigiap o matēv ndøgo, qa-

nqawønege neka sa ndømbevøemet, ndøgo avønín segé-navøém.

9

Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, søvakha gigiap-qa kouk namba, khafeap kouwat-te gi-onin

¹ Mbumbukiam bugukhokhof khøuwa, Izlael ezoqam namba poev ge-unimanqatin, yaq ndego møndæzømás, ande āv kimbøé-vizupāt. Ndigu Mbumbukiam-qá khoev zøgoám, ma gimboe-vizupam. Palai khoév. Manqei-qape-té qawevám. Ezoqa ndøwevém.

² Bugukhokhof kouwat-te, ta palai khoev mokho-te ndøugu, lampa asøzam nonqo mu:goám neka lou-qase vøu-wuøyam. Ta lou-qase-te ndøgo, flawa mo:-abám. Mbumbukiam nonqó. Nqanek kouwat, khafeap kouwat mbo-akhaemám.

³ Ta kouwat-te ndøgo, ndabua sekeqape nøme ndøfaleám, neka taqa zitate, kouwat nøme vøugoam. Nqanek kouwat, uni khafeap-qape kouwat mbo-akhaemám.

⁴ Ta kouwat nøme mokho-te, Mbumbukiam-te etoam matev gone nonqo lou-qase mu:wuøyám. Gol khakheitáp. Gigiap sisip mbomømboma mbo-qotam nonqó. Neka mboges ndøgo, Mbumbukiam Izlael ezoqam namba, poev ge-unimanqatin, vøu-nqeitavam. Mboges ndøgo, gól gini-gutøvév, neka gigiap vøu-nqeitavam. Gigiap misiká: Nøme káp. Ta kap ndøgo, gol khakheitáp. Neka kap-te ndøgo, mana mu:nqeitavám. Neka gigiap nøme, Elon-qá tatuág, mbusa ekezan mba qambo-fakhan. Neka nandi vøndøgeap menas, Mbumbukiam-qa guguna manqat qo:peaupam, ta mokho-te Mbumbukiam Izlael ezoqam namba poev ge-unimanqatin, vøugoam.

⁵ Mboges mumat ndo:go, enzol ezoqam taf-us-qá ngovønqova mo:goám. Ndigu andé khakhatáp, av nqægo, Mbumbukiam møndøgoám ndøgo. Enzol ezoqam-qa taf, mboges mumat-té qano-vøndatám. Ta mboges mumat-te ndøgo, Mbumbukiam ezoqam-qa manqa-zapazapa ndøsunguzumám. Geté, ndakin khøuwa eqeieqeí mbá, nqanek gigiap ate ndægo ovøyam nonqo.

⁶ Matev āv tønegoám.

Bugukhokhof kouwat-te, ta palai khoev mokho-te ndøugu, khøuwa ate ndæpavpaveam, Mbumbukiam-gí iziz ezoqam ndø-ozín, teqa sasae vøgonemín.

⁷ Geté ta kouwat uni mokho-te-in ndøugu, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape mba ndø-onín. Viav kopo-te, ndego khøuwa kopo mba me:-onín. Ndego sòvakha gigiap-qá kouk ndøndapín, Mbumbukiam-te etoam matev vømøgonín. Bugukhokhof, ekeza manqa-zapazapa zapaya møgonín neka yaq ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa zapaya vømøgonín, ndøgo zøtezateav gigoam, av nqægo, manqa-zapazapā.

⁸ Nqanek matev mokho-te, Nqova Mbomambaqape, ni āv gini-nømendím nqægo: Nqanek palai khoev oskia qawevam neka matev taqa yaq-te oskia vøgoam, yaq nakhoa mboqoeveáv, zuá, ezoqam Mbumbukiam-te timøfakhaz, ande kouwat uni khafeap-qape-te me vømé-ōz.

⁹ Ndøgo ni āv qaninømánd nqægo: Etoam matev Mbumbukiam-te, neka sòvakha gigiap løvusam matev, kopømba mbáín, tiqa mbøni tøsunguz, neka vøendaføyamba-ēz, ndigu nqanek matev gigoatun.

¹⁰ Nqanek sòvakha gigiap løvusam matev neka gekha matev nøme ndøgot, kopømba ande av gekha lou toqolog o gekha ibøkha toqo-iz o āv khoqoté-khakuām, ndøgo mumat matev mbá. Matev av nqægo, sa ndøgo tønegoám, atema ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam nakhoa ndakinak vø-mboqoa.

Keliso ekeza kouk namba, Mbumbukiam-qa megemege-te gemøfakhan

¹¹ Geté ndakin Keliso ndøfakhán. Ndego Mbumbukiam-gé iziz ezoqa kandambaqape ndøfakhán. Matev mbomømboma ndø-ndapavún. Ta palai khoev ndøgo, ma ge:-on, ndaføyamba-qapé. Ndøgo ùnime:-løvú, ta palai khoev ndøgo, manqei-qape-te nqago. Ndøgo ambá av nqægo, manqei-qape ezoqa ndøwewēm. Av taoká. Ndøgo manqei-qape gigiáp mbá.

¹² Ta kouwat uni khafeap-qape mokho-te, Keliso khøuwa kopo mba me:-ón. Geté ndego ambá av nqægo, naningus o kao-qā kōuk namba me:-ōn, Mbumbukiam-te etoam matev nonqo. Av taoká. Ndego ekeza kóuk namba me:-ón, Mbumbukiam-te etoam matev vømøgo, ni sasa ndønqovotan neka khandi miavmiav vønī-etoam.

¹³ Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, ezoqam-te, kao neka naningus angana-qá kouk ndøpomoyamín, neka kao-yu gumu-lonqotøvemín, tuqa pakhakh vøzømbō-pomoyamín. Yaq gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam-qa bøi-te, ande khavim-us me gi:goam, nqawa vø-eqeieqei-ezín. Geté nqanek matev, ndigu mumat-te mbá qanø-sungutazín.

¹⁴ Geté Keliso-qa kouk viní. Ndøgo ùnime:-løvú, nqanek matev. Nqova miav-ak ge-itu, yaq ndego ekeza kha ande etoam matev eqeieqei-qape me ndægo, Mbumbukiam-te genqonqotav, ta kouk ndøgo, ni uni niqa mokho-té qanø-sungutønát. Yaq ni mivi nøme mbáín, niqa manqa-zapazapa-qa yaq-te, ndøgo ni løvøte-te qa-itumbat. Yaq ni kopømbaqapé, Mbumbukiam-qa sasae sizígút, ndego khandi miav-ak Mbumbukiam.

¹⁵ Poev ndakinak, Mbumbukiam ezoqa namba ge:-unimanqatin, Keliso mokho-té qanøni-fakhán. Tae mutui-te genanim, ndego ezoqam-qa manqa-zapazapa-qa yaq-te, yaq-fia ndøgó, ndigu ta awenege poev matev mokho-te gu:goam, ndøgo Mbumbukiam ibugukhokhof ezoqam namba ge:-unimanqatin, neka vønqovotaz. Ndego tenegó ndøgo: Gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam gezø-akha, khandi miavmiav bendapém, ate av-té, bugukhokhof manqa mbusa ge:ve.

¹⁶ Ezoqa tenanim, ndego bugukhokhof pepa gepeawam av nqægo, gekha ezoqam teqa gigiap tindapem, yaq vòkhæqatêq, av nqægo: Ndego unimé-nanim? Yaq váev, ndigu teqa gigiap tindapem.

¹⁷ Zapa ndógo, ndego ezoqam oskia teyagat, ta pepa ndógo gepeawam, mokho mbaín. Matev sa ndógo, tónéfakhán, ndego tenanim.

¹⁸ Yaq nakémbá, até ta bugukhokhof poév-a, Mbumbukiam ezoqa namba ge:-unimanqatin, kouk mokho-té qanøfakhán. Søvakha gigiap amba pakhaezateav tøgonin, yaq ndógo ambá kopømba mbaín, tøfakhanin.

¹⁹ Ta khøuwa-te ndógo, Mozes ezoqa Mbumbukiam-qa guguna manqat ate ndægo ge:zømesim, ndego kao nakhasam neka naningus angana-qá kouk ndøndáp, ibøkha namba vøe-tøkua, Mbumbukiam-qa guguna manqat mbuk-te neka ezoqam-te sasa mo:pomoyam. Isop tae esokhó neka sip su køkóuk genepomoyám.

²⁰ Yaq ndego ezoqa gezø-ein, “Nqanek kouk, āv qane-unimanqatintét nqægo: Poev ndógo, Mbumbukiam zo namba ge:-unimanqatin, zo ùni mbøepáev.”

²¹ Mozes até palai khoev-té-a neka gigiap-te ate ndægo, guligulim nonqo qagoat, kouk āv tene-pomoemám.

²² Mozes-qa guguna manqat, āv qane-eín nqægo: Avønín, gigiap ate ndægo, kók qabete-sunguzú, bemø-eqeieqei. Zapa ndógo, kouk waeveav tøgoat, yaq Mbumbukiam manqa-zapazapa sa gembøé-navøemák.

²³ Ta gigiap ndógo, palai khoev-te qagoam, āv tini-sunguzumám. Geté nqanek gigiap ate nqægo, nqovønqova mbá. Gigiap eqeieqei, yan-té qano:gó. Yaq ta gigiap ova nqo:go, kopømba mbaín, søvakha gigiap-qa kouk toqote-sunguz. Geté matev vini begó. Matev kandambaqapé.

²⁴ Keliso ambá av nqægo, ta khafeap kouwat-te ndógo tenø-øn, ezoqa zenda gi:wevem. Zapa ndógo, ta khafeap kouwat ndógo, nqovønqova mbá. Geté ndego yan-té genø-ón. Yaq ndego Mbumbukiam-qá megemege-té geyá, neka ni zapaya, manqat ndømanqaté.

²⁵ Neka ndego ambá av nqægo, ekeza kha khøuwa kopoav nqonqotøve nonqo ndø-ón, kopømba ande av manqei-qape Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape nde:go, ndego viav-viav khafeap kouwat-te ge-onin, gigiap vini-qa kouk vøndapin.

²⁶ Matev av tægonin ndægo, yaq Keliso nqosøgeap ambá khøuwa kopoav mboyogeín, neka løvøte khøuwa kopoav vøqeiviin, manqei-qape ande qæfakhan, atema ndakin. Geté Keliso ndakin khøuwa-te, manqei-qape nqanavøemtet, kopo mba me:geavún, ate nonqó, neka ezoqam-qa manqa-zapazapa evøzam nonqo, ekeza kha vønqonqotav.

²⁷ Ezoqa ewaqape, bèpakhaezát. Kopo mé:nanimát, yaq Mbumbukiam-qa manqa ovøyam-te bemø-itanat.

²⁸ Keliso-qa yaq-te, até kopó: Ndego ekeza kha, kopo me:nqonqotáv, neka ezoqa kopoav-qa manqa-zapazapa vø-eqa. Yaq nqawa tendoqavan, ndego ambá av nqægo, ezoqam-qa manqa-zapazapa zapayā genēgeāv. Geté ndego khandi zøndapáv, gekha ezoqām ndigu, teqa ndo:keoge.

10

Keliso niqa manqa-zapazapa zapaya, ekeza kha genqonqotav, yaq Mbumbukiam-te søvakha gigiap zitøge matev nøme bègø

¹ Matev ndøgo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda gimatønumatun, av Mozes-qa guguna manqat ndæmanqate, ndøgo nqovønqova mbá. Uni matev-ín mbá. Ndøgo ni matev mbomømboma mba me:nømendím, vaev-te tøfakhanam. Geté, unimanqatín, ndøgo kopømba mbaín, ni taqa yaq-te uni tænømand. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, viav-viav ate ndægo, etoam matev kopo gigoatun, ta matev ndøgo, ezoqa kopømba mbaín, ti-ndaføyamba-ez, ndigu Mbumbukiam-qa avønin-te gizavín.

² Ezoqa amba Mbumbukiam-te søvakha gigiap zitøge matev mokho-te ti-ndaføyamba-ezín, yaq gê, ndigu nqanek matev amba zua ndøgonín? Mbaín! Ndigu zua amba gégoák. Zapa ndøgo, ndigu ezoqam, Mbumbukiam ndimbovizap, ndigu ta matev mokho-te, é-møndø-sunguzín, yaq ndigu manqazapazapa-qa yaq-te, mivi sekemba ambá gégoák.

³ Geté ndigu Mbumbukiam-te viav-viav søvakha gigiap gizitagatun, ndøgo ekeza manqazapazapa-qa yaq-te, manqa matev mba zø-eimín.

⁴ Zapa ndøgo, kao neka naningus, tiqa kouk kopømba mbaín, ezoqam-qa manqazapazapa tø-evøzam.

⁵ Yaq nakémbá, Keliso manqei-qape-te gegeavun, ndego Mbumbukiam āv gembøe-eín nqægo,

“Ezoqa qo søvakha gigiap giqando-zitagatun neka etoam matev vøqandø-goatun,
ndøgo qo poeveáv.

Geté qo kha qonø-khakheinám, voqonø-etoam.

⁶ Søvakha gigiap giqando-løvusumatun

neka gekha etoam matev nøme vøqandø-goatun, tiqa manqazapazapa evøzam nonqo,
ndøgo qo khaneateáv.

⁷ Yaq no āv qate-eín nqægo:

Nqáe! No møgeavún.

Mbumbukiam-qa Mbuk-te,

manqat ndøpeāwáp, noqa yaq-te.

Mbumbúkiam! No qoqá poev matev gone-qa nøgeavún.”

⁸ Keliso bugukhokhof, āv gene-eín nqægo, “Ezoqa qo søvakha gigiap giqando-zitagatun neka etoam matev vøqandø-goatun neka manqazapazapa evøzam nonqo søvakha gigiap vøqandø-løvusumatun, ndøgo qo poeveáv neka khaneateáv.” Ndego nqanek manqat ge-ein, oskiá ndøgo, Mozes-qa guguna manqat qa-ein, av nqægo, matev yà begó.

⁹ Yaq taqa zita-te, ndego manqat nøme vø-ein, “Nqáe! No qoqá poev matev gone-qa nøgeavún.” Nqanek manqat, ni āv qani-nømendím nqægo: Keliso awenege matev, gènøzá. Yaq taqa iziz, matev ndakinak ndømatanám.

¹⁰ Yesu Keliso Mbumbukiam-qa poev gembopaev, neka ekeza kha sa vønqonqotav, ta mokho-te ndøgo, ndego ni møndø-Mbumbukiam-gí-ezoqam-én. Ate nonqó.

¹¹ Até Mbumbukiam-gí iziz ezoqam-qá matév-a, khøuwa kopoav matev kopo gigoatun, Mbumbukiam-te søvakha gigiap gimbo-løvusumatun, ta matev ndøgo, kopømba mbaín, ezoqam-qa manqazapazapa tø-evøzam.

¹² Geté Keliso ezoqam-qa manqazapazapa zapaya, ekeza kha genqonqotav, ndego etoam matev kopo mba me:matanám, ate nonqó, yaq Mbumbukiam-qa nakeamo zenda-te, vømøqom.

¹³ Yaq ndøgo Mbumbukiam-qa mo:keogé, atema ndego tegi qaqa ezoqam, ande zenda tokhotapak awam nonqo me, te mokho-te vømbøí-āb.

¹⁴ Ndego ekeza kha genqonqotav, ta matev kopo mokho-te, ndego ndigu ezoqam até ge-ndaføyamba-éz, ndigu ekezan nonqo genøzøzo.

¹⁵ Até Nqova Mbomambaqapé-a, ni-te gè-unimanqatintét, taqa yaq-te. Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa Manqat taqa yaq-te, bugukhokhof āv qane-eín nqægo,

¹⁶ “Evezøza ge-ein: Megemege-te ndo:go, no ezoqa namba, poev āv qaté-unimanqatín nqægo:

No ndigu noqa guguna manqat, mbøni-té qanøzø-nqeitám neka tiqa wema-te vøzømbó-peawām.”

¹⁷ Yaq taqa zita-te, ndego manqat nøme, āv gene-eín nqægo,

“Tiqa manqa-zapazapa neka matev eqeieqei mbain ndógo, no sekemba nombó-matavapák.”

¹⁸ Yaq nakémbá. Mbumbukiam ezoqam-qa manqa-zapazapa sa qambø-navøem, yaq søvakha gigiap zitøge matev nøme bègō, te-te, ezoqam-qa manqa-zapazapa zapaya.

Ni unimanqatin matev, até bizigeawát

¹⁹ Nøfuap! Yaq nakémbá, Yesu-qa kouk mokho-te, ndógo niqa manqa-zapazapa zapaya qawa, ni ndakin kopømbaqapé, ta kouwat uni khafeap-qape-te, Mbumbukiam-qa avønin-te, sizimó-ón. Møe mbaín. Segenimbú-løvuzít.

²⁰ Yesu ekeza kha genqonqotav, ndego nakhoa ndakinak nimboqóá, neka ndabua vønøza, ta ndabua ndógo, khafeap kouwat-te qafaleam, ni Mbumbukiam-te qaqatønotam. Ta nakhoa ndakinak, khandi-té qanølwé:t.

²¹ Ni ndakin Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape ginigu, ndego ndinimbo-kawaevat, ni Mbumbukiam-qa khoev nqazigu,

²² yaq ni Mbumbukiam-qa avønin-té qabizinø-niáv. Mbøni eqeieqei-té neka unimanqatin matev-ús. Ndego niqa mbøni-te, andé ekeza kouk me nimbi-pomoyám, niqa manqa-zapazapa vønī-evøzam, taqa yaq-te ni mivi qazigoam, neka niqa kha ande ibøkha bæbæs-qape me vønimbī-sunguz.

²³ Niqa vintønat Yesu-te, ni ezoqa nqazizømbe-manqate, ni bazaføgakh-us bizigeawát. Qavotam tiá. Zapa ndógo, ndego ezoqam, ndego manqa mbusa geve, ndego unimanqatin-qapé. Ndego matev ndømatanám, av manqa mbusa ge:ve.

²⁴ Ni yaqyaq-a, yà bizi-mataváp, kuku matev-te neka matev mbomømboma gone-te, zita bizí-tøpøzu.

²⁵ Ni Klisten wambap matev bizi-ivøvém, av ezoqa nøme gi-goatun. Geté sizí-pindupát neka zita vizí-tøpazát. Zo av nqægo nøme mba mo:gót. Zapa ndógo, zo āv qazøte-qeiví nqægo: Evezøza-qa khøuwa, ndego tendoqavan, avønin.

Mbumbukiam-ge Yo, zita toqote-wuao

²⁶ Ni unimanqatin manqat-qa yaq-te nøtenat qazindapem, gete zita tizi-wuøem neka manqa-zapa-te sekemba tizi-apet, yaq ndógo etoam matev nøme mbaín, Mbumbukiam tizimbo-etømem, manqa-zapa evøzam nonqo.

²⁷ Av tizi:gonem, yaq nakhoa nøme mbaín. Ni manqa ovøyam-qa neka gøina tatas-qape-qa mba zimbøe-keogé, møe-ús, ta gøinam ndógo, ndigu tøngiæzo, ndigu Mbumbukiam ndisanqawe.

²⁸ Zo m̀z̀z̀te-z̀t̀t̀z̀. Gekha ezoqām ndego, Mozes-qa guguna manqat gesanqao, yaq b̀oi vizu ezoqa menas o misika teqa matev giqevim, yaq ndego ezoqam, yà benaním. Kopømba mbaín, tanakh timbogonem.

²⁹ Yaq ge z̀o, ndozo-matavap? Ezoqa Mbumbukiam-ge Yo tetokhonav neka teqa kouk, khokho gigiap v̀e-v̀e, ta kouk ndøgo, Yesu ezoqa namba poev ndakinak ge:-unimanqatin, neka ta mokho-te, ndego ezoqam, ge-Mbumbukiam-ge-nakhasam-ev, neka ndego Nqova Mbomambaqape-qa yaq-te ngenøgim manqat ndemanqate, te mokho-te ndego, Mbumbukiam-qa kuku matev ge:-otev; av nde:matanam, ndego yaq-fia gekha nqosøgeap ndøndāp? Ndego yaq-fia unimé:-soqá tendap. Ndøgo unimé:-løvú, av tiqa yaq-fia ndægo, ndigu Mozes-qa guguna manqat gimøkuimam.

³⁰ Zapa ndøgo, ni ndego m̀zi:ǹt̀ǹ, ndego manqat ge-ein, av nqægo, “Ezoqam nó, ezoqam-qa manqa-zapazapa nqæqavøiwat neka yaq-fia nqætāwāt.” Ndego ezoqam, Mbumbukiám. Neka Mbumbukiam-qa Manqat nøme, āv qane-eín nqægo, “Evezøza ekeza ezoqam manqa ovøyam-té genø-áb.”

³¹ Unimanqatín. Ti-te ndigu unimé:-soqá, m̀e-ús, ndigu Mbumbukiam-qa zenda-te timø-o:az, ndego khandi miav-ak Mbumbukiam.

Ni bazaføgakh-us bizi-waniáp, niqa unimanqatin-te

³² Gèmbø-mataváp. Ta khøuwa-te ndøgo, zo unimanqatin manqat, ande waev me qazøte-qeivim, zo viniv neka potonam matev kandambá qazonda-pat. Geté zo bazaføgakh-us zowaniapám.

³³ Zo ezoqa nøme m̀ndø-ngenøzotám, ezoqa ewaqape-qa bugug-te, neka yage føgakh vøzø-etoumam. Neka zo ezoqa nøme, zo ndigu m̀zozø-tøkeám, ndigu viniv gi-upøgimam.

³⁴ Klisten ezoqa nøme, ndimbula mokho-te ginqeitaz, zo ti-te ndigu, tanakh zøgoám neka vozozø-tøkeam. Neka ezoqa zoqa gigiap gizø-upøgimam, zo s̀zozø-takám. Khanakhanakh-ús. Zapa ndøgo, zo m̀z̀z̀te-z̀t̀t̀z̀, zo ande gigiap nøme me, nandøzøgó. Ndøgo ùnime:-løvú, av gigiap nøme, gizømbe-upøgimam. Zapa ndøgo, ta gigiap ndøgo, miav-ak-qapé.

³⁵ Yaq nakémbá, zoqa unimanqatin matev, ndønqagimém. Zapa ndøgo, taqa yaq-fia kandambá tantáv.

³⁶ Zo føgføgakh ndøwaniáp. Yaq zo Mbumbukiam-qa poev tozombo-pavat, zo matev z̀ndapém, av manqa mbusa ge:ve.

³⁷ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo, “Khøuwa avønín.

Yaq ndego ezoqam, tegeav, gégeáv.

Ndego khøuwa géføløtazák.”

³⁸ Neka Mbumbukiam, manqat nøme āv gene-eín nqægo, “Noge ezoqam ndøgo tené-ndaføyamba-év, te-unimanqatintat. Yaq géyagét.

Geté teqambun, no tenøuvan,
no khanakhanakh mbaín, te-te.”

³⁹ Ni āv tiuká, av ezoqam ndi:gu, tiqambuz, neka v̀soqoēz. Geté ni unimanqatin matev, bazaføgakh-us zigeawát, neka vizimø-khandi:n.

11

Toqo-unimanqatin, ndøgo gekhám?

¹ Unimanqatin matev, av nqægo: Toqo-unimanqatin, yaq soqoté-qatéq, matev ndøgo, Mbumbukiam-te ndoqoto-taqa, tɔfakhan, ndøgo ndøfakhán. Toqo-unimanqatin, yaq soqoté-qatéq, matev ndøgo, bɔi qeivupav ndøgo, ndøgó.

² Mbumbukiam nigi atanakha-zapazapa-za, eqeieqei tiqa unimanqatin matev zapayá genezæbám.

³ Unimanqatin matev mokho-te, ni āv qazi:qeiví nqægo: Manqei-qape ate nqægo, Mbumbukiam ekeza manqát gene-khakheinám, neka gigiap ndøgo, nqazi-qeivi, ndøgo tɔndo-fakhanám, ta gigiap ndøgo, qeivupav ndøgo.

Eibol neka Inok neka Noa, Mbumbukiam gi-unimanqatintam

⁴ Av khanégo, Mbumbukiam Eibol-qa etoam matev, mbomambaqape ge:veo, getē Kein-qa etoam matev, soqain me:veō? Zapa nqáneq: Eibol gè-unimanqatín. Yaq ta zapaya ndøgo, Mbumbukiam ndego ezoqa ndaføyambaqape me:veó, neka teqa-etoam matev vøkhatiu. Eibol mɔndɔnaním. Geté até ndakín-a, teqa matev, ni unimanqatin matev-qa yaq-te me:nɔmendím.

⁵ Av khanégo, Mbumbukiam Inok ekezan-te gekhato, yaq ndego lɔvɔte qeiviav qagoam? Zapa nqáneq: Inok gè-unimanqatín. Yaq ezoqa amba mbøevawém. Geté ometeáv. Zapa ndøgo, Mbumbukiam gèndáf. Teqa yaq-te, ndego ndafeav qagoam, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo: Mbumbukiam khanakhanakh mbogoám, teqa yage-qa yaq-te.

⁶ Ezoqa unimanqatin mbain tegoat, ndego kopɔmba mbaín, Mbumbukiam-te khanakhanakh tego. Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-te tewav, ndego yà be-unimanqatín, av nqægo, Mbumbukiam ndégō, neka ndego yaq-fia eqeieqei zø-etoám, ezoqam ndigu, teqa ndivao.

⁷ Av khanégo, Noa khagua-qape gekhakheinam, av Mbumbukiam gembøein, yaq ekeza ezoqa namba vøe-khandi:z, ndigu khoev-te gi:yagam? Zapa nqáneq: Ndego gè-unimanqatín neka Mbumbukiam-qa manqat o-mba mbøendáp, ndego ge-ein av nqægo, ezoqa tengiæzo, oskiá ndøgo, ndego bugukhokhof matev-qase qeiviav qagoam. Yaq teqa unimanqatin matev mokho-te, ndego manqei-qape ezoqam, āv genezømás nqægo: Tiqa manqa-zapazapa khápumu-khouwév. Geté ndego ekezan, Mbumbukiam ndaføyambaqape me:veó, teqa unimanqatin matev zapaya.

Eibleem neka Sæla, Mbumbukiam gi-unimanqatintam

⁸ Av khanégo, Eibleem Mbumbukiam-qa manqa o-mba gembøendap, gembo-akha, yaq ekeza manqei vø-ivav, manqei vini sasa ndøwav, ma Mbumbukiam manqa mbusa gembøeve, temɔndap? Zapa nqáneq: Ndego Mbumbukiam gè-unimanqatín, oskiá ndøgo, ndego otevatav qagoam, ma te:ma.

⁹ Ndego Mbumbukiam sège-unimanqatintám, neka manqei vini-ak namba vøe-yagam, ta manqei-te ndøgo, Mbumbukiam manqa mbusa gembøeve, tembo-etoam. Yaq ndego palai khoev mbá gene-yageapám. Até yo neka zeo, Aezek neka Zekop, ndigu Mbumbukiam-qa manqa mbusa kopo gindapem, palai khoév gini-yageapám.

¹⁰ Eibleem taon kandambaqape-qa mbøe-kewagám, ta taon ndøgo, mi-avmiav bazaføgakh-us ndøgo, ndøgo Mbumbukiam ekezan gepøoa neka vøkhakheinam.

¹¹ Yaq áv khanégo, Eibleem zas namba, Sæla, nakhasam gezøqan, oskiā ndøgo, gumu-lawaqape-ev neka tegu zas sog vøgoam? Zapa nqáneq: Ndego

gè-unimanqatín. Ndego møndø-unimanqatín, av nqægo, Mbumbukiam matev ndømatanám, av manqa mbusa ge:ve.

¹² Ta khøwa-te ndøgo, ngenek ezoqam, andē løvøte yaq-te, møndømø-itán. Geté ndego ezoqa kopo, zi kopoav-qapé gimbo-fakhaz. Andé ndukú, khaiya-te nqo:go, neka andé ndivínd, ndøgeg-te ndigu. Kopømba mbaín, toqo-gevebam.

¹³ Nginik ezoqa ate ngi:gu, Mbumbukiam oskia ndø-unimanqatintám, até vømø-pakhaez. Ndigu ekezan, matev upøgipøteáv, Mbumbukiam manqa mbusa gezømbeve. Ndigu ta matev ndøgo, andé qámhá qiqeivam. Ndigu møndæzótéz, vaev-te ndømø-fakhanám, neka ndigu khanakhanákh, taqa yaq-te. Ndigu manqat møndø-vøndøzumám, av nqægo, nqanek manqei-qape-te, ndigu mo-manqei-aním mbá. Geté ndigu andé okha mba me me:geavún.

¹⁴ Gekha ezoqám ndigu, manqat av ndi:manqate, ndigu áv gini-nømendím nqægo: Ndigu manqei-qa, zua ndøvawét, ma ti:yagat.

¹⁵ Nigi atanakha-zapazapa-za, amba ta manqei-qa yaq-te ti:manqatein, ma gi:geavun, yaq ndigu ambá kopømbá, nango tivesezin.

¹⁶ Geté ndigu manqei mbomambaqape-qa mbøe-esupám. Ndøgo yan-té qano:gó. Ta manqei ndøgo, ùnime:løvú, nqanek manqei-qape. Yaq nakémbá, ndigu Mbumbukiam, “nigi Mbumbukiam” gimbo-akhaemam, ndego mivi mbaín, taqa yaq-te. Zapa ndøgo, ndego yan-te nqo:go, taon mbomambaqape zøkhakheinám.

¹⁷ Mbumbukiam Eibleem khamasim-te geve, yaq ndego ekeza yo kopo, Aezek, amba telavawin, etoam matev vøgonin, ndego sège-unimanqatín, av nqægo: Mbumbukiam kopømbaqapé, tege yo segé-khandí:v, teqa yaq-te manqa mbusa geve.

¹⁸ Teqa yaq-te, Mbumbukiam áv gembøe-eín nqægo, “Qogi qazi, Aezek mokho-té ginøqá-fakház.”

¹⁹ Eibleem áv gene-matøvém nqægo: Yo tembonanim, ság, Mbumbukiam kopømbaqapé, løvøte-te nqawa segé-khandí:v. Yaq unimanqatín. Tege yo, andé løvøte-te mé gemøndæ-khandí:v.

Aezek neka Zekop neka Zosef, Mbumbukiam gi-unimanqatintam

²⁰ Yaq áv khanégo, Aezek tegi nakhei angana menas, Zekop neka Isao, zenda gezømbove, neka megemege-qa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat vøzø-vevezam? Zapa nqánek: Ndego gè-unimanqatín.

²¹ Yaq áv khanégo, Zekop Zosef-gi nakhei angana menas zenda gezømbove, tiqa yaq-te Mbumbukiam-te vøguligulim, ndego løvøte yaq-te gemø-itan. Zapa nqánek: Ndego gè-unimanqatín. Tatuág genø-tøpafám, neka Mbumbukiam-qa iz vø-eqatat.

²² Yaq áv khanégo, Zosef løvøte gekhatoat, ndego Izlael ezoqam-qa yaq-te ge-ein, ndigu Izip manqei-te tifakhaz, yaq ndego manqa vøzø-løvua, av nqægo, “Noqa bazag vø-upatét, manqei tozo-ivøvem?” Ndego nqanek manqat tene-eín ndøgo: Ndego gè-unimanqatín, Mbumbukiam matev ndøgó, av manqa mbusa ge:ve.

Mozes Mbumbukiam ge-unimanqatintam

²³ Yaq áv khanégo, Mozes geqan, yaq tegi evøndipakha løvøyak misika gikhonøwem? Zapa nqánek: Ndigu gè-unimanqatiním. Ndigu møndø-qeivím, ndego opønakam mbomambaqapé. Yaq ndigu møe goneáv. Kawa ezoqam-qa

manqat sège-ogím, ndego ge-ein av nqægo, nakhei angana ndakin ngiqanet, yà bezitøgē.

²⁴ Yaq áv khanégo, ndego Mozes gumu-khouwev, poeveav qagoam, ezoqa ndego Felo-gu yu-ge yo tivewem, ndego Izip ezoqam-ge kawa? Zapa nqáneek: Ndego gè-unimanqatín.

²⁵ Ndego poev tømboqasi-ndégo: Mbumbukiam-gi ezoqa namba, potonam matev sugumú-ndapét, ambá ndøgo, Izip ezoqa namba, khøuwa khapelavøqasi-te, manqa-zapa matanam-te sa tuzumbu-gøupat.

²⁶ Ndego áv gene-matøvém nqægo: Ngenøgim matev tendap, av Keliso ge:ndap, ndøgo qanimáv, ambá ndøgo, Izip ezoqam-qa gigiap kopoav-qape tømbo-gøupat. Zapa ndøgo, ndego Mbumbukiam-qa yaq-fia-qa mbovawát.

²⁷ Yaq áv khanégo, Mozes Izip manqei ge-ivav neka Izip kawa ezoqam-qa qaqa møe goneav vøgoam? Zapa nqáneek: Ndego gè-unimanqatín. Ndego bazaføgakh-us ndøyám. Zapa ndøgo, ndego Mbumbukiam-te, ndego ezoqa ometupav ndego, áv tenetawám, av ndego amba te-ometin.

²⁸ Yaq áv khanégo, Mozes Zu ezoqam manqa gezø-løvua, Pasova lou loge matev tigonem neka søvakha gigiap-qa kouk mboqog-te vø:giam. Zapa nqáneek: Ndego gè-unimanqatín. Soqain ndøgo, ndego enzol ezoqam, ezoqa ndengiæzoat, tigi nakhei angana bugukhokhof giqanet, pakhapakha tezø-khaneam.

Ezoqa vinivinimba nøme, Mbumbukiam gi-unimanqatintam

²⁹ Av khanégo, Izlael ezoqam, Ndaola Køkouk-te gitanqa, kopømba ande av manqei pap-te toqotema. Zapa nqáneek: Ndigu gè-unimanqatiním. Geté yaq Izip ezoqam gi:khamasem, ndigu gègeoním, vøpakhaez.

³⁰ Yaq áv khanégo, Zeliko taon-qa uta qanqoe? Zapa nqáneek: Izlael ezoqam, Mbumbukiam-qa manqat gè-unimanqatiním, neka Zeliko taon khøuwa seven vøkhøogumam, taon-qa uta vønqoe.

³¹ Yaq áv khanégo, ndugu mambe sævam, Leiab, bøibøi ezoqa khoev guzø-ein, sambi-us, neka Zeliko ezoqa nøme namba nanimateav vøgoam, ndigu Mbumbukiam-qa manqat giqavotøvem? Zapa nqáneek: Ndugu gè-unimanqatín.

³² Ezoqa nøme ndígú, ezoqam av ngi:gu. Kopoáv. Geté no khøuwa khàpe nømbe-elavøqasi-íz, Gideon neka Balak neka Samson neka Zefita neka Deivid neka Samuel neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, tiqa emanqat tæzømbe-vototupit.

³³ Nøme ndigu, bawan nøme namba, nakhag-te ginøfeapam, tiqa unimanqatin matev mokho-te, gèpitáz. Neka nøme ndigu, ezoqa nøme matev eqeieqei-té ginøzø-nøzøgimám, neka nøme ndigu, matev ndøgo, av Mbumbukiam manqa mbusa gizømbe-aumam, vø-upøgimam. Ezoqa nøme ndigu, layon manqa-nqa zøtokemám. Yaq ndigu foqobumáv, vøe-pakhaēz.

³⁴ Neka nøme ndigu, gøinam tatas-te gigoam, ndøgo ngiæzoateáv. Neka nøme ndigu, nakhag-te gigoam, yaq-ak-gi nakhag kaiya, ndigu zitøgemáv. Nøme ndigu, bazaføgakh mbaín. Geté Mbumbukiam bazaføgakh zø-etoám. Nøme ndigu, nakhag-te anøzi ndøgoám, neka bawan nøme-gi nakhag ezoqam vøngeasumam.

³⁵ Sakhei nøme ndigu, Mbumbukiam gi-unimanqatintam, ekeza ezoqam gizø-pakhaetam, nango møndøzø-khandí:z.

Ezoqa nøme ndigu, gi-unimanqatintam, nqosøgeap gizø-etoumam, ndigu sège-upøgimám, vøpakhaez. Ndigu Mbumbukiam naopøteáv, yaq sègezøták. Zapa ndógo, ndigu av gini-matavupám nqægo: Tipakhaez, ndigu gékhandí-z, neka yage mbomambaqape nøme mba vømóndapēm.

³⁶ Ezoqa nøme ndigu, gèngenøzotám neka vøfebumam. Neka nøme ndigu, auli sén gini-løvønøvemám, ndimbula-te vønqeisumam.

³⁷ Nøme ndigu, nandí gini-poubám, vøpakhaez. Nøme ndigu, gèqaqabám. Neka nøme ndigu, nakhag kaiyá gini-zitagám. Nøme ndigu, ndabua eqeieqei mbaín. Ndigu sip o naningus ngusum mba ndø-usupám. Nøme ndigu zenda-zenda mbá neka yage soqain segendapát, ezoqa matev soqøsoqa vøzø-matønumam.

³⁸ Nøme ndigu, khoev mbaín. Leg-av manqei neka manqei pøpotap-té sege-okhoám, nandi nqa o manqei ozap-te vøyageapam. Ezoqa nøme, nqanek manqei-qape-te ngiyage, ndigu eqeieqei mbá, ezoqa av ngi:gu, ti namba ti:yagat.

³⁹ Nginik ezoqa ate ngi:gu, Mbumbukiam gi-unimanqatintam, ndego eqeieqei me:zæbám. Geté ndigu ekezan, matev ndapeáv, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve.

⁴⁰ Zapa ndógo, matev ndøgo, Mbumbukiam ni nonqo gepøoa, ndøgo ùnime:løvú, av bugukhokhof qægoam. Yaq nakémbá, ndigu ni namba, khæ zí-ndaføyamba-én.

12

Ni Yesu mba bizimbo-mataváp, viniv tønifakhanumat

¹ Nginik ezoqa ate ndi:gu, ni andé ozoz me me:khøogønát, neka unimanqatin matev-qa yaq-te ngi:nømēndim. Yaq nakémbá, matev ate ndægo é-bizi-vingitáv, ndøgo ni unimanqatin-te nqatokonat, neka manqa-zapazapa ate ndægo, ndøgo ni nakhamas-te ande ka me ndizi-ndapem. Yaq fifingiap-te, niqa megemege-te nqo:go, sizi-bøitít. Ni bizimø-vøún.

² Niqa bøi, Yesu-te mbá qabenø-føgakhát. Ndego niqa unimanqatin matev-qá zapá. Te mokho-te, ni iziz sizimø-khanøzém. Tae mutui-te gitøkewem, ndego nqosøgeap sège-eqá, neka até mivi matév-a, gimbo-etøomem, vøndap. Zapa ndógo, ndego é-møndæ-otév, vaev-te, Mbumbukiam khanakhanakh mbó-etoám. Yaq ndego Mbumbukiam-qa nakeamo zenda-te vømøqom.

³ Zo Yesu mbomataváp. Manqa-zapa-us ezoqam, mivi gimbo-etoumat neka matev soqøsoqa vømbø-matønumat, ndego sègendáp. Yaq nakémbá, zo baza bezøpøs neka møvøúz.

Viniv tønifakhanumat, ndøgo Mbumbukiam ni gè:gugund

⁴ Zoqa nøfe-te, manqa-zapa namba, zoqa kouk waeveáv, vozø-pakhaez.

⁵ Geté zo mbøni zøvaév. Gê, zo Mbumbukiam-qa manqat gezømbó-navøem, ndego zo ndezø-manqate, zo tegi nakheis ndozogo, av nqægo?

“Noge yo, qo Evezøza-qa guguna manqat betaqambo-qásí:v.

Neka ndøvøúq, ndego qo teqaponqom.

⁶ Zapa ndógo, ezoqa ndigu, Evezøza kuku ndømbogo ti-te, ndigu gèguguzá, neka yaq-fia nqosøgeap zø-etoamín, ndigu ekeza nakheis ndezæza.”

⁷ Yaq nakémbá, viniv matev t̄z̄ø-fakhanumat, zo s̄ege-eqatét. Zapa nd̄ogo, ta matev mokho-te nd̄ogo, Mbumbukiam zo ḡeguguzá. Nd̄ogo zo āv qane-z̄omesím nq̄ægo: Zo Mbumbukiam-gí nakheís. Gê, nakheis tígu, eve gugubumav ndigu? Mbaín.

⁸ Zo z̄øve guguzaeav t̄goat, av nakheis n̄ome nde:guguza, yaq zo uni ekeza nakheis-ín mbá. Zo andé mambe nakheís.

⁹ Nigi manqei-qape tat-za, ni m̄ond̄ø-gugumbumám, yaq ni viziz̄ø-vizupam. Yaq nakémbá, nigi Tat, ndego yan-te ngo:go, ni teqa mokho-te, n̄ome mba bizu:gú. Av tizi:gonem, ni khandi z̄indapém.

¹⁰ Nigi manqei-qape tat-za, ni āv tini-gugumbumám, av ekezan eqeieqei gi:vewam. Kh̄øuwa andé khapémbá. Geté Mbumbukiam m̄ond̄æ-otév, gekha matev eqeieqei, ni-te. Ndego ni ngeguguna, ni t̄øke-qa nigú. Yaq ni ndaf̄oyamba t̄ábizi:gú, av ekezan nde:go.

¹¹ Ezoqa teguguq, ta kh̄øuwa-te nd̄ogo, qo khanakhanakh mbaín. Nd̄ogo mb̄øni nq̄os̄øgeap-ús. Geté vaev-te, ndigu mokho z̄ófakhán, guguna manqat gindapem. Tiqa yage sambi-ús neka ndaf̄oyamba-qapé segégoát.

Ni bazaf̄øgakh bizi-asazét, Klisten matev-te

¹² Yaq nakémbá, zo pingi qaz̄ø-wauwauam, neka manazap v̄øz̄ø-soq̄øsoqoam, zo bazaf̄øgakh nango, v̄ø-asáz.

¹³ Neka nd̄ø-onimít. Geté ndaf̄oyambá sege-apét. Soqaín nd̄ogo, ḡømig ndigu, giz̄ø-wauwau-ezam, ate nonqo tiz̄ømbe-qambunim. Geté nq̄awa bèz̄ø-eqeieqei-éz.

¹⁴ Zo bazaf̄øgakh nd̄ø-asazét. Ezoqa ewaqape namba, sambi matev-té qayagé, neka āv t̄øneyagé, av Mbumbukiam nd̄ømb̄øe-poev. Zapa nd̄ogo, gekha ezoqām ndego, av nq̄ægo yageav t̄goat, ndego Evez̄øza gé-ometák.

¹⁵ Zo aiyá qagó. Soqaín nd̄ogo, Mbumbukiam-qa kuku matev zita t̄z̄øte-wuøem. Neka soqaín nd̄ogo, zo mokho-te, ande gigiap khaqain-qape me v̄øefakhán-a, v̄øpanqav̄øēm, yaq zo Klisten bawan ezoqam kopoav v̄øngiæz̄ø.

¹⁶ Zo aiyá qagó. Soqaín nd̄ogo, zo ezoqa n̄ome, mambe t̄z̄øte-okhoat o Isao-qa t̄z̄øte-qeivim, ndego Mbumbukiam zita ge:wuao. Ndego Isao, yokh̄øuwá. Yaq tege eve tumu-lawaqape-evin, ndego ambá zenda mb̄øeveín, v̄ømb̄ø-guligulimín. Geté Isao ḡemb̄øeqasí. Yaq ta matev nd̄ogo, ḡewí. Eveqase mbo-etoám. Lou zapayá gemb̄øe-etoám.

¹⁷ Zo m̄øz̄øte-z̄øtéz. Vaev-te, ndego m̄ond̄ømb̄ø-poé, amba eve-qa guliguli matev tendapin. Geté eve, āv gemb̄øe-eín nq̄ægo, “Nakhoa mbaín, toqon-dap.” Yaq Isao s̄egevin. Ndego poev ùni mb̄øemát, eve-qa guliguli matev tendapin. Geté nakhoa mbaín, matev nango v̄øe-enēnd, nd̄ogo gematanam.

Ni Zayon manqei p̄øyat-té qazin̄ø-fakhán, ambá nd̄ogo, Sainai olol-tē qazin̄ø-fakhán

¹⁸ Zo Mbumbukiam qaz̄øte-z̄øtez, zo ambá av nq̄ægo, Sainai olol-tē qazon̄ø-fakhāz, av Izlael ezoqam gi:fakhaz, Mbumbukiam Mozes guguna manqat gembo-etoam. Ta olol nd̄ogo, manqei-qape olól. Ta kh̄øuwa-te nd̄ogo, ndigu olol wageap-us nd̄øqeivím, neka b̄øivun v̄øz̄ø-b̄øi, neka mbe v̄øz̄øfakhan. M̄øe-ús.

¹⁹ Kipi wag kandambaqape z̄øwagát neka manqa wag v̄øz̄ø-manqatat. Izlael ezoqam nq̄anek manqa wag giyogem, ndigu m̄øe kandambá. Yaq ndigu Mozes āv gimb̄øe-viømém nq̄ægo, “Mbumbukiam manqat kopo n̄ome bemanqaté.”

²⁰ Zapa ndógo, Mbumbukiam ndigu āv gezømbe-eín nqægo, “Gekha gigiāp ndógo, olol tøkhanaz, ndógo løvøte beqeív, oskiá ndógo, ezoqam o søvakha gigiap tigoat. Nandí giabiti-pouzá, løvøte bēqeivim.” Yaq ti-te ndigu, nqanek manqat khàpumu-føgákh.

²¹ Matev ndógo giqeivim, olol-te qafakhan, ndigu møe kandambá gigonem. Até Mozés-a, āv gene-eín nqægo, “No møe kandambá. Kha sùgunumbu-wageapét.”

²² Geté zo viní. Zo ambá av nqægo, Sainai olol-tē qazonø-fakház. Geté zo Zayon manqei poyat-té qazonø-fakház. Zo khandi Mbumbukiam-qá Zelusalem taon-té qazomø-fakház, yan-te nqo:go. Zo ndógo tozomø-fakház, ma enzol ezoqam taosen-taosen, khanakhanakh-us ndimøvøza.

²³ Zo Mbumbukiam-gi nakheis-qá møvøna-té qazomø-fakház. Nginik ezoqam, andé Mbumbukiam-gí nakhei bugukhokhof qaniap me me:gó, zo namba. Neka zoqa iziz, yan-té qano-peawáp. Neka zo Mbumbukiam-té qazonø-fakház, ndego ezoqa ewaqape-qa manqa ovøyam te-ewag. Neka zo ndógo tozomø-fakház, ma ndigu ezoqa mbomømboma gi:goam, ndigu Mbumbukiam ge-ndaføyamba-ez, tigi nqova ndakin te namba ndigu.

²⁴ Zo Yesu-té qazonø-fakház, te mokho-te, Mbumbukiam ezoqa namba, poev ndakinak ge-unimanqatin. Neka zo ndógo tozomø-fakház, ma zo ande teqa kouk me gizømbo-pomoyam. Ta kouk-qa manqat, Eibol-qa kouk-qa manqat, ùnime:-løvúám. Ndógo ambá av nqægo, yaq-fia tawat-qa ndø-akhayám. Geté ndógo ni manqa-zapazapa evøzam-qa yaq-té qanimbi-manqaté.

²⁵ Yaq nakémbá, zo aiyá qagó. Zo ndego ndøsanqàwē, ndemanqate. Ndigu ezoqam, ndego gisanqawam, ndego nqanek manqei-qape-te gegugubam, yaq-fia møndø-ndapém, leg-av manqei-te gipakhaetat. Yaq ni yaq-fia nøme mba zióndapém, ni ndego zita tizi-wuowem, ndego yan-te ndenindomanqate.

²⁶ Ta khøuwa-te ndógo, manqei ndøkukuvøém, Mbumbukiam-qa manqa wag zapaya. Geté ndakin khøuwa-qa yaq-te, Mbumbukiam manqa mbusa āv genevé nqægo, “No manqei nqawá qatø-kukugím. Geté manqei-qape mbá mbá. Até yán-a, sötumú-kukugím.”

²⁷ Mbumbukiam ge-ein av nqægo, ndego manqei nqawa tekukugim, taqa manqa mokho nqánek: Gigiap ate nqægo, ndego gekhakheinam, segé-kukugím, vømø-soqøsoqoām. Ndego tenégó ndógo: Yaq vaev gigiap sa ndógo tógoát, ndógo kukuvøem kopømba mbaín tógoat.

²⁸ Ni Mbumbukiam-qá megeat matev-té qazinø-ón. Yaq ndógo kopømba mbaín, tøkukuvøem, vøsoqā. Yaq nakémbá. Ni ike manqat zimbó-manqatát, neka teqa iz vizí-eqatát. Vizap-ús neka møe-ús. Yaq ndego khanakhanakh betēndap.

²⁹ Ni yà bizimbo-mataváp. Nigi Mbumbukiam andé gøina wageap me me:gó. Gigiap ate nqægo, segé-sonqotáv.

13

Klisten yage eqeieqei-qa yaq-te

¹ Zo yaqyaq-a, kuku matev até bezøgó. Zapa ndógo, zo Keliso mokho-te, evenáp.

² Ezoqa nøme khoev sozozø-manqatát. Zo bezømbo-qàsí:v. Ezoqa nøme ndigu, matev av gi:matønumam ndægo, ndigu khoev, enzol ezoqam zømanqatám. Geté ndigu ekezan zøtezateáv.

³ Ezoqam ndigu, Keliso zapaya, ndimbula-te ndu-nqeitøzat, zo manqa matev bezømbo-nàvøém. Geté zo ndigu āv qazozømbé-tøké, av zo zøkezan, amba ndimbula-te tøzøte-gonin. Neka ezoqam ndigu, tiqa unimanqatin matev zapaya, nqosøgeap ndi-upøgim, āv qazozømbé-tøké, av zo zøkeza kha-te, amba nqosøgeap tozombo-yogein.

⁴ Nøkenøkem matev, zo ezoqa ewaqape, gèmbovizáp. Zo yaqyaq-a, ùnime-unimanqatinát. Ezoqa vini-te, khokho ndø-òkhó. Mbumbukiam yaq-fia ndøtá, ti-te ndigu, mambe ndi-okho neka nøkenøkem matev ndingi-wat.

⁵ Zo moni-te poev khapé bezømbe-òkhó. Geté zo āv qane-mataváp, “Gigiap ság, nqanigu.” Zapa ndøgo, Mbumbukiam āv gene-eín nqægo, “Nóqøuvaqák. Neka qo genømbó-navøemák.”

⁶ Yaq nakémbá, ni kha føgakh-mbá, neka ni āv qazi-manqaté nqægo, “Noge tøke ezoqam, Evezøzá.

No møe nógoák.

Gê, ezoqa gekhā nómatanām?”

Yesu Keliso enendatáv

⁷ Zogi megetapak, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat gi:zømesimam, zozø-matavupát, ndigu atema vaev-te, ande āv kiniyagam. Zo Mbumbukiam āv tønè-unimanqatinát.

⁸ Yesu Keliso enendatáv. Ndego até kopó, nømøkhayā, neka nqægø neka megemege-te ndo:go, miavmiav.

⁹ Ezoqa ndigu, tiqa khokho nømendim matev vinivinimba mokho-te, zo nakhoa vini-te itubam-qa ndizøgo, zøtáké. Ezoqam-qa Klisten matev, Mbumbukiam-qá kuku matév qabezømbe-føgákh. Qanimav av nqægo. Ambá ndøgo, lou loge khafeap matev ndimbopaev. Matev av nqægo, ezoqa gezø-tøkeák.

Etoam matev eqeieqei-qa yaq-te, av Mbumbukiam ndømbøe-poev

¹⁰ Ni Klisten ezoqam, ni andé søvakha gigiap løvusam nonqo me nimbigú. Geté ndigu ezoqam, ndigu søvakha løvusam sasae zua ndigu, av Mozes-qa guguna manqat ndæmanqate, ndigu kopømba mbaín, nqanek søvakha tilog.*

¹¹ Mbumbukiam-ge iziz ezoqa kandambaqape, ndego kouwat uni khafeap-qape mokho-te, søvakha gigiap-qa kouk mba ndø-upøgimatún, ezoqam-qa manqa-zapazapa zapaya. Geté søvakha ndøgo, manqei viní gimø-taemín, vømø-pakhakh-in. Bavokhó, ambá ndøgo, ma ezoqa ndi:sokhoe.

¹² Yesu-qa yaq-te, até kopó. Até ndegó-a, taon bavokhó gemønaním. Yaq teqa kouk, ezoqa bemē-Mbumbukiam-gi-iz.

¹³ Yaq nakémbá, ni andé taon bavokhó qabizinø-niáv, neka Yesu namba, mivi āv qazimí-ndapém, av ndego mivi ge:ndap.

¹⁴ Zapa ndøgo, nqanek manqei-qape-te, ni taon mbaín, oskia tøgoat. Geté ni ta taon ndøgo tizimbo-vawét, megemege-te ndo:go, tøgeav.

¹⁵ Yaq nakémbá, ni Yesu mokho-te, Mbumbukiam-qa iz, oskia bizi-eqawát. Ndøgo andé niqá søvakha løvusam matév, te-te. Yaq ta etoam matev mokho-te, ni āv qazi-unimanqatintét nqægo: Yesu nigí Evezøzá.

13:4 13:4 Ef 5:5 **13:5 13:5** Deut 31:6, 8; Josh 1:5 **13:6 13:6** Psa 118:6 **13:7 13:7** 1 Ko 4:16

13:9 13:9 Lom 14:17 * **13:10 13:10** Nqanek yaya etæ manqát. Niqa søvakha gigiap løvusam nonqo, Yesu-qá tae mutuí, ndøgo niqa manqa-zapazapa evøzam nonqo genanim. Geté ezoqam ndigu, Yesu unimanqatinteav ndigu, neka tiqa manqa-zapazapa evøzam-qa yaq-te, søvakha løvusam sasae-te zua ndo:taza, av Mozes-qa guguna manqat ndæmanqate, ndigu Yesu-qa matev kopømba mbaín, tøzøtøke.

13:11 13:11 Lev 16:27 **13:12 13:12** Zion 19:17 **13:13 13:13** Iblu 12:2 **13:14 13:14** Iblu 11:10, 16; 12:22 **13:15 13:15** Psa 50:14, 23

¹⁶ Zo matev egeiegei matanam neka tøkëam matev, yaqyaq-a, bezømbo-nàvøëm. Matev av nqægo, andé Mbumbukiam-te etoam matév. Yaq ndego gèmbøe-khaneát.

Megetapak-qa manqat, o-mba bizio-ndapé

¹⁷ Zogi megetapak-qa manqat, o-mba mo:ndapé neka matev āv tønégó, av ndigu ndizømbe-manqate. Ndigu zo gèzø-keogé. Yaq vaev-te, ndigu manqa bèmø-ovøemém, Mbumbukiam-te, tiqa sasae-qa yaq-te, zo mokho-te ngigut. Zo tiqa manqat o-mba tozoto-ndapat, yaq ndigu nqanek sasae khanakhanakh-us ndógót. Geté zo goneav tozogoat, yaq ndigu sasae mbøni nqosøgeap-us ndógót. Yaq ndøgo ambá soqain zo-te.

¹⁸ Zo ni gñindu-guligulím. Ni āv qati-unimanqatinát nqægo: Ni manqazapa mbaín, niqa mbøni-te nqøugu. Geté ni khøuwa kopoav, matev qanimav matanam-qa nimbogó.

¹⁹ No zo guligulim-qa, nøme mba nqáneq qazømbegó: No Mbumbukiam nakhamas-te, nango tèabetønde-khofotán zo-te.

Guliguli manqat, Klisten ezoqam-qa yaq-te

²⁰ No āv qate-guligulím nqægo: Mbumbukiam, ndego ni sambi ndini-etoam neka nigi Evezøza Yesu løvøte-te gendo-khandi:v, ndego ni ande sip keoge ezoqa kandambaqape me ndinimbi-keoge, neka teqa kouk mokho-te, ezoqa namba poev ndakinak ge-unimanqatin, ndøgo miavmiav ndøgo,

²¹ ndego Mbumbukiam, zo yà bezøtøkéé. Yaq zo kopømbaqapé, matev egeiegei ate ndægo zómatønnumát, av ndego poev ndømbøego. Yesu Keliso mokho-te, Mbumbukiam ni mokho-te matev ate ndægo bematanám, av ndego ndømbøe-khaneat. Keliso-qa iz, miavmiav, bèto-eqawát.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín!

Vaev manqat

²² Nøfuap! No nqazø-pouwe. Zo nqanek zita tøpøzu manqat, vøndapém. Nqanek pepa, no zo qazø-peaumavun, sekeqapé mbá.

²³ Zo vøezøtéz: Nigi nøfu Timoti, ndimbula mokho-te gu:goam, møndø-fakhán. Ndego nakhamas mba tendowav, yaq no te namba nøtøndé-náv, zo vøezømet.

²⁴ Niqa khaiya mboma manqat zomøzø-eín, zogi megetapak neka Mbumbukiam-gi ezoqa ewaqape ate nandi:gu. Nginik Itali manqei-ak, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv, zo-te.

²⁵ Mbumbukiam-qa kuku matev, ndøgoát zo-te, zo ate ndøzøte:go.

Zems Zems-qa pepa

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Zems ndøpeawám. Ngenek Yesu-gé eveqasé. Ndego Zelusalem Klisten bawan ezoqam-gé megeat ezoqam ndøgoám. Ndego nqanek pepa ti-te ndígu tenø-peawám, Zu Klisten ezoqam, manqei vinivinimba-te gipanqanim neka ndøgo vøyageapam.

Teqa pepa mokho-te, Zems ezoqa āv gene-guguzá nqægo: Ndigu matev eqeieqei-té giabe-yagé, neka tiqa unimanqatin matev, kopømba mbaín, manqat mba tøgoat, geté matev matanam-us begó.

¹ No Zéms, nqanek pepa nqæpeaomit. No Mbumbukiam neka Evezøza Yesu Keliso, tigí sasae ezoqám.

Nqanek pepa zo-té qatø-peaomít, zo Izlael khagua bawan tuelv ezoqam, manqei vinivinimba qazo-panqanim.

Khaiya mbomá, zo-te.

Khamasim matev tønifakhanam, yaq niqa unimanqatin matev ginimbikhouwév

² Nøfuap! Zo khamasim matev vinivinimba tøzø-fakhanam, zo khanakhanakh mba bezø-asøtøvé.

³ Zapa ndøgo, zo møzøte-zøté, matev vinivinimba, zoqa unimanqatin matev tækhamasimit, yaq bazaføgakh-us waniap matev zømbé-fakhán.

⁴ Yaq ta bazaføgakh-us waniap matev ndøgo, até bezøgó, atema vaev-te. Yaq zo uni zøtéfisám neka matev eqeieqei matanam-te zówafezák.

⁵ Geté zo mokho-te, ezoqa nøme matavap loloakh mbain tøgoat, ndego Mbumbukiam-té geabenøviám. Ndego gèmbøe-khaneát, ezoqa ewaqape matev mbomømboma tezø-etoam. Ndego geqá-ponqomák, toqombo-viam, geté matavap loloakh segeqá-etoám.

⁶ Geté gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam temboviam, ndego ùni bete-unimanqatín. Betonáké. Zapa ndøgo, ezoqam ndego, ndo:nake, ndego andé ndaola khamøe me me:-asøtavé. Khamøe tønðo-fegimat, tøvumøet, segé-khaonimát. Kopømba mbaín, ndaføyamba te-itan.

⁷ Ezoqam av nge:go, bematáváp, av nqægo, Evezøza-te matev eqeieqei kopo ndondáp.

⁸ Ezoqam av ngenek nge:go, matavap menas-té geyá. Teqa yage-te ate ndægo, ndego bazaføgakh-us géyayák.

Gigiap-av ezoqam neka gigiap kopoav ezoqam-qa yaq-te

⁹ Klisten ezoqam ndego, gigiap-av neka iz mbain ndego, ndego khanakhanakh mbá geabetegó. Zapa ndøgo, Mbumbukiam iz kandambaqape mbo-etoám.

¹⁰ Geté gigiap kopoav ezoqam, āv geabete-mataváp: Mbumbukiam-qa bøi-te, teqa gigiap kopoav, gigiap-qapé mbá. Teqa gigiap andé flawas me mé:khataeztét, vø-o:āz.

¹¹ Ni mīzi:nøtén. Khøuwa bazaføgakh-us tesasev, yaq gagayag gétá, flawas manqei-te vø-o:āz. Yaq tiqa bugug mbomømboma segé-soqá. Yaq até gigiap kopoav ezoqám-a, ndego bazaføgakh-us ndesasaeat, segemø-navøém.

Mbumbukiam-te, matev mbomømboma mba ndo-okhó

¹² Ezoqam khanakhanakh mbá geabetegó, ndego bazaføgakh-us teyat, khamasim matev tømbo-fakhanumat. Ndego bazaføgakh-us teyat, yaq-fia khandi miavmiav ndøndáp. Ta khandi miavmiav-qa yaq-te, Mbumbukiam manqa mbusa, āv genevé nqægo: Ezoqa ndígu tındapém, te-te kuku ndøzøgo.

¹³ Ezoqam ndego, manqa-zapa tækhamas, ndego bemanqáté, av nqægo, nqanek khamasim matev Mbumbukiam-tē qando-okhō. Zapa ndógo, manqa-zapa, kopømba mbáin, Mbumbukiam khamasim-te tøve, neka até Mbumbukiam ekezán-a, ndego ezoqa khamasim-te abumáv, manqa-zapa-te ti-o:az.

¹⁴ Geté ezoqa ewaqape, ekeza kha-qá poev ndø-abumatún, khamasim matev-te. Ndógo tø-itubín neka vøtakhasín.

¹⁵ Yaq ndigu, kha, poev matev soqøsoqa-te, sa tinqonqotavat, yaq manqa-zapazapa zófakhanát. Ndógo andé poev matev soqøsoqa-gí nakheís. Yaq manqa-zapazapa qakhouwevin, løvøte ndøfakhanín.

¹⁶ Nøfuap mbomømboma! Zo ezoqa betübám.

¹⁷ Yan-te nqo:go, matev mbomømboma neka ndaføya-ndaføya mba ndo-okhó. Mbumbukiam-té qando-visín, ndego yan-qa waev vinivinimba gekhakheinam. Ta waev ndógo, sège-enendát, vø-khouiat, neka nango vøkhayat. Geté Mbumbukiam gé-enendák.

¹⁸ Mbumbukiam āv qambøe-pøovám nqægo: Ni teqa unimanqatin manqat mokho-te, khandi ndakinak zındapém. Tene-matanám ndógo: Ni gigiap ate nqægo mokho-te, ndego gekhakheinam, tegi bizigú. Ate av-té, gigiap ndógo, toqope:tat, bugukhokhof gigiap teqa ndógo.

Mbumbukiam-qa Manqat vømbopáev, sa ndøyògé

¹⁹ Nogi nøfuap mbomømboma! Zo vøezótéz. Ezoqa ewaqape, nakhamas-te, manqa yoge matev bezøgó. Geté manqa manqate-te neka qaqa-te, aiyáv qabezøgó.

²⁰ Zapa ndógo, ezoqam qaqa tegoat, ndego kopømba mbáin, matev tegoat, av Mbumbukiam ndømbøe-poev.

²¹ Yaq nakémbá, matev soqøsoqa ate ndægo neka manqa-zapazapa ndógo, zo mokho-te sekemba ndøugu, vø-ivøvém. Zo Mbumbukiam-qá mokho-té qanu:gú neka teqa manqat vø-upøgim, ndego zo mokho-te, andé avøe gigiap me, ge-ogeakh. Teqa manqat kopømbaqapé, zo segé-khandí:z.

²² Mbumbukiam-qa Manqat, o-mba mbøendapé. Sa ndøyògé. Zo sa tozo-ewagat, zøkeza kha zombøé-khavozumít.

²³ Gekha ezoqām ndego, manqat sa te-ewagat, gete paeveav vøgoāt, ndego kopømba ande av ndé:go, ekeza bugug glas-te geqeiv.

²⁴ Geté nqawa gewav, bugug ndógo geqeiv, nakhamas-té qambøe-navøém.

²⁵ Geté gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa guguna manqat ndaføyamba-qape mokho-te ndu:qeivi, ndógo ezoqa nqa-nqovotøzat, neka ta guguna manqat mokho-te, oskia teyagat, neka manqa matev navøepøteav vøgoāt, gete tembopavat, ndego khanakhanakh ndógoát. Gekha matēv ndógo, tematønumat, Mbumbukiam gembó-tøkeát.

²⁶ Gekha ezoqām ndego, ekeza kha Klisten ezoqam nde:vewe, gete ekeza tou keoge eqeieqei mbain vøgoāt, ndego ekeza kha, gèmbøe-khavozumít. Teqa unimanqatin matev neka guliguli matev, mokho mbáin.

²⁷ Unimanqatin neka guliguli matev, av Mbumbukiam, nigi Tat, eqeieqei neka ndaføyamba-qape nde:vewe, nqáneq: Loundik nakheis neka ngængæm,

tiqa potonam matev-te, zizó-tøkeát, neka manqei-qape-qa matev sa zimbó-takaták, manqa-zapa-te tø-itumbat.

2

Ni ezoqa ewaqape-te, kuku binigu

¹ Nófuap! Zo Evezøza ndozo-unimanqatinat, ndego Yesu Keliso, ndego Mbumbukiam-qa waev-te ndeyage, zo yaq-mba ndø-òkhǿ.

² Khamasim, ezoqa zoqa møvøza-te tendowav, yaq ndego tendokhakheinam, ndabua eqeieqei vøndó-uzām neka kokosov-te gol gigiap fia kandakanda vøndó-utāz, neka até gigiap-av ezoqām-a, vøndówāv, ndego ndabua soqøsoqa tendo-uzam; av tægoat ndægo, yaq matev eqeieqei ākhanégo?

³ Zo ndego ezoqam tozombo-vizumem, ndego ndabua eqeieqei te-uzupat neka vozombó-einim, “Qonam nonqo qanimav-te nqanek, qonǿqǿm,” geté gigiap-av ezoqam tozombo-einim, “Soqǿyāt nandav,” o “Manqei-tē qanǿqǿm, nqanek noqa zenda tokhotapak-te.”

⁴ Gê, av tǿzǿte-gonem, eqeieqei? Av taoká. Zo zǿqatatét, zo mokho-te. Neka matavap soqøsoqá qazǿte-gevezoát.

⁵ Nogi nõfuap mbomømboma! Zǿtǿndé-yogēm. Mbumbukiam ndigu tevevesám, ndigu manqei-qape-qa bǿi-te gigiap-av ezoqam ndigu, yaq ndigu tiqa unimanqatin matev mokho-te, vømǿ-ande-gigiap-kopoav-ezoqam-ez, neka ndigu Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te vømǿ-ǿz, av ndigu manqa mbusa gezømbeve, ndigu Mbumbukiam-te kuku ndǿzǿgo.

⁶ Geté zo, zo gigiap-av ezoqam mivi matev zozǿ-etoumatún, neka khokho ezoqam ndǿzǿtē-zǿzā. Gèmbo-mataváp. Gekha ezoqām, zo ndingǿzǿat, neka manqa ovøyam-te ndi-abam? Ezoqam ndigu, gigiap kopoav ezoqam.

⁷ Neka ezoqam ndigu, Yesu Keliso, zo tegi ndozogo, teqa iz qanimav-qape ndingenǿiwat.

⁸ Zo niggi Kawa ezoqam-qa guguna manqat tozombo-pavat, av nqægo, “Ezoqa nõme-te, kuku āv tabetaqambe:gǿ, av qakeza kha-te kuku ndaqambe:go,” av tǿzǿtegoat, zo matev eqeieqei zómatǿnumát.

⁹ Geté zo yaq-mba tozo-okhoat, ezoqa nõme tozozǿ-vizupat, neka nõme vozǿ-sanqabāt, zo manqa-zapa zǿgoát. Yaq Mbumbukiam-qa guguna manqat, zo khafeap mǿkuiam ezoqam mé:zǿbát.

¹⁰ Gekha ezoqām ndego, guguna manqat ndembopaev, gete manqat kopo tenqawa, ndego guguna manqat ate ndægo, sugumú-mǿkuiám.

¹¹ Zapa ndǿgo, Mbumbukiam, ndego ge-ein av nqægo, “Qo nõkenǿkem matev ndǿngi:wát,” ndego até nqanek manqat nõmé-a, vǿ-ein, “Qo ezoqa pakhapakha zǿkhanèám.” Yaq nakémbá, qo nõkenǿkem matev ngi:wateav toqogoat, gete ezoqa pakhapakha toqokhana, yaq qo até moqo-khafeap-mǿkuiam-ezoqam-éq.

¹² Gèmbo-mataváp. Zo Mbumbukiam-qá manqa ovøyam-té qazomówán. Yaq ndego zo āv tené-gevezó, av teqa guguna manqat ndæmanqate, ndǿgo ni ndǿnqovondam. Yaq nakémbá, zoqa matev matanam neka manqa manqate, eqeieqei sa bezǿgó.

¹³ Zapa ndǿgo, gekha ezoqām ndego, tanakh mbain ndego, yaq até Mbumbukiám-a, tanakh mbain, te-te, teqa manqa ovøyam khøuwa-te. Geté gekha

ezoqām ndego, tanakh ndømbogo, ndego kopømbaqapé, møe gégoák, manqa ovøyam matev-qa yaq-te.

Unimanqatin matev neka matev matanam-qa yaq-te

¹⁴ Nøfuap! Ezoqa nøme temanqatat av nqægo, “No Yesu, nò-unimanqatināt,” gete ndego matev-qase matønumav tøgoat, yaq gê, gekha eqeieqei mbógo? Gê, unimanqatin matev av nqægo, kopømbâ, tøkhandi:v?

¹⁵ Klisten ezoqa nøme, anganeam ð sævam, ndabua mbain tøgoat neka lou-qa tipotonumat,

¹⁶ yaq qo sa toqozø-ein, av nqægo, “Eqeieqei soqøygāt, ndabua voqó-üz-a, lou voqóløg,” gete qo ndigu tøkeeav tøgoat, av gigiap-qa ndi:potonam, ndøgo áv khazømbé-tøkē?

¹⁷ Yaq matev até kopó, qo unimanqatin matev mba taqagoat, gete matev matanam mbain, yaq qoqa unimanqatin matev, mokho mbain. Ndøgo andé nanimát.

¹⁸ Ezoqa nøme, áv gini-manqaté nqægo, “Ezoqa nøme ndigu, unimanqatin matev zøgó, geté nøme ndigu, matanam matev zøgó.” Ezoqa av ndi:manqate, no áv qazømbé-qavøiú nqægo, “Gê, qoqa unimanqatin matev áv khatéqeiv, qo matev matanapøteav tøgoat? Geté noqa matev matanam mokho-te, no áv qatéqamákh nqægo: No unimanqatin matev, nqanøgó.”

¹⁹ Toqo-unimanqatin, av nqægo, Mbumbukiam kopo me:gō, qanimáv. Geté gëmbo-mataváp. Até nqova soqøsoqá-ya, áv tini-unimanqatinát. Neka ndigu møe kandambá te-te. Kha wageap-ús.

²⁰ Qo kandaniap ezoqam. Gê, qo qeiviáv, av nqægo: Matev matanam mbain tøgoat, yaq unimanqatin matev, mokho mbain.

²¹ Gê, nigí atanakha-zapa Eibleem, Mbumbukiam-qa bøi-te áv kené-ndaføyamba-ev? Ndego teqa matev matanam mokho-té genø-ndaføyamba-év, ndego ekeza yo Aezek, Mbumbukiam-te etoam matev gone nonqo, lou-qase-te geve.

²² Qo áv qoteqeiví nqægo: Teqa unimanqatin matev neka matanam matev, kopømbá sugumu-sasaetám. Yaq matev ndøgo, gematanam, tø-unimanqatin ndøgo: Ndego Mbumbukiam, ùnime:-unimanqatin.

²³ Yaq av nqægo, Mbumbukiam-qa Manqat ndøgo, ndøpeawap, møndø-unimanqatin, qa-ein, “Eibleem Mbumbukiam, gè-unimanqatin. Yaq Mbumbukiam ndego ta zapaya ndøgo, ndaføyamba-qape me:veó.” Yaq Mbumbukiam ndego zifu-zifu-qa mbo-akhá.

²⁴ Ndøgo ni áv qani-nømendim nqægo: Ezoqa Mbumbukiam-qa bøi-te, matev matanam mokho-té ginø-ndaføyamba-éz, ambá av nqægo, unimanqatin-te mbā.

²⁵ Até Leiáb-a, mambe sævam guyagam, ndugu Mbumbukiam-qa bøi-te, matev matanam mokho-té gunø-ndaføyamba-év, Izlael ezoqam-gi bøibøi-anim, khoev guzø-ein, yaq nakhoa vini-te vøkhofotaz, ndigu sasa ndøkhokhoz.

²⁶ Khatae nqova mbain tøgoat, ndøgo nanimát. Yaq até kopó, unimanqatin matev, matev matanapøteav tøgoat, ndøgo nanimát.

3

Tou-qa yaq-te

¹ Nøfuap! Zoqa Klisten bawan mokho-te, nømendim ezoqam khapé me:khòuwéz. Zapa ndøgo, zo møzøte-zøté. Ni Mbumbukiam-qa manqa

ovøyam-te ndizi-waniap, ndego ni nømendim ezoqam unimé-gevenó, āv tiuká, ezoqa nøme ndigu.

² Ni ezoqa ewaqape, zibusøtumatún. Geté gekha ezoqām ndego, manqat soqa kopo einiav tøgoat, ndego møndømu-ndaføyamba-év. Ezoqam av ngenek nge:go, até ekeza kha ate ndægó-a, kopømbaqapé, tenøzøgim.

³ Hos, tuqa nøzøgim nonqo, auli gigiap-qase, manqa-nqa-te toqombo-sokhof, yaq kopømbaqapé, tuqa kha ate ndægó soqó-nøzøgím.

⁴ Neka nqáe! Até palai khaguá-ya, oskiá ndøgo, kandambaqape ndøgo, neka khamøe kandambaqape ndøsøkuzu, ndego nøzøgim ezoqam, nøzøgim nonqo khapelavøqasé genénøzá, ma manqei ndømbøe-pøtet.

⁵ Yaq matev até kopó. Tou ndøgo, gigiap-qase khapémbá, niqa kha-te. Geté taqa matanam, kandambá tantáv. Nqáe! Wageap khapelavøqase, kopømbá, yaq leg-qape segéwagím.

⁶ Niqa tou, andé gøinám. Ndøgo gigiap khapémbá, nikeza kha-te. Geté ndøgo manqa-zapazapa vinivinimba ndøngazungazumatún. Kopoáv. Yaq kha ate ndægó, manqa-zapa sugumú-tønøemét. Yaq niqa yage ate ndægó, andé gøinam me sugumú-wageapét. Gøinam av nqægo, gøinam manqei-té qando-okhó.

⁷ Gekha søvakha gigiap lozokhāk ndigu, ndiløvuvam neka ndivisiapi neka ibøkha-te ndi-okho, ezoqa nanak zøgeagimín, vøvisizin. Ndøgo kopømbaqapé.

⁸ Geté tou ndøgo, ezoqa kopømba mbaín, nanak tembogea, vøvisiz. Ndøgo manqa-zapa-ús. Kopømba mbaín, toqo-khakhatam. Ndøgo andé mulømula soqaqapé. Ezoqa løvøte zø-etoám.

⁹ Niqa tou, Evezøza-te neka Tat-te, ike manqat zi:manqatatún, neka ezoqam soqain-te vizí:-abumatun, ndigu Mbumbukiam andé ekeza bugug me ge:khakheinøvem.

¹⁰ Tou kopo-te, Mbumbukiam-te ike manqat ndøfakhanín neka ezoqa soqain-te abam manqat vøfakhanín. Nøfuap! Matev av nqægo, bègó.

¹¹ Gê, kea kumbutøve kopo-te, kopømbá, ibøkha bæbæs neka ibøkha soqain sa tumu-fakhatat? Kopømba mbaín.

¹² Nøfuap! Neka gê, fig tae-te, oliv nanga ndøviam? Neka waen tae-te, fig nanga ndøviam? Ndøgo ùnime:-kopømba-mbaín. Yaq até kea kumbutøve-té-a, leat-us tøgoat, kopømba mbaín, ibøkha bæbæs toqotakha.

Matavap loloakh-qa yaq-te, Mbumbukiam-te ndøndo-okho

¹³ Gê, zo mokho-te, matavap loloakh neka zøtezat ezoqam tígu? Tigoat, yaq nandiv nqanek matev, ezoqa ekeza yage eqeieqei neka matev eqeieqei giabiti-zømesím. Ekeza kha voat-ús neka matavap loloakh-ús.

¹⁴ Geté zoqa mbøni mokho-te, ova matev tøzøgoat neka zøkeza kha mba vozøqeivāt, yaq zo me:khambùváp, av nqægo, zo matavap loloakh ezoqām. Av tøzøtegoat, zo zøte-khavozumít neka zoqa manqat, unimanqatín mbá.

¹⁵ Matavap loloakh av nandægó, ambā Mbumbukiam-tē qandō-okho. Ndøgo Nqova Mbomambaqape-qá mbá. Geté manqei-qape-qá matév. Nqova soqaqape-té qando-okhó.

¹⁶ Ma ova matev neka qakeza kha qeivi mba matev ndøgo, até ponqombap matev neka manqa-zapazapa vinivinimba ate ndægó-a, ndøgó.

¹⁷ Geté matavap loloakh, Mbumbukiam-te ndøndo-okho, āv qanegó nqægo: Bugukhokhof matavap eqeieqei-ús. Yaq sambí-ús neka matev aiyaiyav-te matanam-ús neka yoge eqeieqei-ús neka tanakh-matev-ús. Neka ndøgo

mokho eqeieqeï ndøfakhanín. Neka ndøgo ambá av nqægo, yaq-mba ndø-okhō. Neka taqa matanam, ambá av nqægo, ngusum-te eqeieqeï, getē mokho-te soqain.

¹⁸ Gekha ezoqām ndigu, sambite tiyagat neka sambite matev ande avøe gigiap me ti:-ogeakh, ndigu matev eqeieqeï vinivinimba segezø-fakhanám.

4

Ni Mbumbukiam-qa mokho-té qabizu:gu

¹ Gê, zo mokho-te nandav, manqa itumbam matev neka nøfeap matev, gekham-tē qandó-okho? Ndøgo zøkeza kha-qa poev matev-té qando-okhó, ndøgo zoqa mokho-te, matev eqeieqeï namba ndønøfeap.

² Zo poev zøgó. Geté zo gigiap o matev upøgimáv. Yaq zo ezoqa pakhapakha zozø-khaneám. Zo gigiap zøte-nønguvupatún. Geté kopømba mbaín tozou-pøgim. Yaq zo qaqa zogoatún neka vozō-nøfe:patun. Zo gigiap neka matev mbain tözømbegó ndøgo: Zo Mbumbukiam-te viimáv.

³ Neka qazo-vi:matun, zo gigiap o matev upøgimáv. Zapa ndøgo, zoqa matavap eqeieqeï mbá. Zo Mbumbukiam-te, ta-mba nqáneq qazøte-vi:matún, av zoqa poev gigiap-te o matev-te ndözømbe:go.

⁴ Zo mambe ezoqam-qa zøteqeiví. Zo Mbumbukiam-te tøkebeáv. Gê, zo mözøté-zøtez? Zo manqei-qape matev-gi zifuap tozogoat, yaq zo Mbumbukiam-gi qaqa ezoqám. Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego, nqaneq manqei-qape matev namba, nøfu matev-qa ndego, ndego møndømø-Mbumbukiam-gé-qaqa-ezoqam-év.

⁵ Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-manqaté nqægo, “Nqova ndego, ni mokho-te gu-utav, tege mba begó. Neka ndego ova ndømanqaté, teqa yaq-te.” Ge zó, ndozo-matavap, nqaneq manqat, khokhō segē-peawap? Av taoká.

⁶ Geté Mbumbukiam ni kuku matev nøme mba nimbo-etøomít. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Ezoqa ekeza iz ndi-eqawat, Mbumbukiam, gèvøzoát. Geté gekha ezoqām ndigu, ekeza iz ndivoat, Mbumbukiam kuku matev zø-etoám.”

⁷ Yaq nakémbá, zo Mbumbukiam-qa mokho-té qanu:gu. Geté nqova soqaqape, gèmbøe-khakhazám. Yaq ndego gévuáo. Segéziváz.

⁸ Zo Mbumbukiam-té qanø-khanøgím, yaq ndego zo-te vøndó-khanøgím. Zo manqa-zapazapa-us ezoqam, zo ande zenda khavim-us ndözøgo, vøsungúz, neka matev soqøsoqa, zitá qane-wuøém. Neka zo matavap keambap ezoqam, zoqa matavap soqøsoqa, vø-ivøvém, matavap kopo vøndapem.

⁹ Zo mutøkhop ndøwaním, zoqa manqa-zapazapa zapaya. Gè:-eivám, neka osombo vøwan. Zoqa otam nandav, bè-enénd, bemø-eiv, neka zoqa khanakhanakh, bemø-mutøkhop.

¹⁰ Zøkeza kha, Evezøza-qa bugug-te, zóvoatát. Yaq ndego zo ndø-eqagím.

Ezoqa nøme, bizi-gevezødt

¹¹ Nøfuap! Zo izuizu manqa ndøgevèám. Gekha ezoqām ndego, Klisten zifu-qa yaq-te, soqa manqat nde:manqate neka ndégēvēiwāt, ndego soqa manqat, Mbumbukiam-qa guguna manqat-qa yaq-té gene-manqaté neka ndégēvewāt. Geté qo Mbumbukiam-qa guguna manqat toqo-gevea, qo ambá av nqægo, qombopaēv. Geté qo sòqo-gevewát.

¹² Guguna manqat etoam ezoqam neka manqa ovøyam megeat ezoqam kopo mba me:gó. Mbumbukiám. Ezoqam ndégo, kopømba ndego, ezoqa tekhandi:v o vøngiū. Geté qo gekha ezoqâm, ezoqa nøme toqo-geveiu?

Ni bizi-khambuváp

¹³ Zo ezoqam, zo ndozo-manqate, av nqægo, “Nqægo khaiya o qasun, ni taon nøme-tē qazinø-niāv. Viav kopo siziyagāt, bisnis vizimø-gonēm, neka yaq-fia kandambaqape vizimø-qasēm.” Zo av ndøzøte-manqate, gèndoyogé.

¹⁴ Zo zøtezateáv, qasun ande gekha matev me mé:fakhān, neka zoqa yage, ande āv khanégoāt. Gèmbø-mataváp. Zoqa yage, andé khøifakhøifa me me:gó. Sège-fakhanín, neka sa vømø-navøemin.

¹⁵ Yaq nakémbá, zo āv qane-manqaté, “Evezøza poev tømbo goat neka ni viziyagāt, yaq ni matev ndøgo tizígoném, av nqazi:-matavap.”

¹⁶ Zo zøte-khambuváp, ndozo-matavap, av nqægo, zo kopømbaqapē, sa tozo-matønumat, av ndøzømbøe-pøoat. Geté khambuvap matev av nqægo, soqáin.

¹⁷ Gèmbø-mataváp. Gekha ezoqâm ndego, te:-otev av nqægo, gekha matev eqeieqeí ndøgo, tego, getē ndego goneāv, te-te ndego, matev av nqægo, manqa-zapa-ús.

5

Guguna manqat, gigiap kopoav ezoqam-te

¹ Yaq ndakin, no zo gigiap kopoav ezoqam nøzø-manqaté. Gèndoyogé. Zo gè-eivám neka gèzøgeæz. Zapa ndøgo, viniv kandambaqape zøgeáv.

² Zoqa gigiap kopoav, khokhó sege-lanqavét neka zoqa ndabua, khotet mba ndølogét.

³ Zogi moni neka auli gigiap fia kandakanda, nagi mba ndøvøtæmét. Taqa nagi, āv qane-ovøyám nqægo: Zo nqanek gigiap-te ezoqa nøme tøkemav ndøgo, zo manqa-zapa-ús. Taqa nagi zoqa kha andé gøinam me mé:sonqotáv. Vaev khøuwa avønín. Geté zo gigiap-qape, sà tozonø-mendeomít.

⁴ Ezoqam ndigu, khæ-te gizø-sasaetam, zo zøzømbø-khavozumám. Fia etoumáv. Nqæ! Zoqa matev nandav, andé Mbumbukiam me mbøe-akhayám. Ndigu ezoqam, khæ-te gizø-sasaetam, tiqa akhayam, Evezøza Bazaføgakh-qape-qá gea-té qanø-oé.

⁵ Zo nqanek manqei-qape-te, gawap kandambá qazøgoam, neka gekha matēv ndøgo, zo qazø-poein, zo sòzo-gonemín. Kopømba ande av bøsik toqote-okéfet, atema vømø-enaq-sakha-mba-ēv, sasa qólavaō, zo zøkeza kha āv tøzøte-okéfé, zoqa zitøge khøuwa nonqo.

⁶ Zo ezoqam eqeieqeí, manqa ovøyam-té qazonø-áb, vozøzitag, vøpakhaez. Geté ndigu zo-te yaq qavøiwateáv.

Matev føgøføgakh ambá qabete-fakhandm, geté ni até bizi-waniáp

⁷ Nøfuap! Sozotó-kewagát, atema Evezøza betøndøqavan. Nqæ! Zo avøe ogekham ezoqam-qa matev mbomataváp. Avøe gigiap gi-ogeakhin, yaq sogó-kewagát, atema avøe gigiap mbomømboma vøkhatøkhatøamin. Ndigu møndæzøté. Qæ bètøkhae-lanqavøém, qæ ndøgo, manqei menegim nonqo, neka qæ nøme ndøgo, avøe umivøem nonqo. Yaq sogó-kewagát.

⁸ Até zó-a, sozotó-kewagát, neka føgøføgakh ndøwaniáp. Zapa ndøgo, Evezøza-qa qavøne khøuwa, avønín.

⁹ Nófuap! Zo manqa ndøpònqóm, yaqyaq-a. Soqain ndøgo, Mbumbukiam zo manqa ovøyam-te te-ab. Nqáe! Ndego manqa ovøyam ezoqam, avónín géfakhán.

¹⁰ Nófuap! Evezøza-gi manqa vevezam ezoqam zømataváp, ndigu teqa iz-te, manqat gimanqatam. Zo tiqá matev mbopáev. Ndigu matev føgøføgakh ambá giniqeivám. Geté føgøføgakh sekembá sege-waniapám.

¹¹ Nqáe! Ni ezoqam ndigu, føgøføgakh giwaniapam, khanakhanakh-us nitizæzá. Zo Zob-qa yaq-te, mðzoyogém. Ndego matev føgøføgakh, ambá geneqeivám. Geté ndaføyambá segeyám. Neka zo mðzøte-zøté: Vaev-te ndøgo, Evezøza matev mbomømboma mbogó. Zapa ndøgo, Evezøza kuku neka tanakh kandambá.

¹² Nófuap! Gigiap-qape nqáne: Zo manqat tozo-manqatat, zo zenda ndø-eqàgím, Mbumbukiam-te. Neka zo yan-qa iz o manqei-qape-qa iz o gekha gigiap nøme-qa iz, ndøvèwám, zoqa manqat bazaføgakh etoam nonqo. Zoqa manqat, unimanqatin mba begó. “Ya” tozo-manqatat, yaq “ya” begó. “Mbain” tozo-manqatat, yaq “mbain” begó. Soqain ndøgo, zo Mbumbukiam, zoqa manqat zapaya, manqa ovøyam-te te-ab.

Guligulim-qa bazaføgakh-qa yaq-te

¹³ Zo mokho-te, ezoqa nøme viniv tømbo goat, ndego yà beguligulím. Neka ezoqa nøme, khanakhanakh tendap, ndego Mbumbukiam-qa iz eqawat nonqo, ouv beqaqaeám.

¹⁴ Zo mokho-te, ezoqa nøme enqoni tendap, ndego Kliten megetapak-te, manqat bekhofotáv. Yaq ndigu bètøndozáv, bembō-guligulimem, neka Evezøza-qa iz-te, oil bembøē-gouzumem.

¹⁵ Yaq tiqa guliguli manqat, unimanqatin matev-us tiguligulimem, ndego enqoni ezoqam, gékhakhæv. Evezøza gembótøké, vó-itān. Neka av ndego manqa-zapazapa ge:goam, Evezøza segembøé-navøém.

¹⁶ Yaq nakémbá, zoqa manqa-zapazapa, yaqyaq-a é-mozo-vøndøyám, neka yaqyaq-a vøe-guligulim. Yaq zo tønne-eqeieqei-éz. Zapa ndøgo, ezoqa eqeieqei-qa guligulim, taqa bazaføgakh kandambá.

¹⁷ Ilaiza mbovatáp. Ndego ezoqam até kopó, av ni nqazi:gu. Bazaføgakh-us geguligulim, av nqægo, Izlael manqei-te qæ belanqàvøém, yaq qæ lanqavøepøteáv. Viav misiká neka løvøyak síks, qæ lanqavøepøteav qagoam.

¹⁸ Yaq nango geguligulim, av nqægo, qæ belanqavøém, yaq qæ sègelanqavøém, neka kopømbá, avøe gigiap nango qa-umivøem.

¹⁹ Nófuap! Zo mokho-te, ezoqa nøme unimanqatin manqat te-ivav, nakhoa nøme-te vówāv, zo ndego nango nakhoa eqeieqei-té qamøndo-khatowém.

²⁰ Gèmbø-mataváp: Gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme, nango nakhoa eqeieqei-te tekható, ndego ngenek ezoqam løvøte-té gendó-khandí:v. Yaq Mbumbukiam teqa manqa-zapazapa kopoav-qape, gembó-matavapák.

1 Pita Pita-qa bugukhokhof pepa

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pita ndøpeawám, ndego Yesu-gi paev ezoqa tuelv nøme goam. Ti-te ndigu tenø-peawám, Klisten ezoqam, manqei vinivinimba-te gipanqanim. Ta manqei vinivinimba-te ndøgo, ndigu andé manqei vini-ak me me:yageapám.

Pita Lom taon-té gooám, nqanek pepa gepeawam. Ta taon-te ndøgo, ezoqa kopoáv, manqa-zapazapa vinivinimba ndømatønumám, ate av-té, bugukhokhof khøuwa, ezoqa Bebilon taon-te gi:matønumam. Yaq nakémbá, Pita Lom taon-qa yaq-te, yaya me:etá, neka Bebilon mbo-akhá (5:13).

Klisten-av ezoqam, ndigu Klisten ezoqam, ngenøgim matev kandambá gizø-etoumam. Yaq Pita nginik Klisten ezoqam, zita tøpøzu manqat zøkhofotáv, av nqægo: Ndigu tiqa unimanqatin matev, até begeawát, khanakhanakh-us. Neka Pita ndigu matavap zømbøqoá. Ndigu manqa mate bezømbønávøém. Yesu ndigu møndø-khandí:z. Yaq nakémbá, ndigu bazaføgakh-us bewaniáp, oskia ndøgo, yage føgøføgakh tiqeivat. Neka Pita ndigu Yesu-qa qavane-qa yaq-te vøe-zømesim. Klisten ezoqam taqa yaq-te timatavupat, yaq kopømbaqapé, bazaføgakh-us tiyagat.

¹ No Pitá, nqanek pepa nqæpeaomit. No Yesu Keliso-gé u-aném. No pepa zo-té qatø-peaomít, zo Mbumbukiam gevevesam, zo nandav Pontus neka Galesia neka Kapadosia neka Esia neka Bitinia manqei-te qazo-panqanim, zo nqanek manqei-qape-te ande manqei vini-ak ezoqam me ndøzøte-yage.

² Mbumbukiam, nigí Tat, zo é-møndæ-otév, neka é-vøvevesam. Ndego zo Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, äv genekház nqægo: Zo tegé ezoqam zógoát, neka Yesu Keliso-qa manqat o-mba vozotó-ndapāt neka zo teqa kouk mokho-te vøsungutāz.

No äv qate-guligulím nqægo: Mbumbukiam-qa kuku matev neka sambí matev, zo nøme mba zømbó-khouwév.

Yage mbomambaqape, ni yan-te ndønimbo-keoge

³ Ni Mbumbukiam-qa iz, zí-eqatát, ndego nigí Evezøza Yesu Keliso-ge Mbumbukiam neka Eve. Mbumbukiam Yesu Keliso løvøte-te gekhandi:v, ndego teqa tanakh kandambaqape mokho-te, ni khandi ndakinak ni-etoám. Yaq ndakin ni te-te, tizio-taná ndøgo: Ndego ni yage miavmiav ní-etoám.

⁴ Ta khandi ndøgo, gélanqayák neka gésoqayák neka elavøqase gemønavøemák. Nqanek khandi, Mbumbukiam yan-te, zo nonqo me:mendewé,

⁵ zo Mbumbukiam-qa bazaføgakh ndøkhakhasam, zo ndozo-unimanqatinat. Yaq vaev-te, zoqa khandi ndakinak gendóveá.

⁶ Zo khøuwa elavøqasi-te nqanek, khamasim matev vinivinimba nqazø-fakhanam, zo mbøni zøvaév. Geté zo khanakhanakh kandambá.

⁷ Khamasim matev av nqægo, tøzømbe-fakhanám ndøgo: Zo unimanqatin matev zømbé-khamasimát, eqeieqei tøpøtégo-a. Ate av-té, gol gøinam gi:løvusumatun, pageap ndøgo, gol-te tøtøkeapet, vøkoqovøemin, uni vømēmbomambaqape-ezin. Gol ndigu, gigiap fia kandakandá. Geté até ndigú-a, segé-nasiním. Geté zoqa unimanqatin matev, gol ùnime:løvubám. Zo føgøføgakh tozo-geageapat, yaq Yesu Keliso tendoveao, tendoqavan, zo

Mbumbukiam gé-eqazó, neka iz kandambaqape neka vizap matev vòzò-etoām.

⁸ Zo Keliso ometeáv. Geté zo kuku zògó, te-te. Até ndakín-a, zo ndego ometupáv. Geté zo sòzo-unimanqatinát, neka khanakhanakh ndòzò-àsòtòvè. Ta khanakhanakh ndògo, kandambá. Khanakhanakh nòme ate ndægo, ùnime:løvuám.

⁹ Zo khanakhanakh tòzòtegó ndógo: Zo mòzòte-zòtéz, zo Mbumbukiam ndòkhandí:z. Ndògo zoqa unimanqatin-qá yaq-fiá.

¹⁰ Mbumbukiam ezoqa ande āv kené-khandí:z, taqa yaq-te nqanek, tegi manqa vevezam ezoqam, zòtezat ndape-qa ndògoám. Gèmbovawám. Neka ndigu teqa kuku matev-qa yaq-te, zo ndakin qazondapem, é-mòndo-manqatám.

¹¹ Keliso-ge Nqova, ti mokho-te gu:goam, é-mòndòzòmbò-ovòyám, Keliso nqosògeap ndòndáp, yaq vaev-te, ndego iz kandambaqape vòndáp. Yaq ndigu zòtezat-qa ndògoám: Matev gekha khòuwa-tè qanófakhān, neka ande āv khanéfakhān?

¹² Mbumbukiam nginik manqa vevezam ezoqam, āv gene-zòmesimám nqægo: Matev ndògo, gi:manqatam, ambá av nqægo, tiqā khòuwa-tè qanófakhānām. Geté ndògo zoqá khòuwa-tè qanófakhānām. Matev ndògo, taqa yaq-te qazoyogem, zo ezoqa Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, Mbumbukiam-qa Manqat gi:zòmesimam, ndego Mbumbukiam yan-te gendokhofotav. Até enzol ezoqám-a, zòtezat nòme ndape-qa ndògó, taqa yaq-te.

Ndaføyamba bizigú, Mbumbukiam-qa bði-te

¹³ Zo Mbumbukiam, mòndò-khandí:z. Yaq zo yage egeieqei zomòndapém. Yaq nakémbá, zo vòkhakheinám, neka zòkeza yage, gènòzògím. Zo Mbumbukiam-qá kuku matev-te mbá qanotazá, ndògo zo tezò-etoam, Yesu Keliso tendoveao, tendogavan.

¹⁴ Zo Mbumbukiam-gi nakheis ndozogo neka manqa o-mba ndòzòmbòe-ndape, yaq zo zòkeza kha, poev soqòsoqa-te, sa ndònqonqotòvé, av bugukhokhof qazòtegoam, zo unimanqatin manqat zòtezateav qazogoam.

¹⁵ Geté gekha matèv ndògo, zo ndozo-matanam, zo ndaføyamba ndògó, ate av-té, Mbumbukiam ekezan ndaføyamba-qape nde:go, ndego zo gezò-akha.

¹⁶ Zapa ndògo, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Zo ndaføyamba-qape ndògó. Zapa ndògo, no ndaføyamba-qapé.”

¹⁷ Gèmbò-mataváp. Mbumbukiam ndego, zo Tat ndozombo-akhayam, ndego ezoqa ewaqape-qa matev ndegevewat, ndego yaq-mba okhomáv. Yaq nakémbá, zo nqanek manqei-qape-te, ande manqei vini-ak ezoqa me nqazòte-yage, zoqa yage-te, Mbumbukiam mòe zombógoát.

¹⁸ Zo mòzòte-zòtéz, zo khokho matev-te qazoyagam, ndògo zogi atanakha-zapazapa-za-te qando-fakhan, yaq zo Mbumbukiam ambá av nqægo, moní genewí, zo vòzòtè-fakhaz. Gigiap av ngi:gu, segemó-nasiním.

¹⁹ Geté ndego zo andé sip egeieqei-qapu-qá kóuk genewí, ndugu soqainqase mbain ndugu. Taqa fia kandamba tantáv. Ndògo Keliso-qá kóuk.

²⁰ Manqei-qape khakheinòpòteav qagoam, Mbumbukiam Keliso é-mòndo-veatáv. Geté ndakin vaev khòuwa-te, ndego mòndò-fakhán. Zo nonqó,

²¹ zo te mokho-te Mbumbukiam ndozo-unimanqatinat, ndego løvòte-te gekhandi:v neka iz kandambaqape vòmbò-etoam. Yaq nakémbá, zo Mbumbukiam-te mbá qazonò-tazá, neka ndego ndòzò-ūnimānqātināt.

²² Zo unimanqatin manqat o-mba qazoto-ndapem neka Mbumbukiam-qa b̄oi-te voz̄o-eqeieqei-ez, neka izu Klisten-te, poev eqeieqei nand̄oz̄ogo, yaq zo yaqyaq-a kuku matev, b̄ez̄o-v̄ov̄ét.

²³ Zo nqawá qazon̄o-qaním. Geté zo ndakin ambá av nq̄ægo, ezoqam-qā kōuk qaz̄oteqāz, ndigu tipakhaez. Geté zo Mbumbukiam-qá khandi manqát qaz̄oteqáz. Yaq nd̄ogo kop̄omba mbaín, t̄onav̄em. Geté oskia nd̄ogoát, miavmiav.

²⁴ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nq̄ægo, “Ezoqa ewaqape andé gagayag me me:gó.

Nakhamas-té gin̄o-nasiním.

Até tiqá iz akhae matév-a, kopó.

Andé gagayag nanga me mé:qatáz, v̄onasiním.

Unimanqatín. Gagayag ḡepakhaín, neka nanga v̄opomozin.

²⁵ Geté Evez̄za-qa manqat, oskia nd̄ogoát. Miavmiáv.”
Manqat nq̄anek, zo Manqat Mbomambaqape gi:z̄omesimam.

2

Khandin mbaqambaqa-qa yaq-te

¹ Yaq nakémbá, zo manqa-zapazapa ate nd̄ægo v̄o-iv̄ov̄ém, khavozam matev neka Klisten matev ngusum-te sa toqot̄o-khaz neka ova matev neka ngen̄ogim manqat manqate matev.

² Kop̄omba ande av nakhei nqonqon ndakinak ndi:gu, tete m̄oq̄æ nd̄oz̄oya, zo ifin Mbumbukiam-qa Manqat yoge-té qabez̄o-vití. Yaq zo nqanek tete qanimav-qape tozologat, zo z̄ofisám, khandi voz̄ondapēm.

³ Zo taqa mokhov qaz̄ote-khamasem, zo m̄ozoqeivím, Evez̄za-qa matev mbomambaqapé.

⁴ Zo Evez̄za-té qandozáv, ndego khandin nandi, khoev puanam ezoqam gisanqabem, gete Mbumbukiam geveataz. Teqa b̄oi-te nd̄ogo, nginik nandi, gigiap-qapé.

⁵ Até zó-a, zo andé khandin nandi me z̄ote:gó. Mbumbukiam, ekeza khoev, zó genewevét. Yaq ta khoev-te nd̄ogo, zo andé Mbumbukiam-gí iziz ezoqa ndaf̄oya-ndaf̄oya me z̄otégoát, neka Mbumbukiam-te, Yesu Keliso-qa mokhote, zoqa kha ande etoam matev me v̄oz̄oté-etoumemāt. Etoam matev av nq̄ægo, Mbumbukiam, ḡemb̄oe-khaneát.

⁶ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nq̄ægo, “Nq̄áe! No Zayon manqei-te, nandi nózáv.

Nginik nandi, gigiap-qapé. No n̄okezan n̄oveatáz.

Yaq gekha ezoqām ndego, nginik nandi te-unimanqatintat, ndego miví gégoák. Miavmiáv.”

⁷ Nginik nandi, gigiap-qapé zo-te, zo ndozo-unimanqatinat. Geté tiqa yaq-te ndigu, unimanqatinteav ndigu, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nq̄ægo,

“Nandi-qapi ndigu, khoev puanam ezoqam gisanqabem, ndigu m̄ond̄om̄o-gigiap-qape-éz, khoev puanam nonqo.”

⁸ Neka manqat n̄ome, āv qane-eín nq̄ægo,

“Nandi nginik, ezoqa nd̄okhaosumát, v̄o-o:atāt.”

Ezoqa ndígu tíkhaosumát, ndigu Mbumbukiam-qa manqat o-mba nda-peav ndigu. Mbumbukiam é-møndømbøe-pøovám, matev āv tabezømbe-fakhán.

⁹Geté zo viní. Zo Mbumbukiam-qa bawán. Ndego zo ekezan ndøveatáz. Zo Kawa Kandambaqape-gí iziz ezoqám. Ndego zo ekezan nonqo me:kház. Zo tegi zógoát, neka ezoqa teqa matev mbomømboma-qa yaq-te vøe-zømesimāt, ndego zo gezø-akha, zo bugukhokhof khøuwa bøivun-te qazoyagam, yaq teqa waev bæbæs-qape-te vozøfakhaz.

¹⁰Ibugukhokhof, zo Mbumbukiam-gi ezoqam goneáv. Geté ndakin, zo tegí ezoqám. Ibugukhokhof, zo Mbumbukiam-qa tanakh matev ndapeáv. Geté ndakin, zo mðzondapém.

Ni andé Mbumbukiam-gí pingim-ák

¹¹Nøfuap mbomømboma! Zo nqanek manqei-qape-te, andé manqei vini-ak me zøte-yageáp. Yaq nakémbá, no nqazø-pouwe: Zo zøkeza kha, sa ndønqonqotøvé, khatae-qa poev-te, ndøgo zoqa poev eqeieqei namba ndønøfeap.

¹²Geté zo ezoqa mokho-te nandozo-yageap, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu, zo matev eqeieqei qane-yageáp. Yaq ndigu zo manqazapa-us ndizæza, ndigu segé-matøvemém, zoqa matev eqeieqei. Yaq até ndigú-a, tñabiti-unimanqatiním, yaq Mbumbukiam-qa iz vø-eqanēm, ta khøuwa-te ndøgo, tendowav.

¹³Zo Evezøza-gi ezoqam ndozogo, zo megetapak-qa mokho-té qanu:gú. Oskia ndøgo, kawa ezoqam kandambaqape ndego,

¹⁴o gaman ezoqam ndigu, ndego gevevesam, ndigu yaq-fia nqosøgeap tizø-etoumat, ndigu manqazapazapa ndimatanam, neka tiqa iziz tizø-eqatat, ndigu matev eqeieqei ndimatanam.

¹⁵Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa poev av nqægo: Zo matev eqeieqei mba tozogoat, yaq ndigu ezoqam, zoqa yaq-te khokho manqat ndimanqate, tiqa manqat gé:khoutáv.

¹⁶Zo Mbumbukiam genqovotaz, zo ndømatáváp, av nqægo, “Ni nqovotønāt. Yaq matev soqøsoqa sizigoāt.” Av taoká. Zo ndakin Mbumbukiam-gí pingim-ák. Yaq kopømba mbain, matev sa tozo-matønumat, av zøkeza poev ndægo.

¹⁷Zo ezoqa ewaqape gèzøvizáp, neka Klisten zøfuap-te kuku bezøgó, neka Mbumbukiam, møe-us mbovizáp, neka gaman kawa kandambaqape vozombó-vizupāt.

Nqosøgeap tizindapet, ni Keliso-qa matev zimbó-paevém

¹⁸Zo sasae ezoqam, zo zøkeza megetapak-qa mokho-té qanu:gú. Gèzøvizáp. Ambá ti-mba ndígu, ezoqa mbomømboma, zo matev eqeieqei ndizø-matanam, geté até ndigú-a, sasanqa ndigu.

¹⁹Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa matev ndembopaev, yaq ta zapaya ndøgo, ngenøgim matev tendap, yaq ndego ta nqosøgeap ndøgo sa te-eqatat, Mbumbukiam khanakhanákh te-te.

²⁰Geté zo matev soqøsoqa tozogoat, yaq ta zapaya ndøgo, yaq-fia nqosøgeap tozondapem, yaq ge zø ndozo-matavap, Mbumbukiam kopømbá, khanakhanákh zo-te? Av taoká. Geté ndego zo-te, khanakhanakh ndøgo tømboágoát, zo matev eqeieqei tozogoat, yaq ta zapaya ndøgo nqosøgeap tozopøgimat.

²¹Zo Mbumbukiam ndøgo tezømbe-akhá. Zapa ndøgo, até Kelisó-a, zo

nonqo, nqosøgeap ndøndáp. Ndego zo gè:zòmás, zo tømboe-paevem-a.

²² Ndego manqa-zapa goneáv, neka teqa tou-te meakha manqat fakhaneáv.

²³ Ndigu gingenøitat, yaq ndego ngenøgim manqat qavøiwateáv, neka nqosøgeap gimbo-etømem, yaq ndego utøve manqat einiáv. Geté ndego ekeza kha, Mbumbukiam-qá zenda-té genøvé. Zapa ndógo, ndego møndæ-otév, Mbumbukiam manqa ovøyam ezoqam eqeieqei.

²⁴ Niqa manqa-zapazapa, Keliso ekezan, tae mutui-té genøndáp, vø-evøzam. Ndego tenegoám ndógo: Ni manqa-zapazapa matanam-te, andé løvøte ezoqam me zí:goát, neka matev eqeieqei-té qabizi-yagé. Zo teqa nqamav mokho-té qazonø-eqeieqei-éz.

²⁵ Zo bugukhokhof, andé sip me zøtegoám. Zò-ewáz. Geté ndakin zøkeza sip keoge ezoqam-té qazonø-veséz, ndego zoqa yage, eqeieqei ndembo-keoge.

3

Yage eqeieqei-qa yaq-te, yaq anganeam-a, yaq sævam

¹ Zo sakheis, zøkeza angana-qá mokho-té qanu:gú. Yaq zogi angana, ndigu Mbumbukiam-qa manqat unimanqatinteav ndigu, zoqa matev tiqeivat, yaq ndigu Keliso-té gindúqambúz, oskiá ndógo, zo manqat manqatemav tozo-goát.

² Zapa ndógo, ndigu āv giníqeivát nqægo: Zoqa matev eqeieqei neka zoqa yage vizap-ús.

³ Zo ambá av nqægo, zøkeza kha mumat mbā zotó-khakheinumāt, kopømba ande av izum toqote-løvønøvem o gigiap fia kandakanda neka ndabua eqeieqei voqó-uzām.

⁴ Geté zoqa bugug keoge eqeieqei, zoqá mokho-té qabetu:gú. Ta bugug keoge eqeieqei ndógo, navupav ndógo, nqáne: Zo matev aiyaiyav-té qanøgó. Sasanqa-te ndømatānām. Mbumbukiam, bugug keoge eqeieqei nqáne: qambøe-khaneát.

⁵ Gømbo-mataváp. Até ndigú-a, sakheis, bugukhokhof giyagam, ndigu Mbumbukiam-gi gigoam neka te-te vo:tabam, tiqa bugug keoge, āv tønegoám, neka ndigu ekeza angana-qa mokho-te vøugoam.

⁶ Sævam nømu, matev av nqægo gumatanam, Sælá. Ngunuk Eibleem-qa manqat, o-mba mo:ndapám, neka kawa vømbō-akhaemam. Zo tugí nakhei mbasí, zo matev eqeieqei tozo-matønumat neka utøve-qa yaq-te møe mbain vozógoát.

⁷ Até zo anganá-ya, zo sakheis namba ndøzøte-yageap, zo matev eqeieqei zømatanám. Zapa ndógo, zo møzøte-zøté, sakheis-qa bazaføgakh andé mbaín, av angana-qa bazaføgakh ndægo. Zo gèzøvizáp. Até ndigú-a, zo namba khandi søzøtumú-ndapém, Mbumbukiam tezø-etoam. Soqain ndógo, zogi sakheis, matev soqøsoqa tozozø-matønumat, yaq ta matev mokho-te, zoqa guliguli matev, tøzømbø-khaz.

Matev eqeieqei matanam zapaya, viniv matev tøqa-fakhanumat

⁸ No ndakin, zo ezoqa ewaqapé suzumbu-manqaté. Zo ate ndøzøte-go, zo nqova kopo neka mbøni fokeam kopo bezømbegó. Zo Klisten bawan mokho-te, kuku bezøgó, yaqyaq-a, neka tanakh bezøgo. Neka zo zøkeza iz, ndø-eqàwát.

⁹ Ezoqa matev soqøsoqa tezøgoat o ngenøgim manqat tezø-manqatat, yaq zo mboqavøinám. Geté gèmbø-guligulimém. Mbumbukiam matev eqeieqei bembo-matanám. Zapa ndógo, ndego zo nqáneq gezømbø-akhá. Yaq ndego até zó-a, matev eqeieqei zómatanam.

¹⁰ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo,
 “Gekha ezoqām ndego,
 yage khoui-qa tegoat neka khøuwa eqeieqei zømete-qa vøgoāt,
 teqa tou manqat soqøsoqa manqate, bè-iváv
 neka khavozam manqat, bemanqatē.

¹¹ Ndego manqa-zapa zitá geabetewuá neka matev eqeieqei bēmatanam.

Ndego bazaføgakh be-asáz,
 ezoqa nøme namba, sambi-té geabeyagé.

¹² Zapa ndógo, ezoqa ndaføya-ndaføya, Evezøza bøi zømbóvé,
 neka tiqa guligulim ndēzøyøgē.

Geté ndego zitá gene-wuøezá, ndigu manqa-zapazapa ndimatanam.”

¹³ Gê, zo ezoqa ndøngenøzotat, zo bazaføgakh tozo-asazet, matev eqeieqei mba tozogoat?

¹⁴ Geté até ndøgó-a, zoqa matev eqeieqei matanam zapaya, ezoqa soqaqape-te ti-ab, nqosøgeap vozøndapēm, zo khanakhanakh mbá qanegó. Zo ezoqa møe zøgō, neka ndøfoføgeáp.

¹⁵ Geté zoqa mbøni-te, Keliso mba mbovizáp, ndego zoge Evezøza. Gekha khøuwā ndøgo, ezoqa zoqa vintøzat matev-qa yaq-te Yesu-te, manqa qæf yoge-qa tigoat, yaq zo é-mozoto-khakheinamát. Zo sozozø-qavøiú.

¹⁶ Aiyaiyav-té qanøzø-ovøyám neka vizap-ús. Neka zoqa mbøni-te, matavap eqeieqei mba bezømbu:gú. Zo Keliso mokho-te, yage eqeieqei tozondapet, yaq ezoqam ndigu, zoqa yaq-te manqat soqøsoqa ndimanqate neka ndingenøzoat, ndigu mivi ndøndapemát.

¹⁷ Mbumbukiam tømbopoe, qoqa matev eqeieqei zapaya, nqosøgeap toqondap, ndøgo kopømbá. Geté soqain ndógo, manqa-zapa matanam zapaya, nqosøgeap toqondap.

¹⁸ Até Kelisó-a, nqosøgeap ndøndáp, vønanim. Kopo me:naním, niqa manqa-zapazapa vø-evøzam. Ngenek ezoqam eqeieqei-qape, nqanek matev, ni manqa-zapazapa-us ezoqam nonqo ndømatanam, neka zo Mbumbukiam-te, nakhoa vøzø-mboqoa. Khatae-te ndøgo, gèlaém. Geté Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, nqawa gèkhandí:v.

¹⁹ Yaq te mokho-te ndego, Keliso até nqová-ya, ndigu løvøte manqei-te, ande ndimbula mokho-te ndu:gu, manqat vømē-zømesim.

²⁰ Ezoqa ndígu, Noa-qa khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam-qa manqat ndapeav qagoam. Mbumbukiam møndøzømbø-kewagám, Noa khagua-qape ge:khakheinummat. Geté ndigu teqa manqat gèsanqawém. Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqam khapémbá, ate gi:goam, eit mbá, khagua-qape mokho-te gi-oz, vøkhandi:z. Yaq ibøkha ndigu ngiæzoateáv. ²¹ Até zó-a, zo ibøkha iz qazøndapem, ibøkchá qazøte-khandí:z. Ta matev ndøgo, ambá av nqægo, khavim sunguzam nonqō. Geté gekha ezoqām ndego, ibøkha iz tendap, ndego Mbumbukiam-te manqa mbusa, āv genévé nqægo: Ndego Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei yage-qa ndøgó. Zo ndógo tøzøte-khandí:z, Yesu Keliso løvøte-te gendo-khandi:v.

²² Yaq ndego yan-té genøqavíg, Mbumbukiam-qa nakeamo zenda-te vømōqom, neka enzol ezoqam ate ndi:gu neka nqova megetapak neka nqova bazaføgakh-us ndezømbo-kawaevat.

4

Yage ndakinak, Yesu mokho-te

¹ Keliso ekeza kha-te gepotonam, yaq até zó-a, zo āv tønē-matøvemém, av ndego ge:matøvem. Potonam matev tözøfakhan, sozó-eqatát. Zapa ndógo, gekha ezoqām ndego, Keliso zapaya, kha-te tepotonam, ndego manqa-zapa, zítá genewuá.

² Ndego nqanek manqei-qape-te zua teyagat, ndego ekeza kha-qa poev sekemba gembó-pavatak. Geté Mbumbukiam-qa poev mba mbópavát.

³ Zo bugukhokhof, khøuwa kandambá, āv tözøte-yagám, av ezoqa ndi:gu, Mbumbukiam zøtezateav ndigu, ndezømbe-khaneat. Zo mambe si zøwagám, neka kha-qa poev matev vozombō-pavam, neka lou loge kandakanda-te, matev soqøsoqa vinivinimba vozōgoam, neka ibøkha soqa izam si, vözøwagam, neka tae khøuwiap o mbumbuk vizap matev soqaqape si, vözøwagam.

⁴ Yaq ndakin, zo ndigu ezoqam, nqova zozøndáf, zo ti-te qazøte-qataz neka ti namba khokhombap vözø-ivøvem, ndigu ande bøsik me, manqa-zapa-te sa ndibusit. Yaq ndigu ta zapaya ndógo, zo tiqa matev qazo-ivøvem, ngenøgim manqat zømanqaté.

⁵ Geté yaq ndigu manqa ovøyam ezoqam-qa megemege-té gemówán. Ndego khakheitáp. Ezoqa ewaqape tiqa matev-qa yaq-te gezømbé-sinøzám, gekha ezoqām ndigu, gipakhaetat o zua ngiyage.

⁶ Yaq nakémbá, Manqat Mbomambaqape até ndigú-a, ndakin gipakhaez, vøyogem. Gipakhaez, ndigu manqa-zapa-qa yaq-fia, ekeza kha-té ginømbo-yogém. Geté nqova-te, ndigu zua ndøkhandi:zát, ate av-té, Mbumbukiam nde:khandi:vat.

Matev ndógo, Mbumbukiam gini-etoam, tizi-matønumat, ni eqeieqei bizimbo-keogé

⁷ Gigiap ate nqægo, taqa vaev, avønín gemøfakhán. Yaq nakémbá, zo matavap loloakh bezøgó, neka zøkeza kha, gènøzøgím. Yaq matev-qase, zoqa guligulim-te, gezømbø-khazák.

⁸ Matev kandambaqape ndógo, matev nøme ate ndægo qaløvuam, nqáne: Zo yaqyaq-a, kuku bezøgó. Bèzø-vøovét. Zapa ndógo, kuku matev, manqa-zapazapa kopoáv segégutáv.

⁹ Neka yaqyaq-a, khoev sège-manqaté. Bezømbo-qàsí:v.

¹⁰ Zo ezoqa kopokopo ate ndözøte:go, Mbumbukiam matev vinivinimba gezø-etoumat, tozo-matønumat, zo ezoqa nøme zozømbé-tøkeát. Av tözøtegoat ndægo, yaq zo ta matev-qa keoge ezoqam eqeieqei, zógoát, Mbumbukiam gezø-etoumat.

¹¹ Mbumbukiam ezoqam matev gembo-etoam, manqat temanqatat, ndego nqanek manqat, Mbumbukiam-qa Manqat bemanqaté. Ezoqa nøme, tøkeam matev ndegeawat, ndego ezoqa bazaføgakh-us bezøtøkeé, ta bazaføgakh mokho-te ndógo, Mbumbukiam gembo-etoam. Yaq ndógo, ta matev mokho-te ate ndægo, Mbumbukiam-qa iz be-eqawát, Yesu Keliso mokho-te. Teqa iz kandambá tantáv neka bazaføgakh ate ndægo, teqá. Miavmiáv.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

Ta zapaya ndøgo toqote-potonam, Klisten ezoqam ndoqogo

¹² Nøfuap mbomømboma! Zo matev føgakh-qape nqazo-qeivi, ndøgo zoqa unimanqatin ndækhamasimit, zo nqova bezøndáf. Zo ndømatáváp, av nqægo, matev vini zøfakhān.

¹³ Geté zo khanakhanakh mba bezø-asøtøvé. Zapa ndøgo, zo āv tøzøte-potonumít, av Keliso ge:potonumat. Yaq ta khøuwa-te ndøgo, teqa bazaføgakh neka iz akhae tøndovea, ndego tendoqavan, zo khanakhanakh nøme mba zømbó-asøtáv.

¹⁴ Zo khanakhanakh mbá qanegó, zo ezoqa ta zapaya ndøgo tingenzotat, zo Keliso-gi ezoqam ndozogo. Zapa ndøgo, nqanek matev, āv qane-unimanqatinát nqægo: Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape, nandégó zo-te, ndego Nqova iz akhae-us neka bazaføgakh-us.

¹⁵ Geté zo mokho-te, ezoqa nqosøgeap tendap, ndøgo ta zapaya ndøgo betègõ, ndego ezoqa pakhapakha ndezø-khaneam o gigiap nde-aqonam o ezoqam-qa matev-te, kesov ndesokhosam.

¹⁶ Geté gekha ezoqām ndego, Klisten ezoqam tepotonumit, ndego mivi bègõ. Geté ndego Mbumbukiam-qá iz be-eqawát.

¹⁷ Khøuwa iz møndøndáp. Mbumbukiam-qa manqa ovøyam, avønín gèngáz. Tegi ezoqam-té qanóngáz. Mbumbukiam-qa manqa ovøyam ni-te tøngaz, ni tegi ezoqam nqazigu, yaq gè, ti-te ndigu áv khanégoāt, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape o-mba ndapeav ndigu? Ti-te ndigu unimé-soqá.

¹⁸ Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo, “Ezoqam ndaføyambaqape-te føgakh tøgoat, te:khandi:v, yaq gè, ndigu ande gekham me zømbé-fakhān, ndigu Mbumbukiam ndisanqawe neka manqa-zapazapa sa ndi-matanam? Ti-te ndigu unimé-soqá.”

¹⁹ Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndigu, ndipotonam, av Mbumbukiam-qa poev ndægo, ndigu ekeza khatae, teqá zenda-te ndégo tiabenø-veém, ndigu gekhakheinøvem. Ndego unimanqatin ezoqám. Ndego matev āv genégó, av manqa mbusa ge:ve. Yaq ndigu ezoqam, matev egeieqei matanam-te até be-apét.

5

Guguna manqat, megetapak-te neka ezoqa ndakinak-te neka ezoqa ewaqape-te

¹ No ndakin zo Klisten megetapak-té qatø-manqaté. Até nó-a, no Klisten megeat ezoqám. Keliso nqosøgeap gepotom, no nøkeza bõí qateqeív, neka até nó-a, nqæpõtõnām, Keliso zapaya. Neka até nó-a, matev qaniqanimav sizimú-ndapém, ta khøuwa-te ndøgo, Keliso-qa bazaføgakh neka iz akhae tøndovea, ndego tendoqavan. Yaq nakémbá, no zo megetapak, nqazø-pouwe:

² Nandiv Klisten ezoqam, Mbumbukiam kopømba ande av sip ndi:gu, zoqa zenda-te ge-ab, zo egeieqei zøkeogé. Zo khanakhanakh-us zøkeogé, ambá av nqægo, gezømbó-qasi:vāt. Zo nqanek sasae, moni-qa mba mè:gõ. Geté zo poev ùni bezømbegó, nqanek sasae-te.

³ Zo ndigu ndøtokhònáz, Mbumbukiam zoqa zenda-te ge-ab. Geté zo matev egeieqei ndømatanám. Yaq nandiv, zo ande sip me ndozozømbe-keoge, kopømbá, zoqa matev gembó-paevém.

⁴ Yaq ta khøuwa-te ndøgo, ndego sip keoge ezoqam kandambaqape tendoveao, zo yaq-fia neka iz kandakanda zó-upøgím. Ta yaq-fia ndøgo, gemølanqayák. Ndøgo miavmiáv.

⁵ Zó-a, ezoqa ndakinak, zo megetapak-qá mokho-té qanu:gú.

Neka zo ezoqa ewaqape, yaqyaq-a me:khambùváp. Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo,

“Ezoqa ndi:khambuvap,

Mbumbukiam gèsanqazá.

Geté ti-te ndigu, ekeza kha ndivoat,

ndego kuku mbogó.”

⁶ Yaq nakémbá. Zo me:khambùváp. Mbumbukiam-qá zenda bazaføgakh mokho-té qanu:gú. Yaq khøuwa eqeieqei tømøndap, ndego zo ndø-eqazó.

⁷ Zoqa fofogear ate nandægo, Mbumbukiam-qá zenda-té qanøveém. Zapa ndógo, ndego zo gèzø-keogé.

⁸ Gò:fezoát, neka gò:keogé. Zapa ndógo, zoge qaqa ezoqam, ndego nqova soqaqape, andé layon khobos-qape me me:-okhó, neka ndego ezoqa ngiæzoat-qa ndøvawé. ⁹ Zoqa unimanqatin-te, bazaføgakh-us ndøwaniáp, neka gèmbøe-khakhazám, ndego. Zo møzøte-zøté, até Klisten ezoqa nømé-a, nqanek manqei-qape-te ate nqægo, āv tini-potonumít, av zo ndøzøte-potonumit.

¹⁰ Mbumbukiam, ndego kuku kandamba ndømbogo, ndego zo gezø-akha, miavmiav Keliso Yesu namba teqa waev-te tozoyagat, zo ndakin khøuwa elavøqasi-te ndozo-potonumit, ndego zo ndøkhakheinøvé, vozó-eqeieqei-ēz, neka bazaføgakh vøzø-etoām. Yaq zo føgøføgakh zówaniapát. Yaq zo ndòzoto-gevetømém, neka zó-o:azák.

¹¹ Bazaføgakh ate ndægo, Mbumbukiam-qa ndógoát. Miavmiáv.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

Vaev manqat

¹² No nqanek pepa khapelavøqase, Sailés namba niti-peaumavún. No møtenøtén, ngenek unimanqatin Klisten ezoqám. No zo nqanek pepa mokho-te, andé gaga khaneam-qa nøzøgoám. Neka no zo āv qatezømás nqægo: Ndøgo unimanqatín. Mbumbukiam kukú zo-te. Ta kuku matev-te ndøgo, føgøføgakh até vøwaniáp.

¹³ Nginik Klisten bawan ezoqam, nqanek Bebilon taon mokho-te ngiyage, Mbumbukiam zo namba sa gumu-veataz, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv, zo-te. Neka até Mák-a, ndego kopømba ande av noge yo nde:go, khaiya mboma manqat ngèkhøfötāvāv.

¹⁴ Tozo-møvabat, zenda kaka vø-itiamát neka vøngenøndamat. Kuku matev-ús.

Sambi ndøgoát, zo namba, ate ndøzøte:go, zo Keliso-qa mokho-te ndo-zotu:gu.

2 Pita

Pita-qa pepa qambo-menas

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pita gèmba-menás, Klisten ezoqam ndígu tezø-peawám, ndigu manqei vinivinimba-te giyageapam.

Nqanek pepa mokho-te, Pita ndigu āv gezømbe-peawám nqægo: Ndigu yà beto-feazoát. Zapa ndógo, khavozam nømendim ezoqam kopoáv, Klisten ezoqam tubam-qa zøgó. Nginik khavozam nømendim ezoqam, matev soqøsoqa, mbomømboma mbo-akhayám. Neka ndigu ezoqa, āv gini-zømesím nqægo: Yesu nqawa gendó-qavanák. Yaq Pita ndigu Klisten ezoqam, guguna manqat zøkhofotáv, av nqægo: Ndigu Yesu mokho-te, føgøføgakh bewaniáp neka unimanqatin manqat, bazaføgakh-us bēgeawat.

¹ No Saemon Pitá, nqanek pepa nqæpeaomit. No Yesu Keliso-gé sasae ezoqám neka tegé u-aném. No zo-té qatø-peaomít, zo unimanqatin matev mbomambaqape kopo qazondapem, av ni qatindapem. Nqanek unimanqatin matev, nigi khandí etoam ezoqam neka Mbumbukiam Yesu Keliso-qa matev eqeieqei-qape mokho-té qazindapém.

² No āv qate-guligulím nqægo: Zo Mbumbukiam neka Yesu, nigi Evezøza, qazøte-zøtez, zo kuku matev neka sambu matev nøme mba zømbó-khouwév.

Ni Mbumbukiam gevevendam, ni bazaføgakh bizi-asøzú, Klisten matev-te

³ Teqa bazaføgakh kandambaqape-qa mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-te qandowav, Yesu ni ate ndægo, yage nonqo neka Mbumbukiam-qa poev gone nonqo, sègenimbu-etoám. Zapa ndógo, ni mizi:nøtén ndego, ni teqa iz kandambaqape neka matev eqeieqei-qa mokho-te ginindu-akha.

⁴ Neka ta mokho-te ndøgo, ndego ni manqa mbusa ni-aumám. Manqa mbusa qaniqanimáv neka kandakandá. Ndego tenegó ndøgo: Zo manqei-qape-qa ngi:wat matev-te zøté-khokhóz, ndøgo ezoqam-qa poev matev soqøsoqa-te ndøndo-fakhate neka ezoqa ndøngiæzoat. Neka zo matev, āv tabezømbe:gó, av ekeza matev ndægo.

⁵ Yaq nakémbá, zo bazaføgakh ndø-asøzú neka zoqa unimanqatin matev-te, matev eqeieqei matanam mo:veém. Yaq zoqa matev eqeieqei matanam-te, nøtenat eqeieqei mo:veém.

⁶ Neka nøtenat eqeieqei-te, kha nøzøgim matev eqeieqei mo:veém. Neka kha eqeieqei nøzøgim matev-te, føgøføgakh waniap matev mo:veém. Neka føgøføgakh waniap matev-te, Mbumbukiam-qa poev matev paev mo:veém.

⁷ Neka Mbumbukiam-qa poev matev paev-te, Klisten zøfuap-te kuku matev mo:veém. Neka Klisten zøfuap-te kuku matev-te, ezoqa ewaqape-te kuku matev mo:veém.

⁸ Zo nqanek matev vinivinimba oskia tozogoat, neka ndøgo zoqa mokho-te vøkhouwewtét, yaq zoqa zøtezat, nigi Evezøza Yesu Keliso-qa yaq-te, ambá av nqægo, khokhō segegō, geté mokho mbófakhán.

⁹ Geté gekha ezoqám ndego, nqanek matev vinivinimba goneav tøgoat, ndego mokho qeiviáv. Ndego andé bøi waev mbain ezoqám, neka ndego manqa mate møndømbøe-navøém, av nqægo, Mbumbukiam bugukhokhof manqa-zapazapa-te gesungutav.

¹⁰ Nõfuap! Yaq nakémbá, zoqa Klisten matev-te, bazaføgakh nõme mba mo-asazét, ndøgo Mbumbukiam gezõndo-akha neka vøveataz. Zo nqanek matev vinivinimba tozogoat, av qazømbe-manqatavun, zo unimanqatin-te, zó-o:azák.

¹¹ Yaq Mbumbukiam zo mboqog zømbó-mboqozó. Kandambá, tezømbo-mboqozo. Yaq zo kopømbaqapé, nigi Evezøza neka Khandi Etoam Ezoqam, Yesu Keliso, teqa megeat matev-te, zomó-óz, ma miavmiav ndo:kawaevat.

¹² Zo nqanek matev vinivinimba-qa yaq-te, mõzøte-zøté, neka zo unimanqatin manqat-te, føgøføgakh zowaniáp, zo qazondapem. Geté no zo oskia nõzø-manqaté. Soqaín ndøgo, manqa mate tøzømbo-navøem.

¹³ No nqæmatavap, no zo matavap oskia tæzø-mboqogimat, no nqanek manqei-qape-te, ande palai khoev mokho-te nqatu:-yage, ndøgo eqeieqei.

¹⁴ No mõtenøtén, no nqanek palai khoev avønín nõ-iváv, vøe-naním. Nigi Evezøza, Yesu Keliso, no åv tenømbe-veáz.

¹⁵ Yaq nakémbá, no bazaføgakh no-asazét. No tæqavan, zo nqanek manqat oskia mbomataváp.

Ni Mbumbukiam-qa Manqat, føgøføgakh bizimbo-geawát

¹⁶ Ni zo qeizø-manqatam, nigi Evezøza Yesu Keliso bazaføgakh-us tendoqavan, ni ambá av nqægo, zo emanqa-emanqa nizø-gigimām, ndøgo ezoqam-qa matavap-te qando-fakhatam. Av taoká. Ni teqa bazaføgakh-qape, nikeza bói qatiqeiým.

¹⁷ Ni mõigøám, te namba, Mbumbukiam, nigi Tat, gembovizam neka iz kandambaqape vømbø-etoam. Ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam Egeiwat-Qape-te, manqat åv qande-fakhán nqægo, “Ngenek nogé Yó. No poev kandambá te-te.”

¹⁸ Ni Yesu namba, ta olol-te qeitogoam, ma Mbumbukiam ge:goam, ni nqanek manqat, yan-te qandovis, nikeza geá qatiyogém.

¹⁹ Yaq nakémbá, ni Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat, nõme mba nito-unimanqatinát. Até zó-a, zo tiqa manqat, eqeieqei ndøyogé. Zapa ndøgo, tiqa manqat, bøvun manqei-te, andé waev me me:khaév, atema vømópavē, ta khøuwa-te ndøgo, Keliso tendoqavan, neka zoqa mbøni-te, ande pave ndukuam me vøzømbé-sanqatāv.

²⁰ Geté zo vøezøté. Gekha manqāt ndøgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, teqa manqat mokho-te gipeaumam, ndigu ambá av nqægo, ekeza matavap-te mbā ginø-peaumām. Av taoká.

²¹ Ta manqat ate ndægo, ambá av nqægo, tiqa poev-tē qando-fakhanām. Geté Mbumbukiam-gé Nqova Mbomambaqape ndønøzøgimām, yaq ndigu ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesimam.

2

Khokho nõmendim ezoqam-qa yaq-te, ndigu ezoqa nõme ndingiezoat

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Izlael bawan mokho-te, khavozam manqa vevezam ezoqam ndøgoám. Yaq até zo mokho-té-a, khokho nõmendim ezoqam nõdfakház, neka khonoam-te manqat vini vøndapāv. Geté manqat av nqægo, ezoqa géngiæzó. Nginik nõmendim ezoqam, até tigí Evezøzá-ya, gó:naumát, ndego genqovotaz. Geté ta mokho-te ndøgo, ndigu ekeza kha géngiú. Nakhamas-té ginø-soqóéz.

² Ndigu mambe mõqæ. Yaq ezoqa kopoáv, ekeza kha Klisten ezoqam ndi:vewe, tiqa matev mbópavát. Yaq ta zapaya ndøgo, ezoqa unimanqatin nakhoa géngenøitát.

³ Nginik khokho nømendim ezoqam, moni møqæ. Ndigu tiqa khavozam manqat mokho-te, ekeza matavap-te mba ndøndo-fakhate, zogi moni upøgim-qa ndøgoát. Geté Mbumbukiam, nupøkhan mba, é-møndæpøoa. Ndego ti-te yaq-fia ndøtá. Ndego géqaqavatak. Geté géngiæzó.

⁴ Até enzol ezoqám-a, ndigu Mbumbukiam-qa manqat gígavotøvem, ndego ambá av nqægo, sègezøtāk. Geté ndego gøinam manqei-té genø-nqagevém. Yaq ndøgo auli sén gini-møpøsap. Bøivun-té. Neka manqa ovøyam khøuwa-qa mo:keogé.

⁵ Até ndigu ezoqám-a, nupøkhan mba giyagam, ndigu Mbumbukiam gisan-qawam, ndigu sa takeáv, av gi:yagam, geté ndego khøuwat-qape ndonqon-qotáv, ti-te. Yaq ezoqa eit-mba ndøkhandí:z. Noa-za mba ndøkhandí:z, ndego ezoqa gezø-akha, Mbumbukiam-te tiqambuz neka matev eqeieqei-te vøyagāt.

⁶ Até Sodom neka Gomolá-ya, ta taon kandakanda menas, Mbumbukiam ezoqam-qa manqa-zapazapa-qa yaq-fia ndøtá, vøsonqotav, vøpakhak, ezoqam namba. Ndego tene-matanám ndøgo: Ezoqa gé:zømás, gekha ezoqām ndigu, ndisanqawe, matev āv tøzømbé-fakhán.

⁷ Lot-za mba ndøkhandí:z. Zapa ndøgo, ndego ezoqam eqeieqei. Ndego mbøni mbonqosøgeapám, ndigu Mbumbukiam-qa manqat ginqagimam, neka mambe si vøzøwagam.

⁸ Ngenek ezoqam eqeieqei, khøuwa kopoav ti mokho-te geyagam, tiqa matev soqøsoqa vøqeivam-a, vø-ewagam, ndego andé enqoni me mbøevitám.

⁹ Nqanek matev vinivinimba, ni āv qani-nømendím nqægo: Mbumbukiam ndego kopømbaqapé. Ezoqa ndaføya-ndaføya, ndipotonam, segé-khandí:z. Geté manqa-zapa-us ezoqam, ndego yaq-fia zøtaév. Ndego manqa ovøyam khøuwa kandambaqape nonqo zøgeawát.

¹⁰ Ezoqam ndigu, ekeza kha-qa poev soqøsoqa vinivinimba ndimbopaev neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev ndisanqawe, ndego yaq-fia nøme mba zømbótá.

Nginik khokho nømendim ezoqam, sapí neka ekeza kha mba ndø-eqawát. Ndigu até nqova iz kandakanda-té-a, møe mbaín, geté sège-ngenøzotatún.

¹¹ Geté até enzol ezoqám-a, oskiá ndøgo, tiqa bazaføgakh, ndigu khokho nømendim ezoqam-qa bazaføgakh uni ndæløvui, ndigu nqova vinivinimba-qa iziz ngenøgimáv, Evezøza-qa bugug-te.

¹² Nginik khokho nømendim ezoqam, andé søvakha gigiap me me:gó, søvakha gigiap ndigu, leg-te khøuwag nqazifeam, nqazi-zitøge. Ndigu mokho ndæpeáv. Ngenøgim manqat khokhó sege-manqatatún. Nginik ande søvakha gigiap khobokhobos me, gésoqoéz.

¹³ Ndigu ezoqa nøme, soqaqape-te ndi-abam, ndigu yaq-fia soqaqape āv tiníndapém. Khøuwa ate ndægo nqa-okho, ndigu lou loge si zøwág. Tiqa poev sa ndøgo. Até ndøgó-a, zo namba lou gi:logatun, ndigu matev soqøsoqa neka khavozam manqat zø-okhoatún. Ndigu zoqa Klisten bawan mokho-te, andé khavim me me:gíit.

¹⁴ Tiqa bøi, mambe møqæ sakheis-qa mba me:vawé. Tiqa manqa-zapazapa, sègezø-okhó. Neka ezoqa nøme ndigu, Klisten matev-te bazaføgakh mbain ndigu, ndigu manqa-zapa-te ituza-qa ndøgó. Tiqa qovet matev, vaev mbaín. Mbumbukiam géngiæzó, ndigu.

¹⁵ Ndigu matev eqeieqei, møndø-ivøvém, neka ande leg-te me vøe-ewaz. Ndigu Balam-qa me:qeivím, ndego Beol-ge yo. Até ndegó-a, manqa-zapa matanam mokho-te, moni qaqasam-qa mbogoám.

¹⁶ Geté Mbumbukiam gèmboponqóm, teqa manqa-zapa matanam zapaya. Tege donki, ezoqa manqat mbo-eín, ndego manqa vevezam ezoqam vōtokav. Zapa ndógo, teqa matev mokho mbaín.

¹⁷ Nginik khokho nōmendim ezoqam, andé kea kumbutap ibøkha-yav me me:gó. Neka ndigu andé khaiya ozoz me me:gó, khamøe tøkhamba, ndoqo-matavap, qæ ndølanqā, getē qæ mbaín. Mbumbukiam manqei mōndøzømbō-mendeó. Ta manqei-qa bōivun, kandamba tantáv.

¹⁸ Ndigu manqat kandakanda, sège-manqaté. Geté ndógo mokho mbaín. Ezoqa nōme ndigu, ndakin mba gikhokhoz, manqa-zapa matanam-te, av ezoqa nōme gi:goatun, ndigu nginik kha-qa poev soqøsoqa-te neka mambe matev-té ginø-ituzá.

¹⁹ Nginik khokho nōmendim ezoqam, ezoqa manqa mbusa āv gizømbe-aumatún nqægo: Tiqa nōmendim manqat, génqovotáz. Geté ndigu ekezan, tokózát. Manqa-zapa ndønønósám. Yaq ndógo génqæzó. Zapa ndógo, gekha matēv ndógo, ezoqa ndønøzøiwat, ndógo génønøtám.

²⁰ Gekha ezoqām ndigu, nigi Evezøza neka Khandi Etoam Ezoqam Yesu Keliso gi:zøtez, neka manqei-qape matev vø-ivøvem, ndógo ezoqa ndøngiæzoat, yaq vaev nqawa manqa-zapa-te tivesez, vøgutáz, yaq ti-te ndigu unimé-soqá. Taqa soqain ndømølvú, av bugukhokhof qægoam, ndigu unimanqat-inteav qagoam.

²¹ Ndigu nakhoa egeieqei amba zøtezateav tøgonin, ndógo ambá kopømbá ti-te. Geté ndakin ti-te ndigu, unimé-soqá. Zapa ndógo, nakhoa egeieqei mōndæzøtéz. Geté zitá gini-wuóém, neka Mbumbukiam-qa guguna manqat, ezoqa ndigu gi:zømesimam, vø-ivøvem.

²² Tiqa matev até kopó, av manqat nōme, nqazi-manqate. “Gaço qometa tuqoza, nangó gunølogín,” neka “Bøsik ibøkha-te tukhakuam, nango mōndøvesezin, qoq-pakha-te vømø-khakuamín.”

3

Keliso nqawa tendoqavan

¹ Nøfuap mbomømboma! No ndakin zo-te pepa qatøndo-peaumam, gènømenás. Nqanek pepa menas mokho-te, no zo manqa matev eim-qa nøzøgoám. Zoqa matavap, ndaføyamba-qape zøgoát,

² neka zo Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat bezømbēvesezu, av bugukhokhof gi-manqatam, neka guguna manqat ndógo, nigi Evezøza neka Khandi Etoam Ezoqam, tegi u-anim mokho-te, gizø-etoam.

³ Bugukhokhof nqānek: Zo vøezøtéz. Vaev khøuwa-te, ezoqa nōme ndøfakház. Ndigu ekeza poev matev soqøsoqa mba mbópavát. Neka zo otøota mé:zæbát.

⁴ Ndigu āv giní-manqatát nqægo, “Gê, ndego manqa mbusa geve, nqawa tendoqavan, gekham-tê gego? Nigi atanakha-za, gimbøe-kewagam, mōndømu-pakhaéz. Geté matev ate nqægo, manqei-qape-te nqago, sège-okhó. Yaq manqei-qape ande vøengaz-a, yaq ndakin, matev-qase enendateáv.”

⁵ Mbumbukiam manqei-qape neka yan, nupøkhan mba, ekeza manqat ge:khakheinam, ndigu gèqavotám. Neka ndigu unimanqatinteáv, av nqægo, manqei-qape ibøkha-tē qando-fakhān; Mbumbukiam ibøkhā gene-khakheinām,

⁶ yaq atē ibøkhā gene-ngiū, khøuwat-qape qafakhan.

⁷ Mbumbukiam yan neka manqei-qape, ndakin até ta manqat kopó ge-negeawát. Av tené-geatát, atema manqa ovøyam khøuwa kandambaqape-te, gøinam vøengiū, neka ndigu vøngiæzō, ndigu ndisanqawe.

⁸ Nøfuap mbomømboma! Zo nqanek manqat bezømbō-nàvøēm: Evezøza-qa bøi-te, khøuwa kopo andé viav wan taosen me:gó, neka viav wan taosen, andé khøuwa kopo me:gó.

⁹ Evezøza ambá av nqægo, yakha mbovaēv, ekeza manqa mbusa-qa yaq-te, nqawa tendoqavan, av ezoqa nøme ndi:matavap. Geté ndego zo me:gó. Ndego poeveáv, ezoqa kopo tesoqoēv. Geté ezoqa ewaqape, te-té giabenø-qambúz.

Mbumbukiam yan ndakinak neka manqei-qape ndakinak tekhakheinam

¹⁰ Geté Evezøza-qa Khøuwa, nakhamas-té qanøgeáv. Andé aqonam ezoqám. Yaq yan sogó-navøēm. Ndand tatas-qape-ús. Yaq gigiap vinivinimba, khaiya ova nqo:go, gøinám qané-lonqotám. Yaq manqei-qape neka gigiap ate nqægo, manqei-qape-te nqago, vønnavøēm.

¹¹ Zo qazøte-zøtez, Mbumbukiam gigiap ate nqægo, av nqægo tengiu, yaq ge zō ndozo-matavap, zo ndakin ande áv khazøté-yagát? Zoqa yageap, ndaføyambá neka mbomambá sa begó, av Mbumbukiam ndømbøe-poev,

¹² zo nqanek Mbumbukiam-qa khøuwa ndøzømbøe-keoge. Av tøzøte-yagat, yaq ta khøuwa kopømbá, nakhamas-té qanøfakhán, ta khøuwa ndøgo, yan tølönqotam, vønnavøēm, neka gigiap ate ndægo, yan-te nqo:go, kopømba ande av ndavand ndi:gu, vø-menegim.

¹³ Geté ni yan ndakinak neka manqei-qape ndakinak zimbøe-keogé, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve. Ta manqei-te ndøgo, matev eqeieqei mba ndøgoát.

Ni Keliso nqazimbøe-keoge, matev eqeieqei bizigu

¹⁴ Nøfuap mbomømboma! Yaq nakémbá, zo nqanek matev ndøzømbøe-keoge, tøfakhanam, zo bazaføgakh ndø-asáz: Zo ndaføyambá segegó neka manqa-zapayáv segeyagé neka Mbumbukiam namba, sambí bezøgó.

¹⁵ Zøté-matøvemēm! Nigi Evezøza khøuwa ndeføløsumit, ndego tenegó ndøgo: Ezoqa khandi mé:ndapém. Nigi Klisten nøfu mbomambaqape, Pol, ndego Mbumbukiam matavap loloakh gembo-etoam, taqa yaq-te, āv tezømbe-peawám.

¹⁶ Teqa pepa-te ate ndægo, Pol taqa yaq-te ge:peaumam, ndego manqat kopo me:peawám. Manqat nøme, ta pepa-te ndøgo, andé føgakhín. Yaq ezoqa nøme, ndigu Klisten matev-qa yaq-te mokho ndapeav ndigu neka tiqa unimanqatin matev føgakh mbain ndøgo, ndigu teqa manqat nøme, mokho soqain segembo-qambuanemín. Ndigu até Mbumbukiam-qa Manqat nøme-té-a, matev āv tinigoatún. Ndigu gésoqoéz, ta zapaya.

¹⁷ Geté zo, nøfuap mbomømboma, zo ndakin é-møzøtezøté. Yaq nakémbá, zo gò:feazoát. Soqain ndøgo, ndigu ezoqam, ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat paeveav ndigu, zo soqain-te ti-itub, yaq zo ndakin bazaføgakh ndozo-waniap, vozó-o:āz.

¹⁸ Yesu Keliso, nigi Evezøza neka Khandi Etoam Ezoqam, ndego kuku kandambá, zo-te. Yaq zo teqa kuku matev mokho-te neka zoqa zøtezat-te, teqa yaq-te, sà tønne-fisumít.

Teqa iz bèto-eqawát, ndakin nekā miavmiav.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín!

1 Zion Zion-qa bugukhokhof pepa

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa Zion ndøpeawám, ndego Yesu-gi pæv ezoqa tuelv nøme gegoam. Ti-te ndigu tenø-peawám, Klisten ezoqam, Esia manqei-te giyagea-pam. Ta khøuwa-te ndøgo, Zion nqanek pepa gepeawam neka taqa zita-te, pepa menas nøme vøpeawam, ndego é-møndø-lawaqape-év. Nqanek pepa misika-te, ndego ekeza iz veeáv. Geté zøtezat ezoqam, āv giniqeivím nqægo: Ta pepa misika-qa peawam matev, até kopó, av peawam matev ndægo, Yesu-qa emanqat mokho-te ndøgo, Zion gepeawam. Ndøgo ni āv qani-nømendím nqægo: Ta manqat ate qægoam, Zion ndøpeawám. Neka ndego até Manqat Qandoveveám-a, vøpeawam.

Zion nqanek pepa misika gepeawam, ndego Efesus taon-té geyagám. Ta taon-te ndøgo, ndego Klisten bawan ezoqam-gé megeat ezoqa nøme ndøgoám. Manqat nøme, Zion Klisten ezoqam-te gepeawam, ponqom manqát. Geté ndego aiyaiyav manqat-us ndøpeawám. Zapa ndøgo, ndego kuku kandambá ti-te, neka ndigu 'nogi nakheis' vøzø-akhaemam. Zion āv gene-ewág nqægo: Ezoqa nøme, khavozam manqat ndøvøndazát. Ndigu āv gini-manqatát nqægo: Yesu, Mbumbukiam-ge Yo, ndego ambá av nqægo, ùnime:-ezoqam-év. Neka manqat nøme gimanqatat, nqáneq: Ezoqam-qa kha soqaqapé. Yaq ni bizi-sanqawé. Neka ezoqa ambá av nqægo, Yesū gini-khandi:z, geté mokho manqat qateqat betaqagó, yaq ndøgo, toqoté-khandi:q. Geté Zion ndigu Klisten ezoqam, āv gezømbe-ovøyám nqægo: Manqat av nqægo, khavozam manqát neka ndøgo mokho mbaín.

Yesu Keliso, ndego Khandi Manqát

¹ Ni zo manqat nqeižø-peaomit, ndøgo oskia ndøgoám, ibugukhokhof, atema ndakin. Ni møyogém, neka nikeza bói qati-kewagám. Ni møyiqeivím, neka nikeza zendá qati-geagimám. Khandi Manqat niti-manqaté.

² Nqanek Khandi, mändoveá. Ni møyiqeivím neka ezoqam-te, ni-unimanqatinát. Ni zo khandi miavmiav niti-zømesimít, ndøgo Eve namba qægoam, yaq ni-te vøfakhan.

³ Ni qeiqeivim neka vøyiyogem, até zó-a, ni ndøgo teizømbe-manqaté. Yaq zo ni namba zí:tøkuatát, neka ni Tat neka Yo namba, Yesu Keliso, bizi:-tøkuat.

⁴ Ni nqanek manqat tøti-peaomít ndøgo: Ni ate nqazi-gu, khanakhanakh, tåbinimbi-tøtvøyám.

Niqa matev, mbomambá sa begó

⁵ Manqat ndøgo, Yesu Keliso-te qeiyyogem, neka zo nqati-zømesim, nqáneq: Mbumbukiam, ndego wæev neka te mokho-te ndego, bøyivun-qase mbaín.

⁶ Yaq nakémbá, tizi-manqatat, av nqægo, te namba nqazi:-yage, gete ni bøyivun-te neka manqa-zapa-te zua zigū, ni zĩ:khavozám neka unimanqatin-te yageáv.

⁷ Geté ni waev-te tizi-okhoat, av ndego ekezan, waev-te nde:yage, yaq ni yaqyaq-a, sizimú-tøkuatát. Yaq Yesu-qa kouk, ndego Mbumbukiam-ge Yo, niqa manqa-zapazapa ate ndægo, ginísungúz.

⁸ Tizi-manqatat, av nqægo, ni manqa-zapazapa mbaín, ni nikeza kha, zimbøe-khavozám neka unimanqatin manqat mbaín, ni mokho-te.

⁹ Geté niqa manqa-zapazapa Mbumbukiam-te tizi-vøndæmem, yaq ndego matev egeieqei, av bugukhokhof ge:-ein, ndømatanám. Ndego niqa soqa matev, segembøé-navøém, neka manqa-zapazapa ate ndægo vønísungūz.

¹⁰ Tizi-manqatat, av nqægo, ni manqa-zapazapa gonemāv, ni Mbumbukiam, khavozam ezoqam zi:vewé neka ni mokho-te, teqa manqat mbaín.

2

Yesu nigí tøke ezoqám

¹ Nogi nakheis! No zo nqanek manqat tæzømbe-peaomít ndógo: Zo andé manqa-zapazapa vøzøtégoāt. Geté ezoqa manqa-zapa tego, ni ezoqa nginígú. Ndego ni zapaya, Tat manqat mbomanqaté, ndinimbō-vīgim. Ngenek ezoqam, Yesu Kelisó, ndego ezoqam ndaføyamba-qape.

² Keliso niqa manqa-zapazapa, ekeza kha-té genøndáp, vø-evøzam. Geté niqá manqa-zapazapa mbá mbá, geté até manqei-qape ezoqam ate ndigu-qá manqa-zapazapá-ya.

Gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam ndi:zøtezat, ndigu teqá matev bem-bopáev

³ Av khazí:nøtēn, av nqægo, ni Mbumbukiam mizi:nøtēn? Av qazí:nøtēn nqægo, ni teqa manqat o-mba tizimbøe-ndapat.

⁴ Ezoqa te-ein, av nqægo, “No Mbumbukiam møtenøtén,” gete ndego Mbumbukiam-qa Manqat paveav tøgoat, ndego khavozam ezoqám neka te mokho-te, unimanqatin manqat mbaín.

⁵ Gekha ezoqām ndego, teqa manqat o-mba ndo:ndape, te mokho-te ndøugu, Mbumbukiam-qa kuku matev, møndømu-khouwév. Yaq ta mokho-te ndøgo, ni āv qazi:nøtēn nqægo: Ni te mokho-té qazu:gú.

⁶ Ezoqa te-ein, av nqægo, “No Mbumbukiam-qa mokho-tē qatu:yagē,” ndego āv teabete-yagé, av Yesu ge:yagam.

Kuku matev-qa yaq-te

⁷ Nøfuap mbomømboma! No ambá av nqægo, zo guguna manqat ndakinak nøzø-peaomít. Av taoká. Nqanek guguna manqat, awenegé, ate av-té, zo oskia qazømbe-goam. Nqanek awenege guguna manqat, zo bugukhokhof mðzo-ewagám. Nupøkhán mbá.

⁸ Geté unimanqatín. No zo guguna manqat ndakinak nøzø-peaomít. Yesu mokho-te, neka até zo mokho-té-a, ni āv qazi:qeiví nqægo: Nqanek guguna manqat, unimanqatín. Zapa ndógo, bøivun ndakin, gènavøemtét neka unimanqatin waev ndøkháev.

⁹ Ezoqa te-ein, av nqægo, “No waev-tē qægō,” gete ndego Klisten ezoqa nøme ndesanqawe, ndego bøivun-te zua ndøgó.

¹⁰ Geté ndego ezoqam, ndego Klisten ezoqa nøme-te kuku ndømbogo, ndego waev-té geyagé. Yaq ndego gébøiavák.

¹¹ Geté ndego ezoqam, ndego Klisten ezoqa nøme ndesanqawe, ndego bøivun-té gegó neka bøivun-té ge-okhó. Ndego otevatéav, ande āv kenēma. Zapa ndógo, bøivun teqa bøi, møndøgutáv.

¹² No zo-té qatø-peaomít, nakheis. Zapa ndógo, Yesu Keliso zapaya, Mbumbukiam zoqa manqa-zapazapa, møndømbøe-navøém.

¹³ Neka no zo evøndipakha angana-té qatø-peaomít. Zapa ndógo, zo ndego mòzøte-zøté, ndego oskia gegoam, ande qandengaz, atema ndakin*.

Neka no zo ezoqa ndakinak-té qatø-peaomít. Zapa ndógo, zo ndego soqaqape, mòzo-tømbuinám.

¹⁴ No zo nakheis qazø-peawam, zapa ndógo: Zo Tat mòzøte-zøté.

Neka no zo evøndipakha angana qazø-peawam, zapa ndógo: Zo ndego mòzøte-zøté, ndego oskia gegoam, ande qandengaz, atema ndakin.

Neka no zo ezoqa ndakinak qazø-peawam, zapa ndógo: Zo bazaføgakh-ús. Mbumbukiam-qa Manqat, ndøugú, zo mokho-te. Neka zo ndego soqaqape, mòzo-tømbuinám.

Manqei-qape matev neka gigiap manqei-qape-te nqago, poev binigú

¹⁵ Zo manqei-qape-te poev bezøgó, neka matev ate ndægo, manqei-qape-te nqago. Gekha ezoqam ndego, manqei-qape-te poev ndømbogo, te mokho-te poev mbaín, Tat-te.

¹⁶ Zapa ndógo, manqei-qape-qa matev, kopømba ande av kha-qa poev soqøsoqa, neka gekha gigiap o matev bøi toqoteqeiv taqapoe, neka khambu-vap matev qoqa gigiap-qa yaq-te, ta matev ate ndægo, ambá av nqægo, Tat-tè qando-fakhaté. Geté ndøgo manqei-qape-qa matév.

¹⁷ Nqanek manqei-qape, taqa poev soqøsoqa namba, ndømø-navøém. Geté ezoqam ndego, Mbumbukiam-qa poev ndembopaev, ndego oskia ndógoát.

Keliso-gi qaqa ezoqam-qa yaq-te

¹⁸ Nogi nakheis. Khøuwa vaev avønín. Zo mðzoyogém, av nqægo, Keliso-ge qaqa ezoqam ndøgeáv.† Geté até ndakín-a, Keliso-gi qaqa ezoqam kandambá, mðndø-fakház. Yaq taqa yaq-te ndøgo, ni mizi:nøtén, vaev khøuwa avønín.

¹⁹ Nginik ezoqam, ní namba zi:goám. Yaq ndigu ni gènøuván. Ndigu nigí ezoqám mbá. Ndigu amba nigí ezoqam tiginín, ndigu ambá oskia ndøgonín, ni namba. Geté ndigu ni mðndø-nøuván. Yaq ta mokho-te ndøgo, ni mizi:nøtén, ndigu ezoqam ate ndi:gu, nigí ezoqám mbá.

²⁰ Geté zo viní. Zapa ndógo, Keliso, ndego ezoqam ndaføyamba-qape, zo Nqova Mbomambaqape zø-etoám. Andé oil me zømbo-qóuz. Yaq ta zapaya ndøgo, zo ate ndøzøte:go, unimanqatin manqat, mðzøte-zøté.

²¹ No nqanek pepa nqazø-peaomit, zapa ambá av nqægo, zo unimanqatin manqat zøtezøtezāk. Geté zapa ndógo: Zo mðzøte-zøté. Neka zo mðzøte-zøté, khavozam manqat ate ndægo, unimanqatin-te fakhanumáv.

²² Yaq gé, khavozam ezoqam, gekha ezoqám? Ezoqam ndégo, ndo:nawam, av nqægo, Yesu ndego Mesayā mbā. Ezoqam av nge:go, ndego Keliso-gé qaqa ezoqám. Ndego Eve-qa yaq-te ndō:nāwām-a, Yo-qa yaq-te ndō:nāwām.

²³ Gekha ezoqám ndego, Yo-qa yaq-te ndo:nawam, ndego até Eve ndøsanqawé. Geté ezoqa ndego, ezoqam-qa bøi-te Yo nde-unimanqatinat, ndego até Evé-a, ndekhatíwí.

²⁴ Mbumbukiam-qa Manqat, zo qazoyogem, zo ande qazøte-unimanqatinim, até vøgeawát. Zo oskia tozo-geatat, yaq zo Yo mokho-te neka Tat mokho-te, ate zóyagát.

²⁵ Manqa mbusa, Yesu ginive, nqánek: Khandi miavmiáv.

* **2:13 2:13** Ndego oskia gegoam, ande qandengaz, atema ndakin, Keliso me:manqaté. **2:15 2:15** Lom 8:7 **2:16 2:16** Lom 13:14 **2:17 2:17** Met 7:21 **2:18 2:18** Met 24:5, 24; 2 Zion 7 † **2:18 2:18** Keliso-ge qaqa ezoqam ndégo, Antikrais ndimbo-akhayam **2:19 2:19** Kel 20:30 **2:20 2:20** 1 Ko 2:15; 2 Ko 1:21; 2 Zion 2 **2:22 2:22** 1 Zion 4:3; 2 Zion 7 **2:23 2:23** Zion 5:23; 1 Zion 4:15; 5:1

²⁶ No nqanek manqat nqazø-manqate, zapa ndógo: Ezoqa nandígú. Ndigu zo tubam-qa ndógó.

²⁷ Geté Nqova Mbomambaqape, zo qazondafem, ndego Keliso zo ande oil me gezømbo-qouz, ndego zo mokho-té gunu:yagé. Yaq nakémbá, zo nømendim ezoqa nøme bezøgó. Zapa ndógo, matev ate ndægo, ndégo tene-zømesím. Teqa nømendim matev, unimanqatín. Khavozám mbá. Yaq nakémbá, Keliso-qa mokho-te, até vøugú, ate av-té, Nqova Mbomambaqape ge:zømesimam.

Mbumbukiam-gi nakheis-qa matev, ande āv khané:gō

²⁸ Unimanqatín, nogi nakheis. Zo Keliso-qa mokho-te, até vøugú. Yaq ndego tendoveao, ni kha føgakh-mbá qazígoát, neka teqa megemege-te, mivi mbaín, sizígoát, ta khøuwa-te ndøgo, tendoqavan.

²⁹ Zo møzøte-zøté, Mbumbukiam, ndego eqeieqei-qapé. Yaq zo vøezøté, gekha ezoqām ndego, matev eqeieqei ndematanam, ndego Mbumbukiam mokho-té genøqán.

3

¹ Zøtéqeivím? Tat, kuku khàpe mbøe-khouwév ni-te. Teqa kuku matev mokho-te, Mbumbukiam ni ekeza nakheis mi:næná. Yaq ndøgo unimanqatín. Ni uni tegé nakheis-ín. Geté manqei-qape ezoqam, ndigu zøtezteáv. Zapa ndógo, ndigu Mbumbukiam mè:zøtezák.

² Nøfuap mbomømboma! Ni ndakin mizi-Mbumbukiam-gí-nakheis-én. Megemege-te ndo:go, ni ande āv khazígoát, taqa yaq-te ndøgo, Mbumbukiam ni-te vevezupøteáv. Zuá. Geté ndógo tizi:-nøtenát: Keliso tendoveao, tendoqavan, yaq ni āv tizí:goát, av ekezan nde:go. Zapa ndógo, ni zí-ometám, ndego ande āv kenëgo.

³ Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, Keliso-te ndo:tawe, tendoqavan, ndego matev eqeieqei-té geabeyagé, ate av-té, Keliso matev eqeieqei-te nde:yage.

⁴ Gekha ezoqām ndigu, manqa-zapa ndigu, ndigu Mbumbukiam-qá khafeap ndømøkuiám. Zapa ndógo, manqa-zapa matanam matev, ndøgo Mbumbukiam-qá khafeap møkuiam matév.

⁵ Zo møzøte-zøté, Yesu ndógo tenegeavún: Ndego niqa manqa-zapazapa, géndáp. Neka te mokho-te ndego, manqa-zapazapa mbaín.

⁶ Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, Yesu-qa mokho-te ndu:yage, ndego manqa-zapazapa matanam-te, sekemba géyageák. Geté gekha ezoqām ndego, manqa-zapa matanam-te sekemba ndeyage, ndego Keliso-qa yaq-te, mokho ndapeáv neka mè:-otevák ndego.

⁷ Nogi nakheis. Zo ezoqa betúbám. Ezoqa ndego matev eqeieqei ndematanam, ndego ndaføyamba-qapé. Ate av-té, Keliso ndaføyamba-qape nde:go.

⁸ Geté ezoqam ndego, manqa-zapa matanam-te sekemba ndeyage, ndego nqova soqaqape-gé. Zapa ndógo, ande qandengaz, atema ndakin, ndego nqova soqaqape, manqa-zapazapa oskia ndømatanám. Geté Mbumbukiam-ge Yo, ndógo tenegeavún: Ndego nqova soqaqape-qa matev, tèabete-ngiú.

⁹ Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam mokho-te geqan, ndego manqa-zapa matanam-te sekemba géyageák. Zapa ndógo, Mbumbukiam-qá yage matev mu:gú, te mokho-te. Yaq ndego kopømba mbaín, manqa-zapa matanam-te sa tema. Zapa ndógo, ndego Mbumbukiam mokho-té genøqán.

¹⁰ Ezoqam ndigu, Mbumbukiam-gi nakheis ndigu, neka ezoqam ndigu, nqova soqaqape-gi nakheis ndigu, ni āv qazí:-matøvemém nqægo: Gekha

ezoqām ndego, matev eqeieqei gonemav ndego, ndego Mbumbukiam-gé mbá; até ndegó-a, ndego Klisten ezoqa nøme-te kuku mbain ndego.

Ni kuku binigú, yaqyaq-a

¹¹ Manqat ndøgo, ibugukhokhof mba qazoyogem, Keliso ande qazøte-unimanqatinim, nqáneq: Ni kuku binigú, yaqyaq-a.

¹² Ni kopømba ande av Kein nde:go, bizigú. Ndego nqova soqaqapege ndøgoám, neka ekeza eveqase pakhapakha vømbō-khana. Gekha zapá, gelavao? Zapa ndøgo, ekeza matev soqáin. Geté eveqase-qa matev, eqeieqei.

¹³ Nøfuap! Yaq nakémbá, zo nqova bezøndáf, manqei-qape ezoqam zo ndisanqaza.

¹⁴ Ni mizi:nøtén: Ni løvøte mizi-løvuím. Ni ndakin khandi-té qazigú. Zapa ndøgo, ni Klisten nøfuap-te, kuku nigú. Geté gekha ezoqām ndego, kuku mbain ndego, ndego løvøte-te zua mu:gú.

¹⁵ Gekha ezoqām ndego, Klisten zifuap ndesanqaza, ndego ezoqa pakha-pakha khaneam ezoqám. Neka zo møzøte-zøté, ezoqa pakhapakha khaneam ezoqam, khandi miavmiav mbain, te mokho-te.

¹⁶ Yesu ni nonqo, ekeza kha ndønqonqotáv. Ta mokho-te ndøgo, ni mizi:nøtén, kuku matev eqeieqei, av nqægo. Yaq até ní-a, nigí Klisten nøfuand tøke nonqo, nikeza kha bizi-nqonqotav.

¹⁷ Ezoqa gigiap kopoav tømbogoat, yaq ndego Klisten zifu te-omet, ndego gigiap-qa ndepotonam, yaq ndego te-te tøkemav tøgoat, gé, Mbumbukiam-qa kuku matev, te mokho-te tógo? Av taoká.

¹⁸ Nogi nakheis! Niqa kuku matev, ambá av nqægo, manqat mba begō. Geté ndøgo unimanqatin kuku matev begó. Matev matanám nambá.

¹⁹ Av tizigoat ndægo, yaq ni zí:nøtén, ni unimanqatin manqat-té qaziyagé. Yaq ni kopømbaqapé, Mbumbukiam-qa bøi-te, kha føgakh-mbá qazí-waniapát.

²⁰ Niqa mbøni, ni ezoqa soqøsoqa tænaembat, yaq ni mizi:nøtén, Mbumbukiam niqa mbøni møndølvú, neka ndego matev ate ndægo, møndæ-otév. Yaq nakémbá, ni mbøni vaev mbain.

²¹ Nøfuap mbomømboma! Niqa mbøni, ni ezoqa soqøsoqa nænaeav tøgoat, yaq ni Mbumbukiam-qa megemege-te, kopømbaqapé, kha føgakh-mbá qazigoát.

²² Yaq gekhām ndøgo, ni Mbumbukiam tizimbo-vi:mat, ndego segení-etoumát. Zapa ndøgo, ni teqa manqat, o-mba zimbøe-ndapé neka matev ndøgo tizi-matanám, ndego ndømbopoev.

²³ Teqa manqat, ni gini-løvua, nqáneq: Ni tege Yo, Yesu Keliso, yà bizi-unimanqatinát, neka yaqyaq-a, kuku binigú, ate av-té, ibugukhokhof manqat ginimbi-løvua.

²⁴ Ezoqa ndego Mbumbukiam-qa Manqat o-mba ndembøe-ndape, av ni manqat ginimbi-løvua, ndego Mbumbukiam-qa mokho-té gunu:gú, neka Mbumbukiam, teqá mokho-té gunu:gú. Mbumbukiam ni mokho-te ngu:gu, ni ndøgo tizi:nøtén, ndego ni tege Nqova gini-etoam.

4

Av khazi:nøtēn, nqova ndego, Mbumbukiam-gē?

3:11 3:11 Zion 13:34 **3:12 3:12** Gen 4:8 **3:13 3:13** Zion 5:18-19 **3:14 3:14** Zion 5:24 **3:15**
3:15 Veve 21:8 **3:16 3:16** Zion 13:1; Gal 1:4 **3:17 3:17** Deut 15:7 **3:18 3:18** Zems 2:15-16 **3:21**
3:21 Iblu 4:16 **3:23 3:23** Zion 6:29; 13:34 **3:24 3:24** 1 Zion 4:13

¹ Nøfuap mbomømboma! Zo ezoqa ewaqape ndø-unimanqatinát, ndigu ndi-manqate, av nqægo, tiqa manqat Mbumbukiam-gē Nqova Mbomambaqape-tē qando-fakhatē. Geté zo ndigu nqova, gè:khamasím. Yaq zo tözöté-zötéz ndógo, ndego nqova, Mbumbukiam-tē gepøtendēwav-a. Zapa ndógo, khavozam Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam kopoáv, nqanek manqei-qape-te gipanqanim.

² Zo Mbumbukiam-ge Nqova, āv qazøté-matøvemém nqægo: Gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme-qa bøi-te nde-unimanqatinat, av nqægo, Yesu Keliso ndego manqei-qape-te gegeavun, vø-ezoqam-ev, nqova ndego, ndembogo, Mbumbukiam-té gendowáv.

³ Geté gekha ezoqām ndego, Yesu-qa yaq-te ndo:nawam, ndego Mbumbukiam-ge Nqova mbain. Geté ngenek nqova, Keliso-gé qaqa ezoqam-gé nqová. Zo mõzoyogém, tege nqova soqaqape, ndøndowáv. Yaq ndakin mõndø-geavún, nqanek manqei-qape-te.

⁴ Geté zo, nogi nakheis, zo Mbumbukiam-gí. Neka zo ndigu khavozam ezoqam, mõzo-tømbuzú. Zapa ndógo, nqova ndego, zo mokho-te nandu:gu, teqa bazaføgakh mõndø-løvuám, ndego manqei-qape-ge nqova-qa bazaføgakh.

⁵ Nginik khavozam ezoqam, manqei-qape-gí. Ndigu manqei-qape manqat mba me:manqaté. Yaq manqei-qape ezoqam, tiqa manqat, gèyogé.

⁶ Geté ni Mbumbukiam-gí. Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam nde-otevat, ndego niqa manqat ndeyógé. Geté gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-gē mbā, ndego niqa manqat yogeapáv. Yaq ni ndógo, tizi:nøtén, gekha nqovā ndego, unimanqatin manqat ndemanqate, neka gekha nqovā ndego, khavozam manqat ndēmānqātē.

Kuku matev, Mbumbukiam-té qando-okhó

⁷ Nøfuap mbomømboma. Ni kuku binigú, yaqyaq-a. Zapa ndógo, kuku matev, Mbumbukiam-té qando-okhó. Gekha ezoqām ndego, kuku ndømbogo, ndego Mbumbukiam mokho-té genøqán, neka ndego Mbumbukiam mõndæ-otév.

⁸ Ezoqa ndego kuku mbain ndego, ndego Mbumbukiam otevatéáv. Zapa ndógo, Mbumbukiam, ndego kuku.

⁹ Mbumbukiam teqa kuku matev ni-te, āv gininømánd nqægo: Ndego tege Yo kopo ndokhofotáv, nqanek manqei-qape-te, yaq ni te mokho-te khandi miavmiav tabizí:-ndapem-a.

¹⁰ Matev ambá av nqægo, ni Mbumbukiam-te kuku nigoām. Geté kuku, Mbumbukiam mbogoám, ni-te, neka tege Yo kopo niqa manqa-zapazapa evøzam nonqo vøndø-khofotav. Unimanqatin kuku matev nqáne.

¹¹ Nøfuap mbomømboma! Mbumbukiam ni-te kuku av qambøegoam, yaq até ní-a, ni kuku binigú, yaqyaq-a.

¹² Ezoqa kopo, Mbumbukiam ometéáv. Geté ni kuku tønigoat, yaqyaq-a, yaq Mbumbukiam ni mokho-té gunu:gú neka teqa kuku matev, sasae mõndømukhóu, ni-te.

¹³ Av khazí:nøtén, av nqægo, ni Mbumbukiam-qā mokho-tē qazu:gū, neka ndego niqā mokho-tē gunu:gū? Ni ndógo tizi:nøtén: Ndego ni ekeza Nqova ni-etoám.

¹⁴ Neka ni āv qatiqeivím nqægo neka ezoqa āv qati-zømesím nqægo: Mbumbukiam ekeza Yo kopo, manqei-qape ezoqam-qa khandi:zat nonqo ndokhofotáv.

¹⁵ Gekha ezoqām ndego, ezoqam-qa b̄oi-te nde-unimanqatinat, av nqægo, “Yesu ndego Mbumbukiam-gē Yō,” Mbumbukiam ndû:gú, te mokho-te, neka ndego ezoqam, Mbumbukiam-qa mokho-te ndû:gú.

¹⁶ Neka n̄ome nqáne: Ni m̄izi:n̄ótén neka m̄izi-unimanqatiním. Mbumbukiam, kuku ni-te.

Mbumbukiam, ndego kuku. Gekha ezoqām ndego, kuku matev-te ndeyage, ndego Mbumbukiam-qa mokho-té gunu:yagé neka Mbumbukiam teqá mokho-té gunu:yagé.

¹⁷ Av tizi:yagat, yaq Mbumbukiam-qa kuku matev, sasae m̄ond̄omukhóu ni-te. Yaq ni manqa ov̄oyam kh̄ouwa kandambaqape-te, kha f̄ogakh-mbá sizígoát. M̄oe mbain. Zapa ndógo, ni nqanek manqei-qape-te, āv qazi:yagé, av Keliso ge:yagam.

¹⁸ Kuku matev mokho-te, m̄oe mbain. Geté kuku matev ndógo, qamukhouwevin, ndógo m̄oe matev, ḡengeatumatún. Zapa ndógo, m̄oe matev ndógo, yaq-fia ndape-qa yaq-té qanegó. Gekha ezoqām ndego, yaq-fia ndape-qa yaq-te m̄oe sekemba ndego, te mokho-te, Mbumbukiam-qa kuku matev, sasae khouiáv.

¹⁹ Ni kuku nqanigu, zapa ndógo. Bugukhokhof kuku, Mbumbukiam ndógó, ni-te.

²⁰ Gekha ezoqām ndego, te-ein, av nqægo, “No kukū Mbumbukiam-te”, geté ndego Klisten zifu gesanqâwē, ndego khavozam ezoqám. Zapa ndógo, ndego Klisten zifu-te kuku mbain tegoat, ndego b̄oi nde-omete, yaq gē, ndego Mbumbukiam-te, kuku áv khambóegoát, ndego ometupav ndógo?

²¹ Keliso ni manqat, āv ginimbi-l̄ovuá nqægo: Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-te kuku nd̄ombogo, ndego até Klisten zifu-té-a, kuku bembogó.

5

Manqei-qape-qa matev soq̄soqa, āv khazi-t̄ombuatāt

¹ Gekha ezoqām ndego, nde-unimanqatinat, av nqægo, Yesu ndego Mesayā, ndego Mbumbukiam mokho-té gen̄oqán. Neka gekha ezoqām ndego, eve-te kuku nd̄ombogo, ndego até nakheis-té-a, kuku mbogó.

² Av khazí:n̄ótén, av nqægo, ni Mbumbukiam-gi nakheis-te, kuku nqanígū? Ni ndógo tizi:n̄ótén, ni Mbumbukiam-te kuku t̄onigoat neka teqa manqat o-mba tizimb̄oe-ndapat.

³ Ni Mbumbukiam-te kuku t̄onigoat, yaq ni teqa manqat o-mba zimb̄oe-ndapat. Teqa manqat, f̄ogakh mbain, ni-te.

⁴ Zapa ndógo, gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam mokho-te geqan, ndego manqei-qape-qa matev soq̄soqa ḡét̄ombuatát. Matev ndógo, manqei-qape-qa matev soq̄soqa nd̄ot̄ombuat, niqá unimanqatin matév.

⁵ Gekha ezoqām ndego, manqei-qape-qa matev soq̄soqa tet̄ombuatat? Ezoqam sate ndégo, nde-unimanqatinat, av nqægo, Yesu ndego Mbumbukiam-gē Yō.

Mbumbukiam-qa unimanqatin manqat, ekeza Yo-qa yaq-te

⁶ Yesu Keliso nqanek manqei-qape-te gegeavun, ndego ib̄okha iz nd̄ondáp neka teqa kouk v̄owa. Ndego ambá av nqægo, ib̄okha iz mba nd̄ondáp. Geté ndego até kouk mbowá. Nqanek manqat, Mbumbukiam-gé Nqova nd̄o-unimanqatinát. Neka ngenek Mbumbukiam-ge Nqova, unimanqatin ezoqám.

⁷ Matev misiká, ni-te Yesu-qa yaq-te, nqa-unimanqatinat.

⁸ Mbumbukiam-gé Nqová neka ibòkhá neka kōuk. Yaq manqat ndøgo, nqanek matev misika nqa-unimanqatinat, kopó.

⁹ Ezoqa matev bōi gi:qeivimin, ni tiqa manqat, zì-unimanqatinimín. Geté manqat ndøgo, Mbumbukiam ndemanqate, mōndø-løvuám, ezoqam-qa manqat. Zapa ndøgo, ndego manqat, ekeza Yo-qá yaq-té gene-manqaté.

¹⁰ Ezoqam ndego, Mbumbukiam-ge Yo nde-unimanqatinat, ndego ekeza mōkho-te, mōndæ-otév, manqat ndøgo, Mbumbukiam ni-te nde-unimanqatinat, unimanqatín. Geté ezoqa ndego, Mbumbukiam-qa Manqat unimanqatinteav ndøgo, ndego Mbumbukiam khavozam ezoqam me:vewé. Zapa ndøgo, ndego Mbumbukiam-qa Manqat unimanqatinimáv, ndego tege Yo-qa yaq-te nde:manqate.

¹¹ Manqat ndøgo, Mbumbukiam ni-te nde-unimanqatinat, nqánek: Ndego ni khandi miavmiav ni-etoám. Neka nqanek khandi, ekeza Yo-qá mokho-té qanu:gú.

¹² Ezoqam ndego, Mbumbukiam-ge Yo ndembogo, ndego khandi miavmiav mbogó. Neka ezoqam ndego, Mbumbukiam-ge Yo mbain ndego, ndego khandi miavmiav, mbaín.

Khandi miavmiav-qa yaq-te

¹³ No nqanek manqat tæzømbe-peawám ndøgo: Zo ezoqam, zo Mbumbukiam-ge Yo ndozo-unimanqatinat, zo vøezøté, av nqægo, zo khandi miavmiav, ndøzøgó.

¹⁴ Ni mizi:nøtén, ni Mbumbukiam tizimbo-vi:mat, av ekeza poev ndægo, ndego niqa viam manqat, ndø-ewagát. Yaq nakémbá, ni mœe mbaín, sizigoát, Mbumbukiam-te tizi-akhaemat.

¹⁵ Ni tizi:nøten, av nqægo, ndego niqa viam manqat ndø-ewagát, yaq ni sizi:nøtén, ni ndizi-ndapém ndøgo, ni tizimbøe-vi:mat.

¹⁶ Ezoqa Klisten zifu te-omet, ndego manqa-zapa tego, manqa-zapa av nqægo, ndøgo ezoqa løvøte-te ituiav ndøgo, yaq ndego yà bembo-guligulím. Yaq Mbumbukiam ndego khandi mbó-etoám, av ndego manqa-zapa goneav qagoam, ndøgo løvøte-te ndø-itui.* Geté unimanqatín. Manqa-zapa nøme, nqágó. Ndøgo ezoqa løvøte-té qanø-ituí. Taqa yaq-te, no manqatemáv, av nqægo, gè:guligulím.

¹⁷ Matev soqøsoqa ate ndægo, manqa-zapá. Geté manqa-zapa nøme, ezoqa løvøte-te, gé-ituiák.

¹⁸ Ni mizi:nøtén, gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam mokho-te geqan, ndego manqa-zapa matanam-te sekemba géyageák. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-ge Yo, ndego ekezan, Mbumbukiam mokho-te geqan, ndembøe-khakhâzám. Yaq nqova soqaqape, ndego ezoqam, kha gembó-khanazák.

¹⁹ Ni mizi:nøtén, ni Mbumbukiam-gí, neka manqei-qape ate nqægo, ezoqa soqaqape-qá bazaføgakh mokho-té qanu:gú.

²⁰ Neka ni mizi:nøtén, Mbumbukiam-ge Yo mōndø-geavún, neka nøtenat vønī-etoam, ni unimanqatin Mbumbukiam bizí:nøten. Ni ndego unimanqatin Mbumbukiam-qá mokho-té qazu:gú. Zapa ndøgo, ni tege Yo Yesu Keliso-qá mokho-té qazu:gú. Ngenek unimanqatin Mbumbukiám, neka ndego khandi miavmiav zapá.

²¹ Nogi nakheis! Zo khape mbumbuk, zítá qane-wuøezá.

5:8 5:8 Zion 15:26 **5:9 5:9** Zion 5:32-37 **5:10 5:10** Zion 5:36-40; Gal 4:6 **5:12 5:12** Zion 3:36

5:13 5:13 Zion 20:31 **5:14 5:14** Zion 14:13-14; 1 Zion 3:21-22 **5:16 5:16** Met 12:31 * **5:16 5:16**

Manqa-zapa, ezoqa løvøte-te ndø-ituza, ndøgo tønne-manqaté, ta zapaya ndøgo, ezoqa nqova-te tenanim.
5:18 5:18 1 Zion 3:9

2 Zion

Zion-qa pepa qambo-menas

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, gè-menás, Zion gepeawam. Ndego nqanek pepa andé sævam-té genø-peawám, tugi nakheis namba. Geté zøtezat ezoqam kopoav, āv gini-mataváp nqægo: Ndøgo yaya etæ manqát. Ndego nqanek pepa, Klisten bawan ezoqam-té abe-peawám, ezoqa ewaqape namba, ti mokho-te ndu:gu.

Nqanek pepa-te, Zion Klisten ezoqam nqawa, āv gezømbe-eín nqægo: Ndigu kuku yà bezøgó, yaqyaq-a, neka khavozam nømendim manqat-qa yaq-te, yà beto-feazoát.

¹ No megeat ezoqám, nqanek pepa nqæpeaomit. No tu-te ndúgu tøtø-peaomít, sævam, Mbumbukiam guveatav, tugi nakheis namba. No kuku kandambá, zo-te. Geté no mbá mbá. Até ndigu ezoqa nømé-a, ndigu unimanqatin manqat ndi:zøtezat, ndigu kuku kandambá, zo-te.

² No zo-te, kuku kandambaqape, tønømbegó ndøgo: Zapa ndøgo, ni Mbumbukiam-qa unimanqatin manqat nimbu:gú. Yaq ndøgo ni mokho-te miavmiav mú:goát.

³ Mbumbukiam, Tat, neka Yesu Keliso, Tat-ge Yo, tiqa kuku matev neka tanakh matev neka sambu matev, ndøgoát, ni namba. Yaq ni unimanqatin manqat-te neka kuku matev-té qazíyagát.

⁴ No khanakhanakh kandambá qændap, zogi nakheis nøme qæzømet, ndigu Mbumbukiam-qa unimanqatin manqat-te ndi-okho, av Tat manqa ginimbi-løvua.

⁵ Yaq ndakin, no qo sævam, nangó qataqá-eín: Ni yaqyaq-a, kuku binigú. Nqanek manqat, guguna manqat ndakinák mbá. Awenegé. Ate av-té, ni oskia qazi-ewagam, ibugukhokhof, atema ndakin.

⁶ Kuku matev eqeieqei nqáneq: Ni āv tabizi-yagé, av Mbumbukiam, ni manqa ginimbi-løvua. Teqa guguna manqat, av ibugukhokhof qazøte-ewagam, nqáneq: Zo kuku matev-té qayagé.

⁷ Khavozam nømendim ezoqam kopoáv, nqanek manqei-qape-te gipanqanim. Nginik ezoqam gò:nawám, av nqægo, Yesu Keliso ge-ezoqam-ev. Gekha ezoqām ndego, av nde:manqate, ndego khavozam ezoqám neka ndego Keliso-gé qaqa ezoqám.

⁸ Zo gò:feazoát. Soqaín ndøgo, zo ndapeav tøgoat, ndøgo ni sasae-qape nqazimbogo. Geté zo yaq-fia ate ndægo, vømøndapém.

⁹ Gekha ezoqām ndego, Keliso-qa nømendim matev teløvu neka sekemba paeveav vøgoát, te mokho-te Mbumbukiam mbaín. Geté ezoqam ndego, Yesu Keliso-qa nømendim matev tegeatat, ndego Eve nekā Yo, ndømbøigoát.

¹⁰ Ezoqa zo-te tendowav, ndego nømendim matev vini tendapav, zo ndego zoqa khoev-te ndøkhatøwém, neka nøfu manqat mbomanqáté.

¹¹ Gekha ezoqām ndego, ezoqam av ngenek nge:go, nøfu manqat temboein, ndego ngenek ezoqam, manqa-zapa matanam-te gembótøké.

¹² No manqat nøme kandambá, zo-te manqa manqate-qa nqægo. Geté no poeveáv, pepa-te tøtøndo-peawam. Zapa ndøgo, no tototaná ndøgo: No notøndónáv, zo namba manqat vizí-einim. Yaq niqa khanakhanakh, tàbinimbi-tøvá.

¹³ Qogu ana^{*}, Mbumbukiam guveatav, tugi nakheis, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv, qo-te.

* **1:13 1:13** Até nqané-k-a, yaya etæ manqát. Klísten bawan ezoqa nøme me:manqaté.

3 Zion

Zion-qa pepa qambo-misika

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, gè-misiká, Zion gepeawam. Gaius-té genø-peawám. Ngenek Gaius, Klisten megeat ezoqám. Teqa Klisten keoge matev, qanimáv. Yaq Zion khanakhanákh, taqa yaq-te. Geté ta Klisten bawan ezoqam mokho-te, megeat ezoqam nøme, møndu:goám. Teqa matev soqaín. Iz nqambógo: Diotlefés.

Gigiap kandambaqape, nqanek pepa mokho-te, nqánek: Klisten megetapak tizi-vevesam, ndigu manqa-zapa-te ndiyage, yaq até Klisten bawán-a, vømósoqā. Yaq nakémbá, ni Klisten megetapak tabizi-vevesám ndigu, tiqa poev kandambaqape, Mbumbukiam-te mba ndøgo neka matev eqeieqei-te ndiyage. Yaq kopømbaqapé, tizizø-paev.

¹ No megeat ezoqám, nqanek pepa nqæpeaomit. No nqanek pepa, noge nøfu Gaius-té qatø-peaomít. No kuku kandambá, qo-te.

² Nøfu mbomambaqape! Noqa poev nqánek: Qo kopømba ndøyagé, enqoni mbain, ate av-té, qoqa unimanqatin matev eqeieqei ndægo.

³ No khanakhanakh kandambá qændap, Klisten nøfuap gifakhaz, ndigu qoqa unimanqatin-qa yaq-te ginø-einim, av qo unimanqatin-te ndoqote-yage.

⁴ No nqæyoge, av nqægo, nogi nakheis unimanqatin-te ndiyage, no khanakhanakh kandambá qændapin. Khanakhanakh av nqægo, møndø-løvuám, khanakhanakh nøme ate ndægo, no qændapin.

Gaius-qa tøke matev, Klisten ezoqam-te

⁵ Nøfu mbomambaqape! Qo Mbumbukiam-qa sasae qanimáv nandoqogot, Klisten ezoqa ndoqozø-tøkee. Qo até ndigú-a, qateqateav ndigu, sòqozø-tøkeatún.

⁶ Nginik ezoqam, niqa Klisten møvøna-te, qoqa kuku matev-qa yaq-te, emanqat ndøvototém. Ndigu zo-te tivesez, yaq taqa zita-te nakhoa até gēgeveēt, qo nqawa vøzøtøké, ate av-té, Mbumbukiam-qa bøi-te, eqeieqei ndægo.

⁷ Nginik ezoqam, ekeza manqei, Keliso-qá iz panqavøem nonqo ndøivøvém, neka ndigu poeveáv, tiqa yage nonqo, Klisten-av ezoqam-te tiotabat.

⁸ Yaq nakémbá, ni ezoqam av nginik ngi:gu, yà bizizø-tøkeé. Yaq ndøgo, ni unimanqatin manqat panqavøem sasae sizimúgút, nginik ezoqam namba.

Diotlefes neka Demitlius-qa yaq-te

⁹ No nandav Klisten bawan ezoqam-te, pepa notøndo-khofotáv. Geté Diotlefes, ndego tigi megeat ezoqam gone-qa ndego, ndego niqa manqat ndapeáv.

¹⁰ Yaq nakémbá, tøtøndonav, no ezoqa teqa matev nøtézmás, av ge:goatun ndægo. Ndego ni manqat soqøsoqa nigeve:matún. Geté ta-mbá mbá. Klisten zifuap, ginduzavín, ndego khatobumáv. Neka ezoqa nøme, ndigu khatobam-qa ndigu, ndego gèzømbe-khafenín, neka Klisten bawan-te vøndø-natazin.

¹¹ Nøfu mbomambaqape! Qo matev soqaqape mbøpáev. Geté matev eqeieqei mbopáev. Ezoqam ndego, matev eqeieqei ndego, ndego Mbumbukiam-gé. Geté ezoqam ndego, matev soqøsoqa ndego, ndego Mbumbukiam otevatéav.

¹² Geté Demitlius, ndego ezoqa ewaqape, eqeieqei me:vewé. Até teqa matév-a, ndego ezoqa eqeieqei me:vewé. Neka ndøgo unimanqatín. Até ní-a, ni ndego ezoqa eqeieqei nitivewé. Neka qo mðqote-qatéq, niqa manqat unimanqatín.

Zion-qa vaev manqat

¹³ No manqat nøme kandambá, qo-te manqa manqate-qa nqægo. Geté no poeveáv, pepa-te tətøndo-peawam.

¹⁴ Zapa ndøgo, no tototaná ndøgo: No nakhamas-té qatøndónáv, qo namba manqat vizí-einím.

¹⁵ Sambí ndøgoát, qo-te. Qogi qafuap, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv, qo-te.

Neka noqa khaiya mboma manqat, nogi nøfuap kopokopo ate nandi:gu, qozø-etoám.

Zud Zud-qa pepa

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Zud ndøpeawám. Ngenek Yesu-gé eveqasé, Zems namba. Zud nqanek pepa, ta zapaya nqánek gene-peawám: Klisten ezoqam føgøføgakh bewaniáp, neka khavozam nømendim ezoqam-qa manqat, yà besanqawé, ndigu ezoqa ndi:zømesim av nqægo, ni kopømbaqapē, manqa-zapazapa vinivinimba sa tizigoat, zapa ndøgo, Mbumbukiam niqa manqa-zapazapa, segembøē-navøēm. Geté manqat av nqægo, khavozam manqát neka mokho mbáin.

¹ No Zúd, nqanek pepa nqæpeaomit. No Yesu Keliso-gé sasae ezoqám neka Zems-gé eveqasé. No ti-te ndígu tøtø-peaomít, ndigu Mbumbukiam gezøndo-akha, tegi ezoqam tigoat, neka ti-te, ndego nigi Tat, kuku ndømbogo, neka ndigu Yesu Keliso ndekhatiza.

² No āv qate-guligulím nqægo: Mbumbukiam-qa tanakh matev neka kuku matev neka sambu matev, zo nøme mba zømbó-khouwév.

Khokho nømendim ezoqam-qa yaq-te

³ Nøfuap! No zo niqa khandi:nat-qa yaq-te, peawam-qa nøzøgoám, Mbumbukiam ni ate nqazi:gu gini-etoam. No poev kandambá qanøgoam, zo amba av tæzømbe-peawamin. Geté no ndakin pepa vini banø-peawám. Zoqá zita tøpøzu nonqó. No nqazø-pouwe: Zoqa unimanqatin matev, gèkhakhatám, ndøgo Mbumbukiam ni ekeza ezoqam, ate nonqo ginimbi-etoam.

⁴ Zapa ndøgo, zo mokho-te nandav, ezoqa nøme mändø-óz. Khonoam-té. Nginik ezoqam, Mbumbukiam gèsanqawé. Teqa Manqat, kuku matev-qa yaq-te, ndigu gèqambuatét. Ndigu ezoqa āv gini-zømesimatún nqægo: Qo kopømbaqapé, mambe matev-te soqó-okhoát. Ndigu nigi khandi miavmiav Evezøza neka Kawa kopo, Yesu Keliso, teqa yaq-te gø:nawám. Tiqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, nupøkhán mbá, é-møndæ-eín, ndigu yaq-fia nqosøgeap ndømø-qeivím.

⁵ Zo møzøte-zøté. Geté no zo manqa matev eim-qa nøzøgó. Izlael ezoqam, Izip manqei-te giyagam, Evezøza møndø-khandí:z. Geté vaev-te, ndego ndigu ezoqam, unimanqatinteav qagoam, gèngiæzó.

⁶ Neka gømbo-mataváp. Enzol ezoqam ndigu, poeveav qagoam, ta bazaføgakh-te mba tiyagat, av Mbumbukiam gezømbe-etoam, neka ndigu tiqa manqei gi-ivøvem, Mbumbukiam ndigu auli sén gene-løvønøvé. Yaq oskia ndømøpøšáp. Bøivun-té giyagé, atema Mbumbukiam-qa Khøuwa Kandambaqape-te, manqa ovøyam-te vømøwān-a, yaq-fia nqosøgeap vø-upøgim.

⁷ Neka até Sodom neka Gomolá-ya, gømbo-mataváp. Ta taon menas neka vemmiav nøme, avøavun qagoat, ezoqam ndigu mambe okho matev vinivinimba qazøgoupam, ndigu ndakin nqosøgeap miavmiav gøinam manqei-té gigú. Ndøgo niqá nømendim nonqó.

⁸ Até nandiv khokho nømendim ezoqám-a, ndigu ezoqa venanqei-tam-te gi:manqatatan, ndigu tiqa manqa-zapa matanam-te, ekeza kha ndøngi:wát, Evezøza-qa megeat matev-qa yaq-te vø:naumatun-a, tegi enzol ezoqam-qa yaq-te, ngenøgim manqat vømanqatatan.

⁹ Geté até Maekól-a, ndego enzol ezoqam kandambaqape, ndego nqova soqaqape namba Mozes-qa kha-qa yaq-te manqat ge-itumbam, ndego manqat qaqa-us einiáv, te-te. Ndego sa nqáneq gembo-eín, “Evezøza, yaq-fia ndæqamákh.”

¹⁰ Nandiv ezoqam, ngenøgim manqat, sège-manqaté. Geté taqa yaq-te ndøgo, ngenøgim manqat ndi:manqate, ndigu mokho ndapeáv. Ndigu ekeza kha-qá poev matev paev mba me:zøtezát. Ndigu andé søvakha gigiap matavap mbain me me:gó. Yaq tiqa matev géngiæzó.

¹¹ Nginik møndø-soqóéz. Ndigu Kein-qá matev ndøndapém, ndego ekeza eveqase pakhapakha gembokhana. Neka ndigu Balam-qá matev mbopáev, ndego moni ndøpazat zapaya, manqa-zapa gego. Mbumbukiam-qa manqat, ndigu gèsanqawé, ate av-té, Kola nde:go, Mbumbukiam-qa manqat gesanqao. Geté Mbumbukiam, āv gené-ngiæzó, av Kola ge:ngiu.

¹² Nandiv ezoqam, mivi mbaín. Zo kuku lou loge matev-te qazo-pindamín, ndigu ekeza kha mba mbomatavupatún, lou si vøzø-wagatun. Nginik zo mokho-te, andé khavim-us ezoqám. Ndigu andé ibøkha-yav ozo me me:gó, khamøe qakaweamín. Neka ndigu andé tae nanga-yav tae me me:gó. Tae nanga viav qafakhanín, ndigu nanga vi:māv. Lu møndøzø-khofovøém. Gèpakhaéz.

¹³ Neka ndigu andé ndaola khamøe kandakanda me me:gó. Tiqa manqa-zapazapa mivi-us, andé faf me me:vuaté. Neka ndigu andé nduku nøme me me:gó, yan-te khokho ndi-okho, sa gimø-nasinimín. Ezoqam av ngi:gu, Mbumbukiam tiqa manqei, møndøzø-nøzá. Bøivun-qape-té qagó. Yaq miavmiav ndøgo tíyagát.

¹⁴ Inok, ndego Adam gendo-manazam, ge-ezoqam-seven-ev, ndego ezoqa av ngi:gu, tiqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat, āv gene-vevezám nqægo, “Nqáe! Evezøza møndø-geavún. Tegi enzol ezoqam kopoav gevebumav-qape namba me:geavún.

¹⁵ Ndego ezoqa ewaqape manqa ovøyam-té genø-áb. Yaq gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam ndisanqawe, ndego yaq-fia zótá, tiqa manqa-zapazapa zapaya neka tiqa manqat soqøsoqa ate ndægo zapaya, teqa yaq-te gi:manqatam.”

¹⁶ Nginik ezoqam, gekha matēv ndøgo, ndøzø-fakhate, ndigu khanakhanakh mbaín. Neka ndigu zenda, ezoqa nøme-té ginø-qantumátún. Ndigu ekeza poev matev soqaqape mba mbopáev, neka ekeza kha mba mo:egawát. Ndigu ezoqa enaq manqat zøge:matún neka vøzømbē-khavozumatun. Yaq ndigu tiabezømbe-tøkeé, av ndigu ndøzømbe-poev.

Ni unimanqatin-te, bazaføqakh-us bizi-waniáp

¹⁷ Geté zo, nøfuap mbomømboma, manqat zombó-matavupát, nigí Evezøza Yesu Keliso-gi u-anim gizø-manqatam.

¹⁸ Ndigu āv gini-manqatám nqægo, “Vaev khøuwa-te, ezoqa ndøndoazáv. Ndigu Mbumbukiam neka Klisten ezoqam otøotam mé:zæbát, neka ekeza poev matev soqøsoqa mba vømbópavát.”

¹⁹ Nginik ezoqam, zo gèqaqabatún. Ndigu manqei-qape ezoqam-qá matavap mba mbopáev. Neka ndigu Nqova Mbomambaqape mbaín.

²⁰ Geté zo, nøfuap mbomømboma! Zo unimanqatin matev mbomambaqape zondapém. Ndøgo zoqá zapá. Yaq ta zapa-te ndøgo, zotófisám. Nqova Mbomambaqape mokho-té qanø-guligulím.

²¹ Zo Mbumbukiam-qa kuku mokho-te, até vøugú, zo nigi Evezøza Yesu Keliso ndøzømbøe-keoge. Ndego ekeza tanakh matev-te, yage miavmiav zø-etoám.

²² Ezoqa nøme ndigu, tiqa unimanqatin bazaføgakh mbain ndigu, gèzøtøkeé.

²³ Neka ezoqa nøme, zo andé gøinam-me-té qanø-khandí:z. Neka ezoqa nøme-te, tanakh bezøgó. Geté go:feazoát. Soqain ndøgo, zo tiqa manqa-zapazapa-te, sa tozotu-oz.

Ike manqat Mbumbukiam-te

²⁴ Mbumbukiam, ndego kopømbaqape ndego, zo tezø-geatat, yaq zo o:zaneav vøgoát, neka ndego kopømbaqape ndego, zo ekeza waev mbomambaqape-te te-itub, yaq zo teqa megemege-te khanakhanakh-us manqa-zapa-yav vozomøwān,

²⁵ ndego Mbumbukiam kopo, ndego ni Yesu Keliso mokho-te, nigi Evezøza, gekhandi:n, waev neka bazaføgakh neka kawa matev, teqa ndégo, ibugukhokhof, khøuwa ate ndi:gu ngazeav qagoam, neka ndakin, neka megemege-te ndo:go, miavmiav.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

Manqat Qandoveveam

Megeat Manqat-qase

Nqanek manqat, Zion ndøpeawám, ndego Yesu-gi pæv ezoqa tuelv nøme gegoam. Ta khøuwa-te ndøgo, ndego nqanek manqat gepeawam, ndego Patmos manqei bawa-té geyagám. Gaman ezoqam, timø-vutuním ndøgo. Yaq ndego ta manqei bawa-te ndøgo, andé ndimbula ezoqam me me:goám.

Khøuwa nøme, ta manqei bawa-te ndøgo, ndego umingiap ndøqeivát. Yesu matev kopoáv gembo-vevezam, megemege-te ndo:go, tøfakhanam. Zion nqanek manqat, tene-peawám ndøgo: Klisten ezoqam ndigu, qaqa ezoqam neka ngenøgim matev mokho-te ndiyage, føgøføgakh bewaniáp neka Evezøza-qa manqat bazaføgakh-us bembō-geawat. Zapa ndøgo, vaev-te, Mbumbukiam teqa bazaføgakh kandambaqape ndøveáz, neka Saitan, Mbumbukiam-gi qaqa ezoqam ate ti:goat namba, vøngiæzō. Ezoqa ewaqape, Mbumbukiam-qa manqa ovøyam-té giwaniapát. Yaq ezoqam ndigu, Yesu ndimbopaev, neka ivøveav ndigu, yage egeiegei ndøndapém.

Nqanek emanqat mokho-te, manqat kopoáv, yaya etæ manqát.

Nqanek manqat āv khandē-veveam

¹ Nqanek manqat, Yesu Keliso ndøvevezám. Mbumbukiam tene-omát ndøgo: Ndego tegi sasae ezoqam mé:zómás, ande gekha matev me mé:fakhanām. Ndøgo sà befakhanám. Nakhamas-té. Yesu tege enzol ezoqam, Zion-té gendo-khofotáv, ndego tege sasae ezoqam, taqa yaq-te vømbøe-ovøyam.

² Nqanek emanqat, Zion me:vototét, matev ate ndægo, geqeivat, neka manqat ndøgo, Yesu Keliso ge:-omat, ndøgo Mbumbukiam-te qandowav.

³ Gekha ezoqām ndego, nqanek manqat tegeve:mat, Mbumbukiam gevevezam, neka gekha ezoqām ndigu, nqanek manqat ti-ewagat, neka vømbópavāt, av nqæpeawap, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú. Zapa ndøgo, khøuwa ndøgo, nqanek matev tøfakhanam, avønín.

Khaiya mboma manqat, Klisten bawabawan seven-te

⁴ No Zión. No nqanek pepa, zo Klisten bawabawan seven-té qatø-peaomít, zo Esia plovins-te ndozo-yageap.

Kuku neka sambi ndøgoát, zo namba, te-te ndego ndøndo-okho, ndego ngego neka ndego gegoam neka ndego ngegeav, neka ndøgo nqova seven-te ndøndo-okho, ndigu teqa kawa ezoqam-qa qonam nonqo megemege-te ndo:go,

⁵ neka ndøgo Yesu Keliso-te ndøndo-okho, ndego unimanqatin manqat mba ndemanqate. Bugukhokhof ezoqam ngének, løvøte-te gendosuzam. Kawakawa-za ate ndi:gu, manqei-qape-te ngigu, ndego tigi kawá.

Ndego, ni-te kuku ndømbogo neka teqa kouk mokho-te, ni manqa-zapa-te gendo-nqovotan,

⁶ neka ni teqa megeat matev mokho-te, kawa iz gini-etoam, neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqam vø-amb, ni tege Eve-qa sasae tizimbo-goat, iz kandambaqape neka bazaføgakh matev, teqa ndégo. Miavmiáv. Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

⁷ Nqáe! Ndego khaiya ozoz mokho-té genógeáv. Ezoqa ewaqape sugumú-ometét. Ate ndigú-a, gikeqatøvem, vó-ometám. Yaq ezoqa bawabawan ate ndi:gu, manqei-qape-te ngiyage, ndigu mbøni zóvá neka vó-eivām, te zapaya. Amén. Matev āv tønéfakhán.

⁸ Evezøza Mbumbukiam, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo, ndego ngego neka ndego gegoam neka ndego ngegeav, ndego āv gene-manqaté nqægo, “No zapá neka no váev.”

Keliso Zion-te gefakhan, Klisten bawabawan seven-te pepa peawam manqat gembo-ein

⁹ No Zión. No zogé Klisten zøfú. Yesu mokho-te, ni kopó. Te mokho-te, no zo namba, viniv kopó sizimu-eqawát neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te sa nqāzīmū-yāgē, neka bazaføgakh-us sa nqāzīmū-wāniāp.

No Mbumbukiam-qa manqat qate-manqatam neka ezoqa Yesu-qa yaq-te vøtē-zømesimam, ta zapaya ndøgo, no Patmos manqei bawa-té gimø-ogenonám.

¹⁰ Yaq Sande khøuwa nøme qandopave, Evezøza-qa khøuwa, no Mbumbukiam-ge Nqova tène-khatómb. Yaq noqa zita-te, no manqa wag kandambaqape nø-ewág. Andé kipi me me:khambá.

¹¹ Ta wag ndøgo, āv qande-eín nqægo, “Matev nqanek nqoqo-qeivit, pepa-té qonó-peawám. Yaq Klisten bawan seven-té qonø-khofotám, ndigu Efesus neka Simina neka Pegamum neka Tiatila neka Sadis neka Filadelfia neka Laodisia taon-te ndiyageap.”

¹² Yaq no nòqambún. Ambá no-ometín, gekha ezoqām ngenek, manqat ngenø-manqate. Qæqambun, yaq no lampa asøzam nonqo nøqeív. Sevén ate qægoam. Lampa asøzam nonqo neka lampa ndøgo, gol khakheitáp.

¹³ Yaq ta lampa asøzam nonqo mokho-te ndøugu, ezoqam møndøyám. Ndego andé Ezoqam-ge Yo-qá bugug me me:kewagám. Ndego ndabua sekeqape ndø-uzám, até bov vømømbō-gutav, neka savim-te løvønān nonqo gol-us vømboē-løvøtam.

¹⁴ Teqa kawa neka tegi izum, papaqá. Khagi, andé sip su papaqá neka andé sík. Neka teqa bøi, andé gøina wageap me me:wageapám.

¹⁵ Neka teqa zenda tokhotapak, andé auli gigiap me me:goám, gøinam-te toqota. Bøi sanqatøve-ús. Neka teqa manqa wag, andé ibøkha sololo kandambaqape me me:wagám.

¹⁶ Teqa nakeamo zenda-te, nduku ndø-upøzotám. Sevén, ate gi:goam. Neka teqa manqa-nqa-te, nakhag kaiya geøvap yaqyaq-us khobos-qapi ndofakhatám. Neka teqa bugug, andé khøuwa tatas-qape-qá waev me me:sanqatavám.

¹⁷ Qæ-omet, no teqa zenda tokhotapak-qa megemege-te ndo:go, sæbøián. Andé løvøte ezoqam me nøteveám. Geté ndego teqa nakeamo zenda nømbové, vønø-ein, “Qo møe ndøgó! No ndégo, bugukhokhof vøegoam-a, vaev-te vøegoāt.

¹⁸ No khandi ezoqám. No møenaním. Geté nqáe! No nango møkhandí:n. Neka no miavmiav nøyagát. Neka no løvøte neka løvøte ezoqam-qa manqei, tigi mboqog mboqogim nonqo nogeazoát.

¹⁹ Matev ndøgo, nqoqo-qeivit, qópeawám, matev ndøgo, ndakin tøfakhanam, neka matev nøme, vaev-te vøfakhanām.

²⁰ Nduku seven ndigu, noqa nakeamo zenda-te qoqozømet, neka lampa asøzam nonqo gol-us qoqoqeiv, taqa mokho ndøgo, qakhonawam, nqáneq: Lampa asøzam nonqo gol-us seven, ndøgo Klisten bawan sevén. Neka nduku seven, ndigu Klisten bawan seven-gí enzol ezoqám.”*

2

Evezøza-qa manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Efesus taon-te giyagam

¹ Yaq Evezøza, āv genømbe-ein nqægo, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Efesus taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawám nqægo:

Nqanek manqat ndégo temanqaté, ndego nakeamo zenda-te, nduku seven nde-upøzoat, neka ndego lampa asøzam nonqo gol-us seven mokho-te ndu:-okho. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

² No zoqa matev møtenøtén, av ndøzøte-matanam neka sasae føgakh ndozo-geawat neka bazaføgakh-us ndozowani. Neka no møtenøtén, zo manqa-zapa-us ezoqam sa takeapáv, zoqa mokho-te tu:goat. Neka zo ndigu mðzo-gevezotám, ndigu ekeza kha Kéliso-gi u-anim ndi:vewe. Geté ndigu Kéliso-gi u-aním mbá. Yaq zo mðzoqás, av nqægo, ndigu khavozam ezoqám.

³ Matev føgøføgakh qazø-fakhanumam, no zapaya, zo bazaføgakh-us zowanipám. Neka zo ivøveáv.

⁴ Geté zoqa matev nøme-qa yaq-te, no khanakhanakh mbain. Ta matev nqáneq: Zo kuku matev no-te, av bugukhokhof qazømbe-goam, mðzo-ivøvé.

⁵ Gèmbø-mataváp: Zo bugukhokhof kuku kandambá qazøgoam. Geté ta matev-te ndøgo, zo mðzotøndo-bøiáz. Qámhá. Vøndo-qambúz. Yaq matev āv tønégó, av bugukhokhof qazøtegoam. Mbain tøgoat, yaq no ndøtøndonáv, zoqa lampa asøzam nonqo vøtévíbām, ma ndæwuøe.

⁶ Geté matev nøme ndøgo, ndozo-matanam, eqeieqei. Zo Nikolas-gi paev ezoqam-qa matev, zòsanqawé. Até nó-a, no tiqa matev, nòsanqawé.

⁷ Gekha ezoqám ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.

Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, no tae nanga nombó-etoám, vøløg, ta tae-te ndøgo, ezoqa khandi ndøzø-etoam, Mbumbukiam-qa Paladais manqei-te ndøya.”

Evezøza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Simina taon-te giyagam

⁸ Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Simina taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawám nqægo:

Nqanek manqat ndégo temanqaté, ndego bugukhokhof vøgoam-a, vaev-te vøgoāt, ndego genanim neka nango vøkhandi:v. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

⁹ No zoqa potonam matev, møtenøtén. Neka no møtenøtén, zo gigiap-av ezoqám. Geté unimanqatín, nqova-te, zo gigiap kopoáv ndøzøgo. Neka no tiqa manqat møtenøtén, ndigu zo ndingenøzoat. Nginik ekeza kha, Zu ezoqam me:vewé. Geté ndigu Mbumbukiam-gí ezoqám mbá. Ndigu Saitan-gí bawan ezoqám.

* **1:20 1:20** Zøtezat ezoqa nøme, āv gini-mataváp nqægo: Nqanek manqat, Klisten bawan-gi enzol ezoqam seven ndæmanqate, ndøgo Klisten bawan-gí megetapak o u-anim me:manqaté. Até sapta 2 neka 3 mokho-té-a. **2:1 2:1** Veve 1:16 **2:2 2:2** 1 Zion 4:1 **2:5 2:5** Veve 3:3 **2:7 2:7** Gen 2:9; Veve 2:2, 19 **2:9 2:9** 2 Ko 11:14-15; Veve 3:9

¹⁰ Matev ndøgo, zo avønin tozo-potonømem, møe mbogòném. Nqáe! Nqova soqaqape, zo ezoqa nøme ndimbula-té genø-nqeisám, zo vøekhamás. Yaq zo khøuwa ten, zópotonumát. Geté zoqa unimanqatin matev-te, bazaføgakh-us ndøwaniáp, até ndøgó-a, zo løvøte etoam-qa tizøgoat. Yaq no zo yaq-fia khandi miavmiav nøzø-etoám.

¹¹ Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.

Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, ndego løvøte nøme, ndøgo tømenas, kopømba mbaín, tøngiu.”

Evezøza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Pegamum taon-te giyagam

¹² Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Pegamum taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawám nqægo:

Nqanek manqat ndégo temanqaté, ndego nakhag kaiya geøvap yaqyaq-us khobos-qapi ndimbogo. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

¹³ No møtenøtén, ma ndøzøte-yage. Zo ndøgo tozoyagé, ma Saitan teqa kawa ezoqam-qa qonam nonqo ndømbogo. Geté zo unimanqatin matev no-te, bazaføgakh-us zogeawát. Zo naopøteáv, até ta khøuwa-te ndøgó-a, zo mokho-te, ma Saitan nde:mia, Antipas gilaem, ndego unimanqatin ezoqam, ndego noqa yaq-te ezoqa ge:zømesimam.

¹⁴ Geté zoqa matev nøme-qa yaq-te, no khanakhanakh mbaín. Ta matev nqáne: Zo mokho-te, ezoqa nøme Balam-qá nømendim matev mbopavét, ndego Balak ge:ometim, Izlael ezoqam āv kenétubām. Yaq ngenek, Izlael ezoqam, soqain-té geabenø-itubát. Lou ndøgo, ezoqa batae-te gi-aumam, betēloge-a, mambe betē-okho.

¹⁵ Zo mokho-te nandav, ezoqa nøme, ndigu Nikolas-gi pæv ezoqam-qa nømendim matev ndimbopaev, tiqa matev até kopó.

¹⁶ Yaq nakémbá, zo vøndo-qambúz. Mbain tøgoat, no ndøtøndonáv, nakhamas-té, ndigu ezoqa namba nakhag kaiya vøtínøfē, ndigu noqa manqa-qa-te ngindu-fakhate.

¹⁷ Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.

Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, no mana nombó-etoám, ta lou ndøgo, ndakin ndøkhonøwe. Neka no ndego nandi papaqa nombó-etoám. Iz ndakinak mo:peawé. Ezoqa nøme ta iz ndøgo, gé:zøtezák. Sate ndegó tené-otév, nandi tendapaz.”

Evezøza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Tiatila taon-te giyagam

¹⁸ Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Tiatila taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawám nqægo:

Nqanek manqat, Mbumbukiam-gé Yo ndømanqaté. Teqa bøi andé gøina wageap me me:wageáp. Neka teqa zenda tokhotapak, andé auli gigiap bøi sanqatøve-us me me:gó. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

¹⁹ No zoqa matev møtenøtén, av ndøzøte-matanam, neka zoqa kuku matev neka unimanqatin matev neka zoqa tøke matev ezoqa nøme-te neka zo

bazaføgakh-us ndozo-waniap. Neka no møtenøtén, matev ndøgo, zo ndakin ndozo-matønumit, møndømø-løvuám, av bugukhokhof qazøtegoam.

²⁰ Geté zoqa matev nøme-qa yaq-te, no khanakhanakh mbain. Ta matev nqáneek: Zo ndugu sævam, Zezebel, ndugu ekeza kha Mbumbukiam-gu manqa vevezam ezoqam nduivewe, sòzombo-takét. Tuqa nømendim matev mokho-te, ndugu nogi sasae ezoqam, gètubumít. Ndigu mambe betē-okho-a, lou ndøgo, ezoqa batae-te gi-aumam, bēloge.

²¹ No bugukhokhof, khøuwa iz mømbo-etoám, tundui-qambun. Geté ndugu poeveáv, mambe matev tu-ivav.

²² Nqáe! No enqoni nombó-etoám. Venanqei nonqo-té gúsømbimát. Até ndigú-a, tu namba mambe gi:goam. Yaq ndigu nqosøgeap kandambaqape ndøndapém, ndigu tiqa manqa-zapa-te qambuzaneav tigoat, tu namba gi:goam.

²³ Unimanqatín. No até ndigú-a, ndigu ande av tugi nakheis ndi:gu, tuqa matev ndimbopaev, pakhapakha nözøkhaná. Yaq Klisten bawabawan ate ndi:gu, tinízøtéz ndógo: No ezoqam-qa matavap neka poev møtenøtén. Yaq no zo ezoqa kopokopo-te, ate ndøzøte:go, yaq-fia āv tötégót, av zo matev ndøzøte-matanam.

²⁴ Geté zo ezoqa nøme, Tiatila taon-te ndozoyage, zo tuqa nømendim manqat ndapeáv, ndøgo ezoqa nøme, Saitan-qa mokho manqat ndimbo-akhayam. Yaq no zo viniv nøme nözø-etoamák. Geté no sa nqáneek qazø-eín:

²⁵ Zoqa unimanqatin matev nandøzøgo, føgøføgakh até vøgeawát, atema no banøgeav.

²⁶ Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, neka noqa poev tembopavat, atema vaev-te, no ndego kawa iz nombó-etoám.

²⁷ Yaq ndego bawabawan gezømbó-kawaevtát. Bazaføgakh-ús. Teqa khamokh, auli khamokh ndógoát. Yaq ndego bawabawan andé ganda pot me mé:møkuimát, ndigu teqa manqat sa tinqagimat.

²⁸ Kawa iz tømbo-etoam, até kopó, av no Tat genømbe-etoam. Neka no teqa føi khamokh, pave ndukuam nombó-etoám.

²⁹ Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.”

3

Evezøza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Sadis taon-te giyagam

¹ Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Sadis taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawám nqægo:

Nqanek manqat ndégo temanqaté, ndego Mbumbukiam-ge Nqova seven neka nduku seven ndimbogo. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

No zoqa matev møtenøtén, av zo ndøzøte-matanam. Ezoqa āv gini-manqaté nqægo: Zo ndozoyâgé. Geté zo mōzo-pakhaéz.

² E-mozosúz. Zoqa unimanqatin matev-qase, zua ndøzøgo, é-bezømbo-føgøføgakhám. Soqain ndøgo, ate nonqo sa tømøzø-navøem. Zapa ndógo, no āv qateqeiví nqægo: Matev ndøgo, zo ndozo-matanam, noge Mbumbukiam-qa bøi-te, ndaføyamba-qapé mbá.

³ Gømbo-mataváp, av Mbumbukiam-qa Manqat gi:zømesimam, manqat ndøgo, zo qazoyogem. Gømbo-paevém, neka vøndo-qambúz. Zo tiaweav

tøgoat, yaq no andé aqonam ezoqam me nõtégeáv. Neka zo zõtézøtezák, gekha khøuwa-tē, no tõtøndonav.

⁴ Geté ezoqa kopokopo, zo Sadis Klisten bawan mokho-te, ndigu tiqa ndabua-te, khavim mbaín. Yaq ndigu no namba nití-okhoát, ndabua papaqa-papaqa vø-uzupát. Matev av nqægo eqeieqeí. Zapa ndøgo, ndigu manqa-zapazapa mbaín.

⁵ Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, ndego ndabua papaqa, āv tené-uzupát. Neka no teqa iz, khandi mbuk-te ndøpeawap, nombó-evøzamák. Yaq no teqa yaq-te, noge Tat-qa bugug-te neka tegi enzol ezoqam-qa bugug-te, āv qaté-unimanqatín nqægo: Ndego nogé ezoqám.

⁶ Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.”

Evezøza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Filadelfia taon-te giyagam

⁷ Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Filadelfia taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawám nqægo:

Nqanek manqat ndégo temanqaté, ndego ezoqa ndaføyamba-qape neka unimanqatin-qape, ndego Deivid-gi mboqog mboqogim nonqo ndegeazoat. Gekha mboqøg ndigu, temboqozo, ezoqa kopømba mbaín, nqawa tetokaz. Neka gekha mboqøg ndigu, tetokaz, ezoqa kopømba mbaín, nqawa temboqozo. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

⁸ No zoqa matev møtenøtén, av ndøzøte-matanam. No møtenøtén, zo bazaføgakh khapémbá. Geté zo noqa nømendim manqat, mðzombo-pavám neka noqa yaq-te naopøteáv. Yaq nqáe! No zo mboqog, møezø-mboqozó. Yaq ezoqa kopømba mbaín, nqawa tetokaz.

⁹ Nqáe! Ezoqa ndigu, Saitan-gi bawan ezoqam ndigu, gete ndi:khavozam neka ekeza kha Zu ezoqam ndi:vewe, no ndigu ezoqam, zo-té qatøndó-khofotáz, ekeza kha, zoqa zenda tokhotapak-qa megemege-te, manqei betølaem. Yaq ndigu ndømatøvemém, av nqægo, no kukú zo-te.

¹⁰ Zo noqa manqat mðzombo-pavám, av qazømbe-ein nqægo, bazaføgakh-us tozo-waniapat. Yaq nqanek viniv-qape manqei-qape-te tøfakhan, ndøgo manqei-qape ezoqam ate ndi:gu tækhamasimat, no zo ndækhandi:z.

¹¹ No avønín notøndónáv. Até vøgeawát ndøgo, ndøzøgo. Soqáin ndøgo, ezoqa zoqa yaq-fia, ndøgo Mbumbukiam zo etoam-qa ndezøgo, te:vibam.

¹² Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, no ndego noge Mbumbukiam-qa khoev-te, nandi uk nówuáo. Ndego ma gé-ivavák. Ezoqa kopømba mbaín tendaf, ma nde:wuowe. Yaq no te-te, noge Mbumbukiam-qa iz, notó-peawám, neka noge Mbumbukiam-qa taon-qa iz, vøtó-peawām, ndøgo Zelusalem taon ndakinak, noge Mbumbukiam-te, yan-te tøndovis, neka noqa iz ndakinak vøtó-peawām.

¹³ Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.”

Evezøza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Laodisia taon-te giyagam

¹⁴ Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Laodisia taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawám nqægo:

Nqanek manqat, ndégo temanqaté, ndego unimanqatin ezoqam ndego, ndego 'Amen' ndimbo-akhayam. Ndego bœi vizu ezoqam eqeieqeí, neka manqat ate ndægo, ndemanqate, unimanqatín. Ndego gigiap ate nqægo-qá zapá, Mbumbukiam gekhakheinam. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

¹⁵ No zoqa matev mōtenōtén, av zo ndøzøte-matanam. No mōtenōtén, zoqa Kliten matev-te, zo tatás mbá, neka zo até vatáp mbá. Noqa poev nqáneq: Zo uni tatas-in ndøgó, o, zo uni vatap-in vøgo.

¹⁶ Geté zo livin-qasé qazotu-waní. Zo ambá av nqægo, tatas o vatap. Yaq nakémbá, no nóqozáb, zo. Zoqa mokhov, soqáin, no-te.

¹⁷ Zo āv qazøte-manqaté nqægo, 'Ni kopømbá. Ni andé gigiap kopoav ezoqám. Ni khakhambaenteáv.' Geté zo viní. Zo khakha-mbá. Zo qámbá, Mbumbukiam-te. Zo andé gigiap-av ezoqám. Neka zo andé bœi kopøitáp neka andé ndabua-yáv. Geté zo zøkezan matavapøteáv.

¹⁸ Yaq nakémbá, noqa guguna manqat zo-te, nqáneq: Zo vøndoazáv, andé gol me zøtéwiím no-te, gol ndigu gøinam-te uni gi-bæbæs-ez. Yaq zo uni gigiap-kopoav-ezoqam-in zógoát. Neka até ndabua papaqa-papaqá-ya, vozówi. Yaq zo nqanek ndabua tozo-uzam, zo mivi sekemba zógoák, zo ndabua-yav nandozogo. Neka até mulømula, bœi-te giam nonqo vozówiím. Yaq zo kopømbaqapé, tozo-kewagat.

¹⁹ Gekha ezoqám ndigu, no kuku nqanøgo ti-te, no nøzø-ponqomatún, neka manqa nqāzø-løvüāt. Yaq nakémbá, zo vøqambúz, neka tatas ndøgó, Kliten matev-te.

²⁰ Nqáe! No mboqog tambáv qatoyá neka nqató-khaneam. Gekha ezoqám ndigu, noqa khaneam tiyogem neka mboqog vønømbó-mboqozonām, no ndøtøndo-ón, neka lou namba vøtílog.

²¹ Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, av no qate-tømbua, no ndego kawa iz nombó-etoám. Yaq ndego no namba kawa ezoqam-qa qonam nonqo-té qeitó-qonavát, ate av-té, no Tat namba, kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te nqati-qonøve.

²² Gekha ezoqám ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Kliten bawan vinivinimba-te nde:manqate."

4

Mbumbukiam yan-te, iz ande āv kimbøē-eqawat

¹ Taqa zita-te, no qækewag, nqáe! No yan-te nqo:go, mboqog nøzømét. Mboqozoát. Yaq wag ndøgo, no bugukhokhof ande kipi me qate-ewag, no ndakin āv qanømbe-eín nqægo, "Qāndoqavíg, nqanek. Yaq no matev tøtéqamákh ndøgo, taqa zita-te tøfakhanam. Ndøgo bēfakhanám."

² Yaq Mbumbukiam-ge Nqova, até gendego, no vøndapan. Yaq nqáe! No yan-te ndøgo, kawa ezoqam-qá qonam nonqo nøqeív, ezoqam vó:qotam.

³ Ndego ezoqam, qonam nonqo-te go:qotam, bugug andé nandi khagi-us momotáp. Nandi nøme-qa iz, zaspá. Ndigu khakhavá. Neka nøme ndigu, kanilién. Ndigu køkókuk. Neka khakhava vøfaleam. Qonam nonqo ùnime:khawagát. Khakhava ndøgo, taqa khagi andé nandi nøme-qá khagí, iz emelal nqambogo. Momotap-ús.

⁴ Ta qonam nonqo, qonam nonqo tuenti-foa nøme, møndø-khawagát, yaq ta qonam nonqo nøme-te ndo:go, megetapak tuenti-foa vø:qonavam. Ndigu ndabua papaqa-papaqa ndø-uzupám neka kawa-te, kawakawa-za-qa gol wawaq vø:-uzupám.

⁵ Qonam nonqo kopo-te ndøgo, livi qøuwuøyam, ndand ndovøimám neka vøndō-møkunimam, neka xo vøndōwagam. Ta qonam nonqo megemege-te ndo:go, mogenda-pakha ndø-asazám. Waev-ús. Sevén ate qægoam. Nqanek mogenda-pakha seven, Mbumbukiam-gí Nqova sevén.

⁶ Qonam nonqo kopo-qa megemege-te ndo:go, andé ndaola me me:goám. Taqa ibøkha andé glás. Unime:-bæbæs.

Yaq ta qonam nonqo-qa avønin-te ndøgo, khandi gigiap foa vø-ogitavam. Nginik khandi gigiap foa, tiqa kha ate qazømbe-goam, bøi-us mbá, megemege-te nekā zita-te.

⁷ Khandi gigiap nøme, teqa bugug andé layón. Neka nøme ndego, ge-menas-ev, ndego andé kao anganeám. Neka nøme ndego, ge-misika-ev, teqa bugug, andé ezoqam-qá bugúg. Neka nøme ndego, ge-foa-ev, ndego andé koyám. Gèløvuvát.

⁸ Nginik khandi gigiap foa ate gi:goam, taf-ús. Taf siks-síks qazøgoam. Até taf-té-a, bøi vøzøgoam, mumat-te nekā mokho-te. Ndigu pusup mbaín. Pappave nekā lovølova, ndigu āv gini-manqatatún nqægo,

“Ndaføyamba-qapé. Ndaføyamba-qapé.
Evezøza Mbumbukiam, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo,
ndego gegoam
neka ndego ngego
neka ndego ngegeav,
Ngenek ndaføyamba-qapé.”

⁹ Nginik khandi gigiap foa, Mbumbukiam gimbo-vizumemin neka iz vømbō-eqanimin neka ike manqat vømbō-einimin, ndego qonam nonqo-te ndo:qomat, ndego miavmiav ndeyage,

¹⁰ yaq ndigu megetapak tuenti-foa, teqa megemege-te ndo:go, ndego qonam nonqo-te ndo:qomat, ekeza kha, manqei me:laemín, vømbō-vizumemin, ndego miavmiav ndeyage. Yaq ndigu tiqa kawa ezoqam-qa wawaq, qonam nonqo-qá megemege-té ginø-awamín, manqat vø-einimin,

¹¹ “Nigi Evezøza neka Mbumbukiam!

Qo ezoqa eqeieqei.

Iz eqawat matev neka vizap matev neka bazaføgakh, qoqa begó.

Zapa ndøgo, gigiap ate ndægo, qo qokhakheinám.

Qoqá poev-té qanøfakhán neka qoqá poev-té qagó.”

5

Pepa løvøyat neka Sip Nakhasam

¹ Yaq no tæqeív ndøgo: Ndego qonam nonqo-te go:qotam, teqa nakeamo zenda-te, pepa løvøyat ndøndapám. Ta pepa løvøyat ndøgo, peawap yaqyaq-ús neka ndøgo gètókám. Ndavánd qane-tokeapám. Sevén ate gi:goam. ² Yaq no enzol ezoqam bazaføgakh-qape no-omét. Kandambaqapé møndæ-akhá. Av gene-akhá nqægo, “Gekha ezoqám ndego, ezoqa eqeieqei, nginik ndavand tekoqogim neka pepa løvøyat vø-mboqoā?”

³ Geté ezoqam mbaín, yan-te nqo:go o manqei-qape-te nqanek o manqei mokho-te nqøugu, ndego kopømba ndøgo, pepa løvøyat temboqoa neka manqat vøqeív, mokho-te ndøu-peawap.

⁴ Yaq no nòvín. Eiv baza mòndønòpós, qæ-eivat. Zapa ndógo, ezoqa eqeieqei kopo mbaín, ndego pepa løvøyat peawap-us temboqoa, mokho-te ndøugu vøe-qeív.

⁵ Geté megetapak ezoqa kopo, āv genømbe-eín nqægo, “Ndò-eív. Nqáe! Ezoqa kopo ndégó. Ezoqa ndégo, ndego Saitan getømbuii. Ndego andé Layón. Zuda khagua bawan mokho-té gunu:gu. Deivid-gé zeó. Ndego kopømbaqapé, ndavand seven tekoqogim neka pepa løvøyat vø-mboqoā.

⁶ Yaq livin-mba ndøugu, ma qonam nonqo qægoam, no Sip Nakhasam no-omét. Khandi gigiap neka megetapak, ùnime:-ogitavát. Sip Nakhasam ndego, løvøwe bugug ndøkewagám. Teqa kawa-te, ndego auli seven mbogoám, neka bøi seven vømbōgoam. Bøi seven ndégo, Mbumbukiam-gí nqova sevén. Ndigu nqova ndígu, Mbumbukiam manqei-manqei ate nqægo gekhofosam.

⁷ Yaq ndego Sip Nakhasam, tenøwáv ndógo, pepa løvøyat, teqa nakeamo zenda-te vøndap, ndego kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te go:qotam.

⁸ Yaq ndego pepa løvøyat gendap, ndigu khandi gigiap foa neka megetapak tuenti-foa, teqa megemege-te ndo:go, ekeza kha, manqei me:laém. Nginik ezoqa kopokopo ate gi:goam, ouv qaqaeam nonqo, mòndøzø-goám, ande gitá, neka gol ndis vøzøgoam. Ta gol ndis-te ndøugu, gigiap sisip mbomømboma ndømboqotupát. Khøifa sisip mbomømboma, qando-fakhatam, ndégo Mbumbukiam-gí ezoqam-qá guliguli manqát.

⁹ Yaq ndigu ouv ndakinak ndøqaqaemám. Sip Nakhasam-té. Ouv āv gimboe-qaqaemám nqægo:

Qo ezoqa eqeieqei-qapé.

Qo kopømbaqapé, nqanek pepa løvøyat toqondap neka ndavand nditøkebap, voqó-koqogím.

Zapa ndógo, qo qakeza kha qonqonqotáv, vølaqabem,

neka qakeza kouk mokho-te, qo

ezoqa bawan vinivinimba

neka manqat vinivinimba

neka manqei vinivinimba

neka ngusu vinivinimba voqōwi,

ndigu Mbumbukiam-gi betégo.

¹⁰ Qo ndigu kawa iz qozø-etoám

neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqam voqō-abam.

Yaq ndigu nigí Mbumbukiam mbósasaetát,

neka manqei-qape ezoqam vøzømbó-kawaeztāt.”

¹¹ Yaq no enzol ezoqam nøzømét, neka tiqa manqa wag vøe-ewag. Enzol ezoqam kopoav-qapé. Taosen-taosen ndøgoám. Gevebumav-qapé. Nginik enzol ezoqam, qonam nonqo neka khandi gigiap foa neka megetapak, ùnime:-khøogavát.

¹² Ndigu ouv ndøqaqaemám. Gèzømbø-eqavát. Ouv āv gini-qaqaemám nqægo,

“Sip Nakhasam ndego, gilaem,

bazaføgakh neka gigiap ate ndægo neka matavap loloakh neka megeat

matev neka vizap matev neka iz eqawat matev neka khanakhanakh

manqat, teqa ndégo tabegó.

Matev av nqægo eqeieqei.”

¹³ Yaq tæ-ewág ndógo: Gigiap ate ndi:gu, yan-te ngo:go neka manqei-qape-te ngigu neka manqei-qape mokho-te ngu:gu neka ndaola-te ngigu, ouv ndøqaqaemám. Av gini-qaqaemám nqægo,

“Ndego qonam nonqo-te ndo:qomat

neka Sip Nakhasam, khanakhanakh manqat neka vizap matev neka iz eqawat matev neka bazaføgakh tiqá.

Miavmiáv.”

¹⁴ Yaq ndigu khandi gigiap foa gindu-qavøinam, “Amén. Nqanek manqat unimanqatín.” Yaq ndigu megetapak, ekeza kha, manqei me:laém, Mbumbukiam, Sip Nakhasam namba, vøzøvizam.

6

Sip Nakhasam, ndavand siks, pepa løvøyat qætokam, gekoqogim

¹ Yaq no tæqeív ndógo: Ndego Sip Nakhasam, ndavand seven, ndigu pepa løvøyat-te gitøkebupam, bugukhokhof kopo ndøkoqozó. Yaq tæ-ewág ndógo, ndigu khandi gigiap foa, kopo nøme, gè-akhá. Teqa manqat andé ndand me me:nqóóz. Av gene-akhá nqægo, “Vøndoqáv.”

² Yaq no qækewag, nqáe! Hos papaqa ndøyám, ezoqam vø:qotam. Ngenek ezoqam, føif mbogoám. Yaq ndego, kawa ezoqam-qá wawaq mbo-etøomém, sasa ndøwav. Nakhag ezoqam nøme namba mé:nøfé, vøzitág.

³ Yaq ndego Sip Nakhasam, ndavand kopo nøme vøkoqozo. Ndakin ndavand gèmbø-menas-éz, gekoqogim. Yaq ge:koqozo, no khandi gigiap nøme, ndego ge-menas-ev, teqa wag, āv qambøe-ewág nqægo, “Vøndoqáv.”

⁴ Ndego nqanek manqat ge-ein, yaq hos nøme ndofakhán. Køkóuk. Ezoqam ndego, go:qotam, Mbumbukiam bazaføgakh mbo-etoám neka nakhag kaiya kandambaqape vømbø-etoam. Ndego manqei-qape-te, sambu matev bømøkhofá, yaq ezoqa yaqyaq-a pakhapakha betè-khaneam.

⁵ Yaq ndego Sip Nakhasam, ndavand kopo nøme vøkoqozo. Ndakin ndavand gèmbø-misika-éz, gekoqogim. Yaq ge:koqozo, no khandi gigiap nøme, ndego ge-misika-ev, teqa wag, āv qambøe-ewág nqægo, “Vøndoqáv.”

Yaq qækewag, nqáe! Hos kiki ndøyám. Ezoqam ndego, go:qotam, teqa zenda-te, viniv qeivi nonqo ndøndapám. ⁶ Yaq no manqa wag nøme nø-ewág. Khandi gigiap foa mokho-té abetøndo-fakhán. Av qande-eín nqægo, “Vøqáv. Ezoqa lou-av yage matev qomøzø-etoám. Yaq lou-qa fia gékhouwév. Wit-qasi toqowi, ande av 1 kilogrem ndi:gu, tiqa fia, khøuwa kopo sasae-qá yaq-fiá. Neka até flawa nømé-a, bali, tiqa fia kandambá. 3 kilogrem toqowi, tiqa fia, khøuwa kopo sasae-qá yaq-fiá. Geté oliv tae neka waen tae ndøngiú!”

⁷ Yaq ndego Sip Nakhasam, ndavand kopo nøme vøkoqozo. Ndakin ndavand gèmbø-foa-éz, gekoqogim. Yaq ge:koqozo, no khandi gigiap nøme, ndego ge-foa-ev, teqa wag, āv qambøe-ewág nqægo, “Vøndoqáv.”

⁸ Yaq qækewag, nqáe! Hos nøme ndøyám. Ngusum gèmbø-khavøéz. Ezoqam ndego go:qotam, teqa iz Løvøté, neka løvøte manqei vømbøpavam. Ndigu Mbumbukiam bazaføgakh zø-etoám. Ezoqa ndøzitág. Manqei-qape ezoqam ate ndi:gu toqo-qaqab, vømø-bawan-foa-éz, yaq bawan kopo ndigu, bèzitág, vøpakhaéz. Nakhag kaiya neka ifin matev neka enqoni neka søvakha gigiap khobokhobós gini-zitagát.

⁹ Yaq ndego Sip Nakhasam, ndavand kopo nøme vøkoqozo. Ndakin ndavand gèmbø-faev-éz, gekoqogim. Yaq ge:koqozo, no ezoqam-gí nqova

nøzømét. Nginik nqova, Mbumbukiam-te etoam matev gone nonqo lou-qase mokho-té gunu:goám. Ezoqam ndígu, ta zapaya ndøgo gi:zitagat, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat vøgeatam-a, ezoqa Yesu-qa yaq-te vøe-zømesimam.

¹⁰ Nginik gè-akhaemám. Wag gèzømbo-eqavát. Av gini-akhaemám nqægo, “Kawa ezoqam ndaføyamba-qape neka unimanqatin-qape! Gê, qo manqei-qape ezoqam, manqa ovøyam-te gekha khøuwa-tē qoté-āb, niqa yaq-fia voqótā, ti-te ndigu, gizitangam?”

¹¹ Yaq ndigu ezoqa ate gi:goam, ndabua papaqa-papaqa zø-etoám. Neka ndigu āv gizømbe-eín nqægo, “Elavøqase até vøkhæ-keogé. Kopømba ande av Kliten ezoqam-gi qaqa ezoqam, zo ge:zitag, ndigu até zogi sasae kopo ezoqam neka zøfuap nømé-a, bètøkho-zitág. Yaq ndigu ezoqa ate ndi:gu tumuz-itag, av Mbumbukiam matavap ge:ve, ndego zoqa yaq-fia ndøgo tenótá.”

¹² Yaq no tæqeív ndøgo: Ndego Sip Nakhasam, ndavand kopo nøme vøkoqozo. Ndakin ndavand gømbo-siks-éz, gekoqogim. Yaq manqei gèkukuvøém. Kandambá tantáv. Neka khøuwa vøkesæv. Andé tekhovot kikis-qape me me:goám. Neka løvøyak sège-køkouk-év. Andé kóuk.

¹³ Neka nduku ndigu yan-te go:goam, manqei-té ginøpomóz. Kopømba ande av fig tae nanga pospos ndi:gu, tae-te gindu-vinginimin, khamøe bazaføgakh-us-qape qando-vumain, āv tindipomóz.

¹⁴ Yaq yan andé pepa løvøyat me me:løvønnumát, vømø-navøem. Olol neka manqei bawabawa ate qægoam, sège-nøzøvnøém, ma qægoam.

¹⁵ Yaq ezoqa ewaqape, oskiá ndøgo, manqei-qape kawakawa-za o gekha megetapak nøme gigoam, o nakhag kawakawa-za o gigiap kopoav ezoqam o iz-akhayapak o yaq-fia mbain sasae ezoqam o gekha ezoqa nøme vøgoam, ndigu manqei nqa neka olol nandí gini-otønám.

¹⁶ Yaq ndigu, olol neka nandi-te, āv gini-akhaemám nqægo, “Vøndo-o:áz, ni vø-khonombam, te-te ndego, kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te ndo:qomat neka Sip Nakhasam-qa qaqa-te.

¹⁷ Zapa ndøgo, tiqa qaqa khøuwa kandambaqape møndøndáp. Yaq gê, gekha ezoqām møkhandi:z?”

7

144 taosen Izlael ezoqam, Mbumbukiam-qa khakhatap gi-upøgim

¹ Nqanek qame-navøem, yaq enzol ezoqam foa nøzømét. Manqei-qape-qá vavap foa-té giwaniapám neka manqei-qape-qa khamøe foa vøgeageapam. Tini-geageapám ndøgo: Manqei-qape-te neka ndaola-te neka leg-te, khamøe bevùmá.

² Yaq enzol ezoqa nøme vøe-omet. Khøuwa fakhanám genøgeavún, Khandi Mbumbukiam-qa khakhatap gone nonqo vøndapavun. Yaq ndego, ndigu enzol ezoqam foa, ndigu Mbumbukiam bazaføgakh gezø-etoam, manqei-qape neka ndaola tingi:nam, kandambaqapé møndøzømbe-akhá.

³ Av gezømbe-akhá nqægo, “Manqei-qape neka ndaola neka leg, naqanøká ndøngi:nám. Ni nigi Mbumbukiam-gi sasae ezoqam, tiqa kawa-pap-te, khakhatap bizizømbøkhæ-awám.”

⁴ Yaq no āv qate-ewág nqægo: Ezoqa ndigu khakhatap gi-upøgimat, ndigu 144,000 ezoqám. Ndigu Izlael khagua bawabawan-te ate ndægo, āv gindi-uminimát nqægo:

⁵ Zuda khagua bawan-te: 12,000.

Neka Luben khagua bawan-te: 12,000.

Neka Gad khagua bawan-te: 12,000.

⁶ Neka Asa khagua bawan-te: 12,000.

Neka Naftali khagua bawan-te: 12,000.

⁷ Neka Simeon khagua bawan-te: 12,000.

Neka Livai khagua bawan-te: 12,000.

Neka Isaka khagua bawan-te: 12,000.

⁸ Neka Zebulon khagua bawan-te: 12,000.

Neka Zosef khagua bawan-te: 12,000.

Neka Benzamin khagua bawan-te: 12,000.

Ezoqa bawan-qape, Mbumbukiam-qa qonam nonqo-qa megemege-te go:waniapam

⁹ Nqanek qame-navøem, yaq nqáe! No ezoqa bawan-qape nøqeív. Ezoqa kandambá tintív. Kopømba mbain, toqo-gevebam. Ezoqa ngusu vinivinimbá neka bawan vinivinimbá neka manqei vinivinimbá neka manqat vinivinimbá. Ndigu kawa ezoqam-qá qonam nonqo neka Sip Nakhasam-qá megemege-té gono-waniapám. Neka ndigu ndabua loloakh papaqa-papaqa vø-uzupam neka epek vø-upøgeapam.

¹⁰ Ndigu kandakandá møndæ-akhaemám. Av gini-akhaemám nqægo, “Ezoqam-qa khandi:zat matev, nikeza Mbumbukiam-té qando-fakhaté, ndego kawa-qa qonam nonqo-te ndo:qomat, neka Sip Nakhasam-té qando-fakhaté.”

¹¹ Yaq enzol ezoqam ate ndi:gu, ndigu kawa-qa qonam nonqo neka megetapak neka søvakha gigiap foa gi-ogitavat, ndigu kawa-qa qonam nonqo-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laém, tiqa bugug até manqei-té, Mbumbukiam vømbō-vizumem.

¹² Av gini-manqatát nqægo, “Amén.

Khanakhanakh manqat
neka iz eqawat matev
neka matavap loloakh
neka ike manqat
neka vizap matev
neka bazaføgakh
neka megeat matev,

ndøgo nigí Mbumbukiam-qá. Miavmiáv.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín!”

¹³ Yaq ndigu megetapak, ezoqa kopo genøbevap, “Nginik gekha ezoqâm, ndabua papaqa-papaqa loloakh ndi-uzap, neka gekham-té ginø-geavun?”

¹⁴ Yaq qambo-qavøiu, “Khanánqa! No nøtenateáv. Geté qo àboqote-qatéq.”

Yaq genø-ein, “Nginik ezoqam ndígu, viniv kandambaqape-te gindu-fakhaz. Ndigu tiqa ndabua, Sip Nakhasam-qá kóuk ginisungúz, yaq ndøgo vøzø-papaqa-papaqawam.

¹⁵ Yaq nakémbá, ndigu Mbumbukiam-qá megemege-té gono-waniáp, ndego kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te ndo:qomat, pappave nekā lovølova, teqa khoev-te ndimbovizap. Ndego ezoqam, kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te ndo:qomat, gezømbó-khakhazumát. Andé palai me zømbé-khafúz.

¹⁶ Yaq ndigu ifin nango gezøvinák neka ibøkha naq ma gezøpapák neka khøuwa tatas o gekha tatas nøme ndøgo, kha ma gezøtayák.

¹⁷ Zapa ndógo, Sip Nakhasam ndego, livin-mba ndu:mia, ma qonam nonqo ndægo, ndego tigi sip keoge ezoqám. Yaq ndego kea kumbutøve-té genø-itúb, ta ibøkha-te ndógo, ezoqa khandi ndøzø-etoam. Yaq Mbumbukiam tiqa bøi-te, bøi einu ate ndægo, gezø-vuogím.”

8

Yesu, ndego Sip Nakhasam, ndavand seven, vaev gekoqozo

¹ Sip Nakhasam, ta ndavand seven ndigu, pepa løvøyat-te gitøkebupam, vaev gekoqozo, yaq susú sege-wagát. Ande āv haf awá ndægó.

² Taqa zita-te, no enzol ezoqam nøzømét. Sevén ate gi:goam. Mbumbukiam-qá megemege-té gono-waniapám. Yaq ndigu enzol ezoqam seven, kipi kopo-kopo zø-etoumát.

³ Yaq enzol ezoqa nøme, tendowáv ndógo, gol ndis, gigiap sisip mbomambaqape mboqotam nonqo, vøndōndap. Ndego Mbumbukiam-te etoam matev gone nonqo lou-qase avønin-té genø-itán. Yaq ndego gigiap sisip mbomambaqape mboqotam nonqo mbo-etøomé. Kandambá. Ndego Mbumbukiam-te, etoam matev betegó, Mbumbukiam-gi ezoqam ate ndi:gu-qa guliguli manqat namba, ndógo gol lou-qase-te, kawa ezoqam-qa qonam nonqo-qa megemege-te.

⁴ Nqanek gigiap sisip mbomambaqape, ndego enzol ezoqam teqa zenda ge:geatam, taqa khøifa, Mbumbukiam-gi ezoqam-qa guliguli manqat namba, Mbumbukiam-té qanøqavíg.

⁵ Taqa zita-te, ndego enzol ezoqam, nqanek gigiap sisip mbomambaqape mboqotam nonqo ndis, gèndáp, gøinam wageap-us vøu-nqeitav, ndógo lou-qase-te qagoam, ma Mbumbukiam-te etoam matev gi:goatun. Yaq ndego até gendego, ta gol ndis gøina wageap-us, manqei-qape-té genø-ogí. Yaq ndand møkunim neka xo neka vøiyam neka manqei kukuvøem ndøfakhán.

Enzol ezoqam kipi gikhambøemat

⁶ Ndigu enzol ezoqam seven, møndø-khakheinám. Kipi seven ndøkambøemét.

⁷ Yaq ndego bugukhokhof enzol ezoqam kipi gekhamba, manqei-qape-te qæ ais-us ndølanqá neka gøinam vøndō-o:a. Kóuk namba me:nokhogeapát. Manqei-qape toqo-qaqa, vømó-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo, gèlonqotám. Yaq até lég-a, toqo-qaqa, vømó-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo, gèlonqotám. Neka gagayag ate ndægo vølonqotam.

⁸ Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndakin enzol ezoqam, gè-menaséz, kipi gikhambøemem. Yaq ndaola-te, gigiap ndø-ogiím. Ndógo andé olol kandambaqape wageap-us bugug me me:kewagám. Ndaola toqo-qaqa, vømó-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo sège-enénd, vømø-kouk.

⁹ Yaq søvakha gigiap ate ndi:gu, ta kewan qatoat-te gu:yagam, gèpakhaéz, neka khagua ate ndægo, ta kewan qatoat-te qabøetupam, vøsoqøsoqoam.

¹⁰ Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndakin enzol ezoqam, gè-misikaéz, kipi gikhambøemem. Yaq nqova mbaín, yan-te, ndukuam kandambaqapu ndobøiáv. Andé mogenda me me:wageapám. Kea qaqæap neka kea kumbutap ate ndægo, toqo-qaqa, vømó-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo-té gunø-bøiáv.

¹¹ Ngunuk ndukuam, iz Khaqain-Qapé. Ibøkha ate ndægo, toqo-qaqa, vømó-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo, gèkhaqá. Yaq ezoqa kandambá, gipakhaez, ibøkha gi-izumam. Zapa ndógo, ibøkha ndógo, gèkhaqá.

¹² Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndakin enzol ezoqam, gè-foa-éz, kipi gikhambøemem. Yaq nqova mbain, khøuwa neka løvøyak neka nduku toqo-qaqab, vømó-qaqageap-misika-ēz, qatoat kopo ndøgo, beawap mbain. Møndøzø-navøém. Neka lova neka paveat toqo-qaqa, vømó-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo ndøgo, waev mbain.

¹³ Nqanek qame-navøem, yaq no koyam no-omét. Khaiya ová gono-løvuvát. Ndego kandambaqapé møndæ-akhá. No teqa manqat, āv qate-ewág nqægo, “Møndø-soqóéz. Møndø-soqóéz, ndigu ezoqam, manqei-qape-te ndiyage, enzol ezoqa misika nøme, kipi tikhambøemem. Ti-te ndigu, unimé:-soqá.”

9

Enzol ezoqam ge-faev-ev, kipi gekhamba

¹ Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndakin enzol ezoqam, gè-faev-éz, kipi gikhambøemem. Yaq no ndukuam no-omét. Ndugu yan-te guogoam, manqei-qape-té gunø-bøiáv. Yaq ndugu mboqog mboqogim nonqo mbo-etøomém. Manqei ozu vaev mbain mboqogim nonqó.

² Yaq manqei ozu vaev mbain gumboqoa, khøifa ndofakhán. Ta khøifa ndøgo, andé gøinam kandambaqape-qá khøifá. Khøuwa waev neka khaiya sège-bøivún, ta khøifa zapaya ndøgo, manqei ozu vaev mbain-te qando-fakhatam.

³ Yaq ta khøifa mokho-te ndøgu, bamøkhokeakh ndofakhatám, kopoav-qapé, manqei-qape-te vøpanqanim. Yaq ndigu andé lakalaka-qá bazaføgakh me:ndapém.

⁴ Ndigu āv gizømbe-eín nqægo: Gagayag neka tae neka gekha gigiap nøme, manqei-te ndøpøet, bengi:nám. Geté ezoqam mba bengiæzó. Ezoqam ndigu tíngiæzó, ndigu tiqa kawa-pap-te, Mbumbukiam-qa khakhatap mbain ndigu.

⁵ Mbumbukiam ndigu bamøkhokeakh takeáv, nginik ezoqam tizitag, vøpakhaēz. Geté ndigu løvøyak faev, sa nqosøgeap bezø-etoám. Taqa nqosøgeap ndøgo, kandambá. Kopømba ande av lakalakoam tuqatag, taqá nqosøgeáp.

⁶ Ta løvøyak faev mokho-te ndøgo, ezoqa løvøte-qa, ndøvawát. Geté ma géqeivimák. Ndigu pakhaezat-qa, ndøgoát. Geté kopømba mbain tipakhaez. Løvøte é-ndøvuáo.

⁷ Nginik bamøkhokeakh, andé hos bugug me me:kewagám, nakhag nonqo gikhakheinøvemín. Tiqa kawa-te, andé kawa ezoqam-qá gol wawaq me zømbogoám, neka tiqa bugug andé ezoqam-qá bugúg.

⁸ Tigi izum, andé sakheis-gí izúm, neka tigi khayam, andé layon-gí khayám.

⁹ Tigi savim-te, sanqava khakhazam nonqo ndø-uzupám. Taqa bugug andé auli gigiap sanqava khakhazam nonqó. Neka tiqa khavøi u, andé hos kopoav-qá wág, manqei khagua wil-us tilivupit, nakhag-qa tibøitit.

¹⁰ Tiqa otøgeam nonqo, okho-té qazøgoám. Andé lakalaká. Yaq ezoqa ndøgo tizømbí-otøgimát, løvøyak faev mokho-te.

¹¹ Tigi kawa ezoqam, ndégo, enzol ezoqam, ndego manqei ozu vaev mbain ndembo-keoge. Teqa iz, Iblu manqat-te, Abadón neka Glik manqat-te, Apolión. (Taqa manqa mokho, “Ezoqa ngiæzoat ezoqám.”)

¹² Ndakin nqanek bugukhokhof viniv matev kandambaqape, møndømø-navøém. Geté nqáé! Viniv matev kandakanda nøme menas nqágeav.

Enzol ezoqam ge-siks-ev, kipi gekhamba

¹³ Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndakin enzol ezoqam, gè-siks-éz, kipi gikhambøemem. Yaq no søvakha gigiap-qa auli foa-te, lou-qase-te qa-asøzam, ma Mbumbukiam-te etoam matev gi:goatun, manqat no-ewág.

¹⁴ Nqanek manqa wag, ndego enzol ezoqam kipi gekhamba, āv qambøe-eín nqægo, “Enzol ezoqam foa ndigu, Yuflatis kea kandambaqape-te ndiløvønøvap, mðgo-nqovotáz.”

¹⁵ Yaq ndego nginik enzol ezoqam foa vønqovotaz. Ndigu khakheitáp. Ezoqa ndøzitág. Ndigu nqanek khøuwa iz oskia mbøe-kewagám, nqanek khøuwa neka løvøyak neka viav-te nqanek. Ezoqa ate ndi:gu, toqo-qaqab, vømó-bawan-misika-ēz, yaq bawan kopo ndigu, gézitág, vøpakhaēz.

¹⁶ Nginik enzol ezoqam-gi nakhag ezoqam, bawan kandambá tantáv. Hós ginibøitít. Ate gi:goam, 200 milión. No mðe-ewág, tiqa gevebap andē gekhām.

¹⁷ Nqanek umingiap-te, no nginik hos, āv qatezømét nqægo: Ndigu ezoqam, go:qonavat, ndigu savi khonobam nonqo, møndøzø-goám. Taqa khagi, køkókuk. Andé gøina wageáp. Neka kikís. Andé khaiyá. Neka khakhavá. Hos-qa kawa, andé layon-qá kawá neka tiqa manqa-nqa-te, gøinam neka khøifa neka nandi wagøvap-us sisip soqaqape ndofakhatám.

¹⁸ Ezoqa ate ndi:gu toqo-qaqab, vømó-bawan-misika-ēz, yaq bawan kopo ndigu, gézitág, vøpakhaēz. Ta matev soqøsoqa misika ndøgo tini-zitagát, gøinam neka khøifa neka nandi wagøvap-us, hos-qa manqa-nqa-te qando-fakhatam.

¹⁹ Hos-qa bazaføgakh ndøgo, tiqa manqa-nqa mokho-té neka ngui-té qagó. Tigi ngui, ande wazá. Kawa-ús. Yaq ezoqa ndigu tizø-otøgeamín.

²⁰ Geté ndigu ezoqa nøme, pakhaezateav qagoam, nqanek matev soqøsoqa qafakhanam, ndigu Mbumbukiam-te qambuzaneáv. Ndigu nqova soqøsoqa, sekembá segezø-vizupám, neka batae, ekeza zenda gi:khakheinumam, sekemba vømbō-ogi:mam, ndøgo gol neka silva neka auli gigiap nøme neka nandi neka tae gi:khakheinumam. Geté ta batae ndøgo, mokho mbaín. Kopømba mbaín, bøi tøkewagat o manqat tø-ewagat o tø-okhoat.

²¹ Neka ndigu ezoqam qambuzaneáv, tiqa ezoqa zitøge matev-te neka manqa-sisi matev-te neka mambe okho matev-te neka aqonam matev-te.

10

Enzol ezoqam, ndego pepa løvøyat-qase gendapam

¹ Yaq no enzol ezoqam bazaføgakh-qape nøme no-omét. Yan-té gendovís. Teqa ndabua, khaiya ozoz mbøe-løvøtupám, neka teqa kawa-te, khakhava vømbøe-løvøetam. Teqa bugug, andé khøuwa me me:sanqatavám, neka teqa bov, andé nandi uk wageap-us me me:kewagám.

² Teqa zenda-te, pepa løvøyat khapelavøqase ndøndapám. Møndø-mboqoatám. Teqa nakeamo zenda tokhotapak, ndaola-té genø-tokhotám, neka teqa yogea zenda tokhotapak, manqei-te vøtokhotam.

³ Yaq ndego kandambaqapé møndæ-akhá. Teqa manqat, andé layon-qá ogeæv. Ndego akhayam qamømbøe-navøem, yaq ndand seven ndøqavøinám. Manqat andé ndand me me:møkunimám.

⁴ No ambá nopeawamín, manqat ndøgo, gi-einim. Geté yaq no manqat nø-ewág. Yan-té qando-fakhán. Av qande-eín nqægo: “Manqat ndøgo, ndigu ndand seven gi-einim, ndøpeàwám. Khonoam-té qabegó.”

⁵ Yaq ndego enzol ezoqam, no bugukhokhof qæ-omet, ndaola-te neka manqei-te getokhotupam, ndego nakeamo zenda, yan-té genø-eqá.

⁶ Yaq ndego, manqa mbusa ndøvé. Mbumbukiam-qá iz-té genøvé, ndego miavmiav ndeyage, ndego yan neka gigiap ate ndægo yan-te ndo:go, neka manqei-qape neka gigiap ate ndægo, manqei-qape-te nqago, neka ndaola neka gigiap ate ndægo, ndaola mokho-te ndøugu, gekhakheinam. Manqa mbusa, āv genevé nqægo, “Mbumbukiam khøuwa nøme géføløtazák.

⁷ Geté enzol ezoqa nøme, kipi tekhamba, ndego te-seven-ev, yaq Mbumbukiam matev ndømatanám, ndøgo bugukhokhof qakhonawam, ndøgo tegi manqa vevezam ezoqam-te gevøndaz.”

⁸ Yaq manqat ndøgo, no bugukhokhof qæ-ewag, yan-te qando-fakhan, nangó qando-eín. Av qande-eín nqægo, “Vøqáv. Pepa løvøyat mboqoat qomøndó-ndáp, ndøgo enzol ezoqam-qa zenda-te ndo:ve, ndego ndaola-te neka manqei-te ndetokhotap.”

⁹ Yaq no ndego enzol ezoqam-te vøenav, pepa etoam manqat sasa nombonein. Yaq ndego āv genømbe-eín nqægo, “Mòqondáp. Neka qólóg. Qoqa emute, geqá-khaqáin. Geté manqa-nqa-te, ndøgo fimakh-ús. Andé ndokhós.”

¹⁰ Yaq no nqanek pepa løvøyat-qase, nøndáp, teqa zenda-te qøuveam, vøelog. Noqa manqa-nqa-te ndøgo, fimakh-ús. Andé ndokhós. Geté qatumukhougiam, yaq emu-te, møndønø-khaqáin.

¹¹ Yaq ezoqa nøme, āv genømbe-eín nqægo, “Qo Mbumbukiam-qa Manqat nqawá qanø-vevezám, ezoqa bawan vinivinimba neka manqei vinivinimba neka manqat vinivinimba neka kawakawa-za vinivinimba-qa yaq-te.”

11

Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqa menas, teqa manqat timanqatat

¹ Yaq iziz tonqogim nonqo nø-etøomém. Taqa bugug andé føif ndaføyambaqapí. Yaq manqa wag, āv qanømbe-eín nqægo, “Vøqáv! Mbumbukiam-qa khoev neka lou-qase ndøgo, ma Mbumbukiam-te etoam matev gi:goatun, taqa fitap iziz qombóndáp, neka ndigu ezoqam, Mbumbukiam teqa khoev-te ndimbovizap, voqó-gevebām.

² Geté manqei nøme ndøgo, Mbumbukiam-qa khoev-qa uta mokhote ndøugu, soqó-iváv. Iziz mbøndáp. Zapa ndøgo, ta manqei ndøgo, Mbumbukiam bawan vini-ak zø-etoám. Yaq ndigu Mbumbukiam-qa taon, gétokhotát. Løvøyak 42, titokhotat.

³ Yaq nogi manqa manqate ezoqa menas, notøndó-khofotáz. Ndigu ege avus gigiap ndø-uzupát, neka noqa manqat vøvevezumat. Khøuwa 1260, noqa manqat tivevezumat.”

⁴ Ndigu Mbumbukiam-gi manqa manqate ezoqa menas, ndøgo, oliv tae menas neka lampa asøzam nonqo menas, ndøgo Evezøza-qa megemege-te ndo:asøzu, ndego manqei-qape ndo:kawaevat.

⁵ Ezoqa nøme ndigu, nginik ezoqa menas-te ngenøgim matev goneqa tigoat, yaq tiqa manqa-nqa-te, gøinam ndófakhatát, tigi qaqa ezoqam vøngiæzoāt. Yaq ta nakhoa-te nqanek, gekha ezoqām ndego, matev soqain gone-qa tezøgoat, génaním.

⁶ Nginik ezoqa menas, bazaføgakh tindapém ndøgo: Khaiya ozoz segétokém. Yaq qæ mbaín, segégoát, ta khøuwa ate tægoat, Mbumbukiam-qa manqat tivevezumat. Neka kea kumbutap-te, ibøkha segé-enendém, vømø-køk. Neka gekha khøuwa-tē ndøgo, ndigu tøzø-poeat, ndigu manqei-qape-te, matev soqøsoqa bugug vinivinimba segendó-khofotumát.

⁷ Yaq ndigu tiqa manqa manqate tømøzømbe-navøem, ndego søvakha gigiap lozokhak, manqei ozu vaev mbain-te ndego, gendóqavíg, ti namba vøenøfē, sasa ndózitāg, vøpakhaēz.

⁸ Yaq tiqa khatae, nakhoa-té segé-awám, taon kandambaqape-te ndøgo, ma tigi Evezøza, tae mutui-te gitøkewem. Nqanek taon, taqa yaya etæ iz, Sodóm o Izíp.

⁹ Ezoqa manqei vinivinimba, neka bawan vinivinimba neka manqat vinivinimba neka ngusu vinivinimba, tiqa khatae sugumú-qeivát. Khøuwa trí neka khøuwa nøme yaq-mbá. Ezoqa nøme sa gezøtakák, ta khatae ndøgo, timø-ozam.

¹⁰ Manqei-qape ezoqam khanakhanakh zø-asøtáv, nginik ezoqa menas tipakhaez, neka lou vøløg neka vø-ogiām neka yaqyaq-a gigiap vø-etoām. Zapa ndøgo, nginik Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, manqei-qape ezoqam, ngenøgim matev zø-etoumám.

¹¹ Geté khøuwa tri neka khøuwa yaq-mba qame-navøem, yaq nginik ezoqa menas-te, Mbumbukiam-qá mbøni føkiam ndø-oé. Yaq ndigu sègewán. Yaq ezoqa ewaqape, gizømet, møe kandambá qazø-nqeivøem.

¹² Yaq ndigu Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqa menas, manqat kandambaqape ndøyogém. Yan-té qando-fakhán. Av qande-eín nqægo, “Qàndoqavíg, nqanek.” Yaq ndigu yan-te vøqavig. Khaiya ozoz mokho-té ginøqavig. Tigi qaqa ezoqam, até gezømetát, giqavigat.

¹³ Yaq ta khøuwa kopo-te ndøgo, manqei ndøkukuvøém. Kandambá tantáv. Yaq ta taon-te ndøgo, khoev ten-ten qapuatat, yaq nain-nain ndøgo, até gepuatát, geté kopo-kopo nøme ndøgo, gèmøkuvøém. Yaq ezoqa kopoáv, gèpakhaéz. Seven taosén, ate gi-goam. Yaq ezoqa nøme ndigu, pakhaezateav gigoam, møe kandambá gigonem, neka Mbumbukiam-qa iz vømbó-eqanem, ndego yan-te ngo:yage.

¹⁴ Ndakin viniv matev kandambaqape nøme ndøgo, qamenas, møndømø-navøém. Geté nqæ! Viniv matev kandambaqape nøme, avønín géfakhán. Gemø-misiká.

Enzol ezoqam ge-seven-ev, kipi gekhamba

¹⁵ Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndakin enzol ezoqam, gè-seven-éz, kipi gikhambøemem. Yaq yan-te ndøgo, manqa wag ndøfakhanám. Kandakandá. Av qane-manqatát nqægo:

“Ndakin manqei-qape-te,
megeat matev, nigi Evezøza Mbumbukiam ndøndáp,
tege Keliso namba.

Yaq ndego miavmiav mó:kawaevtát.”

¹⁶ Yaq ndigu megetapak tuenti-foa, ndigu Mbumbukiam-qa megemege-te ndo:go, ekeza kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te go:qonavam, ndigu ekeza kha, manqei me:laém, tiqa bugug até manqei-té, Mbumbukiam vømbō-vizumem.

¹⁷ Av gini-manqatát nqægo:

“Evezøza, Mbumbukiam,
qo bazaføgakh ate ndægo ndaqago,
qo nqoqogo neka qoqogoam,
ni ike kandambá qo-te.

Zapa ndøgo, qo ezoqa āv qoqote-zømás nqægo:

Qo bazaføgakh-qapé, neka kawa matev voqøngaz.

18 Bawabawan vinivinimba, qaqa kandambá giqagoam.

Geté ndakin qoqá qaqa khøuwa ndøndáp.

Qo løvøte ezoqam, avønín, manqa ovøyam-té qonó-áb.

Yaq qogi sasae ezoqam, ndigu Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam,

neka qogi ezoqam ate ndi:gu, ndigu ndiqavizap,

ezoqa kandakanda neka khasøkhasis,

qo yaq-fia eqeieqei voqozó-etoām.

Yaq ezoqam ndigu, manqei-qape gingi:tat, qóngiæzó.”

19 Yaq Mbumbukiam-qa khoev, yan-te nqo:go, sège-mboqoé. Yaq mboges ndøgo, ma Mbumbukiam-qa guguna manqat qøu-nqeitavam, ta mokho-te, ndego Izlael ezoqam namba poev ge-unimanqatin, bavokhó qandoveám. Yaq ndand ndovøimám neka vøndō-møkunimam, neka xo vøndōwagam. Neka manqei vøkukuvoem-a, qæ ais-us kandambaqape vøndō-lanqa.

12

Sævam neka wazeam-qa emanqat

1 Yaq yan-te nqo:go, matev kandambaqape ndøfakhán. Nqova ndafe-ús. Sævam møndøgoám. Tuqa ndabua, khøuwá. Neka tuqa zenda tokhotapak mokho-te, løvøyak mbøigoám neka tuqa kawa-te, nduku tuelv, ande kawa ezoqam-qa wawaq me vømbøegoam.

2 Ngunuk sævam, emu-ús. Gèmbongáz. Yaq tūni-akhayám, nqosøgeap gumbo-ewag.

3 Yaq yan-te nqo:go, matev nøme vøfakhan. Nqáe! Wazeam kandambaqape, møndøgoám. Køkouk-qapé. Ngenek kawa sevén qambogoam neka auli ten vømbøgoam, neka teqa kawa ate qambøegoam, kawa ezoqam-qa wawaq vømbøe-uzupam. 4 Yaq ngenek wazeam, até gendego, nduku nøme yan-te nqo:go, vøkhatáz. Okhó genekhatáz, manqei-qape-te vønqagevem. Nduku misika-misika gigoam, yaq menømenas ndigu, até gegoám, geté nøme kopo-kopo ndigu, gèkhatáz. Yaq ndego wazeam, sævam qambongaz, tuqá megemege-té gono-itán. Yaq ndego nakhasam ndego, tui-ova, løutøve-qa mbogoám.

5 Yaq ndugu sævam vøe-ova. Nakhasam anganeám. Ndego bawabawan ate ndægo, gezømbó-kawaevtát. Bazaføgakh-ús. Teqa khamokh, auli khamokh ndøgoát. Geté ndego nakhasam é-vøqán-ae, enzol ezoqam, Mbumbukiam-te é-vøndafem, ma ekeza qonam nonqo-te go:qotam.

6 Yaq sævam ndugu, leg-av manqei-té gunø-khokhón. Ta manqei ndøgo, Mbumbukiam é-møndømbo-khakheinám. Yaq timbó-kewagát ndøgo, atema 1260 khøuwa vømøndáp.

7 Yaq yan-te, nakhag ndøfakhán. Ndego enzol ezoqam kandambaqape, Maekol neka ekeza enzol ezoqam, wazeám namba me:nøfé. Neka ndego wazeam, ekeza enzol ezoqam namba vøndēwan, yaq vøzø-qavøiu.

8 Geté ndego wazeam, bazaføgakh mbaín. Yaq gèpitøvém, yaq ndego tegi enzol ezoqam namba, kopømba mbaín, yan-te sekemba tiyagat.

9 Yaq ndego wazeam kandambaqape, iz Nqova Soqaqape neka Saitan ndimbo-akhayam, gè-oginám, ndego manqei-qape ezoqam ate ndi:gu, ndetubam. Manqei-qape-té genø-oginám, tegi enzol ezoqam namba.

10 Yaq yan-te ndøgo, no manqat kandambaqape nø-ewág. Av qane-eín nqægo,

“Ndakin nigí Mbumbukiam-qa ezoqa khandi:zat matev
neka bazaføgakh matev
neka megeat matev,
møndø-fakhán.

Ndakin Keliso mó:kawaevtát,
ndego kawa ezoqam geve.

Zapa ndógo, ndego ezoqam, Mbumbukiam-qa megemege-te go:yam neka
nigí Klísten nõfuap, pavpave nekā lovølova, manqa vøzø-søkuzumam,
ndego møndø-oginám.

¹¹ Klísten ezoqam møndø-tømbuinám.

Sip Nakhasam-qá kókuk neka unimanqatin manqát gini-tømbuinám,
ndøgo ezoqa nõme-te gimanqatam.

Ndigu ekeza yage-qa yaq-te, matavapøteáv, neka ndigu møe mbaín,
Mbumbukiam-qa Manqat zapaya, tipakhaez.

¹² Zo khanakhanakh mbá qanegó,
qo yan neka zo yan-te ndozoyage.

Geté ti-te ndigu unimé:-soqá, ndigu manqei-qape neka ndaola-te ndiyage.

Zapa ndógo, nõova soqaqape mändovís zo-te.

Ndego qaqa kandambá.

Ndego møndæ-otév, khøuwa khapémbá, ndimbøe-yoza.”

¹³ Yaq ndego wazeam ge:otev av nõqægo, manqei-qape-tē ginø-ogenonām,
ndego até gendego, ndugu sævam, nakhasam anganeam gui-ova, vøngeatam.
Até gembopavát.

¹⁴ Geté ngunuk sævam, ngangakh kandambaqape-qá taf menas mbo-
etøomém. Ekeza manqei-té guabenø-løvúi, leg-av manqei-te ndøgo. Yaq
timbó-kewagát ndógo, viav misika neka viav nõme yaq-mba vømøndāp. Ta
manqei-te ndøgo, ndugu wazeam-qa bugug-te, qambaqape ndógoát.

¹⁵ Yaq wazeam, até gendego, ibøkha vøqoza. Ibøkha ndøgo, teqa manqa-
nqa-te qando-fakhan, andé kea-qá ibøkha mbageáp. Ndego sævam kawøwe-qa
mbogoám.

¹⁶ Geté ndugu sævam, manqei mbotøké. Manqei manqa-nqa é-møndø-
mboqoá, ibøkha vøkhoug, ndøgo wazeam-qa manqa-nqa-te qando-fakhan.

¹⁷ Yaq ndego wazeam, qaqa kandambá, ndugu sævam-te. Yaq sègewáv, tugi
zi nõme namba vømēnøfe. Nginik ezoqam ndígu, Mbumbukiam-qa manqat
o-mba ndo:ndape neka Yesu-qa manqat ndígeāwāt.

¹⁸ Yaq ndego wazeam, ndøgeg-té genø-itán.

13

Søvakha gigiap lozokhak, ndaola-te gendo-fakhan

¹ Taqa zita-te, no søvakha gigiap lozokhak no-omét. Ndaola-té gendo-
fakhán. Ndego kawa sevén qambogoam neka auli ten vømbōgoam. Auli
ate qambøegoam, kawa ezoqam-qá wawaq ndø-uzupám, neka teqa kawa ate
qambøegoam, Mbumbukiam-qa iz ngenøgim manqat vø:peaupam.

² Ngenek søvakha gigiap lozokhak, qæ-omet, bugug andé lepad me
me:kewagám, ndugu puskas khobos kandambaqapu. Geté zenda andé
søvakha gigiap nõme-qá zendá, ndego bea ndimbo-akhayam. Bazaføgakh
kandambá. Neka manqa-nqa, andé layon-qá manqa-nqá. Ngenek søvakha
gigiap lozokhak, wazeam ekeza bazaføgakh mbo-etoám neka ekeza kawa
ezoqam-qa qonam nonqo neka megeat iz kandambaqape vømbō-etoam.

³ Sɔvakha gigiap lozokhak-qa kawa nɔme, bugug āv qane-kewagám nqǎgo: Ezoqa pakhapakha mbokhaná. Geté nqamav ndøgo, qambogoam, mɔndø-e:ám. Yaq ndøgo, manqei-qape ezoqam ate ndigu, nqova zømbendáf, neka ndego sɔvakha gigiap lozokhak vømbøpavat.

⁴ Ezoqa ate gi:goam, wazeam gẽmbo-vizupám, ndego sɔvakha gigiap lozokhak, bazaføgakh gembøe-etoam. Neka ndigu sɔvakha gigiap lozokhak, vømbø-vizupam. Av gini-manqatám nqǎgo, “Gekha ezoqám ndego, kopømba ande av ngenek sɔvakha gigiap lozokhak nde:go? Neka gekha ezoqám ndego, te namba tenøfe, vøpitāv?”

⁵ Ndego sɔvakha gigiap lozokhak, Mbumbukiam sègemboták: Ekeza iz segé-eqatát, neka Mbumbukiam-qa iz vøngenøitát, neka bazaføgakh matev vømatønumát, atema løvøyak 42 vømó-nasinim.

⁶ Ndego sɔvakha gigiap lozokhak manqat ge-einin, Mbumbukiam ndøngenøiuín, neka teqa iz vøngiuin neka teqa khoev vøngenøiuin neka tegi ezoqam ndigu, yan-te ndiyage, vøngenøzoin.

⁷ Neka Mbumbukiam ndego nɔme āv gembøeták nqǎgo: Mbumbukiam-gi ezoqam namba mé:nøfé neka vøpitāv. Neka ndego bazaføgakh ndøndáp. Ezoqa bawan vinivinimba neka manqei vinivinimba neka manqat vinivinimba neka ngusu vinivinimba gezømbó-kawaevtát.

⁸ Ezoqa ewaqape, manqei-qape-te tiyagat, gembó-vizupát, gekha ezoqám ndigu, tiqa iziz khandi mbuk-te peawapøteav ndøgo, Sip Nakhasam-qa mbuk-te, ndego gilaem. Manqei-qape khakheinøpøteav qagoam, ta mbuk ndøgo, é-møndo-peawám.

⁹ Gekha ezoqám ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé.

¹⁰ Ezoqa ndigu, Mbumbukiam gevevesam, ndimbula-te tinqeisam, ndigu segé-nqeisám. Neka ezoqam ndigu, Mbumbukiam gevevesam, nakhag kaiya ti:zitag, ndigu nakhag kaiya segé:zitág. Nqanek matev tøfakhanam, Mbumbukiam-gi ezoqam, føgøføgakh bewaniáp, tiqa unimanqatin-te.

Sɔvakha gigiap lozokhak nɔme, manqei mokho-te gendo-fakhan

¹¹ Yaq no sɔvakha gigiap lozokhak nɔme no-omét. Manqei mokho-té gendo-fakhán. Ndego andé sip nakhasam-qá auli me mbøegoám. Menás. Neka ndego manqat gemanqatam, andé wazeam-qá manqát.

¹² Bazaføgakh ndégo tembo-etoám, sɔvakha gigiap, bugukhokhof ndaola-te gendo-fakhan. Yaq ndego matev, teqá iz-té genø-matønumám. Ndego manqei-qape ezoqam ate ndi:gu, āv gene-tøpøtavám nqǎgo: Ndego sɔvakha gigiap lozokhak, bugukhokhof gegeavun, tñabembøe-vizáp, ndego nqamav soqaqape qambogoam, ndakin qambo-e:am.

¹³ Ngenek sɔvakha gigiap lozokhak nɔme, ndakin gefakhan, nqova ndaføgim matev ndømatønumám. Kandakandá. Nɔme gematanam, nqáne: Yan-te gøinam ndovís, atema manqei-qape-te, ezoqa ewaqape-qa bøi-te.

¹⁴ Yaq ta matev vinivinimba-te ndøgo, ndego ezoqa ewaqape, manqei-qape-te giyagam, gètubumám. Bazaføgakh ndégo tembo-etoám, ndego sɔvakha gigiap, bugukhokhof ndaola-te gendo-fakhan. Ndego matev, teqá iz-té genø-matønumám. Yaq ndego sɔvakha gigiap lozokhak, ndigu ezoqam, manqei-qape-te giyagam, āv gezømbe-eín nqǎgo: Ndego sɔvakha gigiap lozokhak, nakhag kaiya gi:laem, gete sekemba geyagat, tae khøuwiap bẽmbo-viagém. Andé teqá bugúg.

¹⁵ Yaq ndego sɔvakha gigiap lozokhak, vaev-te gepavavun, bazafɔgakh nɔme, āv genendáp nqǎgo: Ta tae khɔuwiap ndɔgo, ndego bugukhokhof sɔvakha gigiap lozokhak-qa bugug-te gikhakheinɔvemem, khandin qozɔqozaq mbókambá. Yaq ta tae khɔuwiap ndɔgo, manqa manqate ndónǎz. Av qandé-eín nqǎgo: Gekha ezoqām ndigu, ndɔgo vizɔpɔteav tɔgoat, pakha-pakha bezɔ-khanɔé.

¹⁶ Yaq ndego sɔvakha gigiap lozokhak, vaev-te gegevun, ezoqa ewaqape, ezoqa khasɔkhasis nekā kandakanda, gigiap kopoav ezoqam nekā gigiap-av ezoqam, iz-akhayapak nekā yaq-fia mbain sasae ezoqam, āv gene-tɔpɔtáz nqǎgo: Ndigu tiqa nakeamo zenda-te o tiqa kawa-pap-te, khakhatap bezɔgɔ.

¹⁷ Yaq gekha ezoqām ndego, nqanek khakhatap mbain ndego, ndego kopɔmba mbain, ezoqa nɔme-te gigiap tendowi, o te-te gigiap temowi. Ta khakhatap ndɔgo, sɔvakha gigiap lozokhak-qa íz o teqa iz-qa geveáp.

¹⁸ Matavap loloakh begó, taqa yaq-te. Ezoqa matavap loloakh tɔmbogoat, ndego sɔvakha gigiap lozokhak-qa geveap, mokho bembondáp. Ndɔgo ezoqam-qa geveáp. Nqanek geveap 666.

14

Sip Nakhasam neka ndigu 144 taosen ezoqam

¹ Yaq qǎkewag, nqǎe! Sip Nakhasam no-omét. Zayon manqei pɔyat-té gono:yám. Ezoqá namba me:wanam. 144 taosén. Ndigu tiqa kawa-pap-te, Sip Nakhasam-qa iz neka tege Eve-qa iz zɔmbo-peaupám.

² Yaq no manqa wag nɔ-ewág. Yan-té qando-fakhán. Andé ibɔkha sololo kandambaqape me me:wagám neka ande ndand kandakanda me me:mɔkunimám. Naq ndɔgo, qǎ-ewag, andé gita khaneam ezoqam kopoav-qa gita khaneám.

³ Nginik ezoqam, Mbumbukiam-qa kawa qonam nonqo-qa megemege-té neka khandi gigiap foa neka megetapak-qa megemege-té gono-waniapám. Yaq ndigu ouv ndakinak ndɔqqaemám. Ta ouv ndɔgo, ezoqa nɔme kopɔmba mbain ti:zɔtez. Sati ndigu tinízɔté, ndigu 144 taosen ezoqam, Mbumbukiam manqei-qape-te gewi.

⁴ Nginik ezoqam, Evezɔza-te ùnime:tókéb. Ndigu manqa-zapa gonemáv, sakheis namba.* Ndigu Sip Nakhasam mba mbopáev, ndego ande āv kené-okho. Ezoqa ewaqape mokho-te, Mbumbukiam ndigu tewí. Ndigu Mbumbukiam-te neka Sip Nakhasam-te, andé tiqá etoam matév, ate av-té, gigiap ndɔgo, toqope:tat, bugukhokhof gigiap tiqa ndɔgo.

⁵ Tiqa manqa-nqa-te, meakha manqat mbain, neka ndigu manqa-zapa gonemáv.

Enzol ezoqa misika-qa manqat

⁶ Yaq no enzol ezoqa nɔme no-omét. Khaiya ová gono-lɔvuvát. Ndego miavmiav manqat mbomambaqape ndɔgeatát. Ezoqa ndigu, manqei-qape-te ndiyage, gé:zɔmesimát, ezoqa ngusu vinivinimba neka bawan vinivinimba neka manqat vinivinimba neka manqei vinivinimba.

⁷ Ndego kandambaqapé mɔndæ-akhá. Av gene-akhá nqǎgo, “Mbumbukiam-te mɔe zógoát, neka teqá iz zó-eqatát. Zapa ndɔgo, teqa manqa ovoyam khɔuwa, mɔndɔndáp. Gèmbovizáp ndego, yan neka manqei-qape neka ndaola neka kea kumbutap gekhakheinam.”

13:16 13:16-17 Veve 14:9-11; 16:2; 20:4 14:2 14:2 Veve 1:15; 19:6 14:3 14:3 Isa 42:10; Veve 5:9;

7:4 * 14:4 14:4 Nqanek manqat, yaya ndɔ-etǎ. Taqa manqa mokho nqǎnek: Nginik mbumbuk nɔme vizupáv, ndɔgo kopɔmba ande av mambe okho matev ndǎgo, Mbumbukiam-qa bɔi-te.

⁸ Ndego enzol ezoqam-qa zita-te, enzol ezoqa nøme ndofakhán. Ngenek enzol ezoqam, ge-menas-ev, āv gene-eín nqægo, “Mòndøbøí. Bebilon taon kandambaqape, mòndøbøí, ta taon ndøgo, kopømba ande av sævam me guigoam, ndugu bawabawan ezoqam ate ndigu, tuqa waen føgakh-qape guzø-etoam, ti-izam, neka tu namba mambe gone-te gu-itubam.”†

⁹ Ndego enzol ezoqam-qa zita-te, enzol ezoqa nøme ndofakhán. Ngenek enzol ezoqam, ge-misika-ev, kandambaqapé mòndæ-akhá. Av gene-akhá nqægo, “Gekha ezoqām ndego, søvakha gigiap lozokhak neka teqa tae khøuwiap tembo-vizupat, neka kawa-pap-te o zenda-te teqa khakhatap vøndāp, ndego mòndø-soqoév.

¹⁰ Ndego Mbumbukiam-qá waen føgakh-qape be-iz. Nqanek waen, Mbumbukiam-qá qaqá. Teqá yaq-fia soqaqapé. Ta waen ndøgo, Mbumbukiam ibøkha namba, génokhogimák. Geté føgakh-qapé segégoát. Yaq ngenek ezoqam, Mbumbukiam-gi enzol ezoqam-qa megemege-te neka Sip Nakhasam-qa megemege-te, gøinam tatas-té neka nandi wagøvap-us-té gunú:goát, nqosøgeap kandambaqape vøndāp.

¹¹ Ezoqam ndigu, søvakha gigiap lozokhak neka teqa tae khøuwiap ndimbovizap, o teqa iz-qa khakhatap gindapem, ndigu pusup mbain. Pavpave nekā lovølova, ta gøinam ndøgo, ndigu nqosøgeap ndøzø-etoam, taqa khøifa miavmiav ndøqavigát.”

¹² Yaq nakémbá, Mbumbukiam-gi ezoqam bazaføgakh-us bewaniáp, ezoqam ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat ndimbopaev-a, Yesu ndi-ūnimānqātināt.

¹³ Yaq no manqat nø-ewág. Yan-té qando-fakhán. Av qande-eín nqægo, “Av qoqoté-peawám: Ndakin qangaz, atema ndøma, gekha ezoqām ndigu, Evezøza ndi-unimanqatinat, tipakhaez, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.”

Neka Mbumbukiam-ge Nqova, āv gene-manqaté nqægo, “Unimanqātin. Nginik ezoqam, sasae-qape gikhanazat, pusa ndótá. Zapa ndøgo, sasae ndøgo gi:matønumam, ndigu taqa yaq-fia, ndøndapém.”

Yaya etæ manqat, avøe gigiap neka waen tae nanga-qa yaq-te, qakhatøkhatoam

¹⁴ Yaq no qækewag, nqæe! Khaiya ozoz papaqa nøqeív. Ezoqam mo:qotám. Ndego andé Ezoqam-gé Yó. Teqa kawa-te, kawa ezoqam-qá gol wawaq mo:uzám, neka zenda-te, kaiya køfizuat khobos-qapi vøndapavam.

¹⁵ Yaq enzol ezoqa nøme ndowáv. Mbumbukiam-qá khoev-té gendo-fakhán. Ndego kandambaqapé mòndæ-akhá. Te-te ndego, khaiya ozoz-te go:qotam, āv gembøe-akhá nqægo, “Kaiya køfizuat nandiv, nandoqo-ndøpazat, qoge mòqongáz. Zapa ndøgo, qoge-qa khøuwa iz, mòndøndáp. Avøe gigiap ate ndægo, manqei-qape-te ndøpoe, mòndø-khatøkhatoám. Qoge-qa mo:keogé.”

¹⁶ Yaq ndego khaiya ozoz-te go:qotam, ta kaiya køfizuat ndigu, manqei-qape me:khaná. Yaq manqei-qape-te ndøgo, avøe gigiap qakhatøkhatoam, vøqog.

¹⁷ Taqa zita-te, Mbumbukiam-qa khoev-te, yan-te ndøgo, enzol ezoqa nøme ndofakhán. Até ndegó-a, kaiya køfizuat khobos-qapi vøndapavam.

¹⁸ Yaq teqa zita-te, enzol ezoqa nøme vøndø-fakhan. Lou-qase-té gendowáv, ma Mbumbukiam-te etoam matev gi:goatun. Ndego gøina ate ndægo-gé kawa

14:8 14:8 Isa 21:9; Jer 51:7-8; Veve 17:2; 18:2, 3 † **14:8 14:8** Nqanek Manqat Qandoveveam mokho-te, manqat nøme, mambe nqæmanqate, yaya etæ manqát. Mbumbukiam zita wuowe matev neka batae vizap matev me:manqaté. **14:9 14:9** Veve 13:12-17 **14:10 14:10** Isa 51:17, 22; Jer 25:15-16; Psa 75:8; Ezek 38:22; Gen 19:24; Veve 16:19; 20:10; 21:8 **14:11 14:11** Isa 34:10 **14:12 14:12** Veve 13:10 **14:14 14:14** Dan 7:13 **14:18 14:18** Joel 3:13

ezoqám. Ndego kandambaqapé møndæ-akhá. Ndego enzol ezoqam, ndego kaiya køfizuat khobos-qapi gendapavam, āv gembøe-akhá nqægo, “Manqei-qape-te ndøgo, waen tae nanga møndø-khatøkhatøezám. Kaiya khobos-qapi nandiv, toqoté-qogáz, waen tae nanga ndigu, tae-te ndifaløbap. Neka vø-møvøbam.”

¹⁹ Yaq ndego enzol ezoqam, até gendego, manqei-qape, kaiya køfizuat vøekhana, waen tae nanga vøqogaz-a, vø-møvøbam. Yaq waen pesegim nonqo kandambaqape-té genø-nqagím. Nqanek pesegim nonqo, Mbumbukiam-qá qaqá. ²⁰ Yaq taon bavokho ndo:go, waen tae nanga gipeseğimem, ezoqa kouk ndofakhán. Kandambá tantáv. Kouk ndøgo, qambagim, gèmə-keá. Taqa sekeat, ande āv 300 kilomítá ndægó, neka taqa igian, ande āv hos-qá eqawán ndægó, tuyat.

15

Enzol ezoqam seven, viniv matev seven gi-upøgeapavun

¹ Yaq no yan-te nqo:go, matev nøme nøqeív. Kandambaqapé neka nqova ndafe-ús. Enzol ezoqam seven møndøgoám, ndigu matev soqøsoqa seven vø-upøgeapam. Nqanek vaev viniv matév. Zapa ndøgo, nqanek viniv matev tømē-navøem, yaq Mbumbukiam-qa qaqá gemø-navøém.

² Yaq no andé ndaola nøteqeív. Bæbæs-qapé. Andé glás. Gøina wageap namba me:nokhombáp. Neka no ezoqa vøezømet. Ezoqam ndígu, søvakha gigiap lozokhak gipitøvem neka teqa tae khøuiap vizøpøteav vøgoam-a, teqa iz-qa geveap ndapeav vøgoam. Ndigu ndaola ndøgeg-té giwaniapám, neka andé gita me me-upøgeapám. Ndøgo Mbumbukiam zø-etoám.

³ Ndigu Mozes-qá ouv ndøqaqaemám, ndego Mbumbukiam-ge sasae ezoqam, neka Sip Nakhasam-qa ouv vø-qaqaemam. Ouv āv gini-qaqaemám nqægo:

“Evezøza, Mbumbukiam,
qo bazaføgakh ate ndægo ndaqago,
matev ndøgo, ndoqo-matanam,
kandakandá neka nqova ndafe-ús.

Qoqa matev unimanqatín neka ndaføya-ndaføyá.
Bawabawan ate ndægo, kawa qó.

⁴ Evézøza! Qo qakhapús soqogó, ndaføyamba-qape.
Gê, ezoqa tígu, ndigu qo-te møe goneav tigoat
neka qoqa iz eqawateav vøgoāt? Mbaín.

Bawabawan ate ndi:gu, ndøndoazáv, qo vøqá-vizumēm.

Zapa ndøgo, qoqa matev ndaføya-ndaføya, mândo-veveám.”

⁵ Ouv gumu-qaqaemem, no yan-te nqo:go, Mbumbukiam-qá khoev nøqeív. Ndøgo palai khoév. Yaq mboqog sège-mboqóz.

⁶ Yaq ndigu enzol ezoqam seven, matev soqøsoqa seven gi-upøgeapam, Mbumbukiam-qá khoev-té gindu-fakház. Tiqa ndabua bæbæ-bæbæs neka vøiyam-ús, neka savim-te løvønám nonqo gol-us vøzømbō-løvøtupam.

⁷ Yaq khandi gigiap foa, kopo nøme gegoam, ndigu enzol ezoqam seven, gol ndis seven zø-etoám. Ta ndis-te ndøgo, Mbumbukiam-qá qaqá mu:nqeitupám, ndego miavmiav ngeyage. Até vømø-tøtøvyam.

⁸ Mbumbukiam-qa waev-te neka bazaføgakh-te, khøifa ndofakhán, yaq teqa khoev mokho-te ndøugu, vømøtøva. Yaq ezoqa kopømba mbaín,

Mbumbukiam-qa khoev-te ti-oz. Matev soqøsoqa seven bètøkhæ-navøém, ndøgo enzol ezoqam seven gi-upøgiapavun.

16

Enzol ezoqam seven, Mbumbukiam-qa qaqa giqouzømem

¹ Yaq no manqat kandambaqape nø-ewág. Mbumbukiam-qa khoev-té qando-fakhán. Ndøgo enzol ezoqam seven, āv qazømbe-eín nqægo, “Mòzozáv. Zoqa ndis seven-te nandav, Mbumbukiam-qa qaqa, qatøtvøyam, manqei-qape-té qazonø-qouzømem.”

² Yaq bugukhokhof enzol ezoqam ndøwáv, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, manqei-qape-te vøqouz. Yaq ndigu ezoqam, søvakha gigiap lozokhak-qa khakhatap gindapem neka teqa tae khøwiap vømbø-vizupam, ndigu nqamav soqøsoqa nqosøgeap-us ndø-upøgím.

³ Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-menas-ev, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, ndaola-té genøqóuz. Yaq ibøkha ndøgo, gèmø-kókuk. Andé løvøte ezoqam-qa kókuk. Yaq gigiap ate ndi:gu, ndaola-te giyagam, gèpakhaéz.

⁴ Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-misika-ev, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, kea-te neka kea kumbutap-té genøqouzám. Yaq até ta ibøkha ndøgó-a, vømø-kouk.

⁵ Yaq no ndego enzol ezoqam, ndego ibøkha ndembo-keoge, teqa manqat āv qate-ewág nqægo, “Mbumbúkiam!

Qo nqoqogo neka qoqogoam,
qo ndaføyamba-qapé.

Yaq-fia ndøgo, qo ti-te ndigu qoqota, ndøgo eqeieqéí.

⁶ Zapa ndøgo, ndigu qogi ezoqam neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ndøzitagám, tiqa kouk vøwa.

Yaq nakémbá, qo ndigu tiqa izam nonqo, kouk qozø-etoám.

Yaq-fia ndøgo tindapém, av yaq gi:matønumam.”

⁷ Yaq no manqat nøme nø-ewág. Ndøgo tøndo-fakhán, lou-qase-te ndøgo, ma Mbumbukiam-te etoam matev gi:goatun. Av qande-eín nqægo, “Evézøza, Mbumbukiam, qo bazaføgakh ate ndægo ndaqago! Unimanqatín. Yaq-fia nqosøgeap, qo ti-te ndigu qoqo-khofotav, ndøgo ndaføyambá.”

⁸ Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-foa-ev, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, khøuwa-té genøqóuz. Yaq khøuwa, bazaføgakh ndøndáp: Teqa tatas, ezoqa mé:louwavát.

⁹ Yaq ezoqa teqa tatas kandambaqape, vøelouwaz. Geté ndigu Mbumbukiam-te qambuzaneáv, neka ndego vizøpøteáv, ndego nqanek matev soqøsoqa gekhofotam. Geté iz mbongi:nám.

¹⁰ Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-faev-ev, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, søvakha gigiap lozokhak-qa qonam nonqo-té genøqóuz. Yaq ezoqa ewaqape, ngenek søvakha gigiap lozokhak-qa mokho-te gu:goam, bøivun zønqeivøém, neka nqosøgeap vø-upøgim. Ndigu ekeza sas ndø-otøgevém, nqosøgeap zapaya.

¹¹ Yaq ndigu tiqa nqosøgeap neka nqamav zapaya, Mbumbukiam, ndego yan-te ngo:yage, vøngenøinam. Tiqa manqa-zapazapa gone-te, ndigu qambuzaneáv.

¹² Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-siks-ev, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, Yuflatis kea-té genøqóuz, ndøgo kea kandambaqape. Yaq

kea ndøgo, sègevikiá. Yaq ta mokho-te ndøgo, kawakawa-za-te, ndigu tigi nakhag ezoqam namba, khøuwa fakhanam-te tinduzav, nakhoa zømbe-mboqá.

¹³ Yaq no āv qateqéiv nqægo: Ndego wazeam kandambaqape-qa manqa-nqa-te, neka søvakha gigiap lozokhak-qa manqa-nqa-te, neka khavozam manqa vevezam ezoqam-qa manqa-nqa-te, nqova soqøsoqa misika ndofakház. Ndigu andé taka-qá bugúg.

¹⁴ Nginik nqova soqøsoqa, umingiap matev ndøgoatún. Yaq ndigu manqei-qape-te ate ndægo, kawakawa-za-té ginøzāv, nakhag nonqo vø-møvøbām, ta nakhag ndøgo, Mbumbukiam-qa khøuwa kandambaqape-te tøfakhan, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo.

¹⁵ Keliso āv gene-manqaté nqægo, “Nqæ! No andé aqonam ezoqám me nøtégeáv. Gekha ezoqām ndego, to:tiawet, neka teqa unimanqatin matev no-te, ande ndabua me ate te:-uzupat, ndego khanakhanakh mbá geabetegó. Soqáin ndøgo, ndego ande naqei-av me te:-okhoat neka ezoqa ewaqape-qa bugug-te, mivi vøndāp.”

¹⁶ Yaq ndigu nqova soqøsoqa, kawakawa-za, nakhag-qa, ta manqei-te ndøgo tinømøváb, Iblu manqat-te, Amagedon ndimbo-akhayam.

¹⁷ Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-seven-ev, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, khaiya-té genøqóuz. Yaq kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te, Mbumbukiam-qa khoev-te, manqat ndofakhán. Kandambaqapé møndæ-akhá. Av qande-eín nqægo, “Matev ate ndægo, møndømø-navøém.”

¹⁸ Yaq ndand ndovøimám neka vøndō-møkunimam, neka xo vøndōwagam. Yaq manqei gèkukuvøém. Nqanek manqei kukuvøem, kandambá tantáv. Ezoqa manqei-qape-te ande gi:fakhaz, atema ndakin, manqei kukuvøem mbaín, av ndakin qæfakhan.

¹⁹ Babilon taon kandambaqape, gèqaqavøém, vømø-qaqageap-misika. Neka manqei-manqei-qa taon ate qægoam, vøsoqøsoqoam. Matev av qæfakhan ndægo, zapa ndøgo: Mbumbukiam Babilon taon kandambaqape neka taqa manqa-zapazapa, manqa mate navøepøtéáv. Yaq ndego yaq-fia mbotá, neka teqa qaqa kandambaqape, ande waen føgakh-qape me vømbō-etoam.

²⁰ Manqei bawabawa ate qægoat, gèsinøvøém, vønnavøem. Neka até olól-a, vønnavøem. Nqawa qóqeiavák.

²¹ Yaq yan-te, qæ ais-us kandakanda ndolanqá, ezoqam-te vó:-o:az. Ais fisap ndigu, kandakandá tintív. Tiqa viniv, ande āv 50 kilogrém ndi:gú. Yaq ezoqam, Mbumbukiam-qa iz, gèngenøinám, nginik qæ ais kandakanda zapaya. Zapa ndøgo, nqanek matev qafakhan, ùnime:-soqá.

17

Mambe sævam khoveakh-qapu-qa yaq-te

¹ Yaq ndigu enzol ezoqam seven, ndis seven qazøgoam, nøme kopo, no-té gendowáv. Yaq āv genømbe-eín nqægo, “Qotøndéqāv! Ndugu mambe sævam khoveakh-qapu, ndugu kea kopoav avønin-te ndumia, ndugu yaq-fia nqosøgeap soqaqape ndøndáp. No nøtéqamákh.

² Manqei-qape kawakawa-za, tu namba mambe ndøgoám. Neka ezoqa ewaqape, nqanek manqei-qape-te ngiyage, ndigu kawa zø-okivám, tuqa manqa-zapazapa zapaya, ndøgo ande waen me gi-izam.”

³ Yaq ndego enzol ezoqam, no leg-av manqei-té genøndapán. Nqova-té. Yaq

no sævam no-omét. Søvakha gigiap lozokhak køkouk-qá zita-té gunoqotám. Teqa kha ate qambøegoam, Mbumbukiam-qá iz ngenøgim manqat ndøkáz. Ndego kawa seven mbogoám neka auli ten vømbøgoam.

⁴ Ndugu sævam, ndabua gu-uzam, khagi menás. Nøme ndøgo, uni køkouk-ín, neka nøme ndøgo, køkouk igiá. Neka ndugu gol gigiap vinivinimba neka nandi momotap-us neka agiwa-qasis fia kandakanda vø-usupam. Tuqa zendate, ndugu ibøkha izam nonqo ndøndapám. Gol khakheitáp. Ta ibøkha izam nonqo-te, matev vøvanq-us neka gekha matev soqøsoqa nøme ndøgo, tuqa mambe matev-te qando-fakhanam, até vømøtøva.

⁵ Tuqa kawa-pap-te, iz mo:peawám. Mokho manqát. Av qane-peawám nqægo:

BEBILON TAON KANDAMBAQAPE.
MAMBE SAKHEIS ATE NDI:GU-GU EVO
NEKA MANQEI-QAPE MANQA-ZAPAZAPA-GU EVO.

⁶ Yaq no tæqeív ndøgo: Ngunuk sævam, Mbumbukiam-gi ezoqam-qá kouk ndø-íz, kawa vømbø-oki. Tiqá kouk ndøgo tu-íz, ndigu Yesu-qa manqat gimanqatam, neka ta zapaya vøe-zitagam.

No nqova ndafe kandambá, qæ-omet.

⁷ Yaq ndego enzol ezoqam genø-ein, “Gekha zapá, qo nqova qaqandaf? No ngunuk sævam-qa mokho manqat nøtèqamákh, neka ndego søvakha gigiap lozokhak-qa yaq-te, teqa zita-te nduoqomat, ndego kawa seven neka auli ten ndømbogo.

⁸ Ndego søvakha gigiap lozokhak qoqo-omet, møndøyagám. Geté ndakin mbaín. Geté ndego avønín, manqei nqa-té gendóqavíg, manqei nqa vaev mbain ndøgo. Geté yaq, até gemé-navøém. Yaq ndigu ezoqam, nqanek manqei-qape-te ngiyage, tiqa iziz khandi mbuk-te peawapøteav ndøgo, ta mbuk ndøgo, Mbumbukiam ibugukhokhof gepeawam, manqei-qape khakheinøpøteav qagoam, ndigu nqova zøndáf, ndego søvakha gigiap lozokhak ti-ometam. Zapa ndøgo, ndego møndøyagám. Geté ndakin mbaín. Geté nango ndøfakhán.

⁹ Taqa yaq-te, matavap loloakh begó. Kawa seven ndøgo, manqei popotap sevén. Sævam ndøgo tunoqomat. Ndøgo até kawakawa-za sevén.

¹⁰ Faev nøme ndigu, møndø-o:áz. Nøme kopo, zua ndøgó. Geté nøme kopo, fakhaneáv. Zuá. Yaq tefakhan, khapé gembøé-auwamák. Ndego khøuwa andé khapémbá tegoat.

¹¹ Yaq ndego søvakha gigiap lozokhak, bugukhokhof geyagam, ndego ndakin yageav ndøgo, ndego gé-kawa-ezoqam-eit-év. Ngenek ndigu kawakawa-za seven nøme, tigí ezoqám. Yaq até ndegó-a, ndøsoqoév.

¹² Auli ten ndøgo, qoqoqeiv, até ndøgó-a, kawakawa-zá. Nginik kawakawa-za ten, kawaezat matev ngazeáv. Zuá. Ndigu søvakha gigiap lozokhák namba mó:kawaeztát. Geté khøuwa andé khapémbá, tiokawaeztat.

¹³ Nginik kawakawa-za ten, matavap kopo ndøveém, neka ekeza bazaføgakh neka iz, søvakha gigiap lozokhak-qá mokho-té gunu:-awám.

¹⁴ Yaq ndigu, Sip Nakhasám namba mé:nøfé. Geté ndego ekeza ezoqam namba, ndigu gevevesam neka gezø-akha neka te namba gi:køfinimam, gépitáz. Zapa ndøgo, ndego Sip Nakhasam, ndego kawakawa-za-gé Kawá neka evezøza-za-gé Evezøzá.”

¹⁵ Yaq ndego enzol ezoqam, manqat nøme genø-ein, “Kea vinivinimba ndøgo, qoqoqeiv, ma mambe sævam nduimia, ndøgo manqei-manqei neka bawabawan neka ngusum vinivinimbá neka manqat vinivinimbá.

¹⁶ Auli ten ndøgo neka søvakha gigiap lozokhak, ndigu ngunuk mambe sævam, ndøsanqawém. Yaq gigiap ate ndømbøego, gembó-upøgimém. Naqei-áv segé-ivøvé. Yaq kha mbólogém, gøinam-te vønqagimēm.

¹⁷ Nginiq kawakawa-za ten, manqat gikopo:nem, ekeza megeat matev, søvakha gigiap lozokhak-qa mokho-te tu:veem, matavap Mbumbukiam zø-etoám. Yaq av nqægo, Mbumbukiam-qa poev mbopaevém. Tiqa megeat matev tømá ndøgo, atema matev ate ndægo vømú-fakhanām, av Mbumbukiam ibugukhokhof manqat ge:-ein.

¹⁸ Sævam ndugu, qoqo-omet, ndøgo taon kandambaqapé. Manqei-qape kawakawa-za ate ndi:gu, ta taon-qa megeat matev mokho-té gunu:gú.”

18

Bebilon taon qasoqa

¹ Taqa zita-te, no enzol ezoqa nøme no-omét. Yan-té gendovís. Ndego bazaføgakh kandambá neka waev bæbæs-qapé. Ta waev ndøgo, manqei-qape, sùgumu-gutavát.

² Yaq ndego kandambaqapé møndæ-akhá. Av gene-akhá nqægo, “Møndøbøí. Bebilon taon kandambaqape, møndøbøí.

Gevøgev nekā nqova soqøsoqa, møndømø-tiqá-khóev.

Gekha pipisi neka søvakha gigiap ndigu,

Mbumbukiam-qa bøi-te soqain ndigu, ndego ndesanqaza,
ndøgo tiyagé.

³ Zapa ndøgo, Bebilon taon,
ndøgo ande sævam me nduigu,

bawabawan ate ndægo,

tuqa mambe matev waen ndø-izumám, kawa vøzø-okivam.

Até manqei-qape kawakawa-zá-ya, tu namba mambe matev vøegoam.

Neka bisnis ezoqam, manqei-qape-te ngiyage, tu zapaya, gømø-moni-kopoav-
ezoqam-éz.

Zapa ndøgo, ndugu gigiap møqæ.”

⁴ Yaq no manqat nøme nø-ewág. Yan-té qando-fakhán. Av qande-eín
nqægo,

“Nøgi ezoqam! Mòzotøndo-fakház.

Vøndo-fakház, zo Bebilon taon mokho-te ndozotu:gu.

Soqain ndøgo,

zo tu namba manqa-zapa gone-te tozo-khokhombupat.

Neka soqain ndøgo,

tu namba yaq-fia nqosøgeap sa tozotumu-upøgim.

⁵ Tuqa manqa-zapazapa, khåpumu-kapuiám, yan vømøkhanaz.

Mbumbukiam tuqa matev soqøsoqa, manqa mate navøepøteáv.

⁶ Zo yaq av tømbe-matønømem, av zo guzømbe-matønnumam.

Zo tu-te yaq-fia menás sozó-taném, av matev guimatønnumam.

Waen føgakh soqaqape guzø-etoam, yaq menás sozombó-etøomém.

⁷ Av ndugu gui-khambuvupam

neka gigiap kopoav-qape qambøegoam,

yaq zo nqosøgeap neka mbøni vaev matev,
 āv tozombøé-etøomém.

Ndugu mokho-mba,

āv guni-manqaté nqægo,

‘No kawa sævam noqomát.

No ngæmám mbá. No ambá av nqægo, anganeam genønanīm.

Matev soqain genø-fakhanák. No mbøni genøvayák.’

⁸ Geté ndugu av nduikhambuvap,

ta zapaya ndøgo, matev soqøsoqa vinivinimba, khøuwa kopo-té
 segebøé-fakhanám,

løvøte neka mbøni vaev neka ifin matev.

Yaq ndugu gøinám guní-lonqotøvé.

Zapa ndøgo, Evezøza Mbumbukiam, ndugu yaq-fia nqosøgeap ndembo-
 etoam,

ndego bazaføgakh-qapé.”

⁹ Yaq manqei-qape kawakawa-za, tu namba mambe matev gi:goam neka
 tuqa gigiap kopoav qazøgoupam, ndigu gé-eivám, mbøni vøzø-nqosøgim,
 khøifa tiqei vim, tutuavet.

¹⁰ Ndigu qambaqapé segendó-waniapét. Gó:khouwaném, matev soqaqape
 tiqei vim, tu-te tøfakhan. Yaq āv giní-ugufømem nqægo,

“Hao, ú:-ā:!

O Babilon taon kandambaqape, bazaføgakh-qape.

Qoqa manqa-zapa-qa yaq-fia, nakhamas-té qanøqa-fakhán.”

¹¹ Neka bisnis ezoqam, manqei-qape-te, gé-eivám neka tu zapaya mbøni
 vøzøvā. Zapa ndøgo, ezoqa nøme mbaín, tiqa gigiap tiwiat.

¹² Ezoqa tiqa gigiap sekemba géwiák, kopømba ande av gol neka silva
 neka nandi qaniqanimav-qape neka aqeing agiwa-qasis, neka ndabua
 mbomømboma køkø-køkouk neka khagi vinivinimba, neka tae vinivinimba fia
 kandakanda, neka gigiap ndøgo, søvakha gigiap-gi khayam khakheitap, neka
 tae ndis fia kandakanda, neka gigiap ndøgo, auli neka nandi khakheitap.

¹³ Neka ezoqa nøme mbaín, tiqa gigiap tiwiat, kopømba ande av lou mokhov
 eqeieqei nonqo, neka gigiap sisip mbomømboma, toqo-mboqotumat, neka
 nøme ndøgo, kha-te toqo-gi:mat, neka waen neka oliv oil, neka flawa, neka
 wit, neka kao, neka sip, neka hos, neka manqei khagua, neka até ezoqam-
 aním-a.

¹⁴ Ndigu bisnis ezoqam, āv giní-einím nqægo, “Bébilon. Gigiap ate ndægo,
 qo møqæ qaqagoam, qo møndø-qøuváq. Qoqa gigiap qaniqanim neka fia
 kandakanda møndøqa-navøém. Qo nango geqá-fakhanák.”

¹⁵ Ndigu bisnis ezoqam, tu mokho-te gimø-gigiap-kopoav-ezoqam-ez, ndigu
 qambaqapé segendó-waniapét. Gó:khouwaném, matev soqaqape tiqei vim,
 tu-te tøfakhan. Ndigu gé-eivám neka mbøni vøzø-nqosogim.

¹⁶ Yaq āv giní-ugufømem nqægo,

“Hao, ú:-ā:!

O taon kandambaqape, bazaføgakh-qape,

qo ndabua mbomømboma papaqa-papaqa neka køkø-køkouk neka kiki-kikis
 qoqo-uzumam

neka qoqa kha, gol neka nandi mbomømboma neka aqeing agiwa-qasis
 voqotē-khakheinumam,

¹⁷ qoqa gigiap mbomømboma, ate qaqambe-goam,
 nakhamas-té qanøqa-soqøsoqám.”

Palai khagua n̄oz̄ogim ezoqam ate ti-goat neka ezoqa ewaqape, khagua-te, manqei n̄ome-te tiguvimat, neka ezoqa ewaqape, khagua-te tisasaetat neka gekha ezoqām ndigu, ndaola-te yage tindapat, ndigu qambaqapé segendó-waniapét.

¹⁸ Yaq khøifa tiqeivim, ndugu tutuavet, yaq āv giní-akhaemém nqægo, “Gê, taon kandambaqape n̄ome t̄ogo, av nqanek taon qægoam? Mbaín.”

¹⁹ Yaq ndigu gè-akhaemém, neka gè-eivám. Neka tiqa mbøni nqosøgeap-te, ekeza kawa-te, pakhakh ndønqagimám. Yaq āv gini-einím nqægo, “Hao, ú:-ā:!

Taon kandambaqape. Tu mokho-te, palai khagua evøndipakha ate ndi:gu, ndaola-te gibøetam,

ndigu m̄ondøm̄-moni-kopoav-ezoqam-eztám, tiqa gigiap guwiam.

Geté ndugu nakhamas-té gunø-soqoév.”

²⁰ “Geté zo yan-te ndozoyage,

neka zo Mbumbukiam-gi ezoqam,

Keliso-gi u-anim neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam namba,

zo khanakhanakh bezøgó, tu zapaya.

Zapa ndøgo, matev soqøsoqa, zo guzø-matønumam,

Mbumbukiam Bebilon-te, yaq-fia me:tá.”

²¹ Yaq enzol ezoqam bazaføgakh-qape, nandi kandambaqape ndøndapáz. Kandambá tintiv. Tiqa khouwezat, andé wit mivitøzat nonqó. Yaq ndaola-té genø-ogezó, gendo-ein,

“Taon kandambaqape, Bebilon, āv tøné-ogí.

Bazaføgakh-ús.

Yaq ezoqa nango géqeivimák.

²² Qo mokho-te,

gita khaneam ezoqam-qa khaneam neka ouv qaqayam ezoqam-qa wag neka ndigu p̄inda o kipi gikhambøematun, taqa wag,

ezoqa nango géyogemák.

Neka qo mokho-te,

sasae vinivinimba zøtezat ezoqam, nango gégoák.

Neka ndigu wit nandi gi:mivisumatun,

ezoqa taqa u, nango géyogemák.

²³ Neka qo mokho-te, lampa waev nango gékhayák.

Neka qo mokho-te, sakheis neka angana, ndigu tinøkem,

tiqa khanakhanakh manqat, ezoqa nango géyogemák.

Matev āv taqambé-fakhán.

Zapa ndøgo, qogi bisnis ezoqam, manqei-qape-te ate nqægo, āv gini-khambuvupám nqægo,

‘Ni bisnis ezoqam kandakandá.’

Neka qoqa manqa-sisi matev,

qo bawabawan ate ndægo qote-tubumám.

²⁴ Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam neka Mbumbukiam-gi ezoqam ate ndi:gu,

tiqa kouk, Bebilon taon-té giqeivím.

Ndøgo tuqá manqa-zapá, ndigu gizitagt, vøpakhaetat,

ezoqa ewaqape n̄ome namba, manqei-qape-te gizitagt.”

19

Yan-te nqo:go, Mbumbukiam-qa iz gi-eqanem, Babilon ngi:wat zapaya

¹ Taqa zita-te, no yan-te, manqa wag nø-ewág. Andé ezoqa kopoav-qapi-qá akhayam kandakandá. Av gini-akhaemám nqægo,

“Alelúya. Iké: Mbumbukiam-te.

Ezoqam-qa khandi:zat matev,

nikeza Mbumbukiam-té qando-fakhaté.

Iz kandambaqape neka bazaføgakh,

teqa ndégo.

² Zapa ndógo, teqa manqa ovøyam matev unimanqatín neka ndaføyambá.

Ndugu mambe sævam kandambaqapu, ndugu tuqa mambe matev, manqei-qape gui-ngi:tat,

ndego yaq-fia nqosøgeap mbo-etoám.

Ndego yaq-fia møndótá, tu-te ndugu,

tegi sasae ezoqam, pakhapakha guzø-khanæmam.”

³ Yaq nango gi-akhaemem,

“Alelúya. Iké: Mbumbukiam-te.

Taon kandambaqape ndøgo, ndøwageapet,

taqa khøifa oskia ndøqaviág. Miavmiáv.”

⁴ Yaq ndigu megetapak tuenti-foa neka ndigu khandi gigiap foa, ekeza kha, manqei me:laém, Mbumbukiam vømbō-vizumem, ndego kawa-qa qonam nonqo-te go:qotam, vø-einim,

“Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

Alelúya. Iké: Mbumbukiam-te.”

Sip Nakhasam, sævam ge-oki

⁵ Yaq Mbumbukiam-qa qonam nonqo-te, manqat ndofakhán. Av qande-eín nqægo,

“Nigi Mbumbukiam-qa iz, zó-eqatát, zo tegi sasae ezoqam ate nqazøte:go neka ezoqa ewaqape, kandakanda neka khasøkhasis, zo ndego ndozombo-vizap.”

⁶ Yaq no manqa wag nø-ewág. Andé ezoqa kopoav-qape-qá náq. Andé ibøkha sololo kandambaqape me me:wagám neka andé ndand kandakanda me me:møkunimám. Av qane-eín nqægo,

“Alelúya. Iké: Mbumbukiam-te.

Zapa ndógo, nigi Evezøza, ndego Mbumbukiam,

ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo, ndégo teno-kawaevát.

⁷ Ni khanakhanakh bini-asøtvé neka iz bizimbō-eqanem.

Zapa ndógo, khøuwa iz møndøndáp. Sip Nakhasam, sævam ndø-okí.

Mbasønakam ndugu, tu-oki, møndø-khakheinám.

⁸ Mbumbukiam ndabua papaqa mbo-etoám.

Bæbæs-qapé neka vøiyam-ús, yaq ndugu vø-uz.”

(Nqanek ndabua papaqa qanimav-qape ndógo, matev mbomømboma, Mbumbukiam-gi ezoqam gimatønumam.)

⁹ Yaq ndego enzol ezoqam genø-ein, “Av qoqoté-peawám: Ezoqam ndigu, Sip Nakhasam-qa nøkenøkem lou loge-te gizø-akha, tizav, khanakhanakh mbá giabitigú.”

Yaq ndego manqat nøme, āv gene-eín nqægo, “Nqanek manqat unimanqatín. Mbumbukiam-qá manqát.”

¹⁰ Yaq no teqa zenda tokhotapak-qa megemege-te, nøkeza kha, manqei

nøtelaváo. Neka ambá nombo-vizamín. Geté ndego āv genømbe-eín nqægo, “Nandav ndømatànám. Até nó-a, no Mbumbukiam-gé sasae ezoqám, av qo nqoqote:go neka qogi Klisten qafuap ndi:gu, ndigu Yesu-qa manqat ndigeawat. Geté Mbumbukiam qombóvizám. Manqat ndøgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ndimanqate, ndøgo Yesu-qa manqát.”

Ezoqa hos papaqa-te go:qotam

¹¹ Yaq no āv qateqeív nqægo: Yan sège-mboqoé. Yaq nqáe! Hos papaqa no-omét. Ndego go:qotam, teqa iz Ndaføyamba-qapé neka Unimanqatin Ezoqám. Ndego ezoqa manqa ovøyam-te ndegevezoat, neka nakhag vøgoatun, ndego matev eqeieqei mba mbopáev.

¹² Teqa bøi andé gøina wageap me me:wageapám. Neka kawa-te, kawa ezoqam-qá wawaq ndø-uzupám. Wawaq kopoáv. Neka kawa-pap-te, iz vømbøe-peawam. Ta iz ndøgo, ndego yakhapus mbá sege:-otév. Ezoqa nøme zøtezateáv.

¹³ Ndego ndabua sekeqape ndø-uzám. Ndabua ndøgo, kouk-té qanu-qoqotám. Teqa iz Mbumbukiam-qá Manqát.

¹⁴ Ngenek, yan-gí nakhag ezoqam mbopaevém. Hos papaqa-papaqa-té gono-qonavát, neka ndabua bæbæ-bæbæs papaqa-papaqa vø-uzupát.

¹⁵ Teqa manqa-nqa-te, nakhag kaiya khobos-qapi ndofakhatám. Yaq bawabawan ate ndi:gu gé:pitáz. Ndego bazaføgakh-us zømbó-kawaevtát. Aulí khamókh gezømbé-kawaevtát. Neka andé waen tae nanga me mé:pesegím. Gétokhonøvém. Mbumbukiam, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo, teqa qaqa matev, āv tøzømbé-fakhán.

¹⁶ Teqa ndabua sekeqape, mbagi-te ndøgo, iz møndømbo-peawám. Av qambøe-peawám nqægo:

KAWAKAWA-ZA-GÉ KAWÁ
NEKA EVEZØZA-ZA-GÉ EVEZØZÁ.

¹⁷ Yaq no enzol ezoqam no-omét. Khøuwa-té gono:yám. Ndego kandambaqapé møndæ-akhá. Pipisi-té genø-akhá, ndigu khaiya ova go:løvøvupát. Av gezømbe-akhá nqægo, “Vøndozáv. Mbumbukiam-qá lou loge kandambaqape zombómøváb.

¹⁸ Vøndozáv. Kawakawa-za-qá kha zólóg neka nakhag kawa ezoqam-qa kha, neka nakhag ezoqam-qa kha, neka hos-qa kha, neka tiqa kha, hos-te go:qonavam, neka gekha ezoqa nøme-qa kha, iz-akhayapak neka yaq-fia mbain sasae ezoqam, neka ezoqa kandakanda neka ezoqa khasøkhasis, tiqa kha vøzølog.”

¹⁹ Yaq no nøme, āv qateqeív nqægo: Søvakha gigiap lozokhak neka manqei-qape-gi kawakawa-za neka tigi nakhag ezoqam, møndømøváb. Ambá nakhag ndøgonemín, te namba ndego, hos-te go:qotam, neka tegi nakhag ezoqam namba.

²⁰ Geté ndego søvakha gigiap lozokhak, gømøvøinám. Até khavozam manqa vevezam ezoqám-a, vø-møvøinam, ndego teqa iz-te nqova ndaføgim matev gematønnumam, ta mokho-te ndøgo, ndego ndigu ezoqam getubam, ndigu søvakha gigiap lozokhak-qa khakhatap gindapem neka teqa tae khøwiap vømbø-vizupam. Yaq søvakha gigiap lozokhak, khavozam manqa vevezam ezoqam namba, gøinam kewan nandi wagøvap-us-té ginø-nqagivém. Khandín.

21 Tigi nakhag ezoqam, nakhag kaiyá ginizitág, ta nakhag kaiya ndigu, ndego hos-te go:qotam, teqa manqa-nqa-te gindu-fakhatam. Neka tiqa kha, pipisi ndólóg. Pipisi ate gi:goam, até vøzømbü-ewez.

20

Matev ndøgo, viav wan taosen mokho-te tøfakhanam

1 Yaq no enzol ezoqa nøme no-omét. Yan-té gendovís. Teqa zenda-te, manqei ozu vaev mbain mboqogim nonqo neka auli sen kandambaqape ndø-ndapavám.

2 Yaq ndego até gendego, ndego wazeam vø-møvøiu, ndego awenege wazeam, Nqova Soqaqape o Saitan ndimbo-akhayam, sasa ndølvønøvem. Viav wan taosén teløvønøvupat.

3 Yaq ndego ngenek manqei ozu vaev mbain-té genø-ogiú, mboqog vømbøe-tokaz. Unime:-føgakhæz, getokaz. Yaq ndego manqei-qape ezoqam tubøpøteav tæabetegó, atema viav wan taosen bemøndap. Yaq taqa zita-te, ndego nqawa bëmbo-nqovozømém. Geté khapé gembøé-auwamák.

4 Yaq no kawakawa-za-qa qonam nonqo nøqeív, ezoqa vø:qonavam. Nginik ezoqam, bazaføgakh, āv ginindapém nqægo: Ezoqam-qá manqa ovøyam ndø-ewagát. Neka no nqova vøezømet. Nginik nqova ndígu, ezoqam monqo gizøqog, Yesu-qa manqat gigeatam neka Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesimam, ta zapaya. Nginik ndego søvakha gigiap lozokhak o teqa tae khøuiap vizøpøteáv, neka ndigu søvakha gigiap lozokhak-qa khakhatap ndapeáv, tiqa kawa-pap-te o zenda-te. Ndigu nqawá gindu-khandí:z, neka Keliso namba vø:kawaez. Viav wan taosén go:kawaeztam.

5 Nqanek bugukhokhof khøuwá, Mbumbukiam ezoqa løvøte-te gekhandi:z. Løvøte ezoqa nøme, nango khandi:zateáv, atema viav wan taosen vømø-navøem.

6 Ezoqam ndigu, Mbumbukiam ta bugukhokhof khøuwa-te løvøte-te tekhandi:z, khanakhanakh mbá giabitigú. Ndigu tegí ekeza ezoqám. Yaq løvøte nøme tøfakhan, ta løvøte ndøgo, tø-menas, ndøgo bazaføgakh mbain, ti-te. Ndigu Mbumbukiam-gi neka Keliso-gi iziz ezoqam ndøgoát, neka te namba vø:kawaeztát, atema viav wan taosen vømø-navøem.

Saitan gipitøvem

7 Yaq viav wan taosen tømø-navøem, Saitan timbøé-mboqoaném, ndego ndimbula-te ndego.

8 Neka ndego ndøwáv, bawabawan ate nqægo, manqei-qape-te nqago, vøtubām. Nqanek bawabawan ndøgo, Gog neka Magog. Yaq Saitan ndigu ezoqa ate ndí:gu, nakhag-qa ndømøváb. Ezoqa kopoav-qapé. Andé ndivínd, ndaola-qa ndøgeg-te ndigu.

9 Ndigu manqei-qape ate ndægo gépanqaním, Mbumbukiam-gi ezoqam, ma ndi:sokhoeapet, neka taon ndøgo, Mbumbukiam ndembøe-khafuat, vøkhøogāz. Geté gøinam tøndóvís ndøgo, ndigu Saitan-gi nakhag ezoqam vøngiæzō.

10 Yaq ndego nqova soqaqape, ndego getubumat, gøinam kewan-té ginø-oginám, ta nandi wagøvap-us-te ndøgo, ma søvakha gigiap lozokhak neka khavozam manqa vevezam ezoqam, go:nqagivem. Yaq ndigu nqosøgeap zøgoát, pavpave nekā lovølova. Miavmiáv.

Mbumbukiam-qa manqa ovøyam kandambaqape

20:1 20:1 Veve 9:1 **20:2 20:2** Gen 3:1; Veve 12:9 **20:4 20:4** Dan 7:9, 22, 27; 1 Ko 6:2; Veve 13:17
20:6 20:6 Veve 1:6 **20:8 20:8** Ezek 38:2, 9, 15-16 **20:9 20:9** 2 King 1:10 **20:10 20:10** Psa 11:6;
 Veve 19:20; 21:8

¹¹ Yaq no kawa ezoqam-qa qonam nonqo papaqa kandambaqape nøqeív, neka ndego go:qotam, vøe-omet. Manqei-qape neka yan, teqa bugug-te, mø mbobóin, vømø-navøem. Manqei nøme mbaín, vøegoát.

¹² Neka no løvøte ezoqam nøzmét, iz-akhayapak nekā khokho ezoqam. Kawa ezoqam-qá qonam nonqo megemege-té gono-waniapám. Yaq enzol ezoqam, mbuk ndømboqogimém. Mbuk nøme gimboqogimem, khandi mbúk. Yaq Mbumbukiam, løvøte ezoqam, matev, āv gezømbe-geveá, av mbuk-te ndøugu qøupeaupam, av matev gi:matønumam.

¹³ Até ndaolá-ya neka até løvøté-a neka até løvøte ezoqam-qá manqei-a, tigi løvøte ezoqam vønqonqotaz, yaq Mbumbukiam ndigu vøzø-gevea, av tiqa matev qazømbe-goam.

¹⁴ Yaq løvøte neka løvøte ezoqam-qa manqei, gøinam kewan-té ginø-nqagimém, vømø-navøem. Nginik gøinam kewan, løvøté nømé, løvøte ndøgo, tø-menas.

¹⁵ Yaq gekha ezoqām ndego, teqa iz khandi mbuk-te peawapøteav ndøgo, ndego gøinam kewan-té ginø-oginám.

21

Yan ndakinak neka manqei-qape ndakinak

¹ Yaq no yan ndakinak neka manqei-qape ndakinak nøqeív. Yan neka manqei-qape ndøgo, bugukhokhof qagoam, sògo-navøém, neka ndaola nøme mbaín.

² Yaq no Mbumbukiam-qá Zelusalem taon ndakinak nøqeív. Mbumbukiam-té qandovís, yan-te nqo:go. Khakheitáp neka bugug keogé. Ate av-té, mbasønakam bugug keoge nduigu, anganea tundaf.

³ Yaq no manqat kandambaqape nø-ewág. Kawa ezoqam-qá qonam nonqo-té qando-manqatát. Av qande-ein nqægo, “Nqáe! Ndakin Mbumbukiam, ezoqām namba mé:goát. Ndego namba mé:yagát. Neka ndigu tegí ezoqam ndøgoát. Mbumbukiam ekezan, ti namba mé:goát, neka ndego tigi Mbumbukiam vøgoát.

⁴ Ndego tiqa bøi-te, bøi einu ate ndægo zøvuoqím. Løvøte matev nøme mbaín, segégoát, neka até mbøni vaev matév-a, neka eiv neka nqosøgeap nøme mbaín. Matev av nqægo, av bugukhokhof qægoam, møndømø-navøém.”

⁵ Yaq ndego kawa-qa qonam nonqo-te go:qotam, āv gene-ein nqægo, “Nqáe! No ndakin gigiap ate ndægo nóndakinák.”

Yaq nøme ge-ein, “Qópeawám. Zapa ndøgo, nqanek manqat, unimanqatin-qapé.”

⁶ Yaq ndego manqat nøme genø-ein, “Matev ate ndægo, møndømø-navøém. No zapá neka no váév. No ndégo, ndo:megeat neka ndøndöpāēv.

Gekha ezoqām ndego, ibøkha naq ndømbopapat, no ibøkha ndøgo tæmbó-etoám, ta kea kumbutøve-te ndøndo-fakhate, ezoqa khandi ndøzø-etoam. Yaq-mbá sæmbó-etoám.

⁷ Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, gigiap āv tenéndáp. Neka no tegé Mbumbukiam tægoát neka ndego noge nakhasam vøgoát.

⁸ Geté ndigu møe ndisininim, neka ndigu unimanqatinteav ndigu, neka ndigu matev soqøsoqa vinivinimba ndigu, neka ndigu ezoqa pakhapakha ndizø-khaneam, neka ndigu mambe ndi-okho, neka ndigu manqa-sisi ndigu,

20:12 20:12 Dan 7:9-10; Met 25:31-46; Kel 17:31; 2 Ko 5:10; Veve 13:8 **20:13 20:13** Lom 2:6; 1 Pita 1:17; Veve 2:23; 22:12 **21:1 21:1** Isa 65:17; 2 Pita 3:13 **21:2 21:2** Isa 52:1; 61:10; Iblu 11:16; 12:22; Veve 3:12 **21:3 21:3** Lev 26:11-12; Ezek 37:27; Zech 2:10; 2 Ko 6:16 **21:4 21:4** Isa 35:10; 65:19; Veve 7:17 **21:5 21:5** 2 Ko 5:17 **21:6 21:6** Isa 55:1; Jer 2:13; Zion 7:37; Veve 1:8, 17; 22:17 **21:7 21:7** 2 Sam 7:14; 1 Chr 17:13; Psa 89:26-27 **21:8 21:8** Met 25:41; Veve 20:15; 22:15

neka ndigu batae ndimbovizap, neka ndigu meakha manqat ndimanqate, tiqa manqei gōinam kewan ndōgoát, kewan ndigu, nandi wagøvap-us ndigu. Nqanek løvøté nømé, løvøte ndøgo, tø-menas.”

Zelusalem taon ndakinak

⁹ Yaq ndigu enzol ezoqam seven, ndis seven qazøgoam, matev soqøsoqa seven qamøzø-tøtvøyam, vaev-te qafakhanam, nøme kopo, no-té gendowáv, vønø-ein, “Qotøndéqāv! No Sip Nakhasam-gu sævam nøtéqamákh, ndakin tu-oki.”

¹⁰ Yaq ndego enzol ezoqam, no olol eqawat-qape-té genøndapán. Nqova-té. Yaq ndego no tene-nømánd ndøgo: Yan-te, Mbumbukiam-te, Mbumbukiam-qa Zelusalem taon ndøvisavún.

¹¹ Ta taon-te ndøgo, Mbumbukiam-qa waev ndøwavám. Nqanek waev, andé nandi qanimav-qape-qa momotáp, zaspá ndimbo-akhayam. Bæbæs-qapé. Andé glás.

¹² Taon ndøgo, uta-ús. Uta kandambá. Tø-eqavét. Mboqog-ús. Tuélv, ate gi:goam. Ta mboqog-te ndigu, enzol ezoqam tuelv, møndø-waniapám, neka Izlael khagua bawan tuelv-qa iziz vø:peaupam.

¹³ Mboqog misika, khøuwa fakhanam-té qagoám, neka misika nakeamo zenda-te vøgoam-a, misika yogea zenda-te vøgoam-a, misika khøuwa sininim-te vøgoam.

¹⁴ Nqanek taon uta-qape, nandi tuelv mumát qano-ogii. Neka ta nandi-te, Sip Nakhasam-gi u-anim tuelv-qa iziz mo:peaupám.

¹⁵ Ndego enzol ezoqam, no manqat genø-ein, iziz tonqogim nonqo ndøndapám. Gol khakheitáp. Taon neka mboqog neka uta, taqa fitap iziz qeivi nonqó.

¹⁶ Nqanek taon vavap foa ate qægoam, taqa loloakh kopó. Taqa sekeat neka taqa khouwevat kopó. Yaq ndego enzol ezoqam, teqa iziz tonqogim nonqo, taon-qa khouwevat iziz, vømbøendap. Taqa sekeat neka khouwevat neka eqæv, kopó: 2400 kilomitá.

¹⁷ Neka ndego enzol ezoqam, até uta-qa eqæv iziz-a, vømbøndap. Taqa eqæv 144, pingim toqote-khamasim, toqo-geveam. Ta iziz tonqogim nonqo, ma ndego enzol ezoqam, taon-qa fitap iziz gembondap, ndøgo até kopó, av ezoqa ekeza gigiap-qa fitap gi-upøgimatun.

¹⁸ Taon-qa uta, nandi zaspá qane-ogii. Neka taon ndøgo, gol khakheitáp. Nginik gol, bæbæs-qapé. Andé glás.

¹⁹ Taon uta zapa-te ndøgo, nandi fia kandakanda ndø-abáp. Bugukhokhof nandi qanimav-qape, zapa-te ndizave, ndigu zaspá. Neka nøme ndizave, gi-menas-ez, ndigu nandi kikís. Tiqa iz safaiá. Neka nøme ndizave, gi-misika-ez, ndigu papaqá. Tiqa iz agét. Neka nøme ndizave, gi-foa-ez, ndigu nandi esokho khagi. Tiqa iz emelál.

²⁰ Neka nøme ndizave, gi-faev-ez, ndigu gùnokhogeapét, papaqa neka køkouk. Tiqa iz oníks. Neka nøme ndizave, gi-siks-ez, ndigu køkóuk. Tiqa iz kanelión. Neka nøme ndizave, gi-seven-ez, ndigu khakhavá. Tiqa iz klisolaít. Neka nøme ndizave, gi-eit-ez, tiqa iz belíl. Neka nøme ndizave, gi-nain-ez, ndigu khakhavá. Tiqa iz topáz. Neka nøme ndizave, gi-ten-ez, ndigu klisoplás. Neka nøme ndizave, gi-eleven-ez, ndigu aiyazín. Neka nøme ndizave, gi-tuelv-ez, ndigu køkóuk nømé. Tiqa iz ametís.

²¹ Mboqog tuelv ate gi-goam, aqeing khakheitáp. Mboqog kopokopo, aqeing kopokopó gini-khakheinøvemém. Taon-te ndøgo, nakhoa kandambaqape, gól gini-khakheinømém. Ndøgo ùnime:-bæbæs. Andé glás. Bøi segé-løwáz, yaq voqóqeiv.

²² No Mbumbukiam-qa khoev qeiviáv, ta taon-te ndøgo. Zapa ndøgo, ndego Evezøza Mbumbukiam, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo, neka ndego Sip Nakhasam, ekezan ndígú, ta taon-te ndøgo. Ndigu ekezan, andé Mbumbukiam-qa khoév, ta taon-te ndøgo.

²³ Nqanek taon, khøuwa neka løvøyak mbaín, waev tømbo-etoumat. Ndøgo kopømbá. Zapa ndøgo, waev Mbumbukiam-qa waev mbo-etoumatún. Neka Sip Nakhasam, ndego andé taqá lampá.

²⁴ Bawabawan ate tægoat, ta taon-qa wáev giníyagát. Neka manqei-qape kawakawa-za tinø-okhoát ndøgo, ekeza gigiap mbomømboma vø-upøgim.

²⁵ Taon-gi mboqog tokovemáv, khøuwa tema. Zapa ndøgo, lova mbaín. Pavemat mba ndøgoát.

²⁶ Bawabawan ate ndægo, tiqa gigiap mbomømboma neka fia kandakanda, taon-té ginø-upøgimát.

²⁷ Geté gekha gigiáp ndøgo, Mbumbukiam-qa bøi-te khavim-us ndøgo, kopømba mbaín, tø-øe. Neka ezoqa ndigu matev soqøsoqa ndimatanam o khavozam manqat ndimanqate, ndigu ma gé-ozák. Ti-mba ndígu tí-óz, tiqa iziz Sip Nakhasam-qa khandi mbuk-te ndøpeawap.

22

¹ Yaq ndego enzol ezoqam, no kea me:nømánd. Ta ibøkha ndøgo, ezoqa khandi zø-etoám. Ndøgo bæbæs-qapé. Andé glás. Nqanek ibøkha, kawa ezoqam-qa qonam nonqo-té qando-okhó, ma Mbumbukiam neka Sip Nakhasam ndiqonøve.

² Taon nakhoa livin-té qanuqæt. Kea keoqa yaqyaq-a, tae ndøppé. Ta tae ndøgo, ezoqa khandi ndøzø-etoam. Nqanek tae, løvøyak tuelv ate ndi:gu, sùgumu-vi:matún. Neka taqa esokho mulømula-ús. Enqoni-us ezoqam bawan vinivinimba khakheinøvem nonqó.

³ Neka ta taon-te ndøgo, gigiap o matev nøme mbaín, Mbumbukiam-qa qaqa mokho-te ndøugu. Kawa ezoqam-qa qonam nonqo, mú:goát, ma Mbumbukiam neka Sip Nakhasam tiqonavat. Ezoqa ewaqape, tisokhoat, ndigu Mbumbukiam-qa sasae ndøgoát neka vømbó-vizupāt.

⁴ Ndigu bugug gembóqeivát neka teqa iz kawa-pap-te vøzømbó-peaupāt.

⁵ Lova nøme mbaín. Segégoát. Ndigu lampa neka khøuwa beawap, mbaín. Segéyagát. Ndøgo kopømbá. Zapa ndøgo, waev, Evezøza Mbumbukiam zø-etøumat. Yaq nginik ezoqam, miavmiav mó:kawaeztát.

Yesu tendoqavan

⁶ Yaq ngenek enzol ezoqam genø-ein, “Nqanek manqat ate ndægo, qoqo-ewagat, unimanqatin-qapé. Evezøza Mbumbukiam, ndego ekeza Nqova tegi manqa vevezam ezoqam ndezø-etoam, tegé enzol ezoqam ndokhofotáv. Nó. Tende-khofotán ndøgo: No tegi sasae ezoqam nøtézømás, ande gekha matev me, avønin-qape tøfakhanam. Ndøgo sà befakhanám.”

21:23 21:23 Isa 60:19-20; Veve 22:5 **21:24 21:24** Isa 60:3, 5 **21:25 21:25** Isa 60:11 **21:27 21:27** Isa 52:1; Ezek 44:9; 1 Ko 6:9-10 **22:1 22:1** Ezek 47:1 **22:2 22:2** Ezek 47:12; Gen 2:9; Zech 14:8; Joel 3:18 **22:4 22:4** Met 5:8; Veve 3:12 **22:5 22:5** Dan 7:18, 27; Veve 5:10; 20:6; 21:23, 25 **22:6 22:6** Veve 1:1

⁷ Yesu āv gene-manqaté nqægo, “Nqáe! No avønín nófakhán. Gekha ezoqām ndego, nqanek manqat tembopavat, Mbumbukiam gevevezam, ndego khanakhanakh mbá geabetegó.”

⁸ No Zíón, nqanek manqat ate ndægo qæ-ewagat neka matev vøe-qeivat. Yaq no manqat qatumu-ewag neka matev vøtumū-qeiv, no ndego enzol ezoqam-qa zenda tokhotapak-qa megemege-te, ndego nqanek matev ge:nømendimat, nøkeza kha, manqei nøtelaváo. Neka ambá nombo-vizamín.

⁹ Geté ndego āv genømbe-eín nqægo, “Nandav ndømatànám. Até nó-a, no Mbumbukiam-gé sasae ezoqám, av qo nqoqote:go neka qogi Klisten qafuap ndi:gu, ndigu Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, neka ezoqa ewaqape, nqanek manqat ndimbopaev, nqanek mbuk-te nqapeawap. Geté Mbumbukiam qombóvizám.”

¹⁰ Yaq ndego manqat nømme, āv genømbe-eín nqægo, “Nqanek manqat, Mbumbukiam gevevezam, nqanek mbuk-te nqapeawap, ndøkhonàó. Zapa ndógo, nqanek matev tøfakhanam, khøuwa avønín.

¹¹ Ezoqa ndego, manqa-zapa ndematanam, ndego manqa-zapa matanam-te, sà bemá. Neka ezoqa ndego, matev soqøsoqa møqæ ndego, ndego teqa matev soqøsoqa gone-te, sà bemá.* Geté ezoqam ndego, matev eqeieqei ndematanam, ndego teqa matev eqeieqei matanam-te, sà bemá. Neka ezoqa ndego, Mbumbukiam-ge ndego, ndego Mbumbukiam-qa matev-te, sà bemá.”

¹² Yesu āv gene-manqaté nqægo, “Nqáe! No avønín notøndónáv. No yaqfiá namba nøtégeáv. No ezoqa ewaqape, āv tæzømbé-etøomít, av ezoqa kopokopo matev gi:matønumam.

¹³ No zapá neka no váev. No ndégo, ndo:megeat-a, ndøndöpāēv. No bugukhokhof vøegoam-a, vaev-te vøegoāt.

¹⁴ Gekha ezoqām ndigu, tiqa ndabua ndisunguzu, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú. Ndigu tae nanga ndigu, ezoqa khandi ndøzø-etoam, ndølogém. Taon-gi mboqog, segezø-mboqozotát, vø-ōz.

¹⁵ Geté ezoqa ndigu, ande gaqo me ndi:gu, taon-te gé-ozák. Bavokhó gonó-waniapát, ezoqa ndigu, manqa-sisi ndimatanam neka mambe ndi-okho neka ezoqa pakhapakha ndizøkhanæ neka batae ndimbovizap neka gekha ezoqa nømme, meakha manqat ndøzømbe-khaneat neka ezoqa ndizømbe-khavozam.

¹⁶ No Yesú, nøkeza enzol ezoqam zo-te qatøndo-khofotav, ndego zo nqanek manqat te:zømesim. Klisten bawan vinivinimba, nqanek manqat, bêtezøtéz. No Deivid-gé zapá neka tegé zeó. Neka no pave ndukuam bæbæs-qapú.”

¹⁷ Mbumbukiam-ge Nqova neka Sip Nakhasam-gu sævam, āv gini-manqaté nqægo, “Vøndoqáv!”

Neka gekha ezoqām ndego, nqanek manqat te-ewagat, āv geabete-manqaté nqægo, “Vøndoqáv!”

Neka gekha ezoqām ndego, ibøkha naq ndømbopapat, yà betøndowáv. Poev tømbogoat, ibøkha bē-izám, ndøgo khandi ndøzø-etoam. Yaq-mbá segé-izám.

Zion-qa vaev manqat

¹⁸ Gekha ezoqām ndego, nqanek mbuk-qa manqat ndeyoge, Mbumbukiam gevevezam, no ndego āv qambøe-manqaté nqægo: Ezoqam ndego, nqanek manqat-te, manqat nømme to:ve, Mbumbukiam te-te ndego, matev soqøsoqa mó:-áo, av nqanek mbuk-te nqæpeawap.

22:7 22:7 Veve 1:3 **22:8 22:8-9** Veve 19:10 **22:11 22:11** Dan 12:10 * **22:11 22:11** Ezoqa av nginik ngi:gu, yaq-fia ndøqeivím. **22:12 22:12** Isa 40:10; Jer 17:10; Veve 2:23 **22:13 22:13** Isa 44:6; Veve 1:8, 17; 21:6 **22:14 22:14** Gen 2:9; 3:22 **22:16 22:16** Num 24:17; Isa 11:1, 10; Lom 1:3; Veve 2:28; 5:5 **22:17 22:17** Isa 55:1; Veve 21:6 **22:18 22:18-19** Deut 4:2; 12:32

¹⁹ Neka ezoqa ndego, manqat nøme tekhofoe, nqanek mbuk-te nqapeawap, ndøgo Mbumbukiam gevevezam, Mbumbukiam teqa tae nanga ndøkhofóé, ezoqa khandi ndøzø-etoam. Yaq ndego Mbumbukiam-qa taon-te géyagéák, av nqanek mbuk-te nqæpeawap.

²⁰ Ndego ezoqam, nqanek manqat nde-unimanqatinat, ni-te, ndego āv gene-manqaté nqægo, “Unimanqatín. No avønín notøndónáv.”

Amén. Nqanek manqat unimanqatín. Nigi Evezøza, Yesu. Vøndoqáv!

²¹ Nigi Evezøza Yesu-qa kuku matev, ndøgoát, zo namba, zo ate ndøzøte:go.

Manqa mokho ovøyam nonqo

Megeat Manqat-qase

Manqat neka iziz vinivinimba-qa yaq-te, nqanek Niu Testamen mokho-te, ovøyam manqat nqáneq qonóqeív.

Nqanek ovøyam manqat mokho-te, ndukuam-qasu av nguigu * toqo-omet, yaq soqoté-qatéq, ta manqat-qa yaq-te, ovøyam manqat nøme ndøgó.

Kuni Manqat-qa iz-zapazapa nqáneq:

A Æ B Mb D Nd E F G Ng H I H K KH L M N O Ø P Q Nq S T U V W X Y Z

A

Adam (*Adam*)

Mbumbukiam manqei-qape ande ge:khakheinam, bugukhokhof ezoqam, gekhakheinøvem, Adám. Tegu sævam, Mbumbukiam teqa zita-te gekhakheinøvem, tuqa iz *Iv. (*Gen 1:26-3:21*)

Aezaya (*Isaiah*)

Aezaya ndego, *Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam kandambaqape ndøgoám, *Ol Testamen khøuwa-te. Zelusalem taon-té geyagám. Yesu viav ande āv 700-qá zita-té genøqán. Aezaya ndégo, ta *Ol Testamen mbuk gepeawam, Aezaya (*Isaiah*) ndimbo-akhayam. Ta mbuk-te ndøgo, ndego av gene-peawám nqægo: Deivid-gi zi mokho-te, *khandi etoam ezoqam ndøfakhán. Yaq vaev-te, ngenek møndø-fakhán. Yesú.

Aezek (*Isaac*)

Aezek ndego *Eibleem neka *Sæla, tigé yó. Teqa iz-qa manqa mokho, otám. Mbumbukiam nqanek iz gembo-akha, zapa ndøgo: Eibleem gè-otám, Mbumbukiam gembo-ein av nqægo, nakhasam anganeam temboqan. (*Gen 17:17-19*)

Ta khøuwa-te ndøgo, Eibleem ùnime:-lawaqape-év, neka até tegú zás-a, vømū-ngæpuka-ev. Eibleem viav wan andléd qambondap. Mbumbukiam Eibleem-te nupøkhán mbá, manqa mbusá, é-møndøvé, av nqægo: Ndego nakhasam anganeam ndøndáf. Tegú sævam-té gemøqán, ndugu *Sæla. Ngenek nakhasam anganeam, Aezék.

Aleluya (*Hallelujah*)

Aleluya ndøgo, Iblu manqát. Khoum manqát, Mbumbukiam-te. Taqa manqa mokho nqáneq, “Iké:, Evezøza-te.” (*Veve 19:1-6*)

Aleopagus (*Areopagus*)

Aleopagus ndøgo, manqei pøyat-qá íz. Ta manqei pøyat ndøgo, Atens taon-té qagoám. Taon megetapak neka ezoqa kandakanda ndøgo tinø-pindumám, vøkakambumam. Yaq nakémbá, ezoqa até tiqa møvóná-ya, Aleopagus mbo-akhaemám. (*Kel 17:19-22*)

Aloe (*Aloes*)

Ovøyam manqat taqa yaq-te, toqonóqeív ndøgo: *Mel.

Amagedon (*Armageddon, Harmagedon*)

Amagedon, manqei-qá íz. Izlael manqei mokho-té qanu:gú. Iblu manqat-te, Amagedon manqei, iz nøme Megido mbo-akhayám. Ol Testamen khøuwa-te, ta manqei-te ndøgo, nakhag vinivinimbá qagoam. (*Judg 5:19; 2 King 23:29-30; 2 Chr 35:22*)

Ni kopømba mbaín, uni tizi:nøten, av nqægo, ta nakhag ndøgo, Manqat Qandoveveam 16:16 ndæmanqate, ta manqei-te ndøgo tønófakhán, o Izlael ezoqam-gi qaqa ezoqam, sa ndøgo tinømaváb, Izlael ezoqam namba nakhag gone nonqo.

Ezoqa nøme ndimatavap, Amagedon yaya etæ manqat mbá. Yaq Saitanqá nakhag me:manqaté, ndego Mbumbukiam namba tegoat.

Amen (*Amen*)

Amen ndøgo, Iblu manqát. Taqa manqat mokho nqáneq: “Nqanek manqat unimanqatín” o “Matev āv tabete-fakhán” o “Matev āv tønéfakhán.”

Ezoqa geguligulimatun, yaq ezoqa nøme ‘Amen’ gimanqatatun, ta mokho-te ndøgo, ndigu teqa manqat, gè-unimanqatinimín.

(*Lom 15:33, 16:27; 1 Ko 14:16; 2 Ko 1:20; Gal 1:5; Ef 3:21; 1 Pita 4:11*)

Manqat Qandoveveam 3:14 mokho-te, Yesu ‘Amen’ mbo-akhayám. Zapa ndøgo, ndego unimanqatin ezoqám. (*Veve 3:14*)

Atemis (*Artemis*)

Atemis, khape mbumbukiam sævam-qá íz. Esia manqei-te ndøgo, ezoqa kopoáv tuqa iz gi-eqatam neka khape mbumbuk nøme-qa iziz vø-eqatam. (*Kel 19:24-35*)

Auli (*Metal, Horn*)

Auli ndøgo, mokho menás.

- 1) Nøme ndøgo, auli ndøgo, khamasim, ila gi:khakheinøvematum. Auli av nqægo nøme, gól, neka silvá, neka kopā.
- 2) Neka auli nøme ndøgo, søvakha gigiap-qa auli, kawa-te ndøzømbofakhatap.

B

Balam (*Balaam*)

Balam ndego, *manqa-sisi ezoqam ndøgoám. Ngenek ezoqa soqaqapé neka moni møqæ. Ta khøuwa-te ndøgo, Izlael ezoqam, Izip manqei-te ginduqavaz, atema Keinan manqei-te, ta manqei ndøgo, ma Mbumbukiam manqa mbusa gezømbeve, tezø-etoam, yaq Moab manqei-ge kawa ezoqam, møe ndøgoám, ti-te. Zapa ndøgo, teqa manqei avønín. Yaq ndego Balam mbo-akhá, ndego Izlael ezoqam, soqaqape-te bē-ab. Geté Mbumbukiam, gëmbøe-kház. Yaq ndego kopømba mbaín, soqaqape-te ti-ab. Geté ndego bèzø-guligulím, av nqægo, Mbumbukiam matev eqeieqei bezø-matanám.

(*Num 22-24; 2 Pita 2:15; Zud 1:11; Veve 2:14*)

Bali (*Barley*)

Ovøyam manqat, Bali-qa yaq-te, toqonøqeív ndøgo: *Wit.

Bawan vini-ak (*Gentiles, Nations*)

Bawan vini-ak-qa yaq-te toqote-geveam, nqanek Niu Testamen mokho-te, ndøgo ndígu tønemanqaté, ndigu *Zu bawan-ak goneav ndigu. Ibugukhokhof, Mbumbukiam Zu ezoqam mba ndøveatáz, tegi ezoqam tigoat. Geté Yesu Keliso gendowav, ndego nakhoa, ezoqa ewaqape zømbøqoá, Mbumbukiam ti:zøtez neka vø-Mbumbukiam-gi-ezoqam-ēz.

Bebilon (*Babylon*)

Bebilon, taon kandambaqape-qá íz. Ndakin khøuwa-te, manqei-qa iz, ma Bebilon taon nqøuve, Irák. *Ol Testamen khøuwa-te, Bebilon ezoqam, bazaføgakh-us ndøgoám. Yaq ndigu bawan vinivinimbá namba me:nakhagtám, neka tiqa manqei vø-upøgimam.

Ndigu até Izlael ezoqam nambá-ya, vøe-nakhagtam. Zelusalem taonté ginøzáv, taqa uta kandambaqape neka taon ate qægoam vøngi:nam. Até *Mbumbukiam-qá khoev qanimav-qapé-a, vøngi:nam, ndøgo Izlael ezoqam, tigi kawa ezoqam Solomon-qa manqa vøovam-te giwevem, neka taqa gigiap qaniganim, mokho-te qøugoam, vø-aqonømem. Neka até kawa ezoqam-qa khoev vinivinimba vøngi:nam, neka gigiap mbomømboma ate qægoam vø-aqonømem. Izlael ezoqam ate gi:goam, ndigu pingim-ak ndøupøgím, Bebilon manqei-te vø-itub. Ndøgo qambaqapé. Bóv ginizáv.

Yaq Bebilon manqei-te ndøgo, Izlael-ak, Bebilon-ak-qá sasae begó. Izlael ezoqam matev av nqægo qazøfakhan, ndøgo Mbumbukiam-qá yaq-fiá, ti-te. Zapa ndøgo, ndigu teqa manqat, gènqagimám, mbumbuk viniviniimba vøzø-vizupam neka matev soqøsoqa viniviniimba vømatønumam. Izlael ezoqam andé viav kandambá, Bebilon manqei-te giyagam. Ate qægoam, viav 70. Taqa zita-te, Mbumbukiam nakhoa zømboqoá. Yaq ndigu kopømbaqapé, ekeza manqei-té ginøqaváz, Zelusalem taon-qa khoev viniviniimba vøpuan neka Mbumbukiam-qa khoev nqawa vøwevem-a, taon uta ndakinak vøogim. (*Met 1:11; Kel 7:43*)

'Manqat Qandoveveam' mokho-te (*Veve 14:8; 17:5; 18:1-24*), ta manqat ndøgo, Bebilon-qa yaq-te ndæmanqate, yaya etæ manqát. Ndøgo ezoqam neka gaman-qa yaq-té qane-manqaté, ndigu matev kandakanda ndimatanam, neka zøtezat kandakanda ndigu, neka vø-gigiap-kopoav-ezoqam-ez. Yaq ta mokho-te ndøgo, ndigu khambuvap kandambá neka ekeza poev matev mba mbopáev. Ndigu Mbumbukiam neka teqa manqat, gèsanqawé, neka até tegi ezoqám-a, ndisānqāzā.

Até *1 Pita 5:13* mokho-té-a, Bebilon, yaya etæ manqát. Ndøgo Lom táon ate:-manqaté. Ezoqa nøme, āv gini-mataváp nqægo: Até 'Manqat Qandoveveam' mōkho-té-a, Bebilon ndøgo, Lom taon o taon kandambaqape nøme ate:-manqaté.

Belzebul (*Beelzebul*)

Belzebul, ndøgo *Saitan-qá iz nømé, Baebol mbuk mokho-te.

Benzamin (*Benjamin*)

Benzamin ndego, Zekop-gé yo vaev qawán. Benzamin-gu evo, Laisól (*Rachel*). Gui-ova, Benzamin geqan, yaq ndugu gènaním. Neka Benzamin, Izlael khagua bawan tuelv nøme-qá iz.

Mb

Mboges ndøgo, Mbumbukiam Izlael ezoqa namba, poev ge-unimanqatin (*Ark of the Covenant*)

Nqanek mboges, tae khakheitáp. *Gól gini-gutøvé, mumat-te nekā mokho-te. Mboges mumat-te ndo:go, enzol ezoqa menas taf-us-qá nqovønqova mo:goám. Ndøgo gol khakheitáp. Nginik enzol ezoqam-qa taf, gò:vøndatám, mboges mumat-te. Gigiap mboges-te qøu-nqeitavam, nqáne: Nandi vøndøgeap menas, Mbumbukiam-qa guguna manqat qo:peaupam, neka kap, *mana qøu-nqeitavam, ta lou ndøgo, Mbumbukiam *Izlael-ak leg-av manqei-te gezø-etoumam, neka *Elon-qa tatuag, mbusa ekezan mba qambo-fakhan. Nqanek mboges, Mbumbukiam-qá palai khoev-qá uni khafeap-qape kouwat mokho-té qanu-wuøyám. Izlael ezoqam leg-av manqei-te gi-okhoam, nqanek mboges oskia ndø-eqatám, manqei nøme-te, atema manqei nøme-te.

Ta kouwat uni khafeap-qape-te, ma nqanek mboges qøuwuøyam, *Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, viav kopo-te, khøuwa kopo me-onín, neka Izlael ezoqam-qa manqa-zapazapa evøzam nonqo, sip-qa kouk mboges-te vøpomoyamin.

Vaev-te, ndego kawa kandambaqape Solomon, manqa gevøvam, Zelusalem taon-te, *Mbumbukiam-qa khoev giwevem, nqanek mboges ndøgo tinøndapém, taqa kouwat uni khafeap-qape-te vøuveem, ma ndabua qæfaleam, taqa zita-te. (*Gen 25-26*)

Mboges-qa nqovønqova, *Iblu 9:5* avønin-té qonøqeív.

Mbumbukiam-gi iziz ezoqam (*Priests*)

Mbumbukiam-gi iziz ezoqam ndígu, Mbumbukiam-te *søvakha gigiap giløvusumam, neka etoam matev nøme vømbō-gonemín, Izlael ezoqa

ewaqaqe zapaya. Ndigu livín gunu:goám, yaq Mbumbukiam-a, yaq ezoqam. Ezoqa nøme-te, khafeáp, matev av nqægo tigonem.

Yesu-qa khøuwa-te, nginik Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, tiqa sasae *Mbumbukiam-qá khoev-té gigoám, Zelusalem taon-te. Nginik Mbumbukiam-gi iziz ezoqam ate gi:goam, *Livai khagua bawan-ák neka *Elon-gí zí. Ezoqa vini kopømba mbain, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam tigoat.

(*Exo 28:1; Luk 1:5-9; Iblu 10:11*)

Ezoqa nøme, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam gegoam neka Mbumbukiam vømbō-vizupam, *Melkizedék. Geté ndego viní. Ndego ambá av nqægo, Elon-gé zeo ndøgoám. Zapa ndøgo, ndego nupøkhán mbá geyagam. Elon vaev ndøfakhán. Iblu pepa mokho-te, manqat nøme, āv qane-peawáp nqægo: Até Yesú-a, Mbumbukiam-gé iziz ezoqám. Neka ndego andé Melkizedék. Zapa ndøgo, até Yesú-a, Elon-gé zeó mbá. (*Iblu 5:6; 7:1, 3*)

Yesu Keliso mokho-te, ni Klisten ezoqam, mīzi-Mbumbukiam-gi iziz-ezoqam-én. Ni ndakin kopømbaqapé, ndaføyamba Mbumbukiam-te tiziniav. Ni ezoqa nøme binimbū:gú, yaq ni-a, yaq Mbumbukiam. (*1 Pita 2:9; Veve 1:6; 5:10; 20:6*)

Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa nqovønqova, *Iblu 5:1* avønin-té qagó.

Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape (*High Priest*)

Ngenek Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, ndego Mbumbukiam-gi iziz ezoqa nøme, tigí megeat ezoqám. Te-mbá te-onimám ndégo, ma ndabua qæfaleam ndøgo, *Mbumbukiam-qa khoev kouwat uni khafeap-qape mokho-te, neka Mbumbukiam-te etoam matev vøgonin, ekeza manqa-zapazapa neka Izlael ezoqam-qa manqa-zapazapa evøzam nonqo.

Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, viav kopo nonqo mba me:veatøvemín, yaq taqa zita-te, ezoqa nøme vøveatøvemín, teqa iziz gen-dapin.

Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-qa nqovønqova, *Iblu 4:16* avønin-té qagó.

Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda (*Chief Priests*)

Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda ndígu, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape neka ndigu ezoqa nøme, bugukhokhof khøuwa, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-qa iz gindapem neka ezoqa kandakanda nøme, ti namba gi:sasaetam.

Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam (*Prophet*)

Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, ezoqa ndøgo tezø-manqatatún, Mbumbukiam ti nonqo gembo-vevezumatun. Ndego Mbumbukiam-gé u-aném.

*Ol Testamen khøuwa-te, Mbumbukiam tegi manqa vevezam ezoqam kopoáv gindu-khofotaz. Ti mokho-te, Mbumbukiam Izlael ezoqam, matev vinivinimba zøvevezumám, megemege-te ndo:go, tømø-fakhanam. Ezoqa nøme, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gigoam, nginik: *Samuel neka *Aezaya neka *Zelemaya.

Yesu Keliso fakhaneav qagoam, Mbumbukiam Izlael ezoqam, tegi manqa vevezam ezoqam mokho-te, nupøkhán mbá, é-møndøzø-eín, ndego ndøfakhán. Ndigu é-møndo:-peaumám, gekha matēv ndøgo, tematønumat neka vømbó-fakhanumāt. Neka ndigu, é-møndo:-qeivím, ndego tegi ezoqam, gékhandí:z. Ngenek ezoqam, *Mesaya mbo-akhaemám. Yaq vaev-te, ndego møndø-fakhán. Yesú.

Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, até taqa yaq-te ndøgó-a, vøe-

peaumam, vaev khøuwa-te tøfakhanam, av Yesu Keliso nqawa tendeqavan neka manqei-qape ezoqa ate ti:goat, teqa manqa ovøyam-te to:waniapat, manqa vø-ovøemēm.

(Met 2:4-6; 2:17-18, 23; 3:3; 8:17; Mak 6:15; 7:6; Luk 13:28; 18:31; Zion 12:38)

Mbumbukiam-ge Sip Nakhasam (*Lamb of God*)

Zion ndego ezoqa ibøkha iz gezø-etoumam, ndego Zion 1:29 neka 36 mokho-te, Yesu, Mbumbukiam-gé Sip Nakhasam mbo-akhaemám. Ibugukhokhof, Yesu fakhaneav qagoam, Zu ezoqam, Mbumbukiam-te, sip nakheis ndølvvsumám, tiqa manqa-zapazapa evøzam nonqo. Yaq nginik sip nakheis-qa kouk mokho-te, ndigu Mbumbukiam-qa bøi-te betē-eqeieqei-ez. Geté unimanqatín, nginik sip nakheis-qa kouk, kopømba mbaín, ezoqam-qa manqa-zapazapa uni tæ-evøzam. Yesu Mbumbukiam-ge Sip Nakhasam, timbøe-akhayám ndøgo: Ndego ekeza kha ndøvé. Yaq teqa kouk waev mokho-te, Mbumbukiam niqa manqa-zapazapa segembøé-navøém, neka ni teqa bøi-te vizí-eqeieqei-ēn. (Kel 8:32)

Mbumbukiam-qa khoev (*Temple*)

Mbumbukiam-qa khoev, ndøgo Zu ezoqam-qa guliguli khoev kandambaqapé. Zelusalem taon-té qawevám. Ndøgo nandi khoév. Bugukhokhof Mbumbukiam-qa khoev, ndego kawa ezoqam kandambaqape, *Solomon-qa manqa vøovam-té ginøwevém.

Ezoqa kopoáv, Zelusalem taon-te gi-okhoam, Mbumbukiam gimbovizumemín neka etoam matev vømbō-gonemín. Yaq *Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, søvakha gigiap, ezoqa gindu-upøgimam, Mbumbukiam-té ginølvvsumám.

Bawan vini-ak-te, ndøgo khafeáp, Mbumbukiam-qa khoev-te ti-oz. Ndigu bavokho mbá giabeto-waniáp, khoev-qa uta mokho-te ndøugu. Khoev-te, Zu ezoqam mba ndø-onimám.

Mbumbukiam-qa khoev mokho-te, Zu ezoqam-qa møvømbam kouwat-qa zita-te, kougiap nøme, møndøgoám. Menás. Livin-qase ndøugu, ndabua mu:faleám. Bugukhokhof kouwat-te, ndabua-qa megemege-te, *Mbumbukiam-gí iziz ezoqam mba ndø-onimám. Geté ma ndabua qæfaleam, taqa zita-te, kouwat ùnime:-khafeap-qapé. Yaq ndøgo, *Mbumbukiam-gé iziz ezoqa kandambaqape mba ndø-onín. Viav kopote, khøuwa kopó. Ndego sip nakhei angana menas-qa kouk ndøndapín, yaq nqanek kouk, manqei-te neka ta mboges-te ndøgo, ma Mbumbukiam Izlael ezoqa namba, poev ge:-unimanqatín, vømø-pomoyamín, ma Mbumbukiam-qa guguna manqat qøuveam, ndøgo Mozes gembo-etoam, Izlael ezoqam nonqo. Yaq ndego Mbumbukiam, āv gembøe-viamín nqægo: Ndego Zu ezoqam-qa manqa-zapazapa ate ndægo, sà bembøe-navøém.

Yesu genanim, ta ndabua ndøgo, kouwat uni khafeap-qape-te qo:faleam, livin-mbá qanumu-keqavát, ova ndo:go, atema manqei-te.

(Met 27:51; Mak 15:38; Luk 23:45)

Ndøgo ni āv qaninømánd nqægo: Ndakin khafeap av nqægo nøme mbaín. Yesu-qa kouk qawa, ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam ezoqa ewaqape, nakhoa zømboqoá. Yaq ni kopømbaqapé, teqa megemege-te, sizíniáv, Yesu tizi-unimanqatintat. (Met 12:6; Mak 11:15-17; Luk 2:27; Zion 2:14; Kel 5:20)

Ndakin Mbumbukiam-qa khoev mbaín, Zelusalem taon-te. Lom ezoqam, gèngi:nám. Nupøkhán mbá.

Mbumbukiam-qa khoev-qa yaq-te, Pol, ndego Keliso-ge u-anem, āv gene-peawám nqægo: Mbumbukiam-qa khoev, ní, ni Yesu ndizi-unimanqatinat neka ndizimbo-paev. (2 Ko 6:16; Ef 2:12)

Nqovønqova, Mbumbukiam-qa khoev-qa yaq-te, nqovønqova khagi-us

mokho-té qanu:gu.

Mbumbukiam-qa Manqat (*Scripture*)

*Niu Testamen mokho-te, manqat ande av nqægo toqo-geveam, 'Mbumbukiam-qa Manqat, av qane-peawāp nqægo', ndøgo *Ol Testamen me:manqaté.

Mbumbukiam-qa megeat matev (*Kingdom of God, Kingdom of Heaven*)

Zu ezoqam, Deivid-gi zi mokho-te, kawa ezoqam-qa mo:kewagám. Ndigu av gini-matavupám nqægo: Ndego Lom ezoqam géngeasám. Yaq ndego gezømbó-megetát, ate av-té, ibugukhokhof kawakawa-za gizømbo-megetam.

Yesu Mbumbukiam-qa megeat matev-qa yaq-te manqat kandambá ge-manqatam. Geté ndego ambá ta megeat matev ndøgo tene-manqatám, av Zu ezoqam gimboe-kewagam. Ndego Mbumbukiam-qa megeat matev-qa yaq-te ge-manqatam, ndego ndøgo tene-manqatám, av Mbumbukiam ezoqa ndezømbe-megeat, ndigu Mbumbukiam tigi kawa ezoqam tikhati-wim, neka teqa manqat o-mba vó:ndapāt.

Gekha ezoqām ndigu, ti-unimanqatinim, av nqægo, Yesu tiqa manqazapazapa evøzam nonqo genanim, ndigu yage ndakinak ndøndapém, neka Mbumbukiam-qa megeat matev-té ginø-óz, vømø-tegi-nakheis-éz. (*Zion 3:5*)

Ndigu ndakin ambá av nqægo, bøvun-qā bazaføgakh mokho-té gunū:goāt, geté waev mokho-té gunū:yagát. (*Kol 1:13; Zion 11:9; Lom 13:13; 1 Tes 5:5, 8*)

Mbumbukiam-qa megeat matev, nqanek manqei-qape-té qagó, neka até yan-té-a, ndō:gō. (*Met 6:10*)

Yesu nqawa tendoqavan, ndego kawa ezoqam ndówáv. Yaq Mbumbukiam-qa megeat matev, bavokho-qapé qágoāt. (*Met 24:30; 25:31; Mak 13:26; Kel 1:6-7*)

Mbumbukiam-qa palai khoev (*Tabernacle, Tent of God*)

Izlael ezoqam, leg-av manqei-te gi-okhoam, Mbumbukiam Mozes av gembøe-eín nqægo: Ndego palai khoev bewév. Mbumbukiam unime-omát, ndigu av kiniwevēm, taqa khouwevat neka khagi, neka gekha ndabua neka søvakha gigiap-gi ngusum ti:wevem. Ta palai khoev mokho-te, até ta *mboges ndøgo tunu-wuøyám, ma Mbumbukiam Izlael ezoqam namba, poev ge-unimanqatin. Yaq ta mboges mokho-te ndøgo, nandi vøndøgeap menas, ma Mbumbukiam-qa guguna manqat qo:peaupam, vøu-abam.

Zu ezoqam, Mbumbukiam-qa iz, nqanek palai khoev-té gi-eqatám, neka Mbumbukiam-te søvakha gigiap vøløvusumam, atema vaev-te, Solomon-qa manqa vøovam-te, *Mbumbukiam-qa khoev eqeieqei vøwevem.

(*Kel 7:44; Iblu 8:2; Veve 15:5*)

Mbumbukiam-qa palai khoev-qa nqovønqova, *Iblu 8:5* avønin-té qagó.

D

Deivid (*David*)

Deivid ndego, Izlael ezoqam-gé kawa ezoqam kandambaqape ndøgoám. Ndego gè-kawa-ezoqa-menas-év, Izlael ezoqam mokho-te. Bugukhokhof Izlael ezoqam-ge kawa ezoqam, Sol ndøgoám.

Deivid ndego, vaev qawán. Ndigu evenap sevén, ate gi:goam. Tigi eve, *Zesí. Neka Zesi-ge atanakha, Boáz. Ezoqam ndégo, Lut gu-oki. (*Rut 4:17*)

Deivid ezoqa ndakinak ge:goam, ndego eve-gí sip zøkewagám. Khøuwa nøme, ndego Golayat ndølaváo. Ngenek ezoqam, teqa sekevat, kandamba tantáv.

Vaev-te, Deivid kawa iz gendap, Izlael ezoqam, gè-bazaføgakh-éz. Deivid kawa ezoqam qanimáv neka ndego poev kandambá, Mbumbukiam-te.

Ndego ouv qaqayam, gèmbøe-khaneatám. Hap khaneam-ús. (Hap ndøgo, taqa wag andé gitá. Hap-qa nqovønqova, *Veve 5:8* avønin-té qonóqeív). Deivid ouv ndakinak kandambá geqaqaemam neka vøpeaumam. Ta ouv vinivimba ndøgo, Sams mokho-té qagó.

Deivid-qa emanqat, *Ol Testamen mokho-te, 1 Samuel 16 qanøngáz.

Yesu ndego, Deivid-gé zeó.

Deivid-ge Zeo (*Son of David*)

Deivid ndego, Izlael ezoqam-gé kawa ezoqam kandambaqape ndøgoám. Mbumbukiam ndøvé, kawa ezoqam. Mbumbukiam te-te ndego, manqa mbusa āv genevé nqægo: Tegi zi, ezoqa kopo, kawa ezoqam oskia ndøgoát. Nqanek manqat møndø-unimanqatín. Zapa ndøgo, Deivid-ge zeo nøme, Yesú. Yaq ndego oskia ndøyagát neka kawa ezoqam vøgoát. Yaq nakémbá, Yesu-qa iz nøme, Deivid-gé Zeo mbo-akhayám.

(*Met 1:1; 9:27; 12:23; 15:22; 21:9; Luk 20:41; Zion 7:42; Kel 13:23; 2 Tim 2:8; Veve 5:5; 22:16*)

Donki (*Donkey, Ass*)

Donki ndugu, gigiap qanøyam neka ezoqam qanøbam nonqó. Ndugu andé aiyav-té gunómá.

Donki-qa nqovønqova, nqovønqova khagi-us mokho-té qanu:gu.

Nd

Ndaola køkouk (*Red Sea*)

Nqanek Ndaola Køkouk, yaq Izip manqei-a, yaq Izlael manqei, livinqasé qanu:gu. Ndaola Køkouk, ta ndaola-qá iz. Ibøkha ndøgo, køkóuk mbá. Izlael ezoqam, Mozes-qa megeat matev mokho-te, Izip manqei gi-ivøvem, Ndaola Køkouk ndøtanqá. Manqei pap-té ginøtanqá. Ibøkha sége-qatavát. Gumutanqa, yaq ibøkha, nqawá qanø-tøkuá, Izip ezoqam-gi nakhag ezoqam vøgutaz-a, vøgeonim. (*Exo 14, Kel 7:36; Iblu 11:29*).

E

Eibleem (*Abraham*)

Eibleem-qa iz, ibugukhokhof Eibleem ndøgoám. Vaev-te, Mbumbukiam ndego iz Eibleem mbo-akhá. Taqa manqa mokho nqánek, “Ezoqa kopoav-qape-gé evé.” Eibleem ndego, Ū taon-té geqán, Mesopotemia manqei-te. Ndego khape mbumbuk-qa iz eqawatáv, ma ta manqei-te ndøgo gizømbe-goam. Geté ndego Mbumbukiam-anim mba mbovizupám. Eibleem-gu sævam, *Sælá. Nginik ezoqa menas, nupøkhán mbá ginøkim. Geté nakheis mbáin.

Eibleem Ū taon-te gegoam, Mbumbukiam āv gembøe-eín nqægo: Ndego ta taon ndøgo, bè-iváv, zas namba, yaq teabenøwáv ndøgo, ma Mbumbukiam manqei te:-omat.

Mbumbukiam, Eibleem namba, poev ndø-unimanqatín. Yaq manqa mbusa, āv gembøevé nqægo: Ndego nakhasam anganeam ndøndáf. Tegú sævam-té gemóqán, ndugu Sæla.

Neka manqa mbusa nøme, Mbumbukiam Eibleem-te geve, nqánek: Ndego zi kopoav gevebumav-qape mbógoát. Ate av-té, khaiya-te nqo:go, nduku ndi:gu. Neka nøme nqánek, tege zeo kopo mokho-te, Mbumbukiam ezoqa ewaqape, manqei-qape-te, matev mbomømboma zómatanám (*Kel 3:25*). Keliso mokho-te, nqanek manqat, møndø-unimanqatín.

Eibleem Mbumbukiam-qa manqat, gè-unimanqatín. Yaq Mbumbukiam ndego ta zapaya ndøgo, ndaføyamba-qape me:veó. (*Lom 4:3*)

Eibleem-qa emanqat, *Ol Testamen mokho-te, Genesis 11:26 qanøngáz.

Eibol (*Abel*)

Eibol ndego, *Adam neka *Iv, tigé yó. Khøuwa nøme, Eibol sip ndøzitág, Mbumbukiam-qa iz eqawat nonqo, vømbō-løvusam. Yaq tege zapikia *Kein, pakhapakha mbokhaná. Zapa ndógo, Mbumbukiam Eibol-qa etoam matev, gèkhatiú, geté Kein-qa, gèsanqáo. (*Gen 4; Met 23:35; Luk 11:51; Iblu 11:4, 12:24*)

Elod (*Herod*)

Elod ndógo, Izlael kawakawa-za vinivinimba-qá izíz. Foá ate gi:goam. Ezoqa ngínik:

1) **Elod Kandambaqape** (*Herod the Great*)

Ta khøuwa-te ndógo, Yesu geqan, ngenek Elod Kandambaqape, Zudia ezoqam-gé kawa ezoqam ndógoám. Ezoqam ndégo, manqa gevøovam av nqægo, Betliem vemiaiv-te neka vemiaiv avøavun vøgoat, gekha nakhei anganá ndigu, ndakinak qaniap, atema viav menas qazøndap, tipakhaez. Ndego tenegó ndógo: Ndego *Mesaya løvøwe-qa mbogoám. (*Met 2; Luk 1:5*)

2) **Elod Antipas** (*Herod Antipas*)

Ngenek ezoqam, Elod Kandambaqape-gé yó. Ndego Gelili ezoqam-gé kawa ezoqam ndógoám. Ezoqam ndégo, manqa gevøovam av nqægo, Zion, ndego ezoqa ibøkha iz gezø-etoumam, teqa monqo tikepøzem, ndego ndimbula mokho-te gu:goam. Neka ezoqam ndégo, Yesu manqa ovøyam-te giveem, otøotam-te geve neka vøngenøiu, yaq Pailøt-te nango sasa ndøkhotav. (*Met 14:1-11; Mak 6:14-28; Luk 3:19-20, 23:6-15*)

3) **Elod Aglipa 1** (*Herod Agrippa I*)

Ngenek ezoqam, Elod Kandambaqape-gé zeó. Ndego Zudia ezoqam-gé kawa ndógoám. Ndego Klisten ezoqam, ngenøgim-té genø-áb. Zems, ndego Zebedi-ge yo, ndego løvøte-té genøvé, neka Pita ndimbula-te vø-utav. Vaev-te, Evezøza-ge enzol ezoqam, ngenek Elod Aglipa, enqoni kandambaqape mbo-etoám, vønanim. (*Kel 12*)

4) **Elod Aglipa 2** (*Herod Agrippa II*)

Ngenek ezoqam, Elod Aglipa 1-gé yó. Pol Zelusalem taon-te gimøvøinam, yaq gaman ezoqam Festus, Pol Elod Aglipa 2-té genø-khotav, yaq ndego Pol bembøē-sinøzam. (*Kel 23:35, 25:13-26:2, 26:19, 27-32*)

Elon (*Aaron*)

Elon ndego, Mozes-gé zapikiá. Tigu sævømiu, Miliám. Nginik Livai-gí zí. Livai khagua bawan-ák. Elon Mozes-gé manqa manqate ezoqam ndógoám. Ndego Mozes namba, *Felo-té ginøzavín, ndego Izip ezoqam-ge kawa, neka Izlael ezoqam nqonqotøzat manqat vømbō-einimin, yaq ndigu ekeza Keinan manqei-te betëvesez.

Elon, Mozes neka Izlael ezoqam ate gi:goam, leg-av manqei-te, namba gi:yageapam, Mbumbukiam ekeza iziz ezoqam ndøveatáv. Neka até tegi nakhei angana neka zí-a *Mbumbukiam-gí iziz ezoqam begó. Vaev-te, Izlael ezoqam, Mozes neka Elon-qa megeat matev giqavotøvem, yaq Mbumbukiam āv genegó nqægo: Elon-qa tatuag-te, mbusa ndøfakhán, neka tae nanga vømbøviam. Nakhamas-té. Nøme pave, é-møndøfakhán. Nqanek matev, ezoqa āv qanezømás nqægo: Nginik ezoqam, unimanqatin Izlael ezoqam-gí megetapák. Mbumbukiam ndøveatáz. Taqa zita-te, Elon-qa tatuag, ta *mboges-te ndógo tinø-utøvé, ma Mbumbukiam Izlael ezoqam namba, poev ge:-unimanqatin. Ezoqa matavap vesezu nonqó, av nqægo, ndigu Livai bawan-ak, Elon-gi zi, unimanqatin Mbumbukiam-gí iziz ezoqám. (*Num 17:1-10; Luk 1:5; Iblu 5:4, 7:11; 9:4*)

Mozes leg-av manqei-te ndógo, ande møe mba qambo-auwam, olol-te

gegoam, yaq Izlael ezoqam gimatavupam, av nqægo, ndego nqawa gendō-qavanāk, Elon manqa-zapa ndøgó. Ndego tae khøuiap ndøkhakheinám, av Izlael ezoqam qazømbe-pøovam. Ndøgo andé kao nakhasam-qá bugug me:kewagám. (*Kel 7:40*)

Enzol ezoqam (*Angel*)

Enzol ezoqam ndigu, nqová. Mbumbukiam namba me:yagé, yan manqei-te. Ndigu Mbumbukiam-gí u-aním. Khøuwa kopoav, ezoqa kopømba mbaín, tizømetupat. Geté khøuwa kopokopo-te, ndigu ezoqa nøme, ndizø-fakhânám.

Ndigu Mbumbukiam-qá sasae ndøgoatún, av ndego ge:khofosumatun. Neka ndigu Mbumbukiam-gi ezoqam, gèzø-keogé. (*Kel 12:6-11; Iblu 1:14*).

Khøuwa nøme, Mbumbukiam, enzol ezoqam, ezoqa nøme-te, teqá manqat manqate-qa ndøkhofosumatún. (*Met 2:13; Luk 1:26, 2:9; Kel 27:23*).

Enzol ezoqa kandakanda, nøme Maekól (*Zud 9*), neka nøme Gebliél (*Luk 1:19, 26*).

Etoam matev Mbumbukiam-te (*Offering*)

Etoam matev, Mbumbukiam-te, ndøgo ike manqát, te-te. Ibugukhokhof Izlael ezoqam, Mbumbukiam-te etoam matev gone nonqo, søvakha gigiap mboløvusumám neka gigiap o moni vømbō-etoumam.

Neka guguna manqat ndøgo, Mbumbukiam Mozes gembo-etoam, āv qane-eín nqægo: Enqoni-us ezoqa tekhakhæv, ndego Mbumbukiam-te etoam matev begó. (*Met 8:4*)

Até ní-a, kopømباقapé, Mbumbukiam-te etoam matev tizigonem. Ndøgo, moni o gigiap, Mbumbukiam-qa sasae gone nonqo tizi-etømem. Taqa yaq-te, 2 *Ko 9:7* āv qane-eín nqægo: Gekha ezoqām ndego, khanakhanakh-us nde-etoam, Mbumbukiam kuku, te-te.

Evezøza-qa lou loge matev (*The Lord's supper, Communion*)

Ta khagus ndøgo, ma Yesu nøme pave, tae mutui-te gitøkewem, ndego tegí paev ezoqam tuelv namba me:goám. Ta khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam-qa *Pasova khøuwa ndøngáz. Yaq lou gi:logat, Yesu flawa ndøndapáz neka izam nonqo waen-us vøndap. Yaq āv gezømbe-eín nqægo, “Nqanek noqá khá. No nónqonqotáv. Neka nqanek noqá kóuk. Ezoqa kopoav zapayá qanéwá. Zo matev āv tønégó. Yaq no zonømbé-matøvememát.” Até ndakín-a, ni Klisten ezoqam, matev āv tabizi:-matanám. Ndøgo niqá manqa matev eim nonqó. Pol taqa yaq-te, āv gene-peawám nqægo, “Gekha khøuwā ndigu, zo nginik flawa tozoulouzat neka nqanek waen vozó-izamāt, zo Evezøza-qá løvøte-qa yaq-té zøté-zømasát, atema ekezan vøgeāv.” Nqanek matev, gigiap-qaapé, Klisten bawan mokho-te.

(*Met 26:17-30; Mak 14:12-25; Luk 22:7-20; 1 Ko 11:23-32*)

Ezoqam-ge Yo (*Son of Man*)

Nupøkhán mbá, Yesu fakhaneav ndøgoám, ndego *Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, Deniel, Ezoqam-gé Yo me:manqatám. Ngenek ezoqam, kawa ezoqam ndøgeāv, neka ezoqa ewaqape vøzømbó-kawaevtāt. Neka teqa *megeat matev, oskia ndøgoát.

Yesu Ezoqam-ge Yo-qa yaq-te ge-einin, ndego ekezan me:manqatám. Ta mokho-te ndøgo, ndego ezoqa āv genezømás nqægo: Mbumbukiam ndokhofotáv. Neka ndego iz kandambaqapé. Yesu ndego, Mbumbukiam. Geté ndego ùni møndæ-ezoqam-év, av ni nqazi:gu.

(*Dan 7:13-14; Met 9:6; 12:8; 16:13; 18:10; Mak 10:33; Luk 12:40; Zion 3:13-15; 6:27; Kel 7:56*)

F

Felisi ezoqam (*Pharisee*)

Nginik Felisi ezoqam, ezoqa kandakandá, Zu ezoqam mokho-te. Ndigu āv gini-matavupám nqægo: Ezoqa Mozes-qa guguna manqat neka khafeap vinivinimba nøme timbopavat, ndigu go:aomem, yaq Mbumbukiam-qa bøi-te, ndøgo tiní-eqeieqei-éz. Ndigu gè:khambuvupám, neka āv gini-matavupám nqægo: Ekeza yage matev, eqeieqei, geté ezoqa nøme-qa matev, soqaín. Ndigu guliguli matev, ezoqa ewaqape-qá bøi-té ginø-matønumám. Yaq ezoqa ewaqape, tñabezømbe-vizáp. Geté Yesu tiqa matev, møndæ-otév. Ndego møndøqeív, av nqægo: Tiqa matev matanam, ngusum-te mbá qazøgó. Geté mokho-te ndøugu, ndigu soqaín.

Vaev-te, nginik Felisi ezoqam, *Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam namba, Yesu, løvøwe-qa ndøgoám. (*Met 3:7-10; 5:20; 15:1-12; Mak 7:1; Zion 8:3*)

Felo (Pharao)

Felo ndego, *Izip ezoqam-gé kawa kandambaqapé. Baebol khøuwa-te, Izip ezoqam-gi kawakawa-za, iz Felo zø-akhaemám. Ta khøuwa-te ndøgo, Izip ezoqam-qa matev āv qanegoám nqægo: Felo kopo ate teyagat, ndego andé Mbumbukiam mé:vewát. Gigiap neka manqei ate ndægo, teqa ndøgoám, neka ezoqa ate gi:goam, tegi vøgoam. (*Kel 7:9-21; Lom 9:17; Iblu 11:24*)

Flawa poponøvemav louzi matev (Festival of unleavened bread)

Ovøyam manqat taqa yaq-te, toqonøqeív ndøgo: *Khøuwa kandakanda, 2) Flawa poponøvemav louzi matev.

G

Glik manqei neka Glik manqat (Greece and the Greek language)

Glik manqei, Glik ezoqam-qá manqei. Meditelenien ndaola-té qagó. Ta khøuwa-te ndøgo, Glik manqei-qa iz, Akaya mbo-akhaemám. Geté até Masedoniá-ya, Glik ezoqam-qá manqei ndøgoám. Glik manqei-qa taon vinivinimba, nqáne: Filipai neka Tesalonika neka Belia neka Atens neka Kolin. Pol, ndego Keliso-ge u-anem, manqei vinivinimba ge-okhoam, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam, ndego até ta taon-te ndøgóa, vøyageapam.

Glik ezoqam, Glik manqat ndømanqaté. Yesu-qa khøuwa-te, ezoqa kopoáv, Meditelenien ndaola avønin-te, ekeza manqat vinivinimba ndømanqatám, neka até Glik manqát-a, vømanqatam. Ta khøuwa-te ndøgo, Glik manqat, zøtezat ezoqam-qá manqat ndøgoám. Mbuk kopoáv, Glik manqát qanepeaupám. Até *Niu Testamén-a, ibugukhokhof, Glik manqat-té ginøpeaomém. Pol manqei vinivinimba-te ge-okhoam, ndego *bawan vini-ak namba, Glik manqát gezømbe-manqatám. Zapa ndøgo, ndigu teqa *Iblu neka Alameik manqat, zøtezateáv.

Glik manqat peawam, bugug av nqægo:

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος.

Gog neka Magog (Gog and Magog)

Ni kopømba mbaín, uni tizi:nøten, Gog neka Magog gekha mē:manqate, Manqat Qandoveveam 20:8 mokho-te. Zøtezat ezoqa nøme ndimatavap, ndøgo bawan-qá izíz. Geté nøme ndimatavap, Gog neka Magog, andé yaya etæ manqát. Ndøgo Mbumbukiam-gí qaqa ezoqam ate ndi:gu me:manqaté.

Bavokho-qape sa nqáne: Nakhag ndøgo, *Manqat Qandoveveam 20:7-10* ndæmanqate, kopømba mbaín, nakhamas-te mba tøfakhan. Zapa ndøgo, ta nakhag ndøgo, sa ndøgo tøméfakhán, Saitan viav wan taosen teløvønøvupat, yaq taqa zita-te, nqawa vømbó-nqovozømem. (*Veve 20:1-10*)

Gol (Gold)

Gol ndigu, *auli gigiáp. Khagi khakhavá. Taqa fia kandambá tantáv.

Gomola (*Gomorrah*)

Ovøyam manqat taqa yaq-te, toqonøqeív ndógo: *Sodom neka Gomola.

*Ng***Ngusu qogøzat matev** (*Circumcision, circumcise*)

Zu ezoqam, nakhei angana ate ndi:gu, ndakinak qaniap, khøuwa eit tømøzø-ndapat, angana-gí gigiap ov ngusum zøqogavatún. Mbumbukiam ekezan zø-eín, matev tiginem. Ndógo tiqá khakhatáp, av nqægo, ndigu Mbumbukiam-gí. Nqanek matev ndógo tøngáz, Mbumbukiam Eibleem namba poev ge-unimanqatin. (*Gen 17:9-14; Kel 7:8*)

Nqanek matev zapaya, ezoqa Zu ezoqam, ngusu qogøzat ezoqam zø-akhaemám. Até Yesú-a, Zu ezoqam ndøgoám, neka até ndegó-a, ngusum vømbø-kepøtøzem. (*Luk 2:21*)

Yesu yan-te gegavig, yaq taqa zita-te, ezoqa teqa manqat, *bawan vini-ak gi:zømesimam, Zu ezoqa nøme, āv gini-manqatám nqægo: Bawan vini-ak tøzø-pøovat, ti-Klisten-ezoqam-ez, ndigu bugukhokhof, bètøkhæ-Zu-ezoqam-éz, neka ngusu bezøqogaz. Geté Pol tiqa manqat unimanqatin-teáv. Ndego āv gene-peawám nqægo: Ezoqa ndigu, Zu bawan-ak mbain ndigu, kopømbaqapé, ngusu qogøzatav tøgoat. Gekha ezoqām ndego, poev tømbogoat, tekhandi:v, ndego matev kopo mba bembogó: Ndego Yesu Keliso be-unimanqatin.

(*1 Ko 7:18-19; Gal 5:1-6; Kol 2:1; Tait 1:10-11*)

*H***Hos** (*Horse*)

Hos ndugu, gigiap kandambaqapú. Tuqa bazaføgakh, andé kandambá. Ezoqa kopømbaqapé, to:qom, sasa ndøtēit. Baebol khøuwa-te ndógo, hos, kawakawa-za neka nakhag ezoqam mba zøgoát. Ndigu nakhag me-okhoám neka søvakha fouzu nonqo or gigiap qanøyam nonqo vøzøgoam. Ezoqa nøme, manqei khagua wil-us zøgoám, hos gulivupam.

Hos-qa nqovønqova, *Zems 3:3* avønin-té qagó.

Hosana (*Hosanna*)

Hosana ndógo, Iblu manqát. Ibugukhokhof, taqa manqa mokho nqáneq, “Ginitøké” o “Gèkhandín, ni.” Geté vaev-te, nqanek manqat, møndømø-khoum-manqát, ate av-té, Kuni manqat-te “Ike:” toqote-akhaemat.

(*Met 21:9, 15; Mak 11:9-10; Zion 12:13*)

*I***Iblu ezoqam neka Iblu manqat** (*The Hebrew people and the Hebrew language*)

Iblu ezoqam, Izlael ezoqam-qá iz nømé. Neka tiqa iz nøme, Zu ezoqám. Ibugukhokhof, até Eibleém-a, tegi ezoqam namba, Iblu ezoqam zø-akhaemám. (*Gen 39:14; Exo 2:6-7, 5:3*)

Nginik Iblu ezoqam, Iblu manqat ndømanqatám. Até ndakín-a, Izlael manqei-te, ndigu Iblu manqat ndømanqaté. Geté Yesu-qa khøuwa-te, ezoqa kopoáv, ekeza Iblu manqat gè-ivøvém, neka Alameik manqat ndømanqatám. Taqa manqa wag, andé kopó. Geté vinivinimba, møndømbo-goám. Geté ezoqa nqanek manqat, até Iblu manqat mbo-akhaemám. Até Yesú-a, Alameik manqat ndømanqatám.

*Niu Testamen mokho-te, manqat kopokopo nøme ndøgó, Iblu o Alameik manqat-te. Toqonøqeív ndógo: *Met 27:46, Mak 5:41; 15:34; Zion 1:38; 19:20; 20:16.*

*Niu Testamen mbuk mokho-te, pepa nøme, ‘Iblu’ mbo-akhayám. Taqa yaq-te, ovøyam manqat nøme, ndøgó, ta pepa-qa megeat manqat-qase mokho-te.

(Kel 6:1; 2 Ko 11:22; Filip 3:5)

Ol Testamen, ibugukhokhof, Iblu manqat-té ginø-peaomém. Iblu peawam-qa bugug av nqægo: **הָאֵרֶץ וְאֵת הַשָּׁמַיִם אֵת אֱלֹהֵימָּא בְּרָא בְּרָא שְׁמִית**

Ibøkha (Water)

Ibøkha ndøgo, ezoqa nøme 'lano' mbo-akhayám. Ibøkha neka lano, gigiap kopó. Vinivinimba mbain.

Ibøkha iz ndape matev (Baptism)

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, Zoden kea-te ezoqa kopoáv, ibøkha iz gezø-etoumam. Ndego ezoqa āv gezømbe-manqatám nqægo: Ndigu bèqambúz, neka ibøkha iz bē-upøgim. Yaq Mbumbukiam tiqa manqazapazapa, segembøé-navøém. Yaq Zion ndigu ibøkha-te vøgeosam. (*Met 3:5-6; Mak 1:4-5*)

Até Yesú-a, Zion-te ibøkha iz vømøndō-ndap. Ndego ta mokho-te ndøgo, ezoqa āv genezømás nqægo: Ndego matev ùni mbøepavám, av Mbumbukiam ndømbøe-poev. (*Met 3:13-16; Mak 1:9-11; Luk 3:21-23*)

Yesu yan-te, okhokho-té genøqavíg. Ndego bugukhokhof tegi paev ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo: Bawabawan ate ndækhezet, sozó-okhoát, ezoqa noqa manqat vømē-zømesim, yaq ndigu bemø-nogi-paev-ezoqam-ez. Yaq ibøkha iz zozø-etoumát, Tat-qā iz-tē, neka Yo-qā iz-tē, neka Nqova Mbomambaqape-qā iz-tē. Ezoqa ndego ibøkha iz tendap, ndego ta mokho-te, āv gené-unimanqatín nqægo: Teqa awenege yage matev, møndønaním, Yesu namba, ndego tae mutui-te genanim. Yaq Yesu nqawa gekhandi:v, ta mokho-te ndøgo, ngenek ezoqam, ndakin yage ndakinak ndøndáp. (*Lom 6:3-8; Gal 3:27*)

Ilaiza (Elijah)

Ilaiza ndego, *Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam ndøgoám. Ndego nanimateáv. Geté Mbumbukiam, yan-té genøndáf. Khandín. Ilaiza-qa emanqat nqáneq: *1 King 17-19; 2 King 1-2*.

Isao (Esau)

Isao ndego, *Aezek neka Lebeka, tigé yó. Tege eveqase-qa iz, *Zekóp. Nginik ezoqa menas, qaqangeáp. Isao, teqa iz-qa manqa mokho, 'Kha su-ús.' Isao-qa poev kandambaqape ndøgo tøgoám, leg-te te-okhoat neka søvakha vófouzāt. Geté Mbumbukiam-qa matev mbomømboma-qa yaq-te, ndego matavapøteáv. Ndøgo gigiap-qasé, te-te. Yaq nakémbá, khøuwa nøme, ndego søvakha fouzu-te gendoqavan neka ifin-qape vømbōvin, ndego Mbumbukiam-qa matev mbomømboma gèwí, ta matev ndøgo, ndego amba te-upain, ndego yo-khøuwa ndego. Lou ndape nonqo me:wí. (*Gen 25:19-34; 27:1-40; Lom 9:10-13; Iblu 11:20; 12:16-17*)

Isao-gi zi, Edom ezoqám.

Isop (Hyssop)

Isop ndøgo, tae-qase-qá iz. Ta tae-qa tang, khasøkhasís neka taqa esokho khøogáp. Ta khøuwa-te ndøgo, enzol ezoqam Izip ezoqam-gi nakhei angana ate gi:goam, ndigu bugukhokhof giqanat, pakhapakha gezø-khaneam, Izlael ezoqam, sip-qa kouk, mboqog-te, isop tæ gini-gi:mám. (Nqovønqova taqa yaq-te, *Iblu 11:28* avønin-té qonøqeív.) Yaq ndego enzol ezoqam, Izlael ezoqam-gi nakhei angana, pakhapakha khaneapøteáv.

Neka *Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, sip-qa kouk, *mboges-te go:pomoemam, ma Mbumbukiam Izlael ezoqa namba, poev ge-unimanqatin, neka khøuwa nøme, ezoqam-te vō:pomoemam, tiqa manqazapazapa sunguzam nonqo, ndigu isop tæ gini-matønumám.

Iv (Eve)

Iv ndugu, *Adam-gú zás. Mbumbukiam manqei-qape ande

ge:khakheinam, bugukhokhof ezoqam, gekhakheinøvem, Adám. Yaq Mbumbukiam sanqa kopo mbokhaozó, sævam vømbøe-khakheinøvem.

Vaev-te, ngunuk Iv, Mbumbukiam-qa manqat, gè-ogí, neka Saitan-qa manqat mbopáev. Yaq tae nøme-qa nanga, taqa yaq-te Mbumbukiam gezømbe-ein, khafeāp tilog, ndugu sègelóg. Yaq nøme, zivis mbo-etoám. Yaq até ndegó-a, vølog. (*Gen 2:21-3:24; 1 Ko 11:12; 2 Ko 11:3; 1 Tim 2:13*)

Adam neka Iv, tigi nakhei angana, tiqa yaq-te, Baebol mokho-te nqøupeawap, ngínik: Kein neka Eibol neka Set.

Izip (*Egypt*)

Izip ndøgo, manqei kandambaqapé. Izlael manqei avønín-té qagó, neka Meditelenien ndaola-té qagó.

Baebol khøuwa-te, Izip-gi kawakawa-za, *Felo zø-akhaemám. Izlael ezoqam, Izip manqei-te, *yaq-fia mbain sasae ezoqam ndøgoám. Andé pingim-ák. Nupøkhán mbá. Viav 400, ate qægoam. Emanqat taqa yaq-te, Eksodus (Exodus) 1 qanøngáz.

Vaev-te, Yesu geqan, yaq *Elod løvøwe-qa gembogoam, Yesu-gi evøndipakha, Izip manqei-té ginø-khokhóz, te namba, atema Elod vønanim. (*Met 2:13-19; Kel 7:12-34; 1 Ko 10:1; Iblu 11:22-29; Veve 11:8*)

Izlael (*Israel*)

Izlael, *Zekop-qa iz nømé. Nqanek iz, Mbumbukiam mbo-akhá. (*Gen 32:22-32*)

Taqa zita-te, tegi zi ate gi:goam, Izlael ezoqam zø-akhaemám, neka tiqa manqei, Izlael manqei vømbø-akhaemam. Iziz nøme, ndizø-akhayam, *Zu ezoqám neka *Iblu ezoqám. Nginik ezoqam namba, Mbumbukiam, poev ndø-unimanqatín, av nqægo: Ndigu tegí ezoqam ndógoát.

Izlael ezoqam-ge kawa ezoqam, Solomon, genanim, yaq tiqa manqei gèqatá, yaq qatoat nøme, Izlael manqei mbo-akhaemám neka nøme, Zuda manqei vømbø-akhaemam.

Até Yesú-a, ndego Izlael ezoqam ndøgoám neka Izlael manqei-te vøyagam.

K

Kawa ezoqam-qa wawaq (*Crown*)

Wawaq av nqægo, kawa ezoqam-qa khakhatáp. Ndøgo ezoqa, āv qane-zømesimám nqægo: Ngenek ezoqam, iz-akhaé. Kopømbaqapé, tezømbo-kawaevtat. Nqanek wawaq, gól neka nandi fia kandakandá gini-khakheinumám.

Yesu manqa ovøyam-te giveem, nakhag ezoqam, otøotam me:vewém. Ndigu gumbag fakiafakia-us ndø-ogeaném, kawa-te vømbøe-uzim. Andé kawa ezoqam-qa wawáq.

(Nqovønqova, kawa ezoqam-qa wawaq-qa yaq-te, *Veve 4:4* avønín-té qagó.)

Kein (*Cain*)

Kein ndego, *Adam neka *Iv, tigé yo-khøuwá. Ndego khæe ogekhaem ezoqam ndøgoám. Tege eveqase, *Eiból. Khøuwa nøme, Eibol Mbumbukiam-te sip geløvusam, Kein pakhapakha mbokhaná. Zapa ndøgo, Mbumbukiam Eibol-qa etoam matev, gèkhatiú. Geté Kein-qa, gèsanqáo. Eibol sip ndøzitág, Mbumbukiam vømbø-etoam. Geté Kein-qa etoam matev, Mbumbukiam-te, avøe gigiap mba ndøgoám. (*Gen 4; Iblu 11:4; 1 Zion 3:11-12; Zud 11*)

Keinan (*Canaan*)

Izlael ezoqam-qa manqei, ibugukhokhof, iz Keinan ndøgoám. Mbumbukiam *Eibleem ta manqei-te ndøgo tenø-itú. Ta khøuwa-te ndøgo, nqanek

manqei-te, Keinan ezoqam ndøyagám. Nginik ezoqam, manqa-zapazapa-ús. Toqonóqeív ndógo: *Sodom neka Gomola. (*Gen 11:31, 13:12-13; Kel 7:11, 13:19*)

Keliso (*Christ*)

Keliso, ndógo Glik manqát. Manqa mokho até kopó, av *Mesaya ndægo. Taqa manqa mokho nqáne, “Ezoqam ndego, oil gimbøe-qouzim.” *Ol Testamen khøuwa-te, *Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, Zu ezoqam-gi kawakawa-za neka *Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, tiqa kawa-te, oil mo:qouzimín, ndigu tiqa sasae gingazemin. Ndógo khakhatáp, av nqægo, ngenek ezoqam, Mbumbukiam ekezan ndøvé, iz av nqægo te:ndap.

Yesu, iz Keliso ndimbo-akhayam, zapa ndógo: Ezoqam ndégo, Mbumbukiam ibugukhokhof manqa mbusa geve, kawa ezoqam tendo-khofotav, ekeza ezoqam tekhandi:z. (*Met 1:1; Luk 2:11; Zion 17:3; Iblu 9:28*)

Ovøyam manqat nøme, toqonóqeív ndógo: *Mesaya

Keliso-gi u-anim (*Apostles*)

Yesu Keliso manqei-qape-te geyagam, neka ezoqa tuelv vøvevesam, ndego nginik, tegi u-anim zø-akhaemám (*Met 10:1-4, Mak 3:13-19, Luk 6:12-16; Kel 1:26; 15:22*). Nginik Keliso-gi u-anim, iz nøme, Yesu-gi pæv ezoqam zø-akhaemám. Geté Yesu-gi pæv ezoqa nøme, møndøgoám.

Nginik Keliso-gi u-anim, Yesu namba oskia me:goám, neka ndego vøe-zømesimam. Yaq ndego bazaføgakh zø-etoám, enqoni-us ezoqam vøkhakheinøvemam, neka nqova soqøsoqa ezoqam-qa mokho-te gu:goam, vøzø-ngeasumam.

Yesu genanim, yaq nqawa vøkhandi:v, nginik ezoqam, ekeza bói giniqueivím. Yaq Yesu nginik manqei vinivinimba-té genø-khofosám, ezoqa Manqat Mbomambaqape bemē-zømesim (*Luk 24:48, Zion 15:27; Kel 3:15*). Vaev-te, nginik u-anim, møndømø-tigi-megetapak-éz, ndigu Yesu gi-unimanqatintam.

Yesu yan-te gegavig, yaq taqa zita-te, até ezoqa nømé-a, Keliso-gi u-anim vøzø-akhaemam. Ezoqa nøme Pól, neka nøme Banabás. Mbumbukiam até nginik ezoqám-a, teqa sasae gone nonqo vøzø-akha.

Kemol (*Camel*)

Kemol ndugu, gigiap kandambaqapú. Ngunuk kopømbaqapé, gigiap kandambaqape segé-qaná neka ezoqa vøqanaō. Leg-av manqei-te toqo-okhoat, yaq kemol-qa tøke kandambá. Zapa ndógo, ndugu kopømbaqapé, ibøkha kandambaqapé sege-izamín. Yaq vaev-te, leg-av manqei-te, ma ibøkha mbain ndógo, ndugu khøuwa andé kandambá segé-okhoát, oskia ndógo, ibøkha nøme izumav tugoat.

Kemol-qa nqovønqova, nqovønqova khagi-us mokho-té qanu:gú.

Klisten ezoqam (*Christian*)

Klisten ezoqam, taqa manqa mokho nqáne, “Keliso-gi ezoqám.” Yaq nakémbá, gekha ezoqám ndigu, ekeza kha Klisten ezoqam ndivewe, ndigu Yesu *Keliso, ùni bembøepæv.

Ezoqa ndigu Yesu ndimbopaev, Klisten iz ndizø-akhayam, matev Antiok taon-té qangáz. (*Kel 11:26*).

Kopa (*Copper*)

Kopa ndógo, *auli gigiáp. Khagi køkókuk. Kopa moni, tiqa fia andé khapémbá.

Kha sisi (*Leprosy, dreaded skin disease*)

Baebol khøuwa-te, ngusu enqoni vinivinimba, ‘Leprosi’ mbo-akhaemám. Nøme ndógo, nqamáv, neka nøme tøpuiáp, neka nøme kha kefótáp, neka

nøme asavím. Enqoni nøme av nqægo taqagoat, até ezoqa nømé-a, kopømbaqapé segéndáp. Ezoqa ndigu, enqoni av nqægo qazøgoam, Zu ezoqam-qa guguna manqat, ezoqa soqøsoqa me:zæbám. Khavim-ús. Yaq ndigu kopømba mbain, vemlav-te tiyagat. Geté qambaqapé giabetøndoyagé, ezoqa mbain-te ndøgo. Neka ndigu ndabua keqageap be-uzáp. Ndigu tiqa manqa-nqa neka kesov, bègutám, neka 'khavi khavim-us' bē-akhayam, ezoqa nøme tiqa avønin-te ti-okhoat.

Ezoqa enqoni av nqægo qambogoam, yaq tekxakhæv, *Mbumbukiam-gé iziz ezoqam-té geabenøwáv, ndego bēqeiv, av nqægo, teqa enqoni uni pembøē-navøem-a. Uni tømboē-navøem, yaq ngenek ezoqam, Zu ezoqam-qá matev bembopáev, av Mbumbukiam Mozes gembøe-ein. Yaq taqa zitate, kopømbaqapé, ekeza ezoqam-te nqawa tevesez. (*Lev 14; Met 8:1-4; Luk 17:11-19*)

Kh

Kha sunguzam matev (Cleansing)

Mbumbukiam, ndego ndaføyamba-qapé. Yaq ndego Izlael ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo: Ndigu bæbæs-qape begó, teqa avønin-te tizav, teqa iz eqawat nonqo. Zu ezoqam, løvøte ezoqam-qa kha gekhanazín, o sævam yokea guiqeivín o nakhasa gui-ovain, o anganeam kxanqan qamboqoiin, o ezoqa kha sisi tømboqoat, o lou gelogín, eqeieqei mbain ndøgo, Mbumbukiam-qa bøi-te, yaq ndigu andé ge-khavim-us-ezín. Zu ezoqam av ngi:gu, kopømba mbain, *Mbumbukiam-qa khoev-te o guliguli khoev-te ti-oz. Yaq nqawa bæbæs gone nonqo, Zu ezoqam av ngi:gu, elavøqase bèzømbøkhæ-auwamát, yaq kha bēsunguzat, av tiqa matev qazømbe-goam. Yaq taqa zita-te, ndigu Mbumbukiam-te, søvakha gigiap beløvusamát. (*Mak 1:44; Luk 2:22; Zion 2:6*)

Yesu-qa khøuwa-te, Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, matev vinivinimba nøme mo:-awám. Khamasim, Zu ezoqam, lou okhokho-té giabenølóg. Ndigu bugukhokhof zenda, matev vini-té giabetøkhæ-sunguzát, ndigu uni betē-bæbæs-ez, Mbumbukiam-qa bøi-te. Yesu tiqa manqat unimanqatinteáv. Zapa ndøgo, tiqa poev, Mbumbukiam-qa bøi-te ti-eqeieqei-ez, ngusum-te mbá qazøgoám. Taqa yaq-te, Yesu āv gene-eín nqægo: Gekha gigiāp ndøgo, ezoqam-te ndø-oev, ndøgo kopømba mbain, te:-manqa-zapa-us-ev, Mbumbukiam-qa bøi-te. Geté ezoqam ndøgo tené-manqa-zapa-us-év, matev neka manqat ndøgo, te-te ndøndo-fakhate. (*Mak 7:1-23; Kel 10:15; Lom 14:14*)

Khandi etoam ezoqam (Saviour)

Yesu manqei-qape-ge khandi etoam ezoqam, timbøe-akhayám ndøgo: Ndego tae mutui-te genanim, ndego ni ezoqam, ni amba tizi-soqoenin, nakhoa nimboqoá. Yaq ni kopømbaqapé, sizí-khandí:n. Zapa ndøgo, ndego niqa manqa-zapazapa-qa yaq-fla, ta zapaya ni amba tizi-soqoenin, ekeza kha-té genøndáp. Yaq ta mokho-te ndøgo, gekha ezoqām ndigu, ti-unimanqatintat, av nqægo, Yesu tiqa manqa-zapazapa evøzam nonqo genanim, Mbumbukiam tiqa manqa-zapazapa, segembøé-navøém. Yaq ndigu Mbumbukiam-qa bøi-te, gé-eqeieqei-éz, neka vøkhandi:z.

*Yesu-qa iz, taqa manqa mokho nqánek, “Mbumbukiam, khandi etoam ezoqám.”

(*Luk 1:47; 2:11; Zion 4:42; Kel 5:31; 13:13; Ef 5:23; Filip 3:20; 1 Tim 1:1; 2 Pita 1:11; 3:18*)

Khandi etoam matev oEzoqa khandi:zat matev (Salvation)

Ezoqa toqo-khandi:v, ndøgo, ezoqam matev soqain tømbo-fakhan, yaq ndego qoqa matev matanam mokho-te, khandi nqawa tendap. Mbum-

bukiam ni matev, āv tinimbi-matanám. Ezoqa ndigu, manqa-zapazapa matanam-te neka Saitan-qa bazaføgakh mokho-te ndu:gu, yaq Yesu-te tizav, ndego génqovotáz, khandi ndakinak vøzø-etoām. (*Luk 2:30; 3:6; Kel 28:28; Tait 3:4-5*)

Ezoqam ndego, ni ndekhandi:nat, ndego *khandi etoam ezoqám.

Khøuwa kandakanda (*Festival, Feast*)

Zu ezoqam, ndigu viav kopo mokho-te ndøugu, khøuwa kandakanda vinivinimbá ndøzøgo. Ta khøuwa-te ndøgo, ndigu Mbumbukiam-qa matev mbomømboma mbomatavupatún, ndego bugukhokhof khøuwa gezøgo. Zu ezoqam-gi khøuwa kandakanda, taqa yaq-te *Niu Testamen ndæmanqate, nqáneq:

1) **Pasova khøuwa kandambaqape** (*Festival of the Passover*)

(*Met 26:1-5, 17-19*)

Pasova khøuwa, khøuwa ùnime:-kandambaqapé, Zu ezoqam-te. Ndøgo løvøyak Mas (March) o Eiplil (April) mokho-té qanu:gu. Ate av-té, niqa Ista (*Easter*) khøuwa ndægo. Pasova, taqa manqa mokho, 'løvuám'. Ta khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam timbøe-matavupatún ndøgo, av tigi atanakha-zapazapa-za, Izip manqei-te gindi-khokhoz, ma nupøkhan mba, ande pingim-ak, Izip ezoqam-qa sasae gigoam. Ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam, ekeza enzol ezoqam ndøkhotáv. Izip ezoqam-gí nakhei angana, bugukhokhof giqanat, zitøge nonqó. Geté Zu ezoqam, Mbumbukiam, āv gezømbe-eín nqægo: Ndigu ekeza khoev vinivinimbatte, *sip nakhasam belaemát. Yaq tuqa kouk, mboqog-té giabenø:gi:mát. (Nqovønqova taqa yaq-te, *Iblu 11:28* avønin-té qonøqeiv.) Yaq Mbumbukiam-ge enzol ezoqam, nqanek kouk geqeivin, ndego nqanek khoev, sège-løvuín, yaq Izlael ezoqam-gi nakhei angana bugukhokhof qaniap, pakhaezatáv, Izip ezoqam-gi angana bugukhokhof qaniap ate gi:goam namba.

Yaq nakémbá, Pasova khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam, tiqa khoev vinivinimba-te, sip nakhasam ndølaemín. Yaq sùgumu-loutøvemín.

Yesu genanim neka nqawa vøkhandi:v, ta khøuwa-te ndøgo, Pasova khøuwa ndøgoám. Ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam ezoqa āv genezómás nqægo: Sip nakhasam eqeieqei-qape, ezoqa løvøte-te tekhandi:z, Yesú. Yaq nakémbá, Yesu iz nøme, *Mbumbukiam-gé Sip Nakhasam mbo-akhayám.

2) **Flawa poponøvemav louzi matev** (*Festival of Unleavened Bread*)

(*Met 26:17*)

*Pasova khøuwa kandambaqape-qa zita-te, Zu ezoqam, tigi flawa, poponøvemav ndølouzatún, pula kopo até vømū-navøemin. Yaq ndøgo timbo-matavupatún, tigi atanakha-zapazapa-za, Izip manqei-te gindi-khokhoz. Zapa ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam ge:nqovotaz, yaq ndigu gè:ngetøgeapám. Yaq tigi flawa kopømba mbaín, tipopoez. Yaq nakémbá, Zu ezoqam, ta khøuwa gimbo-matavupatun, ndigu flawa poponøvemav ndølouzatún.

3) **Pentikos** (*Festival of Pentecost*)

(*Kel 2:1; 20:16; 1 Ko 16:8*)

Até Pentikos khøuwá-ya, khøuwa kandambaqapé, Zu ezoqam-te. Pentikos, taqa manqa mokho, fiftí. Zapa ndøgo, *Pasova khøuwa tømønavøem, yaq khøuwa fifti-qa zita-te, Pentikos khøuwa ndøgo tønóndáp.

Ta khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam Mbumbukiam ike manqat mbómanqatát. Zapa ndøgo, ndøgo tiqá *wit qogøzat viáv. Neka ndigu até ndøgo timbó-matavupát, Mbumbukiam tigi atanakha-zapazapa-za,

Mozes mokho-te, teqa guguna manqat gezø-etoam.

Até ni Klisten ezoqam-té-a, Pentikos ndøgo, khøuwa kandambaqapé. Ta khøuwa-te ndøgo, ni ndøgo tizimbo-matavupatún, Mbumbukiam tege Ngova Mbomambaqape, Klisten ezoqam-te ande gende-khofotav (*Kel 2:1-4*). Pentikos khøuwa ndøgo tønóndáp, Ista (*Easter*) khøuwa tømø-navøem, khøuwa fifti-qa zita-te.

4) **Zu ezoqam-qa khøuwa kandakanda, ndøgo khoev-qasis gipuanumatun** (*Festival of shelters, tabernacles, or booths*)

(*Zion 7:2-52*)

Nqanek khøuwa kandakanda, Zu ezoqam-qa khanakhanakh khøuwá. Zapa ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo, tiqa avøe gigiap pewat khøuwa, gèmøzø-navøemín.

Ta khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam, khoev-qasis ndøpuanumatún. Ibuibus nonqó. Neka pula kopo-te, ndøgo týageapét. Yaq ta khøuwa-te, ndøgo timbó-matavupát, av tigi atanakha-zapazapa-za, viav foti, leg-av manqei-te giyageapam neka khoev egeieqei goneav vøzøgoam.

5) **Khøuwa kandambaqape, ma Mbumbukiam-qa khoev mboqoat khøuwa gimbøe-matavupatun** (*Festival of the Dedication of the Temple*)

(*Zion 10:22*)

Ta khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam timbo-matavupatún ndøgo, ibugukhokhof ezoga nøme, iz Zudas Makabeus qambogoam, gigiap soqøsoqa ate qægoam, *Mbumbukiam-qa khoev-te qøugoam, gekhofoe, neka Mbumbukiam-qa khoev, nqawa teqa zenda-te vøve. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa khoev-te, bugukhokhof manqei vini-ak ndø-ozín, neka ekeza mbumbuk-te, iz eqawat matev vømø-gonemin. Geté Mbumbukiam-qa khoev nqawa teqa zenda-te giveem, yaq Zu ezoqam kopømbaqapé, nqawa ti-onimat, Mbumbukiam-qa iz vø-eqatāt.

Zu ezoqam, nqanek khøuwa kandambaqape, iz nøme, 'Waev-qa Khøuwa Kandambaqape' mbo-akhayám. Yaq nakémbá, khøuwa nøme, Zu ezoqam nqanek khøuwa kandambaqape gindapem, Yesu āv gene-eín nqægo, "Manqei-qape-qa waev, nó." (*Zion 9:5*)

L

Layon (*Lion*)

Layon ndego, gigiap khobos-qapé. Møe-ús. Teqa avønin-te toqofaqakh, yaq segé-loutáq.

Leg-av manqei (*Desert, Wilderness*)

Leg-av manqei-te ndøgo, tae kandakanda mbaín neka gagayag mbaín. Ndivind mbá neka tae khasøkhasis kopokopo mba mú:pøét. Neka leg-av manqei-te ndøgo, ibøkha andé mbaín.

Leiab (*Rahab*)

Leiab ndugu, Zeliko taon-té guyagám. Ngunuk mambe sævam ndøgoám. Tuqa khoev, taon uta-qape-té qawevám. Izlael ezoqam-gi bøibøi-anim, Zeliko taon-te gizav, yaq taon megetapak, møndøyogém. Yaq ndigu gavem-qa ndøgoám. Geté Leiab, gekhonáb, yaq ndigu vøkhokhoz. Ngunuk tuni-matanám ndøgo: Ndugu āv guni-unimanqatintám nqægo: Izlael ezoqam-ge Mbumbukiam, ndego Mbumbukiam-aním, neka teqa bazaføgakh, ekeza mbumbuk-qa bazaføgakh, ùnime:løvuám. Ndego Mbumbukiam, Izlael ezoqam gezøtøké, yaq ndigu Zeliko ezoqam vøpitáz. Yaq Izlael ezoqam, Zeliko taon-te gizav, ndigu ngunuk Leiab, tegi evøndipakha neka namba qazan namba, zitøgeáv. Yaq ndigu kopømbaqapé, Izlael ezoqam namba tiyagat. Vaev-te ndøgo, ngunuk Leiab, Izlael ezoqam ndøndáf. Yaq ndugu

møndømø-Deivid-gú-zupuka-zapa-év, yaq te mokho-te, até Yesú-a, vømø-tegu-zupuka-zapa-ev.

(*Joshua 2 neka 6; Met 1:5; Iblu 11:31; Zems 2:25*)

Livai (Levi)

*Niu Testamen mokho-te, ezoqa menás, iz Livai ndøzøgo.

1) Livai ndego, Zekop neka Leia, tige yo.

Ngenek Livai, namba-qaniap ilevén gimbogoam. Nginik evenap tuelv, vaev-te, møndømø-Izlael-ezoqam-qa-khagua-bawan-tuelv-éz. *Mozes neka *Elon, Livai-gí zi ndøgoám. Mbumbukiam Izlael ezoqam, teqa guguna manqat gezø-etoam neka manqa vøzø-vøovam, palai khoev timbowevem, yaq ndego Elon-za ndøveatáz, *Mbumbukiam-gi iziz ezoqam tigoat. Vaev-te, Livai-gi zi, Livai ezoqam zø-akhaemám. Até nginík-a, Mbumbukiam-qá sasae ndøgoám, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa namba, neka Izlael ezoqam, Mozes-qa guguna manqat vøe-zømesimam. Mbumbukiam Izlael ezoqam, *Keinan manqei gezø-etoam, ndego Livai ezoqam, manqei etopøteáv, ti:yagat. Geté ndego taon vinivinimba zø-etoám. 48 ate qægoam. Ta taon ndøgo, møndø-panqavøém, Izlael manqei ate qægoam. Yaq Izlael ezoqa nøme ate gi:goam, ndigu ekeza manqei gi-upøgim, ndigu nginik Livai ezoqam, bèzøtøké, neka ekeza avøe gigiap vinivinimba, qaqageap nøme bezø-etoam. (*Iblu 7:5*)

2) Livai, ndego teks moni upøgim ezoqam.

Ngenek ezoqam, iz nøme qambogoam, Metiú. Khøuwa nøme, Yesu ndego paev manqat mbo-eín. Yaq ndego até gendego, vømbøpaev. Ezoqa ndégo, ta mbuk ndøgo, Metiu ndimbo-akhayam, gepeawam. Ovøyam manqat nøme, Metiu-qa yaq-te, ta mbuk-qá megeat manqat-qase mokho-té qonøqeív. (*Mak 2:14, Luk 5:27-29*)

Lom (Rome)

Lom ndøgo, taon kandambaqape-qá íz. Itali manqei-té qagó. Ta khøuwa-te ndøgo, *Niu Testamen gipeaumam, gaman kawakawa-za, ndøgo tiyagám. Até *Sizá-ya, ndego Lom ezoqam-gi kawa kandambaqape, ndøgo vøyagam. Nginik Lom ezoqam, bawan vinivinimba-qá manqei ndø-upøgimám, neka ezoqa vøzømbø-kawaeztam. Até Izlael manqei-a, vøndapem. Yaq ndigu ezoqam, ma nqanek manqei vinivinimba gi:yageapam, Lom ezoqam, teks moni bezø-etoám. Kandambá. Até Izlael manqei-té-a, Lom nakhag ezoqam neka gaman ezoqam, kandambá gigoam. (*Met 8:5-13; 22:17; Zion 18:28*)

Pol, ndego Keliso-ge u-anem, Zu ezoqam ndøgoám, geté ndego até Lom mo-manqei-anem vøgoam. (*Kel 16:37-39; 22:25-28*)

Pol-qa pepa nøme, ndego Lom ezoqam-té genø-peawám. (*Lom 1:7*)

Vaev-te, Pol gimøvøinam, Lom gaman ezoqam, Lom taon-té ginøndafém. Yaq ndøgo, ndego ndimbula ezoqam ndøgoám. Geté unimanqatín, ndego ekezan, Lom taon-te gone-qa ndøgoám. (*Kel 19:21; 23:11; 28:14; Filip 1:13*)

Ta taon-te ndøgo, Pol pepa nøme ndøpeaumám, Klisten bawan vinivinimba-te vøkhofotumam. Pepa Lom taon-te gepeaumam nqáneq: Efesús neka Filipaí neka Kolosí neka 2 Timoti.

Lot (Lot)

Lot ndego, Eibleem-gé eveqase-gé yó. Ndego *Sodom taon-té geyagám. Mbumbukiam Sodom neka Gomola taon gengiu, ezoqam-qa manqazapazapa zapaya, yaq Lot zas neka tegi nakhei mbasi menas namba, gèkhokhóz. Geté Lot-gu zas, møndø-qambún, taon-te vøkewag. Yaq ndugu gèmø-ngalam-év. Andé uk me:wuøeám. Sège-føgakh-év.

(*Gen 12:5; 13:5-13; 19:1-38; Luk 17:28-32; 2 Pita 2:7*)

Lou logemav matev (Fasting)

Lou logemav matev ndøgo, lou logemav toqogoat, yaq khøuwa vøqágoāt, Mbumbukiam-te toqo-guligulimat. Geté leg-te toqo-okhoat neka khokho matev vinivinimba voqógoāt, ndøgo ambá av nqægo, lou logemav matev, av Mbumbukiam ndømbøe-poev.

Zu ezoqam, lou logemav matev, ndøgo tigonemín, tiqa manqa-zapazapa zapaya, mutøkhop giwanimín, neka Mbumbukiam-qa bøi-te, nqawa egeiegei gone-qa gigonemín (*Neh 9:1-3*). Nøme ndøgo, ndigu lou logemav matev, khøuwa kopu mba me:gonemín, qanaqanus atema khagus, neka nøme ndøgo, khøuwa andé møe-mbá tigoat.

Yesu teqa sasae ande ge:ngaz, ndego leg-av manqei-té genøwáv, lou logemav matev vømøgo. Khøuwa fotí, ate gi:goam. Yaq Saitan ge:khamasimam, ndego tatak vitiáv (*Met 4:1-2, Luk 4:1-2*).

Taqa zita-te, Yesu-qa yaq-te, manqat nøme mbaín, av nqægo, ndego lou logemav matev ndøgō. Yaq ezoqa gimbo-bevupam, av nqægo, gekha zapā ndego tegi pæv ezoqam namba lou logemav matev gonemav gigoam, ndego āv gezømbe-eín nqægo: Vaev-te ndøgo, ndigu lou logemav matev ndøgoāt, gete ndego ti namba ate te:goat, ndigu khanakhanakh mba ndøgoāt, neka kopømba mbaín, lou logemav matev tigoat neka mutøkhop vøwaniapāt. (*Met 9:14-15; Luk 5:33-35*)

Yesu-qa khøuwa-te, Zu ezoqa nøme, lou logemav matev, Tusde-Tusde neka Tesde-Tesde ndøgoám. Geté Yesu khanakhanakh mbaín, Felisi ezoqam-qa lou logemav matev-qa yaq-te. Zapa ndøgo, ndigu oskia, gè:khambuvupám. (*Met 6:16-18*)

Bugukhokhof Klisten ezoqam, lou logemav matev, tigonemín ndøgo, Klisten megetapak neka nømendim ezoqam, sasae-te gi:-abín (*Kel 13:2-3; 14:23*), o matavap loloakh-qa o ezoqa zapaya gi:guligulimemín, o Mbumbukiam gekha matev nøme-qa yaq-te gimbøe-vi:memín (*Kel 12:5; 27:1-38*), o sasae ndakinak nonqo, gi:khakheinømemín.

Lou-qase, Mbumbukiam-te etoam matev gone nonqo (Altar)

Lou-qasis ndøgo, ma Mbumbukiam-te *etoam matev gi:goam, kopuav ndøgo, nandí gini-khakheinumám. Geté nøme ndøgo, auli gigiap o gól gini-khakheinumám. *Mbumbukiam-gi iziz ezoqam mbá, kopømba ndigu, Mbumbukiam-te etoam matev av nqægo tigoat. Ezoqa nøme-te, khafeáp. Geté ezoqa nøme kopømbaqapé, gigiap ti-upøgimat ti-te, Mbumbukiam-te etoam matev gone nonqo.

Lou-qasis vinivinimba, Mbumbukiam-te etoam matev gone nonqo, nqáne:

1) Lou-qasis ndøgo, ma Mbumbukiam-te, søvakha gigiap go:løvusumam. Matev av nqægo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, ezoqam-qa manqa-zapazapa evøzam nonqo ndømatønumám. Nqovønqova taqa yaq-te, *Iblu 5:1* avønin-té qonøqeív.

2) Lou-qasis nøme, ma Mbumbukiam-te etoam matev gi:goam, ndøgo khasøkhasís. Ndøgo gigiap sisip mbomømboma mboqotam nonqó. Matev av nqægo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, Mbumbukiam-qa iz eqawat nonqo ndøgoám.

M**Magog (Magog)**

Ovøyam manqat taqa yaq-te, toqonøqeív ndøgo: *Gog neka Magog.

Mana (Manna)

Mana ndógo, lou ndøgo, *Izlael ezoqam, *leg-av manqei-te gilogam, ndøgo Mbumbukiam gezø-etoumam. Ndøgo khasøkhasís neka papaqa-papaqá. Bugug andé nanga-qasís. Ndøgo khaiya-té qando-o-eám. Lovølová. Yaq qanaqanus qando-nqoein, Izlael ezoqam, manqei-té ginø-møvømemín. (*Exo 16:14-21; Num 11:7-9, Zion 6:31, 49; Iblu 9:4; Veve 2:17*)

Manqa-sisi (*Magic, Sorcery*)

Mbumbukiam-qa Manqat, manqa-sisi-qa yaq-te ndæmanqate, ndøgo até nqáneq qane-manqaté: Bevem matev neka løvøyap matev neka wanda matev neka kha somømbem matev neka mbasønakhei manqa-sisi matev neka khofoe matev neka nqeia matev neka yakhav vøqeizam matev neka mapøisøkha upøgim matev neka gekha matev av nqægo nøme ndøgot. Nqanek matev ate ndægo, ùnime:-soqá, Mbumbukiam-qa bøi-te. Ndego yaq-fia, ndøtá, ezoqam-te ndigu, matev av nqægo ndimatanam, ndigu Mbumbukiam-te qambuzaneav tigoat. Zapa ndógo, gekha ezoqām ndigu, matev av nqægo ndigut, ndigu ambá av nqægo, Mbumbukiam-tē gonotazā, geté ndigu *Saitan neka tegi *nqova soqøsoqa-té gonotazá, ndigu Mbumbukiam-gi qaqa ezoqam ndigu. Qo matev av nqægo toqogo, yaq qo Saitan-qá bazaføgakh-té qonø-óq.

Gekha ezoqām ndigu, matev av nqægo gigonem, ndigu zitá giabiti-wuém, neka āv giabiti-matøvemém nqægo, matev av nqægo, ùnime:-soqá, Mbumbukiam-qa bøi-te. Yaq tiqa manqa-zapazapa tivøndøzem, neka Mbumbukiam tanakh manqat timbo-einim, yaq ndego nqanek manqa-zapazapa, segembøé-navøém. Yesu até ta nonqo ndøgó-a, tenenaním.

Até nqanéq-a, ùnime:-soqá, ezoqam-te toqo-løvøyap, av nqægo, ndigu manqa-sisi ndøgonēm. Neka nøme nqáneq: Gekha ezoqām ndigu, Yesu ndi-unimanqatinat, ndigu kopømbaqapé, møe mbaín segéyagát, manqa-sisi-qa yaq-te. Zapa ndógo, ni mizi:nøtén, Mbumbukiam-qa bazaføgakh, ùnime:-løvúám, *Saitan-qa bazaføgakh.

(*Lev 19:31; Deut 18:10-13; Isa 8:19; Jer 27:9; Zech 10:2; 1 Chr 10:13; Kel 8:9-25; 19:17-20; Veve 21:8; 22:15*)

Manqat Mbomambaqape (*Gospel, Good News*)

Manqat Mbomambaqape, ndógo tønemanqaté, matev ndøgo, Mbumbukiam ibugukhokhof gematønumam, neka ndakin ndematanam, neka megemege-te ndo:go, tematanam. Neka ndøgo Yesu-qá emanqát. Yaq nakémbá, até ta mbuk foa ndøgó-a, Metiu neka Mak neka Luk neka Zion gipeaomem, 'gospel' mbo-akhayám. Yesu tegi paev ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo, "Manqei-qape ate nqægo, sozó-okhoát, ezoqa ewaqape, Manqat Mbomambaqape vømē-zømesim."

(*Met 4:23; 24:14; Mak 1:1, 15; 16:15; Kel 8:4; Lom 1:16*)

Manqa-zapa (*Sin*)

Manqa-zapa toqogo, qo Mbumbukiam-qá Manqat qósanqáo. Qo ambá av nqægo, teqa manqat qó-ewagát neka o-mba voqotó-ndapāt. Gekha ezoqām ndego, manqa-zapa ndego, ndego unimanqatinteáv, av nqægo, Mbumbukiam-qa keoge eqeieqei-qapē te-te. Geté ndego ekeza kawa ezoqam gone-qa ndøgó, ekeza yage-qa yaq-te. Ambá ndøgo, Mbumbukiam tembøe-kawaevtat. Yaq ta mokho-te ndøgo, manqa-zapa matanam ndøfakhán.

*Adam neka *Iv, Mbumbukiam-qa manqat, unimanqatinteáv. Gè-ogiím. Yaq ta mokho-te ndøgo, manqei-qape-te, manqa-zapa matanam matev ndo-oé, neka løvøte vøndō-oe (*Lom 5:12*). Zapa ndógo, manqa-zapa-qa yaq-fia, løvøté (*Lom 6:23*). Mbumbukiam, ndego ezoqa eqeieqei-qapé. Manqa-zapa matanam matev, kopømba mbaín, teqa avønin-te tøgoat. Yaq

nakémbá, Mbumbukiam Adam neka Iv, gèngeasám, Iden manqei-te, ma teqa avønín-te gi:goam (*Gen 3*).

Manqei-qape-te nqanek, ezoqa kopo mbaín, ndego manqa-zapa-qase goneav qagoam. Yaq nakémbá, ezoqa ewaqape, manqa-zapa-ús. (*Lom 3:9-20*)

Ni ezoqam, nakhoa mbaín, niqa manqa-zapazapa tizi-evøzømem. Ni mizi-soqoén. Geté nakhoa, Mbumbukiam ekezan ndømboqoá, Yesu niqa manqa-zapazapa evøzam nonqo, tae mutui-te genanim. Yaq ndakin, gekha ezoqám ndigu, Yesu tigi khandi etoam ezoqam tindafem, gékhandí:z. Nakhoa khandi-te, sa nqáneq. Nakhoa nøme mbaín. (*Lom 5:18-19; 6:23; Zion 1:12*)

Masted tae nanga (*Mustard seed*)

Masted tae nanga ndigu, ùnime:khasøkhasis-ezám. Geté toqo-zøgeakh, yaq ndigu andé kandambá segé-khouwéz. Andé taé. Nginik tae nanga-qa et, ezoqa lou-té ginø-qouzumátún, taqa mokhov, vø-eqeieqei-in. Yesu masted tae nanga, Mbumbukiam-qá Megeat Matev me:khamasimám, neka ezoqam-qa unimanqatin, matev vøe-khamasimam.

(*Met 13:31-32; 17:20; Mak 4:30-32; Luk 13:18-19; 17:6*)

Megeat matev (*Kingdom*)

Taqa yaq-te, toqonøqeív ndógo: *Mbumbukiam-qa Megeat Matev

Mel (*Myrrh*)

Mel ndógo, tae et sisip mbomambaqapé. Taqa fia kandambá. Ezoqa ekeza kha-té ginøgi:mám. Neka ezoqa genanimin, ndigu mel, aloé namba me:tøkuanemín, neka løvøte ezoqam-qa kha-te vø:gi:min. Até alóe-a, tae ét. Neka ezoqa nøme, nqosøgeap giyogemin, mel, *wáen namba me:tøkuanemín, vø-izamin.

Yesu geqan, yaq nduku gevezoat ezoqam, okha ginduzav, ndigu *gol neka gigiap sisip mbomømboma, mboqotam nonqo, neka mel ndø-upatavún. (*Met 2:9-11*).

Yaq Yesu tae mutui-te gitøkewem, Lom nakhag ezoqam, bugukhokhof, ambá waen mbo-etømemín. Mél namba me:tøkuaném. Geté Yesu gèmbøeqasí. Neka izeáv. (*Mak 15:22-24*)

Yesu manqei-pakha-te gi-eoinam, Nikodemus tae etet sisip mbomømboma ndø-upatavún. Tae etet menas tøkuát, mel neka aloe. Yaq Yesu-qa kha, tae etet sisip mbomømboma namba, ndabua papaqa vøe-gutøvem. (*Zion 19:39-40*)

Meli (*Mary*)

*Niu Testamen mokho-te, sakheis síks, tiqa iz Meli ndøzøgo. Ezoqa nginik:

1) **Meli, Yesu-gu evo**

(*Met 1:16-18; 13:55; Luk 2:2-7; Zion 19:25-27; Kel 1:14*)

2) **Meli, Magdala vemiav-ak**

Ngunuk Meli, Gelili manqei-ák. Ngunuk sævam ndúgu, ibugukhokhof nqova soqøsoqa seven gimbøigoam, Yesu gumbo-ngeasam. Taqa zita-te, ngunuk Yesu sasae-té gunømbo-tøkeám.

(*Met 27:56, 61; 28:1; Mak 15:40, 47; 16:1, 9; Luk 8:2; Zion 20:1-2, 11-18*)

3) **Meli, Betani vemiav-ak**

Ngunuk Meli, tugu zan, Matá, neka tuge anganøm-yo, Lazalés. Nginik ate gi:goam, Yesu-gí zifuap ndøgoám. Khøuwa nøme, Yesu Betani vemiav-te goqam, ti namba lou gilog, Meli até gundigu, tae et sisip mbomambaqape, fia kandambaqape, ndondáp, yaq Yesu-qa zenda tokhotapak-te, sasa mo:qouz. (*Luk 10:38-42; Zion 11:1-46; 12:1-7*)

4) **Meli, Zems neka Zosef, tigu evo**

Ngunuk Meli, sakhei nøme namba, Yesu mbopavám, vømbō-tøkeam. Yaq Yesu genanim, neka vø-oeinam, ndugu até ndøgó-a, vøgoam. (Met 27:56; 28:1; Mak 15:40-41, 47)

5) **Meli, Zion Mak-gu evo**

Klisten ezoqam, Zelusalem taon-te ndøgo, tuqá khoev-té ginø-pindumám. Pita ndimbula-te gegoam, yaq enzol ezoqam genqovotav, ndego bugukhokhof ndøgo tenøwáv, nginik Klisten ezoqam, emanqat vøzømbē-votot.

(Kel 12:12-13)

6) **Meli nømu, Lom taon-te guyagam**

Ngunuk Meli, sasae kandambá gugoam, Klisten bawan ezoqam mokho-te. (Lom 16:6)

Melkizedek (Melchizedek)

Ngenek Melkizedek, *Eibleem-qa khøuwa-té geyagam. Ndego Salem taon-ak-gé kawa ezoqam ndøgoám. Vaev-te ndøgo, nqanek Salem taon, møndømø-Zelusalem-táon. Melkizedek ndego, *Mbumbukiam-gé iziz ezoqam ndøgoám. Ndego khandi miav-ak Mbumbukiam-qa iz ndø-eqatám. Khøuwa nøme, Eibleem nakhag-te gendoqavan, ndøgo kawa ezoqa foa gezøkhana, ndigu *Lot-za gi-upozo, Melkizedek gëmøqát. Yaq Melkizedek, zenda mbøevé, vømbō-guligulim. Yaq Eibleem gigiap ate ndægo, nakhag-te gendo-upøgim, gèqaqá, qaqageap vømō-ten, yaq qatoat kopo, Melkizedek vømbō-etoam. (Gen 14:11-20; Iblu 7:1-28)

Iblu pepa-te, āv qane-peawáp nqægo: Melkizedek, ndego *Mbumbukiam-gé iziz ezoqa kandambaqape ndøgoám. Teqa matev møndø-løvuám, ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, ndigu *Elon-gi zi gigoam, tiqa matev. Neka nøme ndøgo, āv qane-peawáp nqægo: Mbumbukiam-ge iziz ezoqa kandambaqape nøme, av Melkizedek ge:goam, Yesú. (Iblu 5:6-10; 6:20)

Mesaya (Messiah)

Mesaya, ndøgo Iblu manqát. Taqa manqa mokho nqáne, “Ezoqam ndego, oil gimboe-qouzim.” *Ol Testamen khøuwa-te, *Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, Zu ezoqam-gi kawakawa-za neka *Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, tiqa kawa-te, oil mo:qouzin, ndigu sasae gingazemin. Ndøgo khakhatáp, av nqægo, ngenek ezoqam, Mbumbukiam ekezan ndøvé, iz av te:ndap.

Mbumbukiam, Zu bawan-ak-te, manqa mbusa, āv genevé nqægo: Vaev-te, ndego tigi ezoqa kopo ndókhofotáv, kawa tezømbo-goat. Ngenek *Deivid-gé zeo ndøgoát. Ndego gezømbó-megé neka vønqovotáz. Yaq Zu ezoqam, ngenek ezoqam, Mesaya mbo-akhaemám. Ngenek ezoqam, møndø-fakhán: Yesú. Geté Zu ezoqam kopoáv, ndigu Yesu, gèbi:nám. Ndigu matavapøteáv, av nqægo, ndego Mesayā. Yaq ndigu Mesaya-qa, zua mo:keogé.

(Met 2:4; 16:13-16, Mak 8:27-29; 14:61-62)

Ovøyam manqat nøme, taqa yaq-te, toqonøqeív ndøgo: *Keliso

Mozes neka Mozes-qa guguna manqat (Moses and the Law of Moses)

Mozes ndego, Izlael ezoqam-gé megeat ezoqam kandambaqape ndøgoám. Ezoqam ndégo, Izlael ezoqam, Izip manqei-te gendo-itub, atema ta manqei-qa iziz-te ndøgo, taqa yaq-te Mbumbukiam manqa mbusa gezømbeve, tezø-etoam. Izlael ezoqam, leg-av manqei-te gigoam, Mbumbukiam Mozes, Sainai lol-te, guguna manqat ten mbo-etoám, guguna manqat nøme namba, Izlael ezoqam nonqo. (Exo 24:12-18)

Ta lol-te ndøgo, Mbumbukiam Mozes até ndøgó-a, tene-omát, av *Mbumbukiam-qa palai khoev ti:wevem neka *mboges ndøgo, ma Mbum-

bukiam ti namba, poev ge-unimanqatin, ti:khakheinømem. (*Exo 25:1-8; 26:1-37; Kel 7:44-45*)

Bugukhokhof mbuk faev, Baebol mokho-te nqapeawap, Mozes ndøpeawám. Ta mbuk nqáneq: Genesis neka Exodus neka Leviticus neka Numbers neka Deuteronomy.

Mozes ndego, zapikia møndømbo-goám. Teqa iz *Elón. Neka sævømiu vømbøgoam. Tuqa iz Miliám.

Mozes Izip manqei-té geqán. Ta khøuwa-te ndøgo, Izlael ezoqam, Izip ezoqam-gí yaq-fia mbain sasae ezoqam ndøgoám. Andé pingim-ák. *Felo, ndego Izip-ak-ge kawa, Izlael opønakheis ndakinak qaniap, zitøge-qa ndøgoám. Geté Mozes geqan, tegi evøndipakha, gèkhonøwém. Yaq vaev-te, ava-té gunu-utøvé, kea avønin-te vø-ivøvem. Yaq kawa-gú yu ndø-omét. Yaq ndugu, gè-anqó, neka kopømba ande av ekeza nakhasam ndego, vø-okéf. Yaq Mozes Felo-qá khoev-té gekhouwév. (*Exo 2:1-10; Kel 7:17-22; Iblu 11:23*)

Mozes viav foti qamømbo-ndap, ndego Midian manqei-té genø-khokhón. Zapa ndøgo, Izip manqei-te ndøgo, ndego teqeív ndøgo, Izip ezoqam, Izlael ezoqam ndøfeumát. Yaq Mozes até gendego, vømbøtøke, ngenek Izip ezoqam pakhapakha vømbø-khana. (*Exo 2:11-25; Kel 7:23-29*)

Yaq Mozes viav foti nøme, Midian manqei-té geyagám. Ta manqei-te ndøgo, ndego sip keoge ezoqam ndøgoám. Yaq khøuwa nøme, Mbumbukiam Mozes manqat mbo-eín. Manqat, tae-qase wageap-us mokho-té genømbo-eín. Yaq Mbumbukiam Mozes nqawa Izip manqei-té genø-khofotáv. Yaq ngenek, ta manqei-te ndøgo, Izlael ezoqam-gé megeat ezoqam begó, neka ndigu Izip manqei-te ndigu, betøndø-itub. (*Exo 3:1-4:17; Mak 12:26-27; Kel 7:30-35*)

Yaq viav foti nøme, Izlael ezoqam, ndégo tezømbo-megé, Izip manqei vø-ivøvem. Mbumbukiam, Mozes mokho-te, umingiap matev kandambá gegoat, até Izip manqei-té-a neka ndaola-te ndøgo, *Ndaola Køkouk ndimbo-akhayam, neka ta viav foti ndøgo, ndigu leg-av manqei-te gigoam. Vaev-te, Izlael ezoqam, ta manqei ndøgo gikhanøzem, taqa yaq-te Mbumbukiam manqa mbusa geve, tezø-etoam, Mozes viav 120 qamømbo-ndap. Yaq ndego oløl-té genøqavíg, ta manqei vømøqeiv, sasa ndønanim. (Nqanek emanqat ndøgo tøngáz: *Exo 4:18; neka manqat nøme taqa yaq-te nqáneq: Deut 34:1-12; Kel 7:36-45; Iblu 11:24-28*)

Manqat-qasis nøme, Mozes neka teqa guguna manqat-qa yaq-te nqáneq: *Met 5:17; Mak 9:2-4; Luk 24:44; Lom 3:19-20; Iblu 3:1-3; Veve 15:3-4*

Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam (*Teachers of the Law, Scribes*)

Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, ezoqa kandakanda ndøgoám, Zu ezoqam mokho-te. Ndigu Mozes-qa guguna manqat neka Zu atanakha-zapazapa-za-qa guguna manqat, ùnime:-zøtéz, neka ezoqa vøe-zømesimam. Neka ndigu *Zu ezoqam-gí manqa ovøyam megetapak mokho-té gunu:goám.

Vaev-te, nginik Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka *Felisi ezoqam, Yesu, løvøwe-qa ndøgoám. Zapa ndøgo, ndego tiqa manqat nøme unimanqatinteáv, ndigu Mozes-qa guguna manqat namba gi:tøkugimam neka ezoqa vøe-zømesimam.

(*Met 2:4; 5:20; Mak 7:1; Luk 19:47; Zion 8:3*)

N

Nandi wagøvap-us (*Sulfur, Brimstone*)

Nandi wagøvap-us ndøgo, Inglis manqat-te ‘Salfa’ o ‘Brimston’ ndimbo-akhayam. ‘Brimston’ ndøgo, awenege íz. Geté ‘Salfa’ ndøgo, av ezoqa ndakin ndimbøe-akhayam. Nginik, bugug andé nandi khasøkhasís. Geté menanqíg. Khagi, khakhavá. Manqei mokho-té gunu:gu. Tiwagøvem, yaq tiqa wageap-qa waev kandambá neka tiqa sisip soqaqapé. Tiqa avønin-te, mbøni fokeam, føgákh.

(Luk 17:29; Veve 9:17; 14:10; 19:20; 20:10; 21:8)

Nakeamo zenda-te (*At the right hand side*)

Mbumbukiam Yesu yan-te ge-eqei, yaq teqa nakeamo zenda-te, qonam nonqo gembo-etoam, taqa manqa mokho av nqægo: Baebol khøuwa-te, qo ezoqa qoqa nakeamo zenda-te toqove, qo ndego qombóvizám neka iz kandambaqape voqombō-etoám.

(Ef 1:20; Kol 3:1; Iblu 1:3, 13; 8:1; 10:12; 12:2)

Niniva (*Nineveh*)

Niniva, taon kandambaqape ndøgoám. Mesopotemia manqei-té qagó. Taiglis kea-té.

Mbumbukiam Niniva taon-te, tege manqa vevezam ezoqam Ziona ndøkhofotáv. Zapa ndøgo, tiqa manqa-zapazapa, khápumu-khouwév. Yaq Mbumbukiam ndigu ambá gengiæzoín. Geté ndigu Ziona-qa manqat giyogem, yaq mutøkhop ndøwaním, tiqa manqa-zapazapa zapaya, neka Mbumbukiam-te vøqambuz. Yaq Mbumbukiam nqanek Niniva taon ngi:wateáv, ezoqa ewaqape namba.

(Jona 1-4, Met 12:41, Luk 11:32)

Niu Testamen (*New Testament*)

Niu Testamen, taqa manqa mokho nqánek, “Poev matev ndakinak, Mbumbukiam ezoqa namba ge-unimanqatin.” Taqa yaq-te, ovøyam manqat nøme toqonøqeív ndøgo: *Poev matev, Mbumbukiam ge-unimanqatintam (4).

Noa (*Noah*)

Noa nupøkhán mbá geyagam. Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa ewaqape, manqei-qape-te, tiqa manqa-zapazapa, khápumu-khouwév. Yaq Mbumbukiam, gèmbø-ewéz, taqa yaq-te. Yaq ndego matavap āv genevé nqægo: Ezoqa ewaqape, gengiæzó. Ibøkha segé-qavigít. Yaq ezoqa gégeoním, vøpakhaēz. Geté Noa, ndego ezoqa mbomambaqapé. Yaq Mbumbukiam āv gembøe-eín nqægo: Ndego khagua kandambaqape bekhakheinám. Yaq ta mokho-te ndøgo, Noa tegu sævam neka tegi nakhei angana misika neka tigi sakheis namba gékhandí:z. Yaq até søvakha gigiap vinivinimbá-ya, bemø-oz, bemø-khandi:z. Yaq Mbumbukiam qæ-qape ndokhofotáv, neka até manqei-té-a, ibøkha vøndō-fakhanam. Yaq ezoqa ewaqape, gègeoním, vøpakhaez. Noa-za mba ndøkhandi:z. Noa-qa emanqat nqánek: Genesis 6 atema 9.

(Met 24:37-39; Luk 3:36; 17:26-27; Iblu 11:7; 1 Pita 3:20; 2 Pita 2:5)

O

Ol Testamen (*Old Testament*)

Ol Testamen, taqa manqa mokho nqánek, “Awenege poev matev, Mbumbukiam ezoqa namba ge-unimanqatin.” Taqa yaq-te, ovøyam manqat nøme toqonøqeív ndøgo: *Poev matev, Mbumbukiam ge-unimanqatintam (2).

Oliv (*Olive*)

Oliv ndigu, táe neka tae nangá. Nginik tae nanga, khandin tigoat, tiqa khagi andé esokho khagí. Yaq gikhatøkhatøezamin, ndigu gèkisezín, neka ndigu ndøkek-ús.

Izlael manqei-te, oliv tae qanimáv sege-fakhanín. Oliv tae kopo-te, tae nanga kopoáv tivi:pat. Viav kandambá tivi:pat.

Zu ezoqam-te, oliv ndigu, gigiap-qapé. Gikhatøkhatøezamin, ezoqa, nøme sègelouzín. Geté nøme ndigu, nandí gini-pesegememín, oil sasa ndøwain. Yaq ta oil ndøgo, nøme lou løvutam nonqo ndøyogemín. Geté nøme lampaté ginø-qouzamín. Andé kelesén. Zapa ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo, kelesen mbáin. Neka ndigu oil nøme, kha-té o nqamav-té ginøgi:mám. Andé mulømulá.

(Met 25:1-4; Kel 1:12; Veve 18:13)

Nqovønqova, oliv tae neka oliv pesegim-qa yaq-te, nqovønqova khagi-us mokho-té qanu:gu.

Yesu Zelusalem taon-te gegoam, ndego tegi paev ezoqam namba, ta manqei-te ndøgo tinø-pindamín, Oliv manqei pøyat gimbo-akhaemam. Ta manqei pøyat-te ndøgo, oliv tae khae ndøgoám. Zelusalem taon avøn-in-té qagoám.

(Met 21:1; 24:3; 26:30; Mak 13:3; 14:26; Kel 1:12; Veve 18:13)

P

Pailøt (*Pilate*)

Pailøt, ndøgo ezoqam-qá íz. Ndøgo ambá av nqægo, plen nøzøgim ezoqam me:manqaté. Ta khøuwa-te ndøgo, gigiap av nqægo mbáin. Geté ndego Pailøt, Izlael manqei-te, Lom kawa ezoqam ndøgoám.

Ezoqam ndégo, manqa gevøovam, Yesu tae mutui-te gitøkewem, oskiá ndøgo, ndego teqa manqa-zapa qeiviav qagoam.

Paladais (*Paradise*)

Paladais, taqa manqa mokho, “Khae bugug eqeieqei-qapé.” Iden manqei mbomambaqape, ndøgo Mbumbukiam ibugukhokhof *Adam neka *Iv tiqa yage nonqo gezø-etoam, ezoqa nøme, iz nøme, Paladais manqei mbo-akhayám. Geté *Niu Testamen mokho-te, Paladais manqei, ndøgo tønemanqaté, ma ezoqa tizav, ndigu Yesu Keliso ndi-unimanqatinat, ndigu tipakhaez, taqa zita-te.

(Luk 23:43; 2 Kō 12:3; Veve 2:7)

Palai Khagua (*Ship, Sailing boat*)

Palai khagua ndøgo, andé katá. Geté palai ginibøitám. Ta khøuwa-te ndøgo, enzin o mota mbáin. Khamøe ndøsøkuzám. Palai khagua ndøgo, táe gini-khakheinumám. Nøme ndøgo, khasøkhasís. Nøme kandakandá.

Palai khagua kandakanda, Meditelenien ndaola-té ginøbøitám. Pol-za palai khagua av nqægo ginø-ketabín, manqei vinivinimba-te gi-okhoam, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat gi:zømesimam. Yaq Pol Lom taon-te gemat, ta palai khagua-te ndøgo, ezoqa andé kandambá, gu:guvat. Ate gi:goam, 276 (Kel 27:37).

Geté Gelili kewan-te ndøgo, palai khagua khasøkhasis mbá qabøitam. Ezoqa tuelv mba kopømbá, giguvin, ta palai khagua-te, av nqægo.

Pasova (*Passover*)

Ovøyam manqat taqa yaq-te, toqonøqeív ndøgo:

*Khøuwa kandakanda, 1) Pasova khøuwa kandambaqape.

Pentikos (*Pentecost*)

Ovøyam manqat taqa yaq-te, toqonøqeív ndøgo:

*Khøuwa kandakanda, 3) Pentikos

Pepa løvøyat (*Scroll*)

Baebol khøuwa-te neka até taqa zita-té-a, nupøkhán mbá, ezoqa pepa neka mbuk mbáin, av ndakin nqazi-qeivi. Ezoqa tiqa pepa neka mbuk nøme, søvakha gigiap-gí ngusum-té gono-peaumám. Neka pepa nøme, ande peføpefá gini-khakheinumám, vøtøkubumam. Yaq ndøgo tino-peaomemín.

Ta gigiap-qa iz, papaelés (papyrus). Yaq nginik sɔvakha gigiap-gi ngusum neka papaeles, gèlɔvɔnɔvemám. Ndøgo tiqá mbúk. (*Veve 5 neka 6 neka 8 neka 10*)

Yesu ekeza Nazalet vemia-ve, guliguli khoev-te gegoam, ndego pepa lɔvɔyat mbuk av nqægo gimbo-etɔmém, yaq ndego Mbumbukiam-qa Manqat vøgeveam (*Luk 4:16-21*).

Poev matev, Mbumbukiam ge-unimanqatintam (Covenant)

Poev togo-unimanqatin, ezoqa namba, ndøgo gigiap-qapé. Manqa mbusá, yaqyaq-a. Toqonqawa, qo nɔfu matev qóngiú. Yaq qaqa ndɔfakhán. Baebol mokho-te, Mbumbukiam ezoqa namba, poev matev foá, ge-unimanqatintam:

1) Poev matev ndøgo, Mbumbukiam Eibleem namba, ge-unimanqatin.

Nqanek poev matev-te, Mbumbukiam *Eibleem-te, manqa mbusa, āv genevé nqægo: Ndego Eibleem neka tegi zi, matev mbomɔmboma zɔmatɔnumát, neka Eibleem mokho-te, ezoqa ewaqape manqei-qape-te, matev mbomɔmboma vɔzɔ-matɔnumāt. (*Gen 12:2-3; Kel 3:25; 7:8; Gal 3:8*)

2) Poev matev ndøgo, Mbumbukiam Izlael ezoqa namba, ge-unimanqatin.

Mbumbukiam *Izlael ezoqa namba, nqanek poev ge-unimanqatin, ndego Mozes mokho-te, teqa guguna manqat ten zɔ-etoám, neka nɔmendim manqat vinivinimba vɔzɔ-etoam, ndigu āv kiníyagāt, ndigu ekeza bawan ezoqam ndigu, ndigu khandi miav-ak Mbumbukiam ndimbovizap. (*Exo 19:5-8*)

3) Poev matev ndøgo, Mbumbukiam Deivid namba, ge-unimanqatin.

Nqanek poev matev-te, Mbumbukiam *Deivid-te, manqa mbusa āv genevé nqægo: Tegi zi, ezoqa kopo, kawa ezoqam oskia ndøgoát. Nqanek manqat, mɔndɔ-unimanqatín. Zapa ndøgo, *Deivid-ge zeo nɔme, Yesú. Yaq ndego kawa ezoqam oskia ndøgoát. (*2 Sam 7:16, 28*)

4) Poev matev ndakinak, Mbumbukiam ezoqa namba, ge-unimanqatin.

*Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam Zelemaya neka Ezekiel, é-mɔndɔ-manqatám, Mbumbukiam ezoqa namba, poev ndakinak ndɔ-unimanqatín. Ndøgo unimé:-viní, av poev matev nɔme, ibugukhokhof ezoqa namba ge-unimanqatintat. Ta poev matev ndakinak-te, Mbumbukiam manqa mbusa, āv genevé nqægo: Ndego ezoqam-qa manqazapazapa, segembøé-navøém. Yaq ndego ezoqa gé-enénd, tiqá mokho-té, ambá ndøgo, ngusum-te mbā. Nqanek manqa mbusa, Mbumbukiam ibugukhokhof, Zu ezoqam-té genøvé. Yaq Yesu tae mutui-te genanim, nqanek manqa mbusa, mɔndɔ-unimanqatín. Yaq ta mokho-te, Mbumbukiam-qa manqa mbusa, ezoqa ewaqape-té qanɔfakhán, gekha ezoqam ndigu, Mbumbukiam-te tiotabat neka *Yesu *Keliso vɔ-unimanqatintāt.

(*Met 26:28; Luk 22:20; 1 Ko 11:25; Iblu 8:7-13*)

Nq

Nqova Mbomambaqape (Holy Spirit)

Nqova Mbomambaqape, ndego Mbumbukiam ekezan-gé Nqová. Ndego ni mokho-té gunu:yagé, gekha ezoqam ndigu, Yesu ndi-unimanqatinat. Ndego ni unimanqatin manqat-té genø-ituná (*Zion 16:13*). Neka ndego ni guligulim-té genøni-tøkeé, neka ni zapaya, Mbumbukiam ndēmbōviām (*Lom 8:26-27*). Neka ndego ni Mbumbukiam-qá poev ni-ovøyám (*Kel 13:2*;

16:6-7), neka ni Mbumbukiam-qa Manqat manqate-te ndīnī-tōkēē (1 Ko 2:4-5), neka ni Klisten nōfuand tōke nonqo, etoam matev vinivinimba ndīnī-ētōām (1 Ko 12 neka 14). Neka ndego ni até niqa yage matev-té-a, ginitōkeé, ni tiziyagat, av Mbumbukiam ndōmbōe-poev (Gal 5:22-23).

Yesu yan-te gegavig, ndego bugukhokhof, manqa mbusa é-mōndōvé, av nqægo: Ndego tegi paev ezoqam-te, tōke ezoqam ndókhofotáv. Ngenek tōke ezoqam, Nqova Mbomambaqapé (Zion 14:26, Kel 1:5, 8; 2:1-4).

Gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam, Nqova Mbomambaqape-qa yaq-te timbōe-viōmem, ndego segezō-etoām (Luk 11:13).

Nqova soqaqape (Devil)

Manqat teqa yaq-te, toqonōqeív ndōgo: *Saitan

Nqova soqōsoqa (Evil spirits, Demons)

Nqova soqōsoqa, *Saitan-gí nqová. Nginik ambá av nqægo, lōvōte ezoqam-gí nqovā. Av taoká. Ezoqa tipakhaetat, tigi nqova, nango Mbumbukiam-té ginō-vesezát (Eccl 12:7). Nginik ambá av nqægo, manqei-qape-tē ginō-okhoāt. Vaev-te, ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, te namba mé:yagát. Geté ndigu, gisanqawam, gōinam-té ginō-nqagivém.

Geté nqova soqōsoqa, viní. Nginik Saitan-gi nqova, ezoqa ngenōgim-té ginō-abumatún. Tiqa poev kandambaqape nqáneq: Ezoqa gétubumát, yaq ndigu Mbumbukiam vōsanqawēm-a, Saitan vōmbópavāt. Nōme ndōgo, nqova soqa, ezoqam-té genō-tōkewín, yaq ndego ezoqam, manqazapazapa vinivinimba vōgonin. Neka nōme, nqova soqa, ezoqam-té genō-onín. Yaq ngenek ezoqam-qa yage, ùnime:-soqáin. Yesu manqei-qape-te geyagam, ndego nqova soqōsoqa kopoáv gengeasumam, ezoqam-qa mokho-te gu:goam. Até ndakin-a, Yesu kopōmbaqapé, ezoqa tinqovotaz, ndigu nqova soqōsoqa ndizōmbōigu o tiqa mokho-te ndu:yage.

Gekha ezoqām ndigu, Yesu ndi-unimanqatinat, ndigu kopōmbaqapé, mōe mbaín segéyagát, nqova soqōsoqa-qa yaq-te. Zapa ndōgo, ni mīzi:nótén, Mbumbukiam-qa bazafōgakh, ùnime:-lōvú, *Saitan-qa bazafōgakh. Neka Yesu, Saitan mōndōpitáv. Neka te namba, até ní-a, kopōmbaqapé, Saitan, tegi nqova soqōsoqa namba, tizi-tōmbuzutat.

(Met 4:24; 17:14-20; Mak 7:29-30; Luk 4:33-36; Zion 10:19-21; Kol 2:10; 1 Ti 4:1; Zems 2:19; 1 Zion 4:4)

S

Sabat (Sabbath)

Sabat, taqa manqa mokho, “Pusúp”.

Sabat khōuwa, Mbumbukiam ndōvé. Ndego khōuwa siks gesasaetam, manqei-qape gekhakheinam, yaq sasae qamōmbo-navōem, ndego khōuwa seven-te, pusup ndōqóm. Yaq Mbumbukiam, av gene-eín nqægo: Ezoqa tiqa sasae, khōuwa siks mokho-té giabenō-sasaeát. Geté khōuwa seven-te ndōgo, ndigu pusup beqōvezát, Mbumbukiam bembō-vizumemat (Gen 2:1-3).

Zu ezoqam, tiqa khōuwa, khagus ndōngazín. Siks oklók. Yaq nakémbá, até tiqa Sabat khōuwá-ya, Fraide khagus ndōngazín, yaq nōme pave ndōgo, khagus, vōmō-navōemín. Khamasim, Yesu tae mutui-te gitōkewem, vōnanim, yaq ndigu ezoqam, gi-eoēinam, gē:ngetōgeapát. Zapa ndōgo, tiqa Sabat, avōnín géngáz.

Zu ezoqam, Sabat khōuwa-qa yaq-te, khafeap vinivinimbá qazōgoam. Sabat khōuwa-te, ezoqa ùnime:-kopōmba-mbaín, sasae-qase tigoat. Yaq ndigu qaqa ndōgonemín, ezoqa nqanek khafeap ginqōonemín. Yaq nakémbá, ndigu até Yesú-a, qaqa mbogonemín, ndego Sabat khōuwa-te, ezoqa gekhakheinōvemín o tegi paev ezoqam, Sabat khōuwa nōme-te, wit

nanga-qasi givingisømem, vølouz. Ndigu āv gini-manqatām nqægo: Matev av nqægo, sasáe. Yaq khafeáp, Sabat khøuwa-te toqogo.

(Met 12:1-2; 28:1; Mak 2:28; Luk 4:16; 23:56; Zion 19:31; Kel 1:12; 18:4; 1 Ko 16:2)

Sadusi ezoqam (*Sadducees*)

Nginik Sadusi ezoqam, iz akhayapák nømé, Zu ezoqam-qa mokhote. Ndigu ezoqa āv gini-zømesimám nqægo: Ndigu Mozes-qa guguna manqat neka manqat nøme, Zu ezoqam-gi atanakha-zapazapa-za oskia gimbojavam, ùni bembøepáev. Geté tiqa unimanqatin matev, viní. Yaq ta zapaya nqanek, Sadusi ezoqam neka Felisi ezoqam, khøuwa kopoáv, manqa ndø-itumbumám. Felisi ezoqam, āv gini-unimanqatintám nqægo: Ezoqa tipakhaetat, ndigu nqawa ndøkhandi:tát. Geté Sadusi ezoqam gimanqatam: Ezoqa tenanim, vaev sa nqáne. Khandi nøme mbaín, løvøte-qa zita-te. Neka ndigu unimanqatinteáv, av nqægo, nqova nøme ndígū. Ndigu āv gini-manqatām nqægo: Mbumbukiam yakhapús, nqova, neka nqova nøme mbaín, kopømba ande av enzol ezoqam neka nqova soqøsoqa ndi:gu.

(Met 3:7; 16:1; 22:23; Mak 12:18; Kel 23:6-11)

Sainai (*Sinai*)

Sanai ndøgo, lolol-qá iz. Mbumbukiam teqa guguna manqat, *Mozes ndøgo tembo-etoám, Izlael ezoqam nonqo.

(Kel 7:38; Gal 4:24-26; Iblu 12:18-24; Veve 14:1)

Saitan (*Satan, Devil*)

Saitan, taqa manqa mokho, “Qaqa ezoqám.” Ndego *nqova soqøsoqage megeat ezoqám. Iz nøme, ndego nqova soqaqape neka manqei-qapege megeat ezoqam mbo-akhayám. Ibugukhokhof, ndego Mbumbukiam-gé enzol ezoqam ndøgoám. Geté ndego Mbumbukiam-qa manqat, gèsanqáo, vø-Mbumbukiam-ge-qaqa-ezoqam-ev.

Saitan, ndego até ni ezoqam-gé qaqa ezoqám. Ndego ezoqa oskia tubamqa neka khamasim-qa ndøgó, ndigu manqa-zapazapa vinivinimba betèmatanam. Neka ndego meakha manqat ate ndægo-gé evé. Neka ndego ni Klisten ezoqam, oskia niqa manqa-zapazapa-qa yaq-te manqa mate eimqa nigú, ni bugukhokhof qazi-matønnumam. Zapa ndøgo, ndego poeveáv, ni tizi-unimanqatintat, av nqægo, Mbumbukiam niqa manqa-zapazapa, sègembøe-navøēm.

(Met 4:1; Mak 4:15; Luk 22:3; Zion 8:44; 2 Ko 2:11; 1 Pita 5:8; 1 Zion 3:8; 5:18)

Yesu løvøte-te gekhandi:v, ndego ezoqa neka nqova ate ndi:gu, āv genezømás nqægo: Teqa bazaføgakh ùnime:løvuám, Saitan-qa bazaføgakh. Yaq vaev-te, Yesu Saitan unimé:-ngiú. (*Iblu 2:14; Veve 20*)

Samalia (*Samaria*)

Samalia, manqei-qá iz. Nqanek manqei, e Zudia plovins-a, e Gelili plovins, livin-qasé qanu:gú. Samalia ezoqam, uni Zu ezoqam-ín mbá. Zapa ndøgo, ibugukhokhof *Bebilon ezoqam-ge kawa, Samalia manqei møndøndáp. Yaq ezoqa nøme, ma gi:søkhoam ndøgo, Bebilon manqei-té ginø-upøzó. Pingim-ák. Yaq ndego manqei vini-ak ndø-upøgím, Samalia manqei-te tiyagat, yaq ndigu Zu ezoqam namba, vøe-tøkuatam. Nginik ezoqam, khandi Mbumbukiam mbovizupám, geté até ekeza mbumbúk-a vøzø-vizupam. Emanqat taqa yaq-te nqáne: *2 King 24-41*. Yaq nakémbá, Zu ezoqam, Samalia ezoqam, gèsanqabám. Geté Yesu até ti-té-a, kuku mbogoám.

(Luk 9:51-56; 10:30-37; 17:11-19; Zion 4:1-26, 39-42; Kel 1:8; 8:5-8; 9:31; 15:3)

Sams (*Psalms*)

Sams mbuk ndøgo, ouv mbúk. Ta ouv ndøgo, Mbumbukiam-qá iz eqawat nonqó. Ouv kopoáv, Sams mbuk mokho-te, *Deivid ndøqaqaemám, vøpeaumam, neka ouv nøme ndøgo, ezoqa vinivinimba nøme, vø-qaqaemam.

(Luk 20:42; 24:44; Kel 2:29-35; 13:33-35, Lom 4:6-7; Ef 5:19; Kol 3:16; Iblu 1:10)

*Meli, Yesu-gu evo, Elizabet-te okha guwav, yaq Mbumbukiam-qa iz gu-eqa, tuqa manqat ndøgo, andé Sáms. (Luk 1:46-54)

Samuel (*Samuel*)

Samuel ndego, *Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam kandambaqape ndøgoám, neka ndego *Izlael ezoqam-ge megeat ezoqam mbomambaqape vøgoam. Ezoqam ndégo, Izlael ezoqam-ge kawa *Deivid oil gembøe-qouz, Mbumbukiam ngenek kawa ezoqam geveatav.

Samuel-qa emanqat, *Ol Testamen mokho-te, 1 Samuel 1 qanøngáz. (Kel 3:24; 13:20; Iblu 11:32)

Sande (*Sunday, First day of the week*)

Sande ndøgo, pula-qá bugukhokhof khøuwá. Yesu genanim, manqei-pakha-te vøgoam, yaq ndego Sande qanaqanus ndøkhandí:v (Met 28:1, Mak 16:2, 9; Luk 24:1; Zion 20:1). Yaq nakémbá, Klisten ezoqam, Sande khøuwa, Evezøza-qá khøuwa mbo-akhaemám (Veve 1:10).

Yesu løvøte-te gekhandi:v, ndego tegi paev ezoqam, ma gi:pindam, bugukhokhof, Sande khagus zøfakhán, neka pula kopo-qa zita-te, Sande khøuwa nøme, nqawa vøzøfakhan (Zion 20:19-22, 26).

Vaev-te, Klisten ezoqa nøme, Sande khøuwa ndøpindumám (Kel 20:7, 1 Ko 16:2).

Yesu Zion-te, manqat geveaz neka umingiap vinivinimba ge-omat, ta matev ndøgo, Sande khøuwa-té qanøfakhán. Evezøza-qá khøuwa-té (Veve 1:10).

Klisten ezoqam, Sabat khøuwa-te o Sande khøuwa-te tiguligulimat, taqa yaq-te, Pol āv gene-peawám nqægo: Qo matev ùnime:gó, av ndoqote-unimanqatinat (Lom 14:5), neka ni bizi-ponqòmbáp, unimanqatin matev vinivinimba-qa yaq-te (Lom 14:1).

Sæla (*Sarah*)

Sæla ndugu, *Eibleem-gú zás. Ngunuk sog ndøgoám. Nupøkhán mbá. Geté gumu-ngæpuka-ev, ndugu nakhasam me:-ová, anganeám, *Aezek vøqan.

(Lom 4:19; 9:9; Iblu 11:11; 1 Pita 3:6)

Silva (*Silver*)

Silva ndøgo, *auli gigiáp. Momotap-ús. Taqa fia andé kandambá. Geté *gol-qa fia, gò:megeát.

Sip (*Sheep*)

Sip ndugu, søvakha gigiap nanák. Gagayag ndølogatún. Baebol khøuwa-te ndøgo, sip ndigu, gigiap-qapé, Zu ezoqam-te. Sip su ndøgo, ndabua me:khakheinumám, neka sip-qa tete vø-izumam, neka sip-kha vølogam.

Sip ndigu, *sip keoge ezoqam bezøgó. Mbain tøgoat, ndigu gésoqoéz.

Khøuwa kopoáv, Zu ezoqam, Mbumbukiam-te, sip nakheis ndølovusumám (Mak 14:12). Taqa yaq-te, ovøyam manqat nøme toqonøqeiv ndøgo, *Mbumbukiam-gi iziz ezoqam neka *Mbumbukiam-ge Sip Nakhasam, ta manqat-qa mokho-te.

Baebol, āv qane-eín nqægo: Ni ezoqam, andé síp, neka Yesu, nigí sip keoge ezoqám. (Met 9:36; Zion 10:1-16)

Sip keoge ezoqam (*Shepherd*)

Sip keoge ezoqam, sip zøkewagatún. Nginik, sip, manqei eqeieqei-té ginø-itubatún, ma gagayag kopoav tōgoat, tiqa loge nonqo. Sip keoge ezoqam ndigu, tigi sip, ùni mōndæ-zōtezin, neka iziz vōzō-akhaematun. Neka sip ndigu, tigi keoge ezoqam-qa manqa wag, vōezōtezin. Nginik sip keoge ezoqam, uta ndōnqagimatún. (Nqovōnqova taqa yaq-te, *Zion 10:6* avōnin-té qonōqeív.) Neka lova, ndigu sip ndōgo tunu:-mōvabín. Yaq mboqog-té ginø-buvín, tigi sip vōzōmbō-khazin. Soqáin ndōgo, matev soqōsoqa tōzōfakhan. Ndigu ta uta-te o sip-qa khoev-te, mboqog-té ginø-onimatún. Geté aqona ezoqam, uta-té genø-qavigín, sip vō-aqonōvemín. Ni ezoqam, andé sip, neka Yesu, nigí sip keoge ezoqám. (*Met 9:36; 12:11-12; 18:12; Luk 2:8; Zion 10:1-16, 25-27*)

Pol, ndego Keliso-ge u-anem, āv gene-eín nqægo: Klisten bawan megetapak, ndigu andé sip keoge ezoqam eqeieqei betegó. Neka ndigu Mbumbukiam-gi bawan ezoqam, mbomambá sa bezø-keogé, ndego ekeza kouk ge:wi (*Kel 20:28*).

Sip nakhasam (*Lamb*)

Zu ezoqam, tiqa manqa-zapazapa evōzam nonqo, Mbumbukiam-te sip nakheis ndōlōvsumám. Nqanek matev, *Mbumbukiam-gí iziz ezoqam ndōmatōnumám. Taqa yaq-te, manqat nōme toqonōqeív ndōgo: *Mbumbukiam-ge Sip Nakhasam neka *Sōvakha gigiap lōvsum matev.

Manqat Qandoveveam mokho-te, Zion Sip Nakhasam nde:manqate, ndego Yesu me:manqaté. (*Veve 5:6-14; 6:1; 7:9*)

Siza (*Cesar*)

Siza ndōgo, *Lom kawa ezoqam kandambaqape-qá íz, ezoqa gimbo-akhaemam. Yesu-qa khōuwa-te, Lom ezoqam, manqei vinivinimbá gi-upōgimam. Até *Izlael manqei-a, vōndap. Yaq ta mokho-te ndōgo, ngenek Siza, até Izlael ezoqam-gé kawa ezoqam kandambaqape ndōgoám. (*Met 22:15-21, Kel 17:7; 25:8-12; Filip 4:22*)

*Niu Testamen mokho-te, ezoqa vinivinimbá, iz Siza gindapem, gikawawat. Nōme Siza Ogastés (*Luk 2:1*), neka nōme Siza Taibiliés (*Luk 3:1*), neka nōme Siza Klodiés (*Kel 11:28; 18:2*)

Ezoqa nōme, nginik Siza, andé mbumbuk me:zæbám.

Sodom neka Gomola (*Sodom and Gomorrah*)

Sodom neka Gomola, taon menas-qá izíz. Mbumbukiam nqanek taon menas, gèngiú, ezoqa ewaqape namba. Zapa ndōgo, nginik taon-ak, tiqa manqa-zapazapa, khāpumu-khouwév. Gōinam neka *nandi tatas wagōvap-us ndø-o:áz. Andé qæ me me:lanqá, ezoqa ewaqape vōngiæzo. *Lot-za mba ndøkhokhóz, ndigu Sodom taon-te giyagam.

(*Gen 18:1-19:29; Met 10:15; 11:23-24; Luk 17:29; Lom 9:29; 2 Pita 2:6; Zud 1:7; Veve 11:8*)

Solomon (*Solomon*)

Solomon ndego, Deivid-gé yó, ndego Izlael ezoqam-ge kawa, tegu sævam nōmu namba, tuqa iz Batseba. Deivid genanim, yaq kawa iz, Solomon ndōndáp.

Khōuwa nōme, Solomon, Mbumbukiam mbofakhán. Venanqei-tam-té. Yaq Mbumbukiam, āv gembøbeváp nqægo: Qo gekha gigiap o matev qápoev, tōtaqa-etoam? Yaq Solomon Mbumbukiam matavap loloakh-qa mboviám. Yaq ndego kopōmba ndōgoát. Izlael ezoqam eqeieqei zōmbō-megetát. Yaq Mbumbukiam Solomon matavap loloakh kandambá gembo-etoam. Teqa matavap loloakh, kawakawa-za ate ndi:gu-qa matavap loloakh, mōndø-lōvuám. Neka Mbumbukiam Solomon até gigiap kopoav vōmbō-etoam. Yaq Solomon, gigiap kandamba tantáv, qambogoam.

Bugukhokhof *Mbumbukiam-qa khoev eqeieqei, manqat, Solomon

ndøvovám, tiwevem. Ta khoev ndøgo, qanimav tantáv. Ibugukhokhof, Mbumbukiam-qa khoev, palai khoev mba ndøgoám, ma Izlael ezoqam, Mbumbukiam-qa iz gi-eqatam. (Taqa yaq-te, ovøyam manqat toqonøqeív ndøgo: *Mbumbukiam-qa palai khoev.)

Geté matev nøme, Solomon gematanam, soqaín. Ndego manqei vini-ak sakheis ndøzøkím. Kopoav-qapé. Yaq ndigu ekeza mbumbuk vinivinimbaté ginø-ituím, yaq Solomon até nginik mbumbúk-a, iz vøzø-eqatam, neka lou-qasis løvønam, ti-te etoam matev gone nonqo, manqat vøvøovam.

Solomon até mbuk ndøpeaumám. Ta mbuk ndøgo, *Ol Testamen mokho-té qanu:gú. Mbuk nqáne: Ecclesiastēs, neka manqat vinivinimba, Proverbs mbuk-te ndøugu, neka Song of Sōngs neka Sams menas.

(Met 1:6-7; 6:29; 12:42; Luk 11:31; 12:27; Kel 7:47)

Søvakha gigiap løvusam matev Mbumbukiam-te (*Sacrifice*)

Zu ezoqam, Mbumbukiam-te søvakha gigiap, tini-løvøsumám ndøgo: Nøme ndøgo, ike manqat nonqó, Mbumbukiam-te, neka nøme, ekeza manqa-zapazapa zapayá. Søvakha gigiap Mbumbukiam-te, *Mbumbukiam-gi iziz ezoqam mba ndølvøsumám, ezoqam-qa iz-te. Ezoqa nøme-te, matev av nqægo, khafeap ndøgoám (Luk 2:24).

Yesu-qa khøuwa-te, Zu ezoqam, søvakha gigiap løvusam matev av nqægo, *Mbumbukiam-qá khoev-té ginøgoám, Zelusalem taon-te ndøgo. Geté ndakin, kopømba mbaín, av ti:matønumat ndægo, zapa ndøgo: Ndakin Mbumbukiam-qa khoev mbaín, Zelusalem taon-te. Lom ezoqam ndøngi:nám.

Yesu søvakha gigiap løvusam matev-qa yaq-te Mbumbukiam-te, āv gene-eín nqægo: Gigiap-qape Mbumbukiam-qa bøi-te, tanakh matév neka kuku matév neka teqa manqat o-mba ndape matév, ambá ndøgo, ezoqa søvakha gigiap timbo-løvusumat. (Met 9:13; 12:7; Mak 12:33)

Yesu ekeza kha, ande søvakha gigiap løvusam matev, Mbumbukiam-te gembo-etoam, yaq ni ndakin søvakha gigiap løvusam matev binīgú, niqa manqa-zapazapa zapaya. Kopømbaqapé, mbain tøgoat. Zapa ndøgo, Yesu niqa manqa-zapazapa, é-møndø-evøzám. (Iblu 10:18, Ef 5:2)

Pol, ndego Keliso-ge u-anem, āv gene-eín nqægo: Av Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, søvakha gigiap gi:løvøsumam te-te, ni nikeza kha neka yage, Mbumbukiam āv tabizimbøe-etøomém (Lom 12:1)

Søvakha ngusum, waen nonqo (*Wine skin*)

Taqa yaq-te, ovøyam manqat, toqonøqeív ndøgo: *Waen

T

Tae etet sisip mbomømboma, mboqotam nonqo (*Incense*)

Tae etet av nqægo toqo-mboqotam, taqa sisip andé fimakh-ús. Gigiap av nqægo nøme, tae-anim-qá etét gini-khakheinumátún, neka nøme, es-okho o lu vøe-khakheinumátun. *Mbumbukiam-qa khoev-te, tae etet av nqægo, *lou-qase-té ginø-mboqotumám, ma Mbumbukiam-te *etoam matev gi:goam. Ta lou-qase ndøgo, gol khakheitáp.

Viav kopo-te, khøuwa kopo, *Mbumbukiam-ge iziz ezoqa kandambaqape, kouwat uni khafeap-qape-in mokho-té genø-onín. Ndego søvakha gigiap-qá kouk ndøndapín neka tae etet mboqotam nonqo vøndapín.

Zu ezoqam, Mbumbukiam-te, tae etet sisip mbomømboma mboqotam matev, teqa iz eqawat nonqo neka ike manqat gone nonqo ndøgoám.

(Met 2:11; Luk 1:9-11; Ef 5:2; Veve 8:3-4; 18:13)

Tae mutui (*Cross*)

Lom gaman ezoqam, pepen ezoqam, tiqa løvøte etoam nonqo, tae mutui-te ginø-potosamín. Ndøgo ùnime:soqá, av toqote-naqanim. Neka ezoqa, tae mutui-te giføløbamín, ndigu mivi kandambá gindapemín. Ezoqa tae mutui-te tøkëbam matev, Lom ezoqam, taon bavokhó ginø-gonemín.

Yesu tae mutui-te genanim, nqosøgeap kandambaqape vøndap-a, mivi kandambaqape vøndap, ndego ni me:gó. Ndego ni nqawa Mbumbukiam-te ituna-qa ndøgoám. Soqain ndøgo, ezoqa ewaqape tisoqoez.

Yesu tae mutui-qa yaq-te, āv gene-eín nqægo: Gekha ezoqām ndego, te-te paev-qa ndego, ndego ekeza tae mutui be-eqá, bembōpaev. Nqanek manqat, yaya etæ manqát. Taqa manqa mokho nqáneq: Gekha ezoqām ndego, te-te paev-qa ndego, ndego ekeza poev matev, zitá geabetewuá, neka Mbumbukiam-qa poev matev bembōpaev. Yesu matev, āv tenegó. Até ndøgó-a, tae mutui-te gitøkewem. (*Luk 9:23; Met 16:24; Mak 8:34; Filip 2:5-8*)

Teks moni upøgim ezoqam (*Tax collector*)

Teks moni upøgim ezoqam, Izlael manqei-te ndøgo, Zu ezoqam ndøgoám. Geté ndigu Lom gaman-qa ndøsasaetám. Ta khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam, teks moni kopoáv gi-abumam, Lom ezoqam-te, ndigu gizømbo-kawaeztam. Teks moni upøgim ezoqam, ndigu nginik moni, Lom ezoqam nonqo ndø-upøgimám. Ndigu taon mboqog avønin-te, khoev-qasis zøgoám. Yaq gekha ezoqām ndigu, taon-te gi-ozin, ndigu moni be-abám. Ezoqa nginik teks moni upøgim ezoqam, gèsanqabám. Zapa ndøgo, ndigu Lom ezoqam-qa sasae ndøgoám, neka khøuwa kopoáv, ndigu ezoqam-te, moni khàpumupøgimám, ambá sa nqáneq, av teks moni upøgim eqeieqei ndægo.

Neka nøme nqáneq: Nginik teks moni upøgim ezoqam, oskia *bawan vini-ák namba me:khokhombupám. Yaq ezoqa ndigu ta zapaya ndøgo, khavim-us me:zæbám, Mbumbukiam-qa bøi-te, neka ezoqa soqøsoqa manqa-zapazapa-us vøezæbam. Geté teks moni upøgim ezoqa nøme, Mbumbukiam-té ginøqambúz, ambá av nqægo, av *Felisi ezoqa nøme ndi:gu, ndigu gimatavupam av nqægo, tiqa yage eqeieqei, neka kopømbaqapē, Mbumbukiam-te qambuzaneav tigoat. (*Met 9:9-11; Mak 2:15-16; Luk 18:10-13*)

W

Waen (*Wine*)

Waen ndøgo, waen tae nanga ét. Baebol khøuwa-te ndøgo, waen āv gini-khakheinumám nqægo: Waen tae nanga, gleips (*Grapes*) ndimbo-akhayam, gèpeseгимemín. Yaq et ndøgo, qawain, bugukhokhof ganda pot-té ginø-ziøvememín. Yaq sège-ivøvemín. Yaq et ndøgo, sège-qambuín, vømø-waen-in. Yaq vaev-te nqanek waen, søvakha ngusum-té ginø-ziøvememín. Zapa ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo, botol mbaín. Geté nginik søvakha ngusum, ndakinak begó. Zapa ndøgo, awenege ngusum-te toqoziaev, yaq waen tøpopon, ndigu gékeqáz. Yaq waen vøqouvøēm-a, søvakha ngusum vøsoqoēz (*Met 9:17, Mak 2:22*).

Søvakha ngusum-qa nqovønqova, *Metiu 9:17* avønin-té qonøqeív.

Izlael manqei-te, waen khæ kopoáv. Gleips gikhatøkhatøezamin, yaq nøme, ezoqa khandin ndølouzatún. Nøme ndigu, khøuwa tatas-té ginø-abamín, vøpapevemín. Yaq vaev-te, āv tini-louzatún. Neka nøme ndigu, waen me:khakheinumátún.

Ezoqa waen, khøuwa kandakanda-té ginø-izumám. Khamasim, *Pasova khøuwa-tē o sakhei etoam lou loge-tē. Neka khøuwa nøme, ndigu waen, ibøkhá namba me:nokhogimám, tiqa lou namba, vøe-izumam (*Met 21:33; Mak 14:25; Zion 2:1-10; 15:1-8; 1 Ko 11:25; 1 Tim 5:23*).

Neka Yesu-qa khøuwa-te, ezoqa waen nøme, *oliv oíl namba me:nokhogimám, neka nqamav-te vøqouzamín. Ndøgo tiqá nqamav mulømulá (*Luk 10:34*).

Baebol mokho-te, manqat mbaín, av nqægo, khafeāp, waen toqo-iz. Geté soqain ndøgo, khape toqote-iz, yaq kawa taqa-oki. Yaq nakémbá, waen o bia o gekha ibøkha føgakh av nqægo, izumav toqogoat, qanimáv. (*Lom 14:21; Ef 5:18; 1 Tim 3:8; Tait 2:3*)

Nqovønqova, waen khæ neka gleips-qa yaq-te, nqovønqova khagi-us mokho-té qanu:gú.

Wit neka Bali (*Wheat and Barley, Grain*)

Wit neka Bali, loge gigiáp. Bugug andé eketóp. Zu ezoqam, gèzøgeakhæmatún. Yaq giqatazín, gumu-papevømin, ndigu gèqogazín, sasa ndølvønøvemín. Yaq gètítítazín, sasa ndø-evememín, wit nanga, nandi pot kandakanda-te sasa ndønqeisamín. Yaq vaev-te, nandí gini-mivitøzemín, vømø-flawæzin. Yaq ndøgo tiqá lóu.

Wit neka Bali, tiqa bugug neka mokhov elavøqase vinivinimbá. Wit ndigu, tiqa fia andé kandambá. Geté bali-qa fia andé khapémbá. Bali nøme, ezoqa *hos neka søvakha gigiap nanak me:zøkefemám.

Nqovønqova, wit neka bali-qa yaq-te, nqovønqova khagi-us mokho-té qanu:gú.

Y

Yaq-fia mbain sasae ezoqam (*Slave*)

Baebol khøuwa-te ndøgo, ezoqa nøme, yaq-fia mbain sasae ezoqam ndøgoám. Nøme, ndigu pingim-ák. Nakhag-té gi-upøgimám. Neka nøme ndigu, gigiap-av ezoqám, ndigu kopømba mbain qagoam, yaq-fia tigunem. Yaq ndigu ezoqa nøme-te, ekeza nakheis o ekeza kha ndøwiám, vø-tegi-yaq-fia-mbain-sasae-ezoqam-ezin neka ti namba vømøyagin. Nginiq yaq-fia mbain sasae ezoqam, tigi kawakawa-za-qa manqat, o-mba bezømbø-ndapé. Ndigu kopømba mbaín, matev timatønumat, av ekezan qazømbepøovam. Ndigu khokho ezoqám. Iz mbaín, neka gisasætam, yaq-fia mbaín. Ezoqa nøme ndigu, tigi kawakawa-za, ezoqa eqeieqei gigoam, tiqa yage andé kopømbá, geté ezoqa nøme-qa yage, ùnime:-føgákh.

Yesu (*Jesus*)

Yesu, taqa manqa mokho nqáneq, “Mbumbukiam, khandi etoam ezoqám.” Yesu-qa iz, Iblu manqat-te, Zosua mbo-akhaemám. Geté Glik manqat-te ndøgo, Yesú. Até ezoqa nømé-a, iz Yesu vøzøgoam.

Mbumbukiam-ge Yo, manqei-qape-te gefakhan, nakhasa nqonqonam geqan, iz Yesu mbo-akhaém, ate av-té, *enzol ezoqam, tegu evø Meli gumbø-ein (*Luk 1:31; 2:21*).

Yesu-ge unimanqatin eve, Mbumbukiám. Geté ezoqa kopoáv, āv gini-matavupám nqægo: Yesu-ge eve, Zoséf, ndego Meli-ge zivis (*Luk 3:23, Mak 6:3*).

Yesu, ndego yo-khøuwá. Teqa zita-te, Meli nakheis nøme, møndømbo-fakház. Yesu-gí emekheís. Angana-qa iziz nqáneq: *Zems neka *Zosef neka Saemon neka *Zudas. (Ngenek Zudas ambá ndego, Yesu sa gemboqambun.) Yesu até sænakheís-a, vømbøgoam. Geté tiqa iziz, Baebol mokho-te peawapøteáv (*Mak 6:3*).

Yesu ndego, Deivid ndomanazám (*Met 1:1*).

Vaev-te, Yesu, iz nøme *Keliso neka *Mesaya mbo-akhaém. Zapa ndøgo, ezoqa ndégo, teqa yaq-te, Mbumbukiam nupøkhan mba, manqa mbusa geve, tendo-khofotav.

Yesu-gi paev ezoqam (*Disciples, Followers*)

Yesu-gi paev ezoqam ndígu, Yesu gimbopavam, ndego nqanek manqei-qape-te geyagam. Ndigu paev ezoqam tuelv, Yesu ibugukhokhof gevevesam, timbo-paevem, ndigu iz nøme, Keliso-gí u-anim zø-akhaemám. Geté paev ezoqa nøme, møndombo-goám. Ezoqa andé kandambá. Yaq Yesu yan-te ge-eqan, taqa zita-te, até ezoqa ewaqapé-a, Yesu gi-unimanqatintam, iz Yesu-gí paev ezoqam zø-akhaemám. Yaq ndakin, até ní-a, ni Klisten ezoqam, ni Yesu-gí paev ezoqám. (*Met 8:23; 10:1-4; Mak 3:13-19; Luk 6:12-16; Kel 6:7*)

Z

Zayon (Zion)

Zayon ndøgo, manqei pøyat-qá iz. Zelusalem taon-té qagó. Ibugukhokhof, Zayon Zebusait ezoqam-qá manqei ndøgoám. Yaq vaev, Deivid ndøndáp, tegi ezoqam namba. Nakhag-té ginøndapém. Yaq taqa zita-te, nqanek manqei, iz nøme, Deivid-qá taon mbo-akhaemám (*2 Sam 5:6-10*). Deivid genanim, yaq tege yo Solomon kawa ezoqam-qa iziz gendap, *Mbumbukiam-qa khoev, teqa manqa vøovam-te, Zayon manqei pøyat avønin-té ginøwevém. Yaq ta zapaya ndøgo, ezoqa até Mbumbukiam-qá khoev-qá manqei-a, Zayon mbo-akhaemám.

Manqat nøme, Zayon manqei ndæmanqate, Zelusalem taon ate ndægo me:manqaté (*Met 21:5; Zion 12:15; Lom 9:33; 11:26; 1 Pita 2:6*).

Neka manqat nøme, Zayon-qa yaq-te, Zelusalem ndakinak me:manqaté, yan-te nqo:go. Ndøgo Mbumbukiam-qá manqei (*Iblu 12:22; Veve 14:1*).

Zekop (Jacob)

Zekop ndego, *Aezek neka Lebeka, tigé yó. Tege atanakha, Eibleem ndøgoám. Baebol mokho-te, manqat kopoáv, āv qane-manqaté nqægo: Mbumbukiam, ndego Eibleem neka Aezek neka Zekop, tigi Mbumbukiám (*Exo 3:6; Met 22:32; Mak 12:26; Luk 20:37; Kel 7:32*).

Zekop-ge zapikia, *Isáo. Nginik ezoqa menas, qaqangeáp. Zu ezoqam-qa matev, āv qanegoám nqægo: Eve løvøte avønin-te gemø-itanin, ndego yo-khøuwa-te, zenda mo-awamín, vømbō-guligulimin. Yaq Mbumbukiam, ngenek yo-khøuwa, matev mbomømboma bembō-matanam. Zekop Eve-qa guliguli manqat neka ta matev mbomømboma, ta guliguli manqat mokho-te ndøndo-fakhate, upøgim-qa oskia ndøgoám. Yaq khøuwa nøme, Isao søvakha fouzu-te gendoqavan, ifin qambovin, yaq Zekop lou-qa gemboviam, ngenek āv gembøe-eín nqægo, “No lou naqanøká nøtaqá-etoamák. Geté qo yo-khøuwa iz, vønømbøkhæ-etoám, tat-qa guliguli matev tændap.” Yaq Isao sègembo-etoám, yaq Zekop lou vømbō-etoam. Yaq vaev-te, Zekop tege eve, gètubám, teqa guliguli manqat vøndap, ndego Isao etoam-qa gegoam

(*Gen 25:19-34; 27:1-40; Lom 9:10-13; Iblu 11:20*).

Zekop sakhei menás, gezøkim. Tiqa iziz, Leiá neka Laisól. Taqa zita-te, ndego até tigi tøke ezoqa menás-a, vøzøkim. Zekop ndego, nakhei angana tuélv gimbogoam. Tiqa iziz nqáne: Lubēn neka Simeōn neka Livaí neka Zudā neka Dēn neka Naftalí neka Gād neka Asā neka Isakā neka Zebulōn neka Zosēf neka Benzamin. Nginik ezoqam, Izlael khagua bawan-ak-gi atanakha-zapazapa-zá. Mbumbukiam, Zekop-qa iz, vaev-te, *Izlael mbo-akhá, yaq ndego vømø-Izlael-ezoqam-gi-atanakha-zapa-ev (*Met 1:2; Luk 1:33*).

Sika vemiav-te ndøgo, ibøkha ozu møndøgoám. Ndøgo Zekop-qá ibøkha ozu mbo-akhaemám. Zapa ndøgo, Zekop-za ndø-ozém. Yesu-qa khøuwa-te ndøgo, ta ibøkha ozu zua ndøgoám (*Zion 4:5-6, 12*). Até ndakín-a, zua ndøgó.

Zelemaya (Jeremiah)

Zelemaya ndego, *Ol Testamen khøuwa-té geyagám. Ndego *Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam kandambaqape ndøgoám. Zelusalem taon-té geyagám. Ta khøuwa-te ndøgo, Izlael ezoqam-gi kawakawa-za, tiqa matev soqaín. Neka ezoqa manqa-zapazapa ndøgoám. Yaq Zelemaya nginik é-møndøzø-manqatám, av nqægo: *Bebilon ezoqam ndøzáv, yaq tigi nakhag ezoqam, Izlael ezoqam, pingim-ak ndø-upozó, tiqa manqa-zapazapa matanam zapaya. Yaq Izlael-ak, Bebilon manqei-té gíyagát. Viav 70, ndøgo tiyagat. Zelemaya até geyagám, Bebilon ezoqam-ge kawa vøndōwav, tegi nakhag ezoqa namba, Zelusalem taon vøngi:nama, Izlael ezoqam, pingim-ak vø-upozo. Geté Zelemaya ekezan, Bebilon manqei-te ndafeáv. Ndego Zelusalem taon-te, até gegoám, ezoqa kopokopo nøme namba, ndigu manqei keoge nonqo gizuvaz. Geté vaev-te, nginik ezoqam, Zelemaya *Izip manqei-té ginø-ituím, oskiá ndøgo, ndego poeveav qagoam. Yaq gemø-lawaqape-ev, ndego ta manqei-te ndøgo tenaním.

Zelemaya ndégo, ta *Ol Testamen mbuk gepeawam, Zelemaya (*Jeremiah*) ndimbo-akhayam. (*Met 2:17; 16:14; 27:9*)

Zelot (Zealot)

Yesu-qa khøuwa-te, Zu ezoqa nøme, Izlael manqei-te, Lom ezoqam ngeasam-qa ndøgoám, ndigu gizømbo-kawaeztam. Nakhag-ús. Yaq nginik ezoqam, Zelot ezoqam zø-akhaemám. Yesu-ge paev ezoqa nøme, ndego ibugukhokhof Zelot ezoqam ndøgoám. (*Met 10:4; Mak 3:18; Luk 6:14-16*)

Zems (James)

*Niu Testamen mokho-te, ezoqa vinivinimbá, iz Zems ndøzøgo. Ezoqa nginik:

1) Zems, ndego Yesu-ge eveqase

Ibugukhokhof, Yesu-gi emekheis unimanqatinteáv av nqægo, Yesu, Mbumbukiam ndokhofotáv (*Zion 7:5*). Geté vaev-te, até ndigú-a, ti mokho-té gunu:goám, Yesu gi-unimanqatintam (*Kel 1:14*). Ngenek Zems, Zelusalem Klisten bawan ezoqam-gé megeat ezoqam ndøgoám (*Kel 12:17; 15:13; 21:18; Gal 1:19; 2:9, 12*). Ngenek ta pepa ndøgo tepeawám, Zems ndimbo-akhayam.

2) Zems, ndego Zebedi-ge yo

Ngenek Zems, tege namba qawan, Zión (*Zion 2). Yesu-gi paev ezoqa tuelv nøme ndégo. (*Met 4:21; 10:2; 17:1; 26:37; Mak 3:17; Luk 6:14; 8:51; Kel 1:13*)

3) Zems, ndego Alfius-ge yo

Até ngenék-a, Yesu-gi paev ezoqa tuelv nøme vøgoam. (*Met 10:3, Mak 3:18; Luk 6:15, Kel 1:13*)

4) Zems, ndego Zudas-ge eve

Ngenek Zems, Zudas-gé évé, ngenek Yesu-ge paev ezoqa tuelv nøme goam. Ngenek Zudas, ezoqa vini, ambá ndego, Yesu sa gemboqambun. (*Luk 6:16; Kel 1:13*)

Zesi (Jesse)

Zesi ndego, Deivid-gé évé, ndego Izlael kawa ezoqam kandambaqape. Neka Zesi, Yesu-gé atanakha-zapá.

(*Met 1:5-6; Luk 3:32; Kel 13:22; Lom 15:12*)

Zion (John)

*Niu Testamen mokho-te, ezoqa vinivinimbá, iz Zion ndøzøgo. Ezoqa nginik:

1) Zion, ndego ezoqa ibøkha iz gezø-etoumam (John the Baptist)

Ngenek Zion, Zekalaya neka Elizabet, tigé yó. Mbumbukiam tenekhofotáv ndøgo: Ndego *Mesaya-qá nakhoa ndøkhakheinám. Ndego

ezoqa, āv gezømbe-manqatám nqægo: Ndigu Mbumbukiam-té giabeno-qambúz, neka *ibøkha iz bēndapem. Ndøgo tiqá khakhatáp, av nqægo, ndigu unimanqatín møndø-qambúz.

(Met 3:1-2; 11:2-18; 14:1-12; Luk 1:13-17, 57-63; 7:24-30; Zion 1:6-40; Kel 1:5; 13:24-25)

2) **Zion, ndego Keliso-ge u-anem** (*John the Apostle*)

Ngenek Zion, Zebedi-gé yó. Tege namba qawan, Zéms (*Zems 2). Até ngenék-a, Yesu-gé paev ezoqam ndøgoám. Zion ndégo, ta Baebol mbuk gepeawam, Zion ndimbo-akhayam, neka ta pepa misika ndøgo, 1 Zion neka 2 Zion neka 3 Zion ndimbo-akhayam. Neka ndego até Manqat Qandoveveám-a, vøpeawam. Ovøyam manqat nøme, ngenek Zion-qa yaq-te, nqanek mbuk vinivinimba-qa megeat manqat-qasis-té qonøqeív

(Met 10:2; Mak 3:17; 5:37; Luk 9:28; Kel 1:13; 3:1-4:23)

3) **Zion-Mak** (*John Mark*)

Ngenek Zion-Mak, iz nøme Mak mba mbo-akhaemám. Ezoqam ndégo, ta mbuk ndøgo, Mak, ndimbo-akhayam, gepeawam. Pol neka Banabas, bugukhokhof khøuwa manqei vinivinimba-te gi-okhoam, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat gi:zømesimam, ndego møndøgoám. Ovøyam manqat nøme, teqa yaq-te, Mak mbuk megeat manqat-qase-té qonøqeív.

(Kel 12:12, 25; 15:36-39)

4) **Zion, ndego Pita-ge eve** (*John, Peter's father*)

Ngenek Zion, Pita-ge eve, iz nøme Ziona mbo-akhaemám.

(Zion 1:42; 21:15-17; Met 16:17)

5) **Zion nøme** (*John*)

Ngenek Zion, *Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqape-gé ezoqa nøme ndøgoám. (Kel 4:6)

Ziona (*Jonah*)

Ziona ndego, *Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam ndøgoám. *Ol Testamen khøuwa-té geyagám. Ziona-qa emanqat toqonøqeív ndøgo, ta mbuk-te ndøgo, Ziona (*Jonah*) ndimbo-akhayam.

(Met 12:39-41; 16:4; Luk 11:29-32)

Zosef (*Joseph*)

Baebol mokho-te, ezoqa vinivinimbá, iz Zosef ndøzøgo.

1) **Zosef, ndego Zekop-ge yo**

Ngenek Zosef, *Zekop-ge yo, *Ol Testamen khøuwa-té geyagám. Tegu evo, Laisól. Evenap 11 namba me:khouwév. Tege eveqase, *Benzamín. Até ngenék-a, Zosef neka Laisól, tigé yó. Zekop poev kandambá, Zosef-te. Yaq tegi namba-qaniap, ova mbo-einím, ta zapaya. Yaq Izip manqei-té ginøwím. Ta manqei-te ndøgo, ndego yaq-fia mbain sasae ezoqam ndøgoát. Geté khøuwa nøme, *Felo venanqei ndøtám. Ta venanqei-tam ndøgo, nqova mbondáf. Yaq ezoqa kopømba mbain, taqa mokho timbo-ovøyømem. Geté yaq Zosef kopømba qagoam, taqa mokho temboveaz, yaq Felo ndego vesøteve iz mbo-akhá. Yaq vaev-te, vikia seke qamat, Zosef tege eve neka namba-qaniap, lóu gezømbe-tøkeám. Yaq ndigu pakhaezateáv. Nqanek emanqat toqonøqeív ndøgo: *Genesis 37 neka 39-47.*

(Zion 4:5; Kel 7:9, 13-14, 18)

2) **Zosef, Meli-ge zivis**

Ngenek Zosef, *Meli-gé zivís, ndugu *Yesu-gu evo. Ndego khoev puanam ezoqam ndøgoám. Deivid ndomanazám, ndego Izlael ezoqam-ge kawa ezoqam kandambaqape. Zosef Yesu-ge eve-aním mbá. Tege eve Mbumbukiám. Nqova Mbomambaqape-qá mokho-té genøfakhán. Geté

Zosef gè-anqó. Yaq ezoqa, āv gini-matavupám nqægo: Zosef, Yesu-gé evé.

(Met 1:16, 18-25; 2:13-15, 19; Luk 1:26-27; 3:23; 4:22; Zion 1:45; 6:42)

3) Zosef, Yesu-ge eveqase

(Met 13:55)

4) Zosef, ndego Alimatea vemiav-ak

Ngenek Zosef, gigiap kopoav ezoqam ndøgoám. Ndego Yesu-gé paev ezoqam nøme ndøgoám, neka manqa ovøyam ezoqam kandambaqape vøgoam. Manqa givøovømem, av nqægo, Yesu tae mutui-te titøkewem, ndego poev mbaín. Yaq Yesu genanim, ndego teqa kha, manqei-pakha ndakinak-té genø-utáv, ndøgo ekeza ezoqam nonqo, nandi-te ge-oz, av tiqa matev qazømbe-goam (Met 27:57-60; Mak 15:42-46; Luk 23:50-53; Zion 19:38-42).

5) Zosef, iz nøme qambogoam, Basabas neka Ziastes

Ngenek Yesu-gé paev ezoqam ndøgoám. Keliso-gi u-anim, ezoqam-qa givawam, ndego Zudas Iskaliot-qa iziz tendap, ndigu ngenek Zosef neka Matias ndø-upozó, ti mokho-te, ezoqa kopo teqa iziz tendap (Kel 1:23).

6) Zosef Banabas

Ngenek ezoqam, teqa iz-anim, Zoséf. Geté Keliso-gi u-anim, iz Banabas mbo-akhaemám. Taqa manqa mokho, “Ezoqa zita tøpøzu ezoqám.” Ngenek Zosef Banabas, Zu Klisten ezoqám. Saiples manqei bawá geqán. Pol bugukhokhof khøuwa, manqei vinivinimba-te ge-okhoam, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam, ngenek møndøgoám, teqa sasae-te vømbō-tøkeam. (Kel 4:36; 9:27; 11:22-30; 12:25; 13-15)

7) Zosef, Zems-ge zapikia

Ngenek Zosef, Zems-gé zapikiá, ndego ezoqa ndakinak gegoam. Iz nøme qambogoam, Zosés. Tigu evo-qa iz, *Melí (Met 27:56, Mak 15:40)

Zosua (Joshua)

*Mozes genanim, yaq iziz Zosua mbondáp, Izlael ezoqam tezømbo-megetat. Ezoqa ndégo, Izlael ezoqam, Keinan manqei-te ge-itub, ta manqei ndøgo, taqa yaq-te Mbumbukiam manqa mbusa geve, tezø-etoam. Zosua-qa megeat matev eqeieqeí. Ndego Mbumbukiam-te poev mbogoám neka teqa nakhoa oskia vømbōpavam. Ndego Izlael ezoqam, āv gene-gugubám nqægo: Ndigu oskia Mbumbukiam-té giabenø-tøkezá, neka khape mbumbuk, zitá giabiti-wuøezá. Zosua-qa emanqat toqonøqeív ndøgo, ta mbuk ndøgo, Zosua (Joshua) ndimbo-akhayam. (Kel 7:45; Iblu 4:8)

Zu bawan-ak (Jews)

Zu ezoqam ndígu, Mbumbukiam ibugukhokhof geveataz, tegi ezoqam tigoat. Iz nøme, ndigu *Izlael ezoqam zø-akhayám. Ndøgo tønøngáz, *Eibleem U taon-te gegoam, yaq Mbumbukiam gembo-akha, manqei vinitewav. Yaq Keinan manqei-te gemøfakhan, Mbumbukiam Eibleem namba, poev ndø-unimanqatín. Neka manqa mbusa, āv genevé nqægo: Ndego ndømbo-kewagát neka bawan-qape vømøvé. Neka manqat nøme, āv gembø-eín nqægo: Angana ate ti:goat, *ngusu bezøqogáz. Ndøgo tiqá khakhatáp av nqægo, ndigu Mbumbukiam-gí.

Eibleem gemanaz, Aezek vøfakhan. Yaq Aezek gemanaz, Isao neka Zekop vøfakhaz. Yaq Mbumbukiam, *Zekop ndøveatáv, ndego tegi ezoqam namba, Mbumbukiam-gi tigoat. Vaev-te, Mbumbukiam Zekop, iz ndakinak mbo-akha: Izlaél. Yaq Zekop gemanaz, nakhei angana tuélv gimbo-fakhaz. Nginik angana, Izlael ezoqam-qa khagua bawan-ak tuelv-gí atanakha-zapazapa-zá.

Mbumbukiam teqa guguna manqat, Zu bawan-ak zø-etoám, Mozes

mokho-te. Ibugukhokhof, bawan vinivinimba nøme zøtezteáv, Mbumbukiam-anim-qa yaq-te. Zu ezoqam mba me:zøté. Zapa ndógo, Mbumbukiam ibugukhokhof sa ndígu teveatáz, tegi ezoqam tigoat.

Ibugukhokhof, iz Zu, Zuda-gí zi mba zø-akhaemám, ndego Zekop-ge yo nøme gegoam. Geté vaev-te, iz Zu, Izlael ezoqam ate ndí:gu tizø-akhaemám.

Yesu ndego ekezan, Zu bawan-ak ndøgoám. Neka até tegi pæv ezoqám-a, Zu bawan-ak vøgoam.

Até ndakín-a, Zu bawan-ak, Mbumbukiam-gí ezoqám. Geté Yesu mokho-te, ate ní-a, ni *bawan vini-ak, kopømbaqapé tizi-Mbumbukiam-gi-ezoqam-en, ni ndego tizi-unimanqatinim.

Zu ezoqam-gi manqa ovøyam megetapak (Council, Sanhedrin)

Nginik manqa ovøyam megetapak, Zu ezoqam-gí iz-akhayapak ndøgoám. Manqa ovøyam-te, ndógo tini-pindumám, ezoqa Mozes-qa guguna manqat o ekeza manqat nøme, go:-aumam, gimøkuimam. Vemiav o taon vinivinimba, ekeza manqa ovøyam ezoqam zøgoám. Ezoqa khapekhapémbá. Geté manqa ovøyam kandambaqape, Zelusalem taon-té qagoám. Ndøgo manqa ovøyam ezoqam 71 gisokhoam. Ta manqa ovøyam mokho-te, *Mbumbukiam-gí iziz ezoqa kandakanda mu:goám neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam vøugoam. Ti mokho-te, ezoqa nøme, *Felisi ezoqám neka nøme *Sadusi ezoqám. Neka tigi manqa ovøyam megeat ezoqam, *Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqape ndøgoám.

Lom ezoqam-qa gaman mokho-te, Zu ezoqam, ekeza manqa ovøyam matev zua zøgoám. Geté Lom ezoqam ndigu takeapáv, ezoqa løvøte-te ti-ab. Lom gaman ezoqam mbá, kopømba ndøgo, ezoqa løvøte-te ti-ab. Yaq nakémbá, ndigu Zu manqa ovøyam megetapak, Yesu *Pailøt-té ginø-ituím, ndego Lom gaman ezoqam, ndigu Yesu løvøwe-qa gigoam.

(Met 26:59; 27:2, 11-14; Mak 14:55; 15:1; Luk 22:66; 23:1; Zion 11:47; Kel 4:15; 5:21; 6:12; 23:1; 24:20)

Zu ezoqam-qa guliguli khoev (Synagogue)

Zu ezoqam-qa manqei-te, vemiav neka taon vinivinimba ate qægoam, ekeza guliguli khoev zøpuatát. Zu ezoqam, Sabat khøuwa-te, tiqa guligulim-te, ndógo tinø-pindupám. Guligulim-qa neka Mbumbukiam-qa iz eqawat-qa neka teqa Manqat geveam neka ovøyam-qa ndøpindupám. Neka khøuwa nøme, ta khoev kopo-te ndøgo, ndigu manqa ovøyam zøgoám.

Neka Zu ezoqam-gi nakheis, tiqa skul até ndógo tøzøgoám, ma geveam neka peawam matev neka zøtezat Mbumbukiam-qa yaq-te gi-upøgimam.

Vaev-te, Izlael ezoqam, manqei nøme-te gipanqanim, ndigu até ndøgóa, taon vinivinimba-te, ekeza guliguli khoev ndøpuanumám. Até ndakín-a, Izlael manqei-te neka manqei vinivinimba-te, ndigu tiqa guliguli khoev, zua zøpuatét.

(Met 4:23; 6:5; 13:54; Luk 4:16; Kel 13:5, 14; 14:1; 17:1, 10; 18:4)

Zuda (Judah)

Zuda, ndego *Zekop-gé yó. Tegu evo, Leiá. Ndego namba-qaniap ate gi:goam, ilevén, gimbogoam. Ngenek Zuda, Zuda khagua bawan-ak-gé atanakha-zapá. Ezoqa nøme gendomanaz, *Deivid. Neka até *Yesú-a, Zuda khagua bawan-ak ndøgoám. Deivid neka Yesu, tiqa vemiav, Betliém. Zudia manqei-té qagó. Ta manqei ndøgo, Zuda bawan-ak-qá manqei.

(Met 1:2-3; Iblu 7:14; Veve 5:5)

Zudas (Judas)

*Niu Testamen mokho-te, ezoqa síks, iz Zudas ndøzøgo. Ezoqa ngínik:

1) Zudas, ndego Lom ezoqam ngeasam-qa gegoam.

Ngenek ezoqam, Gelili plovins-ák. Ndego Lom gaman namba, nakhag

ndøngáz. Geté gèlaém, yaq tegi paev ezoqam ate gi:goam, sège-panqanimát (*Kel 5:37*).

2) Zudas, Yesu-ge eveqase

Ngenek Zudas, Yesu-gé eveqasé, neka até Zems-gé eveqasé. Zudas, iz nøme Zud mbo-akhaemám. Ezoqa ndégo, ta pepa ndøgo gepeawam, Zud ndimbo-akhayam. Ovøyam manqat nøme, teqa yaq-te, ta pepa-qá megeat manqat-qase-té qonóqeív (*Met 13:55; Mak 6:3*).

3) Zudas, Zems nøme-ge yo

Ngenek Zudas, Yesu-gí paev ezoqam tuelv ndøgoám. Teqa iz nøme, Tadies atøgó.

(*Met 10:3; Mak 3:18; Luk 6:16; Zion 14:22; Kel 1:13*)

4) Zudas, Iskaliot

Até ngenék-a, Yesu-gí paev ezoqam tuelv ndøgoám. Geté vaev-te, ndego sègembo-qambún, tegi qaqa ezoqam-qa zenda-te vøve. Geté geqeiv av nqægo, ndigu Yesu løvøwe-qa gimbogoam, yaq mbøni mbová. Yaq tenøwáv ndøgo, ekeza monqo vømøfok, vønanim.

(*Met 10:4; Mak 3:19; Luk 6:16; Met 26:14-16, 20-25, 47-50; Met 27:3-10; Kel 1:16-25*)

5) Zudas, Damaskus taon-ak

Ngenek Zudas, Damaskus taon-té geyagám. Pol teqá khoev-té geqotám, ndego Damaskus taon-te gemat, yaq ta nakhoa-te ndøgo, Yesu gembo-fakhan, yaq bøi waev vømbō-navøem. Yaq Ananayas ndowáv, Pol vømbō-guligulim. Yaq taqa zita-te, Pol bøi waev nqawa vøndap. (*Kel 9:11*)

6) Zudas Basabas

Ngenek ezoqam, Klisten bawan mokho-te, Zelusalem taon-te, *Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqa nøme ndøgoám. Yaq Klisten bawan megetapak, Zelusalem taon-te ndøgo, Zudas Basabas neká Sailes tivevesám, Pol neka Banabas namba, Antiok taon-te tizav, tiqa pepa tindapet, *bawan vini-ak Klisten ezoqam-qa yaq-te. (*Kel 15:22-32*)

Klisten ezoqam-qa Khøuwa Kandakanda

Klismes (*Christmas*)

Klismes khøuwa-te, ni ndøgo tizimbo-matavupatún, Mbumbukiam-ge Yo, Yesu Keliso, nqanek manqei-qape-te geqan, ge-ezoqam-ev.

Emanqat taqa yaq-te, nqáneq:

(*Met 1:18-2:18; Luk 1:26-56; 2:1-40*)

Epek fege Sande (*Palm Sunday*)

Ta Sande ndøgo, taqa zita-te, Sande nøme Ista khøuwa tøndap, ni ndøgo tizimbo-matavupatún, Yesu ande kawa ezoqam me, Zelusalem taon-te ge-on. Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa epek ndø-upøgím, vømbøe-qatøzem. Yaq āv gini-akhaemát nqægo, “Hosána! Iké: Mbumbukiam-te. Ndego ngenek ezoqam bèkhakheinøvé, Evezøza-qa iz-te ngegeav, ngenek Izlael ezoqam-ge kawa.”

Emanqat taqa yaq-te, nqáneq:

(*Met 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Zion 12:12-19*)

Tesde ndøgo, ta khagus, Yesu tegi paev ezoqam namba, lou gilog (*Maundy Thursday*)

Ta Tesde ndøgo, taqa zita-te, Ista khøuwa tøndap, ni ndøgo tizimbo-matavupatún, Yesu tegi paev ezoqam namba, vaev khøuwa-te *Pasova lou gilog, yaq ndego *Evezøza-qa lou loge matev (*Communion*) gengaz.

Até ta Tesde ndøgo tøgoám, Yesu Getsemani manqei-te, Mbumbukiam-te gemø-guligulim, yaq Zudas ndego tegi qaqa ezoqam-qa zenda-te geve, vømøvøinam-a, manqa ovøyam-te vøndafem.

Emanqat taqa yaq-te, nqáneq:

Met 26:17-75; Mak 14:12-72; Luk 22:7-23, 31-65; Zion 13:1-38; 18:1-27

Fraide Mbomambaqape (*Good Friday*)

Ta Fraide ndøgo, taqa zita-te, Ista khøuwa tøndap, ni ndøgo tizimbo-matavupatún, Yesu niqa manqa-zapazapa evøzam nonqo, nqosøgeap neka mivi gendap, neka tae mutui-te vønanim.

Emanqat taqa yaq-te, nqáneq:

Met 27:1-66; Mak 15:1-47; Luk 22:66-23:56; Zion 18:28-19:42

Ista khøuwa (*Easter*)

Ni Ista khøuwa, ndøgo tizimbo-matavupatún, Yesu løvøte-te gendo-khandi:v. Taqa yaq-te, Pol 1 *Kolin 15:17* mokho-te, āv gene-eín nqægo, “Keliso løvøte-te amba khandi:vateav tøgonin, zoqa unimanqatin matev, ambá mokho mbaín. Ambá khokhó. Neka zo manqa-zapa-te, ambá zua zogonín.” Unimanqatín. Yesu ndego løvøte-te gendo-khandi:v, ndøgo gigiap-qape kandamba tantáv, niqa Klisten unimanqatin matev mokho-te. Emanqat taqa yaq-te, nqáneq:

Met 28:1-20; Mak 16:1-18; Luk 24:1-49; Zion 20:1-23

Tesde ndøgo, Yesu yan-te geqavig (*Ascension Day*)

Yesu løvøte-te gendo-khandi:v, yaq ndego khøuwa foti-qa zita-te, yan-té genøqavig. Yaq nakémbá, Ista khøuwa-te, khøuwa gevebam toqongaz, yaq khøuwa foti toqomø-khantaz, kopømbaqapé, ta Tesde ndøgo, tizimbo-matavupat, ndego yan-te geqavig.

Emanqat taqa yaq-te, nqáneq:

Mak 16:19-20; Luk 24:50-53; Kel 1:3, 9-11

Pentikos khøuwa (*Pentecost*)

Pentikos, taqa manqa mokho, “Fiftí.” Ezoqa ta khøuwa ndøgo, Pentikos khøuwa, timbøe-akhayám ndøgo: Yesu løvøte-te gendo-khandi:v, yaq khøuwa fifti-qa zita-te, ndego Nqova Mbomambaqape ndokhofotáv. Ate av-té, ibugukhokhof tegi paev ezoqam-te, manqa mbusa ge:ve.

Emanqat taqa yaq-te, nqáneq:

Kel 2:1-41

Baebol manqat vinivinimba, gekham-tē qonøqeiv

Mbumbukiam-qa yaq-te

Mbumbukiam, ndego Tat, teqa yaq-te

Mak 10:27
Mak 12:29-30
Luk 1:37
Luk 6:35-36
Zion 4:23-24
Kel 14:14-17
Kel 17:22-31
Lom 1:18-23
Lom 11:33-36
1 Ko 8:4-6
2 Ko 1:3
1 Tim 1:17
1 Tim 6:15-16
Iblu 4:13
Iblu 10:30-31
Zems 1:17
1 Pita 1:14-17
1 Zion 1:5
1 Zion 4:7-12, 16
Zud 24-25
Veve 4:8-11
Veve 15:3-4

Mbumbukiam-ge Yo-qa yaq-te, ndego Yesu Keliso

Yesu Keliso, ndego unimanqatin Mbumbukiam-gé yó

Met 11:27-30
Met 16:13-17
Mak 1:9-11
Luk 1:35
Luk 3:21-22
Zion 1:1-18
Zion 5:19-29
Zion 6:35-40
Zion 8:48-58
Zion 11:25-27
Zion 14:5-11
Zion 17:1-5
Zion 20:26-31
Kel 3:13-18
Lom 1:3-4
2 Ko 4:4-6
Gal 4:4-5
Filip 2:5-11
Kol 1:15-20
Kol 2:9-10
Iblu 1:1-14
Iblu 7:26-28
1 Zion 5:20
Veve 1:12-18

Yesu, ndego Mbumbukiam-ge Yo, geqan, gemø-ezoqam-ev

Zion 1:14

Luk 1:26-38
 Met 1:18-25
 Luk 2:1-20
 Met 2:1-23
 Gal 4:4-5
 Filip 2:6-7
 Iblu 2:14-18

Yesu ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge-zømesimam neka enqoni-us ezoqam vøkhakheinøvemam

Met 4:23-25
 Met 7:28-29
 Met 9:35-36
 Met 11:1-6
 Luk 4:14-44
 Kel 10:36-38
 Zion 20:30-31

Yesu umingiap matev vinivinimba gematønumam

Met 8:1-15, 23-34
 Met 9:1-7, 18-34
 Met 12:9-14, 22-23
 Met 14:15-33
 Met 15:22-28, 32-38
 Met 17:14-18
 Met 20:29-34
 Met 21:18-22
 Mak 1:21-28
 Mak 7:32-37
 Mak 8:22-25
 Luk 5:4-10
 Luk 7:11-17
 Luk 13:10-13
 Luk 14:1-4
 Luk 17:12-17
 Luk 22:50-51
 Zion 2:1-11
 Zion 4:46-54
 Zion 5:1-9
 Zion 9:1-7
 Zion 11:11-44
 Zion 21:4-6
 Kel 2:22

Zu Megetapak, Yesu gimøvøinam neka løvøte-te vøveem

Met 26:47-68
 Met 27:1-2, 11-31
 Mak 14:43-65
 Mak 15:1-20
 Luk 22:47-53
 Luk 22:63-23:25
 Zion 18:1-14, 19-24
 Zion 18:28-19:16

Yesu tae mutui-te gitøkewem

Met 27:32-56
 Mak 15:21-41
 Luk 23:26-49
 Zion 19:17-37

Yesu manqei ozu-te gi-oeinam

Met 27:57-66
 Mak 15:42-47

Luk 23:50-56
Zion 19:38-42

Yesu løvøte-te gendo-khandi:v neka ezoqa vinivinimba-te vøfakhanumam

Met 28:1-20
Mak 16:1-8
Luk 24:1-49
Zion 20:1-21:14
Kel 1:3-8
Kel 2:24-32
Kel 3:15
Kel 4:10, 33
Kel 10:39-41
Kel 13:29-37
Kel 17:2-3, 30-31
Lom 1:4
Lom 4:24-25
1 Ko 15:3-8, 12-21
Veve 1:18

Yesu yan-te geqavig neka Mbumbukiam-qa nakeamo zenda-te vømøqom

Luk 24:50-51
Kel 1:9-11
Kel 2:32-36
Kel 5:30-31
Lom 8:34
Ef 1:20-23
Filip 2:9-11
Iblu 1:3
Iblu 2:9
Iblu 4:14-16
Iblu 7:25-26
Iblu 10:12-13
1 Pita 3:22
1 Zion 3:21-22

Nqova Mbomambaqape-qa yaq-te

Met 28:19
Mak 1:9-11
Mak 3:28-29
Luk 1:35
Luk 3:16
Luk 4:1
Luk 11:13
Luk 12:12
Zion 1:32-34
Zion 3:5-8
Zion 7:37-39
Zion 14:15-17, 26
Zion 15:26
Zion 16:7-15
Zion 20:19-23
Kel 1:4-5, 8
Kel 2:1-18, 38-39
Kel 4:31
Kel 5:3-4
Kel 8:14-17
Kel 10:44-48
Kel 13:2-4
Kel 15:28
Kel 16:7-10
Kel 19:1-7

Lom 5:5
 Lom 7:6
 Lom 8:9-16, 26-27
 1 Ko 2:4, 6-16
 1 Ko 3:16
 1 Ko 6:11, 19
 1 Ko 12:1-13
 2 Ko 1:21-22
 2 Ko 5:5
 2 Ko 13:13
 Gal 3:2-5
 Gal 4:6
 Gal 5:16-18, 22-25
 Ef 1:13-14, 17
 Ef 3:16
 Ef 4:3-4, 30
 Ef 5:18-20
 Ef 6:17-18
 1 Tes 1:5-6
 1 Tes 5:19-20
 2 Tes 2:13
 Tait 3:5-6
 Iblu 2:4
 Iblu 9:14
 1 Pita 1:2, 11
 2 Pita 1:20-21
 1 Zion 2:20
 1 Zion 3:24
 1 Zion 4:13
 1 Zion 5:6-8

Mbumbukiam manqei-qape neka gigiap ate ndægo gekhakheinam

Met 19:4
 Zion 1:1-3
 Kel 14:15
 Kel 17:24-26
 1 Ko 8:6
 Kol 1:15-16
 Iblu 1:2
 Iblu 11:3
 Veve 4:11

Mbumbukiam-qa keoge matev-qa yaq-te

Met 6:25-34
 Met 10:29-31
 Kel 14:15-17
 Lom 8:28
 Lom 11:36
 Kol 1:17
 Iblu 1:3
 Zems 4:13-16

Ezoqam-qa yaq-te

Ezoqa ewaqape, manqa-zapazapa-ús

Zion 8:7-9
 Lom 3:9-20, 23
 Lom 5:12
 Gal 3:22
 1 Zion 1:8-10

Gekha matēv ndøgo, manqa-zapa

Lom 1:18-32

Lom 8:5-8
 Gal 5:19-21
 Ef 2:1-3
 Ef 5:3-5
 Kol 3:5-10
 Zems 4:17
 1 Pita 4:3
 1 Zion 3:4-5

Mbumbukiam-qa yaq-fia-qa yaq-te, ezoqa manqa-zapazapa-us-te

Met 10:28
 Met 13:41-42
 Zion 3:18-20, 36
 Kel 17:30-31
 Lom 1:18-19
 Lom 6:23
 Gal 6:7-8
 Kol 3:5-6
 2 Tes 1:7-9
 Iblu 9:27
 Iblu 10:26-31
 1 Pita 1:17
 1 Pita 4:3-5
 Zud 1:7
 Veve 20:11-15

Khandi Miavmiav ndape-qa yaq-te

Mbumbukiam, kuku, ezoqa ewaqape-te, neka khandi:zat-qa ndøgó

Zion 3:16-17
 Lom 5:8
 Ef 2:4-9
 1 Tim 2:4-6
 2 Pita 3:9
 1 Zion 4:9-10

Mbumbukiam-ge Yo, Yesu Keliso, ni khandi:nat-qa me:nanim

Mak 10:45
 Zion 3:16
 Lom 4:25
 Lom 5:8
 1 Ko 15:3-4
 2 Ko 5:19-21
 Gal 3:13
 1 Tim 1:15
 1 Tim 2:4-6
 Iblu 2:9
 Iblu 9:28
 1 Pita 1:3-5
 1 Pita 1:18-20
 1 Pita 2:24-25
 1 Pita 3:18
 1 Zion 2:2
 Veve 5:8-10

Yesu-qa kouk, niqa manqa-zapazapa, gè-evøzám

Met 26:26-29
 Lom 3:25
 Lom 5:9-10
 Ef 1:7
 Iblu 9:11-14
 1 Zion 1:6-7
 Veve 7:14-17

Mbumbukiam, niqa manqa-zapazapa, segembøé-navøém

Met 26:28
 Kel 5:29-31
 Kel 10:43
 Kel 26:15-18
 Ef 1:7
 Kol 1:13-14
 Kol 2:13-14
 Iblu 10:17-18
 1 Zion 1:8-2:2

Ni Mbumbukiam-qa bøi-te, Yesu-qa kóuk qazi-ndaføyamba-én

Kel 13:38-39
 Lom 1:16-17
 Lom 3:21-26
 Lom 5:1, 9-10, 18-19
 2 Ko 5:21
 Gal 2:16
 Gal 3:6-9
 Tait 3:7
 1 Zion 2:1-2

Mbumbukiam, ni khandi miavmiav ni-etoám

Met 19:16-30
 Luk 10:25-28
 Zion 3:1-16
 Zion 5:19-29
 Zion 10:10
 Zion 11:25-26
 Zion 14:6
 Zion 17:2-3
 Zion 20:31
 Kel 4:12
 Lom 5:21
 Lom 6:5-14
 Lom 8:10-17
 2 Ko 5:17
 Gal 2:19-20
 Ef 2:1-6, 8
 Kol 2:13
 Kol 3:1-4
 2 Tim 1:10
 Tait 3:4-7
 1 Pita 1:23
 1 Zion 5:11-13

Mbumbukiam, ni møndø-ekeza-nakheis-én

Zion 1:12-13
 Lom 8:14-17
 Gal 4:6-7
 Ef 1:13
 Iblu 12:5-11
 1 Zion 3:1-2

Ni qazi:nøten, av nqægo, Mbumbukiam ni khandi:nat-qa ndøgō, yaq gekha matev zigonēm?

Ni Mbumbukiam-té qazinø-qambún neka manqa-zapazapa matanam, zivøém

Met 4:17
 Mak 6:12
 Luk 13:1-5
 Luk 15:1-31

Luk 24:45-47
 Kel 2:37-40
 Kel 3:19-20
 Kel 17:29-31
 Kel 20:21
 Kel 26:19-20
 2 Ko 7:8-11
 2 Pita 3:9
 Veve 9:20-21

Ni Yesu āv qazi-unimanqatinim nqægo: Ndego ni khandi miavmiav ni-etoām

Zion 1:12
 Zion 3:15-18, 36
 Zion 6:47
 Zion 14:6
 Zion 20:31
 Kel 4:11-12
 Kel 16:30-31
 Lom 3:20-22
 Lom 10:9-13
 Gal 2:16
 Ef 2:8-9

Ni Baebol ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat, zigeveømém, yaq nøtenat zindapém, Mbumbukiam-qa yaq-te neka teqa poev-qa yaq-te

Met 4:1-4
 Met 5:17-20
 Met 22:29
 Zion 8:31-32
 Zion 20:31
 Kel 20:32
 Lom 15:4
 Lom 16:26
 Kol 3:16
 1 Tes 2:13
 1 Tim 4:13
 2 Tim 3:14-17
 Iblu 4:12
 1 Pita 1:22-25
 2 Pita 1:19-21
 2 Zion 9-10
 Veve 1:3

Ni ibøkha iz zindapém

Met 3:1-2, 5-6
 Met 28:18-20
 Zion 3:22
 Zion 4:1-2
 Kel 2:37-42
 Kel 8:12, 36-38
 Kel 10:44-48
 Kel 16:14-15, 31-33
 Kel 19:1-7
 Kel 22:12-16
 Lom 6:1-4
 Gal 3:26-27
 Kol 2:12
 1 Pita 3:20-22

Ni Klisten ezoqa nøme namba, zípindumát, vizi-guligulimāt-a, Mbumbukiam-qa Manqat vizi-ewagāt

Kel 2:41-47

Kel 12:12
 Kel 20:7
 Lom 12:4-8
 1 Ko 14:26
 Ef 4:11-16
 Kol 3:15-17
 1 Tim 4:13
 Iblu 10:24-25

Ni Klisten ezoqa nøme namba, Evezøza-qá lou loge matev zigoát

Met 26:26-30
 Mak 14:22-26
 Luk 22:14-20
 1 Ko 10:14-22
 1 Ko 11:17-34

Klisten Ezoqam-qa yage eqeieqei-qa yaq-te

Gekha matēv ndøgo, tøni-fakhanumat, ni Mbumbukiam zi-unimanqatintát

Mak 11:22-26
 Luk 17:5-6
 Zion 14:1
 Lom 5:1-11
 Lom 14:22-23
 1 Ko 13:13
 2 Ko 5:6-7
 Gal 5:6
 Iblu 11:1-40
 Zems 1:2-8
 Zems 2:14-16
 1 Pita 1:3-9

Ni Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa manqat o-mba ziondapát

Zion 14:15, 21, 23-24
 Zion 15:10-17
 Lom 13:8-10
 1 Pita 1:14
 1 Zion 2:3-6
 1 Zion 3:22-24
 2 Zion 5-6

Ni Mbumbukiam-te nekā ezoqa ewaqape-te, kuku nigoát

Met 5:43-48
 Met 22:37-40
 Mak 12:28-33
 Luk 10:25-37
 Zion 14:21
 Zion 13:34-35
 Zion 15:12-17
 Lom 12:9-10
 Lom 13:8-10
 1 Ko 13:1-8
 1 Ko 16:14
 Gal 5:13-14
 1 Tes 4:9-10
 Zems 2:1-9
 1 Pita 1:8
 1 Pita 4:8
 1 Zion 2:9-11
 1 Zion 3:11-19
 1 Zion 4:7-2
 1 Zion 5:3

Niqa matev āv tønégóát, av Yesu-qa matev ndægo

Zion 13:34-35
 Zion 14:27
 Lom 12:9-16
 Gal 5:22-26
 Filip 1:27
 Kol 3:11-17
 1 Tes 5:16-18

*Ni zīguligulimát**Av qazl-guligulimát nqægo:*

Met 6:5-13
 Met 7:7-11
 Met 18:19-20
 Mak 11:24-25
 Luk 11:1-13
 Luk 18:1-8
 Luk 21:36
 Zion 14:13-14
 Zion 15:7
 Zion 16:23-24
 Lom 8:26-27
 Lom 12:12
 Ef 6:18
 Filip 4:6-7
 Kol 4:2
 1 Tes 5:17
 1 Tim 2:1-4, 8
 1 Tim 4:4-5
 Iblu 4:16
 Iblu 10:19-22
 Zems 1:5-8
 Zems 4:2-3
 Zems 5:13-18
 1 Pita 4:7
 1 Zion 3:21-22
 1 Zion 5:14-15

Ezoqa vinivinimba-qa guliguli matev, Baebol mokho-te

Met 11:25-26
 Met 14:23
 Met 19:13-15
 Mak 1:35
 Luk 5:16
 Luk 6:12
 Luk 22:32, 39-46
 Zion 11:41-42
 Zion 17:1-26
 Kel 4:24-31
 Kel 16:25-26
 Kel 20:36
 Kel 21:5
 Lom 1:9-10
 Lom 10:1-2
 Lom 15:30-33
 2 Ko 12:7-10
 Ef 1:15-20
 Ef 3:14-21
 Ef 6:19-20
 Filip 1:3-5, 9-11
 Kol 1:9-12

Kol 4:3-4
 1 Tes 3:9-12
 2 Tes 1:11-12
 2 Tes 3:1-5
 Iblu 5:7
 Iblu 7:25

Lou logemav matev-qa yaq-te

Met 1:16-18
 Mak 2:18-20
 Kel 13:1-3
 Kel 14:23

Ni ike manqat zimanqatát, Mbumbukiam-te

Luk 17:11-19
 Zion 6:11
 Lom 1:21
 Ef 5:20
 Filip 4:4-7
 Kol 2:7
 Kol 3:17
 Kol 4:2
 1 Tes 5:18
 1 Tim 2:1
 1 Tim 4:4-5

Ni ezoqa nøme, zizø-tøkeát

Met 6:1-4
 Met 7:12
 Met 25:31-40
 Luk 3:10-11
 Luk 6:38
 Kel 11:27-30
 1 Ko 10:24
 2 Ko 8:1-15
 2 Ko 9:1-15
 Gal 6:9-10
 Filip 4:14-19
 Iblu 10:24
 Iblu 13:1-3, 16
 Zems 1:27
 Zems 2:15-16, 26
 1 Zion 3:16-18

Ni ezoqam-qa manqa-zapazapa, ni-te ndimatanam, segenimbó-navupát

Met 6:12, 14-15
 Met 18:21-35
 Mak 11:25-26
 Luk 6:37
 Luk 17:3-4
 2 Ko 2:5-11
 Ef 4:31-32
 Kol 3:13

Ni yaq-fia zitawaták, ezoqam-te

Met 5:38-42
 Luk 6:27-28
 Lom 12:19-21
 1 Tes 5:15
 Iblu 10:30
 1 Pita 2:23
 1 Pita 3:9

Ni nikeza kha, zi-eqawatak

Met 5:3-12
 Met 18:1-5
 Luk 14:7-11
 Luk 18:9-14
 Ef 4:2
 Filip 2:3-11
 Kol 3:12-13
 Zems 4:6, 10
 1 Pita 5:5-6

Moni neka gigiap-qa yaq-te

Met 6:19-21, 24-34
 Luk 12:13-21, 32-34
 Kel 20:35
 1 Tim 6:6-10, 17-19
 Iblu 13:5-6
 Zems 2:1-9
 Zems 5:1-6

Manqa ovøyam-qa yaq-te, ezoqa nøme namba

Met 5:25-26, 38-42
 Met 18:15-17
 Lom 12:14-21
 1 Ko 6:1-8

Ni gaman ezoqam, zizø-vizupát

Met 22:15-22
 Kel 5:27-29
 Lom 13:1-7
 1 Tim 2:1-2
 Tait 3:1
 1 Pita 2:13-14, 17

Ni khape mbumbuk neka batae-te, ziguligulimák neka zizø-vizapák

Met 4:10
 Kel 17:16, 29-31
 1 Ko 5:11
 1 Ko 6:9-11
 1 Ko 8:1-13
 1 Ko 10:6-7, 14-22
 2 Ko 6:14-18
 Gal 5:19-21
 1 Tes 1:9-10
 1 Pita 4:3
 1 Zion 5:21
 Veve 21:8
 Veve 22:15

Ni manqa-sisi matev, zigodk neka zi-unimanqatinimák

Kel 13:4-12
 Kel 19:11-20
 Gal 5:19-21
 Veve 21:8
 Veve 22:15

Ni Mbumbukiam-te o khape mbumbuk-te, søvakha gigiap løvusam matev, zigodk

Met 9:13
 Mak 12:33
 Lom 12:1
 Iblu 9:6-10:18

Ni mambe okho matev, zigoák

Met 5:27-30
 Zion 8:2-11
 Lom 13:9
 1 Ko 5:9-12
 1 Ko 6:9-20
 Gal 5:19
 Ef 5:3-6
 Kol 3:5-6
 1 Tes 4:1-8
 Iblu 13:4
 Zud 1:7

Ni ibøkha soqa, khapekhapē zì-izamak

Lom 13:13
 1 Ko 5:11
 1 Ko 6:9-11
 Gal 5:19-21
 Ef 5:18
 1 Tim 3:1-3
 Tait 1:7
 1 Pita 4:3-5

*Klisten Bawan-qa yaq-te**Klisten bawan ezoqam-qa yaq-te*

Kel 2:41-47
 Lom 12:4-8
 1 Ko 12:12-31
 1 Ko 14:26
 Ef 1:22-23
 Ef 2:19-22
 Ef 4:1-16
 Kol 1:18
 Iblu 10:24-25
 1 Pita 2:4-10
 Veve 19:5-9

Klisten megetapak-qa yaq-te

Kel 6:1-6
 Kel 14:23
 1 Tim 3:1-13
 Tait 1:5-9

Guguna manqat, Klisten megetapak-te

Met 28:18-20
 Luk 22:24-27
 Kel 20:17-35
 1 Tes 2:3-9
 1 Tim 4:6-16
 2 Tim 2:1-2, 14-19, 22-24
 2 Tim 4:1-5
 Tait 2:7-8
 1 Pita 5:1-4

Vizap matev, Klisten megetapak-te

1 Ko 9:14
 Gal 6:6
 1 Tes 5:12-13
 1 Tim 5:17-19, 22
 Iblu 13:7, 17

Yage-qa yaq-te, nigì ezoqam namba

Zivis neka zas, tiqa yaq-te

Met 19:4-6
 1 Ko 7:1-16
 Ef 5:21-33
 Kol 3:18-19
 Tait 2:1-5
 Iblu 13:4
 1 Pita 3:1-7

Nakheis-qa yaq-te

Met 15:3-6
 Luk 2:51
 Ef 6:1-3
 Kol 3:20
 1 Tim 5:4, 8
 Iblu 12:7-11

Evøndipakha-qa yaq-te

Ef 6:4
 Kol 3:21
 1 Tim 3:4-5

Ngængæm-qa yaq-te

Kel 6:1-3
 Lom 7:2-3
 1 Ko 7:39-40
 1 Tim 5:3-16
 Zems 1:27

Sakhei neka angana zøuvis-qa yaq-te

Met 5:31-32
 Met 19:3-9
 Luk 16:18
 Lom 7:1-3
 1 Ko 7:10-16

*Ni Klisten ezoqam, yage føgakh tønifakhanumat**Yage føgakh-qa yaq-te*

Lom 8:18-25, 28
 2 Ko 1:4
 2 Ko 4:16-18
 Zems 1:2-4
 1 Pita 1:6-9
 1 Pita 2:19-21
 1 Pita 5:8-10

Klisten ezoqam-te, potonam matev neka ngenøgim matev tønðo-okhoat

Met 5:10-12
 Mak 13:9-13
 Luk 12:4-9
 Zion 15:18-21
 Zion 16:1-4
 Kel 5:41
 Lom 8:35-37
 Lom 12:12-14, 17-21
 1 Ko 4:11-14
 2 Ko 4:8-11
 2 Ko 12:10
 Filip 1:28-29
 2 Tes 1:4-8
 2 Tes 3:2-5
 2 Tim 3:10-14
 Iblu 10:32-39

Iblu 12:3-7
 1 Pita 3:13-17
 1 Pita 4:12-19
 Veve 2:10

Ni Klisten ezoqam, kopømbaqapé, løvøte-qa yaq-te, møe mbain, siziyagát

Zion 6:39-40
 Zion 11:17-27
 Zion 14:1-4
 Lom 8:10-11, 38-39
 Lom 14:7-9
 1 Ko 15:12-58
 2 Ko 5:1-10
 Filip 1:20-24
 1 Tes 4:13-18
 Iblu 2:14-15
 Veve 14:13
 Veve 21:1-4
 Veve 22:1-5

Mbumbukiam, Klisten ezoqa namba, ndøgoát, neka vøzø-tøkeāt

Met 18:19-20
 Met 28:19-20
 Zion 14:16-23
 Lom 8:35-39
 2 Ko 6:16-18
 Ef 3:17-19
 Filip 4:13
 Kol 2:6-7
 2 Tes 3:16
 Iblu 13:5-6

Nqova soqaqape, ni ngicænoat-qa ndøgó

Met 13:19
 Met 25:41
 Luk 4:1-13
 Luk 22:3-4
 Zion 8:42-44
 2 Ko 2:10-11
 2 Ko 4:4
 2 Ko 11:13-15
 Ef 2:2
 1 Tes 2:18
 2 Tes 2:9-12
 1 Pita 5:8-9
 1 Zion 3:8-10
 Veve 12:7-12
 Veve 20:1-3, 10

Mbumbukiam-qa bazaføgakh mokho-te, ni Saitan-qa khamasim matev, zitømbuatát

Met 4:1-11
 Met 6:13
 Luk 22:31-32
 Zion 17:14-19
 Lom 8:31-39
 Lom 12:12
 Lom 16:19-20
 1 Ko 10:12-13
 1 Ko 16:13
 2 Ko 12:7-10
 Ef 3:20-21
 Ef 6:10-18

Filip 4:13
 1 Tes 3:5-8
 2 Tes 3:3
 2 Tim 1:7-8
 Iblu 2:18
 Iblu 4:14-16
 Iblu 12:1-2
 Zems 4:7
 1 Pita 1:5
 1 Pita 5:8-11
 1 Zion 4:4
 1 Zion 5:3-5
 Veve 12:7-12

Enqoni-us ezoqam khakheinøvem-qa yaq-te

Met 4:23-25
 Met 9:35
 Met 11:2-5
 Kel 3:1-8
 Kel 8:4-8
 Kel 19:11-12
 Kel 28:8-9
 1 Ko 12:9
 2 Ko 12:7-10
 1 Tim 5:23
 2 Tim 4:20
 Zems 5:14-15

Matev vinivinimba, megemege-te ndøgo, tøfakhanumit

Yesu nqanek manqei-qape-te, nango tendoqavan

Met 24:29-44
 Zion 14:1-3
 Kel 1:10-11
 Kel 3:19-21
 Filip 3:20
 Kol 3:4
 1 Tes 1:9-10
 1 Tes 3:13
 1 Tes 4:13-5:11
 2 Tes 1:6-10
 2 Tes 2:1-3
 1 Tim 6:13-15
 2 Tim 4:8
 Iblu 9:28
 2 Pita 3:1-13
 1 Zion 3:1-3
 Veve 1:7
 Veve 22:12-13

Ezoqa ewaqape, Mbumbukiam-qa manqa ovøyam-te, tiowanim

Met 7:21-23
 Met 16:24-27
 Met 25:31-46
 Zion 3:18-21
 Zion 5:24-30
 Kel 17:30-31
 Lom 2:1-11
 Lom 14:10-12
 1 Ko 3:10-15
 1 Ko 4:5
 2 Ko 5:9-10
 2 Tes 1:5-10

Iblu 9:27-28
Iblu 10:26-31
1 Pita 1:17
1 Pita 4:3-5
Veve 19: 11-16
Veve 20:11-15

Ezoqa ndigu, Mbumbukiam gekhandi:z, te namba miavmiav ndøyagát

Luk 12:32-34
Zion 14:1-3
2 Ko 5:1-8
Filip 1:23
Kol 3:1
1 Pita 1:4-5
Veve 4:1-11
Veve 7:9-17
Veve 21:1-4
Veve 21:9-22:5
Veve 22:14-15

Gøina manqei-qa yaq-te

Met 10:28
Met 13:41-42, 47-50
Met 25:41
Luk 16:23-26
2 Tes 1:7-9
Veve 20:10-15
Veve 21:8